Учебно помагало

за прогимназиалния етап

за ученици със специални образователни потребности, които се обучават по индивидуални учебни програми в училища в системата на училищното образование

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА

„Разработване на учебни помагала и на методически ръководства, оценяване и одобряване на проекти на учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина, на проекти на учебници и на проекти на учебни комплекти“

МОДУЛ

„Разработване на учебни помагала за обучението на ученици със специални образователни потребности и методически ръководства за адаптиране на учебното съдържание“

Учебно помагало за прогимназиалния етап

за ученици със специални образователни потребности, които се обучават по индивидуални учебни програми в училища в системата на училищното образование

Разработено от авторски екип
към Регионалния център за подкрепа на процеса
на приобщаващото образование – Стара Загора

АЗ·БУКИ
Национално издателство за образование и наука

Учебно помагало за прогимназиалния етап за ученици със специални образователни потребности, които се обучават по индивидуални учебни програми в училища в системата на училищното образование

Разработено от авторски екип към Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Стара Загора

Авторски екип: Марина Тоданова, Петя Стефанова, Екатерина Йовчева, Валери Балев, Живко Дончев, Албена Момчева, Мариета Петрова, Недялка Стоева, Мария Попова, Тодор Цветанов, Калина Христова, Десимиляна Василева, Даниела Михалева, Денка Тотева, Деница Енчева, Севдалина Йорданова, Делка Алексиева, 2020 г.
Графичен дизайн: Мария Младенова, 2020 г.
Научен консултант: проф. д.п.н. Жана Атанасова, 2020 г.

Национално издателство за образование и наука „Аз-буки“
1113 София, бул. „Цариградско шосе“ 125, бл. 5
тел. 02/ 4250470; e-mail: azbuki@mon.bg; www.azbuki.bg; www.azbuki.eu
Графично оформление: Иво Христов, Иван Шопов
Първо издание, 2020 г.
Формат: 210x280 мм; 2261 страници

e-ISBN 978-619-7065-75-6

Равният достъп до образование не означава еднаква грижа и подход спрямо всички ученици, а диференциране на подхода в зависимост от техните различни потребности.

Настоящото помагало представлява функциониращ модел за организиране на училищните процеси, който има за цел да съдейства за пълноценното изграждане на качествена училищна система.

Адаптираното и синтезираното учебно съдържание, съчетано с разнообразието от подходи по отделните учебни предмети, ще осигури на учителя необходимите умения за създаване на ефективна учебна среда, предлагаща разнообразни възможности за учене в реални житейски ситуации.

Авторски екипи от учители по учебни предмети, съвместно с ресурсни учители, прегърнаха амбициозната идея за разработване на адаптирано съдържание съобразно учебните програми по изучаваните предмети в прогимназиален етап и индивидуалните възможности на ученици със специални образователни потребности.

Помагалото е предназначено за ученици, учители и родители. То обхваща теми от учебното съдържание по съответните предмети, разработени така, че да подпомогнат учителя в планирането на дейността му през учебната година.

Като задължителен елемент от ролята на помагалото се явява създаването на среда за кооперирание на ученици с различни потребности, както и стимулирането на ученето в класа чрез насърчаване на работата в сътрудничество, съдействаща за реализиране на приобщаващото образование.

В адаптираните уроци по специфичен начин е поднесено образователното съдържание. Предложените теми по образователни направления представляват разнообразни възможности за учене в реални житейски ситуации.

Учебното помагало предлага начин за активна подкрепа в образователен план за ученици със специални образователни потребности в прогимназиалния етап на обучение.

То извежда примери за предоставяне на условия за пълноценно приобщаване и подкрепящи ресурси, чрез които се цели трансформиране на традиционни образователни модели в преподаването и изграждане на по-висока ефективност в обучението на ученици със специални образователни потребности.

Български език и литература V – VII клас

Математика V – VII клас

Информационни технологии V – VII клас

Физика и астрономия VII клас

Човекът и природата V – VI клас

Биология и здравно образование VII клас

Химия и опазване на околната среда VII клас

История и цивилизация V – VII клас

География и икономика V – VII клас

Технологии и предприемачество V – VII клас

Изобразително изкуство V – VII клас

Музика V – VII клас

Физическо възпитание и спорт V – VII клас

Български език и литература V клас

Български език и литература VI клас

Български език и литература VII клас

Български език и литература V клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Езикът – средство за общуване 10
Официално и неофициално общуване (речев етикет) 13
Текстът в общуването. Строеж на текста 16
Повествованието, описанието и разсъждението в текста 19
Речниково и граматично значение на думата 22
Видове думи според речниковото им значение
и звуков състав (синоними, омоними, антоними) 25
Правопис и правоговор на думата в зависимост
от нейния морфемен строеж 29
Образуване на сродни думи 32
Изменяеми части на речта. Съществително име,
прилагателно име, числително име, глагол 35
Лично местоимение. Възвратно лично местоимение 39
Притежателно местоимение.
Възвратно притежателно местоимение 42
Време на глагола. Минало свършено време.
Минало несвършено време. 44
Нелични глаголни форми (причастия). Употреба на минало свършено и минало
несвършено деятелно причастие в текста 48
Неизменяеми части на речта. Наречие 51
Предлог 55
Главни части в простото изречение – подлог и сказуемо 60
Второстепенни части в простото изречение.
Допълнение. Пряко и непрЯко допълнение 63
Второстепенни части в простото изречение.
Обстоятелствено пояснение 66
Второстепенни части в простото изречение. Определение 70
Синтактичен анализ (обобщение) 73
Митологичен модел за света 77
Древногръцки мит за произхода на боговете 81
Библейски разказ за Началото на света 85
Фолклорен модел за света 88

Легендата „Господ и дяволът правят света“ 91
Вълшебната приказка „Тримата братя и златната ябълка“ –
сюжет, герои, поука 94
„Златното момиче“ – сюжет, герои, поука 97
Народната песен „Троица братя града градяха“ – теми и герои 100
Фолклорен/традиционен календар 103
Христо Ботев „Хайдути“ – сюжет, теми, герои 107
„Легенда за рома“ – сюжет, герои, теми 111
„Главатарят, който искал да плени месечината“ –
сюжет, герои, теми 114
„Котаракът в чизми“ – сюжет, герои, теми 117
Ханс Кристиан Андерсен „Грозното патенце“ – сюжет, герои, теми 122

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:

ЕЗИКЪТ – СРЕДСТВО ЗА ОБЩУВАНЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Ученикът познава понятието речева ситуация (ситуацията, в която протича общуването) и основните ѝ елементи:

- това, за което се говори;
- защо общуваме;
- кой участва в общуването:
  - **говорещ и слушащ (при устно общуване)**
  - **пишещ и четящ (при писмено общуване)**

Общуването може да се осъществява по различно време, място и начин.

ПОМОЩНА СХЕМА:

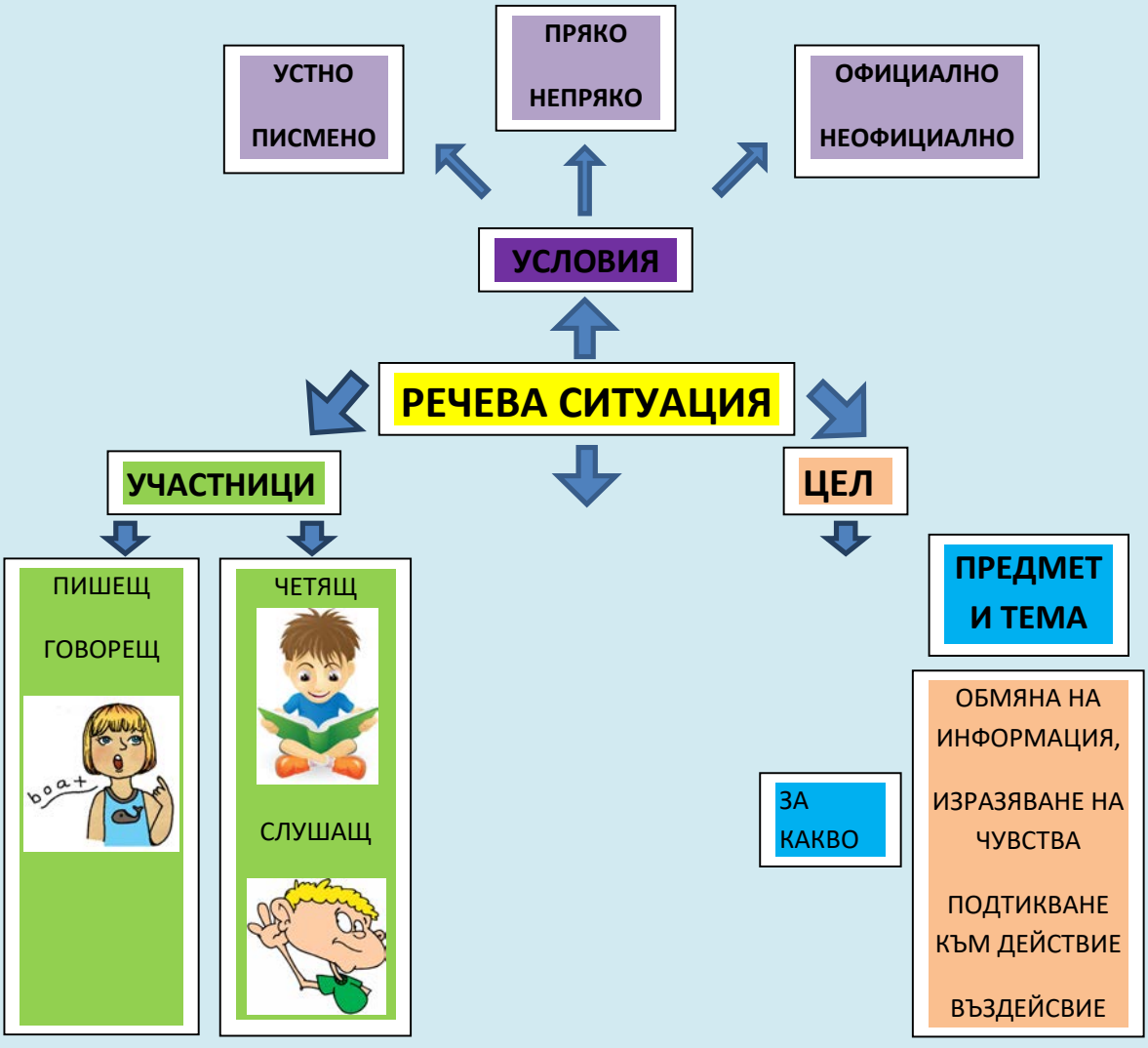

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Представяне на видеоурок за „Езикът – средство за общуване“:
https://youtu.be/NUdF50nF5Wo

Използване на изображение за онагледяване елементите на речевата ситуаия: книга – за онагледяване на писменото общуване, телефон – за онагледяване на непрякото общуване, демонстрация от учителя на различните възможни цели на общуване, разиграване на сценки със зададена от учителя тема на общуване.

Времево разпределение:

10 минути – гледане на видеоурок

10 минути – работа по групи

10 минути – разяснение на основните понятия от учителя

10 минути – прилагане на наученото

Работата с ученика със СОП се осъществява съвместно и паралелно с останалите ученици.

Групова дейност в класната стая:

Учениците са разделени на групи по двама, във всяка група има различи роли на участниците:

– I група: роли на говорещ и слушащ – учителят поставя задача на учениците в рамките на 10 мин. да си отговорят взаимно на следните въпроси: Какво обичам да правя през свободното r време? За какво мечтая? Кое е любимото ми място? Кой е любимият ми цвят?

– II група: роли на пише и четящ. Учениците писмено трябва да отговорят въпросите, описани по-горе, след което всеки да прочете отговорите на другия.

След края на дейността учениците обсъждат с учителя какви са били елементите на речевата ситуация, в която са били поставени.

Ученикът със СОП е включен в група с друго дете в изпълнение на ролята говорещ и слушащ.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Видеоурок, разпечатка на схемата на Речевата ситуация, помощни материали като книга, тетрадка, телефон.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Подобряване на комуникацията между учениците чрез работата по групи и задаване на въпроси за опознаване.

Междупредметна връзка:

Може да се напрви връзка с английски език или с друг изучаван в училище чужд език, като въпросите, на които трябва да отговарят учениците по групи, бъдат преведени на съответния език.

Работа у дома и участие на семейството:

Учениците да бъдат в ролята на репортери и да направят интервю с родителите си, задавайки им някои от следните въпроси: За какво мечтая? Как си представям себе си след 10 години? Кой е любимият ми цвят? Какво обичам да правя през свободното си време?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Използвайки помощната схема на речевата ситуация, да проследява заедно с ученика компонентите на речевата ситуация, условията за протичането й.

Да се дадат примери в какви ситуации може да се използват различните цели на общуване.

Да се използва картинен материал с различни речеви ситуации.

Да се дадат предположения за темата на разговор за всяка картина.

Помощни средства и технологии: адаптирани средства за четене, писане (при необходимост).

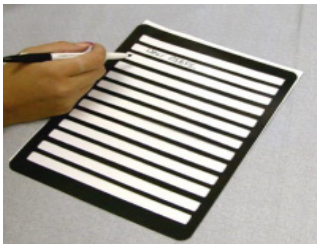

Самостоятелна и домашна работа:

Интервю с моите родители (да отговорят на гореизброените примерни въпроси или ученикът да измисли други, като интервюто бъде записано на телефон или в тетрадка в зависимост от възможностите на детето).

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:

ОФИЦИАЛНО И НЕОФИЦИАЛНО ОБЩУВАНЕ (РЕЧЕВ ЕТИКЕТ)

Основно съдържание на урока за ученика:

Ученикът различава официално и неофициално общуване, познава основни думи и изрази от речевия етикет на официалното и неофициалното общуване.

В хода на урока се разясняват основните понятия:

1. Официално общуване – общуването с непознати хора, което изисква уважително отношение и използването на определени думи, с които показваме уважение.
2. Неофициално общуване – общуването с приятели, съученици, както и общуването в семейството.
3. Речев етикет – група от думи и изрази, които е прието да се използват в определени ситуации на общуване (например: когато поздравяваме, когато се обръщаме към някого, когато се разделяме с някого, когато изразяваме благодарност, съчувствие, пожелания и други).

РЕЧЕВ ЕТИКЕТ	ПРИ ОФИЦИАЛНО ОБЩУВАНЕ	ПРИ НЕОФИЦИАЛНО ОБЩУВАНЕ
За обръщение и за привличане на вниманието	г-жо Георгиева; г-н Георгиев; моля Ви; ако обичате	Ванче; бате Гошо; лельо; чичо; мамо; татко
За поздрав и за сбогуване	добър ден; добър вечер; добро утро; радвам се да Ви видя; довиждане; всичко хубаво	здрасти; здравей; привет; добър ден; добър вечер; добро утро; довиждане; до скоро; до утре

За запознанство	приятно ми е да Ви запозная; приятно ми е да Ви се представя	приятно ми е (много ми е приятно) да се запозная с теб
За покана, молба и предложение	ако обичате; позволете да; бихте ли; моля Ви; може ли да Ви предложа	искаш ли; ако обичаш да; нали няма да имаш нищо против; заповядай
За съгласие и несъгласие с мнението на събеседника	присъединявам се към изказаното мнение; напълно сте прав; позволете да не се съглася с Вас; мисля, че грешите	да, бе, вярно; така е; наистина е така; прав си; няма такова нещо; не съм съгласен; не си прав
За извинение	извинете; прощавайте; моля да бъда извинен/а; приемете моите извинения	извинявай; прощавай; моля те да ме извиниш
За поздравление и пожелание	приемете поздравленията ми; поздравявам Ви с; пожелавам Ви успех, здраве	поздравявам те; честито; браво; чудесно; да си жив и здрав
За благодарност	много съм Ви благодарен/ благодарна	благодаря ти (много)

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

За ученика със СОП най-важното, което трябва да усвои по дадената тема, е:

– запаметяване на основните общоприети думи и изрази, които се използват при официалното и неофициално общуване;

– да умее да разграничава кои думи и изрази е уместно да използва при официалното и кои при неофициалното.

При преподаването на урока може да се използва табличката по-горе за най-уместно използваните обръщения за различните ситуации на общуване.

Може да се прожектират откъси от филми, при които се демонстрира общуване в официална и неофициална среда (напр.: откъс от филма „С деца на море“).

Времево разпределение:

10–15 мин. за групова и индивидуална работа

Групова дейност в класната стая:

Учениците работят по групи от 4–6 човека, като имат поставена следната задача: Учителят им раздава работни листи, на които са описани различни ситуации на общуване (напр.: посещение на библиотека, закупуване на билети за кино, среща с директора на училището, среща с приятели в парка, разговор с родител), получили сме слаба оценка по математика, как ще кажем на родителите си, какво биха ни отговорили те.

Ученикът със СОП работи в група с помощта на друг ученик.

Задача 1: Учениците да определят коя ситуация на общуване е официална и коя не.

Задача 2: Думите и изразите от оранжевата таблица са изрязани и групирани по признак речеви етикет. Учениците трябва да ги поставят (залепят) под съответната ситуация върху работния лист, който учителят им е дал, като преценят тяхната уместност.

Задача 3: Учениците да измислят и запишат в работните листи примерен диалог, използвайки думите и изразите от раздадената оранжева таблица (по кои теми и с какъв регламент е групирането).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Прожектиране на откъси от филма „С деца на море“ или „Бай Ганьо“ за демонстриране на примери за официално и неофициално общуване и преценка доколко уместно е използван речевият етикет от героите в съответните ситуации.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Подобряване на общуването между връстниците, семейство, приятели. Обогатяване на речника с учтиви думи и изрази.

Междупредметна връзка:

С изучаван чужд език, като някои учтиви изрази от табличката могат да бъдат преведени на английски или друг изучаван в училище чужд език.

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на табличката с най-използваните думи и изрази в официално и неофициалното общуване за заучаване вкъщи.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Изготвяне на таблица с думи и изрази, които детето вече знае , групирани по цел на общуването (официално и неофициалното общуване).
Заучаване на нови думи и изрази и в каква ситуация могат да бъдат използвани.
Да се съчини диалог по предварително зададена тема. („Пазарувам в магазина“, „ На гости на баба и дядо“ и др.).
Да се определи видът на обшуването в диалога.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Съставяне на писмо до директора на училщето и до приятел – поздрав за рожден ден.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:
ТЕКСТЪТ В ОБЩУВАНЕТО. СТРОЕЖ НА ТЕКСТА

Основно съдържание на урока за ученика:
Ученикът познава що е текст и неговата същност и строеж.
В хода на урокат са усвоени и разбрани следните понятия:
1. Текст – основен елемент на общуването. Състои се от свързани по смиъл изречения.

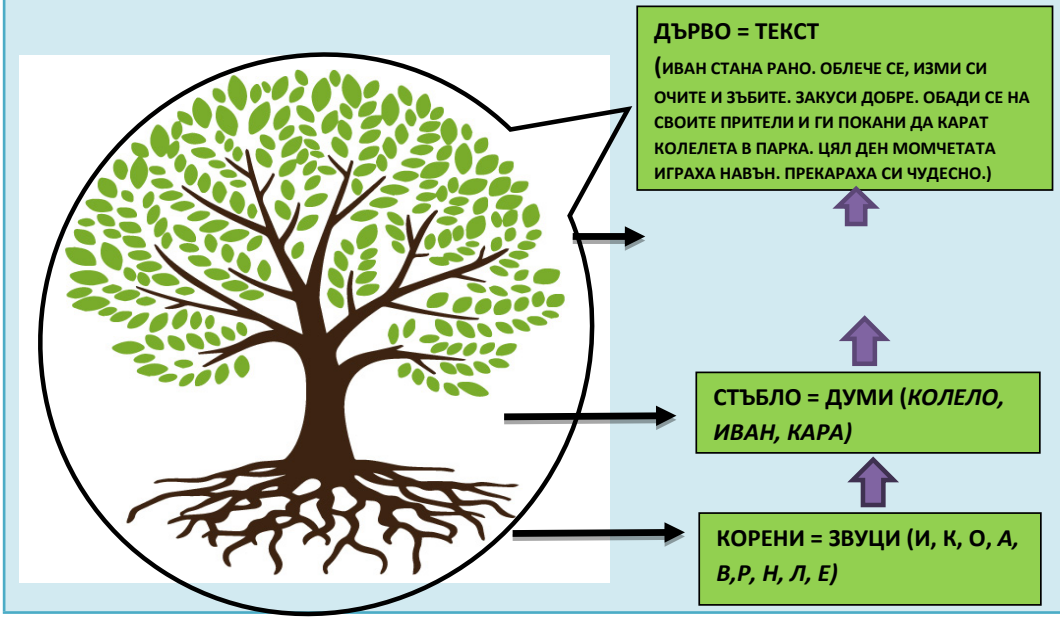

Всеки текст има:

2. Тема – това, за което се говори в текста.
3. Подтема – отделна част от темата, разклонение на темата, което дава повече информация за основната тема, допълва я, без да се отклонява от нея.
4. Абзац – отделна смислова част от текста, която започва на нов ред, по- навътре от останалите редове.
5. Ключови думи – основните, най-важни думи от текста, които насочват към темата.

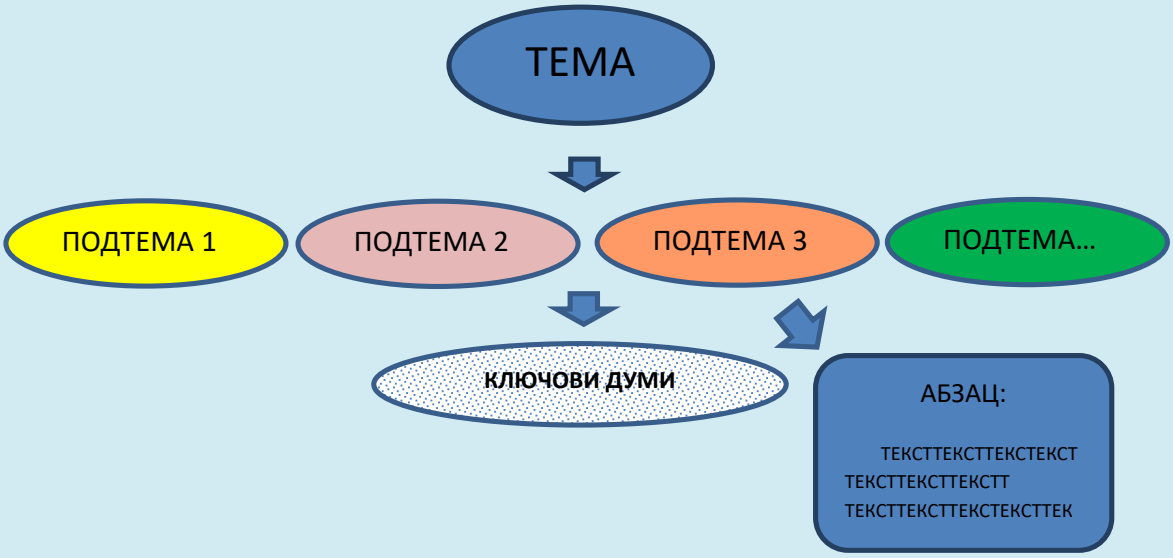

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

В началото на часа учителят представя схемата с дървото за по-ясно и нагледно разбиране на структурата на текста. На следващ етап представя следния кратък текст на приказка:

След прочит на приказката учителят чрез схемата по-горе разяснява значението на понятията ТЕМА, ПОДТЕМА, АБЗАЦ, КЛЮЧОВИ ДУМИ.

ЗАДАЧИ: Текстът на приказката се раздава на учениците, разделен на три части:

ЗАДАЧА 1: първата част от приказката: дават се разбъркани думите от първото изречение на приказката. Учениците трябва да подредят думите в изречение.

ЗАДАЧА 2: Учениците трябва да подредят трите части на приказката в тяхната последователност, след което трябва да определят темата на текста, подтемите, ключовите думи и да посочат отделните абзаци.

Времево разпределение:

Урокът е адаптиран, така че да е пригоден за всички ученици:

10 минути- разяснение на схемата с дървото и схемата с основните понятия.

10 минути – прочит на приказка, работа по поставените задачи.

10 минути – разяснение на изпълнените задачи от учителя.

Групова дейност в класната стая:

За изпълнението на задачата учениците работят в група по двама, при което ученикът със СОП трябва да подреди разбърканите думи в изречение, а впоследствие и разбърканите части на приказката с помощта на свой връстник или с помощта на ресурсен учител.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Разпечатани схеми, кубчета, които да визуализират как думите образуват изречения, изреченията – текст.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умение за правилно структуриране на изказа чрез подреждане на разбъркани думи в изречение.

Междупредметна връзка:

Изобразително изкуство – ученикът може да направи илюстрация към приказката или да нарисува дърво, подобно на схемата по-горе

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът да нарисува своя схема, подобна на тази с дървото, като представи структурата: звуци–думи–изречение–текст със своя визуализация (напр.: къща, цвете и др.).

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се използва схема за строеж на текста. Да се проследи по схемата:

– звуковете в българския език;

– думи (предмети, действия, признаци);

– образуване на изречения;

– текст.

Да се дадат примери за други думи (предмети, действия, признаци). Да се образуват нови изречения по схемата.

По текста, даден от учителя, с различен цвят маркери да се отбележат абзаците на приказката, ключови думи.

Подреждане на серия картини на различни приказки.

Помощни средства и технологии: адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Определяне на темата, подтемите и ключовите думи в стихотворението.

Заучаване на стихотворението наизуст.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Български език, V клас
Тема на урока: ПОВЕСТВОВАНИЕТО, ОПИСАНИЕТО И РАЗСЪЖДЕНИЕТО В ТЕКСТА
Основно съдържание на урока за ученика: Цел: Ученикът познава особеностите на текста – повествование, описание и разсъждение. 1. Текст повествование – представя последователност от действия (действия, които се извършват едно след друго), съдържа много глаголи (думи=действия, състояния).

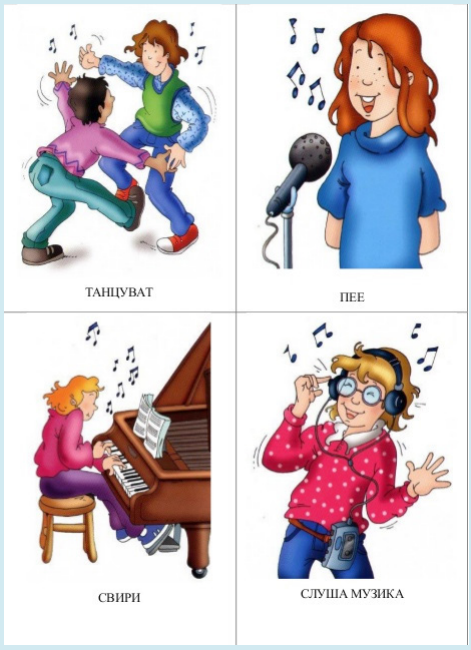

2. Текст описание – представя външен вид на хора, предмети, явления, обекти, природни картини. Текстът описание е като рисуване на картина с думи. Съдържа много прилагателни имена.

3. Текст разсъждение – изразяване на мнение по даден въпрос.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача).
Задача 1: Учителят кани някой от учениците (може и учиника със СОП) на дъската да изтанцува танц (може и да се предложат други активности, като подаване на малка топка, правене на кратка сутрешна гимнастика и др.). Задачата е останалите деца внимателно да наблюдават действията на преподавателя и неговия партньор, след което ще трябва да опишат в демонстрацията им подробно в нейната последователност.
Целта е учителят да обясни особеностите на текста повествование чрез учениците.
Задача 2: Учителят представя трите изображения по-горе (на момчето и момичето, на сладоледа и на природната картина) – ученикът трябва детайлно да обясни как изглеждат децата, сладоледът, какво има на пейзажа, какви са цветовете и други.
Целта е чрез описанието, което даде ученикът на изображенията, учителят да разясни какво представлява текстът описание.
Задача 3: Учителят представя следващото изображение с въпроса към него: „Защо трябва да мием зъбите си?“ Ученикът в рамките на няколко изречения трябва да изрази своето мнение по въпроса.
Целта е учителят чрез обясненията на ученика да разясни особеностите на текста разсъждение.

Времево разпределение:
Общо време за изпълнение на трите задачи – 20 мин.

Групова дейност в класната стая:
За изпълнението на първата задача: учителят може да направи демонстрацията с танца или с друга активност съвместно с ученика със СОП.
За изпълнение на задача 2: Учениците могат да работят по двойки, като ученикът със СОП устно обяснява какво е изобразено на трите картинки, а негов съученик записва.
За изпълнението на задача 3: Учениците могат да работят самостоятелно или по двойки, като съвместно обсъждат отговора на въпроса (по кои теми и с какъв регламент е групирането).

Ресурси, които могат да се използват за темата:
картинен материал, предмети от заобикалящата среда, музика, топка.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Подобряване на вербалната и невербалната комуникация (чрез физическите упражнения в началото на урока).

Междупредметна връзка:
Физическо възпитание (чрез изпълнение на танц или гимнастика), чужд език (чрез онагледяване на различни действия и качества на предметите с думи на изучавания чужд език), изобразително изкуство (наблюдаване и описание на картина на известен художник).

Работа у дома и участие на семейството:

Да опишем как изглежа някой от членовете на семейството(запис с диктофон или писмено описание).

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се направи таблица „Дневен режим“ и в нея да се отбележат дейностите, които ученикът извършва всеки ден в тяхната последователност.

Да се опишат предмети от заобикалящата среда и такива, с които ученикът борави най-често или любим предмет.

Да се задават въпроси по интересни за ученика теми.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за писане и рисуване(при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да нарисувам пейзаж, някой от членовете на семейството или да нарисувам какво правих вчера, след което да разкажа какво съм нарисувал.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:

РЕЧНИКОВО И ГРАМАТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ НА ДУМАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Ученикът различава речниково и граматично значение на думата.

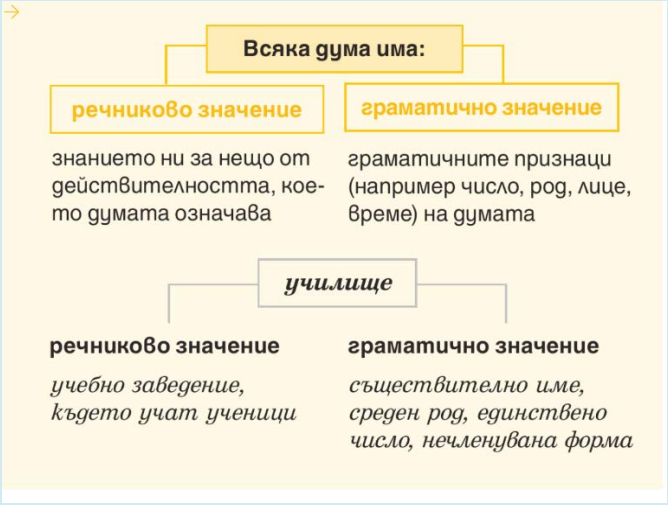

ГРАМАТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ

РЕЧНИКОВО ЗНАЧЕНИЕ

Тревисто растение с ароматни розово-червени дребни плодове

ГРАМАТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ

РЕЧНИКОВО ЗНАЧЕНИЕ

Издавам смях заради нещо смешно, хумористично, весело

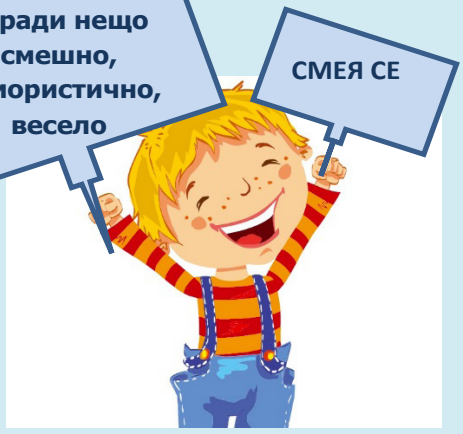

ГРАМАТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ

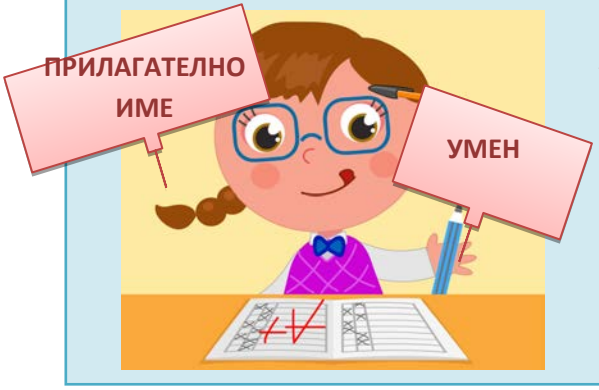

РЕЧНИКОВО ЗНАЧЕНИЕ

Който притежава силен ум; интелигентен, схватлив

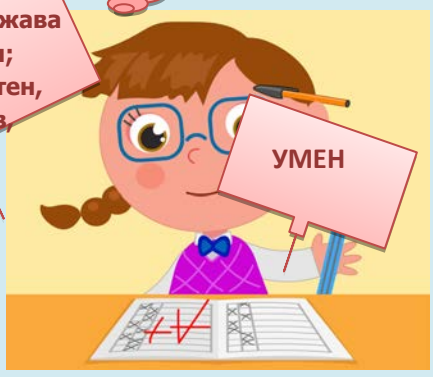

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Учителят чрез изображенията по-горе обяснява разликата между речниково и граматично значение.
При необходимост се припомнят и разясняват особеностите на основните части на речта: съществително име, прилагателно име, глагол.
Съществителните могат да се обяснят чрез визуализация на различни предмети чрез посочване(маса, стол, чанта, тетрадка, прозорец).
Прилагателните имена – чрез цветни картончета, които ученикът със СОП да назове какъв цвят са, малки или големи са, чрез представяне на изображение на животни, различни обекти, хора, които ученикът да опише. Учителят обръща внимание кои от използваните думички за описанието са прилагателни имена.
Глаголи – изображения на човешки фигури, които извършват различни действия. Ученикът да назове какво прави лицето на картинката.

Времево разпределение:
20 мин. – разясняване на частите на речта и разграничаване на речниково и граматично значение.

Групова дейност в класната стая:
Ученикът със СОП работи в група съвместно с други деца.
Задача: На два чина отпред учителят е поставил изображения на различни предмети, както и на лица, които извършват някакво действие.
Учениците са разделени на два отбора. Пред всеки отбор има две тестета листчета, в едното тесте са поставени листчетата, които описват граматичното значение на всяко изображение от чина пред тях (напр.: същ. име, ж. р., ед. ч.), а във второто тесте са поставени листчетата, които описват речниковото значение на всяка картинка (напр.: многоместен автомобил за превоз на пътници). Отборите се състезават помежду си кой първи ще подреди правилно листчетата с речниковото и граматично значение на думата под всяко изображение.
Ученикът със СОП изпълнява помощна функция в подредбата на листчетата под всяко изображение, като неговата основна задача е да може да назове какво е изобразено на картинките.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Изображения за оцветяване, които ученикът да оцвети и след това същите да бъдат използвани в състезанието. Разпечатани изображения, листчета със записани речникови и граматични значения.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Работа в екип, състезателен дух и нагласа за успех, сътрудничество.

Междупредметна връзка:
– чужд език – назоваване на изображенията на съответния изучаван чужд език.

Работа у дома и участие на семейството:
Предоставяне на картинки за оцветяване, които ученикът да назове и да определи речниковото и граматичното им значение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разясняват се особеностите на основните части на речта: съществително име, прилагателно име, глагол.; въпросите, с които се откриват (онагледяване с таблицата).
Да се използва подходяш картинен материал за назоваване на речниковото значение на думите, които са изобразени.

Помощни средства и технологии: адаптирани средства за писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
На ученика се дава списък от 3 до 5 думи, които да нарисува, след което да се опита да опише (да назове речниковото им значение), да определи граматичното им значение.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:
ВИДОВЕ ДУМИ СПОРЕД РЕЧНИКОВОТО ИМ ЗНАЧЕНИЕ
И ЗВУКОВ СЪСТАВ (СИНОНИМИ, ОМОНИМИ, АНТОНИМИ)

Основно съдържание на урока за ученика:
Ученикът разпознава синоними, омоними, антоними.
Синоними – думи, образувани от различни звуци, но близки по значение.

Антоними – думи, образувани от различни звуци, противоположни по значение

СВЕТЛО ⟷ **ТЪМНО**

ДЕН **НОЩ**

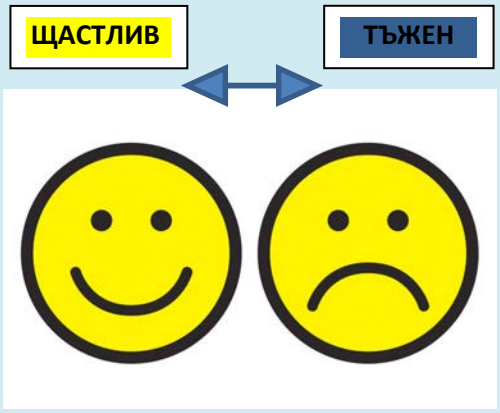

Омоними – думи, образувани от еднакви звуци, но различни по значение

ПРЪСТ = **ПРЪСТ**

Примери:

коса (инструмент за косене на сено) - коса (на главата)

бавя (задържам, възпирам да се извърши нещо) - бавя (гледам дете)

жилищен блок

блок за рисуване

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

За обяснение значението на синонимите, антонимите и омонимите учителят използва помощните изображения по-горе. За проверка на наученото се няколко игрови метода:

– игра „Открий моя антоним“ – всеки ученик си тегли по едно изображение от учителя (на висок мъж, на нисък мъж, на пълен човек, на слаб човек, на усмихнато лице, на тъжно лице, на ден, на нощ и др.).

Задачата е, след като видят изображението, което са си изтеглили, да открият своето другарче с антонимно изображение. Така се групират по двойки за следващата игра.

– игра „Открий моя синоним“ – децата са по двойки, като отново теглят от учителя по едно листче (за всяко дете) с дума на него. След като си изтеглят съответната дума, вървейки по двойки, всеки тряба да намери своя синоним. Печелят двойките, които първи са открили своите синоними.

Така отборът се разраства на четирима души в група.

– игра „Нарисувай моя омоним“– всеки отбор получава от учителя дума омоним (коса, град, кола и др.). Задачата на отбора е да си разпределят ролите: като двама рисуват омоним, а останалите двама описват на лист синонимите и антонимите, които са им се паднали, както и добавят съответно синоними и антоними към откритите антоними и антоними към съответните синоними.

Печели отборът, справил се първи с последната поставена задача.

Времево разпределение:

30 мин. – децата със СОП, на които чрез изображенията по-горе се разяснява значението на синоними, антоними и омоними, също така са включени като участници в игрите.

Групова дейност в класната стая: Учениците със СОП могат да бъдат включени като активни участници в първата игра „Открий моя антоним“, както и в последната игра, като им се възложи ролята да бъдат художници на пароними.
Ресурси, които могат да се използват за темата: Презентация по темата: https://slideplayer.bg/slide/15551095/
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: работа в екип, креативност, нагласа за успех
Междупредметна връзка: изобразително изкуство – с рисунка на паронимите; – чужд език – антонимите, синонимите и омонимите могат да бъдат преведени на съответния изучаван чужд език.
Работа у дома и участие на семейството: Заучаване на определен набор от думи, между които да се прави връзка – кои от тях са синоними, антоними, омоними.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Изготвяне на таблици с думи, познати на ученика, групирани според речниковото им значение и звуков състав (синоними, омоними, антоними). Съотнасяне на думите към картинен материал, предмети от обкръжението, емоции и др. При необходимост запознаване на ученика със синонимен речник и как се използва. Заучаване на нови думи (синоними, омоними, антоними). Съставяне на изречения с тях.
Помощни средства и технологии: адаптирани средства за писане и четене (при необходимост).
Самостоятелна и домашна работа: От изброените думи да се запишат техните синоними и антоними: висок, слаб, грозен, добър, бавен, тих.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Български език, V клас
Тема на урока: ПРАВОПИС И ПРАВОГОВОР НА ДУМАТА В ЗАВИСИМОСТ ОТ НЕЙНИЯ МОРФЕМЕН СТРОЕЖ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Познава видовете морфеми и ролята им в изграждането на думата

Разясняване на следните понятия:

1. Морфема = строител на думата.

Морфемата е най-малката част на думата, която образува нейното значение.

2. Корен – най-важната морфема, която носи основния смисъл на думата.
3. Представка – стои пред корена и променя значението на думат.а
4. Наставка – намира се след корена.
5. Окончание – стои след корена или наставката.
6. Определителен член – стои в края на думата, използва се, когато говорим за познати и точно определени неща (маса – масата, чаша –чашата).

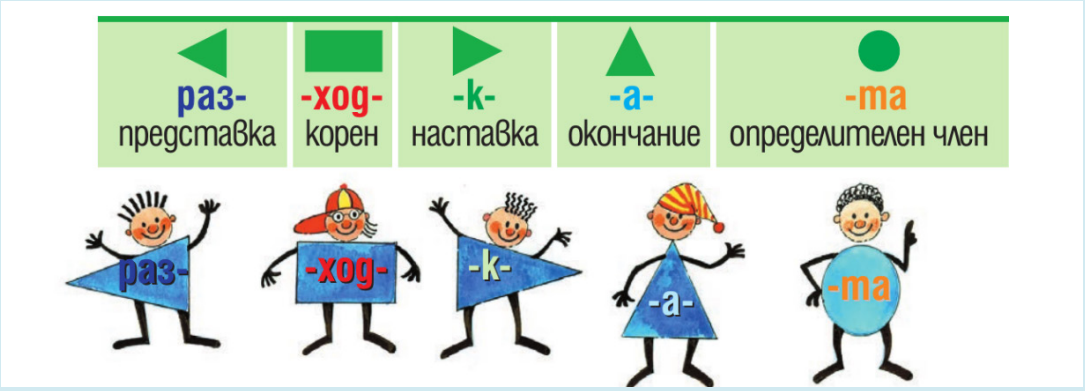

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(диференцирана задача).
За ученика със СОП най-важно е да разбере принципа, на който е изградена една дума и нейния строеж, да разбира как се променя значението на думата с един и същи корен, но с различни представки и наставки.
Необходимо е да му се обясни принципът (стъпките) на морфемен анализ чрез изпълнение на следната задача: Учителят показва картинка, ученикът трябва да назове какво е изобразено на нея, след което да подреди в правилен ред морфемите на думата (морфемите се дават под формата на изрязани фигурки). Алгоритъмът в подредбата трябва да е следният:

1. Търсим корена (правоъгълничето).
2. Търсим представката (триъгълника, който сочи наляво).
3. Търсим определителния член, ако има такъв (кръгчето).
4. Търсим окончанието (триъгълника, чийто връх сочи нагоре).
5. Търсим наставката (триъгълника, който сочи надясно).

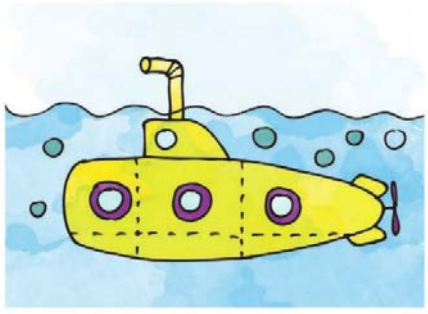

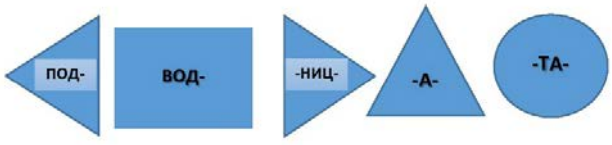

Времево разпределение: 10–15 мин. – индивидуална работа или в група с друг ученик.
Групова дейност в класната стая: Изпълнението на поставената по-горе задача може да се възложи на група от двама ученици. Ученикът със СОП търси и подрежда фигурите в правилния ред, а неговият съученик трябва да изпише под всяка фигура как се нарича съответната морфема.
Ресурси, които могат да се използват за темата: Образуване на прилагателни имена: https://learningapps.org/3000300 Фигури за онагледяване на морфемите, правописен и правоговорен речник.
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Обогатяване на речника и разбирането за смисъла, който думите носят. Подобряване на комуникативните умения чрез работа в група.
Междупредметна връзка: математика – чрез използване на различни геометрични фигури за изобразяване на морфемите.
Работа у дома и участие на семейството: Предоставяне на фигури с морфеми, които с помощ от родител да бъдат подредени в думи.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Назоваване и диференциация на основните геометрични фигури (по картинен материал с геометричните фигури). Да се начертае схема за ориентиране в посоките надясно, наляво, нагоре, надолу. Определяне на посоките нагоре, надолу, наляво, надясно по картинен материал. Запис на думи, познати на ученика, и разделянето им на морфеми. При необходимост формиране на умения за работа с правописен и правоговорен речник.
Помощни средства и технологии: адаптирани средства за писане и четене и рисуване (при необходимост).
Самостоятелна и домашна работа: Съставяне на думи от фигури с морфеми, след което ученикът да нарисува образуваната дума.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:

ОБРАЗУВАНЕ НА СРОДНИ ДУМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът с помощта на представки образува сродни думи.

Основно понятие:

Сродни думи – думи, които има еднакъв корен и близко значение.

УЧЕНИК

УЧИЛИЩЕ

УЧЕБНИК

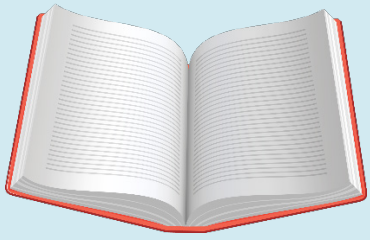

УЧИТЕЛ

УЧА

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група).

С помощта на работните листове учениците в група по двама или с помощта на ресурсен учител изпълняват поставените задачи, които целят детето да усвои принципа на образуването на сродни думи от един и същи корен, но с различни представки.

РАБОТЕН ЛИСТ 1

СРОДНИ ДУМИ

С КОИ ПРЕДСТАВКИ/ТРИЪГЪЛНИЧЕТА/ МОГАТ ДА СЕ СВЪРЖАТ ДУМИТЕ В ПРАВОЪГЪЛНИЦИТЕ ДОЛУ, ТАКА ЧЕ ДА СЕ ОБРАЗУВАТ СРОДНИ ДУМИ. СВЪРЖЕТЕ ПО ПРИМЕРА ПО-ДОЛУ, СЛЕД КОЕТО ПРЕПИШЕТЕ СРОДНИТЕ ДУМИ В РАЗЛИЧНИ КОЛОНКИ.

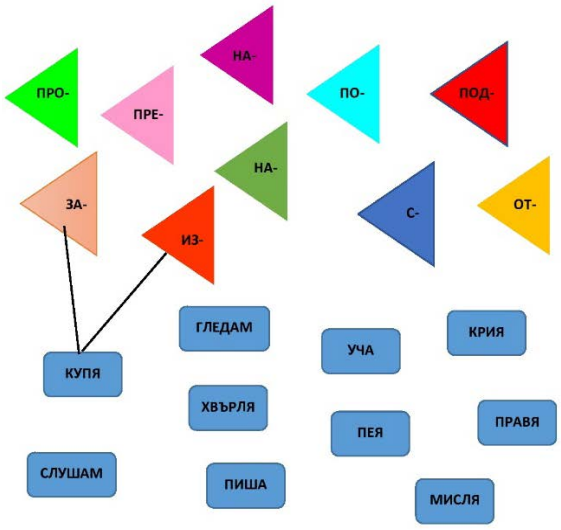

РАБОТЕН ЛИСТ 1

СРОДНИ ДУМИ

1. **С ПОМОЩТА НА ПРЕДСТАВКИ ОБРАЗУВАЙТЕ СРОДНИ ДУМИ С ПРОТИВОПОЛОЖНО ЗНАЧЕНИЕ НА ДАДЕНИТЕ/АНТОНИМИ/**

ИНТЕРЕСЕН –
ГРАМОТЕН –
ВРЕДЕН –
ПОЛЕЗЕН –
СТРАШЕН –
БЛАГОДАРЕН –
ТРАЕН –
ПОЗНАТ –
ВКУСЕН –
ДОВОЛЕН –

2. **СРЕЩУ ВСЯКА ОТ ДУМИТЕ НАПИШЕТЕ ДУМАТА С ПРОТИВОПОЛОЖНО ЗНАЧЕНИЕ, КОЯТО ИМА ЕДНАКЪВ КОРЕН, НО РАЗЛИЧНА ПРЕДСТАВКА**

ВХОД –
ДОВЕЖДАМ –
ЗАКАЧАМ –
ЗАВЪРЗВАМ –
НАДЛЕЗ –
ОБУВАМ СЕ –
СЪБЛИЧАМ СЕ –
СГЛОБЕН –
ЗАПУШЕН –
ВЛИЗАМ –

Времево разпределение:

10 мин. – разяснение особеностите на сродните думи.

20 мин. – изпълнение на задачите от работните листи.

Групова дейност в класната стая:

Учениците са разделени на групи по двама до четирима по преценка на учителя. Дейността е организирана под формата на състезание: Коя група първа ще се справи с изпълнение на поставените задачи в работните листи?

Ученикът със СОП може да бъде активен участник в изпълнението на задачите или да изпълнява помощна функция.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Инерактивна игра за сродни думи – https://learningapps.org/5221643

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– комуникативни умения;

– работа в екип;

– креативност.

Междупредметна връзка:

– математика (фигурите на морфемите);

– чужд език – някои от думите могат да бъдат преведени на изучавания чужд език.

Работа у дома и участие на семейството: Предоставяне на работните листове на родителите за разясняване значенията на думите и заучаването им.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Да се изготви списък с думи, които са усвоени от ученика. Да се подчертае с цветен маркер коренът на всяка дума. Образуване на нови думи със същия корен. Разясняване на значението им. Да се направят шаблони на геометричните фигури, които ще съответстват на морфемите (корен, представка), за оцветяване от ученика. Работа по задачите, поставени от учителя по време на урока.
Помощни средства и технологии: Работните листи биха могли да бъдат разработени като интерактивни игри, адаптирани средства за писане и четене (при необходимост).
Самостоятелна и домашна работа: Задача: Напишете по пет глагола, които имат следните представки: до-, за-, от-, пре-, раз-, на-, про-. Задачата може да бъде опростена чрез добавяне на списък от глаголи, към които да се допишат представките.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:

ИЗМЕНЯЕМИ ЧАСТИ НА РЕЧТА. СЪЩЕСТВИТЕЛНО ИМЕ, ПРИЛАГАТЕЛНО ИМЕ, ЧИСЛИТЕЛНО ИМЕ, ГЛАГОЛ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Разпознава изменяемите части на речта. Прави морфологичен анализ на съществително име, на прилагателно име, на числително име, на глагол.

Разясняване на основните понятия:

1. **Съществително име = човек, животно, предмет, обект, явление. Открива се с въпроса: Какво/Кой е това?**

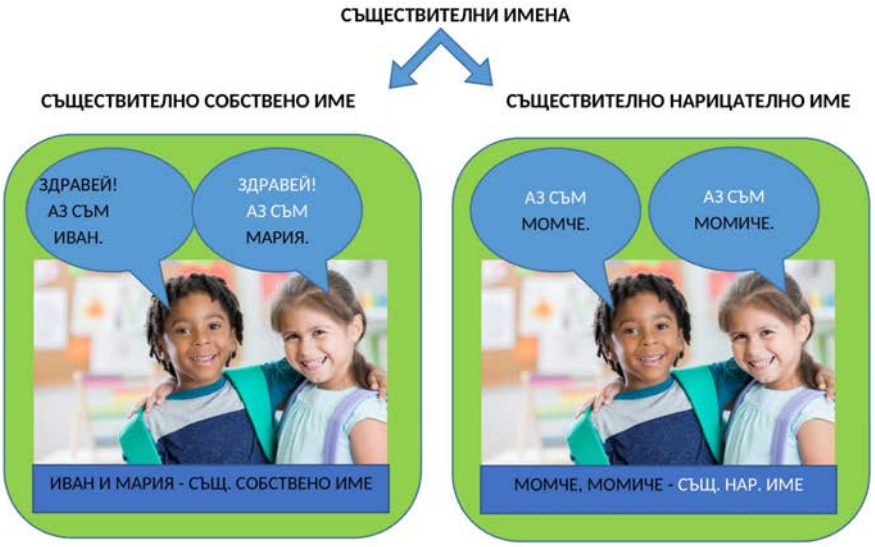

2. **Глагол = действие, състояние. Открива се с въпроса: Какво прави?**

3. Прилагателни имена = с тях назоваваме цветове, описваме как изглежда някой човек или предмет. Открива се с въпроса: Какъв/Каква/Какво/Какви?

ВИСОК НИСЪК

МРЪСЕН ЧИСТ

БЯЛО

ВЕСЕЛ ТЪЖЕН

4. Числителни имена – назовават числата, реда, в който са подредение нещата

ЧИСЛИТЕЛНИ ИМЕНА

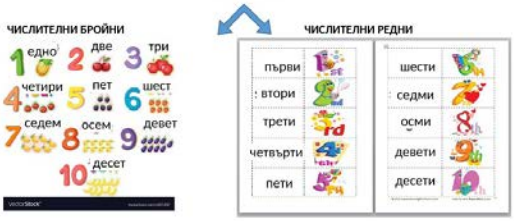

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група).

РАБОТЕН ЛИСТ

СЪЩЕСТВИТЕЛНИ ИМЕНА, ПРИЛАГАТЕЛНИ ИМЕНА, ГЛАГОЛИ, ЧИСЛИТЕЛНИ ИМЕНА

1.Определете какви са думите като част на речта

2. Оцветете правоъгълниците с цвета, който е записан в тях

3. Свържете прилагателните с подходящото съществително име

4. Изберете си едно съществително име, което да нарисувате най-долу на листа

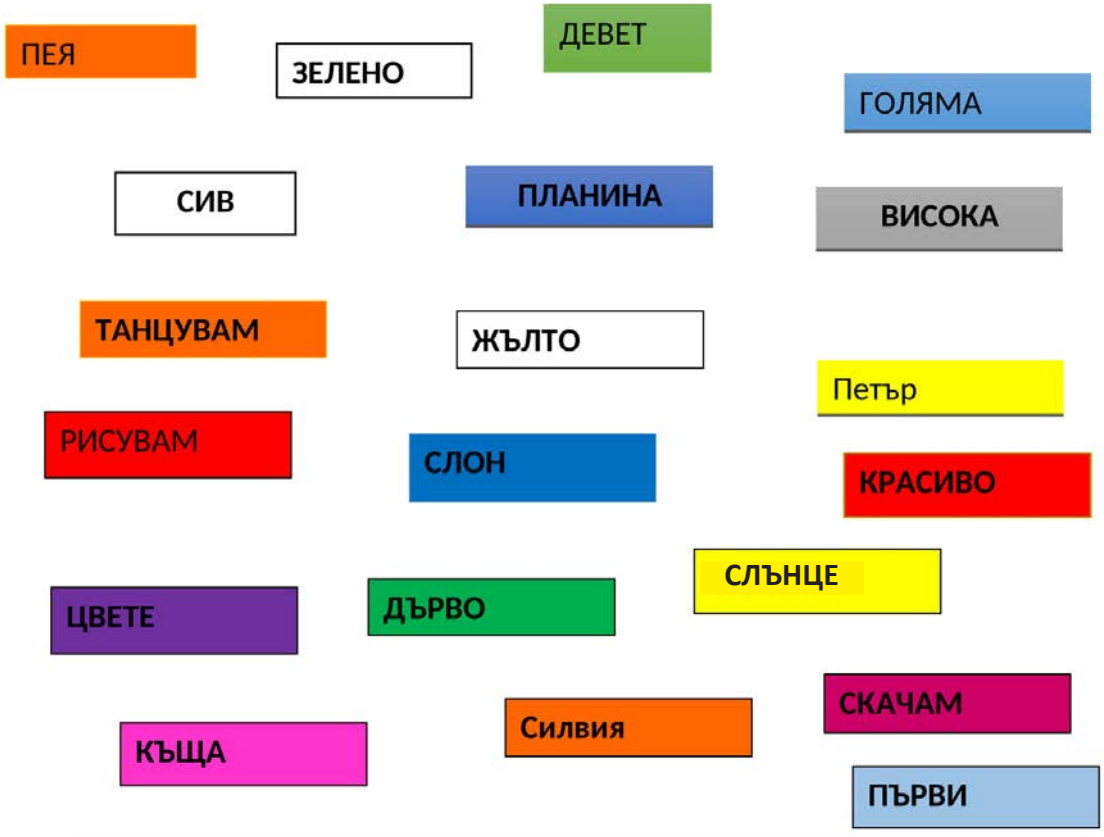

Място за твоята рисунка:

Времево разпределение:
20 мин. – разясняване на понятията;
20 мин. – работа в група.

Групова дейност в класната стая:
Учениците са разделени на групи по четирима човека. Работят върху работния лист по-горе (роли: ученик 1 търси съществителни имена, ученик 2 търси прилагателни имена, ученик 3 търси глаголи, ученик 4 търси числителни имена). Задачата е под формата на състезание. Кой първи ще определи всички части на речта и техните граматически признаци? Ролята на ученика със СОП е да определи коя дума каква част на речта е, като изпълнява една от четирите роли, а друг ученик определя граматичните признаци (по кои теми и с какъв регламент е групирането).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Интерактивни игри:
https://wordwall.net/bg/resource/901800/%D0%B3%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%BB-%D1%81%D1%8A%D1%89%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%B8-%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%B8-%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B0
https://www.liveworksheets.com/bq87615dm

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
– работа в екип;
– състезателен дух;
– сътрудничество.

Междупредметна връзка:
чужди езици – частите на речта могат да бъдат преведени на изучавания чужд език.

Работа у дома и участие на семейството:
Да бъдат предоставени картончета с най-използваните думи (съществителни, прилагателни, глаголи и числителни с изображения на тях), които ученикът да подрежда в групи в зависимост от това коя част на речта са.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Чрез задаване на въпросите: Какво/кой е това?; Какъв/каква/какво?; Какво прави? да се определят съществителните имена, прилагатлните имена и глаголите (да се използват познати за ученика предмети, действия и др.)
Съотнасяне на единствено и множествено число към едно и много (използване на нагледни средства).
Да се използват различни нагледни средста за броене и отбелязване на поредността.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за писане и четене(при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
От изброените думи: раница (съществително име), висок (прилагателно име), пиша (глагол) да се съставят изречения.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:

ЛИЧНО МЕСТОИМЕНИЕ. ВЪЗВРАТНО ЛИЧНО МЕСТОИМЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава личните и възвратно личните местоимения.

Разясняване на основното понятие:

Местоимение – думите, с които заместваме съществителните, прилагателните и числителните имена.

1. Лично местоимение

2. Възвратно лично местоимение

Гледам СЕБЕ СИ в огледалото.

Купих СИ сладолед.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група).

РАБОТЕН ЛИСТ

ЛИЧНИ И ВЪЗВРАТНО ЛИЧНИ МЕСТОИМЕНИЯ

1. КАКВО ПРАВЯТ ХОРАТА НА КАРТИНКИТЕ? КОИ СА ЛИЧНИТЕ МЕСТОИМЕНИЯ, КОИТО ИЗПОЛЗВАХТЕ?
2. ЗАПИШЕТЕ ГИ ПОД ВСЯКА КАРТИНКА, КАТО ОПРЕДЕЛИТЕ ЛИЦЕТО И ЧИСЛОТО ИМ.
3. СЪСТАВЕТЕ ИЗРЕЧЕНИЕ ЗА ВСЯКА ОТ КАРТИНКИТЕ, ИЗПОЛЗВАЙКИ МЕСТОИМЕНИЯТА.

....

....

....

....

Времево разпределение:
15 мин. – разяснения на видовете лични местоимения;
15 мин. – работа върху поставената задача.

Групова дейност в класната стая:
Учениците работят по двойки върху поставените задачи от работния лист по-горе. Ученикът със СОП назовава на глас какво прави всеки един на изображенията. Негов съученик записва и двамата определят кое е местоимението, което са използвали.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Презентация:
https://www.slideshare.net/marianadr/ss-3427688
Интерактивни игри:
https://learningapps.org/4537288
https://www.liveworksheets.com/yd46134po

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
– четивна грамотност;
– работа в екип;
– сътрудничество.

Междупредметна връзка:
чужд език – превод на местоименията на изучавания чужд език.

Работа у дома и участие на семейството:
Предоставяне на таблица с личните и възвратно личните местоимения, които да бъдат заучени и използвани с конкретни примери.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Съставяне на изречения с личните и възвратно личните местоимения, свързани с преживявания на ученика, любима тема или др.
Работа по таблицата за личните местоимения, като ученикът е от позицията на „аз“ местоимението. Съставяне на изречения с всяко местоимение.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за писане и четене (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Предоставяне на работен лист с изображения, на които различни лица извършват някаква дейност. Ученикът, използвайки лични местоимения, да опише кой какво прави.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:

ПРИТЕЖАТЕЛНО МЕСТОИМЕНИЕ.
ВЪЗВРАТНО ПРИТЕЖАТЕЛНО МЕСТОИМЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава притежателните и възвратно притежателните местоимения.

В хода на урока се разясняват следните понятия:

1. Притежателно местоимение – означава принадлежност, използваме го, когато искаме да изразим (кажем), че нещо е на някого.

Пълни форми			Кратки форми
Притежател в ед. ч.			
	Притежаван обект в **ед. ч.**	Притежаван обект в **мн. ч.**	
1 л.	*мой, моя, мое*	*мои*	*ми*
2 л.	*твой, твоя, твое*	*твои*	*ти*
3 л. м. р.	*негов, негова, негово*	*негови*	*му*
3 л. ж. р.	*неин, нейна, нейно*	*нейни*	*ѝ*
3 л. ср. р.	*негов, негова, негово*	*негови*	*му*
Притежател в мн. ч.			
	Притежаван обект в **ед. ч.**	Притежаван обект в **мн. ч.**	
1 л.	*наш, наша, наше*	*наши*	*ни*
2 л.	*ваш, ваша, ваше*	*ваши*	*ви*
3 л.	*техен, тяхна, тяхно*	*техни*	*им*

2. Възвратно притежателно местоимение – използваме го, когато нещо принадлежи (е собственост) на този, който извършва действието.

Пълни форми				Кратка форма
м. р. ед. ч.	**ж. р. ед. ч.**	**ср. р. ед. ч.**	**мн. ч.**	
свой	*своя*	*свое*	*свои*	*си*

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група).
След обяснения на видовете притежателни местоимения учителят раздава различни предмети на учениците в класната стая (червен химикал на Мария, кубче на Иван, книга на Ани и т.н.). След като ги разпредели, взема произволно някой от предоставените предмети и пита: –На кого е този химикал?
Очакван отговор: Този химикал е на Мария.
Учителят: – Моля, изразете го чрез притежателно местоимение.
Очакван отговор: – Това е нейният химикал.
Учителят: – Кое е притежателното местоимение, което използвахте?
Ученикът със СОП е активен участник в груповата задача на класа.

Времево разпределение:
20 мин. – разясняване на видовете притежателни местоимения.
10 мин. – разиграване на ситуация.

Групова дейност в класната стая:
В случая поставената задача е индивидуална. На следващ етап може да се разиграе следната ситуация: Учителят взима обратно при себе си раздадените предмети, като след това посочва някой от учениците, който да дойде и вземе произволен предмет и го върне на притежателя му, като изрече чий е съответният предмет и го изрази с притежателно местоимение.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Интерактивна игра:
https://www.liveworksheets.com/dn154650uz

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– дигитални умения;

– комуникативност;

– наблюдателност.

Междупредметна връзка:

чужд език – превод на местоименията на изучавания чужд език.

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на таблицата за заучаване на притежателните местоимения.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Под формата на игра учителят предварително подготвя предмети, които са негова собственост и на ученика. Учителят е в ролята на задаващ въпроси, а ученикът отговаря. Въпросите са за притежание.

Със същите предмети се съставят изречения с възвратно притежателните местоимения, които им съответстват.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за писане и четене (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът да се опита да състави изречение с всяко от изучените притежателни местоимения (устно или писмено според възможностите).

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:

ВРЕМЕ НА ГЛАГОЛА. МИНАЛО СВЪРШЕНО ВРЕМЕ.
МИНАЛО НЕСВЪРШЕНО ВРЕМЕ.

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът различава минало свършено и минало несвършено време на глагола.

Основни понятия, които трябва да се разяснят в хода на урока:

ГЛАГОЛ=ДЕЙСТВИЕ, СЪСТОЯНИЕ.

1. Минало свършено време – изразява еднократно действие, приключило в миналото (играх, четох, пях).

► С формите за **минало свършено време** се означава **действие, което е извършено и е приключило *преди* момента на говоренето.**

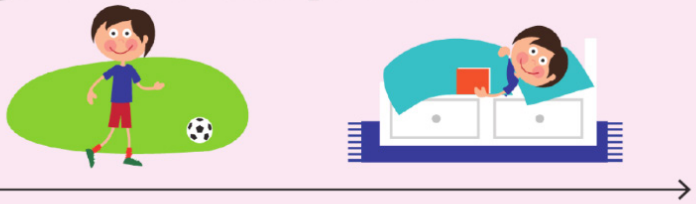

Вчера играх. *Сега почивам.*

2. Минало несвършено време – изразява минало действие, което се е извършвало продължително време в миналото (играех, четях, пеех).

► С формите за **минало несвършено време** се означава **действие, което протича в минал момент и може да продължава и *след* него.**

През лятото често ходех на плаж. *Сега уча.*

минало свършено време

1 л.	аз учих
2л.	ти учи
3л.	той учи
	тя учи
	то учи
1л.	ние учихме
2л.	вие учихте
3л.	те учиха

уча

минало несвършено време

1 л.	аз уча**х**
2л.	ти уче**ше**
3л.	той уче**ше**
	тя уче**ше**
	то уче**ше**
1л.	ние уча**хме**
2л.	вие уча**хте**
3л.	те уча**ха**

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект).

Ученикът със СОП работи съвместно със свой съученик върху работния лист по-долу. Основната му задача е да свърже двете форми на глагола със съответстващото му изображение.

РАБОТЕН ЛИСТ

МИНАЛО СВЪРШЕНО И МИНАЛО НЕСВЪРШЕНО ВРЕМЕ

1/СВЪРЖЕТЕ ПО ДВОЙКИ ГЛАГОЛИТЕ В МИНАЛО СВЪРШЕНО И МИНАЛО НЕСВЪРШЕНО ВРЕМЕ
2/ ОПРЕДЕЛЕТЕ КОЙ ГЛАГОЛ Е В МИНАЛО СВЪРШЕНО И КОЙ В МИНАЛО НЕСВЪРШЕНО ВРЕМЕ
3/ЗАПИШЕТЕ ПОД ВСЯКА КАРТИНКА ФОРМИТЕ НА ГЛАГОЛА ЗА МИНАЛО СВЪРШЕНО И НЕСВЪРШЕНО ВРЕМЕ

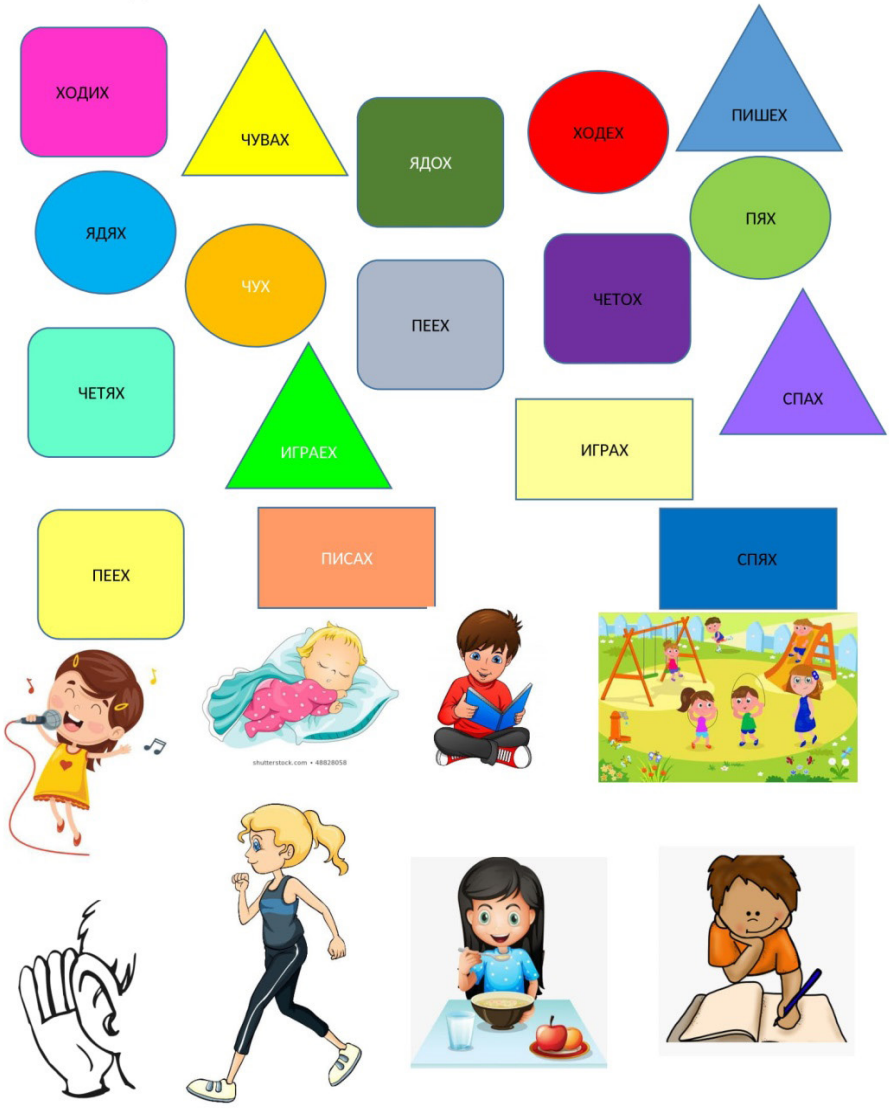

Времево разпределение:

15 мин. – разяснения на глаголните времена.

1 5 мин. – работа върху поставената задача.

Групова дейност в класната стая:

След изпълнението на задачите от работния лист класът е разделен на два отбора, при което единият отбор трябва да образува изречения с глаголите в минало несвършено време от работния лист, а другият отбор да състави изречения с глаголите от минало свършено време.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.liveworksheets.com/worksheets/bg/%D0%91%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B8_%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D0%BA/%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B6%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5/%D0%9C%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%BE_%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5_%D0%BD%D0%B0_%D0%B3%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%B0_zc91038px
https://learningapps.org/1985540

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– аудио-визуални умения;

– дигитални умения;

– сътрудничество;

– креативност.

Междупредметна връзка:

математика – геометричните фигури от работния лист;

чужд език – превод на глаголите на изучавания чужд език.

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на таблица с най-използваните глаголи във формите им за минало свършено и минало несвършено време. Заучаване на глаголните форми и усвояване на умението да ги прилага правилно.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Съставяне на изречения в минало свършено и минало несвършено с глаголите от работния лист, предоставен от учителя.

Изброяване на дейности, които е извършвал ученикът, и определяне на времето на извършването им (минало свършено или минало несвършено време).

Да се направи времева линия за отбелязване на сегашно и минало действие. Може да се нанесат и дейностите от изреченията, които е съставил ученикът.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за писане и четене (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

От изброените глаголи да се образуват формите им за минало свършено и минало несвършено време: вървя, падам, скачам, смея се, говоря, гледам.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:

НЕЛИЧНИ ГЛАГОЛНИ ФОРМИ (ПРИЧАСТИЯ). УПОТРЕБА НА МИНАЛО СВЪРШЕНО И МИНАЛО НЕСВЪРШЕНО ДЕЯТЕЛНО ПРИЧАСТИЕ В ТЕКСТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава минало свършено и минало несвършено деятелно причастие.

Основни понятия, които трябва да се разяснят в хода на урока:

1. Причастие

Думи, които **произхождат от глаголи,** но **означават признаци на предмет,** се наричат **причастия**.

2. Минало свършено и минало несвършено деятелно причастие

– използват се, когато разказваме за история (случка), на която не сме били свидетели (не сме присъствали), а някой друг ни я е разказал, а ние я преразказваме на някой друг.

Напр.: Иван ми каза, че вчера са ХОДИЛИ на кино с Ангел.

– използват се основно в приказките.

Напр.: ИМАЛО едно време една принцеса, която ЖИВЕЕЛА в голям дворец.

За да образувате минало свършено деятелно причастие, на мястото на окончанието *-х* във формата за **1 л. ед. ч. за минало св. време** на съответния глагол поставете наставка *-л*:

пях → *пял*
говорих → *говорил*
носих → *носил*
скрих → *скрил*
броих → *броил*

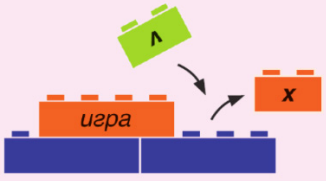

За да образувате минало несвършено деятелно причастие, на мястото на окончанието *-х* във **формата за 1 л. ед. ч. за минало несв. време** на съответния глагол поставете наставка *-л*:

пеех → *пеел*
говорех → *говорел*
носех → *носел*
скриех → *скриел*
броях → *броял*

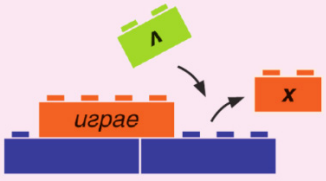

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача).

Задача 1: След обяснение на особеностите на минало св. и минало несв. деятелно причастие и случаите, в които се използва, учителят пуска на проектор приказка (напр.: „Снежанка и седемте джуджета“: https://youtu.be/SmFmlDbEyNs

Посоченият линк е от поредица приказки, които имат субтитри и на английски език и е добре за осъществяване на междупредметни връзки).

Задачата на учениците е, работейки по двойки, да запишат всички минали деятелни причастия, които чуват, докато гледат приказката.

Победител е двойката ученици, открили най-много причастия. Ролята на ученика със СОП е да диктува на свой съученик миналите деятелни причастия, които чуе.

Задача 2:

Използва се пъзел с букви, с който учителят предварително е подредил думи – глаголи в минало свършено и минало несвършено време (напр.: ХОДИХ, ЧЕТЯХ, СЛУШАХ), задачата на ученика е от тях да образува минали деятелни причастия, като сам се досети, че трябва да замени буквата Х с буква Л, за да образува причастието.

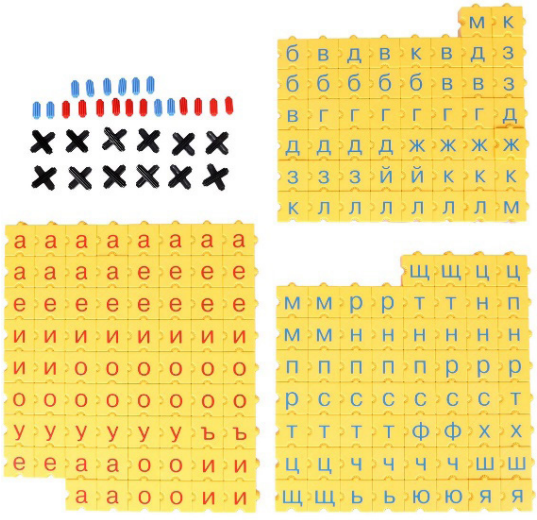

Времево разпределение:

10 мин. – общо разяснение на особеностите на миналите деятелни причастия.

15 мин. – прожектиране на приказка и запис на миналите деятелни причастия.

10 мин. – изпълнение на задача 2.

Групова дейност в класната стая:

Изпълнението на задача 1 може да се осъществи по двойки или по-голяма група по преценка на учителя.

Ресурси, които могат да се използват за темата: 1. Прикази от канала YouTube #BulgarianFairyTalesChannel 2. Интерактивна игра „Стани богат“ за минали деятелни причастия: https://learningapps.org/11394747 3. Съставяне на итерактивна кръстословица: https://learningapps.org/11895534
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: – умение за слушане с разбиране; – комуникативни умения; – адаптивност.
Междупредметна връзка: – английски език – чрез анимацията на приказката, която учителят пуска (приказката има субтитри на английски език); – информационни технологии – чрез интерактивните игри.
Работа у дома и участие на семейството: Използване на пъзела с букви за съставяне на думи – минали деятелни причастия.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Въвеждане на нови понятия. Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя. Използване на беседа за търсене на аналог със стари знания. Работа по таблицата, образуване на минало св. и минало несв. деятелно причастие от глаголи, усвоени от ученика.
Помощни средства и технологии: адаптирани средства за писане и четене (при необходимост),
Самостоятелна и домашна работа: Да запише в тетрадка или на диктофон история, която му/й е разказана от негов /неин приятел. Да отбележи причастията в историята.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:

НЕИЗМЕНЯЕМИ ЧАСТИ НА РЕЧТА. НАРЕЧИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът познава различните видове наречия и образува изречения с тях=

Основно понятие, което трябва да бъде усвоено в хода на урока:

НАРЕЧИЕ

▷

Когато участваме в общуването, често питаме: ***Кога?, Къде?, Как?, Колко?***. Когато отговаряме на тези въпроси с отделни думи, това са най-често **наречия**.

Къде живее *Иван?* — *Иван живее* < *близо.* / *далече.*

Кога *ще дойде Иван?* *Иван ще дойде* < *утре.* / *скоро.*

Как *ще дойде Иван?* *Иван ще дойде* < *пеша.* / *тичешком.*

Колко *учи Иван?* — *Иван учи* < *малко.* / *много.*

Колко *вода пиете?* — *Пия* < *малко* / *много* > *вода.*

→

▶ Има различни **видове наречия**:

Наречия за **време**	Наречия за **място**	Наречия за **начин**	Наречия за **количество**
скоро	*близо*	*бързо*	*много*
наскоро	*далече*	*бавно*	*немного*
отдавна	*надалече*	*сърдечно*	*малко*
вчера	*наляво*	*дружелюбно*	*немалко*
днес	*надясно*	*ядосано*	*достатъчно*
утре	*напред*	*гневно*	
сега	*назад*	*сръчно*	
рано	*надолу*	*смело*	
късно	*нагоре*		

▶ Някои наречия **могат да се степенуват**:

Основна **форма**	Форма за **сравнителна** степен	Форма за **превъзходна** степен
скоро	*по-скоро*	*най-скоро*
близо	*по-близо*	*най-близо*
бързо	*по-бързо*	*най-бързо*
малко	*по-малко*	*най-малко*

ВАЖНО! Наречието пояснява глагола, а прилагателното име пояснява съществителното име в изречението. Разпознаваме, че една дума е наречие, когато въпросът, който задаваме към нея, включва глагола.

Антон скача високо. (Как СКАЧА Антон? – високо, високо – наречие.)

Антон е високо момче. (Какъв е Антон? – високо момче, високо – прилагателно име.)

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група).

Задача 1:

РАБОТЕН ЛИСТ

НАРЕЧИЕ

ОТГОВОРЕТЕ НА ВЪПРОСИТЕ КЪМ КАРТИНКАТА. ЗАПИШЕТЕ ОТГОВОРИТЕ СИ НА ЛИСТА, ПОДЧЕРТАЙТЕ НАРЕЧИЕТО И ОПРЕДЕЛЕТЕ КАКЪВ ВИД Е (ЗА МЯСТО, ЗА ВРЕМЕ, ЗА НАЧИН, ЗА КОЛИЧЕСТВО):

1. КОЛКО СЕ ЗАБАВЛЯВАТ ДЕЦАТА НА ПЛОЩАДКАТА?

.....

2. КАК СЕ ЛЮЛЕЕ МОМЧЕТО НА ЛЮЛКАТА?

.....

3. КЪДЕ СЕ НАМИРА МОМИЧЕТО НА КАРТИНКАТА?

.....

4. КЪДЕ СЕ НАМИРА БАЛОНЪТ НА КАРТИНКАТА?

.....

5. КОГА ДЕЦАТА СА СИ ИГРАЛИ НА ПЛОЩАДКАТА?

.....

6. КАК СА СИ ПОДАВАЛИ ТОПКАТА?

.....

Задача 2:

РАБОТЕН ЛИСТ 2

НАРЕЧИЕ

ДОПЪЛНЕТЕ ИЗРЕЧЕНИЯТА С ПОДХОДЯЩИТЕ НАРЕЧИЯ, КАТО СИ ПОМАГАТЕ С ТАБЛИЧКАТА ПО-ДОЛУ:

1. ……/Кога?/ се видях с моя приятел.
2. Тя ми се усмихна……/Как?/
3. Ана закъсня ……/Колко?/ за часа.
4. Колата се движеше ……/Как?/ по улицата.
5. Аз обичам……/Колко?/ шоколад.
6. Моето училище е……/Къде?/ до вкъщи.
7. Моят учител се намира……/Къде?/ мен.
8. Децата се държат ……/Как?/ помежду си.
9. Сутрин обичам да ставам ……/Кога?/.
10. ……/Кога?/ ходих да играя……/Къде?/.

► Има различни **видове наречия**:

Наречия за **време**	Наречия за **място**	Наречия за **начин**	Наречия за **количество**
скоро	*близо*	*бързо*	*много*
наскоро	*далече*	*бавно*	*немного*
отдавна	*надалече*	*сърдечно*	*малко*
вчера	*наляво*	*дружелюбно*	*немалко*
днес	*надясно*	*ядосано*	*достатъчно*
утре	*напред*	*гневно*	
сега	*назад*	*сръчно*	
рано	*надолу*	*смело*	
късно	*нагоре*		

► Някои наречия **могат да се степенуват**:

Основна **форма**	Форма за **сравнителна** степен	Форма за **превъзходна** степен
скоро	*по-скоро*	*най-скоро*
близо	*по-близо*	*най-близо*
бързо	*по-бързо*	*най-бързо*
малко	*по-малко*	*най-малко*

Времево разпределение:

10 мин. – обяснение за наречията.

30 мин. – изпълнение на задача 1 и 2.

Групова дейност в класната стая:

Най-удачен вариант за изпълнение на поставените задачи е групирането по двама. Ученикът със СОП отговаря устно на поставените въпроси, а негов съученик допълва и записва отговорите на работните листи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Игра за разпределяне на наречията по видове (силно препоръчвам): https://learningapps.org/3064064

2. Интерактивен работен лист: https://www.liveworksheets.com/hj117178hh

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– ориентация във време и пространство;

– обогатяване на речника относно начини за извършване на дадено действие;

– обогатяване на количествената представа за извършване на дадено действие.

Междупредметна връзка:

– информационни технологии – чрез прилагането на интерактивни игри.

– изобразително изкуство – чрез изпълнението на домашната работа, приложена по-долу.

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на таблицата с различните видове наречия с цел заучаване и образуване на изречения с тях.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Образуване на изречения с наречията от таблицата.

Свързване на изреченията с въпроса, който им съответства.

Подаване на ученика глаголи, към които да добави подходящо наречие. Задачата може да се направи и в обратен вариант (към подадено наречие да добави подходящ глагол).

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за писане, четене и рисуване (при неоходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

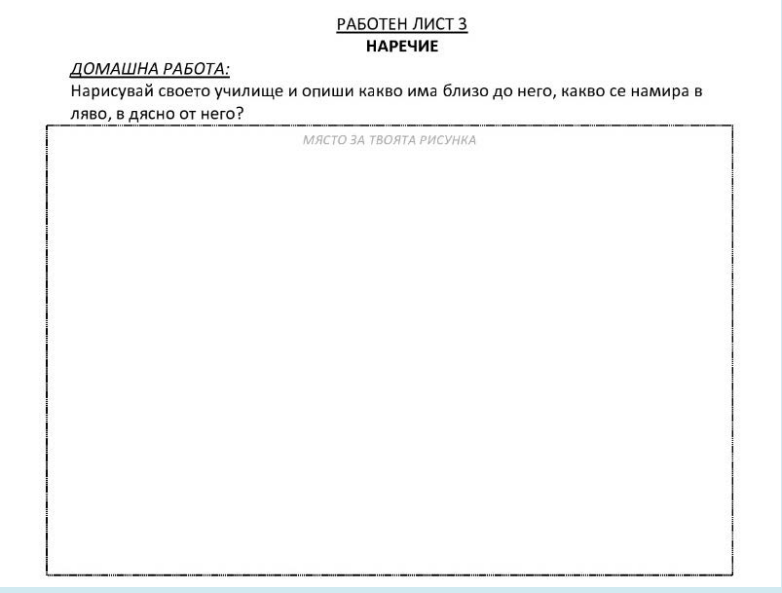
РАБОТЕН ЛИСТ 3

НАРЕЧИЕ

ДОМАШНА РАБОТА:

Нарисувай своето училище и опиши какво има близо до него, какво се намира в ляво, в дясно от него?

МЯСТО ЗА ТВОЯТА РИСУНКА

ПРИМЕРНО ИЗОБРАЖЕНИЕ НА МОЕТО УЧИЛИЩЕ

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:

ПРЕДЛОГ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава предлога в изречението, образува изречение с предлог.

Основно поянитие: ПРЕДЛОГ – служи за обозначаване на връзка и отношения между лица, предмети, обекти, както и за означаване на тяхното местоположение едно спрямо друго.

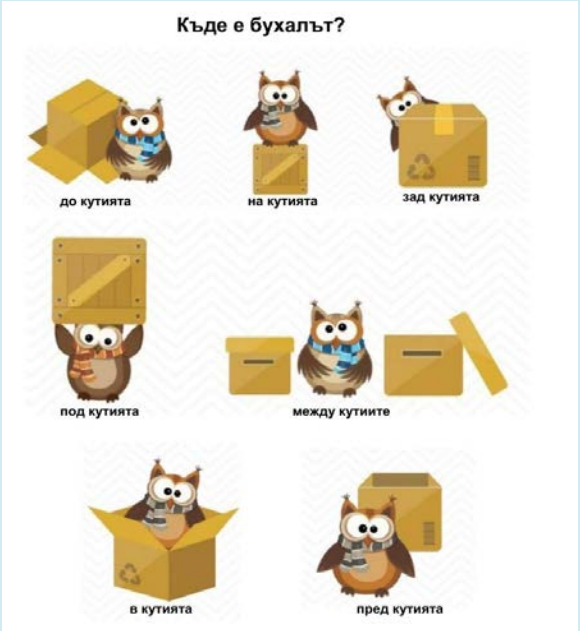

▶ Обикновено предлозите се определят като къси думи, но това определение не е точно. Запомнете най-често използваните предлози:

▷ **едносрични предлози:**
– *в (във), о, с (със), у,*
– *до, за, из, на, по, от*
– *зад, към, над, под, при,*
– *край, пред, през, след, сред, чрез*

▷ **многосрични предлози:**
– *вместо, върху, извън, изпод, като, между, накрай, насред, освен, откъм, покрай, посред, преди, според, спрямо, срещу,*
– *въпреки, заради, измежду, наместо, около, помежду*

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(диференцирана задача).
Методът за преподаване на основното съдържание е адаптиран с диференцирана задача за ученик със СОП. Използвани са картинни изображения за ориентация в пространството чрез подбор и използване на основните предлози в българския език. Задачите от работните листи по-долу биха могли да се приложат за целия клас чрез усложняване на условието, като например учениците да съставят и запишат изречения, използвайки съответните предлози.

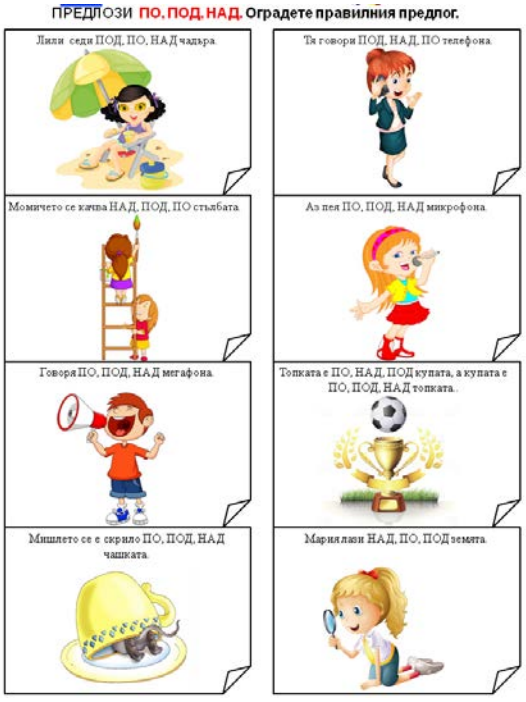

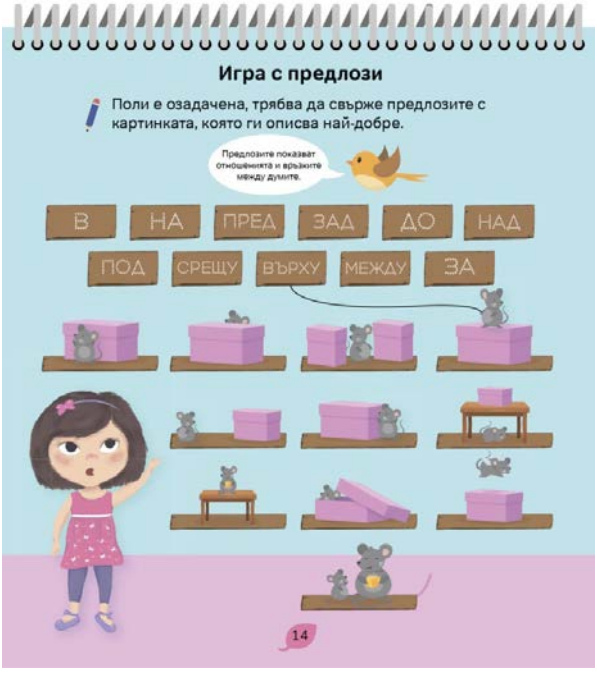

Времево разпределение:

20 – 30 мин. – разяснение и изпълнение на задачите от работните листи.

Групова дейност в класната стая:

Възможно е диференцираната задача да се изпълни в група с друг съученик, който да записва съставените изречения с предлози.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Видеоуроци:

https://ucha.se/watch/4451/predlozi-v-pred-zad-kray-na-do-nad-pod

https://ucha.se/watch/4452/predlozi-v-balgarskiya-ezik-ot-za-kam-prez-varhu-sreshtu-mezhdu-s

https://ucha.se/watch/4453/predlozi-v-balgarskiya-ezik-koga-izpolzvame-s-sas-v-vav

Игра – упражнение(силно препоръчвам): https://slovum.com/place-in-order/

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

– правилна пространствена ориентация за разположението на предмети и обекти;

– логическо мислене и откриване на връзки между предмети и явления.

Междупредметна връзка:

– физическо възпитание (чрез изображенията на работните листове);

– човекът и природата (чрез изображенията на работните листове).

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на някои от работните листове за заучаване на основните предлози и правилната им употреба.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Работа по задачите, поставени от учителя по време на урока.

Назоваване на предмети от заобикалящата среда. Определяне на местоположението им.

Рисуване на картина или лепене на снимки по инструкция – „В средата на листа нарисувай (залепи) къща, от лявата страна на къщата има дърво“ и т. н.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за писане, четене и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

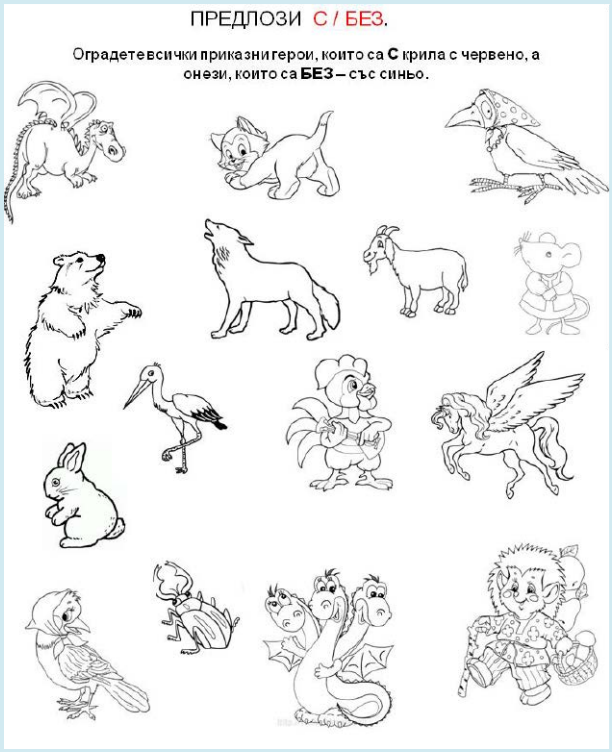

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:

ГЛАВНИ ЧАСТИ В ПРОСТОТО ИЗРЕЧЕНИЕ – ПОДЛОГ И СКАЗУЕМО

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава подлог и сказуемо.

Основните понятия, които трябва да се усвоят в хода на урока, са:

1. Подлог = лице, предмет, обект, който извършва действието в изречението

Открива се с въпроса: Кой/коя/кое/кои извършва действието?

Напр.: Момчето тича.

Кой тича? – момчето (подлог).

Подчертава се с: ▬▬▬

2. Сказуемо = действието, състоянието в изречението.

Открива се с въпроса: Какво прави?

Напр.: Момчето тича.

Какво прави момчето? – тича (сказумо).

Подчертава се с: ▬▬▬

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект).

Задача 1: Учениците са разделени на групи по 4 човека – всяка група получава работен лист 1, като изображенията са предварително изрязани от учителя. Учениците трябва да добавят картинките към съответното изречение, след което да подчертаят подлога и сказуемото. Ученикът със СОП изпълнява главна роля в подредбата на изображенията.

Задача 2: По примера на упражнението от работен лист 1 учениците трябва да съставят изречения по картинка, да го запишат под изображението, след което да подчертаят подлога и сказуемото. Основната функция на ученика със СОП е да състави изреченията устно, след което да ги запише с помощта на свой съученик.

Времево разпределение:

10 мин. – разясняване на основните понятия.

30 мин. – изпълнение на поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:

Задача 1 – в група по 4 човека.

Задача 2 – по двойки.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Интерактивна игра за образуване на изречения, откриване на подлог и сказуемо: https://pretvoritel.com/unscramble-the-sentence/
2. Интерактивна игра: Открий подлога: https://learningapps.org/2757688
3. Интерактивна игра: Открий сказуемото: https://learningapps.org/9917905

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– умения за работа в екип;

– находчивост и адаптивност;

– нагласа за успех.

Междупредметна връзка:

– чужд език и физическо възпитание – чрез превод на някои от активностите на изучавания чужд език и онагледяване на някои видове спорт.

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на работните листи за затвърждаване на знанията относно ролята на подлога и сказуемото в изречението.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Съставяне на изречения за определяне на подлога и сказуемото от ученика.

Изготвяне на картончета с думи (подлог и сказуемо) за съставяне на изречения.

Същите картончета с думи могат да се използват за групирането им спрямо въпроса, на който отговарят. (Кой/коя/кое/кои извършва действието? Какво прави?)

Използване на беседа за търсене на аналог със стари знания.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за писане, четене и рисуване(при неоходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът да нарисува какво обича да прави, да нарисува любим спорт, след което да състави изречение в отговор на въпроса: „Какво прави на рисунката?“ От изречението, което състави, да определи подлога и сказуемото.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:

ВТОРОСТЕПЕННИ ЧАСТИ В ПРОСТОТО ИЗРЕЧЕНИЕ.
ДОПЪЛНЕНИЕ. ПРЯКО И НЕПРЯКО ДОПЪЛНЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава допълнението (пряко и непряко) в изречението.

Основни понятия, която трябва да бъдат усвоени в хода на урока:

1. Допълнение – второстепенна част на изречението, която пояснява сказуемото.

Открива се с въпроса: Какво? Кого? На кого?

Подчертава се така:

► С **допълнението** се означават **лицата** и **предметите**, с които е свързано действието, изразено чрез глагола **сказуемо**. Сравнете:

Непълна информация	Пълна информация
Иван чете...	*Иван чете книга.*
Той реши...	*Ина реши задачите.*
Пепи обича...	*Пепи обича ягоди.*
Те купиха...	*Яна взе сок и хляб.*

2. Пряко и непряко допълнение

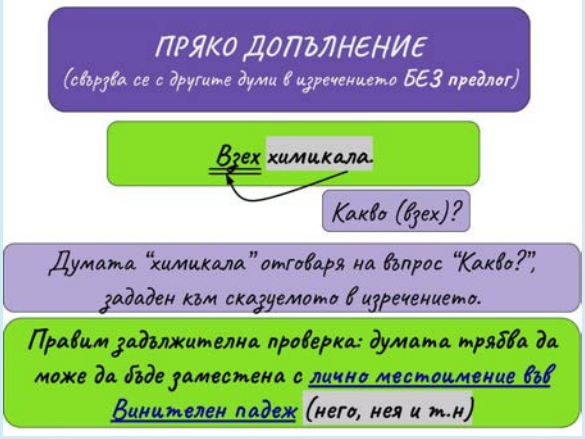

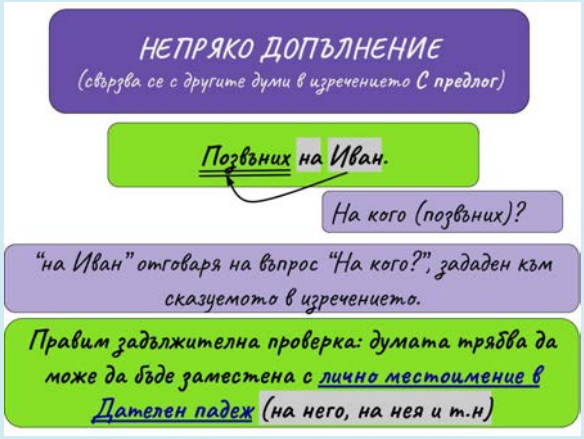

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група).

Задача 1: Учениците работят по двойки върху работен лист 1. Ученикът със СОП трябва да подреди думите в изречение и да го свърже със съответното изображение, докато неговият съученик следва да го запише под картинката и заедно да определят подлога, сказуемото и допълнението.

Задача 2: Учениците трябва да допълнят изреченията и да определят къде са използвали пряко и къде непряко допълнение. Ученикът със СОП го изразява вербално.

Иван срещна……..

Мария тъгува ……...

Ние вярваме ……...

Валя прочете ……

Децата мечтаят……

Те обичат……..

РАБОТЕН ЛИСТ 1

ДОПЪЛНЕНИЕ

1. Подредете разбърканите думи в изречения.
2. Запишете изреченията под всяка от съответстващата им картинка.
3. Подчертайте допълнението, подлога и сказуемото.

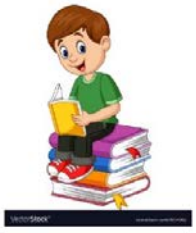

……
……

……
……

……
……

……
……

……
……

……
……

Времево разпределение:
10 мин. – разяснение от учител.
30 мин. – работа върху поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:
По поставените задачи учениците биха могли да работят по двойки, като ученикът със СОП устно изказва и свързва изречения и словосъчетания с картинки.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
1. Видеоурок:
https://www.youtube.com/watch?v=MmNh0myRzm8
2. Видео-упражнение:
https://www.vbox7.com/play:012bb035cf

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
– откриване на свързаност и зависимост между хора, предмети и явления;
– сътрудничество и взаимопомощ;
– умения за правилен изказ и словоред.

Междупредметна връзка:
– чужд език (някои от изразите и изреченията могат да се преведат на изучавания чужд език).

Работа у дома и участие на семейството:
Предоставяне на работния лист и таблици за затвърждаване на знанията относно ролята на прякото и непрякото допълнение в изречението.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.
Използване на беседа за търсене на аналог със стари знания.
Изготвяне на картончена с думи (подлог, сказуемо и допълнение) за съставяне на изречения.
Същите картончета с думи могат да се използват за групирането им спрямо въпроса, на който отговарят. (Кой/коя/кое/кои извършва действието? Какво прави? Какво? Кого? На кого?)

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за писане, четене (при неоходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Чрез въпросите: Какво? Кого? На кого? да се открие допълнението (пряко, непряко) във всяко изречение. Да се подчертае.
1. Мама готви вечеря.
2. Татко ми купи подарък.
3. Мими слуша музика.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:

ВТОРОСТЕПЕННИ ЧАСТИ В ПРОСТОТО ИЗРЕЧЕНИЕ.
ОБСТОЯТЕЛСТВЕНО ПОЯСНЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава обстоятелственото пояснение (за време, място, начин и количество) в изречението.

Основни понятия:

Обстоятелствено пояснение – второстепенна част в изречението, която пояснява кога, къде и как се извършва действието, може да изрази и в количествено отношение извършването на някаква дейност (напр.: говори МНОГО).

Открива се със следните въпроси:

За време	За място	За начин	За количество
КОГА?	КЪДЕ?	КАК?	КОЛКО?
отново	*близо*	*бързо*	*много*
сега	*далече*	*бавно*	*малко*
днес	*тук*	*смело*	*доста*
вчера	*вкъщи*	*сръчно*	*достатъчно*
утре	*отпред*	*весело*	*недостатъчно*

Подчертава се така: //

▶ **Обстоятелствените пояснения** са четири вида:

▷ **за време:** *Той дойде **вчера**.*
*Ще правим теста **в сряда**.*

▷ **за място:** *Той живее **наблизо**.*
*Петър пристигна **от Пловдив**.*

▷ **за начин:** *Мария говори **тихо**.*
*Отборът играе **с желание**.*

▷ **за количество:** ***Много** се изморих.*
*Плувах **цял час**.*

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача).

Задача 1: Открийте обстоятелствените пояснения в изреченията. (Какъв въпрос задавате, за да ги откриете? Какъв вид са обстотелствените пояснения, които открихте?)

1. Момчетата тичат бързо.
2. Вчера ходих на море.
3. Сутрин мама ме събужда рано.
4. Училището се намира близо до вкъщи.
5. Момичето се засмя тихо.

Задача 2:

РАБОТЕН ЛИСТ

ОБСТОЯТЕЛСТВЕНО ПОЯСНЕНИЕ

1. Свържете думичките от трите колони, така че да се получи смислено изречение, което да отговаря на изображенията по-долу.
2. Запишете изреченията, които сте съставили, под съответната картинка.
3 .Подчертайте обстоятелственото пояснение и определете вида му.

ДЕЦАТА	ЛАЕ	ОТ ИЗТОК
КУЧЕТО	ИГРАЯТ	ВНЕЗАПНО
СЛЪНЦЕТО	СПРЯ	ВКУСНО
КОЛАТА	ГОТВИ	ВЕСЕЛО
БАБА	ИЗГРЯ	НА ДВОРА

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

Времево разпределение:
15 мин. – разяснение от учител.
30 мин. – изпълнение на задачите.

Групова дейност в класната стая:
Първата задача е добре да се изпълни самостоятелно, за да се разберат по-добре обстоятелствените пояснения по видове.
Задача 2 може да се изпълни като групов проект в класната стая: Учениците са разпределени на отбори по 3 – 4 човека. Първоначално всеки отбор трябва да подреди и запише правилно отделните думи в изречения, да определи по вид обстоятелствените пояснения в тях, след което трябва да отиде при „Пазителя на картинките“ (тази роля се изпълнява от ученика със СОП), да му прочете първото съставено изречение. Според изречението „Пазителят на картинките“ трябва да прецени коя картинка да им даде. Печели отборът, който първи е подредил правилно изреченията, открил е видовете обстоятелствени пояснения в тях и ги е свързал със съответстващата илюстрация.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Видеоупражнение:
https://www.youtube.com/watch?v=ZJLxEmgPg5I

2. Допълнителни упражнения

1. **Разширете изреченията с обстоятелствени пояснения, като отговорите на въпросите в скобите.**

Мама приключи работа (Кога?).
Дъждът валеше (Как?).
Запознах се с нов приятел (Къде?).
Новината ме разочарова (Колко?).

2. **Кои са обстоятелствените пояснения в изреченията? Запишете ги заедно с въпросите, с които ги откривате.**

Скоро успях да опозная по-добре това цветче.
То грижливо подбираше своите бои.
Преди живеех в Бургас. Там имах добри приятели.

3. **Открийте обстоятелствените пояснения в текста и определете вида им.**

Отдолу имаше послепис. „Пърси, намерих хубаво частно училище в града. Внесох депозит, за да ти запазя място... Може да живееш у дома. Но ако решиш да останеш за цялата година в лагера, ще те разбера.“
Внимателно сгънах писмото и го оставих на шкафчето. Всяка вечер го препрочитах.

По Рик Риърдън, „Похитителят на мълнии“

4. **Разширете всяко изречение с обстоятелствени пояснения. Определете ги по вид.**

И двамата тръгнахме.
Мисли за състезанието.
Не ме разочаровай.
Купих си интересна книга.

5. **Към всяко сказуемо добавете обстоятелствено пояснение от посочения вид.**

Скарахме се. (за начин)
Разтревожих се. (за количество)
Продължихме да вървим. (за място)
Срещнаха се. (за време)
Прибрахме се. (за време и място)

6. **Препишете изреченията и им направете синтактичен анализ.**

Момчето гледаше любопитно птичките.
Скоро всички заедно продължиха пътуването.

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

– ориентация във време, пространство, място и начин на извършване на определено действие;

– лидерски умения;

– нагласа за успех;

– креативност.

Междупредметна връзка:

– чужд език – превод на думите в табличката от работния лист на изучавания чужд език.

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на работнития лист и таблици за затвърждаване на знанията относно ролята на обстоятелственото пояснение в изречението.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Използва се изученото дотук в житейски ситуации за доизясняване на новите понятия.

Да се съставят изречения по таблицата за обстоятелствено пояснение. Да се подчертае обстоятелственото пояснение във всяко изречение.

Да се определят изучените дотук части на изречението в съставените и да се подчертаят.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се групират думите (обстоятелствени пояснения) спрямо въпроса, на който отговарят: отново, бавно, достатъчно, вчера, вкъщи, весело, тук, малко, сега

Да състави изречения с тях.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:

ВТОРОСТЕПЕННИ ЧАСТИ В ПРОСТОТО ИЗРЕЧЕНИЕ. ОПРЕДЕЛЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът открива в изречението определението (съгласувано и несъгласувано).

Основни понятия:

1. Определение

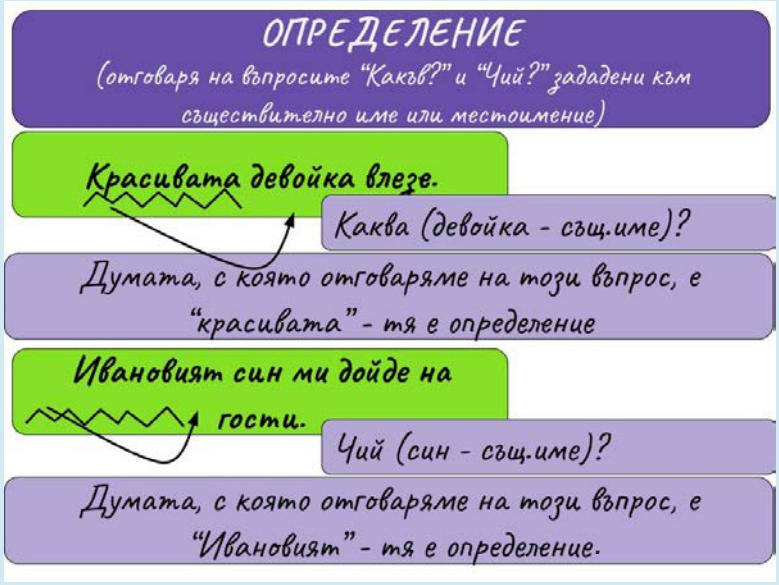

2. Съгласувано определение

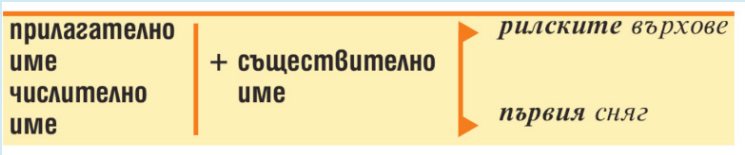

3. Несъгласувано определение

съществително име + предлог + съществително име	▶ *върховете на Рила*

Определението се подчертава така: ~~~~~

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група).

РАБОТЕН ЛИСТ 1

СЪГЛАСУВАНО И НЕСЪГЛАСУВАНО ОПРЕДЕЛЕНИЕ

1. СВЪРЖЕТЕ ДУМИТЕ ОТ ПЪРВАТА КОЛОНКА С ПОДХОДЯЩАТА ДУМА ОТ ВТОРАТА КОЛОНКА.
2. ЗАПИШЕТЕ ПОЛУЧЕНИТЕ СЛОВОСЪЧЕТАНИЯ ПОД СЪОТВЕТСТВАЩАТА ИМ КАРТИНКА.
3. ОПРЕДЕЛЕТЕ КОИ СА СЪГЛАСУВАНИ И КОИ НЕСЪГЛАСУВАНИ ОПРЕДЕЛЕНИЯ.

СТЪКЛЕНА	ОТ 5 КЛАС
КНИЖКА	ЧАША
СМЕТАНОВ	ПО МАТЕМАТИКА
УЧЕНИК	ТОРТА
УЧЕБНИК	ЗА ОЦВЕТЯВАНЕ
ШОКОЛАДОВА	СЛАДОЛЕД

…… …… ……

…… …… ……

…… …… ……

…… …… ……

…… …… ……

…… …… ……

…… …… ……

Задача 2: Открийте и подчертайте определенията в следните изречения:

1. Боби има червена шапка.
2. Сестра ми има голяма кукла.
3. Аз обичам моите родители.
4. Той е мой добър приятел.
5. Подарих голям букет на мама.

Нарисувайте илюстрация към едно от изреченията по избор.

Времево разпределение:
10 мин. – разяснение от учител.
30 мин. – работа върху поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:
Изпълнението на задачите може да се направи в група по двама, като ученикът със СОП посочва съответствие между словосъчетание и картинка, а неговият съученик ги записва, а относно изреченията – ученик чете на своя съученик със СОП изреченията, след което заедно правят илюстрация към някое от изреченията.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Презентация със задача и отговори:
https://vimeo.com/211653965
2. Видеоупражнение:
https://www.youtube.com/watch?v=7tdorB4U_N8

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

– определяне на качества, признаци, принадлежност чрез образуване на изречения;
– откриване на взаимовръзки между предмети и обекти;
– логическо мислене;
– комуникативност, взаимопомощ.

Междупредметна връзка:

– чужд език (чрез превод на някои от думите в упражненията);
– изобразително изкуство (рисуване на илюстрация към работен лист 1).

Работа у дома и участие на семейството:
Предоставяне на работния лист и таблици за затвърждаване на знанията относно ролята на определението в изречението.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Да се дадат примери (признак, качество, количество, произход, принадлежност) с познати за ученика предмети, хора, качества и др.
Изготвяне на списък с думи, познати на ученика, отговарящи на въпросите за определение.
Съставяне на изречения с тях.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
От изброените словосъчетания да състави изречения:
чаша чай, стара къща, ново колело, първа пролет.
Пример: снежни топки > През зимата играем със снежни топки.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, V клас

Тема на урока:
СИНТАКТИЧЕН АНАЛИЗ (ОБОБЩЕНИЕ)

Основно съдържание на урока за ученика:
Цел: Ученикът прави синтактичен анализ (открива изучените главни и второстепенни части в изречението).
В хода на урока трябва да се преговорят следните части на простото изречение.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача).
Задачата от работния лист по-долу може да се адаптира и диференцира по следния начин:

Вариант 1: Учителят предварително е нарязал изреченията на думи и словосъчетания. Учениците в група трябва да ги подредят, след което с помощта на таблицата да определят каква част на изречението е всяка от тях.

Ученикът със СОП има активна роля в подредбата на думите в изречения, подпомаган от свой съученик.

Вариант 2: Учениците работят, разделени на отбори, като всеки в отбора си има роля: Човекът сказуемо, Човекът подлог, Човекът допълнение, Човекът обстоятелствено пояснение, Човекът определение. Всеки според ролята си търси съответната част от изречението в работния лист.

Ученикът със СОП може да изпълнява ролята на Човека сказуемо или подлог, тъй като това са главните части в изречението, които се откриват най-лесно.

И в двата варианта играта печели отборът, справил се първи с поставените задачи.

РАБОТЕН ЛИСТ
СИНТАКТИЧЕН АНАЛИЗ

НАПРАВЕТЕ СИНТАКТИЧЕН АНАЛИЗ ЧРЕЗ ПОДЧЕРТАВАНЕ НА ИЗРЕЧЕНИЯТА
(ПОМАГАЙТЕ СИ С ТАБЛИЦАТА ПО-ДОЛУ)

1. Децата на нашата улица много обичаха сладоледа от сладкарницата.
2. Пълният член на съществителните имена е поставен правилно.
3. Изразяването с кратки изречения е умение на майсторите на словото.
4. Календарът на древните маи е мистерия.
5. Реката на нашето село излезе от вековното корито.
6 .Момичетата от нашия клас се влюбиха в един рус мъж със златен пръстен.
7. В далечни времена фирмата започва производството на спортни автомобили.
8. Последният модел е представен на автомобилния салон във Виена.
9. „Ровър" е собственост на БМВ през последните години.
10. По-късно цялостният контрол върху марката е прехвърлен на „Форд".
11. Жените от входа почистиха двора на нашия блок.

11. Направете синтактичен анализ на изреченията.

1. Мъжът купи голям букет от рози.
2. Старата жена вървеше бавно.
3. Моите родители ме похвалиха.
4. Те ви изпращат много подаръци.
5. Пощальонът на селото донесе писмо.
6. През лятото децата ще отидат на море.

ЧАСТИ НА ПРОСТОТО ИЗРЕЧЕНИЕ

Части на простото изречение		Дефиниция	Открива се с въпросите:	Изразява се чрез:	Пример
Главни части	Подлог	Означава лице или предмет, вършител на действието (при деятелен залог) или понасящ действието (при страдателен залог).	Кой? Кои? Що?	Всяка част на реч може да бъде подлог.	Приятелството изисква честност. Всички го изгледаха с учудване.
	Сказуемо	Изразява действие или състояние на лице или предмет, означен с подлога.	Какво прави? Какъв е?	Глаголна форма Междуметие	В далечината се виждаха хора. Той е добър специалист. Може да замина за Варна.
Второстепенни части	Допълнение	Означава предмет, засегнат от глаголното действие – пряко или непряко.	Кого? Що? Какво? На кого? Кому?	Съществително име Прилагателно име Местоимение Причастие Числително име	Доматите съдържат витамини. Написах писмо до него.
	Обстоятелствено пояснение	Пояснява обстоятелствата, при които се извършва глаголното действие.	Кога? (за време) Къде? (за място) Как? (за начин) Защо? (за причина) Колко? (за количество и степен)	Наречие Съществително име Местоимение Деепричастие Числително име Прилагателно име	Наскоро учените откриха нов лек. В планината застудя. Влезе мълчешком.
	Определение	Пояснява съществителното име.	Какъв? Каква? Какво? Какви? Чий? Чия? Чие? Чии?	Прилагателно име Причастие Числително име Местоимение Съществително име с предлог	Трявна е красив град. Братчето на Стефан е в първи клас.
	Сказуемно определение	Пояснява подлога или прякото допълнение посредством сказуемото.	Какъв? Каква? Какво? Какви?	Съществително име Прилагателно име Причастие Числително име Местоимение	Момчето се оказа герой. Четях разсеян.
	Приложение	Пояснява съществителното име в изречението, като му дава друго название.		Съществително име	Чичо Иван често ходи на лов. Срещнах професор Илиев. Приятелят ми живее на улица "Май".

Времево разпределение:

10 мин. – преговор на частите на изречението.

30 мин. – игра „Синтактичен анализ“.

Групова дейност в класната стая:

Описана е по-горе.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Интерактивни игри:

https://pretvoritel.com/syntactic-analysis/

https://pretvoritel.com/syntactic-analysis-exercises-part-2/

https://ocenka-bel.com/games/sintaktichna_igra.php

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– нагласа за успех;

– работа в екип;

– правилно структуриране на изказа;

– креативност;

– състезателен дух.

Междупредметна връзка:

– информационни технологии – прилагане на някои от интерактивните игри по-горе

Работа у дома и участие на семейството:

Да се преговорят знанията за всички части на изречението, изучени дотук (подлог, сказуемо, допълнение, обстоятелствено пояснение, определение).

На кои въпроси отговарят.

Как се подчертават.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Преговор на знанията за изучените части на речта (главни и второстепенни), използвайки таблицата за частите на простото изречение.

Изготвяне на картончета с думи (главни и второстепенни части в изречението) за съставяне на изречения. Опрделяне на всяка част в съставеното изречение.

Същите картончета с думи да се групират спрямо въпроса, на който отговарят. (Кой/коя/кое/кои извършва действието? Какво прави?; Какво? Кого? На кого? ; Кога? Къде? Как? Колко? ; Какъв? Чий? Колко?).

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за писане и четене(при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да състави три изчерения и да подчертае частите в тях (главни и второстепенни).

Пример:

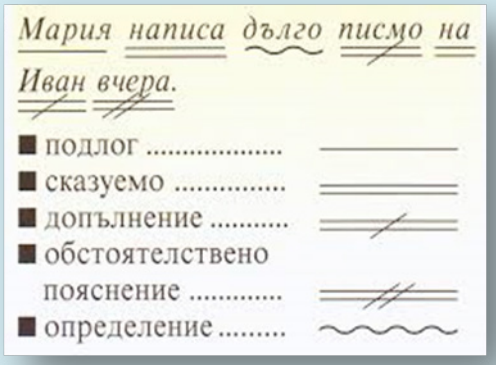

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, V клас

Тема на урока:

МИТОЛОГИЧЕН МОДЕЛ ЗА СВЕТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Различава характерни особености на митологичния модел за света.

Познава значението на понятието мит и разпознава негови характерни черти.

Основни понятия, които трябва да се разберат в хода на урока:

1. Мит

МИТЪТ

„Мит“ е гръцка дума, която означава „слово“, „дума“, „разказ“. Митовете са най-древните разкази на човека, с които той обяснява заобикалящия го свят. Те са възникнали още в първобитните времена, когато хората са били сами сред могъщата природа. От нея те са получавали храна и топлина, но и глад и бедствия. В най-старите митове човекът се е прекланял пред самата природа, обожествявал е животни или дървета, опитвал се е да умилостиви хищниците и стихиите и да измоли плодородие.

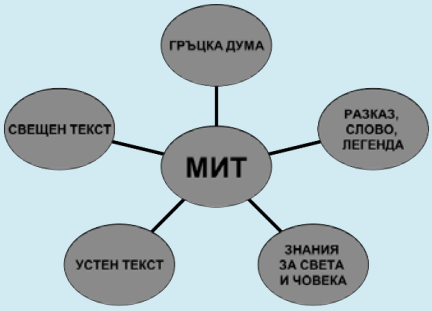

Митовете ни казват, че:

- **Животът** е най-ценното нещо;
- **Човекът** единствен може да разпознава добро от зло;
- Човекът трябва да стои на страната на **доброто**;
- **Редът** е нужен, за да съществува светът.

2. Представи за света в митологията

■ СВЕТЪТ КАТО ЧОВЕШКО ТЯЛО И КАТО ДЪРВО

Един от най-често повтарящите се митове е за света като огромно човешко тяло. Древните са вярвали, че светът е подобен на човека. Те са си представяли човешкото тяло като мъничък свят, а вселената – като безкрайно уголемено човешко тяло.

Широко разпространени са също картини на света, в които той се описва като гигантско растение или животно. Централна между тях е тази, в която светът се представя като огромно дърво. Тъй като това дърво побира цялата вселена, то се нарича космическо дърво.

■ ГОРЕ – ДОЛУ

По оста горе–долу светът се гради на противопоставянето между небе и земя. Преди създаването на света те са тясно свързани – небето лежи тежко върху земята. Когато се създава космосът, небето е вече отделно от земята и виси високо над нея. В митологията земята и небето често са съпрузи. Небето е бащата, а земята – майката. Така е, защото митичните разкази пренасят семейните отношения върху природните явления.

■ ГОРЕ - СРЕДА - ДОЛУ

Друг вертикален образ на света в митовете е на космическото дърво. То дели света на три части, разположени една над друга. Корените му са в подземното царство, стволът му е на земята , а клоните – в небето. Картината се допълва от животни и птици, които съответстват на корените, ствола и клоните на дървото. Земята, наричана „средна земя“, е мястото, където живеят хората. Небето е за боговете, а в подземното царство, както понякога и на небето, отиват хората след смъртта си.

■ ВЕРТИКАЛНИ МОДЕЛИ НА СВЕТА

■ ПОСОКИТЕ НА СВЕТА

По хоризонтала светът се организира в четирите основни посоки, които съответстват на изток, запад, север и юг.

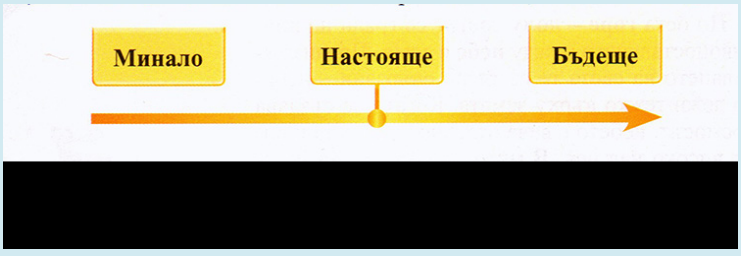

■ ВРЕМЕТО

Особено интересни са митичните представи за това как светът се разполага във времето. Линейно време. Древните разбирали времето най-вече като право време, или като движение от миналото през настоящето към бъдещето.

Циклично време. Освен идеята за времето като поток, който тече от миналото през сегашния момент към бъдещето, в мита има и една друга представа – за времето като кръговрат, като движение по окръжност.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача).

Урокът позволява богата визуализация на текстовия материал, което би помгнало много за доброто му усвояване на ученика със СОП. Задачата, която учителят може да постави, е учениците да създадат картина на митологичния модел на света: избирайки си между възможи илюстрации на представата за света като човешко тяло или дърво, представите за ГОРЕ-ДОЛУ, ПОСОКИТЕ НА СВЕТА, ВРЕМЕТО, ЦИКЛИЧНОТО ВРЕМЕ.

След като учителят разясни основните митологични представи за света, ученикът следва да нарисува как вижда той съответното изображение.

Времево разпределение:

20 мин. – разяснение от учител.

20 мин. – рисувне на изображение.

Групова дейност в класната стая:

Задачата, описана по-горе, може да бъде реализирана като групов проект. Учениците да бъдат разделени на групи по петима с условие да направят проект – плакат „Митологичен модел на света“. Учителят предварително им раздава учебния материал по темата, флипчартове, цветни моливи, маркери. Условието е да се изготви най-атрактивен плакат на тема „Митологичен модел на света“. Всеки ученик си има роля: Художник – двама, Писател – двама, Организатор – един. Ролята на художника може да изпълнява ученикът със СОП.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

презентация за митологичния модел на света:

https://www.youtube.com/watch?v=aFFA791JCjU

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– работа в екип;

– находчивост и креативност;

– организационни умения;

– ориентация във времето и пространството.

Междупредметна връзка: – история – чрез използване факти и данни от исторически източници; – география – посоките на света; – изобразително изкуство – картини на известни художници; – човек и природа – сезоните.
Работа у дома и участие на семейството: Предоставяне на схемите по-горе за научаване на времевата ориентация, посоките на света, както и вертикалния модел на света.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Въвеждане на нови понятия. По схемата ориентиране в посоките на света (север, юг, запад, изток) и съотнасянето им към посоките нагоре, надолу, наляво, надясно. Да се начертае времева линия , на която да се нанесат минал и настоящ момент (за ориентация на ученика във времето). Да се направи съпоставка на различните представи на света в митологията.
Помощни средства и технологии: адаптирани средства за писане, четене и рисуване (при неоходимост).
Самостоятелна и домашна работа: Ученикът да помисли и отговори на въпроса: Какви са разликите във възприемато на света от първобитните хора и хората сега?

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература V клас

Тема на урока:

ДРЕВНОГРЪЦКИ МИТ ЗА ПРОИЗХОДА НА БОГОВЕТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Различава основни персонажи и характерни особености на пространството и времето в древногръцки мит за произхода на боговете.

Запознаване с древногръцки мит за произхода на боговете (преразказан от Петър Кърджилов).

Ученикът трябва да познава основните моменти от сюжета, както и описаните богове.

Основна е работата по художествения текст.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група).

Ученикът трябва да познава текста, който може да бъде чут като аудиозапис или предварително прочетен от ресурсен учител, родител.

По време на учебния час учениците трябва да обособят основните ключови моменти в развитието на действието, както и основните герои богове.

За ученика със СОП е добре да придобие обща представа за гръцките богове, което може да се случи под формата на игра, като на изображенията на боговете по-горе даде кратка дефиниция (Бог на какво е?; Какво прави?; Добър или лош герой е?).

Друга интересна задача, която може да се постави в час, е учениците да открият кой бог са спрямо зодията, след което да открият изображението на съответния бог, който отговаря на зодиакалния им знак.

1. Овен – Арес

В гръцката митология Арес е богът на войната и се асоциира с битките и желанието за победа. Също като него Овните могат да са много амбициозни и да преследват целите си докрай, но могат да стават и много агресивни в желанието си да ги постигнат.

2. Телец – Афродита

Афродита е богинята на красотата и удоволствията и като нея повечето Телци разпръскват естествен чар и красота. С лекота омагьосват противоположния пол и не остават незабелязани. Обичат да си доставят удоволствие с храна и книги, но могат да са и много мързеливи.

3. Близнаци – Атина

Богинята на мъдростта и интелекта най-добре представя Близнаците. Те винаги разчитат на добре проучени стратегии, а не на импулсивност. Любопитството им е вродено и благодарение на изобретателността си оцеляват при всякакви ситуации.

4. Рак – Артемида

Древногръцката богиня на Луната и лова е закрилница на Раците. Също като нея те са много грижовни и отдадени изцяло на близките си. Съчувстват и помагат, без да се замислят.

5. Лъв – Аполон

Аполон е богът на слънцето, музиката и поезията и също като него Лъвовете се раждат в вроден артистизъм. Лесно се превръщат в душата на компанията, знаят как да разсмеят и да стоплят всеки в обкръжението си.

6. Дева – Деметра

Древногръцката богиня на земеделието и плодородието най-добре представя Девите. Те са практични, използват са проверените методи и обичат да работят упорито за това, което наистина искат.

7. Везни – Хера

Древногръцката богиня Хера покровителства брака, а Везните са най-партньорски настроение знак в хороскопа. Те мечтаят за перфектната сватба и идеалния партньор, с когото да създадат семейство.

8. Скорпион – Кали

За индийците Кали е богинята на смъртта, разрушението и секса. Също като нея Скорпионът е много страстен знак, който често руши всичко до основа, за да създаде нещо ново. Рядко се стряхува и нищо не може да го спре, когато иска да постигне дадена цел.

9. Стрелец – Зевс

Царят на боговете и пазител на гръмотевиците се свързва със Стрелците. И те като Зевс се стремят да разобличават лъжите, за да тържествува истината. Имат строго изграден морал, който слазват на всяка цена. Но самочувствието им не познава граници и понякога могат да бъдат арогантни.

10. Козирог – Персефона

Като богиня на подземния свят Персефона е символ на тъмнината, но и на справедливостта. Козирозите също може да изглеждат студени и дистанцирани, но винаги ще защитават това, което е справедливо и ще се борят за тази кауза до край.

11. Водолей – Прометей

Прометей е титанът, който първи се е разбунтувал срещу боговете. Водолеите също са склонни да преследват идеите си и макар че изглеждат ексцентрични след години се оказва, че са изпреварили времето си и всъщност са се борили за достойна цел, която дава равни права на всички.

12. Риби – Ицар

Покровителката на интуицията и въображението може да се свърже с Рибите, понеже те най-силно се интересуват от невидимото. Силните емоции, изкуството и езотериката фи вълнуват още от малки, заради което изглеждат доста странни.

Овен: 21 март - 20 април;
Телец: 21 април - 21 май;
Близнаци: 22 май - 21 юни;
Рак: 22 юни - 22 юли;
Лъв: 23 юли - 23 август;
Дева: 24 август - 23 септември;
Везни: 24 септември - 23 октомври;
Скорпион: 24 октомври - 22 ноември;
Стрелец: 23 ноември - 21 декември;
Козирог: 22 декември - 20 януари;
Водолей: 21 януари - 19 февруари
Риби: 20 февруари - 20 март.

PNESEPHONE

HERA

DIONYSUS

ARTEMIS

ZEUS

DEMETER

POSEIDON

HEPHAESTUS

Времево разпределение:
30 мин. – запознаване със сюжета на древногръцки мит за произхода на боговете (преразказан от Петър Кърджилов).
30 мин. – изпълнение на поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:
Учениците са разделени на групи по двама – за първата задача единият ученик търси името на съответния бог в текста на древногръцкия мит за произход на боговете, а неговият съученик със СОП му помага в попълване на информацията по зададените въпроси.
За втората задача – ученикът със СОП може да съотнася изображението на съответния бог към информация за него, както и да открие своя бог, отговарящ на зодията му.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Презентация:
https://www.youtube.com/watch?v=uC9HUbp5Kbc
Исория за произхода на боговете:
https://www.youtube.com/watch?v=DzJ1R8CBkLQ&t=46s

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
– четивна грамотност;
– умение за извличане на информация от текст и съотнасянето му към изображение;
– сътрудничество;
– обща култура.

Междупредметна връзка:
– история и цивилизация – използване на исторически източници за гръцката митология и богове.

Работа у дома и участие на семейството:
Прочит на текста „Древногръцки мит за произхода на боговете“. Отбелязване на основните моменти в текста. Изброяване на основните герои богове.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Прочит на текста „Древногръцки мит за произхода на боговете“.
Въвеждане на нови понятия.
Отбелязване на прилики и разлики между хората и боговете.
С помощта на календар да се определи зодията на всеки член от семейството. Да се свърже зодията с бога, който ѝ съответства. Да се отговори на въпросите: Бог на какво е?; Какво прави?; Добър или лош герой е?

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за писане, четене и рисуване (при неоходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да нарисува бога/богинята, който/която е предизвикал/а най-голям интерес у него/нея.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Литература, V клас
Тема на урока: БИБЛЕЙСКИ РАЗКАЗ ЗА НАЧАЛОТО НА СВЕТА
Основно съдържание на урока за ученика: Цел: Различава основни персонажи и характерни особености на пространството и времето в библейския разказ за Началото на света. На първия етап е необходимо запознаване със съдържанието на библейския разказ за Началото на света чрез аудиозапис или прочит. В хода на урока ученикът трябва да придобие обща представа и познания за: 1. Библията – свещена книга на християните.

2. Етапите на сътворението.

Ден първи
Бог създава небето и земята. Сътворява светлината. Отделя я от тъмнината. Назовава *ден* и *нощ*.

Ден втори
Бог разделя небето и земята.

Ден трети
Бог отделя водата от сушата.
Създава тревите, растенията и плодните дървета.

Ден четвърти
Бог създава небесните тела – слънцето, луната, звездите.

Ден пети
Бог сътворява влечугите, рибите и птиците.

Ден шести
Бог създава животните и всички земни твари. Накрая по свой образ и подобие твори човека.

Ден седми
Бог си почива от делата си.

3. Персонажите на Адам и Ева

ОБОБЩЕНИЕ

Библията: Древен сборник от свещени книги, който се състои от две големи части – Стар завет и Нов завет. Разказът за сътворението на света, който е в Стария завет, се споделя и от трите религии – юдаизма, християнството и исляма.

Бог сътворява природата и човека за шест дни: На първия ден Бог създава светлината и отделя светлината от тъмнината; на втория ден сътворява небето; на третия отделя водите от сушата и създава растенията на сушата; на четвъртия сътворява слънцето, луната и звездите; на петия – птиците и рибите; на шестия – животните и човека; на седмия ден Бог си почива.

Адам и Ева: На шестия ден Бог създава Адам „от пръст“ и „по свой образ и подобие“, за да „властва над другите създания“; Адам дава имена на животните и птиците; от реброто му Бог сътворява и първата жена – Ева.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект).

Задача 1: Учителят предварително е подготвил седем изображения на етапите на сътворението за ден 1, ден 2 и т. н. Предоставя ги на учениците разбъркани, а те трябва да ги подредят в тяхната последователност спрямо библейския разказ за Началото на света, като срещу всяка картинка опишат кой е денят и какво е сътворил Бог тогава.

Задача 2: Учениците получават оранжевата схема по-горе или текста на библейския разказ – те трябва да създадат свое изображение към всеки от дните на сътворението на света.

Времево разпределение:
20 мин. – разяснение от учител.
20 мин. – работа по задачите.

Групова дейност в класната стая:
Задача 1: Учениците работят по двойки – ученикът със СОП подрежда картинките в тяхната последователност, а неговият съученик записва описание на изображението.
Задача 2: Учениците работят в група от 5 до 7 човека – всеки ученик тегли листче, за да получи на произволен принцип деня на сътворението, който трябва да изобрази. В група ученикът със СОП има активна роля в рисуването на илюстрациите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
1. Учебник по литература за V клас.
2. Презентация – анализ на библейския разказ за сътворението на света: https://www.youtube.com/watch?v=YypQrhNWwIE

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
– работа в екип;
– креативност;
– обогатяване на общата култура.

Междупредметна връзка:
– религия (ако се изучава в училище) – чрез запознаване с Библията и историята за сътворението на света;
– изобразително изкуство – учениците рисуват етапите на сътворението на света.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете библейският разказ за Началото на света (или да се прослуша аудиозаписът).
Да се отговори на въпросите:
1. Как се нарича Библията?
2. Защо е наричана така?
3. Колко са етапите на сътворението?
4. Какво се случва на всеки етап?
5. Кои са Адам и Ева?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Запознаване на ученика с Библията. (Как е наричана, какви са основните идеи в нея, от колко части се състои и др.)
Прочит и аудиозапис (за ползване при работа вкъщи) на библейския разказ за Началото на света.
Работа по таблицата за етапите на сътворението. Съотнасяне на дните към дните от седмицата.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане, рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Да потърси в интернет повече информация за Адам и Ева. Да разкаже на семейството си или приятели какво е открил като информация.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, V клас

Тема на урока:

ФОЛКЛОРЕН МОДЕЛ ЗА СВЕТА

Основно съдържание на урока за ученика:
Цел: Ученикът познава особеностите на фолклорния модел на света.
Основните нови понятия, които трябва да усвои, са:
1. Фолклор – състои се от разнообразни фолклорни творби: приказки, народни песни, пословици, поговорки и др. Те се предават от уста на уста, от поколение на поколение, нямат конкретен автор, счита се, че техният автор е целият народ.

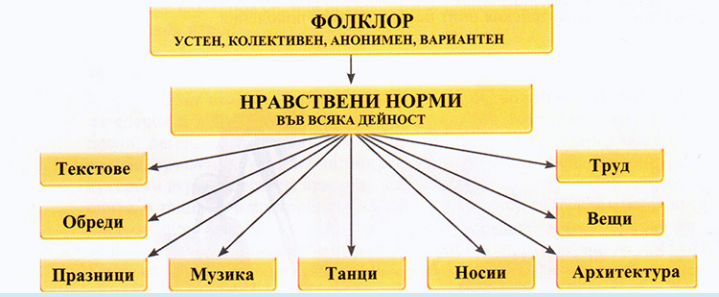

2. Свое – чуждо

СВОЕ И ЧУЖДО

Фолклорът възниква и се предава от поколение на поколение най-напред в самия род – от майка на дъщеря, от баща на син, от баби и дядовци на внуци. Родът се състои от всички *брачни* (съпрузи и съпруги) и *кръвни* (родители, деца и внуци) *връзки* между хората. Правилата на техния живот, нравите и представите им за света, изразени в устното колективно народно творчество, образуват фолклорния модел на света.

Но всяка общност граничи и с „чуждото“ – то може да бъде непозната земя, различни правила на човешките отношения или общност, която има друга религиозна или народностна принадлежност.

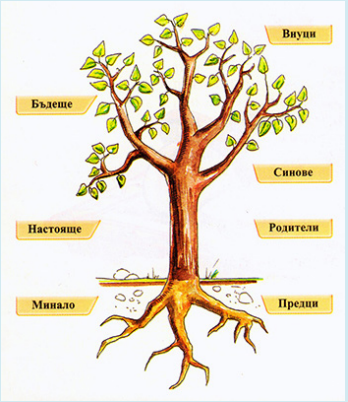

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект).

Задача 1: Учителят е подбрал примери от нашия фолклор, които учениците трябва да разпознаят (Въпросите към всеки пример са: Какво виждате в момента?; Как се нарича това?; Кога се изпълнява?):

1. Народна песен – на мултимедия учителят им пуска народна песен (напр.: песен, която изучават по музика) – учениците трябва да познаят, че това е народна песен.
2. Народен танц (хоро)– на мултимедия учителят им пуска танц на хоро – учениците трябва да познаят, че това е вид народен танц.
3. Обреди – на мултимедия учителят им пуска традиционен български обред (напр.: лазаруване, коледуване).
4. Народна приказка.
5. Пословици и поговорки.

Задача 2: Нарисувай своето родословно дърво – тази задача може да се изпълни за домашна работа.

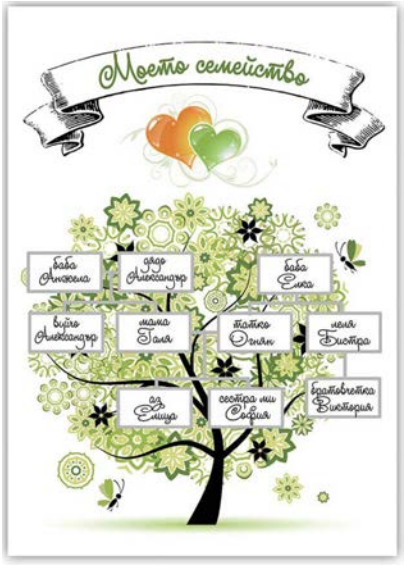

Времево разпределение:
20 мин. – расяснение от учител.
30 мин. – изпълнение на задачите.

Групова дейност в класната стая:
За задача 1 учениците може да са раделени на групи по двама, като допълнителното указание от учителя е децата да направят схема на българския фолклор по подобие на тази:

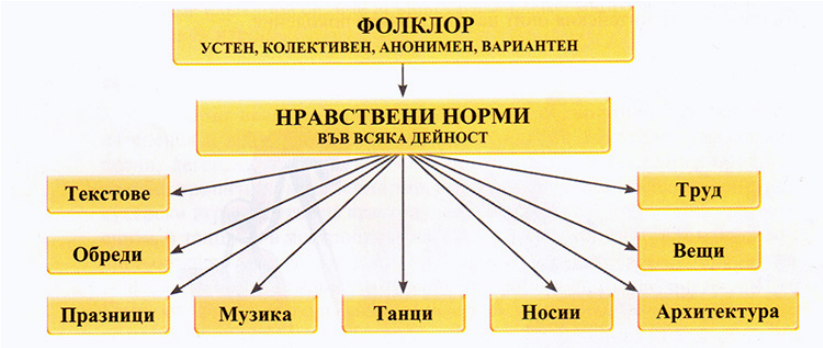

Условието е със стрелкички под или около ФОЛКЛОР да запишат, номерирайки, като спазват последователността, в която учителят пуска различните примери за фолклорни творби, коя творба как се нарича (например: първо чуват народна песен – със стрелка под фолклор записват 1. Народна песен (и коя е тя, ако са я изучавали по музика).
(по кои теми и с какъв регламент е групирането)

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Учебник по литература
2. Игра: Фолклор – лично творчество

https://learningapps.org/4821554

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– абстрактно мислене чрез изготвяне на схеми и визуализации;
– обогатяване на общата култура и представата за света;
– креативност;
– творческо мислене.

Междупредметна връзка:

– музика – слушат народни песни;
– изобразително изкуство – рисуват семейно дърво;
– история – използване на исторически източници за българския фолклор.

Работа у дома и участие на семейството:

Да запише в тетрадка или на диктофон народна приказка, пословица или поговорка, разказана от родителите му/й, която се разказва от поколение на поколение в тяхното семейство.
Да се опише един обред, който се почита в тяхното семейство.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Работа по схемата, предоставена от учителя.
Въвеждане на новите понятия.
Да се изброят популярни български народни песни, танци и обреди, с които да се запознае ученикът (да се онагледят чрез аудиозапис на песните, видеоклип на танците и описание на обредите).

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане, рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да нарисува своето родословно дърво.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, V клас

Тема на урока:

ЛЕГЕНДАТА „ГОСПОД И ДЯВОЛЪТ ПРАВЯТ СВЕТА“

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът характеризира и съпоставя основните персонажи в легендата, извежда поука. Необходимо е предварително запознаване със сюжета на легендата, което да бъде под формата на прочит, аудиозапис или схема, след което е нужно да се идентифицират основните герои в историята, да им се направи обща характеристика и да се изведе поука от постъпките им.

1. Сюжет

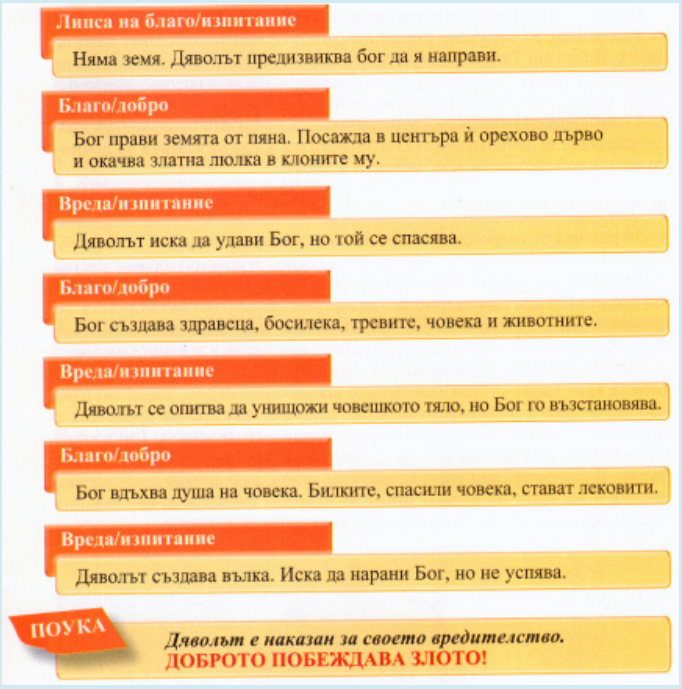

2. Герои

БОГ – ДЯВОЛ

– добър ⟷ лош

– творящ ⟷ разрушаващ

– велик ⟷ **подъл**

– благороден ⟷ **коварен**

– живот ⟷ **смърт**

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача).

Задача 1: Легендата се разиграва като сценка между двама ученици (единият е Дяволът, другият е Бог). Учителят предварително е разпределил репликите. За по-добра визуализация е дадена допълнителна роля на трето дете, което е направило илюстрации към всяка от сцените.

Задача 2: Учениците трябва да нарисуват Господ и Дявола, така както те ги виждат и както са описани в легендата, като около изображенията им запишат техните качества и характеристики.

Времево разпределение:

20 мин. – запознаване с легендата.

30 мин. – задача 1 (без времето за предварителна подготовка).

20 мин. – задача 2.

Групова дейност в класната стая:

За задача 1 – учениците може да бъдат разделени на групи по трима, като двама са в ролята на Бог и Дявола, а третият е сценограф (художник).

Задача 2 – учениците може да изпълнят задачата в група по двама, като направят общ плакат за Дявола и Господ.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Видеопредставяне на легендата:

https://www.youtube.com/watch?v=E7RC5TJtVWk

2. Аудиозапис на легендата:

https://www.youtube.com/watch?v=fUfnRzHxJeI

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– артистичност;

– умения за говорене пред публика;

– работа в екип;

– нравствени представи за добро и лошо.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство – учениците рисуват Господ и дявола;

– религия – използване на източници от християнската религия, ако се изучава в училище.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се изгледа видеото на легендата „Господ и дяволът правят света.

Да се отговори на въпрсите:

1. Кои са героите в легендата?
2. С кои думи би ги описал?
3. Какво създава Господ?
4. С какви постъпки дяволът се опитва да навреди на Господ?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Прочит на легендата „Господ и дяволът правят света“, проследяване на сюжета по схемата.

Изготвяне на списък с думи, определящи героите (Господ и дявола). Разделяне на думите по двойки (антоними). Пример: добър–лош.

Свързване на думите с героя, който характеризират.

Помощни средства и технологии:

адаптирани сресства за писане, четене и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът да помисли и отговори на въпроса: Защо дяволът е определен като лош?

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, V клас

Тема на урока:

ВЪЛШЕБНАТА ПРИКАЗКА „ТРИМАТА БРАТЯ И ЗЛАТНАТА ЯБЪЛКА“ – СЮЖЕТ, ГЕРОИ, ПОУКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът познава сюжета, героите, извежда поука от приказката.

Предварително запознаване със сюжета на приказката под формата на прочит или гледане на видео.

Ключовите компоненти, които ученикът трябва да разбере, са:

1. Вълшебна приказка – история, в която се случват вълшебства, чудеса, които не са присъщи (характерни) за обичайния ни живот. Има герои (добри и лоши), които обикновено притежават магични сили и способности.

> В центъра на фолклорната вълшебна приказка стои борбата между доброто и злото. Героят или героинята на приказката винаги претърпява изпитания и дори нещастия, но накрая успява да победи злото и да постигне сполука и щастие.

2. Сюжет – последователност от действия в художественото произведение.

3. Сюжетът, героите, поуката от приказката „Тримата братя и златната ябълка“.

ОБОБЩЕНИЕ

За приказката: „Тримата братя и златната ябълка“ е фолклорна вълшебна приказка.

Героят: Третият брат, който опазва златната ябълка, отива на долната земя, убива ламята и освобождава страдащите хора, връща се на горната земя и се оженва за красивата и добра девойка.

Участници в действието: Старият баща; двамата по-големи братя, които не се отличават със смелост и честност; красивата девойка с вълшебния пръстен; жителите на долната земя – старицата и дъщеря ѝ; злата ламя; орлицата, която помага на третия брат.

Пространства в приказката: горна земя, където живее семейството на героя; долна земя, към която се стига през кладенеца – там ламята измъчва и убива хората. Преходът между горната и долната земя се извършва чрез вълшебни животни, като белия и черния овен и орлицата.

Сюжет: За героя, който изминава различни пространства, преодолява препятствия, бори се със злото и постига сполука и щастие.

Основна идея: Борбата между доброто и злото, в която доброто побеждава със смелост, съобразителност и честност.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект).

Задача 1: Учениците работят по работен лист 1 – учителят им раздава предварително нарязани отделните епизоди (може да бъдат изрязани и от ученика със СОП), те трябва да ги залепят върху голям бял лист (флипчарт), като под всеки епизод оставят място за своята рисунка. Изображенията може да бъдат направени от ученика със СОП.

Целта е накрая да се получи рекламен плакат на приказката „Тримата братя и златната ябълка“

Задача 2: Учениците работят по работен лист 2

Работен лист

„Тримата братя и златната ябълка“

1.Подредете отделните епизоди в тяхната последователност.
2. Под всеки епизод нарисувайте илюстрация.

Спасяването на царската дъщеря

Срещата с бабата

Най-малкият брат върху гърба на черния овен, на път към долната земя

Спасяването на орлетата от триглавата змия

Сватбата на най-малкия брат с царската дъщеря

Най-малкият брат се спуска в кладенеца

Орлицата връща момъка на горната земя

Тримата братя тръгват по дирите на ламята

Най-малкият брат ранява ламята

Братята пазят златната ябълка

Работен лист 2

„Тримата братя и златната ябълка“

1. КОЙ КАКЪВ Е? НАМЕРИ И СВЪРЖИ. ЗА ВСЕКИ ГЕРОЙ ИМА ПО НЯКОЛКО ХАРАКТЕРИСТИКИ.
2. ОЦВЕТИ В ЗЕЛЕНО ДОБРИТЕ КАЧЕСТВА, А В ЧЕРВЕНО – ЛОШИТЕ=
3. НАРИСУВАЙ ТВОЯ ЛЮБИМ ГЕРОЙ ОТ ПРИКАЗКАТА.

ПО- ГОЛЕМИТЕ БРАТЯ	ХРАБЪР КРЪВОЖАДНА УМЕН
НАЙ-МАЛКИЯТ БРАТ	ЗЛА КРАСИВА
ЦАРСКАТА ДЪЩЕРЯ	ЛОШИ БЕЗОТГОВОРНИ
ЛАМЯТА	ДОБРА

МОЯТ ЛЮБИМ ГЕРОЙ:

Времево разпределение:

20–30 мин. – запознаване с приказката.

60 мин. – за изпълнение на двете задачи.

Групова дейност в класната стая:

За изпълнение на задача 1 учениците работят в група по 3 – 4 човека: ученик 1 – отговорник за подредбата на плаката, ученик 2 и 3 – отговорници за рисунките.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Презентация „Какво не знаем за вълшебните приказки?“:

https://www.sofrony.net/confer/5/Daskalova.pdf

Видеозапис на приказката:

https://www.youtube.com/watch?v=f3nWKKdrbU8

Интерактивна игра:

https://create.kahoot.it/details/51d9335b-5ba2-4f75-b68b-2298699eb17d

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– сътрудничество;

– предприемчивост;

– креативност;

– съобразителност;

– логическо мислене.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство – рисуване на любим герой от приказката;

– технологии и предприемачество – изрязване и лепене на епизодите от приказката.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се изгледа видеото на приказката. Ученикът да преразкаже приказката пред семейството си.

Родителите оказват подкрепа, като при затруднение от страна на ученика задават насочващи въпроси, подават опорни думи.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Да се прочете приказката.

Да се изброят/запишат героите в нея. Да се изброят качества, които описват всеки герой.

Да се направи схема на епизодите в приказката в тяхната последователност . (Пример: първо...-> второ.....-> накрая).

Оказване на подкрепа при работа по задачите от работните листи.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да нарисува момента от приказката, който най-много му/й е харесал/а.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, V клас

Тема на урока:

„ЗЛАТНОТО МОМИЧЕ“ – СЮЖЕТ, ГЕРОИ, ПОУКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Познава сюжета, героите и поуката от приказката.

1. Предварително запознаване със сюжета на приказката (чрез прочит, видео).
2. Характеристика на двете опозиционни двойки.

ЗЛАТНОТО МОМИЧЕ – ЧЕРНОТО МОМИЧЕ

ДОБРО
ТРУДОЛЮБИВО
ГРИЖОВНО
МИЛО

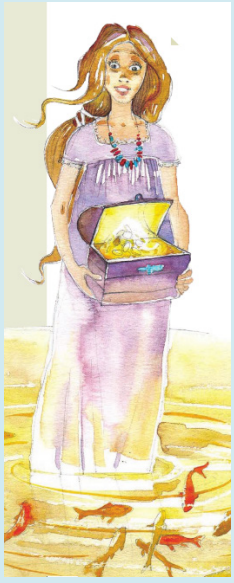

ГЛЕЗЕНО
МЪРЗЕЛИВО
ВИСОКОМЕРНО
НЕВНИМАТЕЛНО

ОБОБЩЕНИЕ

За приказката: „Златното момиче“ е фолклорна вълшебна приказка, която се разказва в различни варианти.

Семейството: Мащехата, която обича само своето момиче и мрази другото дете; готова е на всичко, за да донесе нещастие за златното момиче и сполука за черното – прогонва го от дома, прави опит и за измама; безволевият баща на златното момиче, който прави всичко, което иска мащехата.

Златното момиче: Добро, трудолюбиво и изпълнено с внимание към другите – то получава наградата: да е златно момиче, сандъчето с жълтици и любовта на „първия юнак в страната“.

Черното момиче: Отнася се към другите с презрение и високомерие, липсват му доброта и съчувствие. Наказанието му е в черните води на реката и в сандъчето със змии и гущери. Въпреки опита на майка ѝ да я омъжи с измама, лъжата е разкрита и не постига нищо.

Приказна опозиционна двойка герои: Двете момичета проявяват противоположни качества и постъпват по противоположен начин при еднакви обстоятелства – те са приказна опозиционна двойка герои.

Основна идея: В живота стореното добро се връща и се възнаграждава.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група).

Задача 1– описана в работен лист по-долу.

Задача 2 – След изпълнение на задача 1 учениците може да бъдат инструктирани от учителя да изрежат рисунките си на момичетата или учителят предварително да е разпечатал изображенията на двете героини. Необходимо е също преподавателят да е записал или разпечатал на листчета основните характеристики на Златното и Черното момиче, изброени по-горе. Учениците трябва да поставят подходящите качества до образа на всяко от момичетата. С материалите може да се направи и плакат за приказката.

Работен лист

„Златното момиче“

1.Номерирайте отделните епизоди в тяхната последователност.

2. Нарисувайте Златното и Черното момиче, а между тях цветовете на реката в тяхната последователност

Завареното момиче помага на горската старица

Мащехата настоява мъжът й да махне дъщеря си от къщи

Доведеното момиче става черно

Завареното момиче става златно

Бащата отвежда дъщеря си в гората

Бащата отвежда доведеното момиче в гората

Доведеното момиче мързелува в къщата на горската старица

Златното момиче се омъжва за царския син

ЗЛАТНОТО МОМИЧЕ	цвят 1	ЧЕРНОТО МОМИЧЕ
	цвят 2	
	цвят 3	
	цвят 4	
	цвят5	

Времево разпределение:

30 мин. – запознаване с приказката.

30 мин. – изпълнение на задачите от работен лист 1.

Групова дейност в класната стая:

За изпълнение на задачите от работен лист 1 учниците може да бъдат разделени в група по двама – единият ученик чете моментите от приказката на глас, ученикът със СОП слуша и се опитва да номерира епизодите в тяхната последователност. Втората задача от работния лист може да бъде разпределена между двете деца, като едното рисува Златното момиче, а другото Черното момиче.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Екранизация на приказката:
https://www.youtube.com/watch?v=cq84xkedgn4

2. Интерактивна игра:
https://create.kahoot.it/details/95850f72-a22b-4114-a51c-6e4d9782f77d

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– изграждане на представа за добро–лошо, за противоположности;
– затвърждаване на морални ценности;
– комуникативност;
– сътрудничество;
– креативност;
– логическо мислене.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство – рисуване на главните героини;
– математика – номериране на епизодите от приказката.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се изследа видеото на приказката и да отговори на следните въпроси:

1. Кои са главните герои в приказката?
2. С какви думи би ги описал/а?
3. Каква е поуката в приказката?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.
Да се прочете приказката.
Да се изброят/запишат героите в нея. Да се изброят/запишат качества, които описват всеки герой.
Да се отбележат основните моменти и основната идея в приказката.
Да се дадат примери от приказката, които я характеризират като вълшебна.
Да се подреди пъзел с образите на двете момичета.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът да помисли и отговори на въпрос: Защо приказката „Златното момиче“ се определя като вълшебна? Какви вълшебства се случват в нея?

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, V клас

Тема на урока:

НАРОДНАТА ПЕСЕН „ТРОИЦА БРАТЯ ГРАДА ГРАДЯХА“ – ТЕМИ И ГЕРОИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът познава съдържанието на песента. Познава особеностите на народната песен. Разпознава и различава героите, обяснява си мотивите за тяхното поведение.

1. Народна песен

> Народните песни са съпътствали живота на хората в продължение на векове. Те са били част и от всекидневния труд, и от празниците, пеели са се и в мъка, и в радост. Сюжетите на народните песни разказват за любовта, за смъртта, за исторически събития, за юнаци, войводи и хайдути, за страховете и надеждите на народа.

2. Сюжет (слушане на песента)

– мотивът за вграждането – съществува предание, че в далечното минало при зидане на обществени сгради като черква или мост, за да се създаде дух покровител, който да ги заздрави, трябвало да се принесе човешка жертва, като тя или сянката ѝ се зазижда в основите или в оставена недостроена част от строежа. Обяснението е, че в този случай има нужда от дух пазител, какъвто изкуствено може да се създаде, като се взида жив човек или, според по-късна замяна, само сянката му. Това е един вид защита на сградата и обитателите ѝ, чиято несигурност смущава както майсторите, така и собствениците. Обяснява се с примитивната зидарска техника, която не може да задържи сградата и да я предпази от пагубни стихии.

– героите – тримата братя, Струна невяста.

ОБОБЩЕНИЕ

За песента: „Троица братя града градяха“ е българска народна песен; сюжетът за вграждането на жив човек в основите на сграда е разпространен във фолклора на целия Балкански полуостров и има древен митически произход.

Тримата братя: Решават да пожертват една от жените си, за да трае градежът, и се сговарят да оставят на случайността да реши коя от тях първа ще дойде на сутринта. Двамата по-големи братя предупреждават жените си. Третият постъпва честно и само ѝ възлага много работа, но тя идва първа; тъкмо любовта на честния човек е пожертвана.

Струна невяста: Добра и трудолюбива съпруга и майка; приема съдбата си без бунт, а само с тъга; моли единствено да ѝ оставят отвор в градежа, за да храни детето си.

Основна идея: За разлика от нормите и законите в съвременния свят старата традиция позволява на общността да пожертва един невинен човек в името на своето начинание и добруване.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група).
Учителят пуска аудиозапис на песента, след което раздава изрязани и разбъркани моментите от песента, както са на работен лист 1. Целта е учениците да ги подредят правилно, слушайки песента.
За изпълнение на задачите от работен лист 2 е добре учителят да насочи вниманието на ученика предварително да си избере цветове, които за него символизират нещо хубаво, и такива, които не харесва и асоциира с нещо лошо.
Всяка задача може да се изпълнява напълно самостоятелно от ученик със СОП, който е направляван от ресурсен учител или свой съученик.

РАБОТЕН ЛИСТ 1

„ТРОИЦА БРАТЯ ГРАДА ГРАДЯХА“

ПОДРЕДЕТЕ РАЗБЪРКАНИТЕ МОМЕНТИ ОТ ПЕСЕНТА В ТЯХНАТА ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ.

Всяко си либе на либе каза,
Струнино либе сал не й каза,
ами й каза и я нареди:
– Ой, Струно, Струно, млада невясто,
утре ми, либе, рано подрани,
та си обаняй малкото дете,
па си го повий и нахрани го,
и нахрани го, и приспи си го,
па ми изпечи ранни хлебове,
и опери си бялото пране,
па ми сготви ранна прогимка
и донеси я на Бяла града.

Кога я видя нейното либе,
нейното либе ником уникна,
ником уникна, сълзи заронн.
Като ги видя Струна невяста,
тя си на либе тихо говори:
– Оти ми, либе, ником уникна,
ником уникна, сълзи оброни?
– Ой, Струно, Струно, млада невясто,
изпуснал съм си сребърен пръстен,
сребърен пръстен със червен камък –
изпуснах си го в Бялаго града!

Троица братя града граляха,
деня го градят по ясно слънце,
ноция се спне по месечина.
Троица братя сговор сториха:
„Чието либе най-рано дойде,
да ми донесе ранна прогимка,
да го вградиме в Бялаго града“.

Струна невяста рано подрани,
та си направи много работи,
дето нареди нейното либе;
па си наготви ранна прогимка
и сготвила я, и отнела я.
Кога я видя нейното либе,
нейното либе ником уникна,
ником уникна, сълзи заронн.

– Ой, либе, либе, Струнино либе,
рипна ще Струна, извади ще го.
Рипнала Струна в Бялаго града,
да си извади сребърен пръстен.
Струнини стрици, същи девери,
камък по камък, дърво по дърво,
та си вградиха Струна невяста.
Струна невяста викна, заплака
– Ой, стрици, стрици, същи девери,
изградете ме от дясна страна,
от дясна страна на Бяла града,
та да си храня малкото дете,
малкото дете със прясно мляко.

РАБОТЕН ЛИСТ 2

„ТРОИЦА БРАТЯ ГРАДА ГРАДЯХА“

1. РАЗГЛЕДАЙТЕ КАРТИНКИТЕ, НАЗОВЕТЕ И НАПИШЕТЕ КОИ СА ИЗОБРАЗЕНИТЕ ГЕРОИ
2. ОЦВЕТЕ ВСЕКИ ОТ ТЯХ В РАЗЛИЧЕН ЦВЯТ ПО ВАША ПРЕЦЕНКА, КАТО СЕ ОБОСНОВЕТЕ ЗАЩО СТЕ ИЗБРАЛИ ТОЗИ ЦВЯТ ЗА СЪОТВЕТНИЯ ГЕРОЙ
3. ОПИШЕТЕ КАКВИ СА ГЕРОИТЕ СПОРЕД ТЕХНИТЕ ПОСТЪПКИ.

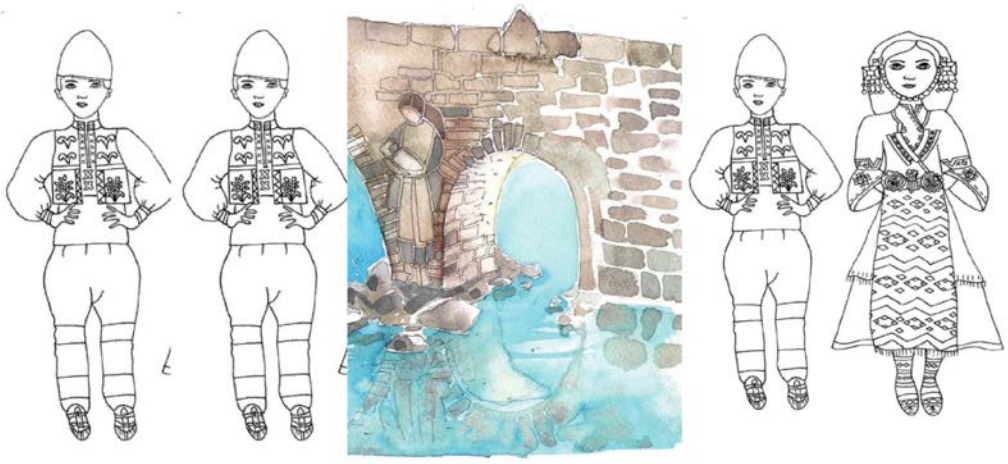

Времево разпределение:

20 мин. – запознаване с песента и разяснение на сюжета й.

30 мин. – работа по работните листи.

Групова дейност в класната стая:

За изпълнение на задачата от работен лист 1 учениците могат да работят по двойки, като единият съученик чете моментите на своя съученик със СОП и двамата преценят как да ги подредят.

Относно работен лист 2 ученикът със СОП е добре да работи самостоятелно, тъй като преценката за избор на цветове и асоцииране им с героите е строго индивидуална.

(по кои теми и с какъв регламент е групирането).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Аудиозапис на песента

https://www.youtube.com/watch?v=vwPaV-noJgg

https://www.liveworksheets.com/worksheets/bg/%D0%9B%D0%B-8%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D0%80%D0%B0/%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B6%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5/%D0%A3%D0%B-F%D1%80%D0%B0%D0%B6%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F_jj38171oy

2. Интерактивно упражнение:
3. Итерактивна игра:

https://create.kahoot.it/details/37ccb20a-9a55-4e15-825e-2ab29b3618dc

4. Презентация:

https://www.docme.ru/doc/472582/tema-na-uroka------bel-school

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– опознаване на фолклорни традиции и обичаи;
– обогатяване на общата култура;
– изграждане на морални ценности и представи за добро и лошо;
– асоциативно мислене.

Междупредметна връзка:

– история – запознаване с фолклорни традиции от исторически източници;
– изобразително изкуство – оцветяване на фигурите на героите.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се изслуша песента „Троица братя града градяха“. Да разкаже на семейството си:

– кои са героите в песента;
– да опише всеки от тях спрямо техните постъпки;
– основната идея в песента.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се изведат основни характеристики на народната песен и ролята ѝ в живота на хората в миналото.
Да се прочете текстът на песента.
Изброяване/записване на основните герои в песента и постъпки, които ги характеризират.
Да се изведе основната идея.
Да се разясни мотивът за вграждането.
Въвеждане на нови понятия.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане, рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да отговори на въпроса: Как се чувства, слушайки песента?

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, V клас

Тема на урока:

ФОЛКЛОРЕН/ТРАДИЦИОНЕН КАЛЕНДАР

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Познава основни празници от фолклорния/традиционния календар: Коледа, Великден, Гергьовден.
Учителят може да пусне интересни видеа за запознаване с традициите и обичаите на празниците. По негова преценка и в зависимост от религиозната принадлежност на ученика може да включи информация за празниците Пасха и Курбан байрам.

1. Коледа – най- големият християнски празник. Нарича се още Рождество Христово

Вечерта преди Коледа се нарича Бъдни вечер. По традиция семейството се събира около трапезата, на която има специален хляб, наречен боговица, а в огнището гори бъдник. Храните са нечетен брой и са само постни – така се почитат земеделският труд и надеждата за плодородие. Обикновено най-старият член на семейството произнася молитвата „Отче наш“ и разделя за всички хляба, наречен на Бога – боговицата. Отдавна съществува и традицията в дома да има украсено дърво за здраве и добруване.

Коледуването е един от най-важните обичаи на Коледа, защото споява връзките между семейството и общността. Коледарите обикалят всички къщи, пеят песни и изказват благопожелания за всеки член от семейството. В отговор стопаните ги даряват с коледни краваи и така цялата фолклорна общност участва в празника.

2. Великден – най-големият пролетен християнски празник, нарича се още Възкресение Христово

Цялата великденска седмица е не просто подготовка за празника, а всеки от дните е свързан с библейските събития. На Велики четвъртък (когато Исус провежда Тайната вечеря със своите ученици и е заловен) в християнския дом се боядисват яйцата. С първото боядисано червено яйце стопанката прави кръстен знак по челата на децата за здраве и благослов. На Разпети петък (деня, в който е разпнат Исус) се месят хлябовете и козунаците. В полунощ на Велика събота срещу неделя е същинският Великден, когато Исус Христос възкръсва от мъртвите. Хората се събират в църквата, присъстват на тържествената служба и се поздравяват с думите „Христос воскресе!“ и „Воистина воскресе!“, чукат се с боядисаните яйца за здраве и радост и отнасят вкъщи запалената

ГЕРГЬОВДЕН

Денят на свети Георги се чества от православните християни на 6 май. Чрез него се изразява радостта от пролетното възраждане на природата – младите берат цветя, кършат зелени клонки и плетат венци, принася се в жертва агне, за да се осигурят плодородието и умножаването на стадата. Заедно с това се празнува подвигът на християнския светец свети Георги, за когото разказва следната легенда. В едно езеро живеел змей, когото местните хора почитали като свой бог и му принасяли девойки в жертва. Накрая дошъл редът и на царската дъщеря, която била отведена при езерото – свети Георги обаче призовал божията сила, победил и убил змея в битка и спасил живота на девойката. От благодарност и задето се уверили в божията сила, царят и всички хора там приели християнството. В знак на почит към подвига на светеца воин 6 май е и празник на българската армия.

Легендата за свети Георги се разказва в различни варианти – например сред ромите е разпространен вариант, в който храбрецът убива змея, който започнал да унищожава ромското племе, и затова св. Георги се смята за закрилник на общността. Затова и Гергьовден (Ерделез) е голям празник на ромската общност. Празнуват го не само християните, но на места – и ромите мюсюлмани.

- Кои са най-важните ритуали на Гергьовден и какво е тяхното значение?

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект).

Изпълнението на задача се възлага на група от 4 ученици. Всеки ученик отговаря за различен празник (съответно Коледа, Великден, Гергьовден), четвъртият ученик отговаря за визуалното оформление на календара и за подредбата на изображенията. На финала печели календарът, събрал най-много гласове след гласуване на жури. Учениците сами трябва да търсят и намерят информация (най-важната) за съответния празник.

Графичното оформление – подредбата и украсата на календара може да се възложи на ученика със СОП.

РАБОТЕН ЛИСТ 1

ФОЛКЛОРЕН/ТРАДИЦИОНЕН КАЛЕНДАР

1. РАЗГЛЕДАЙТЕ ДОБРЕ ИЗОБРАЖЕНИЯТА И ПРЕЦЕНЕТЕ КОЯ КАРТИНКА КЪМ КОЙ ПРАЗНИК СЕ ОТНАСЯ.
2. НАПРАВЕТЕ ПЛАКАТ – КАЛЕНДАР НА ПРАЗНИЦИТЕ, КОИТО ОТКРИХТЕ НА ИЛЮСТРАЦИИТЕ, КАТО ИЗРЕЖЕТЕ ИЛЮСТРАЦИИТЕ И ГИ ЗАЛЕПИТЕ ПОД ОПИСАНИЕТО НА ВСЕКИ СЪОТВЕТСТВАЩ ИМ ПРАЗНИК (ИМЕТО НА ПРАЗНИКА И ОПИСАНИЕТО КЪМ НЕГО СТЕ ГО ЗАПИСАЛИ ПРЕДВАРИТЕЛНО НА ФЛИПЧАРТ).

Времево разпределение:

30 мин. – разяснение от учител.

30 мин. – изработка на календар.

Групова дейност в класната стая:

Описана е по-горе.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
1. Презентация:
http://bgschoolnicosia.com/wp-content/uploads/2013/08/%D0%A4%D0%BE%D0%BB%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BD%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD-%D0%BA%D0%B0%D0%BB%-D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80.pdf
2. Сайт за българските празници с кратко описание към тях:
http://bultrad.gimn-popovo.com/php/view.php?season=1
3. Интерактивно упражнение:
https://www.liveworksheets.com/jv110691kc
4. Итерактивни игри
https://learningapps.org/7530466
https://learningapps.org/2546293
https://learningapps.org/5651647

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
– работа в екип;
– креативност;
– логическо и асоциативно мислене;
– презентационни умения.

Междупредметна връзка:
– музика – слушане на коледни песни;
– технологии и предприемачество – изработка на празничен календар;
– религия – християнските празници и какво честваме.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се направи списък с имената на членовете на семейството. Срещу всяко име да се отбележи датата, на която се празнува именият ден, как се нарича.
Пример: Иван - 7 януари, Ивановден (Може да се направи под формата на таблица, цвете или др.)

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
На годишен календар да се отбележат датите, на които се празнуват основни празници.
Да се групират празниците спрямо сезона, през който се празнуват.
Използване на беседа за търсене на аналог със стари знания.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане, рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Да опише свой любим празник и как се празнуват в семейството му/й.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, V клас

Тема на урока:

ХРИСТО БОТЕВ „ХАЙДУТИ“ – СЮЖЕТ, ТЕМИ, ГЕРОИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Запознаване със сюжета на творбата, героите и основните теми.

1. Хайдутин – разясняване на понятието.

ХАЙДУТИТЕ И НАРОДНАТА ПАМЕТ

Хайдушкото движение на българите е характерно за епохата на османското владичество, когато отделни смели мъже и жени са напускали родния дом и с оръжие в ръка са отмъщавали за злините и несправедливостите. „Хайдутин“ е турска дума, която означава *разбойник*, *крадец*. Тя отдавна е навлязла в българския език, но с течение на времето е променила значението си – „хайдутин“ започва да означава *народен закрилник, който се бори с безчинствата и несправедливостта и защитава онеправданите*. Ето как Ботев е сложил едно до друго и двете значения на думата – като отнасящи се за различни хора и дела.

2. Сюжет - Въведението е написано като обръщение, което подканя „дядото“ да засвири с кавала, за да може народният певец да запее песента си за героите хайдути. Основната част започва с прослава на Чавдар войвода, след което е представена срещата между малкия Чавдар и майка му. От диалога между тях се разбира, че синът иска да отиде в дружината на баща си, известния хайдутин Петко Страшника. Разговорът между двамата е задушевен, предаден е с обич и топлота. Накрая майката обещава, че ще пусне сина си при баща му в гората. Докато Чавдар бурно се радва, че ще отиде на хайдушкото сборище, тя е тъжна и плаче.

3. Героите

Образът на Чавдар

Дванайсетгодишен, вече познал болката и унижението,Чавдар има силата и човешкото достойнство да защити себе си, отказва „по чужди врата да ходи, / на чужд хляб да се научи". Тежи му не трудът в дома на вуйчото изедник, а неговото грубо и унизително отношение. Мисълта за бащата войвода, за юнашките му подвизи кара сърцето на малкия Чавдар да пожелае да отиде при него и да стане хайдутин. Чавдар се чувства вътрешно свободен и отказва да бъде роб.

Образът на майката

Майката е другият основен герой в поемата. Тя има тежка съдба като съпруга на хайдутин. Единствената ѝ радост е нейният син. Но сега е поставена пред опасността да изгуби и него, защото той е готов да поеме по пътя на баща си. Тя моли Чавдар да не поема рисковете на хайдушката борба, а да иде да се изучи. И докато за Чавдар вестта, че ще иде при баща си, е радостна, то за майката това е най-тежкото преживяване.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група).

Задачите от работния лист е добре да се изпълнят по двойки. Един, който да чете и напътства, и друг, който свързва и допълва.

Важно за ученика със СОП е предварително да бъдат разяснени какво представляват характеристиките от задача 3. Добре е да има визуализация на героите и обяснение на непознатите думи от художествения текст.

Част от стихотворението може да се научи наизуст. Също може да се постави задача учениците да нарисуват Чавдар, майката, вуйчото.

РАБОТЕН ЛИСТ

ХРИСТО БОТЕВ „ХАЙДУТИ“

ЗАДАЧА 1: СВЪРЖЕТЕ ВСЕКИ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ЦИТАТИ С ТАЗИ ЧАСТ ОТ ТВОРБАТА, ОТ КОЯТО Е:

ПЪРВА ЧАСТ	Хлапак дванайсетгодишен, овчар го даде майка му....
ВТОРА ЧАСТ	Рипна ми Чавдар от радост, че при татка си ще иде...
ТРЕТА ЧАСТ	Я надуй, дядо, кавала, след теб да викна – запея...

ЗАДАЧА 2: Свържете със стрелки героите с качествата, които притежават. Оцветете в зелено добрите качества, а в синьо – лошите.

ЧАВДАР	ДОСТОЙНСТВО
	АЛЧНОСТ
	ГРИЖОВНОСТ
ВУЙЧОТО	СВОБОДОЛЮБИЕ
	СКЪПЕРНИЧЕСТВО
	ВСЕОТДАЙНОСТ
	ГРУБОСТ
МАЙКАТА	СМЕЛОСТ

Задача 3: Довършете изреченията.

1.Чавдар войвода е „крило“ за „клети сюрмаси“, защото.....

.....

2.Вуйчото е лош човек, защото.....

.....

3.Майката е добър човек, защото.....

.....

Времево разпределение:

40 мин. – прочит/слушане на произведението и разясняване на непознатите думи.

20 мин. – изпълнение на задачите.

Групова дейност в класната стая:

Задачите от работния лист е добре да се изпълняват по двойки. Ученикът със СОП да бъде наставляван и подпомаган от съученик или ресурсен учител.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Аудиозапис на стихотворението:

https://www.youtube.com/watch?v=sDrtQ0AG36c&t=31s

https://www.youtube.com/watch?v=LZAUwUk13IA

2. Интерактивно упражнение:

https://www.liveworksheets.com/ml844538re

3. Интерактивна задача:

https://learningapps.org/3716946

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– логическо мислене;

– обогатяване на речника с качествени личностни характеристики;

– сътрудничество.

Междупредметна връзка:

– история – използване на исторически източници за българските хайдути;

– изобразително изкуство – рисуване на някой от главните герои.

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на текста на стихотворението за заучаване наизуст (или част от стихотворението).

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Прочит на стихотворението.

Въвеждане на нови понятия.

Да се опишат образите на героите. (Ползват се таблиците с образите на герои, предоставени от учителя.)

Да се изведат основни моменти в стихотворението.

Да се разпечатат изображенията на героите. Под всяко изображение да се запишат основни характеристики, определящи героя.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да потърси в интернет информация за Христо Ботев.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, V клас

Тема на урока:

„ЛЕГЕНДА ЗА РОМА“ – СЮЖЕТ, ГЕРОИ, ТЕМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът познава сюжета, героите и определя основните теми в приказката.

Необходимо е ученикът предварително да е чул или прочел приказката.

Понятия за разясняване в хода на урока.

1. Ромите

– произлизат от Индия, но днес живеят по целия свят и най-вече в Европа;

– думата РОМ произлиза от древното РОДОМИ, с което назовавали ковачите и музикантите;

–страните с най-многобройно ромско население са Румъния, Сърбия, Унгария Словакия, САЩ, България.

2. Легенда

– разказва за някакво чудо, в което хората са вярвали;

– в нея има реално историческо събитие или географски обект;

– в легендите вярват много хора.

3. Сюжет

– разказва за съдбата на ромския народ и техни особености;

– орисването е ритуал, при който се изричат думи, които са с магическа сила и така предначертават съдбата на хората.

4. Благословии и проклятия

– благословията и изричане на благопожелания – да се случват само хубави неща на човек;

– проклятието съдържа пожелания за зло;

– клетва – използва се в смисъл до обещаеш нещо, да дадеш обет; може да бъде и в смисъл на пожелание нещо лошо да се случи.

5. Герои

– цар Баба и царица Дай имат необикновената способност да определят човешки съдби;

– дъщерите също имат необикновени дарби.

6. Основни теми и мотиви

– съдбата на ромите и народностният им характер;

вечното противоборство между доброто и злото.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект).

Работен лист 1 – може да се изпълни като групов проект – учениците са разделени на групи по 4 човека – двама отговарят за подредбата на епизодите, други двама рисуват илюстрациите като допълнение и усложняване на проекта, учителят може да добави разбъркани откъси от приказката, които учениците да добавят към заглавията на отделните епизоди.

Ученикът със СОП може да изпълнява всяка една от ролите спрямо възможностите си.

Работен лист 2 – задачата може да бъде направена самостоятелно или в група по двама. Единият ученик чете, а другият отбелязва върху листа.

Упражнението може да бъде изпълнено и под формата на състезание с малко по-различни правила – дъската е разделена на две половини: в едната половина е записано: БЛАГОСЛОВИИ, а в другата – ПРОКЛЯТИЯ. Учениците се състезават по двойки, едното дете отговаря за проклятията и трябва от работния лист да запише на дъската само проклятията, а другият записва само благословиите.

РАБОТЕН ЛИСТ 1

„ЛЕГЕНДА ЗА РОМА“

1. ПОДРЕДЕТЕ ЕПИЗОДИТЕ В ТЯХНАТА ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ.
   (ЗАЛЕПЕТЕ ГИ ИЛИ ГИ ПРЕПИШЕТЕ ВЪРХУ ФЛИПЧАРТА, КАТО ГИ НОМЕРИРАТЕ).
2. ПОД ВСЕКИ ЕПИЗОД НАРИСУВАЙТЕ ПОДХОДЯЩА ИЛЮСТРАЦИЯ.

Призванието на трите дъщери за бъдат орисници.

Бягството на Ром от замъка.

Китарата и песента на Ром.

Ром среща любовта.

Забраната към Ром да се среща с хората.

Ром и любимата му вървят по прашните пътища на света.

Стъклено-кристалният замък, в който живее семейството на цар Баба.

Заклинанията на цар Баба и благословиите на царица Дай.

РАБОТЕН ЛИСТ 2

„ЛЕГЕНДА ЗА РОМА“

1. **Отбележете с + добрите заклинания, а с – лошите (или оцветете в зелено добрите, а в синьо – лошите).**
2. **Обяснете устно какво според вас значат тези заклинания за съдбата на ромите, до какво водят?**

Цар Баба: – И никога да няма място под слънцето за тях и поколенията им напред.

Царица Дай: – И да бъдат много щастливи.

Цар Баба: – И никой да не разбира езика им по света.

Царица Дай: – И с пророчество хляба да си изкарат.

Цар Баба: – И по прашни пътища да ходят и покрив над главата си да нямат.

Царица Дай: – И хубаво да пеят и най-хубавите танци да са техни.

Цар Баба: – Гонени отвсякъде да бъдат и хляба си да крадат.

Царица Дай: – Най-весели по нрав да бъдат.

Цар Баба: – Голи и боси да се скитат и нищо по света да не познаят. Орисах ви аз, Царят на орисниците, и това да е съдбата ви, защото, сине мой, ти не послуша волята на боговете.

Царица Дай: – Орисах ви аз, Царицата на орисниците, знайте, че моята любов ще ви закриля по пътищата тежки, че всеки дъжд са моите сълзи, че слънцето е моята усмивка, навсякъде ще бъда с вас.

Времево разпределение:

30 мин. – запознаване с приказката и разяснение на основните понятия.

50 мин. – изпълнение на задачите.

Групова дейност в класната стая:

Описани са по-горе

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Аудиозапис на приказката:

05_30430.mp4

2. Презентация:

https://prezi.com/p/aak5sd0ifafz/presentation/

3. Интерактивна игра:

https://learningapps.org/10736404

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– работа в екип;

– креативност;

– логическо мислене;

– нагласа за успех;

– изграждане на морални представи за добро – лошо.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство (рисуване на илюстрации към епизодите от приказката);

– история (запознаване с историята на ромите).

Работа у дома и участие на семейството:

Прочит на приказката/слушане на аудиозапис. Отговор на въпросите:

1. Кои са героите в приказката?
2. За какво се разказва в нея?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Прочит на приказката.

Въвеждане на нови понятия.

Да се изброят/запишат героите в нея.

Да се отбележат основните моменти и основната идея в приказката.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да нарисува героя от приказката, който го/я е впечатлил най-много.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, V клас

Тема на урока:

„ГЛАВАТАРЯТ, КОЙТО ИСКАЛ ДА ПЛЕНИ МЕСЕЧИНАТА“ –
СЮЖЕТ, ГЕРОИ, ТЕМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът познава сюжета, героите и темите в приказката.

Предварително запознаване с творбата.

Разясняване на следното:

Сюжет (основни моменти):

1. Девойката с чудодейни способности в нейния град
2. Нападението на обзетия от завист главатар
3. Девойката загубва силите си и се разболява
4. Съветът на мъдреците и походът за пленяването на месечината
5. Освобождаването на града

Герои:

- Главатарят – Напада и опустошава града. Въобразява си, че чрез уж героичната си постъпка ще възстанови онова, което е унищожил. Накрая той е наказан.
- Мъдреците – Помощници, чиято цел е да спаси града от главатаря.
- Девойката – Дарява дълъг живот, лекува, твори блага. Лишена е от своите сили, защото загубва радостта от живота.

Теми – Разбирането, че мъдростта винаги надделява над глупостта. В основата на човешкото щастие стоят знанието и добронамерeността.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група)

РАБОТЕН ЛИСТ 2

„ГЛАВАТАРЯТ, КОЙТО ИСКАЛ ДА ПЛЕНИ МЕСЕЧИНАТА“

1. ОЦВЕТЕТЕ СЪС СЪОТВЕТНИЯ ЦВЯТ КАЧЕСТВАТА, КОИТО ПРИТЕЖАВАТ ГЕРОИТЕ:
   - ЗА ДЕВОЙКАТА –
   - ЗА БАЩАТА –
   - ЗА ГЛАВАТАРЯТ –
   - ЗА ЖИТЕЛИТЕ –

   ИЛИ ГИ НОМЕРИРАЙТЕ:
   1. ДЕВОЙКАТА
   2. БАЩАТА
   3. ГЛАВАТАРЯТ
   4. ЖИТЕЛИТЕ

2. НАРИСУВАЙТЕ ☺ СРЕЩУ ВСЯКО ПОЛОЖИТЕЛНО КАЧЕСТВО И ☹ СРЕЩУ ВСЯКО ОТРИЦАТЕЛНО КАЧЕСТВО

ДЕВОЙКАТА	ПРОЗОРЛИВОСТ
	ЩЕДРОСТ
	ХУБОСТ
	БЛАГОРОДСТВО
	МЪДРОСТ
	БЕЗОТГОВОРНОСТ
БАЩАТА	КРЪВОЖАДНОСТ
	ЗАВИСТЛИВОСТ
	АЛЧНОСТ
	ЗЛОЖЕЛАТЕЛНОСТ
	ЖЕСТОКОСТ
ГЛАВАТАРЯ	ВСЕОТДАЙНОСТ
	ГЛУПОСТ
	САМОНАДЕЯНОСТ
	ТРУДОЛЮБИЕ
ЖИТЕЛИТЕ НА ГРАДА	СЕБЕЛЮБИЕ
	ВЯРНОСТ
	БЛАГОДАРНОСТ

Времево разпределение:
30 мин. – запознаване с приказката
40 мин. – изпълнение на задачите

Групова дейност в класната стая:
Изпълнението на задачите по Работен лист 2 може да бъде разпределено между двама съученици. Единият ученик подпомага ученика със СОП в работата по упражненията.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Аудиозапис на приказката:
   https://www.youtube.com/watch?v=nnUGra3gkm8
2. Игра на бесеница:
   https://learningapps.org/11289105
3. Интерактивна игра:
   https://learningapps.org/12378400
4. Презентация:

Главатарят_който_искал_да_плени_месечината.pdf

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
– сътрудничество
– обогатяване на речника с думи, описващи човешки качества
– изграждане оценка за добро и лошо
– логическо мислене

Междупредметна връзка:
– изобразително изкуство (оцветяване на качествата на героите в Работен лист 2)

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете приказката или да се изслуша аудиозаписът. С подкрепа от страна на семейството (насочващи въпроси, опорни думи и др.) да преразкаже приказката.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Да се прочете приказката.
Да се обособят основните ключови моменти в развитието на действието, както и основните герои.
Да се подготвят изображения на героите, които ученикът да разпознава и назовава.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за писане, четене и рисуване (при неоходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Да запише в тетрадка / на диктофон по три думи (качества), които описват всеки герой.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, V клас

Тема на урока:

„КОТАРАКЪТ В ЧИЗМИ“ – СЮЖЕТ, ГЕРОИ, ТЕМИ

Основно съдържание на урока за ученика (до 4–5 изречения).

Предварително запознаване със сюжета на приказката.

Разясняване на следните точки:

1. Авторова приказка – за разлика от народните приказки тези приказки са написани от конкретен човек. Авторът на „Котаракът в чизми” е френският писател Шарл Перо.
2. Сюжет – преразказ на най-важните моменти от приказката.
3. Герои:
   – котаракът – хитър, проницателен, изобретателен, съобразителен;
   – най-малкият брат;
   – царят;
   – царската дъщеря;
   – човекоядецът – самонадеян, глупав, наивен.

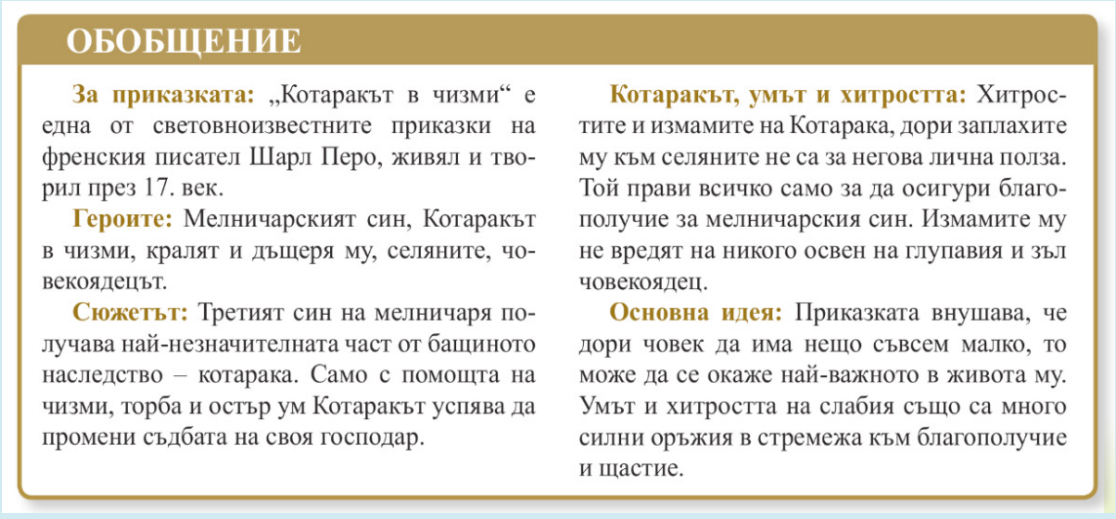

ОБОБЩЕНИЕ

За приказката: „Котаракът в чизми“ е една от световноизвестните приказки на френския писател Шарл Перо, живял и творил през 17. век.

Героите: Мелничарският син, Котаракът в чизми, кралят и дъщеря му, селяните, човекоядецът.

Сюжетът: Третият син на мелничаря получава най-незначителната част от бащиното наследство – котарака. Само с помощта на чизми, торба и остър ум Котаракът успява да промени съдбата на своя господар.

Котаракът, умът и хитростта: Хитростите и измамите на Котарака, дори заплахите му към селяните не са за негова лична полза. Той прави всичко само за да осигури благополучие за мелничарския син. Измамите му не вредят на никого освен на глупавия и зъл човекоядец.

Основна идея: Приказката внушава, че дори човек да има нещо съвсем малко, то може да се окаже най-важното в живота му. Умът и хитростта на слабия също са много силни оръжия в стремежа към благополучие и щастие.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група).

Работен лист 1: Учениците работят в групи по двама. Учителят раздава изрязаните изображения, а учениците трябва да ги подредят в тяхната последователност спрямо действието в приказката, да ги озаглавят и да нарисуват липсващия епизод (финала – сватбата). Ученикът със СОП може да подрежда картинките и да нарисува липсващия момент, а неговият съученик да опише с едно изречение сцената от приказката.

Работен лист 2: Учениците отново работят по двойки, като единият ученик изчита и направлява другия, който да огражда правилната дума (ученика със СОП). Двамата може да нарисуват две отделни рисунки.

РАБОТЕН ЛИСТ

„Котаракът Наставник, или Котаракът в чизми“

1. **ПОДРЕДЕТЕ КАРТИНКИТЕ В ТЯХНАТА ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ СПОРЕД ИСТОРИЯТА НА ПРИКАЗКАТА.**
2. **ПОСТАВЕТЕ ЗАГЛАВИЕ НА ВСЕКИ ЕПИЗОД.**
3. **КОЙ Е ЕПИЗОДЪТ, КОЙТО ЛИПСВА КАТО ИЗОБРАЖЕНИЕ? ОЗАГЛАВЕТЕ ГО И ГО НАРИСУВАЙТЕ.**

РАБОТЕН ЛИСТ

„Котаракът Наставник, или Котаракът в чизми“

1. ОГРАДЕТЕ ДУМИТЕ, КОИТО СВЪРЗВАТЕ С ПРИКАЗКАТА.
2. НАРИСУВАЙТЕ ПО ИЗБОР ЕДНА ОТ ДУМИТЕ, КОЯТО СТЕ ОГРАДИЛИ.

КУЧЕ РЕКА
ТИГЪР МЕЛНИЦА
ФЕРМА
ЗАЕК КРАВА
ЧОВЕКОЯДЕЦ
МАЩЕХА ДРАКОН
НИВЯ БАЩА
БАБА
ЗАМЪК
МИШКА
ЧИЗМИ
ЦАРСКА ДЪЩЕРЯ
ЛЪВ
КОТАРАК
МОРЕ
ЗМИЯ ПЛАНИНА

МЯСТО ЗА ТВОЯТА РИСУНКА

Времево разпределение:

30 мин. – запознаване със сюжета на приказката.

40 мин. – изпълнение на поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:

Описана е по-горе.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Анимационен филм:
https://www.youtube.com/watch?v=Ek8kZCbQSRo

2. Пъзел-кубчета

3. Тест:

https://learningapps.org/12503109

https://www.liveworksheets.com/gf49639ke

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– сътрудничество;

– визуална памет;

– логическо мислене;

– асоциативно мислене.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство (в работен лист 2 учениците рисуват по избор дума, която се отнася към приказката);

– информационни технологии (прилагане на интерактивни игри);

– технологии и предприемачество (лепене и подредба на изображения от работен лист 1).

Работа у дома и участие на семейството:

Да изгледа видеото на приказката и да отговори на следните въпроси:

1. Кои са главните герои в приказката?
2. С какви думи би описал/а котарака ?
3. Каква е поуката в приказката?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Прочит на приказката.

Въвеждане на нови понятия.

Проследяване на основните моменти в приказката. (Работа по картинния материал от работния лист.)

Да се подреди пъзел на приказката.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да оцвети рисунката на котарака.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, V клас

Тема на урока:

ХАНС КРИСТИАН АНДЕРСЕН „ГРОЗНОТО ПАТЕНЦЕ“ – СЮЖЕТ, ГЕРОИ, ТЕМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Предварително запознаване със сюжета на приказката чрез видео или прочит.

Герои: Грозното патенце; майка му и обитателите на птичия двор; дивите патици и гъсоците; котаракът и кокошката; лебедите.

Основна черта на приказния свят: Придаване на изцяло човешки черти и характери на животните.

Време и пространство в приказката: Действието се развива от лятото до пролетта. Пространства и места по пътя на патенцето: птичият двор, блатото с дивите патици и гъсоците; колибата на стопанката, котарака и кокошката; домът на селянина; градината и водата на белите лебеди.

Основни идеи в приказката: За самотата на различния човек и мъката, която му причиняват ограничените и самонадеяни хора около него; за волята да продължаваш напред, докато откриеш своя свят и щастието си.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача).

Работен лист 1 – задачата може да бъде поставена като групов проект – учениците са разделени на групи по трима човека. Учителят е раздал заглавията на епизодите разбъркани, както и картинките, които учениците трябва да подредят в тяхната последователност върху флипчарт. Ролята на ученика със СОП е да подреди илюстрациите към съответните моменти от приказката.

РАБОТЕН ЛИСТ 1

„ГРОЗНОТО ПАТЕНЦЕ“

ИЗРЕЖЕТЕ КАРТИНКИТЕ И ГИ ПОДРЕТЕ СЪГЛАСНО ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА НА ЕПИЗОДИТЕ ОТ ПРИКАЗКАТА, ОПИСАНИ ПО-ДОЛУ.

1. ИЗЛЮПВАНЕТО НА ГРОЗНОТО ПАТЕНЦЕ
2. ГРОЗНОТО ПАТЕНЦЕ В ПТИЧИЯ ДВОР – СРЕЩАТА МУ С ОБИТАТЕЛИТЕ МУ
3. БЯГСТВОТО НА ГРОЗНОТО ПАТЕНЦЕ ОТ ПТИЧИЯ ДВОР
4. СРЕЩАТА С КУЧЕТО
5. СРЕЩАТА С КОТАРАКА
6. ГРОЗНОТО ПАТЕНЦЕ И ДИВИТЕ ЛЕБЕДИ
7. ГРОЗНОТО ПАТЕНЦЕ И СТУДЕНАТА ЗИМА
8. ПРЕОБРАЗЯВАНЕТО НА ГРОЗНОТО ПАТЕНЦЕ В КРАСИВ ЛЕБЕД

РАБОТЕН ЛИСТ 2
„ГРОЗНОТО ПАТЕНЦЕ“

ОГРАДЕТЕ САМО ЖИВОТНИТЕ, КОИТО ПРИСЪСТВАТ В ПРИКАЗКАТА

Работен лист 2 – може да бъде поставена като диференцирана задача на ученика със СОП.

Времево разпределение:

30 мин. – запознаване със сюжета на приказката.

40 мин. – изпълнение на поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:

Описана е по-горе.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Анимация на приказката:
https://www.youtube.com/watch?v=HXyIV9k25HQ
2. Примерен урок:
http://dpbel.com/article/215
3. Интерактивни игри:
https://learningapps.org/12428299
https://learningapps.org/11417766
https://learningapps.org/12302795

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– логическо мислене;

– визуална памет;

– сътрудничество.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство (чрез изображенията към приказката);

– чужд език (на работен лист 2 могат да бъдат записани названията на животните на изучавания чужд език).

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на работен лист 1 за работа вкъщи. Да се изгледа видеото с приказката. С помощта на работния лист ученикът да преразкаже приказката на семейството си.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Прочит на приказката.

Въвеждане на нови понятия.

Отбелязване/записване на основните герои.

Предварително подготвяне на изображения на героите от приказката. Свързване на изображенията с конкретния герой (от изготвения списък).

Проследяване на основните моменти в приказката. (Работа по картинния материал от работния лист.)

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да нарисува образа на патенцето.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, V клас

Тема на урока: РИК РИЪРДЪН „ПОХИТИТЕЛЯТ НА МЪЛНИИ“ – СЮЖЕТ, ГЕРОИ, ТЕМИ.

Основно съдържание на урока за ученика:

Предварително запознаване с откъса от романа.

Основни точки, които е добре да се разяснят:

СВЕТЪТ В „ПОХИТИТЕЛЯТ НА МЪЛНИИ“:
Миналото на старогръцката митология и настоящето на нашето ежедневие съществуват в общ свят. Това се отнася и за предметите (химикалка – вълшебен меч, бейзболна шапка невидимка), и за героите: Пърси – Персей, г-н Бранър – Хирон, бабите – фурии.

СЮЖЕТЪТ:
Дванайсетгодишният Пърси (Персей) е избран да предотврати голямата война между боговете и да спаси хората. Неговият учител Хирон му дава вълшебен меч и разумни наставления; на път с автобуса Пърси е нападнат от чудовища – трите фурии, които искат да го убият; Пърси успява да се справи с тях.

ГЕРОИТЕ:
Пърси, който трябва да претърпи изпитания и да изпълни важна и трудна задача; Анабет, която му помага; мъдрият учител Хирон; ужасните фурии, които искат да спрат Пърси в неговата задача.

ОСНОВНА ИДЕЯ:
И доброто, и злото, и героичното, и смешното, и опасното, и веселото съществуват във всички времена на човешката култура.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(диференцирана задача).

РАБОТЕН ЛИСТ
„ПОХИТИТЕЛЯТ НА МЪЛНИИ“

1. КОЕ В КАКВО СЕ ПРЕВРЪЩА- СВЪРЖЕТЕ

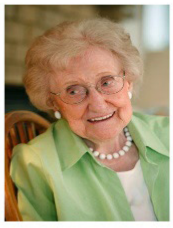
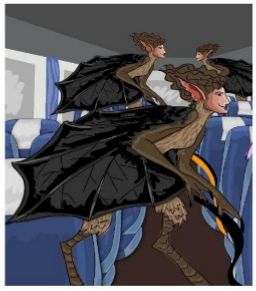

2. КАК СЕ КАЗВА ВСЕКИ ОТ ГЕРОИТЕ, ИЗОБРАЗЕНИ НА КРАТИНКАТА?

Задача 2: Нарисувайте свой вълшебен предмет – в какво се превръща и какви магически сили има?

Времево разпределение:
40 мин. – запознаване със сюжета на откъса.
30 мин. – изпълнение на задачите.

Групова дейност в класната стая:
За изпълнение на задача 1 и 2 учениците могат да работят по двойки, единият има водеща роля и подпомага своя съученик със СОП в изпълнението на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Игрален филм:
http://www.videoclip.bg/watch/560648_prsi-dzhaksn-i-bogovete-na-olimp-pokhititelyat-na-mlnii-2010-bg-

2. Аудиозапис на откъса:
https://www.youtube.com/watch?v=AuVonjgAfvw
3. Интерактивна игра – подреди епизодите:
https://learningapps.org/12805860
4. Интерактивна игра – състезание:
https://create.kahoot.it/details/45aa8dcf-e07d-4f35-b770-da75e10e677d

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– различаване на реалност от фантазия/магия;

– логическо мислене;

– сътрудничество.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство (да нарисува магичен предмет);

– история (припомняне на богове, споменати в откъса).

Работа у дома и участие на семейството:

Да се изгледа филмът за Пърси Джаксън „Похитителят на мълнии“. Да разкаже на семейството си кое го/я е впечатлило най-много във филма.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Изготвяне на схема с основните моменти в откъса, описани в тяхната последователност.

Да се съпоставят двата образа на героите (човешки и митичен).

Отбелязване на прилики и разлики между хората и боговете.

Съпоставяне на миналото (на старогръцката митология) и настоящето (на нашето ежедневие).

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане и рисуване(при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

От задача 2, използвайки вълшебния предмет, който си е измислил и нарисувал, да състави кратка история.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Български език и литература VI клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Текстът в научното общуване (теза, аргументи, изводи)..... 129
Урочна статия..... 132
Показателно местоимение; Въпросително местоимение; Относително местоимение; Отрицателно местоимение; Неопределително местоимение; Обобщително местоимение..... 135
Видове причастия – минало страдателно причастие, сегашно деятелно причастие, деепричастие..... 141
Минало неопределено време..... 144
Минало предварително време..... 147
Бъдеще време в миналото..... 150
Съюз. Междуметие. Частица..... 153
Еднородни части в простото изречение..... 156
Сложно съчинено изречение..... 159
„Хубава си, моя горо“ (Л. Каравелов) – герои, идеи..... 162
„Отечество любезно, как хубаво си ти!“ (Ив. Вазов) – теми, образи, чувства..... 165
Из „Моето семейство и други животни“ (Дж. Даръл): подбрани откъси от IV глава..... 168
„Косачи“ (Елин Пелин) – сюжет, герои, теми..... 171
„Художник“ (В. Ханчев) – образи, идеи, преживявания..... 173
Из „Под игото“ (Ив. Вазов): главата „Представлението“..... 177
Из „Под игото“ (Ив. Вазов): главата „Радини вълнения“..... 180
Из „Принцът и просякът“ (М. Твен): I. и III глава – сюжет, герои, теми..... 183
„Братчетата на Гаврош“ (Хр. Смирненски) – образи, теми и преживявания..... 186
„Серафим“ (Й. Йовков) – сюжет, герои, теми..... 189
Из „Автобиография“ (Бр. Нушич): „Урок по география“ – сюжет, герои, теми..... 192
Из „Малкият принц“ (Екзюпери): част XXI – сюжет, герои, теми..... 195

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VI клас

Тема на урока:

ТЕКСТЪТ В НАУЧНОТО ОБЩУВАНЕ (ТЕЗА, АРГУМЕНТИ, ИЗВОДИ)

Основно съдържание на урока за ученика:

Основни понятия, които трябва да се разяснят в хода на урока:

1. Научен текст

В часовете по география и икономика, човекът и природата, математика и изобщо в училище вие се запознавате с факти и понятия от различни области на човешкото знание. В такива ситуации общуването се извършва с помощта на **научни текстове**.

2. Елементи/строеж на научния текст

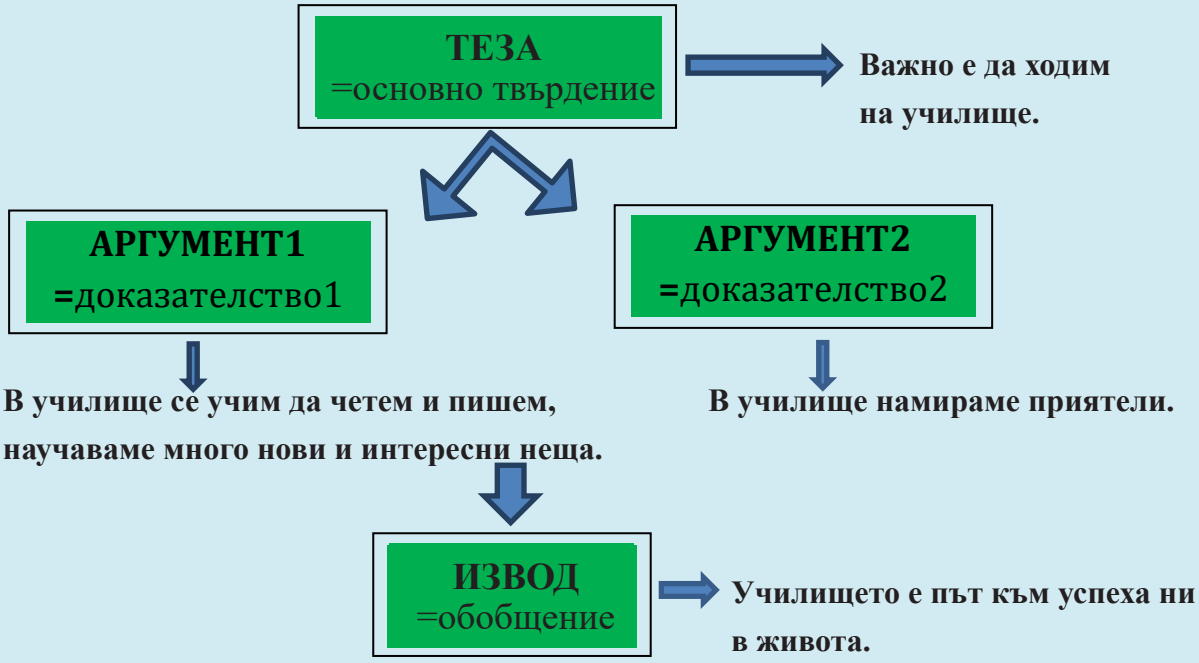

3. Термини – най-важните думи, които най-много се повтарят в дадена наука.

ПРИМЕРИ:

МАТЕМАТИКА – триъгълник, формула, лице, събиране, изваждане.

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК – глагол, прилагателно име, изречение, текст.

ИСТОРИЯ – епоха, владетел, война, власт.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (диференцирана задача).

Задача 1 – Работен лист (приложен по-долу) - тази задача е диференцирана за ученика със СОП. Основната идея е да свързва и различва термините от основните науки, които се изучават в училище.

Задача 2 – Учителят пуска видео от дадена научна област (напр. история - „Великото преселение на народите“): https://www.youtube.com/watch?v=X2vUYdm3NgM&t=24s.
Задачата е, докато учениците гледат видеото, да запишат думите и изразите, които най-често се повтарят (ключовите думи, термините), както и да се опитат да определят тезата и аргументите.
За ученика със СОП е важно да придобие обща представа за особеностите на научния текст, като от него може да се изиска да назове думите, които е запомнил и които му правят впечатление, докато гледа и слуша видеото.

РАБОТЕН ЛИСТ
„ТЕКСТЪТ В НАУЧНОТО ОБЩУВАНЕ“

СВЪРЖЕТЕ ИЗОБРАЖЕНИЕТО СЪС СЪОТВЕТНИЯ УЧЕБЕН ПРЕДМЕТ. КАКВО Е ИЗОБРАЗЕНО НА КАРТИНКИТЕ?

МАТЕМАТИКА $\frac{2}{5}+\frac{4}{5}+1\frac{1}{5}$

ИСТОРИЯ

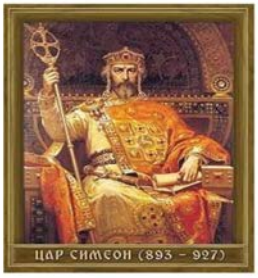

МУЗИКА

ГЕОГРАФИЯ

ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА

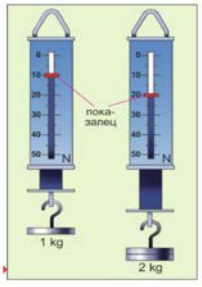

Времево разпределение:
30 мин. – разяснение на основните понятия.
30 мин. – работа по задачите.

Групова дейност в класната стая:
За изпълнението на задача 2 учениците могат да работят по двойки, като ученикът със СОП назовава най-често повтарящите се думички от видеото, а негов съученик ги записва.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
1. Презентация:
https://www.youtube.com/watch?v=XWJfJc2u69s

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– изграждане на обща култура;

– умения за структурирано мислене;

– асоциативно мислене;

– сътрудничество.

Междупредметна връзка:

– математика, човек и природа, история, музика чрез упражнението от работния лист.

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на работния лист и схема на родителите за затвърждаване на знанията на ученика по темата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Работа по схемата за строеж на научен теккст. Проследяване на елементите в тяхната последователност, разяснение.

Работа по задачите, поставени от учителя по време на урока.

Подаване на примери за научен текст от уроци по различни предмети за съответния клас.

Определяне на тезата, аргументи и извода в уроците.

Помощни средства и технологии:

аудио-визуална техника, адаптирани средства за писане, четене (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

По схемата за строеж на научен текст да даде свой пример за всеки елемент.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Български език, VI клас
Тема на урока: УРОЧНА СТАТИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава урочната статия.

Урочната статия са текстовете, които срещаме в учебниците по различните учебни предмети.

Най-важното, което трябва да усвои ученикът, е да разпознава различните оформления на урочната статия и да умее правилно да се ориентира в съдържанието на уроците по различните предмети.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група).

Задача 1: Учителят взема произволно учебник по изучаван учебен предмет и насочва вниманието на ученика към: Кое е заглавието на урока?; Коя е най-важната част от урока, където са описани понятията и новите знания?; Коя е частта с упражненията и въпросите?; Кои са илюстрациите?

Задача 2:

РАБОТЕН ЛИСТ

УРОЧНА СТАТИЯ

1. **КОИ ЕЛЕМЕНТИ НА УРОЧНАТА СТАТИЯ СА НАЛИЧНИ И КОИ ЛИПСВАТ СПОРЕД СИМВОЛИТЕ ЗА ЕЛЕМЕНТИТЕ НА УРОЧНАТА СТАТИЯ, ОПИСАНИ ТУК**

2. **КОИ СА НАЙ-ВАЖНИТЕ ЕЛЕМТИ НА УРОЧНАТА СТАТИЯ СПОРЕД СИМВОЛИТЕ? ЗАЩО?**

- Преговор на вече изученото
- Нови знания
- Важна информация или полезно правило
- Допълнителна полезна информация
- Текст за четене
- Задачи
- Проектна дейност

Термините в урочните статии означават **понятия, които са свързани в обща система.** Едни от тях означават основни за съответната наука понятия, а други – техни разновидности. Всяка наука има своя **понятийна система**, която се назовава със система от термини.

Урочните статии са научни текстове, защото:

- чрез тях се предава информация в научното общуване;
- съдържат информация по теми от различни научни области;
- информацията в тях е представена чрез научно описание, повествование и разсъждение;
- ключовите думи и изрази в тях са термини.

Един от най-важните структурни елементи в урочната статия са **дефинициите на новите понятия**, свързани с темата. Терминът дефи-

Извличането на информация от научен текст и обработването ѝ ни помагат да развиваме познанията си в различни научни области. Този процес протича в три етапа. В първия възприемаме информацията от текста, във втория я осмисляме, а в третия достигаме до разбирането на текста.

Прочетете четирите текста и изпълнете задачи 1 – 6.

Текст 1

В света около нас има много тела – живи и неживи. Телата са съставени от вещества. От едно и също вещество може да се направят различни тела. Тъй като веществата могат да бъдат в три състояния – течно, твърдо и газообразно, то и телата могат да бъдат в тези три състояния. Телата имат различни свойства (отличителни признаци). Такива свойства са формата, обемът и масата.

1 Запишете с кои учебни предмети са свързани текстовете. Обосновете с кратък писмен текст отговора си.

2 Запишете темата и подтемите на всеки от текстовете.

Задача 3: Учителят е подготвил изрезки от илюстрации и схеми към различни учебници. Ученикът трябва да назове към кой предмет се отнасят.

Времево разпределение:

20 мин. – разясняване особеностите на урочната статия и даване на примери.

30 мин. – изпълнение на поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:
Задача 2 – може да се изпълни по двойки – единият ученик има водеща роля, а ученикът със СОП – помощна, като свързва отделните символи на елементите на урока.
Задача 3 – може да се изпълни в група от 4–5 ученици, като всеки ученик отговаря за различен предмет и търси само илюстрациите и схемите за съответния предмет. Ученикът със СОП може активно да бъде включен в груповата дейност, като за него бъде избран по-лесно разпознаваем предмет, като музика или математика например.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
1. Видеоурок:
https://www.youtube.com/watch?v=psRWXoSCAAU
2. Интерактивна игра:
https://create.kahoot.it/details/6/89a67641-301e-4ccc-b9db-91597a73c076

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
– структурно мислене;
– визуална памет;
– асоциативно мислене;
– добра ориентация в писмени текстове.

Междупредметна връзка:
– с различни изучавани предмети по преценка на учителя (в зависимост от това какви примери и от кой учебник ще бъдат приложени) според подбраните илюстрации и схеми към задача 3.

Работа у дома и участие на семейството:
Предоставяне на работния лист и схема на родителите за затвърждаване на знанията на ученика по темата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Оказване на подкрепа при работа по задачите, поставени от учителя.
Използване на различни учебници за онагледяване на различните елементи на урочна статия (нови знания, преговор на вече изученото, задачи и т. н.).
Предварително разделяне (изрязване) на един урок (познат за ученика) на части. Определяне на различните елементи. Подреждането им в смислова последователност.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за писане, четене (при неоходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Да изброи писмено или устно елементите на урочна статия.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VI клас

Тема на урока:

ПОКАЗАТЕЛНО МЕСТОИМЕНИЕ; ВЪПРОСИТЕЛНО МЕСТОИМЕНИЕ; ОТНОСИТЕЛНО МЕСТОИМЕНИЕ; ОТРИЦАТЕЛНО МЕСТОИМЕНИЕ; НЕОПРЕДЕЛИТЕЛНО МЕСТОИМЕНИЕ; ОБОБЩИТЕЛНО МЕСТОИМЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава изучаваните в VI клас местоимения.

Основни понятия, които трябва да се разяснят в хода на урока:

1. Показателно местоимение – когато посочваме лица, предмети, качества, количество:

А) за лица и предмети – този, тази, това, онова, онази;

Б) за качества – такъв, такава, такова, такива;

Г) за количество – толкова.

2. Въпросително местоимение – с него питаме за лица, предмети, качества, притежание, количество:

А) за лица и предмети – кой, коя, кое, кои;

Б) за качества – какъв, каква, какво, какви;

В) за притежание – чий, чия, чие, чии;

Г) за количество – колко.

3. Относително местоимение – използва се, когато искаме да уточним нещо за дадено лице, предмет, качество, количество.

Който пее, зло не мисли.

Мама е жената, **която** обичам най-много.

С **каквито** се събереш, такъв ставаш.

4. Отрицателно местоимение – използваме го, когато искаме да изразим отсъствието (липсата) на лица, предмети, качества, количество:

А) за лица и предмети – никой, никоя, никое, никои;

Б) за качества – никакъв, никаква, никакво, никакви;

В) за притежание – ничий, ничия, ничие, ничии;

Г)за количество – николко.

5. Неопределително местоимение – използва се, когато не знаем кое точно е лицето, предметът, качеството, на кого е дадено нещо, не ни е известно точното количество:

А) за лица и предмети – някой, някоя, някое, някои;

Б) за качества – някакъв, някаква, някакво, някакви;
В) за притежание – нечий, нечия, нечие, нечии;
Г) за количество – няколко.

6. Обобщително местоимение – използва се, когато искаме да изразим обобщеност, че нещо е присъщо за много хора, лица и предмети (всеки, всяка, всяко, всички), качества (всякакъв, всякакви). Обозначава се също разнообразие.
Всяка жаба да си знае гьола.
Всяко начало си има и край.
Всички обичат шоколад.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група).
Задача 1: Учителят пуска песничката „Кой направил е цветята?“: https://www.youtube.com/watch?v=Aq0jrdy_fP8

Кой направил е цветята

Кой с росица ги пои,
кой им даде миризмата
кой ги с краски украси? (2)

2. Кой на птичките крилата
дал е леко да летят?
Кой научи ги гнездата
в шумата да си строят? (2)

3. Мравчицата кой научи
да си скътува житце,
и пчелата мед да смучи
от красивото цветче? (2)

4. Всичко Ти направи, Боже,
Всичко Ти си наредил,
Птичката да хвърка може,
че крилца си й дарил. (2)

Учениците трябва да назоват кои от изучаваните местоимения са използвани в нея.
Може да се избере и друга песен, изучавана в V или VI клас, по преценка на учителя, в която са използвани някои от изучаваните местоимения.

ЗАДАЧА 2:

РАБОТЕН ЛИСТ
МЕСТОИМЕНИЯ

ПОДЧЕРТАЙТЕ МЕСТОИМЕНИЯТА/АКО МОЖЕТЕ, ОПРЕДЕЛЕТЕ КАКЪВ ВИД СА/ В ИЗРЕЧЕНИЯТА И ОТГОВОРЕТЕ НА ВЪПРОСИТЕ.

1. КОГО ОБИЧАМ НАЙ-МНОГО? .....
2. КАКВО Е ТОВА? .....
3. ОНЗИ Е МОЯТ БРАТ.
4. НЯМА НИКОЙ НА ОНАЗИ ПЛОЩАДКАТА.
5. ВСИЧКИ СА НА УЧИЛИЩЕ.
6. КОЛКО ПТИЧКИ ИМА НА ТАЗИ КАРТИНКА?
7. ТЕЗИ СА ОБУВКИТЕ, КОИТО СИ КУПИХ ВЧЕРА.

РАЗГЛЕДАЙТЕ КАРТИНКАТА.

- СЪСТАВЕТЕ ВЪПРОСИ ПО НЕЯ С ВЪПРОСИТЕЛНИТЕ МЕСТОИМЕНИЯ: КОЛКО, КАКЪВ, ЧИЙ, ЧИЯ, КОЙ, КОЯ
- СЪСТАВЕТЕ ОТГОВОРИ КЪМ ВЪПРОСИТЕ, КАТО ИЗПОЛЗВАТЕ ПОКАЗАТЕЛНИТЕ МЕСТОИМЕНИЯ: ТАЗИ, ТОВА, ОНОВА...
- СЪСТАВЕТЕ ИЗРЕЧЕНИЯ ПО КАРТИНКАТА , КАТО ИЗПОЛЗВАТЕ ОБОБЩИТЕЛНИ МЕСТОИМЕНИЯ/ВСЕКИ, ВСИЧКИ/ И ОТРИЦАТЕЛНИ МЕСТОИМЕНИЯ/НИКОЙ/

Времево разпределение:

30 мин. – разясняване видовете местоимения.

60 мин. – изпълнение на задачите.

Групова дейност в класната стая:

Учениците могат да работят по двойки и по двете задачи. Единият ученик чете, а другият назовава и подчертава (ученикът със СОП).

Ресурси, които могат да се използват за темата: 1. Таблици с местоименията: https://ppt-online.org/221102 2. Инетрактивна игра: https://learningapps.org/13219775 https://www.liveworksheets.com/mn77185fi https://www.liveworksheets.com/vk153484sh 3. Тест – Местоимения (приложен е като допълнителен файл).
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: – представа за притежание, пространствено разположение на предмети, обекти и лица, количествени съотношения; – правилно формулирани въпроси и отговори; – сътрудничество.
Междупредметна връзка: – чужд език – някои от местоименията могат да бъдат преведени на изучавания чужд език; – музика – включване на изучавана песен, от която да се извадят местоименията.
Работа у дома и участие на семейството: Предоставяне на таблицата с видовете местоимения за заучаване на част от тях.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите. Използване на беседа за търсене на аналог със стари знания. Изготвяне на таблица с местоименията, групирани според вида им. Съставяне на изречения с видовете местоимения, свързани с преживявания на ученика, любима тема или др. (Примери за правилната им употреба.)
Помощни средства и технологии: адаптирани средства за писане и четене (при необходимост).
Самостоятелна и домашна работа: Да състави изречения със следните местоимения: този, кой, никой, всички.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

ТЕСТ VI клас

МЕСТОИМЕНИЯ

1. **В кое от изреченията не е употребено притежателно местоимение** ?

   а) Ти никога няма да отстъпиш от позицията си.

б) Учебниците ти са запазени и ще мога да ги ползвам.

в) Вчера му споделих какво ме тревожи.

г) Учителката му беше строга и взискателна.

2. Кой ред съдържа само местоимения ?

а) нечия, някой, тук; б) сме, си, своите; в) нима, се, онази; г) някой, никого, нещо

3. **Срещу всяко от посочените местоимения запишете неговия вид**:

а) моите ..... б) някой ..... в) всекиго ..... г) ничие .....

4. **В кое от изреченията *ти* е кратка форма на притежателно местоимение** ?

а) Обичам да ти казвам истината.

б) Ако гори на комшията ти къщата, тичай да гасиш своята.

в) Каквото искаш да ти правят другите, това прави и ти.

г) Ако излъжеш един път, не ти вярват повече.

5. Кое от местоименията е неопределително ?

а) чий б) чийто в) нечий г) ничий

6. **На всеки ред запишете съответстващото на морфологичния анализ местоимение**.

а) притежателно местоимение, кратка форма, ж.р. ед.ч. – .....

б) възвратно притежателно местоимение, ж.р. ед.ч. – .....

в) неопределително местоимение, именителен падеж, м.р. ед.ч. – .....

г) отрицателно местоимение, винителен падеж, м.р. ед.ч. – .....

7. **В кое от изреченията подлогът е изразен с местоимение** ?

а) Най-хубавото се вижда само със сърцето.

б) Написаното не се отнася за вас.

в) Всички прочетоха романа „Под игото”.

г) Само двама от присъстващите изказаха своето мнение.

8. Какво по вид местоимение е употребено в изречението ?

Не си дава сметка, че осъществяването на подобно желание не е по силите й.

а) лично б) притежателно в) неопределително г) отрицателно

9. **Колко местоимения са употребени в изречението** ?

Стъпили върху народната мъдрост, с басните си тези писатели ни дават урок по нравственост – да погледнем другите и себе си, да помислим какви трябва да бъдем и как да се отнасяме с другите.

а) шест б) седем в) пет г) три

10. **Препишете местоименията от изречението в задача 9. и им направете морфологичен анализ**.

11. **Колко и какъв вид местоимения са употребени в строфата**:

Не те измести никой в тази къща.
И столът ти е празен в моя кът,
и в книгата ми никой не обръща
листа – недоизчетен този път.

а) две лични, едно отрицателно, две показателни и две притежателни;

б) две притежателни, едно лично, две отрицателни и едно показателно;

в) едно показателно, едно лично, две отрицателни и две притежателни;

г) едно лично, две отрицателни, две показателни и три притежателни.

12. В откъса има осем местоименни форми: по *една* на *обобщително, отрицателно* и *неопределително местоимение*, *три* на *притежателно* и *две* на *относително* местоимение.

Открийте ги и ги запишете.

Някаква тъмна сянка се спусна в кръга. Беше Багира, Черната пантера – цялата мастилено черна, но с петната на пантера, които се меняха според осветлението като шарките на моарирана коприна. Всеки познаваше Багира и никой не би посмял да се изпречи на пътя й, защото беше лукава като Табаки, смела като див бивол и буйна като ранен слон. Но гласът й беше по-мек от дивия мед, който капе по дървото, а кожата й нежна като пух.

Ръдиард Киплинг

13. С каква част на речта е изразено определението в изречението ?

Героинята става жертва на самолюбието си.

а) с показателно местоимение б) с възвратно притежателно местоимение

в) с причастие г) няма определение

14. Коя от посочените граматични категории е характерна за местоимението ?

а) число б) спрежение в) време г) степенуване

15. В кой ред всички местоименни форми могат да бъдат пряко допълнение в изречението ?

а) нея, го, вас, тя б) кой, й, му, им в) го, кого, никого, всекиго г) ме, тебе, я, аз

Ключ за верните отговори:

1. в; 2. г;

3. а) *моите* – притежателно местоимение, мн. ч., членувано, един притежател

б) *някой* – неопределително местоимение за лица и предмети, м.р. ед.ч., именителен падеж

в) *всекиго* – обобщително местоимение за лица и предмети, м.р. ед.ч., винителен падеж

г) ничие – неопределително местоимение за притежание, ср.р. ед.ч.;

4. б; 5. в; 6. а) й б) своя в) някой г) никого; 7. в; 8. б; 9. пет;

10. *си* – възвратно притежателно метоимение, кратка форма; *тези* – показателно местоимение за лица и предмети, мн.ч.;

ни – лично местоимение, 1 л. ед.ч., дателен падеж; *себе си* – възвратно лично местоимение, винителен падеж;

какви – въпросително местоимение за признци, мн.ч.;

11. г; 12. всеки, никой, някаква, й, й, й, които,който; 13. б; 14. а; 15. в

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VI клас

Тема на урока:

ВИДОВЕ ПРИЧАСТИЯ – МИНАЛО СТРАДАТЕЛНО ПРИЧАСТИЕ, СЕГАШНО ДЕЯТЕЛНО ПРИЧАСТИЕ, ДЕЕПРИЧАСТИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава изучаваните в 6клас причастия.

1. Минало страдателно причастие

Миналото страдателно причастие означава признак на лица или предмети, които не вършат действието, а го изпитват върху себе си („страдат“ от извършването му).

Например: *изкачен* връх, *прочетена* книга, *пропуснато* време

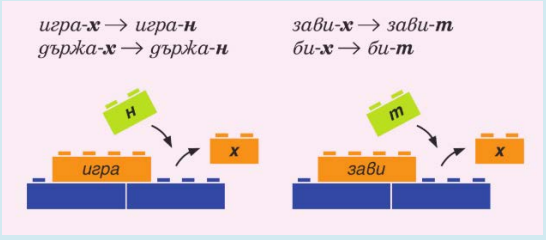

2. Сегашно деятелно причастие

– дума, която описва какви действия **МОЖЕ** да извършва лицето или предмета **(ПИШЕЩА МАШИНА, ГОВОРЕЩА КУКЛА).**

– дума, която описва какви действия извършва лицето или предметът **СЕГА (ПАДАЩ СТОЛ, ТЕЧАЩА ВОДА).**

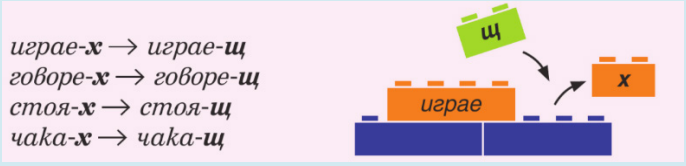

3. Деепричастие

Деепричастието е нелична глаголна форма, която означава второстепенно действие, протичащо едновременно с основното действие в изречението.

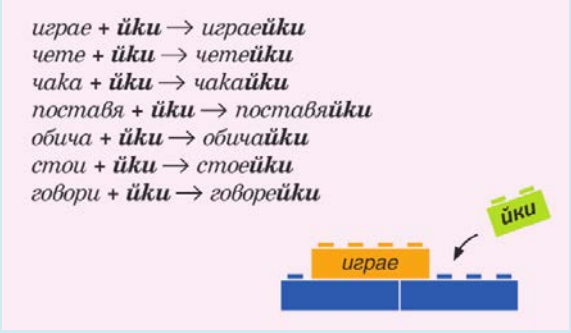

Напр.:

ГОНЕЙКИ СЕ, децата се смееха.

СЛУШАЙКИ учителя, учениците записваха в тетрадките си.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група).

Задачите от работния лист по-долу са само примерни и могат да бъдат адаптирани според възможностите на детето. Идеята е ученикът да разбере как и в кои случаи използваме различните видове причастия, да обогати речника си и да умее да се изразява по-точно.

РАБОТЕН ЛИСТ
ВИДОВЕ ПРИЧАСТИЯ

1. ИЗГЛЕДАЙТЕ ВИДЕОТО И КАЖЕТЕ КАКВА Е КУКЛАТА СПОРЕД ДЕЙСТВИЯТА, КОИТО МОЖЕ ДА ПРАВИ.
https://www.youtube.com/watch?v=-qYEydGAvlA
ХОДЕЩА
ПЛАЧЕЩА
ГОВОРЕЩА КУКЛА
ТАНЦУВАЩА
СКАЧАЩА

2. КАКВО Е МОМИЧЕТО (МОМЧЕТО/БЕБЕТО) НА КАРТИНКАТА СПОРЕД ДЕЙСТВИЕТО, КОЕТО ИЗВЪРШВА? ПОДЧЕРТАЙТЕ ПРАВИЛНОТО: ЧЕТЯЩО, СМЕЕЩО СЕ, ПИШЕЩО, СПЯЩО, ЛЕЖАЩО, СКАЧАЩО, ИГРАЕЩО.
КАКЪВ Е ВИДЪТ НА ПРИЧАСТИЯТА?

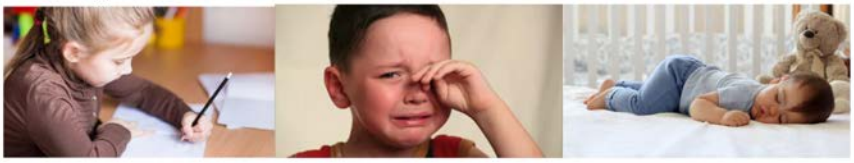

3. КАК МОЖЕМ ДА ОПРЕДЕЛИМ СЛЕДНИТЕ ЛИЦА И ПРЕДМЕТИ? КОИ СА ПРИЧАСТИЯТА И КАКВИ СА ПО ВИД?
РЪКА, КОЯТО Е ВДИГНАТА - .....
ЧАНТА, КАЯТО Е ЗАБРАВЕНА - .....
ЧАША, КОЯТО Е ИЗМИТА - .....
ДОМАШНО, КОЕТО Е НАПИСАНО - .....
ЦВЕТЯ, КОИТО СА ПОЛЕТИ - .....
БЕБЕ, КОЕТО Е ЗАВИТО - .....

4. ОБРАЗУВАЙТЕ СЕГАШНИ ДЕЯТЕЛНИ ПРИЧАСТИЯ ОТ СЛЕДНИТЕ ГЛАГОЛИ, КАТО ДОБАВИТЕ –ЙКИ. СЪСТАВЕТЕ ИЗРЕЧЕНИЯ С ТЯХ.
ПРИМЕР: ГЛЕДАМ – ГЛЕДАЙКИ, ГЛЕДАЙКИ ПРЕЗ ПРОЗОРЕЦА, ВИДЯХ МАЛКО ПТИЧЕ.

ИГРАЯ - .....
ПЪТУВАМ - .....
ХОДЯ - .....
СЛУШАМ - .....
ПЕЯ - .....

Времево разпределение:

30 мин. – разяснение на видовете причастия.

30 мин. – изпълнение на поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:

Изпълнението на задача 2, 3 и 4 може да се изпълни по двойки, като ролята на единия ученик е да бъде четящ и пишещ, а другият е слушащ и отговарящ (ученикът със СОП).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Видеоуроци:

https://www.youtube.com/watch?v=JJ4ob5zeU0U

https://www.youtube.com/watch?v=1Qs9Ik7Njn4

https://www.youtube.com/watch?v=r_ZElG2kmkI

2. Интерактиви игри:

https://learningapps.org/10155374

https://learningapps.org/7474798

https://learningapps.org/11895534

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: – обогатяване на речника и правилния изказ; – ориентация в причинно-следствената връзка между предмет–лице–действие; – креативност чрез образуване на нови изречения; – работа в екип.
Междупредметна връзка: – чужд език – чрез търсене на еквиваленти на някои от думите на изучавания чужд език.
Работа у дома и участие на семейството: Предоставяне на родителите на работния лист и таблици с най- важната информация за причастията за затвърждаване на знанията на ученика.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Изготвяне на списък с познати за ученика думи. Преобразуването им в различните видове причастия. Образуване на изречения с причастията. Използване на беседа за аналог със стари знания. Работа по задачите от работния лист.
Помощни средства и технологии: адаптирани средства за писане и четене (при необходимост).
Самостоятелна и домашна работа: Да преобразува думите в деепричастие: пиша, чета, бягам.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VI клас

Тема на урока:

МИНАЛО НЕОПРЕДЕЛЕНО ВРЕМЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава минало неопределено време.

Минало свършено време	Минало неопределено време
Означава действие, извършено преди момента на говоренето.	Означава действие, извършено преди момента на говоренето, но важно като резултат в момента на говоренето.

КУПИЛ СЪМ торта. – Резултатът сега: Вече имам торта.

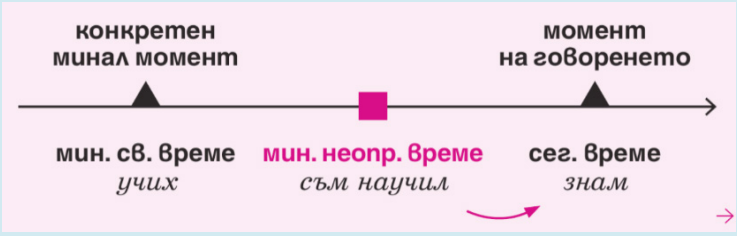

Употреба:

– в приказките;

– в историческите текстове;

– когато разказваме за нещо, на което не сме били свидетели.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект).

Задача 1: Учителят пуска анимация на детска приказка или видео за историческо събитие или личност. Гледайки видеото, учениците трябва да назоват (запишат) примери за използвано минало неопределено време.

Задача 2 (работен лист): Може да се изпълни в групов проект „Нашата вълшебна приказка“. Учениците работят в групи от 4–5 човека. Децата се редуват в създаването на вълшебна приказка по примерните изображения. Всеки трябва да състави по едно изречение, като се ръководи в последователността на историята от предходния ученик. Накрая всяка група трябва да има съставена приказка на флипчарт с измислено заглавие и правилно

подредени илюстрации в зависимост от порядъка на случките в повествованието, което са си съчинили.

Печели групата, съставила най-оригиналната и красиво оформена вълшебна приказка.

Ученикът със СОП може да има активна роля в измислянето на приказката.

РАБОТЕН ЛИСТ

МИНАЛО НЕОПРЕДЕЛЕНО ВРЕМЕ

1. ИЗМИСЛЕТЕ СИ ПРИКАЗКА ПО КАРТИНКАТА. РАЗКАЖЕТЕ Я УСТНО ИЛИ ПИСМЕНО. КОИ СА ГЛАГОЛИТЕ В МИНАЛО НЕОПРЕДЕЛЕНО ВРЕМЕ, КОИТО ИЗПОЛЗВАХТЕ.

ИМАЛО ЕДНО ВРЕМЕ.....

2. НАРИСУВАЙТЕ ВАШИЯ ЛЮБИМ ПРИКАЗЕН ГЕРОЙ. МОЖЕТЕ ЛИ ДА РАЗКАЖЕТЕ ПРИКАЗКАТА ЗА НЕГО?

МОЯТ ЛЮБИМ ПРИКАЗЕН ГЕРОЙ

Времево разпределение:

20 мин.- разяснение от учител.

60 мин. – изпълнение на поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:

Описана е по-горе.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Видеоурок:
https://www.youtube.com/watch?v=I0cIoZvZZ3I

2. Интерактивни упражнения:

https://www.liveworksheets.com/worksheets/bg/%D0%91%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B8_%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D0%BA/%D0%93%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%BB/%D0%9C%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%BE_%D0%BD%D0%B5%D0%BE%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BE_%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5_pd53176yr

https://www.liveworksheets.com/gd134102uj

https://pretvoritel.com/minalo-neopredeleno-vreme-exercises/

http://deos.mu-sofia.bg/remote_edu_prep/prep_bulgarian/%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B6%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F.%20%D0%9C%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%BE%20%D0%BD%D0%B5%D0%BE%D0%BF%D1%80%D-0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BE%20%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5.pdf

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– креативност;

– творческо мислене;

– времева ориентация;

– работа в екип;

– нагласа за успех.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство – чрез подбора на изображения за съставянето на приказка, чрез рисуване на любим приказен герой;

– история – чрез пускане на видео за историческо събитие или личност.

Работа у дома и участие на семейството:

Родителят да прочете любима приказка на ученика, а той/тя да назоват/запишат примери за използвано минало неопределено време.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Изброяване на дейности, които е извършвал ученикът в минал неопределен момент.

Да се направи времева линия за отбелязване на сегашно и минало действие (конкретно и неопределено).

Съставяне на изречения, разбираеми за ученика (в мин. неопр. вр.). Нанасяне на изреченията на времевата линия и резултатът им в момента на говорене.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане, рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Използвайки рисунката на любим герой от задача 2 от работния лист, да съчини кратка приказка, която да разкаже на семейството си.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VI клас

Тема на урока:

МИНАЛО ПРЕДВАРИТЕЛНО ВРЕМЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът познава и използва правилно минало предварително време.

1. Минало предварително време – изразява:

– действие в миналото, което се е извършило преди друго минало действие;

Пример:Той БЕШЕ ИЗЛЕЗНАЛ, когато те се прибраха.

– резултат от приключило действие в миналото.

Пример: Когато мама се върна от работа, вече БЯХ ПОЧИСТИЛ.

2. Образуване

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група).

Задача 1: Запишете (кажете) формата за минало предварително време на глагола в скобите.

1. Когато им се обадих, те вече……(кача се) на автобуса.

2. Разхождахме се в парка, който ……(потъна) в зеленина.
3. Гостите……(дойда) навреме и очакваха само рожденика.
4. ……(измина) по-голямата част от пътя и вече виждахме върха.
5. Госпожата ……..(каза) да напиша домашното, но аз забравих.

Задача 2: Довършете изреченията, като използвате минало предварително време (какво се е случило преди това?):

1. Когато се събудих, слънцето…….
2. Когато се прибрах вкъщи, …….
3. Когато отидох на гости при баба, ……
4. Когато влезнах в училище, ……
5. Когато видях приятелите си,……..

Задача 3: Може да се използват поредица от изображения, с помощта на които учениците да съставят изречение в минало предварително време.

Например:

Моите приятели ми бяха купили торта за рождения ден.

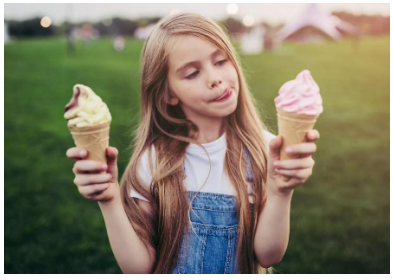

Момичето си беше купило два сладоледа.

Времево разпределение:

20 мин. – запознаване с минало предварително време.

30 мин. – изпълнение на задачите.

Групова дейност в класната стая:

Задачите биха могли да се изпълнят по двойки – единият съученик е четящ и пишещ, а ученикът със СОП – говорещ.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Видеоурок:
https://www.youtube.com/watch?v=KkI4qa3CxSs

2. Интерактивен урок-презентация:
https://pretvoritel.com/minalo-predvaritelno-vreme/
3. Интерактивни упражнения:
https://learningapps.org/3228351
https://learningapps.org/11406704

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– времева ориентация и откриване на причинно-следствени връзки;
– обогатяване на речника и подобряване на изказа;
– креативност и логическо мислене.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство – чрез използване на различни изображения, чрез поставяне на задача нарисувай „Какво бях правил вчера?“ и разкажи.

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на таблица с най-използваните глаголи във формите им за минало предварително време. Заучаване на глаголните форми и усвояване на умението да ги прилага правилно.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Съставяне на изречения с глаголи (формите им за мин. предварително време),.
познати на ученика.
Да се направи времева линия за отбелязване на сегашно и минало действие. Да се нанесат и дейностите от съставените изречения с отбелязване и на резултата от действието (минал ориентационен момент).
Използване на беседа за аналог със стари знания.
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите от работния лист.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да образува форми за мин. предварително време в 1 л. ед. ч. от следните глаголи: каза, пиша, играя.
Пример: чета-> бях чел.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VI клас

Тема на урока:

БЪДЕЩЕ ВРЕМЕ В МИНАЛОТО

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава и използва правилно бъдеще време в миналото.

1. Бъдеще време в миналото означава:

– действие, което предстои да се извърши спрямо определен минал момент.

Пример:

Петя опаковаше подаръка, който **ЩЕШЕ ДА ПОДАРИ** на майка си за рождения й ден.

– действие, което сме имали намерение и желание да изпълним, но не сме го направили по някаква причина.

Пример:

ЩЯХ ДА ХОДЯ на разходка в парка, но заваля.

– действие, което сме нямали желание или намерение да извършим, но сме го направили.

Пример:

НЯМАШЕ ДА ХОДЯ на разходка в парка, но приятелите ми ме извикаха.

2. Образуване

ФОРМИ ЗА БЪДЕЩЕ ВРЕМЕ В МИНАЛОТО

Глагол		отида	
		Положителна форма	Отрицателна форма
ед.ч.	1 л.	щях да отида	нямаше да отида
	2 л.	щеше да отидеш	нямаше да отидеш
	3 л.	щеше да отиде	нямаше да отиде
мн.ч.	1 л.	щяхме да отидем	нямаше да отидем
	2 л.	щяхте да отидете	нямаше да отидете
	3 л.	щяха да отидат	нямаше да отидат

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача).
Задача 1: Подчертайте формите за бъдеще време в миналото, използвайки табличката по-горе:
няма да помогне, щеше да види, ще разкажа, бяхме закъснели, нямаше да чуе, бях забелязал, щях да попитам, ще напреднат, няма да запомня, щяха да кажат, ще слушам.

Задача 2: Образувайте положителните и отрицателните форми за бъдеще време в миналото на глаголите:
пея – ……
смея се – ……
чета – ……...

Задача 3: Запишете/кажете формата за бъдеще време в миналото на глагола в скобите:
1. Ако аз и баба си бяхме взели чадърите, ……..(намокря).
2. Събудиха ли се,……(видя) подаръците си до леглото.
3. Ако Ема беше сложила сладоледа в камерата, той …… (разтопя се).
4. Ако имах телефон, …….(направя) снимки на водопада.
5. Деца, ако зависеше от вас, ……(играя) по цял ден.

Задача 4: Довършете изреченията, използвайки бъдеще време в миналото:
1. Ако имах крила,…….....……..
2. Ако бях си изгубил телефона,……
3. Ако бях закъснял за училище, …….
4. Ако не си бях подредил стаята, ……
5. Ако слушах в час, ……..

Времево разпределение:
20 мин. – запознаване с бъдеще време в миналото.
30 мин. – изпълнение на задачите.

Групова дейност в класната стая:
Задачите биха могли да се изпълнят по двойки – единият съученик е четящ и пишещ, а ученикът със СОП е говорещ.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
1. Интерактивен урок.
https://pretvoritel.com/badesthe-vreme-v-minaloto/

2. Видеоурок с упражнения:
https://www.youtube.com/watch?v=3Xx1DVJ0wgI
https://learningapps.org/12793164

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– времева ориентация;
– развитие на фина моторика;
– обогатяване на речника и правилен изказ;
– сътрудничество.

Междупредметна връзка:

– информационни технологии – чрез прилагане на видеоупражненията.

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на таблица с най-използваните глаголи във формите им за бъдеще време в миналото. Заучаване на глаголните форми и усвояване на умението да ги прилага правилно.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Изготвяне на таблица с най-използваните глаголи и формите им за бъдеще време в миналото (положителна и отрицателна форма).

Да се направи времева линия за отбелязване на сегашно (момент на говорене) и минало действие (ориентационен момент (мин. св. вр.) и бъдещ момент в минало вр.).

Съставяне на изречения, разбираеми за ученика (в бъдеще време в миналото). Нанасяне на изреченията на времевата линия.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да състави изречения с глаголите в бъдеще време в миналото: щях да играя, нямаше ходя.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VI клас

Тема на урока:

СЪЮЗ. МЕЖДУМЕТИЕ. ЧАСТИЦА

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът различава и използва съюз, междуметие и частица.

1. Съюз

Съюзите са неизменяеми думи, които могат да свързват две или повече думи в състава на простото изречение или прости изречения в състава на сложното изречение.

Съюзи в българския език са *а*, *но*, *че*, *ако*, *за да*, *преди да*, *без да*, *въпреки че*, *макар че*, *след като* и др. Пред тях се пише запетая.

Пример:

Мая <u>и</u> Иван са роднини.

Не вдигайте шум <u>нито</u> в стаята, <u>нито</u> в коридора.

Казах на мама, <u>че</u> я обичам.

2. Междуметие

► **Междуметието** е неизменяема част на речта, с която се изразяват чувства, емоции, наподобяват се шумове и звуци от живата и неживата природа.

Какво изразяват?	Примери
радост, възторг, учудване, изненада, уплаха, тъга, скръб, съжаление, страх, упрек, одобрение, възмущение, отвращение, пренебрежение и др.	*ох, ех, еха, их, ух, ха, а, тц-тц-тц, о, ура, брей, леле, аман, браво, пфу, глупости, ужас, олеле, мале, скок-подскок и др.*
призив, подкана, заповед, предупреждение и др.	*ало, хей, ехей, ей, дий, стига, марш, вън, млък, мирно и др.*
наподобяване на гласове на животни и птици, както и на шумове от неживата природа	*ам, бау, мяу, муу, га-га, бее, грух, кукуригу, кудку-дяк, чик-чирик, трак, щрак, шляп, цап, бух, пляс, бум, хлоп, дзън, скръц, пата-кюта, топур-лопур, троп, жжж и др.*

3. Частица

Значение на частиците	Примери
потвърждение, съгласие, примирение, благоволение	*да, аха, нали*
пълно отричане, забрана	*не, ни, нито, недей*
питане, съмнение, несигурност, колебание, предположение	*ли, дали, нали, нима, а, едва ли, май, би*
посочване, определяне	*ето, ей, на*
подкана, заповед, благословия, пожелание	*нека, нека да, хайде, дано, я*
подчертаване, изтъкване	*даже, дори, чак, ама, просто*

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група)

РАБОТЕН ЛИСТ

СЪЮЗ, МЕЖДУМЕТИЕ, ЧАСТИЦА

1. СЪЮЗИ

ОГРАДЕТЕ ПОДХОДЯЩИЯ СЪЮЗ.

1. МАРИЯ ..... (И, А, НО) АНИ СА СЕСТРИ.
2. АЗ МУ МАХНАХ, ...(АКО,И, НО) ТОЙ НЕ МЕ ВИДЯ.
3. (ДАЛИ, АМА, ПЪК)..... ДА СИ КУПЯ БОНБОНИ (ИЛИ, НО, ЧЕ) ..... ШОКОЛАД.
4. ТЯ МИ КАЗА (НО, И, ЧЕ) ..... МЕ ОБИЧА.
5. НАПИСАХ СИ ДОМАШНОТО (БЕЗ ДА, ЗА ТОВА, НО) УЧИТЕЛЯТ МЕ ПОХВАЛИ.

2. МЕЖДУМЕТИЯ

- **ОГРАДЕТЕ ПОДХОДЯЩИТЕ МЕЖДУМЕТИЯ СПОРЕД ЕМОЦИЯТА, КОЯТО Е ИЗРАЗЕНА НА КАРТИНКАТА:**

ОХ, УРА, БРАВО, УЖАС, ЕХА

Аз съм победител!

УРА, ОХ, МАЛЕ, ЕХА

Боли ме зъб!

БРАВО, ОЛЕЛЕ, ЕХА, УРА, УЖАС

Счупих прозореца!

- **КАКВИ ЗВУЦИ ИЗДАВАТ ЖИВОТНИТЕ?**

3. ЧАСТИЦА

СВЪРЖЕТЕ ВСЯКО ИЗРЕЧЕНИЕ С ПОДХОДЯЩАТА ЧАСТИЦА :

1. ..... ПИПА КОТЛОНА – ПАРИ!
2. ..... ВЗЕ ЧАДЪРА, ЗАЩОТО ВАЛИ?
3. ....., ТОВА Е МОЯТА СТАЯ.
4. ..... ДА ТИ СЕ СБЪДНАТ ВСИЧКИ МЕЧТИ!
5. ..... ДА КАРАМЕ КОЛЕЛЕТА!
6. ..... МИ ПИШАТ ШЕСТИЦА.

НЕКА
ХАЙДЕ
ДАНО
НЕДЕЙ
ЕТО
НАЛИ

Времево разпределение:
30 мин. – разяснение.
30 мин. – изпълнение на поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:
Задачите биха могли да се изпълнят по двойки – единият съученик е четящ и пишещ, а ученикът със СОП – говорещ.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
1. Видеоурок:
https://www.youtube.com/watch?v=LZzEUu_bq8g
2. Интерактивна игра:
https://quizizz.com/admin/quiz/5e85dcce9e804d001b87ab35/-6-

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
– умение за изразяване на емоции;
– логическо мислене;
– правилно структуриране на изказа;
– сътрудничество.

Междупредметна връзка:
– музика – би могло да се избере песен, в която се използват междуметия;
– изобразително изкуство – чрез използваните илюстрации ученикът може да нарисува животно и да сподели какви звуци издава то.

Работа у дома и участие на семейството:
Предоставяне на таблиците със съюзите, междуметията и частиците за заучаване на част от тях и усвояване на умението да ги използва правилно.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Съставяне на изречения със съюзите, междуметията и частиците от таблиците. Подаване на примери за правилната им употреба в ежедневната реч на любима и позната тема за ученика и др.
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите от работния лист.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Да изгледа видеото и да избере едно животно, което да нарисува. Да възпроизведе какви звуци издава то.
Видео: https://www.youtube.com/watch?v=0RYCO5BX7Nw

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VI клас

Тема на урока:

ЕДНОРОДНИ ЧАСТИ В ПРОСТОТО ИЗРЕЧЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава и използва еднородни части.

Еднородни части – когато искаме да изброим поредица от много предмети, лица, обекти или признаци, използваме еднородни части.

1. Еднородни подлози:

МАМА, ТАТИ И АЗ отиваме на море.

2. Еднородни допълнения:

Аз обичам да ям **ЧЕРЕШИ, ЯГОДИ И ЯБЪЛКИ.**

3. Еднородни обстоятелствени пояснения.

Тя отиде до **МАГАЗИНА, ПАРКА И СЛАДКАРНИЦАТА.**

4. Еднородни определения:

Аз видях **ГОЛЯМА, КРАСИВА, ШАРЕНА ПТИЦА.**

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група).

РАБОТЕН ЛИСТ

Еднородни части в простото изречение

1. ОТГОВОРЕТЕ НА ВЪПРОСИТЕ УСТНО ИЛИ ПИСМЕНО. КОИ СА ЕДНОРОДНИТЕ ЧАСТИ, КОИТО ИЗПОЛЗВАХТЕ?

КАКВИ ПЛОДОВЕ ИМА ВЪВ ФРУКТИЕРАТА?
КАКВИ ЦВЕТОВЕ СА ПЛОДОВЕТЕ?
КОИ СА МОИТЕ ЛЮБИМИ ПЛОДОВЕ?

ВЪВ ФРУКТИЕРАТА ИМА .....
ПЛОДОВЕТЕ СА .....
МОИТЕ ЛЮБИМИ ПЛОДОВЕ СА.....

КЪДЕ ИГРАЯТ ДЕЦАТА?
КАКВИ ЦВЕТОВЕ Е ПЪРЗАЛКАТА?
КОЙ ИГРАЕ НА ПЪРЗАЛКАТА?
(ИЗМИСЛЕТЕ ИМЕ НА ВСЯКО ДЕТЕ)

ДЕЦАТА ИГРАЯТ НА.....
ПЪРЗАЛКАТА Е .....
НА ПЪРЗАЛКАТА ИГРАЯТ.....

2.ДОПИШЕТЕ ИЗРЕЧЕНИЯТА ИЛИ СПОДЕЛЕТЕ УСТНО. КОИ СА ЕДНОРОДНИТЕ ЧАСТИ, КОИТО ИЗПОЛЗВАХТЕ?

ЧЛЕНОВЕТЕ НА МОЕТО СЕМЕЙСТВО СА .....
..... СА МОИТЕ ПРИЯТЕЛИ.
ЛЮБИМИТЕ МИ ХРАНИ СА .....
В УЧИЛИЩЕ УЧА ПРЕДМЕТИТЕ .....
ХОДИЛ СЪМ В ГРАДОВЕ .....
МОЯТА МАЙКА Е.....

Времево разпределение:
20 мин. – разяснение особеностите на еднородните части.
30 мин. – изпълнение на задачите от работния лист.

Групова дейност в класната стая:
Задачите биха могли да се изпълнят по двойки – единият съученик е четящ и пишещ, а ученикът със СОП – говорещ.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Презентация:
https://prezi.com/mpoynabglbvk/presentation/
2. Викторина:
https://wordwall.net/bg/resource/1530205/%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8-%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8
3. Видеоупражнение:
https://www.youtube.com/watch?v=n1BR95UhCrc
4. Видеоурок:
https://www.youtube.com/watch?v=pbgYiezjef0
5. Интерактивни упражнения:
https://learningapps.org/13571014
https://learningapps.org/11882067

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
– пространствена и количествена ориентация;
– изразяване на предпочитания и споделяне на личен опит;
– правилно сруктуриране на изказа;
– работа в екип.

Междупредметна връзка:
– изобразително изкуство – чрез използването на различни изображения;
– информационни технологии – прилагане на интерактивните упражнения.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се изгледа видеоурокът. Устно или писмено ученикът да състави по едно изречение с еднородни части – подлози, допълнения и т. н.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Съставяне на изречения, разбираеми за ученика. Определяне на подлога, определението, обстоятелственото пояснение, допълнението. Групиране на еднородните части от изреченията.
Онагледяване на примери за еднородни части чрез предмети от заобикалящата среда, познати обекти и лица.

Помощни средства и технологии: адаптирани средства за четене, писане (при необходимост).
Самостоятелна и домашна работа: Да определи и оцвети еднородните части във всяко изречение. 1. Иван, Петър и Стефан играят с топка. 2. Учебникът, тетрадката и химикалът са на чина. 2. Вчера ходих на гости на баба, дядо и чичо.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VI клас

Тема на урока:

СЛОЖНО СЪЧИНЕНО ИЗРЕЧЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава и използва сложно съчинено изречение

Основни понятия, които да бъдат разяснени в хода на урока:

1. Просто изречение – състои се от едно сказуемо (глагол – дума действие, състояние).

Пример: Аз станах рано.

2. Сложно изречение – състои се от две или повече сказуеми (глаголи – думи действия, състояния) или две или повече прости изречения.

Пример: Аз станах рано, измих си очите и зъбите.

3. Сложно съчинено изречение – простите изречения в неговия състав са равноправни помежду си (могат да съществуват самостоятелно като отделни прости изречения).

Пример: Аз закусих добре и тръгнах на училище. – Двете прости изречения не са зависими едно от друго и могат да съществуват самостоятелно, като се отделят с точка: Аз закусих добре. Тръгнах на училище.

4. Употреба на сложно съчинено изречение:

Сложно съчинено изречение използваме, когато:

– изброяваме последователност, поредица от действия;

Пример: Той влезе в стаята, седна на дивана и си пусна филм.

– представяме действия, които се извършват едновременно;

Пример: Тя пееше и танцуваше.

– представяме противоположни действия:

Пример: Умен е, но не учи достатъчно.

– представяме действия, които се редуват или трябва да направим избор между две действия.

Примери: Тя ту плачеше, ту се смееше.

Дали да излезна навън, или да си остана вкъщи.

Или ще вали, или ще пече слънце.

– описваме предмет, човек или обект:

Пример: Ана е красива, тя обича да рисува и прави страхотни оригами.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група).

РАБОТЕН ЛИСТ

СЛОЖНО СЪЧИНЕНО ИЗРЕЧЕНИЕ

1. **ОТКРИЙТЕ СКАЗУЕМИТЕ (ДУМИТЕ, ИЗРАЗЯВАЩИ ДЕЙСТВИЯ) ВЪВ ВСЯКО ИЗРЕЧЕНИЕ.**
2. **ОПРЕДЕЛЕТЕ КОЕ ИЗРЕЧЕНИЕ Е ПРОСТО И КОЕ СЛОЖНО СЪЧИНЕНО.**
3. **НАПРАВЕТЕ СХЕМА НА ИЗРЕЧЕНИЯТА ПО ПОДОБИЕ НА ТАЗИ:**

ГОЛЕМИТЕ ДЕЦА ИГРАЕХА НА ТОПКА.

[1 - ИГРАЕХА]

ГОЛЕМИТЕ ДЕЦА ИГРАЕХА НА ТОПКА, А МАЛКИТЕ СЕ ЛЮЛЕЕХА НА ЛЮЛКИТЕ.

[1 - ИГРАЕХА] = [2 - ЛЮЛЕЕХА]

Мама ми сготви вкусен обяд.

Мама ми сготви вкусен обяд, сервира ми го в чиния и аз ѝ благодарих.

Днес се разходих в гората с моите приятели.

Днес се разходих в гората с моите приятели, набрахме цветя и си направихме пикник.

Влади чете много добре.

Влади чете много добре и рисува красиво.

СВЪРЖЕТЕ ДВЕТЕ ЧАСТИ НА ИЗРЕЧЕНИЯТА, КАКТО Е ПОКАЗАНО.

КОИ СА СКАЗУЕМИТЕ В ТЯХ?ПОДЧЕРТАЙТЕ ГИ.

Слънцето ту се показваше	или ми изпраща писма.
Дали да продължим,	и не си намира приятели.
Тя е добра, но срамежлива	но трябваше да се прибират.
Или ми се обажда,	или да се върнем?
Децата играеха навън,	ту се скриваше.
През лятото ще ходим или на море,	ту плаче.
Детето ту се смее,	или ще пътуваме в чужбина.
Искра и ще научи уроците си,	но повече обичат сладолед.

Времево разпределение:

30 мин. – разяснение от учител.

30 мин. – изпълнение на задачите от работния лист.

Групова дейност в класната стая:

Учениците могат да работят по двойки, като задачата на единия ученик е да чете на глас изреченията, а съученикът му със СОП да назовава сказуемите и да чертае схемите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Презентация:

https://www.youtube.com/watch?v=twYLo2eW6mk

https://prezi.com/p/nofj6nw42w-y/presentation/

2. Видеоупражнения:

https://www.youtube.com/watch?v=pzKWCP8sNKg

https://www.youtube.com/watch?v=oxKKhGXVyCM

3. Интерактивни работни листи:

https://es.liveworksheets.com/fx679803un

– Интерактивни игри:

– състави изречения:

https://wordwall.net/bg/resource/3455184/%D1%81%D1%8A%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%B8-%D0%B8%D0%B7%D1%80%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5

https://wordwall.net/bg/resource/2256696/%D1%81%D1%8A%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%B8-%D0%B8%D0%B7%D1%80%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5

– викторина:

https://wordwall.net/bg/resource/2344686/%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D0%BE-%D1%81%D1%8A%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D1%80%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD-%D0%B8%D0%B5

5. Интерактивни упражнения:

https://learningapps.org/9838874

https://learningapps.org/2795717

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– фина моторика чрез чертаене на схеми и свързване на изречения

– логическо мислене;

– ориентация за начини на извършване на действия (едновременно, последователно, чрез взаимно изключване);

– работа в екип.

Междупредметна връзка:

– математика – чрез чертаене на схеми и проследяване броя на сказуемите.

Работа у дома и участие на семейството: Да се преговори какво е сложно съчинено изречение и кога се използва.

Да опише член на семейството си, използвайки сложни съчинени изречения.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Съставяне на сложни съчинени изречения, разбираеми за ученика, за разяснение различните случаи, в които използваме сложно съчинено изречение (изброяваме последователност, поредица от действия и т. н.).

Подчертаване на сказуемите.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите от работния лист.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да съчини/запише кратък разказ на тема „Един мой ден“, използвайки сложни съчинени изречения.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VI клас

Тема на урока:

„ХУБАВА СИ, МОЯ ГОРО“ (Л. КАРАВЕЛОВ) – ГЕРОИ, ИДЕИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Различава и тълкува в „Хубава си, моя горо“ преживявания, настроения, състояния на героя.

Ученикът е добре предварително да започне със стихотворението

1. Основна тема – красотата на българската природа/гора.

2. Природната картина – описана кратко и ясно чрез изброяване, читателят е оставен сам да усети и да си представи природната картина.

3. Основни чувства – тъга, възхищение пред красотата на гората, носталгия (скръб по нещо, което е далеч от нас).

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект).

Задача 1: Учителят пуска песента „Хубава си, моя горо“. Докато я слушат, учениците трябва да помислят:

Как музикалното изпълнение ги кара да се чувстват? Какви чувства събужда у тях?
Кои думи от песента се повтарят най-често? Кои думи са им направили най-силно впечатление? Кои са непознатите за тях думи?(Учителят ги разяснява.)

Задача 2: Докато слушат песента, учениците трябва да нарисуват природна картина – гора или това, което виждат, докато слушат песента.
След това трябва да обяснят какво са нарисували и защо.

Задача 3:

РАБОТЕН ЛИСТ

„ХУБАВА СИ, МОЯ ГОРО“

1. **КАКВО НЕ ВИ ХАРЕСВА НА КАРТИНКАТА ПО-ДОЛУ? КОЕ Е ИЗЛИШНОТО? ЗАЧЕРКНЕТЕ ГО С „Х“.**
2. **КАК МОЖЕМ ДА ОПАЗИМ ПРИРОДАТА ЧИСТА? КАКВО ТРЯБВА И КАКВО НЕ ТРЯБВА ДА ПРАВИМ, КОГАТО СМЕ НА ИЗЛЕТ В ГОРАТА?**

КАКВО МОЖЕМ ДА СРЕЩНЕМ В ГОРАТА? КАКВО НЕ Е ДОБРЕ ДА ВИЖДАМЕ В ГОРАТА (КАКВО ТРЯБВА ДА НАПРАВИМ, АКО ГО ВИДИМ)?
ОГРАДЕТЕ ТОВА, КОЕТО Е НОРМАЛНО И ХУБАВО, ДА ВИЖДАМЕ В ГОРАТА, И ЗАЧЕРКНЕТЕ С „Х“ ТОВА, КОЕТО НЕ Е РЕДНО ДА СРЕЩАМЕ.

Задача 4: Учителят извежда учениците на двора в онази част, където има дървета и зеленина. Децата може да бъдат заведени и на излет в близкия парк.
Целта е всички да усетят атмосферата, докато са сред природата. Да откъснат листо, да го подържат в ръка, да го помиришат, да легнат в тревата и да погледат дърветата. Докато са

сред природата, всеки ученик може да сподели как се чувства, какво му харесва и какво не. Кое от стихотворението свързват с настоящите си преживявания?
Цялото стихотворение или част от него е добре да бъде научено наизуст.

Времево разпределение:
30 мин. – слушане на песента и изпълнение на задача 1 и 2 + разяснение от учител.
20 мин. – изпълнение на задача 3.
60 мин. – изпълнение на задача 4.

Групова дейност в класната стая:
Задача 2 – може да се изпълни като групов проект. Учениците работят на групи по 4 човека. Трябва да направят една обща картина на гора, като всеки нарисува по нещо към общото изображение.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
1. Запис на песента:
https://www.youtube.com/watch?v=o0NJjhE9oqQ
2. Презентация:
https://www.slideshare.net/Plamena94/xxi-microsoft-powerpoint-2010-33735055

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
– сензитивност;
– гражданска отговорност към опазване на околната среда;
– креативност;
– изразяване на емоции и чувства;
– работа в екип.

Междупредметна връзка:
– изобразително изкуство – чрез рисунка на гората;
– музика – слушане на песента „Хубава си, моя горо“;
– човекът и природата – чрез дискусия за правилата за опазване на околната среда;
– физическо възпитание – разходка сред природата, практикуване на гимнастика.

Работа у дома и участие на семейството:
Предоставяне на текста на стихотворението за заучаване на част от него наизуст.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Прочит на стихотворението.
Разяснение на непознати думи.
Отбелязване в текста на стихотворението на думите, които се повтарят най-често.
Свързване на основните чувства с конкретни примери от стихотворението.
Оказване на подкрепа при работа по задачите, поставени от учителя.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Да потърси в интернет/библиотека информация за Любен Каравелов.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VI клас

Тема на урока:

„ОТЕЧЕСТВО ЛЮБЕЗНО, КАК ХУБАВО СИ ТИ!“ (ИВ. ВАЗОВ) – ТЕМИ, ОБРАЗИ, ЧУВСТВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Различава в „Отечество любезно, как хубаво си ти!“ преживявания, настроения, състояния на героя и ги тълкува.

Ученикът е добре предварително да се запознае със стихотворението.

Тема на „Отечество любезно, как хубаво си ти!“: Красотата и богатството на българската природа, която според Иван Вазов е сравнима с рая.

Основно чувство в творбата: Любов, възторг и преклонение пред красотата на отечеството. Чувството е изразено чрез въпроси, в които се съдържа отговорът, възклицания и художествени детайли, които силно въздействат на читателя.

Природната картина: Богата, жива и раздвижена; описания, в които се преплитат думи с преки и преносни значения; изброявания, които рисуват хубостта и изобилието на земята.

Красотата на родината и българите: Поетът притежава поглед, който може да вижда красотата и богатството на родината; но има и хора, които се интересуват само от прехраната си и остават слепи за красотата – тях поетът нарича чужденци и изразява огорчението си от тяхното отношение към майката родина.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача).

Слушане на аудиозапис на стихотворението:

https://www.youtube.com/watch?v=aTFEG9msaqA

Задача 1: Докато учениците слушат аудиозаписа на стихотворението:

✓ трябва да запишат или да запомнят думите, описващи отечеството, които най-силно са ги впечатлили, след което да обяснят защо са избрали тези думи;

✓ да опишат какви чувства събужда у тях стихотворението;

✓ да нарисуват картина на отечеството.

Задача 2:

РАБОТЕН ЛИСТ

„ОТЕЧЕСТВО ЛЮБЕЗНО, КАК ХУБАВО СИ ТИ“

ПРОЕКТ „МОЯТА БЪЛГАРИЯ“

ИЗБЕРЕТЕ СИ ЕДНА ОТ ПРИРОДНИТЕ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ, ИЗГЛЕДАЙТЕ ВИДЕОТО КЪМ НЕЯ, СЛЕД КОЕТО НАПРАВЕТЕ ПРЕЗЕНТАЦИЯ ИЛИ ПЛАКАТ, КОЙТО ТРЯБВА ДА ВКЛЮЧВА:

- **НАЙ-ВАЖНАТА ИНФОРМАЦИЯ ОТ ВИДЕОТО, КОЕТО СТЕ ИЗГЛЕДАЛИ ПРЕДВАРИТЕЛНО**
- **ИЗОБРАЖЕНИЯ И РИСУНКА НА ПРИРОДНИЯ ОБЕКТ, КОЙТО СТЕ ИЗБРАЛИ**
- **ЛЮБИМ ЦИТАТ ОТ СТИХОТВОРЕНИЕТО „ОТЕЧЕСТВО ЛЮБЕЗНО, КАК ХУБАВО СИ ТИ“**
-

СЕДЕМТЕ РИЛСКИ ЕЗЕРА - https://www.youtube.com/watch?v=wNghH3UGXPc
КРУШУНСКИТЕ ВОДОПАДИ И ДЕВЕТАШКАТА ПЕЩЕРА - https://www.youtube.com/watch?v=zplta9Drzb8
ПЕЩЕРАТА „СЪЕВАТА ДУПКА“ - https://www.youtube.com/watch?v=4cJnLUqNcO0
ЯЗОВИР ДОСПАТ - https://www.youtube.com/watch?v=bpNmb6gjo7Q
НАЦИОНАЛЕН ПАРК РИЛА - https://www.youtube.com/watch?v=KrtNcVyaXao

СЕДЕМТЕ РИЛСКИ ЕЗЕРА

КРУШУНСКИТЕ ВОДОПАДИ

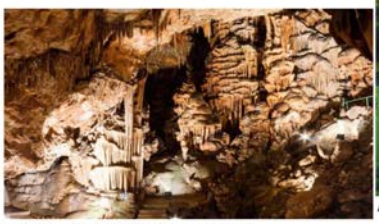

ПЕЩЕРАТА „СЪЕВАТА ДУПКА“

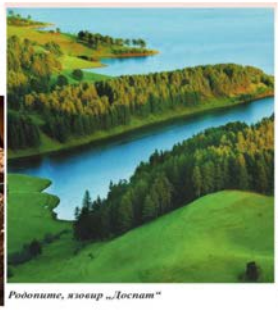

Родопите, язовир „Доспат“

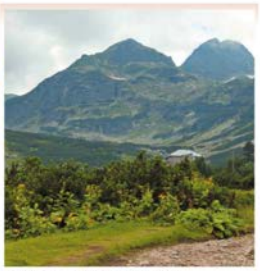

Пейзаж от Рила с връх Мальовица

Времево разпределение:

60 мин. – задача 1 с включено време за рисуване на родината.

60 – 90 мин. – задача 2.

Групова дейност в класната стая:

Задача 1: Учениците могат да направят обща рисунка на България под формата на плакат със заглавие „Отечество любезно, как хубаво си ти“, като работят в група от 4–5 човека. Всеки рисува изображение на любимо кътче от родината, което е посетил.

Задача 2: Учениците могат да изпълнят проекта в група по 3–4 човека, като всеки си има роля: ученик 1 е отговорен за намирането на илюстрации/картинки за проекта, ученик 2 е отговорен за оформянето на текста с най-важната информация, ученик 3 е отговорен за рисуване на илюстрации към проекта.

Ученикът със СОП може да бъде в ролята на ученик 2 или 3.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Презентация:
https://www.youtube.com/watch?v=ynGwNvZiStQ
2. Интерактивни упражнения:
https://learningapps.org/11502282
https://learningapps.org/6432616

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– креативност;

– обогатяване на общата култура за забележителностите на България;

– работа в екип;

– сензитивност.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство – рисуване на любимо място в България;

– информационни технологии – изработване на презентация;

– география, човек и природа – запознаване с различни географски обекти в родината ни.

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на текста на стихотворението за заучаване на част от него наизуст.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Прочит на стихотворението.

Разяснение на непознати думи.

Подчертаване/оцветяване на думи, характеризиращи основното чувство в творбата, природната картина, красотата на родината и българите. (Може да се направи под формата на таблица, схема или др.)

Оказване на подкрепа при изпълнение на поставените задачи.

Да се открият и отбележат на географска карта природните обекти от работния лист.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да слуша аудиозаписа на стихотворението. Да опише как се чувства, докато слуша стихотворението.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VI клас

Тема на урока:

ИЗ „МОЕТО СЕМЕЙСТВО И ДРУГИ ЖИВОТНИ“ (ДЖ. ДАРЪЛ):
ПОДБРАНИ ОТКЪСИ ОТ IV ГЛАВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Различава и тълкува в откъси от „Моето семейство и други животни“ действията и развитието на героите в сюжета.

Ученикът трябва предварително да бъде запознат със съдържанието на подбраните откъси от IV глава.

ГЕРОИ:
Английското семейство, което се преселва на остров Корфу – майката, Лари, Лесли, Марго и десетгодишният Джери; приятелят на Лари Джордж, приел трудната задача да е учител на Джери.

СВЕТЪТ НА ДЖЕРИ:
Десетгодишното дете изпитва силен интерес към природата и животните; наблюдава ги, изучава ги, свързва всичко с тях и възприема целия свят чрез тях.

ОБРАЗОВАНИЕТО:
Вниманието на Джери към учебните предмети може да бъде задържано само ако учителят внася (измислени от самия него) подробности от животинския и природния свят, които нямат нищо общо с преките задачи на обучението по математика, география и история.

СВЕТЪТ НА ТВОРБАТА:
Разказан през погледа на десетгодишния Джери, светът на творбата е изпълнен с очарование, блестящ хумор и внушава любов към цялата жива природа.

ДЖЕРИ

УЧИТЕЛЯТ ДЖОРДЖ

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача).

Задача 1: Отговорете устно на следните въпроси:

1. Кой е Джери?

2. Какво колекционира той?

3. Какви странни неща прави учителят Джордж, докато обучава Джери?

4. Кои са предметите, които учи Джери, като имате предвид откъсите по-долу? Запишете под всеки откъс кой е предметът.

5. Кой предмет затруднява най-много Джери?

по-зоологична окраска на уроците. Рисувахме гигантски карти с нагънати планини, а после попълвахме най-интересните места, като правехме и рисунки на по-вълнуващата фауна, която се намира там. Така за мене най-важните продукти на Цейлон бяха тапирите и чаят; на Индия – тигрите и оризът, на Австралия – кенгуруто и овцете; а сините извити течения, които рисувахме през океаните, носеха китове, албатроси, пингвини и моржове, както и урагани, попътни ветрове, хубаво и лошо време. Картите ни бяха произведение на изкуството. Главните вулкани

1. ……

– Значи, така, френският и британският флот бавно се приближавали, за да поведат морска битка от решаващо значение за войната. Когато врагът бил забелязан, Нелсън бил на мостика и наблюдавал птиците през телескопа... Вече бил предупреден за приближаването на французите от една дружелюбна чайка... Какво?... Ами струва ми се, че е била голяма черногърба чайка... И корабите започнали да маневрират, да обикалят един около друг... Естествено, по онова време не можели да се движат бързо, всичко ставало с платна... Нямало мотори... Не, и външни мотори не е имало. Британските моряци малко се тревожели, защото французите им изглеждали много силни, но когато видели, че Нелсън ни най-малко не се вълнува от това и че седи на мостика и слага етикети на колекцията си от птичи яйца, решили, че наистина няма от какво да се боят...

2. ……

– Ако две гъсеници изяждат за една седмица осем листа, за колко време четири гъсеници ще изядат същия брой листа? Хайде, заеми се с това.

3……

6. Нарисувайте по избор Джери или Джордж

Времево разпределение:

30 мин. – запознаване с творбата.

40 мин. – изпълнение на задачите.

Групова дейност в класната стая:

Изпълнението на задача 6 може да се изпълни по двойки, като единят ученик рисува Джери и Джордж, а другият търси от творбата техните описания и ги записва към листа с изображенията им. Художникът на групата може да е ученикът със СОП.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Екранизация на романа:
https://www.youtube.com/watch?v=LQ29SFMRmdQ
2. Аудиозапис на изучавания откъс:
https://www.youtube.com/watch?v=EOj0mgLsjx8
3. Викторина:
https://create.kahoot.it/details/fbbbd71d-d520-4ff3-bcff-430fc5ec571c

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– извличане на информация от текст;
– логическо мислене;
– правене на личностна характеристика;
– сътрудничество.

Междупредметна връзка:

– история, география, математика – чрез откъсите от творбата;
– изобразително изкуство – рисунка на портретите на героите.

Работа у дома и участие на семейството:

Родителят да прочете подбрани откъси от IV глава от „Моето семейство и други животни“ на Дж. Даръл. Да се отговори на следните въпроси:

1. Кой е Джери?
2. Кой е Джордж?
3. Какво колекционира Джери?
4. Какви странни неща прави учителят Джордж, докато обучава Джери?
5. Кой предмет затруднява най-много Джери?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.
Използване на беседа за запознаване на ученика с героите, действията и развитието на героите в сюжета.
Изготвяне на схема с основните моменти в подбраните откъси, описани в тяхната последователност.
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите по време на урока.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да назове любим предмет, изучаван в училище. Да обясни защо му/й е любим.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VI клас

Тема на урока:

„КОСАЧИ“ (ЕЛИН ПЕЛИН) – СЮЖЕТ, ГЕРОИ, ТЕМИ.

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът познава сюжета, героите и темите на разказа.

Герои на разказа „Косачи“: Благолажът, мъдър познавач на народния живот и изкуство; младият Лазо, Стамо, косачите край огъня.

Пейзажът: Одухотворена картина на чудната лятна нощ край Марица; картината е изпълнена с живот, сякаш природата е пълноправен участник в сюжетното действие.

Сюжетът: В „Косачи“ е изобразена само една случка – Благолажът разказва край огъня приказката за хубавицата, която убива от любов, и изпява песента за невярната Стоянова булка; след разговор за истината и измислицата младият Лазо напуска другите и се връща при жена си.

Основна идея: За силата на изкуството, което въздейства на слушателя и го кара *„да разбере, че е човек“*.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, диференцирана задача).

РАБОТЕН ЛИСТ

ЕЛИН ПЕЛИН „КОСАЧИ“

1. **ДОКАТО СЛУШАТЕ АУДИО-ЗАПИСА НА ПРИКАЗКАТА/** https://www.youtube.com/watch?v=GKRIEQGeIIE/ **НОМЕРИРАЙТЕ ЕПИЗОДИТЕ В ТЯХНАТА ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ**

Всички косачи заспиват

Косачите припомнят на Лазо, че е оставил млада невеста Пенка

Описание на лятната нощ над Тракийското поле

Благолажът започва приказка за царска дъщеря

Сутринта косачите виждат, че Лазо го няма

Благолажа изпява песента за невярната Стоянова булка

Косачите са налягали край огъня

Лазо потъва в размисъл

2. **КАК РАЗБИРАТЕ ДУМИТЕ НА БЛАГОЛАЖЪТ? ЗАЩО СА НИ НУЖНИ ПРИКАЗКИТЕ И ПЕСНИТЕ? КОЯ Е ТВОЯТА ЛЮБИМА ПРИКАЗКА ИЛИ ПЕСЕН? ЗАЩО?**

– Чудновати, но хубави! Слушаш, слушаш и се забравяш... И току-виж, че чудноватото почва да ти се чини истина, потъваш в него и отидеш. Затова има приказки, затова са ги хората измислили. И песните са затова... да те измъкнат от истината, за да разбереш, че си човек.

3. **НАРИСУВАЙ ЦАРСКАТА ДЪЩЕРЯ ОТ ПРИКАЗКАТА НА БЛАГОЛАЖЪТ СПОРЕД ОПИСАНИЕТО ПО-ДОЛУ:**

– Едно време в някое си царство имало една царска дъщеря... Тя била хубава, хубава, друга като нея нямало! Косата ѝ се влачела подире ѝ като копринена река и лъщяла като злато. Очите ѝ били черни като тая черна нощ и всеки, когото поглеждала, умирал от любов по нея.

4. **КОИ ГЕРОИ ОТ РАЗКАЗА „КОСАЧИ“ СА ИЗОБРАЗЕНИ НА КАРТИНКАТА? ОЦВЕТИ ГИ.**

Времево разпределение:
40 мин. – слушане на приказката, изпълнение на задача 1 и разяснение от учител.
40 мин. – изпълнение на задача 2, 3 и 4.

Групова дейност в класната стая:
Задача 1 може да се изпълни по двойки, като ученикът със СОП номерира епизодите от приказката в тяхната последователност, подпомаган от свой съученик.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
1. Тест:
https://bglog.net/Obrazovanie/post/-%D0%9A%D0%9E%D0%A1%D0%90%D0%A7%D0%98----%D0%95%D0%9B%D0%98%D0%9D-%D0%9F%D0%95%D0%9B%D0%98%D0%9D
2. Викторина:
https://create.kahoot.it/details/b72c97fd-b47f-4af0-ab19-2f146d444cd2
https://create.kahoot.it/details/3397737b-aed1-46a1-ac8b-30eb79e14542

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
– представа и разграничаване на реалност и измислица;
– логическо мислене и откриване на причинно-следствена връзка;
– креативност;
– сътрудничество.

Междупредметна връзка:
– музика – чрез споделяне на любима песен;
– изобразително изкуство – рисунка на царската дъщеря, оцветяване на герои;
– математика – номериране на епизодите в тяхната последователност.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете разказът. Да се отговори на следните въпроси:
1. Кои са героите в разказа?
2. За какво се разказва в него?
3. Как е описан пейзажът в разказа?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Прочит на разказа.
Разяснение на непознати думи.
Изготвяне на схема с основните моменти в разказа, описани в тяхната последователност.
Съпоставяне на случката от разказа с житейска ситуация за доизясняване на сюжета.
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите по време на урока.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Да разкаже на семейството си или приятели любима история (приказка), която му/й е въздействала силно.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VI клас

Тема на урока:

„ХУДОЖНИК“ (В. ХАНЧЕВ) – ОБРАЗИ, ИДЕИ, ПРЕЖИВЯВАНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Различава и тълкува в „Художник“ преживявания, настроения, състояния на героя. Разпознава различните видове изкуство.

Какво внушава стихотворението „Художник“: Противопоставянето между мъртвилото на пустата стая и живата красота на изкуството; между бедността на твореца и богатството на сътвореното от него.

Основна идея: За ролята на изкуството, което заменя бедността с духовно богатство, пустотата – с живот, а затвореното тясно пространство – с целия свят.

Изкуство – разнообразие от човешки дейности и произведения, създадени с цел да им се наслаждаваме чрез визуални, слухови или изпълнителни материали, изразяващи въображението на автора, предназначени да бъдат оценени заради тяхната красота и емоционален заряд.

Видове изкуство:

- Архитектура – изкуство за изграждане на сгради и други строителни конструкции.
- Литература – произведения от писмен вид, в които авторът разказва определени сюжети, история, която е измислена с цел развлечение, поука... В сюжета участват герои, които са действащи лица на историята.
- Сценография – вид изобразително изкуство, свързано със зрителното оформяне на сцената посредством декори, костюми, осветление.
- Фотография – изкуство за получаване на фотоснимки, където основният творчески процес се заключава в търсене и намиране на композиция, подходящо осветление и момент.
- Изобразително изкуство – рисуването е средство за създаване на изображение, като използва голямо разнообразие от инструменти и техники.
- Музика – вид изкуство, в което средството за изразяване е звукът (песен, мелодия).
- Киноизкуство – създаване на различни видове филми.
- Танц – вид изкуство, при който средства за създаване на художествен образ са движението и смяната на положението на човешкото тяло под съпровод на музика.
- Цирково изкуство – вид сценично изкуство. Представя се от група (по-често пътуваща) от изпълнители, включваща акробати, клоуни, фокусници, жонгльори и дресирани животни. Представленията се играят в голяма шатра (шапито) или в сграда с голяма зала, най-често на кръгла площадка, наречена арена или манеж.
- Балет – сценично изкуство, в което основно изразно средство е танцът.
- Театър – е вид сценично изкуство, което се състои от изиграване на сценарии или истории пред публика, при което се използва съчетание от реч, жестове, музика, танц, звук и зрелище.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача).

Задача 1: Учителят пуска на аудиозапис или чете стихотворението, през това време учениците трябва да запишат как е описана стаята. Записват думите, които най-силно са ги впечатлили.

Въпроси на учителя: Каква е ролята на картините? Как те променят стаята?

Как се чувстват учениците след прочита на стихотворението?

Задача 2 (работен лист 1).

Задача 3 (работен лист 2).

РАБОТЕН ЛИСТ

ВЕСЕЛИН ХАНЧЕВ, „ХУДОЖНИК“

1. **КАКВО Е ИЗОБРАЗЕНО НА РИСУНКИТЕ? КАКВИ ЦВЕТОВЕ ПРЕОБЛАДАВАТ ВЪВ ВСЯКА КАРТИНА?**
2. **КОЯ КАРТИНА ВИ ХАРЕСВА НАЙ-МНОГО? ЗАЩО? КОЯ КАРТИНА БИХТЕ ЗАКАЧИЛИ В СВОЯТА СТАЯ?**
3. **НАРИСУВАЙТЕ СВОЯ КАРТИНА, КОЯТО ЩЕ ЗАКАЧИТЕ В СТАЯТА СИ.**

Клод Моне. *Пейзаж от Живерни.* Рисуването на открито вдъхновява художника заради прекия контакт с красотата на природата. Той избира коя част от гледката да пресъздаде и как да подреди природните елементи в картина.

Кирил Цонев. *Сезони.*

Ернст Кирхнер. *Летен пейзаж.* Според сезона пейзажът е зимен, пролетен, летен и есенен.

РАБОТЕН ЛИСТ 2

ВИДОВЕ ИЗКУСТВА

1. **РАЗГЛЕДАЙТЕ ИЗОБРАЖЕНИЯТА. ЗАПИШЕТЕ ДО ВСЯКА КАРТИНКА НОМЕРА НА ИЗКУСТВОТО, КОЕТО ИЛЮСТРИРА (ИЛИ СВЪРЖЕТЕ СЪС СТРЕЛКА).**
2. **КОЕ ВИ Е ЛЮБИМОТО ИЗКУСТВО? КОЯ Е ЛЮБИМАТА ВИ ПЕСЕН ПО МУЗИКА? (ИЗПЕЙТЕ Я.) КОЕ Е ЛЮБИМОТО ВИ ПРОИЗВЕДЕНИЕ ПО ЛИТЕРАТУРА? (РАЗКАЖЕТЕ ГО.)**
3. **КОИ ИЗКУСТВА ЛИПСВАТ В СПИСЪКА ПО-ДОЛУ?**

Времево разпределение:

40 мин. - изпълнение на задача 1 и разяснение относно понятието изкуство и видовете изкуства.

40 мин. – изпълнение на задача 2 и 3.

Групова дейност в класната стая:

Задачата от работен лист 2 би могла да се изпълни като групов проект – учениците са разделени на 5–6 групи по трима човека, като всяка група отговаря за различно изкуство. Проектът е със заглавие „Моето любимо изкуство“ и може да бъде направен като презентация или постер. Всеки ученик в групата си има определена роля – един търси интересен текстов материал, друг подбира илюстрациите, трети подбира аудиозаписи и четвърти

отговаря за цялостното оформление. Ученикът със СОП в зависимост от възможностите си може да отговаря за визуалното оформление (илюстрации, рисунки) (по кои теми и с какъв регламент е групирането).
Ресурси, които могат да се използват за темата: 1. Аудиозапис на стихотворението: https://www.youtube.com/watch?v=GlQACkH2Apg 2. Презентация: https://www.youtube.com/watch?v=2kt69n8Yc3s https://www.youtube.com/watch?v=peiTcCmDBpo 3. Викторина: https://create.kahoot.it/details/475a6b55-81eb-42fd-b846-3052741b5cd7
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: – обща култура; – абстрактно мислене; – креативност; – работа в екип; – дигитални умения.
Междупредметна връзка: – изобразително изкуство – картините от работен лист 1 са подбрани от учебниците по изобразително изкуство за V и VI клас; – музика – чрез споделяне на любима песен; – информационни технологии – изготвяне на презентация; – математика – номериране на изображенията от работен лист 2.
Работа у дома и участие на семейството: По избор семейството да направи една от следните дейности, свързани с различните видове изкуство: посещение на кино, театър, цирк; слушане на музика; танцуване; разглеждане на семейни снимки или др.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Използване на беседа за аналог със стари знания. Прочит на стихотворението. Насочване на вниманието към основната идея. Назоваване на сгради, филми, песни, танци, използване на картинен материал, онагледяващи видовете изкуства. Оказване на подкрепа при изпълнение на поставените задачи.
Помощни средства и технологии: адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).
Самостоятелна и домашна работа: Да бъде в ролята на художник и да нарисува рисунка на любимо свое място.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, V клас

Тема на урока:

ИЗ „ПОД ИГОТО“ (ИВ. ВАЗОВ): ГЛАВАТА „ПРЕДСТАВЛЕНИЕТО“

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Различава и тълкува в главата „Представлението“ от „Под игото“ действията и развитието и/или разкриването на героите в сюжета.

Познава сюжета на романа „Под игото“ и главните герои в него.

Познава особеностите на театралното изкуство.

Романът „Под игото“:

СЪДЪРЖАНИЕТО НАКРАТКО

Една майска вечер на 1875 г. спокойствието в дома на чорбаджи Марко от Бяла черква е нарушено от пристигането на неочакван гост. Той е Иван Кралѝчът, син на стар Марков приятел. Кралѝчът е бил заточен в Диарбекир заради участието си в бунтовническа чета, но е успял да избяга и турската полиция го издирва. Заптиета идват да проверят и Марковата къща.

Кралѝчът бяга отново из тъмните улици и попада в крайградска воденица тъкмо когато турците разбойници Топал Хасан и Емексиз Пехливан се опитват да вържат воденичаря и да изнасилят невръстната му дъщеря Марийка. Кралѝчът помага на стария човек да убият насилниците и да ги заровят край воденицата.

С местните патриоти доктор Соколов и игумена Натанаил Кралѝчът решава да стане учител под името Бойчо Огнянов и така да узакони престоя си в градчето. Неговата дейност обаче изостря противоречията по основния въпрос на епохата – за робството и свободата. На годишния изпит в девическото училище и на представлението на драмата „Многострадална Геновева“ основните герои изразяват открито своето отношение по този въпрос. На единия полюс са противниците на подготвяното въстание – чорбаджи Юрдан и Кириак Стефчов, на другия – русофилът Мичо Бейзадето, все още колебаещият се чорбаджи Марко и разбира се, Огнянов и Соколов.

Втората и третата част на книгата разказват за съдбата на героите по време на въстанието и за неговото кърваво потушаване.

Главата „Представлението“ описва любителския театър в Бяла черква, който поставя сантименталната драма „Многострадална Геновева“, много популярна сред българите по онова време.

Най-важното за главата „Представлението“:

ОБОБЩЕНИЕ

Сюжет на главата „Представлението“: Много популярната по онова време драма „Многострадална Геновева“ е поставена на сцена от белочерковските жители; наред със забавлението на сцената прозвучава революционната песен „Къде си, вярна ти любов народна“ в навечерието на Априлското въстание.

Театралната постановка и актьорите: Във възрожденския любителски театър декорите и костюмите се правят с подръчни средства; актьорите не се смущават от тяхната разнородност и смятат това за „ефектно“; актьорската игра е приповдигната, нейната цел е да затрогне наивната публика; описанието на играта е изпълнено с множество смешни детайли.

Публиката: Публиката е наивна и спонтанна; намесва се в представлението, подканва актьорите за едно или друго, плаче, смее се, предлага промени в сюжета на драмата. Възрожденският зрител не прави голяма разлика между актьора и неговата роля.

Бунтът: Революционната песен, подхванатата от Каблешков, променя представлението – сцената и залата се сливат в едно в копнежа по национално освобождение.

Повествователят: Описва представлението на „Многострадална Геновева“ с мек хумор и разбиране към гледната точка на тогавашните българи; променя тона си в описанието на революционната песен; чрез неговия глас виждаме живота на българите – във всекидневието им, в смеха и в бунта срещу чуждата власт.

Театърът (от гръцки: θέατρον – място за зрелища) е вид сценично изкуство, което се състои от изиграване на сценарии или истории пред публика, при което се използва съчетание от реч, жестове, музика, танц, звук и зрелище. В основата на драматичното действие стои конфликт, чието разрешение или неразрешение провокира размисъл. Целта на театъра е да предизвика у зрителите размисъл, да ги разсмее или разплаче.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група).
Тъй като главата „Представлението“ е дълга като съдържание и лесно би могла да отегчи ученика, е добре учителят да я чете на части и след всяка част да прави разяснение за развитието на действието и за непознатите думи. След всяка прочетена част може да задава въпросите: Какво ти хареса и какво не ти хареса тук? Кое е странното и необяснимо за теб? Важно е да се разясни историческото време, спецификата на предосвобожденската епоха и революционните движения.
Може да се обърне специално внимание на реакциите на публиката по време на представлението.
Добре е да се постави акцент на революционната песен, която се запява в края на главата. Песента би могла да се пусне на запис и да се изслуша от учениците.
Важен елемент от урока, който има чисто практическа насоченост, свързан с темата, е театърът, неговата роля в живота на хората. Ученикът може да бъде по-подробно запознат с особеностите на театъра чрез поставяне на следната задача:

РАБОТЕН ЛИСТ

ТЕАТЪРЪТ

1. **РАЗГЛЕДАЙТЕ ИЗОБРАЖЕНИЕТО. ЗАПИСАНИТЕ ДУМИ ОПИСВАТ ВСИЧКО НАЙ-ХАРАКТЕРНО ЗА ТЕАТЪРА. ОБЯСНЕТЕ ЗНАЧЕНИЕТО НА ВСЯКА ДУМА ЗА ТЕТРАЛНОТО ИЗКУСТВО. ИМАТЕ ЛИ НЕПОЗНАТИ ДУМИ?**
2. **ХОДИЛИ ЛИ СТЕ НА ТЕАТЪР? КОЕ Е ЛЮБИМОТО ВИ ПРЕДСТАВЛЕНЕИЕ? СЕЩАТЕ ЛИ СЕ ЗА ДРУГИ ДУМИЧКИ, КОИТО СВЪРЗВАТЕ С ТЕАТЪР?**
3. **А КАКВО ПРЕСТАВЛЯВА КУКЛЕНИЯТ ТЕАТЪР? ОБЯСНЕТЕ.**

Времево разпределение:
60 мин. – прочит на главата и разяснения.
30 мин. – изпълнение на задачата от работния лист.

Групова дейност в класната стая:
Учениците могат да бъдат предизвикани сами да си направят театрално представление, като сами съставят сценария, подготвят декорите, разпределят ролите и репликите си. Ученикът със СОП може да изпълнява ролята на сценограф, който да изработи декорите за сцената.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
1. Аудиозапис на главата „Представлението“.
https://www.youtube.com/watch?v=JFtEfOE8bYM

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
– обогатяване на общата култура;
– логическо мислене;
– креативност;
– сътрудничество.

Междупредметна връзка:
– музика – чрез пускане запис на песента от главата „Представлението“;
– история – използване на исторически източници за запознаване с историческото време, в което се развива действието в творбата;
– изобразително изкуство, технологии и предприемачество – за изработване на декори.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете част от главата „Представлението” от „Под игото“(да се изслуша аудио-записът). Да се преразкаже с помощ от родител най-важното в прочетената/чутата част.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Прочит на текста на песента от главата „Представлението“.
Изготвяне на схема с основните моменти в главата, описани в тяхната последователност.
Да се запознае ученикът с историческото време, в което се развива действието в творбата.
Описание на най-характерното за театралното изкуство (работен лист).

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Под формата на театър да представи любима своя приказка или история. В театъра могат да се включат семейство и приятели. Част от тях в ролята на актьори а, друга част да бъдат публика.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VI клас

Тема на урока:

ИЗ „ПОД ИГОТО“ (ИВ. ВАЗОВ): ГЛАВАТА „РАДИНИ ВЪЛНЕНИЯ“

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Различава и тълкува в главата „Радини вълнения“ от „Под игото“ действията и развитието и/или разкриването на героите в сюжета.

Предварително запознаване със сюжета на главата.

Сюжет на главата „Радини вълнения“: Годишният изпит в девическото училище в Бяла черква, където се проявяват характерите и убежденията на героите.

Герои: Рада Госпожина, Бойчо Огнянов, Кириак Стефчов, ученичките, белочерковските граждани, които присъстват на годишния изпит.

Характеристика на героите: Повествователят прибягва до портретна характеристика, но най-голямо значение и въздействие има характеристиката на героите чрез техните действия и постъпки.

Основен конфликт: Между Бойчо Огнянов и Кириак Стефчов; на изпита Стефчов се отнася студено и пренебрежително към ученичките и Рада, а Огнянов влага топлота и съпричастие. Главната разлика между тях е в отношението им към другите, към техните стремежи и изпитания.

Политически сблъсък: Отговорът на малката Събка изважда в публичното пространство различните мнения и политическите стремежи на българите от 70-те години на 19. век, както и мечтата им за национално освобождение.

Разясняване на понятието портретна характеристика на герой.

Портретна характеристика – описание външността на героя (Как изглежда? Какво е изражението на лицето му? С какво е облечен?)

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект).

Задача 1: Нарисувайте героите спрямо тяхната портретна характеристика:

Рада Госпожина

Рада свенливо нареждаше ученичките на чиновете и им даваше ниско някакви наставления. Миловидното ѝ лице, оживено от вълнение по причина на тържествения час и осветлено от големи влажни очи, ставаше обаятелно-прелестно. Прозрачни розови облачета, играещи по бузите ѝ, издаваха трептенето на свенливата ѝ душа. Рада чувствуваше, че стотина любопитни погледи падат сега върху нея, и ней ставаше неловко, та губеше самообладание. Но щом главната учителка захвана речта си и привлече въз себе си вниманието, Ради стана по-леко, по-ясно на душата и тя хвърли по-смел поглед около си и отпреде. Тя забележи с радост отсъствието

Кириак Стефчов

Кириак Стефчов размени няколко поздравления с глава, без обаче да се здрависа със Соколова, съседа си, който го не погледна; кръстоса крака и взе да гледа намусено-високомерно. Той слушаше разсеяно, а повече гледаше към купа, дето стоеше Лалка Юрданова. Веднъж или дваж само той измери от глава до крака Рада, строго и небрежително. На лицето му се изображаваше душевна сухост и жестокосърдие. Той туряше често под носа си стръкче карамфил и после пак гледаше наду-

Бойчо Огнянов

И както беше прав, попроси да извикат едно от питаните вече девойчета. Общо облекчение се почувства. Съчувствен и одобрителен шум посрещна постъпката на Огнянова. В миг той прикова всички погледи, спечели всички симпатии. Пуснатата от Хаджи Ровоама клевета падна. Благородното му лице, обляно със страдалческа бледност и осветлено от един мъжествен и енергически поглед, подкупваше непобедимо сърцата. Лицата на зрителите се изясниха, гърдите свободно си въздъхнаха. Всеки виждаше, че Огнянов владее положението. И беше доволен.

Задача 2: Срещу всяка от характеристикте напишете името на героя, за който се отнасят:

– държи се мило с децата – ……..…..

– отзивчив/а – ……....

– дружелюбен/на – ……

– добър/а – ……

– притеснителна –…….

– старателна – ……

– добронамерен/а – ……

– недобронамерен/а – ……....

– подъл – ……

– лош/а –……..

Задача 3: Изпълнението на задача 1 може да бъде възложено под формата на проект със заглавие „Героите в главата „Радини вълнения“. Задачата е учениците да нарисуват портрети на героите, базирайки се на описанията от текста, след което под всеки нарисуван образ да го опишат с няколко думи.

Времево разпределение:

30 мин. – задача 1.

15мин. – задача 2.

40 мин. – задача 3.

Групова дейност в класната стая:

По задача 3 учениците може да бъдат разделени на групи по четирима човека. Всеки има определена роля: ученик 1 – рисува и описва Рада Госпожина; ученик 2 – рисува и описва Бойчо Огнянов; ученик 3 – рисува и описва Кириак Стефчов; ученик 4 – търси информация за героите в учебника (от художествения текст).

Ученикът със СОП може да рисува героите, подпомаган с прочита на описанието им от свой съученик.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Постановка на главата „Радини вълнения“:
https://www.youtube.com/watch?v=C06V0fJq3uw
2. Аудиозапис на главата:
https://www.youtube.com/watch?v=5-23biN6Iz0
3. Филмът „Под игото“:
https://www.youtube.com/watch?v=81lyZol9j7U
4. Викторина:
https://create.kahoot.it/details/ad40a5e4-1127-4f18-93a1-74481d3e44e5

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– развитие на въображението;
– креативност;
– критично мислене;
– умение за оценка на човешкото поведение;
– работа в екип.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство – рисунки на портретите на героите.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се изгледа филма. Да се направи съпоставка с изпита в училище от главата „Радини вълнения“ и изпитите в училище сега.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.
Използване на описание на други герои за разясняване на понятието „портретна характеристика”(любим или познат герой).
Да се отбележат основните моменти и основната идея в главата (под формата на схема, номериране последователността на всеки момент или др. разбираемо и нагледно за ученика).
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да направи портретна характеристика на любим герой, отговаряйки на следните въпроси:

1. Как изглежда?
2. Какво е изражението на лицето му?
3. С какво е облечен?

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VI клас

Тема на урока:

ИЗ „ПРИНЦЪТ И ПРОСЯКЪТ“ (М. ТВЕН): I. И III ГЛАВА – СЮЖЕТ, ГЕРОИ, ТЕМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Различава и тълкува в откъси от „Принцът и просякът“ действията и развитието на героите в сюжета. Обяснява мотивацията на герой в „Принцът и просякът“.

Разясняване значението на думите богатство и бедност, принц и просяк.

Героите:

1. **Принцът – Едуард Тюдор**

   – Едуард Тюдор е дълго чакано дете, първородният син на английския крал, раждането му е посрещнато с огромна радост не само от семейството му, но и от целия народ. Едуард е красиво момче, загоряло от игри и упражнения на открито, облечено в коприна и атлаз; умен и любознателен, състрадателен и дружелюбен.

2. **Просякът – Том Канти**

   – Ражда се в бедно семейство, нежелан от голямото си семейство, облечен в дрипи; понася несправедливото отношение от баба си, която го бие; любопитен; приятелски настроен; щастлив и доволен въпреки бедността; животът в двореца не му допада.

ПОУКА: Чрез образа на принц Едуард авторът Марк Твен извежда на преден план едно важно нравствено послание – към другия трябва да се отнасяш с уважение и за да го разбереш, трябва да се опиташ да се поставиш на неговото място.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект).

„ПРИНЦЪТ И ПРОСЯКЪТ“

1. РАЗПРЕДЕЛЕТЕ В ТАБЛИЧКАТА КОИ СА ХУБАВИТЕ НЕЩА (+) И КОИ ЛОШИТЕ НЕЩА (–) НА БЕДНОСТТА И НА БОГАТСТВОТО:

СВОБОДАТА, ИГРИТЕ С ПРИЯТЕЛИ, ИМАШ ДОСТАТЪЧНО ХРАНА, ГЛАДУВАШ, ПОЛУЧАВАШ ДОБРО ОБРАЗОВАНИЕ, НЕ ПОЛУЧАВАШ ДОБРО ОБРАЗОВАНИЕ, ОБИЖДАТ ТЕ И ТИ СЕ ПОДИГРАВАТ, ХВАЛЯТ ТЕ И СЕ ГРИЖАТ ЗА ТЕБ, ПОЛУЧАВАШ ДОБРО ВЪЗПИТАНИЕ, СПАЗВАШ МНОГО ПРАВИЛА, ИМАШ МНОГО ОГРАНИЧЕНИЯ.

БОГАТСТВО +	БОГАТСТВО -
БЕДНОСТ +	**БЕДНОСТ +**

2. ПОСОЧЕТЕ СЪС СТРЕЛКИ ХАРАКТЕРИСТИКИТЕ, КОИТО СЕ ОТНАСЯТ ЗА СЪОТВЕТНИЯ ГЕРОЙ.

ТОМ КАНТИ **ЕДУАРД ТЮДОР**

ПРОСЯК

ЖЕЛАН

ЛЮБОЗНАТЕЛЕН

БЕДЕН

ЩАСТЛИВ

БЕЗГРИЖЕН

КОПРИНА И АТЛАЗ

ПРИНЦ

НЕЖЕЛАН

БОГАТ

СВОБОДЕН

НЕЩАСТЕН

СЪСТРАДАТЕЛЕН

ДРИПИ

Времево разпределение:

60 мин. – запознаване със сюжета на приказката и разяснения от учител.

40 мин. – изпълнение на задачите от работния лист.

Групова дейност в класната стая:

Учениците могат да изпълнят задачите в работния лист под формата на групов проект – плакат на героите под заглавие „Принцът и просякът“. Задачата им е да нарисуват двамата герои, след което да запишат към всеки образ характеристиките от задача 2. На следващ етап могат да запишат положителните и отрицателните неща на богатството и бедността. Ученикът със СОП може да бъде художникът на групата.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Анимация на творбата:
https://www.youtube.com/watch?v=vKNjvC1X100
https://www.youtube.com/watch?v=lmj_ZcOCniM
2. Тест:
https://www.smartest.bg/ZIM/6-klas-Princyt-i-prosqkyt-Mark-Tven-4267
3. Интерактивна игра:
https://www.storyboardthat.com/bg/lesson-plans/%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D1%8A%D1%82-%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%8F%D0%BA%D1%8A%D1%82-%D0%BE%D1%82-%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%BA-%D1%82%D0%B2%D0%B5%D0%BD/%D1%81%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%81%D1%82
4. Интерактивна приказк:а
https://play.google.com/store/apps/details?id=com.izaapps.princeandpauper&hl=bg

5. Кръстословица:
https://learningapps.org/10745962

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– изграждане на оценка на принципа на съпоставката;

– търсене на положителни и отрицателни страни;

– креативност;

– работа в екип.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство – рисуване портретите на героите.

Работа у дома и участие на семейството:

Да изгледа анимацията на творбата и да отговори на следните въпроси:

1. Кои са главните герои в приказката?
2. С какви думи би ги описал/а?
3. Каква е поуката в приказката?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Да се изброят/запишат героите в твоорбата. Да се изброят/запишат качества, които описват всеки герой. Описаните качества може да се запишат под формата на таблица, групирани на антоними. (Пример: щастлив–нещастен и т. н.)

Да се отбележат основните моменти и основната идея в приказката (под формата на схема или др.)

Оказване на подкрепа при работа по работния лист.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да нарисува образа на героя, който го е впечатлил.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VI клас

Тема на урока:

„БРАТЧЕТАТА НА ГАВРОШ“ (ХР. СМИРНЕНСКИ) –
ОБРАЗИ, ТЕМИ И ПРЕЖИВЯВАНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Различава в „Братчетата на Гаврош“ и тълкува преживявания, настроения, състояния на героя, обяснява темите на произведението и откроява образите в него.

1. Автор – Христо Смирненски.

2. Жанр – стихотворение.

3. Основна тема – незаслуженото страдание на бездомните деца в града, който ги обрича на мизерия и нищета.

4. Основни образи и символи:

а) градът;

б) бездомните гаврошовци.

Мотивите в стихотворението на Смирненски: В „Братчетата на Гаврош“ се редуват и преплитат два противоположни мотива – за бляскавия град и за бедните бездомни деца.

Контраст в изразните средства: Градът е с *„електрични глобуси“* и *„витрини блеснали“*, той е одушевен, но бездушен – *„скован от злоба“*; страданието на децата е показано в изрази като *„изнурени лица“*, *„скръб в очите трескави“*, *„мъка“*.

Въздействието на „Братчетата на Гаврош“: В описанието на поета се преплитат тъга и гняв; читателят споделя неговото съпричастие към страданието на гладните и бездомните.

Разясняване на непознатите думи от стихотворението и урока, както и на понятието: контраст – противоположни неща (черно–бяло, добър–лош).

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, групов проект).

Задача 1: Учителят чете или пуска на запис стихотворението. Учениците са разделени на две групи. Едната част от класа, докато слуша стихотворението, трябва да запише думите или изразите, които описват града, а другата част на класа записва думите и изразите, които описват децата. След прочит на стихотворението учителят задава следните въпроси:

1. Какви чувства събужда у вас творбата?
2. Как е описан градът? Чрез кои думи градът е представен като живо същество?
3. Как са описани бедните гаврошовци? Какво имат и какво нямат те?
4. Какви чувства изпитвате към града и какви към децата?
5. Защо има бедни хора? Какво трябва да се промени, за да няма толкова бедност по света?

Задача 2: Работен лист по-долу.

Задача 3: Проект „Как да преборим бедността?“

Учениците са разделени на групи по 4–5 човека. Задачата е да запишат върху флипчарт (или като презентация) и да визуализират своите идеи за преодоляване на бедността. Помощни въпроси, върху които да помислят и да отговорят:

1. Как мога да помогна на бедните хора?
2. Какво може да се направи в моя град за преодоляване на бедността?
3. Как да илюстрирам идеите, които имам, в борбата срещу бедността и мизерята?

Идеята е всеки ученик да допринесе към общия проект, като всеки изкаже свое мнение и илюстрира своето предложение.

Ученикът със СОП може да направи рисунка, като по този начин изобрази своята идея.

РАБОТЕН ЛИСТ

„БРАТЧЕТАТА НА ГАВРОШ“

1. **СВЪРЖЕТЕ СЪС СТРЕЛКИ ДУМИТЕ И ИЗРАЗИТЕ, КОИТО ОПИСВАТ СЪОТВЕТНИТЕ ОБРАЗИ ОТ СТИХОТВОРЕНИЕТО – ГРАДА И БЕЗДОМНИТЕ ДЕЦА.**

СКОВАН ОТ ЗЛОБА

ШУМЕН И РАЗБЛУДЕН

ИЗНУРЕНИТЕ ЛИЦА

ПРАЗНИЧНО БЛЕСТЯТ

ЩЕДЪР

СКРЪБ

ВИТРИНИ ОБСИПАНИ

ЕЛЕКТРИЧНИ ГЛОБУСИ… ПРАЗНИЧНО БЛЕСТЯТ

МЪКА

БЕДНИТЕ

ЖЕСТОК

ВИТРИНИ БЛЕСКАВИ

ОДРИПАНИ

РАЗКОША СИ

2. **Кои думи и изрази са противоположни по значение (антоними)? Запишете ги една срещу друга.**

.....

.....

3. **НАРИСУВАЙ СВОЯ ГРАД. КАКВО ХУБАВО ИМА В НЕГО, А КАКВО НЕ ТИ ХАРЕСВА? ЗАЩО?**

МЯСТО ЗА ТВОЯТА РИСУНКА

Времево разпределение:
30 мин. – прочит на стихотворението и изпълнение на задача 1.
60 мин. – работен лист.
60 мин. – изпълнение на проект.

Групова дейност в класната стая:
Описана е по-горе в задача 3.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Аудиозапис:
https://www.youtube.com/watch?v=lncUWF2OXAU
2. Презентация:
https://www.slideshare.net/DianaLeontieva/ss-57404843
3. Видеоурок:
https://bnt.bg/bg/a/literatura-6klas-bratchetata-na-gavrosh
4. Викторина:
http://www.quizpedia.com/quiz/qp/0IHQT5
5. Интерактивна игра:
https://learningapps.org/9810121

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– изграждане на представа за бедност и богатство;
– съпоставка на контрастни картини и преживявания;
– емоционална интелигентност;
– креативнст;
– взаимомопомощ и изграждане на нагласа за оказване на помощ и подкрепа;
– работа в екип.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство – чрез използваните изображения в работния лист и рисуване – на града;
– информационни технологии – създаване на презентация.

Работа у дома и участие на семейството:
Предоставяне на текста на стихотворението за заучаване наизуст (или част от стихотворението).

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Прочит на стихотворението.
Разясняване на непознати думи.
Описание на образите от стихотворението (града и бездомните деца) чрез думи и изрази, използвани в стихотворението.
Използване на беседа за разясняване на основната тема в стихотворението.
Оказване на подкрепа при работа по поставените задачи от учителя.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Да прочете/да изслуша аудиозаписа на стихотворението и да отговори на следните въпроси:

1. Как е описан градът?
2. Как са описани бедните гаврошовци?
3. Какви чувства изпитваш към града и какви към децата?

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VI клас

Тема на урока:
„СЕРАФИМ“ (Й. ЙОВКОВ) – СЮЖЕТ, ГЕРОИ, ТЕМИ

Основно съдържание на урока за ученика:
Цел: Ученикът познава сюжета, героите и откроява основните теми в разказа.

1. Авторът – Йордан Йовков

2. Сюжетът – Главният герой Серафим пристига в чуждото село и се подслонява в Еньовото кафене. Серафим става свидетел на разговора между Павлина и Еньо. Мъжът на Павлина е болен, а тя няма пари да го заведе в болница, затова моли за помощ кръстника си. На следващия ден става ясно, че Серафим е дал на Павлина всичките си спестени пари, за да й помогне.

3. Жанр – къс разказ.

4. Герои

а) Серафим (името му означава „ангел“) – беден, скромен, добър, наивен, щастлив и спокоен.

б) Еньо – богат, скъперник, коравосърдечен и немилостив.

в) Павлина – бедна, изпаднала в беда и нужда, тъжна и разтревожена.

5. Теми:

а) бедността и духовното богатство, проявено в милосърдие и грижа към другия;

б) добротата и човечността като основни човешки добродетели;

в) контрастът между външния вид и вътрешната човешка същност – да не съдим за хората по външността.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група).
Задача 1:

РАБОТЕН ЛИСТ
„СЕРАФИМ“

1. НОМЕРИРАЙТЕ ЕПИЗОДИТЕ ОТ РАЗКАЗА В ТЯХНАТА ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ.

ОПИСАНИЕ НА ПАЛТОТО НА СЕРАФИМ
СЕРАФИМ ПОМАГА НА ПАВЛИНА
ПРИСТИГАНЕТО НА СЕРАФИМ В ЕНЬОВОТО КАФЕНЕ
СЕРАФИМ И ВРАБЧЕТАТА
РАЗГОВОРЪТ МЕЖДУ ПАВЛИНА И ЕНЬО
СЕРАФИМ СПОДЕЛЯ НА ЕНЬО КЪДЕ Е БИЛ И КАК СИ Е ИЗКАРВАЛ ПРЕХРАНАТА

2. ИЗПЪЛНЕТЕ СЛЕДНИТЕ ЗАДАЧИ:
- ПОГЛЕДНЕТЕ ИЗОБРАЖЕНИЯ. КОЙ Е СЕРАФИМ И КОЙ ЕНЬО?
- НАРИСУВАЙТЕ ОКОЛО ВСЕКИ ГЕРОЙ СИМВОЛИТЕ (СЪРЦЕ, ПАРИ, ПТИЧКИ, АНГЕЛ, УСМИХНАТО ЧОВЕЧЕ, НАМУСЕНО ЧОВЕЧЕ И ДР.), КОИТО НАЙ-ТОЧНО ГО ХАРАКТЕРИЗИРАТ. ЗАЩО НАРИСУВАХТЕ ТОЧНО ТЕЗИ СИМВОЛИ?
- ПОГЛЕДНЕТЕ ТАБЛИЧКИТЕ, ЗАПИШЕТЕ ИМЕТО НА ГЕРОЯ И ЗАЧЕРКНЕТЕ КАЧЕСТВОТО ОТ ДВОЙКИТЕ АНТОНИМИ, КОЕТО НЕ МУ Е ПРИСЪЩО.

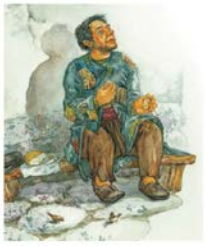

ИМЕ:
БЕДЕН – БОГАТ
ДОБЪР – ЛОШ
ЩЕДЪР – СКЪПЕРНИК
СПОКОЕН – ГНЕВЕН
БЛАГОРОДЕН - ЕГОИСТ

ИМЕ:
БЕДЕН – БОГАТ
ДОБЪР – ЛОШ
ЩЕДЪР – СКЪПЕРНИК
СПОКОЕН – ГНЕВЕН
БЛАГОРОДЕН - ЕГОИСТ

Задача 2: Нарисувайте кръпките върху палтото на Серафим, оцветете ги в цветове по ваш избор.

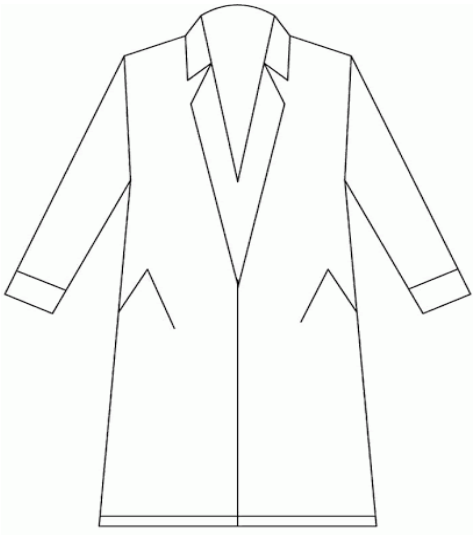

Забележка: Задача 2 може да се усложни според възможностите на ученика, като се постави изискване във всяка нарисувана кръпка да се напише по едно качество на Серафим.

Времево разпределение:
60 мин. – запознаване със сюжета на разказа и разяснение от учител.
60 мин. – изпълнение на поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:
Задачите от работния лист могат да се изпълнят по двойки – единият ученик е четящ и пишещ, а другият говорещ и слушащ.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Българският игрален филм „Серафим“(откъс):
https://www.youtube.com/watch?v=3YDLdJrPaAc
2. Аудиозапис на разказа:
https://www.youtube.com/watch?v=bHai9QX8m48
3. Видеопрезентация:
https://www.youtube.com/watch?v=Nc-TIFfoE7g
4. Интерактивно упражнение:
https://learningapps.org/9465531
https://learningapps.org/13412270
5. Викторина:
https://create.kahoot.it/details/709ec8f3-c444-47dd-9b10-78bb2915ec0a

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– изграждане на морални ценности;
– разграничаване на контрастни качества;
– креативност;
– асоциативно мислене;
– сътрудничество.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство – рисуване на кръпки върху палтото;
– математика – номериране на епизодите от творбата в тяхната последователност.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се изгледа българският игрален филм „Серафим“. Да се проведе беседа за сюжета, героите и темите.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Използване на беседа за разясняване на сюжета и темите в разказа. Сюжетът може да се онагледи чрез записване на основните епизоди в тяхната последователност.
Разясняване на непознати думи.
Използване на картинен материал за запознаване на ученика с героите от разказа. Под всеки образ да се запишат думи, които го описват.
Изобразяване на символите, необходими на ученика в задачата от работния лист.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Да прослуша аудиозаписа на разказа. Да нарисува образа на Серафим, помагайки си с описанието на героя в разказа.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VI клас

Тема на урока:

ИЗ „АВТОБИОГРАФИЯ“ (БР. НУШИЧ): „УРОК ПО ГЕОГРАФИЯ“ – СЮЖЕТ, ГЕРОИ, ТЕМИ

Основно съдържание на урока за ученика:
Цел: Ученикът познава сюжета, героите и темите от откъса.
Разясняване на понятието АВТОБИОГРАФИЯ:

автобиография – творба, в която авторът описва своя собствен живот (например „Автобиография“ на Бранислав Нушич)

1. Сюжет – Главата, посветена на географията, по-специално представя и неадекватността на учителя, който демонстрира както нелепи преподавателски похвати, така и твърде съмнителна логика при обясняването на основни въпроси от собствения му учебен предмет. От странните методически решения на учителя произтичат ред смехотворни ситуации, най-забавната от които е резултат от опита му да онагледи движението на планетите в Слънчевата система.

2. Герои

Герои в главата „География“ са основно учителят и учениците. Учителят е показан като неадекватен. Обясненията, които предлага на учениците си, са лишени от убедителност, а често и от логика.

Учениците са представени по-скоро като група, от която са откроени отделни момчета, представени чрез някаква тяхна отличителна особеност - голямата глава на Сретен, побойническия нрав на Станко Милич, наболите мустаци на Живко. Самият герой разказвач е назован „онзи малчуган от втория чин“ – така го нарича учителят, по същия начин говори и той за себе си. Най-важният герой е именно малчуганът, защото той е повествователят. Цялата история е представена през неговите очи така, както той я разбира (или недоразбира).

3. Теми

– несъответствието между обучение и практически живот.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект).

Задача 1:

РАБОТЕН ЛИСТ

ИЗ„АВТОБИОГРАФИЯ“: „УРОК ПО ГЕОГРАФИЯ“

1. КАКВО Е ИЗОБРАЗЕНО НА КАРТИНКИТЕ? СВЪРЖЕТЕ ВСЯКО ИЗОБРАЖЕНИЕ С НАИМЕНОВАНИЕТО, КОЕТО ГО ОПИСВА
2. КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ГЛОБУСЪТ? КАК УЧИТЕЛЯТ ОБЯСНЯВА КЪЛБОВИДНОСТТА НА ЗЕМЯТА?
3. КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ДЕНЯТ И НОЩТА? КАК УЧИТЕЛЯТ ПО ГЕОГРАФИЯ ГО ОБЯСНЯВА НА УЧЕНИЦИТЕ?
4. КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА СЛЪНЧЕВОТО ЗАТЪМНЕНИЕ? КАК УЧИТЕЛЯТ ГО ОБЯСНЯВА НА УЧЕНИЦИТЕ?
5. КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ПЛАНЕТАРНАТА СИСТЕМА? КАК УЧИТЕЛЯТ ГО ОБЯСНЯВА НА УЧЕНИЦИТЕ?

ГЛОБУС | ДЕН И НОЩ | ПЛАНЕТАРНА СИСТЕМА | СЛЪНЧЕВО ЗАТЪМНЕНИЕ

2. КОИ СА ПРЕДМЕТИТЕ, КОИТО УЧИШ В УЧИЛИЩЕ? ИЗБРОЙ ГИ. КОЙ Е ЛЮБИМИЯТ ТИ ПРЕДМЕТ? ЗАЩО?

3. КАКВО БИХТЕ ИСКАЛИ ДА СЕ ПРОМЕНИ В УЧИЛИЩЕ? КАК ИСКАТЕ УЧИТЕЛИТЕ ДА ПРЕПОДАВАТ УРОЦИТЕ СИ? КАКВО ИСКАТЕ ДА ПРАВИТЕ В ЧАСОВЕТЕ?

Задача 2: Какво е изобразено на картинката? Кои са героите? Какво прави учителят? Какво се опитва да обясни?

Задача 3: Групов проект „Училището на моите мечти“ – учениците са разделени на групи по 4–5 човека. Задачата им е да изработят плакат или презентация, като всеки ученик отговаря за любимия си учебен предмет. Ако предметите съвпадат, учителят посочва кой за какъв предмет ще отговаря. Идеята е всеки ученик да опише писмено как би искал да протичат часовете им по съответния предмет, както и да направят една обща рисунка на училището на своите мечти.
Ученикът със СОП може да бъде активно включен в проекта, като според възможностите си може само да онагледява с илюстрации своите идеи.

Времево разпределение:
40 мин. – запознаване с творбата и разяснения от учител.
30 мин. – изпълнение на задачите от работния лист.
40–60 мин. – работа по проекта.

Групова дейност в класната стая:
Описана в задача 3.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Аудиозапис:
https://www.youtube.com/watch?v=QwPjkKpHSCU
2. Видеопрезентация:
https://www.youtube.com/watch?v=u44GsS1lMe8
3. Видеоурок:
https://bnt.bg/news/literatura-6klas-iz-avtobiografiya-na-branislav-nushich-v245631-270734news.html
4. Тест:
https://learningapps.org/12203763
5. Интерактивна игра:
https://learningapps.org/11703062

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– визуална памет;
– откриване на комичната страна на нещата;
– креативност;
– нагласа за успех;
– дигитални умения.

Междупредметна връзка:

– география – чрез задачите от работния лист;
– информационни технологии – изработване на презентация;
– изобразително изкуство – рисунка на училище мечта.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се изслуша аудиозаписът/да се прочете „Урок по география“ от „Автобиография“. Да се проведе беседа за сюжета, героите и темата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разясняване на непознати думи.
Използване на глобус за онагледяване на смяната на деня с нощта и въртенето на Земята.
Подаване на насоки при работа с глобус.
Запознаване на ученика с планетите в Слънчевата система (брой, позиция, наименования). Работа с картинен материал с планетите в Слънчевата система.
Да се направи схема, която онагледява на какво се дължи слънчевото затъмнение.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Да запише в тетрадка/диктофон импровизирана автобиография, използвайки следните насочващи въпроси:

1. Кога си роден/а?
2. Къде?
3. Къде живееш в момента?
4. Кои са членовете на твоето семейство?
5. В кое училище учиш?
6. Как се казват приятелите ти?
7. Какво обичаш да правиш през свободното си време?

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VI клас

Тема на урока:
ИЗ „МАЛКИЯТ ПРИНЦ“ (ЕКЗЮПЕРИ): ЧАСТ XXI – СЮЖЕТ, ГЕРОИ, ТЕМИ

Основно съдържание на урока за ученика:
Цел: Ученикът познава сюжета, героите и темите в част XXI, различава прякото и преносно значение на думата ОПИТОМЯВАНЕ.
Романът „Малкият принц“

СЪДЪРЖАНИЕТО НАКРАТКО

Малкият принц живее сам на своята малка планета и се грижи за нея. Огорчен от лекомислието и капризите на своята любима роза, той тръгва на пътешествие. Посещава различни планети, на които живеят царят, суетният, пияницата, бизнесменът, фенерджията, географът. След това стига до Земята, където среща катастрофиралия в пустинята летец, змията, лисицата...

Опитомявам (пряко знач.) – приучвам диво животно към поведение на питомно, което да бъде отглеждано при домашния условия или в двор.
Опитомявам (прен. знач.) – да се свържеш с другите (според Лисицата).

За „Малкият принц“: Последната публикувана творба на френския писател Антоан дьо Сент-Екзюпери, която е световноизвестна и обичана от милиони читатели;

Герои в част XXI от „Малкият принц“: Лисицата и малкият принц, които никак не приличат на лисиците и принцовете от фолклорните приказки – тяхната неповторимост се дължи на новите значения и обяснения, които те дават на човешките отношения; и розите, които са *„красиви, но празни“*.

Какво означава „да опитомиш“: Лисицата въвежда ново и непознато значение на *„да опитомиш“* – то е *„да се свържеш с другите“*. Свързването с другите изисква търпение и внимание и всекидневни „обреди“ на човешката близост;

Основна идея на част XXI от „Малкият принц“: Свързването с другите е път към познанието и разбирането на човека и света; свързването с другите прави човека *„отговорен завинаги“*.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, диференцирана задача).

РАБОТЕН ЛИСТ 2

„МАЛКИЯТ ПРИНЦ“

1. КОИ СА ГЕРОИТЕ НА КАРТИНКАТА?
2. НА КОГО ПРИНАДЛЕЖИ РОЗАТА? ОЦВЕТЕТЕ Я.
3. НА КОГО СА РЕПЛИКИТЕ? СВЪРЖЕТЕ СЪС СТРЕЛКА.
4. ОЦВЕТЕТЕ РИСУНКАТА.

– За вас не може да се умре. Разбира се, някой обикновен минувач ще помисли, че моята роза прилича на вас. Но тя сама има много по-голямо значение, отколкото вие всички, защото тъкмо нея съм поливал аз. Защото тъкмо нея съм поставял под стъклен похлупак. Защото тъкмо нея съм пазил с параван. Защото тъкмо върху нея убих гъсениците (освен двете-три, за да излязат пеперуди). Защото тъкмо нея слушах да се оплаква, да се хвали или дори понякога да мълчи. Защото тя е моята роза.

– Хората нямат вече време да проумяват нищо. Те купуват от търговците готови неща. Но тъй като няма никакви търговци на приятели, хората нямат вече приятели. Ако искаш да си имаш приятел – опитоми ме!

на сто хиляди други лисици. Но ако ти ме опитомиш, ние ще сме си потребни един на друг. За мене ти ще бъдеш единствен в света. За тебе аз ще бъда единствена в света...

РАБОТЕН ЛИСТ 1

„МАЛКИЯТ ПРИНЦ“

1. РАЗГЛЕДАЙТЕ ИЗОБРАЖЕНИЯТА. КОИ СА ЖИВОТНИТЕ НА КАРТИНКИТЕ, НАЗОВЕТЕ ГИ.
2. КОИ ЖИВОТНИ СА ПИТОМНИ И КОИ ДИВИ. КОИ МОГАТ ДА БЪДАТ КАКТО ПИТОМНИ, ТАКА И ДИВИ.

(ЗАПИШЕТЕ ВЪРХУ ВСЯКА СНИМКА ИНИЦИАЛИТЕ : Д – ЗА ДИВО ЖИВОТНО, П – ЗА ПИТОМНО, П/Д – И ДИВО, И ПИТОМНО.)

3. КОЕ ЖИВОТНО Е ГЕРОЙ В РОМАНА „МАЛКИЯТ ПРИНЦ“, ОГРАДЕТЕ ГО.
4. КОЕ Е ВАШЕТО ЛЮБИМО ЖИВОТНО? ЗАЩО? НАРИСУВАЙТЕ ГО.

Задача 1: Изпълнение на работен лист 1 (диференцирана задача).

Задача 2: Изпълнение на работен лист 2.

Задача 3: Инструкция от учител: Застанете прави по двойки един срещу друг, лице в лице, като се хванете и за двете ръце. В продължение на 1 минута се гледайте в очите, без да говорите и отклонявате поглед.

Въпроси след практиката: Как се чувствате? А успяхте ли да усетите как се чувства вашият съученик срещу вас? Имаше ли общуване между вас? Може ли да кажем, че това, което изпълнихте, е вид опитомяване на другия според определението на Лисицата?

Задача 4: Имаш ли си любим предмет или животно/растение, за което се грижиш? Нарисувай го. Опиши какви грижи полагаш за него.

Времево разпределение:

60 мин. – запознаване с творбата.

90 мин. – работа по задачите.

Групова дейност в класната стая:

Изпълнението на задача 3, както е описана по-горе.

Задача 2 също може да се изпълни по двойки, като ученикът със СОП е подпомаган от свой съученик в прочита на репликите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Осъвременена анимация на „Малкият принц“: https://zamunda-net.com/%D1%84%D0%B8%D0%BB%D0%BC%D0%B8/the-little-prince-2015
2. Куклен театър: https://www.youtube.com/watch?v=ybdZcmH20iY

3. Видеопрезентация:
https://www.youtube.com/watch?v=aR3MNvAv3J0
4. Интерактивни упражнения и игри:
https://learningapps.org/7490441
https://learningapps.org/12436519
https://www.liveworksheets.com/rl425179tm
5. Песента на Дони и Момчил „Малкият принц“:
https://www.youtube.com/watch?v=eZ2hoGOG2Ns

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– асоциативно мислене;
– обогатяване на представата и разбирането за приятелството;
– сътрудничество;
– креативност.

Междупредметна връзка:

– човекът и природата – чрез определяне кое животно е питомно и кое диво;
– музика – пускане на песента „Малкият принц“;
– изобразително изкуство – рисуване на любим предмет, животно или растение, оцветяване в работен лист 2.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете част XXI от „Малкият принц“. Под формата на театрално представление да се проиграе срещата на Малкия принц с Лисицата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.
Да се прочете част XXI от „Малкият принц“.
Схематично представяне на основните моменти.
Онагледяване на примери за домашни и диви животни, използвайки картинен материал, фигурки на животни и др. Групиране на фигурките/картините на домашни и диви животни.
Да се подреди пъзел с образа на Малкия принц.
Оказване на подкрепа при изпълнение на поставените задачи.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да изработи картичка с роза (рисунка на роза или апликация).

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Български език и литература VII клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Текстът в масовата комуникация –
интервю, репортаж и информационна бележка 202
Извличане и обработване на информация от медиен текст 205
Художествен текст 209
Думата като лексикално средство в текста.
Неутрална, специализирана и експресивна лексика 211
Думата в речниковия състав на българския език.
Домашни думи, чужди думи (чуждици и заемки), остарели думи 214
Наклонение на глагола. Изявително наклонение.
Условно наклонение. Повелително наклонение 217
Преизказни глаголни форми 221
Съвместна употреба на глаголни времена и наклонения 224
Съставно сказуемо. Съставно глаголно сказуемо.
Съставно именно сказуемо 227
Пряко, непряко предаване на чужда реч 231
„Стани, стани, юнак балкански“ (Д. Чинтулов) –
теми, герои, мотиви, конфликти 234
„Вятър ечи, Балкан стене“ (Д. Чинтулов) – теми, мотиви, герои 236
„На прощаване в 1868 г.“ (Хр. Ботев) –
герои, мисли и чувства на лирическия герой, теми и мотиви 239
Из „Немили-недраги“ (Ив. Вазов): I ГЛАВА I, II, III, V, X, Епилог –
сюжет, главни герои, основни теми и идеи 242
„Една българка“ (Ив. Вазов) – сюжет, теми и идеи, герои 247
„Опълченците на Шипка“ (Ив. Вазов) – композиция, герои, теми и мотиви 251
„Българският език“ (Ив. Вазов) – композиция, теми и мотиви, герои 254
Из „До Чикаго и назад“ (Ал. Константинов) – сюжет, герои, теми 258
Из „Бай Ганьо. Невероятни разкази за един съвременен българин“:
„Бай Ганьо пътува“ (Ал. Константинов) – сюжет, теми и мотиви, герои 262

„Неразделни“ (Пенчо Славейков) – композиция, теми, мотиви, герои 265
„Заточеници“ (Пейо Яворов) – композиция, теми и мотиви, герои 268
„По жътва“ (Елин Пелин) – сюжет, герои, теми и мотиви 272
„По жицата“ (Й. Йовков) – сюжет, теми и мотиви, герои 277

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VII клас

Тема на урока:

ТЕКСТЪТ В МАСОВАТА КОМУНИКАЦИЯ –
ИНТЕРВЮ, РЕПОРТАЖ И ИНФОРМАЦИОННА БЕЛЕЖКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава интервю, репортаж и информационна бележка като медийни текстове.

1. Медии

Припомни си!

Сфери на общуването

В зависимост от човешката дейност в съвременния свят са се обособили няколко големи **сфери на общуване**:

- **битова сфера** – когато си говорим вкъщи, с приятелите си;
- **сфера на деловите отношения** – когато общуваме чрез различни документи;
- **научна сфера** – когато сме в училище по време на час или подготвяме уроците си;
- **медийна сфера** – когато четем вестници, списания, гледаме телевизия, слушаме радио;
- **сферата на изкуствата** – когато четем романи, стихотворения, гледаме филми и театрални спектакли и т.н.

Медиите в съвременния свят

Животът на съвременния човек е немислим без средствата за масово осведомяване. Представи си как би изглеждал денят ти без телевизията и радиото, без интернет, без мобилния ти телефон. Всички тези изобретения ни дават възможност да се осведомяваме за ставащото по света. Обмяната на информация днес се осъществява чрез съвременните **средства за масова комуникация – медиите**:

- вестници и списания;
- радио и телевизия;
- интернет издания.

Общуването в сферата на медиите

Речевите ситуации в сферата на медийното общуване имат следните особености:

- **предмет** – различни събития, важни за съвременното общество;
- **цел** – въздействие върху общественото мнение чрез информиране за актуални събития; развлечение и забава чрез съобщаване на полезни и любопитни факти;
- **участници** – създателите на медийните текстове, от една страна, и широк кръг потребители на информация – читатели, слушатели, зрители – от друга;
- **условия** – на всяко място, до което медиите имат обхват и достъп.

2. Видове медийни жанрове

А) ИНФОРМАЦИОННА БЕЛЕЖКА – кратко съобщение, новина за значимо събитие, съдържа информация за времето, мястото и участниците в актуално събитие. В информационната бележка авторът не прави коментари, не изразява лично мнение и оценки.

ПРИМЕР: Информационна бележка

ТРАКИЙСКИ РИТУАЛИ В СТАРОСЕЛ

На 22 юни тази година за шести път до хисарското село Старосел, където се намира откритият от археолозите храм на Ситалк, се проведе празник, посветен на древните ритуали на траките. В деня на лятното слънцестоене клуб „Аниматор" показа пред журналисти, туроператори и чуждестранни гости ритуала Еньова буля, който се е изпълнявал в чест на Слънцето – основното божество на траките.

От пресата

Б) РЕПОРТАЖ – информация от мястото на събитието, на което авторът присъства. Като обем репортажът е по-голям от информационната бележка, стреми се да окаже въздействие на читателя/зрителя.

ПРИМЕР: Репортаж за гр. Перущица.
https://youtu.be/NgrzkMJVWpA

В) ИНТЕРВЮ – при интервюто журналист задава въпроси на известни личности, специалисти в дадена област, за да се разясни определен проблем или да разберем повече за техния живот.

ПРИМЕР: Интервю с Криско (би могло да се избере и друго интервю по преценка на учителя).
https://www.youtube.com/watch?v=xYbIlrADaow

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група).

РАБОТЕН ЛИСТ

ТЕКСТЪТ В МАСОВАТА КОМУНИКАЦИЯ

1. КАКВО Е ИЗОБРАЗЕНО НА КАРТИНКИТЕ?
2. КОИ СА СРЕДСТВАТА ЗА МАСОВА КОМУНИКАЦИЯ?
3. ОТ КОЙ ИЗТОЧНИК НА ИЗОБРАЖЕНИЯТА КАКВА ИНФОРМАЦИЯ ПОЛУЧАВАМЕ?
4. ОТ КОЙ ИЗТОЧНИК ИНФОРМАЦИЯТА Е НАЙ-ДОСТОВЕРНА (ВЯРНА, ИСТИННА)? ЗАЩО?
5. КОЕ ОТ ИЗОБРАЖЕНИЯТА НЕ Е СРЕДСТВО ЗА МАСОВА КОМУНИКАЦИЯ? ЗАЧЕРКНЕТЕ ГО.
6. КОЕ ОТ ИЗОБРАЗЕНИТЕ СРЕДСТВА ЗА МАСОВА КОМУНИКАЦИЯ ИЗПОЛЗВАТЕ НАЙ-МНОГО?
7. КАКВО ОБИЧАТЕ ДА ГЛЕДАТЕ ПО ТЕЛЕВИЗИЯТА?

РАБОТЕН ЛИСТ 2

ТЕКСТЪТ В МАСОВАТА КОМУНИКАЦИЯ

КОИ ДУМИ СЕ ОТНАСЯТ ЗА МЕДИЙНИЯ ЖАНР? ОГРАДЕТЕ ГИ.

ИНТЕРВЮ АРХИТЕКТ РЕПОРТАЖ СТИХОТВОРЕНИЕ
ГЕРОЙ РЕЛЕФ РЕПОРТЕР ЖУРНАЛИСТ
СТАТИЯ ИНТЕРВЮИРАН ПЛАНЕТА ТЕЛЕВИЗИОННО ПРЕДАВАНЕ
ПУБЛИКАЦИЯ ИНТЕРВЮИРАЩ ИНТЕРВЮ
АКТУАЛНО СЪБИТИЕ ПРЕСА НОВИНИ ТРАПЕЦ

- КОИ ОТ ДУМИТЕ, КОИТО ОГРАДИХТЕ, СА СИНОНИМИ?
- КОЯ ОГРАДЕНА ДУМА Е ОМОНИМ? (ПРИМЕР: ГРАД – ВАЛЕЖ, ГРАД ЗА ЖИВЕЕНЕ).
- ПОД ВСЯКО ОТ ИЗОБРАЖЕНИЯТА ПО-ДОЛУ ЗАПИШЕТЕ ОГРАДЕНИТЕ ДУМИ, КОИТО СЕ ОТНАСЯТ ЗА НЕГО.
- ОБЯСНЕТЕ ЗНАЧЕНИЕТО НА ВСЯКА ОГРАДЕНА ДУМА.

➢ ОТ КОЯ НАУЧНА СФЕРА (ОТ КОЙ УЧЕБЕН ПРЕДМЕТ) СА ДУМИТЕ, КОИТО НЕ ОГРАДИХТЕ?

.....

.....

.....

Времево разпределение:

40 мин. – разяснение от учител за особеностите на медиите и видовете медийни жанрове.

40 мин. – изпълнение на задачите от работен лист 1 и работен лист 2.

Групова дейност в класната стая:

Учениците работят в група по двама, като единият е в ролята на четящ и пишещ, а другият на отговарящ и ограждащ (ученикът със СОП).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Викторини:

https://quizlet.com/324427104/%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%D1%8A%D1%82-%D0%B2-%D0%BC%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D-0%B8%D0%BA%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F-%D0%98%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B0-%D0%B1%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%B6%D0%BA-%D0%B0-flash-cards/

https://quizlet.com/158476186/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D0%B9%D0%BD%D0%B8-%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%91%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%-81%D0%BA%D0%B8-flash-cards/

2. Публикация:

https://www.zapiski.info/18124/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D0%B9%D0%BD%D0%B8-%D0%B6%D0%B0%D0%BD%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– обогатяване на общата култура;
– запознаване с различни начини за търсене и намиране на достоверна информация;
– комуникативност;
– сътрудничество;
– логическо мислене, визуална памет.

Междупредметна връзка:

– възможност за връзка с всеки от изучаваните предмети чрез подбора на думички от работен лист 2.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се използва статия от вестник, списание, любимо предаване или др. по избор и преценка на родителя. Да се определят предметът, целта и участниците .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разяснение на непознати думи.
Оказване на подкрепа при работа по задачите от работния лист.
Да се дадат примери за различните сфери на общуване чрез конкретни ситуации, познати и разбираеми за ученика.
Онагледяване на примерите чрез използване на вестници, учебници, книги и др.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани средства за четене, писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът да вземе интервю от свой близък.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VII клас

Тема на урока:

ИЗВЛИЧАНЕ И ОБРАБОТВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ОТ МЕДИЕН ТЕКСТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Търси, извлича, подбира информация от различни медийни текстове.

Извличането на информация от медийните текстове и обработването ѝ ни помага да се осведомяваме за актуални и значими за нас събития. Този процес протича в три етапа. В първия възприемаме информацията от текста, във втория я извличаме, а в третия достигаме до осмислянето ѝ.

ЕТАПИ НА ИЗВЛИЧАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ОТ МЕДИЕН ТЕКСТ

1. Възприемане на информацията от текст – прочит/слушане на текста и запознаване с непознатите думи.

2. Извличане на информацията от текст – къде и кога се извършва описаното събитие, кои са участниците, какво е отношението на автора.

3. Обработване на информацията в текста – осмисляне на информацията, кое е най-важното, което сме научили, как ни въздействат.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, диференцирана задача).

Задача 1:

РАБОТЕН ЛИСТ 1

ИЗВЛИЧАНЕ И ОБРАБОТВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ОТ МЕДИЕН ТЕКСТ

1. **ИЗГЛЕДАЙТЕ ВИДЕОТО:**
   https://www.edna.bg/za-roditeli/zabavleniia-za-decata-prez-vakanciiata-4649099
2. **ПОГЛЕДНЕТЕ ИЗОБРАЖЕНИЯТА, СЛЕД КАТО СТЕ ИЗГЛЕДАЛИ ВИДЕОТО. С КОИ ПРЕДМЕТИ КАКВА ЗАБАВНА ИГРА МОЖЕ ДА СИ НАПРАВИМ? РАЗКАЖЕТЕ.**
3. **КОИ ЦВЕТОВЕ НА БОИЧКИТЕ СА ИЗПОЛЗВАНИ ЗА ЕДНА ОТ ИГРИТЕ?**
4. **КОЯ ОТ ИГРИТЕ ВИ ДОПАДНА НАЙ-МНОГО? А ВИЕ ИМАТЕ ЛИ СИ ЛЮБИМА ИГРА/ЗАНИМАНИЕ ЗА ЛЯТОТО?**

Задача 2: Учителят може да подбере подходяща статия от интернет на тема: „Видове стилове музика“ с кратко обяснение на всеки стил, като пуска песен от съответния стил след изчитане особеностите на стила. След изчитане на статия:

– ученикът трябва да сподели кой стил му е допаднал най-много съгласно изслушаните музикални изпълнения;

– колко са видовете стилове музика (да ги преброи и да ги назове)?

– какво ново и интересно е научил за стиловете музика?

– какъв стил музика обича той, кой е любимият му изпълнител?

Задача 3: Прочетете медийния текст и отговорете на следните въпроси:

– Какъв е видът на медиийния текст? Интервю, репортаж или информационна бележка? Защо смятате така?

– За какво събитие се съобщава в текста? Къде и кога ще се проведе?

– Какви награди ще бъдат връчени?

– Кой ще участва в програмата?

– Нарисувайте плакат покана за събитието.

Откриват „Пловдив чете“ в Античния театър

Официалното откриване на 15-ото издание на Литературния фестивал „Пловдив чете“ ще е на 13 юни, вторник, от 19,30 часа, в Античния театър, съобщиха организаторите на събитието. И тази година ще бъдат връчени наградите „Орфеев венец“ за високи постижения в съвременната поезия и „Златна четка“ за художествено оформление. Ще има и богата музикална програма с участието на много познати на публиката изпълнители.

Времево разпределение:

20 мин. – разяснение на урока от учител.

60 мин. – изпълнение на задачите.

Групова дейност в класната стая:

По задача 1 и 3 учениците могат да работят по двойки, като в задача 1 единият ученик е четящ , а другия обяснява устно отговорите на въпросите.

В задача 3 ролите са същите, като рисунката на плакат покана може да бъде възложена на ученика със СОП.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Упражнение:

https://bgmateriali.com/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BB/%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%B5-%D0%B8-%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%B8%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F-%D0%BE%D1%82-%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D0%B5%D0%BD-%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82

2. Тест:

https://bgmateriali.com/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BB/%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82-%D0%BF%D0%BE-%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D0%BA-%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%B5-%D0%B8-%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%B8%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F-%D0%BE%D1%82-%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D0%B5%D0%BD-%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

– извличане на информация от текст;
– формиране на лична оценка и мнение;
– логическо мислене;
– креативност;
– сътрудничество.

Междупредметна връзка:

– технологии и предприемачество – видео от работен лист 1 за изработване на различни приспособления за игри.
– музика – запознаване с видовете стилове музика в задача 2.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се упражни извличането на информация от медиен текст, прилагайки етапите за извличане на информация от текст или видео по избор.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.
Използване на беседа за аналог със стари знания.
Използване на познати за ученика текстове за разяснение на етапите на извличане на информация.
Оказване на подкрепа при работа по задачите, поставени от учителя.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да съчини свое събитие. Да направи картичка, с която да покани семейство и приятели.
Въпроси, които да следва при съчиняване на събитието:

1. Какво събитие ще се проведе?
2. Къде и кога ще се проведе?
3. Каква ще бъде програмата на събитието и кои ще са участниците?

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VII клас

Тема на урока:

ХУДОЖЕСТВЕН ТЕКСТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът търси, извлича, подбира, анализира информация от художествен текст.

► **Художественият текст може:**

- ▷ да пресъздава художествени светове, които наподобяват реалния свят или значително се различават от него;
- ▷ да внушава определени идеи и да поражда емоционални реакции;
- ▷ да въздейства върху мислите, чувствата и въображението на читателя.

► **Художественият текст може:**

- ▷ да пресъздава художествени светове, които наподобяват реалния свят или значително се различават от него;
- ▷ да внушава определени идеи и да поражда емоционални реакции;
- ▷ да въздейства върху мислите, чувствата и въображението на читателя.

Примери за художествени текстове:

– поезия – стихотворения(„Хубава си, моя горо“, „Отечество любезно, как хубаво си ти“, „Художник“, „Братчетата на Гаврош“ и др.).

– проза – приказки („Грозното патенце“, „Пепеляшка“ и др.), разкази („Косачи“, „Серафим“), роман („Под игото“).

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект).

РАБОТЕН ЛИСТ
ХУДОЖЕСТВЕН ТЕКСТ

1. **ПРОЧЕТЕТЕ ХУДОЖЕСТВЕНИТЕ ТЕКСТОВЕ. КАКВИ СА ПО ВИД – ПРОЗА ИЛИ ПОЕЗИЯ?**
2. **ЗА КАКВО СЕ РАЗКАЗВА ВЪВ ВСЕКИ ОТ ТЯХ? КАКВА ЕМОЦИЯ НИ НОСИ?**
3. **КАКВО Е ПОСЛАНИЕТО/ПОУКАТА НА ВСЕКИ ХУДОЖЕСТВЕН ТЕКСТ?**
4. **НАПРАВЕТЕ ИЛЮСТРАЦИЯ КЪМ ВСЯКО ХУДОЖЕСТВЕНО ПРОИЗВЕДЕНИЕ.**

Към себе си

…Когато си на дъното на пъкъла,
когато си най-тъжен, най-злочест,
от пареците въглени на мъката
си направи сам стълба и излез…
Дамян Дамянов

НАДЕЖДА

Ако можех да имам едно
магазинче със две полички,
бих продавал... познайте какво?
— Надежда. Надежда за всички.

„Купете! С отстъпка за вас!
Всеки трябва надежда да има!“
И на всеки бих давал аз,
колкото трябва за трима.

А на този, който няма пари
и само отвънка поглежда,
бих му дал, без да плаща дори,
всичката своя надежда.
ДЖАНИ РОДАРИ

„Мъдрец наистина беше Сали Яшар, много нещо беше видял, много нещо беше преживял, но едно беше ясно за него: с мъки, с нещастия е пълен този свят, но все пак има нещо, което е хубаво, което стои над всичко друго — любовта между хората“ - **Из „Песнта на колелетата” на Йордан Йовков**

ПРОЛЕТ
…Пролет моя, моя бяла пролет -
знам, ще дойдеш с дъжд и урагани,
бурна страшно, огнеметежна
да възвърнеш хиляди надежди
и измиеш кървавите рани.

Как ще пеят птиците в житата!
Весели ще плуват във простора...
Ще се радват на труда си хората…
и ще се обичат като братя.
Н.ВАПЦАРОВ

ЖИВЕЙ!

…Живей, когато имаш всичко-
или от всичко си лишен-
и късаш думите на срички,
за да не паднеш в техен плен.

Живей, когато ти се плаче-
или от плач си отвратен-
от бели вълци и гризачи,
които ровят в твоя ден.

Живей с умората на всеки,
сънувай неговия сън,
и ако всичко си отрекъл-
повикай Слънцето отвън…
МАТЕЙ ШОПКИН

Времево разпределение:
30 мин. – разяснение на урока от учител.
30–40 мин. – изпълнение на поставената задача.

Групова дейност в класната стая:
Задача 1: Учениците са разделени на групи по 5 човека. Задачата им е да направят постер „Посланието на художествените текстове“ – всеки ученик отговаря за отделен художествен текст от работния лист. (Напр.: ученик 1 – отговаря за стихотворението „Пролет“, ученик 2 за „Надежда“ и т.н.). Задачата им е да изрежат и залепят худ. текстове на флипчарт, като под всеки от тях запишат отговорите на въпросите от работния лист и направят илюстрация към него. Илюстрациите могат да бъдат под формата на апликации или други творчески проекти.
Ученикът със СОП може да отговаря за рисунките към текстовете.
Печели отборът, който е направил най-красив и оригинален постер.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Интерактивни упражнения:

https://es.liveworksheets.com/worksheets/bg/%D0%91%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B8_%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D0%BA_%D0%B8_%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0_-_%D0%91%D0%95%D0%9B/%D0%A0%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BD_%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%82/%D0%9E%D1%82%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80_%D0%BD%D0%B0_%D0%B2%D1%8A%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81_%D0%BA%D1%8A%D0%BC_%D1%85%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B5%D0%BD_%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82_xz330255ha

https://es.liveworksheets.com/worksheets/bg/%D0%91%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B8_%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D0%BA_%D0%B8_%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0_-_%D0%91%D0%95%D0%9B/%D0%A7%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B5_%D1%81_%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B1%D0%B8%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B5/%D0%A7%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B5_%D1%81_%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B1%D0%B8%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B5_jx37720ek

https://learningapps.org/1791666

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– асоциативно мислене;
– креативност;
– емоционална интелигентност;
– работа в екип.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство – рисуване на илюстрации към художествени текстове.

Работа у дома и участие на семейството: Да се прочете любима на ученика приказка или стихотворение. Да се отговори на следните въпроси:

1. За какво се разказва в приказката/стихотворението?
2. Каква е поуката/посланието?
3. Как те кара да се чувстваш?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Оказване на подкрепа при работа по задачите, поставени от учителя. (Да се прочетат текстовете от работния лист. Подпомагане на ученика при отговор на въпросите за всеки текст чрез задаване на опорни въпроси, ключови думи и др.).

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане и рисуване(при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Вариант 1: Ученикът да намери в интернет стихотворение, което силно го е впечатлило. По възможност да го разпечата или препише и да направи илюстрация към него. Да обясни какво му е харесало в стихотворението.

Вариант 2: Ученикът да намери стихотворение за мама в интернет, да направи картичка –изненада за мама: да препише стихотворението и да нарисува подходяща илюстрация към него.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VII клас

Тема на урока:

ДУМАТА КАТО ЛЕКСИКАЛНО СРЕДСТВО В ТЕКСТА.
НЕУТРАЛНА, СПЕЦИАЛИЗИРАНА И ЕКСПРЕСИВНА ЛЕКСИКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разграничава неутрална и експресивна лексика.

1. Неутрална лексика – думи, които не подсказват лично отношение на говорещия към нещата. Това са обикновено думите, с които назоваваме нещата от нашето ежедневие.

Например: маса, стол, училище, чанта и т. н.

2. Специализирана лексика – думи термини, присъщи за научните текстове

Например: теорема, морфема, формула, релеф и т. н.

3. Експресивна лексика – думи, които изразяват лично отношение/емоция на говорещия.
Например: котенце, миличко, зайче, женище

Неутрална лексика	Експресивна лексика	Постигнат ефект чрез експресивната лексика
едър човек	*гигант, великан, исполин*	усилване на признак
хубава жена	*богиня, кукла, фея*	образност
котка	*котенце, маце, писанка*	положителна емоция
говори	*плямпа, дрънка, бръщолеви*	отрицателна емоция

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група).

РАБОТЕН ЛИСТ

Неутрална, специализирана и експресивна лексика.

1. ПРОЧЕТЕТЕ ДУМИТЕ. ОЦВЕТЕ В:
   ЗЕЛЕНО – ДУМИТЕ ОТ НЕУТРАЛНАТА ЛЕКСИКА
   ЧЕРВЕНО – ДУМИТЕ ОТ СПЕЦИАЛИЗИРАНАТА ЛЕКСИКА
   ЖЪЛТО – ДУМИТЕ ОТ ЕКСПРЕСИВНАТА ЛЕКСИКА
2. СВЪРЖЕТЕ ДВОЙКИТЕ ДУМИ ОТ НЕУТРАЛНАТА И ЕКСПРЕСИВНАТА ЛЕКСИКА, КОИТО ИМАТ ЕДНО И СЪЩО ЗНАЧЕНИЕ.
3. КОЯ Е ВАШАТА ЛЮБИМА ДУМА? ОТ НЕУТРАЛНАТА, СПЕЦИАЛИЗИРАНАТА ИЛИ ЕКСПРЕСИВНАТА ЛЕКСИКА ЛИ Е?

НАЛЯГАНЕ КЛИМАТ БАБЧЕ АЛГЕБРА ВЪРВЯ
ТУЛОВИЩЕ ДУША ТЪРБУХ ДУШИЧКА БАБА
МЪКНА СЕ ГОВОРЯ
ТЯЛО ПЛЯМПАМ ЕПОХА ЛЕКСИКА КОРЕМ

РАЗГЛЕДАЙТЕ ИЗОБРАЖЕНИЯТА И ДУМИТЕ КЪМ ТЯХ. ЗАЧЕРКНЕТЕ ДУМИТЕ, КОИТО СА ОТ НЕУТРАЛНАТА ЛЕКСИКА.

бебе, мъниче, бебче

коте, писенце, котенце

смея се, хиля се, кискам се

Времево разпределение:
30 мин. – разяснение на урока от учител.
30 мин. – изпълнение на задачите от работния лист.

Групова дейност в класната стая:
По първата задача учениците могат да работят в група по трима: всеки отговря за различния вид лексика (ученик 1 – за неутрална лексика, ученик 2 – за експресивна лексика и т. н.). Учителят е направил на дъската следната таблица:

НЕУТРАЛНА ЛЕКСИКА	ЕКСПРЕСИВНА ЛЕКСИКА	СПЕЦИАЛИЗИРАНА ЛЕКСИКА

Всеки ученик има в себе работния лист и търси само думите, които принадлежат към лексиката, за която отговаря. Щом намери думата, отива на дъската и я записва в съответната колонка. В групата може да има четвърти ученик, чиято задача е да открие двойките думи, които имат едно и също значение, но принадлежат към различна лексика, и също да ги запише на дъската.

Ученикът със СОП може да изпълнява активно всяка от ролите, подпомаган в четенето от свой съученик.

Идея: Към първата задача от работния лист учителят да зададе въпрос: Коя дума от специализираната лексика към коя научна област се отнася (към кой изучаван предмет)?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Викторина:
https://create.kahoot.it/details/7/700627f9-f47b-4b57-9608-2fb2709e0f31

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– обогатяване на речника;
– различаване на емоционален и оценъчен изказ;
– комуникативност;
– сътрудничество.

Междупредметна връзка:

– математика, история, география чрез думите, които са подбрани като примери за специализирана лексика.

Работа у дома и участие на семейството:

Заучаване на определен набор от думи, между които да се прави връзка – кои от тях са от неутралната, специализираната и експресивната лексика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Оказване на подкрепа при работа по задачите от работния лист.

Изготвяне на списък с думи, усвоени от ученика, групирани спрямо лексикалното им значение.

Заучаване на нови думи, които биха били полезни на ученика занапред (от неутралната, специализираната и експресивната лексика).

Съставяне на изречения с тях.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да състави изречения със следните думи: раница, геометрия, гигант. Да определи коя дума от коя лексика е (от неутралната, специализираната или експресивната лексика).

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VII клас

Тема на урока:

ДУМАТА В РЕЧНИКОВИЯ СЪСТАВ НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК. ДОМАШНИ ДУМИ, ЧУЖДИ ДУМИ (ЧУЖДИЦИ И ЗАЕМКИ), ОСТАРЕЛИ ДУМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Разпознава домашни думи и чужди думи (чуждици и заемки); остарели думи.

1. Речников състав на езика – всички думи в даден език със значението и смисъла, който носят.

2. Видове думи в речниковия състав на езика

а) архаизми (остарели думи) – думи, които вече не се използват в общуването, тъй като са заменени с нови. Срещаме такива думи в някои художествени произведения, които учим по литература.

Например: байрак=знаме, одая=стая, бран=война.

б) домашни думи – нашите родни думи, наследени от нашите предци.

Например: агне, баба, дядо, бряг, душа, майка, море, мъдрост, белег.

в) чужди думи – идват от езиците на други народи и биват два вида:

– заемки – думи, които назовават предмети, явления – нови за българската култура, заемаме ги от други народи.

Например: тетрадка, автомобил, костюм, компютър, килим.

Полезно е да знаеш следните думи, които са част от речника на съвременния български език и са заемки:

- **от френски:** анкета, ансамбъл, ботуш, бутилка, гара, гардероб, ефект, илюзия, интересен, модел, момент;
- **от латински:** анализ, анонимен, база, вариант, депутат, документ, импулс, инстинкт, егоизъм;
- **от турски:** адаш, акъл, бакшиш, беля, боклук, бая, зехтин, кибрит, колан;

от английски: акаунт, бизнес, интернет, офис, бодигард.

– чуждици – думи, които идват от чужди езици и имат синонимни варианти в българския език.

Например: мениджър (управител), фен (почитател), рефер (съдия), лайквам (харесвам), хейтвам (не харесвам), шоу (представление), мерси (благодаря).

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група).

РАБОТЕН ЛИСТ

ОСТАРЕЛИ, ДОМАШНИ, ЧУЖДИ (ЧУЖДИЦИ, ЗАЕМКИ) ДУМИ

1. СВЪРЖЕТЕ ДУМИТЕ СЪС СЪОТВЕТСТВАЩОТО ИМ ИЗОБРАЖЕНИЕ.
2. ОПРЕДЕЛЕТЕ КОИ ДУМИ СА ДОМАШНИ, КОИ ЧУЖДИЦИ ИЛИ ЗАЕМКИ.
3. СЪСТАВЕТЕ ИЗРЕЧЕНИЕ С ВСЯКА ДУМА.

ОДАЯ
АГНЕ
МАЙКА
РЕФЕР
БОТУШ
ЛАЙКВАМ

СВЪРЖЕТЕ ДУМИТЕ ЧУЖДИЦИ СЪС СЪОТВЕТНИЯ ИМ БЪЛГАРСКИ ЕКВИВАЛЕНТ (СИНОНИМ)

ЧУЖДИЦИ	ДОМАШНИ ДУМИ
МЕНИДЖЪР	МОДЕРЕН
КОРЕКЦИЯ	УПРАВИТЕЛ
ФЕШЪН	РИСКОВ
ЕКСТРЕМЕН	ПРЕДСТАВЛЕНИЕ
ШОУ	ПОПРАВКА

Времево разпределение:

30 мин. – разяснение на урока от учител.

30 мин. – изпълнение на задачите от работния лист.

Групова дейност в класната стая:

Учениците могат да изпълнят упражненията по двойки, като единият ученик бъде четящ и пишещ, а другия говорещ и свързващ (ученикът със СОП).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Видеопрезентация:
https://www.youtube.com/watch?v=YY6dUwuDD74
2. Презентация:
http://staging.44sou.eu/wp-content/uploads/2014/03/Domashni-i-chuzhdi-dumi-v-teksta-Martin-Petrov.pdf

3. Речници:

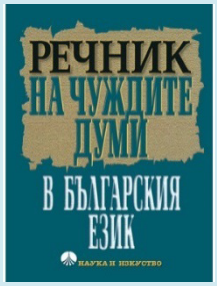

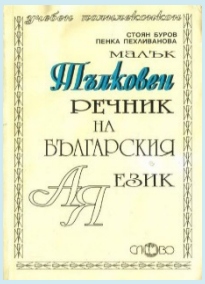

4. Тест:

https://www.lifebites.bg/test-chujdi-dumi/

5. Викторина:

https://create.kahoot.it/details/7/700627f9-f47b-4b57-9608-2fb2709e0f31

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– обогатяване на речника;

– обща култура за произхода на думите в българския език;

– сътрудничество;

– логическо мислене.

Междупредметна връзка:

– английски език или друг изучаван чужд език чрез превода на думите от упражненията.

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на картинки за оцветяване, които ученикът да назове и да определи кои са домашни думи, чужди думи (чуждици и заемки) и остарели думи.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разяснение на непознати думи.

Онагледяване на примери за домашни думи, чужди думи (чуждици и заемки), остарели думи чрез използване на картинен материал, предмети от обкръжението, действия и др.

Запознаване на ученика с тълковен речник и речник на чуждите думи. Как се използват.

Оказване на подкрепа при работа по задачите от работния лист.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за писане и четене (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Открий чуждата думата (заемка) в следното изречение и я нарисувай:

Много обичам да ям бонбони.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VII клас

Тема на урока:

НАКЛОНЕНИЕ НА ГЛАГОЛА. ИЗЯВИТЕЛНО НАКЛОНЕНИЕ. УСЛОВНО НАКЛОНЕНИЕ. ПОВЕЛИТЕЛНО НАКЛОНЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът различава и използва изявително, условно и повелително наклонение.

1. Наклонение на глагола – различни форми на глагола, чрез които говорещият може да изрази отношението си към действието.

2. Видове наклонения в българския език

а) ИЗЯВИТЕЛНО НАКЛОНЕНИЕ – основно и най-използвано наклонение, чрез което говорещият съобщава, пита или отрича някакви факти, разказва истории.

Пример: Днес времето е слънчево.

Ще ходим ли на училище утре?

Не обичам лошото време.

Вчера ходих на рожден ден.

б) ПОВЕЛИТЕЛНО НАКЛОНЕНИЕ

► **С формите за повелително наклонение говорещият изразява желанието си събеседникът** (слушащият):

▷ **да извърши някакво действие:** *Затвори вратата!*

▷ **да прекрати дадено действие:** *Спри да говориш!*

▷ **да не предприема дадено действие:** *Не ходете без шапка през зимата.*

С **формите за повелително наклонение** изразяваме следните речеви действия:

► **заповядваме:** *Спри! Чакайте!*

► **правим предложение:** *Хайде да отидем на кино.*

► **отправяме покана:** *Заповядайте ни на гости!*

► **даваме инструкции:** *Завийте първо наляво.*

► **молим учтиво:** *Кажете ми, моля, кой автобус отива до гарата.*

в) УСЛОВНО НАКЛОНЕНИЕ

► **С изреченията в условно наклонение говорещият предполага, че *дадено действие е възможно при определени условия*:**

*Утре **бихме отишли** да поплуваме, ако не вали.*

► Освен предположения с изречения в условно наклонение изразяваме още:

– **учтива молба:** *Извинете, бихте ли се преместили?*

– **позволение за нещо:** *Бих ли могъл да кажа нещо?*

– **покана:** *Бихте ли опитали от нашите продукти?*

– **учудване, изненада:** *Кой би казал, че това си ти?*

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група).

РАБОТЕН ЛИСТ 1

НАКЛОНЕНИЯТА В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК

1. **СРЕЩУ ВСЯКО ИЗРЕЧЕНИЕ ЗАПИШЕТЕ ЗНАКА НА ИЗПОЛЗВАНОТО НАКЛОНЕНИЕ, СЪОТВЕТНО:**
   - **И** – ИЗЯВИТЕЛНО НАКЛОНЕНИЕ;
   - **У** – УСЛОВНО НАКЛОНЕНИЕ;
   - **П** – ПОВЕЛИТЕЛНО НАКЛОНЕНИЕ.

БИХТЕ ЛИ МИ УСЛУЖИЛИ С ХИМИКАЛ?
ВЧЕРА ХОДИХ НА ПИКНИК В ГОРАТА.
ОТИВАЙ ДА ЛЯГАШ!
ЗАГУБИХ СИ ЛЮБИМАТА ШАПКА.
БИХ ТИ СТАНАЛ ПРИЯТЕЛ, АКО БЕШЕ ЧЕСТЕН С МЕН.
ХАЙДЕ ДА ИГРАЕМ ФУТБОЛ!
ТАЗИ ГОДИНА ЩЕ ИМАМЕ МАТУРИ.
БИХ ТИ ПОМОГНАЛ, АКО ЗНАЯ КАК.
НЕКА НЯКОЙ ДА ЗАТВОРИ ВРАТАТА!
БИ ЛИ МИ ПОДАЛ КНИГАТА?

2. **КАК Е ПО-ПОДХОДЯЩО ДА СЕ ИЗРАЗИМ (ОГРАДЕТЕ ПРАВИЛНОТО), АКО:**

- ГОВОРИМ НА ПРИЯТЕЛ:
  - ХАЙДЕ ДА ПОКАРАМЕ КОЛЕЛЕТА В ПАРКА!
  - БИ ЛИ ПОКАРАЛ КОЛЕЛО С МЕН В ПАРКА?
- ГОВОРИМ С УЧИТЕЛ:
  - ПОМОГНЕТЕ МИ С ТАЗИ ЗАДАЧА!
  - БИХТЕ ЛИ МИ ПОМОГНАЛИ С ТАЗИ ЗАДАЧА?
- ГОВОРИМ С ПРОДАВАЧА В МАГАЗИНА:
  - ДАЙТЕ МИ ЕДНА ВАФЛА!
  - БИХТЕ ЛИ МИ ДАЛИ ЕДНА ВАФЛА?
- ГОВОРИМ С БРАТ ИЛИ СЕСТРА:
  - ИЗЛЕЗ ОТ СТАЯТА МИ!
  - БИ ЛИ ИЗЛЯЗЪЛ/А ОТ СТАЯТА МИ?

КОИ СА ИЗПОЛЗВАНИТЕ НАКЛОНЕНИЯ?

3. **ПОДЧЕРТАЙ ГЛАГОЛИТЕ В ТЕКСТА:**

- **Определи наклонението на глаголните форми в текста.**

Помислѝ си. Сега, след толкова време, сигурно тя би ти простила, нали. Ти тогава не намери сили и май съжаляваш. Сигурно би се зарадвала на протегнатата ти ръка. Затова не упорствай, довери се на сърцето си, повярвай в любовта!

4. **ДОВЪРШЕТЕ ИЗРЕЧЕНИЯТА:**

АКО МОЖЕХ ДА ЛЕТЯ, БИХ .....
АКО ИМАХ МАГИЧЕСКИ СИЛИ, БИХ.....
АКО НЯКОЙ МЕ ОБИДИ, БИХ.....
АКО НЯКОЙ ПЛАЧЕ, БИХ .....
АКО СРЕЩНА ЛЮБИМА ИЗВЕСТНА ЛИЧНОСТ, БИХ.....

КАКВО НАКЛОНЕНИЕ ИЗПОЛЗВАХТЕ?

РАБОТЕН ЛИСТ 2
НАКЛОНЕНИЯТА В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК

1. ЧУЙТЕ ПЕСНИТЕ, КОИТО УЧИТЕ ПО МУЗИКА. ПОДЧЕРТАЙТЕ ГЛАГОЛИТЕ В ТЯХ И ОПРЕДЕЛЕТЕ КАКВИ СА ИЗПОЛЗАНИТЕ НАКЛОНИЯ

https://www.youtube.com/watch?v=IdhQ7uf7IbY

2. ЧУЙТЕ СТИХОТВОРЕНИЕТО
https://www.youtube.com/watch?v=g5VuK5BeCGc
И ОПРЕДЕЛЕТЕ КОИ СА ИЗПОЛЗВАНИТЕ НАКЛОНЕНИЯ В ОТКЪСА:

За него – Живота –
направил бих всичко. –
Летял бих
със пробна машина в небето,
бих влезнал във Взривна
ракета, самичък,
бих търсил
в простора
далечна
планета.

Никола Вапцаров, „Вяра“

https://www.youtube.com/watch?v=jgnO1Z0ca2Q

Времево разпределение:

40 мин. – разяснение на урока от учителя.

60 мин. – изпълнение на задачите.

Групова дейност в класната стая:

Учениците са разделени на групи по двама – единият е пишещ и четящ, а другият слушащ, говорещ и подчертаващ (ученикът със СОП).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Видеопрезентация с упражнения:
https://www.youtube.com/watch?v=tA4HiGIEKLM

https://www.youtube.com/watch?v=zRS3tQv2NTo

https://www.youtube.com/watch?v=0EJdpM7459A

https://www.youtube.com/watch?v=R36xWUajMAw

2. Урок + упражнения:

https://bel7blog.wordpress.com/2016/05/15/%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F-%D0%BD%D0%B0-%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D0%B3%D0%BB%D0%B0%D0%B3/

https://slovum.com/mood-of-verb/

3. Интерактивни задачи:

https://learningapps.org/7497785

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– правилен изказ;

– ориентиране в условностите на различните видове общуване;

– спазване етикет на официално и неофициално общуване;

– сътрудничество.

Междупредметна връзка:

– музика – използване текстове на песни, изучавани по музика

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на работните листи за затвърждаване на знанията относно правилното използване на изявително, условно и повелително наклонение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Разяснение на случаите, в които могат да се използват различните наклонения чрез даване на примери от ежедневието, любима тема и др.

Оказване на подкрепа при работа по задачите, поставени от учителя.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да определи вида наклонение в изречението:

Ако имаше бонбони, бих изял всички.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VII клас

Тема на урока:

ПРЕИЗКАЗНИ ГЛАГОЛНИ ФОРМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава и използва преизказните глаголни форми.

В българския език, когато говорещият препредава информация за събития, като се позовава на чужд текст, се употребяват специални глаголни форми от типа ***си отишла, била взела, щели да пратят***. Те се наричат **глаголни форми за преизказване** или **преизказни глаголни форми**.

Най-често си служим с преизказни глаголни форми, когато става дума за събития, на които **не сме били очевидци**. За тези събития сме узнали от друго лице, което в повечето случаи споменаваме като източник на информацията, например в репликата на Ники: *...Вили ми каза, че госпожа Петрова заминавала.*

Приказките са обикновено в преизказни глаголни форми.

Пример: ИМАЛО едно време едно момиче, което ЖИВЕЕЛО с баба си и дядо си…

Да си припомним чрез схема как представяме свидетелски разказ за минали събития:

Можем да представим разказа с **преизказни глаголни форми** чрез схема така:

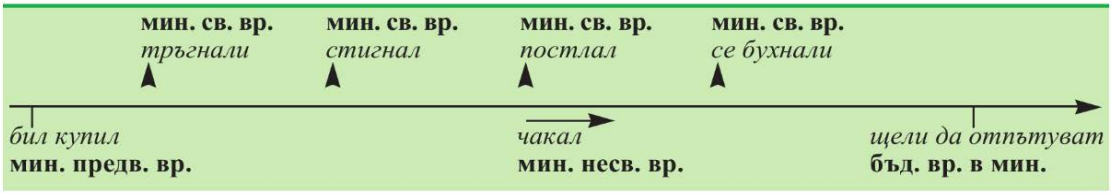

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група).

ЗАДАЧА 1: Изгледайте видеото „10 НЕЩА, КОИТО ДНЕШНОТО ПОКОЛЕНИЕ НЕ ЗНАЕ ЗА СОЦИАЛИЗМА“: https://www.youtube.com/watch?v=z2EvvTUXOoQ

Преобразувайте използваните глаголи в техните преизказни форми.

ЗАДАЧА 2: Учителят пуска видео на подходяща за възрастта на децата приказка, докато слушат, учениците трябва да извадят поне 10 преизказни форми на използваните глаголи.

ЗАДАЧА 3: Работен лист.

РАБОТЕН ЛИСТ

ПРЕИЗКАЗНИ ГЛАГОЛНИ ФОРМИ

1. НАПРАВЕТЕ ЛИНИИ НА ВРЕМЕТО ПО ПОДОБИЕ НА ПОКАЗАНИТЕ ПО-ДОЛУ ЗА ГЛАГОЛА:

ИГРАЯ

Да си припомним чрез схема как представяме свидетелски разказ за минали събития:

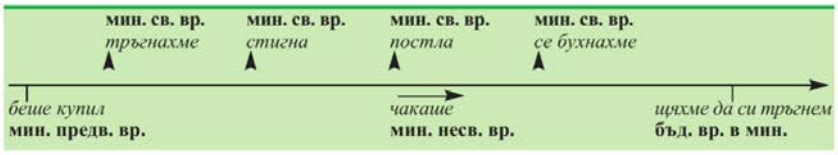

Можем да представим разказа с **преизказни глаголни форми** чрез схема така:

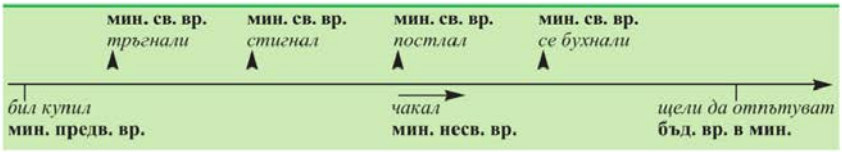

2. ОГРАДЕТЕ САМО ПРЕИЗКАЗНИТЕ ФОРМИ НА ГЛАГОЛИТЕ:

ПИШЕЛ СЛУШАМ ГЛЕДАЛ ЩЕ ХОДЯ ЩЕЛИ ДА ХОДЯТ

КУПИХ СРЕЩНАЛ БИЛИ ВИДЕЛИ ЧЕТА ЗАСПАЛ

3. Преобразувайте глаголните форми от изреченията в преизказни. Запишете получените нови изречения.

Сега той пише новия си роман.
Говори се, че...
Всяка вечер тя работеше до късно.
Разбрах, че...
На концерта дойдоха много хора.
Чух, че...
Децата вече са пристигнали в Сопот.
Таня каза, че...
Вечерта всички бяха научили новината.
Стана ясно, че...
Утре те ще заминат за Франция.
Научих, че...
Ани за малко щеше да изпусне самолета.
Казаха ми, че...

Времево разпределение:

20 мин. – разяснение на урока от учител.

20 мин. – изпълнение на задача 1.

20 мин. – изпълнение на задача 2.

30 мин. – изпълнение на задача 3.

Групова дейност в класната стая: Учениците са разделени на групи по двама – единият е пишещ и четящ, а другият слушащ, говорещ, ограждащ и чертаещ (ученикът със СОП).
Ресурси, които могат да се използват за темата: 1. Видеопрезентация: https://www.youtube.com/watch?v=4eEBpVshBnw 2. Тест: https://www.smartest.bg/rbogdanova/preizkazni-glagolni-formi-7-klas-3974
Развитие на социални умени, свързани с темата на урока: – времева ориентация и поставяне на паралел и разграничение между събития, на които сме били свидетели и на които не сме; – правилен изказ; – сътрудничество.
Междупредметна връзка: – история – чрез видеото, което се пуска в задача 1.
Работа у дома и участие на семейството: Да се прочете приказка. Да се запишат/кажат преизказни форми на използваните глаголи в нея.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Използване на беседа за аналог със стари знания. Използвайки схемата (времева линия), да се дадат примери за употреба на преизказни глаголни форми. Да се използва таблица за образуване на минало св. и минало несв. деятелно причастие. Образуване на минало св. и минало несв. деятелно причастие от глаголи, усвоени от ученика. Съставяне на изречения с тях.
Помощни средства и технологии: адаптирани средства за четене, писане, чертане (при необходимост), схема.
Самостоятелна и домашна работа: Да разкаже на семейството си история, която е чул от свой приятел.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VII клас

Тема на урока:

СЪВМЕСТНА УПОТРЕБА НА ГЛАГОЛНИ ВРЕМЕНА И НАКЛОНЕНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът различава и използва основните времена и наклонения в българския език.

ДА СИ ПРИПОМНИМ ГЛАГОЛНИТЕ ВРЕМЕНА В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК:

1. СЕГАШНО ВРЕМЕ – глагол в сегашно време означава действие, което се извършва в момента на говоренето, или състояние, което съществува в момента на говоренето (работя, лежа).

Освен това основно значение и тази главна употреба сегашно време има и други значения и употреби:

- изразява една общовалидна истина: *Човек се учи, докато е жив.*
- изразява обичайно действие, което се повтаря: *Всяка сутрин ставам рано, обличам се, закусвам и излизам.*
- постоянно действие или състояние: *дишам, зная, обичам.*
- изразява минало действие - това е сегашно историческо време: *През 1878 година България се освобождава от турско робство.*
- изразява сигурно бъдещо действие: *Утре отиваме на Витоша.*
- изразява близко бъдещо действие: *Идвам след малко.*
- изразява заповед: *Вземаш пари, отиваш в магазина и купуваш захар!*

2. МИНАЛО СВЪРШЕНО ВРЕМЕ – глагол в минало свършено време означава действие, извършено и завършено преди момента на говоренето.

Пример: Вчера ХОДИХ на кино.

3. БЪДЕЩЕ ВРЕМЕ – глагол в бъдеще време означава действие, което може или което трябва да се извърши след момента на говоренето.

Пример: Утре ЩЕ ХОДЯ на гости при баба.

4. МИНАЛО НЕСВЪРШЕНО ВРЕМЕ – изразява минало действие, за което не се знае дали е прекратено, или продължава да се извършва в момента на говоренето.

Пример: Боби и Димо ИГРАЕХА шах.

Те ПИЕХА студена вода.

5. МИНАЛО НЕОПРЕДЕЛЕНО ВРЕМЕ – минало неопределено време означава резултат от минало действие.

Пример: ПРЕМРЪЗНАЛ СЪМ, защото цял ден студувах.

6. МИНАЛО ПРЕДВАРИТЕЛНО ВРЕМЕ – минало предварително време означава резултат от минало действие, който се свързва с минал момент, за който се говори.

Пример: БЯХ ЧЕЛ, затова знаех, когато ме изпитаха.

БЯХ ИГРАЛ до късно, затова закъснях да се прибера за вечеря.

7. БЪДЕЩЕ ВРЕМЕ В МИНАЛОТО – бъдеще време в миналото означава действие, което е бъдеще спрямо минал момент.

Пример: Вчера ЩЯХМЕ ДА ХОДИМ на излет, но заваля.

9-те глаголни времена в българския език	
Сегашно време	ПИША
Минало свършено време	ПИСАХ
Бъдеще време	ЩЕ ПИША
Минало несвършено време	ПИШЕХ
Минало неопределено време	ПИСАЛ СЪМ
Минало предварително време	БЯХ ПИСАЛ
Бъдеще време в миналото	ЩЯХ ДА ПИША
Бъдеще предварително време	ЩЕ СЪМ ПИСАЛ
Бъдеще предварително в миналото	ЩЯХ ДА СЪМ ПИСАЛ

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект).

ЗАДАЧА 1:

РАБОТЕН ЛИСТ 1

ГЛАГОЛНИТЕ ВРЕМЕНА В БЪЛГГАРСКИЯ ЕЗИК

Сегашно време СЕГА	Бъдеще време УТРЕ	Минало свършено -ВЧЕРА Минало несвършено време- Когато ти дойде, аз .....
Чета	Ще чета	Четох/вчера/ Четях/Когато ти.../

Минало неопределено време СЪМ	Минало предварително време БЯХ	Бъдеще време в миналото ЩЯХ ДА
Съм чел	Бях чел	Щях да чета

РАЗПРЕДЕЛИ ГЛАГОЛИТЕ В ТАБЛИЦАТА ПО-ДОЛУ

ще работя, беше излязъл, е решил, са рисували, прави, писах, е писал, беше говорила, ще върви, виждам, усмихвал се, бяха работили, стояха, тръгваха, са изпитали, ще мечтаем, говореше, говори, щяхме да опитаме, премерили са, бяхме отговорили, щеше да падне, работя, мисли, мислеше, си работил, сме чели, бяха решили , ще уча, щеше да стане, е тръгнал, са изследвали

ВРЕМЕ	ПРИМЕРИ
СЕГАШНО ВРЕМЕ	
БЪДЕЩЕ ВРЕМЕ	
МИНАЛО СВЪРШЕНО ВРЕМЕ	
МИНАЛО НЕСВЪРШЕНО ВРЕМЕ	
МИНАЛО НЕОПРЕДЕЛЕНО ВРЕМЕ	
МИНАЛО ПРЕДВАРИТЕЛНО ВРЕМЕ	
БЪДЕЩЕ ВРЕМЕ В МИНАЛОТО	

ОБРАЗУВАЙТЕ ИЗРЕЧЕНИЯ С ПО ЕДИН ОТ ПРИМЕРИТЕ ЗА ВСЯКО ГЛАГОЛНО ВРЕМЕ.

ЗАДАЧА 2: Учителят пуска видеото „15 любопитни факта за България“: https://www.youtube.com/watch?v=9nhHQsL04tA

Дава следната инструкция: Ученици, докато гледате видеото, опитайте се да запишете поне 10 глагола, които да дават пример за различни глаголни времена в българския език. Учениците се състезават по двойки, печели двойката, дала примери за най-много видове времена в българския език.

Времево разпределение:

40 мин. – разяснение на урока от учител.

60 мин. – изпълнение на задачите.

Групова дейност в класната стая:

Задача 1 – Учениците работят в група по трима, като всеки отговаря за две глаголни времена според разпределението на учителя. Групите се състезават помежду си кой първи ще успее да разпредели глаголите правилно в таблицата. Ученикът със СОП работи с по-лесно разпознаваеми глаголни времена (сегашно, бъдеще време), подпомаган от свой съученик.

Задача 2 – описана по-горе.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Видеоурок:
https://bnt.bg/news/bel-savmestnata-upotreba-na-glagolni-vremena-v239031-263104news.html
2. Интерактивни упражнения
https://learningapps.org/6783350
https://learningapps.org/12664599
https://learningapps.org/9664896

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– времева ориентация;
– правилен изказ;
– логическо мислене;
– умение за слушане с разбиране;
– комуникативност;
– сътрудничество;
– нагласа за успех.

Междупредметна връзка:

– история и география – чрез видеото от задача 2.

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на таблица за образуване на глаголните времена. Усвояване на умението да използва правилно глаголните времена.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Изготвяне на картончета с усвоени от ученика глаголи.
Съставяне на изречения с тях във всички изучени времена.
Изготвяне на времева линия за нанасяне на вече съставените изречения.
Използване на беседа за аналог със стари знания.
Оказване на подкрепа при работа по задачите .

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Помагайки си с таблицата за 9-те глаголни времена, да напише/каже формата на глагола играя във всяко едно от времената.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VII клас

Тема на урока:

СЪСТАВНО СКАЗУЕМО. СЪСТАВНО ГЛАГОЛНО СКАЗУЕМО.
СЪСТАВНО ИМЕННО СКАЗУЕМО

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът разпознава и използва съставно именно и съставно глаголно сказуемо.

СКАЗУЕМО=ДУМАТА, ИЗРАЗЯВАЩА ДЕЙСТВИЕ ИЛИ СЪСТОЯНИЕ В ИЗРЕЧЕНИЕТО.

▶ **Сказуемите бивам:**

▷ **просто глаголно сказуемо** – изразено е с проста или сложна глаголна форма на един глагол:

*Ученикът **пише** (сег. вр.) съчинение.*
*Той вече **е написал** (мин. неопр. вр.) домашното.*
*Утре те **ще правят** (бъд. вр.) нов тест.*
*Тя **не беше правила** (мин. предв. вр) теста.*
*Никога **не бих се сетил** (усл. накл.) за това.*
***Недей да бързаш** (повелит. накл.) много.*

▷ **съставно сказуемо**

1. СЪСТАВНО ГЛАГОЛНО СКАЗУЕМО

▶ **Съставните сказуеми бивам:**

▷ **съставно глаголно сказуемо** – съдържа:

първи глагол	+ *да* +	втори глагол
начало		**основно действие**
продължаване		
край		
необходимост		
възможност		

Започвам да уча за изпита.
Те продължиха да вървят.
Ще спра да тренирам.
Трябва да се обадя на Иво.
Те не могат да пеят.

2. СЪСТАВНО ИМЕННО СКАЗУЕМО

▷ **съставно именно сказуемо** – съдържа:

спомагателен глагол	+	име
съм, бъда, стана		съществително име
казвам се		прилагателно име
наричам се		числително име
оказвам се		сег. деятелно причастие
		местоимение

Ние <u>сме футболисти</u>.
Те <u>ще бъдат щастливи</u>.
<u>Ще станем първи</u> на републиканското.
Тя <u>не е доволна</u> от резултатите.
Ние <u>се оказахме прави</u>.
Моята приятелка <u>се казва Мария</u>.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група).

РАБОТЕН ЛИСТ 1
СЪСТАВНИ СКАЗУЕМИ

1. **ОГРАДЕТЕ СЪС СООТВЕТНАТА ФИГУРА СКАЗУЕМИТЕ СПОРЕД ВИДА ИМ:**

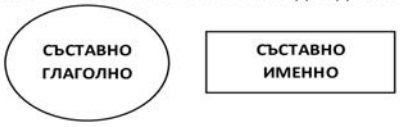

ПРОДЪЛЖАВАМ ДА ПИША	КАЗВАМ СЕ ИВАН	ТРЯБВА ДА УЧА	СПИРАМ ДА ПЛАЧА
ЗАПОЧВАМ ДА СЛУШАМ	СТАНА ДОБЪР	Е КРАСИВА	МОГА ДА РИСУВАМ

2. **СВЪРЖЕТЕ ВСЯКА ДУМА ОТ КОЛОНКАТА ПО СРЕДАТА С ПОДХОДЯЩИЯ ГЛАГОЛ/И. КОИ СА СЪСТАВНИТЕ ГЛАГОЛНИ СКАЗУЕМИ, А КОИ СА СЪСТАВНИТЕ ИМЕННИ СКАЗУЕМИ?**

РАБОТЕН ЛИСТ 2
СЪСТАВНИ СКАЗУЕМИ

8. Промени изреченията, като превърнеш подчертаните изрази в съставни глаголни сказуеми.
*Националният отбор **започна подготовка** за световното първенство.*
*Екипът от археолози **продължава работата** си на новооткритата тракийска гробница.*
*Учените **спряха проучването** на находката.*
*От утре **започвам четенето** на книгите за лятото.*
*След малко **свършвам писането** на съчинението по литература.*

ПРИМЕР:
започна да се подготвя

9. Промени изреченията, като превърнеш простите сказуеми в съставни глаголни.
Момичето заплака.
Сърната запристъпва леко към малкото.
Най-неочаквано заваля силен дъжд.
По тъмното небе затрепкаха ярки звезди.
На тази песен всички затанцуваха в кръг.
Ще дочета тази книга.
Все още доизграждат новия спортен комплекс.

ПРИМЕР:
започна да плаче

10. Промени изреченията, като превърнеш съставните именни сказуеми в прости сказуеми.
Още в ранната пролет дворът стана бял от първите кокичета.
Митко стана победител в състезанието.
Постиженията му в спринта станаха по-добри.
Всички вече бяха готови за пътуването.
Бузите ѝ станаха розови от вълнение.

ПРИМЕР:
побеля

11. Промени изреченията, като замениш простите сказуеми със съставни именни сказуеми.
Той преподава френски език.
Тази актриса изпълнява главната роля във филма.
Великите мореплаватели откриват нови земи.
Баща му командва танкова бригада.

ПРИМЕР:
е преподавател

12. Подчертай сказуемите в изреченията и попълни таблицата.

Вчера пристигна брат ми. Той е по-голям от мене. От една година започна да учи в спортно училище в друг град. Мама и татко се гордеят с него. Скоро той стана шампион на 100 метра гладко бягане. Трябва да положи още малко усилия за по-големи титли.

Прости сказуеми	Съставни сказуеми	
	съставни именни	съставни глаголни

Времево разпределение:

30 мин. – разяснение на урока от учителя.

60 мин. – изпълнение на задачите.

Групова дейност в класната стая:

Учениците са разделени на групи по двама – единият е пишещ и четящ, а другият слушащ, говорещ, ограждащ и чертаещ (ученикът със СОП).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Видеопрезентация:
https://www.youtube.com/watch?v=P65ghHBqF_c&t=11s
2. Видеоупражнения:
https://www.youtube.com/watch?v=tFs6WW2qat8
3. Интерактивни упражнения:
https://wordwall.net/resource/1922293/%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B6%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F-%D0%BF%D0%BE-%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B8--%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D0%BA
https://learningapps.org/7628606
https://learningapps.org/10494793
https://learningapps.org/11221152

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– обогатяване на речника;

– развиване на представа за начало, продължение, край на действие;

– креативност;

– логическо мислене;

– сътрудничество.

Междупредметна връзка:

– математика – чрез рисуване на геометрични фигури.

Работа у дома и участие на семейството:

Предоставяне на таблиците за образуване на съставно глаголно и съставно именно сказуемо. Усвояване на умението да ги прилага правилно.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разяснение на особеностите на основните части на речта: съществително име, прилагателно име, местоимение, и въпросите, с които се откриват.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Назоваване и диференциация на геометричните фигури, използвани в задачата от работния лист.

Съставяне на изречения, съдържащи съставно глаголно и съставно именно сказуемо , разбираеми за ученика, за разяснявене различните случаи, в които се използват.

Подчертаване на сказуемите.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане, чертане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да подчертае съставното сказуемо и да нарисува описаното в изречението.

Иван е футболист.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Български език, VII клас

Тема на урока:

ПРЯКО, НЕПРЯКО ПРЕДАВАНЕ НА ЧУЖДА РЕЧ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Различава пряка и непряка реч. Може да преразказва чужда реч.

▶ Пряка реч е *диалогът между героите* в художествени текстове:

– *Аз си тръгвам* – *промълви човечето.*

– *Остани* – *прошепна тя.*

▶ Непряка реч е *преразказана чужда* реч – пряка или непряка:

– *Скоро ще стигнете до хижата по тази пътека – каза мъжът.* (пряка реч) →

Мъжът каза, че скоро ще стигнем до хижата по тази пътека. (непряка реч)

Използвай съюз (че), когато пряката реч е съобщително изречение.	Използвай съюз (да), когато пряката реч е подбудително изречение!	Използвай въпросителна дума, когато пряката реч е въпросително изречение.
Пряка реч **– Трябва да напиша разказ – каза Тодор.**	Пряка реч **–Иво, пусни компютъра! – помоли се Илия.**	Пряка реч **– Митко, какво носиш? – попита Валя.**
Непряка реч Тодор каза, че трябва да напише разказ.	Непряка реч Илия се помоли на Иво да пусне компютъра.	Непряка реч Валя попита Митко какво носи.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, диференцирана задача).

РАБОТЕН ЛИСТ

ПРЯКА И НЕПРЯКА РЕЧ

1. **ПРОЧЕТЕТЕ ИЗРЕЧЕНИЯТА И ОПРЕДЕЛЕТЕ КОЕ ИЗРЕЧЕНИЕ Е В ПРЯКА РЕЧ И КОЕ В НЕПРЯКА. ОБОЗНАЧЕТЕ ГИ ПО СЛЕДНИЯ НАЧИН:**

   ПРЯКА РЕЧ – ОЦВЕТЕТЕ ИЗРЕЧЕНИЕТО В ЖЪЛТО ИЛИ ОТБЕЛЕЖЕТЕ СЪС ЗНАК П

   НЕПРЯКА РЕЧ - ОЦВЕТЕТЕ ИЗРЕЧЕНИЕТО В ЗЕЛЕНО ИЛИ ОТБЕЛЕЖЕТЕ СЪС ЗНАК Н

МАЙКАТА НА АНИ: - АНИ, ЗАЩО НЕ СИ ЗАКУСИЛА?
МАЙКАТА НА АНИ Я ПОПИТА ЗАЩО НЕ Е ЗАКУСИЛА.

ИВАН КЪМ ПЕТЪР: - ЩЕ ДОЙДЕШ ЛИ НА РОЖДЕНИЯ МИ ДЕН?
ИВАН ПОПИТА ПЕТЪР ДАЛИ ЩЕ ДОЙДЕ НА РОЖДЕНИЯ МУ ДЕН.

МАРИЯ КЪМ СЕСТРА СИ: - ПОМОГНИ МИ ДА ПОЧИСТИМ СТАЯТА!
МАРИЯ ПОМОЛИ СЕСТРА СИ ДА Й ПОМОГНЕ ДА ПОЧИСТЯТ СТАЯТА.

УЧИТЕЛЯТ КЪМ УЧЕНИЦИТЕ: - ДЕЦА, УТРЕ ЩЕ ПРАВИМ КОНТРОЛНА.
УЧИТЕЛЯТ КАЗА НА УЧЕНИЦИТЕ, ЧЕ УТРЕ ЩЕ ПРАВЯТ КОНТРОЛНА.

2. **ПРЕВЪРНЕТЕ ПРЯКАТА РЕЧ В НЕПРЯКА**

Идея за упражнение: Учителят пуска откъс от филм, в който има диалог между героите. Учениците трябва да преразкажат репликите им.

Времево разпределение:

30 мин. – разяснение на урока от учител.

40 мин. – изпълнение на задачите.

Групова дейност в класната стая:

Учениците са разделени на групи по двама – единият е пишещ и четящ, а другият слушащ, говорещ, оцветяващ (ученикът със СОП).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Видеопрезентация:

https://www.youtube.com/watch?v=JeOHhBmmm2o

https://www.youtube.com/watch?v=IihdRTF_Nw4

https://bnt.bg/bg/a/blgarski-ezik-7-klas-pryako-nepryako-i-polupryako-predavane-na-chuzhda-rech

2. Упражнения:

https://bel7blog.wordpress.com/2016/05/13/%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D1%8F%D0%BA%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D1%87/

https://www.liveworksheets.com/lv439116qt

https://www.liveworksheets.com/worksheets/bg/%D0%91%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B8_%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D0%BA/%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B6%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5/%-D0%9F%D1%80%D1%8F%D0%BA%D0%B0_-%D0%BD%D0%B5%D0%BF%D1%80%D1%8F%D0%BA%D0%B0_%D1%80%D0%B5%D1%87_qb518797vv

Развитие на социални умени, свързани с темата на урока:

– умение за пресъздаване на чужда реч;
– комуникативност;
– логическо мислене;
– сътрудничество.

Междупредметна връзка:

– чужд език – някои от репликите могат да бъдат преведени на изучавания чужд език

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете любима кратка приказка. Да се преразкаже.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.
Разяснение на превръщането на пряката реч в непряка чрез използване на познати и разбираеми за ученика текстове, ситуации от ежедневието и др.
Оказване на подкрепа при работа по задачите от работния лист.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да превърне пряката реч в непряка в следните изречения:

1. – Трябва да напиша домашната си работа – каза Петър.
2. – Мими, какво правиш? – попита Стефан.
3. – Иво, почисти си стаята! – помоли се майка му.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VII клас

Тема на урока:

„СТАНИ, СТАНИ, ЮНАК БАЛКАНСКИ“ (Д. ЧИНТУЛОВ) –
ТЕМИ, ГЕРОИ, МОТИВИ, КОНФЛИКТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Познава най-важното от биографията на автора и историческата епоха, различава теми, герои и идеи в творбата.

Запознаване с кратка биография на Добри Чинтулов, както и с историческото време, за което се отнася произведението.

Нови понятия: ЛИРИЧЕСКИ ГОВОРИТЕЛ – откриваме го с въпроса: „Кой говори в стихотворението?“

1. Теми и мотиви

– любовта към отечеството;
– дългът към отечеството за освобождаването му от османско владичество;
– саможертвата в името на свободата;
– мотивът за пробуждането от робския сън;
– мотивът за единството и обединението на народа.

2. Лирическият говорител и героите:

– лирическият говорител – водеща роля на агитатор, призоваващ към борба за свобода;
– юнакът – призован да поведе народа към битка за освобождение;
– поробеният народ;
– поробителите.

2. Конфликти – между робство и свобода

4. Посланието – свободата е върховна ценност, която трябва да бъде извоювана с цената на саможертвата.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект).

Задача 1: Учителят чете стихотворението или го пуска на аудиозапис:
https://www.youtube.com/watch?v=DHKyCU88WMA

Докато слушат, учениците имат копия на текста на стихотворението пред себе си. Те трябва да подчертаят думите, които най-много се повтарят в него, след което да обяснят защо има повторения, какво послание носят.

Задача 2: Попълнете липсващите думи в цитата от стихотворението:

„Стани, стани……,
От ……. се събуди
Срещу …….....
ти българите…….....“

Задача 3: Учениците имат пред себе си работен лист, на който са записани опозиционните двойки СЪН–ПРОБУЖДАНЕ, РОБСТВО–СВОБОДА. Те трябва да дадат примери от стихотворението за наличието на тези опозиции. След това трябва да нарисуват символи/знаци, с които те свързват съня, пробуждането, робството и свободата.
Задача 4: Учениците да нарисуват така както си представят юнака балкански, също така да нарисуват картина на поробена и картина на свободна България.

Времево разпределение:
30 мин. – прочит на стихотворението и разяснение от учител.
40 мин. – изпълнение на поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:
Задача 2 и 3 могат да бъдат изпълнени като групов проект със заглавие „Стани, стани юнак балкански!“ – групите могат да бъдат с по 3–4 деца, всеки ученик си има роля: ученик 1 – подбира най-хубавите цитати от творбата, ученик 2 рисува символите на опозиционните двойки, ученик 3 – рисува свободна България, ученик 4 – рисува поробена България. Ученикът със СОП може да има активна роля на някой от художниците
(по кои теми и с какъв регламент е групирането).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Песен:
https://www.youtube.com/watch?v=Sr5g09Ny8h0
2. Презентация:
https://www.youtube.com/watch?v=ICrWIm7PVHs
3. Тест:
https://www.smartest.bg/Shivarova666/dobri-chintulov-stani-stani-yunak-balkanski-5155
4. Викторина:
https://create.kahoot.it/details/67f32848-6799-47fb-b1f3-724b5cf93f0c

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– създаване на представа за опозиционни двойки;
– креативност;
– творческо мислене;
– асоциативно мислене;
– работа в екип.

Междупредметна връзка:

– музика – пускане на песента „Стани, стани, юнак балкански“;
– история – запознаване с исторически факти за периода на османското робство и борбите за освобождение;
– изобразително изкуство – рисуване на картини по задача 4.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се научи наизуст стихотворението (част от него).

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се избере най- важното от автобиографията на автора. Да се запознае ученикът с тази информация.
Прочит на стихотворението.
Въвеждане на нови понятия.
Да се запознае ученикът с историческото време, за което се отнася произведението.
Отбелязване в текста на стихотворението думите, които се повтарят най-често. Да се разясни посланието, което носят.
Да се свържат темата и мотивите с конкретни примери от стихотворението.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да използва рисунките от задача 4, за да опише разлики между България по време на робството и свободна България.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VII клас

Тема на урока:
„ВЯТЪР ЕЧИ, БАЛКАН СТЕНЕ“ (Д. ЧИНТУЛОВ) – ТЕМИ, МОТИВИ, ГЕРОИ

Основно съдържание на урока за ученика:
Цел: Различава теми, герои и идеи в творбата, открива общи теми и мотиви в стихотворенията „Вятър ечи, Балкан стене“ и „Стани, стани, юнак балкански“.
Темите и мотивите на стихотворението „Вятър ечи, Балкан стене“ се припокриват с тези от стихотворението „Стани, стани, юнак балкански“.

1. Теми и мотиви
– любовта към отечеството;
– дългът към отечеството за освобождаването му от османско владичество;
– мотивът за дълга на водача да поведе своите братя;
– мотивът за пробуждането и съня;
– мотивът за единството и обединението на народа.

2. Лирическият говорител и героите:
– лирическият говорител – водеща роля на агитатор, призоваващ към борба за свобода;
– юнакът – призван да поведе народа към битка за освобождение;
– поробеният народ;
– поробеното отечество – представено чрез образа на Балкана.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, диференцирана задача).

Стани, стани, юнак балкански,
от сън дълбок се събуди,
срещу народа отомански
ти българите поведи!

Че сълзи кървави пролива
във робство милий наш народ;
високо той ръце простира
да го избави вишний бог!

И тъй, ний много претърпяхме,
но стига толкоз да търпим,
да бъдем пак, каквито бяхме,
ил' всинца да се изтребим.

Докога, братя, да се губим?
Защо да се не съберем?
Така ли вечно ще се трудим
и в робство всинца да измрем?

Я вижте, братя, погледнете
на ближните нам племена!
От тях добър пример вземете
как си прославят имена!

Станете, братя, вий станете,
начало покажете вий;
и сабите си запашете,
и помощ ще ви се яви.

На помощ сърби, черногорци
със радост ще се затекат,
а и от север храбри руси
тозчас ще да се появят.

Дотле е мъничка змията,
елате да се съберем!
С крака да й строшим главата,
свободни да се назовем!

Да стане лева наш балкански,
от него вятър да повей,
та полумесец отомански
под тъмен облак затъмней!

Да си развием знамената,
да светне нашата земя,
да си прославим имената,
да гинат турски племена!

РАБОТЕН ЛИСТ 1

„СТАНИ, СТАНИ, ЮНАК БАЛКАНСКИ“ - „ВЯТЪР ЕЧИ, БАЛКАН СТЕНЕ“

ОТКРИЙТЕ ОБЩИТЕ ДУМИ (ОПИСАНИ ПО-ДОЛУ)
ВЪВ ВСЯКО СТИХОТВОРЕНИЕ И ГИ ОГРАДЕТЕ.

СТАНИ – СТАВАЙТЕ
БАЛКАН – БАЛКАНСКИ
БРАТЯ
СЪН
РОБСТВО
ЮНАК
САБИТЕ – САБЯ
ЗНАМЕНАТА - ЗНАМЕ

Вятър ечи, Балкан стене,
сам юнак на коня
с тръба зове свойте братя:
всички на оръжие!

Дойде време, ставайте,
от сън се събуждайте,
доста робство и тиранство,
всички на оръжие!

Който носи мъжко сърце
и българско име,
да препаше тънка сабя,
знаме да развие!

РАБОТЕН ЛИСТ 2

„Стани, сатни, юнак балкански“-
„Вятър ечи, балкан стене“

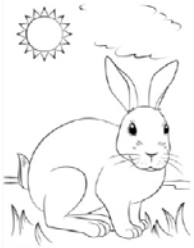

КОЕ Е ИЗЛИШНОТО ИЗОБРАЖЕНИЕ? ЗАЧЕРКНЕТЕ ГО. ОЦВЕТЕТЕ ОСТАНАЛИТЕ.

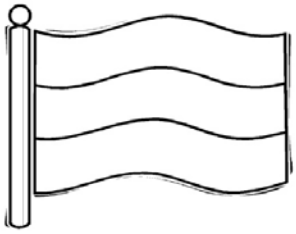

Времево разпределение:

20 мин.- слушане на песента „Вятър ечи, Балкан стене“ и разясняване на урока от учител.

30 мин. – изпълнение на поставените задачи

Групова дейност в класната стая:
Работен лист 1 – учениците са разделени на групи по двама – единият е четящ и говорещ, а другият слушащ и ограждащ (ученикът със СОП).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Песен:

https://www.youtube.com/watch?v=EiQSNsie3pg

2. Тест:

https://www.smartest.bg/Shivarova666/dobri-chintulov-vyatar-echi-balkan-stene-5156

https://bgmateriali.com/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BB/%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82-%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0-%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B8-%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B8-%D1%8E%D0%BD%D0%B0%D0%BA-%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%B2%D1%8F%D1%82%D1%8A%D1%80-%D0%B5%D1%87%D0%B8-%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D0%BA%D0%B0%D0%BD-%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B5-%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81-7-2

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– асоциативно мислене;
– съпоставяне и търсене на общото;
– сътрудничество.;

Междупредметна връзка:

– музика – слушане на песента „Вятър ечи, Балкан стене“;
– изобразително изкуство – оцветяване на изображения.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се изслуша песента/да се прочете текстът. Да се повтори най-важното от урока:

1. Кои са темите и мотивите.
2. Кой е лирическият говорител.
3. Кои са героите.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Прочит на творбата.
Разяснение на непознати думи.
Свързване на темата и мотивите с конкретни примери от стихотворението.
Да се направи съпоставка на „Вятър ечи, Балкан стене“ и „Стани, стани, юнак балкански“. Отбелязване на приликите в двете произведения . (Може общите теми, мотиви и герои да се представят схематично, да се запишат, да се изкажат устно.)

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Да нарисува образа на юнака така, както си го представя.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VII клас

Тема на урока:

„НА ПРОЩАВАНЕ В 1868 Г.“ (ХР. БОТЕВ) –
ГЕРОИ, МИСЛИ И ЧУВСТВА НА ЛИРИЧЕСКИЯ ГЕРОЙ, ТЕМИ И МОТИВИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът познава съдържанието на творбата, разграничава основни теми и мотиви, разпознава чувства и преживявания на лирическия герой.

Нови понятия: ЛИРИЧЕСКИ ГЕРОЙ – откриваме го с въпроса: „За кого се говори в лирическата творба?“. Лирическият герой може да бъде представен в 3 л. ед. ч. – „сам юнак на коня“, или в 1л. ед. ч. „… че станах ази хайдутин.“

Запознаване с най-важните факти от биографията на Христо Ботев.

1. **Смислови части на творбата:**
   - **а) лирически увод** – прощаване с майката, споделяне на любовта към отечеството и нетърпимостта към поробителя;
   - **б) представяне на трагичната гибел на героя;**
   - **в) представяне на победното завръщане;**
   - **г) равносметка на бунтовника за направения избор.**
2. **Теми и мотиви**
   - **а) мотивът за пътя** – „пътят е страшен, но славен”;
   - **б) дългът към народа и отечеството –** „…аз вече пушка нарамих/и на глас тичам народен“;
   - **в) саможертвата в името на свободата** – „аз може млад да загина,/но стига ми тая награда/да каже нявга народът:/ „Умря сиромах за правда,/за правда и за свобода!“
   - **г) мотивът за безсмъртието;**
3. **Лирическият говорител и героите**
   - **а) лирически говорител=лирически герой** – смел, решителен, родолюбец, свободолюбив, готов на саможертва, изразява обич към близките и към родината си, търси справедливост;

б) майката – скъп образ, близък и любим човек за лирическия герой;

в) любимата – духовна близост между нея и лирическия герой;

г) бащата и братята – образи на приемствеността, които ще поемат от брат си свято дело за освобождението на родината;

д) момците – съюзници, другари на лирическия герой в борбата за свобода;

е) родната земя – свещено място.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект).

РАБОТЕН ЛИСТ 1

„НА ПРОЩАВАНЕ“

1. **НОМЕРИРАЙТЕ ЕПИЗОДИТЕ ОТ ТВОРБАТА, ИЗБРОЕНИ ПО СРЕДАТА, В ТЯХНАТА ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ**
2. **СВЪРЖЕТЕ ВСЕКИ ЦИТАТ ОТ ТВОРБАТА С ЕПИЗОДА, КЪМ КОЙТО СЕ ОТНАСЯ**

Берете цветя в градина,
късайте бръшлян и здравец,
плетете венци и китки
да кичим глави и пушки!

но брат им падна, загина,
затуй, че клетник не трая
пред турци глава да скланя,
сюрмашко тегло да гледа!

РАВНОСМЕТКА НА БУНТОВНИКА

Но кажи какво да правя,
кат си ме, майко, родила
със сърце мъжко, юнашко,
та сърце, майко, не трае
да гледа турчин, че бесней
над бащино ми огнище:

ПОБЕДНОТО ЗАВРЪЩАНЕ

ГИБЕЛТА НА БУНТОВНИКА

аз може млад да загина...
Но... стига ми тая награда -
да каже нявга народът:
умря сиромах за правда,
за правда и за свобода...

ПРОЩАВАНЕ С МАЙКАТА

Ако ли, мале, майноле,
жив и здрав стигна до село,
жив и здрав с байряк във ръка,
под байряк лични юнаци,

Не плачи, майко, не тъжи,
че станах ази хайдутин,
хайдутин, майко, бунтовник,
та тебе клета оставих
за първо чедо да жалиш!

РАБОТЕН ЛИСТ 2

„НА ПРОЩАВАНЕ“

1. **КОИ СА ГЕРОИТЕ НА ИЗОБРАЖЕНИЯТА?**
2. **СВЪРЖЕТЕ ВСЕКИ ЦИТАТ ОТ ТВОРБАТА С ОБРАЗА, ЗА КОЙТО СЕ ОТНАСЯ.**

НЕ ПЛАЧИ, НЕ ТЪЖИ

ПАДНАЛ,
С КУРШУМ ПРОНИЗАН

И две щат сълзи да капнат
на стари гърди и млади...

умря сиромах за правда,
за правда и за свобода...

МАЙКО, ЮНАШКА

СЪРЦЕ МЪЖКО, ЮНАШКО

СКРЪБНО ЛИБЕ

КЛЕТА ОСТАВИХ

ЛИБЕ ХУБАВО

ТИХА УСМИВКА

жив и здрав стигна до село,
жив и здрав с байряк във ръка,

ЗАДАЧА 3: НАПРАВЕТЕ ПЛАКАТ НА ТЕМА „НА ПРОЩАВАНЕ“
Учениците са разделени в групи по 5 човека – ученик 1 – отговаря за отбелязване на основните моменти от творбата и запис на най-важните цитати, ученик 2 – рисува образа на майката, ученик 3 – рисува образа на любимата, ученик 4 – рисува образа на бунтовника, ученик 5 – за описанието на всеки от героите.
Ученикът със СОП може да изпълнява ролята на някой от художниците на героите.

Времево разпределение:
40 мин. – прочит на стихотворението и разяснение от учител.
60–90 мин. – изпълнение на задачите.

Групова дейност в класната стая:
За задачите от работен лист 1 и 2 учениците са разделени на групи по двама – единият е четящ и говорещ, а другият слушащ и свързващ (ученикът със СОП).
Задача 3 – описано е по-горе.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Аудиозапис на стихотворението:
https://www.youtube.com/watch?v=XMKz_MqlXHQ
2. Тест:
https://bel7blog.wordpress.com/2016/03/04/%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82-%D0%B2%D1%8A%D1%80%D1%85%D1%83-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%89%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5/
http://www.myschoolbel.info/7_Klas/Testove_7_klas/Test_Na_Proshtavane.pdf
3. Викторина
https://create.kahoot.it/details/b6cfe52a-12ec-4fb9-968d-1c8cd2138550

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– умение за слушане и четене с разбиране;
– логическо мислене;
– креативност;
– работа в екип.

Междупредметна връзка:

– история – търсене на исторически факти за живота на Христо Ботев;
– изобразително изкуство – рисуване образите от творбата;
– математика – номериране на епизодите в тяхната последователност.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се изслуша аудиозаписът на стихотворението. Да се проведе беседа за чувствата и преживяванията на лирическия герой.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Прочит на стихотворението.
Разяснение на непознати думи.

Използване на картинен материал за запознаване на ученика с героите в стихотворението.
Под всеки образ да се запишат думи, които го описват.
Да се свържат темата и мотивите с конкретни примери от стихотворението.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Да научи наизуст любима част от стихотворението.
Да изработи картичка за мама с послание към нея.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VII клас

Тема на урока:
ИЗ „НЕМИЛИ-НЕДРАГИ“ (ИВ. ВАЗОВ): I ГЛАВА I, II, III, V, X, ЕПИЛОГ – СЮЖЕТ, ГЛАВНИ ГЕРОИ, ОСНОВНИ ТЕМИ И ИДЕИ

Основно съдържание на урока за ученика:
Цел: Ученикът познава сюжета, главните герои, основните теми в повестта.
Запознаване с най-важните факти от живота на Иван Вазов.
Разяснение значението на думата ХЪШ.
Разяснение на жанра ПОВЕСТ (по обем е между разказа и романа).
Разяснение на заглавието на творбата.
Прочит на най-важните моменти от повестта, гледане на филма „Хъшове“.

1. **Най-важните акценти от всяка глава:**

I глава – описание на браилските улици, малкото светещо прозорче на кръчмата, където се събират хъшовете, описание на кръчмата, описание на хъшовете.

II глава – лирическо отстъпление (повествователят разсъждава върху нерадостната съдба на хъшовете) сънят на Бръчков;

III глава – разговорите на хъшовете за чорбаджиите и техните спомени, прочувствената реч на Странджата, появата на Владиков и решението да се направи представление;

V глава – Странджата болен и изоставен от хъшовете, за него остава да се грижи само Бръчков, заветът на Странджата към Бръчков, смъртта на Странджата;

X глава – описание на мразовитата нощ на брега на Дунав, описание на Македонски, който се опитва да премине Дунава, сблъсъкът му с влаха, преминаването на реката, срещата на Македонски с Левски;

Епилог – съдбата на хъшовете, загинали в битките за освобождението на България, остава жив само Македонски.

2. Теми и мотиви

а) мотивът за изгнаничеството (доброволното тежко емигрантство) на хъшовете в Румъния;

б) мотивът за саможертвата в името на отечеството;

в) мотивът за социалното неравенство – разделението бедни – богати;

г) мотивът за силата на спомените и мечтите;

д) мотивът за самотата – Странджата, когато е болен, е изоставен от хъшовете и сам.

3. Главни герои

а) Странджата – собственикът на кръчмата, негласният лидер/водач на хъшовете, мъдър, обичащ родината си, състрадателен и грижовен към своите приятели, изоставен в най-тежкия момент от живота си

б) Бръчков – най-младият сред хъшовете, поет, отказал се от охолния живот в България, за да стане хъш, мечтател, всеотдаен и верен докрай на Странждата в грижите си към него преди смъртта му;

в) Македонски – лукав и хитър човек, отдаден на каузата за освобождението на родината, смел, решителен, готов на всичко в изпълнение на дълга към отечеството.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект).

ЗАДАЧА 1: Опитайте се да нарисувате Странджата, Македонски и Бръчков, като си помагате с портретната характеристика, която повествователят им е направил. Коя характеристика за кого се отнася?

Оня, който разказваше, беше един висок мъж с дребно и надупчено от шарката лице, с дълги сиви мустаци и с лукави, дръзки очи. Той носеше едно огромно извехтяло и без копчета палто и громкото име Македонски. Никой не знаеше нищо от миналото му, преди да

Не с по-малко любопитство и внимание слушаше и най-младият от всичките, почти хлапак с фес. Той зяпаше в устата на разказвача и ловеше жадно всяка негова дума; а когато се обадеше и старият, вниманието му се преобръщаше на благоговение. Той впиваше вторачено очите си в жълтото и измахнато лице на стария хъш, гледаше как се свива набърченото му от рани и трудове чело. Това двайсетгодишно момче имаше всичките черти на невинността и ентусиазма. Син на един богат свищовски търговец,

Само едно малко, тясно, защитено с железни пръчки прозорче светеше още. Това прозорче беше равно със самата земя и откриваше съществуването на една будна кръчма, с каквито бяха

ЗАДАЧА 2: НАРИСУВАЙТЕ КАРТИНАТА СПОРЕД ОПИСАНИЕТО В ГЛАВА I :

Нощта беше влажна и мрачна и браилските улици пустееха. Студената декемврийска мъгла, която обикновено пада покрай бреговете на Дунава, се беше напластила в една от главните улици на града и задушаваше с отровния си дъх последните минувачи, които бързаха да се приберат у дома си. Мъжделивите фенери, що стърчаха на почтителни разстояния по двете страни на улицата, едвам прокарваха мътна и неопределена светлина през мъглата и като че още повече увеличаваха мрака. Всичките лавки и магази-

Само едно малко, тясно, защитено с железни пръчки прозорче светеше още. Това прозорче беше равно със самата земя и откриваше съществуването на една будна кръчма, с каквито бяха

ЗАДАЧА 3: КАКВО Е СЪНЯТ ЗА ХЪШОВЕТЕ СПОРЕД ОПИСАНИЕТО НА ПОВЕСТВОВАТЕЛЯ В ГЛАВА II ? А КАКВО Е СЪНЯТ ЗА ВАС? СЪНУВАТЕ ЛИ? НАРИСУВАЙТЕ ПОСЛЕДНИЯ СИ СЪН.

съпруги, своите стари майки? България беше затворена за тях. Румъния им даваше гостоприемство, но гостоприемството, което дава пустият морски бряг на изхвърлените от бурите мореходци, разломени и съсипани. Бяха сред обществото, но бяха в пустиня.

ЗАДАЧА 4: КАК СА ПРЕДСТАВЕНИ ХЪШОВЕТЕ? КАК СЕ ЧУВСТВАТ ТЕ СПОРЕД ВАС? КАК ВИЖДАТ ТЕ РОДИНАТА СИ? НАРИСУВАЙТЕ Я СПОРЕД ОПИСАНИЕТО ПО-ДОЛУ.

съпруги, своите стари майки? България беше затворена за тях. Румъния им даваше гостоприемство, но гостоприемството, което дава пустият морски бряг на изхвърлените от бурите мореходци, разломени и съсипани. Бяха сред обществото, но бяха в пустиня.

Един нов и гладен пролетариат, съставен от подвизи, дрипи и слава. Да, защото тия нечисти дрипи, що висяха по снагата на тия нещастници, това беше славата: най-високата слава, защото беше непризната и окаляна от презрението.

И те ходеха често на брега на Дунава и гледаха зелените хълми на България. Нà, тя е там, усмихва им се, вика ги, говори им, показва им небето си, показва им огнищата им, възпоминанията им, мечтите им… Дунавът величествено и тихо се синее между тях и нея, като една бара. Една крачка само – и в нея са; един вик само – ще ги чуе. Как е близко и как е далеко! О, Българийо, никога не си тъй мила, както кога сме вън от тебе! Никога не си ни тъй необходима, както когато те изгубим безнадеждно!…

ЗАДАЧА 5: КОЕ Е НАЙ-ЦЕННОТО, КОЕТО ХЪШОВЕТЕ ИМАТ СПОРЕД ДУМИТЕ НА СТРАНДЖАТА? ЗА КАКВО ЩЕ СЕ БИЯТ ХЪШОВЕТЕ? КАК ВИ ВЪЗДЕЙСТВА РЕЧТА НА СТРАНДЖАТА? КОЕ Е НАЙ-ЦЕННОТО НЕЩО ЗА ВАС? НАРИСУВАЙТЕ ГО.

– Братя, няма защо да жалим. Ако ние тука сме скитници и голтаци, в България нашите бедни братя са хилядо пъти по-зле. Там турците глобят, събличат, убиват, позорят и народът пищи кански в робството и няма какво да стори. Ние сме поне свободни. А като имаме свободата, имаме всичко. Не трябва да се отчайваме. Додето имаме ръце и крака, и кръв в жилите си, и огън в сърцата си, нашето отечество все има нужда от нас. Ако не днес, то утре ще удари пак часът. Ние трябва пак да сме готови – аз със старите си кости пак ще взема байряка, бари още един път да го издигна в Балкана, па тогава да умра. Можем още дълго време да страдаме, може още много да чакаме, да гнием и да умираме по влашките полета, но няма нищо. Народ без жертви не е народ. и нашите сърца ще затуптят и ще викнем: смърт или свобода. И ще умрем със слава и в борба, и няма да издъхнем като кучета по тия улици. Ще се бием още, братя мили! Ще се бием за свободата на България! Да живей България!…

Времево разпределение:

60 – 90 мин. – запознаване с най-важните моменти от повестта и разяснение на урока от учител.

30 мин. – задача 1; 30 мин. – задача 2; 20 мин. – задача 3; 30 мин. – задача 4; 30 мин. – задача 5.

Групова дейност в класната стая:

Учениците могат да изпълнят задачите под формата на групов проект, като за всяка задача отговаря отделен ученик. Идеята е да се изработи постер със заглавие „СВЕТЪТ НА

ХЪШОВЕТЕ“. На флипчарт в 5 зони са залепени петте цитата, по всеки цитат учениците творят своите отговори под формата на текст или картина.
Ученикът със СОП може да бъде в ролята на художник.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Филмът „Хъшове“:
https://www.youtube.com/watch?v=s1WaRC7gBn4
2. Тест:
https://bel7blog.wordpress.com/2016/03/06/%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82-%D0%B2%D1%8A%D1%80%D1%85%D1%83-%D0%BD%D0%B5%D0%BC%D0%B8%D0%BB%D0%B8-%D0%BD%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B0%D0%B3%D0%B8/
http://www.authorstream.com/Presentation/ilievadabova-2732143/
3. Презентация:
https://www.youtube.com/watch?v=cLolkplboQA
4. Интерактивна игра:
https://learningapps.org/4041285
5. Викторина:
https://create.kahoot.it/details/978c5408-70c7-42ed-8904-70d60468c4b5

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– умение за извличане на информация от текст чрез четене или слушане;
– изграждане на визуализации чрез текстово описание;
– обогатяване на представите за морал и ценности;
– креативност;
– творческо мислене;
– работа в екип.

Междупредметна връзка:

– история – търсене на исторически факти за живота на българските хъшове;
– изобразително изкуство – рисуване на изображения според заданията в задачите.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се изгледа филмът „Хъшове“. Да разкаже на семейството си кое го/я е впечатлило най-много във филма.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.
Да се запознае ученикът с героите, портретната им характеристика.
Изготвяне на схема с основните моменти във всяка глава, описани в тяхната последователност.

Използване на беседа за разяснение на темата и мотивите. Онагледяване с конкретни примери от повестта.
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Да опише (да направи портретна характеристика) на героя, който му/й е харесал най-много. Да я представи пред семейството си.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VII клас

Тема на урока:
„ЕДНА БЪЛГАРКА“ (ИВ. ВАЗОВ) – СЮЖЕТ, ТЕМИ И ИДЕИ, ГЕРОИ

Основно съдържание на урока за ученика:
Цел: Ученикът познава сюжета, различава темите, идеите и героите в произведението.

I. Основни моменти от творбата:

1. Обидите и хулите на заптиетата към лютибродчанките, баба Илийца, която моли Хасан ага да премине Искъра с ладията, за да спаси болното си внуче.
2. Срещата на баба Илийца с бунтовника и решението й да му помогне.
3. Баба Илийца в манастира, за да прочетат молитва за здраве на болното й внуче. Студеното и лошо отношение на отец Евтимий към нея.
4. Борбата на баба Илийца с кола, за който е завързана ладията. Въпреки смъртта на болното си внуче тя е решена да помогне на бунтовника.
5. Втора среща на баба Илийца с бунтовника. Тя му дава дрехи и храна и е готова да го приюти в дома си въпреки сполетялото я лично нещастие.
6. Гибелта на бунтовника.
7. Внучето на баба Илийца е оцеляло и станало майор от българската армия.

II. Теми и мотиви

1. Мотивът за добротворчеството, родолюбието и героизма.
2. Мотивът за робското примирение.
3. Мотивът за страха и егоизма.

III. Герои

1. Баба Илийца – необикновена, смела, с мъжествена сила и воля, решителна, непоколебима, състрадателна, благородна, добра, всеотдайна, грижовна.

2. Бунтовникът – борец за свобода, гладен, измъчен, безпомощен, загива за свободата на отечеството.

3. Отец Евтимий - божи човек, но не носи божественото в себе си, егоист, безсърдечен, страхлив.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект.

РАБОТЕН ЛИСТ 1

„ЕДНА БЪЛГАРКА“

НОМЕРИРАЙТЕ ЕПИЗОДИТЕ В ТЯХНАТА ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ.
СВЪРЖЕТЕ ИЗОБРАЖЕНИЯТА СЪС СЪОТВЕТСТВАЩИЯ ИМ ЕПИЗОД.

	Борбата на баба Илийца с кола, за който е завързана ладията. Въпреки смъртта на болното си внуче тя е решена да помогне на бунтовника.
	Баба Илийца в манастира, за да прочетат молитва за здраве на болното й внуче. Студеното и лошо отношение на отец Евтимий към нея.
	Внучето на баба Илийца е оцеляло и станало майор от българската армия.
	Срещата на баба Илийца с бунтовника и решението й да му помогне.
	Гибелта на бунтовника.
	Баба Илийца, която моли Хасан ага да премине Искъра с ладията, за да спаси болното си внуче.
	Втора среща на баба Илийца с бунтовника. Тя му дава дрехи и храна и е готова да го приюти в дома си въпреки сполетялото я лично нещастие.

РАБОТЕН ЛИСТ 2

„ЕДНА БЪЛГАРКА“

1. ОГРАДЕТЕ ДУМИТЕ СЪС СЪОТВЕТНАТА ФИГУРА СПРЯМО ТОВА ЗА КОЙ ГЕРОЙ СЕ ОТНАСЯТ. ОБОСНОВЕТЕ ИЗБОРА СИ ДА ОГРАДИТЕ ВСЯКА ДУМА С НЯКОЯ ОТ ФИГУРИТЕ.

ПРИМЕР: (ВСЕОТДАЙНОСТ) - Баба Илийца е всеотдайна, защото жертва живота си за бунтовника.

ЕГОИЗЪМ СТРАХ СМЕЛОСТ БЕЗСЪРДЕЧНОСТ ДОБРОТА

МИЛОСЪРДИЕ РОДОЛЮБИЕ БОРБА СИЛА МЪЖЕСТВО

БЛАГОРОДСТВО ГЛАД БЕЗПОМОЩНОСТ САМОЖЕРТВА

2. НАРИСУВАЙТЕ ПОРТРЕТИ (ЛИЦАТА) НА ГЕРОИТЕ.

ОТЕЦ ЕВНИМИЙ	БАБА ИЛИЙЦА	БУНТОВНИКЪТ

Времево разпределение:

60 мин. – запознаване със сюжета и разяснение на урока от учител.

60 мин. – изпълнение на поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:

Работен лист 1 – учениците работят по двойки – единият ученик е четящ, а другият номериращ и свързващ (ученикът със СОП).

Работен лист 2 – учениците работят в група по трима – ученик 1 отговоря за отец Евтимий, ученик 2 – за баба Илийца, ученик 3 – за бунтовника. Всеки ученик огражда характеристиките за съответния герой и му рисува портрет.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Филмът „Българин да се наричам“ по разказа „Една българка“.
2. Аудиокнига:
https://www.youtube.com/watch?v=zt5kmbLFiDI&list=PLrZcNHmmyP_Qzrn9HTXeoG4AvztXwzNOK
3. Презентация:
https://www.slideserve.com/isha/4972741
https://www.youtube.com/watch?v=Rf3LBMd6oP4

4. Тест:

https://bel7blog.wordpress.com/2016/03/27/%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82-%D0%B2%D1%8A%D1%80%D1%85%D1%83-%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%B0-%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B0/

https://bgmateriali.com/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BB/%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82-%D0%BF%D0%BE-%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-7-%D0%BC%D0%B8-%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81-%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%B0-%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B0

http://www.myschoolbel.info/7_Klas/Testove_7_klas/Test_Eedna_BG_1.pdf

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– логическо мислене;

– обогатяване на представата за добро–лошо, изграждане на ценностна система;

– креативност;

– работа в екип;

– взаимопомощ.

Междупредметна връзка:

– математика – номериране на епизодите, рисуване на геометрични фигури;

– изобразително изкуство – рисуване портрети на героите.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се изслуша аудиозаписът или да се прочете произведението. Да се преговори:

1. Кои са героите в „Една българка“.
2. Кои са основните моменти в произведението.
3. Кои са темите и мотивите в него.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разяснение на непознати думи.

Да се запознае ученикът с героите и портретната им характеристика.

Да се представят схематично основните моменти в произведението, описани в тяхната последователност. Използване на беседа за разяснение на темата и мотивите. Онагледяване с конкретни примери от произведението.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Кои от изброените думи се отнасят за баба Илиийца?
– борец за свобода, смела, гладен, решителна, измъчен, добър.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VII клас

Тема на урока:
„ОПЪЛЧЕНЦИТЕ НА ШИПКА“ (ИВ. ВАЗОВ) –
КОМПОЗИЦИЯ, ГЕРОИ, ТЕМИ И МОТИВИ

Основно съдържание на урока за ученика:
Цел: Ученикът познава основните моменти от композицията на творбата, различава образи и герои, разбира основните теми и мотиви.
Запознаване с историческите факти около написването на творбата.

I. Композиция (съставни части на одата).

1. ЛИРИЧЕСКИ УВОД

– част на мрака – тъмното ни историческо минало(„Нека носим йоще“);

– част на светлината – спомени за светли примери от историята ни („Но ний знаем“).

2. СЪЩИНСКА ЧАСТ – „О, Шипка!“ – зрелищно, емоционално и образно описание на решаващата битка при Шипка.

3. ЕПИЛОГ – „И днес йощ Балканът...“ – преклонение и възхвала пред безсмъртието на българските борци за свобода.

I. Теми и мотиви

1. Мотивът за родолюбието.
2. Мотивът за дълга в героичните постъпки на опълченците.
3. Мотивът за саможертвата като осъзнат избор на опълченците.
4. Мотивът за силата на духа.
5. Мотивът за славата и позора с примерите от историята ни.

III. ЛИРИЧЕСКИЯТ ГОВОРИТЕЛ И ГЕРОИТЕ

1. Лирически говорител – споделя мнение, изразява оценка, мисли, чувства.

2. Опълченците – колективен образ на героизма, саможертвата, могъществото и силата на духа.

3. Душманските орди – противопоставени на опълченците на принципа горе–долу, високо–ниско.

4. Образът на България – представена чрез исторически факти, чрез посочване на конкретни географски обекти, върховна ценност за опълченците.

ПОСЛАНИЕТО: Подвигът за свободата на отечеството остава в паметта на поколенията като пример за висока нравственост.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група).

РАБОТЕН ЛИСТ 1

„ОПЪЛЧЕНЦИТЕ НА ШИПКА“

1. **ПРОЧЕТЕТЕ НАЧАЛОТО НА ОДАТА. ПОДЧЕРТАЙТЕ ЧАСТИЦАТА „НЕКА“. КОЛКО ПЪТИ СЕ ПОВТАРЯ? ЗАЩО?**
2. **СВЪРЖЕТЕ ДУМИТЕ В ОПОЗИЦИОННИ ДВОЙКИ (ОТКРИЙТЕ АНТОНИМИТЕ). НАМЕРЕТЕ ДУМИТЕ ВДЯСНО КЪДЕ СЕ НАМИРАТ В ТЕКСТА ОТЛЯВО И ГИ ПОДЧЕРТАЙТЕ. КАКВО СЕ ПОСТИГА С УПОТРЕБАТА ИМ?**

Нека носим йоще срама по челото,
синила от бича, следи от теглото;
нека спомен люти от дни на позор
да висне кат облак в наший кръгозор;
нека ни отрича историята, века,
нека е трагично името ни; нека
Беласица стара и новий Батак
в миналото наше фърлят своя мрак;
нека да ни сочат с присмехи обидни
счупените окови и дирите стидни
по врата ни още от хомота стар;
нека таз свобода да ни бъде дар!
Нека. Но ний знаем, че в нашто недавно
свети нещо ново, има нещо славно,
що гордо разтупва нашите гърди
и в нас чувства силни, големи плоди;
защото там нейде навръх планината,
що небето синьо крепи с рамената,
издига се някой див, чутовен връх,
покрит с бели кости и със кървав мъх,
на безсмъртен подвиг паметник огромен;
защото в Балкана има един спомен,
има едно име, що вечно живей
и в нашта история кат легенда грей,
едно име ново, голямо, антично,
като Термопили славно, безгранично,
що отговор дава и смива срамът,
и на клеветата строшава зъбът.

ТРАГИЧНО
МРАК
СРАМ
СТАРА
НОВО
СВОБОДА
ХОМОТ
ПОЗОР
СВЕТИ
ГОРДО
СТАР
ПРИСМЕХИ ОБИДНИ
СВЕТИ
ПОДВИГ
СЛАВНО

1. **ИЗГЛЕДАЙТЕ ВИДЕОТО, ЗА ДА РАЗБЕРЕТЕ КАКВО СЕ Е СЛУЧИЛО ПРИ БЕЛАСИЦА:** https://www.youtube.com/watch?v=qEQZMUKXDi4
2. **А КАКВО СЕ Е СЛУЧИЛО В БАТАК?:** https://www.youtube.com/watch?v=WutXakbVohY
3. **ЗАЩО СПОРЕД ЛИРИЧЕСКИЯ ГОВОРИТЕЛ БЕЛАСИЦА И БАТАК „В МИНАЛОТО НАШЕ ФЪРЛЯТ СВОЯ МРАК“?**
4. **ПРОУЧЕТЕ КЪДЕ СЕ НАМИРА БЕЛАСИЦА И КЪДЕ БАТАК.**

РАБОТЕН ЛИСТ 2

„ОПЪЛЧЕНЦИТЕ НА ШИПКА“

1. **РАЗГЛЕДАЙТЕ ИЗОБРАЖЕНИЕТО. КОИ СА ОПЪЛЧЕНЦИТЕ И КОИ ОСМАНСКИТЕ ОРДИ?**
2. **ИЗРЕЖЕТЕ ПРАВОЪЛЪНИЦИТЕ. КОИ ЦИТАТИ СЕ ОТНАСЯТ ЗА ОПЪЛЧЕНЦИТЕ И КОИ ЗА ОСМАНСКИТЕ ОРДИ? ПОДРЕДЕТЕ В ЛЯВО ТЕЗИ, КОИТО ОПИСВАТ ДУШМАНСКИТЕ ОРДИ И СЪОТВЕТНО В ДЯСНО, ТЕЗИ, КОИТО ХАРАКТЕРИЗИРАТ БЪЛГАРСКИТЕ ОПЪЛЧЕНЦИ. КАКВИ СА ЕДНИТЕ И ДРУГИТЕ СПОРЕД ИЗВАДЕНИТЕ ЦИТАТИ?**

ДУШМАНСКИТЕ ОРДИ

младите дружини

гъсти орди лазят

пушкат и отблъскват

гърди геройски

идат като тигри, бягат като овце

сганта на Ксерска

дружините горди

душманските орди

демони черни

турците тръпнат

ОПЪЛЧЕНЦИТЕ

дружините наши

турците реват

всякой гледа да бъде напред

българи орловци

кат лъвове тичат

шъпа спартанци

Времево разпределение:

60 мин. – запознаване с одата и разяснение на урока от учител.

60 мин. – изпълнение на поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:

Учениците работят по двойки, като единият ученик е в ролята на четящ, а другият на слушащ, свързващ, подреждащ (ученикът със СОП).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Аудиозапис на одата:
https://www.youtube.com/watch?v=bV6WTQPtMe0&t=34s
2. Исторически факти за битката при Шипка:
https://www.youtube.com/watch?v=r97fi9LAOVA&t=71s
3. Презентации:
https://www.youtube.com/watch?v=Q3pt6t_P6c0
https://belklasblog.wordpress.com/2011/01/27/%D0%BE%D0%BF%D1%8A%D0%BB%D1%87%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D1%88%D0%B8%D0%BF%D0%BA%D0%B0/
4. Тестове:
http://www.authorstream.com/Presentation/ilievadabova-2763895/
http://www.myschoolbel.info/7_Klas/Testove_7_klas/Test_Opylchencite.pdf
https://bel7blog.wordpress.com/2018/02/20/%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82-%D0%B2%D1%8A%D1%80%D1%85%D1%83-%D0%BE%D0%BF%D1%8A%D0%BB%D1%87%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D1%88%D0%B8%D0%BF%D0%BA%D0%B0/
5. Интерактивни упражнения:
https://learningapps.org/9752943
https://learningapps.org/11417368

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– пространствена ориентация, фина моторика;

– представа за опозиционни двойки;

– извличане на информация от видео;

– сътрудничество.

Междупредметна връзка:

– история – запознаване с исторически факти за битката при Шипка, гледане на видеа за битката при Беласица и трагедията в Батак;

– география – запознаване с местоположението на Беласица и Батак.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се изслуша аудиозаписът на одата/да се прочете. Да се проведе беседа за темите и мотивите в стихотворението.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Прочит на стихотворението.
Разяснение на непознатите думи.
Да се запознае ученикът с исторически факти за битката при Шипка.
Отбелязване в текста на думите, които се повтарят най-често. Да се разясни посланието, което носят.
Да се свържат темата и мотивите с конкретни примери от стихотворението.
На географска карта да се отбележи местоположението на Беласица и Батак.
Оказване на подкрепа при работа по задачите от работните листи.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Заучаване на част от стихотворението наизуст.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VII клас

Тема на урока:
„БЪЛГАРСКИЯТ ЕЗИК“ (ИВ. ВАЗОВ) –
КОМПОЗИЦИЯ, ТЕМИ И МОТИВИ, ГЕРОИ

Основно съдържание на урока за ученика:
Цел: Ученикът познава композицията, основните мотиви и герои в творбата.

1. Композиция

„БЪЛГАРСКИЯТ ЕЗИК“ като ода

1. Развитие на чувствата и композицията:

Стихотворението „Българският език“ разгръща пламенна защита на родната реч от злонамерените обвинения, че езикът ни е груб и не може да бъде средство за изразяване на възвишени мисли. Поетът аргументирано опровергава становището на клеветниците, като изтъква качествата на българския език. Той създава творба – възхвала на родното слово, която сама по себе си представлява шедьовър, оборващ хулите. Със своите 32 стиха, съответстващи на броя на буквите в българската азбука по времето на написването на одата, тя възвръща достойнството на езика ни и утвърждава неговата святост.

2. Теми и мотиви

– мотивът за родолюбието;

– мотивът за дълга;

– мотивът за прославата срещу ругателството на българския език.

3. Герои

– лирическият говорител – родолюбец, патриот, изпитва различни емоции от гняв, ненавист до любов и преклонение;

– българският език – свещен, представен като живо същество, най-важен белег за народност и съхранение на паметта и славата в поколенията;

– хулителите – врагове на отечеството, които отричат и оплюват красотата на българския език.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект).

РАБОТЕН ЛИСТ 1

„БЪЛГАРСКИЯТ ЕЗИК“

1. ПРОЧЕТЕ ЦИТАТИТЕ ОТ СТИХОТВОРЕНИЕТО „БЪЛГАРСКИЯТ ЕЗИК“. КОИ СА ДОБРИ И КОИ ЛОШИ? ОТНЕСЕТЕ ГИ СЪС СТРЕЛКА КЪМ СЪРЦЕТО, АКО СМЯТАТЕ, ЧЕ СА ДОБРА ХАРАКТЕРИСТИКА/ОПИСАНИЕ НА ЕЗИКА, ИЛИ КЪМ ЗНАКА „Х“, АКО СМЯТАТЕ, ЧЕ ДАВАТ ЛОША ХАРАКТЕРИСТИКА/ОЦЕНКА ЗА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК.

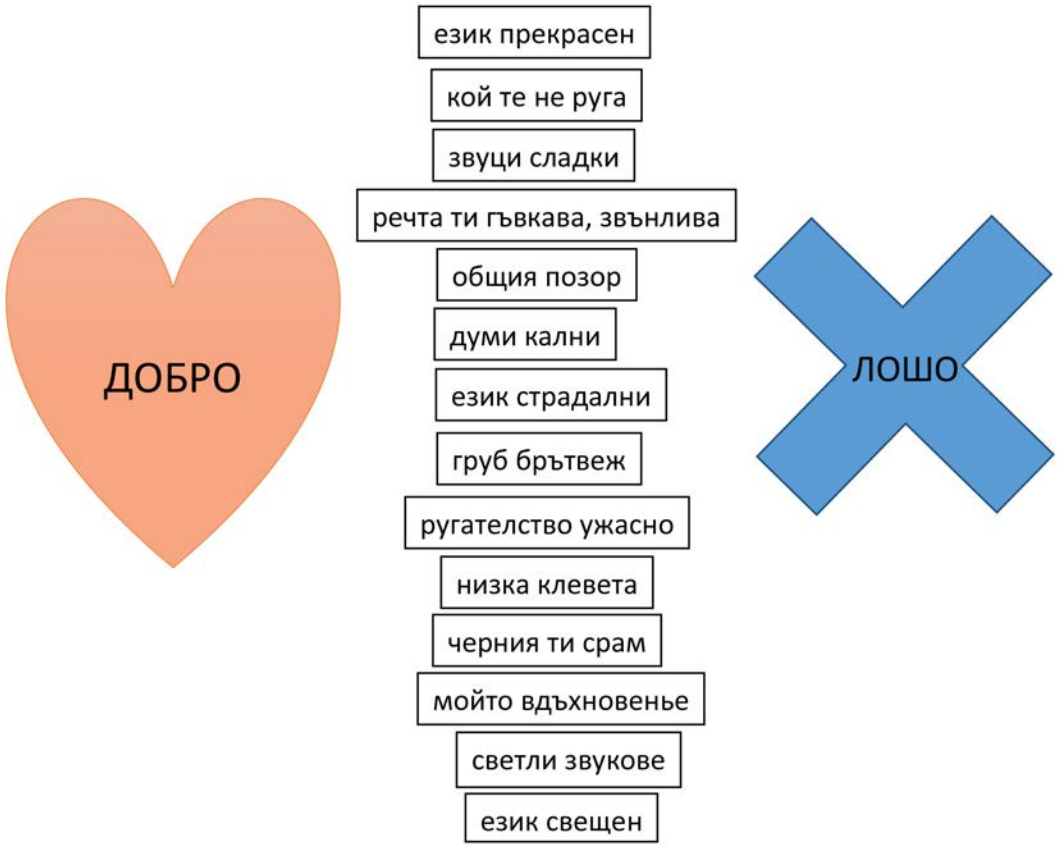

РАБОТЕН ЛИСТ 2

„БЪЛГАРСКИЯТ ЕЗИК“

НАПРАВЕТЕ ПЛАКАТ ЗА РЕКЛАМА НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК

1. **ИЗРАБОТЕТЕ ВСЯКА БУКВА ОТ БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК ОТ РАЗЛИЧНИ ПОДРЪЧНИ МАТЕРИАЛИ (КЛАМЕРИ, КОПЧЕТА, МИДИ, СЛАМКИ И ДР.) И ГИ ЗАЛЕПЕТЕ В ТЯХНАТА ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ ВЪРХУ ПЛАКАТА.**

2. ОТ ВСЯКА БУКВА СЪСТАВЕТЕ ДУМА (НАЙ-ХУБАВАТА ЗА ВАС) И Я ЗАПИШЕТЕ В ТАБЛИЧКАТА. СЛЕД КАТО СТЕ ГОТОВИ, ЗАЛЕПЕТЕ ТАБЛИЧКАТА ВЪРХУ ПЛАКАТА.

А	Б	В
Г	Д	Е
Ж	З	И
Й	К	Л
М	Н	О
П	Р	С
Т	У	Ф
Х	Ц	Ч
Ш	Щ	Ъ
Ь	Ю	Я

Времево разпределение:
30 мин. – прочит на стихотворението и разяснение на урока от учител.
60–90 мин. – изпълнение на поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:
Работен лист 1 - Учениците работят по двойки, като единият ученик е в ролята на четящ, а другият на слушащ, свързващ, подреждащ (ученикът със СОП).
Работен лист 2 – Учениците работят в група по 4–5 деца. Всяко дете отговаря за по 6–7 букви, като трябва първо да изработи буквите от подръчни материали, след което да измисли думички за своите букви. Всяка група се стреми да направи най-красивия и артистичен плакат, който да рекламира българския език. Печели отборът, изработил най-оригиналния афиш според решението на жури.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Аудиозапис:
https://www.youtube.com/watch?v=WogsCSL16C8&t=15s
Презентация:
https://www.youtube.com/watch?v=PnNNahRDdWg&app=desktop
2. Тест:
http://www.myschoolbel.info/7_Klas/Testove_7_klas/Test_BG_Ezik.pdf

https://bgmateriali.com/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BB/%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82-%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B8%D1%8F%D1%82-%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D0%BA-%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BD%D1%82-1-7-%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
– умение за разграничаване на добро и лошо;
– разбиране и обогатяване на ценностната система на родолюбец;
– креативност;
– фина моторика и сензитивност;
– работа в екип.

Междупредметна връзка:
– технологии и предприемачество- изработка на азбуката от подръчни материали;
– чужд език – изписване на азбуката на изучавания чужд език.

Работа у дома и участие на семейството: От комплекта с букви да се съставят думи, описващи българския език.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Прочит на стихотворението.
Разяснение на непознатите думи.

Да се свържат темата и мотивите с конкретни примери от стихотворението.
Да се подредят буквите в азбучен ред (комплект с пластмасови букви).
Да се съставят думи, използвани в стихотворението, за описание на българския език (комплект с пластмасови букви).
Да се моделират букви, кратки думи от пластилин.
Оказване на подкрепа при работа по задачите от работните листи.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Заучаване на част от стихотворението наизуст.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Литература, VII клас
Тема на урока: ИЗ „ДО ЧИКАГО И НАЗАД“ (АЛ. КОНСТАНТИНОВ) – СЮЖЕТ, ГЕРОИ, ТЕМИ
Основно съдържание на урока за ученика: Цел: Ученикът познава сюжета, темите и героите в произведението. Запознаване с най-важните факти от биографията на Алеко Константинов. Разясняване на понятието ПЪТЕПИС – литературно произведение, описващо пътуване до определено географско място. Разяснение значението на думите: ИЗЛОЖЕНИЕ и ПАНАИР. **1. Сюжет и композиция** **– общ поглед върху Чикагското изложение и сравнението му с Пловдивското;** **– описание на Чикагското изложение отвътре;** **– описание на българското дюкянче/павилионче на изложението;** **– срещите в откритията панаир.** **2. Теми и мотиви** **– съпоставяне/сравнение на родно и чуждо;** **– общуването между различните култури;** **– двете лица на българското** – България с богата култура, но изостанала, българите са знаещи, но и невежи; **– световното богатство в сферата на науката и техниката.**

3. Героите

– повествователят – отворен към света, към новото и различното, възхищава се на постиженията на световната култура;

– образът на българите – двойствен образ чрез **образа на г-н Шопов** (любезен, отворен към чуждия свят, опитващ се да представи България в най-добрата светлина пред чужденците) и **образа на бай Айвазиян и Ганьо Сомов** – хора, затворени в малкия свят, които са интересчии, търсят изгодатата и печалбата, не умеят да общуват и да проявяват уважение.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача).

РАБОТЕН ЛИСТ 1

ИЗ „ДО ЧИКАГО И НАЗАД“

1. С КАКВО СЕ Е ПРЕДСТАВИЛА БЪЛГАРИЯ НА ЧИКАГСКОТО ИЗЛОЖЕНИЕ СПОРЕД ОПИСАНИЕТО В „ДО ЧИКАГО И НАЗАД“? РАЗГЛЕДАЙТЕ КАРТИНКИТЕ. ОГРАДЕТЕ И НАСОЧЕТЕ СЪС СТРЕЛКА ПРЕДМЕТИТЕ, КОИТО СА ПРИСЪСТВАЛИ НА ЩАНДА, А ИЗЛИШНИТЕ ЗАЧЕРКНЕТЕ.
2. КАК ВИЕ БИХТЕ ПРЕДСТАВИЛИ БЪЛГАРИЯ НА ЧИКАГСКОТО ИЗЛОЖЕНИЕ? КАКВИ ДРУГИ КУЛТУРНИ БОГАТСТВА ИМА СТРАНАТА НИ. НАПРАВЕТЕ РЕКЛАМЕН АФИШ НА БЪЛГАРИЯ, С КОЙТО БИХТЕ Я ПРЕДСТАВИЛИ ПРЕД СВЕТА.

РАБОТЕН ЛИСТ 2

ИЗ „ДО ЧИКАГО И НАЗАД“

1. ДЪРЖАВИТЕ, ЗАПИСАНИ ПО-ДОЛУ, СА СПОМЕНАТИ В ПЪТЕПИСА „ДО ЧИКАГО И НАЗАД“. СВЪРЖЕТЕ ВСЯКА ДЪРЖАВА СЪС СЪОТВЕТСТВАЩОТО Й ИЗОБРАЖЕНИЕ, КАКТО И ВСЯКО ЗНАМЕ СЪС СЪОТВЕТНАТА ДЪРЖАВА. ПОСЕЩАВАЛИ ЛИ СТЕ НЯКОГА НЯКОЯ ОТ ТЕЗИ ДЪРЖАВИ? ЗНАЕТЕ ЛИ НЕЩО ЗА ТЯХ?
2. ИЗРАБОТЕТЕ ПРЕЗЕНТАЦИЯ ИЛИ ПЛАКАТ НА ЕДНА ОТ ДЪРЖАВИТЕ ПО ИЗБОР, КАТО ОПИШЕТЕ В ТЯХ НАЙ-ВАЖНИТЕ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ И СИМВОЛИ.
3. МЕЧТАЕТЕ ЛИ ДА ОТИДЕТЕ НА ЕКСКУРЗИЯ В НЯКОЯ ДЪРЖАВА? КОЯ Е ТЯ? С КАКВО ВИ ВПЕЧАТЛЯВА ТАЗИ СТРАНА?

Австралия

Англия

Франция

Германия

Времево разпределение:

60 мин. – запознаване с пътеписа.

90 – 120 мин. – изпълнение на поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:

Работен лист 1, задача 2 – плакатът за реклама на България пред света може да се изпълни като групов проект, в който учениците работят в екип от 4–5 човека. Един отговаря за забележителностите в страната ни, друг за традиционните облекла и храни в страната ни, трети за културните и технологични постижения, четвърти за визуалното оформление на афиша.

Ученикът със СОП може да отговаря за визуалното оформление и илюстрациите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Аудиозапис:
https://www.youtube.com/watch?v=iHegrsrfJY4&list=PLrvup9Q0PO36ZR80pyygGvzBZuMkNxJZd
2. Презентация:
https://www.youtube.com/watch?v=UIvTl2EBNA0
https://www.slideshare.net/mkokalanova/a-k
3. Тестове:
https://quizizz.com/admin/quiz/5e8f258c609191001b33d990/-
https://bukvar.bg/tests/view/653/test-za-aleko-konstantinov-na-tema-do-chikago-i-nazad/
http://www.myschoolbel.info/7_Klas/Testove_7_klas/Test_Niagara.pdf

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– обогатяване на общата култура;
– креативност;
– умение за търсене и извличане на информация;
– работа в екип;
– презентационни умения.

Междупредметна връзка:

– география – чрез поставените задачи в работен лист 1 и 2.

Работа у дома и участие на семейството: Да се изработи постер/плакат на нематериални обекти, които са част от културното богатство на България: хора на Бистришките баби, ритуала нестинарство, традицията на производство на чипровските килими и ритуала Сурова/Сурва.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разяснение на непознатите думи в урока.
Представяне на двойствения образ на българите чрез съпоставка на образите на героите г-н Шопов и бай Айвазиян и Ганьо Сомов.
Използване на беседа за разяснение на сюжета, темите и мотивите. Сюжетът може да се онагледи чрез записване на основните епизоди в тяхната последователност.
На географска карта да се отбележат държавите, изброени в работния лист.
Да се подготви картинен материал на част от културното наследство на България.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да отбележи на картата на България местоположението на следните обекти от списъка на световното културно и природно наследство:

– Мадарския конник;
– Рилския манастир;
– Стария град Несебър;
– Национален парк “Пирин“.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VII клас

Тема на урока:

ИЗ „БАЙ ГАНЬО. НЕВЕРОЯТНИ РАЗКАЗИ ЗА ЕДИН СЪВРЕМЕНЕН БЪЛГАРИН“:
„БАЙ ГАНЬО ПЪТУВА“ (АЛ. КОНСТАНТИНОВ) –
СЮЖЕТ, ТЕМИ И МОТИВИ, ГЕРОИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът познава сюжета, героите, темите и мотивите на творбата.

1. Сюжет

– на гарата в Будапеща – въвеждане образите на двамата главни герои – Стати и бай Ганьо, бай Ганьо в преследване на килимчето;

– пътуването във влака – храненето на бай Ганьо, разговорът между двамата главни герои;

– във Виена – в хотела бай Ганьо крие мускалите си с розово масло, за да не му ги откраднат, отклонява поканата за обяд на спътника си, за да спести някой лев, пришива допълнителен джоб към дрехата си, за да прибере спечелените пари от розовото масло.

2. Теми и мотиви

– пътят и пътуването като разкриване на личността на хората, напуснали обичайната си среда;

– съизмерване на родното и чуждото;

– общуването между хората с различни ценности;

– двете лица на българското – знаещите, възпитани и интелигентни хора (Стати) и самонадеяните, невъзпитани скъперници (бай Ганьо).

3. Героите

– Стати – културен, любознателен, почтен и честен, услужлив, отворен за света;

– бай Ганьо – егоист, безочлив, скъперник, невъзпитан, проявява самохвалство, затворен в своя малък свят на печалбарство и търсене на изгода.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група).

РАБОТЕН ЛИСТ 1

ИЗ „БАЙ ГАНЬО ПЪТУВА“

1. **КОИ СА ГЕРОИТЕ НА ИЗОБРАЖЕНИЯТА? СВЪРЖЕТЕ ВСЯКА ХАРАКТЕРИСТИКА С ГЕРОЯ, НА КОГОТО ПРИНАДЛЕЖИ. НОМЕРИРАЙТЕ В ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ С ЕДНАКВИ ЦИФРИ ДВОЙКИТЕ ПРОТИВОПОЛОЖНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ (АНТОНИМИ). НАПРИМЕР: 1 ЛОШ – 1 ДОБЪР, 2 УСМИХНАТ – 2 НАМРЪЩЕН.**
2. **КОЙ ГЕРОЙ ТИ Е ПО-СИМПАТИЧЕН? ЗАЩО?**

КУЛТУРЕН
ДРЕБНАВ
НЕВЪЗПИТАН
МИЛ
ОТВОРЕН
СКЪПЕРНИК
ГРУБ
ВСЕОТДАЕН
ПОДОЗРИТЕЛЕН

ШИРОКОСКРОЕН
ВЪЗПИТАН
ЗАТВОРЕН
ОГРАНИЧЕН
КУЛТУРЕН
ТЕСНОГРЪД
ДРУЖЕЛЮБЕН

РАБОТЕН ЛИСТ 2

ИЗ „БАЙ ГАНЬО ПЪТУВА“

1. **ПРОЧЕТЕТЕ ОТКЪСА. ЗАЩО БАЙ ГАНЬО БЯГА СЛЕД ВЛАКА? А ВИЕ ИМАТЕ ЛИ СИ ЦЕНЕН ПРЕДМЕТ, КОЙТО ЗА НИЩО НА СВЕТА НЕ БИХТЕ ИСКАЛИ ДА ИЗГУБИТЕ?**
   ПРЕДСТАВЕТЕ СИ, ЧЕ ИМАТЕ ВЪЛШЕБНО ЛЕТЯЩО КИЛИМЧЕ. КЪДЕ БИХТЕ ИСКАЛИ ДА ОТИДЕТЕ С НЕГО? НАРИСУВАЙТЕ ГО.

Аз, грешен човек, от душа се смях на бай-Ганьовото приключение. Бедният! Тренът маневрирал да влезе в друга линия, а бай Ганьо тичал, горкият, цели три километра да го гони – зер килимчето му вътре!…

2. **ИМА ЛИ НЕЩО, КОЕТО НЕ ВИ ХАРЕСВА В ДУМИТЕ НА БАЙ ГАНЬО? ВЪЗПИТАНО ЛИ СЕ ДЪРЖИ ТОЙ? С КАКВО ЗНАЧЕНИЕ Е УПОТРЕБЕНА ДУМАТА „СКУБЯТ“?**

– Ами ти от бързане забравил си да заплатиш бирата си, бай Ганьо.

– Голяма работа! Те малко ли ни скубят! – отговори бай Ганьо с един тон, нетърпящ възражение.

– Аз я платих.

– Имал си бол пари – платил си я. Я качвай се, качвай се по-скоро да не припкаме пак подир машината – каза наставнически бай Ганьо.

3. **КАТО КАКЪВ СЕ ПРОЯВЯВА БАЙ ГАНЬО В ТАЗИ СИТУАЦИЯ? ЗАЩО НЕ ИСКА ДА СИ ОСТАВИ ДИСАГИТЕ НА РЕЦЕПЦИЯТА В ХОТЕЛА?**

Стигнахме във Виена и спряхме в традиционния хотел „Лондон“. Слугите снеха от колата моята чанта, поискаха да вземат и бай-Ганьовите дисаги, но той от деликатност ли, кой знае, не им ги даде:

– Как ще им ги дадеш бе, братко, гюл е това – не е шега, миризма силна – ще бръкне да извади някое шише – иди го гони сетне! Знам ги аз тях. Ти не ги гледай, че са такива м а з н и (бай Ганьо искаше да каже у ч т и в и, но тая дума е още нова в нашия лексикон, забравя се), не гледай, че се увиват около тебе. Защо се увиват? Мигар доброто ти мислят? Айнц, цвай! Гут моргин, па все гледат да докопат нещо. Ако не – бакшиш! Аз защо пазя на излизане от хотела да се изнижа мълчешката. Просяци! На тогоз крайцер, на оногоз крайцер – няма изкарване!

4. **ЗАЩО БАЙ ГАНЬО НЕ ИСКА ДА РАЗГЛЕДА ВИЕНА? КАКВО ПРОПУСКА, КАТО ОТКАЗВА ТАЗИ РАЗХОДКА?**

– Какво ще ѝ гледам на Виената, град като град: хора, къщи, салтанати. И дето отидеш, все гут моргин, все пари искат. Защо ще си даваме паричките на немците – и у нас има кой да ги яде…

Времево разпределение:

60 мин. – запознаване със сюжета на творбата и разяснение на урока от учител.

60 мин. – изпълнение на задачите.

Групова дейност в класната стая:

Учениците работят по двойки – единят ученик е четящ, а другият слушащ, отговарящ, свързващ.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Филмът „Бай Ганьо“
https://www.youtube.com/watch?v=r2v9WgI8lGQ
2. Аудиокнига:
https://www.youtube.com/watch?v=IQEDD3MD_ws&list=PLrZcNHmmyP_TVjwCBIxy6yaBpqklmCxwl
3. Презентация:
https://www.youtube.com/watch?v=56uNcGz_CBM
https://www.youtube.com/watch?v=5duVTJ4f8_o
4. Тестове:
https://www.learnwithfunbg.com/baiganio/
https://obrazovanieto.info/edu/mod/page/view.php?id=2799&forceview=1
https://www.liveworksheets.com/br261845lg
5. Викторина:
https://create.kahoot.it/details/2c1c0bc7-678f-439e-b5da-d575c81099a5

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– изграждане на ценностна система и представи за възпитано и невъзпитано поведение;
– обогатяване на представата за личностна характеристика;
– логическо мислене;
– креативност;
– сътрудничество.

Междупредметна връзка:

– математика – номериране на опозиционни двойки в работен лист 1.
– изобразително изкуство – рисуване на летящо килимче от работен лист 2.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се изгледа филмът „Бай Ганьо“. Да се дадат примери от филма, които описват бай Ганьо като скъперник, невъзпитан, нахален, търсещ изгода от всяка ситуация.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разяснение на непознатите думи в урока.
Да се направи съпоставка на образите на Стати и бай Ганьо.
Да се отбележат основните моменти (под формата на схема, таблица или др. разбираемо и нагледно за ученика).
Да се изготви таблица с най-използваните думи и изрази в официалното и неофициалното общуване.

Да се дадат примери за най-уместно използваните обръщения за различните ситуации на общуване (когато поздравяваме, когато се обръщаме към някого, когато се разделяме с някого, когато изразяваме благодарност, съчувствие, пожелания и други.)

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: От изброените думи да препише тези, които описват бай Ганьо:

– културен, невъзпитан, любознателен, проявява самохвалство, почтен.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VII клас

Тема на урока:

„НЕРАЗДЕЛНИ“ (ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ) –
КОМПОЗИЦИЯ, ТЕМИ, МОТИВИ, ГЕРОИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът различава основните образи, чувства и преживявания на героите.

Композиция	Основни сюжетни елементи
Начално природно описание	1. Умореният пътник, почиващ под сянката на две дървета, чува разказа на дървото Калина.
Експозиция	2. Споделената любов между Иво и Калина
Завръзка	3. Несъгласието на родителите да приемат любовта на своите деца
Кулминация	4. Самоубийствата на Иво и Калина
Развръзка	5. Двамата млади се превръщат в дървета – стройна Калина и кичест Явор.
Финално природно описание	6. Умореният пътник предава разказа на дървото Калина.

ТЕМИ И МОТИВИ:

– неразделната любов;

– несъгласието на родителите в патриархалното общество;

– възможността за личен избор на младите;

– трагичните последици от противоречията между поколенията.

ГЕРОИТЕ:

– лирическият говорител – в ролята на безмълвен свидетел и слушател на историята;

– двамата влюбени – Иво и Калина – силна и безсмъртна любов, отдаденост един на друг, непокорни пред родителите си, верни един на друг.

Според християнската традиция да посегнеш сам на живота си, е грях. Затова Иво и Калина са погребани не в черковния двор, а на самотния бряг. Като че ли те и в смъртта са избягали от общността.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: (работа в малка група)

Задача 1:

РАБОТЕН ЛИСТ
„НЕРАЗДЕЛНИ“

1. ПОДРЕДЕТЕ ЕПИЗОДИТЕ В ТЯХНАТА ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ.
2. КАКВО ЗА ВАС Е ЛЮБОВТА? НАРИСУВАЙТЕ Я.
3. ОПИТАЙТЕ СЕ ДА НАРИСУВАТЕ ДВАМАТА ВЛЮБЕНИ КАТО ДЪРВЕТА.

Самоубийството на Иво и Калина.
Умореният пътник е изпял песента – разказ на дървото Калина.
Несъгласието на родителите да приемат любовта на своите деца.
Умореният пътник, почиващ под сянката на дърветата, чува разказа на дървото Калина.
Двамата млади се превръщат в дървета – стройна Калина и кичест Явор.
Споделената любов между Иво и Калина.

Задача 2 – Проект „Вечната любов“ – учениците трябва да направят постер за вечната любов, като всеки запише по няколко думи за любовта, използва най-силно впечатлилите го цитати и направи рисунка на двамата влюбени от баладата. Децата работят по групи от по 4–5 човека. Ученикът със СОП може да нарисува влюбената двойка.

Времево разпределение:

40 мин. – запознаване с баладата, разяснение от учител.

60 мин. – изпълнение на поставените задачи.

Групова дейност в класната стая:

Задача 1 – работа по двойки, единият ученик чете, а другият номерира (ученикът със СОП).

Задача 2 – описано е по-горе.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Аудиозапис:

https://www.youtube.com/watch?v=4XRNgITKFNw

2. Тестове:

http://www.myschoolbel.info/7_Klas/Testove_7_klas/Test_Nerazdelni.pdf

https://bgmateriali.com/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BB/%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82-%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%B8-%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BD%D1%82-1-7-%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81

3. Интерактивни игри:

https://learningapps.org/11681805

https://learningapps.org/10890231

https://learningapps.org/11315884

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– обогатяване на представата за любовта;

– логическо мислене;

– креативност;

– работа в екип.

Междупредметна връзка:

– математика – номериране на епизодите от работния лист;

– изобразително изкуство – рисуване на представата за любовта и на двамата влюбени.

Работа у дома и участие на семейството: Да се изслуша аудиозаписът или да се прочете произведението. Да се отговори на следните въпроси:

1. Кои са героите?
2. Каква е ролята на лирическия говорител?
3. Какви са последиците от несъгласието на родителите да приемат любовта на своите деца?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разяснение на непознати думи.

Да се запознае ученикът с образите на героите Иво и Калина.

Да се представят схематично основните моменти в сюжета.

Използване на беседа за разяснение на темата и мотивите.

Свързване на темата и мотивите със сюжетните елеметни, които ги обрисуват.

Помощни средства и технологии:
адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Използвайки сърцето като символ на любовта, да изработи картичка.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VII клас

Тема на урока:
„ЗАТОЧЕНИЦИ“ (ПЕЙО ЯВОРОВ) –
КОМПОЗИЦИЯ, ТЕМИ И МОТИВИ, ГЕРОИ

Основно съдържание на урока за ученика:
Запознаване с най-важните факти от живота на Пейо Яворов.
Разяснение значението на думата ЗАТОЧЕНИЦИ.

1. **Композиция и смислови части**
   - **– картина на родината;**
   - **– споделяне чувствата на заточениците** – страданието по изгубената родина;
   - **– сбогуването с родния край.**

2. Теми и мотиви

– силната връзка между човека и родината, любовта му към нея;

– дългът пред отечеството и мъката от неговата загуба;

– страданието на хората далеч от родината;

– заточението като отдалеченост на човека от света;

– равносметката за пътя, за безнадеждността, за предателството, за борбата и саможертвата.

3. Герои

– заточениците – предадени, осъдени несправедливо, отведени насилствено от родния край, изпитват мъка, че са отведени насилствено от родината си, вина, че не са изпълнили дълга си към нея, гняв към предателите;

– предателят и врагът – отнемат на заточениците свободата и възможността да следват мечтите си.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, диференцирана задача).

РАБОТЕН ЛИСТ 1

„ЗАТОЧЕНИЦИ“

1. ОПИТАЙТЕ СЕ ДА НАРИСУВАТЕ КАРТИНАТА ОТ НАЧАЛОТО НА СТИХОТВОРЕНИЕТО. АКО СЕ ЗАТРУДНЯВАТЕ, МОЖЕТЕ ДА ОЦВЕТИТЕ ИЛИ ПРЕРИСУВАТЕ ИЗОБРАЖЕНИЕТО ПО-ДОЛУ.
2. ОБИЧАТЕ ЛИ МОРЕТО? ХОДИЛИ ЛИ СТЕ НА РОДНОТО ЧЕРНОМОРИЕ? КАКВО ВИ ХАРЕСВА ТАМ?

От заник-слънце озарени,
алеят морски ширини;
в игра стихийна уморени,
почиват яростни вълни...
И кораба се носи леко
с попътни тихи ветрове,
и чезнете в мъгли далеко
вий, родни брегове.

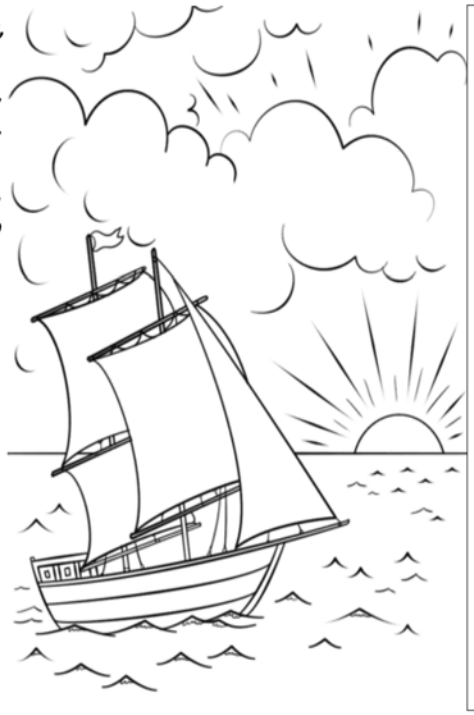

МЯСТО ЗА ТВОЯТА РИСУНКА

РАБОТЕН ЛИСТ 2

„ЗАТОЧЕНИЦИ“

1. ОТКРИЙТЕ И ПОДЧЕРТАЙТЕ ДУМИТЕ, КОИТО ИЗРАЗЯВАТ НЯКАКВИ ЕМОЦИИ ИЛИ ЧУВСТВА. КАКВИ СА ЕМОЦИИТЕ И ЧУВСТВАТА? ОПИТАЙТЕ СЕ ДА ГИ ОБЯСНИТЕ. КОИ СА ДОБРИ И КОИ ЛОШИ? ДОБРЕ ЛИ Е ДА ГИ ИЗПИТВАМЕ? ЗАЩО?

ЗАТОЧЕНИЦИ

От заник-слънце озарени,
алеят морски ширини;
в игра стихийна уморени,
почиват яростни вълни…
И кораба се носи леко
с попътни тихи ветрове,
и чезнете в мъгли далеко
вий, родни брегове

И някога за път обратен
едва ли ще удари час:
вода и суша — необятен,
света ще бъде сън за нас!
А Вардар, Дунав и Марица,
Балкана, Странджа и Пирин
ще греят нам — до гроб зарица
сред споменът един.

Рушители на гнет вековен,
продаде ни предател клет;
служители на дълг синовен,
осъди ни врага заклет.
А можехме, родино свидна,
ний можехме с докраен жар
да водим бой — съдба завидна! —
край твоя свят олтар.

Но корабът, уви, не спира;
все по-далеч и по далеч
лети, отнася ни… Простира
нощта крилото си — и веч
едва се мяркат очертани
на тъмномодър небосклон
замислените великани
на чутният Атон.

И ний през сълзи накипели
обръщаме за сетен път
назад, към скъпи нам предели,
угаснал взор — за сетен път
простираме ръце в окови
към нашият изгубен рай…

Горчива скръб сърца ни трови. —
Прощавай, роден край!

2. КАКВИ СА ЧУВСТВАТА, КОИТО ИЗПИТВАТ ЗАТОЧЕНИЦИТЕ? РАЗГЛЕДАЙТЕ ЕМОДЖИТАТА И ОГРАДЕТЕ ТЕЗИ, КОИТО ИЗРАЗЯВАТ ТЕХНИТЕ ЧУВСТВА И ЕМОЦИИ. ЗАЩО ИЗБРАХТЕ ТЕЗИ ЕМОДЖИТА?

Заточени български въстаници – *архивна снимка*

ЗАДАЧА 3: Проучете къде се намират Вардар, Дунав, Марица, Странджа и Пирин. Потърсете интересни факти за тези реки и планини. Направете информационно табло за всеки географски обект.

Времево разпределение:
40 мин. – запознаване със елегията и разяснение от учител.
60 мин. – изпълнение на задачите от работен лист 1 и 2.
60 мин. – изпълнение на задача 3.

Групова дейност в класната стая:
По работен лист 2 – учениците работят по двойки, единият ученик е четящ, а другият слушащ, подчертаващ и ограждащ (ученикът със СОП).
Задача 3 – задачата може да бъде изпълнена като групов проект „Красивите кътчета на България“, като учениците работят в групи по 3–4 човека. Всяка група отговаря за различен обект от изброените по-горе. Целта е да направят информационно табло със снимки, текст, рисунки.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Аудиозапис:
https://www.youtube.com/watch?v=KUJu2BsLbqA
2. Презентация за Пейо Яворов
https://prezi.com/l-py3utxa_h4/presentation/
3. Презентация „Заточеници“:
https://prezi.com/8bppralojtng/presentation/
https://www.slideserve.com/nevan/4582557
4. Тест:

https://bgmateriali.com/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BB/%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82-%D0%B7%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B8-%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BD%D1%82-1-7-%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81

http://www.myschoolbel.info/7_Klas/Testove_7_klas/Test_Zatochenici.pdf
https://learningapps.org/1533629
5. Примерен план:
http://dp-d.creativedesign-bg.com/TESTOVE/JAVOROV.htm

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
– емоционална интелигентност;
– създаване на визуализация по текст;
– креативност;
– работа в екип;
– умение за търсене, намиране и извличане на информация по ключова дума.

Междупредметна връзка:
– изобразително изкуство – рисуване по откъс от стихотворението;
– география – търсене на информация за географски обекти от стихотворението.

Работа у дома и участие на семейството: Предоставяне на работен лист 2. Да се съставят изречения с думите (емоции и чувства), използвани в стихотворението.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Да се избере най- важното от автобиографията на автора. Да се запознае ученикът с тази информация. Прочит на стихотворението. Разяснение на непознатите думи. Да се свържат темата и мотивите с конкретни примери от стихотворението. Отбелязване в текста на думите, които изразяват чувства и емоции. Да се разясни посланието, което носят. На географска карта да се отбележи местоположението на Вардар, Дунав, Марица, Странджа и Пирин. Представяне на интересни факти за тези реки и планини.
Помощни средства и технологии: адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).
Самостоятелна и домашна работа: Заучаване на стихотворението или част от него наизуст.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)
Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Литература, VII клас
Тема на урока: „ПО ЖЪТВА“ (ЕЛИН ПЕЛИН) – СЮЖЕТ, ГЕРОИ, ТЕМИ И МОТИВИ
Основно съдържание на урока за ученика: Цел: Ученикът познава сюжета, героите, темите и мотивите на разказа. Запознаване с най-важното от биографията на Елин Пелин. Разясняване на значението на жътвата като трудова дейност. **I. СЮЖЕТ:** 1. Природната картина на равното Софийско поле по време на жътва. 2. Отрудените селяни, които се радват на богата жътва. 3. Споделянето на Никола пред близките му, че иска да се ожени за Пенка. 4. Песните на Пенка. 5. Страшната вест, че Пенка е „примряла от жега“. 6. Мъртвата девойка и страданието на Никола. 7. „Тъжен празник“ за полето - погребението на Пенка.

II. ТЕМИ И МОТИВИ:

1. Трудът като неотменна част от живота на хората
2. Немилостивата природа – небето „сипе огън и жар“, „слънцето се е спряло огнено и немилостиво“.
3. Упованието в Бога.
4. Бедата като спътник в живота на селянина.
5. Скръбта от поредната жертва на природата – Пенка.
6. Любовта между Пенка и Никола.

III. ГЕРОИ:

1. Никола – левент (хубав момък), трудолюбив, уважителен към близките си, влюбен в Пенка, обезнадежден, отчаян след смъртта на любимата си.

2. Пенка – надарена с хубав глас, обичана от съселяните си, добра, работлива, красива, любовта й към Никола, изразена с песента.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, диференцирана задача).

ЗАДАЧА 1: Какво е изобразено на картината? Как се чувстват жените? Какви са основните цветове, които е използвал художникът? Има ли нещо на картината, което ви учудва и смущава? Защо?

***„Жътва в Банско“**, картина от Васил Горанов, 2016 г.*

ЗАДАЧА 2: Какво усещане създава у вас природната картина в началото на разказа. Защо? Подчертайте прилагателните имена. Какво чувство пораждат те?

Нарисувайте своя картина според описанието в началото на разказа:

Усилна жътва кипи из равното Софийско поле. От край до край, докъде ти око види, се люлеят златни ниви и морни работници се мяркат там от тъмни зори. Бог тия дни даде страшна жега. Свило се е синьо небе над земята и сипе огън и жар. Над широкото поле трепери адска марана. Отпуснати и уморени се синеят далечни гори и планини и сякаш чакат кога полето а-ха ще пламне в пожар. Птичките са забягнали далеч из хладните усои и не им се чуе гласът. Само гугутка се обажда изрядко от сенчеста круша или грив гълъб усамотено префюфюква с криле към гората.

Тежко и душно.

Слънцето се е спряло огнено и немилостиво в небесата, но жарките му лъчи не пъдят от полето работливите селяци.

Неуморно те жънат там и трупат златни снопи. Пот се сипе от челата, душата без сила остава, няма почивка. Узрялото жито не чака.

ЗАДАЧА 3: Чуйте и си припомнетие следните песни, които изучавате по музика:

1. „Катерино моме“ в изпълнение на Деси Добрева:
https://www.youtube.com/watch?v=H-17A04hyZM

2. „Провикна се Недината майка“ в изпълнение на Йоана Югова:
https://www.youtube.com/watch?v=8AUYRwS-6_c

3. „Полегнала е Гергана“ в изпълнение на Славка Калчева:
https://www.youtube.com/watch?v=msqLZfq5n_U

Коя песен е най-подходяща за описание образа на Пенка? Коя песен би изпяла Пенка за себе си? Защо? А на вас коя песен ви хареса най-много? Защо?

ЗАДАЧА 4: НА КОГО СА ФИГУРИТЕ ПО-ДОЛУ? НАРИСУВАЙТЕ ИЗРАЖЕНИЯТА НА ЛИЦАТА ИМ. ОЦВЕТЕТЕ ГИ.

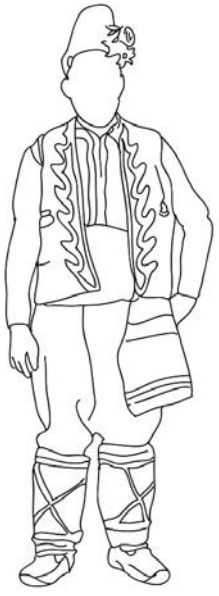

Времево разпределение:
40 мин. – запознаване с разказа и разяснение от учител
60 мин. – изпълнение на поставените задачи

Групова дейност в класната стая:
По задача 2 учениците могат да работят по двойки – единият е четящ, а другият слушащ и подчертаващ. Природната картина може да бъда нарисувана като обща от двамата.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Аудиозапис:
https://www.youtube.com/watch?v=OV23JNOvbaQ
2. Аудиопрезентация:
https://www.youtube.com/watch?v=-hunR3v_O6E
https://www.youtube.com/watch?v=8c8nueExDJU
3. Тест:
http://www.myschoolbel.info/7_Klas/Testove_7_klas/Test_Po_Jetva.pdf

https://bgmateriali.com/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BB/%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82-%D0%BF%D0%BE-%D0%B6%D1%8A%D1%82%D0%B2%D0%B0-%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BD%D1%82-1-7-%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81

https://ocenka-bel.com/materiali-za-podgotovka?page=%D0%A2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B8+%D0%B7%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D1%87%D0%B8+%D0%BA%D1%8A%D0%BC+%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D0%B0+%E2%80%9C%D0%9F%D0%BE+%D0%B6%D1%8A%D1%82%D0%B2%D0%B0%E2%80%9D+%D0%BE%D1%82+%D0%95%D0%BB%D0%B8%D0%BD+%D0%9F%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BD

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– асоциативно мислене;
– сензитивност и визуализация на природна картина по текст;
– креативност;
– сътрудничество.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство – рисуване на природна картина;
– музика – слушане на народни песни

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете разказът. Да се отговори на следните въпроси:

1. Кои са главните герои в разказа?

2. За какво се разказва в него?

3. Как е описан пейзажът в разказа?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се избере най- важното от автобиографията на автора. Да се запознае ученикът с тази информация.

Да се представят схематично основните моменти в разказа, описани в тяхната последователност.

Използване на беседа за разяснение на темата и мотивите. Онагледяване с конкретни примери от произведението.

Разясняване на значението на жътвата като трудова дейност.

Разясняване на особеностите на прилагателното име и въпросите, с които се открива (за задача 2).

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост), работни листи

Самостоятелна и домашна работа:

Да нарисува природната картина, описана в разказа.

Опорни думи и изрази: равно поле, огнено слънце, узряло жито, уморени се синеят далечни гори и планини.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Литература, VII клас

Тема на урока:

„ПО ЖИЦАТА“ (Й. ЙОВКОВ) – СЮЖЕТ, ТЕМИ И МОТИВИ, ГЕРОИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Цел: Ученикът познава сюжета, темите, мотивите и героите в разказа.

Запознаване с най-важните факти от биографията на Йордан Йовков.

„ПО ЖИЦАТА“ КАТО РАЗКАЗ

1. Сюжетът и композицията:

Съдържанието на разказа е лесно за възприемане и запомняне. Двама непознати мъже се срещат насред полето. Гунчо (беден селянин) се отбива при Петър Моканина (овчар), за да го попита къде се намира село Манджилари. Между тях се завързва разговор (Гунчо описва бедняшкия си живот; изказва болката си по изгубените деца; споделя тревогата си за болната двадесетгодишна Нонка; доверява надеждата на отчаяното семейство, че ще срещне бялата лястовица и чедото им ще оздравее). На пътя е каруцата на Гунчо, в която има две жени – майката (не е споменато името ѝ) и болното момиче Нонка. След разговора семейството на Гунчо отново поема по пътя. Моканина изпраща семейството, но продължава да мисли за него.

Акцент: Събитието е едно – среща на пътя. **Героите са малко** – четирима. **Действие почти няма** – героите просто разговарят.

2. Теми и мотиви

– състраданието и милосърдието, благородната лъжа;

– незаслуженото страдание;

– бедността;

– родителската обич и грижа;

– борбата между надеждата и отчаянието;

– неумиращата надежда на човека;

– мотивът за пътя.

3. Героите

– Гунчо – беден, добър, грижлив и всеотдаен баща, разтревожен за болната си дъщеря, готов на всичко, за да я излекува;

– Моканина – трудов човек, отзивчив и състрадателен, съпреживява чуждото страдание, съпричастен и вярващ;

– Нонка – болно, безпомощно момиче, сляпо вярва в съществуването на бялата лястовица и в нейната лечебна сила;

– майката – мълчалива, затворена в себе си и в тревогите си.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, диференцирана задача).

ЗАДАЧА 1: КАКВО Е ИЗОБРАЗЕНО НА КАРТИНАТА? КОИ СА ГЕРОИТЕ? А КОЙ ГЕРОЙ СПОРЕД ВАС ЛИПСВА? ВИЖДАТЕ ЛИ БЯЛАТА ЛЯСТОВИЦА? НА КАКВО Е СИМВОЛ ТЯ?

ЗАДАЧА 2:

РАБОТЕН ЛИСТ

„ПО ЖИЦАТА“

1. КАКВО СРЕЩА ПО ПЪТЯ СИ СЕМЕЙСТВОТО НА ГУНЧО? А КАКВО ТЪРСИ? ОГРАДЕТЕ ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ. ОТКРИЙТЕ ОПОЗИЦИОННИТЕ ДВОЙКИ (АНТОНИМИТЕ) И ГИ СВЪРЖЕТЕ. КОЕ Е ЧЕРНОТО И КОЕ БЯЛОТО В РАЗКАЗА?
2. КАКВО ЛИПСВА НА КАРТИНКАТА? НАРИСУВАЙТЕ ГО И ОЦВЕТЕТЕ.

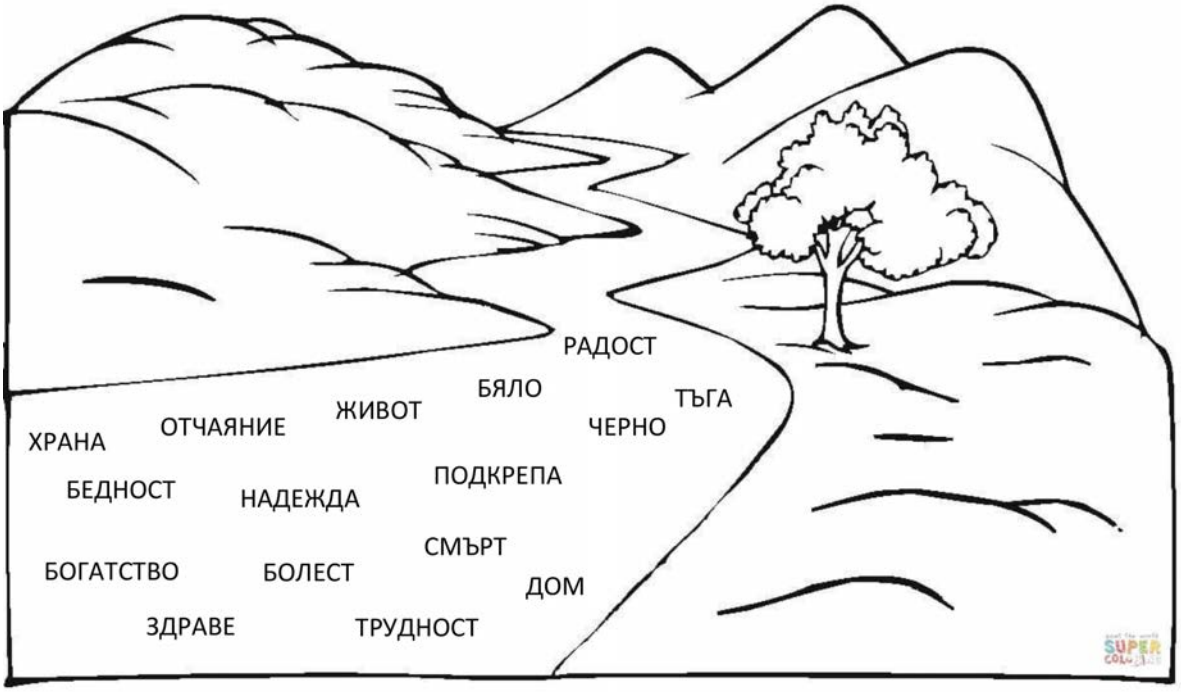

ЗАДАЧА 3: ВЯРВЯТЕ ЛИ В ЧУДЕСА? А СЛУЧВАЛИ ЛИ СА ВИ СЕ ЧУДЕСА? КАКВИ? НАРИСУВАЙТЕ СВОЕТО ЧУДО.

ЗАДАЧА 4: НАПРАВЕТЕ ПРОУЧВАНЕ ЗА БЯЛАТА ЛЯСТОВИЦА. КАКВА ПТИЦА Е ТЯ? КЪДЕ ЖИВЕЕ? НА КАКВО Е СИМВОЛ?

Времево разпределение:

60 мин. – запознаване с разказа и разяснение от учител

60 мин. – изпълнение на поставените задачи

Групова дейност в класната стая:

Задача 2: Учениците работят по двойки – единият е четящ, а другият слушащ, ограждащ и свързващ.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

1. Аудиозапис:

https://www.youtube.com/watch?v=vUkvMaDgqr8

2. Анализ на творбата:

http://whiteswallowbg.blogspot.com/p/blog-page_5.html

3. Тест:

http://www.myschoolbel.info/7_Klas/Testove_7_klas/Test_Po_Jicata.pdf

https://bgmateriali.com/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BB/%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82-%D0%BF%D0%BE-%D0%B6%D0%B8%D1%86%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B0%D0%BD%D1%82-1-7-%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81

https://bukvar.bg/tests/view/725/test-po-literatura-za-7-mi-klas-na-tema-po-zhitsata-iiordan-iiovkov/

4. Интерактивни игри:

https://learningapps.org/5354506

https://learningapps.org/5319408

https://learningapps.org/12004387

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

– представи за противоположностите в живота;

– емоционална интелигентност и емпатия;

– креативност;

– асоциативно мислене;

– сътрудничество.

Междупредметна връзка:

– изобразително изкуство – чрез представяне на картина на български художник в задача 1, рисуване на чудеса, на бяла лястовица;

– биология – чрез правене на проучване на птицата лястовица.

Работа у дома и участие на семейството:

Използвайки рисунката от задача 3, да разкаже на семейството си кратка история за чудото, което е нарисувано.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се избере най- важното от автобиографията на автора. Да се запознае ученикът с тази информация.

Разяснение на непознати думи.

Използване на картинен материал за запознаване на ученика с героите в разказа. Изготвяне на картончета с думи, описващи всеки герой. Съотнасяне на картончетата към образа на героя, който описват.

Да се представят схематично основните моменти в разказа, описани в тяхната последователност.

Използване на беседа за разяснение на темата и мотивите. Онагледяване с конкретни примери от произведението.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите.

Помощни средства и технологии:

адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да нарисува бялата лястовица, използвана в разказа като символ на вярата, надеждата и новия живот.

Изготвили: Петя Стефанова (учител по БЕЛ)

Десимиляна Василева (учител, ресурсен)

Математика V клас

Математика VI клас

Математика VII клас

Математика V клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Основни геометрични фигури (част 1) 285

Основни геометрични фигури (част 2) 289

Перпендикулярни прави. Разстояние от точка до права 293

Триъгълник. Видове триъгълници. Елементи 297

Височини в триъгълник 300

Лице на триъгълник. Лице на правоъгълен триъгълник 303

Успоредни прави 306

Успоредник. Обиколка и лице на успоредник 308

Правоъгълник. Обиколка и лице на правоъгълник 312

Квадрат. Обиколка и лице на квадрат 316

Ромб. Обиколка и лице на ромб 319

Трапец. Видове трапецИ. Обиколка на трапец 323

Лице на трапец 329

Куб. Елементи 332

Лице на повърхнина на куб 335

Обем на куб 337

Правоъгълен паралелепипед. Елементи 339

Лице на повърхнина на правоъгълен паралелепипед 342

Обем на правоъгълен паралелепипед 344

Деление с остатък 346

Кратно и делител 348

Признак за делимост на 2 351

Признаци за делимост на 5 и 10 354

Признаци за делимост на 3 356

Разлагане на естествени числа на прости множители 358

Общ делител. Най-голям общ делител 361

Най-малко общо кратно 363

Обикновени дроби 366

Събиране и изваждане на обикновени дроби

с равни знаменатели 369

Умножение на обикновени дроби 372

Деление на обикновени дроби 374

Част от число 377

Десетични дроби. Четене и записване 379

Сравняване на десетични дроби 382

Събиране и изваждане на десетични дроби 384

Умножение на десетични дроби с 10, 100, 1000 386

Умножение на десетична дроб с естествено число 388

Деление на десетични дроби с 10, 100, 1000 391

Закръгляне на десетични дроби 393

Работа с таблици 396

Работа с диаграми 398

Адаптиран план на урок 1

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ОСНОВНИ ГЕОМЕТРИЧНИ ФИГУРИ (Част 1)

Основно съдържание на урока за ученика:

Точка – точката е фигура, която няма дължина, площ или обем. Тя няма начало и край, но е начало или край на друга фигура. Името на една точка отбелязваме с главна латинска буква.

Права линия – правата линия е безкрайна, тя няма начало и край. За да дадем име на една права линия, използваме малки латински букви.

Отсечка – част от права линия, която има начало и край. Четенето и записването на отсечки става от ляво на дясно.

Разстоянието между началото и края на една отсечка се нарича **нейна дължина.**

Сбор на отсечки – когато съберем дължините две или няколко отсечки.

Разлика на отсечки – когато от по-голямата отсечка изваждаме дължината на по-малката отсечка.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Индивидуални диференцирани задачи.

Времево разпределение:

15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача 1: С помощта на кибритени клечки направете модел на права линия.

Ако отрежем с ножица една права линия, какво ще получим?

Задача 2: Свържете точките, оцветени в синьо и жълто, с молив.

А) Поставете означения на точките.

Б) Прочетете устно отсечката.

Задача 3: Свържете комините на къщите с права линия и измерете с линийка разстоянието между тях.

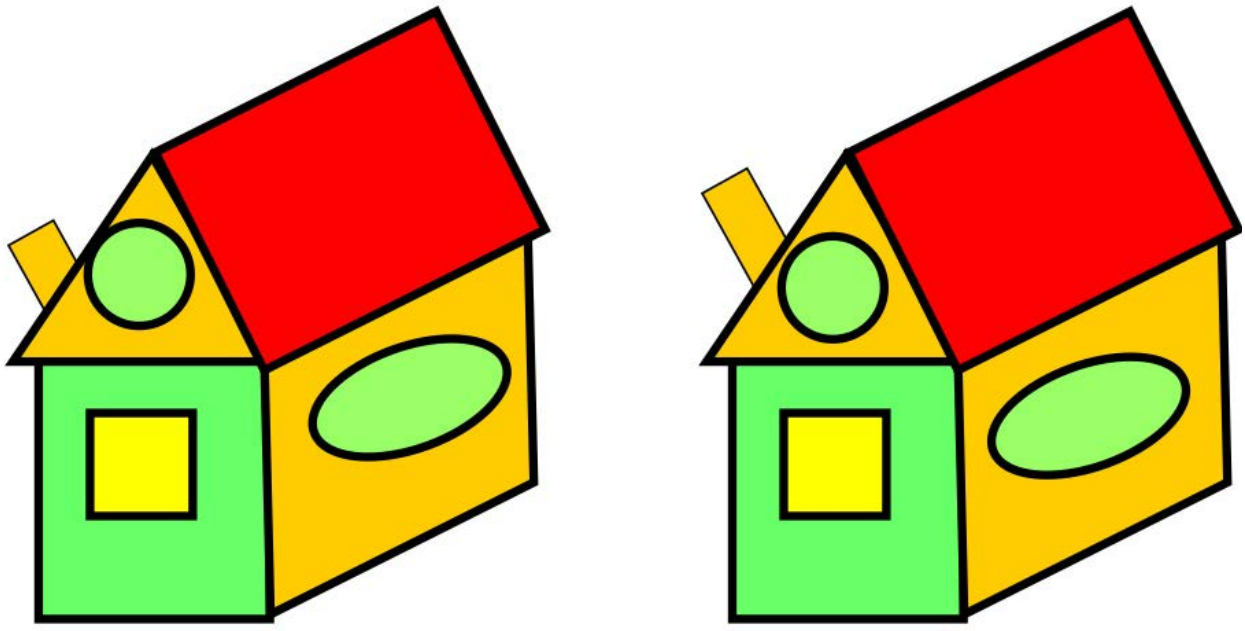

Задача 4: След като Мария нарисувала своята рисунка, моливите ѝ изглеждали така:

Отговорете на въпросите:

А) Назовете кой от моливите по цвят е по-къс от жълтия молив?

Б) Назовете кой от моливите е по-дълъг – синият или зеленият молив?

Да направим извод: Така, както моливите имат различна дължина, така и отсечките са различни по своята дължина.

Задача 5: Подредете цветните плочки една до друга и намерете дължината на отсечката. Всяка плочка има дължина 4 см.

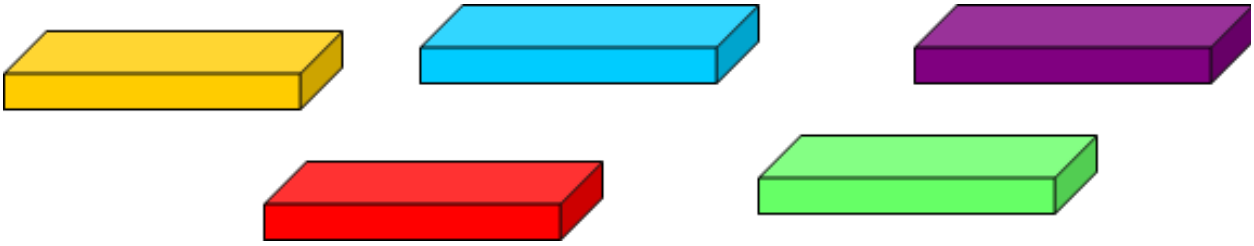

Отговор: .....

Задача 6: Юлия имала две панделки с различна дължина. Майката на Юлия трябвало да изравни панделките ѝ, защото едната била по-дълга от другата. Какъв цвят е по-дългата панделка?

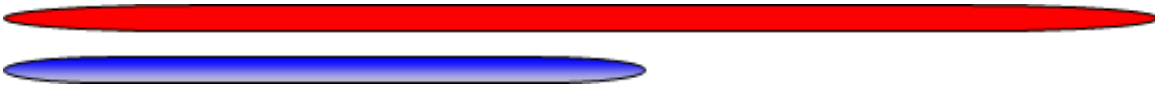

Тя наложила двете панделки.

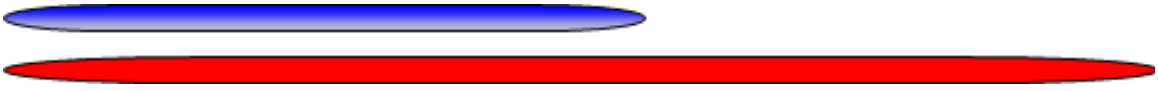

И изрязала излишното.

Майката на Юлия направила от равните панделки това:

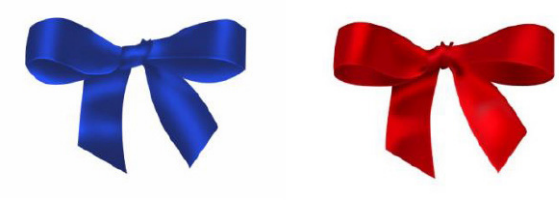

Останала ѝ тази панделка.

Да направим извод: Остатъкът от панделката се нарича ***разлика*** на две отсечки.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Съществува тясна връзка между геометрията и художественото изразяване. Тя може да се прилага като метод на преподаване, за да помогне на децата да се почувстват интересни или

мотивирани да играят, използвайки понятията, които се прилагат в него. Решават се различни проблеми, свързани с измерване от различни области в живота. Измерване на плат, измерване на ръст и др.

Междупредметна връзка:

География и икономика – измерване на разстояния, мердиани и паралели. Човекът и природата – животни, растения.

Работа у дома и участие на семейството:

Задача: На кое безгръбначно животно ви напомня схемата? Разкажете повече за него.

Изработете от пластилин.

Коя основна геометрична фигура изобразява безгръбначното животно?

Отговор: .....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Обяснение и онагледяване.

Да се наблюдават заобикалящите ни обекти.

Използват се практически измервания, чертане с линия върху предмети.

Да се намират сбор и разлика на отсечки.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– адаптирани пособия за чертане и измерване

– адаптирани ножици според индивидуалните потребности на ученика

Дидактични материали:

– шаблони за оцветяване по темата, пластилин, кибритени клечки, пръчици

Самостоятелна и домашна работа:

Самостоятелна задача – нарисувайте змия, дълга 8 см. Използвайте цветни моливи, за да я оцветите.

Изработената от пластилин змия колко см е? Коя е по-дълга?

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 2

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ОСНОВНИ ГЕОМЕТРИЧНИ ФИГУРИ (Част 2)

Основно съдържание на урока за ученика:

Лъч – част от права линия, която има начало, но няма край.

Ъгъл – **ъгълът е геометрична фигура, която е съставена от два лъча, които имат общо начало. Общото начало е точка, която наричаме връх на ъгъла. А всеки лъч наричаме рамо на ъгъла.**

Всичко в природата има своя мярка. Дължините на страните се измерват в познатите мерни единици – милиметър, сантиметър, дециметър, метър, километър. По този начин се определя коя отсечка е по-дълга и коя по-къса.

Мярката за ъгъл се нарича градус. Бележи се така: °

Чрез мярката градус може да се определи кой ъгъл на колко градуса е равен, кой ъгъл е по-голям и кой ъгъл е по-малък.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Група 1: Дорисувайте лъчите на слънцето.

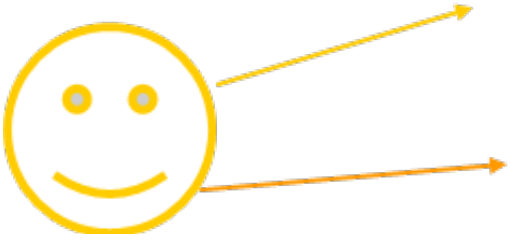

Попълнете пропуснатото в изречението, като заместите чертежа със съответната геометрична дума и допълните.

Елементите на един ъгъл са: два , които имат общо начало, наречено техен …….....

Група 2: Свържете последователно цифрите с помощта на линийка. *Какви фигури се получават?*

1							**3**
			2				

			2				
1							**3**

							1
2							
							3

3							
							2
1							

Група 3: Свържете дните от седмицата в тяхната последователност с помощта на линия. Получените ъгли измерете с ъгломер и запишете.

- ***Понеделник Вторник Сряда =*** _____
- ***Вторник Сряда Четвъртък =*** _____
- ***Сряда Четвъртък Петък =*** _____
- ***Четвъртък Петък Събота =*** _____
- ***Петък Събота Неделя =*** _____

Измерете и запишете останалите ъгли, които се образуват.
А) Кой от ъглите е най-голям, а кой е най-малък?
Б) Подредете ги по големина.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за спазване на правила.
Умения за участие в речево общуване.
Възприемане на обекти от близката среда.
Да довежда докрай започнатата задача.
Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка: География и икономика – измерване на разстояния**.** Изобразително изкуство. Технологии и предприемачество.
Работа у дома и участие на семейството:
Задача: От кибритени клечки са образувани ъгли. Отговорете на следващите въпроси:
А) Колко на брой са ъглите?
Б) Колко на брой са правите ъгли?
В) Колко на брой са острите и тъпите ъгли?
Г) Колко на брой са само тъпите ъгли?
Д) Без да броите, можете ли да пресметнете колко остри ъгъла има?
Е) Свържете името на всеки ъгъл със съответния връх.

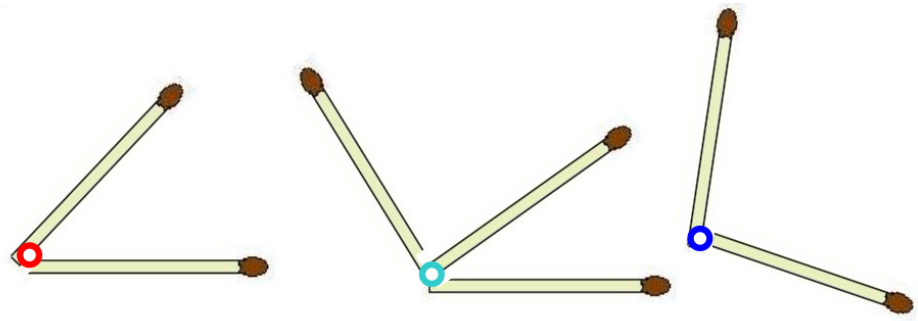

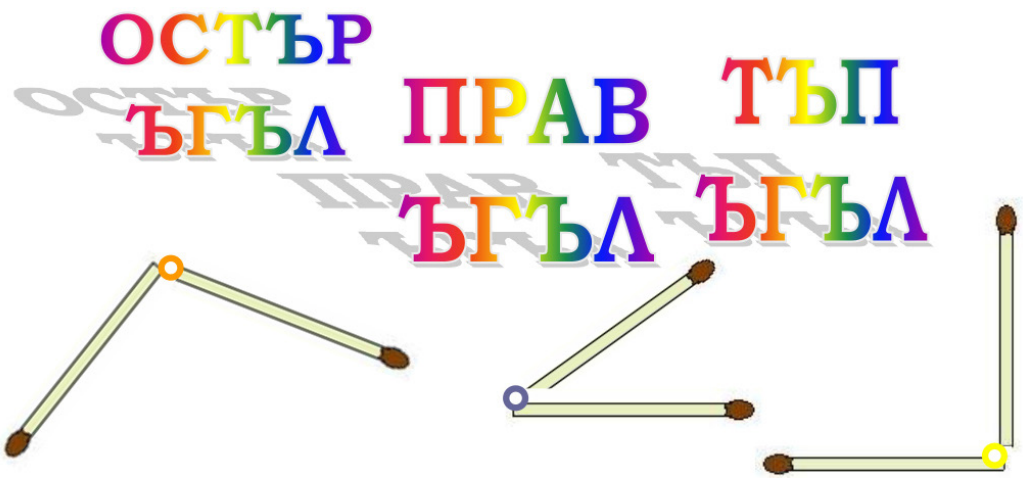

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Обяснение и онагледяване.

Да се наблюдават заобикалящите обекти.

Работа с геоборд или чертане с линия в квадратна мрежа, последователност при свързване.

Измерване на ъгли.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– адаптирани пособия за чертане и измерване на ъгли

– геоборд

Дидактични материали:

– могат да се използват шаблони за оцветяване по темата

– подръчни материали – кибритени клечки, пръчици

Самостоятелна и домашна работа:

Определете вида на ъглите според градусната им мярка :

Ъгъл, равен на 5°, — .....

Ъгъл, равен на 90°, — .....

Ъгъл, равен на 115°, — .....

Ъгъл, равен на 180°, — .....

Ъгъл, равен на 75°, — .....

Ъгъл, равен на 95°, — .....

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 3

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ПЕРПЕНДИКУЛЯРНИ ПРАВИ. РАЗСТОЯНИЕ ОТ ТОЧКА ДО ПРАВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Перпендикулярни прави – прави, които сключват прав ъгъл помежду си.

Построяване на перпендикулярни прави:

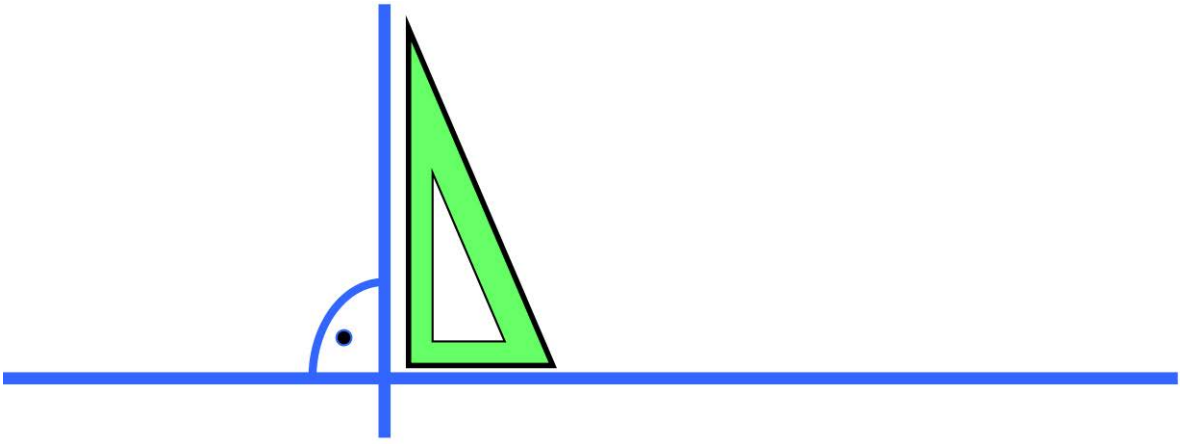

Перпендикулярни прави бележим със следния знак: $\perp$. Казваме, че правата **a** е перпендикулярна на правата **b** и бележим така: **a** $\perp$ **b.**

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути представяне на учебния материал, 30 минути решаване на примерите, 5 минути указания за поставената работата у дома.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача 1: Разгледайте фигурите и открийте правите ъгли.

Фигура 1. Кръст

Фигура 2. Килим

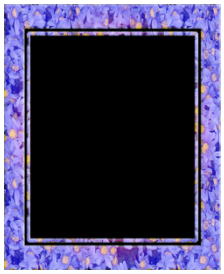

Фигура 3. Рамка за снимка

Фигура 4. Книга

Фигура 5. Лаптоп

Задача 2: Дадени са перпендикулярни прави, образувани от четири кибритени клечки.

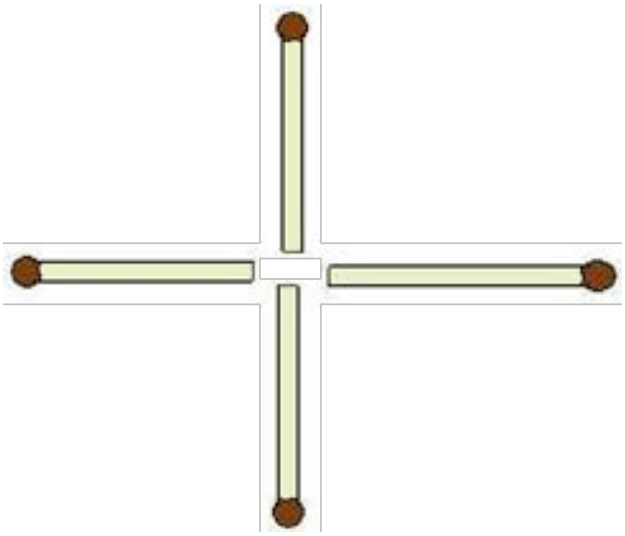

С помощта на шест кибритени клечки образувайте перпендикулярни прави.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за спазване на правила в група и индивидуално.

Умения за участие в речево общуване.

Възприемане на обекти от близката среда.

Да се довежда докрай започнатата задача.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:
География и икономика – измерване на разстояния**.** Изобразително изкуство. Технологии и предприемачество – рязане, лепене. Човекът и природата – времеви представи.

Работа у дома и участие на семейството:
Задача: Представено е изображение на Веселия часовник – открийте: кога (в колко часа) малката и голямата стрелка са перпендикулярни?

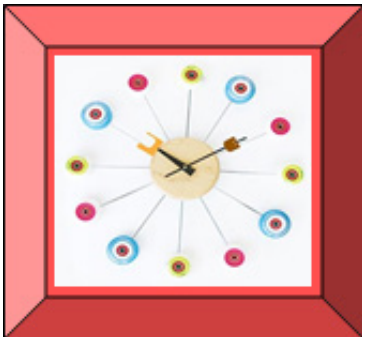

Започнете завъртането на голямата стрелка от ляво на дясно, когато малката стрелка е на 12 часа.

Да си изработим часовник!

Необходими материали – ножица, линия, молив, лепило, цветна хартия, картон, копче за закрепване на стрелките, игла и конец. От картон изрежете голям кръг – за циферблат. Изрежете стрелките /една малка и една голяма/ и цифрите за циферблата от 1 до 12. Сглобете и украсете. Сега се опитайте с въртене на стрелките да решите задачата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Въвеждане на буквена символика.
Обяснение и онагледяване.
Построяване на перпендикуляр от дадена точка към дадена права.
Да се наблюдават заобикалящите ни обекти.
Указания за решаване на задачите.

Помощни средства и технологии:
– УИКИ – тактилни пръчици
– адаптирана ножица според потребностите на ученика
– пособия за чертане и измерване на ъгли
Дидактични материали:
– могат да се използват шаблони за оцветяване по темата
– подръчни материали – кибритени клечки, пръчици, копчета

Самостоятелна и домашна работа:

Петър, Мая и Вики са избрали различни маршрути към топката. Кой от тях е перпендикулярен? Повторете пунктирните линии. Измерете и запишете в сантиметри разстоянията. Кое от децата ще пристигне най-бързо?

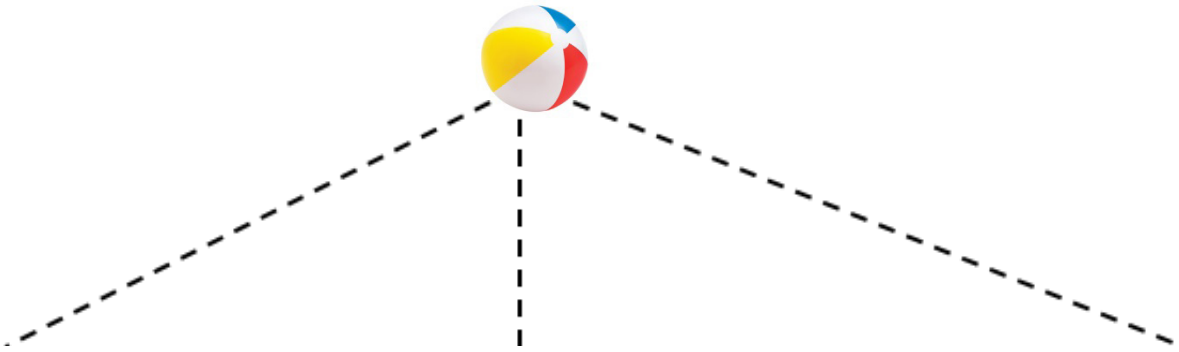

Петър

Мая

Вики

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 4

Предмет, клас: Математика, V клас
Тема на урока:

ТРИЪГЪЛНИК. ВИДОВЕ ТРИЪГЪЛНИЦИ. ЕЛЕМЕНТИ

Основно съдържание на урока за ученика:
Геометрична фигура, която има три страни и три ъгъла, се нарича тр***иъгълник***
Видове триъгълници.

Според страните:
Равностранен – има три равни страни.
Равнобедрен – има две равни страни, наречени бедра, а третата страна се нарича основа.
Разностранен – трите му страни са с ***различни*** дължини

Според ъглите:
Остроъгълен триъгълник – триъгълник, който има три остри ъгъла.
Правоъгълен триъгълник – триъгълник, който има един прав и два остри ъгъла. Страната, лежаща срещу правия ъгъл, се нарича хипотенуза, а другите две страни – катети.
Тъпоъгълен триъгълник – триъгълник, който има един тъп и два остри ъгъла.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
20 минути представяне на учебния материал, 25 минути решаване на примери.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Свържете точките, които са пред всяко от животните, с помощта на линийка.
А) Каква фигура получихте при свързването на точките?
Б) Колко страни и колко ъгъла има геометричната фигура триъгълник?
В) Какви са ъглите на триъгълника според видовете, които познавате?
Г) Назовете имената на изобразените животни?
Д) Оцветете животните с цветове по ваш избор.

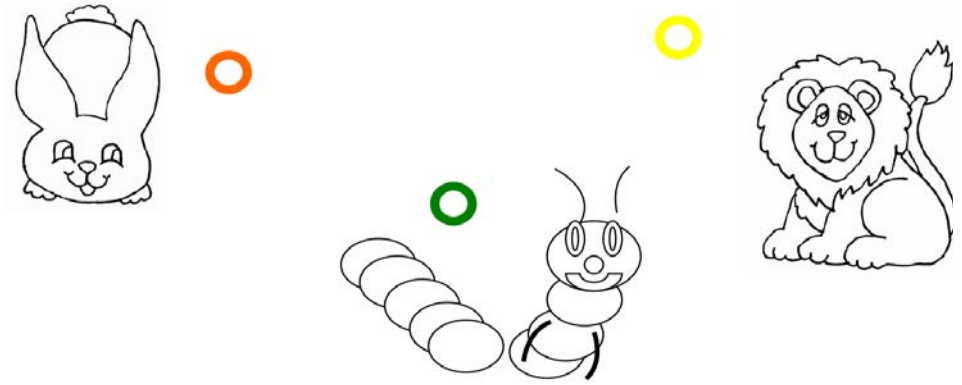

Въпрос: Къде около вас сте виждали триъгълници?

Опишете какво е приложението в живота на дадените триъгълници.

Допълнете дадените ви примери.

Фигура 1. Авариен триъгълник.

Фигура 2. Пътни знаци.

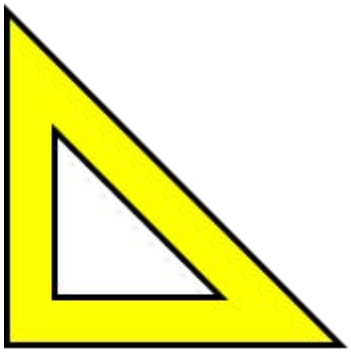

Фигура 3. Инструмент за чертане – триъгълник.

Фигура 4. Музикален триъгълник

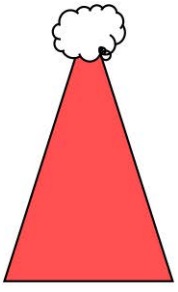

Фигура 5. Триъгълна шапка.

Фигура 6. Декоративна елха

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за спазване на правила в група и индивидуално.

Умения за участие в речево общуване.

Възприемане на обекти от близката среда.
Да се довежда докрай започнатата задача.
Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:
Изобразително изкуство. Технологии и предприемачество – рязане, лепене. Човекът и природата - животни и растения.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Запознаване с видовете триъгълници.
Обяснение и онагледяване.
Използване на снимки и чертежи за разпознаване на видовете триъгълници.
Да се наблюдават заобикалящите ни обекти.
Указания за решаване на задачите.

Помощни средства и технологии:
– УИКИ – тактилни пръчици
– адаптирана ножица според потребностите на ученика
– адаптирани пособия за чертане и измерване

Дидактични материали:
– могат да се използват шаблони за оцветяване по темата, табла, картинки

Самостоятелна работа и участие на семейството:
Задача: Изрежете от цветни хартии по пет тригълника от всеки вид, т.е. пет равностранни тригълника, пет равнобедрени триъгълника, пет тръгълника с различни страни, пет остроъгълни, пет правоъгълни и пет тъпоъгълни триъгълника. На бялата страна на триъгълниците с молив запишете неговия вид. Поставете всички триъгълници в една купа и ги разбъркайте. Теглете по един триъгълник и назовавайте неговия вид. Ако се затрудните, обърнете триъгълника обратно и прочетете вида му.

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 5

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ВИСОЧИНИ В ТРИЪГЪЛНИК

Основно съдържание на урока за ученика:

Височина в триъгълник се нарича отсечката, спусната от върха на триъгълника до срещуположната страна и сключваща прав ъгъл с нея.

Отсечките h_a, h_b, h_c са височини в триъгълник ABC и сключват прав ъгъл със съответните страни.

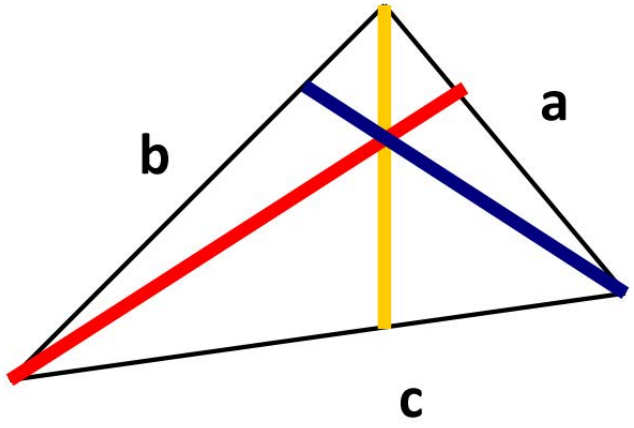

ha – оцветена е в червено.
hb – оцветена е в синьо.
hc – оцветена е в жълто.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Ивайло си купил чадър.

Коя изучена геометрична фигура разпознавате в горната част на чадъра?

Зелената права линия на колко на брой триъгълници разделя горната част на чадъра?

Ако зелената линия сключва прав ъгъл с основата на чадъра, то тя се нарича .....

.....

Какви по вид са триъгълниците според ъглите, на които е разделена горната част на чадъра?

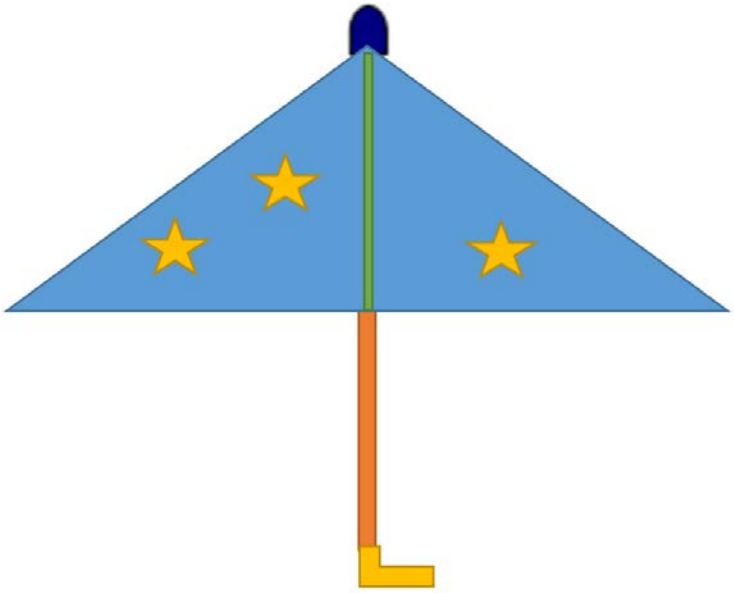

Задача: Дадена е коледна елха. Нарисувайте гирлянд, който да се спуска от върха на елхата под прав ъгъл към нейната основа. Нека гирляндът, който рисувате, да има следните елементи:

Дорисувайте на елхата още играчки.

Нарисуваният гирлянд играе ролята на ..... за триъгълната елха.

С кой голям християнски празник е свързана коледната елха?

С кой добър старец свързвате този християнски празник?

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Триъгълникът е една от най-често срещаните геометрични фигури в уроците по математика. Задачите с намиране лице на триъгълник, височина или медиана са предизвикателство за мнозина ученици, които понякога прибързано решават, че геометрията е твърде сложна за тях.

Истината е обаче, че задачите с триъгълник всъщност намират голямо практическо приложение в живота, особено в сфери като архитектура, земеделие, мода и дори графичен дизайн.

Междупредметна връзка: Изобразително изкуство. Човекът и обществото - християнски празници, коледна елха.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Извършване на реални измервания на предмети от заобикаляща учениците обстановка.
Въвеждане на нови понятия.
Въвеждане на буквена символика.
Обяснение и онагледяване.
Чертане на височини от върха на триъгълника до срещуположната страна.
Указания за решаване на задачите.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици
– адаптирана ножица според потребностите на ученика
– адаптирани пособия за чертане

Дидактични материали:

– могат да се използват шаблони за оцветяване по темата, табла, картинки

Домашна работа и участие на семейството:

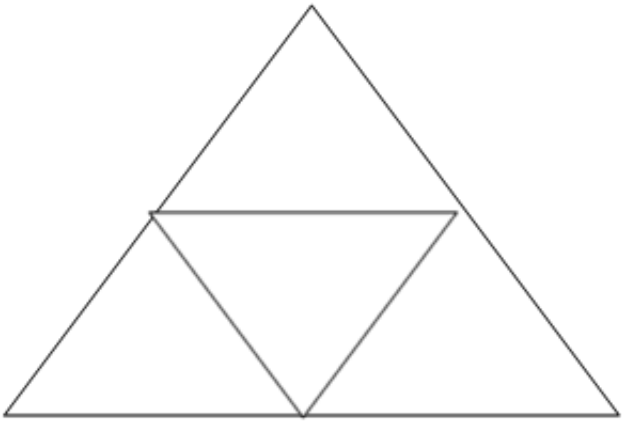

Пребройте колко триъгълника има на фигурата.

Постройте поне по една височина във всеки триъгълник.

С помощта на кой чертожен инструмент ще извършите построението?

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 6

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ЛИЦЕ НА ТРИЪГЪЛНИК. ЛИЦЕ НА ПРАВОЪГЪЛЕН ТРИЪГЪЛНИК

Съдържание на урока за ученика:

Лице на триъгълник – произведението на страната и височината към нея, разделено на числото две.

S = a . ha : 2 или S = b . hb : 2 или S = c. hc : 2

S = a . ha : 2 = b. Hb : 2 = c . hc : 2

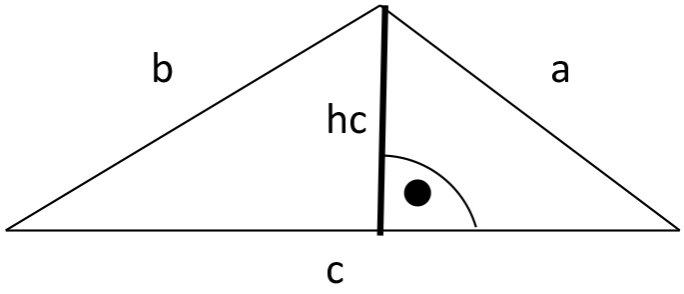

Лице на правоъгълен триъгълник – произведението на катетите, разделено на числото две.

S = a . b : 2

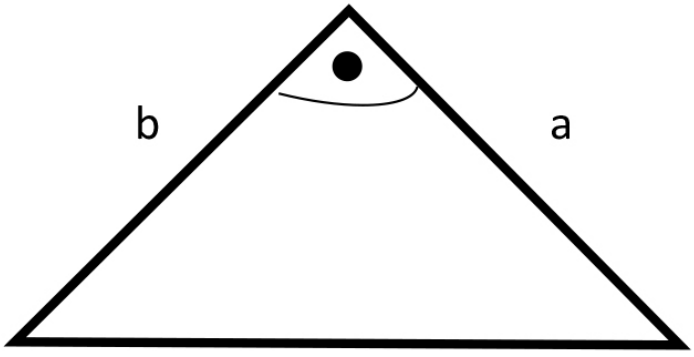

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

25 минути преподаване на учебния материал, 20 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Вратата вкъщи е с формата на ..... Едната страна е с дължина ..... м, а другата е ..... Диагоналът на вратата е..... Измерете и намерете*:*

А) дължината и ширината на вратата =

Б) Диагоналът на вратата =

Б) обиколката на правоъгълния триъгълник, който се образува от дължината, ширината и диагонала на вратата =

Задача: Зеленчукова градина е с форма на правоъгълен триъгълник (фиг. 2), която има страни 9 м и 5 м. В средата на градината е разположено изкуствено езеро с лице, равно на 12,8 кв.м. Каква площ на градината остава за засаждане?

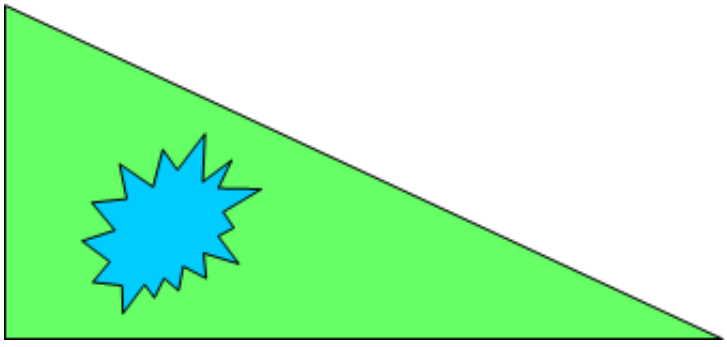

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Формулите за лице на геометричните фигури намират широко всекидневно приложение в живота и дейностите на хората.

Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Възприемане на обекти от близката среда.

Да може да взема решения за определени ситуации.

Да се развиват способностите на ученика.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата – зеленчукова градина.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Извършване реални измервания на предмети от заобикалящата учениците обстановка.

Въвеждане на нови понятия.

Въвеждане на буквена символика.

Обяснение и онагледяване.

Преминаване от основните мерни единици за лице към техните подразделения (кв. м, кв. дм , кв. см, кв. мм)

Указания за решаване на задачите.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– калкулатор (при необходимост)

– адаптирана ножица според потребностите на ученика

– адаптирани пособия за чертане

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Изработете хвърчило от различни по големина триъгълници. Колко хартия е необходима за изработването на хвърчилото, ако опашката и основата са съставени от:

А) Шест правоъгълни триъгълника с катети 2 и 3 дм.

Б) Два равнобедрени триъгълника с дължина на основата – 10 дм и височина към нея 6 дм.

В) Два равностранни триъгълника с лице, равно на 4 кв. дм.

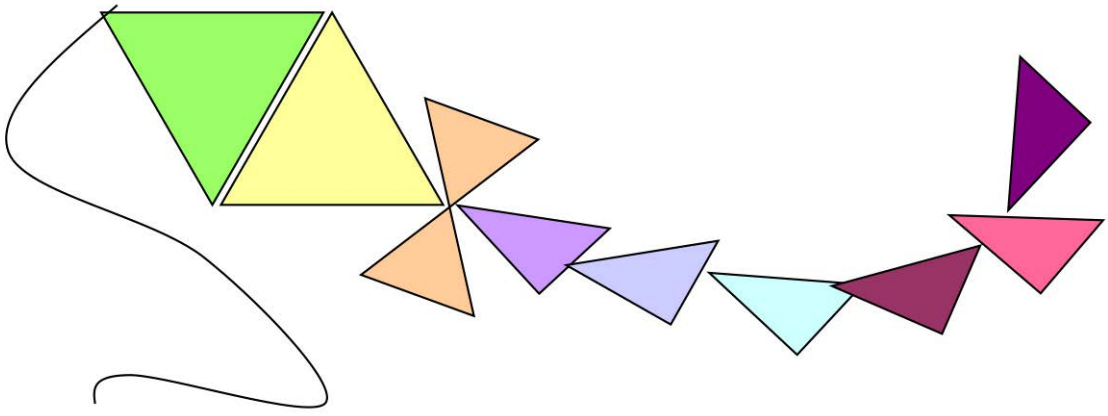

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 7

Предмет, клас: Математика, V. клас

Тема на урока:

УСПОРЕДНИ ПРАВИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Успоредни прави – две прави линии, които не се пресичат.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 мин представяне на учебния материал, 35 мин упражнение и решаване на задачи с практическа насоченост.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Знаете ли, че: *Стара Загора се слави като града с прави улици.*

Задача: Разгледайте част от картата на град Стара Загора. Опитайте се с имената на улиците да определите кои са успоредни. Запишете ги.

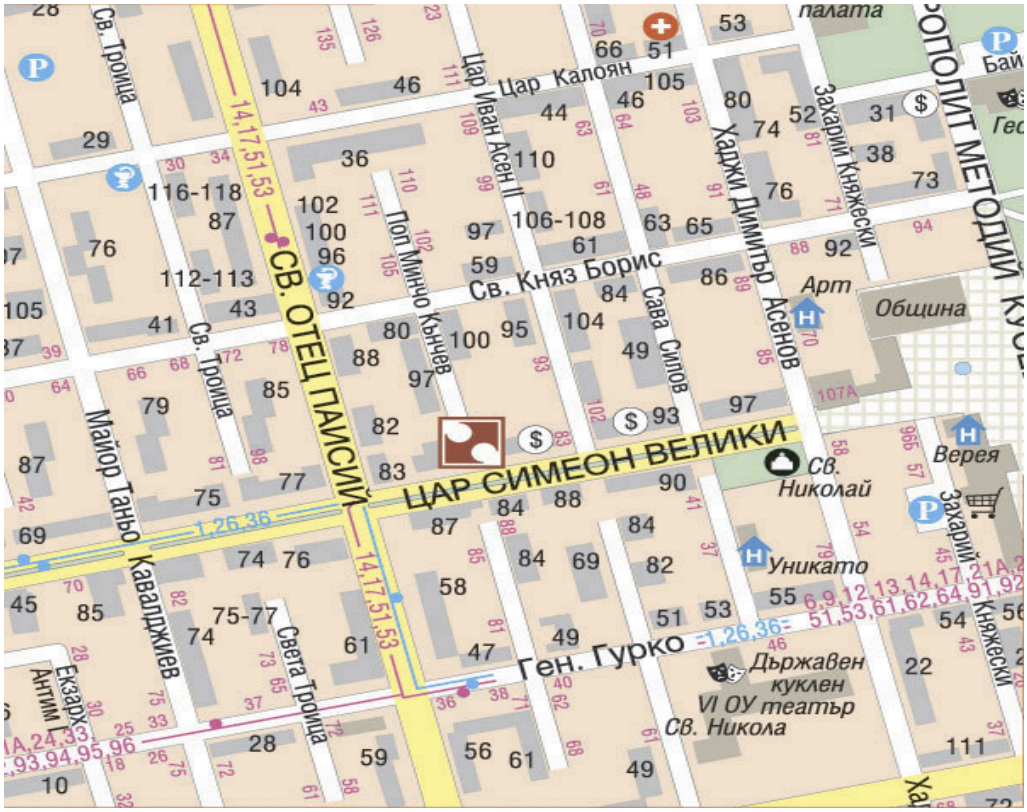

Пример: ул. „Света Троица” е успоредна (||)на ул. „Майор Таньо Кавалджиев“

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Много предмети, които ни заобикалят, са построени с помощта на успоредни прави – маси, столове, прозорци и др.
Възприемане на обекти от близката среда.
Умения за спазване на правила.
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.
Да може да взема решения за определени ситуации.
Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:
Изобразително изкуство. Технологии и предприемачество.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Нови понятия се въвеждат чрез наблюдение на обекти от заобикалящата действителност.
Работа с реални предмети от заобикаляща учениците обстановка.
Обяснение и онагледяване, наблюдение и сравнение.
Указания за решаване на задачите.

Помощни средства и технологии:
– УИКИ – тактилни пръчици
– адаптирани пособия за чертане

Дидактични материали:
– географска (пътна) карта за Стара Загора, табла
– могат да се използват всякакви подръчни средства

Домашна работа и участие на семейството:
Вземете няколко автомобила играчки. Опитайте се да ги паркирате успоредно и перпендикулярно. (Можете да заместите автомобилите със сламки).

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Допълнителни специалисти: ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 8

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

УСПОРЕДНИК. ОБИКОЛКА И ЛИЦЕ НА УСПОРЕДНИК

Основно съдържание на урока за ученика:

Успоредник – четириъгълник, на който срещулежащите страни са успоредни.

Срещуположните страни на успоредника са равни.

Елементи на успоредника.

- Четири страни.
- Четири ъгъла.
- Четири върха.
- Два диагонала – BD, AC.

Обиколка на успоредник – сборът от дължините на всички страни на успоредника.

Обиколката се означава с главната латинска буква P.

P = AB + BC + CD + AD

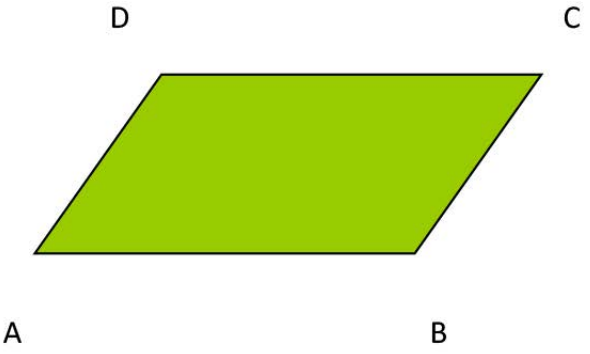

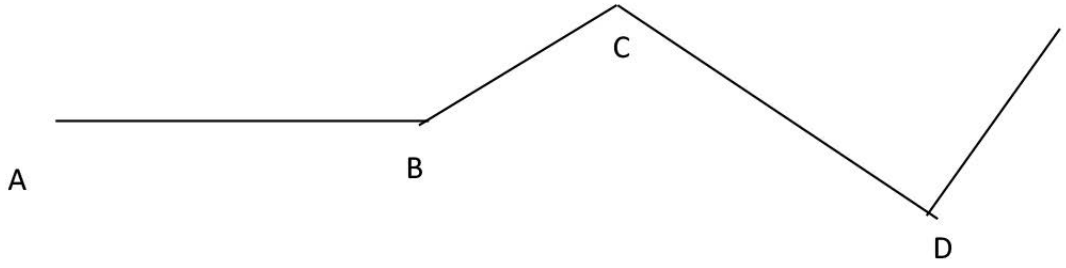

P = 2 . AB + 2 . BC

или

P = 2 . (AB + BC)

S = a . ha или S = b . hb

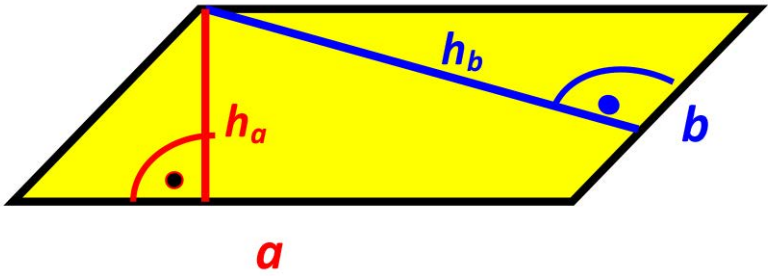

Лицето намираме, като умножим страната по височината към нея.

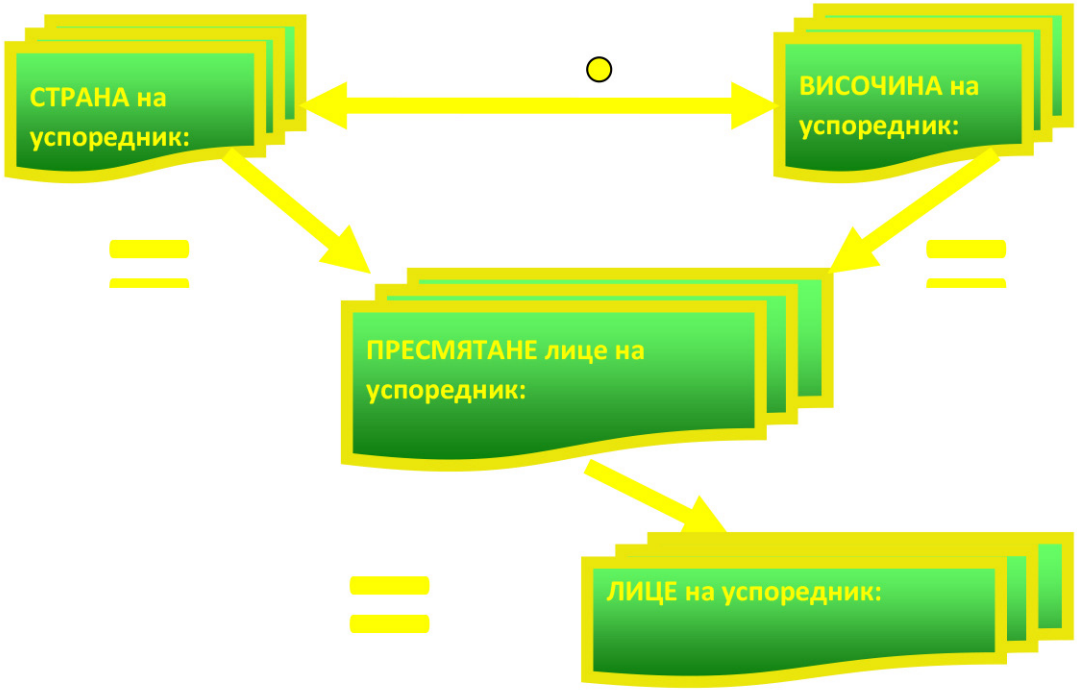

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
15 минути за усвояване на теоретичния материал, 20 минути за решаване на задачите, 5 минути разяснения по домашната работа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Нуждите на хората през вековете допринасят за придобиването и натрупването на геометрични знания. Изграждането на домове, храмове, желанието да украсяват дрехи, да рисуват картини и много други.

Задача: Допишете изречението.

Това е_____.

Задача: Свържете зелените точки в квадратната мрежа. Определете вида на получения четириъгълник. В червено са оцветени диагоналите на четириъгълник, постройте го и назовете името му. Чрез свързване на останалите точки постройте други видове четириъгълници, които познавате. Начертайте диагоналите им.

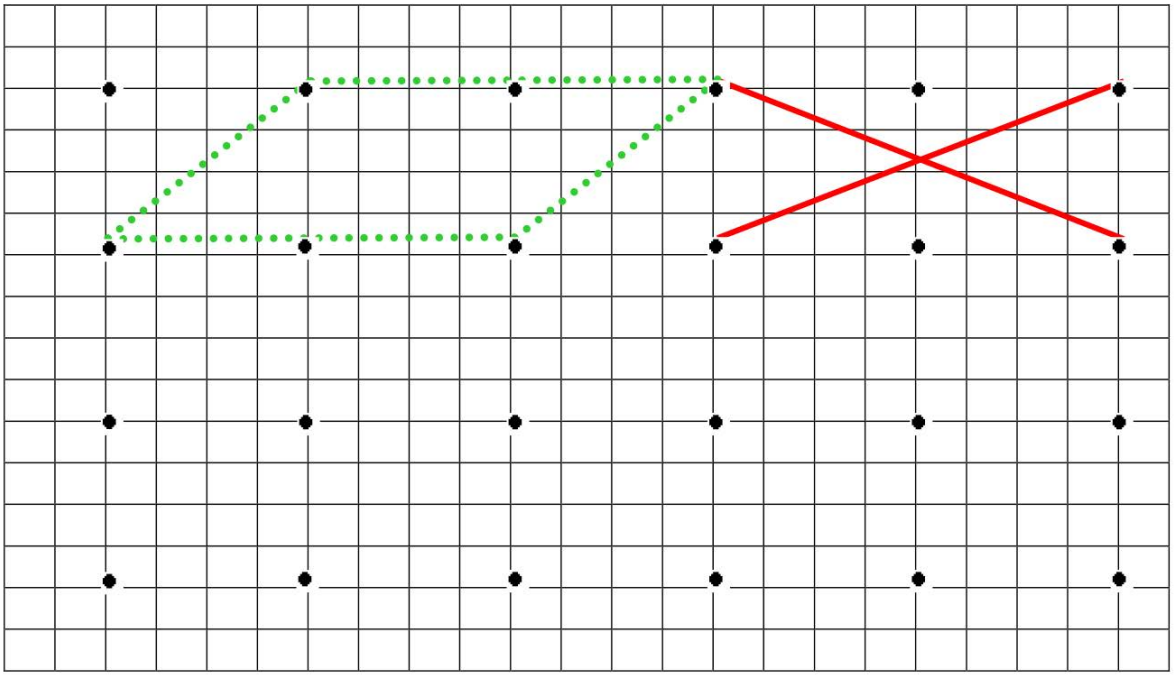

Задача: Дворното място на семейство Иванови има формата на успоредник. Г-н Иванов трябва да огради с мрежа дворното място, което има дължина 312 м и ширина 107 м. Намерете колко мрежа ще е необходима.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

В съвременния живот на хората използването на формулите за обиколка и лице на геометричните фигурите е много разпространено и приложимо.

Да се развиват умения за участие в речево общуване.

Възприемане на обекти от близката среда.

Да се довежда докрай започнатата задача.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Да може да взема решения за определени ситуации.
Да се развиват способностите на ученика.

Междупредметна връзка:
Изобразително изкуство. Човекът и природата. Човекът и обществото. Технологии и предприемачество.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Обяснение и онагледяване, дискусия и анализ.
Въвеждане на нови понятия.
Да се наблюдават заобикалящите ни обекти.
Чертане с линия в квадратна мрежа, последователност при свързване. Работа с геоборд.
Използване на снимки и чертежи.
Намиране на основни елементи на успоредник чрез използване на формулите за обиколка и лице.
Прилагане формулите за лице и обиколка на успоредник.
Използване на снимки и чертежи за разпознаване на успоредник.

Помощни средства и технологии:
- – УИКИ – тактилни пръчици
- – Адаптирана ножица според потребностите на ученика
- – Геоборд
- – Калкулатор (при необходимост)
- – Адаптирани пособия за чертане

Дидактични материали:
- – правоъгълен триъгълник
- – лист с квадратна мрежа
- – табла

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Върху лист бяла хартия нарисувайте скица на човек от успоредници. Нека го наречем Успоредко.
Начертайте с помощта на чертожни инструменти върху цветна хартия успоредници с различни измерения.
Изрежете ги.
Създайте апликация.
Можете ли да изчислите панделка с каква дължина е необходима, за да обиколим лицето на Успоредко?

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 9

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ПРАВОЪГЪЛНИК. ОБИКОЛКА И ЛИЦЕ НА ПРАВОЪГЪЛНИК

Основно съдържание на урока за ученика:

Правоъгълник - геометрична фигура с четири страни и четири ъгъла. Всичките ъгли в правоъгълника са прави. Срещуположните му страни са равни и успоредни помежду си.

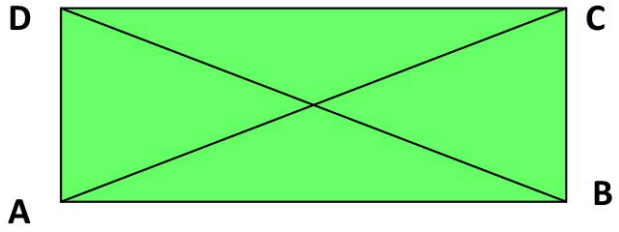

AB || CD, AD || BC, AB = CD, AD = BC

∢ ABC = ∢ BAD = ∢ ADC = ∢ DCB = 90 °

Елементи на правоъгълника.

Страни – AB, CD, AD, BC

Ъгли – ∢ ABC, ∢ BAD, ∢ ADC, ∢ DCB

Върхове – т. A, т. B, т. C, т. D

Диагонали – AC и BD

Обиколка на правоъгълник – обиколката се намира, като се съберат всичките страни на правоъгълника, но понеже са равни две по две, може да се използва формулата

$$P = 2 . a + 2 . b = 2 . (a + b).$$

Лице на правоъгълник – равно е на произведението на едната страна по другата.

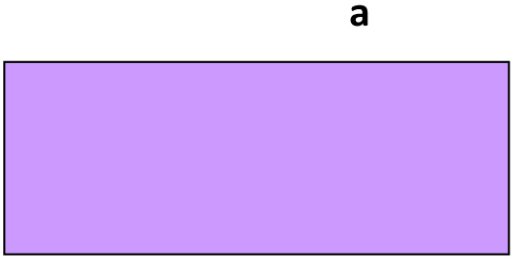

$S = a . b$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: В квадратната мрежа начертайте правоъгълник със страни 3 см и 5 см, като знаете, че всяко квадратче има страна с дължина 1 см.

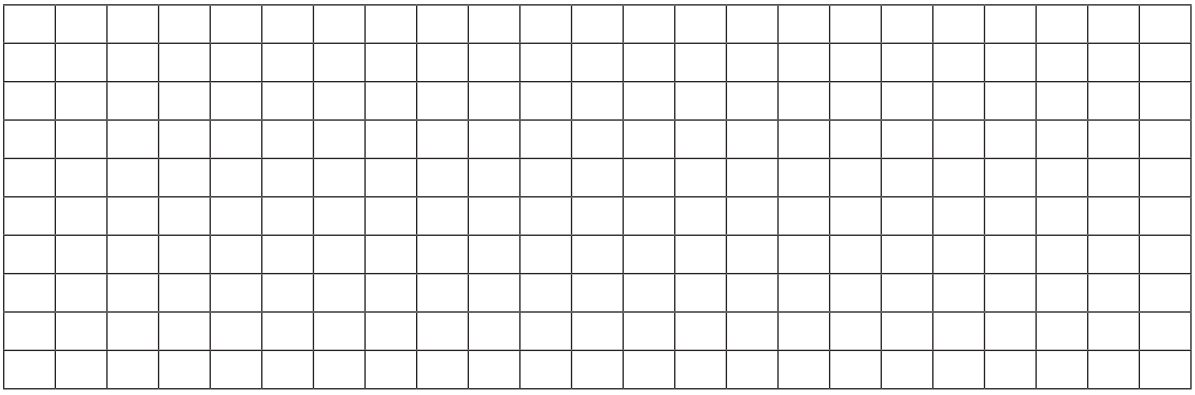

Задача: Семейство Петрови решили да поставят ламиниран паркет на пода в хола. Оказало се, че в пакетите с паркета няма первази, трябвало да се закупят допълнително. Холът е правоъгълник с дължина 6 м и ширина 4 м. Колко метра первази трябва да се закупят?

Задача: Бабата на Мария е изплела шал, дълъг 120 см и широк 20 см. Намерете лицето на шала.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
В съвременния живот на хората използването на формулите за обиколка и лице на геометричните фигурите е много разпространено и приложимо. Извършват се дейности от бита, строителството, земеделието, промишлеността и др.
Да се развиват умения за участие в речево общуване.

Възприемане на обекти от близката среда.
Да се довежда докрай започнатата задача.
Самостоятелна работа и самоконтрол.
Да може да взема решения за определени ситуации.
Да се развиват способностите на ученика.

Междупредметна връзка:
Изобразително изкуство. Човекът и природата. Човекът и обществото. Технологии и предприемачество.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Обяснение и онагледяване, дискусия и анализ.
Въвеждане на нови понятия.
Да се наблюдават заобикалящите обекти.
Работа с геоборд или чертане с линия в квадратна мрежа, последователност при свързване.
Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи.
Намиране на основни елементи на правоъгълника.
Прилагане формулите за лице и обиколка на правоъгълник.
Използване на снимки и чертежи за разпознаване на правоъгълник.

Помощни средства и технологии:
– УИКИ – тактилни пръчици
– калкулатор (при необходимост)
– адаптирана ножица според потребностите на ученика
– адаптирани пособия за чертане
– геоборд

Дидактични материали:
– лист с квадратна мрежа, правоъгълен триъгълник
– табла, цветни моливи

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Нарисувайте града на правоъгълниците. На рисунката е дадена част от града. Дорисувайте.

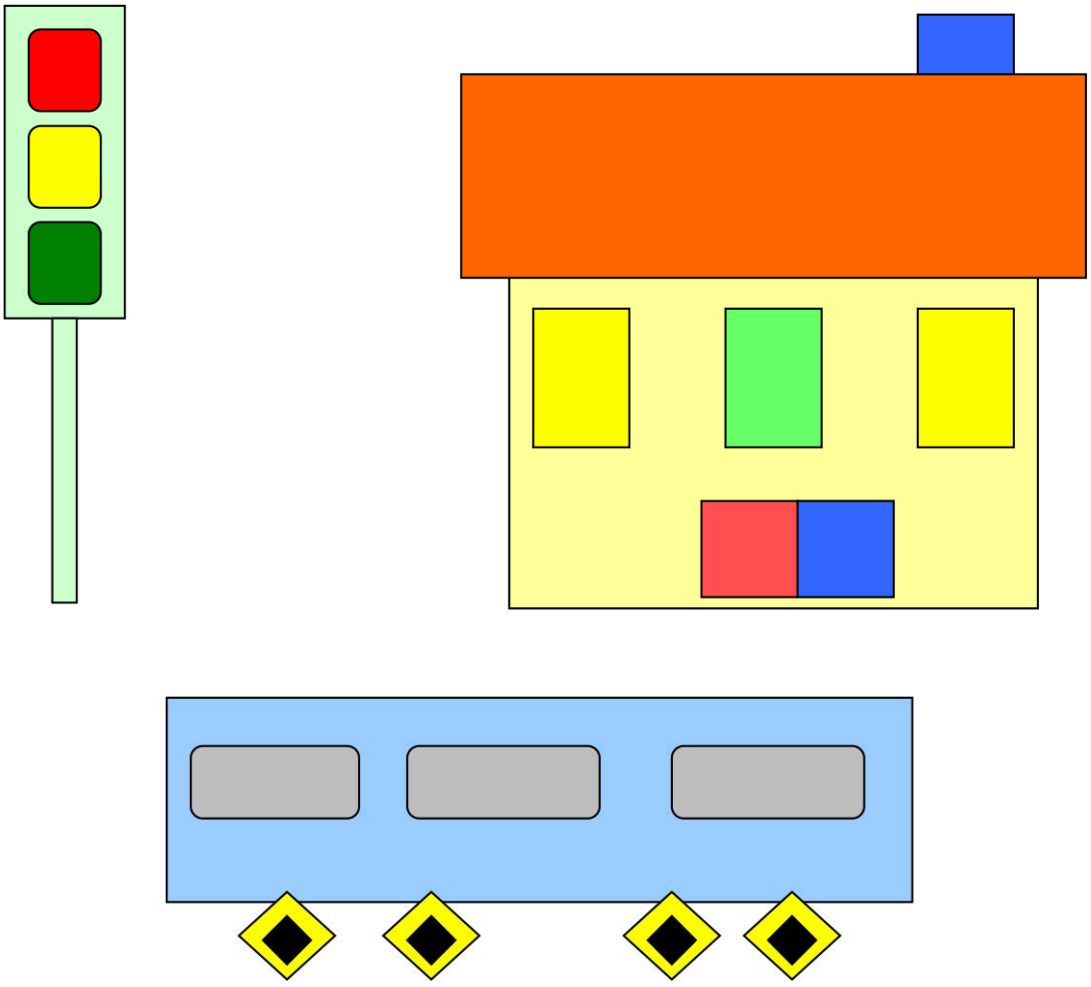

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 10

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

КВАДРАТ. ОБИКОЛКА И ЛИЦЕ НА КВАДРАТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Квадрат - четириъгълник, на който всички страни са равни.

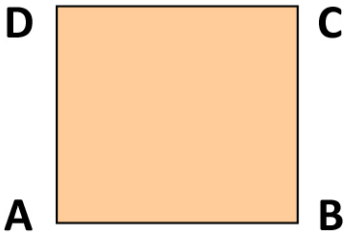

AB || CD, AD || BC, AB = CD = AD = BC

∢ ABC = ∢ BAD = ∢ ADC = ∢ DCB = 90 °

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
10 минути усвояване на нови знания, 30 минути решаване на задачи, 5 минути разяснения по домашната работа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Иван си купил знаме, но малкият му брат го скъсал. Останала само дръжката на знамето. Двамата решили да си изработят сами знаме. Помогнете им.

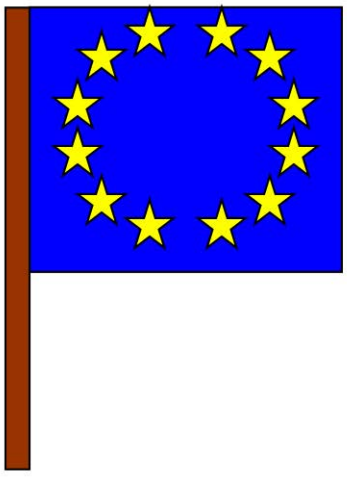

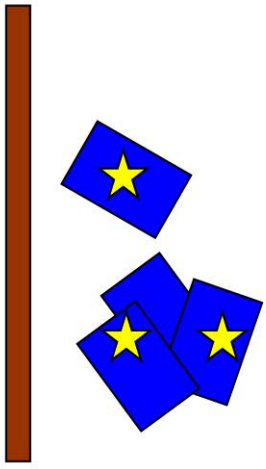

С помощта на линия начертайте върху квадратната мрежа формата на знамето. На коя геометрична фигура отговаря тя?

Задача: Без да пресмятате, намерете обиколката на квадратите, като знаете, че всяко квадратче има страна 1 см.

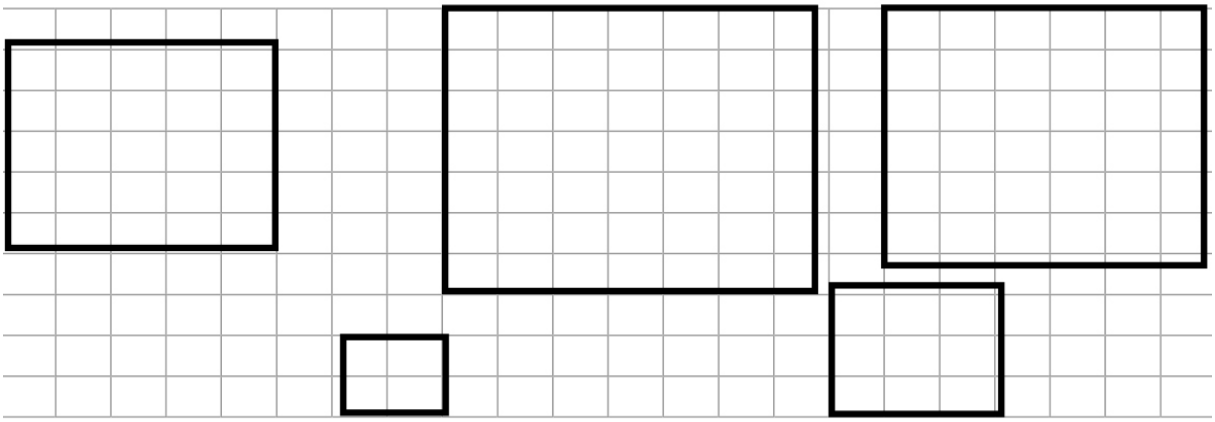

Задача: Килим с форма на квадрат има страна 2 м. Намерете лицето на килима.

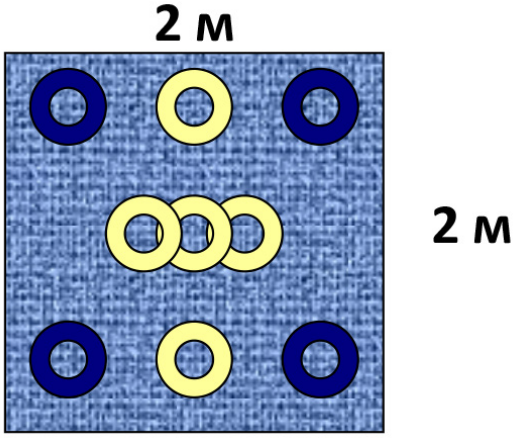

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
В съвременния живот на хората използването на формулите за намиране на обиколка и лице на геометричните фигурите е много разпространено и приложимо. Извършват се дейности от бита, строителството, земеделието, промишлеността и др.
Да се развиват умения за участие в речево общуване.
Възприемане на обекти от близката среда.
Подготовка на работното място, да разполагат с необходимите им помощни средства и материали.
Да може да взема решения за определени ситуации.

Да се развиват способностите на ученика.
Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:
Изобразително изкуство Човекът и природата. Човекът и обществото. Технологии и предприемачество.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Обяснение и онагледяване, дискусия и анализ.
Въвеждане на нови понятия.
Да се наблюдават заобикалящите обекти.
Работа с геоборд или чертане с линия в квадратна мрежа, последователност при свързване.
Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи.
Намиране на основни елементи на квадрат.
Прилагане формулите за обиколка и лице на квадрат.
Използване на снимки и чертежи за разпознаване на квадрат.

Помощни средства и технологии:
– УИКИ – тактилни пръчици
– калкулатор (при необходимост)
– адаптирана ножица според потребностите на ученика
– адаптирани пособия за чертане
– геоборд

Дидактични материали:
– лист с квадратна мрежа, правоъгълен триъгълник
– табла, картинков материал

Домашна работа и участие на семейството:

Да изработим колие от брашно.

Необходими материали:
Една чаша брашно, половин чаша нишесте, половин чаша сол, топла вода.
Смесете съставките в купа. Добавяйте по малко топла вода, докато се оформи тесто. Преди да започнете работа, поръсете тестото с брашно, за да не бъде лепкаво. От тестото да се направят мъниста с формата на квадрат, които да се пробият с клечка за зъби. След изсъхването им украсете и нанижете на канап.
Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 11

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

РОМБ. ОБИКОЛКА И ЛИЦЕ НА РОМБ

Основно съдържание на урока за ученика:

Ромб – успоредник с четири равни страни. Срещуположните му страни са успоредни, а всички негови страни са равни.

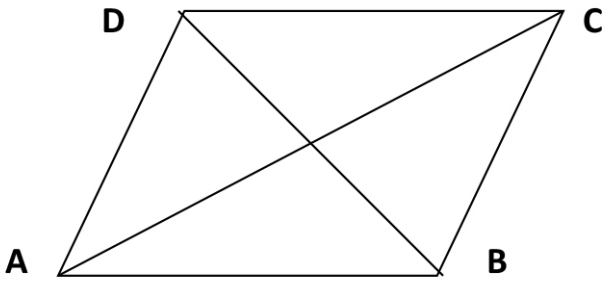

Елементи на ромб.

Страни – AB, CD, AD, BC
Ъгли – ∢ ABC, ∢ BAD, ∢ ADC, ∢ DCB
Върхове – т. A, т. B, т. C, т. D
Диагонали – AC и BD
Височини – DM, DN

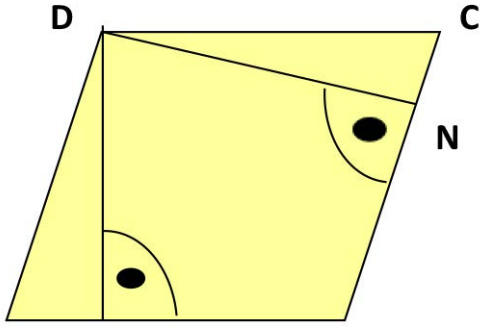

Обиколка на ромб - сборът от четирите страни на ромба. P = 4 . a
Лице на ромб - S = a . ha

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути представяне на учебния материал. 30 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Дадени са 12 молива, подредете ги, като образувате ромб.

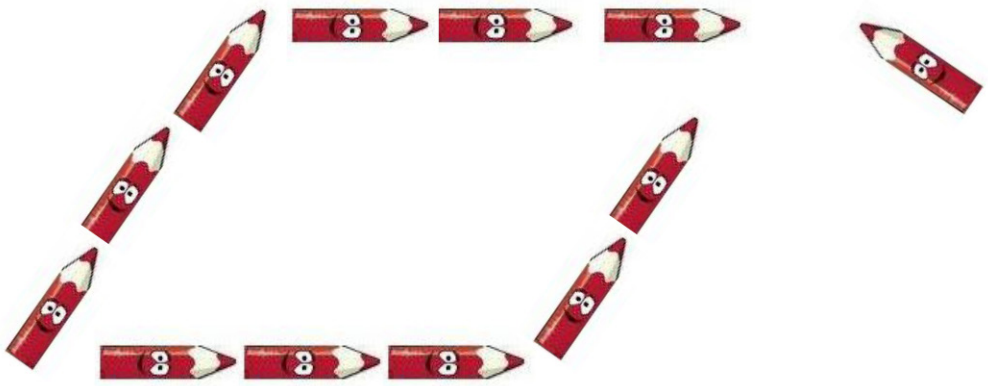

Задача: Допълнете геометричните фигури до ромб.

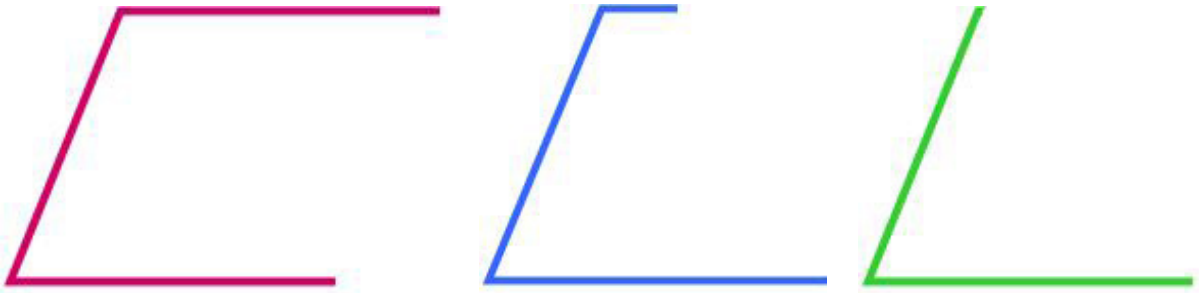

Задача: Каква е дължината на пътя, която Моливчо трябва да измине, за да стигне до гумата? Колко метра трябва да измине, за да обиколи площадката? Запишете резултатите.

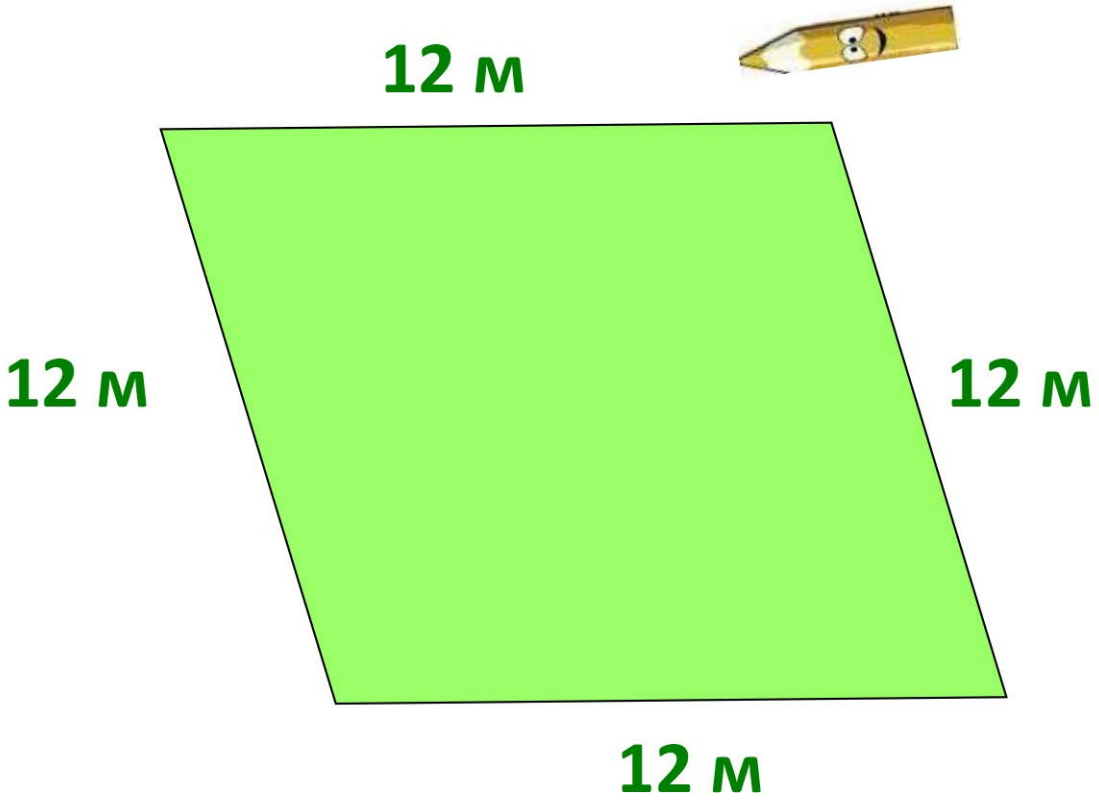

Задача:

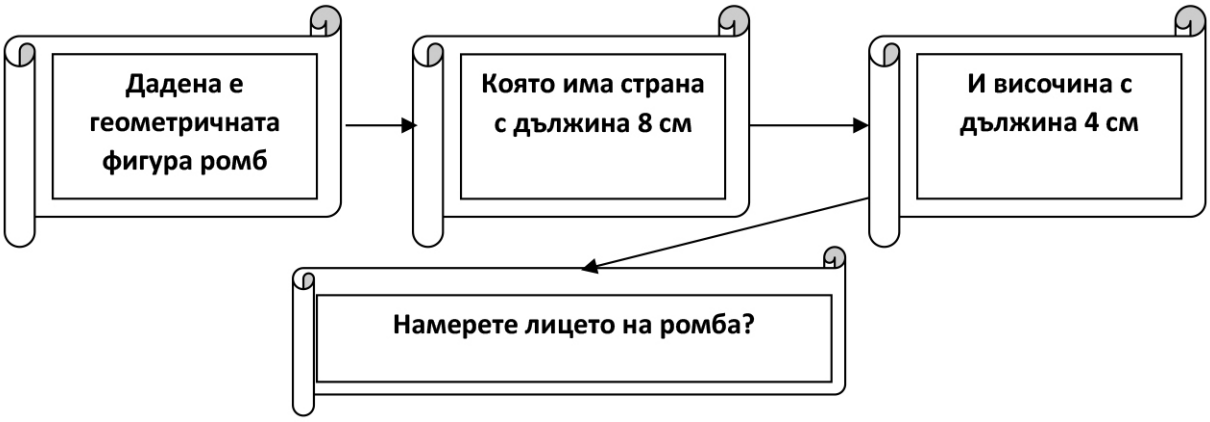

***Отговор:*.....**

Упътване: Начертайте ромба. Попълнете пропуснатото.

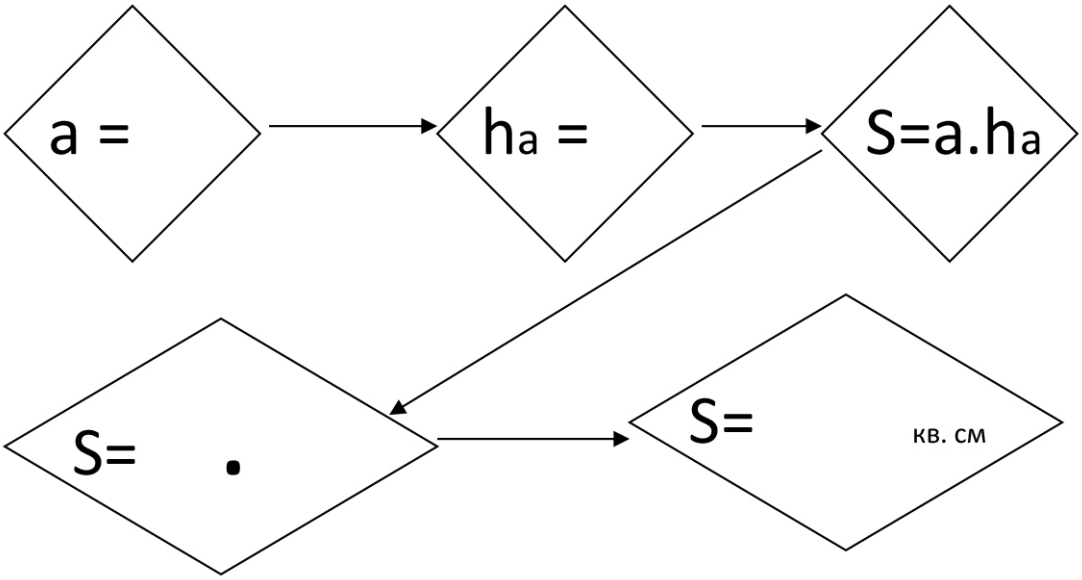

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да се развиват умения за участие в речево общуване.

Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Да може да взема решения за определени ситуации.

Подготовка на работното място, да разполага с необходимите им помощни средства и материали.

Да се развиват способностите на ученика.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка: География и икономика. Изобразително изкуство. Технологии и предприемачество.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Обяснение и онагледяване, дискусия и анализ.
Въвеждане на нови понятия.
Да се наблюдават заобикалящите обекти.
Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи.
Запознаване с основните елементи на ромб.
Прилагане формулите за обиколка и лице на ромб.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици
– калкулатор (при необходимост)
– адаптирани пособия за чертане
– геоборд

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Има ли ромб сред изобразените фигури? Запишете колко са на брой. Разкажете и покажете на близките си за елементите на изучената фигура.

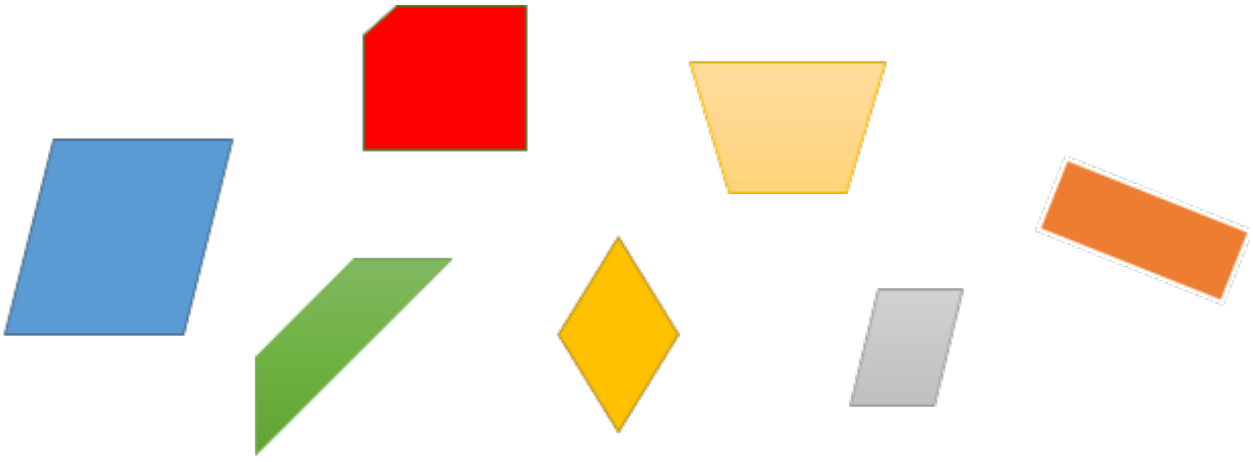

Отговор: **.....**

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 12

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ТРАПЕЦ. ВИДОВЕ ТРАПЕЦИ. ОБИКОЛКА НА ТРАПЕЦ

Основно съдържание на урока за ученика:

Трапец – четириъгълник, който има две успоредни страни (никога не се пресичат), наречени основи, и две неуспоредни страни, наречени бедра.

Елементи на трапец.

- **Голяма основа – AB.**
- **Малка основа – CD.**
- **Бедра – AD, BC.**
- **Диагонали – AC, BD.**
- **Ъгли – ∢ ABC, ∢ BAD, ∢ ADC, ∢ DCB.**
- **Върхове – т. A, т. B, т. C, т. D.**
- **Височини – CM, DH.**

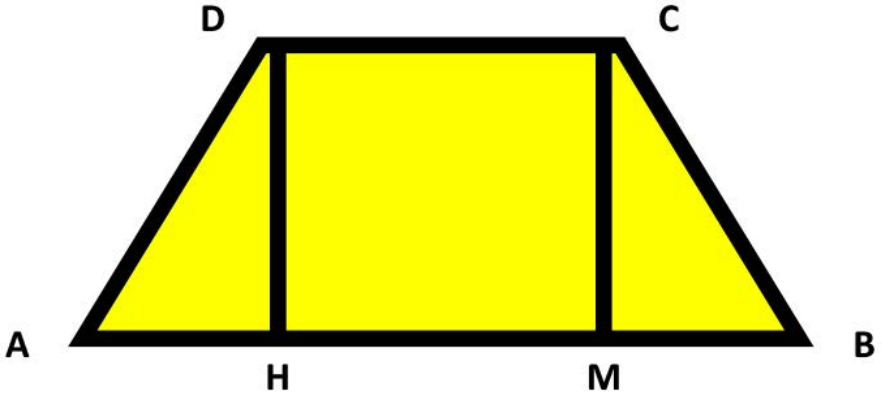

Ако AD = BC, следва, че трапецът ABCD е равнобедрен.

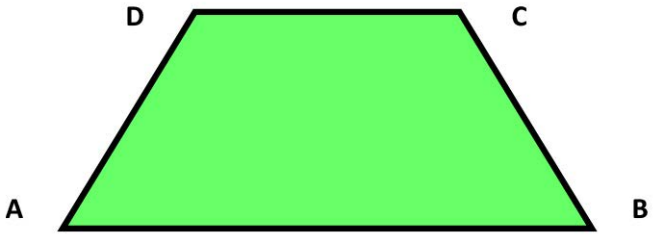

Ако AD е перпендикулярна на AB и на CD, следва, че трапецът ABCD е правоъгълен.

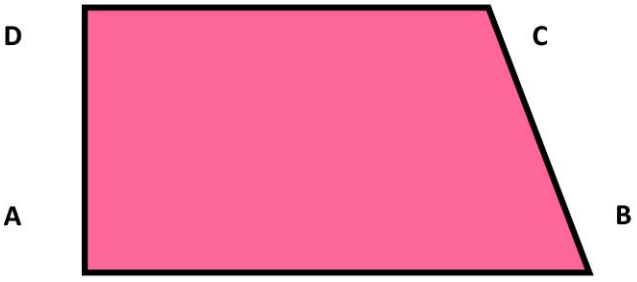

Обиколка на трапец – сумата от всички страни.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Начертайте трапец, като свържете точките.

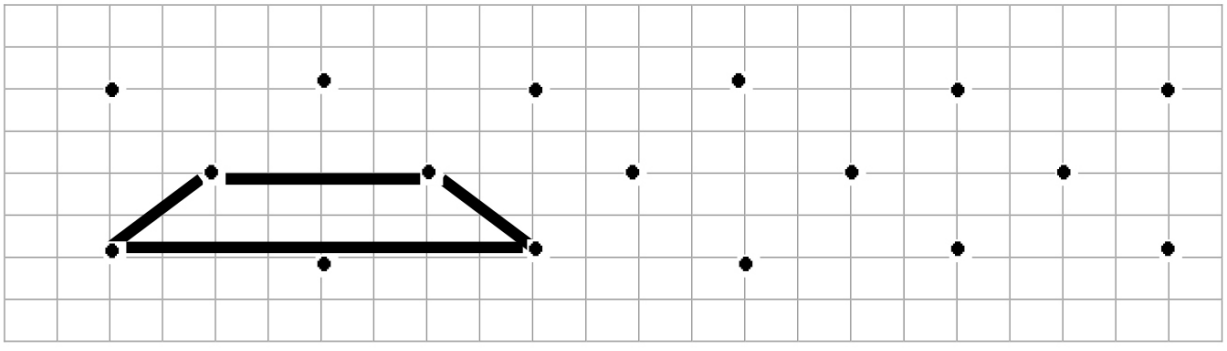

Без да използвате линия, намерете каква е дължината на малката основа на трапеца, ако всяко квадратче от квадратната мрежата има страна 1 см.
Намерете дължината на голямата основа? Запишете резултатите в табличката.

Голяма основа	
Малка основа	

Задача: Да започнем да разказваме по посока на стрелките. Запишете изреченията в тетрадките си.

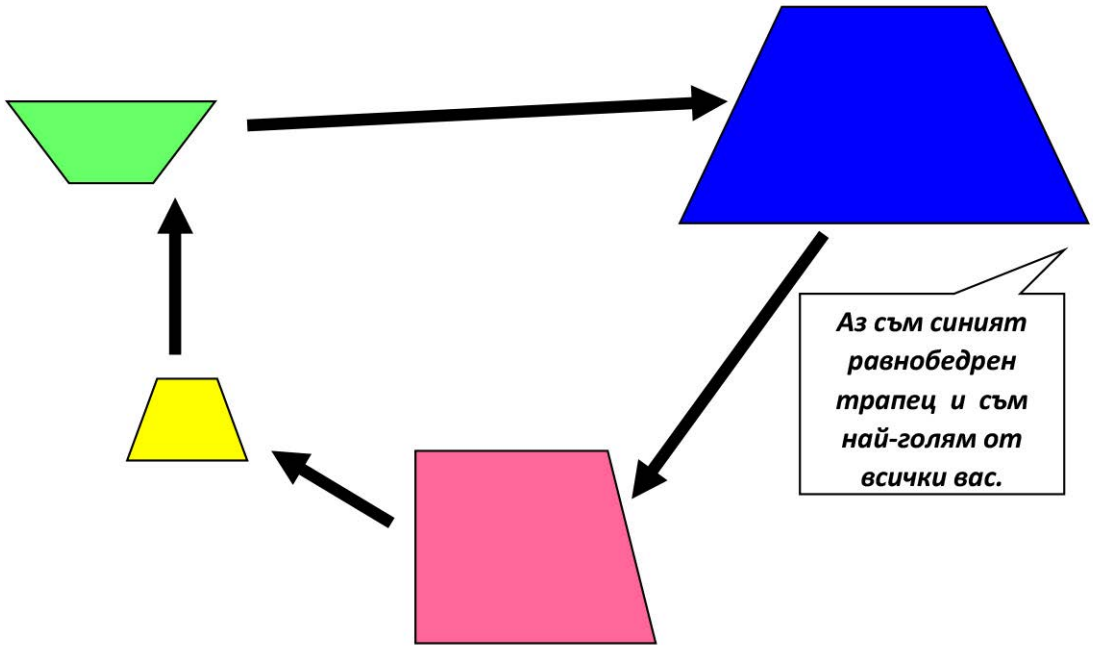

Задача: Геометричната фигура е съставена от червени и жълти моливи. Запишете броя им в квадратчето отляво. Колко на брой са червените моливи и жълтите моливи? Запишете броя им.

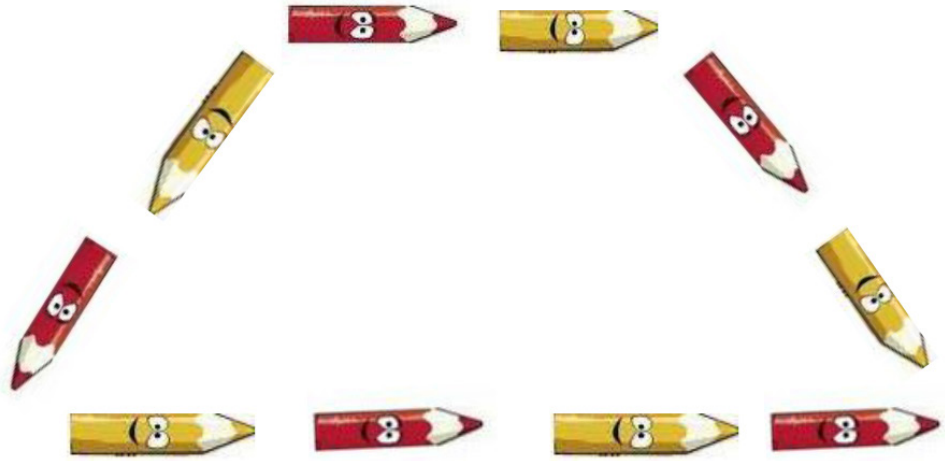

Брой червени моливи	Брой жълти моливи	Общ брой моливи

Задача: Колоездач трябва да обиколи три пъти стадиона. Колко метра ще измине?

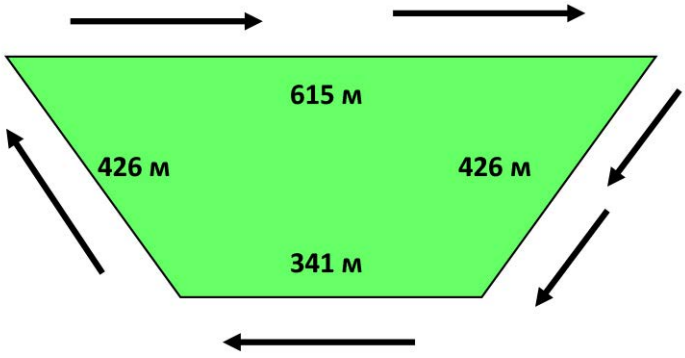

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

В съвременния живот на хората използването на формулите за намиране на обиколка и лице на геометричните фигурите е много разпространено и приложимо. Извършват се дейности от бита, строителството, земеделието, промишлеността и др.

Да се развиват умения за участие в речево общуване.

Възприемане на обекти от близката среда.

Подготовка на работното място, да разполага с необходимите му помощни средства и материали.

Да може да взема решения за определени ситуации.

Да се развиват способностите на ученика.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:

Изобразително изкуство. Човекът и природата. Човекът и обществото. Технологии и предприемачество.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Обяснение и онагледяване, дискусия и анализ.

Въвеждане на нови понятия и буквена символика.

Да се наблюдават заобикалящите обекти.

Работа с геоборд или чертане с линия в квадратна мрежа, последователност при свързване.

Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи.
Намиране на основните елементи на трапец.
Прилагане формулите за обиколка на трапец.
Използване на снимки и чертежи за разпознаването на трапец.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици
– калкулатор (при необходимост)
– адаптирана ножица според потребностите на ученика
– адаптирани пособия за чертане
– геоборд

Дидактични материали:

лист с квадратна мрежа, правоъгълен триъгълник
табла, снимки,

Междупредметна връзка: Изобразително изкуство. Физическо възпитание и спорт.

Работа у дома и участие на семейството:

Задача: Шапката на Роботчо е паднала. Помогнете му да намери правилния път и да стигне до нея. След като намери своята шапка, му дайте възможност да се представи. Помогнете му.

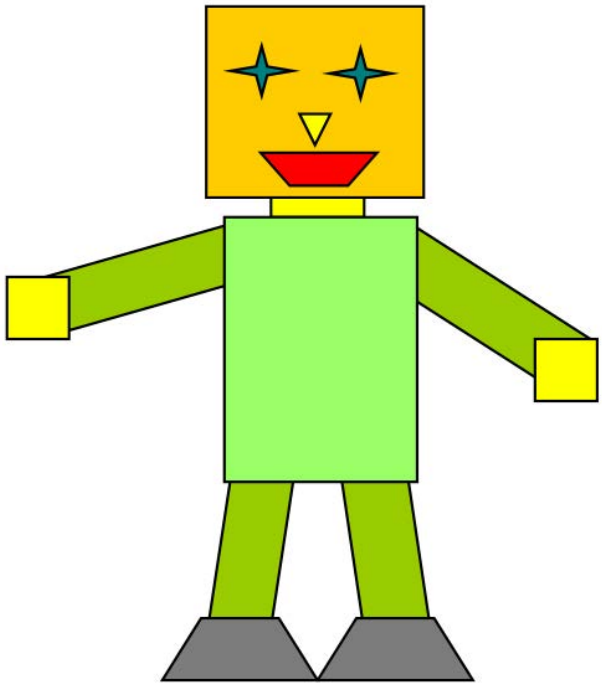

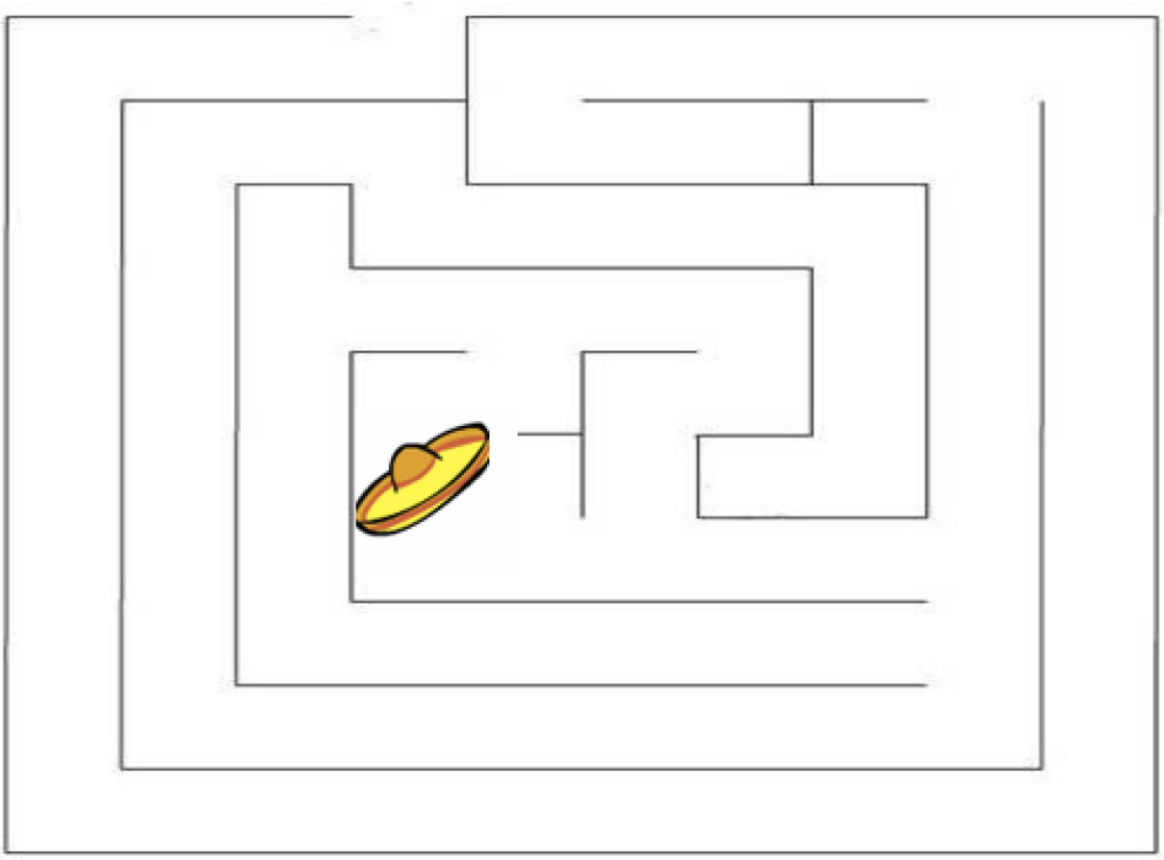

Здравейте, аз съм Роботчо. Сега ще ви разкажа как изглеждам аз.

Моята глава има форма на геометричната фигура ***квадрат.*** *Носът ми е* ***триъгълник****.*

Устата ми е ***трапец****. Вратът ми е*_____*. Ръцете и*

краката ми са _____*. Дланите ми са*

_____*. Стъпалата ми са* _____*.*

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 13

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ЛИЦЕ НА ТРАПЕЦ

Основно съдържание на урока за ученика:

Лице на трапец – сумата на основите, умножена с височината и разделена на числото две.

$$S = (a + b) . h : 2$$

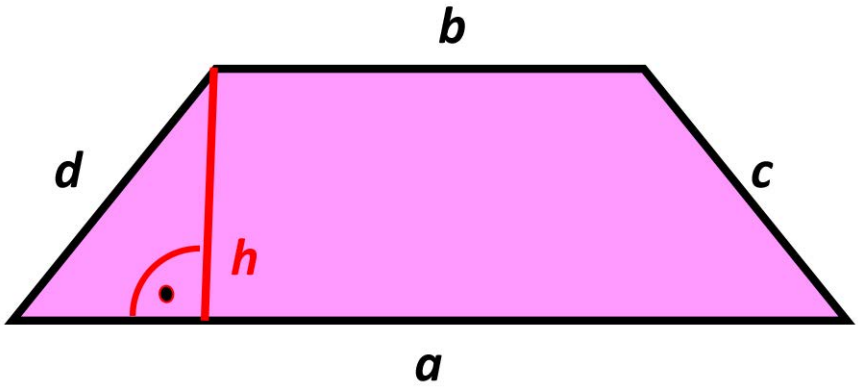

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути за усвояване на теоретичния материал, 25 минути за решаване на задачите, 5 минути разяснения по домашната работа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Намерете лицето на геометричната фигура, образувана в квадратната мрежа.

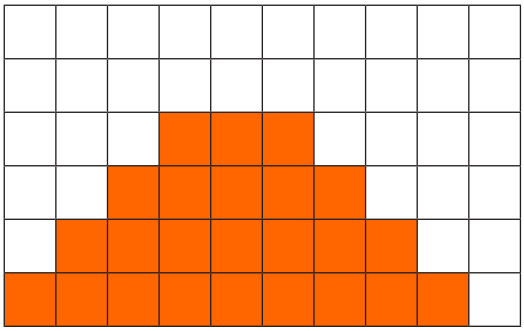

Задача: Даден е трапец, съставен от два правоъгълни равнобедрени триъгълника с дължини на катетите 9 см, и един квадрат. Намерете лицето на трапеца, като съобразите, че дължината на катета на правоъгълния и равнобедрения триъгълник е равен на страната на квадрата.

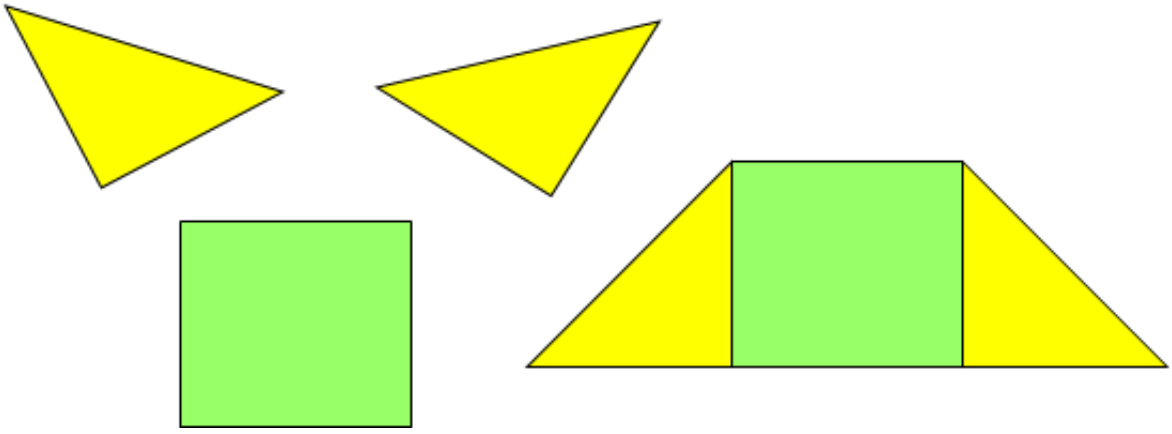

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Да се развиват умения за участие в речево общуване.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Да може да взема решения за определени ситуации.

Да се развиват способностите на ученика.

Подготовка на работното място, да разполага с необходимите му помощни средства и материали.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Въвеждане на буквена символика.

Работа с геоборд или чертане с линия в квадратна мрежа, последователност при свързване.

Използване на снимки и чертежи за разпознаване на видовете трапец.

Познаване на основни елементи на трапец.

Прилагане формулата за лице на трапец.

Указания за решаване на задачите.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– калкулатор (при необходимост)

– адаптирани пособия за чертане

– геоборд

Дидактични материали:

– лист с квадратна мрежа, правоъгълен триъгълник

– табла, снимки, илюстрации

– шаблони за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

1) Оцветете различните геометрични фигури.

2) Определете вида на различните геометрични фигури.

3) Припомнете формулите, по които се намират лицата на тези геометрични фигури.

4) Пресметнете лицето на всяка фигура, като използвате размерите от фигурата.

5) Съберете лицата на всички геометрични фигури.

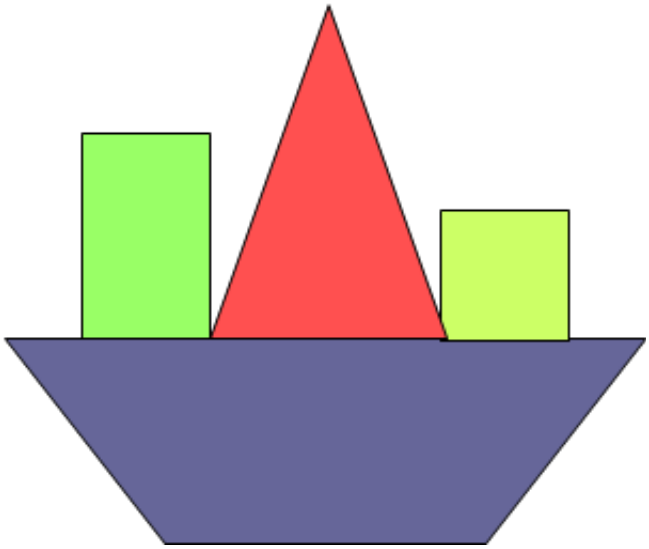

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 14

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

КУБ. ЕЛЕМЕНТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Геометрично тяло, чиито стени са квадрати, наричаме куб.

Кубът е съставен от шест квадрата.

Елементи на куб.

- **Стени –** всички квадрати, от които е изграден кубът;
- **Ръбове –** страните на квадратите;
- **Върхове –** върховете на квадратите;
- **Размери –** дължините на ръбовете.

Колко равни ръба има кубът?

Колко равни ъгъла има кубът?

Какви са по вид ъглите на куба?

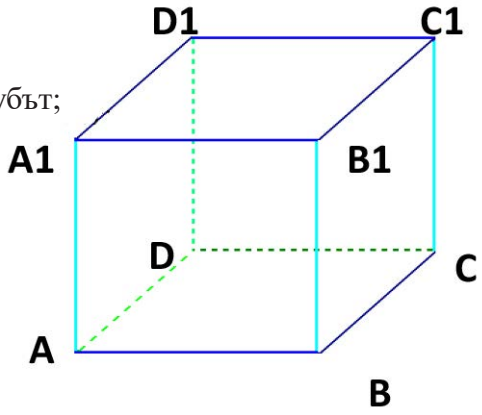

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

20 минути за усвояване на теоретичния материал, 25 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Въпрос: *Къде сте срещали предмети с тази форма?*

Фигура 1. Кубчето на Рубик

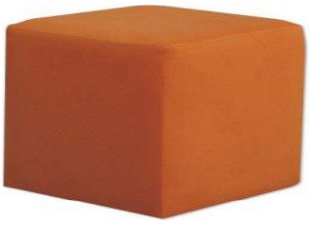

Фигура 2. Табуретка

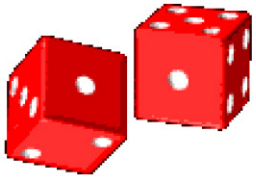

Задача: Моделирайте с помощта на 24 кубчета предмет, растение, животно или човешка фигура.

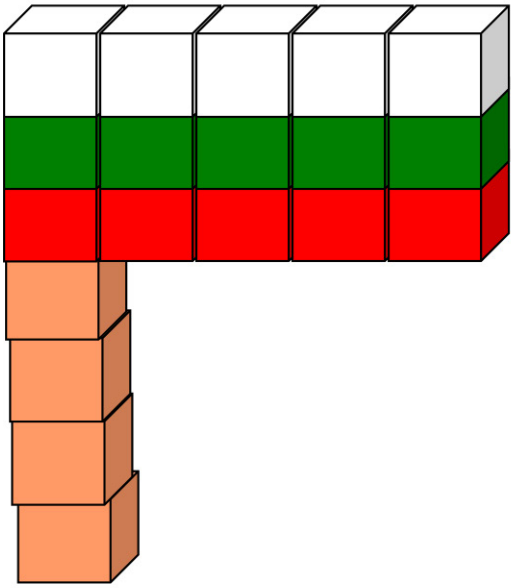

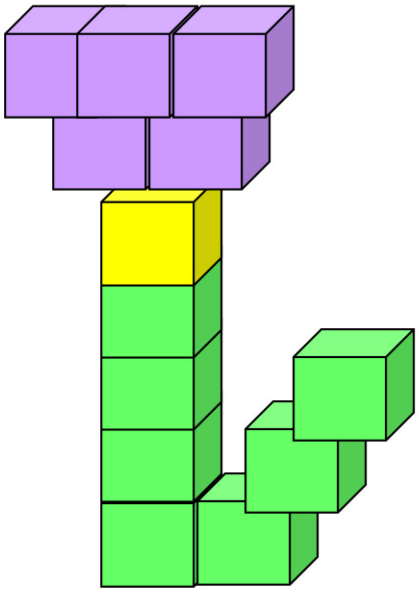

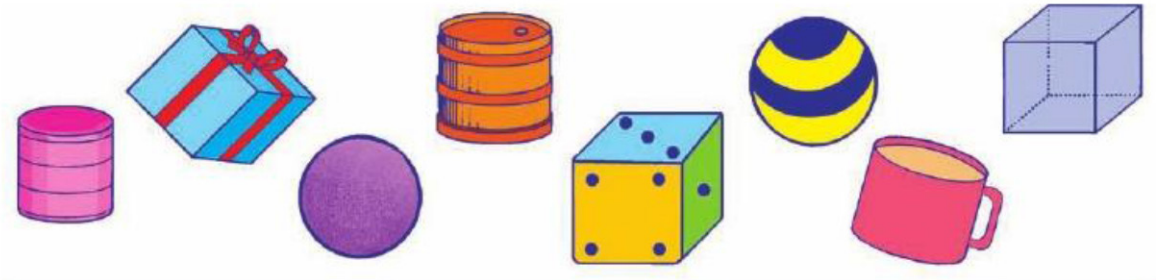

Задача: Оградете всички кубове:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да се развиват умения за участие в речево общуване.

Възприемане на обекти от близката среда.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Да се развиват способностите на ученика.

Междупредметна връзка:

Технологии и предприемачество. Човекът и природата. География.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Обяснение, онагледяване и дискусия.

Въвеждане на нови понятия (елементите) и знания чрез формиране на правилен зрителен образ на базата на илюстративни материали – снимки, схеми и чертежи.

Работа с геоборд или чертане с линия в квадратна мрежа, последователност при свързване.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– геоборд

– адаптирани пособия за чертане

Дидактични материали:

– лист с квадратна мрежа, снимки, схеми и чертежи

Домашна работа и участие на семейството:

Вземете форма за лед и я напълнете с вода. Поставете във фризера за няколко часа. Извадете получения лед от формата. Каква форма има ледът?

За какво използваме леда?

През кое време на годината можем да видим извън нашия дом лед?

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 15

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ЛИЦЕ НА ПОВЪРХНИНА НА КУБ

Основно съдържание на урока за ученика:

Лице на повърхнина на куб – сборът от лицата на всички квадрати.

Намира се по формулата: **S = 6 . a . a**

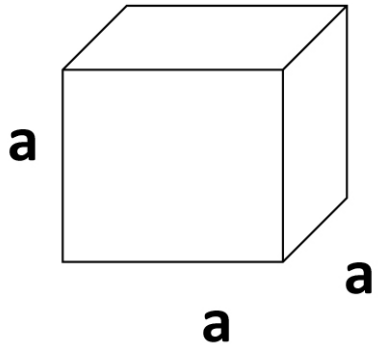

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

20 минути за усвояване на теоретичния материал, 25 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Колко квадратни метра е лицето на куб с дължина на ръба 4 м?

А) 4 + 4 + 4 Б) 4 – 4 - 4 В) 4 . 4 . 4 Г) 6 . 4 . 4

Задача: Дадени са захарни бучки с формата на куб и дължина на ръба 2 см. Колко кубчета ще се съберат в кутия с формата на куб и ръб 26 см?

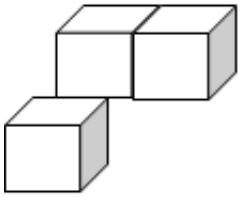

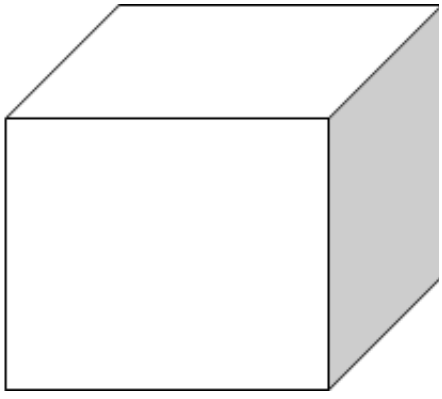

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да се развиват умения за участие в речево общуване.
Възприемане на обекти от близката среда.
Самостоятелна работа и самоконтрол.
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Междупредметна връзка:
Химия и опазване на околната среда.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Новото знание се въвежда чрез формиране на правилен зрителен образ на базата на илюстративни материали – снимки, схеми и чертежи
Използване на готови модели на куб и предмети с формата на куб за измерване на необходимите елементи и намиране на лицето на повърхнината им.

Помощни средства и технологии:
– УИКИ – тактилни пръчици
– калкулатор (при необходимост)
– адаптирани пособия за чертане
– геоборд

Дидактични материали:
– лист с квадратна мрежа
– табла, снимки, илюстрации
– шаблони за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Дадени са шест квадрата със страна 3 см. Намерете лицето на повърхнината на куба, изграден от тези квадрати.

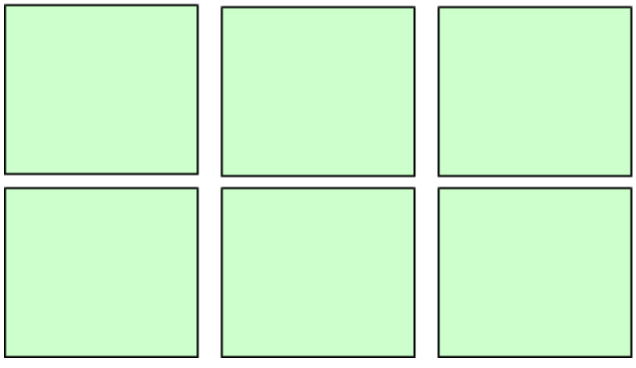

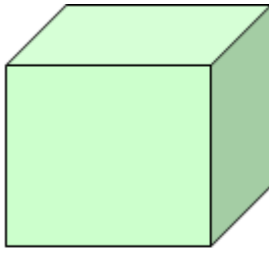

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 16

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ОБЕМ НА КУБ

Основно съдържание на урока за ученика:

Обем = вместимост

Обем на куб – *показва колко единични куба с ръб 1 (мм, см, дм, м, км) се съдържат в него.*

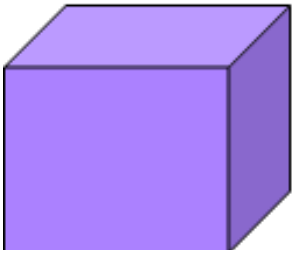

V = a . a . a

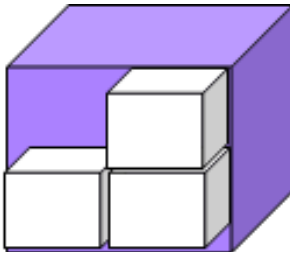

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути за усвояване на теоретичния материал, 35 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Аквариум с формата на куб има дължина, ширина и височина - 3 м.

Защо височината, дължината и ширината на аквариума са равни?

Какво количество вода е необходимо да налеем в аквариума, за да го напълним?

Вземете бутилка от 1 литър и пребройте колко литра вода наливате.

Знаете ли, че при напълването на аквариума с вода ние намерихме неговия обем?

Колко литра е обемът на аквариума?

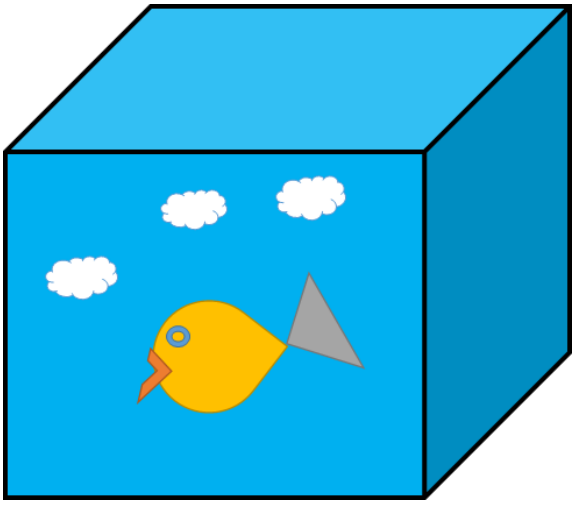

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Развитие на комуникативни умения – задаване въпроси, търсещи отговори.

Работа в група и индивидуално.

Спазване на правила.

Самостоятелност.

Междупредметна връзка: Физика и астрономия. Химия и опазване на околната среда. Човекът и природата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Изработете кутия от картон с формата на куб.

Според размерите му можете ли да намерите неговия обем?

Облепете картонената кутия със синя хартия от вътрешната страна. Апликирайте риби, медузи и създайте вашия красив аквариум.

Изработване развивка на куб.

Измерване на необходимите елементи и намиране на лицето на повърхнината им.

Апликиране, изрязване, оцветяване, лепене.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– калкулатор (при необходимост)

– адаптирана ножицаспоред потребностите на ученика

Дидактичен материал:

– картинков материал за оцветяване на морски животни

Домашна работа и участие на семейството:

Вземете пластмасова кутия с формата на куб и с помощта на мензура измерете обема.

Според измеренията на куба изчислете отново обема на куба.

Съвпадат ли?

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 17

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ПРАВОЪГЪЛЕН ПАРАЛЕЛЕПИПЕД. ЕЛЕМЕНТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Правоъгълен паралелепипед – геометрично тяло, изградено от шест на брой правоъгълника.

Елементи:

- ✓ **Стени –** правоъгълниците**;**
- ✓ **Ръбове –** страните на правоъгълниците**;**
- ✓ **Върхове –** върховете на правоъгълниците**;**
- ✓ **Размери –** дължините на ръбовете**.**
- ✓ **Ъгли –** всички ъгли са равни на 90°, защото принадлежат на правоъгълници.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Разгледайте предметите от фигурите. Опишете тяхното приложение. Определете какво е общото между тях.

Фигура 1. Ракла

Фигура 2.Тухла

Фигура 3. Кош за дрехи.

Фигура 4. Кашон.

Фигура 5. Готварска печка

Фигура 6. Фризер

Задача: Оградете вярната буква:

❖ Всичките страни на правоъгълния паралелепипед са:

А) квадрати Б) триъгълници В) ромбове Г) правоъгълници

❖ Колко на брой върха има правоъгълният паралелепипед?

А) 6 Б) 8 В) 10 Г) 12

❖ Колко на брой стени има правоъгълният паралелепипед?

А) 2 Б) 4 В) 6 Г) 12

❖ Кое тяло е правоъгълен паралелепипед?

А) 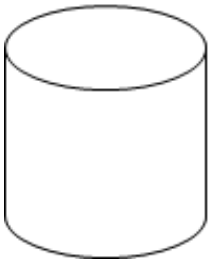

Б) 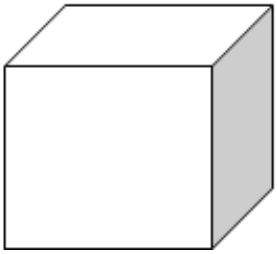

В) 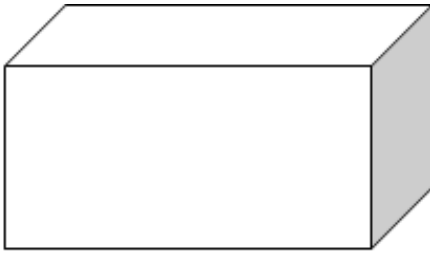

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Може да се открие правоъгълен паралелепипед в обекти (предмети) от заобикалящия ни свят. Подобряване на комуникацията чрез работа по групи и задаване на въпроси.

Междупредметна връзка:

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Обяснение и онагледяване.

Да се наблюдават заобикалящите обекти.

Въвеждане на нови понятия.

Използване на снимки и чертежи за разпознаване на правоъгълен паралелепипед.

Указания за решаване на задачите.

Намиране на основни елементи на правоъгълния паралелепипед.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– калкулатор (при необходимост)

– адаптирани пособия за чертане и измерване

– геоборд

Дидактични материали:

– табла, снимки, илюстрации

– шаблони за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Определете една от стаите във вашия дом какво геометрично тяло е. Измерете с помощта на рулетка неговата дължина, ширина и височина.

Дайте примери за подобни геометрични тела, които ни заобикалят.

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 18

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ЛИЦЕ НА ПОВЪРХНИНА НА ПРАВОЪГЪЛЕН ПАРАЛЕЛЕПИПЕД

Основно съдържание на урока за ученика:

c - височина

b - ширина

a - дължина

Лице на повърхнина на правоъгълен паралелепипед – сборът от лицата на всички правоъгълници, които изграждат правоъгълния паралелепипед.

По-лесно може да се намери лицето на правоъгълния паралелепипед по формулата:

$$S = 2 . (a . b + a . c + b . c)$$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Лили решила да изненада родителите си и да боядиса с помощта на брат си Петър детската стая. За целта трябва да закупи боя. Как да разбере колко боя й е необходима?

Лили с помощта на брат си и рулетка:

1. Измерили стените на стаята. Какви геометрични фигури са стените на стаята?
2. Измерили вратата и прозорците на детската стая.
3. Намерила лицето на всяка стена и ги събрала. Има ли еднакви стени в стаята?
4. От сбора на лицата на стените извадила лицата на вратата и прозорците. Така намерила каква площ ще боядисват с брат си.
5. Намерила в интернет информация за боята - цена и площ, която покрива за 1 литър.

Намерете колко боя е необходима, за да боядисате класната стая, като следвате стъпките на Лили и нейния брат.
Формата на кое геометрично тяло има класната стая?
Можете ли да изчислите площта на стените посредством формулата за правоъгълен паралелепипед? Сравнете резултатите, изчислени по двата начина.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Търсене и намиране на иинформация в интернет.
Изпълнение на индивидуална задача като част от групов проект.
Работа в екип.
Комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор.
Умения за слушане.

Междупредметна връзка:
Технологии и предприемачество.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Обяснение и онагледяване.
Да се наблюдават заобикалящите обекти.
Въвеждане на нови понятия.
Използване на снимки и чертежи за разпознаване на правоъгълен паралелепипед.
Указания за решаване на задачите.
Намиране на основни елементи на правоъгълния паралелепипед.

Помощни средства и технологии:
– УИКИ – тактилни пръчици
– калкулатор (при необходимост)
– адаптирани пособия за чертане и измерване

Дидактични материали:
– табла, снимки, илюстрации
– шаблони за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:
Вземете размерите на пода на банята и изчислете колко плочки са необходими. Проверете цената на избраните от вас плочки в интернет. Изчислете колко лева са ви необходими, за да смените плочките на пода в банята.

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 19

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ОБЕМ НА ПРАВОЪГЪЛЕН ПАРАЛЕЛЕПИПЕД

Основно съдържание на урока за ученика:

Обем или вместимост на правоъгълен паралелепипед.

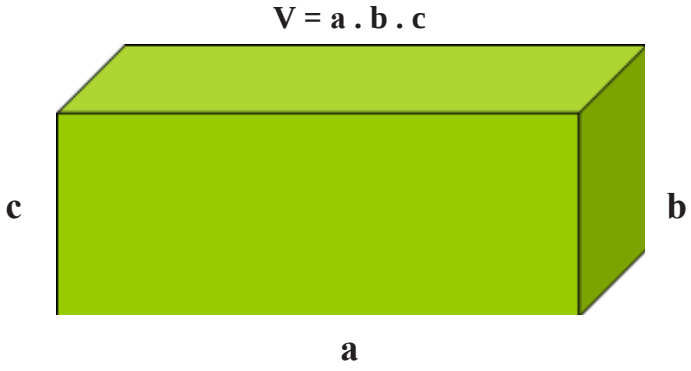

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Петя живее в Бургас. Сестра й е студентка в столицата на България.

Коя е столицата на България?

Петя има задача да изпрати по куриерска фирма на сестра си кашон с натурални сокове. Кашонът, който има Петя, е с размери: дължина – 90 см, ширина – 60 см, и височина – 40 см. Кутията от сок има следните измерения: дължина – 20 см, ширина – 10 см, и височина – 30 см. Колко кутии сок ще изпрати Петя на сестра си?

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Познанията за обема на повърхнината на правоъгълен паралелепипед улесняват работата на хората във всекидневните дейности.
Търсене и намиране на иинформация в интернет.
Изпълнение на индивидуална задача като част от групов проект.
Работа в екип.
Комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор.
Умения за слушане.

Междупредметна връзка:
География и икономика**.** Физика и астрономия. Химия и опазване на околната среда.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Обяснение и онагледяване.
Да се наблюдават заобикалящите обекти.
Въвеждане на нови понятия.
Използване на снимки и чертежи за разпознаване на правоъгълен паралелепипед.
Указания за решаване на задачите.
Използване на готови модели на правоъгълен паралелепипед и предмети с формата на правоъгълен паралелепипед за измерване на необходимите елементи и намиране на обема на повърхнината им.

Помощни средства и технологии:
– УИКИ – тактилни пръчици
– калкулатор (при необходимост)
– адаптирани пособия за чертане и измерване
– геоборд

Дидактични материали:
– табла, снимки, илюстрации
– шаблони за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:
Вземете кутия от сладолед и с мензура наливайте вода в нея. Според количеството вода можете да установите вместимостта на кутията.
Измерете дължината, ширината и височината на кутията и с помощта на формулата **V=a.b.c** намерете нейния обем.
Сравнете получените резултати.

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 20

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ДЕЛЕНИЕ С ОСТАТЪК

Основно съдържание на урока за ученика:

Делението е обратно на умножението.

Числото, което разделяме на части, се нарича делимо.

Делителят е число, с което разделяме делимото.

Частното е резултат от делението.

Понякога числата не могат да се разделят точно и по тази причина остава число, което ние наричаме остатък. Когато числото не се дели точно, извършваме деление с остатък. За да разделим, търсим най-близкото до делимото число, което се дели точно и е по-малко от него. Остатъкът е винаги по-малък от делителя. Когато се дели точно, казваме, че остатъкът е 0.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути разяснение на основни понятия, 30 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Възможно ли е 14 кокала да се разделят на три кучета?

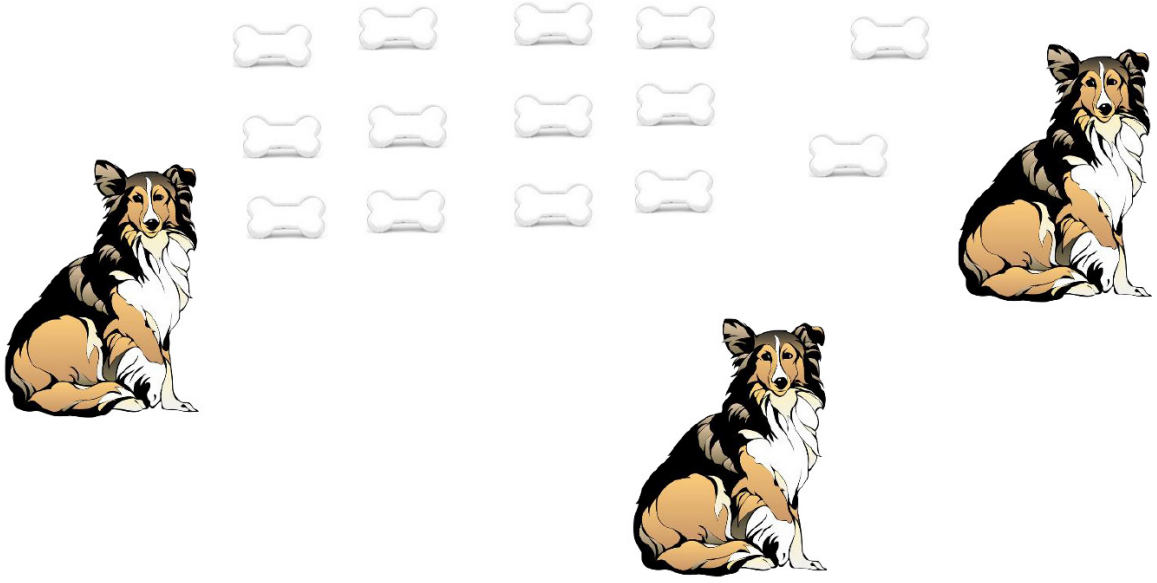

Всяко куче по колко кокала ще получи?.....
Колко кокала останаха?.....
А дали е възможно семейство катерички с две деца да си поделят 13 жълъда?
Нарисувайте всяка катеричка от семейството по колко жълъда ще получи и колко жълъда остават?.....

Задача: След като извършите делението с остатък, съставете дума с буквите, които се образуват само при остатък на делението 4.

л	**16 : 3**
о	**39 : 5**
б	**19 : 4**
е	**25 : 3**
к	**46 : 6**
а	**23 : 7**
м	**31 : 5**
т	**67 : 9**
у	**27 : 5**

К	**о**	**т**	**е**

Разкажете какво знаете за това животно.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умение за разделяне на предмети, храна, вещи и др.
Създаване на количествени представи.
Намиране информация в интернет, организиране на информацията.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – образуване на дума и създаване на устен разказ. Човекът и природата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Запознаване с основните понятия и онагледяване.
Указания за решаване на задачите.
Използване на беседа за търсене на аналог със стари знания.

Помощни средства и технологии:
– калкулатор (при необходимост)

Дидактични материали:

– табла, снимки, илюстрации

– пръчици, моливи, копчета и др.

Домашна работа и участие на семейството:

Отидете сред природата и си наберете 15 стръка полски цветя**.** Разделете ги в две вази. Остатъкът от разделянето подарете на приятел.

Намерете информация по какви поводи се подаряват цветя?

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 21

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

КРАТНО И ДЕЛИТЕЛ

Основно съдържание на урока за ученика:

Делител е числото, на което се дели дадено число.

Кратно на числа – това е число, което се дели на дадено число.

Кратно -– число, делящо се на дадено цяло число без остатък.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути разяснение на основни понятия, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Мария, Петя и Лили купили от близкия зеленчуков магазин 12 кайсии. Как трите приятелки ще разделят поравно кайсиите? .. ..

След покупката на кайсиите Мария, Петя и Лили срещнали Ива. Могат ли да разделят поравно дванадесетте кайсии помежду си? .....

Ако трябва да разделите 26 химикалки между 7 ученици от вашия клас, по колко химикалки ще получи всеки ученик?

Ако трябва да разделите 26 химикалки между 2 ученици от вашия клас, по колко химикалки ще получи всеки ученик?

Ако трябва да разделите 26 химикалки между 13 ученици от вашия клас, по колко химикалки ще получи всеки ученик?

Извод: Казваме, че числото 7 не е делител на числото 26, а числата 2 и 13 се наричат делители на 26.

В магазин доставили кутии, съдържащи сервизи за чай. Всяка кутия съдържала 6 чаши за чай. Възможно ли е, без да отваряме кутиите, да отделим 48 чаши? А 30 чаши?

Разпределете по колко чаши трябва да изпратим в магазините от различните градове, ако в Стара Загора са им необходими 11 кашона, в Добрич са им необходими 14 кашона, в Бургас имат нужда от 5 кашона чаши за чай.

Можем ли да определим кои числа са кратни на числото 6 от задачата?.....

Определете кратните на числото 6.....

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умение за разделяне на предмети, храна, вещи и др.

Създаване на количествени представи.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Запознаване с основните понятия и онагледяване.

Указания за решаване на задачите.

Използване на беседа за търсене на аналог със стари знания.

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

Дидактични материали:

– табла, снимки, илюстрации

– пръчици, моливи, копчета и др.

– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

За да направите салата от моркови, за една порция са ви необходими 2 моркова и една ябълка.

Колко салати можете да приготвите, ако закупите от зеленчуков магазин 4 моркова и две ябълки?

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Допълнителни специалисти: ст. учител ресурсен : Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 22

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ПРИЗНАК ЗА ДЕЛИМОСТ НА 2

Основно съдържание на урока за ученика:

За да отговорим на въпроса дали дадено число може да се раздели точно на числото 2 без остатък, е необходимо да знаем следното: ако последната цифра на числото е 0, 2, 4, 6 или 8, то числото се дели на 2.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути разяснение на основни понятия, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Без да пресмятате, отговорете моливите от картинката възможно ли е да бъдат разделени поравно между теб и съученик от твоя клас.

Задача: В едно село дядо Иван издоил от кравите си 146 л мляко, дядо Марко издоил 131 л мляко, а баба Пенка издоила 165 л мляко. Без да извършвате делението, отговорете може ли издоеното мляко да бъде предадено в 2 мандри за обработка. Може ли във всяка мандра да бъде предадено равно количество мляко?

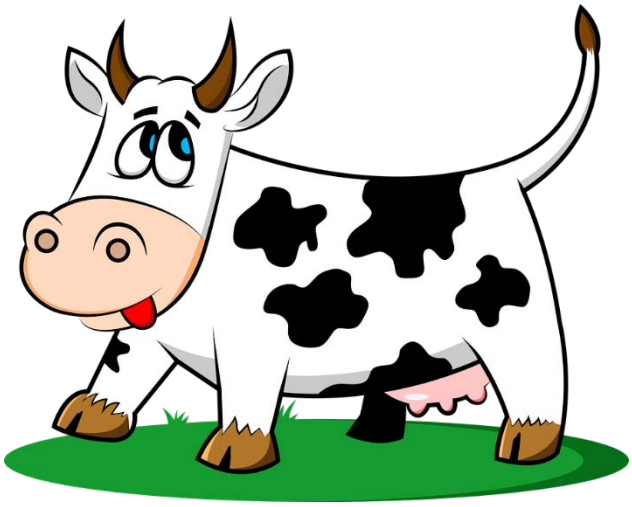

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умение за разделяне на предмети, храна, вещи и др.
Създаване на количествени представи.
Самостоятелна работа и самоконтрол.
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Запознаване с основните понятия и онагледяване.
Използва се изученото за четни и нечетни числа в житейски ситуации за доизясняване на новите понятия.
Указания за решаване на задачите.
Използване на беседа за търсене на аналог със стари знания.

Помощни средства и технологии:
– калкулатор (при необходимост)

Дидактични материали:
– табла, снимки, илюстрации
– пръчици, моливи, копчета и др.
– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Без да извършвате деление, използвайки признака за деление на 2, отговорете:

Може ли да се разделят предметите от картинките по равен брой между двама души?

1) 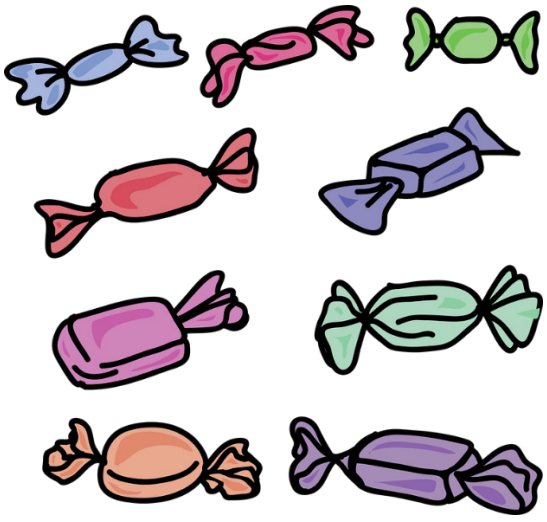

2)

3) 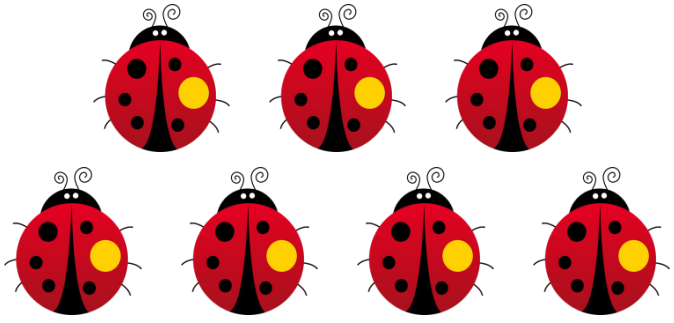

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 23

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ПРИЗНАЦИ ЗА ДЕЛИМОСТ НА 5 И 10

Основно съдържание на урока за ученика:

За да отговорим на въпроса дали дадено число може да се раздели точно на числото 5 без остатък, е необходимо да знаем следното: ако последната цифра на числото е 0 или 5, то числото се дели на 5.

Ако последната цифра на едно число е 0, то това число се дели на 10 без остатък.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути разяснение на основни понятия, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Майката на Ваня изпекла 40 кексчета. Без да пресмятате, дайте отговор могат ли да се разделят между 5 деца поравно? А между 10?

Задача: Нарисувайте 15 топки. Оцветете ги. Без да пресмятате, отговорете могат ли да се поделят между 5 деца по равен брой?

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умение за разделяне на предмети, храна, вещи и др.

Създаване на количествени представи.
Развиване на умения за участие в речево общуване.
Самостоятелна работа и самоконтрол.
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Междупредметна връзка:
Изобразително изкуство. Физическо възпитание и спорт. Човекът и природата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Запознаване с основните понятия и онагледяване.
Използва се изученото за четни и нечетни числа в житейски ситуации за доизясняване на новите понятия.
Запознаване с признаците и умение да ги прилага за разпознаване на кратни на 5 и на 10.
Указания за решаване на задачите.
Използване на беседа за търсене на аналог със стари знания.

Помощни средства и технологии:
– калкулатор (при необходимост)

Дидактични материали:
– табла, снимки, илюстрации
– пръчици, моливи, копчета и др.
– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Бабата на Николай имала квачка, която трябвало да излюпи пиленца. Но нямала достатъчно яйца. Николай трябвало да занесе яйца на баба си, като ги пренесе в кутии с по 10 яйца (условието е всички кутии да са пълни с по 10 яйца). Без да пресмятате, отговорете на въпросите:
Може ли да занесе на баба си 22 яйца?
А 45 яйца?
За да бъдат пълни кутиите:
50 яйца?
74 яйца?
95 яйца?

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 24

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ПРИЗНАЦИ ЗА ДЕЛИМОСТ НА 3

Основно съдържание на урока за ученика:

Ако сборът от цифрите на едно число се дели на 3, то и самото число ще се дели на 3

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути разяснение на основни понятия, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Калина трябва да раздели 12 моркова на три заека, без да останат, и всички зайци да получат по равен брой моркови. (Не пресмятайте, отговорете възможно ли е това да стане, като използвате признака за делимост на 3.)

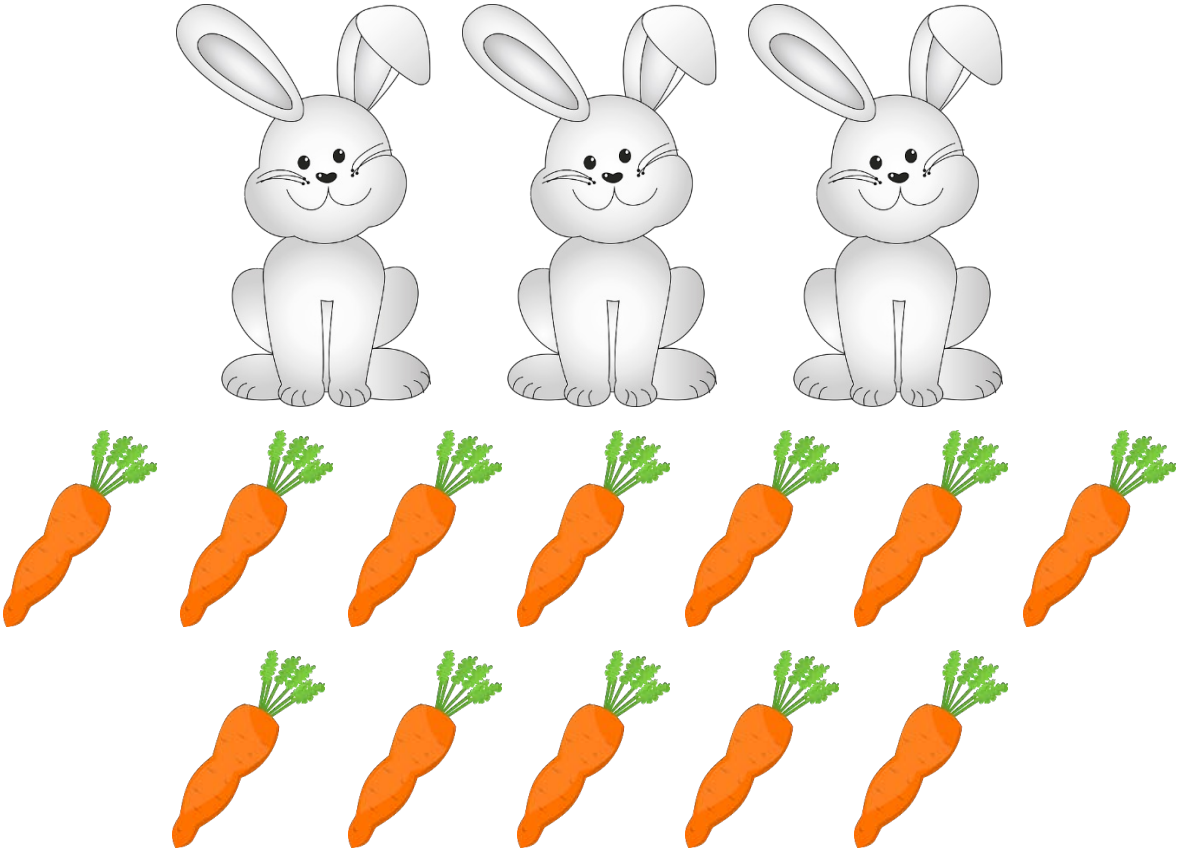

Задача: В един склад получили 135 тениски. Три магазина желаят да заредят от тези тениски. Възможно ли е собственикът на склада да разпредели по равен брой тениски на 3 магазина? (Не пресмятайте, отговорете възможно ли е да стане това, като използвате признака за делимост на 3.)

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умение за разделяне на предмети, храна, вещи и др.

Създаване на количествени представи.

Развиване на умения за участие в речево общуване.

Изпълнение на индивидуална задача като част от групова работа.

Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Търсене и намиране на информация, представяне на информацията.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Запознаване с основните понятия и онагледяване.

Използва се изученото за четни и нечетни числа в житейски ситуации за доизясняване на новите понятия.

Запознаване с признаците и умее да ги прилага за разпознаване на кратни на 3.

Указания за решаване на задачите.

Използване на беседа за търсене на аналог със стари знания.

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

Дидактични материали:

– табла, снимки, илюстрации

– пръчици, моливи, копчета и др.

– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Отворете хладилника и пребройте яйцата, които има в него. Възможно ли е да се изпържат по равен брой яйца на 3-ма души от семейството? (Не пресмятайте, отговорете възможно ли е да стане това, като използвате признака за делимост на 3.)

Потърсете в интернет рецепта за пържени яйца и пригответе с помощта на по-възрастен член от семейството.

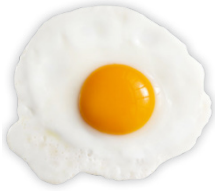

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 25

Предмет, клас: Математика, V клас
Тема на урока:
РАЗЛАГАНЕ НА ЕСТЕСТВЕНИ ЧИСЛА НА ПРОСТИ МНОЖИТЕЛИ

Основно съдържание на урока за ученика:
Просто число – число, което може да се раздели без остатък на 1 и на себе си. Това значи, че простите числа имат два делителя.
Всички останали числа ще наричаме съставни.
Всяко естествено число може да се представи като произведение на прости множители по един-единствен начин.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
15 минути разяснение на основни понятия, 30 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Пред вас има 10 круши.

Покажете всички възможни начини да се разделят поравно между различен брой хора.

1 Начин:

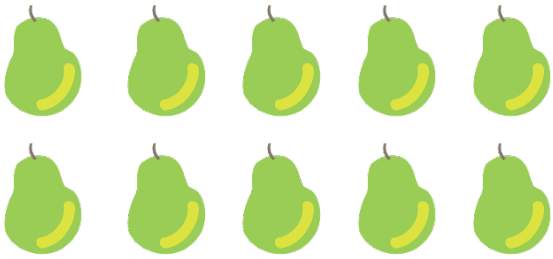

На двама души по 5 круши.

2 Начин:

На един човек десет круши.

3 Начин:

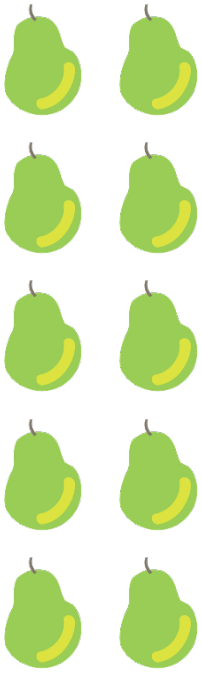

На петима души по две круши.

Направете извод как можем да представим числото 10 като произведение от прости множители.

10 = 1 . 2 . 5

Задача: Представете числото 30 като произведение от прости множители, като използвате схемата:

Задача: Снежанка трябва да разпредели 16 кукли и 12 пакета бонбони в 4 торбички, които Дядо Коледа ще им раздаде. Колко кукли и бонбони има във всяка торбичка?

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умение за разделяне на предмети, храна, вещи и др.
Създаване на количествени представи.
Развиване на умения за участие в речево общуване.
Изпълнение на индивидуална задача като част от групова работа.
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.
Търсене и намиране на информация, представяне на информацията.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Запознаване с основните понятия и онагледяване.
Използва се изученото за четни и нечетни числа в житейски ситуации за доизясняване на новите понятия.
Представяне на естествените числа като произведение на прости множители.
Указания за решаване на задачите.
Използване на беседа за търсене на аналог със стари знания.

Помощни средства и технологии:
– калкулатор (при необходимост)

Дидактични материали:
– табла, снимки, илюстрации
– пръчици, моливи, копчета и др.
– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Дайте на детето си 20 лева под формата на монети от 1 и 2 лева. Нека покаже всички възможни начини да се разделят монетите поравно между различен брой хора.

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 26

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ОБЩ ДЕЛИТЕЛ. НАЙ-ГОЛЯМ ОБЩ ДЕЛИТЕЛ

Основно съдържание на урока за ученика:

Общ делител на две или повече естествени числа – числа, които делят всяко от числата без остатък.

Алгоритъм за намиране на най-голям общ делител:

1. Разложете числата на прости множители.
2. Намерете еднакви множители.
3. Намерете произведението на тези еднакви множители. Полученото число наричаме НОД, или най-голям общ делител на естествените числата.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути разяснение на основни понятия, 30 минути решаване на задачи

(какво е необходимото време за ученици със специални образователни потребности)

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: В едно училище имало отличници, които трябвало да бъдат наградени с грамота и книга в края на учебната година. Директорът на училището помолил секретарката си от наличните 48 грамоти и 36 книги в училището да подготви комплекти за отличниците (по една книга и една грамота). Секретарката не била уведомена от директора за броя на отличниците, а директорът пресметнал, че наличните грамоти и книги ще стигнат за всички отлични ученици. Можете ли да помогнете на секретарката да направи комплектите?

Колко на брой са били отличниците?

48 = 2 . 2 . 2 . 2 . 3
36 = 2 . 2 . 3 . 3
НОД (48; 36) = 2 . 2 . 3 = 12

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умение за разделяне на предмети, храна, вещи и др.
Създаване на количествени представи.
Развиване на умения за участие в речево общуване.
Изпълнение на индивидуална задача като част от групова работа.
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.
Търсене и намиране на информация, представяне на информацията.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Запознаване с основните понятия и онагледяване.
Извличане на информация от илюстрация на практическа ситуация за осмисляне на понятията.
Разлагаме числата на прости множители.
Намираме всички делители.
Представяне на естествените числа като произведение на прости множители за намираме общите им делители.
Указания за решаване на задачите.
Използване на беседа за търсене на аналог със стари знания.

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

Дидактични материали:

– табла, снимки, илюстрации
– пръчици, моливи, копчета и др.
– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Отидете в зеленчуковия магазин и купете определен брой плодове и/ или зеленчуци, после помолете детето да ги разпредели поравно на членовете на семейството.

Задачата можете да зададете и чрез монети и банкноти.

Свържете и оцветете частта на всяка рисунка с един и същ цвят.

Запишете кои са плодовете и зеленчуците.

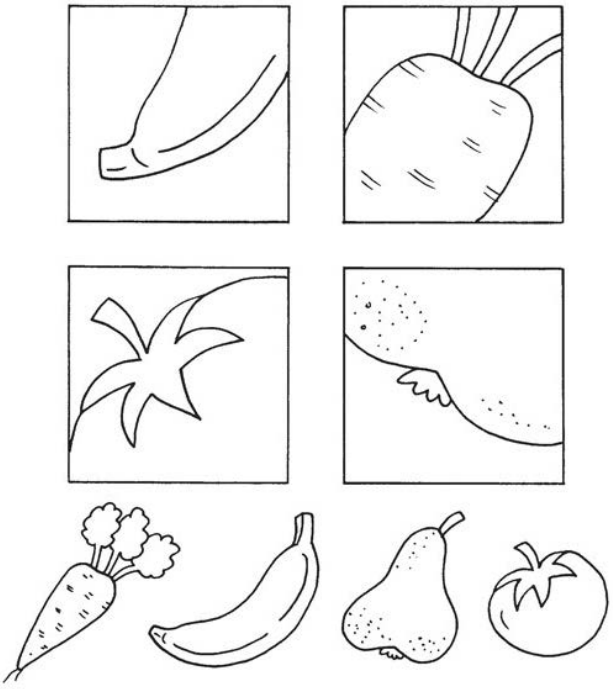

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 27

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

НАЙ-МАЛКО ОБЩО КРАТНО

Основно съдържание на урока за ученика:

Ако едно число се дели на всички останали числа, то казваме, че е най-малко общо кратно.

За да намерите НОК на няколко естествени числа, трябва да:

1) разложите всяко число на прости множители;

2) запишете всички еднакви множители;

3) задраскайте числата, които се повтарят;

4) намерете произведението на еднаквите множители и останалите числа.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Баба Недялка, баба Мара и баба Пенка живеят в един блок. Баба Недялка ходи до пазара на всеки 8 дни, баба Мара - на всеки 12 дни, а баба Пенка - на 16 дни. След какъв най-малък брой дни бабите ще се срещнат, ако отидат на пазара по едно и също време?

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умение за разделяне на предмети, храна, вещи и др.
Създаване на количествени представи.
Развиване на умения за участие в речево общуване.
Изпълнение на индивидуална задача като част от групова работа.
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.
Търсене и намиране на информация, представяне на информацията.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Запознаване с основните понятия и онагледяване.
Извличане на информация от илюстрация на практическа ситуация за осмисляне на понятията.
Разлагаме числата на прости множители.
Произведение на еднакви множители.
Указания за решаване на задачите.
Използване на беседа за търсене на аналог със стари знания.

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

Дидактични материали:

– табла, снимки, илюстрации

– пръчици, моливи, копчета и др.

– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Задача:

Чичо Никола си купил къща с дворно място на село. Пред къщата мястото било оградено с мрежа. На всеки 15 м имало дървен кол. Чичо Никола решил да смени дървените колове с циментови от вратата до края на двора. Новите колове поставил на всеки 25 м. Намерете разстоянието от вратата до най-близкия стълб, който ще застане на мястото на стария.

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Допълнителни специалисти: ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 28

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ОБИКНОВЕНИ ДРОБИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Числото $\frac{a}{b}$ се нарича **обикновена дроб**.

Числото a се нарича **числител**, а числото b се нарича **знаменател, а чертата, която ги разделя, се нарича дробна черта и отговаря на аритметичната операция деление**.

Обикновената дроб е начин за представяне на разделянето на нещо цяло на части.

Знаменателят на обикновената дроб показва на колко равни части е разделено цялото, а числителят - колко от тях са взети.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Майката на Петя купила една тиква. Разрязала я на три равни части. С едната част решила да приготви крем супа, с другата част да направи баница, а третата част да изпече на Петя.

За всяка рецепта майката на Петя ще използва по..... от тиквата.

Задача: Разделете кръга и правоъгълника така, че всяка част да бъде половината от геометричната фигура.

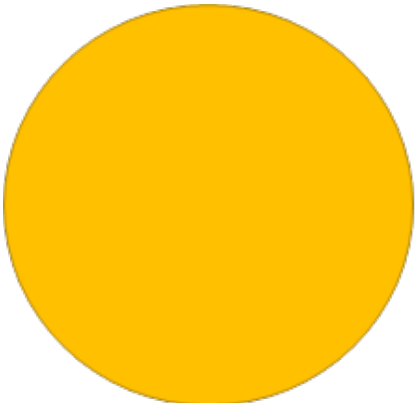

Задача: Каква част от фигурите е оцветена?

Запишете го като обикновена дроб.....

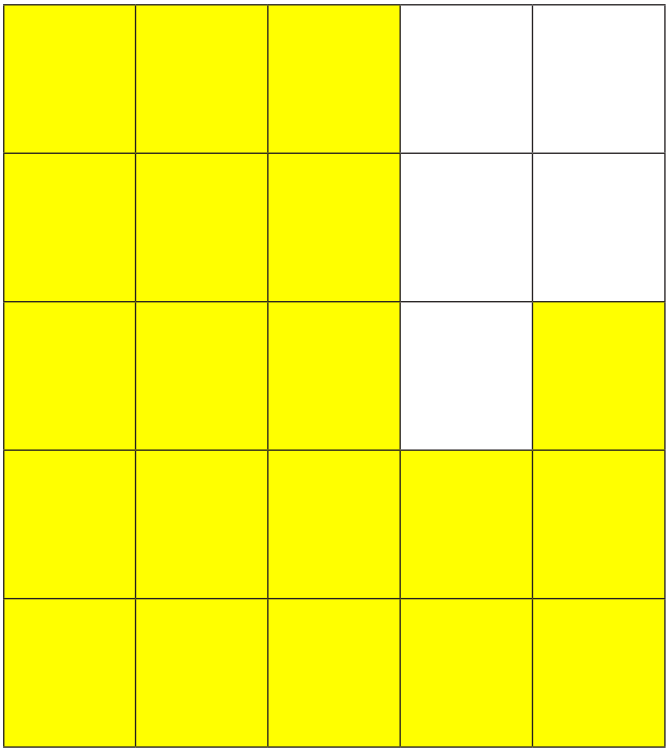

Запишете го като обикновена дроб.....

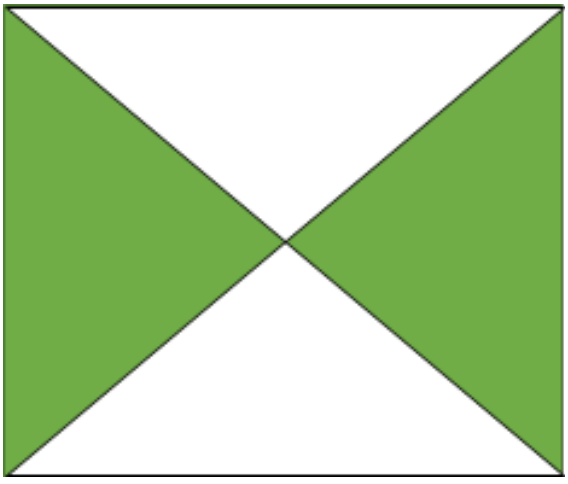

Запишете го като обикновена дроб.....

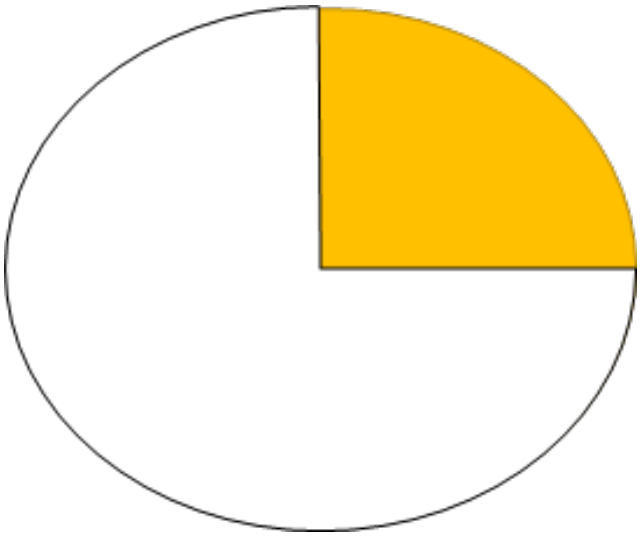

Запишете го като обикновена дроб.....

Задача: Иван си купил пица с 8 парчета. Срещнал се с Любомир и той го почерпил с две парчета. Каква част от пицата е изял Иван и каква Любомир?
Задача: Изчислете във вашия клас каква част са момичетата?
Задача: 6 часа каква част от денонощието са?

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за спазване на правила.
Да се развиват умения за участие в речево общуване.
Възприемане на обекти от близката среда.
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.
Да може да взема решения за определени ситуации.
Да се развиват способностите на ученика.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата. Изобразително изкуство.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Запознаване с обикновени дроби, елементите на обикновената дроб (числител, знаменател и дробна черта) обяснение и онагледяване.
Въвеждане на буквена символика.
Да се наблюдават заобикалящите обекти.
Използване на снимки и чертежи за разпознаване и изобразяване на обикновени дроби.
Указания за решаване на задачите.

Дидактични материали:

– табла, снимки, илюстрации

– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Г-жа Петрова решила да почерпи класа си по случай своя рождения ден с шоколади. В класа на госпожата има 24 ученици. Една трета от тях не ядат млечен шоколад. Намерете колко деца ядат и колко деца не ядат млечен шоколад.

Задача: Купете от сладкарницата торта с 12 парчета. Изчислявайте всеки път, като изядете едно парче, каква част е останала и каква част е изядена.

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 29

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

СЪБИРАНЕ И ИЗВАЖДАНЕ НА ОБИКНОВЕНИ ДРОБИ
С РАВНИ ЗНАМЕНАТЕЛИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Обикновени дроби с равни знаменатели се събират (изваждат), като се съберат (извадят) числителите и се препише знаменателят.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути за усвояване на теоретичния материал, 35 минути за решаване на задачите.

(какво е необходимото време за ученици със специални образователни потребности)

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Извършете събирането, като го представите като обикновена дроб.

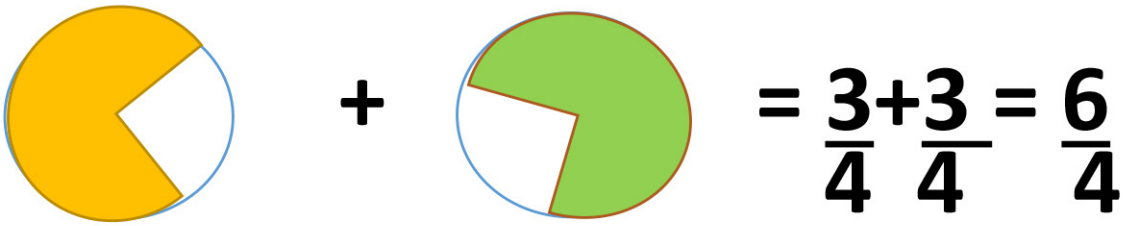

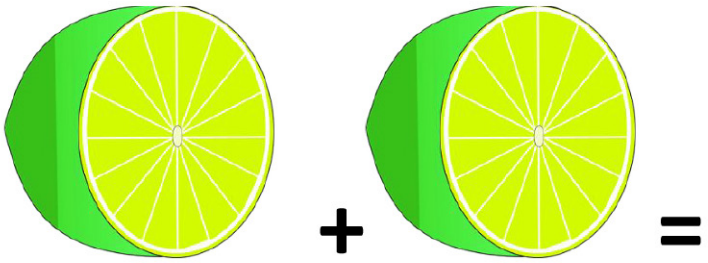

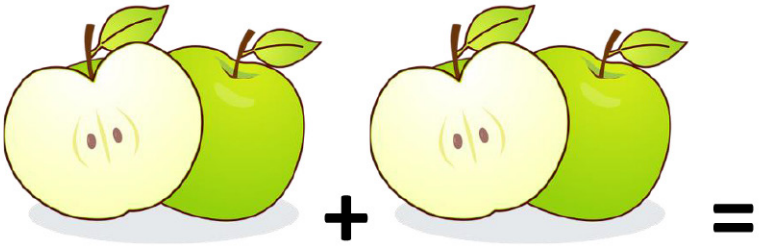

Задача: Мая отишла да бере гъби в гората. Тя събрала 4 неотровни гъби, но 3 от тях били половинки, защото били изядени от една катеричка.

Колко гъби има Мая?

Запишете го като обикновена дроб.

Можете ли да нарисувате събраните гъби от Мая?

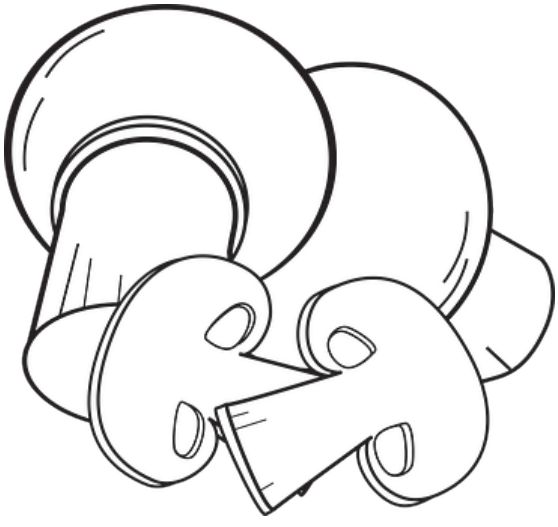

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за спазване на правила.
Да се развиват умения за участие в речево общуване.
Възприемане на обекти от близката среда.
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.
Да може да взема решения за определени ситуации.
Да се развиват способностите на ученика.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Да се наблюдават заобикалящите обекти.
Онагледяване с помощта на илюстрации на мерителни съдове и на числов лъч, снимки и чертежи.
Указания за решаване на задачите.

Помощни средства и технологии:
– калкулатор (при необходимост)

Дидактични материали:
– табла, снимки, илюстрации
– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: За да приготвим салата, са необходими 3/2 краставица, нарязана на кубчета, и 1/2 краставица, настъргана на ренде. Колко краставици са необходими за салатата. Запишете отговора като обикновена дроб.

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 30

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

УМНОЖЕНИЕ НА ОБИКНОВЕНИ ДРОБИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Обикновени дроби се умножават, като се запише дробната черта и в числител се умножат числителите на дробите, а в знаменател се умножат знаменателите на дробите.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите, 5 минути разяснение по домашната работа.

(какво е необходимото време за ученици със специални образователни потребности)

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Извършете умножението на дробите и получете името на известна българска пещера.

*	**6/7**	**3/8**
1/2	**А**	**Г**
2/3	**Р**	**А**
4/9	**У**	М

12/72	**6/14**	**3/16**	**24/63**	**12/21**	**6/24**

Задача: Къща е оградена с ограда. Инструментът, с който измерваме, е с дължина ½ метър. Той се нанася 90 пъти в дължината на оградата. Колко метра е дълга оградата?

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за спазване на правила.

Да се развиват умения за участие в речево общуване.

Възприемане на обекти от близката среда.

Подготовка за учебния час.

Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Да може да взема решения за определени ситуации.

Да се развиват способностите на ученика.

Междупредметна връзка:

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Да се наблюдават заобикалящите обекти.

Онагледяване с помощта на илюстрации на мерителни съдове и на числов лъч, снимки и чертежи.

Указания за решаване на задачите.

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

– адаптирани пособия за чертане и измерване

Дидактични материали:

– табла, снимки, илюстрации

– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Измерете с чертожна линия дължината на вашия зимен шал.

Определете дължината на линията каква част от метъра е. Представете я като обикновена дроб.

Колко пъти се нанася линията върху дължината на шала? Пресметнете, като използвате обикновени дроби.

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Допълнителни специалисти: ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 31

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ДЕЛЕНИЕ НА ОБИКНОВЕНИ ДРОБИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Делението на обикновени дроби се извършва, като препишем първата дроб и я умножим със същата дроб, но преди това разменим местата на числителя и знаменателя на втората дроб. Полученото произведение е дроб, която е частното на двете първоначални дроби.

Ако сред дадените числа има смесени числа, тогава първо трябва да превърнете смесеното число в дроб, едва тогава трябва да извършите делението.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Решете задачите и ще намерите буквите в таблицата на позната и изучавана геометрична фигура.

1) 5/7 : 3/4=
2) 1/6 : 6=
3) 2/5 : 3/7=
4) 3/5 : 4/9=
5) 4 : 2/9=
6) 3/8 : 5/7=
7) 1/8 : 6/7 =

	В	Д	К	А	Т	А	Р
1	13/4	21/8	20/21	8/19	21/20	6/8	33/9
2	1	4/1	1/7	9/11	13/15	7/3	9/19
3	41/23	7/3	8/21	64/11	34/7	14/15	8/17
4	16/11	27/20	34/15	12/5	46/23	2/7	4/13
5	8/7	4/9	47/23	8/13	47/29	4/9	36/2
6	12/5	45/13	22/7	21/40	1/5	33/25	5/17
7	13/13	74/46	11/8	51/2	7/48	77/31	7/56

Подредете буквите на геометричната фигура.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за спазване на правила.

Да се развиват умения за участие в речево общуване.

Възприемане на обекти от близката среда.

Подготовка за учебния час.

Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Да може да взема решения за определени ситуации.

Да се развиват способностите на ученика.

Междупредметна връзка:

Български език. Изобразително изкуство.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Да се наблюдават заобикалящите обекти.

Онагледяване с помощта на илюстрации, снимки и чертежи.

Указания за решаване на задачите.

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

Дидактични материали:

– табла, снимки, илюстрации

– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Шофьор изминал 120 км, което е 2/3 от целия път.

Колко км е целият път, който трябвало да измине шофьорът?

Оцветете колата и шофьора.

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 32

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ЧАСТ ОТ ЧИСЛО

Основно съдържание на урока за ученика:

За да намерите част от число, е необходимо да умножите числото по тази дроб.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите, 5 минути разяснение по домашната работа

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: В парка до нашето училище има насадени 48 дървета. От тях преброихме, че 1/6 са липи. Колко са липите в парка?

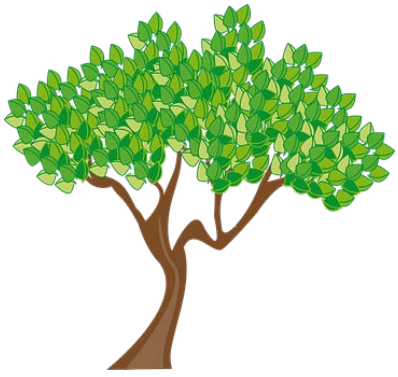

Задача: В бутилка от 2 литра има плодов сок, от който ¾ е вода. Каква част е плодовият сок? Какво е количеството на плодовия сок?

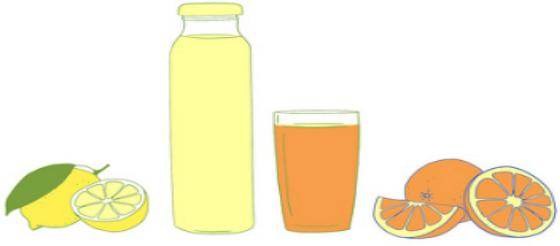

Задача: През есента в България се приготвя кисело зеле. В зеленчуков магазин имало 180 кг останало зеле. Продавачката продала 2/9 от него. Колко килограма зеле е останало в магазина?

Задача: Стипендията на Лилия за отличен успех в университета била 300 лева. 3/5 от тях похарчила за маратонки. Каква е цената на маратонките?

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за спазване на правила.
Да се развиват умения за участие в речево общуване.
Възприемане и разделяне на обекти от близката среда.
Подготовка за учебния час.
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.
Да може да взема решения за определени ситуации.
Да се развиват способностите на ученика.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Намиране на част от число.
Използване на житейски ситуации и илюстрации за решение на задачите.

Помощни средства и технологии:
– калкулатор (при необходимост)
– адаптирани пособия за чертане и измерване

Дидактични материали:
– табла, снимки, илюстрации
– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Ваня купила от магазина 9 различни вида лакомства. 1/3 от лакомствата били нейните любими шоколади. Колко шоколада е купила Ваня?

Задача: Лазар има 20 лева. Негов приятел му поискал 3/5 от парите назаем. Колко лева са останали на Лазар?

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 33

Предмет, клас: Математика, V клас
Тема на урока:

ДЕСЕТИЧНИ ДРОБИ. ЧЕТЕНЕ И ЗАПИСВАНЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

От какво се състои една десетична дроб?

Пример: 128345, 47936

Цяла част: 128345

Запетаята се нарича десетична запетая и отделя цялата от дробната част при десетичните дроби.

Дробна част: 47936

Как се четат десетичните дроби?
Когато четете десетична дроб, първо прочетете нейната цяла част, стояща преди десетичната запетая, и добавете думата „цяло“, а след това – частта, стояща след десетичната запетая, и добавете името на последната цифра. В цялата част от дясно на ляво разредите са единици, десетици, стотици, хиляди и т. н. А в дробната част от ляво на дясно – десети, стотни, хилядни, десетохилядни и т.н.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
20 минути за усвояване на теоретичния материал, 25 минути за решаване на задачите

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Запишете числото в десетична дроб:

Три цяло и 8 десети	
Шестнадесет цяло и 325 хилядни	
Двадесет и три цяло и 12 стотни	
Нула цяло и 341 хилядни	
Седемдесет и девет цяло и 3405 десетохилядни	

Задача: Попълнете пропуснатото:

20, 5 - двадесет цяло и пет десети
34,0006 - .....
145, 378 - .....
15, 92 - .....

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.
Общуване – умения да разбираш и да бъдеш разбран.
Способност за работа в екип.
Изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Междупредметна връзка:

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Запознаване с десетични дроби.
Четене и записване на десетични дроби.

Дидактични материали:
– таблици, схеми, илюстрации
– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Запишете цифрата на числото 1356,4902 на съответното място.

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 34

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

СРАВНЯВАНЕ НА ДЕСЕТИЧНИ ДРОБИ

Основно съдържание на урока за ученика:

За да сравните два десетични дроби, първо трябва да изравните броя на десетичните знаци и след това да сравните целите им части. Ако са равни, сравнете дробната им част и определете коя е по-голямата дроб.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Петя има 3 лева и 49 ст., а Любомира има 3 лева и 46 ст. Коя има повече пари? Запишете парите, които имат Петя и Любомира с десетични дроби и ги сравнете.

Задача: Подредете дробите по големина от най-малката до най-голямата и ще получите името на държава - наша съседка, намираща се на Балканския полуостров.

– Ъ - 3,499
– Ц - 16,75603
– Г - 3,489
– И - 41, 7089
– Р - 16,756
– Я - 41,7098

Задача: Попитайте 10 ваши съученици кога са родени,

запишете тяхната възраст по следния начин: 11 години и 3 месеца. Подредете ги от най-малкия до най-големия. Запишете кой е най-малък и кой е най-голям от съучениците.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.
Общуване – умения да разбираш и да бъдеш разбран.
Способност за спазване на основни правила в група и индивидуално.
Изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Междупредметна връзка:
География и икономика. Български език. Биология и здравно образование.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Запознаване с десетични дроби.
Четене и записване на десетични дроби.
Сравняване на десетични дроби, подреждане по големина.

Дидактични материали:
– линийка
– таблици, схеми, илюстрации
– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Медицинското лице на едно училище измерва температурата на учениците при влизане в училището. Ето какво е измерило медицинското лице:
Мария има температура 36,5 градуса, Калина - 36,7 градуса, Николета – 35,9 градуса, Петя - 38,3 градуса, Маргарита - 36,1 градуса, Тони - 36,4 градуса, Борислав - 36,6 градуса, Даниел - 37,9 градуса, Стефан -36,2 градуса.
Подредете в низходящ ред според температурата имената на учениците.
Има ли ученици, които са болни и не бива да посещават учебните занятия?
Посочете имената им.

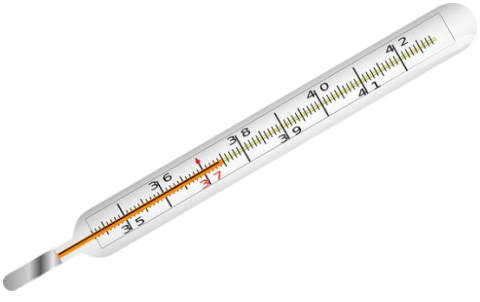

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 35

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

СЪБИРАНЕ И ИЗВАЖДАНЕ НА ДЕСЕТИЧНИ ДРОБИ

Основно съдържание на урока за ученика:

За да съберете или извадите десетични дроби, е необходимо:

1. да изравните броя на знаците след десетичната запетая;
2. да ги запишете една под друга така, че запетаята да е написана под запетая;
3. извършете операциите събиране или изваждане, без да обръщате внимание на запетаята;
4. поставете запетая под запетаята в отговора на получената дроб.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Разстоянието от дома на Димитър до най-близката книжарница е 1,25 км. Разстоянието от книжарницата до неговото училище е 0, 33 км. Колко километра ще измине Димитър, за да си купи молив от книжарницата и да отиде на училище?

Задача: За да се ремонтира спалнята в един дом, е необходимо да се закупят материали и да се заплати трудът на майсторите. Ето сметката, която получило едно семейство след ремонта на неговата спалня.

1. Премахване на тапети от стените –180,50 лв.
2. Шпакловка на стените – 632,30 лв.
3. Закупуване на боя и боядисване на стените – 271,50 лв.
4. Закупуване и поставяне на ламиниран паркет – 552,48 лв.

Колко лева е платило семейството на майсторите за ремонта?

Оказало се, че е станала грешка, защото семейството е закупило латексовата боя за боядисването предварително. Цената на латексовата боя била 58,45 лв.

Колко лева е заплатило семейството окончателно след корекцията?

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.
Общуване – умения да разбираш и да бъдеш разбран.
Способност за спазване на основни правила в група и индивидуално.
Изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Междупредметна връзка:
География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия. Онагледяване
Четене и записване на десетични дроби.
Събиране и изваждане на десетични дроби и правене на аналогия със събиране на естествени числа.

Помощни средства и технологии:
– калкулатор (при необходимост)

Дидактични материали:
– линийка
– таблици, схеми, илюстрации
– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Три семейства решили да отидат на екскурзия с влак. Закупили предварително билетите. Билетът за възрастен струвал 28,50 лв., а билетът за дете до 12 години струвал 11,60 лв.
I семейство: двама възрастни и едно дете заплатили – 28,50 + 28, 50 + 11, 60 =
II семейство: един възрастен и две деца заплатили – 28,50 + 11, 60 + 11, 60 =
III семейство: двама възрастни и три деца – .....

Пресметнете колко лева е заплатило всяко семейство.
Колко общо са заплатили трите семейства?
Оказало се, че в деня на екскурзията на I семейство се разболяло детето и те не пътували.
Железопътната компания им върнала парите.
Колко лева е получила железопътната компания от двете пътуващи семейства?

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 36

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

УМНОЖЕНИЕ НА ДЕСЕТИЧНИ ДРОБИ С 10, 100, 1000

Основно съдържание на урока за ученика:

Десетична дроб умножаваме с 10, 100, 1000……, като преместим десетичната запетая надясно толкова знака, колкото нули има в множителя. Ако знаците в дробната част са по-малко от нулите в множителя, дописваме необходимия брой нули.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути за усвояване на теоретичния материал, 35 минути за решаване на задачите

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Знаете ли, че за да превърнете 5,69 дм в сантиметри, е необходимо да умножите 5,69 х 10 = 56,9 см. Защото 1 дм = 10 см.

Ако знаете, че

1 км = 1000 м		1 т = 1000 кг
1 м = 100 см	и	1 кг = 1000 г
1 см = 10 мм		

Превърнете:

38,5 км в метри.....

67,89 кг в грамове .....

324,089 т в грамове.....

1347,95 м в сантиметри .....

Задача:

- Колко години живее кафявата мечка?

Изчислете и ще разберете.

56,3х10 – 0,513х1000 =.....години

➢ Колко години живее хипопотамът?

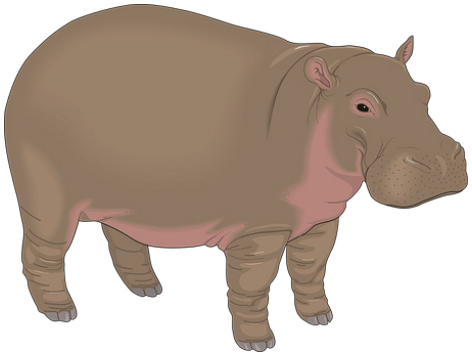

3,82x10 + 0,018x100 = ...години

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.
Общуване – умения да разбираш и да бъдеш разбран.
Способност за спазване на основни правила в група и индивидуално.
Изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.
Търсене и намиране на информация в интернет, представяне на информацията.

Междупредметна връзка:
География и икономика. Изобразително изкуство.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Обяснение и онагледяване.
Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи.
Преобразуване на мерни единици за дължина. Преминаване от една мерна единица в друга.
Четене и записване на десетични дроби.
Умножение на десетични дроби.

Помощни средства и технологии:
– калкулатор (при необходимост)

Дидактични материали:
– таблици, схеми, илюстрации
– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Съберете информация за кафявата мечка и хипопотама от енциклопедии и интернет. Разкажете повече за тях. Опитайте се да ги нарисувате.

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 37

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

УМНОЖЕНИЕ НА ДЕСЕТИЧНА ДРОБ С ЕСТЕСТВЕНО ЧИСЛО

Основно съдържание на урока за ученика:

Десетична дроб умножаваме с естествено число, като: • Мислено премахнем запетаята от десетичната дроб и умножим естествените числа; • В произведението отделим с десетична запетая толкова цифри от дясно на ляво, колкото цифри има в десетичната част на десетичната дроб.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Решете ребуса и ще получите название на нещо, без което съвременният живот е немислим.

0,5 . 21 =	7	А
0,125 . 16 =	2	А
0,04 . 125 =	5	Н
0,25 . 12 =	3	Л
0,1 . 10 =	1	К
0,2 . 20 =	4	Е
0,0625 . 128 =	8	Р
0,25 . 24 =	6	Д

Подредете буквите на търсената дума в таблицата.

Какво измерваме с този термин?

Определете днес какъв ден от седмицата е.

Коя дата е днес?

Задача: Намерете пропуснатите числа:

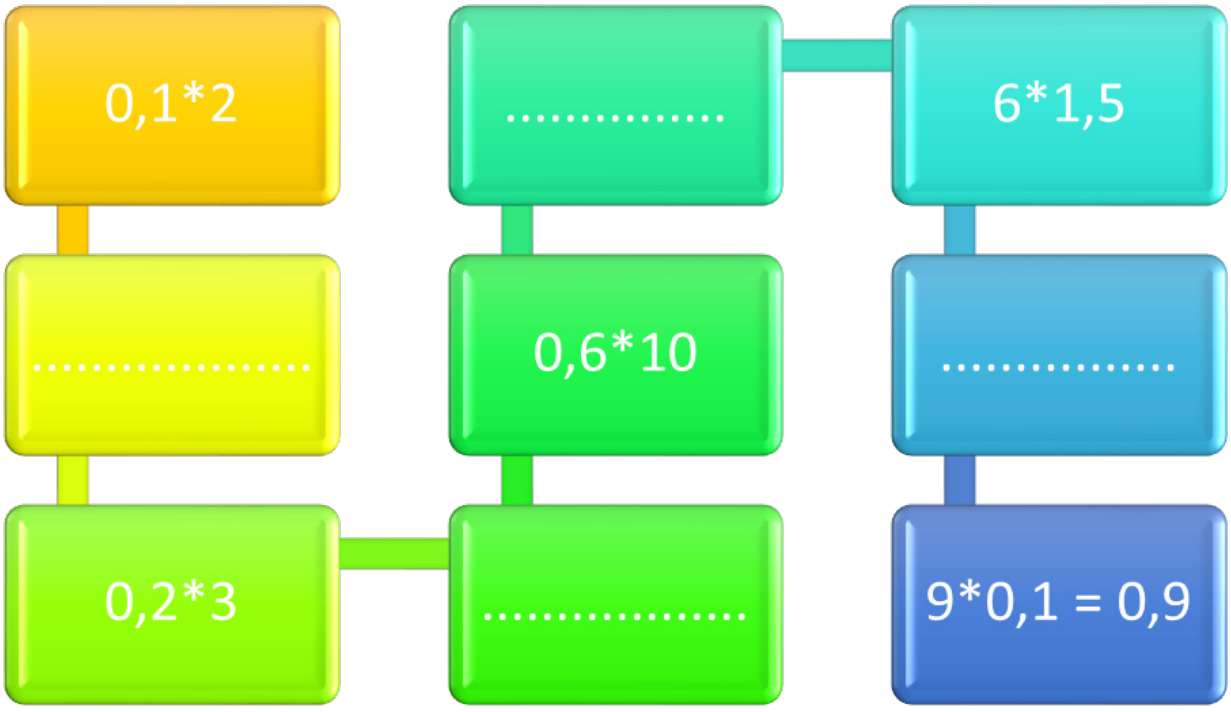

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.

Общуване – умения да разбираш и да бъдеш разбран.

Способност за спазване на основни правила в група и индивидуално.

Изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Междупредметна връзка:

Български език. Човекът и природата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Обяснение и онагледяване.

Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи.

Четене и записване на десетични дроби.

Умножение на десетични дроби с естествено число..

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

Дидактични материали:

– таблици, схеми, илюстрации

– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Свържете произведенията с правилните числа.

0,3 . 2 =

24

0,37

0,8 . 30 =

3,7 . 10 =

240

6

37

0,6

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 38

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ДЕЛЕНИЕ НА ДЕСЕТИЧНИ ДРОБИ С 10, 100, 1000

Основно съдържание на урока за ученика:

Десетична дроб делим с 10, 100, 1000…, като преместим десетичната запетая наляво толкова знака, колкото нули има в делителя.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Знаете ли, че за да превърнете 12,38 м в километри, е необходимо да разделите 12,38 : 1000 = 0,01238 км. Защото 1 км = 1000 м.

Ако знаете, че

1 км = 1000 м 1 т = 1000 кг

1 м = 100 см и 1 кг = 1000 г

1 дм = 10 см

1 см = 10 мм

Превърнете:

42,5 метра в километри.....

617,89 грама в килограми .....

574,061 грама в тонове.....

1624,895 сантиметра в метри.....

Задача: Изпълнете делението:

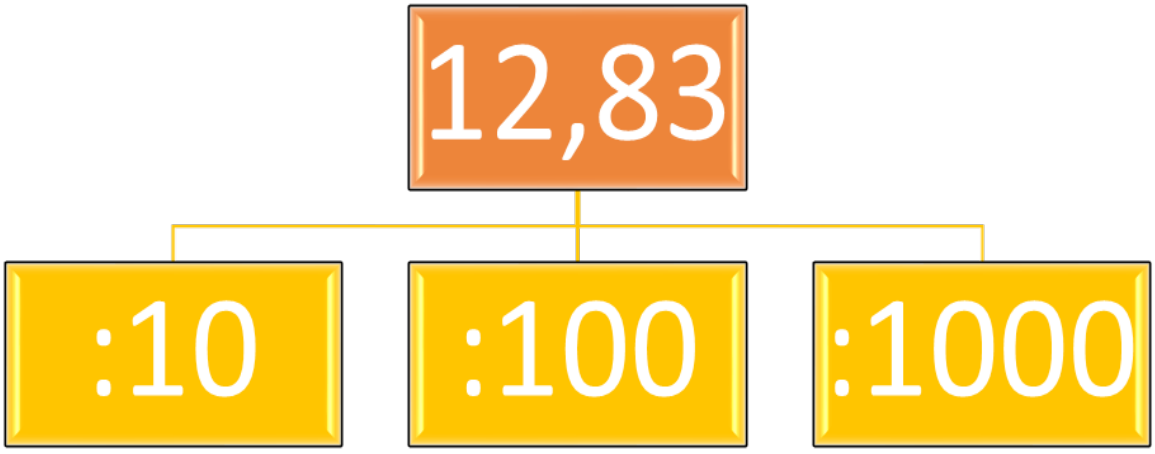

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.
Да се развиват умения за участие в речево общуване.
Да довежда докрай започнатата задача.
Самостоятелна работа и самоконтрол.
Да се развиват способностите на ученика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Обяснение и онагледяване.
Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи.
Преобразуване на мерни единици за дължина. Преминаване от една мерна единица в друга.
Четене и записване на десетични дроби.
Деление на десетични дроби.

Помощни средства и технологии:
– калкулатор (при необходимост)

Дидактични материали:
– таблици, схеми, илюстрации
– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Във фирма за тапициране на мебели закупили 18,5 м дамаска. С този плат трябвало да се облекат 10 стола заедно с облегалките.

Колко плат е необходим за обличането на един стол?

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 39

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

ЗАКРЪГЛЯНЕ НА ДЕСЕТИЧНИ ДРОБИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Понякога делението не може да се извърши точно и се получават безкрайни десетични дроби. Тогава е необходимо да закръглим дробта.

Правила за закръгляне на десетични дроби:

1. изберете цифрата, към която искате да закръгляте числото;
2. гледайте числото вдясно от тази цифра;
3. ако цифрата е 0, 1, 2, 3, 4, тогава оставяме предходната цифра същата;
4. ако цифрата е 5, 6, 7, 8, 9, тогава предходната цифра се увеличава с единица.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Срещнали се пчеличките Мая и Лили. Мая била разочарована, защото старшата пчела на кошера й казала, че е произвела 6 кг мед. А Мая твърди, че са повече, защото има 5 пълни буркана, а 6-ият буркан е пълен на ½ от него. Лили се засмяла и започнала да й обяснява. Бурканите, които е напълнила Мая с мед, имат вместимост 1 кг. Значи Мая има 5 буркана по 1 кг = 5 кг, а шестият буркан, щом е пълен наполовина, има ½ от 1 кг = 0,5 кг. Следователно Мая има общо 5 кг 500 г, които нейната старша пчела е закръглила на 6 кг. Мая се успокоила и още по-усърдно започнала да събира мед.

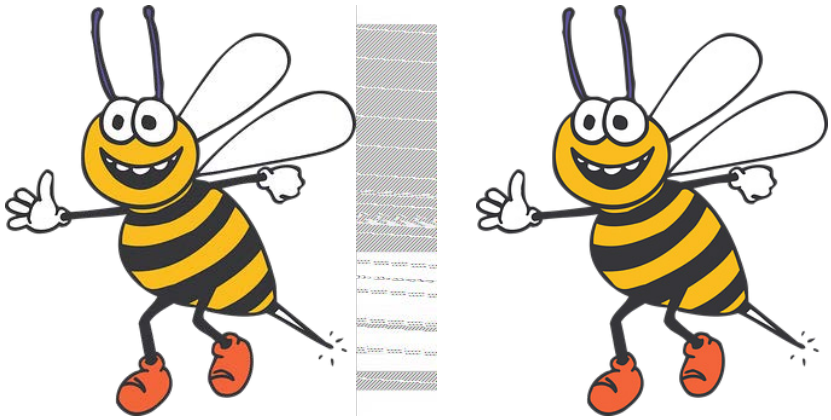

Оцветете буркана с мед. Какъв е цветът на меда?
Потърсете в интернет информация за меда.

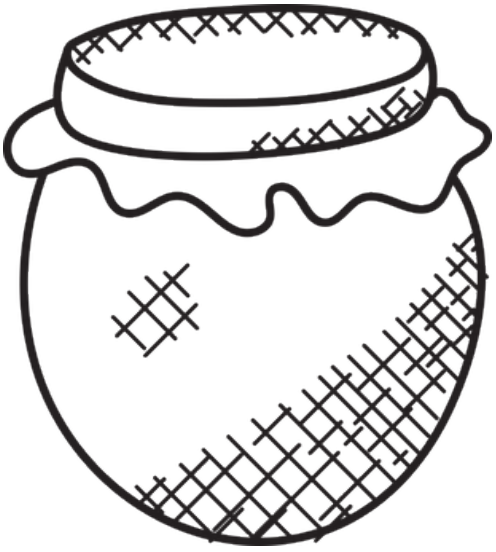

Задача: Закръглете до цяло число.

А) 3,56

Б) 12,143

В) 25,3087

Г) 43,78

Д) 79 001

Задача: Закръглете до първия знак.

А) 3,56

Б) 12,143

В) 25,3087

Г) 43,78

Д) 79, 001

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.

Общуване – умения да разбираш и да бъдеш разбран.

Способност за спазване на основни правила в група и индивидуално.

Изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Търсене и намиране на информация в интернет, представяне на информацията.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата. География и икономика. Български език и литература.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи.

Четене и записване на десетични дроби.

Закръгляне на дробите.

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Връх Мусала е най-високият връх на Балканския полуостров – 2925 м. Превърнете неговата височина в километри и закръглете до втория знак.

Прочетете информация за връх Мусала и съставете съчинение.

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 40

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

РАБОТА С ТАБЛИЦИ

Основно съдържание на урока за ученика:

За да може да се улесни работата на човек с информация, която съдържа много данни, се използват таблици.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути за усвояване на теоретичния материал, 35 минути за решаване на задачите

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: В таблицата е дадено разпределението на водата и сушата по повърхността на земното кълбо. Колко пъти площта, заета от вода, е по-голяма от площта на сушата? (Закръглете до десети.)

Обща площ на Земята		
Заета от суша – 149,0 млн. кв. км	Заета от вода – 361,2 млн. кв. км	Всичко- 510,2 млн. кв. км

Задача: В един магазин продават мъжки костюми. Собственикът на магазин създал следната таблица, за да установи през кой месец е продал най-много костюми.

месец	Юни 2019	Юли 2019	Август 2019	Септември 2019	Октомври 2019	Ноември 2019	Декември 2019	Януари 2020	Февруари 2020
Брой костюми	35	12	7	26	47	75	89	29	31

През кой месец са продадени най-много костюми?

А през кой месец най-малко?

През януари 2020 г. колко мъжки костюма са продадени?

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.

Общуване – умения да разбираш и да бъдеш разбран.

Способност за спазване на основни правила в група и индивидуално.
Изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.
Търсене и намиране на информация в интернет, представяне на информацията.
Поставяне на въпроси към информация, представена с таблици.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата. География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Работа с информация, представена по различни начини.
Разчита и използва информация, зададена с таблици.
Събиране, организиране и представяне на данни в таблица.
Сравняване на данни.

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Създайте таблица, в която опишете възрастта на цялата ви фамилия.
Пример:

аз	Мама Ваня	Тати Милан	Баба Минка	Дядо Йовчо	Баба Кина	Дядо Христо
12	33	38	60	63	59	64

Определете кой е най-възрастният член на семейството.
Определете кой е най-младият член на семейството.
Подредете ги според възрастта под таблицата във възходящ ред, т. е. започнете от най-младия.

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 41

Предмет, клас: Математика, V клас

Тема на урока:

РАБОТА С ДИАГРАМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Диаграма (на гръцки Διάγραμμα) – изображение, чертеж, рисунка, е графично представяне на данни, което ви позволява бързо да оцените съотношението на няколко величини.

Видове диаграми:

1) линейните диаграми, или графики, са вид диаграми, в които получените данни са изобразени като точки, свързани с прави линии;
2) кръгови диаграми – показват каква е частта на дадена величина от общите данни.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: На кръговата диаграма е дадено разпределението на водата и сушата по повърхността на земното кълбо. Какъв извод можем да направим от диаграмата?

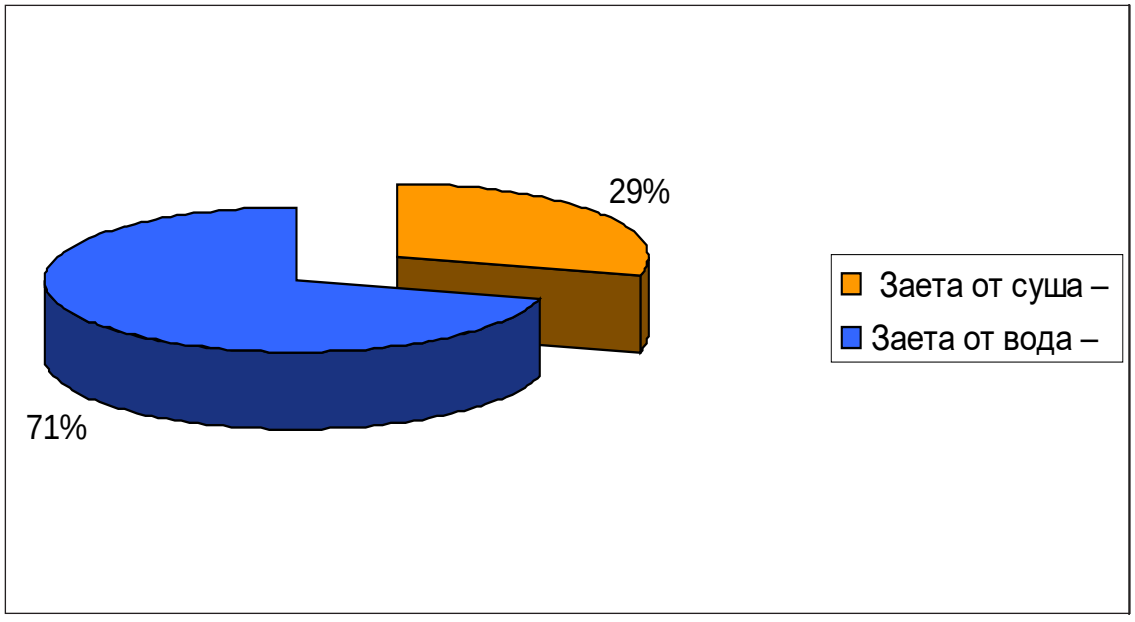

Знаете ли, че: На човек е нужна прясна вода, а прясната вода е малко на Земята. Трябва да се замислим сериозно как да спасим всяко езерце, всяка капка чиста вода. Човечеството не е застрашено от липса на вода. То е заплашено от нещо по-лошо – от липсата на чиста вода.

Задача: В 5 „а“ клас направили контролна работа по математика. Резултатите са описани в линейната диаграма. Можете ли да посочите колко ученици имат „отличен 6“, колко „много добър 5“, колко „добър 4“, колко „среден 3“ и колко имат слаб резултат?

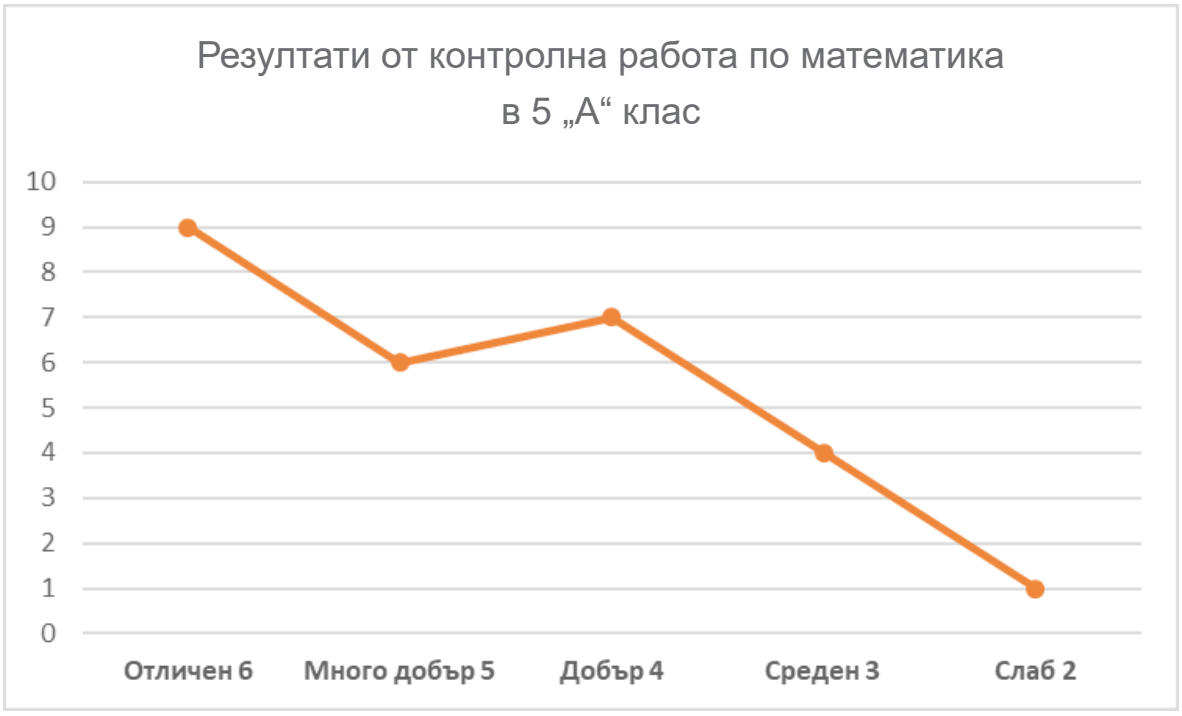

Задача: Дадена е следната таблица:

Любим спорт	**Брой ученици**
плуване	93
тенис	17
футбол	267
баскетбол	84
художествена гимнастика	33
лека атлетика	192

В нея са описани любимите спортове на учениците от ОУ „Иван Вазов“. Създайте линейна или кръгова диаграма по ваш избор. Можете да я начертаете в тетрадката си или да я създадете с помощта на MS Excel.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.

Общуване – умения да разбираш и да бъдеш разбран.

Способност за спазване на основни правила в група и индивидуално.

Изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.
Търсене и намиране на информация в интернет, представяне на информацията.

Междупредметна връзка:
География и икономика. Физическо възпитание и спорт.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане и запознаване с нови понятия.
Онагледяване.
Поставяне на въпроси към информация, представена с диаграми.
Разчита и използва информация, зададена с диаграми.
Събиране, организиране и представя на данни с диаграми.
Сравняване на данни.

Помощни средства и технологии:
– адаптирани пособия за чертане
– адаптиран пергел
– компютър, лаптоп

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Начертайте диаграма, показваща ръста на членовете на вашето семейство. По него определете най-високия и най-ниския член на семейството. Изберете типа диаграма сами.

Коментари:

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
Ст. учител ресурсен Даниела Михалева

Математика VI клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Дължина на окръжност ... 404

Кръг. Лице на кръг ... 408

Многоъгълник. Правилен многоъгълник ... 412

Лице на правилен многоъгълник ... 417

Призма. Правилна призма ... 421

Лице на повърхнина на права призма ... 424

Обем на права призма ... 426

Пирамида. Правилна пирамида ... 429

Лице на повърхнина на правилна пирамида ... 433

Обем на правилна пирамида ... 436

Прав кръгов цилиндър ... 438

Лице на повърхнина на прав кръгов цилиндър ... 441

Обем на прав кръгов цилиндър ... 444

Прав кръгов конус ... 447

Лице на повърхнина на прав кръгов конус ... 451

Обем на прав кръгов конус ... 454

Сфера. Лице на сфера ... 457

Кълбо. Обем на кълбо ... 460

Рационални числа ... 463

Изобразяване на рационалните числа върху числовата ос ... 469

Абсолютна стойност на рационално число ... 471

Сравняване на рационални числа ... 473

Събиране на рационални числа с еднакви знаци ... 477

Събиране на рационални числа с различни знаци ... 481

Изваждане на рационални числа ... 484

Умножение на рационални числа ... 487

Деление на рационални числа ... 491

Декартова координатна система. Координати на точка ... 494

Действие степенуване с естествен степенен показател 498
Умножение на степени с равни основи..... 502
Деление на степени с равни основи..... 504
Степенуване на степен 506
Степенуване на произведение 508
Степенуване на частно..... 510
Степен с нулев и степен с цял показател 512
Питагорова теорема 514
Решаване на уравнение от вида: a . x + b = 0 518
Отношение. Пропорция 521
Основно свойство на пропорциите..... 525
Разчитане на данни, представени чрез диаграми и графики..... 528
Средно аритметично 531
Организиране и представяне на данни..... 533

Адаптиран план на урок 1

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока: Окръжност.

ДЪЛЖИНА НА ОКРЪЖНОСТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Ако вземем едно въже и му придадем кръгла форма.

То въжето образува окръжност.

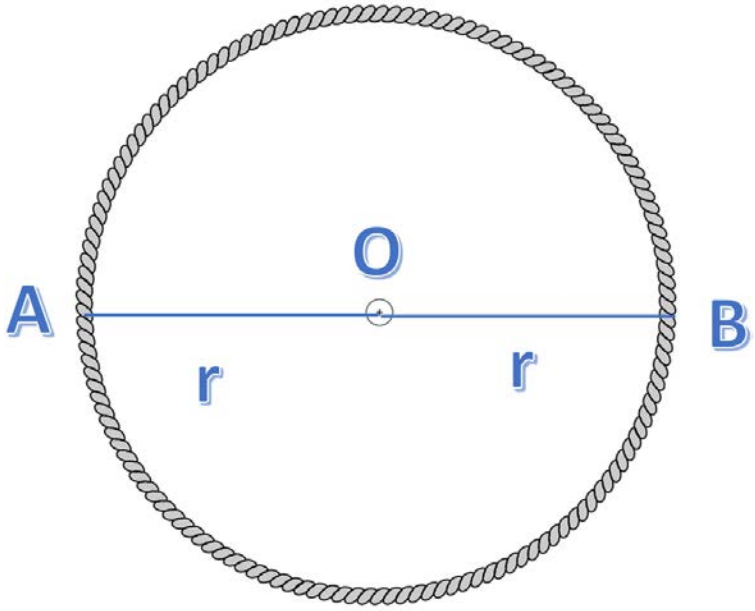

Окръжност – набор от точки, които се намират на еднакво разстояние от точка, наречена център на окръжността (т. О).

Радиус на окръжност – отсечка, свързваща точка от окръжността с центъра. Отбелязваме с **r. OA = OB = r**

Диаметър – отсечка, свързваща две точки от окръжността и преминаваща през центъра ѝ. Отбелязваме с **d**. AB = **d**. На базата на определението можем да направим извода, че **d = 2 . r**

Ако разпънем въжето, което образува окръжност, ще получим отсечка. Дължината на тази отсечка се нарича дължина на окръжност, бележим я с буквата **c.** Намира се чрез формулата **c = 2 . π . r**

Числото π *е константа, която е равна на 3,14.*

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
15 миути. въвеждане в учебния материал, 30 мининути решаване на задачи
Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Свържете точките на окръжността. Определете центъра ѝ. Измерете нейния радиус и намерете диаметъра ѝ.

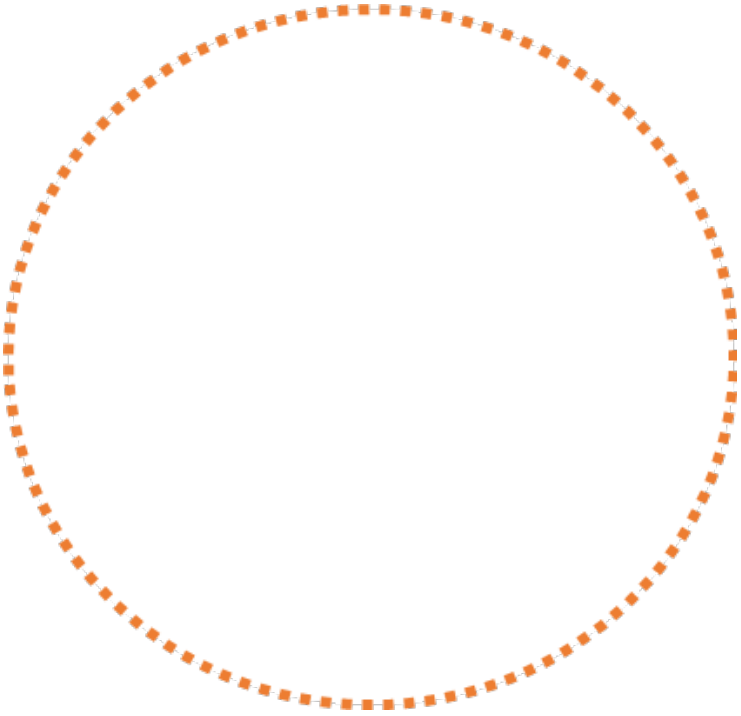

Задача: Дадена е грамофонна плоча с радиус 12 см. Намерете дължината на окръжността, която я загражда.

Потърсете информация в интерент за грамофонните плочи и грамофона.

Задача: Даден е dvd диск с диаметър 16 см. Намерете дължината на окръжността, която загражда диска.

Задача: Гумата на лек автомобил има дължина 157 см. Намерете какъв е радиусът на гумата?

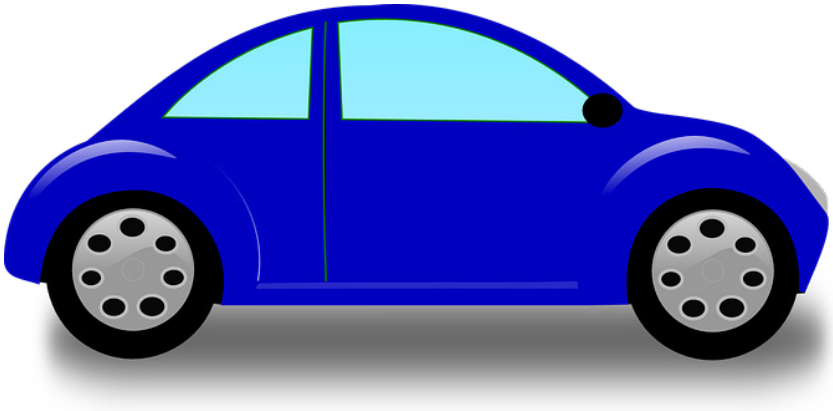

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Комуникативни умения.

Способност за работа в група и индивидуално.

Извличане и представяне на информация от интернет.

Самостоятелност.

Формиране на умения за създаване на текст.

Междупредметна връзка:

Музика. Безопасност на движението. География и икономика. Изобразително изкуство.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Обяснение и онагледяване (използване на снимки и чертежи).

Въвеждане на нови понятия и буквена символика.

Запознаване с елементите на окръжност.

Да се наблюдават заобикалящите обекти.

Чертане на окръжност с пергел и моделиране.
Измерване дължина на окръжност и прилагане на формулата за дължина на окръжност.
Конструиране на окръжност по предварително зададени елементи.
Указания за решаване на задачите.

Помощни средства и технологии:

– адаптиран пергел
– УИКИ – тактилни пръчици

Дидактичнии материали:

– въженце, пластилин
– табла, снимки, илюстрации
– шаблони за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството

Задача: С помощта на пергел и молив начертайте пътния знак.
Нека радиусът му е 4 см.
Оцветете го.
Намерете дължината на окръжността.

Какво показва този пътен знак? (потърсете инфомация в интернет)

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 2

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

КРЪГ. ЛИЦЕ НА КРЪГ

Основно съдържание на урока за ученика:

Пред вас има изображение на кръгли очила. Рамката около диоптрите наричаме окръжност, а самия диоптър наричаме кръг.

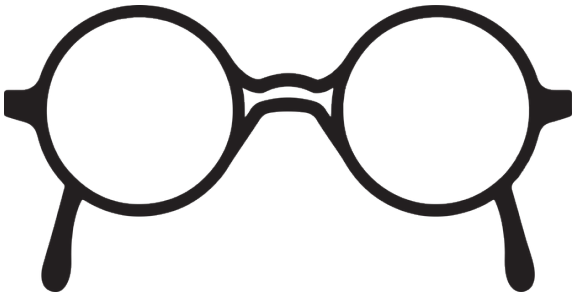

Кръг – част от равнината, заградена от окръжност.

Лице на кръг се намира по формулата $\mathbf{S = \pi . r . r}$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: На кой чертеж е изобразен правилно диаметърът на окръжност? А радиусът?

1)

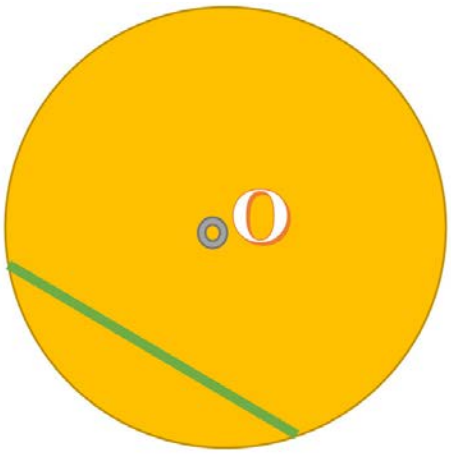

2)

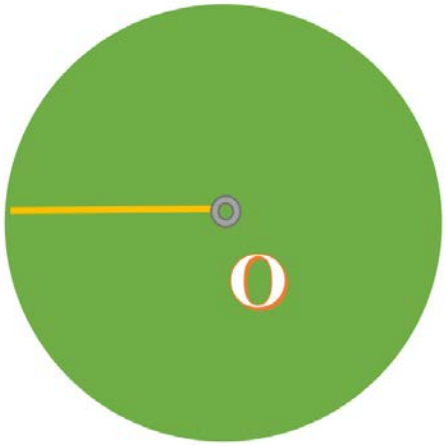

3)

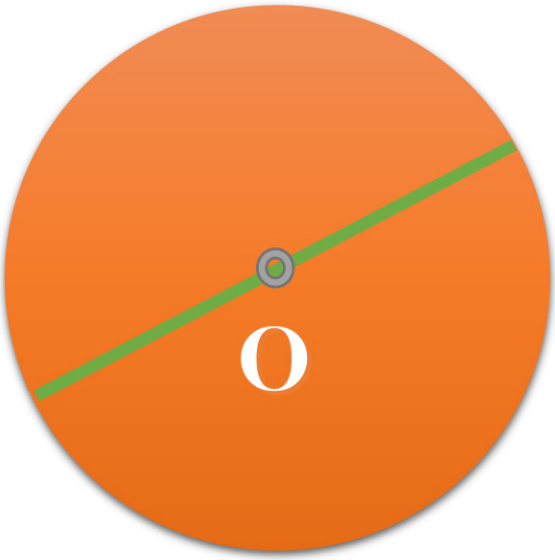

Задача: Кой от предметите е кръг, кой окръжност? Свържете.

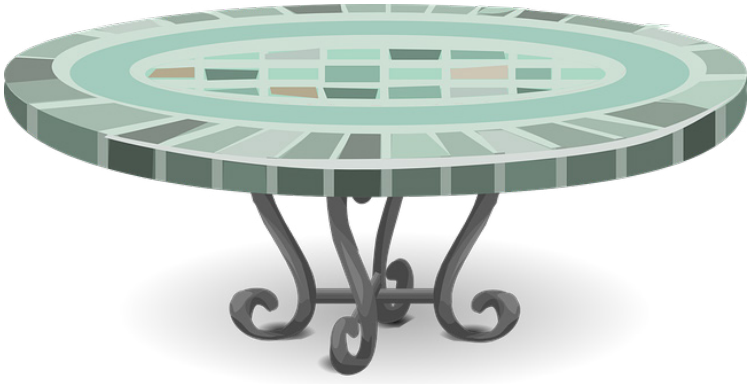

КРЪГ

ОКРЪЖНОСТ

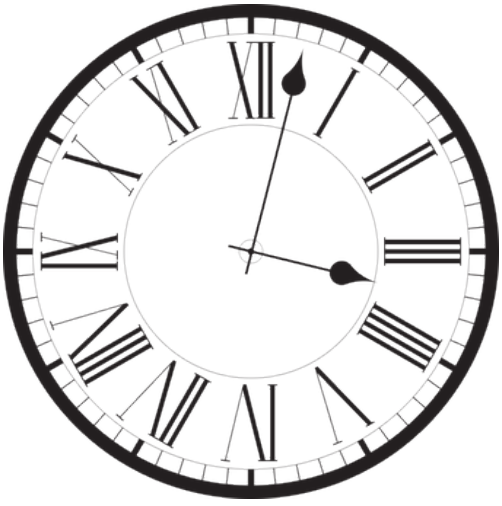

Задача: В една фирма получили поръчка да изработят американското знаме с форма на кръг с радиус 70 см. Трябва да изчислят колко плат ще им е необходим за изработката на едно знаме. Помогнете им.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да се развиват умения за участие в речево общуване.
Способност за работа в група и индивидуално.
Търсене на информация в интернет и представяне на информацията.
Самостоятелна работа.

Междупредметна връзка:
География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Обяснение и онагледяване (използване на снимки и чертежи).
Запознаване с елементите на кръга.
Да се наблюдават заобикалящите обекти.
Чертане на кръг с пергел и моделиране.
Прилагане на формулата за лице на кръг.
Конструиране на кръгове по предварително зададени елементи.
Указания за решаване на задачите.

Помощни средства и технологии:
– адаптиран пергел
– УИКИ – тактилни пръчици
– калкулатор (при необходимост)

Дидактичнии материали:

– въженце, пластилин

– табла, снимки, илюстрации

– шаблони за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Свържете точки и оцветете кръга в жълто.

Ако това е плотът на една кръгла маса, за която купили покривка с лице S = 7850 кв. см.

Какъв радиус има масата?

Потърсете любопитни факти в интернет за числото π.

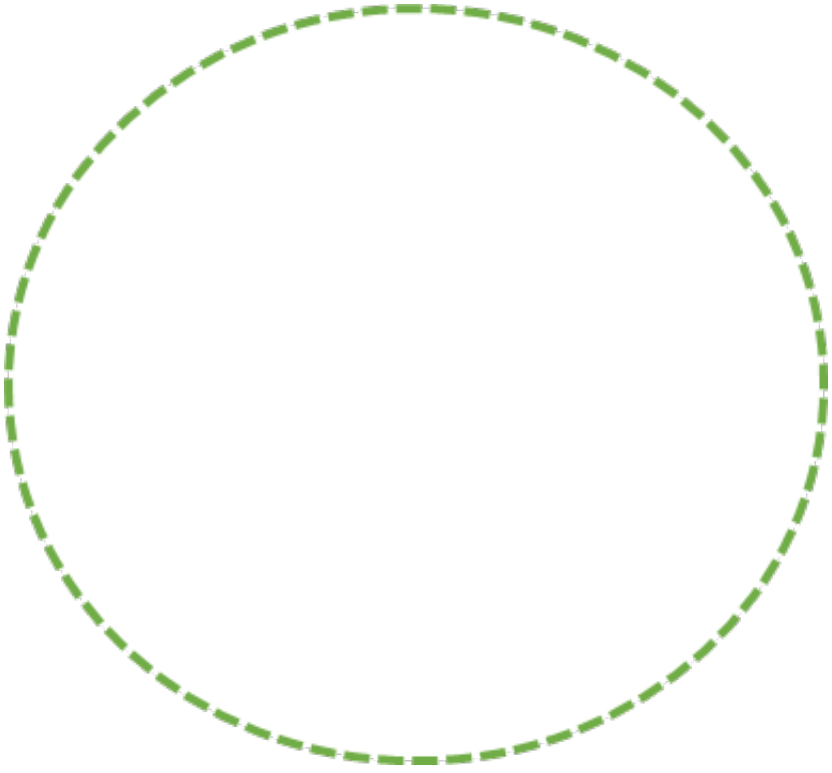

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 3

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

МНОГОЪГЪЛНИК. ПРАВИЛЕН МНОГОЪГЪЛНИК

Основно съдържание на урока за ученика:

Многоъгълник – геометрична фигура оградена с отсечки, наречени страни. Според броя на страните многоъгълниците биват: три страни – триъгълник, четири страни – четириъгълник, пет страни – петоъгълник, и т. н.

Обиколка на многоъгълник – сумата от дължините на всички страни.

Правилен многоъгълник – многоъгълник с равни страни и ъгли.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Къде в природата сте виждали правилни многоъгълници?

Ето например пчелната пита как изглежда.

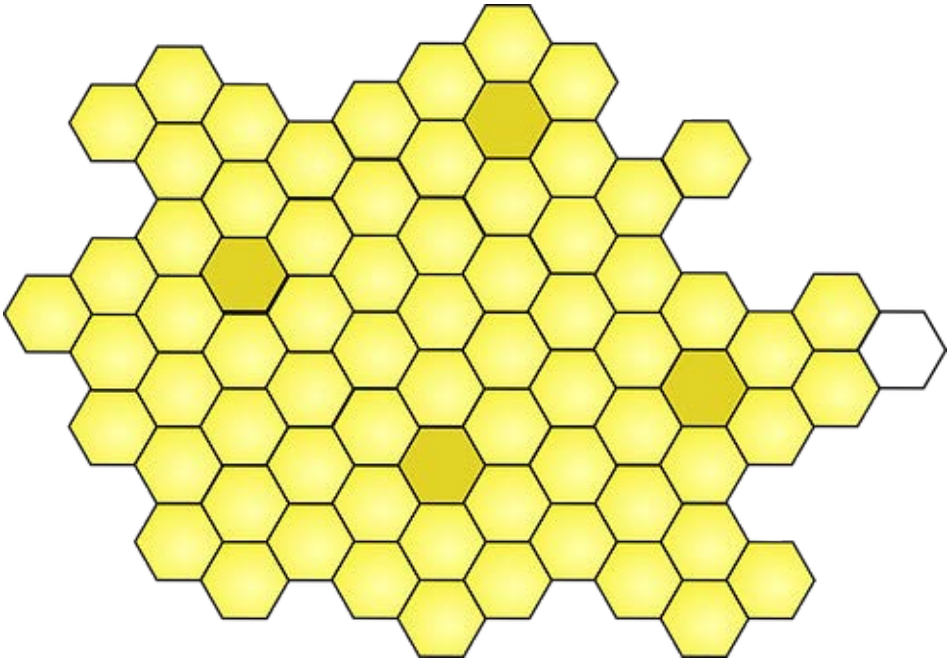

Дайте други примери.

Задача: Кои геометрични фигури са правилни многоъгълници? Защо тези многоъгълници са правилни?

Задача: Ако многоъгълникът е правилен, на колко градуса е равен един негов ъгъл? Свържете вида многоъгълник с градусната мярка на един негов ъгъл.

Задача: Пламен трябва да измине с мотора си трасе с формата на шестоъгълник. Колко км ще измине с мотора си през първия манш? Разгледайте чертежа и отговорете.

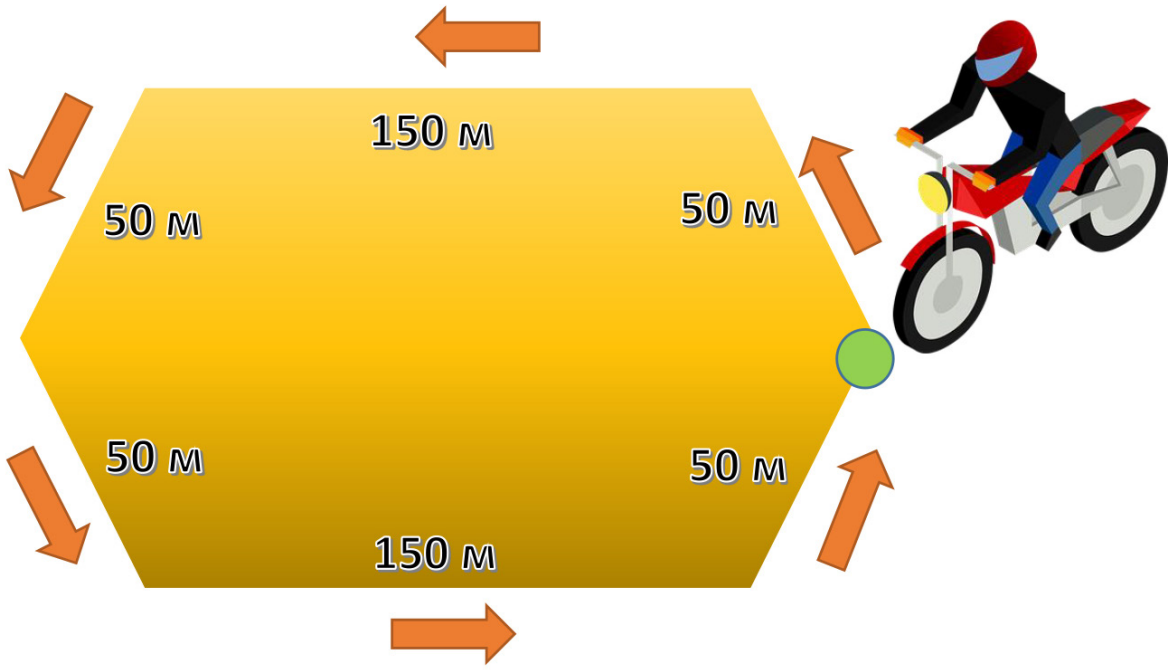

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Възприемане на обекти от близката среда.

Да се развиват способностите на ученика.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:

География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Обяснение и онагледяване. Въвеждане на нови понятия.

Да се наблюдават заобикалящите обекти.

Използване на снимки и чертежи за разпознаване на правилен многоъгълник.

Намиране и разпознаване на елементите на правилен многоъгълник.

Прилагане формулата за намиране обиколката на правилен многоъгълник.

Указания за решаване на задачите.

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

– адаптирани пособия за чертане,

– геоборд

– УИКИ – тактилни пръчици

– адаптирана ножица според потребностите на ученика

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Свържете дадените правилни многоъгълници. Оцветете ги. Измерете страните им и намерете техните обиколки.

Равностранен триъгълник

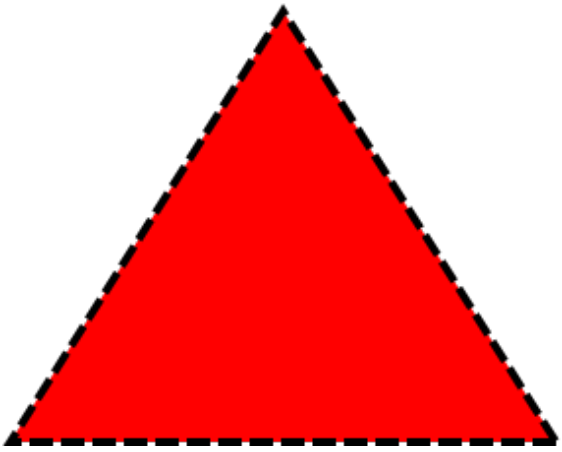

Квадрат

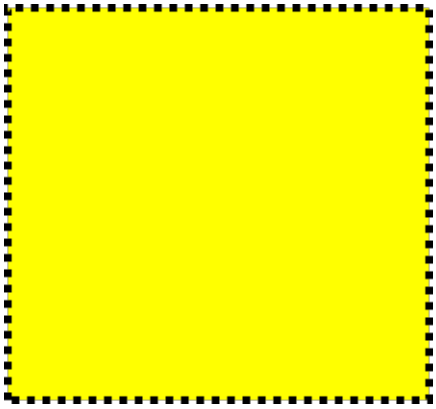

Правилен шестоъгълник

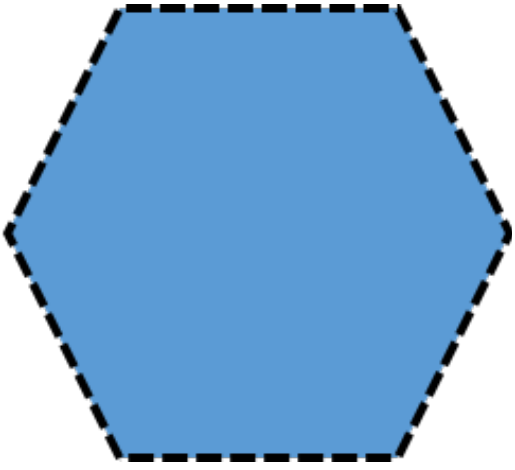

Задача: Начертайте различни правилни многоъгълници. Изрежете ги и създайте апликация.

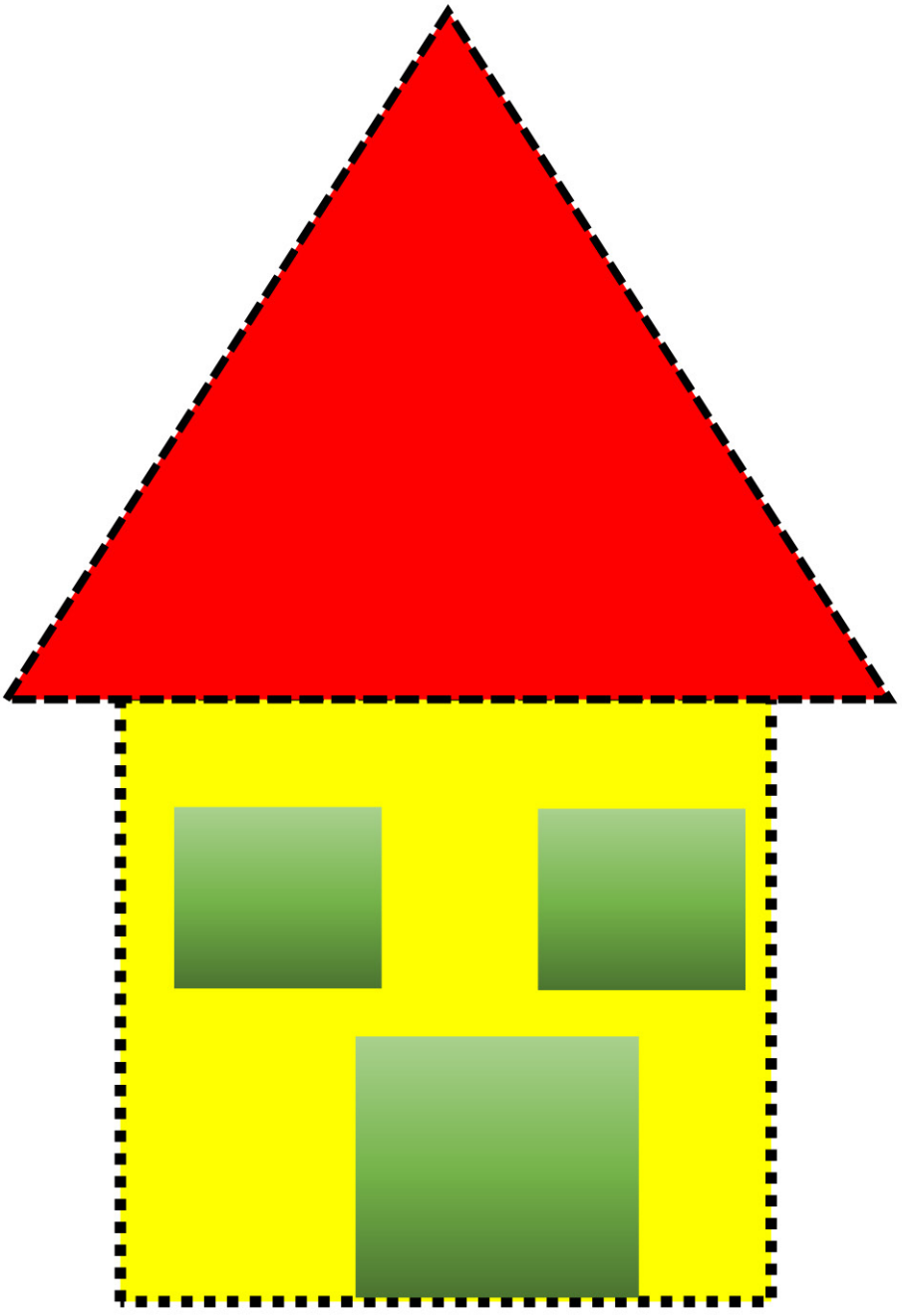

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 4

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ЛИЦЕ НА ПРАВИЛЕН МНОГОЪГЪЛНИК

Основно съдържание на урока за ученика:

Лице на правилен многоъгълник намираме по формулата**:** $S = \frac{1}{2} . n . b . a$

Където n е броят страни на многоъгълника, b – дължината на страната на многоъгълника, a – апотемата, или височината към страната на многоъгълника, спусната от неговия център.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Начертайте маска, която е съставена от правилни геометрични фигури. Запишете ги.

Равностранни триъгълници - 4 броя.

.....

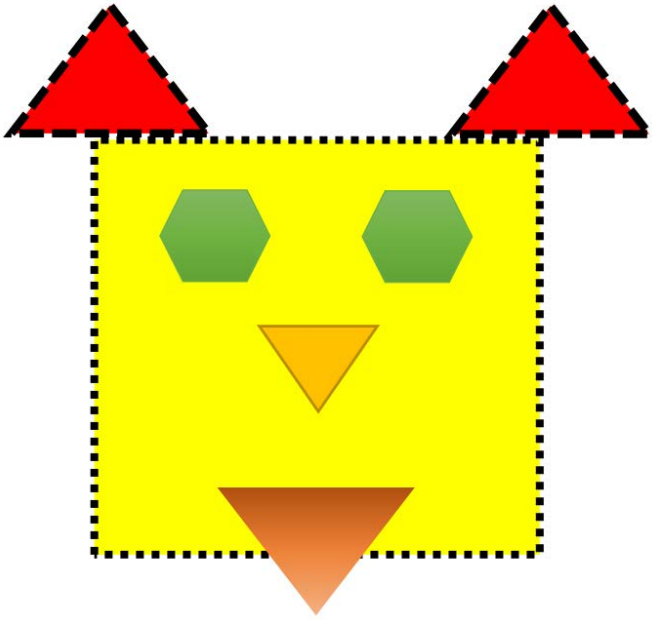

Задача: Построена е къща, чийто покрив е съставен от четири еднакви равностранни триъгълника. За къщата е необходимо да се закупят керемиди.
Изчислете лицето на покрива, ако страната на триъгълника е 12 метра, а височината към нея е 3 метра.

Задача: Нефт е разлят по повърхността на водата. Разливът на петрол по повърхността на водата заема правилна шестоъгълна зона. Дължината на страната на шестоъгълника е 16 метра, а апотемата към нея е 7 метра. Намерете площта на нефтеното петно.

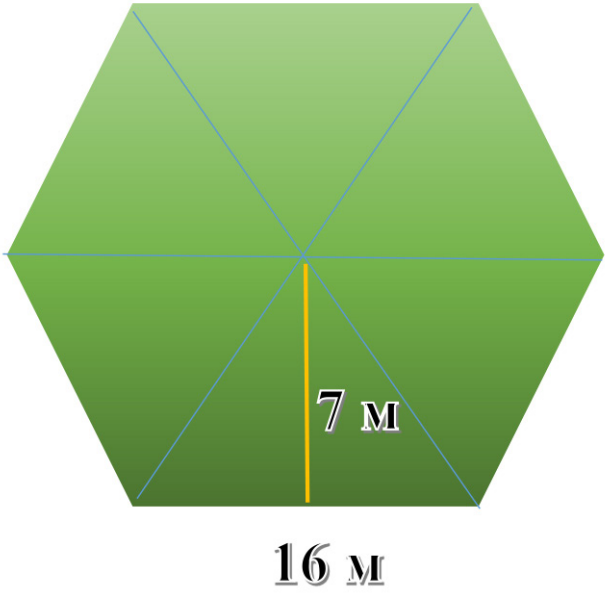

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Общуване – умение за разбираш и да бъдеш разбран.

Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Възприемане на обекти от близката среда.

Да се развиват способностите на ученика.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:

География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Обяснение и онагледяване. Въвеждане на нови понятия.

Да се наблюдават заобикалящите обекти.

Използване на снимки и чертежи за разпознаване на правилен многоъгълник.

Намиране и разпознаване на елементите на правилен многоъгълник.

Прилагане формулата за лице на правилен многоъгълник.

Указания за решаване на задачите.

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

– адаптирани пособия за чертане,

– геоборд

– УИКИ – тактилни пръчици

– адаптирана ножица според потребностите на ученика

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: На изображението виждате пъзел, създаден от геометрични фигури. Изрежете ги.

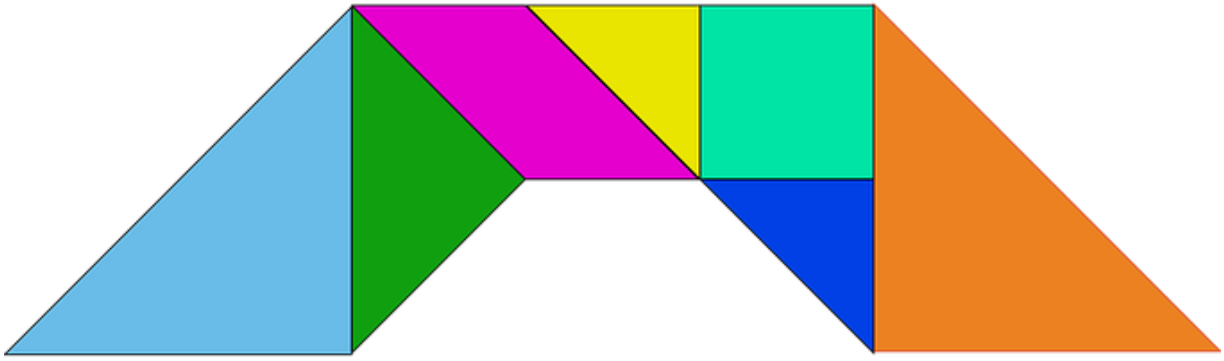

Измерете страните на различните геометрични фигури. Има ли правилни многоъгълници?

Създайте различни предмети с дадените геометрични фигури.

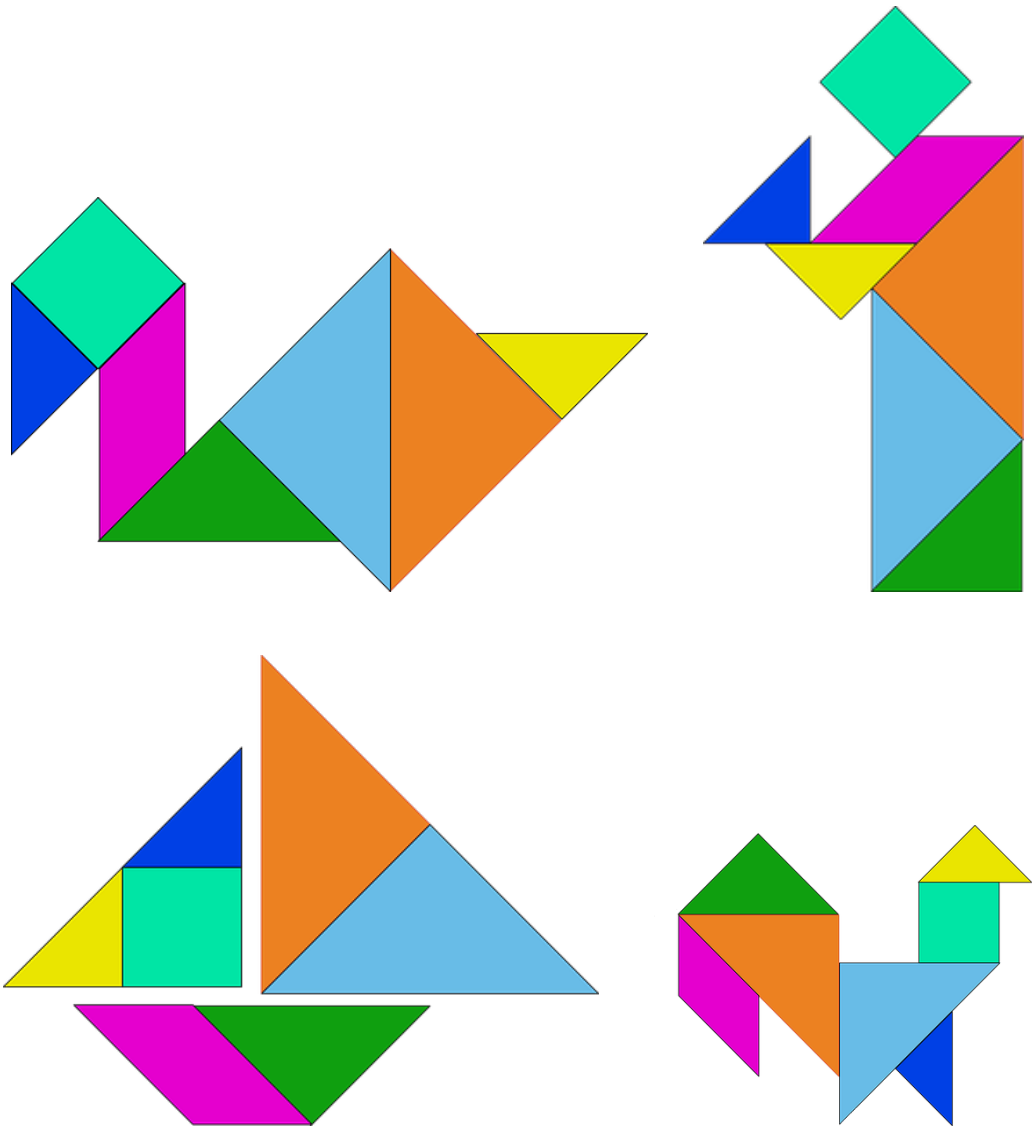

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 5

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ПРИЗМА. ПРАВИЛНА ПРИЗМА

Основно съдържание на урока за ученика:

Права призма – тяло, което се състои от два еднакви многоъгълника с успоредни страни, наречени основи, и правоъгълници за околни стени. Броят на правоъгълниците е равен на броя на страните на основата.

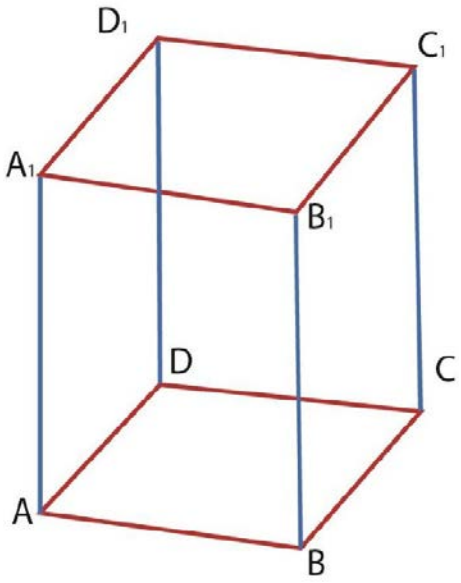

Точките **A, A_1, B, B_1, C, C_1, D и D_1** се наричат върхове на призмата.

AB, BC, CD, AD, A_1B_1, B_1C_1, C_1D_1 И A_1D_1, се наричат основни ръбове на призмата.

AA_1, BB_1, CC_1 и DD_1 се наричат околни ръбове на призмата.

При правата призма околният ръб съвпада с височината на призмата.

AB, BC, CD, AD и A_1B_1, B_1C_1, C_1D_1 и A_1D_1 са страни на многоъгълници.

Тези многоъгълници се наричат основи на призмата - ▭ **ABCD и ▭ $A_1B_1C_1D_1$** ?????

Правоъгълниците: ▭ **AA_1B_1B,** ▭ **BCC_1B_1,** ▭**CDD_1C_1 и** ▭ **ADD_1A_1** се наричат околни стени на правата призма.

Според вида на основата си призмите биват триъгълна, четириъгълна, петоъгълна, шестоъгълна и т. н.

Правилна призма – призма, чиито основи имат равни страни и ъгли.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

20 минути въвеждане в учебния материал, 25 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Дайте наименования на върховете на призмата от дадения чертеж. Попълнете елементите на правата призма на празните места.

Околни ръбове:.....
.....

Основни ръбове:.....
.....

Околни стени: .....
.....

Основи:.....

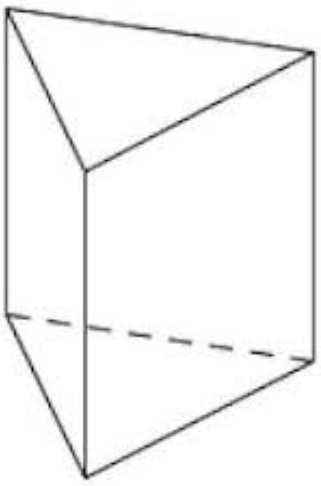

Според вида на основата си, призмата е.....

Задача: Как се нарича призмата от чертежа според основата си?
Запиши под всяка призма.

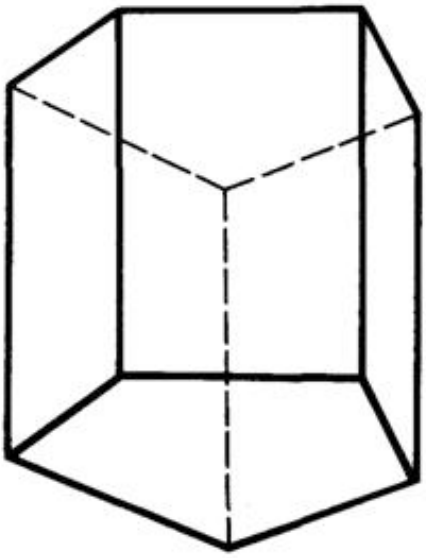

.....

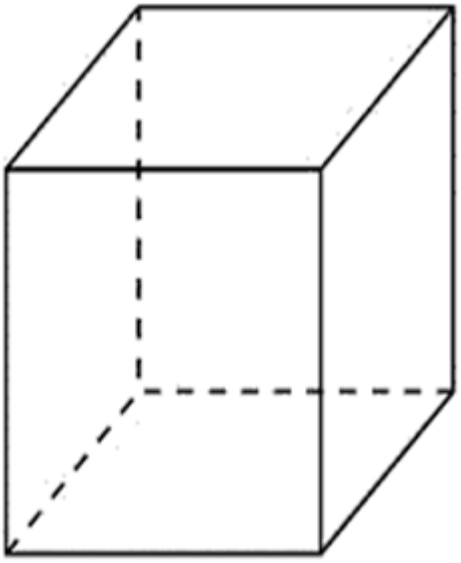

.....

Задача: Свържи твърдението с правилния отговор.

Вярно ли е, че права призма с основи ромб е правилна?

ДА

НЕ

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да се развиват умения за участие в речево общуване.
Възприемане на обекти от близката среда.
Да довежда докрай започнатата задача.
Самостоятелна работа и самоконтрол.
Да може да взема решения за определени ситуации.
Да се развиват способностите на ученика.

Междупредметна връзка:
Природни науки и екологи. Бит и техника.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Обяснение и онагледяване.
Въвеждане на нови понятия и буквена символика.
Разпознаване права и правилна призма и откриване в обекти (предмети) от заобикалящата ни действителност.
Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи при запознаване и посочване на елементите на дадена призма.

Помощни средства и технологии:
– УИКИ – тактилни пръчици

Дидактични материали:
– табла, модели на геометрични фигури

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Свържете елементите на права призма. Каква е тя според основите си?
Дайте имена на върховете на правата призма на чертежа. Запишете една нейна височина. Запишете една от основите й. Запишете една нейна околна стена.

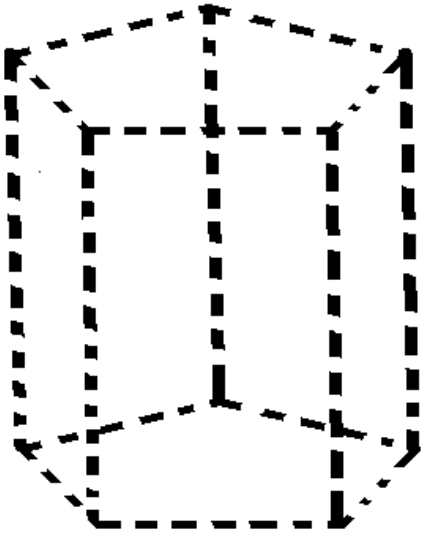

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 6

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ЛИЦЕ НА ПОВЪРХНИНА НА ПРАВА ПРИЗМА

Основно съдържание на урока за ученика:

Лице на основата на призма, бележим с B.

Обиколката на основата, бележим с P.

Височината на призма, бележим с h.

Какво е лице на околна повърхнина на една призма?

Нека вземем една стая, на която трябва да направим ремонт на стените. За да изчислим какво ни е необходимо, трябва да намерим лицата на стените. Тяхната сума ще ни даде **лицето на околната повърхнина на призма.** Лице на околната повърхнина на призма можем да намерим и чрез формулата **S = P . h**

Ако освен на стените трябва да направим ремонт и на пода и тавана е необходимо да добавим и техните лица към лицата на стените. Сборът на всички лица се нарича **лице на повърхнина на призма.** Лице на повърхнина на призма можем да намерим и чрез формулата **S_1 = P . h + 2 . B или S_1 = S + 2 . B**

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

20 минути въвеждане в учебния материал, 25 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Пред вас има тухла с дължина 0,5 м, ширина 0,3 м и височина 0,2 м.

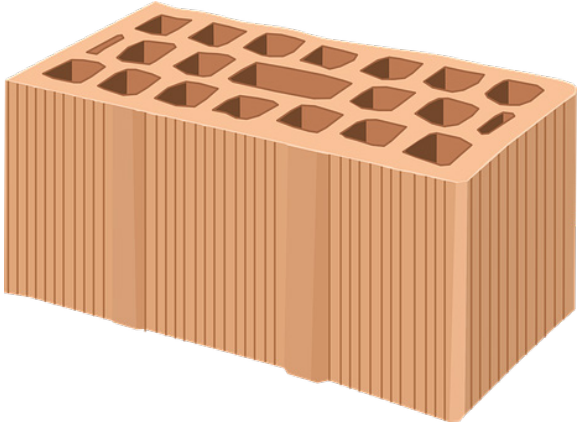

Колко тухли са необходими за построяването на стена с размери: дължина 8 м и височина 2,6 м?

Задача: Намерете площта на класна стая, ако нейните измерения са 14 м , 8 м, 3 м.

Задача: Стая е дълга 5 метра, широка 3 метра и висока 2,5 метра. Стандартната ролка от тапети е с дължина 10 метра и ширина 0,5 метра.
Колко ролки тапети са необходими за поставяне в помещението?
Задължително трябва да извадим отворите на прозорците и вратите. Знаем, че тяхното лице е 8 кв. м.

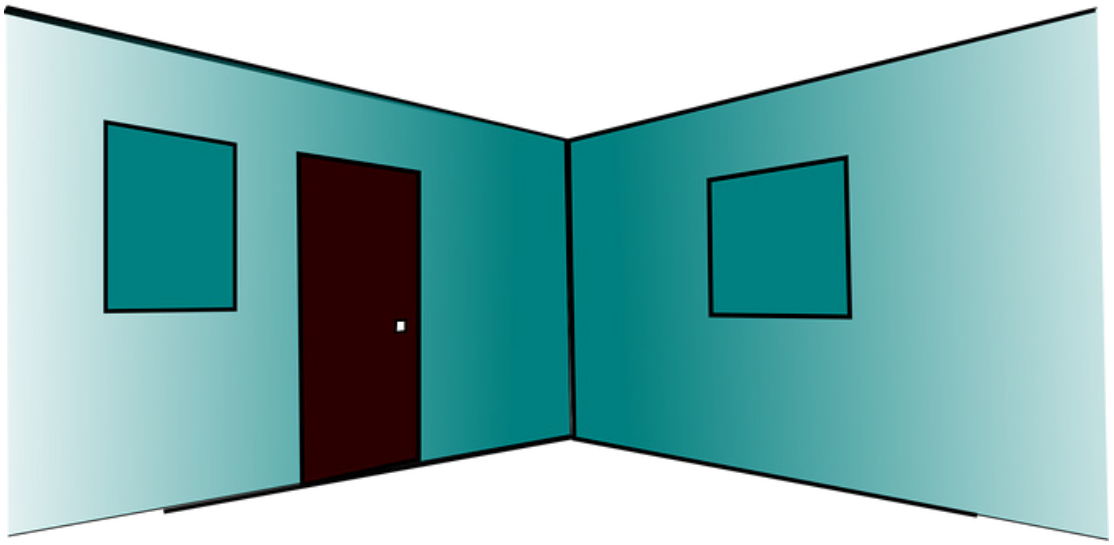

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
В съвременния живот на хората формулите за обиколка и лице на геометричните фигурите е много разпространено и приложимо. Използват се при извършване дейности от бита, строителство, земеделие, промишленост и др.

Междупредметна връзка:
География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Обяснение и онагледяване (онагледяване с геометрични чертежи).
Да се наблюдават заобикалящите обекти.
Формиране на умения за преминаване от една мерна единица в друга.
Прилагане на формулата за лице на повърхнина на призма.

Помощни средства и технологии:
– калкулатор (при необходимост)

– адаптирани пособия за чертане,
– УИКИ – тактилни пръчици

Дидактични материали:
– табла, модели на геометрични фигури

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Измерете стените на една от стаите във вашия дом. Намерете колко боя е необходима за боядисването й.

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 7

Предмет, клас: Математика, VI клас
Тема на урока:
ОБЕМ НА ПРАВА ПРИЗМА

Основно съдържание на урока за ученика:
Всички тела имат обем. Обем означава вместимост. От Човекът и природата знаем, че течностите заемат формата на съда, в който се наливат. Следователно ако на една призма искаме да намерим обема й, можем да налеем вода в нея и според количеството вода, налято в нея, да намерим нейния обем.

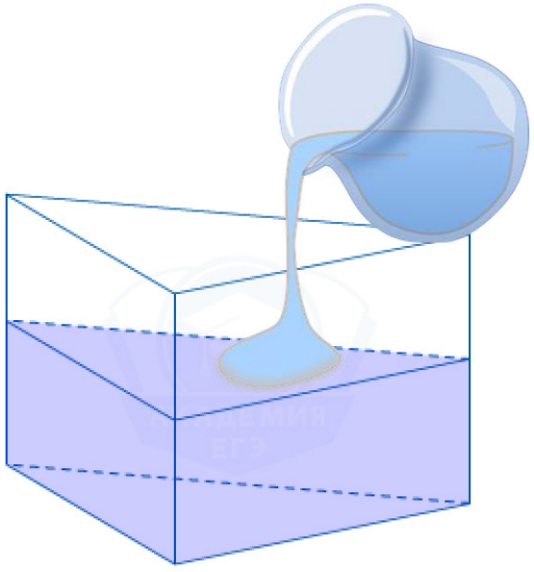

Друг начин за намиране на обем на права призма е по формулата **V = B . h**

Мерните единици за измерване на обем са кубичен сантиметър, кубичен дециметър, кубичен метър и т. н.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: В една фирма решили да продават произведения сок в шестоъгълни буркани. Какво количество сок ще се побере в шестоъгълен буркан, ако височината на буркана е 2 дм, а лицето на шестоъгълната основа е 0,3 кв. дм?

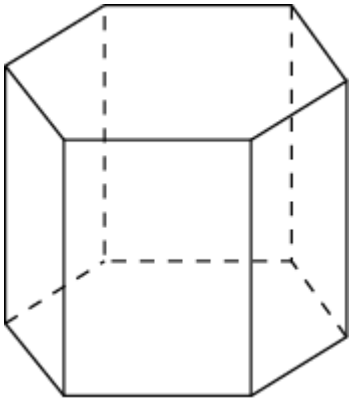

Задача: Класна стая има измерения са 12 м, 6 м, 3м.

Колко кубически метра въздух има в нея?

Задача: Майката на Поли ѝ купила кутия със сок. Размерите на кутията били 2 дм, 1 дм, 4 дм. Колко литра сок ще има Поли?

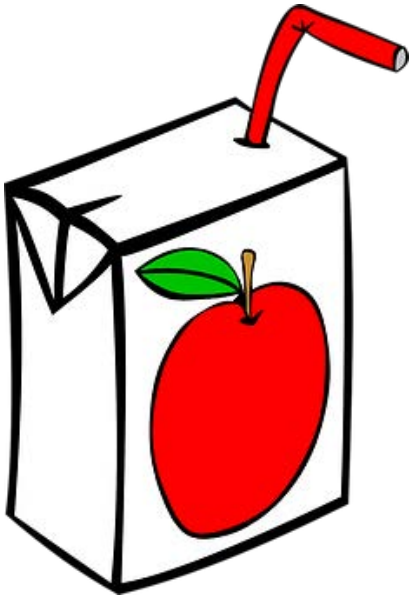

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
За улеснение и удобство използваните в различни отрасли съдове трябва да бъдат олитрени, което ще рече точно да се определи обемът (вместимостта) в литри.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи при запознаване и посочване на елементите на дадена призма.
Запознаване с мерните единици за обем.
Разпознаване на права призма и откриване в обекти (предмети) от заобикалящата ни действителност.

Помощни средства и технологии:
– калкулатор (при необходимост)
– УИКИ – тактилни пръчици

Дидактичнии материали:
– табла, чертежи, модели на геометрични фигури

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Напълнете празна кутия от сладолед с вода, която предварително сте напълнили в мензура. Намерете вместимостта на на кутията със сладолед.

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 8

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ПИРАМИДА. ПРАВИЛНА ПИРАМИДА

Основно съдържание на урока за ученика:

Права пирамида – тяло, което се състои от един многоъгълник, наречен основа, и триъгълници за околни стени. Броят на триъгълниците е равен на броя на страните на основата.

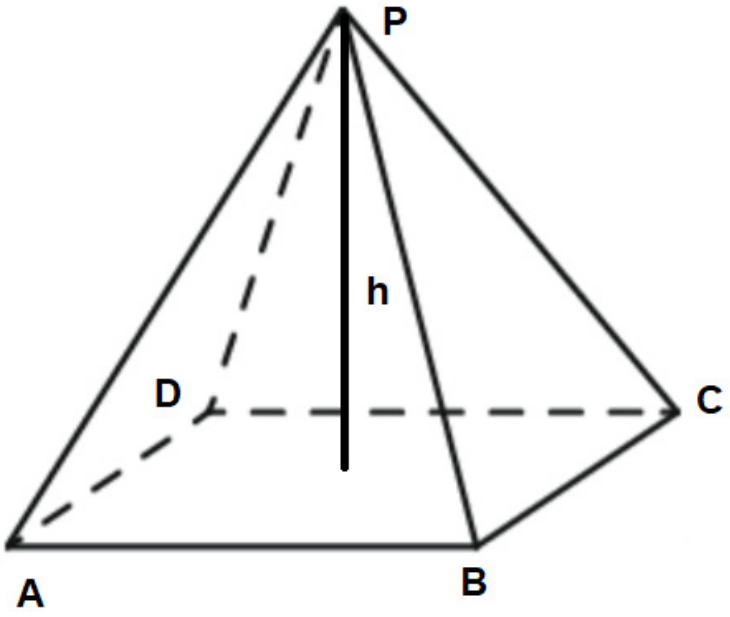

Точка **P** се нарича връх на пирамидата.

AB, BC, CD, AD се наричат основни ръбове на пирамидата.

AP, BP, CP и DP се наричат околни ръбове на пирамидата.

Многоъгълникът ▭ ABCD се нарича основа на пирамидата.

Триъгълниците ABP, BCP, CDP и ADP

се наричат околни стени на правата пирамида.

Според вида на основата си пирамидите биват триъгълна, четириъгълна, петоъгълна, шестоъгълна и т. н.

Правилна пирамида – пирамида, на която основата й има равни страни и ъгли.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

ГАТАНКА (създадена от деца за деца): Едно от чудесата на света съм аз! С фараони свързват ме земляните, а също и инопланетяните. Коя съм аз?

(ПИРАМИДА)

Задача: Свържи думата с правилното геометрично тяло:

Задача: Какъв вид са пирамидите според основата. Запишете ги на определеното място.

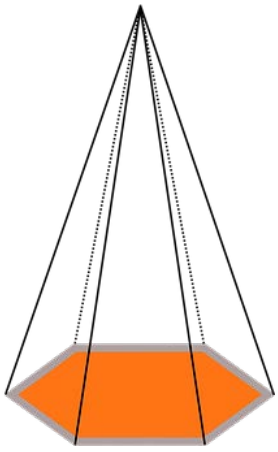

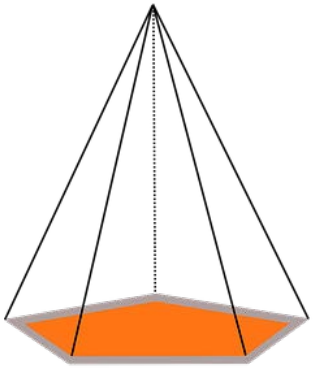

....

Задача: Попълнете елементите на правата пирамида на празните места.

Околни ръбове:.....

Основни ръбове:.....

.....

Околни стени: .....

.....

Основа:.....

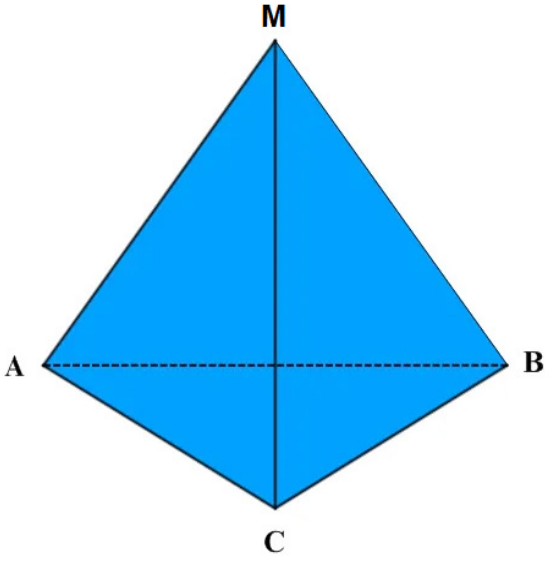

Според вида на основата си пирамидата е.....

Допълнете чертежа, като начертаете височината на дадената пирамида.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за спазване на правила в група и индивидуално.

Умения за участие в речево общуване.

Възприемане на обекти от близката среда.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата. Бит и техника.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на понятията „пирамида“ и „правилна пирамида“.

Запознаване с правилна пирамида и откриване в обекти (предмети) от заобикалящата ни действителност.

Запознаване и назоваване елементите на правилната пирамида.

Определяне вида на пирамидата според многоъгълника на основата ѝ.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– адаптирани пособия за чертане

Дидактичнии материали:

– табла, чертежи, модели на геометрични фигури

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Оградете частите от сградите с формата на пирамида. Определете вида ѝ според основата. Оцветете картинките.

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 9

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ЛИЦЕ НА ПОВЪРХНИНА НА ПРАВИЛНА ПИРАМИДА

Основно съдържание на урока за ученика:

Р – обиколка на основата на пирамида

Н – височина на пирамида

К – апотема на пирамидата

В – лице на основата на пирамида

Лице на околна повърхнина на пирамида $S = \frac{P \cdot k}{2}$

Лице на повърхнина на пирамида $S_1 = S + B$

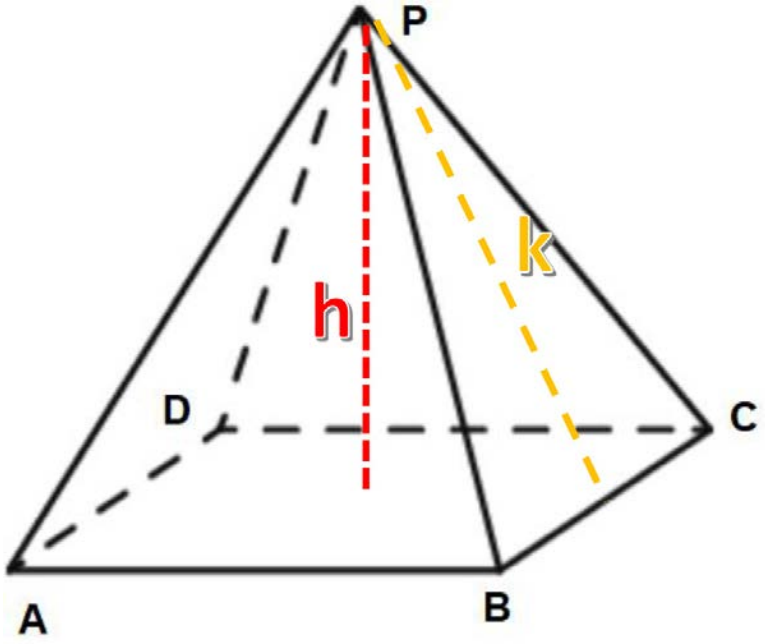

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Колко квадратни метра камък са необходими да се облицоват три пирамиди в Египет. Измерения на правилните четириъгълни пирамиди:

Пирамида 1 : n = 4, b = 24 м, h = 16 м

Пирамида 2 : n = 4, b = 25 м, h = 18 м

Пирамида 3 : n = 4, b = 16 м, h = 10 м

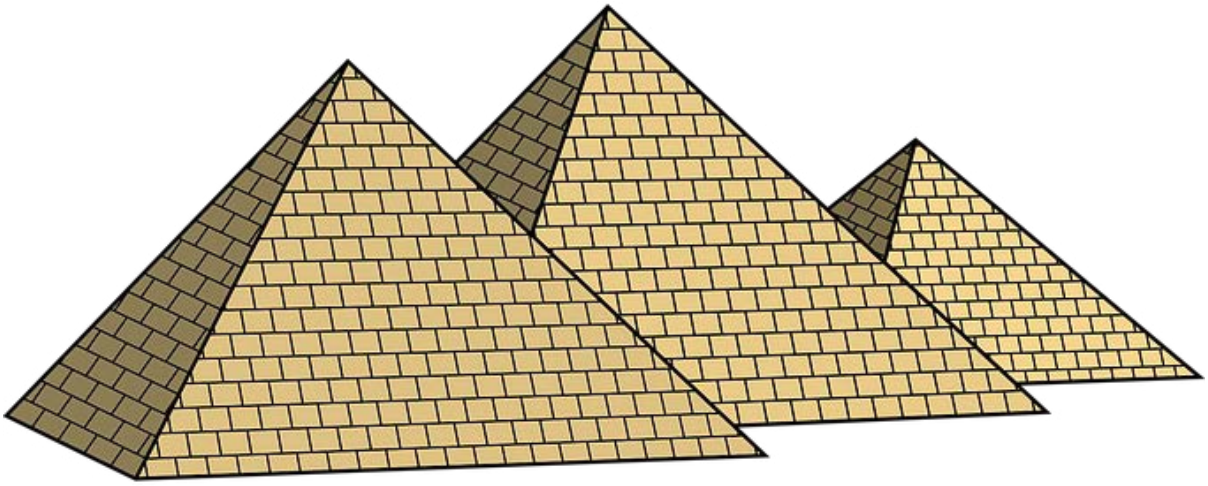

Задача: Младо семейство сбъдва мечтата си да си закупи жилище. Оказва се, че облицовката на част от покрива на новозакупената къща трябва да се подмени. Тази част от покрива има формата на половин шестоъгълна пирамида.
Посочете я на изображението.

Пирамидата има основен ръб b = 14 м и апотема k = 6 м. Намерете колко ламарина е необходима за подмяната на старата, като предвидите ламарина и за основата.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Формиране и развитие на пространствено виждане и въображение.
В съвременния живот на хората формулите за обиколка и лице на геометричните фигури е много разпространено и приложимо. Използват се при извършване дейности от бита, строителство, земеделие, промишленост и др.
Търсене и намиране на информация в интернет, представяне на информацията.
Формиране на *умения* за създаване на текст.

Междупредметна връзка:
География и икономика. Природни науки.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Обяснение и онагледяване (онагледяване с геометрични чертежи).
Въвеждане на буквена символика.
Да се наблюдават заобикалящите ни обекти.
Формиране на умения за преминаване от една мерна единица в друга.
Прилагане на формулата за лице на повърхнина на правилна пирамида.

Помощни средства и технологии:
– калкулатор (при необходимост)
– УИКИ – тактилни пръчици

Дидактичнии материали:
– табла, чертежи, модели на геометрични фигури

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Намерете информация в интернет какво представлява пирамида на правилното здравословно хранене. Начертайте подобна пирамида и нарисувайте или запишете в нея храните и количеството, което трябва да консумирате.

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 10

Предмет, клас: Математика,VI клас

Тема на урока:

ОБЕМ НА ПРАВИЛНА ПИРАМИДА

Основно съдържание на урока за ученика:

Обем на правилна пирамида се намира по формулата $V = \frac{B \cdot h}{3}$

B – лице на основата на пирамидата

H – височина на пирамидата

V – обем на пирамидата

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи, 5 минути разяснение по домашна работа

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: В едно далечно царство започнали да строят замък, но им трябвал камък, с който да построят замъка. Царят наредил на поданиците си да търсят камъни. След дълго ходене те открили тези каменни планини.

Формата на кое геометрично тяло имат планините?

Поданиците измерили основите и височините на двете каменни правилни четириъгълни пирамиди. Голямата каменна пирамида имала основен ръб = 64 м и височина = 29 м. Малката пирамида имала основен ръб = 31 м и височина = 22 м. Колко кубични метра камък ще добият за строителството на замъка?

Нарисувайте замъка и го оцветете.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за участие в речево общуване.
Възприемане на обекти от близката среда.
Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.
Търсене на информация в интернет, представяне на информацията.
Формиране на *умения* за създаване на текст.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата. Изобрзително изкуство.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Онагледяване (онагледяване с чертежи).
Запознаване и прилагане на формулата за обем на пирамида.
Решаване на практически задачи.
Рисуване и оцветяване.

Помощни средства и технологии:
– УИКИ – тактилни пръчици
– калкулатор (при необходимост)

Дидактичнии материали:
– табла, чертежи, модели на геометрични фигури, шаблони за оцветяване по темата, цветни моливи,

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Напишеше писмо до приятел от друга планета. Опишете му какво сте научили за ръбестите тела, какво сте открили и къде бихте приложили знанията си в живота.
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 11

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ПРАВ КРЪГОВ ЦИЛИНДЪР

Основно съдържание на урока за ученика:

Прав кръгов цилиндър - тяло, което се получава при завъртането на правоъгълник около една от страните му.

– двата еднакви кръга се наричат основи на цилиндъра;

– h = AB = CD се нарича височина на цилиндъра;

– r е радиус на цилиндъра. Отсечките BC и AD описват двата еднакви кръга и са радиусите на основите, r е радиус на цилиндъра.

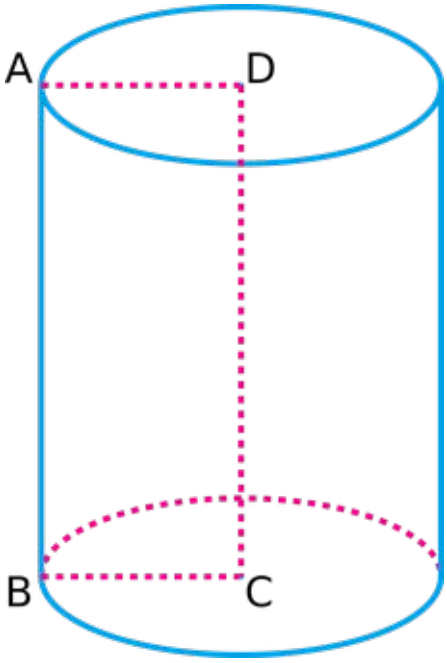

Ако завъртим правоъгълника BCDA около страната му CD, ще получим прав кръгов цилиндър.

Отсечката AB= l се нарича образуваща на правия кръгов цилиндър.

– Отсечката CD се нарича ос на цилиндъра.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Показаните предмети имат формата на геометрично тяло, наречено **прав кръгов цилиндър.**

Задача: Огради всички цилиндри, които виждаш на изображението.

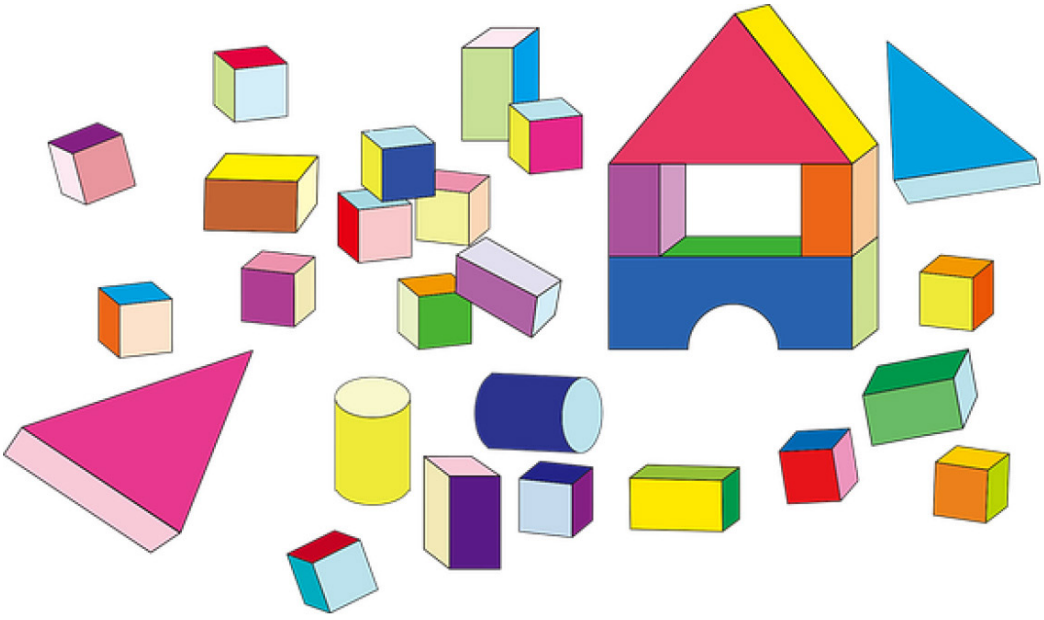

ГАТАНКА (създадена от деца за деца): Аз съм формичка висока, има шапка кръстена на мен. Лесно ще ме изработиш ти, кръгъл съм и нямам ъгли!

(ЦИЛИНДЪР)

Задача: Опишете елементите на цилиндъра, които познавате, и попълнете празните места в текста.

Образуващи:.....

Ос: .....

Радиус: .....

Височина: .....

Основи:.....

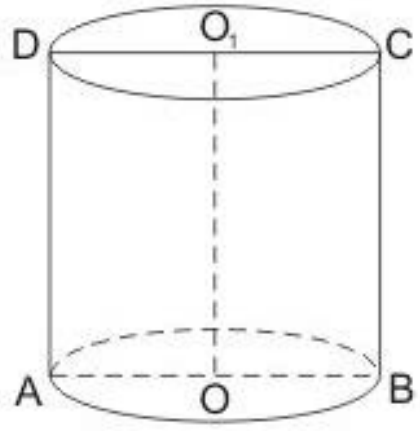

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за спазване на правила в група и индивидуално.

Умения за участие в речево общуване.

Възприемане на обекти от близката среда.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:

Природни науки. Бит и техника.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на понятието „прав кръгов цилиндър“.

Запознаване с прав кръгов цилиндър и откриване в обекти (предмети) от заобикалящата ни действителност.

Запознаване и назоваване елементите на прав кръгов цилиндър.

Чертане на модел на цилиндър.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– адаптиран пергел

Дидактичнии материали:

– табла, чертежи, модели на геометрични фигури, шаблони за оцветяване по темата, цветни моливи

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Дайте пример къде другаде се среща геометричното тяло прав кръгов цилиндър. Помислете къде сте го виждали. Има ли го в природата? Нарисувайте рисунка с цилиндрични тела.

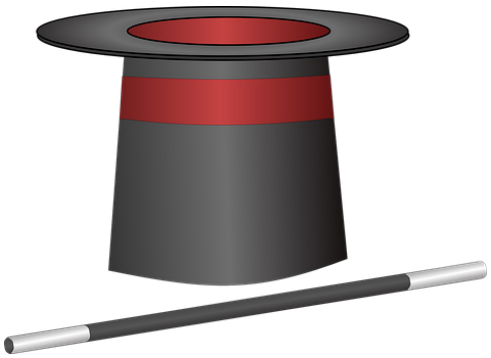

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 12

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ЛИЦЕ НА ПОВЪРХНИНА НА ПРАВ КРЪГОВ ЦИЛИНДЪР

Основно съдържание на урока за ученика:

Околната повърхнина на прав кръгов цилиндър се намира по формулата S = 2 . π . r. 1.

Околната повърхнина е без лицето на основата.

Повърхнината на прав кръгов цилиндър се намира по формулата S_1 = 2 . π . r . (l+r).

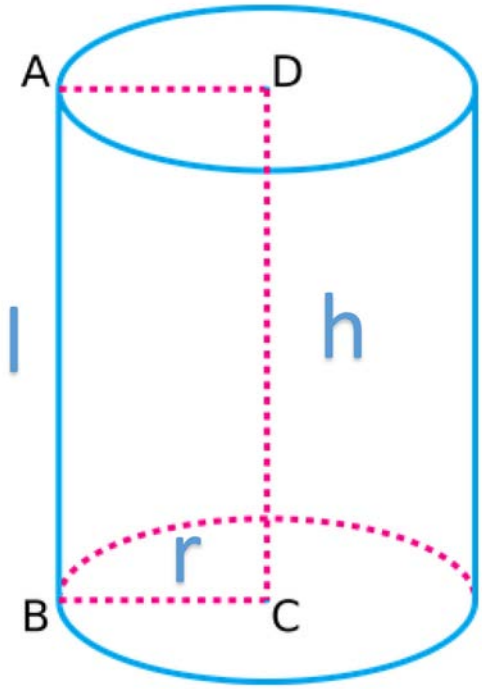

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

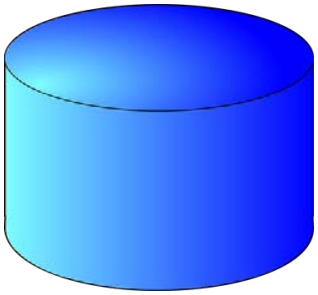

Задача: Ваня си купила табуретка с формата на цилиндър. Тапицерията на табуретката не подхождала на обзавеждането в спалнята и Ваня решила да я претапицира. Тя взела размерите на табуретката. Диаметърът е 80 см, височината на табуретката е 50 см. А ти ще й помогнеш ли да изчисли колко плат трябва да закупи от магазина?

Задача: Жена отива във фризьорски салон. Фризьорката й предлага да й накъдри косата с ролки с различен диаметър. Видът ролка, който избира, има лице на околна повърхнина 188,4 кв. см. Дължината на ролката е 7 см. Намерете на колко ще е равен диаметърът на ролката?

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Всички знаем, че много предмети около нас имат цилиндрична форма – чашите за безалкохолно, декоративни свещи, тръби и кабели, епруветки, консерви, теглилки, барабани и много други.
Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.
Общуване.
Себеутвърждаване.
Способност за работа в екип – изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Междупредметна връзка:
Природни науки. Бит и техника.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Обяснение и онагледяване (онагледяване с геометрични чертежи).
Въвеждане на буквена символика.

Да се наблюдават заобикалящите обекти.
Формиране на умения за преминаване от една мерна единица в друга.
Прилагане на формулата за лице на повърхнина на прав кръгов цилиндър.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици
– калкулатор (при необходимост)
– адаптиран пергел

Дидактичнии материали:

– Табла, чертежи, модели на геометрични фигури, шаблони за оцветяване по темата, цветни моливи,

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Сватбена торта е изработена от сладкар. Всеки блат формата на кое геометрично тяло има?
Изчислете околната повърхнина и повърхнината на всеки блат, ако знаем, че и трите блата имат равна височина – 8 см, и радиуси – 28 см, 26 см и 20 см.

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 13

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ОБЕМ НА ПРАВ КРЪГОВ ЦИЛИНДЪР

Основно съдържание на урока за ученика:

Обем на прав кръгов цилиндър се намира по формулата V = π . R . R . h.

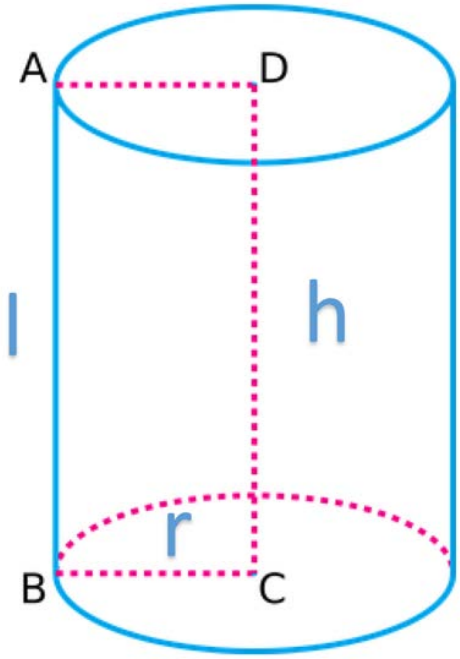

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Колко сок ще се побере в консервна кутия с размери **r = 10 см, h = 18 см?**

Задача: Даден е басейн с диаметър 6 м и обем 45 π кв. м. Колко е дълбок басейнът?

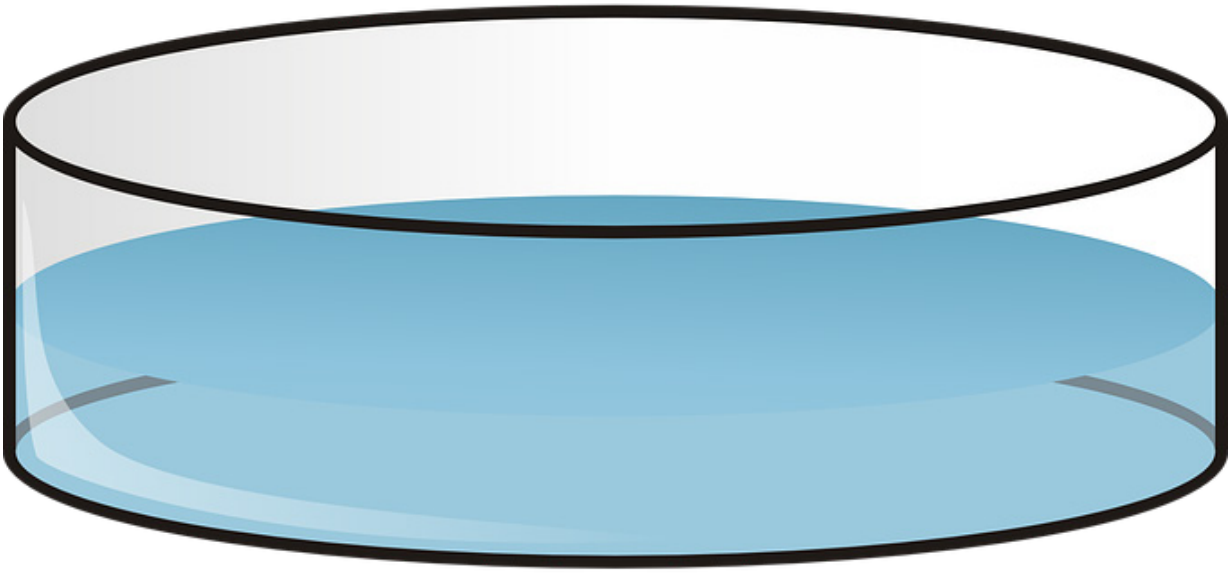

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Големината на мястото, което заема едно тяло, е неговият обем. **Често вместо обем** се използва понятието **вместимост** на тяло. Приложение намира в готварството, във водния (морски, океански) транспорт, строителството и много други.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата. Физика и астрономия.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи при запознаване и посочване на елементите на даден прав кръгов цилиндър.

Запознаване с мерните единици за обем.

Разпознаване на прав кръгов цилиндър и откриване в обекти (предмети) от заобикалящата ни действителност.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– калкулатор (при необходимост)

– адаптиран пергел

Дидактичнии материали:

– табла, чертежи, модели на геометрични фигури, шаблони за оцветяване по темата, цветни моливи

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Напълнете цилиндрична чаша с вода до половината. Ако чашата има диаметър 7 см и височина 25 см, колко вода ще събере в половин чаша? А в цялата?

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 14

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ПРАВ КРЪГОВ КОНУС

Основно съдържание на урока за ученика:

Прав кръгов конус – тяло, което се получава при завъртането на правоъгълен триъгълник около един от катетите му.

Елементи на прав кръгов конус:

Основа – кръг с радиус r = OB.

Връх – т. C

Ос – OC

Образуващи – AC, BC

Височина – OC

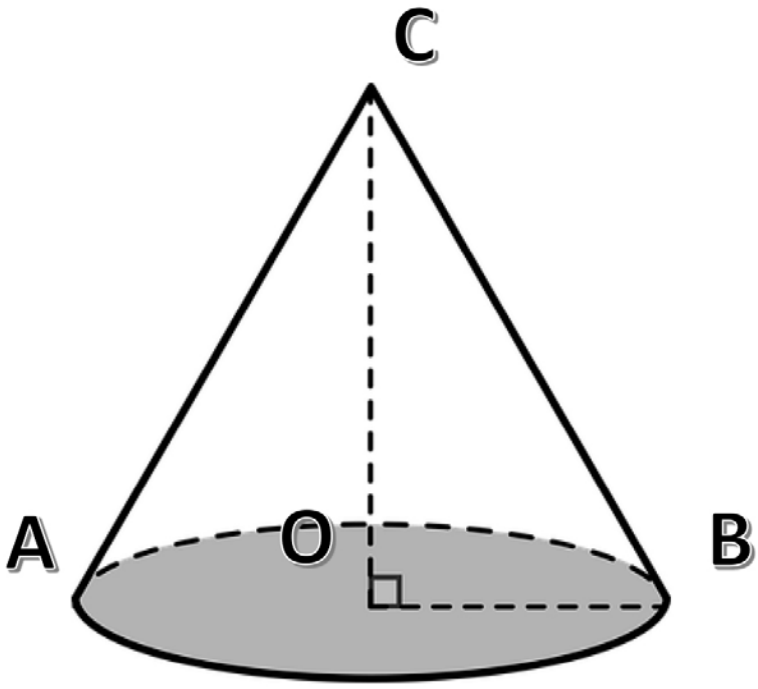

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи, 5 минути разяснения по домашната работа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

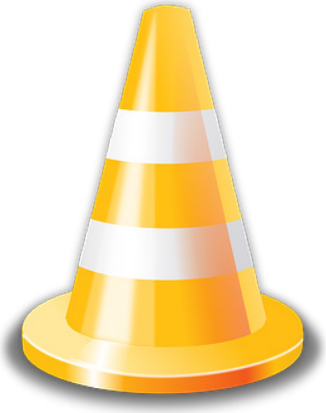

ГАТАНКА (създадена от деца за деца): Щом ме видиш ти, ще ме помислиш за пирамида без ъгли. Спирам много аз коли! Щом седнеш върху мен ти, много ще те заболи!

(КОНУС)

Задача: Запиши в бялата табелка как се казва геометричното тяло, чиято форма има чашата на сладоледа.

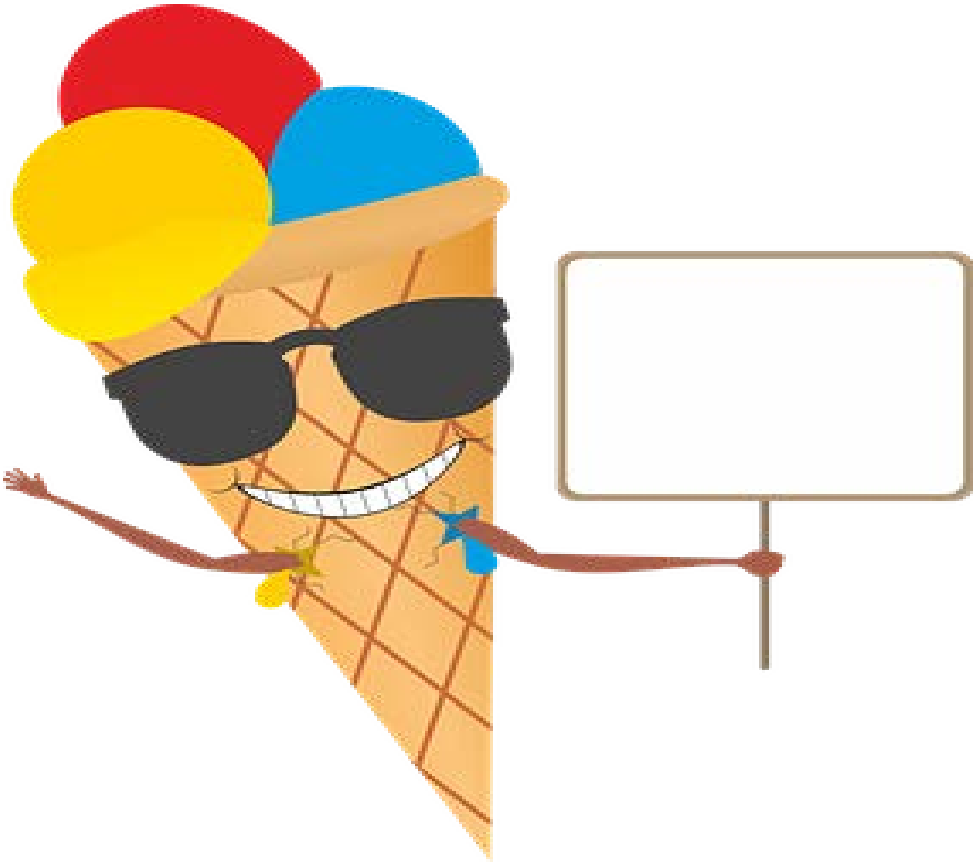

Задача: Свържи точките и определи елементите на геометричното тяло.

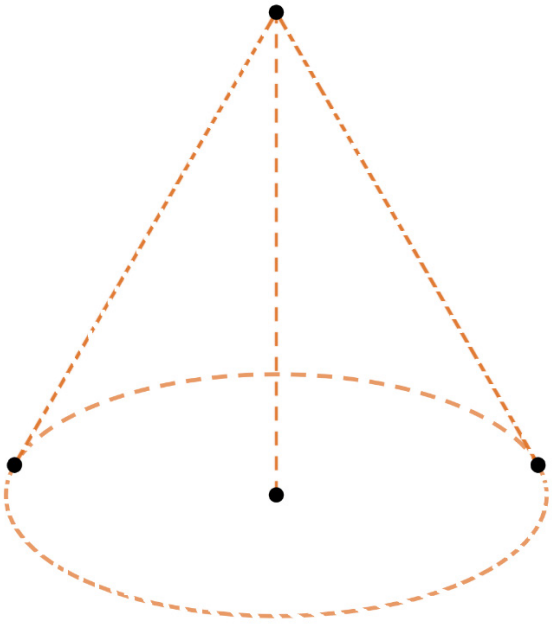

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за спазване на правила в група и индивидуално.
Умения за участие в речево общуване.
Възприемане на обекти от близката среда.
Формиране и развиване на пространствено виждане и въображение.
Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:
Природни науки. Бит и техника.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на понятието „прав кръгов конус“ (чрез посочване на конкретни обекти), като за материално-сетивни опори се използват снимки на тела.
Откриване в обекти (предмети) от заобикалящата ни действителност.
Запознаване и назоваване елементите на прав кръгов конус.
Чертане на модел на конус.

Помощни средства и технологии:
– УИКИ – тактилни пръчици
– адаптиран пергел

Дидактичнии материали:
– табла, чертежи, модели на геометрични фигури, шаблони за оцветяване по темата, цветни моливи,

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Изработете от картон шапка под формата на конус. Оцветете я и украсете.

Учениците с помощта на учителя дискутират откъде ще започнат (измерване и разчертаване); къде да се залепи моделът; с какво да се украси. Всеки предлага идея.

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 15

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ЛИЦЕ НА ПОВЪРХНИНА НА ПРАВ КРЪГОВ КОНУС

Основно съдържание на урока за ученика:

Околната повърхнина на прав кръгов конус се намира по формулата $S = \pi . r . l$

Околната повърхнина е без лицето на основата.

Повърхнината на прав кръгов конус се намира по формулата $S_1 = \pi . r. (l+r)$

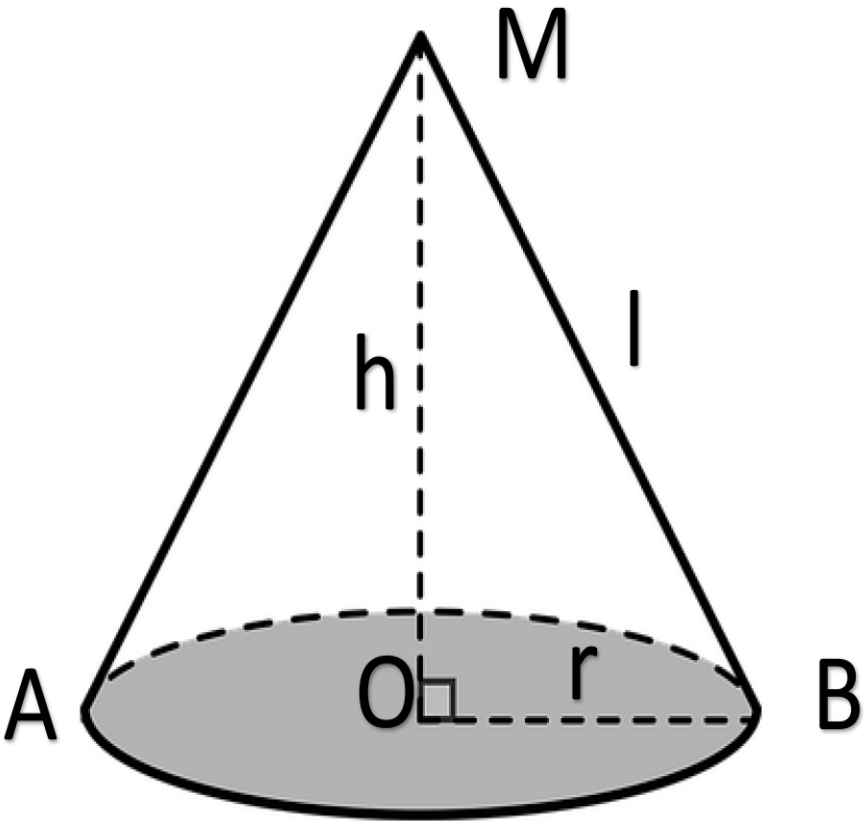

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Свържете думата с правилното геометрично тяло:

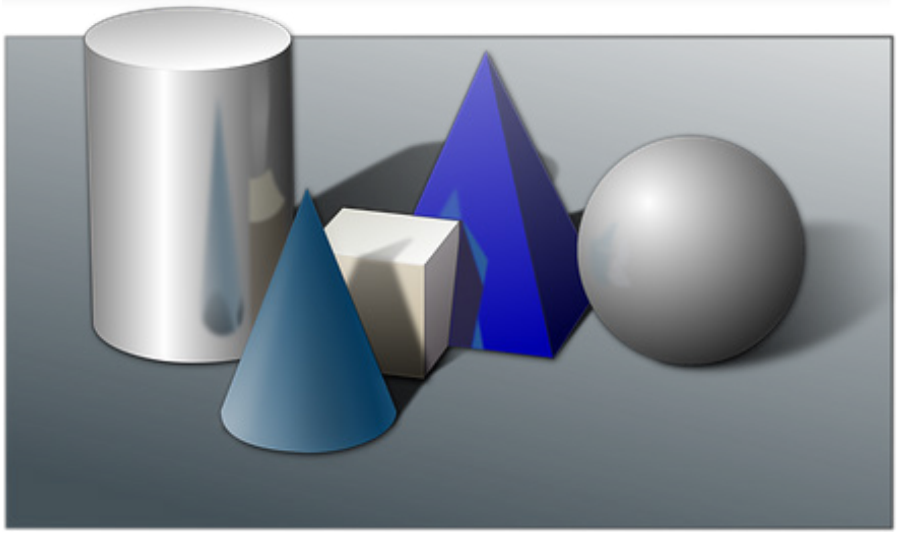

ПРАВ КРЪГОВ КОНУС

ГАТАНКА (създадена от деца за деца):

Той е ограничител и голям спасител.
Пази всички с неговия цвят по улиците в цял свят.
Става и за моя шапка, и за парти и купон.
Острият му връх ще спука и дори голям балон.
(КОНУС)

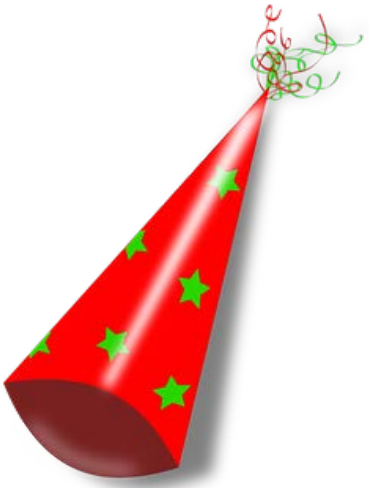

Задача: Изработете от картон шапка под формата на конус. Можете ли да намерите колко картон сте използвали за изработването на шапката?

Внимание!!! Шапката няма основа!

Задача: Изработена е елхичка от три конуса за коледната елха. Материалът, от който са направени конусите, е филц. Намерете колко филц е използван за елхичката, ако радиусите на конусите са 3 см, 4 см и 5 см.

Упътване: Трябва да намерите повърхнината на всеки от конусите и да ги съберете.

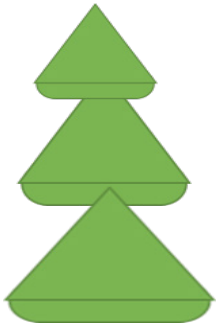

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Формиране и развитие на пространствено виждане и въображение.
В съвременния живот на хората формулите за обиколка и лице на геометричните фигурите е много разпространено и приложимо. Използват се при извършване дейности от бита, строителството, земеделието, промишлеността и др.

Междупредметна връзка:
Природни науки. Бит и техника. Изобразително изкуство.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Обяснение и онагледяване (онагледяване с геометрични чертежи).
Да се наблюдават заобикалящите ни обекти.
Формиране на умения за преминаване от една мерна единица в друга.
Прилагане на формулата за лице на околна повърхнина и лице на повърхнина на прав кръгов конус.

Помощни средства и технологии:
– УИКИ – тактилни пръчици
– адаптиран пергел
– адаптирана ножица според потребностите на ученика
– калкулатор (при необходимост)

Дидактичнии материали:
– табла, чертежи, модели на геометрични фигури, шаблони за оцветяване по темата, цветни моливи, картон

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Да разгледаме дадения чадър на изображението.
Формата на кое геометрично тяло има чадърът?
Радиусът му е 60 см, а височината без дръжката е 50 см.
Можете ли да изчислите колко плат е необходим за неговата изработка?
Внимание!!! Чадърът няма основа!

Задача: Потърсете у дома чадъра за дъжд, разтворете го и се опитайте да изчислите колко плат е използван за изработката му.

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 16

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ОБЕМ НА ПРАВ КРЪГОВ КОНУС

Основно съдържание на урока за ученика:

Обем означава вместимост.

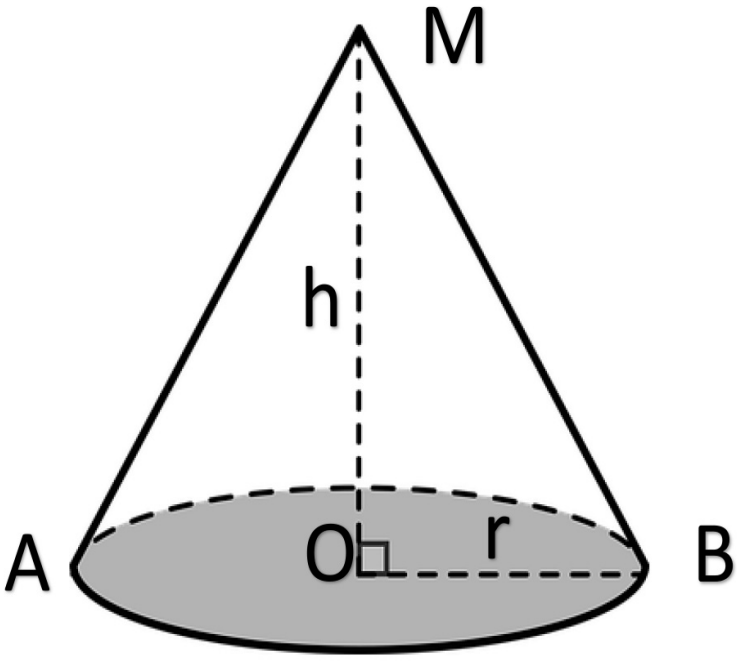

Обем на прав кръгов конус се намира по формулата $V = \frac{\pi . R . R . H}{3}$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи,

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Фирма трябва да изработи ограничителни конуси от цимент. Колко цимент е необходим за изработката на 10 конуса, ако имат радиус R = 25 см и височина h = 80 см?

Задача: В една сладкарница е сервиран сладолед. Диаметърът на чашата е 18 см. А височината на сладоледа е 20 см. Намерете какво количество сладолед е сервиран.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
В съвременния живот на хората формулите за обиколка, лице и обем на геометричните фигури са много разпространени и приложими.
Умения за участие в речево общуване.
Формиране и развитие на пространствено виждане и въображение.
Възприемане на обекти от близката среда.
Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.

Междупредметна връзка:
Природни науки. Безопасност на движението. Физика и астрономия.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи при запознаване и посочване на елементите на даден прав кръгов конус.
Запознаване с мерните единици за обем.
Разпознаване на прав кръгов конус и откриване в обекти (предмети) от заобикалящата ни действителност.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици
– адаптиран пергел
– адаптирана ножица според потребностите на ученика
– калкулатор (при необходимост)

Дидактичнии материали:

– табла, чертежи, модели на геометрични фигури, шаблони за оцветяване по темата, цветни моливи, картон

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Налейте в подобна чаша малинов сироп (или какъвто обичате).
Измерете радиуса на чашата.
Намерете колко сироп събира чашата.
А ако напълните чашата до половината?

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 17

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

СФЕРА. ЛИЦЕ НА СФЕРА

Основно съдържание на урока за ученика:

Сфера се нарича повърхност, която се състои от всички точки в пространството, разположени на равно разстояние от дадена точка. Тази точка се нарича център, а разстоянието се нарича радиус на сферата.

Сферата се получава при завъртането на окръжност около нейния диаметър.

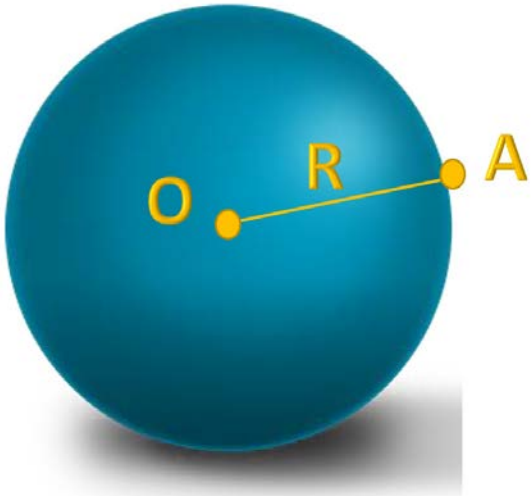

Лице на сфера се намира по формулата $S = 4 . \pi . R . R$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Дайте други примери за предмети с формата на сфера.

Задача: Намерете колко кожа е използвана за изработката на баскетболна топка с радиус R = 30 см.

Упътване: Намерете лицето на сферата.

Задача: Топките за спортния тотализатор се изработват от специална пластмаса. Ако диаметърът на една топка е 12 см, намерете колко пластмаса е необходима за изработването на 49 топки?

Упътване: 1) Намерете радиуса на топката
2) Намерете по формулата S = 4 . π . R . R лицето на повърхнината на топката.
3) Умножете намереното по 49, колкото са топките.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Предмети и обекти със сферична форма се срещат често в природата.
С решаването на разнообразни по сюжет задачи се очаква осмисляне на практическото приложение на придобитото знание.

Междупредметна връзка:
Природни науки.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи при запознаване и посочване на елементите на дадена сфера.

Разпознаване на сфера и откриване в обекти (предмети) от заобикалящата ни действителност.

Прилагане формулата за лице на сфера в практически задачи.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– адаптиран пергел

– калкулатор (при необходимост)

Дидактичнии материали:

– Табла, чертежи, модели на геометрични фигури и тела, шаблони за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Надуйте кръгла плажна топка. Намерете чрез измерване радиуса й. Определете колко материал е необходим за изработването на топката (намерете лицето на топката).

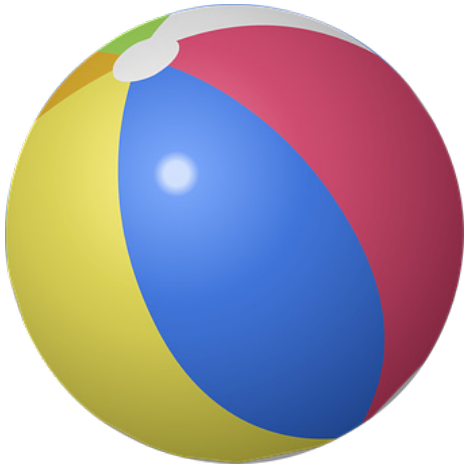

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 18

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

КЪЛБО. ОБЕМ НА КЪЛБО

Основно съдържание на урока за ученика:

Кълбо – тяло, което се получава при завъртането на кръг около неговия диаметър.

Диаметърът е отсечка, равна на два пъти радиуса.

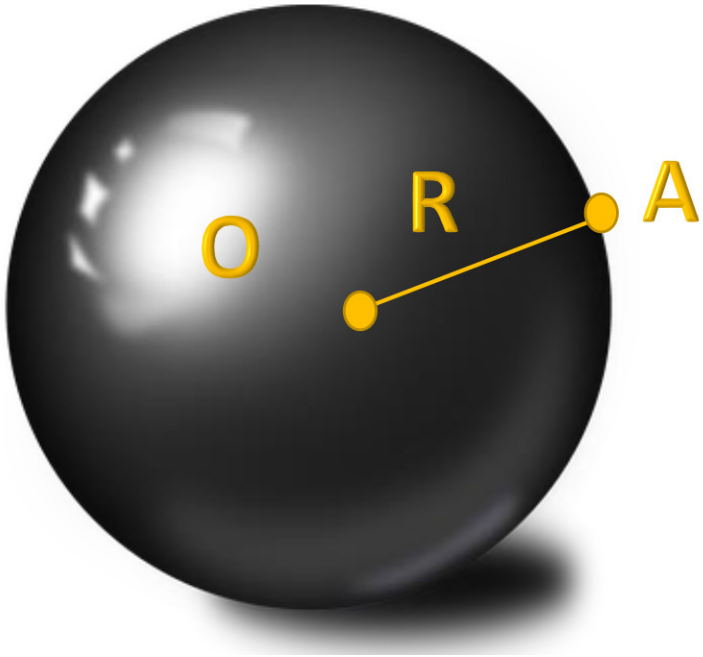

Обем на кълбо – $V = \frac{4}{3} . \pi . R . R . R$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

ГАТАНКА (създадена от деца за деца): Аз на слънцето приличам, но не грея ясно, не припичам.Затова пък съм известно в обществото местно като любимата игра на малките деца.

(КЪЛБО)

Задача: Огради геометрично тяло кълбо:

Задача: София купила диня, която тежала 10 кг.

Какъв е радиусът на динята?

Колко е лицето на кората на динята?

Упътване: 10 кг = 10 куб. дм

Задача: Колко течност има в преспапието, ако радиусът на кълбото му е 9 см?

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
В съвременния живот на хората използването на геометричните тела е много разпространено и приложимо. Извършване дейности от бита, строителството, земеделието, промишлеността и др.
Изпълнение на индивидуална задача.
Комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор.
Умения за слушане.

Междупредметна връзка:
Природни науки**.** География и икономика. Физика и астрономия.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи при запознаване и посочване на елементите на кълбо.

Разпознаване на кълбо и откриване в обекти (предмети) от заобикалящата ни действителност.
Прилагане формулата за лице на сфера и обем на кълбо в практически задачи.
Използва точна терминология, илюстрации, схеми и примери, които подпомагат процеса на възприятие.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици
– адаптиран пергел
– калкулатор (при необходимост)

Дидактичнии материали:

– табла, чертежи, модели на геометрични фигури и тела, шаблони за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Площта на планетата Земя, заета от вода и суша, е 510 млн. кв. км.
Определете радиуса на Земята. Използвайте калкулатор.
Можете ли да намерите обема на Земята?

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 19

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

РАЦИОНАЛНИ ЧИСЛА

Основно съдържание на урока за ученика:

Любчо прекарвал лятната ваканция със семейството си на един остров.

Той решил да измери каква е дълбочината на морето около острова.

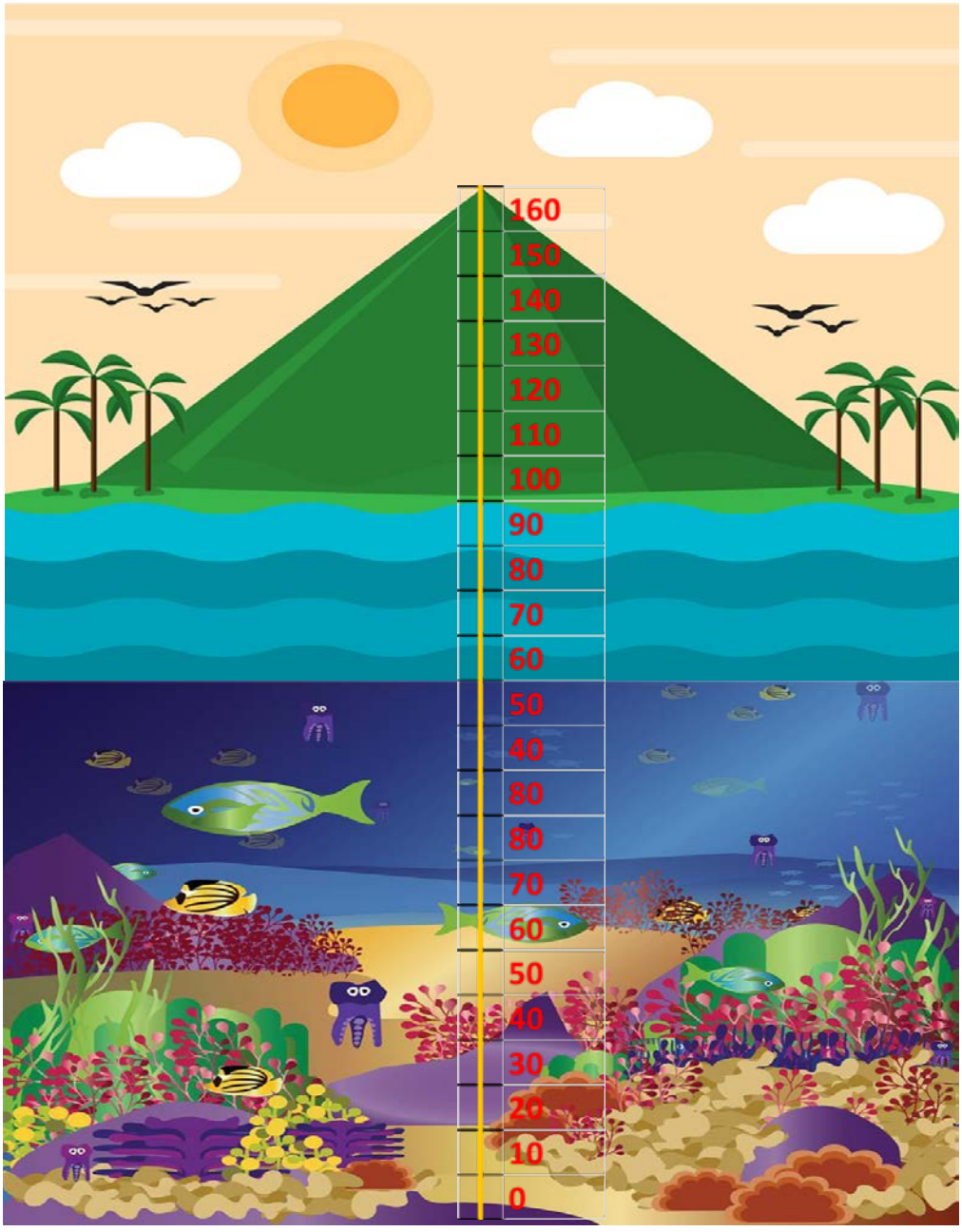

Дълбочината на морето е.....м.

Любчо решил да измери и най-високата точка на острова.

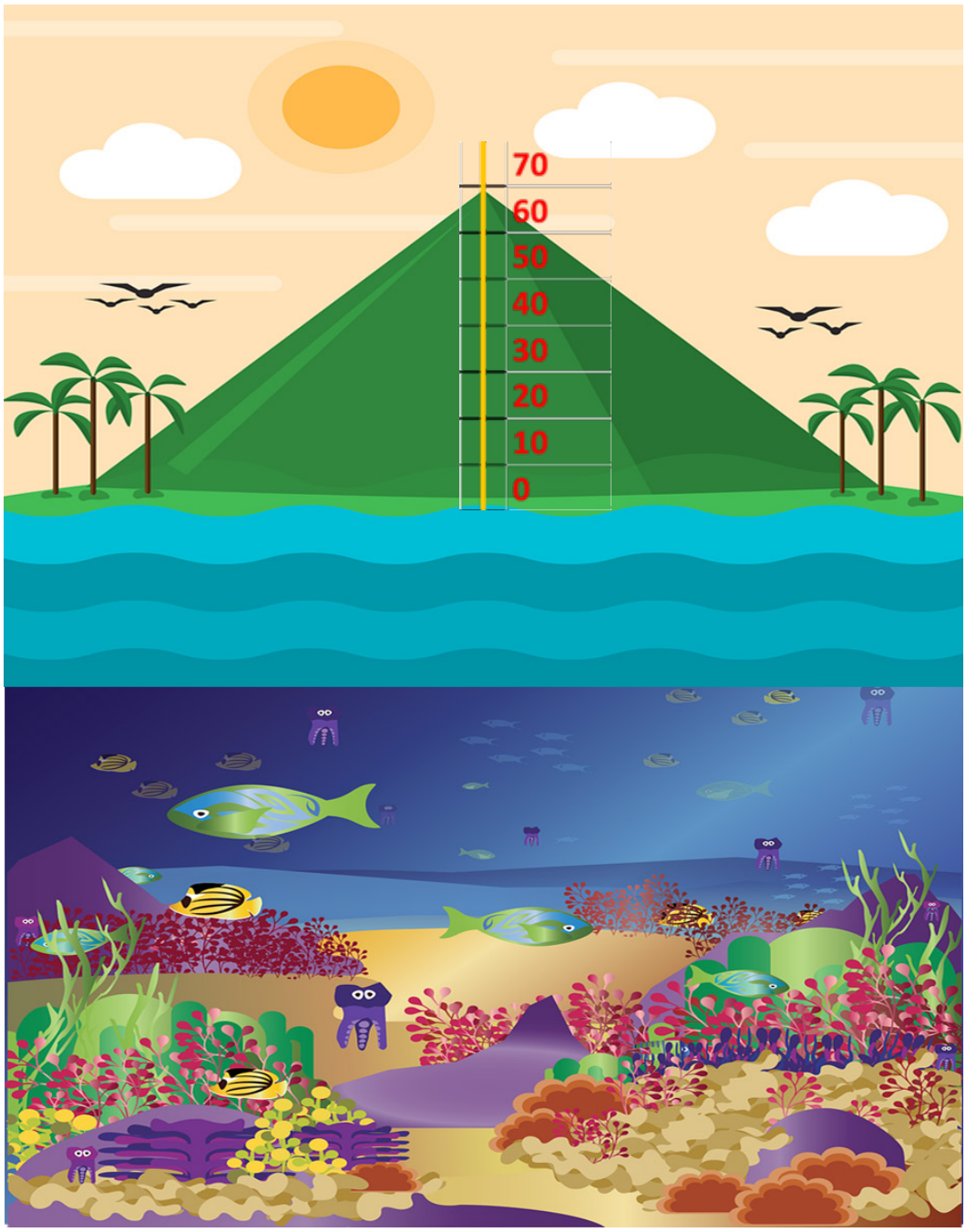

Най- високата точка на острова е на.....метра.

Знаете ли, че **надморската височина** е вертикалното разстояние между дадена точка на земната повърхност и нивото на морето.

Частите, които са под морската повърхност, имат отрицателна стойност (число, което има знак минус отпред).

А частите, които са над морската повърхност, имат положителна стойност (число, което има знак плюс отпред).

Това налага съществуването на положителните и отрицателните числа.

Знаете ли, че числото нула не е нито положително, нито отрицателно число.

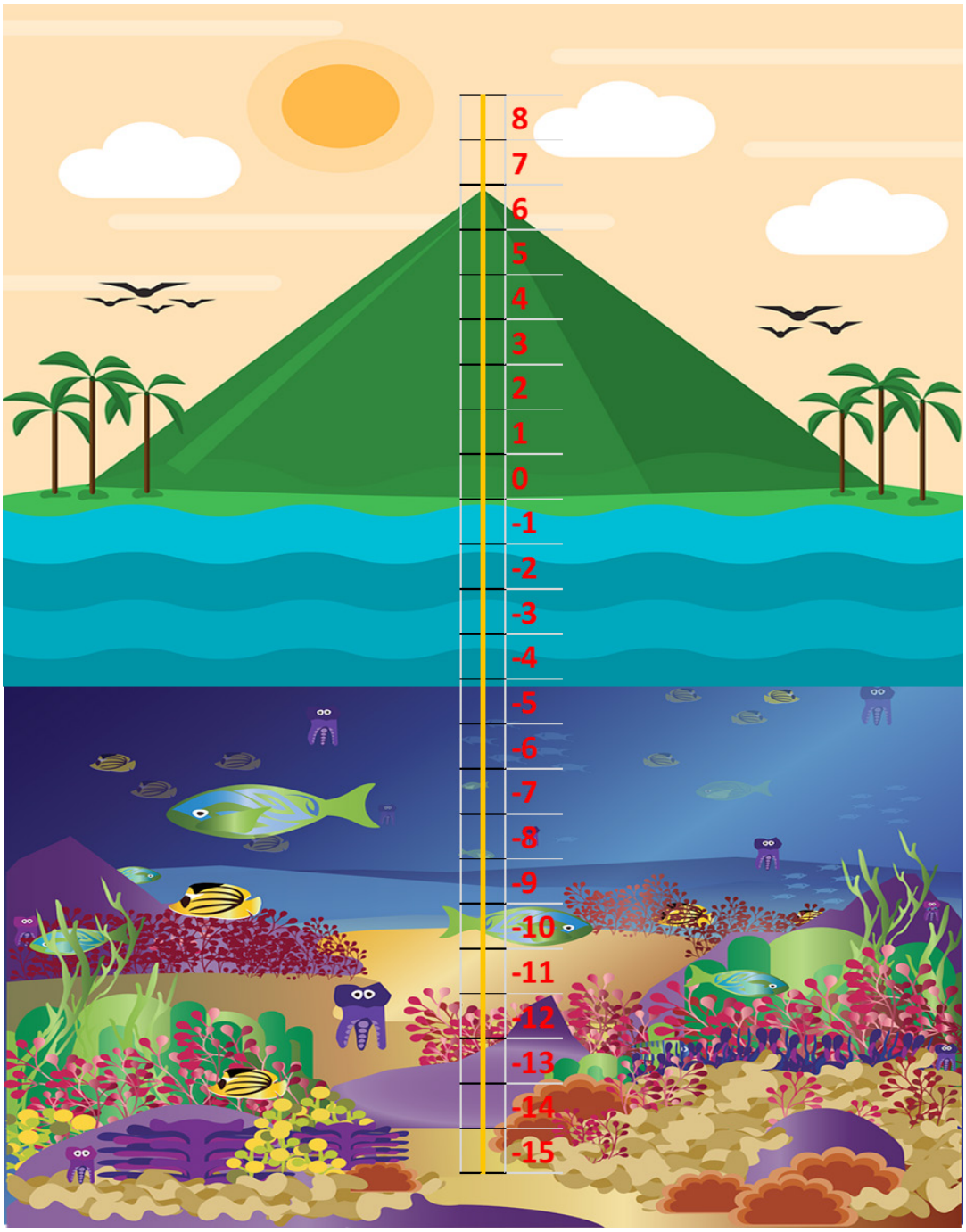

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Измерена е температура през пролетта. Определете я според показанията на термометъра.

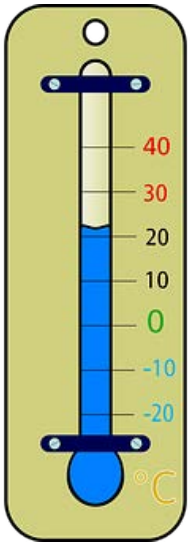

Измерена е температура през зимата. Определете я според показанията на термометъра.

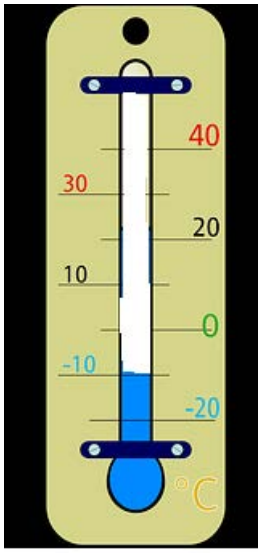

При студено време температурата на въздуха е .....число.

Задача: Запишете числото със съответния знак.

Загубих 18 лв.....

Получих стипендия 120 лв.....

Изкачих се на връх Мусала, който е висок 2925 м.....

Иван изяде за закуска 3 банички.....

Петя измери, че във фризера температурата е 6 градуса под нулата.....

Добринка много обича да се гмурка в морето край Созопол.

Рекордът й е 13 метра.....

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
За означаване на величини, които се изменят в две посоки, като положителна или отрицателна температура, разход или приход, дълг или собственост, под или над морското ниво, в математиката се въвеждат нов вид числа .
Още в древността индийските и китайските математици са въвели отделни наименования на тези числа – положителни (имущество) и отрицателни числа (дълг)

Междупредметна връзка:
География и икономика. Биология и здравно образование. Физика и астрономия. История и цивилизация – годините след и преди новата ера.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия – рационални числа (положително число, отрицателно число, числото нула) става на основата на примери от всекидневието и учебната дисциплина „География и икономика“ с интересни илюстрации.

Задача: Запишете с положителни и отрицателни числа
височината на дървото и дълбочината на корените му.

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Прочетете текста и запишете с положително или отрицателно число цифровата информация, дадена за делфините.

Колко и как се гмуркат делфините?

Делфините са перфектни гмуркачи. Най-дълбокото документирано гмуркане на бутилконосия делфин е 300 метра. То е дело на Тъфи (Tuffy) – делфин, обучен от американската флота. Възможностите на някои делфини са дълбочина до 900 метра, а братовчедите им китовете могат да стигнат до 1900 метра. Преди да се гмурнат, делфините насищат мускулите си с кислород. Те забавят наполовина и ударите на сърцето си, кръвта се насочва главно към мозъка, което помага да издържат на голямото налягане и да снабдят всички органи с кислород. Много от делфините обаче живеят в доста плитки води. В района на залива Сарасота, САЩ, делфините прекарват доста време във води, по-плитки от 2 метра.

Какво кара делфините да скачат?

Много са причините да правят тези великолепни скокове. Понякога делфините, скачайки, се придвижват по-бързо и виждат по-надалеч къде е рибният пасаж, който преследват. Понякога така изненадват и объркват плячката си. Понякога по този начин се освобождават от паразитните животинки, които са се залепили за кожата им. А понякога скачат за удоволствие. В делфинариума във Варна делфините правят невероятни скокове – от дълбочина 6 м скачат на 5 м над водата. И всичко това само заради възторжените аплодисменти на публиката!

Разгледайте още информация за делфините на адрес:

https://dolphinariumvarna.bg/%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B5%D1%82%D0%B5-%D0%BB%D0%B8-%D1%87%D0%B5-1.html

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 20

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ИЗОБРАЗЯВАНЕ НА РАЦИОНАЛНИТЕ ЧИСЛА ВЪРХУ ЧИСЛОВАТА ОС

Основно съдържание на урока за ученика:

Правата върху, която нанасяме положителните, отрицателните числа и числото нула, наричаме числова ос. Всяка числова ос има начало т. О, която е образ на числото нула. Вдясно от нулата поставяме всички положителни числа, а вляво от нея – всички отрицателни числа. Всички числа са разположени на равни разстояния едно от друго, тези разстояния наричаме единични отсечки.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Коя точка е разположена най-вляво?

т. A = -7, т. B = 3, т. C = - 6, т. D = -2

Коя точка е разположена най-вдясно?

т. M = 6, т. N = 2 , т. P = -3 , т. Q = -5

Нанесете точките върху числовата ос.

На колко мерни единици е равно разстоянието между точките:

A и N ..... мерни единици

D и Q ..... мерни единици

B и M ..... мерни единици

C и P ..... мерни единици

A и Q ..... мерни единици

Задача: Запишете всички цели числа, разположени между:
-9 и -6; 3 и 12; -5 и 4.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
В живота рационалните числа намират приложение заради голямото им значение за описването на природата.
Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.
Общуване.
Способност за спазване на основни правила в група и индивидуално.
Изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Междупредметна връзка:
География и икономика. Биология и здравно образование. Физика и астрономия. История и цивилизация.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Чертане, измерване, изобразяване на рационални числа върху числовата ос

Помощни средства и технологии:
– геоборд
– адаптирани пособия за чертане и измерване

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Точките A (m) и B (n) са отбелязани върху числовата ос. Ако m = 5,8 и n = 3, намерете разстоянието между тези две точки.
Точките C (m) и D (n) са отбелязани върху числовата ос. Ако m = -3,4 и n = - 2,6, намерете разстоянието между тези две точки.

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 21

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

АБСОЛЮТНА СТОЙНОСТ НА РАЦИОНАЛНО ЧИСЛО

Основно съдържание на урока за ученика:

Противоположни числа наричаме две числа, които се различават само по знака си.

Абсолютна стойност на рационално число - разстоянието от образа на едно число до началото на числовата ос се нарича **абсолютна стойност на числото**.

Абсолютната стойност на едно число се нарича още модул на числото. Абсолютната стойност (модулът) на едно число е винаги положително число.

Бележи се така: $|14| = 14$ $|-32| = 32$ $|0| = 0$

Противоположните числа имат равни модули. $|-5| = 5$ **и** $|5| = 5$

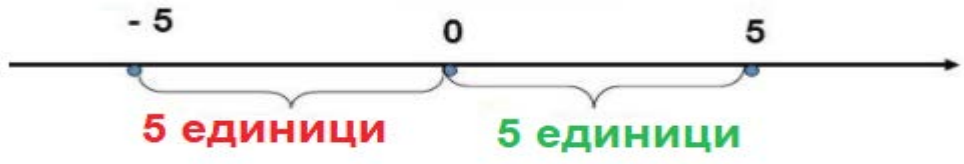

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Посочете числа противоположни на дадените: 11, -5, 2, -4, -17, 33.

.....

Съставете вярно твърдение за всяко от числата, като следвате дадените примери.

Пример: Поли купила от магазина 11 яйца.

На закуска Лазар изхвърлил 5 прегорели понички.

Задача: Кое от числата има най-голям модул?

-14; 13; 9; -7; - 16; –5; 21 и -47

А кое е с най-малка абсолютна стойност?

Задача: Кои числа имат абсолютна стойност, равна на 8? Запишете ги.

.....

Задача: Оградете вярното.
Модулът на отрицателно число е:
а) винаги отрицателен;
б) винаги положителен;
в) е равен на нула;
г) понякога положителен;
д) понякога отрицателен.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за спазване на правила.
Да се развиват умения за участие в речево общуване.
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Междупредметна връзка:
География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на понятията „противоположни числа“ и „абсолютна стойност“.
Намиране на противоположното число на рационални числа.
Пресмятане на модул на рационално число.
Използване схеми на числовата ос, които представят нагледно понятията.
Ориентиране в посоките ляво и дясно.

Помощни средства и технологии:
– геоборд
– адаптирани пособия за чертане и измерване

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Мечокът тръгнал от числото -5. Направил почивки в изобразените върху числовата ос числа.
Намерете противоположните на тези числи.
Определете техните модули.
Колко единични отсечки е преминал по пътя си мечо, за да стигне до крайната си точка 4?

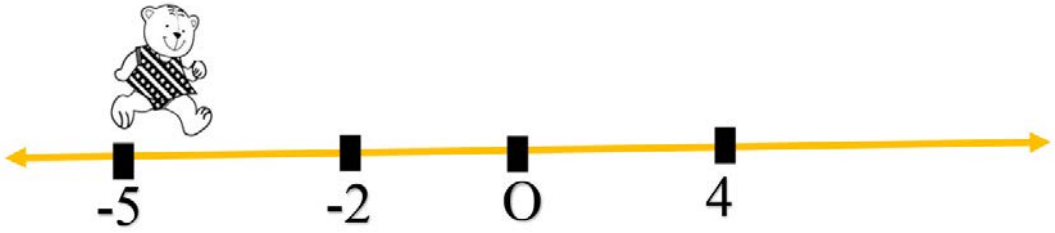

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 22

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

СРАВНЯВАНЕ НА РАЦИОНАЛНИ ЧИСЛА

Основно съдържание на урока за ученика:

За да определим кое рационално число е по-голямо, е необходимо да намерим мястото му върху числовата ос. Колкото е по-надясно образът на едно число, толкова то е по-голямо.

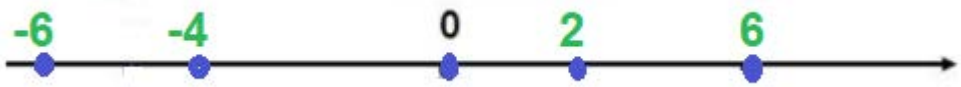

-4 < 0 - 4 < 2 -4 < 6 -4 > -6

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Сравнете отрицателното число -9 с останалите числа от схемата и поставете правилния знак.

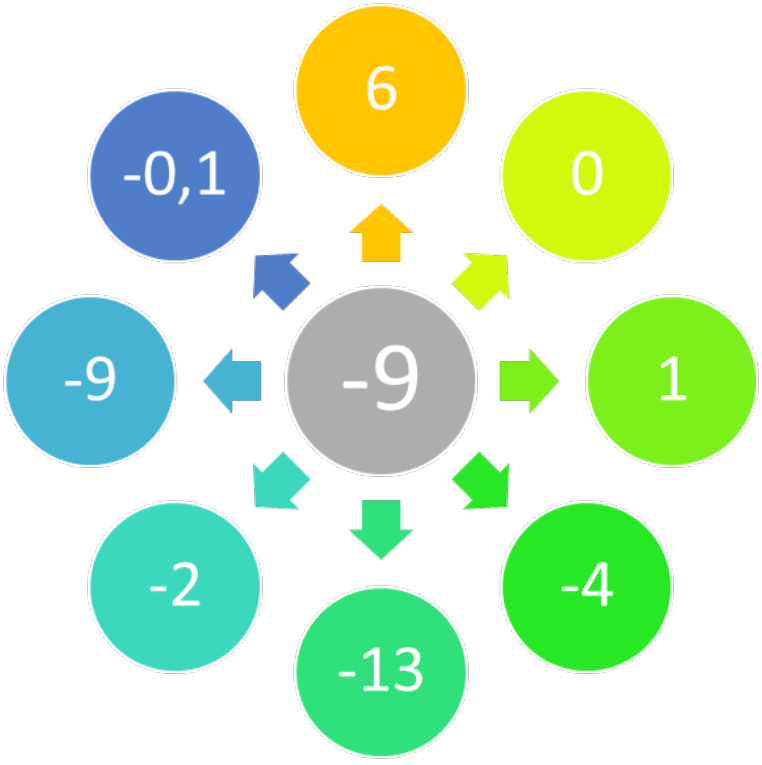

Задача: До всеки воден обитател има отрицателно число. Подредете ги по големина.

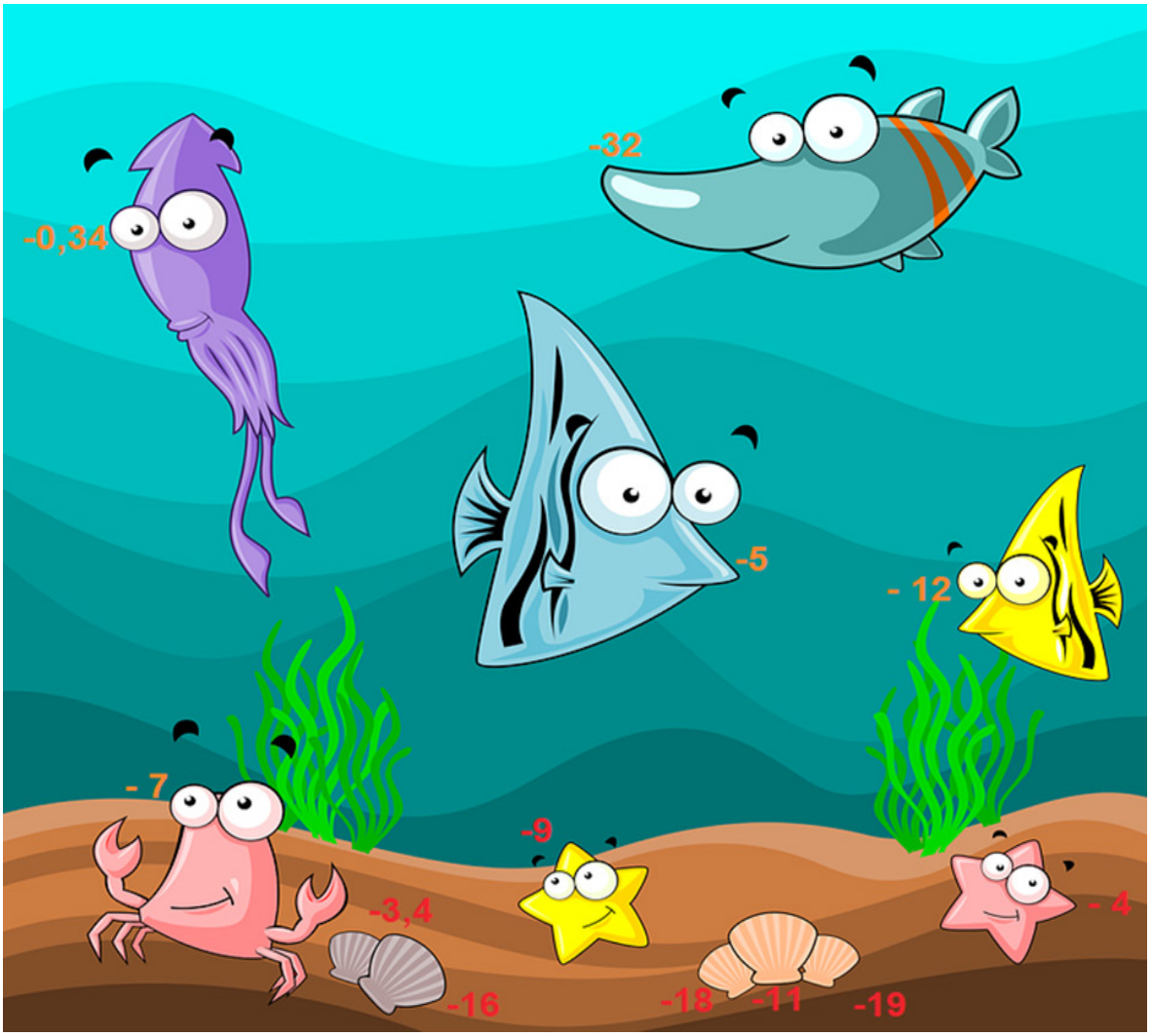

Задача: Решете правилно.

1) От двете рационални числа по-голямо е това, което е разположено..... от нулата.

а) вдясно; б) отляво

2) От двете рационални числа по-малко е това, което се намира .....от нулата.

а) вдясно; б) отляво

3) Кое от дадените числа 0, -11, 10, -34 се намира най-вляво?

а) 10; б) -34 в) 0; г) -11.

4) Кое от дадените числа 0, -28, -104, 55 има най-малкия модул?

а) -104; б) -28 в) 0; г) 55.

5) Запишете числата -5, 0, 11, - 2 във възходящ ред.

а) 0, 12, -5, 11; б) 11, 0, -2, -5; в) -5, -2, 0, 11.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Познаване и използване на отрицателни, положителни и рационални числа в житейски ситуации е необходимост.
Развиват се комуникативни умения.
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.
Самостоятелност.

Междупредметна връзка:
География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Сравняване на рационални числа се постига след преминаването през нагледното им изобразяване върху числова ос. Може да се използва аналогията със сравняването на различните температури на въздуха.
Използване на символите $<, >, \leq, \geq, \neq$.
Подреждане числата по големина.
Задача: Нанесете дадените температури върху термометрите.
Подредете ги по големина, като започните от най-ниската.

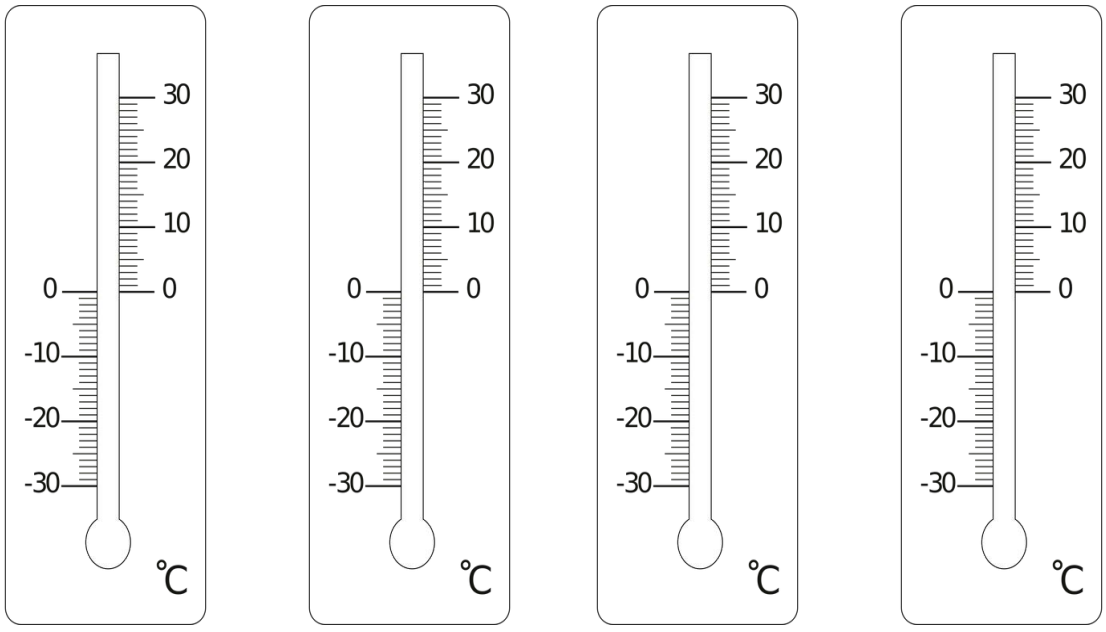

-10 ºC +15 ºC +23 ºC -18 ºC

Помощни средства и технологии:

– геоборд

– адаптирани пособия за чертане и измерване

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Ученици записали неравенства на прозорците на училищния автобус.

Има ли допуснати грешки?

Ако намерите, оправете ги!

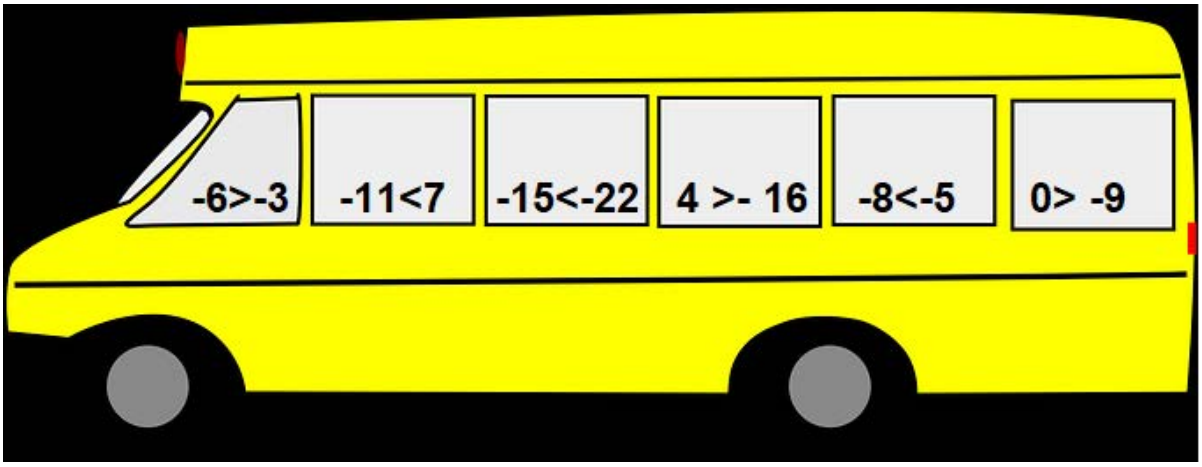

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 23

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

СЪБИРАНЕ НА РАЦИОНАЛНИ ЧИСЛА С ЕДНАКВИ ЗНАЦИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Събиране на рационални числа с еднакви знаци се извършва така: първо събираме модулите на числата и след това пред тях записваме техния знак. Ако знакът е положителен, в математиката е прието да не се записва.

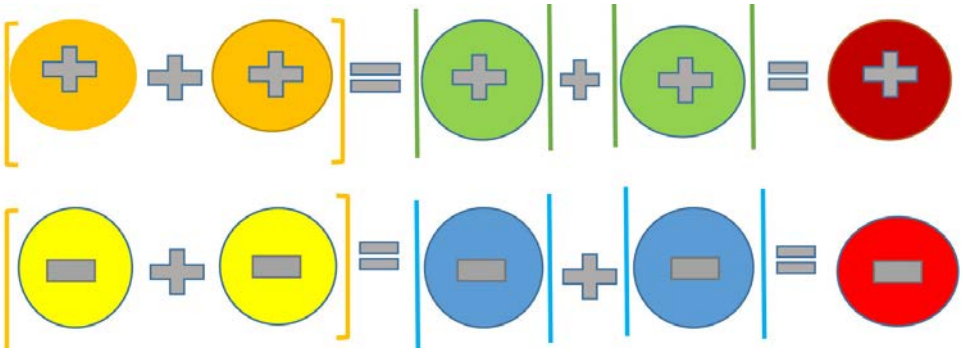

Пример: (-2) + (-4) = - 6 (+1) + (+3) = (+4) = 4

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Свържете с правилния отговор.

(-12) + (-4) =

(+1) + (+13) =

(-6) + (-7) =

(+2) + (+9) =

(-9) + (-8) =

(+3) + (+27) =

(-15) + (-8) =

(+11) + (+23) =

-17 **-16** **+11**

-13 **+30** **-23**

+14 **+34**

Задача: Моля, помогнете им да се справят с поставените им задачи!

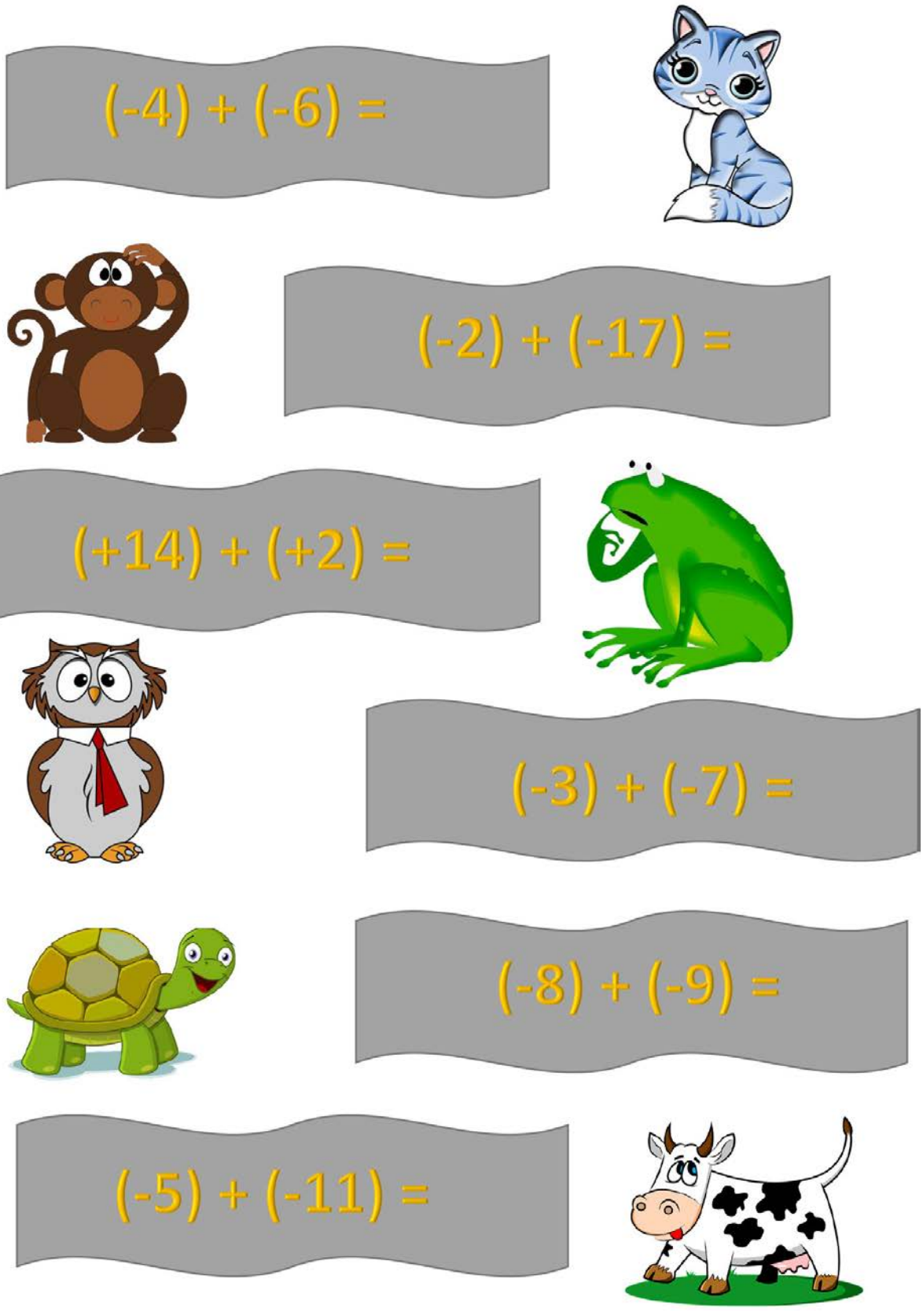

БЛАГОДАРИМ ВИ, ПРИЯТЕЛИ, ЗА ОГРОМНАТА ПОМОЩ!

БЕЗ ВАС И ВАШИТЕ ЗНАНИЯ НЕ БИХМЕ СЕ СПРАВИЛИ!

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
За означаване на величини, които се изменят в две посоки, като положителна или отрицателна температура, разход или приход, дълг или собственост, под или над морското ниво, е необходимо да умеем да извършваме действия с рационални числа.
Развиват се комуникативни умения.
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.
Самостоятелност.

Междупредметна връзка:
Природни науки. География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане в учебния материал чрез използване на конкретни примери и практически ситуации.

Задача: Пребройте птиците от всеки ред.

Ред 1: .....
Ред 2: .....
Ред 3: .....
Ред 4: .....
Ред 5: .....

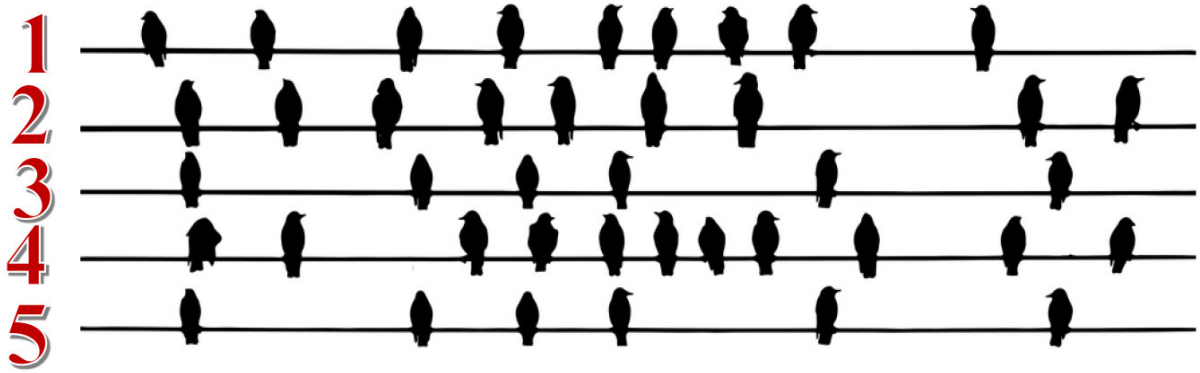

Намерете общия брой на всички птици.
Запишете броя на птиците от всеки ред като отрицателно число.
Съберете всички отрицателни числа.

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)
– геоборд
– адаптирани пособия за чертане и измерване

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Пиленцата Гого, Коко, Мими, Тити и Лили решили да си купят сладолед. На Гого не му достигали 30 стотинки, на Коко не му достигали 20 стотинки, на Мими не й достигал 1 лев, а на Тити и Лили им оставали по 10 стотинки.
Пресметнете колко общо стотинки не им достигат на Гого, Коко и Мими за сладолед?
На Тити и Лили колко стотинки общо ще им останат след покупката на сладоледа?

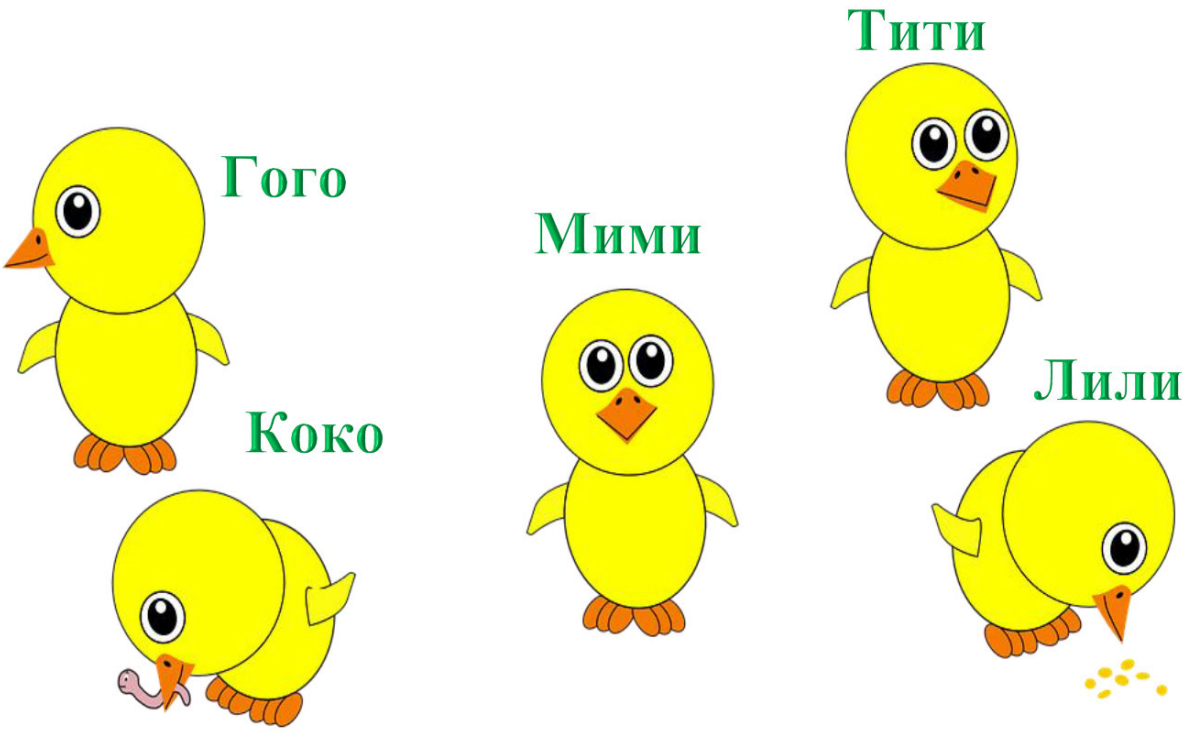

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 24

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

СЪБИРАНЕ НА РАЦИОНАЛНИ ЧИСЛА С РАЗЛИЧНИ ЗНАЦИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Събираме рационални числа с различни знаци по следния начин:

ако числата са противоположни, сборът е $(+a) + (-a) = 0$

$$(+6) + (-6) = 0$$

Ако числата не са противоположни, то тогава:

1) сравняваме модулите

2) изваждаме от по-големия модул по-малкия модул

3) пред сбора пишем знака на числото с по-голям модул

$$(+7) + (-17) = -10$$

$$(+23) + (-15) = 8$$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Намерете сумата на всички цели числа, разположени между числата: -4,8 и 6,2.

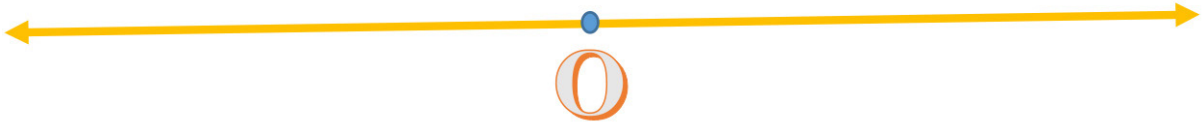

Нанесете всички цели числа на числовата ос, определете на кои числа да намерите сумата.

Задача: Едно езеро поради големите наводнения през юни повишило нивото на водата си с 40 см. След това настъпила голяма суша и през юли нивото на водата на езерото се понижи-

ла с 20 см, а през август с още 30 см. С колко сантиметра се е понижило нивото на водата от първоначалното ниво?

Нарисувайте вертикална числова ос и нанесете данните за водата от задачата.

Колко е било първоначалното ниво на водата?

Оцветете в червено разликата в нивото на водата.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

За означаване на величини, които се изменят в две посоки, като положителна или отрицателна температура, разход или приход, дълг или собственост, под или над морското ниво е необходимо да умеем да извършваме действия с рационални числа.

Развиват се комуникативни умения.

Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Самостоятелност.

Междупредметна връзка:

География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане правилата за събиране на рационални числа с различни знаци.

Решаване на житейски примери, онагледяване.

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Температурата на въздуха в Пампорово през дните от седмицата е показана в таблицата**.** През нощта за всеки от дните се понижава.

Колко градуса е станала температурата за всеки ден? Пресметнете и попълнете колоната.

понеделник	**+6 ◦C**	**Понижава с 13◦C**	
вторник	**+8 ◦C**	**Понижава с 12◦C**	
сряда	**+7 ◦C**	**Понижава с 10◦C**	
четвъртък	**+5 ◦C**	**Понижава с 12◦C**	
петък	**+4 ◦C**	**Понижава с 15◦C**	
събота	**+6 ◦C**	**Понижава с 11◦C**	
неделя	**+7 ◦C**	**Понижава с 13◦C**	

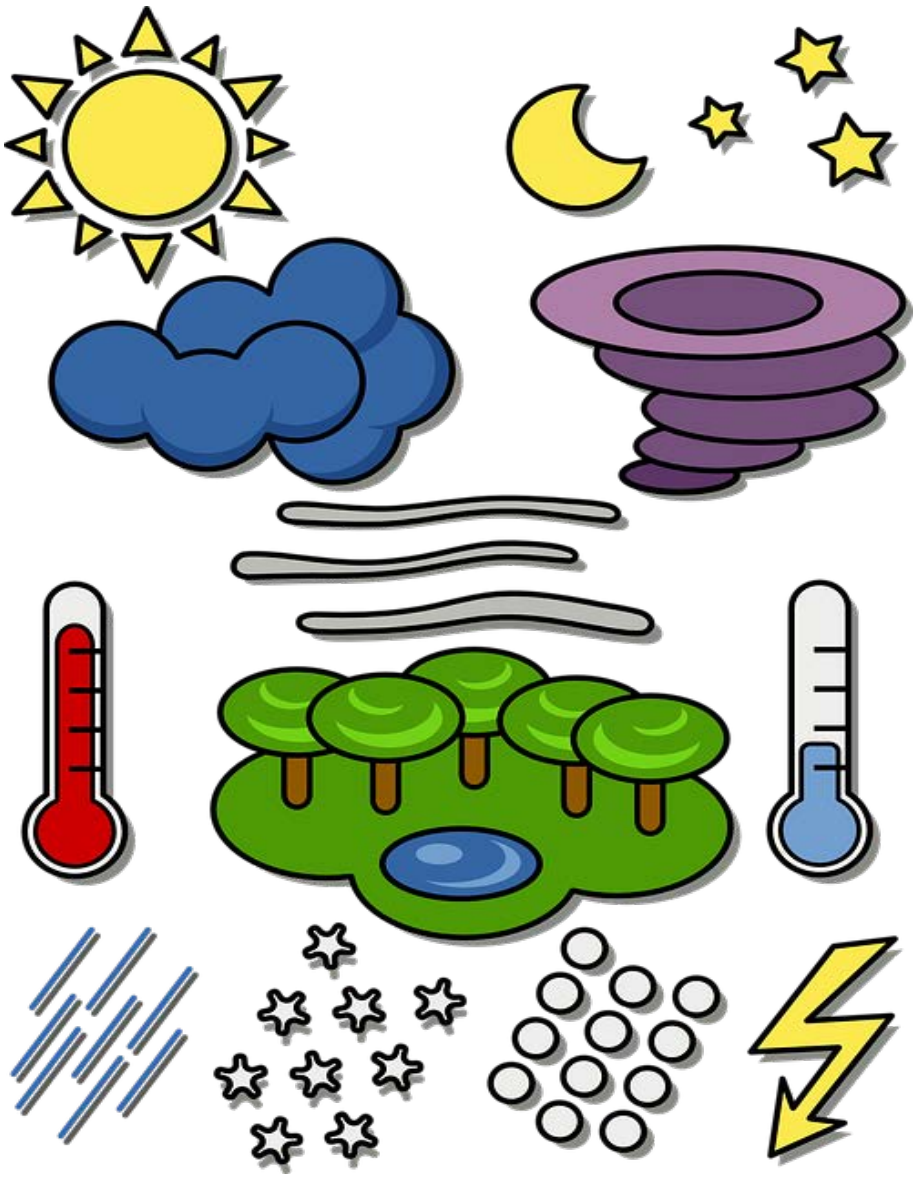

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 25

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ИЗВАЖДАНЕ НА РАЦИОНАЛНИ ЧИСЛА

Основно съдържание на урока за ученика:

Две рационални числа изваждаме, като към умаляемото прибавим противоположното число на умалителя, т. е. разкриваме скоби, пред които има знак „–“

При изваждане на рационални числа се разкриват скобите:

$$x - (+y) = x - y$$

$$x - (-y) = x + y$$

Запомнете тези важни правила:

$$+(+a) = +a = a$$

$$+(-a) = -a$$

$$-(+a) = -a$$

$$-(-a) = +a = a$$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в темата на урока, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: В таблицата са дадени средните температури на връх Мусала и връх Вихрен за 2018 година.

	януари	февруари	март	април	май	юни	юли	август	септември
Мусала	-7,7	-9,2	-6,3	0,2	1,5	3,8	5,6	6,5	3,1
Вихрен	-6,9	-8,9	-6,3	-0,6	1,2	3,7	5,9	5,8	3,0

Намерете разликите в средномесечните температури на връх Мусала и връх Вихрен.

Връх Мусала е най-високият връх на Балканския полуостров, той е висок 2925 м.

Намерете информация за височината на връх Вихрен.

Намерете разликата във височините на двата върха.

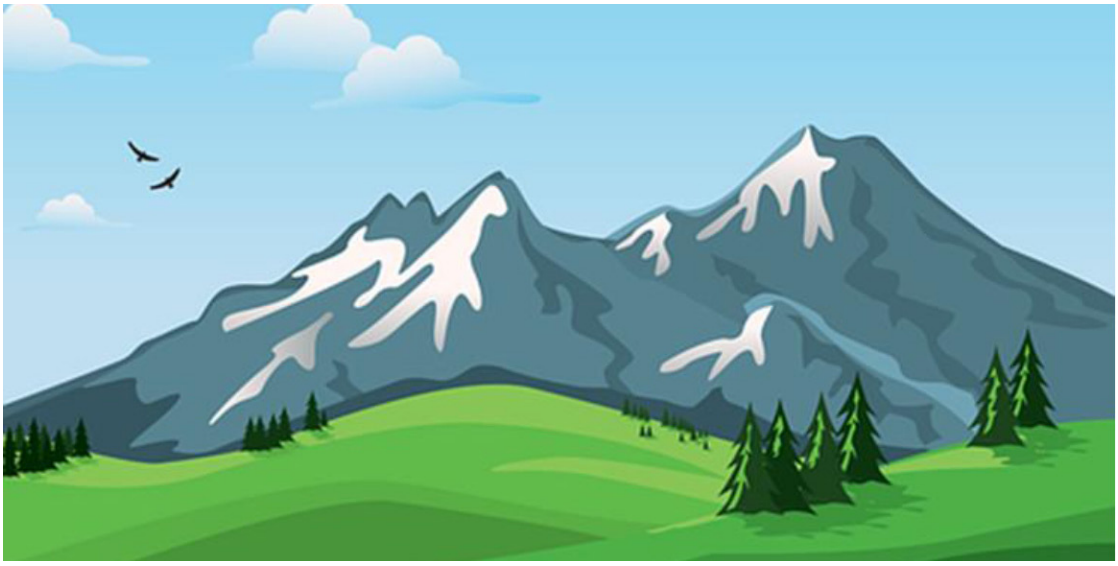

Направете извод къде е най-студено и през кой месец?

Задача: Пресметнете и намерете стойността на всеки плод.

25 – (-34) = **-12 – (-13) =** **-16 – (-57) =** **25- (-48) =**

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
За означаване на величини, които се изменят в две посоки, като положителна или отрицателна температура, разход или приход, дълг или собственост, под или над морското ниво, е необходимо да умеем да извършваме действия с рационални числа.
Развиват се комуникативни умения.
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.
Самостоятелност.

Междупредметна връзка:
География и икономика. Природни науки.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане правилата за изваждане на рационални числа с еднакви и различни знаци.
Решаване на житейски примери, онагледяване.
Чрез много примери, онагледяването със схеми и таблици учениците осъзнават, че изваждането в множеството на рационалните числа е винаги възможно.
Задача: Решете правилно задачите и заместете получените отговори със съответната буква, за да откриете скритата дума. Тя представлява математическо понятие за означаване на количество, брой и измерване. Коя дума получихте?

9 - 17 =
-15 – (+3) =
-11- (+6) =
5 – (+8) =
-36 – (-41) =

Ч	О	С	И	Л
-8	5	-17	-18	-3

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: През лятото на 2017 година на връх Мусала е измерена рекордна температура на въздуха 17,8◦C, но през зимата температурата спада с 28,6 °C.
Каква е температурата на връх Мусала през зимата?

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 26

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

УМНОЖЕНИЕ НА РАЦИОНАЛНИ ЧИСЛА

Основно съдържание на урока за ученика:

Умножение на две рационални числа с еднакви знаци се извършва, като се умножат модулите на числата и за краен резултат записваме тяхното произведение.

$$(-4) \cdot (-6) = |-4| \cdot |-6| = 4 \cdot 6 = 24$$

$$(+2) \cdot (+8) = |+2| \cdot |+8| = 2 \cdot 8 = 16$$

Умножение на две рационални числа с различни знаци се извършва, като се умножат модулите на числата и пред полученото произведение се запише знак минус.

$$(+3) \cdot (-5) = |+3| \cdot |-5| = 3 \cdot 5 = 15$$

$$(-7) \cdot (+9) == |-7| \cdot |+9| = 7 \cdot 9 = 63$$

Всяко число, умножено с нула, има резултат нула.

$$(-8) \cdot 0 = 0$$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Поставете правилния знак „+“ или „-“ при умножението.

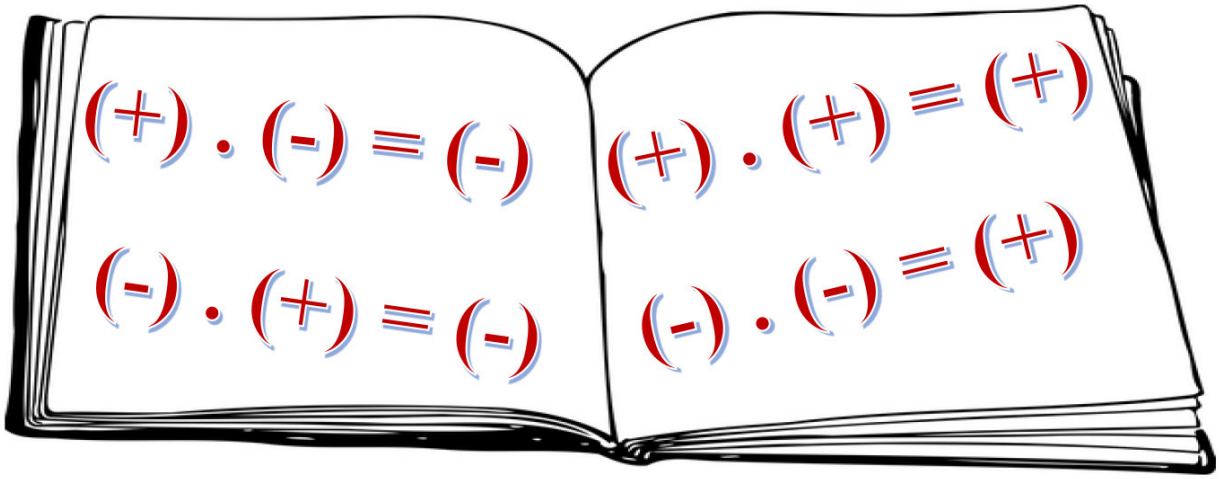

Задача: Съединете с линия примерите, които имат еднакви отговори.

(-3) . (-16) =

(-5) . (+12) =

(-7) . (+4) =

(-8) . (-6) =

(-30) . (+2) =

(+2) . (-14) =

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Изгражда умения за упоритост и труд – чрез решаване на задачи с нарастваща трудност, но в рамките на възможностите на учениците.

Способност за работа в екип.

Изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Комуникативни умения.

Самостоятелност.

Междупредметна връзка:

География и икономика. Природнии науки.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Правилата за умножение са формулирани ясно и кратко, със съответното цветово откроява-не. Важното в урока е определяне на знака на произведението на две рационални числа, което е подходящо таблично онагледено.

Задача: Намерете произведенията и попълнете пропуснатите числа.

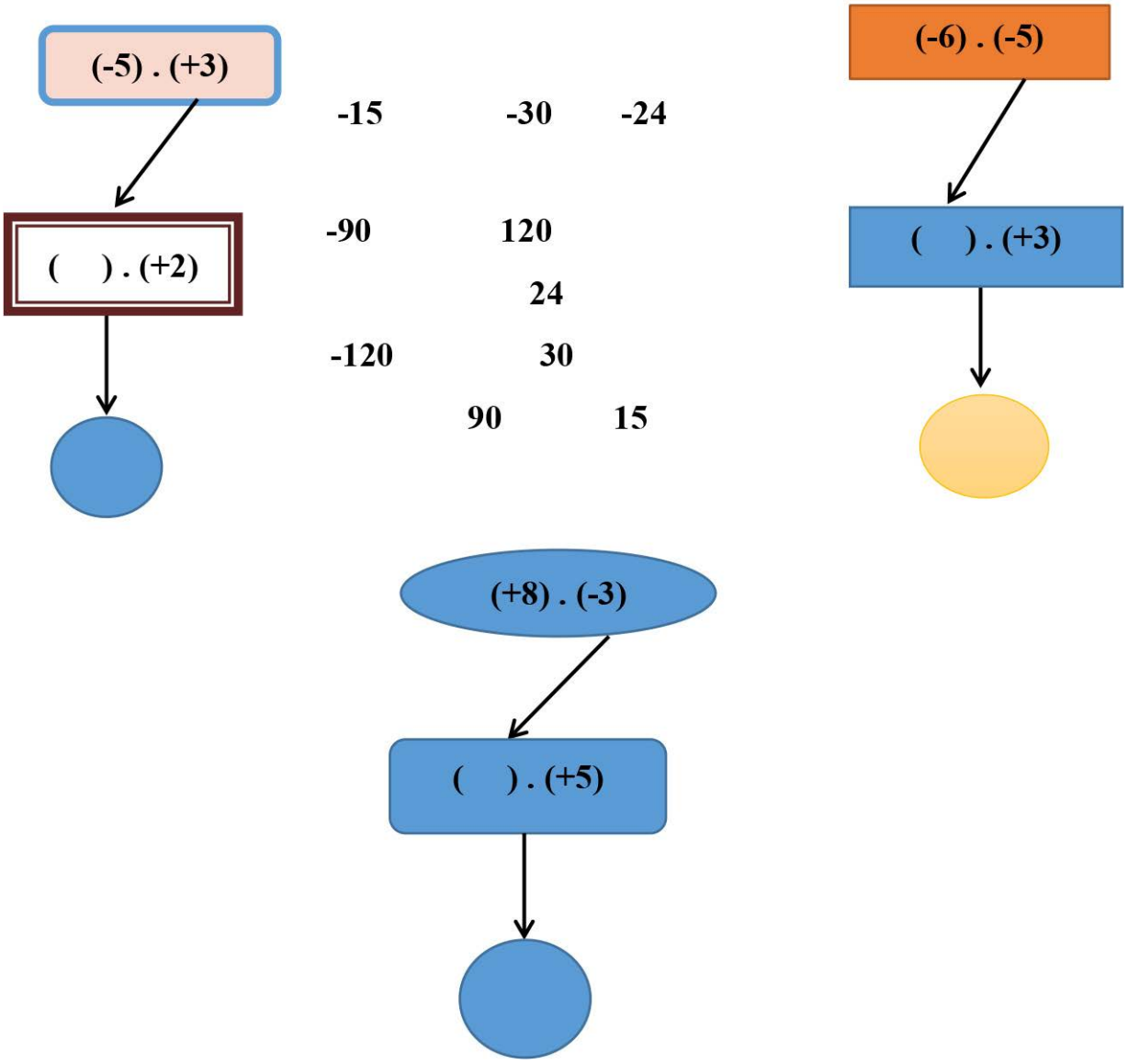

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

Домашна работа и участие на семейството:

Задача:

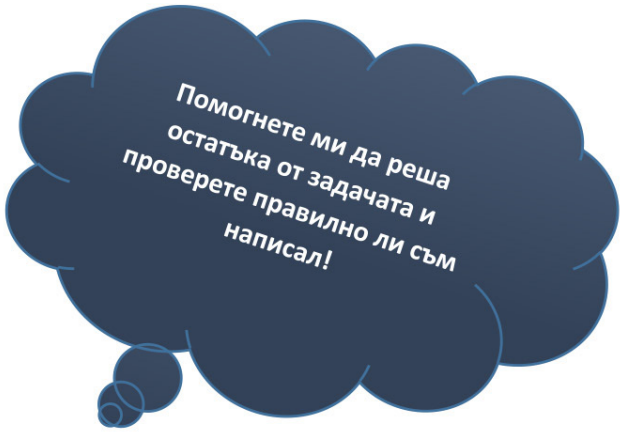

a	-3	-10	-5	10	-7	0	4
b	-2	20	9	-7	-3	-108	9
a.b	-6			-17		-108	

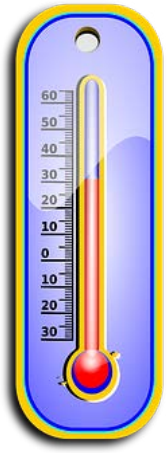

Задача: Температурата на въздуха се повишава с 5 °C всеки ден. Сега термометърът показва -5◦. Каква температура на въздуха ще показва термометърът след 6 дни?

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 27

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ДЕЛЕНИЕ НА РАЦИОНАЛНИ ЧИСЛА

Основно съдържание на урока за ученика:

Две рационални числа с различни знаци се делят, като разделим модулите на числата и пред частното им запишем знак минус.

$$(+30) : (-5) = |+30| : |-5| = 30 : 5 = 6$$

$$(-63) : (+9) = |-63| : |+9| = 63 : 9 = 7$$

Две рационални числа с еднакви знаци се делят, като разделим модулите на числата.

$$(-18) : (-6) = |-18| : |-6| = 18 : 6 = 3$$

$$(+24) : (+3) == |+24| : |+3| = 24 : 3 = 8$$

С нула не се дели!

$$(-7) : 0 =$$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Поставете правилния знак „+“ или „-“ при делението.

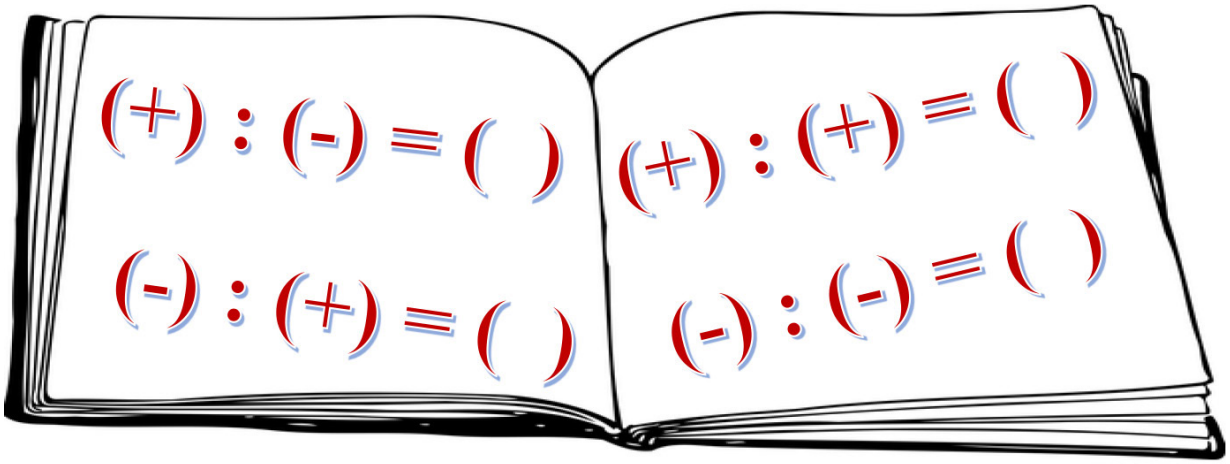

Задача: Попълнете таблицата, като използвате правилата за деление на рационални числа.

a	-30	-100	-500	49	-63	0	44
b	-2	20	4	-7	-3	-1	11
a:b							

Задача: Извършете делението и запишете в тетрадките си на колко е равно X.

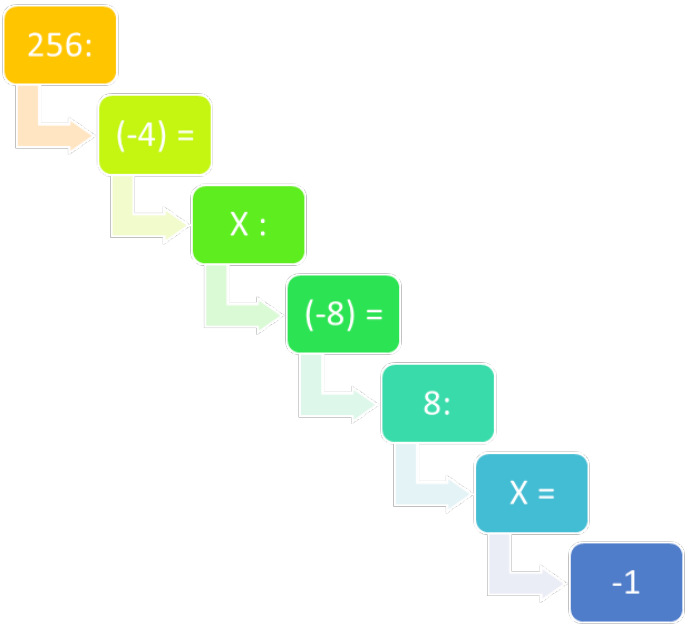

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Изгражда умения за упоритост и труд – чрез решаване на задачи с нарастваща трудност, но в рамките на възможностите на учениците.
Способност за работа в екип.
Изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.
Комуникативни умения.
Самостоятелност.

Междупредметна връзка:
География и икономика. Природни науки.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Извеждането на ново знание се основава на факта, че делението е действие, обратно на умножението, верността на делението може да се проверява чрез умножение.
Правилата за деление са формулирани ясно и кратко, със съответното цветово открояване. Важното в урока е определяне на знака на частното на две рационални числа, което е подходящо таблично онагледено.
Онагледяването за знака на частното в зависимост от знаците на делимото и делителя подпомага усвояването на правилото за деление на рационални числа.

Помощни средства и технологии:
– калкулатор (при необходимост)

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Поставете на мястото на животното правилното число.

(-9) : (-9) =

( ) : (-4) = -8

(-36) : ( ) = 9

(+49) : (-7) =

( ) : (-5) = -5

(-28) : ( ) = -4

(+27) : (-9) =

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 28

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ДЕКАРТОВА КООРДИНАТНА СИСТЕМА. КООРДИНАТИ НА ТОЧКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Координатната система се състои от две прави линии, пресечени под прав ъгъл.

Точката им на пресичане наричаме начало на координатната система и обикновено я бележим с точка О.

Вертикалната ос наричаме ордината и я отбелязваме с у.

Хоризонтална ос наричаме абсциса и я отбелязваме с х.

Всяка точка има две координати.

Когато описваме дадена точка, на първо място записваме стойността по х и на второ място стойността по у.

Координатите по абсцисата надясно от т. О са положителни числа, а наляво от нея са отрицателни числа.

Координатите на точка по ординатата от т. О нагоре са положителни числа, а надолу са отрицателни числа.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Дайте наименование на всяка точка, която е връх на звездата.

Определете координатите на върховете на звездата.

Начертайте точките с координати: (-6; 2) (0; 7) (1; 0) (-10; 20)

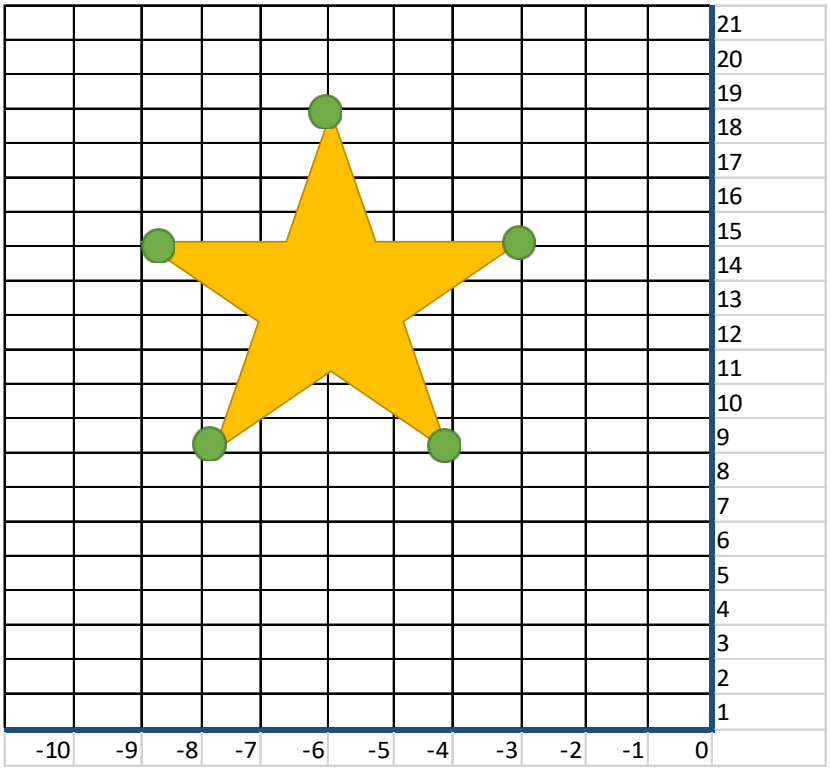

Задача: Намерете координатите на точките. Запишете ги.

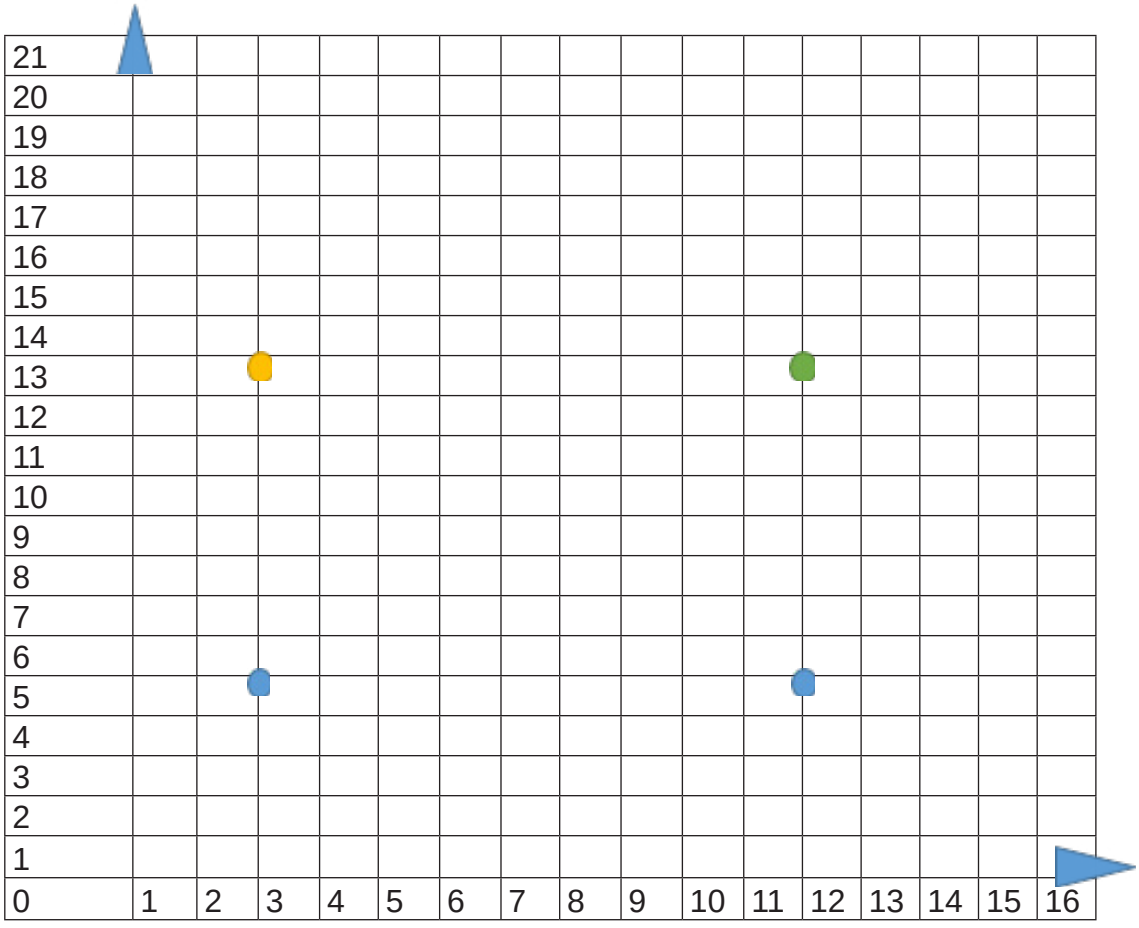

При свързването на точките коя геометрична фигура получихте?
Оцветете я.
Намерете лицето й.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Географската координатна система се използва за описване (определяне) на местоположението на дадена точка (обект) от повърхността на Земята спрямо познати ориентири.
Създаването и употребата на подобни системи е свързано с всички възможни области на живота, където познаването на точното местонахождение в точно определен момент е от съществено значение. Използва се и се прилага в превозните средства, във въздухоплаването и морския транспорт, метеорологията, астрономията и редица други.

Междупредметна връзка:
География и икономика. Физика и астрономия.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия. Онагледяване.
Запознава с Декартовата координатна система и елементите, свързани с нея.
Учене чрез практика – построяване на точки по зададени координати спрямо координатна система.
Определяне координатите на точка, изобразена върху числовата ос.
Оцветяване.
Намиране лице на геометрична фигура.

Помощни средства и технологии:
– геоборд
– адаптирани пособия за чертане и измерване

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Какво животно е нарисувано в квадратна мрежа?

Намерете лицето на животното, ако знаете, че всяко квадратче в квадратната мрежа има лице, равно на 1 кв. см.

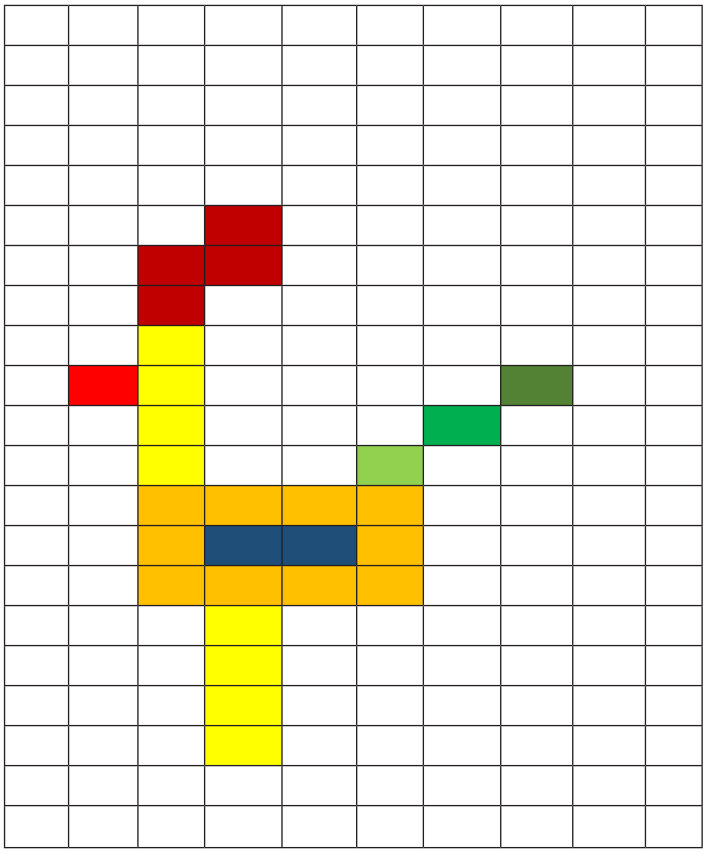

Нарисувайте животно по ваш избор в квадратна мрежа. Оцветете го, без да излизате от очертанията.

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 29

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ДЕЙСТВИЕ СТЕПЕНУВАНЕ С ЕСТЕСТВЕН СТЕПЕНЕН ПОКАЗАТЕЛ

Основно съдържание на урока за ученика:

Знаем, че $a+a+a+a+\ldots+a=m.a$

m на брой събираеми

но при $a.a.a.a.a.a\ldots a = a^n$

n пъти

Операция степенуване – произведение на n на брой еднакви множители, като всеки от тях е равен на „a“.

Чете се „a“ на степен „n“-та.

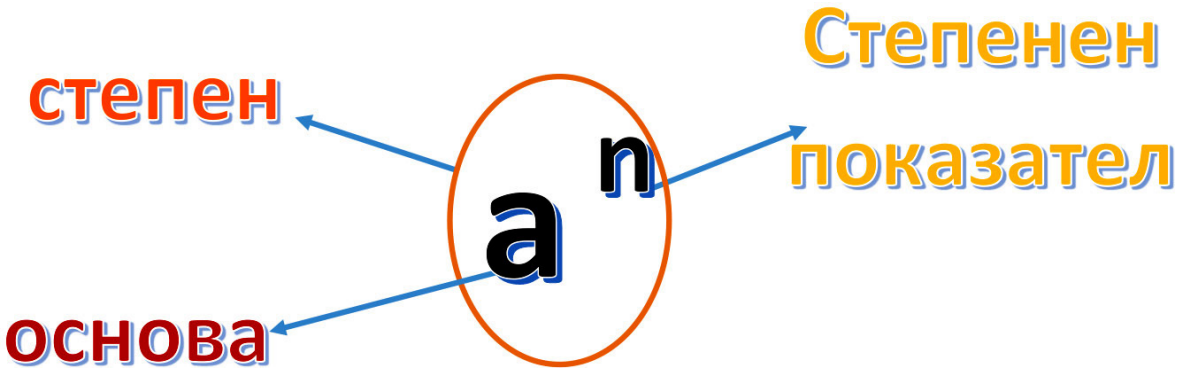

Числото „n” е естествено число и показва колко пъти да се умножи основата. Нарича се още степенен показател.

Числото „a“ се нарича основа на степента и се умножава толкова пъти по себе си, колкото показва степенният показател.

Отрицателно число, повдигнато на четна степен, дава като резултат положително число.

$$(-5)^2 = 25$$

Отрицателно число, повдигнато на нечетна степен, има за резултат отрицателно число.

$$(-2)^3 = -8$$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
15 минути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи
Ресурси, които могат да се използват за темата:

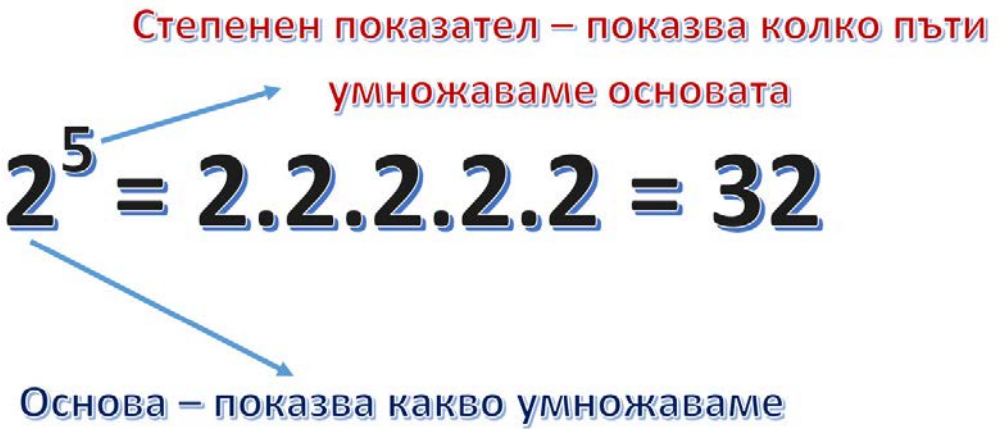

Задача: Извършете операцията степенуване и свържете с верния отговор.

3^2 =

4^4 =

5^3 =

6^2 =

2^5 =

1^7 =

256

32

1

9

36

125

Задача: Открийте грешките и ги оградете с червен цвят.

$2^2 = 4$	$8^2 = 65$	$3^4 = 81$
$2^4 = 18$	$1^2 = 1$	$2^6 = 64$
$3^3 = 27$	$3^3 = 9$	$11^1 = 11$
$7^2 = 49$	$5^3 = 15$	$4^2 = 8$

!!! В математиката операцията степенуване е много важна, тя се изпълнява преди операциите умножение и деление.

Задача: Като използвате горното правило, опростете изразите.
$1+ 3^2$ =

$2^3 – 12$ =

2. 4^2 - 12 =

1^4- 28 =

Задача: Запишете във вид на степен с основа 2.
16 =

64 =

32 =

8 =

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
При работа с големи числа за по-кратко **записване и сравняване** на резултатите се използват за записване степени**.**
Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.
Общуване – умения да разбираш и да бъдеш разбран.
Способност за спазване на основни правила в група и индивидуално.
Изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Междупредметна връзка:

В много задачи по **геометрия** се използват **свойствата на степените** – вътрешнопредметна връзка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Четене и записване на степени.

Представяне на произведение от равни множители като степен и обратно.

Пресмятане числена стойност на изрази, съдържащи степени, и правилно използване реда на действие.

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Запишете произведението във вид на степен. Свържете с верния отговор. Определете основата и степенния показател на всяка степен.

(-2) . (-2) . (-2) . (-2) . (-2) =

-2^5 $(-2)^5$

(-3) . (-3) . (-3) . (-3) =

-3^4 $(-3)^4$

Задача: Попълнете таблицата. Определете основата и степенния показател на всяка степен. Прочетете ги на глас.

2^1 =	3^1 =	4^1 =
2^2 =	3^2 =	4^2 =
2^3 =	3^3 =	4^3 =
2^4 =	3^4 =	4^4 =
2^5 =	3^5 =	4^5 =

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 30

Предмет, клас: Математика, 6. клас

Тема на урока:

УМНОЖЕНИЕ НА СТЕПЕНИ С РАВНИ ОСНОВИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Когато умножаваме степени с равни основи, пишем същата основа и събираме степенните показатели.

$$a^n . a^m = a^{n+m}$$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи

Групова дейност в класната стая:

(по кои теми и с какъв регламент е групирането)

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Запишете във вид на степен.

$3^1 . 3^3 =$

$66^8 . 66^{10} =$

$5^9 . 5^{21} =$

$17^2 . 17^4 =$

Задача: Пресметнете в цяло число.

$1^2 . 1^7 =$

$5^3 . 5^1 =$

$2^2 . 2^4 =$

$3^3 . 3^2 =$

Задача: Представете като степен.

$3^8 . 9 =$

$125 . 5^6 =$

$2^4 . 8 =$

$64 . 4^9 =$

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.

Общуване – умения да разбираш и да бъдеш разбран.

Способност за спазване на основни правила в група и индивидуално.

Изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Междупредметна връзка:

В много задачи по **геометрия** се използват **свойствата на степените** – вътрешнопредметна връзка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Четене и записване на степени.

Прилагане правилото за умножение на степени с равни основи.

Представяне на степен като произведение от степени.

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Изберете правилния отговор.

$3^3 . 3^6 =$

$6^5 . 6^4 =$

$2^6 . 2^7 =$

$(-2)^4 . (-2)^5 =$

$-2^4 . (-2)^5 =$

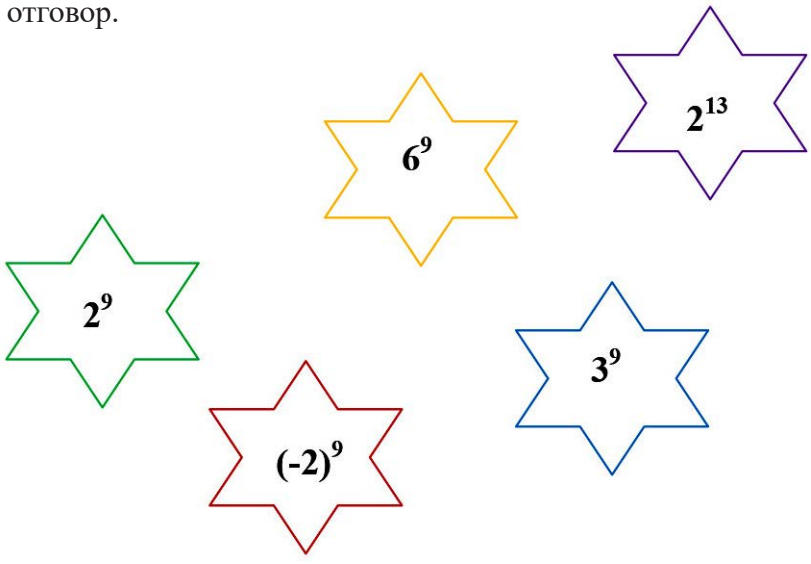

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен -Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 31

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ДЕЛЕНИЕ НА СТЕПЕНИ С РАВНИ ОСНОВИ.

Основно съдържание на урока за ученика:

$$5^3 . 5^6 = 5^9$$

$$5^6 = 5^9 : 5^3$$

$$5^9 : 5^3 = 5^{9-3}$$

$$5^{9-3} = 5^6$$

Когато разделяме степени с равни основи, пишем същата основа и изваждаме степенните показатели.

$$a^n : a^m = a^{n-m}$$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути за усвояване на теоретичния материал, 35 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Запишете правилния отговор в таблицата.

$7^{21} : 7^3 =$	
$6^9 : 6^1 =$	
$0{,}5^8 : 0{,}5^2 =$	
$(-12)^{15} : (-12)^{13} =$	
$4^9 : 4^8 =$	

Задача: Запишете в таблицата всички числа по-големи и по-малки от нула.

$11^3 : 11^2 =$

$(-8)^{25} : (-8)^{14} =$

$36^5 : 36^1 =$

$(-23)^{39} : (-23)^{27} =$

$37^{42} : 37^{13} =$

$(-44)^{16} : (-44)^{12} =$

по-големи от нула	по-малки от нула

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.

Общуване – умения да разбираш и да бъдеш разбран.

Способност за спазване на основни правила в група и индивидуално.

Изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Междупредметна връзка:

В много задачи по **геометрия** се използват **свойствата на степените** – вътрешнопредметна връзка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Четене и записване на степени.

Математическа диктовка.

Прилагане правилото за деление на степени с равни основи.

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Представете по три начина като деление на степени с равни основи.

Пример:

$4^{13} = 4^{17} : 4^4$

$4^{13} = 4^{14} : 4^1$

$4^{13} = 4^{26} : 4^{13}$

$(-3)^5$ =

9^{12} =

15^8 =

32^7 =

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 32

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

СТЕПЕНУВАНЕ НА СТЕПЕН

Основно съдържание на урока за ученика:

$$(a^n)^m = a^{n \cdot m}$$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути за усвояване на теоретичния материал, 25 минути за решаване на задачите, 5 минути разяснения на домашната работа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Пресметнете:

$(3^3)^2 =$

$(2^4)^2 =$

$(4^2)^2 =$

$(5^1)^3 =$

$(-1^{\ 3})^5 =$

$(-1^{\ 2})^{\ 4} =$

$(2^{\ 2})^3 =$

$(4^{\ 2})^1 =$

Задача: Представете във вид на степен.

$(((-5)^{\ 4})^{\ 2})^5 =$

$(((3)^{\ 1})^{\ 3})^7 =$

Задача: Представете като степен с основа 2.
$4 . 2^6 =$

$8 . 2^4 . 2 : 4^1 =$

$(2^3 . 8^4) . (16^9 : 16^8) =$

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.
Общуване – умения да разбираш и да бъдеш разбран.
Способност за спазване на основни правила в група и индивидуално.
Изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Междупредметна връзка:
Вътрешнопредметна връзка

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Четене и записване на степени.
Математическа диктовка.
Прилагане правилото за степенуване на степен (степени с основа рационално число и степенни показатели – естествени числа).
Пресмятане числената стойност на изрази, съдържащи степени.

Помощни средства и технологии:
– калкулатор (при необходимост)

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Кои от дадените изрази са равни помежду си?

$(-8)^5 : (-8)^3 =$
$2^6 : 2^1 =$
$4^{11} : 4^8 =$
$16^9 : 16^8 =$

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 33

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

СТЕПЕНУВАНЕ НА ПРОИЗВЕДЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Произведение степенуваме, като повдигаме на степента всеки от множителите.

$$(a \cdot b)^n = a^n \cdot b^n$$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Пресметнете.

$(3 \cdot 2)^2 =$

$(2 \cdot 4)^2 =$

$(4 \cdot 5)^2 =$

$(5 \cdot 1)^3 =$

Задача: Пресметнете:

$(-1 \cdot 3)^2 =$

$-(2 \cdot 3)^2 =$

$-(-4 \cdot 5)^2 =$

$(-1 \cdot 3)^3 =$

$-(2 \cdot 3)^3 =$

$-(-4 \cdot 5)^3 =$

Задача: Опростете израза.

$$\frac{(3^3)^2 \,.\, (4^3)^2}{(4 \,.\, 3^2)^6}$$

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.

Общуване.

Себеутвърждаване.

Способност за работа в екип – изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Междупредметна връзка:

Вътрешнопредметна връзка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Четене и записване на степени.

Математическа диктовка.

Прилагане правилото за степенуване на произведение (степени с основа рационално число и степенни показатели – естествени числа).

Пресмятане числената стойност на изрази, съдържащи степени.

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: На колко е равен изразът:

$$(2 \,.\, x \,.\, y)^5 = ?$$

А) $10 \,.\, x \,.\, y$ Б) $32 \,.\, x^5 \,.\, y^5$ В) $32 \,.\, x \,.\, y^5$ Г) $32 \,.\, x^5 \,.\, y$

$$(3 \,.\, x \,.\, y)^4 = ?$$

А) $12 \,.\, x \,.\, y$ Б) $81 \,.\, x \,.\, y^4$ В) $81 \,.\, x^4 \,.\, y$ Г) $81 \,.\, x^4 \,.\, y^4$

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 34

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

СТЕПЕНУВАНЕ НА ЧАСТНО

Основно съдържание на урока за ученика:

Частно степенуваме, като повдигаме на дадената степен делимото и делителя.

$$(a : b)^n = a^n : b^n,\ b \neq 0$$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
10 минути за усвояване на теоретичния материал, 35 минути за решаване на задачите.

Групова дейност в класната стая:
(по кои теми и с какъв регламент е групирането)

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Извършете делението и попълнете празните клетки.

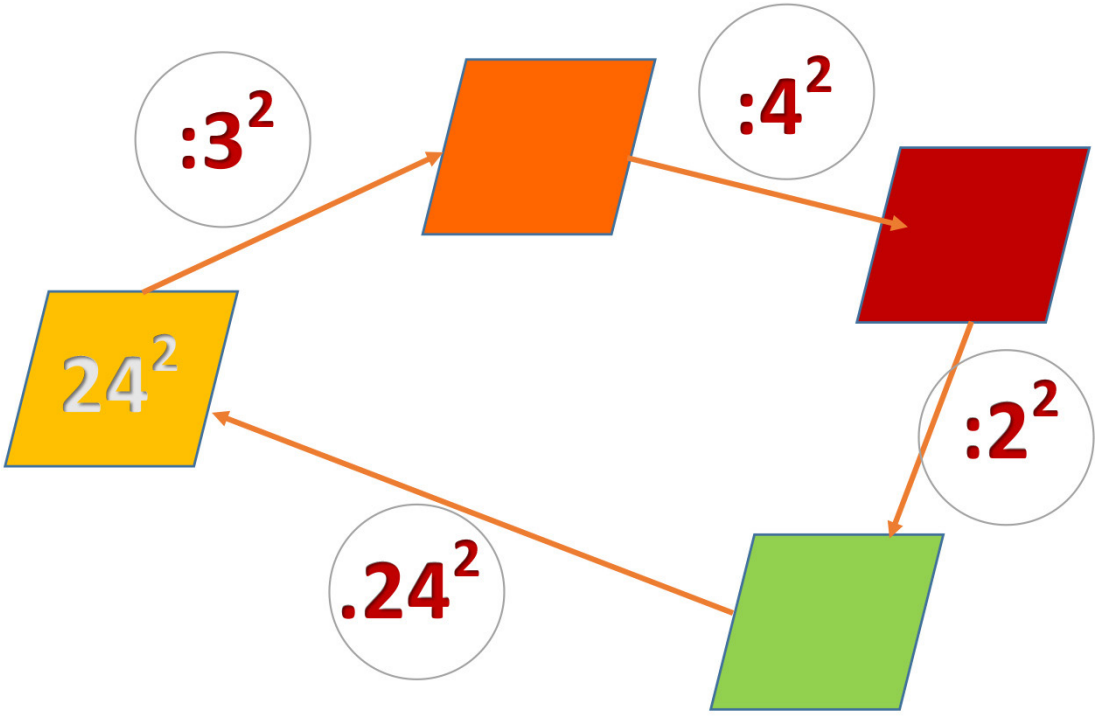

Задача: Представете във вид на степен.

$8^{10} : 2^{10} =$

$(-6)^8 : (-3)^8 =$

$25^{30} : 15^{30} =$

$(-82)^{16} : (-41)^{16} =$

$3{,}4^{22} : 7^{22} =$

$(-1{,}8)^{33} : 0{,}9^{33} =$

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.

Общуване.

Себеутвърждаване.

Способност за работа в екип – изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Междупредметна връзка:

Вътрешнопредметна връзка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Четене и записване на степени.

Математическа диктовка.

Прилагане правилото за степенуване на частно.

Записване на частно от степени като степен.

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Представете като степен частното.

$\frac{25}{64} =$

$\frac{49}{4} =$

$\frac{8}{27} =$

$\frac{1}{32} =$

$\frac{16}{81} =$

$\frac{27}{125} =$

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 35

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

СТЕПЕН С НУЛЕВ И СТЕПЕН С ЦЯЛ ПОКАЗАТЕЛ

Основно съдържание на урока за ученика:

Важни свойства при степенуването:

$$a^0 = 1$$

$$a^1 = a$$

$$a^{-n} = \frac{1}{a^n}$$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути за усвояване на теоретичния материал, 35 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Пресметнете.

26^0 =

$(-5)^{-2}$ =

1105^0 =

$(-8)^{-1}$ =

$\left(\frac{4}{3}\right)^{-3}$ =

$\left(\frac{1}{2}\right)^{-4}$ =

16^1 =

$(3^0)^{14}$ =

Задача: Запишете степента като десетична дроб.

$1{,}6 \cdot 10^{-3} =$ **$15 \cdot 10^{-2} =$**

$1238 \cdot 10^{-7} =$ **$34258 \cdot 10^{-5} =$**

$0{,}5 \cdot 10^{-4} =$ **$2{,}88 \cdot 10^{-1} =$**

Задача: Превърнете степените в обикновена дроб.

$10^{-6} =$ **$9^{-2} =$** **$6^{-20} =$**

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.

Общуване.

Себеутвърждаване.

Способност за работа в екип – изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Междупредметна връзка:

Вътрешнопредметна връзка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия (степен с нулев показател, степен с цял отрицателен показател).

Свойства на степените с цял показател.

Пресмятане на изрази, съдържащи степени с цял показател.

Помощни средства и технологии:

– калкулатор (при необходимост)

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Кое е излишното?

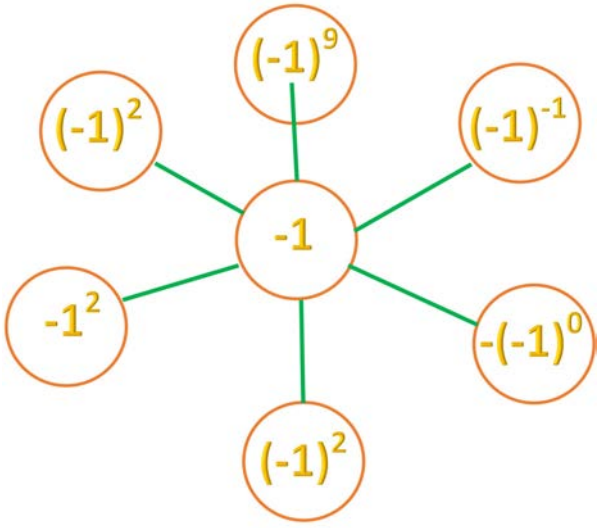

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 36

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ПИТАГОРОВА ТЕОРЕМА

Основно съдържание на урока за ученика:

За всеки правоъгълен триъгник е в сила правилото, че сборът от квадратите на двата катета е равен на квадрата на хипотенузата.

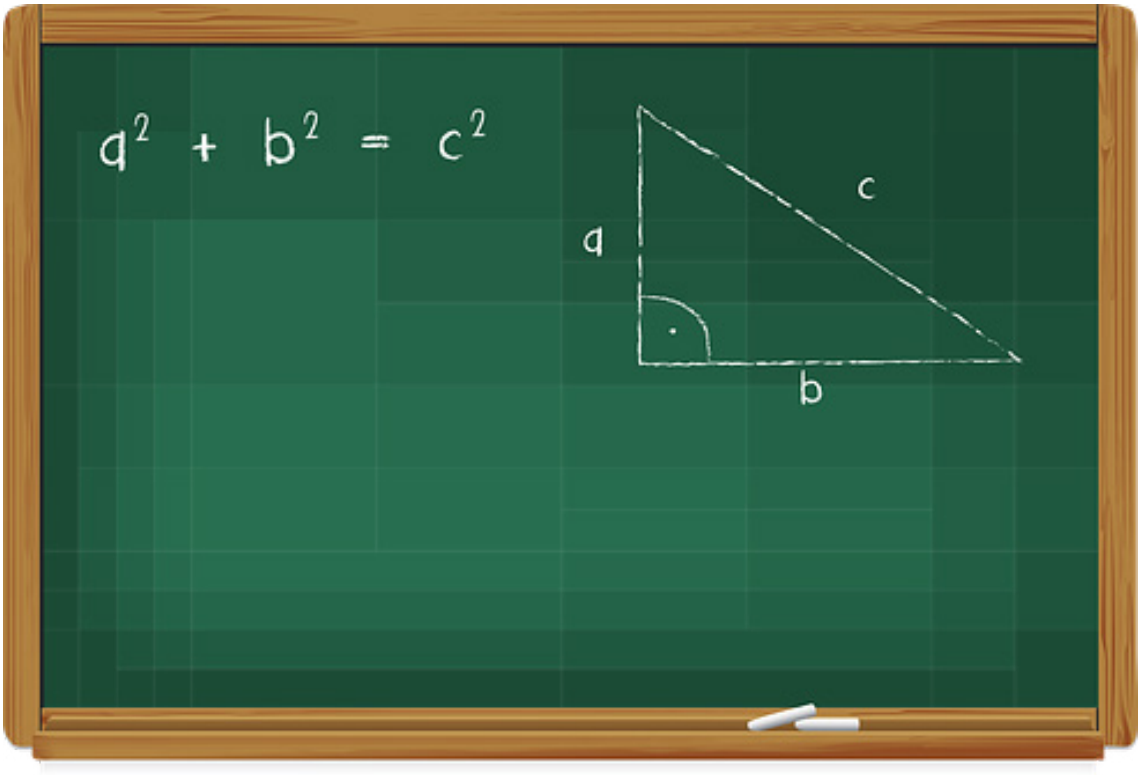

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути за усвояване на теоретичния материал, 35 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Изгледайте симулацията на Питагорова теорема.

https://www.videoman.gr/bg/38042

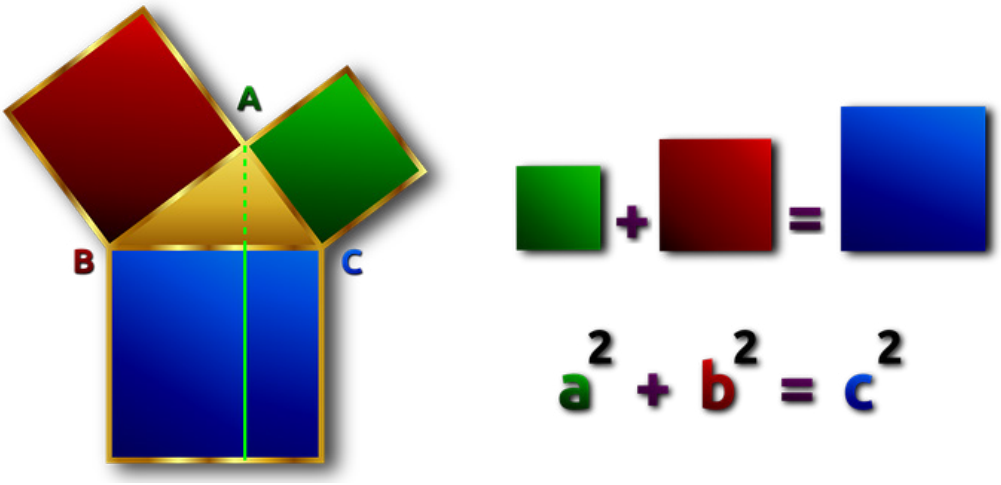

Задача: Пожарна е извикана да потуши пожар в запалена къща. Пожарникарят, който бил на смяна, опрял стълбата си върху горящата къща, висока 8 м. Дължината на пожарната кола е 6 метра. Намерете колко метра е разпънал стълбата си пожарникарят.

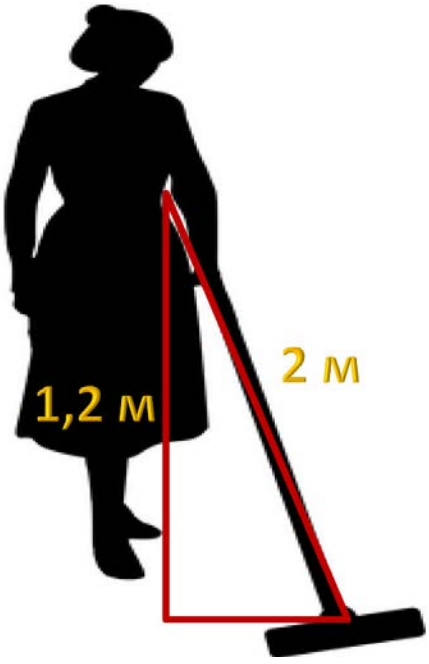

Задача: Мария иска да си купи удобна подочистачка, с която да почиства дома си. Разгледайте размерите на изображението и изчислете на какво разстояние ще почиства Мария с подочистачката?

Задача: По данните на чертежа намерете на какво разстояние от сградата е засадено дървото.

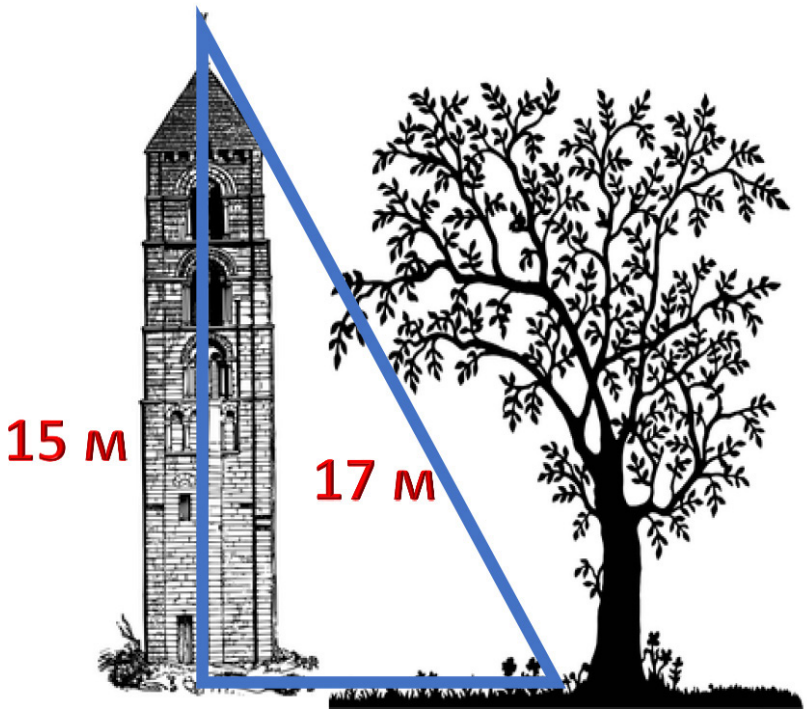

Задача: По данните на чертежа намерете на каква височина е хвърчилото.

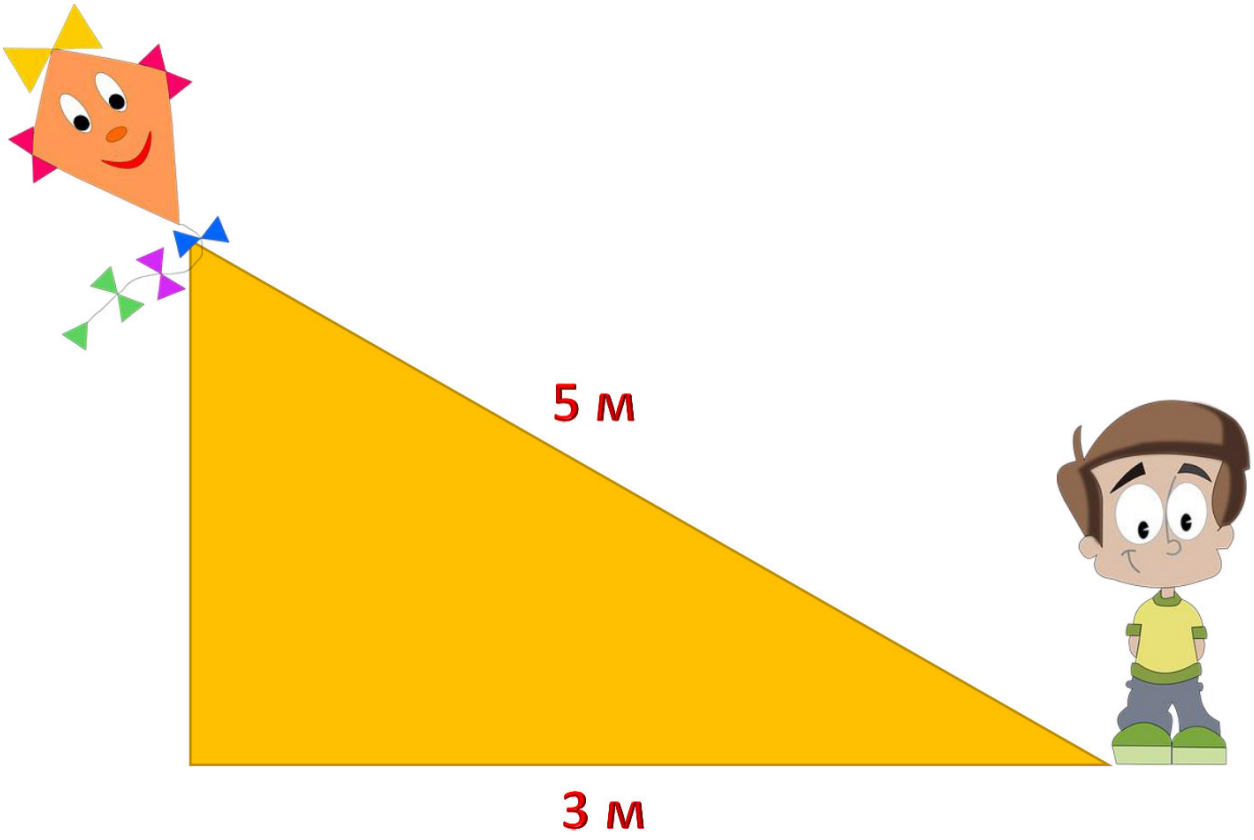

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Задачите с триъгълник намират голямо практическо приложение в живота.

Да се развиват умения за участие в речево общуване.

Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Да се развиват способностите на ученика.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Онагледяване (използване на конкретни примери, схеми, снимки и компютърни анимации)

Актуализиране на стари знания.

Намиране неизвестна страна на правоъгълен триъгълник при дължини на страните.

Прилагане на Питагоровата теорема в различни ситуации.

Помощни средства и технологии:

– мултимедия

– калкулатор (при необходимост)

– адаптирани пособия за чертане и измерване

– геоборд,

– УИКИ – тактилни пръчици

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Начертайте правоъгълен триъгълник.

Измерете страните му.

Проверете в сила ли е Питагоровата теорема.

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 37

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

РЕШАВАНЕ НА УРАВНЕНИЕ ОТ ВИДА: A . X + B = 0

Основно съдържание на урока за ученика:

Уравнението е равенство, съдържащо буква, на която трябва да намерим стойността.

Коренът на уравнението е число, което при заместването му се получава правилното числово равенство.

Да решим едно уравнение означава да намерим всички негови корени или да установим, че няма.

Важно правило: При уравненията, когато прехвърляме число или буква от едната страна на равенството в другата, ние прехвърляме с обратен знак (т. е. ако знакът е „+“, от другата страна на равенството става „-“, и обратно).

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Събиране: a + b = c

7 + x = 15 x = 15 - 7 x = 8	x + 8 = 15 x = 15 - 8 x = 7	7 + 8 = x x = 15

Задача: Изваждане: c - a = b

23 – x = 17 x = 23 - 17 x = 6	x – 6 = 17 x = 17 + 6 x = 23	23 – 6 = x x = 17

Задача: Умножение: a . b = c

4 . x = 64 x = 64 : 4 x = 16	x . 4 = 64 x = 64 : 4 x = 16	4 . 16 = x x = 64

Задача: Деление: c : b = a

48 : x = 6 x = 48 : 6 x = 8	x : 8 = 6 x = 6 . 8 x = 48	48 : 8 = x x = 6

Задача: Проверете числото 2 корен ли е на някое от уравненията?

$$x + 3 = 5$$

$$4x - 3 = 1$$

$$3x + 13 = 16$$

$$10x - 11 = 9$$

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.
Да се развиват способностите на ученика.
Умения за участие в речево общуване.
Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.
Добре организираната самостоятелна работа спомага за усвояване на знанията, които са основа за формиране на умения и навици.

Междупредметна връзка:

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждането на новото понятие „уравнение “.
Решаване на уравнения с едно неизвестно.
Прилагане правилото за решаване на уравнение от вида $a \,.\, x + b = 0$

Помощни средства и технологии:
– калкулатор (при необходимост)

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Посочи вярното решение.

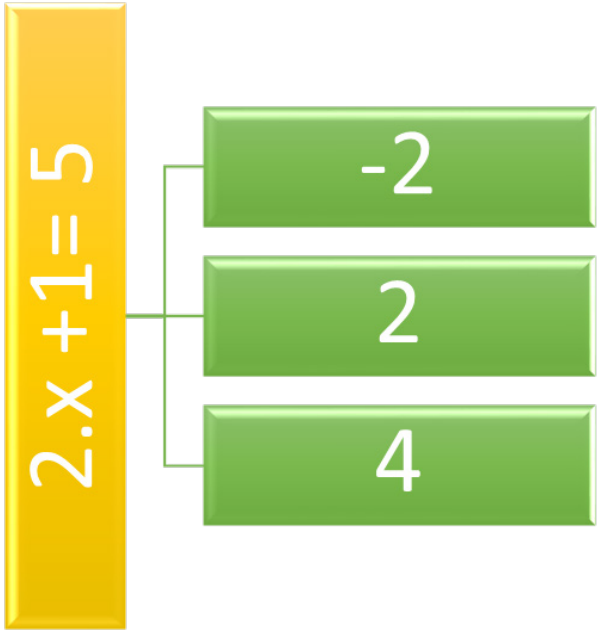

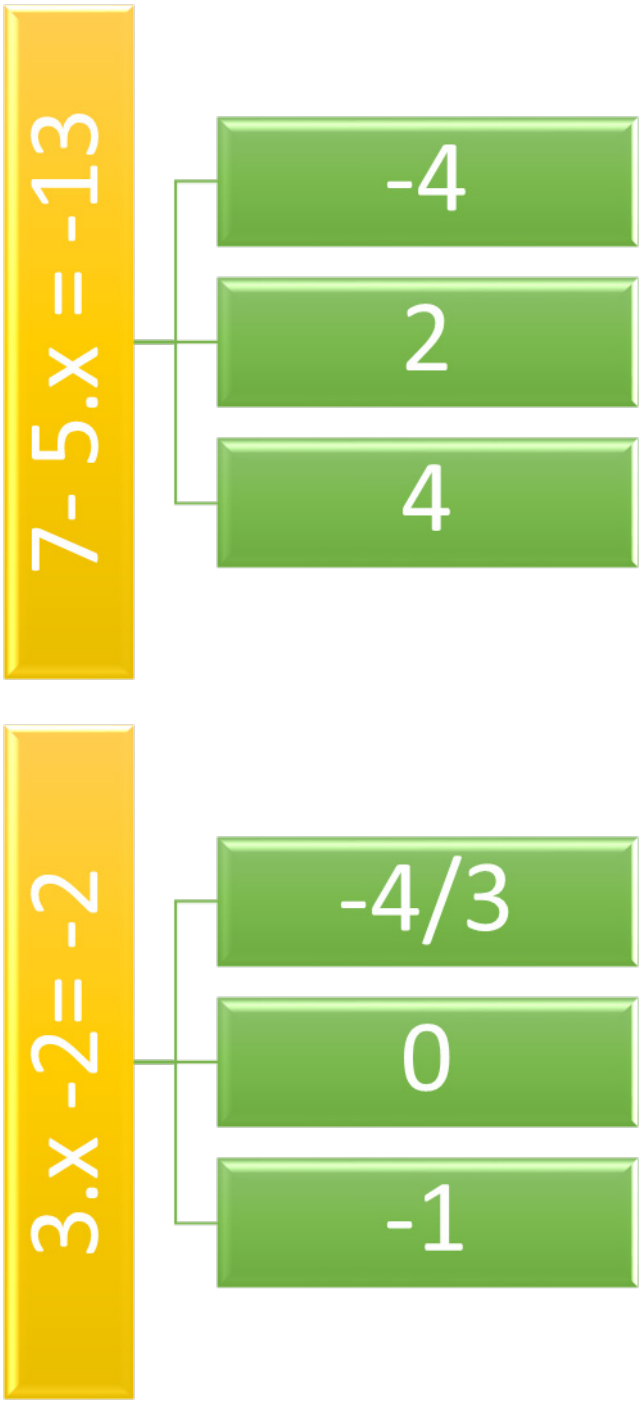

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 38

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ОТНОШЕНИЕ. ПРОПОРЦИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Отношение – частното на две числа се нарича тяхно отношение.

Внимание! С нула не се дели!!!

Пропорция – две равни отношения, които са свързани с равенство, образуват пропорция.

$$\frac{a}{b}=\frac{c}{d} \quad \Longleftrightarrow \quad a:b=c:d$$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
10 минути за усвояване на теоретичния материал, 35 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Ако във вашия клас броят момичета е....., а броят момчета е.....
Какво е отношението момчета : момичета?
Какво е отношението на плодовете?

1) 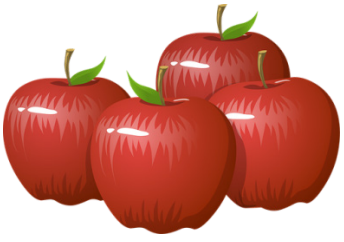 **и**

2) 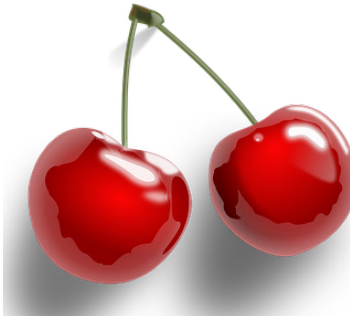 **и**

3) 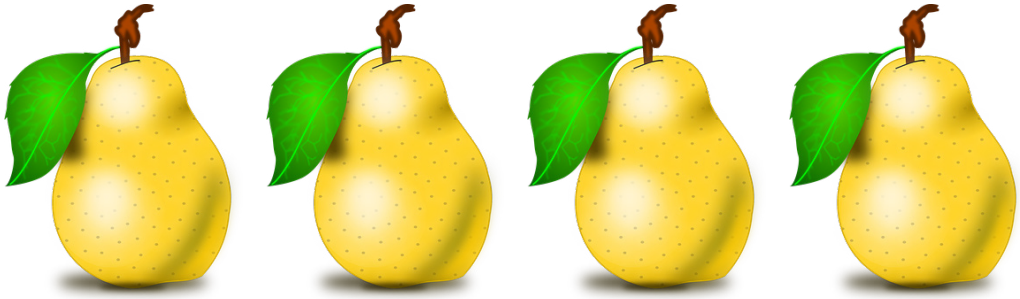

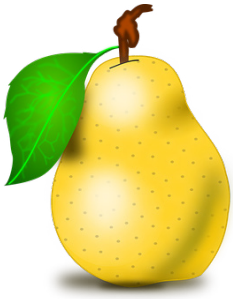 и

Задача: Сладкар трябвало да направи торта за двегодишния рожден ден на едно дете. В нея трябвало да прибави 300 грама захар и 600 грама брашно.

Намерете отношението на захарта към брашното в рецептата на тази торта.

Задача: Един успоредник има страни 8 см и 4 см, а окръжност има радиус 5 см. Намерете отношението на дължината на окръжността към обиколката на успоредника.

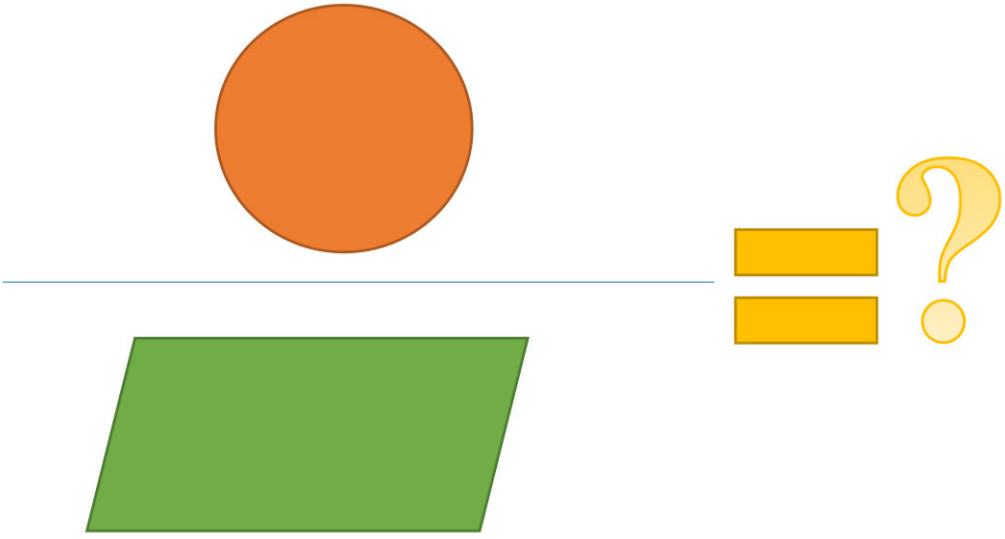

Задача: Проверете пропорция ли са равенствата.

А) $\frac{32}{8} = \frac{28}{7}$

Б) $\frac{15}{3} = \frac{10}{2}$

В) $\frac{30}{5} = \frac{10}{2}$

Г) $\frac{16}{2} = \frac{24}{3}$

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Добра комуникация – умения за слушане.

Възприемане и разделяне на обекти и предмети от заобикалящата среда.

Създаване на количествени представи.

Самостоятелност.

Способност за работа в екип – изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Междупредметна връзка:

Природни науки. География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане и запознаване с новите понятия „отношение“, „пропорция“.

Решаване задачи, свързани с деление на количество в дадено отношение.

Решаване на практически задачи чрез съставяне на пропорция.

Помощни средства и технологии:

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Във вашата фамилия (семейство) има .....броя мъже и .....броя жени.

Намерете отношението **жени : мъже** = ?

Опитайте се да намерите отношението **врати : прозорци** в жилището, в което живеете?

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 39

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

ОСНОВНО СВОЙСТВО НА ПРОПОРЦИИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Основното свойство на пропорциите е:

$$\frac{a}{b} = \frac{c}{d} \iff a.d = c.b$$

a, d – крайни членове

b, c – средни членове

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути за усвояване на теоретичния материал, 35 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Знаете ли, че пропорцията представлява нещо такова:

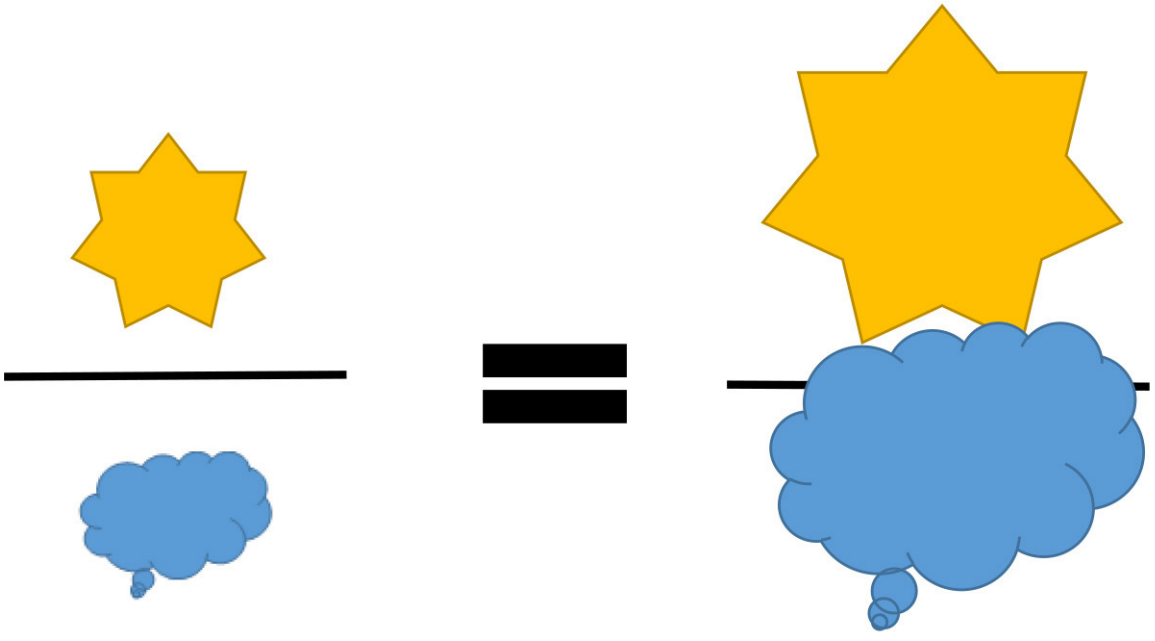

Задача: Намерете вярната пропорция.

а) 2 : 3 = 5 : 10 **б) 12 : 18 = 10 : 15**

в) 6 : 12 = 8 : 4 **г) 24 : 36 = 3 : 2**

Задача: Намерете неизвестния член, като използвате основното свойство на пропорциите.

10 : x = 6 : 3

x : 5 = 6 : 10

10 : 6 = x : 3

6 : 3 = 10 : x

x : 6 = 5 : 10

5 : x = 3 : 6

6 : 10 = x : 5

5 : 3 = 10 : x

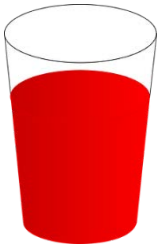

Задача: За да приготвим сироп от вишни, е необходимо 1 литър концентрат от вишни да се разреди с 10 литра вода. На 70 литра вода колко концентрат трябва да се сложи?

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Добра комуникация – умения за слушане.

Възприемане и разделяне на обекти и предмети от заобикалящата среда.

Създаване на количествени представи.

Самостоятелност.

Способност за работа в екип – изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Междупредметна връзка:

Природни науки. География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на понятията „членове на пропорция“.
Запознаване и прилагане основното свойство на пропорциите.
Четири числа да образуват пропорции се илюстрира чрез решаване на конкретни примери.
Цветовите откроявания, илюстрации на задачите, подходящите снимки и схеми подпомагат зрителното възприемане и осмисляне на учебното съдържание.
Формиране на умения за намиране неизвестен член на пропорция.
Прилага знанията за пропорции в практически задачи.

Помощни средства и технологии:

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Попълнете изречението:
Равенството на две отношения се нарича .....
Намерете неизвестния член на пропорцията.

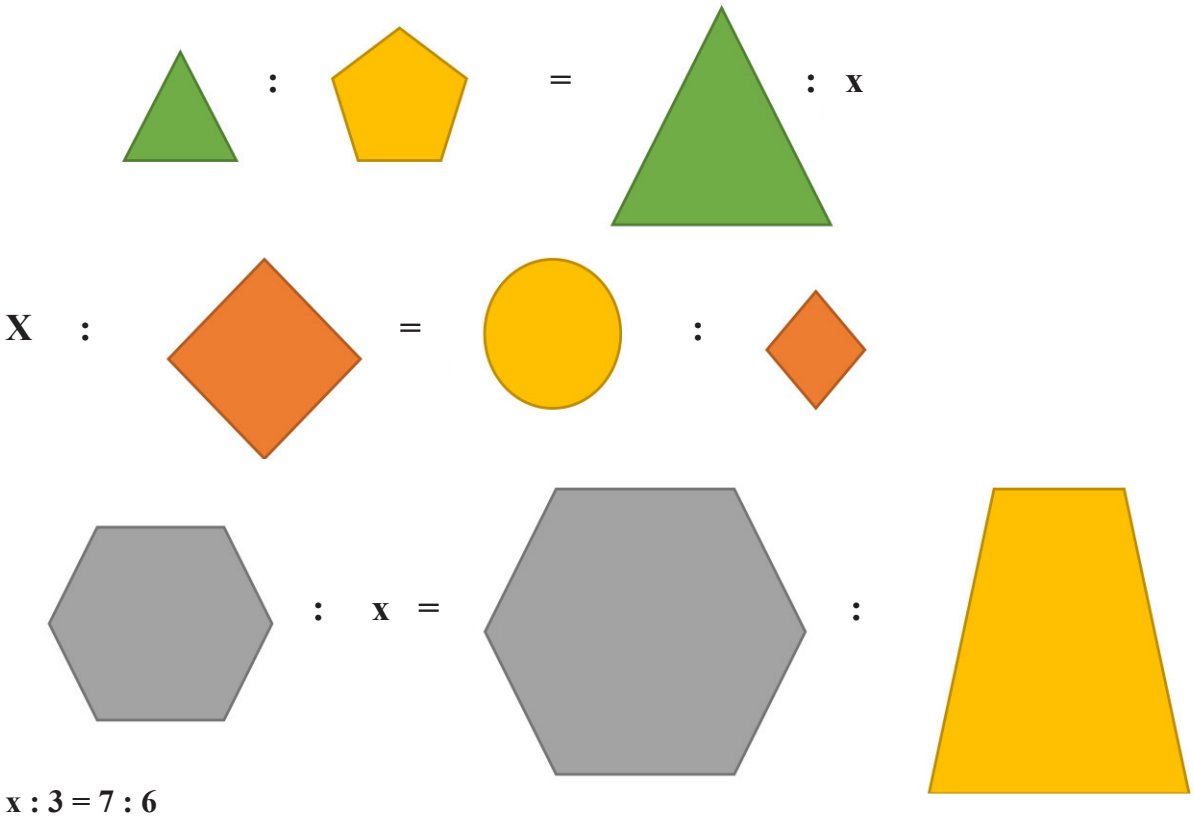

x : 3 = 7 : 6
7 : 14 = 16 : x, използвайки основото свойство на пропорциите.

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 40

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

РАЗЧИТАНЕ НА ДАННИ, ПРЕДСТАВЕНИ ЧРЕЗ ДИАГРАМИ И ГРАФИКИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

Темата се представя чрез решаване на задачи, 5 минути разяснение по домашната работа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: На диаграмата са дадени различни измервани температури в град Казанлък по месеци.

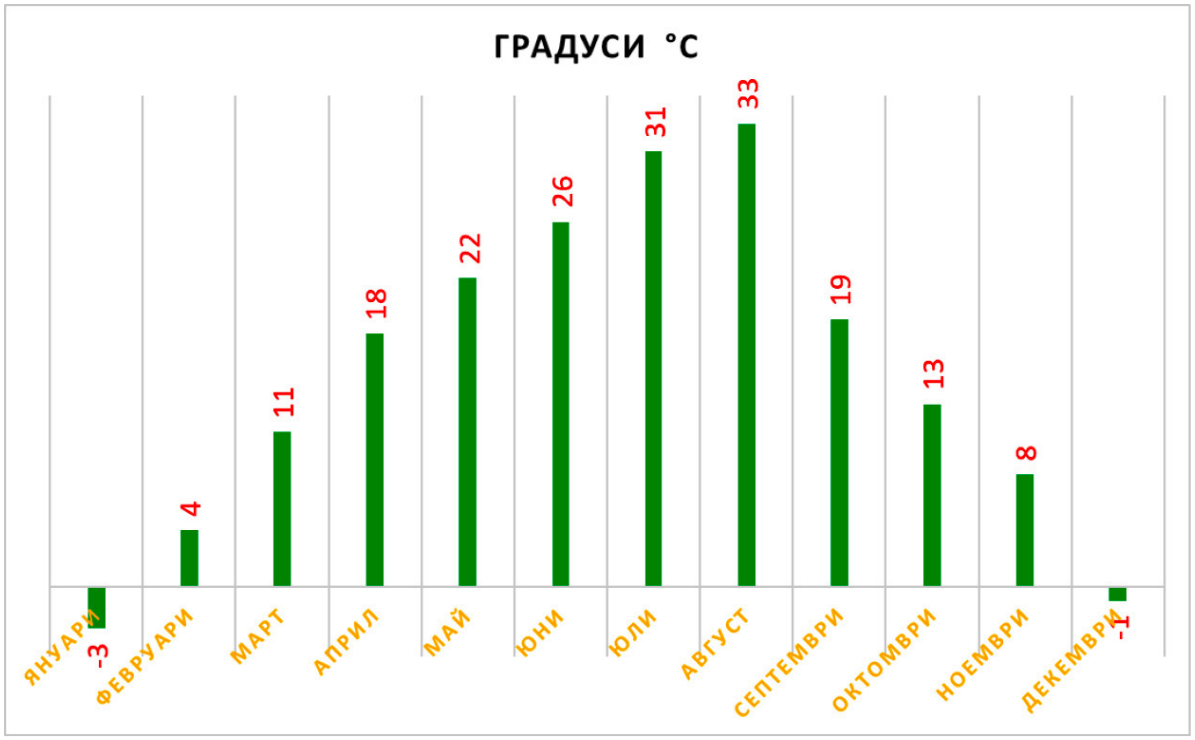

Намерете:

а) през кой месец температурата е най-ниска?

б) каква е средната температура през първите три месеца на годината?

в) каква е средната температура през второто полугодие на годината?

г) каква е средната температура за разглежданата година?

Задача: Трима туристи си поставили за цел да покорят един връх. Всеки турист вървял с различно темпо и покорил за различно време върха. Ако пътят е 6 км, намерете средната скорост на всеки турист според времето от диаграмата.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Математиката е наука, която намира широко приложение във всички области на човешката дейност. Всеки човек пресмята и преглежда извлечения от битови сметки, промоции и покупки в магазини, отразени и описани в проценти, отношения и действия между числа. Във всекидневната си работа – строители, архитекти, конструктори, физици, химици и много други професии, работят с графики, таблици, диаграми.
Затова трябва да умеем да решаваме задачи с практико-приложен характер.
Сюжетното разнообразие на задачите подпомага формирането на различниумения – математически, дигитални и не на последно място – социални и граждански.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата. География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на новите понятия, онагледяване.
Първоначално се разглежда представянето на информация, обобщена в таблица, а след това чрез колонна и кръгова диаграма.
Откриване, сравняване и организиране на необходимата информация, зададена чрез диаграми и таблици.
Намиране решение на реалната ситуация.(практически задачи)

Помощни средства и технологии:
– високотехнологично помощно средство (компютър, лаптоп)
– адаптиран пергел

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Собственикът на една сладкарница решил да запише нейната посещаемост през седмицата.

	понеделник	вторник	сряда	четвъртък	петък
Сутрин	**6**	**8**	**11**	**5**	**7**
Обед	**10**	**4**	**7**	**8**	**12**
Вечер	**14**	**17**	**19**	**22**	**26**

1. Постройте кръгова диаграма, показваща клиентите сутрин, обед и вечер през седмицата.
2. Постройте кръгова диаграма за сряда, показваща клиентите сутрин обед и вечер.

За построяването на диаграмите можете да използвате MS Excel.

3. Попълнете липсващите думи в текста.

Най-малко клиенти в сладкарницата е имало в четвъртък на.....(по кое време от деня).

Най-много клиенти през седмицата в сладкарницата е имало в.....(кой ден от седмицата).....(по кое време на денонощието).

Сутрин най-много хора е имало в сладкарницата в .....
и най-малко хора в.....

По обед най-много хора е имало в сладкарницата в .....
и най-малко хора в.....

Вечер най-много хора е имало в сладкарницата в.....и най-малко хора в.....

Общ брой клиенти за цялата седмица

Посетили сладкарницата сутрин са:.....

Посетили сладкарницата по обед са:.....

Посетили сладкарницата вечер са:.....

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 41

Предмет, клас: Математика, VI клас

Тема на урока:

СРЕДНО АРИТМЕТИЧНО

Основно съдържание на урока за ученика:

Средно аритметично е сумата на няколко числа, разделена на техния брой.

$$\text{СРЕДНОАРИТМЕТИЧНО} = \frac{\text{СУМАТА НА ЧИСЛАТА}}{\text{БРОЯ НА ЧИСЛАТА}}$$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
10 минути за усвояване на учебния материал, 35 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: В едно малко училище работят 9 учители.
Каква е средната възраст на учителите, работещи в училището? Закръглете до цяло число.

Възраст на учителя	Брой учители на тази възраст
24	1
31	1
36	1
38	1
42	1
45	1
48	1
53	1
59	1

Задача: В болницата на едно отделение по ортопедия работят лекари, медицински сестри и санитари. Разгледайте в таблицата тяхното месечно възнаграждение.

Заплата лекар в левове	**Брой лекари**	**Заплата медицинска сестра в левове**	**Брой медицински сестри**	**Заплата санитар в левове**	**Брой санитари**
1120	1	880	1	680	2
1080	3	845	4	673	2
1055	2	820	2	662	3

1035	1	815	1	658	1
985	1	800	2	657	1

Намерете колко общо лекари работят в отделението.

Намерете колко е средната заплата на един лекар в отделението.

Какъв е разходът за заплати на санитарите за един месец в това отделение?

Намерете колко е средната заплата на една медицинска сестра в отделението.

А на санитар?

Изчислете колко лева се отделят за изплащането на месечната заплата на всички работещи в това отделение.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Много често в разговори с приятели и познати се задават следните въпроси:
„Колко хиляди километра годишно средно измнаваш с колата си?“
„Колко е месечната ти сметка за ток – средно?“
„Колко пари средно на месец даваш за лекарства?“ и т. н.
Животът сам ни е наложил търсенето на средни стойности.

Междупредметна връзка:
Природни науки География и икономика. Вътрешнопредметна връзка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
С примери и задачи се учим:
– да намираме средно аритметично на няколко числа
– да решаваме задачи от средно аритметично на числа
– да разчитаме данни в таблици и диаграми и намираме средните им стойности

Помощни средства и технологии:
– калкулатор (при необходимост)

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Килограм череши има различни цени в магазините на различните градове. В таблицата са дадени тези цени. Намерете средната цена на килограм череши. Закръглете до цяло число.

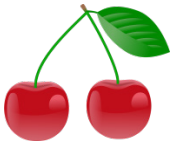

Магазин, град	Цена за килограм в левове
София	6,00
Благоевград	1,80
Петрич	1,50
Кюстендил	1 ,00
Силистра	3,90
Пловдив	4,40
Бургас	5,50
Стара Загора	3,00
Варна	3,80

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева
старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 42

Предмет, клас: Математика, VI клас
Тема на урока:
ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДАННИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Със задачите от работните листове учениците систематизират знанията си за представяне на данни – описателно, графично, таблично, както и решаване на текстови задачи, свързани с обработката на данни (работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана **задача)**

Времево разпределение:
15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебният час се провежда около езеро. Там учениците се разделят на групи и получават работните листове. В тях е необходимо да направят и попълнят таблица и графика според измислената от тях класификация, като опишат в нея признаците, по които ще класифицират видовете птици. След това трябва графично да изобразят събраните данни в графика или диаграма. Когато извършат зададените им действия, могат да обсъдят причините, поради които съществуват различните признаци, характеризиращи птиците.

Работен лист

1.1. Уважаеми ученици, в таблицата към задачата имате изброени видове птици. Като използвате телефоните си, открийте коя снимка на коя птица отговаря и я запишете под нея.

....

1.2. В таблицата са дадени данните за теглото и дължината на размаха на крилете на няколко вида птици. Трябва да сравните данните и да установите кои са най-едрите и най-дребните представители. Внимавайте с мерните единици!

Номер на птица	Вид птица	Средно тегло	Максимален размах на крилете
1	Ням лебед	**11 кг**	**2,4 м**
2	Белочела гъска	**2,3 кг**	**1,6 м**
3	Червеногуша гъска	**1,3 кг**	**1,25 м**
4	Зеленоглава патица	**1,3 кг**	**95 см**
5	Лиска	**900 г**	**80 см**
6	Синигер	**18 г**	**25 см**
7	Индийско шаварче	9 г	**18 см**

Номер на птицата	Подреждане на птиците според теглото им в низходящ ред.

1.3. Проверете колко е размахът на ръцете на един от Вас. Определете до кой представител са най-близки Вашите резултати.

Размах на ръцете на.....

Доближава се по максималния размах на крилете до.....

1.4 Създайте диаграмите на компютър или нарисувайте сцени от тяхното наблюдение.

В края на урока ученици от всяка група представят своята работа.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Създава реални образи по наблюдение, памет, впечатление и въображение. Формира обобщена представа за най-важните визуални особености на обекти и предмети.

Работи самостоятелно и в група, като използва определени средства и техники.

Междупредметна връзка:

Природни науки. Български език и литература.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Наблюдение.

Дискусия за избор на подходящ начин за представяне на данни в таблици.

Прилагане на усвоени знания – графики и диаграми

Представяне на емпирични данни с различни средства и интерпретиране на данните.

Помощни средства и технологии:

високотехнологично помощно средство (компютър, лаптоп)

адаптиран пергел

Домашна работа и участие на семейството:

Разкажете писмено за наблюденията си по време на часа и направете илюстрация по текста.

Изготвил: старши учител по математика Екатерина Йовчева

старши учител, ресурсен Даниела Михалева

Математика VII клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение в геометрията. Основни геометрични фигури – измервания. Отсечка .. 539

Основни геометрични фигури и построения. Ъгъл 543

Съседни ъгли, противоположни ъгли. Перпендикулярни прави 548

Ъгли, получени при пресичането на две прави с трета 552

Триъгълник 556

Медиана, ъглополовяща и височина в триъгълник 560

Сбор на ъглите в триъгълник 565

Външен ъгъл на триъгълник 568

Равнобедрен триъгълник. Равностранен триъгълник 572

Перпендикуляр от точка до права 575

Медиана към хипотенузата в правоъгълен триъгълник 579

Числови неравенства 583

Неравенства между страни и ъгли в триъгълника 587

Неравенство на триъгълника 590

Успоредник. Свойства 592

Правоъгълник. Свойства 595

Ромб 598

Квадрат 601

Успоредник – обобщение 605

Организиране и представяне на данни.

Построяване и интерпретиране на кръгови диаграми 615

Адаптиран план на урок 1

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

ВЪВЕДЕНИЕ В ГЕОМЕТРИЯТА.
ОСНОВНИ ГЕОМЕТРИЧНИ ФИГУРИ – ИЗМЕРВАНИЯ. ОТСЕЧКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Точка – точката е фигура, която няма дължина, площ или обем. Тя няма начало и край, но е начало или край на друга фигура. Името на една точка отбелязваме с главна латинска буква.

Права линия – правата линия е безкрайна, тя няма начало и край. За да дадем име на една права линия, използваме малки латински букви.

Отсечка – част от права линия, която има начало и край. Четенето и записването на отсечки става от ляво на дясно.

Разстоянието между началото и края на една отсечка се нарича **нейна дължина.**

Сбор на отсечки – когато съберем дължините две или няколко отсечки.

Разлика на отсечки – когато от по-голямата отсечка изваждаме дължината на по-малката отсечка.

Равнина – три точки, които не лежат на една права, образуват равнина.

Лъч – част от права линия, която има начало, но няма край и има посока.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
15 минути за усвояване на теоретичния материал, 30 минути за решаване на задачите..

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Измерете дължините на червените линии.

Запишете в сантиметри на посоченото място.

Съберете всички отсечки, какъв сбор получихте?

Начертайте отсечка, равна на сбора на всички отсечки.

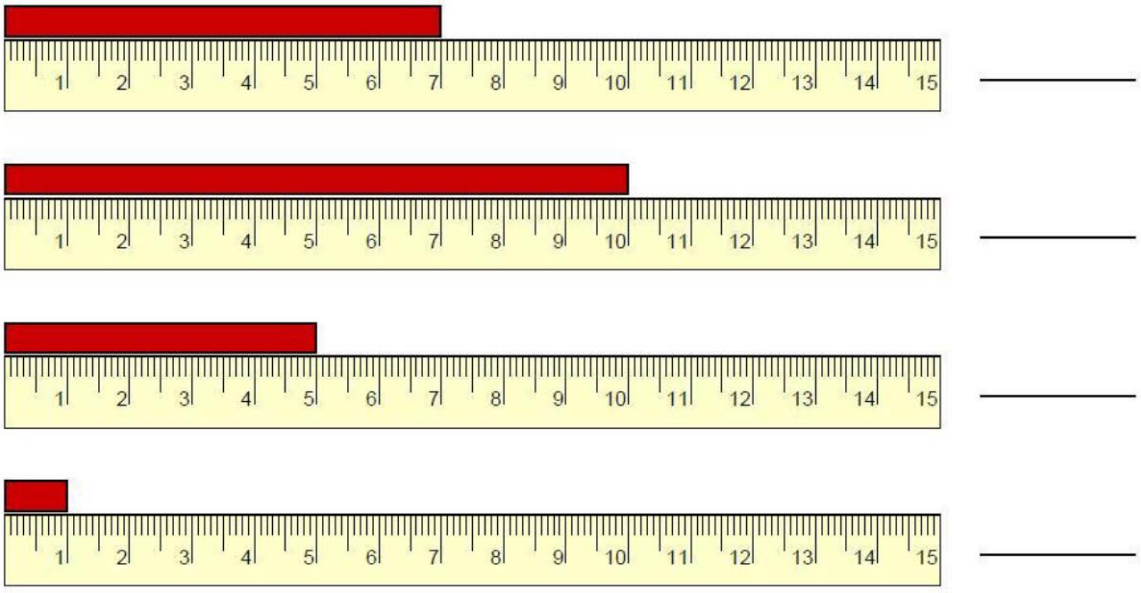

На снимките са представени:

А) Дърво. Измерете височината на дървото в милиметри. Запишете.

Отговор: Дървото има височина ..... мм.

Б) Гъби. Измерете в милиметри височината на втората по височина гъба. Запишете.

Отговор: Втората по големина гъба е висока …….. мм.

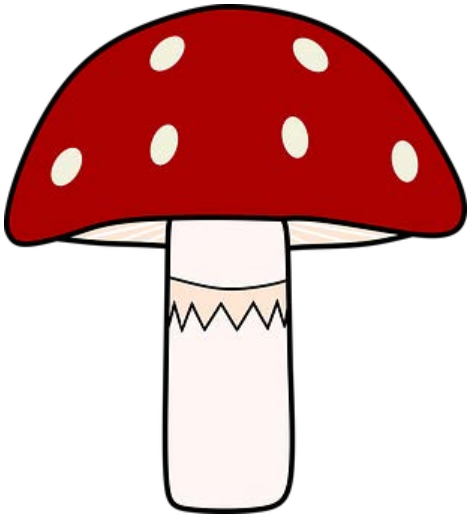

Задача: Изберете си три точки, като използвате определението за равнина.
Свържете точките и определете равнината, като дадете имена на точките.
Обозначете ги върху дадената гъба.

…….....…….....

…….....…….....

…….....…….....

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Решават се различни проблеми, свързани с измерване от различни области в живота. Измерване на предмети, измерване на ръст и др.
Умения за спазване на правила в група и индивидуално.
Умения за участие в речево общуване.
Възприемане на обекти от близката среда.
Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата, Физика и астрономия,

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Обяснение и онагледяване.
Да се наблюдават заобикалящите обекти.
Използват се практически измервания, чертане с линия върху предмети.
Сравняване на отсечки.
Събира и изважда отсечки.

Помощни средства и технологии:
– УИКИ – тактилни пръчици
– адаптирани пособия за чертане и измерване
– адаптирана ножица според потребностите на ученика

Домашна работа и участие на семейството
Задача: „Мили приятели, казвам се Иван и уча в СОУ „Васил Левски“. Понякога ми се случва да не внимавам в час. По тази причина не мога да се справя с поставената задача от моята учителка. Моля, помогнете! Изпращам задачата и с надежда очаквам помощта ви! Благодаря предварително!”

Свържете планетите от Слънчевата система и определете каква фигура се получава след свързването. Измерете страните на всяка фигура и ги запишете.

А) Меркурий – Земя – Юпитер – Уран – Меркурий.

Отговор:**.....**

Б) Венера – Нептун – Марс.

Отговор:**.....**

В) Уран – Юпитер – Марс – Нептун – Уран.

Отговор:**.....**

Изготвил: Екатерина Йовчева

ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 2

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

ОСНОВНИ ГЕОМЕТРИЧНИ ФИГУРИ И ПОСТРОЕНИЯ. ЪГЪЛ

Основно съдържание на урока за ученика:

Ъгъл – ъгълът е геометрична фигура, която е съставена от два лъча, които имат общо начало. Общото начало е точка, която наричаме връх на ъгъла. А всеки лъч наричаме рамо на ъгъла. Всичко в природата има своя мярка. Дължините на страните се измерват в познатите мерни единици – милиметър, сантиметър, дециметър, метър, километър. По този начин се определя коя отсечка е по-дълга и коя по-къса.

Мярката за ъгъл се нарича градус. Бележи се така: °

Чрез мярката градус може да се определи кой ъгъл на колко градуса е равен, кой ъгъл е по-голям и кой ъгъл е по-малък.

Видове ъгли:

1) Остър ъгъл – ако градусната му мярка е по-малка от 90 градуса.

2) Прав ъгъл – ако градусната му мярка е равна на 90 градуса.

3) Тъп ъгъл – ако градусната му мярка е по-голяма от 90 градуса.

Изправен ъгъл – ъгъл, чиято мярка е 180 градуса.

Измерване на ъгли:

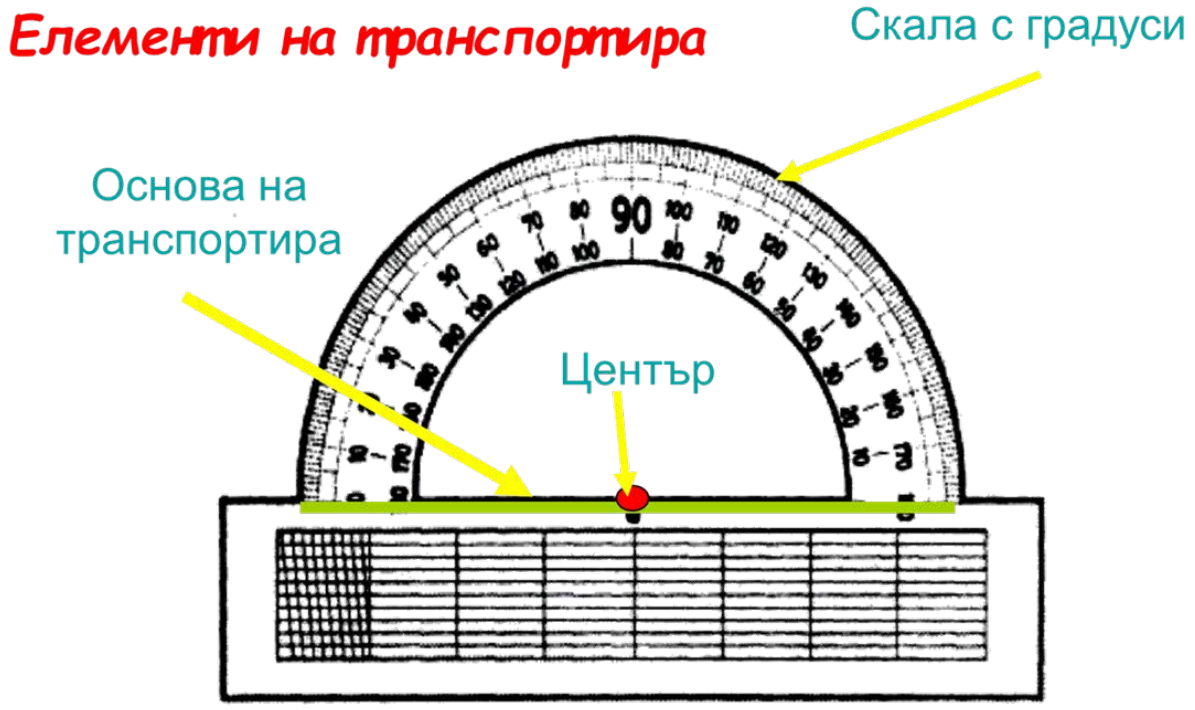

1. Върхът на измервания ъгъл трябва да съвпадне с центъра на транспортира.

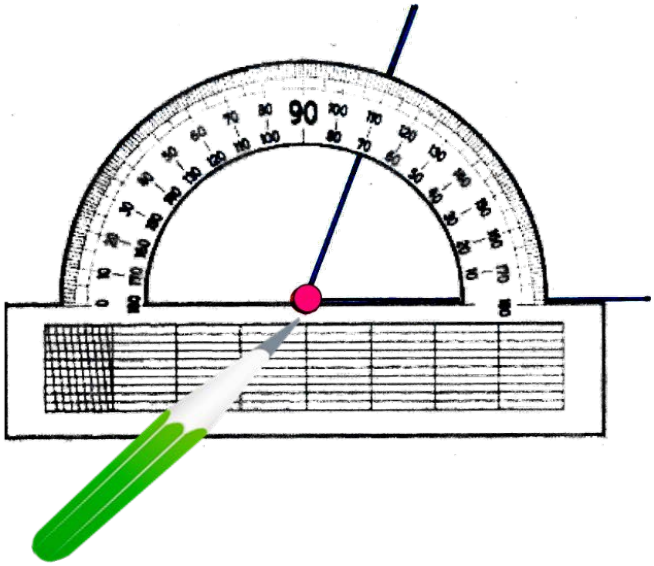

2. Разположете транспортира така, че едното рамо на ъгъла да съвпада с основата на транспортира и 0°. А другото рамо на ъгъла да показва скалата на градусите.

3. Намерете мярката на ъгъла в градуси.

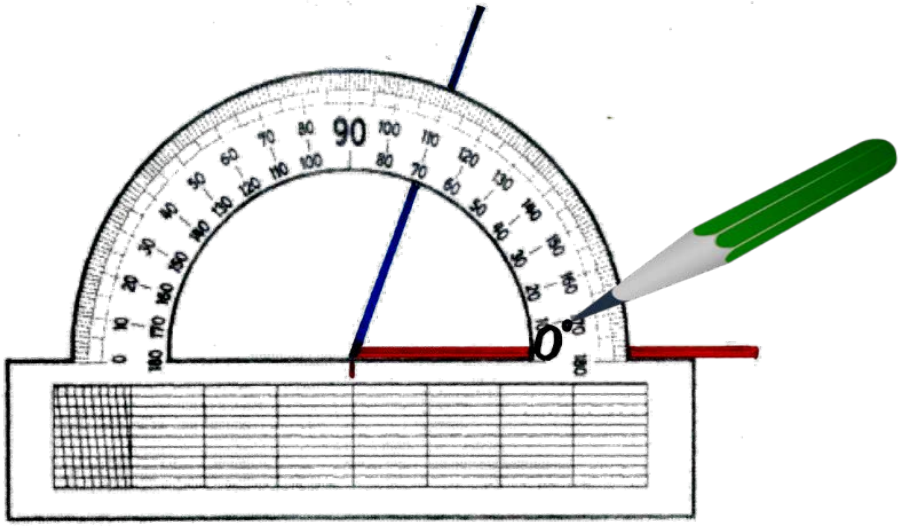

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

15 минути за усвояване на теоретичния материал, 35 минути за решаване на задачите, 5 минути разяснения по домашна работа

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Свържете точките с помощта на линия. След получаване на фигурата обозначете името й под нея.

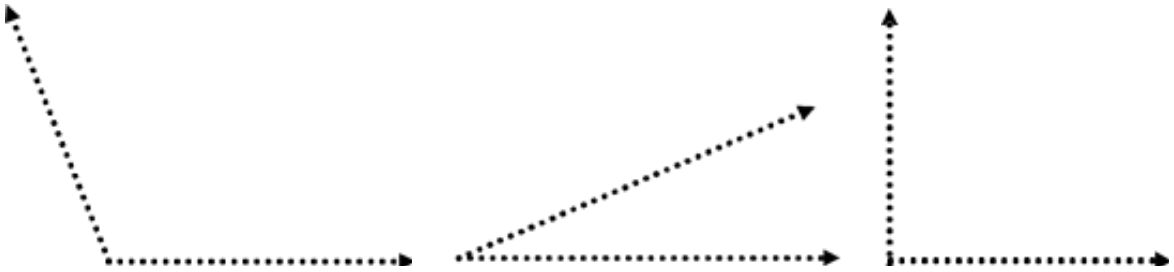

Задача: Намерете допуснатите грешки при измерване с транспортир.

А)

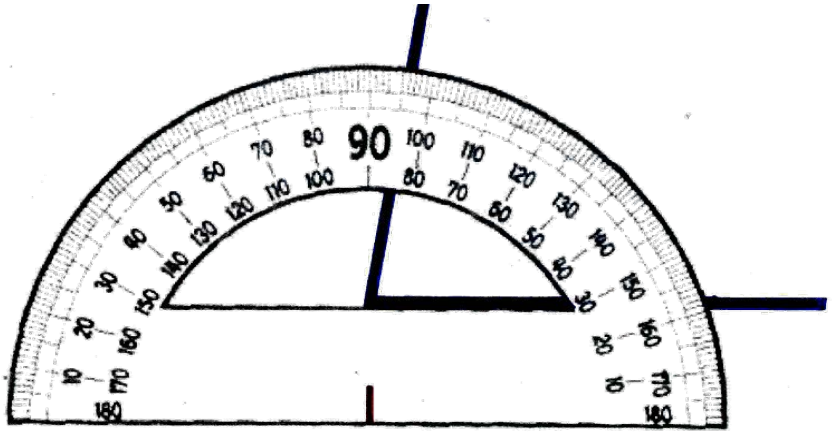

Б)

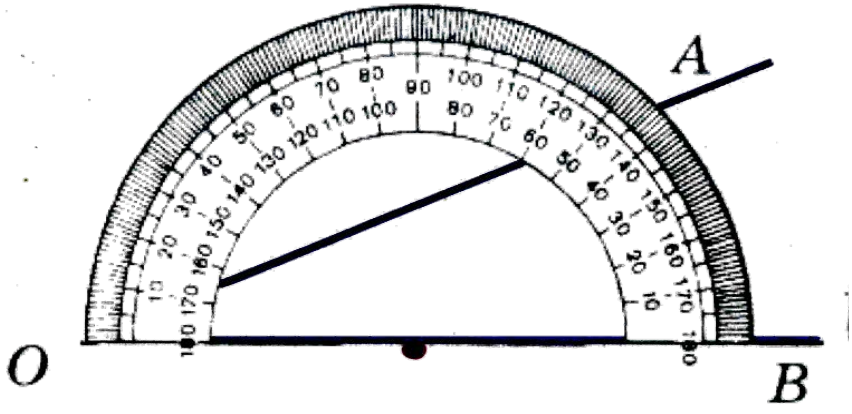

В) 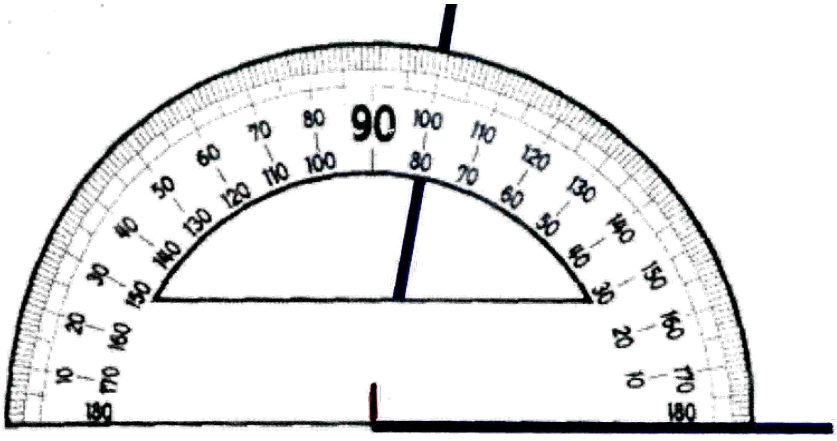

Задача: Подредете ъглите във възходящ ред според техните градусни мерки.
А) Прав ъгъл

Б) Остър ъгъл

В) Тъп ъгъл

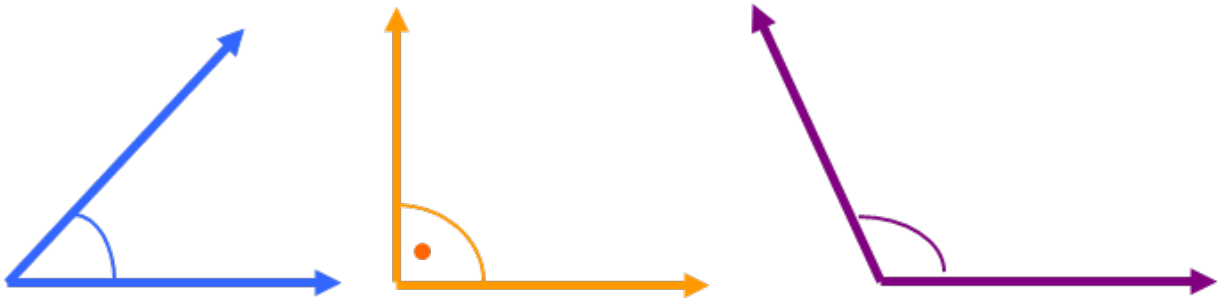

Остър ъгъл *Прав ъгъл* *Тъп ъгъл*

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за спазване на правила.
Умения за участие в речево общуване.
Възприемане на обекти от близката среда.
Да довежда докрай започнатата задача.
Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:
География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Обяснение и онагледяване.
Да се наблюдават заобикалящите обекти.
Запознаване с елементите на транспортира.
Чертане с линия, последователност при свързване.
Измерване на ъгли с транспортир, сравняване на ъгли.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– адаптирани пособия за чертане и измерване

Дидактични материали:

– могат да се използват шаблони за оцветяване по темата

– пръчици, кибритени клечки

Домашна работа и участие на семейството

Задача: Представени са снимки на гимнастички. Разгледайте ги и открийте образуваните видове ъгли от телата на гимнастичките. Резултатите нанесете в таблицата.

ВИД ЪГЪЛ	БРОЙ ЪГЛИ
Остър ъгъл	

Изготвил: Екатерина Йовчева

ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

W.

Адаптиран план на урок 3

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

СЪСЕДНИ ЪГЛИ, ПРОТИВОПОЛОЖНИ ЪГЛИ. ПЕРПЕНДИКУЛЯРНИ ПРАВИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Съседни ъгли – ъгли, на които едното рамо е общо, а другите рамене лежат върху два противоположни лъча с общо начало.

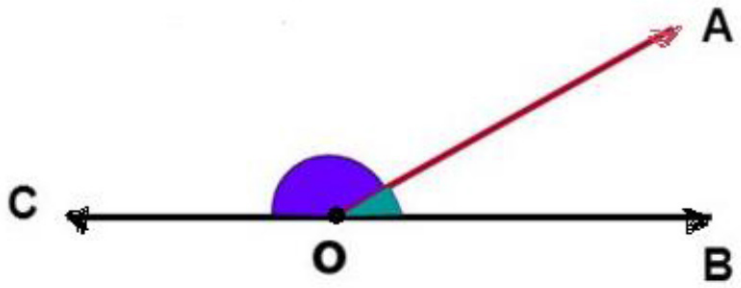

Изправен ъгъл – два съседни ъгъла образуват изправения ъгъл. Градусната му мярка е 180°.

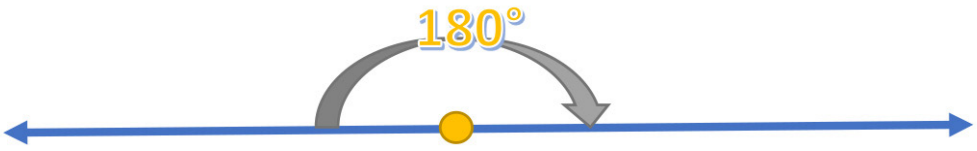

Противоположни (върхни) ъгли – ъгли, образувани при пресичането на две прави. Противоположните ъгли са равни.

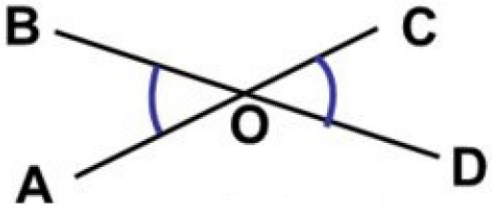

Перпендикулярни прави – прави, които сключват прав ъгъл (90°) помежду си.

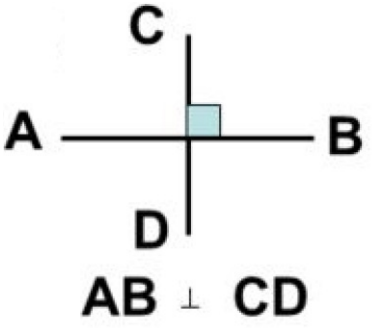

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
15 минути представяне на учебния материал, 25 минути решаване на примерите, 5 минути указания за поставената работа у дома.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Обозначете видовете ъгли, които образува стълбата.

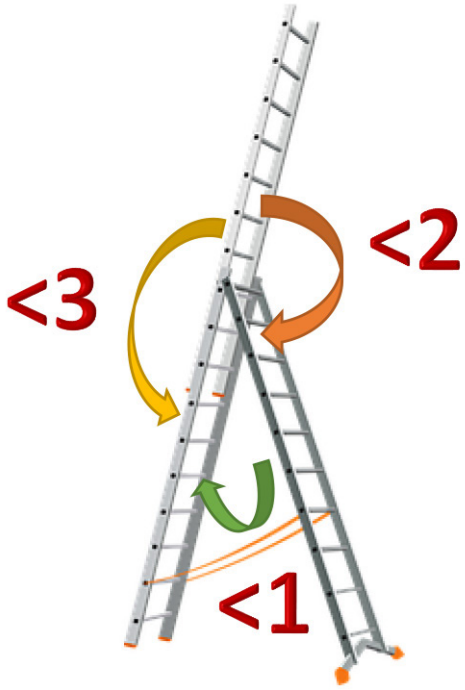

<1- .....

<2- .....

<3- .....

Ако <1= 40°, опредетелете на колко е равна градусната мярка на <2.

Можете ли да определите градусната мярка на <3?

Задача: Прочетете текста.
„Айфеловата кула е един от най-известните монументи в цял свят и символ на ..... столица. Тя е построена по случай провеждането на Световното изложение в ..... през 1889 г. Носи името на автора на проекта - инженер Густав Айфел. Идеята е революционна за времето си – за първи път се използва. Кулата е висока ..... метра и се състои от три нива. В периода 1889 – 1930 г. това е най-високата сграда в света.“
Прочетете повече иформация за Айфеловата кула и попълнете пропуснатите места.

Пред вас има изображение на Айфеловата кула.

Посочете

1) съседни ъгли

2) изправен ъгъл

3) противоположни ъгли

4) перпендикулярни прави, ако виждате на изображението.

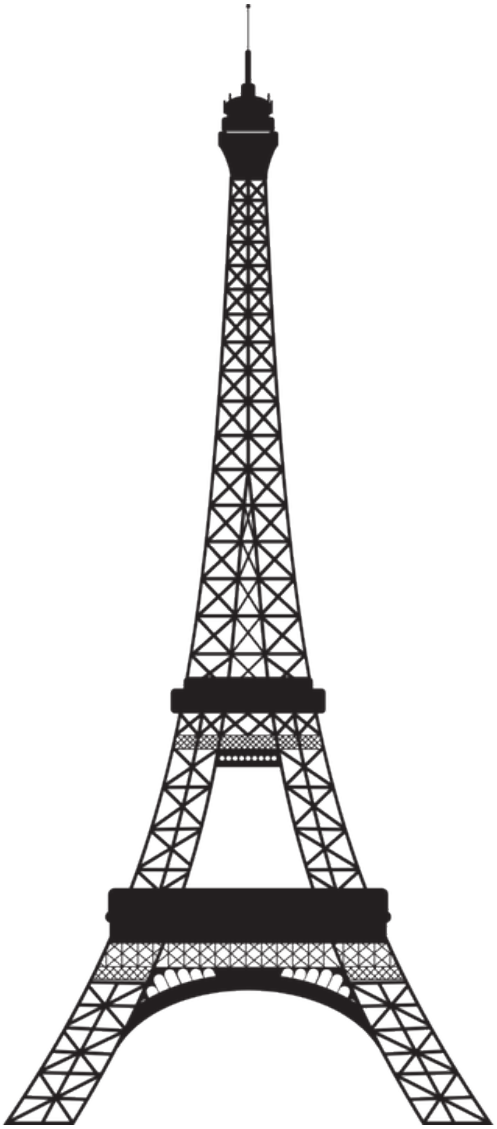

Задача: Пресметнете и попълнете пропуснатото.
Ако единият от съседните ъгли е 50°, тогава другият е .....

Ъгълът, съседен на правия ъгъл, е равен на ..... градуса.

Ако един от противоположните ъгли е прав, тогава и другият е.....
Ъгълът, съседен на острия, е..... ъгъл.

Ако единият от противоположните ъгли е 25°, тогава вторият ъгъл е … .....°

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за спазване на правила в група и индивидуално.
Умения за участие в речево общуване.
Възприемане на обекти от близката среда.
Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.
Търсене на информация в интернет, представяне на информацията.

Междупредметна връзка:
География и икономика. История и цивилизация.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Обяснение и онагледяване (онагледяване с геометрични чертежи).
Да се наблюдават заобикалящите обекти.
Намиране един от два съседни ъгъла и определяне на мярката при зададен втори.
Указания за решаване на задачите.

Помощни средства и технологии:
– УИКИ – тактилни пръчици
– адаптирани пособия за чертане и измерване на ъгли

Дидактични материали:
– табла
– могат да се използват шаблони за оцветяване по темата
– пръчици, кибритени клечки

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Дадени са изображения на столове. Открийте изправен ъгъл, съседни ъгли, противоположни ъгли и перпендикулярни прави.

Изготвил: Екатерина Йовчева
ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 4

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

ЪГЛИ, ПОЛУЧЕНИ ПРИ ПРЕСИЧАНЕТО НА ДВЕ ПРАВИ С ТРЕТА

Основно съдържание на урока за ученика:

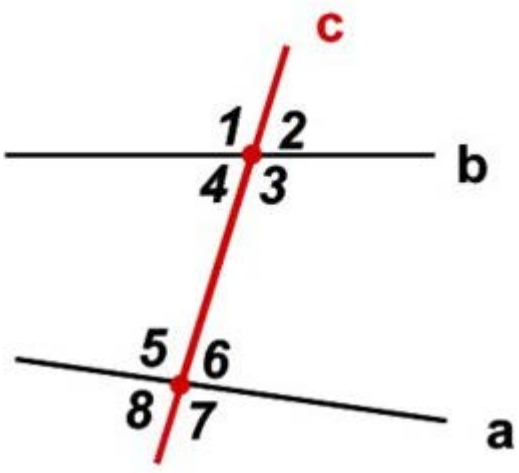

Вътрешно кръстни ъгли – <3 и <5, <4 и <6
Вътрешно прилежащи ъгли – <4 и <5, <3 и <6
Съответни ъгли – <1 и <5, <4 и <8, < 2 и <6, <3 и <7

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
20 минути представяне на учебния материал, 25 минути решаване на примери.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Открийте и обозначете с номера ъглите, които познавате. За всяко изображение запишете различни номера на ъглите.

Препишете номерата на ъглите и срещу тях запишете имената им.

Пример: <1 и <5 – вътрешно кръстни ъгли.

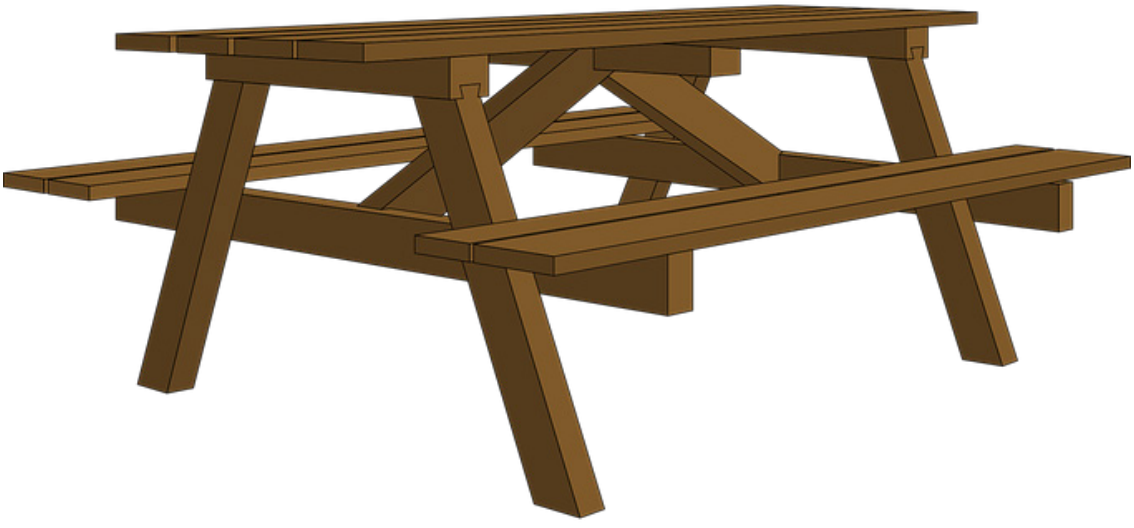

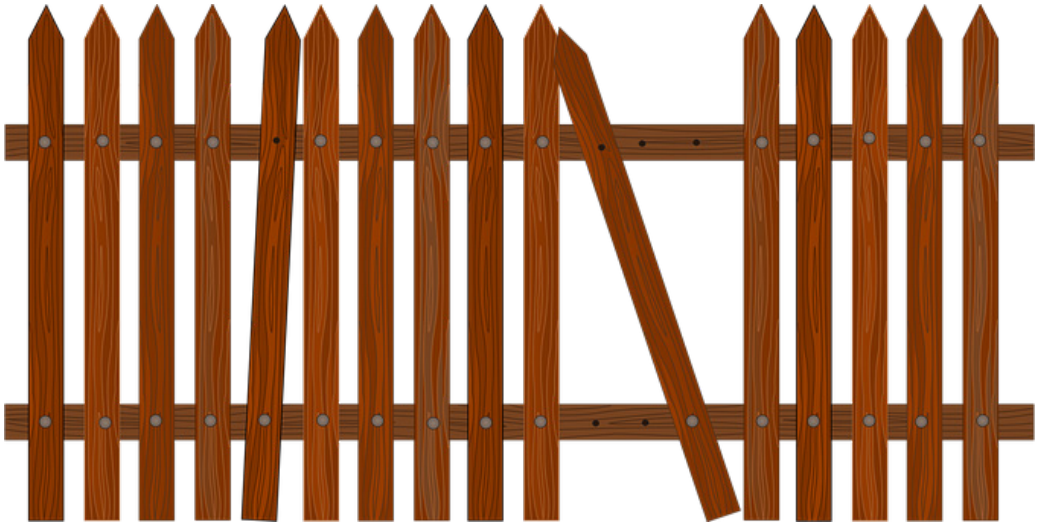

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Важно е учениците не само да са пасивни наблюдатели и слушатели на обясненията на учителя. Те могат да изрязват, лепят, оцветяват, чертаят, моделират.
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.
Възприемане на обекти от близката среда.
Да се развиват способностите на ученика.
Самостоятелна работа.

Междупредметна връзка:
География и икономика. Бит и техника.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Обяснение и онагледяване (онагледяване с чертежи).
Въвеждане на цифрова символика.
Извършване реални наблюдения на предмети от заобикаляща учениците обстановка.

Помощни средства и технологии:
– УИКИ – тактилни пръчици
– адаптирани пособия за чертане

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Разгледайте изображението. Начертайте с помощта на линия в тетрадките си релси на влак или трамвай и обозначете ъглите, които познавате.

Изготвил: Екатерина Йовчева
ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 5

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

ТРИЪГЪЛНИК

Основно съдържание на урока за ученика:

Геометрична фигура, която има три страни и три ъгъла, се нарича ***триъгълник.***

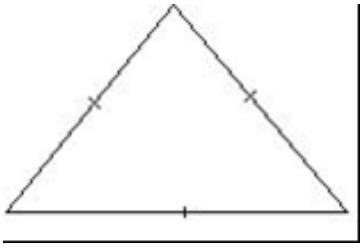

Елементи на триъгълника.

Страни на триъгълника. Бележат се с главни букви – AB, BC, AC.

Ъгли на триъгълника. Бележат се по няколко начина:

∢ ABC, ∢ BAC, ∢ ACBA,

∢ α, ∢ ß, ∢ γ.

Видове триъгълници според страните:

Равностранен – има три равни страни. AB = BC = AC

Равнобедрен – има две равни страни, наречени бедра, а третата страна се нарича основа. AC = BC – бедра, AB – основа.

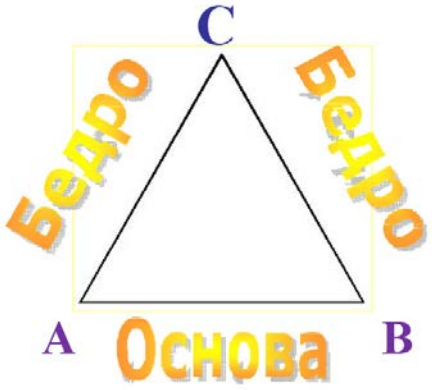

Разностранен – трите му страни са с ***различни*** дължини.

Видове триъгълници според ъглите:

Остроъгълен триъгълник – триъгълник, който има три остри ъгъла.

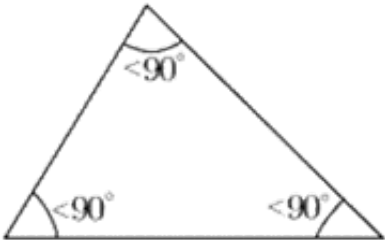

Правоъгълен триъгълник – триъгълник, който има един прав и два остри ъгъла. Страната, лежаща срещу правия ъгъл, се нарича хипотенуза, а другите две страни – катети.

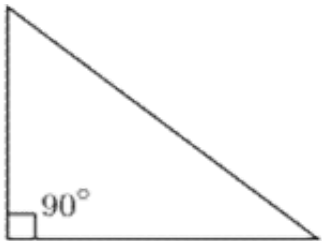

Тъпоъгълен триъгълник – триъгълник, който има един тъп и два остри ъгъла.

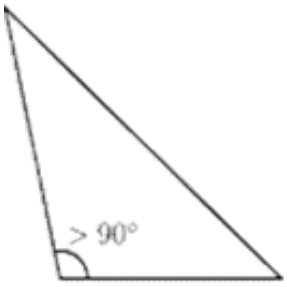

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
15 минути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Назовете цифрите на фигурите, които са триъгълници.

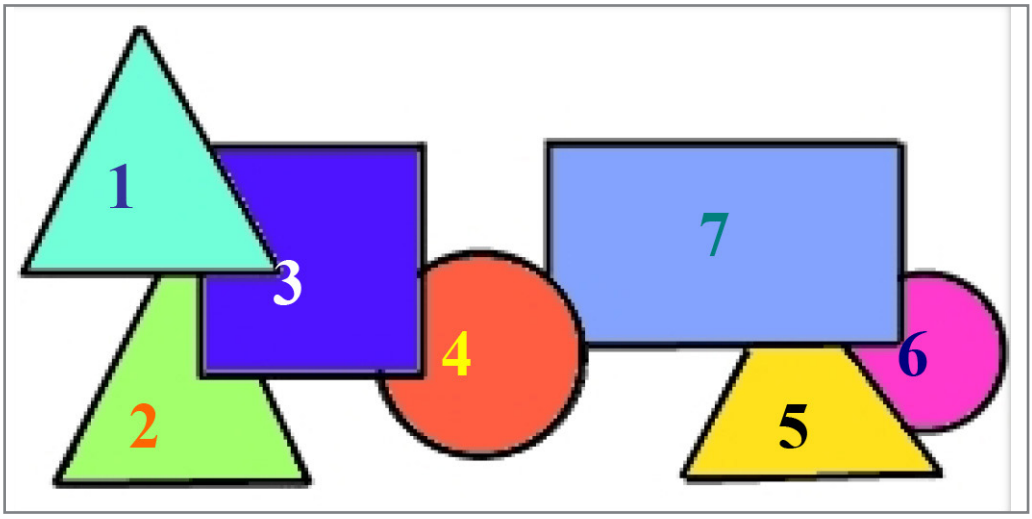

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Триъгълникът е една от най-често срещаните геометрични фигури в уроците по математика. Задачите с триъгълник намират голямо практически приложение в живота, особено в сфери като архитектура, земеделие, мода и дори графичен дизайн.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата. Изобрзително изкуство.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на нови понятия.
Обяснение и онагледяване.
Въвеждане на буквена символика.
Работа с гилборд или чертане с линия в квадратна мрежа, последователност при свързване.
Оцветяване, рисуване, оцветяване.

Задача: Като използвате различните видове триъгълници, които вече познавате, нарисувайте на блоков лист или направете апликация по ваш избор на растение или животно.

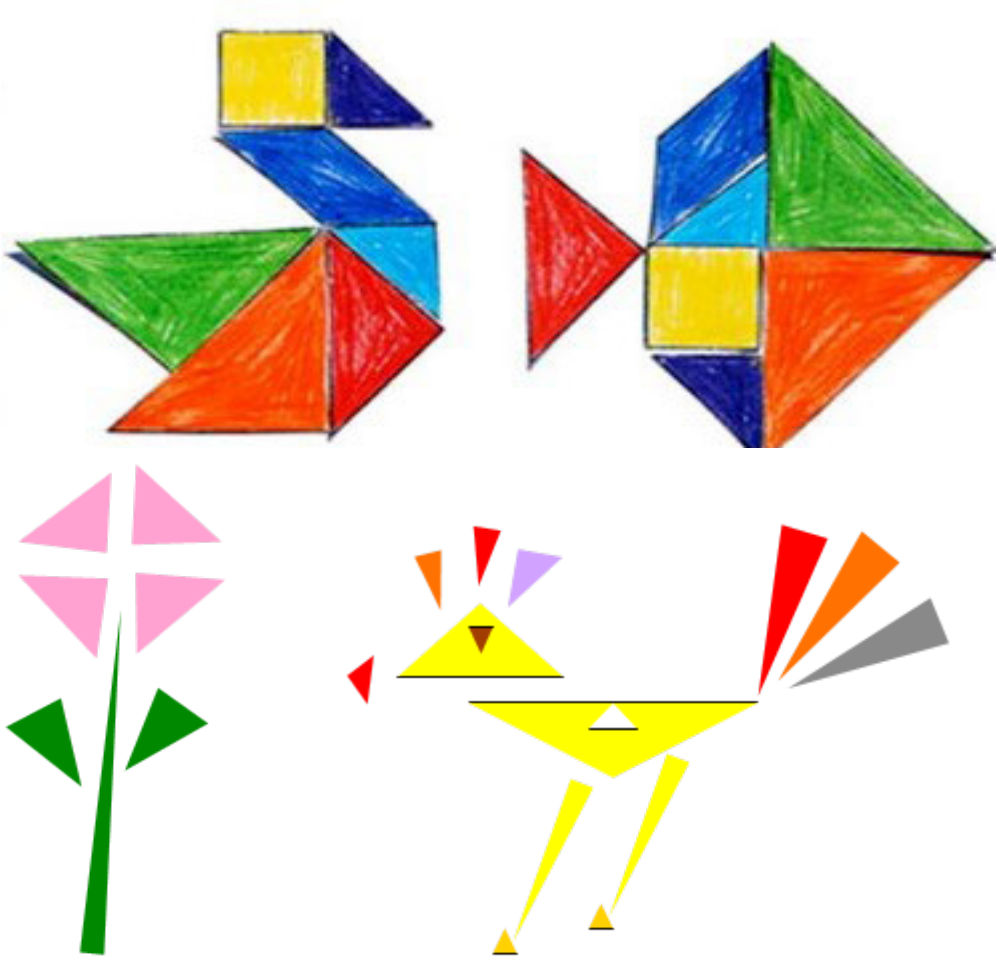

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– гилборд

– адаптирана ножица според потребностите на ученика

Дидактични материали:

– табла

– могат да се използват шаблони за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Свържете точките в мрежата и ще получите фигура.

А) Има ли триъгълници в получената фигура?

Б) Оцветете ги в различен цвят.

В) Определете вида им според страните и/ или ъглите.

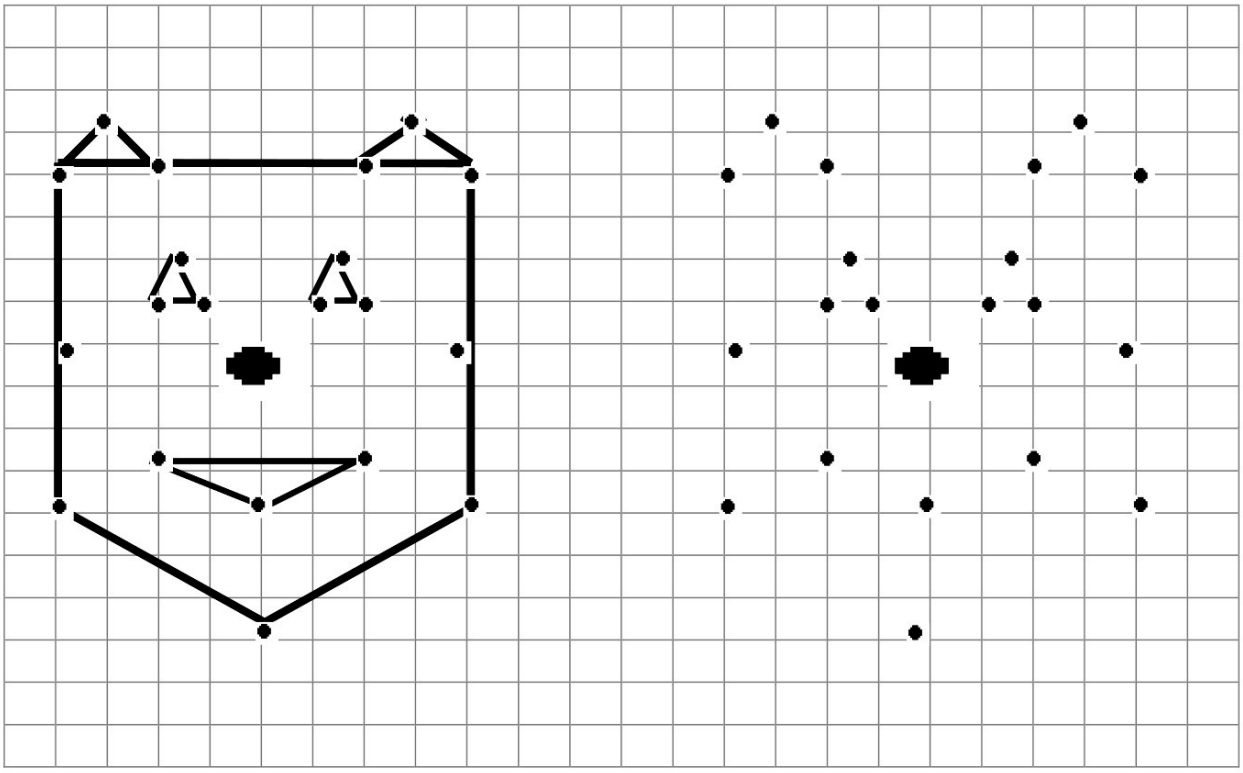

Изготвил: Екатерина Йовчева

ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 6

Предмет, клас: Математика, 7. клас

Тема на урока:

МЕДИАНА, ЪГЛОПОЛОВЯЩА И ВИСОЧИНА В ТРИЪГЪЛНИК

Основно съдържание на урока за ученика:

Медианата е отсечка, свързваща върха на триъгълника със средата на противоположната страна.

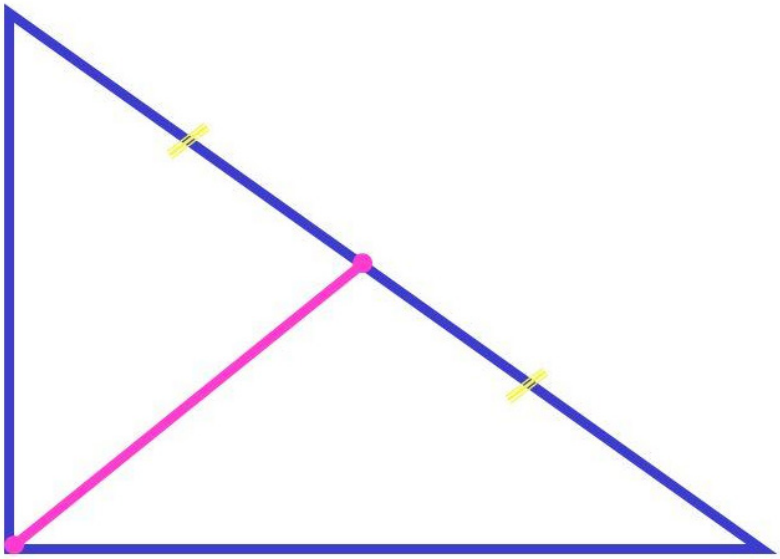

Ъглополовяща в триъгълник – отсечка, която свързва върха на триъгълника с точка от противоположната страна и разделя ъгъла на две равни части.

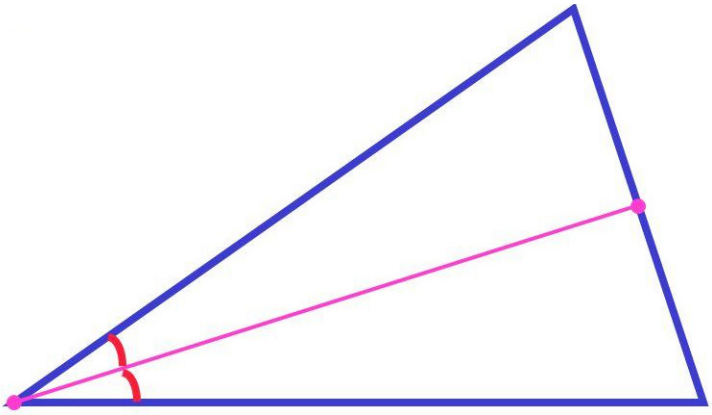

Височината е перпендикуляр, спуснат от върха на триъгълника до точка от противоположната страна.

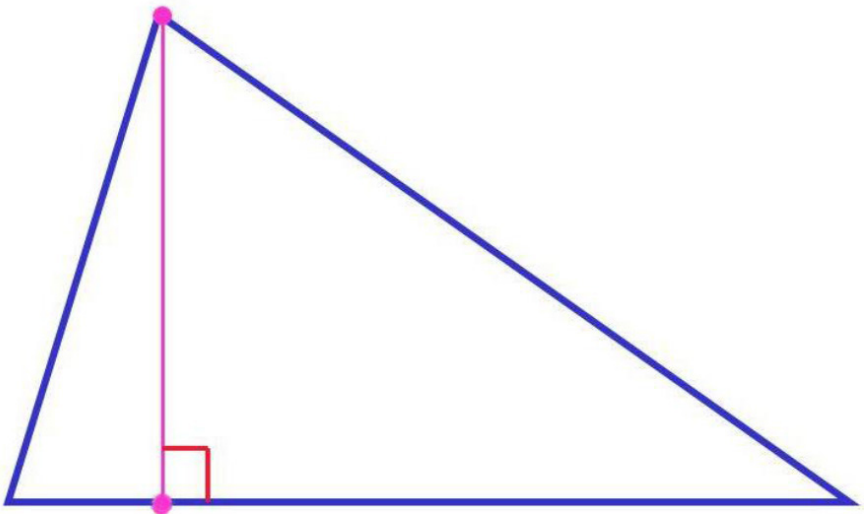

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
15 миути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи, 5 минути разяснение на домашната работа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Свържете точките и определете вида на отсечките.

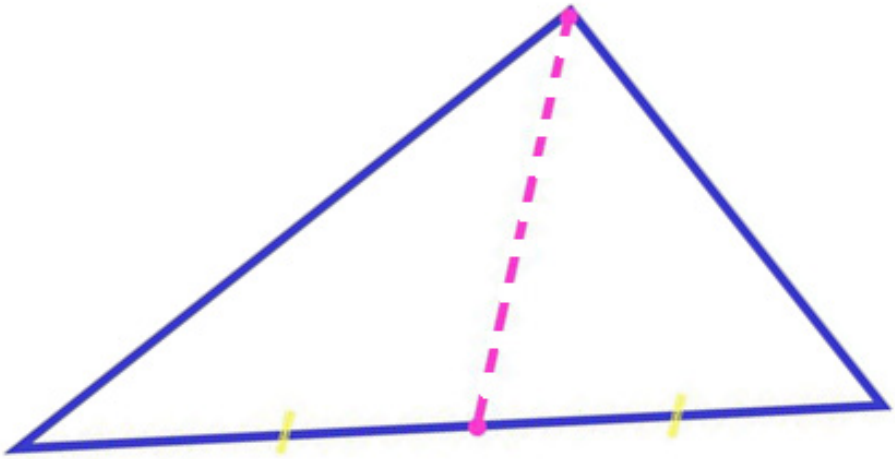

Попълнете пропуснатите думи.
Отсечката в.....цвят наричаме.....,
защото разделя страната на триъгълника на две равни части.

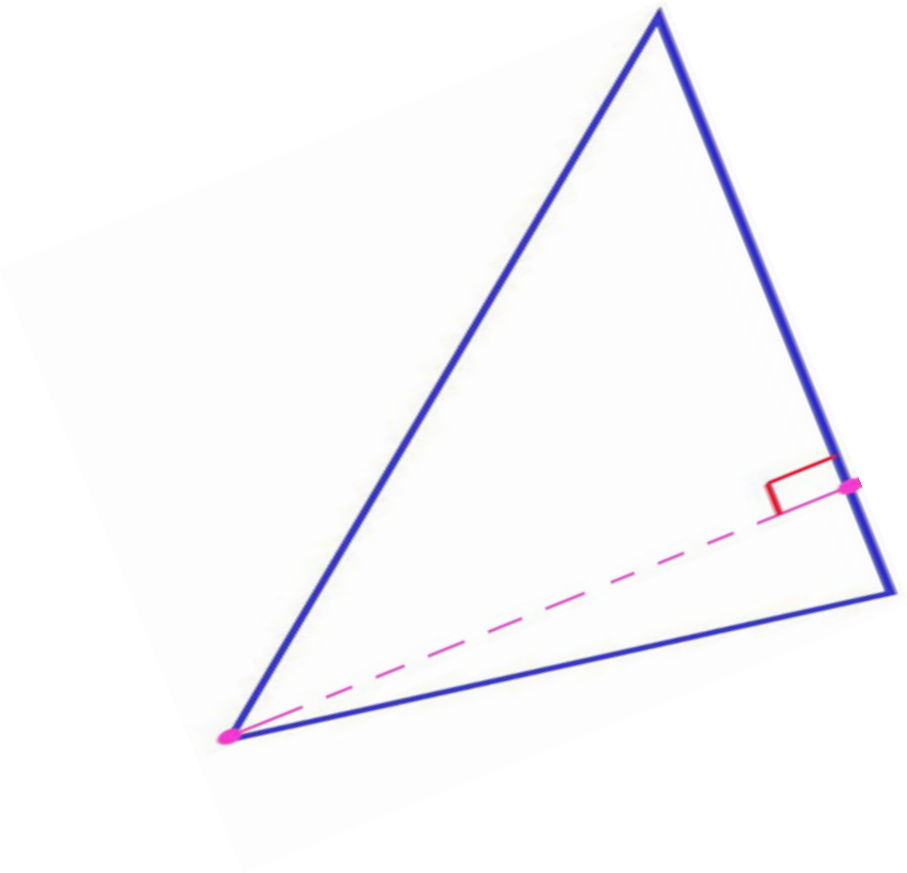

Попълнете пропуснатите думи.

Тази отсечка наричаме височина, защото .....

.....

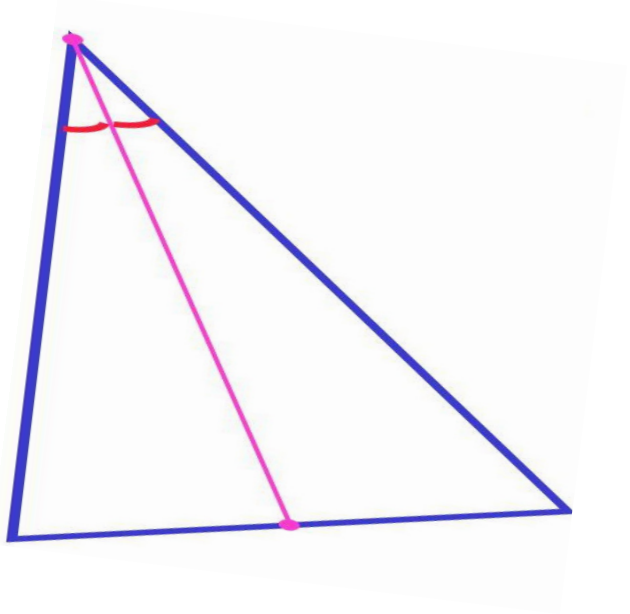

Попълнете пропуснатите думи.

Пунктирната линия, която свързахме, се нарича.....,
защото разделя ъгъла на триъгълника на две равни части.

Задача: Посочете как наричаме в математиката червената, зелената и синята отсечка.

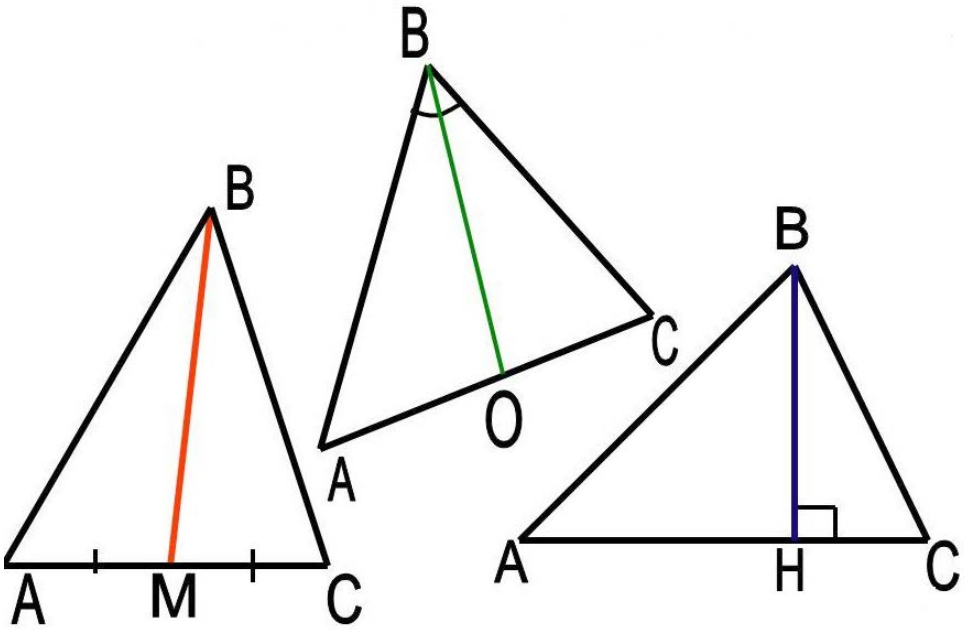

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за спазване на правила в група и индивидуално.

Умения за участие в речево общуване.

Възприемане на обекти от близката среда.

Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Обяснение и онагледяване.

Практическа дейност.

Чертане с линия в квадратна мрежа, последователност при свързване.

Чертане на отсечки от върха на триъгълника до срещуположната страна.

Използване на снимки и чертежи за разпознаване на елементите в триъгълника.

Оцветяване, рисуване.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– геоборд

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Дадени са месеци от годината. Допишете липсващите.

Свържете зелените точки на три месеца по ваш избор.

Каква фигура образуват?

Постройте една от медианите.

Изготвил: Екатерина Йовчева

ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 7

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

СБОР НА ЪГЛИТЕ В ТРИЪГЪЛНИК

Основно съдържание на урока за ученика:

Сборът от ъглите във всеки триъгълник е 180 градуса.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Открийте грешките в чертежите, като използвате, че сборът от ъглите във всеки триъгълник е 180 градуса.

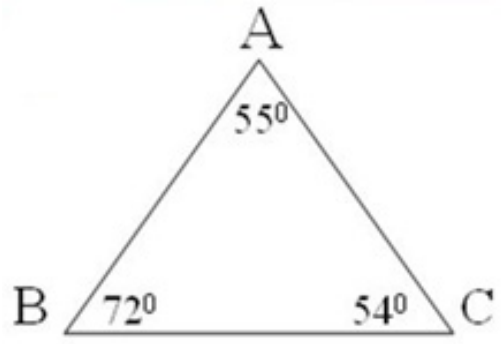

.....

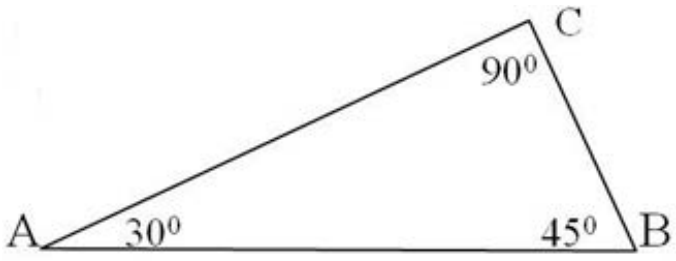

.....

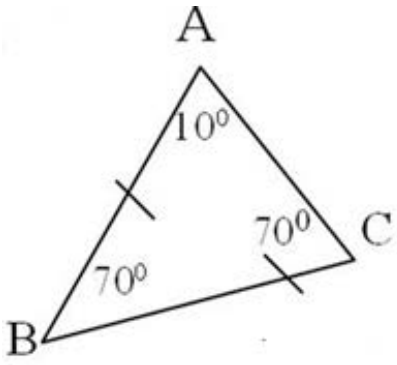

.....

Задача: Отговорете с „да“ или „не“ на въпросите, като поставите отметка в съответното поле.

№	ВЪПРОС:	ДА	НЕ
1	Съществува ли триъгълник с ъгли 20°, 130°, 40°?		
2	В правоъгълния триъгълник всички ъгли ли са прави?		
3	В остроъгълния триъгълник има ли три остри ъгъла?		
4	В тъпоъгълния може ли да има два тъпи ъгъла?		
5	Сумата от ъглите в триъгълника е 180°?		

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Да може да взема решения за определени ситуации.

Да се развиват способностите на ученика.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:

География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Обяснение и онагледяване.

Практическа дейност.

Чертане с линия.

Използване на снимки и чертежи

Оцветяване, рисуване.

Помощни средства и технологии:

– адаптирани пособия за чертане и измерване

– геоборд

– УИКИ – тактилни пръчици

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Начертайте с помощта на линия и молив чертеж към всяка подточка на задачата.

А) < C= 80° – намерете останалите ъгли на триъгълника, ако знаете, че той е равнобедрен.

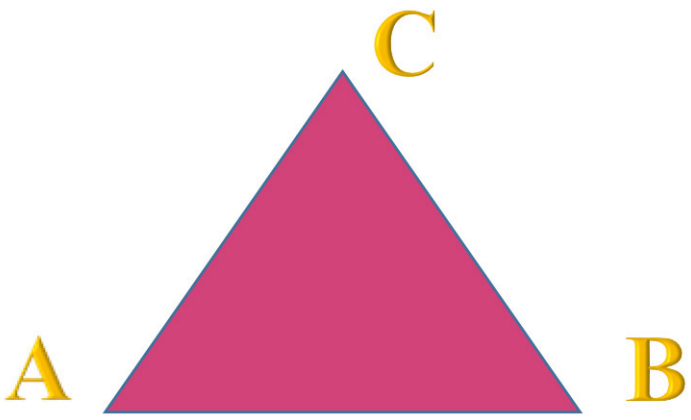

Б) <A= 20°, < C= 80°, намерете <B =?

В) <B= 45°, <A=? и <C=?, ако е дадено, че триъгълникът е равнобедрен.

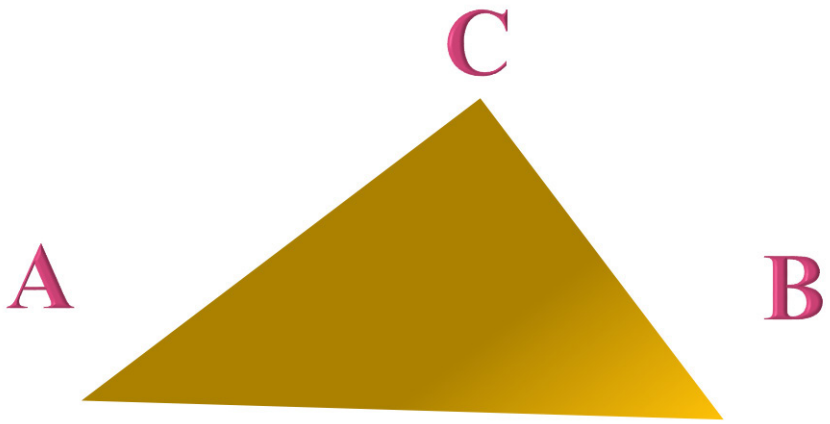

Изготвил: Екатерина Йовчева

ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 8

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

ВЪНШЕН ЪГЪЛ НА ТРИЪГЪЛНИК

Основно съдържание на урока за ученика:

Външен ъгъл на триъгълник - съседен ъгъл на един от вътрешните ъгли в триъгълника.

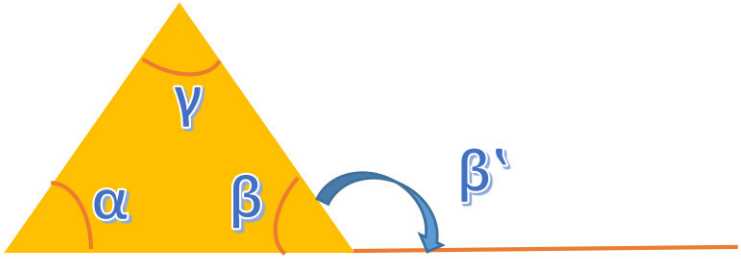

Всеки външен ъгъл на триъгълника е равен на сумата на двата ъгъла, които не са му съседни. Всеки външен ъгъл и съседният му вътрешен ъгъл на един триъгълник образуват изправен ъгъл. Следователно сумата им е равна на 180°.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи.

(по кои теми и с какъв регламент е групирането)

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Къде на изображението виждате триъгълник?

Постройте третата му страна.

Измерете с помощта на транспортир ъглите на триъгълника.

Какъв вид е триъгълникът според ъглите си?

Намерете на колко градуса са равни всички външни ъгли на триъгълника.

Задача: Птицата е отворила клюн, за да хване храната си.

Под какъв ъгъл е отворен клюнът?

След измерването с транспортир запишете вида на ъгъла.

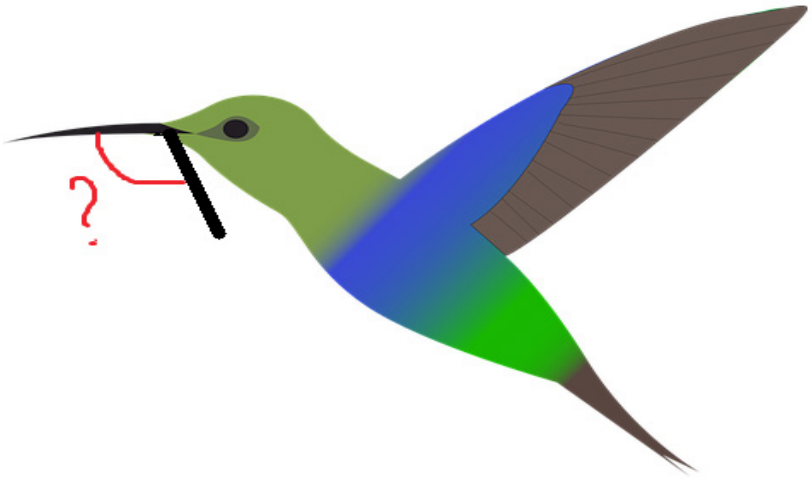

.....ъгъл.

Постройте триъгълник, който образува клюна на птицата.

Какъв е видът му?

Измерете всички ъгли на образувания триъгълник.

Запишете ги тук .....

Без да измервате, можете ли да изчислите външните ъгли на триъгълника?

Външните ъгли на триъгълника са .....

.....

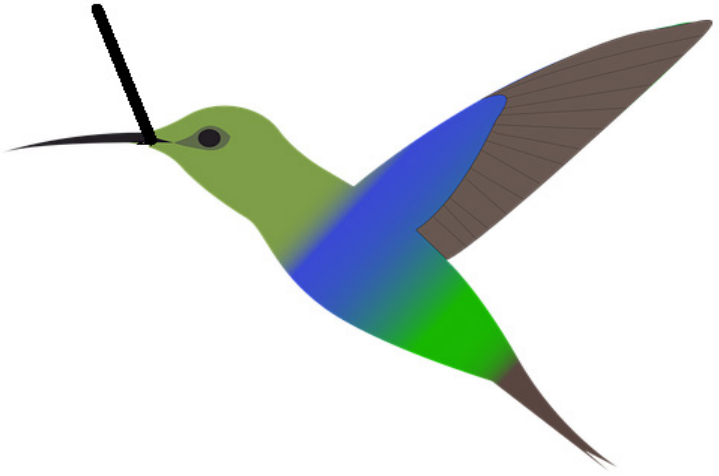

.....ъгъл.

Постройте триъгълник, който образува клюна на птицата.

Какъв е видът му?

Измерете всички ъгли на образувания триъгълник.

Запишете ги тук .....

Без да измервате, можете ли да изчислите външните ъгли на триъгълника?

Външните ъгли на триъгълника са .....

.....

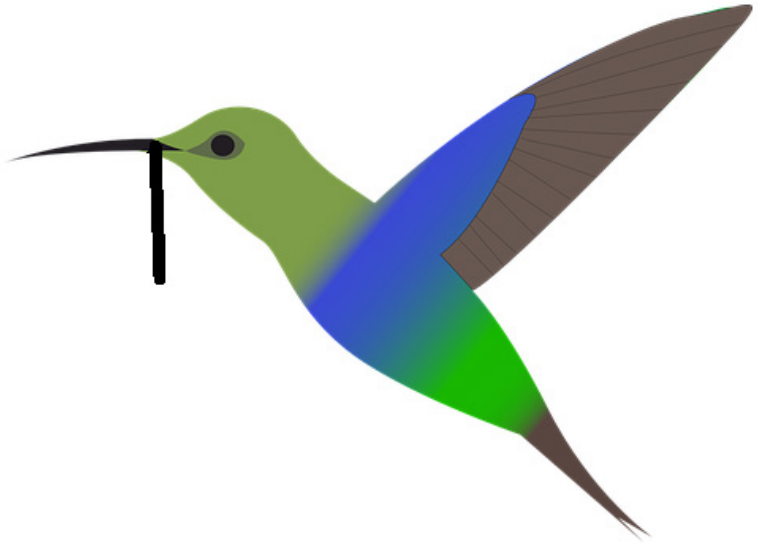

.....ъгъл.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

В много от предметите, които ни заобикалят, може да открием триъгълници.

Възприемане на обекти от близката среда.

Общуване - умения да разбираш и да бъдеш разбран.

Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Да може да взема решения за определени ситуации.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:

География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Обяснение, онагледяване.

Наблюдение на обекти и откриване на триъгълници от близката среда.

Чертане и измерване на ъгли.

Указания за решаване на задачите.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– адаптирани пособия за чертане и транспортир

Работа у дома и участие на семейството:

Задача: С помощта на транспортир намерете външните ъгли на всеки от триъгълните покриви.

Изготвил: Екатерина Йовчева

ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 9

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

РАВНОБЕДРЕН ТРИЪГЪЛНИК. РАВНОСТРАНЕН ТРИЪГЪЛНИК

Основно съдържание на урока за ученика:

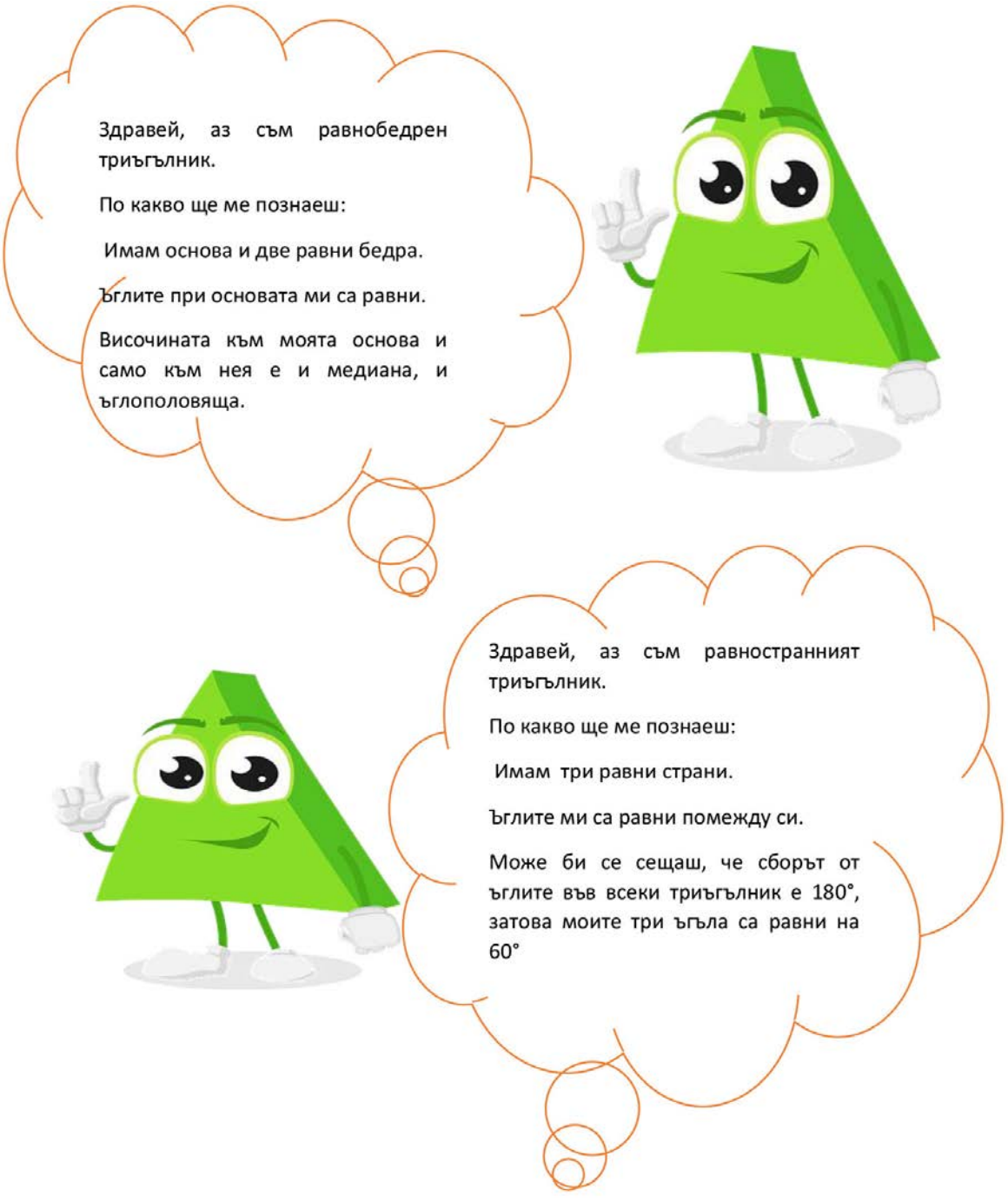

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
15 минути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Дорисувайте стълбата така, че да получите триъгълник.
Има няколко начина, изберете един.
Какъв е видът на триъгълника според страните?
Начертайте медианата към основата.

Задача: Определете вида на триъгълниците според страните.
Измерете ъглите на всички равнобедрени триъгълници.

Определете коя страна е основата.

Постройте височината към основата в равнобедрените триъгълници.

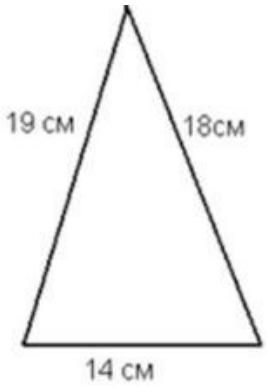

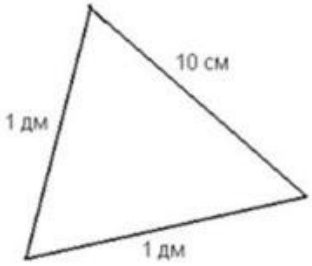

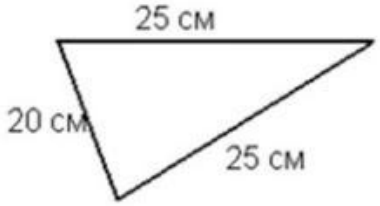

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да се развиват умения за участие в речево общуване.

Възприемане на обекти от близката среда.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Да може да взема решения за определени ситуации.

Да се развиват способностите на ученика.

Междупредметна връзка:

Изобразително изкуство. География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Запознаване с видове триъгълници според страните.

Обяснение и онагледяване.

Използване на снимки и чертежи за разпознаване на видовете триъгълници.

Чертане на елементите на триъгълника.

Измерване на ъгли.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– геоборд

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Нарисувайте или начертайте стълба така, че да има формата на равностранен триъгълник.

На колко градуса е равен всеки от ъглите в този триъгълник?

Постройте ъглополовящата на един от ъглите.

Какво беше ъглополовяща?

Отговорете само ъглополовяща ли е?

Изготвил: Екатерина Йовчева

ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 10

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

ПЕРПЕНДИКУЛЯР ОТ ТОЧКА ДО ПРАВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Перпендикулярни прави – прави, които сключват прав ъгъл помежду си.

Построяване на перпендикулярни прави:

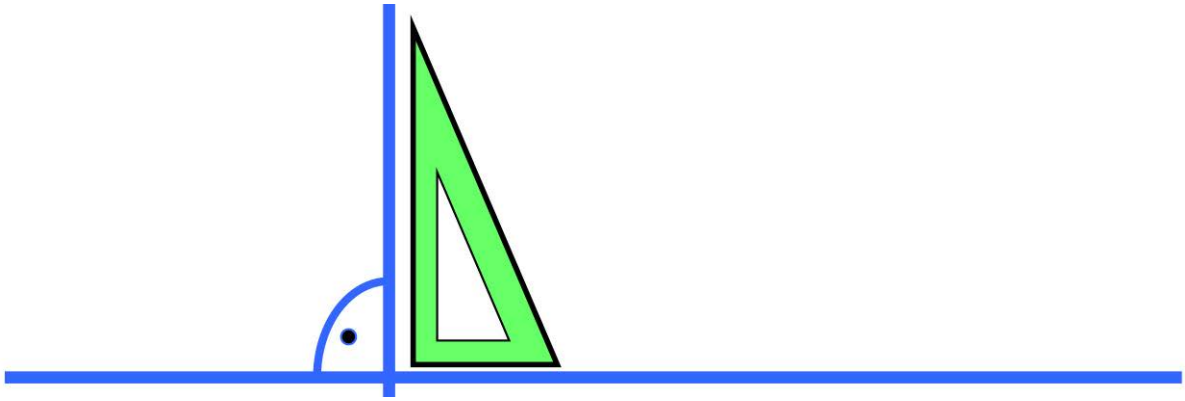

Перпендикулярни прави бележим със следния знак: $\perp$. Казваме, че правата **a** е перпендикулярна на правата **b** и бележим така: **a** $\perp$ **b.**

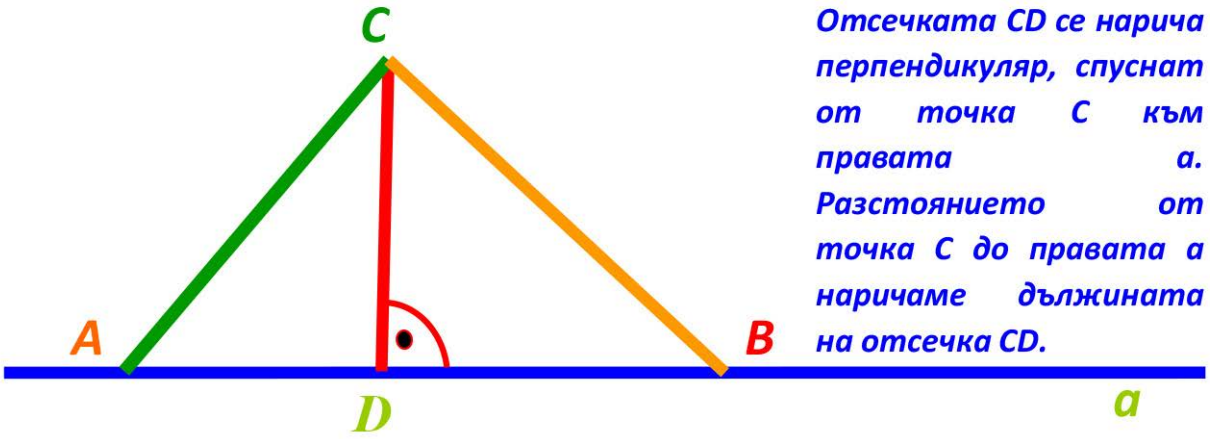

Отсечката CD се нарича перпендикуляр, спуснат от точка C към правата a. Разстоянието от точка C до правата a наричаме дължината на отсечка CD.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Разгледайте фигурите и открийте правите ъгли.

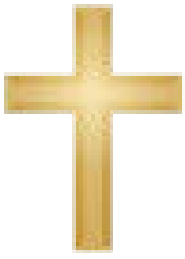

Фигура 1. Кръст

Фигура 2. Килим

Фигура 3. Рамка за снимка

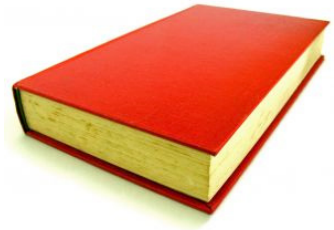

Фигура 4. Книга

Фигура 5. Лаптоп

Задача: Открийте на чертежа кои прави са перпендикулярни и оградете съответната буква. С какви инструменти можем да проверим перпендикулярността на правите?

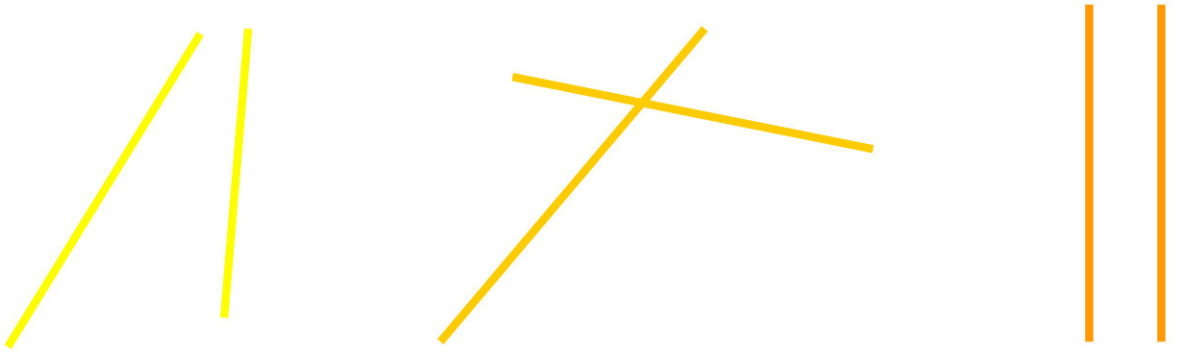

А) **Б)** **В)**

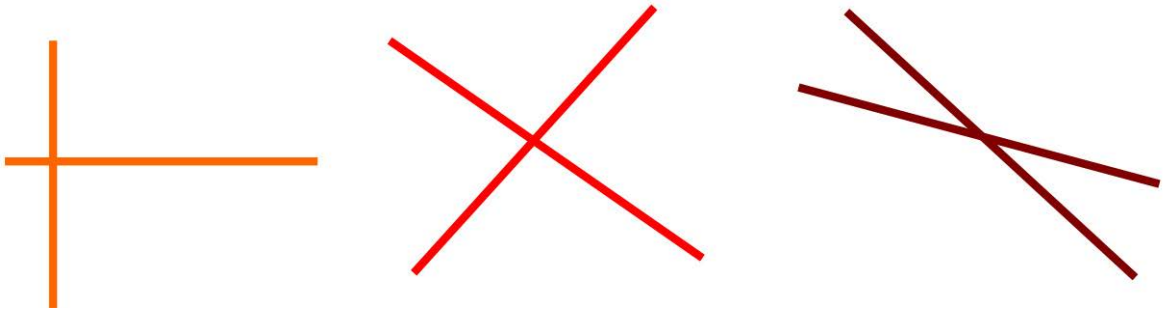

Г) **Д)** **Е)**

Задача: Довършете дадения в мрежата чертеж така, че да се получат два прави ъгъла.

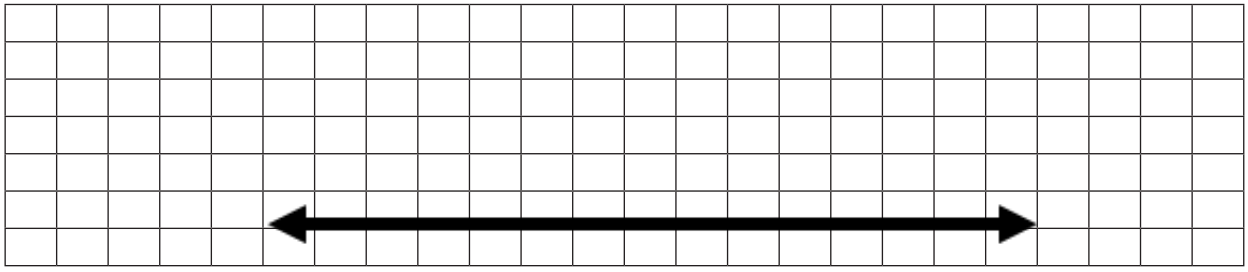

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за спазване на правила в група и индивидуално.

Умения за участие в речево общуване.

Възприемане на обекти от близката среда.

Да довежда докрай започнатата задача.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:

География – измерване на разстояния. Изобразително изкуство. Технологии и предприемачество – рязане, лепене. Човекът и природата - времеви представи.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Обяснение и онагледяване.

Припомнянето на понятията „перпендикуляр от точка до права“ и „разстояние от точка до права“.

Построяване на перпендикуляр от точка към дадена права.

Определяне разстояние от точка до права.

Да се наблюдават заобикалящите обекти.

Указания за решаване на задачите.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Представено е изображение на часовник – открийте: кога (в колко часа) малката и голямата стрелка са перпендикулярни?

Да си изработим часовник!

Необходими материали – ножица, линия, молив, лепило, цветна хартия, картон, копче за закрепване на стрелките, игла и конец. От картон изрежете един голям кръг – за циферблат. Изрежете стрелките /една малка и една голяма/ и цифрите за циферблата от 1 до 12. Сглобете и украсете. Сега се опитайте с въртене на стрелките да решите дадена задача.

Изготвил: Екатерина Йовчева

ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 11

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

МЕДИАНА КЪМ ХИПОТЕНУЗАТА В ПРАВОЪГЪЛЕН ТРИЪГЪЛНИК

Основно съдържание на урока за ученика:

Във всеки правоъгълен триъгълник медианата има дължина, равна на половината на хипотенузата.

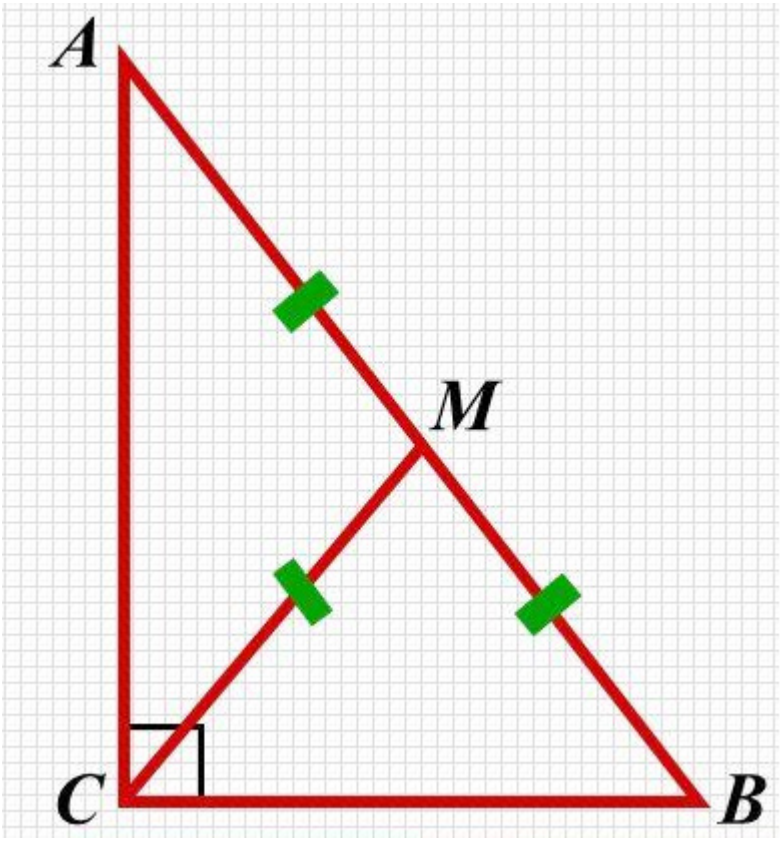

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Решете кръстословицата и отвесно ще получите названието на отсечка в математиката.

ВОДОРАВНО:

1. Успоредник с равни съседни страни.
2. Най-голямата страна в правоъгълен триъгълник.
3. Мерна единица за ъгъл.
4. Перпендикуляр, спуснат от върха на триъгълника до неговата противоположна страна.
5. Страна в правоъгълен триъгълник.
6. Чертожен инструмент, с който измерваме градусната мярка на ъгъл.
7. Основна геометрична фигура – няма начало, няма и край.

ОТВЕСНО:

Задача: Даден е правоъгълен триъгълник ABC с медиана CM. Ако медианата има дължина 6 см, намерете хипотенузата AB на правоъгълния триъгълник.

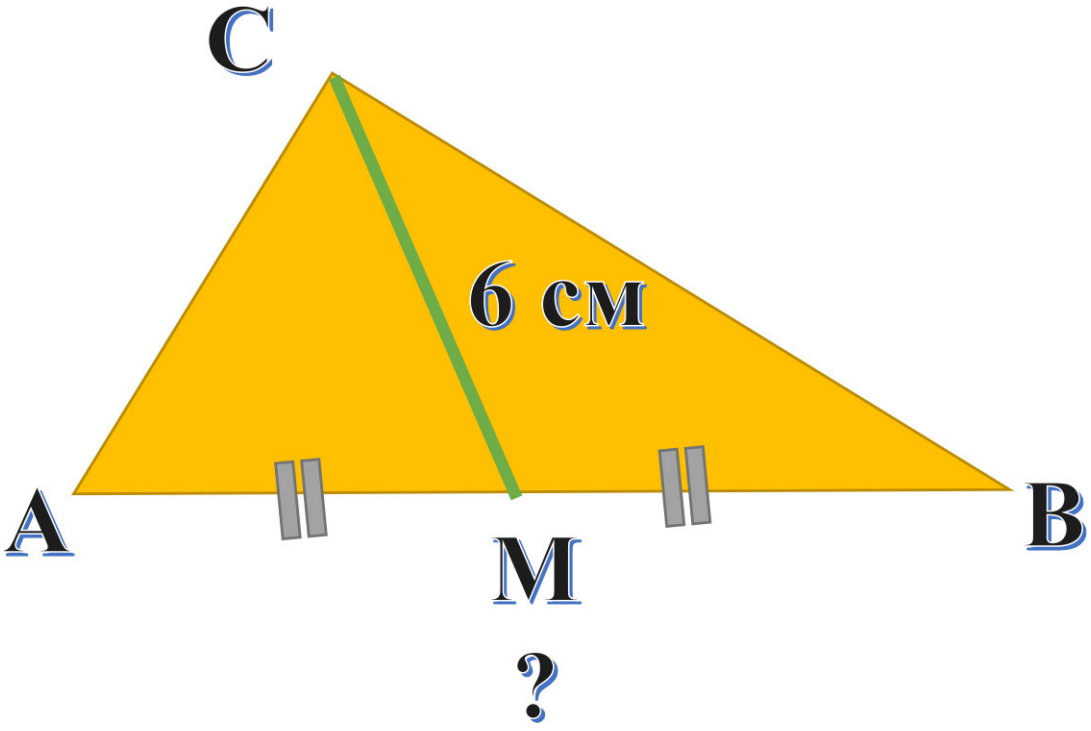

Задача: Даден е правоъгълен триъгълник ABC с медиана CM. Ако хипотенузата има дължина 24 см, намерете медианата CM на правоъгълния триъгълник.

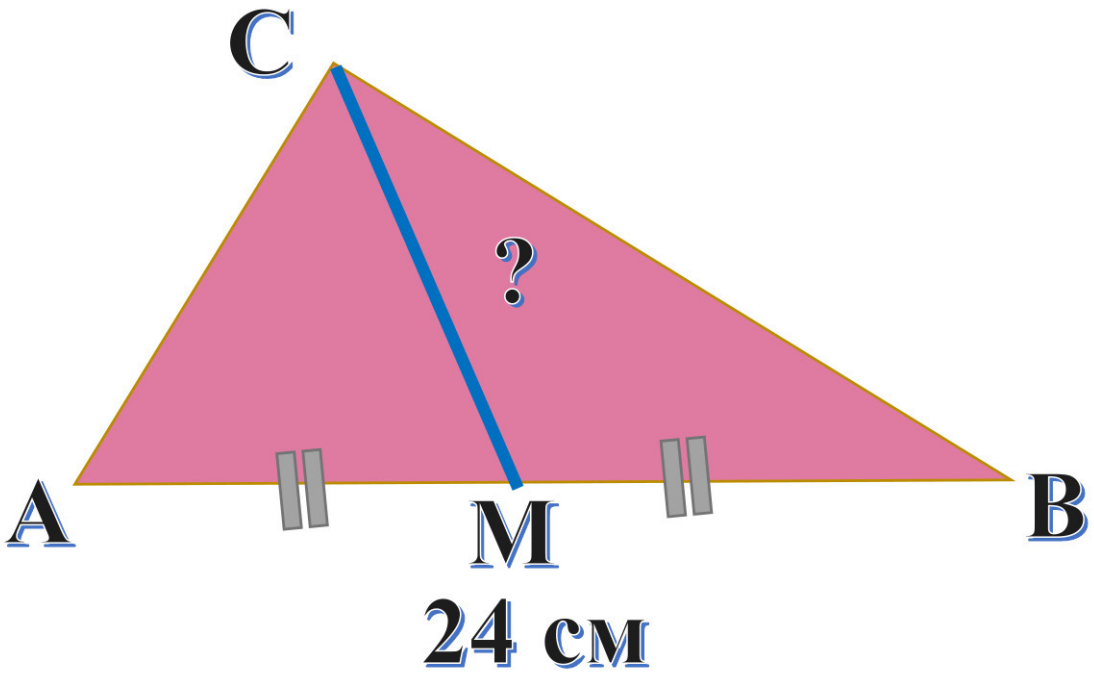

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Самостоятелност – отговорност, творчество, мотивираност.

Общуване.

Себеутвърждаване.

Способност за работа в екип – изпълнение на задача или дейност в предвидените срокове.

Междупредметна връзка:

Български език.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разпознаване на правоъгълен триъгълник (използване на снимки, табла, чертежи за онагледяване).

Построяване на медиана към хипотенузата в правоъгълен триъгълник.

Намиране дължината на медианата или хипотенузата в правоъгълния триъгълник.

Помощни средства и технологии:

– адаптирани пособия за чертане и измерване

– геоборд

– УИКИ – тактилни пръчици

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Трима майстори работят на обект с формата на равнобедрен правоъгълен триъгълник. Имат един комплект инструменти. Къде трябва да поставят инструментите си, за да са на еднакво разстояние и от тримата?

Разгледайте внимателно чертежа.

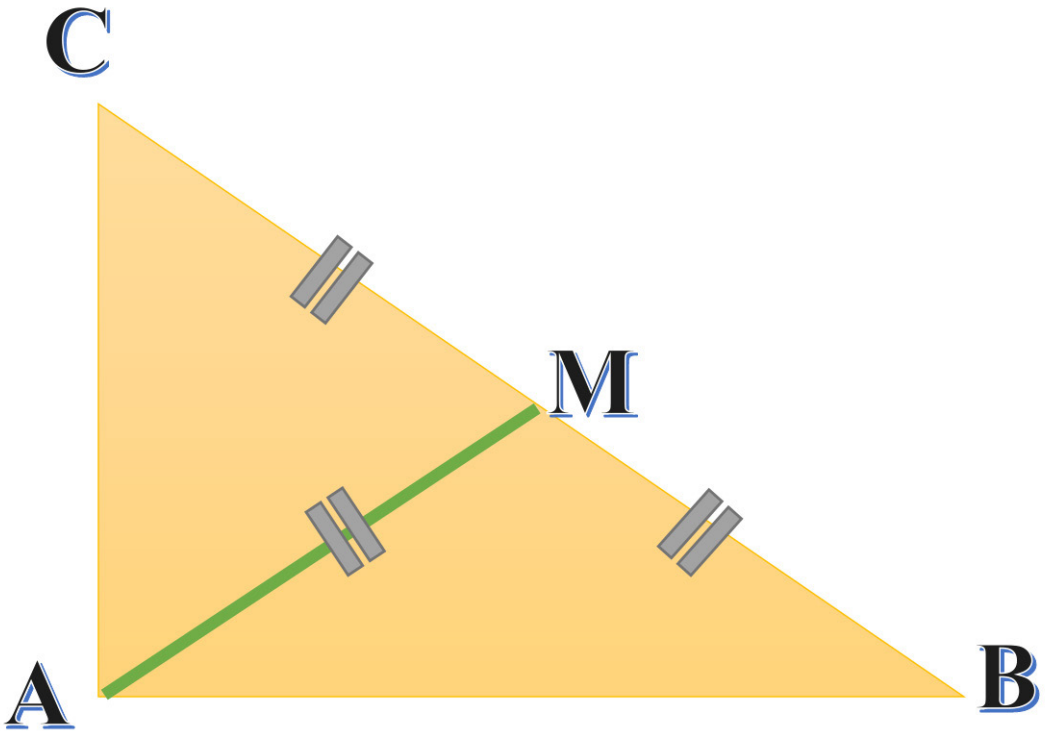

Изготвил: Екатерина Йовчева

ст. учителл ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 12

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

ЧИСЛОВИ НЕРАВЕНСТВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Числово неравенство означава да сравним две математически величини и да определим количеството със знак „>“ – по-голямо, „<“ – по-малко, „≤“ – по-малко или равно, „≥“ – по-голямо или равно.

За да решим едно неравенство, е необходимо да намерим всички негови решения или да определим, че няма решение.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Определете кое е по-голямо или по-малко.

Поставете правилния знак.

А) Кои топки са повече?

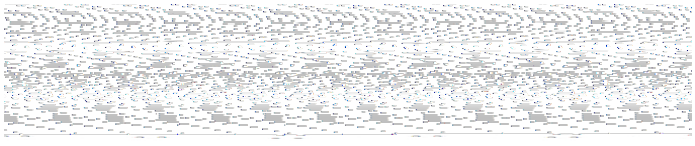

Б) Кои банани са по-малко?

В) Кои обувки са повече – червените или жълтите?

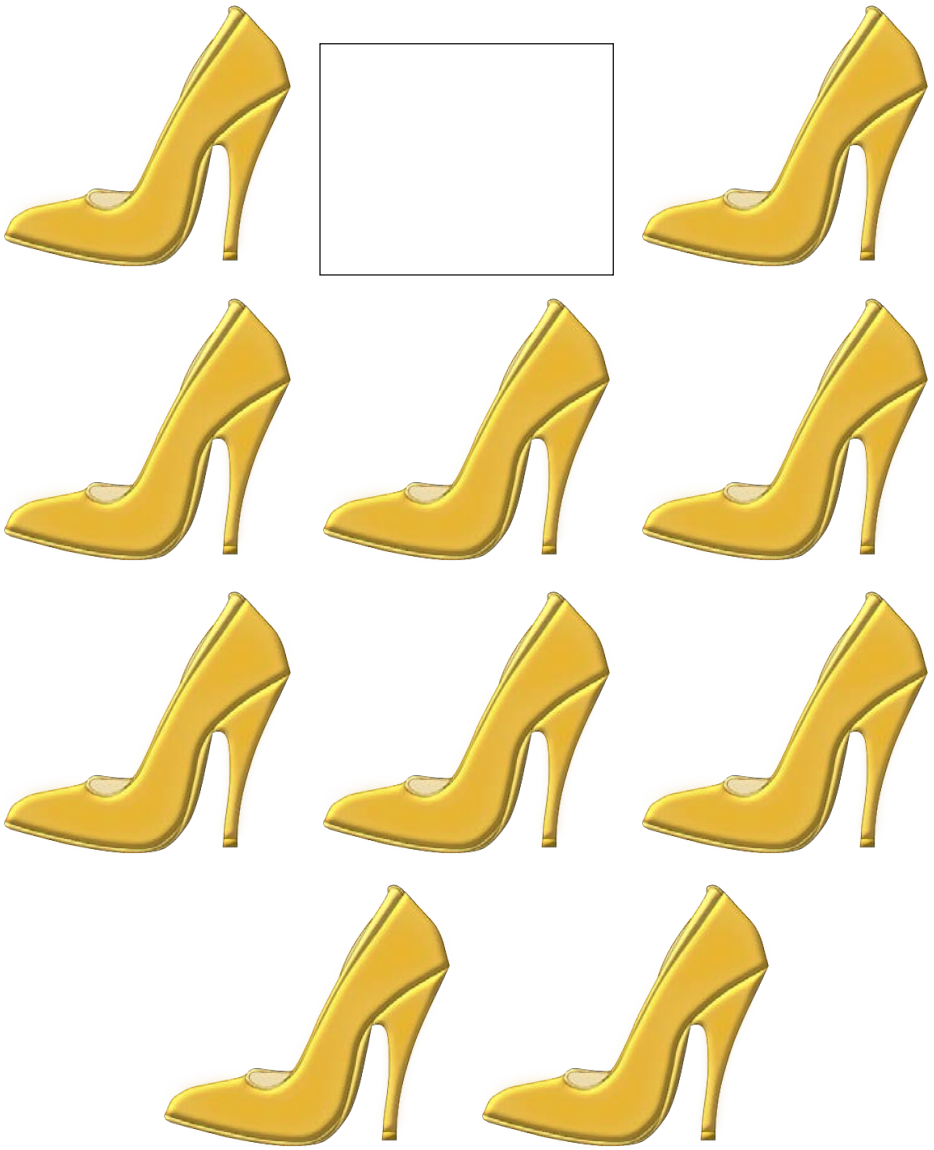

Задача: Поставете правилния знак.

Число 1	Знак за сравнение	Число 2
23 км		780 м
57		66
325		764
1687 см		1686 дм
31		9
11 т.		10 кг.
6		0

Задача: Ваня има по-малко от 9 лева. Колко пари е възможно да има Ваня, ако знаем, че парите й са цяло число. Запишете възможните отговори.

.....

Петя имала 10 лева, купила си сандвич и ѝ останали по-малко от 6 лева. Колко лева има Петя, ако знаем, че нейните пари са цяло число и 50 ст.? Запишете възможните отговори.

.....

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умение за разделяне на предмети, храна, вещи и др.

Създаване на количествени представи.

Развиване на умения за участие в речево общуване.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Междупредметна връзка:

География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на нови понятия.

Сравняване на предмети.

Сравняване на числа и числови изрази.

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Оградете всички числа, които са по-малки от 17.

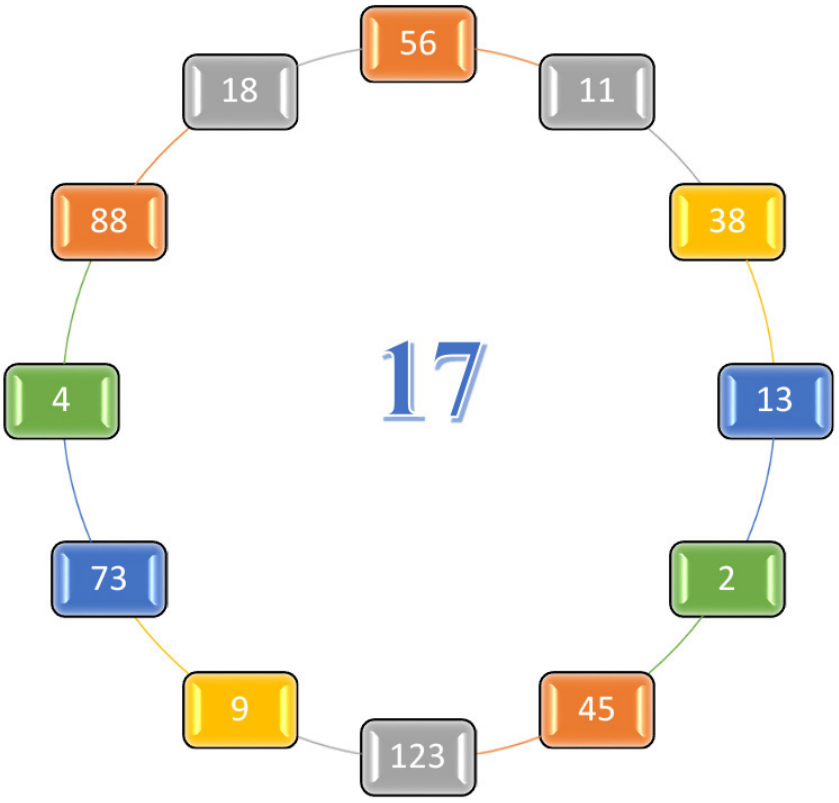

Изготвил: Екатерина Йовчева

ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 13

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

НЕРАВЕНСТВА МЕЖДУ СТРАНИ И ЪГЛИ В ТРИЪГЪЛНИКА

Основно съдържание на урока за ученика:

За всеки триъгълник е вярно:

1) Срещу по-голяма страна лежи по-голям ъгъл.
   и обратно
2) Срещу по-голям ъгъл лежи по-голяма страна.
3) В правоъгълния триъгълник хипотенузата е винаги най-голямата страна.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи, 5 минути разяснение по домашната работа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Трябва да се приберете вкъщи, след като сте били на гости на приятелка. Вашата къща се намира на средата на улицата, на която живеете. По кой път трябва да минете, за да се приберете по-бързо? По оранжевия или зеления? Защо?

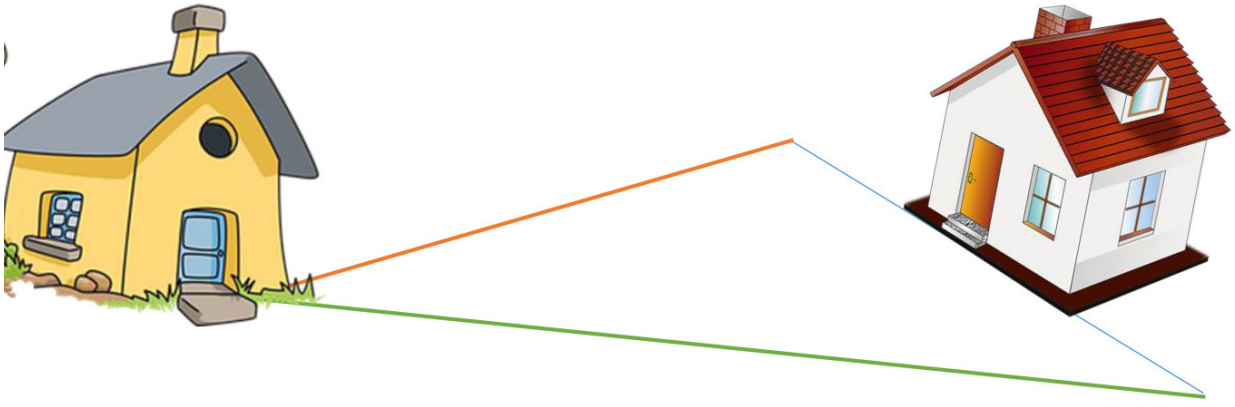

Задача: Дадена е холна маса, на която плотът има формата на правоъгълен триъгълник. Коя страна на масата е най-дълга?

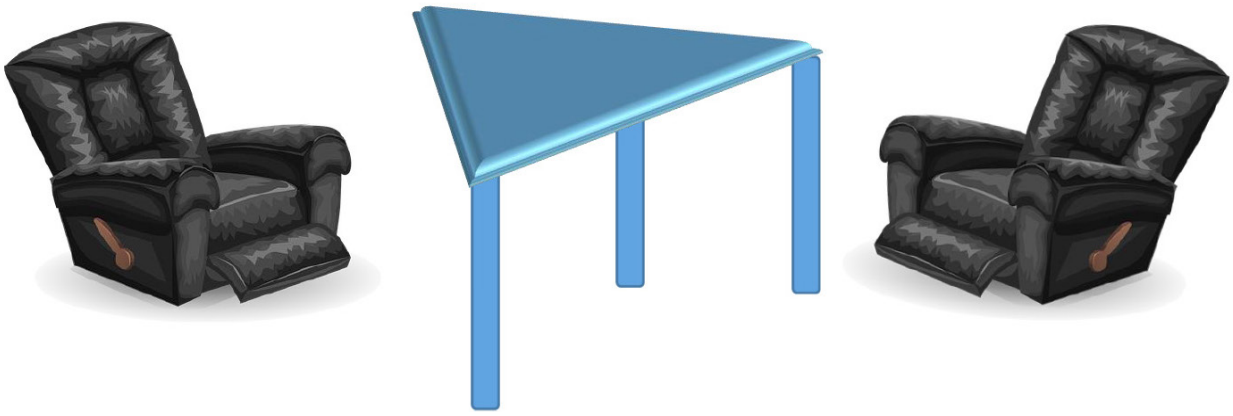

Задача: Коя е най-голямата страна на дадения триъгълник?
А най-малката страна?
Сравнете ъглите на триъгълника.

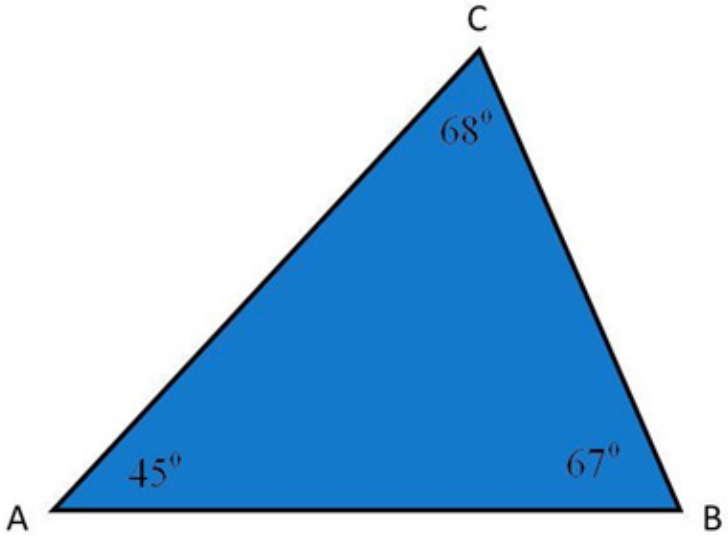

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Развиване на умения за участие в речево общуване.
Изпълнение на индивидуална задача като част от групова работа.
Да познава и спазва основните правила в група и индивидуално.

Междупредметна връзка:
География и икономика.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Запознаване с основните понятия и онагледяване.
Сравняване на отсечки и ъгли.
Дидактични материали:

– табла, чертежи, илюстрации
– пръчици, клечки
– шаблони и всякакъв ресурс за оцветяване по темата

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Като използвате данните от чертежа, подредете по големина страните на триъгълника ABC. Оцветете най-голямата страна на всеки триъгълник (работете върху чертежите).

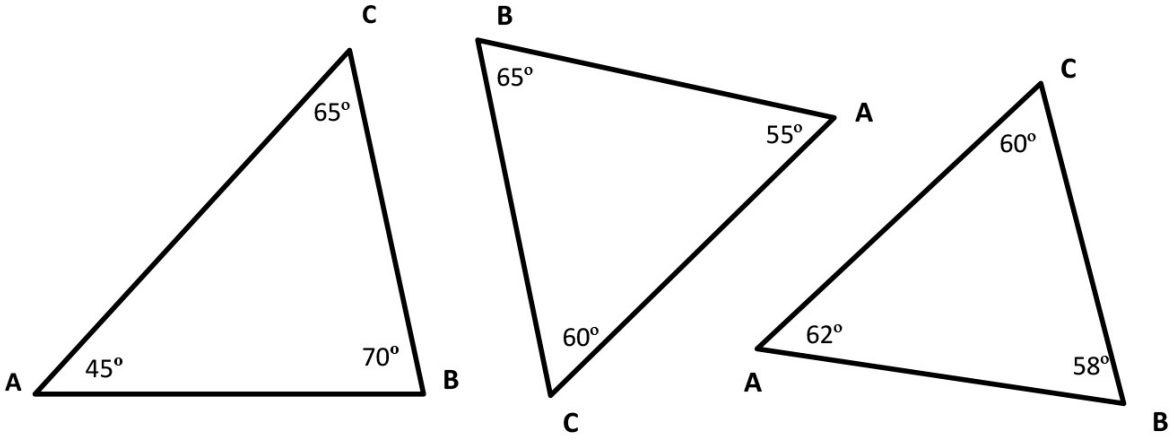

Пример: AC > AB > CB

.....

.....

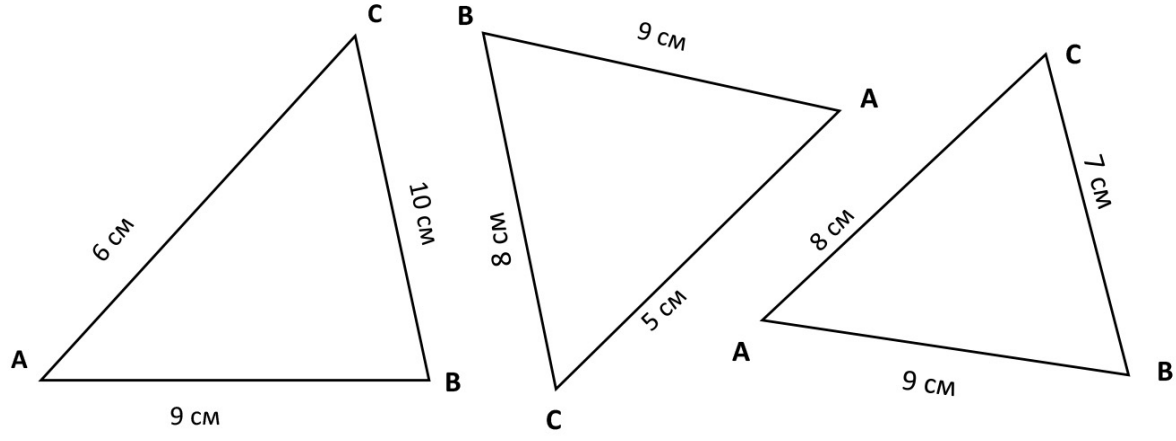

Като използвате данните от чертежа, подредете по големина ъглите на триъгълника ABC. Оцветете най-големия ъгъл на всеки триъгълник (работете върху чертежите).

Пример: ∢ BAC > ∢ ACB ∢ ABC

.....

.....

Изготвил: Екатерина Йовчева

ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 14

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

НЕРАВЕНСТВО НА ТРИЪГЪЛНИКА

Основно съдържание на урока за ученика:

За да съществува един триъгълник, е необходимо да е изпълнено:

1) Всяка страна да е по-малка от сбора на другите две страни.

2) Всяка страна да е по-голяма от разликата на другите две.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи, 5 минути разяснение по домашната работа

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Проверете възможно ли е да съществува триъгълен участък с подобни размери?

Изчислете по два начина.

Запишете го.

Кой ъгъл на триъгълния участък е най-голям?

Защо?

Какъв е видът на триъгълника?

Разкажете какво знаете за този вид триъгълник.

Ако се намирате в средата на 22-метровата страна на триъгълната градина, колко път ще изминете до водата?

Изчислете двата възможни пътя, обозначени със стрелките.

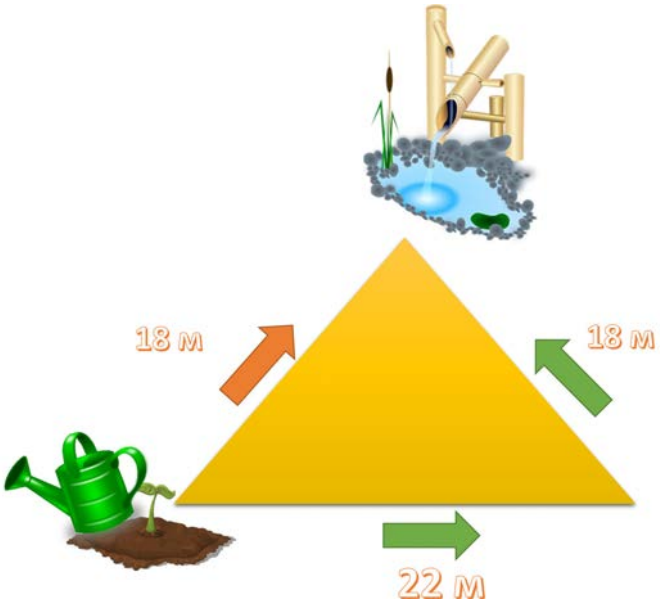

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Търсене и намиране на информация, представяне на информацията.
Изпълнение на индивидуална задача.
Комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор.
Умения за слушане.

Междупредметна връзка:
География и икономика. Човекът и природата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Запознаване с основните понятия и онагледяване.
Намиране сбора на страните.

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Покажете практически, че в триъгълника всяка страна трябва да е по-малка от сумата на другите две страни

Необходими материали:
Четири пръчки с дължини 10 см, 20 см, 35 см, 40 см, пластилин
Инструкции за работа.
1. Вземете пръчка с дължина 40 см за основа на триъгълника и като прикрепите към нея други пръчки, конструирайте триъгълник.
2. Извършете същите действия, като смените основата на триъгълника.
3. Скицирайте всеки възможен триъгълник в тетрадка.
4. Триъгълници с кои страни не могат да съществуват?

Изготвил: Екатерина Йовчева
ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 15

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

УСПОРЕДНИК. СВОЙСТВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Успоредник – четириъгълник, чиито страни нямат общ връх, са успоредни.

Срещуположните страни на успоредника са равни.

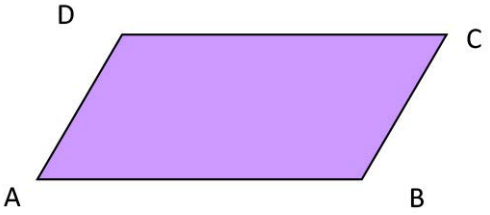

Елементи на успоредника.

- Четири страни.
- Четири ъгъла.
- Четири върха.
- Два диагонала – BD, AC.
- Височина – *перпендикуляр, спуснат от върха към срещуположната страна.*

Свойства на успоредника:

1) Във всеки успоредник страните, които нямат общ връх, са равни.
2) Във всеки успоредник диагоналите имат обща точка, в която се пресичат. Тази точка разделя всеки диагонал на две равни части.
3) Във всеки успоредник ъглите, които нямат общи рамене, са равни.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
15 минути въвеждане в учебния материал, 30 минути решаване на задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Попълнете пропуснатите думи в изреченията.

- Четириъгълник с успоредни страни се нарича .....
- В успоредника страните, които нямат общ връх са .....
- Във всеки успоредник.....се разделят на две равни части от пресечната им точка.

Задача: Даден е успоредник и две кошчета. Чрез стрелки свържете страните на успоредника с жълтото кошче, а височините и диагоналите – със зеленото.

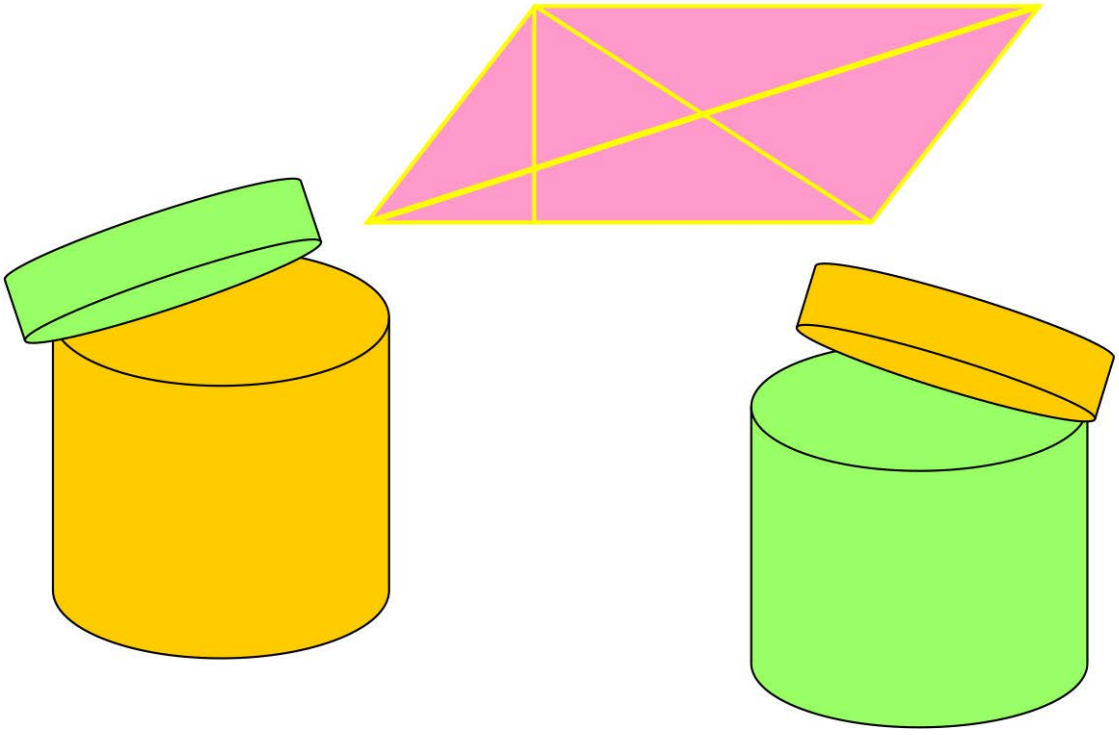

Задача: Сглобете от двата триъгълника успоредник.

А) Какъв вид са триъгълниците според ъглите?

Б) А според страните?

В) Какъв извод можем да направим за ъглите на сглобения успоредник?

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Самостоятелност – отговорност, мотивираност.

Комуникативни умения – общуване.

Умения за слушане.

Способност за работа в група и индивидуално.

Междупредметна връзка:

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Запознаване с основните понятия и онагледяване.

Показване и назоваване елементите на успоредника по чертежи, картинки, табла.

Прилагане в практически задачи свойствата на успоредника.

Помощни средства и технологии:

– геоборд

– УИКИ – тактилни пръчици

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Опитайте се да свържете точките в квадратната мрежа така, че да получите поне два успоредника. Начертайте и по една височина в успоредниците. Отбележете или оцветете равните ъгли.

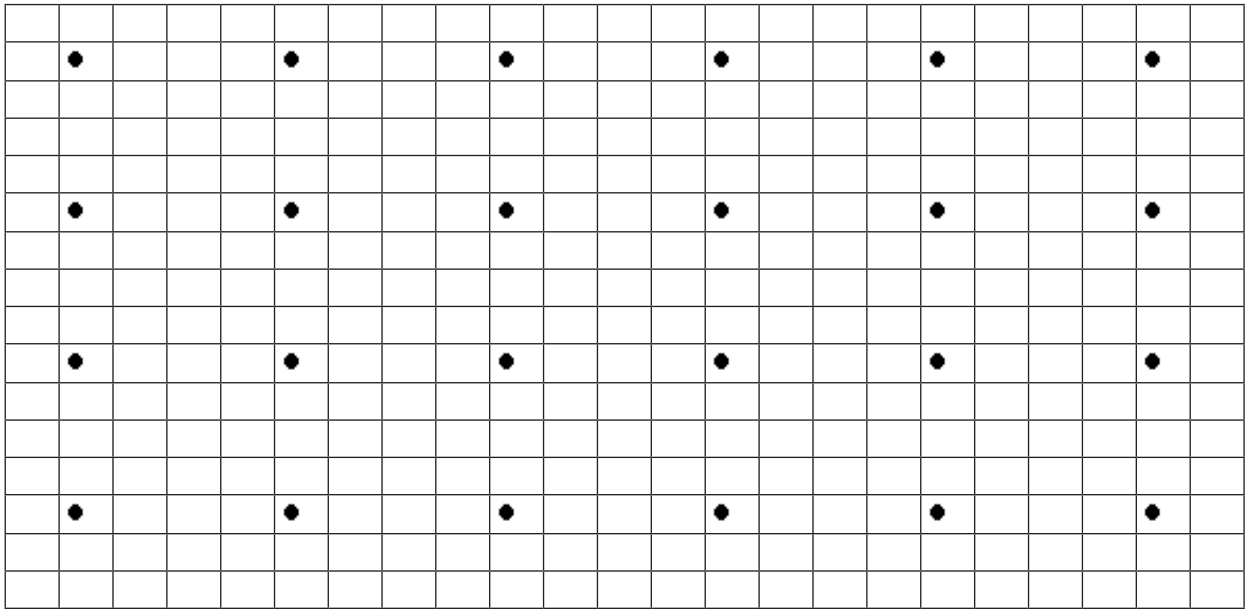

Изготвил: Екатерина Йовчева

ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 16

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

ПРАВОЪГЪЛНИК. СВОЙСТВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Правоъгълник – геометрична фигура с четири страни и четири ъгъла. Всичките ъгли в правоъгълника са прави. Срещуположните му страни са равни и успоредни помежду си.

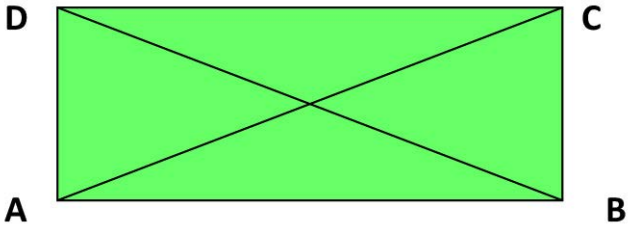

AB || CD, AD || BC, AB = CD, AD = BC

∢ ABC = ∢ BAD = ∢ ADC = ∢ DCB = 90 °

Свойства на правоъгълника:

1) Всички свойства на успоредника се отнасят за правоъгълника.

2) Двата диагонала са равни.

3) Четириъгълник с три прави ъгъла.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Открийте всички правоъгълници на чертежа. Попълнете пропуснатото в изреченията

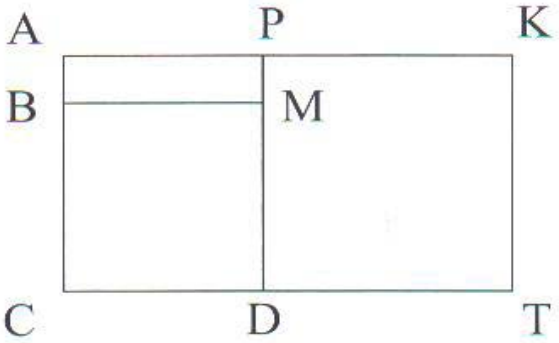

На чертежа има……... на брой правоъгълника.

Правоъгълниците са: □CTKA, □CDPA……

……..……

Начертайте диагоналите на правоъгълник по ваш избор на чертежа.

Измерете диагоналите.

Вярно ли е, че двата диагонала са равни?

Отбележете точката, в която се пресичат диагоналите.

Вярно ли е, че тази точка разделя всеки диагонал на две равни части?

Задача: Да изработим рамка за снимка.

Необходими материали:

Ножица, молив, лепило, цветен картон и бял лист хартия.

Изрежете картона във формата на правоъгълник с размери на едната страна 25 см, а на другата – 20 см. От лист бяла хартия изрежете правоъгълник с размери 10 см на едната страна и 15 см на другата страна. Залепете белия правоъгълник, като спазвате разстоянието от едната страна на цветния правоъгълник да е 10 см и същото да бъде разстоянието до другата страна. Цветната рамка украсете с изработени от вас цветя и орнаменти от цветна хартия.

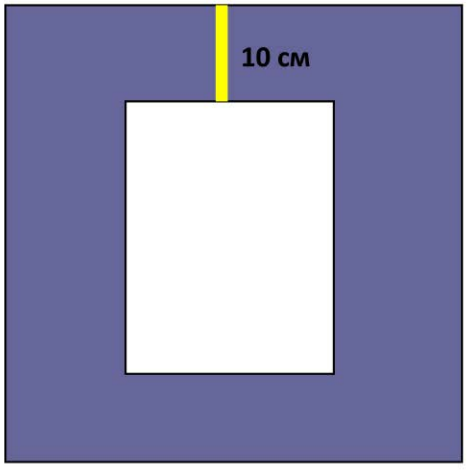

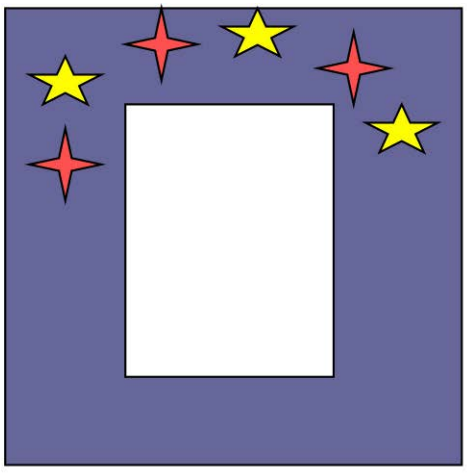

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

В съвременния живот на хората използването на геометричните фигури е много разпространено и приложимо. Извършване на дейности от бита, строителството, земеделието, промишлеността и др.

Да се развиват умения за участие в речево общуване.
Възприемане на обекти от близката среда.
Самостоятелна работа и самоконтрол.
Да може да взема решения за определени ситуации.
Да се развиват способностите на ученика.

Междупредметна връзка:
Изобразително изкуство. Технологии и предприемачество. Човекът и природата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Обяснение и онагледяване, дискусия и анализ.
Да се наблюдават заобикалящите обекти.
Работа с геоборд или чертане с линия в квадратна мрежа, последователност при свързване.
Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи.
Изрязване, лепене, апликиране.

Помощни средства и технологии:
– УИКИ – тактилни пръчици
– адаптирани пособия за чертане
– геоборд

Дидактични материали:
– табла, чертежи, илюстрации
– лист с квадратна мрежа,
– ножица, лепило, цветен картон и бял лист хартия.

Работа у дома и участие на семейството:
Задача: Нарисувайте или направете апликация на животно, съставено от правоъгълници.
Ето ви идея.

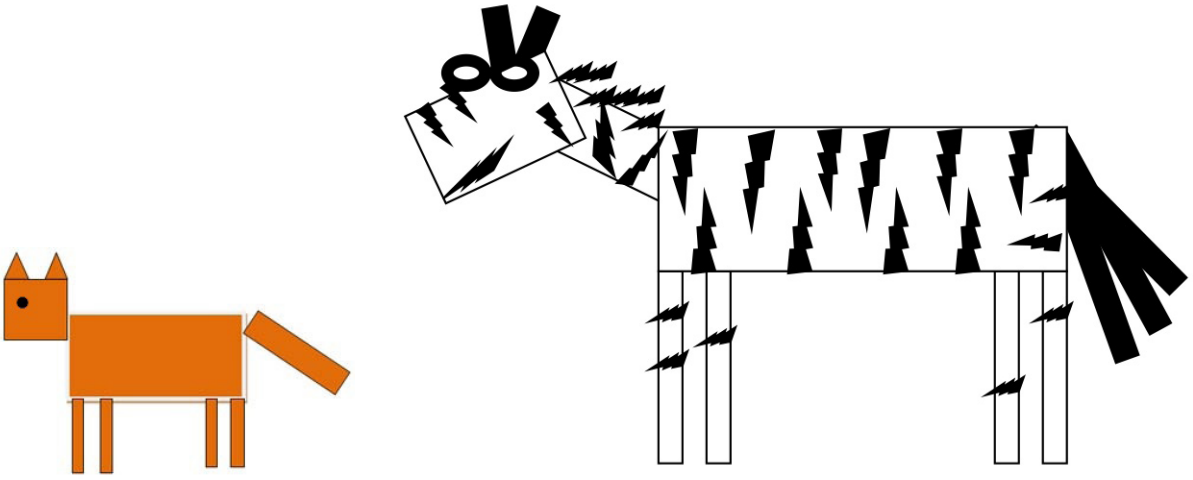

Изготвил: Екатерина Йовчева
ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 17

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

РОМБ

Основно съдържание на урока за ученика:

Ромб – успоредник с равни съседни страни.

Свойства на ромба:

1) Има равни съседни страни
2) Диагоналите му разделят ъглите на две равни части
3) Диагоналите му са взаимно перпендикулярни.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути. решаване на задачи.

(по кои теми и с какъв регламент е групирането)

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Свържете зелените кръгчета. Каква фигура получихте?

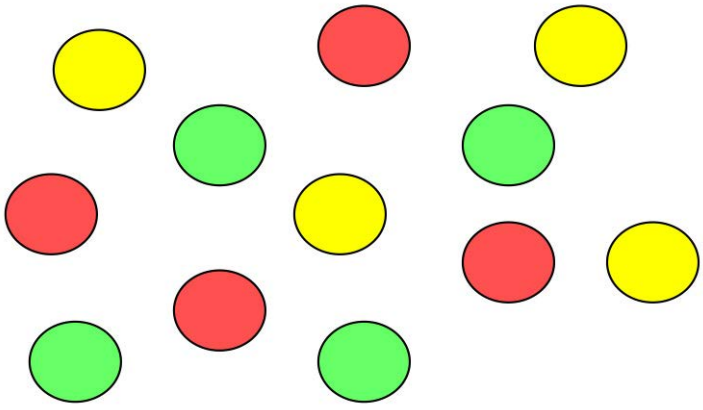

***Отговор:*.....**

Задача: Отговорете с „да“ или „не“. Отбележете кое е правилното.

• Ромбът има взаимно перпендикулярни диагонали.

НЕ НЕ

• Ромб, наричаме успоредник с пет равни страни.

НЕ НЕ

• Геометричната фигура ромб няма диагонали.

НЕ НЕ

• Всеки ромб има четири върха и два диагонала.

НЕ НЕ

• Срещуположните страни на ромба са успоредни.

НЕ НЕ

• Диагоналите на ромба разделят ъглите на две равни части.

НЕ НЕ

Задача: Начертайте ромб със страна 3 см.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да се развиват умения за участие в речево общуване.

Способност за работа в група и индивидуално.

Да може да взема решения за определени ситуации.

Самостоятелна работа и самоконтрол.

Междупредметна връзка:

География и икономика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Въвеждане на понятието с неговото определение.

Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи.

Актуализиране на стари знания.

Работа с геоборд.

Решаване на задачи.

Помощни средства и технологии:

– УИКИ – тактилни пръчици

– геоборд

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Коя геометрична фигура наричаме ромб? Запишете.

……

……

……

……

Задача: Зачертайте фигурите, които не са ромбове.

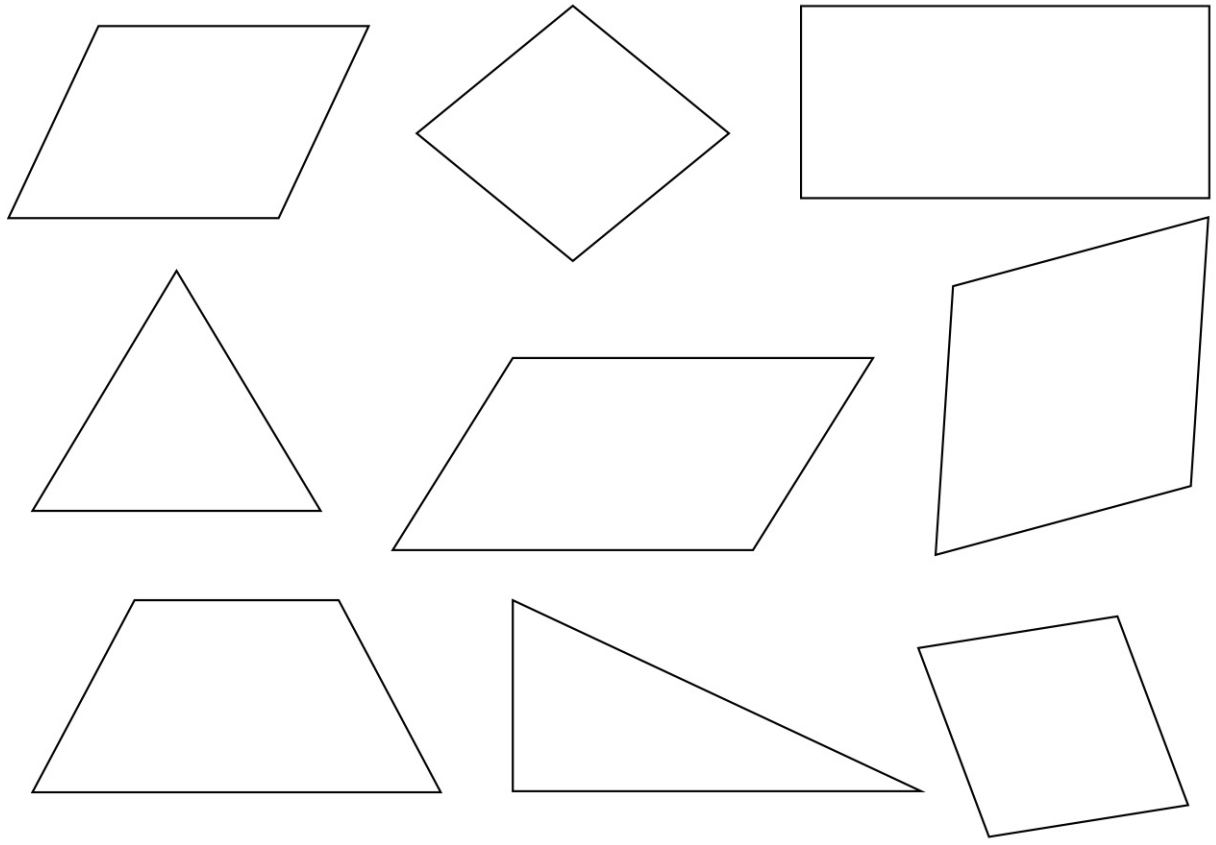

Изготвил: Екатерина Йовчева
ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 18

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

КВАДРАТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Квадрат – четириъгълник с четири равни страни и четири прави ъгъла.

Диагоналите в квадрата са:

1) равни
2) помежду си перпендикулярни
3) ъглополовящи за ъглите (разделят ъглите на квадрата на две равни части по 45°).
4) взаимно се разполовяват.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи.

(по кои теми и с какъв регламент е групирането)

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Като следвате стрелките, ще получите вид четириъгълник. Попълнете пропуснатата буква и произнесете звука й.

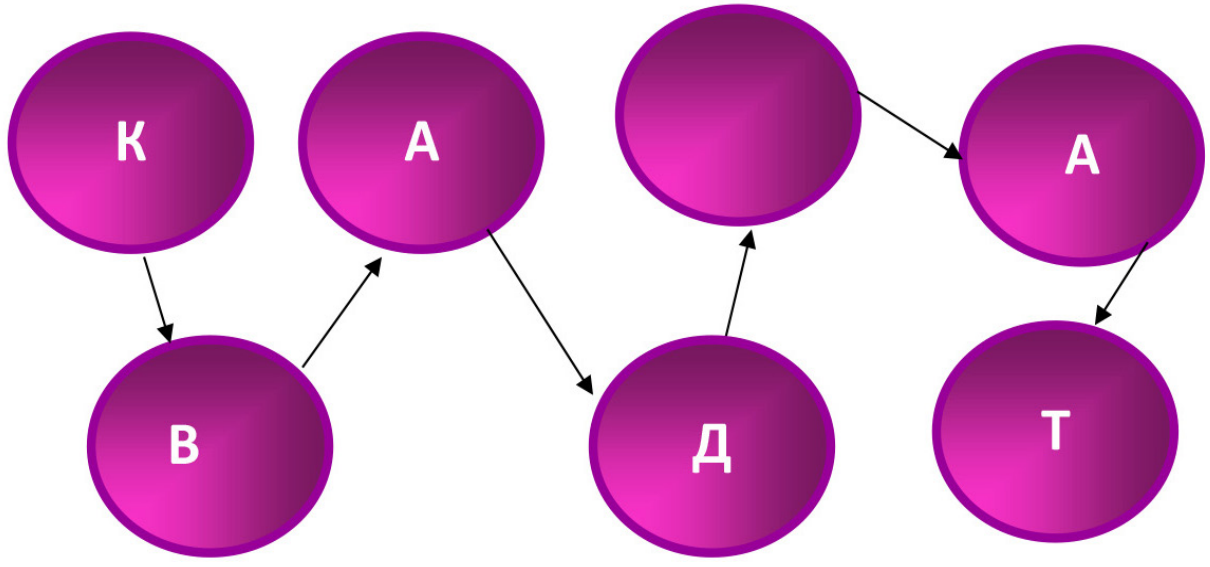

Задача: Дадени са осем кибритени клечки, от тях образувайте квадрат.

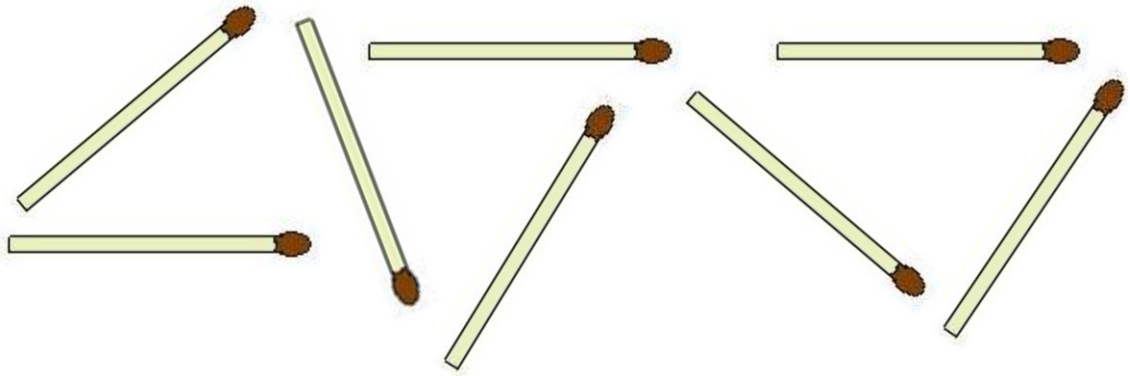

Задача: Какъв ъгъл се вижда през лупата?

На коя геометрична фигура принадлежи този ъгъл?

Начертайте същата фигура.

Допълнете на чертежа диагоналите.

Какво знаете за диагоналите на тази фигура?

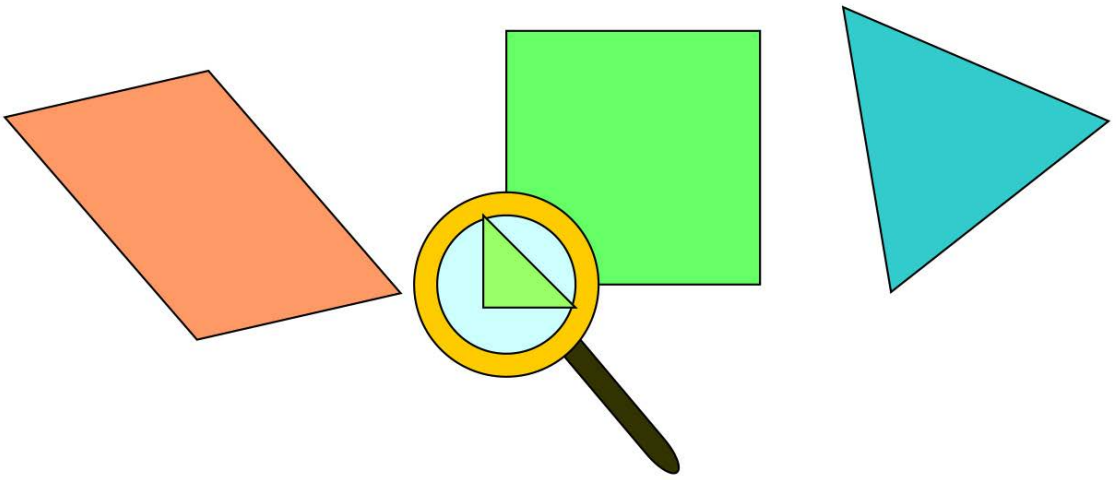

Знаете ли, че: В хирургията се използва специална машина за присаждане на кожа, която изрязва кожата под формата на квадрати. Те се поставят върху изгорената зона шахматно, защото кожата има свойството да расте във всички посоки. С течение на времето разстоянието между квадратите се скрива, зашото кожата расте и се изравнява.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Пътят на запознаване на учениците с геометричните фигури трябва да обхваща следната последователност: наблюдаване на предмети от околната действителност, модели на фигури, чертежи. Те могат да изрязват, лепят, оцветяват, чертаят, моделират, да конструират фигури от дадени модели на фигури.

Да се развиват умения за участие в речево общуване.

Способност за работа в група и индивидуално.

Търсене на информация и представяне на информацията.
Самостоятелна работа.

Междупредметна връзка:
Български език. Биология и здравно образование. Физика и астрономия. Технологии и предприемачество.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Въвеждане на понятието с неговото определение.
Визуализиране с различни средства. Използване на снимки и чертежи.
Актуализиране на стари знания.
Работа с геоборд.
Решаване на задачи.

Помощни средства и технологии:

– геоборд
– адаптирана ножица според потребностите на ученика
– УИКИ – тактилни пръчици

Домашна работа и участие на семейството:
Задача: Дадени са шест квадрата с различна големина. Изрежете и залепете върху бялата част на геометричните фигури. Определете вида на всяка геометрична фигура. Разкажете какво знаете за нея.

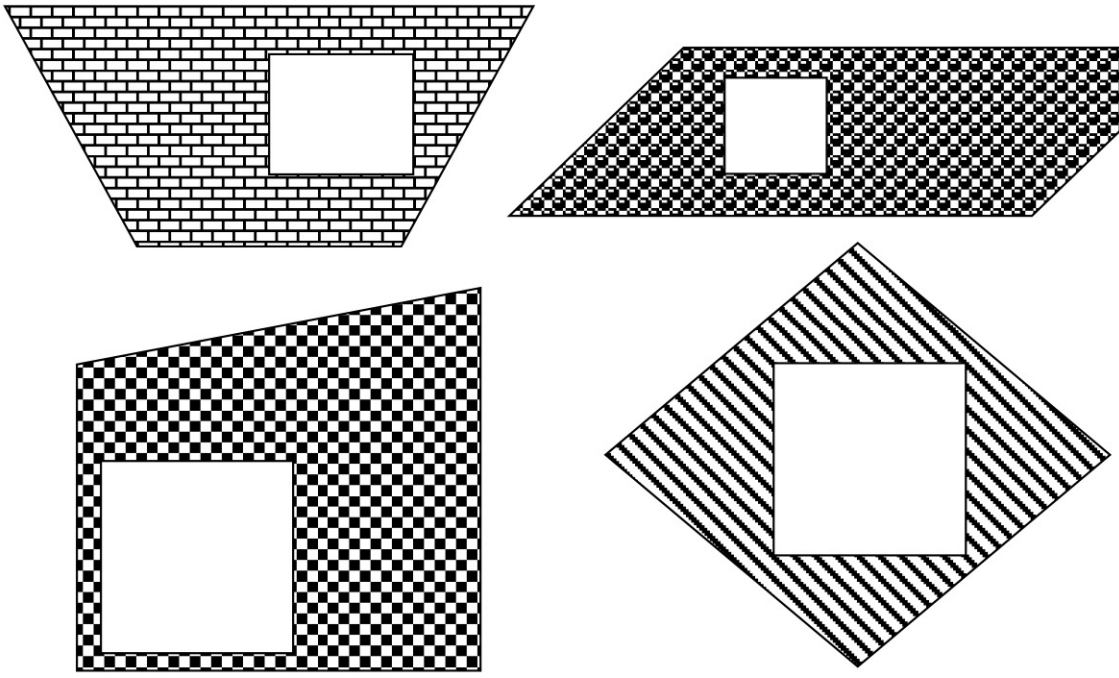

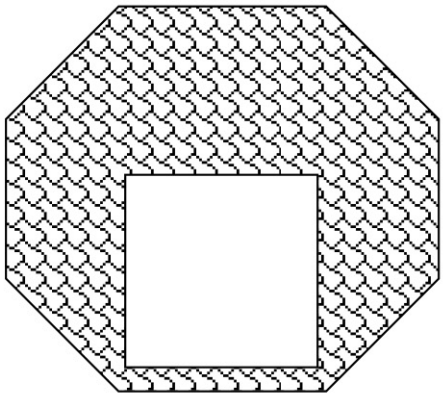

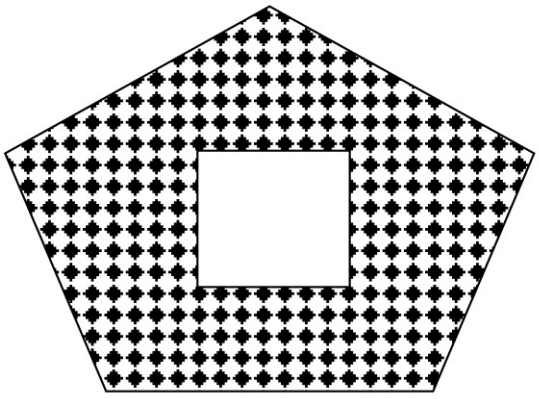

Изрежи!

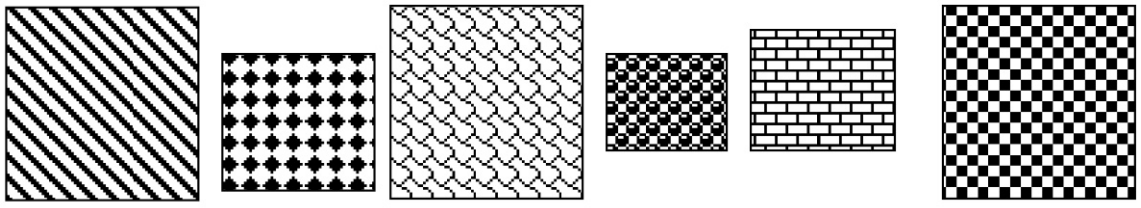

Изготвил: Екатерина Йовчева

ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 19

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

УСПОРЕДНИК – ОБОБЩЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
45 минути решаване на задачи

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Задача: Коя е различната геометрична фигура от изобразените в таблицата. С какво се различава от останалите фигури?

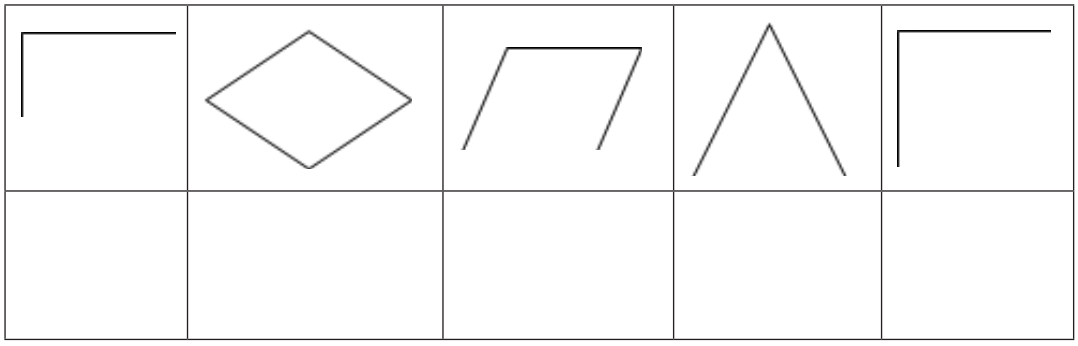

Ако не се сещате коя е фигурата, ще ви помогне гатанката.

Срещали сме се по пътя, има ме във всяка къща. Свържеш ли ми трите върха, ще познаеш кой съм аз.

Под всяка геометрична фигура има празна клетка. В нея запишете името на всяка фигура. Оцветете фигурите в различни цветове.

Задача: Прочетете приказката и попълнете таблицата:

Вид четириъгълник	**Свойства**
УСПОРЕДНИК	
ПРАВОЪГЪЛНИК	
РОМБ	
КВАДРАТ	

ПРИКАЗКА ЗА ЧЕТИРИЪГЪЛНИЦИТЕ

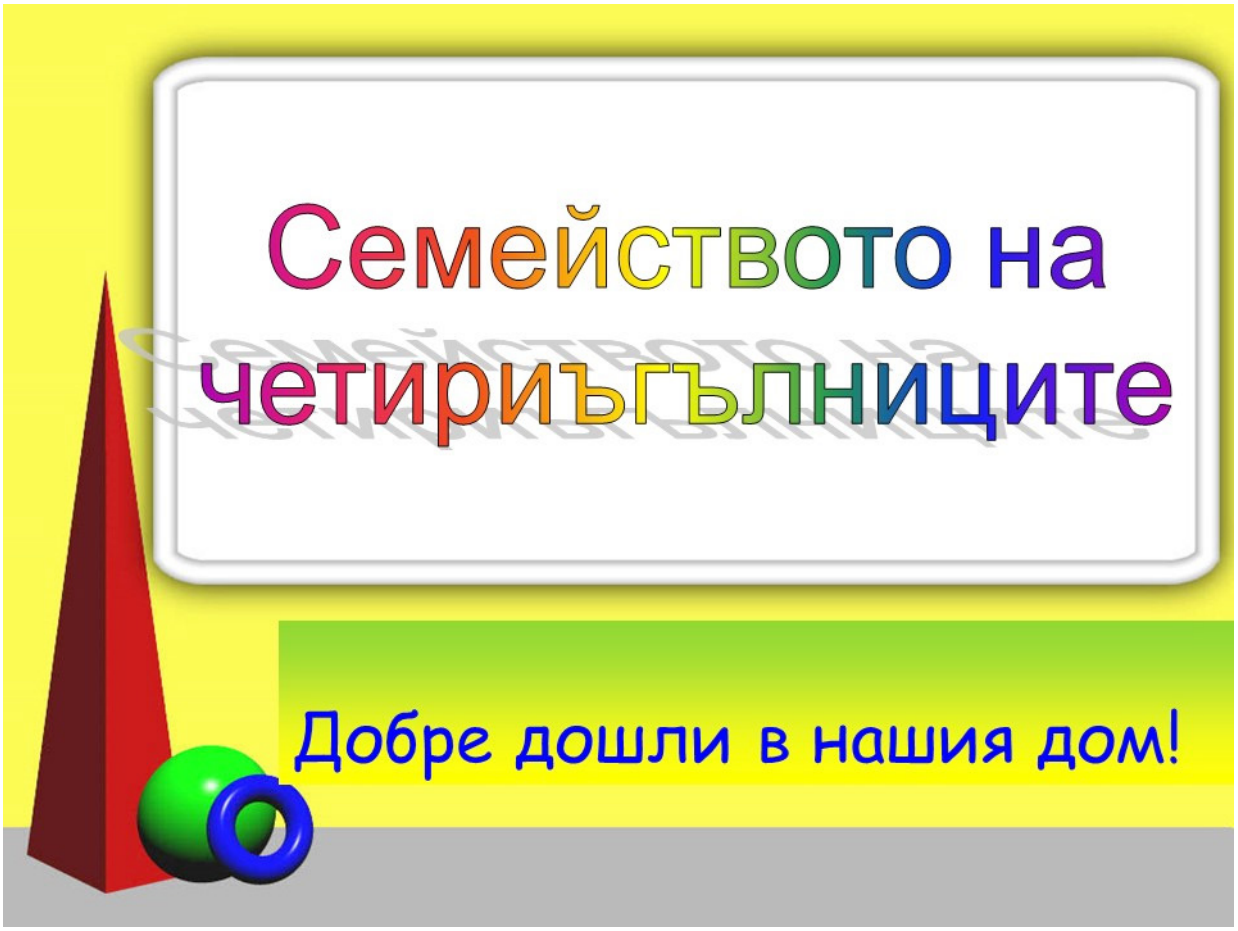

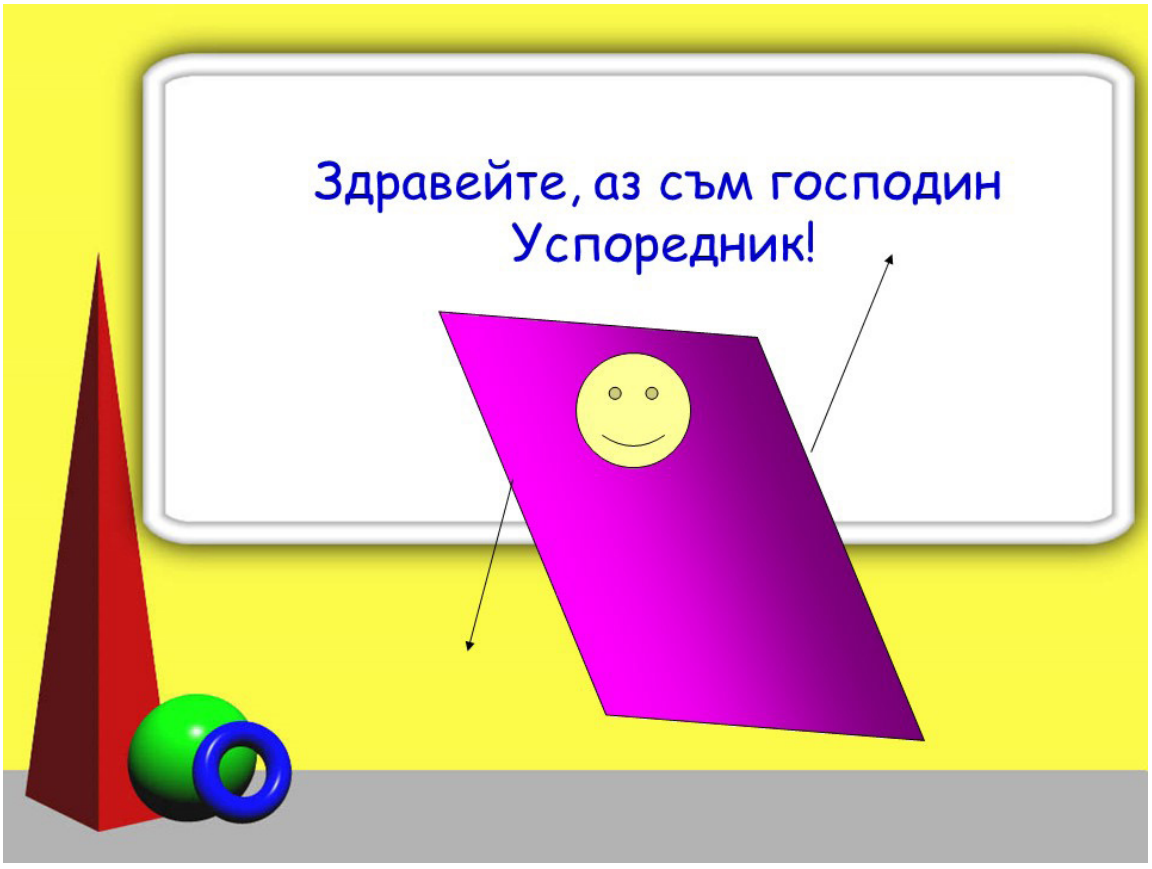
Здравейте, аз съм господин
Успоредник!

Тук има една фигура, която не е
моя роднина. Посочете я!

Сега ще Ви разкажа за моето семейство.
Познати сме като семейство четириъгълници.

Всички ние имаме четири върха, четири страни и четири ъгъла.

Аз съм господин Успоредник. Моята съпруга се казва Трапец.

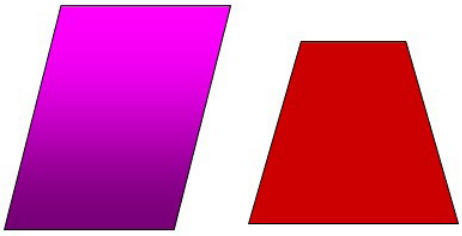

Ние имаме трима синове – Правоъгълник, Квадрат и Ромб.
Това е нашето семейство:

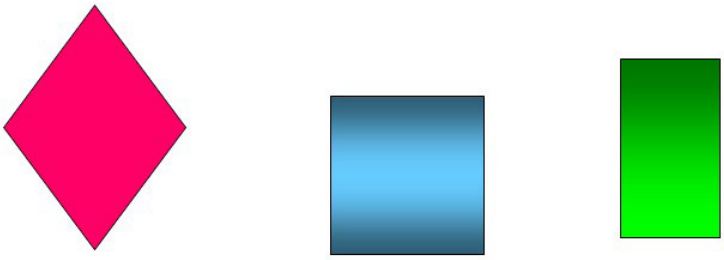

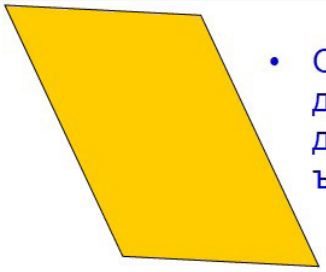

- Отново съм аз, г-н Успоредник. За мен трябва да знаете, че имам четири страни, които са две по две равни и успоредни. Имам четири ъгъла, два диагонала и височини.

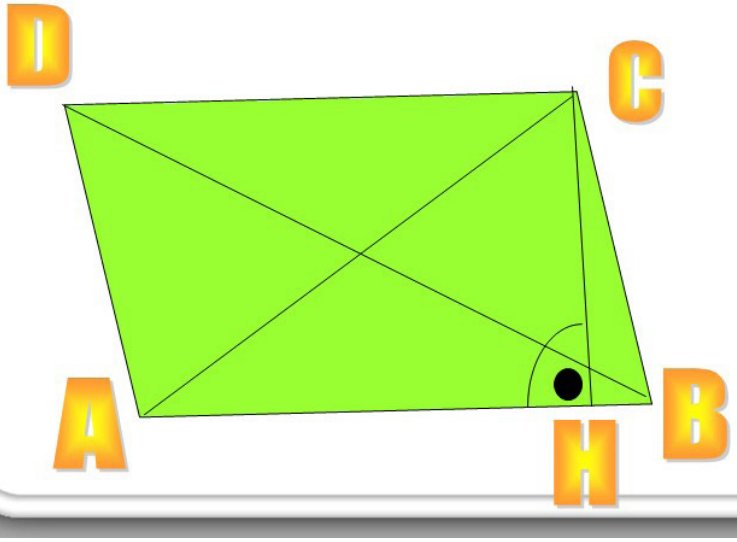

- Знаете ли, че има неща характерни за мен:
- Страните ми, които нямат общ връх, са равни.
- Диагоналите ми имат обща точка, в която се пресичат и тази точка ги разделя на две равни части.
- Ъглите ми, които нямат общи рамене, са равни.

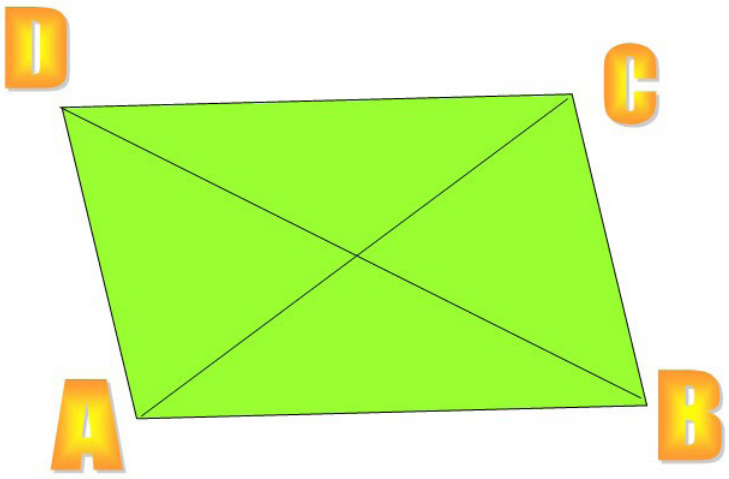

Здравейте, аз се казвам Правоъгълник и съм син на г-н Успоредник.

Имам четири страни и четири прави ъгъла. Страните ми са две по две успоредни и равни.

Имам и два диагонала и изглеждам така:

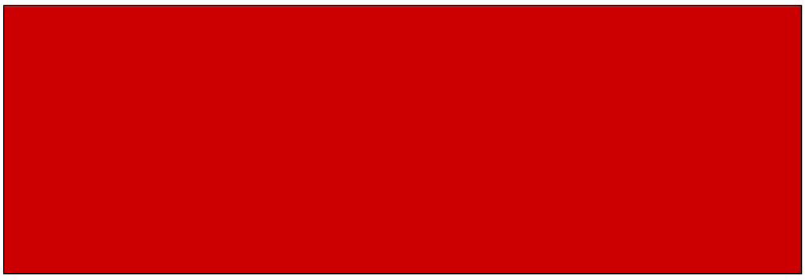

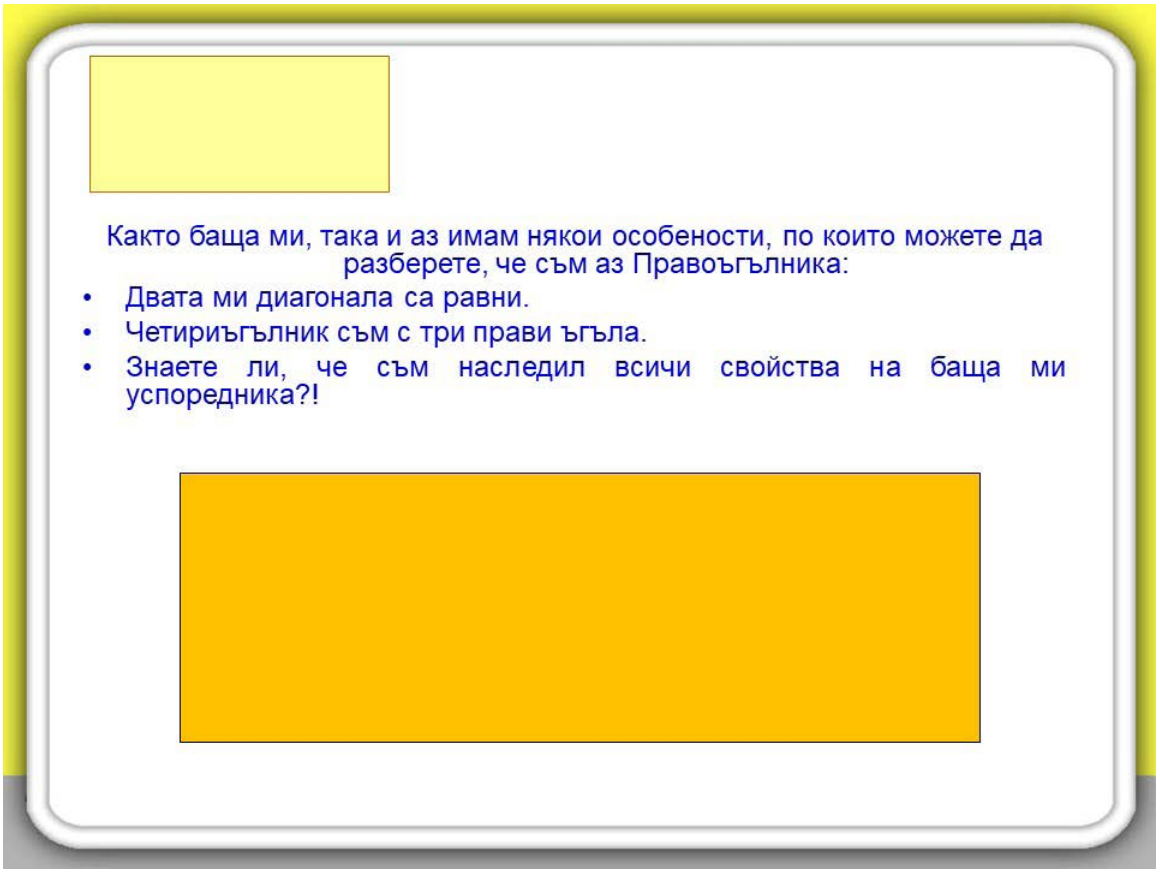
Както баща ми, така и аз имам някои особености, по които можете да разберете, че съм аз Правоъгълника:
• Двата ми диагонала са равни.
• Четириъгълник съм с три прави ъгъла.
• Знаете ли, че съм наследил всички свойства на баща ми успоредника?!

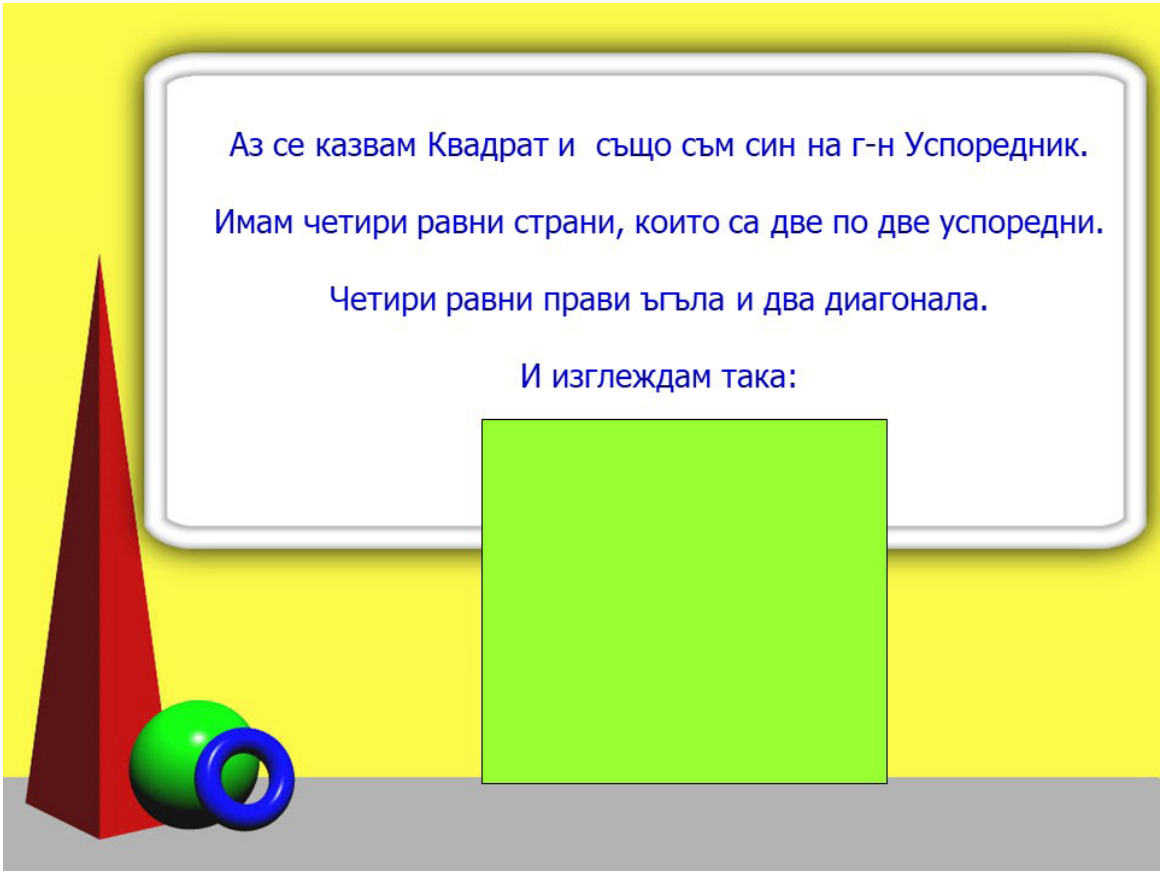
Аз се казвам Квадрат и също съм син на г-н Успоредник.
Имам четири равни страни, които са две по две успоредни.
Четири равни прави ъгъла и два диагонала.
И изглеждам така:

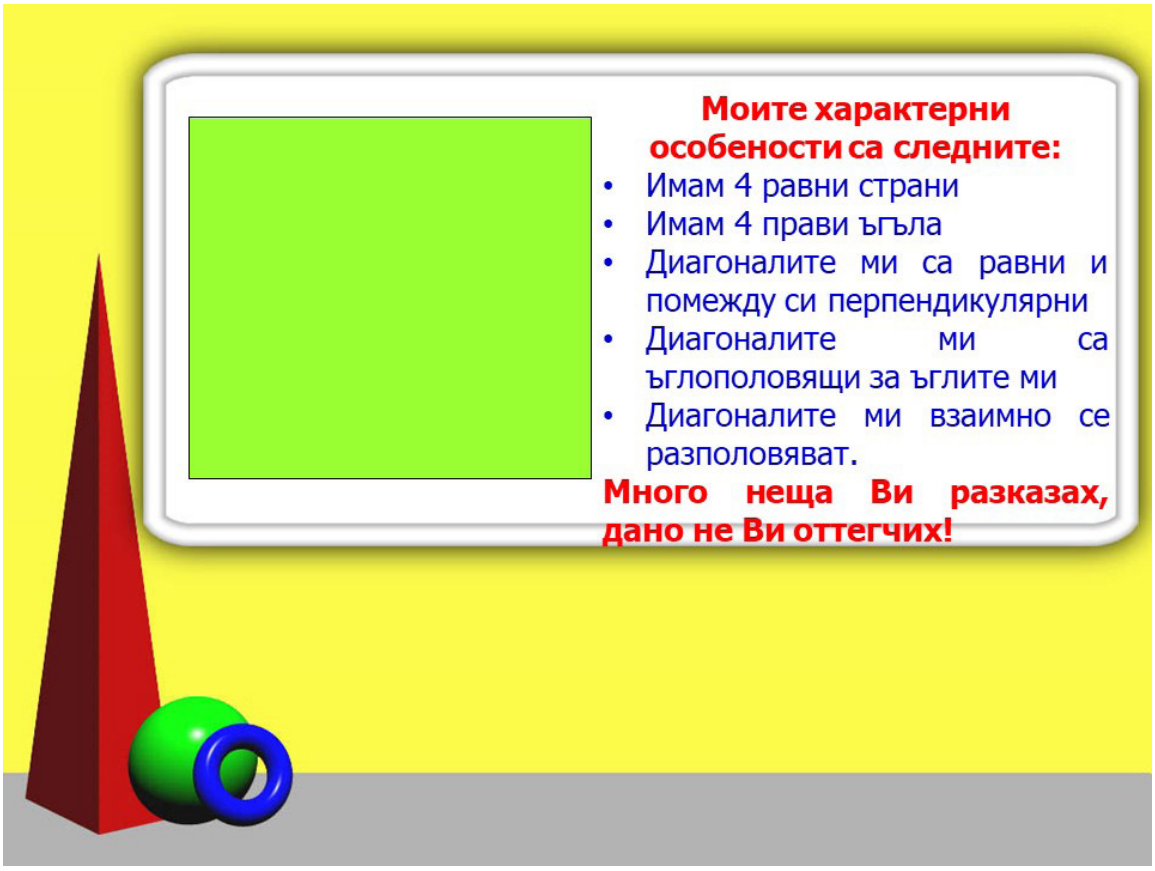
Моите характерни особености са следните:
• Имам 4 равни страни
• Имам 4 прави ъгъла
• Диагоналите ми са равни и помежду си перпендикулярни
• Диагоналите ми са ъглополовящи за ъглите ми
• Диагоналите ми взаимно се разполовяват.
Много неща Ви разказах, дано не Ви отегчих!

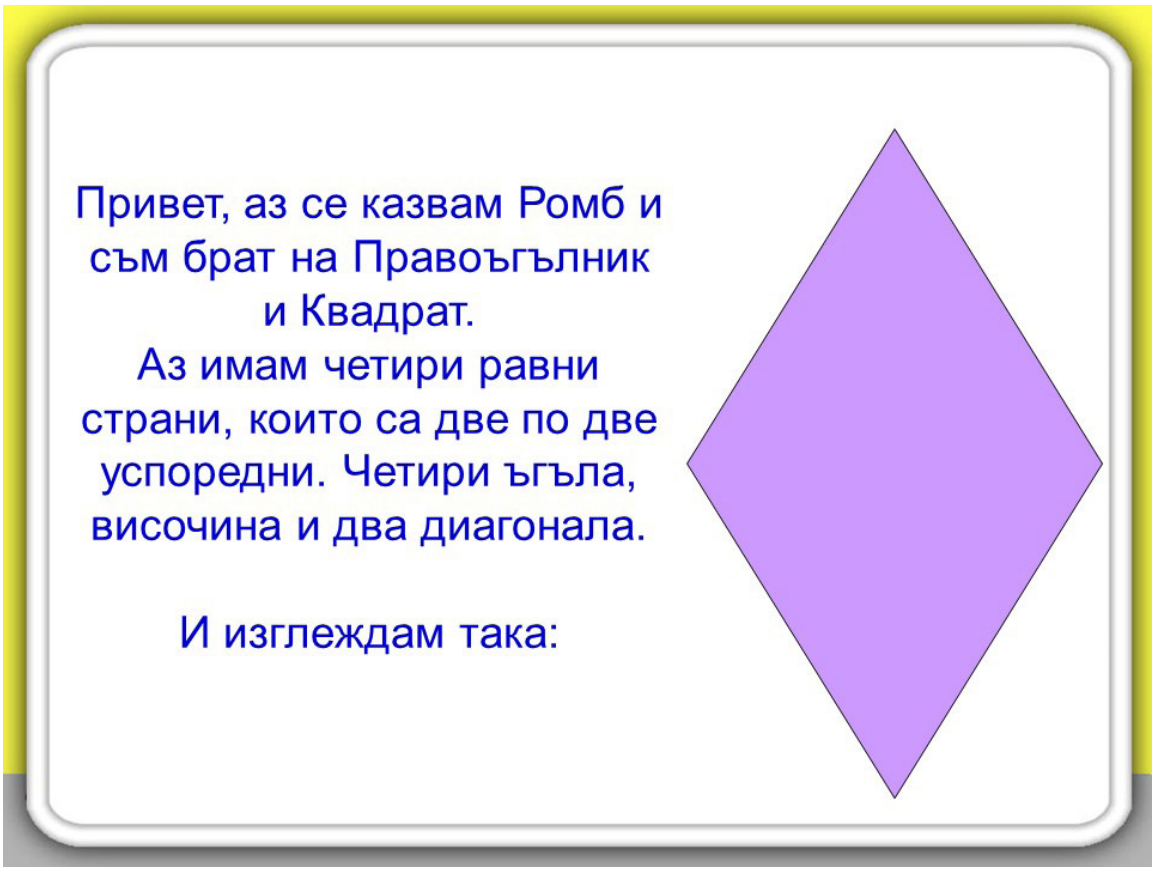
Привет, аз се казвам Ромб и съм брат на Правоъгълник и Квадрат.
Аз имам четири равни страни, които са две по две успоредни. Четири ъгъла, височина и два диагонала.
И изглеждам така:

Както всеки от моето семейство и аз си имам особености:

имам равни съседни страни,
диагоналите ми разделят моите ъглите на две равни части,
диагоналите ми са взаимно перпендикулярни.

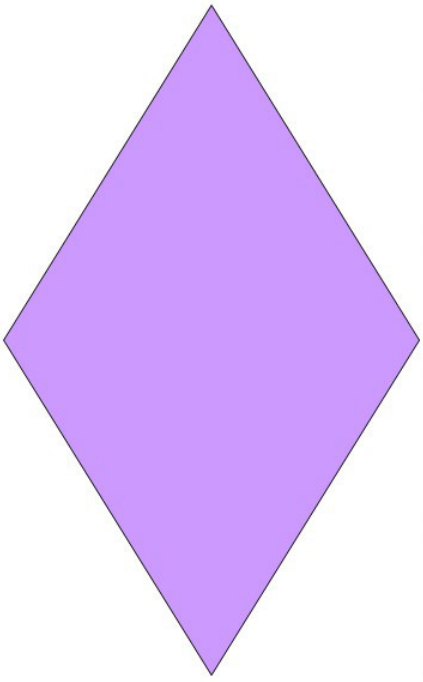

Здравейте, аз съм госпожа Трапец!

Аз съм малко по-различен четириъгълник и съм малко срамежлива. Моля Ви не ми се сърдете ще Ви разкажа за себе си някой друг път.

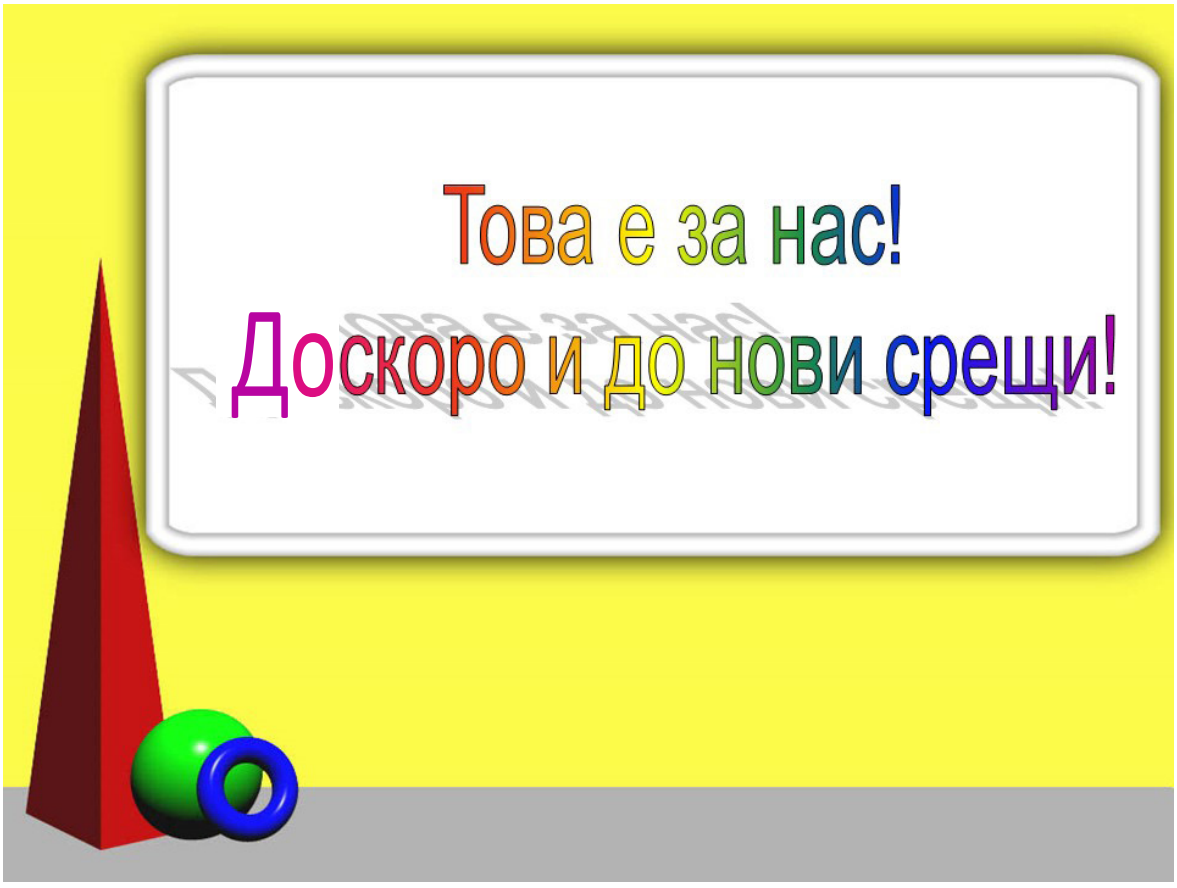

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Общуване – умения да разбира и да бъде разбран.

Способност за работа в група и индивидуално.

Извличане и представяне на информация от текст.

Самостоятелност.

Междупредметна връзка:

Литература. Изобразително изкуство.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Обобщаване знанията за геометричните тела, онагледени с подкрепящи чертежи и примери.

Работа с геоборд.

Решаване на задачи.

Помощни средства и технологии:

– геоборд

– УИКИ – тактилни пръчици

Домашна работа и участие на семейството:

Задача: Свържете всяка геометрична фигура с нейното наименование. Даден е пример с геометричната фигура ромб.

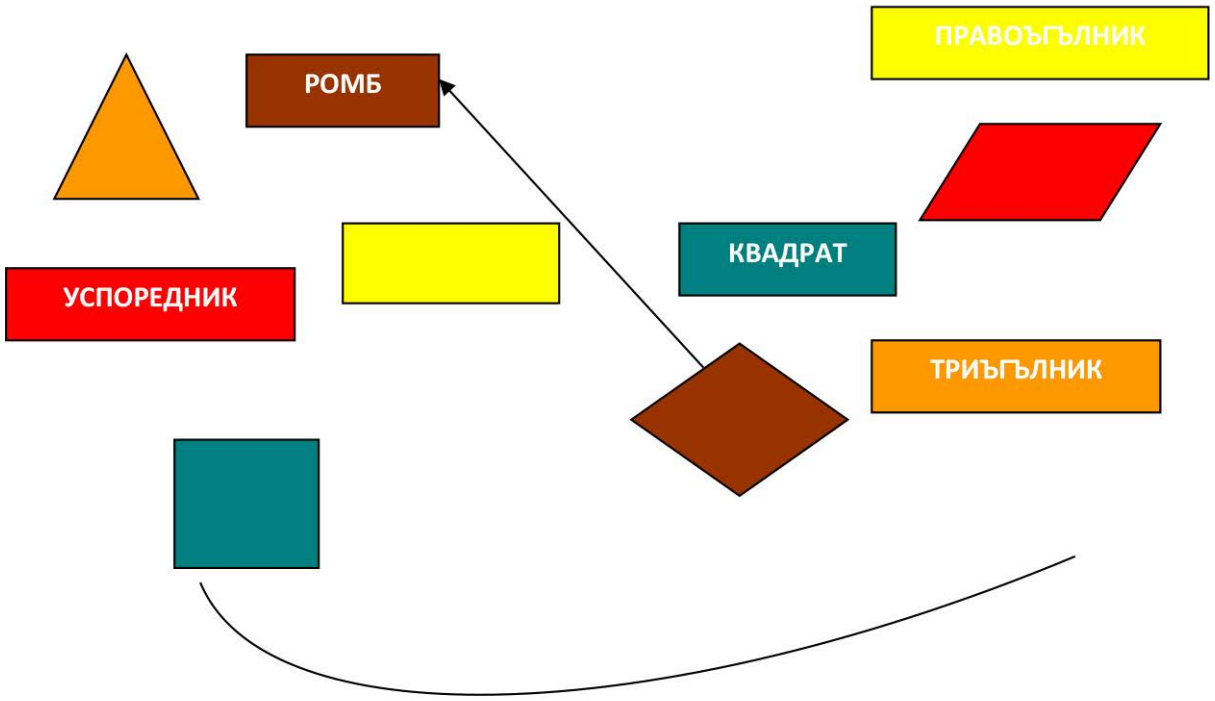

Задача: Да изработим гирлянд.

Необходими материали: Цветна хартия, линия и молив, ножица, канап. Изрежете от цветни хартии триъгълник, квадрат, правоъгълник и ромб. Продължете поредицата до свършване на канапа. В този ред ги залепете за канапа.

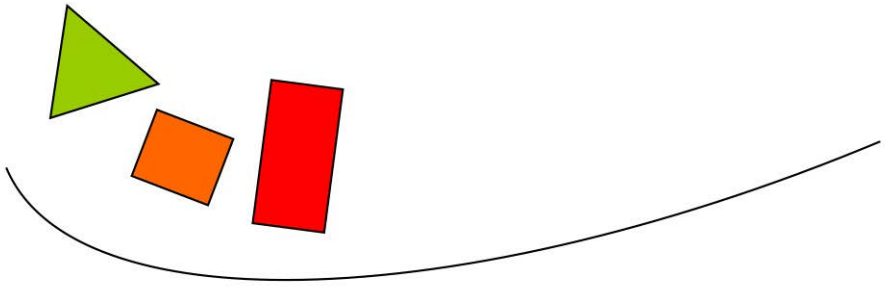

Измислете свой гирлянд и го нарисувайте.

Изготвил: Екатерина Йовчева

ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Адаптиран план на урок 20

Предмет, клас: Математика, VII клас

Тема на урока:

ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДАННИ.
ПОСТРОЯВАНЕ И ИНТЕРПРЕТИРАНЕ НА КРЪГОВИ ДИАГРАМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Кръговата диаграма е кръг, разделен на триъгълни парчета, наречени сектори, които са пропорционални на данните, които представят.

Представете си, че това е пица, нарязана на различни по големина парчета. Всяко парче илюстрира количеството на дадените данни.

Имайте предвид, че пицата е кръгла. Когато пицата се завърти около центъра си и направи пълен кръг, ъгълът на завъртане е 360°.

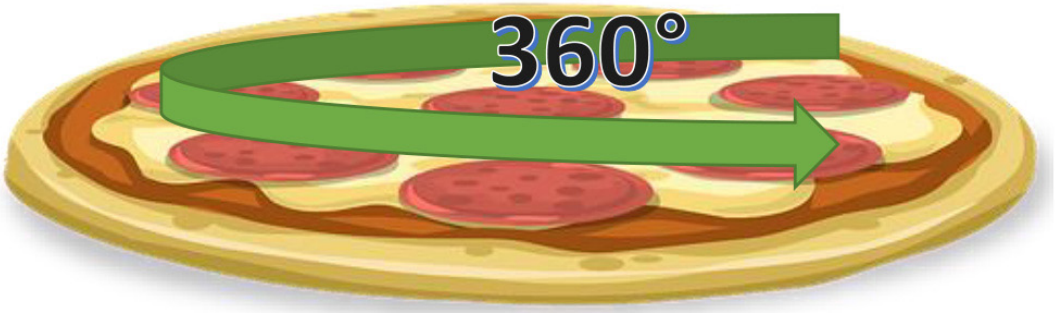

Всяко отрязано парче от пицата също има свой ъгъл.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

10 минути въвеждане в учебния материал, 35 минути решаване на задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Задача: Постройте кръгова диаграма с продължителността на живот на следните животни:

Вид животно	Продължителност на живот
Хипопотам	41 години
Носорог	40 години
Мечка	34 години
Котка	23 години
Куче	22 години
Маймуна	20 години.

Постройте с помощта на пергел кръг.

Ако сумираме всички години, които живеят дадените животни, ще установим, че сборът им е 180. Следователно можем да направим извода, че 1 година се равнява на 2°.

Разделете кръга на части, като знаете, че 22 години x 2 = 44°

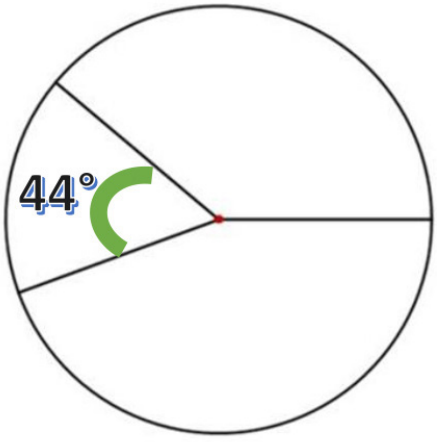

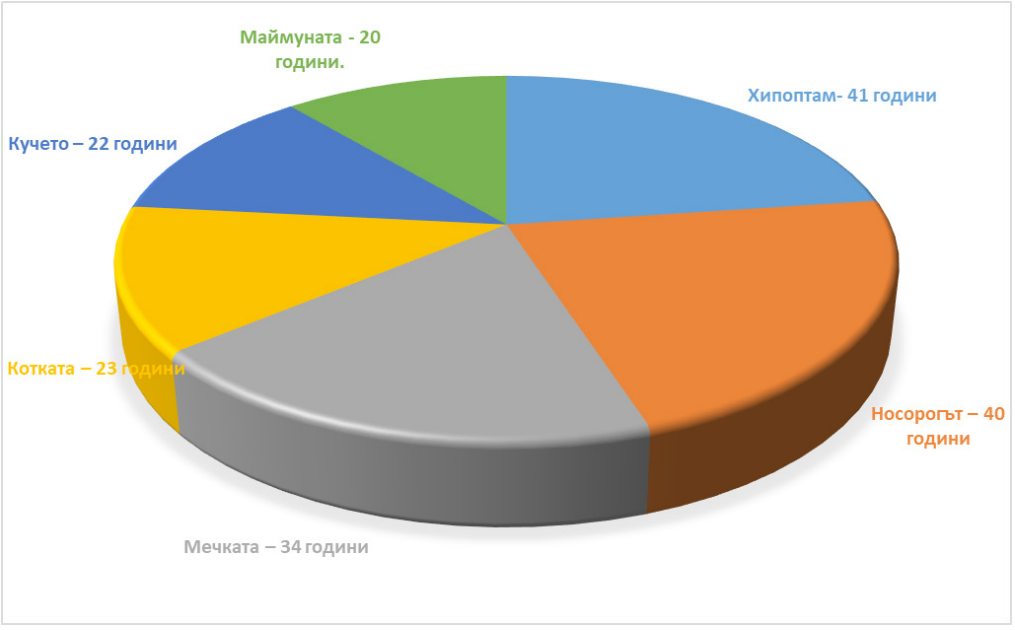

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Комуникативни умения.

Развиване на умения за участие в речево общуване.

Изпълнение на индивидуална задача като част от групова работа.

Извличане на информация, правене на изводи, поставяне на въпроси.

Междупредметна връзка:

География и икономика**.**

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Организиране и предоставяне на данни.

Чертане и разчитане на таблици и кръгови диаграми

Практическа дейност – представяне на данни с кръгова диаграма.

Помощни средства и технологии:

– адаптиран пергел

Домашна работа и участие на семейството:

Направили проучване сред седмокласниците на едно училище, които са общо 96 ученици. Оказало се, че от тях 50 ученици обичат да ядат таратор, 20 – обичат супа, 18 харесват боб чорба, а останалите не обичат течна храна.

а) Колко ученици не обичат да ядат течна храна?

б) Информацията представете в таблица.

в) На базата на таблицата начертайте кръгова диаграма. Украсете я с различни цветове.

Изготвил: Екатерина Йовчева

ст. учител ресурсен: Даниела Михалева

Информационни технологии V клас

Информационни технологии VI клас

Информационни технологии VII клас

Информационни технологии V клас

СЪДЪРЖАНИЕ

**Въведение в информационните технологии и компютърните системи.
Диалог на потребителите с компютърни приложения 621**

Носители на информация и устройства за достъп до носители на информация 623

Организация на данните 625

Използване на интернет във всекидневието.

Правила за безопасна работа в интернет 627

Електронна поща 630

Търсене на информация по зададена тема 632

Работа със звукова и видео информация 634

Основни понятия и правила при компютърна обработка на текстове 636

**Електронни таблици – предназначение,
основни елементи, експериментиране с данни 637**

Диаграми 640

**Основни елементи в компютърната презентация.
Разглеждане и демонстриране на готова презентация 643**

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, V клас

Тема на урока:

ВЪВЕДЕНИЕ В ИНФОРМАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ И КОМПЮТЪРНИТЕ СИСТЕМИ. ДИАЛОГ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ С КОМПЮТЪРНИ ПРИЛОЖЕНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Информационните технологии ни помагат да събираме, обработваме, съхраняваме и разпространяваме информация, като се използват компютърните системи. Информацията може да бъде звукова (музика), текстова, графична (снимки) и числова (таблици).

Компютърната система би могла да се сравни с човешкото тяло. Тя е изградена от хардуер (човешкото тяло – може да се види, да се докосне, да се премести и да извърши различни движения/операции) и софтуер (човешкият ум – той не може да се види, но чрез него контролираме своето тяло, задаваме му различни команди).

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Подходяща задача би била ученикът да разкаже или да илюстрира житейска ситуация, на която е бил свидетел/участник, свързана с компютърна система (Къде най-често се срещат компютрите?, Кога последно някой използваше компютър пред Вас и защо?). Друга подходяща задача е изготвянето на списък с такива ситуации за определен период от време. (Избройте местата, на които е имало компютър и сте посетили през последната седмица).

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Задачата за списъка би могла да бъде надграждаща за всички ученици. Ученикът със СОП изброява местата, където е видял компютър, а с останалите се изясняват неговите функции (Пример: На касата в магазина – разчита баркодовете на продуктите, пресмята цената на всички продукти, отпечатва касова бележка).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Всички онагледяващи компютърните системи снимки.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Ученикът вижда и осмисля приложението на компютрите във всекидневни житейски ситуации

Междупредметна връзка:

Човекът и природата - асоцииране на компютърните системи с човешкото тяло. Български език – създаване на кратък текст или списък по зададени критерии.

Изобразително изкуство - изобразяване на места, на които ученикът е срещал компютърни системи.

Работа у дома и участие на семейството:

– Прочит и преговор на урока

– Ако семейството притежава компютри, да ги съотнесат заедно с ученика към съответния вид и да дискутират какво правят с компютъра – вкъщи, на работа, на друго място.

Да окажат нужната подкрепа на ученика при изготвяне на самостоятелната задача.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

1. Да покаже на ученика различни видове компютри – настолен, преносим, нетбук, супер компютър.

2. Да дискутират приложението и използването на различните видове компютри.

Дидактични материали:

Снимки на различни видове компютри.

Самостоятелна и домашна работа:

1. Да потърси информация за изобретателя на първия компютър.

Кой е той? Сам ли е изобретил компютъра? Как е изглеждал първият компютър? Какво е можел да прави?

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, V клас

Тема на урока:

НОСИТЕЛИ НА ИНФОРМАЦИЯ И УСТРОЙСТВА
ЗА ДОСТЪП ДО НОСИТЕЛИ НА ИНФОРМАЦИЯ

Основно съдържание на урока за ученика: Носителите на информация биха могли да се сравнят с книги. Приликата между тях е, че ни позволяват да пренасяме в пространството информация. Дигиталните носители могат да съхраняват различни типове информация (видео, музика, текстове, картини, игри и т. н.).

Основните носители на информация са твърдият диск, външният харддиск, компактдискът, стик с флашпамет и карта памет. Единствено твърдият диск е вграден в компютъра и не се вижда. Всички останали носители са външни за компютъра и се свързват чрез различни устройства с него.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Подходяща задача е стилизиране на компактдиск. По зададени критерии (музикален албум, албум със снимки, филмов диск), учениците трябва да оформят „лицето“ или обложка на компактдиска чрез маркери.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Работа в малки групи, всяка група получава различен вид електронен носител на информация. Задачата им е да изследват и представят пред останалите възможно най-много характеристики на обекта (От какъв материал е направен?, Какви са размерите му? и др.).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Различни видове носители на информация или техни изображения

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Ученикът е част от работна група в класа при „изследването“ на носителя на информация.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата – тела и вещества, от които са изградени. Изобразително изкуство — дизайн на обложка. Математика – мерни единици за дължина.

Работа у дома и участие на семейството:

Задачата за дизайн на компактдиск позволява и ангажиране на ученика в семейна среда. Като допълнение към изработения CD може да се даде изработка на обложка или кутия за него.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Да дискутира основните носители на информация с ученика, за да се затвърдят имената им, както и кои са вградени и кои са преносими.

– Да поставят носителя на информация в съответното устройство или вход на компютъра.

– Да разгледат какви носители на информация е имало в миналото – дискета, касета за магнитофон, видеокасета.

Дидактични материали:

Основни носители на информация – компактдиск, DVD, стик с флашпамет, карта памет, външен харддиск; снимки на устройствата, с които се извлича информацията от носителите – СД устройство, ДВД устройство, четец на карта памет.

Самостоятелна и домашна работа:

Опишете какви носители на информация имате вкъщи и за какво ги използвате?

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, V клас

Тема на урока:

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДАННИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Папките, които използваме във всекидневието си, служат за подреждане и класиране на различни документи. Същата е и ролята на виртуалните папки – в тях подреждаме файлове с различно съдържание (текстови документи, музика, филми и др.). За да ги откриваме по-лесно между останалите, ги именуваме както решим (Папка „Видео“ би съдържала различни видеоклипове или филми.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Подходяща индивидуална задача би била подреждане на различни по вид и име файлове в различни папки например: От дадените файлове открийте само снимки и ги поставете в подходящата папка (като тук може да сте подготвили различни по вид и име файлове и папки – папка „Видео“, папка „Снимки“, папка „Музика“). Задачата е възможно да се опрости или усложни според различните индивидуални особености на учениците.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Възможно е задачата да бъде представена като групова дейност (ролева игра). Няколко ученици да отговарят за подреждането и откриването на конкретен вид файлове (DJ – за музикални файлове, Фотограф – за картинни файлове, Директор – за текстови файлове и т. н.).

Ресурси, които могат да се използват за темата: Създадени папки на работния компютър на ученика.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Графичното оформление на иконите на файловете и папките представляват познати на учениците предмети (картина, папка, нота или слушалки).

Междупредметна връзка:

Български език – учениците създават устен текст (представят работата си пред останалите), прочитат имената на различни файлове и папки.

Работа у дома и участие на семейството:

Възможно е задачата да бъде довършена или изцяло направена вкъщи, като за това следва да изпратите или предоставите файловете и различните папки на родителите с разписани подробни инструкции.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Да преговори с ученика какво е файл и какво е електронна папка

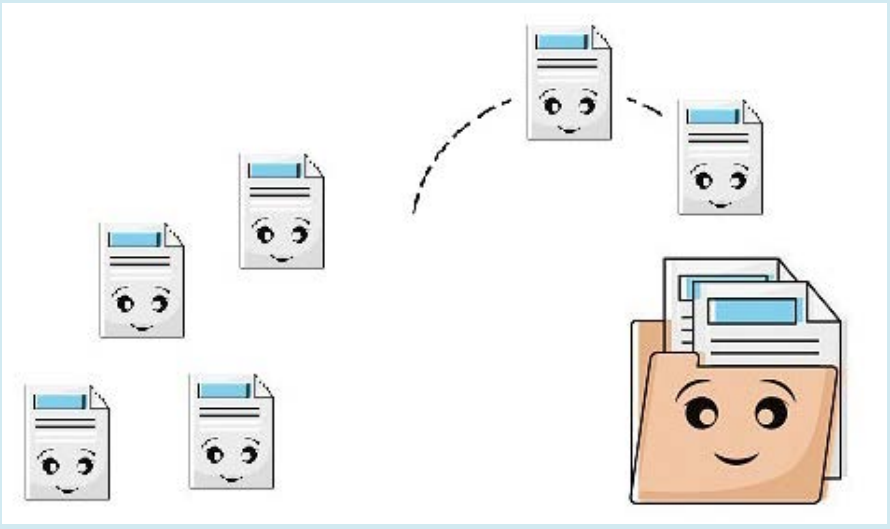

– Да изберат подходящо изображение за папка с текст, папка с музика и папка с видео. Да дискутират помагат ли ни изображенията да се ориентираме по лесно за съдържанието на папката.

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър или таблет /при необходимост/

Самостоятелна и домашна работа:

Попълни пропуснатите думи:

…….. е електронен документ. ……. съдържа файлове с различно съдържание.

Речник: Файлът, Папката

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, V клас

Тема на урока:

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИНТЕРНЕТ ВЪВ ВСЕКИДНЕВИЕТО.
ПРАВИЛА ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА В ИНТЕРНЕТ

Основно съдържание на урока за ученика: Същността на интернет би могла да се представи като много заплетена паяжина - компютър, свързан с интернет, е точката между няколко нишки, а паякът – информацията, която се движи много бързо между компютрите. Интернет ни помага да общуваме с хора на разстояние от нас, да търсим информация, да пазаруваме, без да ходим до магазина, и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Подходяща игра за разбирането на учебното съдържание е играта „Свържи точките“, но вместо точки ученикът може да свързва различни устройства, които използват интернет (мобилни телефони, стационарни компютри, лаптопи, таблети и т. н.).

Времево разпределение: Няколко учебни часа.

Групова дейност в класната стая:
За по-лесно онагледяване на представата за малка компютърна мрежа между потребители би могла да се даде следната задача:
На празен бял лист един по един учениците да отбележат (нарисуват, напишат) своя „компютър“ и да създадат връзка със следващия. Единственото изискване е всеки следващ ученик да бъде свързан с черта с предходния.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

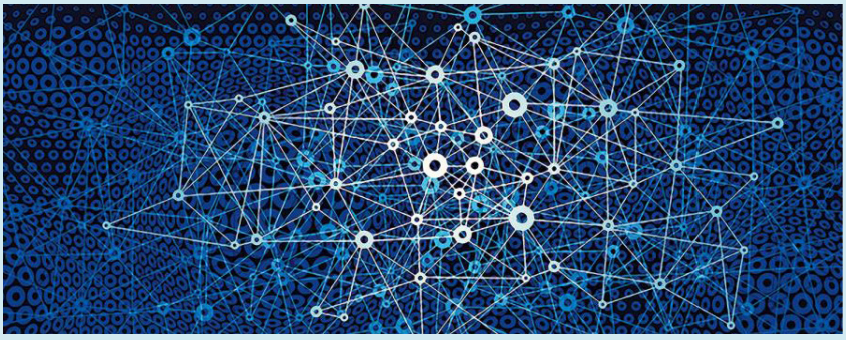

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Могат да се дадат примери за осъществяване на връзка с хора, които се намират далеч от нас в момента. Би могла и да се осъществи връзка с интересна личност. Или с някого от родителите.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата – представяне на интернет и информацията като вече познати части от живата природа.

Работа у дома и участие на семейството:

Ако е възможно, ученикът може да се свърже чрез интернет с някого от родителите си в другата стая, а след това и с човек, който се намира на по-голямо разстояние.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Да изготви списък/табло заедно с ученика за правила за работа с интернет. Могат да бъдат използвани следните помощни въпроси, както и да се добавят и други.

✓ Трябва ли да даваме информация за нас на непознати хора – име, адрес, имена на родители и др.?

✓ Трябва ли да изпращаме снимки на непознати хора?

✓ Към кого трябва да се обърна, ако получа заплаха или обида от някого в интернет?

✓ Колко време трябва да стоя в интернет?

✓ Как трябва да се отнасям към другите хора в интернет?

Дидактични материали:

Различни устройства, които могат да демонстрират свързване с интернет връзка.

Самостоятелна и домашна работа:

Потърси тези символи на компютъра или на телефона си. Какво означават?

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

ComputerHope.com

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, V клас

Тема на урока:

ЕЛЕКТРОННА ПОЩА

Основно съдържание на урока за ученика:

Електронната поща е услуга в интернет, чрез която се изпращат и получават електронни писма. Тъй като тя работи по същия начин като обикновената поща, ни е необходим адрес, от който да изпращаме и на който да получаваме електронни писма.

С този урок бихте могли да изведете и някои от основните правила за работа в интернет (работим и комуникираме през интернет само когато наблизо има възрастен, не споделяме с никого личната си информация, не отговаряме на непознати).

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Писането на имейл до известна или позната за учениците личност е удачна задача за часа. Имейлът може да бъде оформен на ръка, върху работен лист, наподобяващ изгледа на електронна поща.

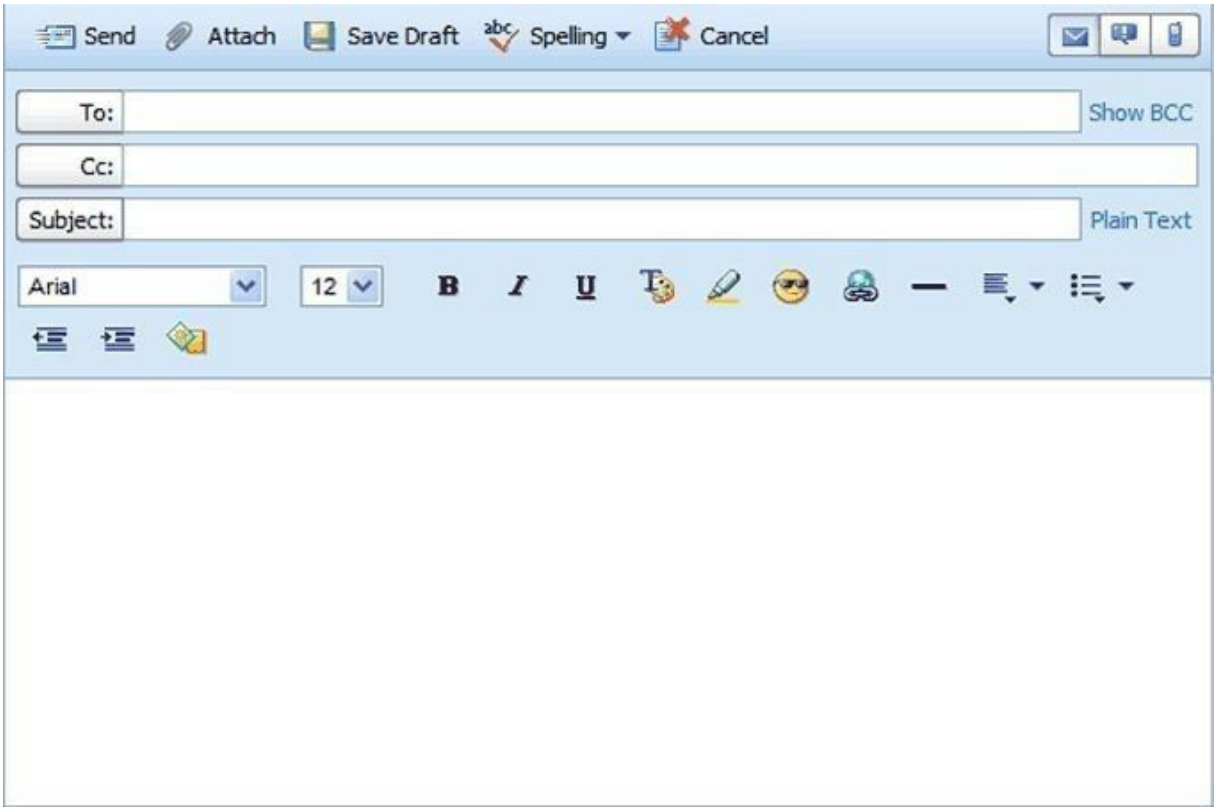

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Тук може да се използва променен вариант на играта „Пощальон“. Всеки от участниците си измисля адрес за получаване на електронна поща, а само един от тях влиза в ролята на „сървър“, който разпределя и разнася писмата, без да ги чете.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://blog.abv.bg/abv-saveti-razberi-vsichko-za-registraciata/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Сравняване на електронната поща с обикновената. Откриване на прилики и разлики.

Междупредметна връзка:

Български език и литература – правила за писане на писмо, създаване на текст.

Работа у дома и участие на семейството:

Да подпомогнат ученика при влизането в електронната поща и да демонстрират как се пише и изпраща електронно писмо.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Да разгледат с ученика няколко електронни платформи, които предлагат създаване на е-майл – mail.bg; abv.bg; gmail.com.

– Да създадат е-майл на ученика, както и подробна инструкция за влизане в електронната поща.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Опитайте се да влезете в електронната си поща, като следвате инструкцията, създадена в училище.

Задача 2: Опитайте се да изпишете знака от електронния адрес @

@_____

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, V клас

Тема на урока:

ТЪРСЕНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ПО ЗАДАДЕНА ТЕМА

Основно съдържание на урока за ученика:

За да откриваме по-лесно информацията, която търсим в интернет, са създадени т. нар. търсачки. Когато решавате какви думи да въведете в полето за търсене, се опитайте да изберете такива, които вероятно ще са използвани в сайта, който търсите. Например, вместо да кажете „боли ме главата“, кажете „главоболие“, тъй като това е дума, която често се използва в медицинските сайтове.

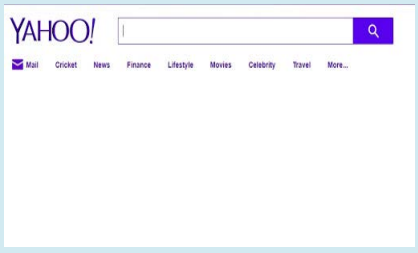

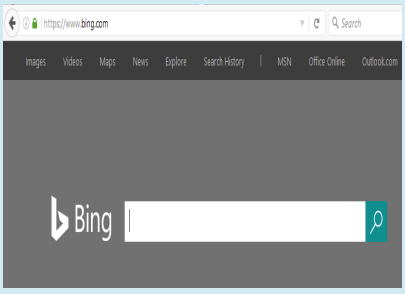

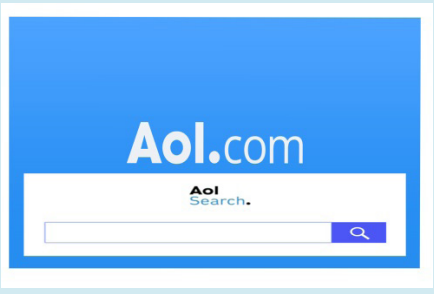

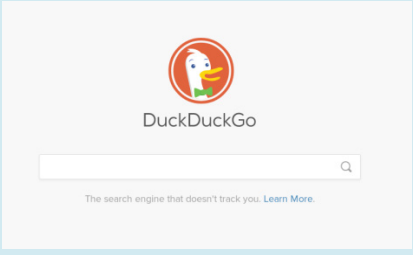

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Тук подходящ метод е „ролевата игра“. Ученикът влиза в ролята на търсачка и търси определена картина от близкото минало или добре познат предмет, който не е в стаята (Как изглежда училището отвън?, Какво видя по пътя до училище?). Като допълнение може да се добави и изброяване на резултатите от търсенето (На въпроса „Какво видя по пътя към училище“ резултатите биха могли да бъдат: куче, тротоар, врата, камък, кола и т. н.).

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

За да получат учениците правилна представа колко много и различна информация има в интернет, може да приложите варианти на задача за търсене. Един от тях би могъл да бъде

следният: група ученици търси информация по една и съща тема, но всеки на различна страница (Тема: „Футбол“; Ученик 1: има право да търси само на страница 1; Ученик 2: има право да търси само на страница 2 и т. н.). След като са готови с проучването, учениците представят резултатите си и обобщават по какво си приличат и по какво се различават.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Различни интернет търсачки:

www.google.com

www.yahoo.com

www.bing.com

www.aol.com

www.duckduckgo.com

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Връзка между резултати от търсене в интернет с познати картини от реалния свят.

Междупредметна връзка:

Български език – правопис на думи, сродни думи, синоними.

Математика – пребройване на резултатите от търсенето.

Работа у дома и участие на семейството:

Като работа у дома би била подходяща задачата за търсене на информация в интернет по определена тема (интересна и позната за ученика). Като допълнително условие може да се даде и брой на източниците (поне два или повече сайтове).

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Да отворят поне две интернет търсачка с ученика и да потърсят информация по една определена тема. Да направят сравнение между двете търсачки – дали показват едни и същи сайтове, дали сайтовете са подредени в един и същ ред в съответната търсачка.

– Да оцветят логото на Google с оригиналните цветове

Самостоятелна и домашна работа:

1. Намерете информация по темата „Кой е създателят на интернет търсачката Google?”

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, V клас

Тема на урока:

РАБОТА СЪС ЗВУКОВА И ВИДЕО ИНФОРМАЦИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Компютърните файлове освен текстови могат да бъдат и звукови или видео. Благодарение на външни устройства (тонколони, слушалки, микрофон) можем да слушаме музика, да чуваме различни звуци или да ги записваме.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Всички ученици или притежават, или са виждали външни звукови устройства. Вариант на задача, свързана с темата, е да разкажат за това, какви тонколони са виждали или имат, къде са ги виждали, къде другаде можем да срещнем такива.

Задача: Нарисувайте как биха изглеждали идеалните за Вас тонколони/слушалки. Каква музика ще слушате на тях?

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Подходящи дейности са създаване на колективен видео или звукозапис на различни теми. Такава задача би могла да бъде следната:

Запишете звуково или видео послание от целия клас към по-малки ученици. Дайте им съвети как да се държат в училище или извън него.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Телефон с видеокамера

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Извеждане на правила за поведение в училище чрез поставена задача за създаване на кратко видео.

Междупредметна връзка:

Български език: създаване на устен кратък текст; сюжет на действие.

Музика – стилове в музиката.

Работа у дома и участие на семейството:

Да запознаят ученика с устройствата (тонколони, микрофона), налични вкъщи, както и с начина им на управление – увеличаване/намаляване на звука, управление през компютъра.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Да покаже на ученика как се свързват устройствата (микрофон, тонколони) с компютъра/телефона.

– Правила за слушане на музика през слушалки. Може да се добавят и други правила.

✓ Силата на звука да бъде в нормален диапазон.

✓ Времето, през което използвате слушалките, да не бъде повече от 2 – 3 часа.

✓ Не използвайте слушалките на друг човек, тъй като може да се заразите с бактериална инфекция.

✓ Използвайте слушалки тип „диадема“, а не тапи, тъй като са по-безопасни.

Дидактични материали:

Различни по вид слушалки и микрофон или техни изображения.

Самостоятелна и домашна работа:

Разкажете или заснемете какво виждате по пътя до вкъщи след училище.

Какъв файл създаваме, когато записваме само звук?

Какъв файл създаваме, когато записваме звук и картина?

Речник: звуков файл, видео файл

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, V клас

Тема на урока:

ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ И ПРАВИЛА
ПРИ КОМПЮТЪРНА ОБРАБОТКА НА ТЕКСТОВЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Освен върху хартия текстът може да се изписва и върху екрана на компютъра при създаването на текстов файл. Тук един от най-важните компоненти на компютърната система е клавиатурата. Всеки бутон отговаря на различна команда или символ и при натискането му се изобразява на монитора. Важно е да спазваме същите правила, както при записването на текста на хартия.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Подходяща задача е създаването на списък с предмети или имена на хора, които са в стаята. В зависимост от индивидуалните особености на учениците списъкът може да се оформи като текст (В стаята виждам Иван. Петър стои до него. Мила също е тук.).

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разделете класа на групи от по трима ученици. Всяка група трябва да изтегли един герой (предварително подготвени от Вас листчета с имена на герои – Спайдърмен, Батман, Супермен, Наруто, Хари Потър и т. н.), едно място (в мола, в парка, на улицата, в училището и др.) и едно действие (подскача, бяга, спъва се, кара кънки и т. н.). От изтеглените листчета групите трябва да създадат кратка история, включваща всички елементи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Работни листове

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Междупредметна връзка:

Български език и литература – обработване на текст, правила за правопис.

Работа у дома и участие на семейството:

Груповата дейност би могла да прерасне в по-дългосрочен индивидуален проект. След получаване на разработените текстове не забравяйте да коментирате спазването на правописните и пунктуационните правила. Наградете всички със създаване на табло или сборник с разкази на класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Да се създаде текстов файл в Word. Да се направи кратък алгоритъм за създаване на текстов файл.

– Да се препише кратък текст от хартиен носител в Word файл.

– Ресурсният учител предварително да създаде грешно изписан текст, който да бъде редактиран заедно с ученика, за да направи връзката с правилата за правопис.

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър или таблет, адаптиран софтуер /при необходимост/.

Самостоятелна и домашна работа:

Това е логото на Word през различните години.

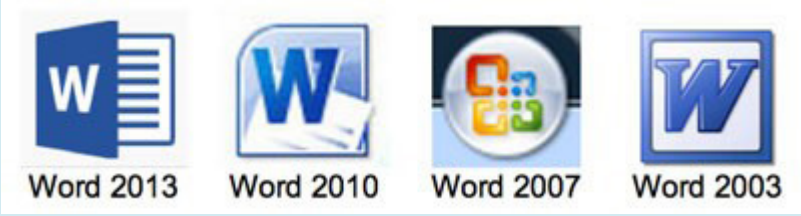

Открийте коя версия/икона имате на Вашия компютър?

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, V клас

Тема на урока:

ЕЛЕКТРОННИ ТАБЛИЦИ – ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ,
ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ, ЕКСПЕРИМЕНТИРАНЕ С ДАННИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Има разлика между данни и информация. Данните са суров, необработен материал, който се използва за извличане на информация. За да стане по-ясно, може да използвате следния пример:

Запишете на дъската две двуцифрени числа

13

15

Сами по себе си те не ни дават почти никаква информация, но след като ги поставите в таблица, информацията, която те съдържат, се променя.

Брой момичета в класа	**13**
Брой момчета в класа	**15**

Програмата, която използваме за създаване на таблици, е Excel.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Бинго в таблица:

Използвайте работни листове с отпечатани работни страници на Microsoft Excel. Задайте различни координати на клетки (A5, M7, F12, V22) на учениците, а тяхната роля е да ги открият и поставят някакъв знак/символ/буква/име.

Времево разпределение:

Два учебни часа

Групова дейност в класната стая:

По групи да направят таблица по модел от хартиен носител.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

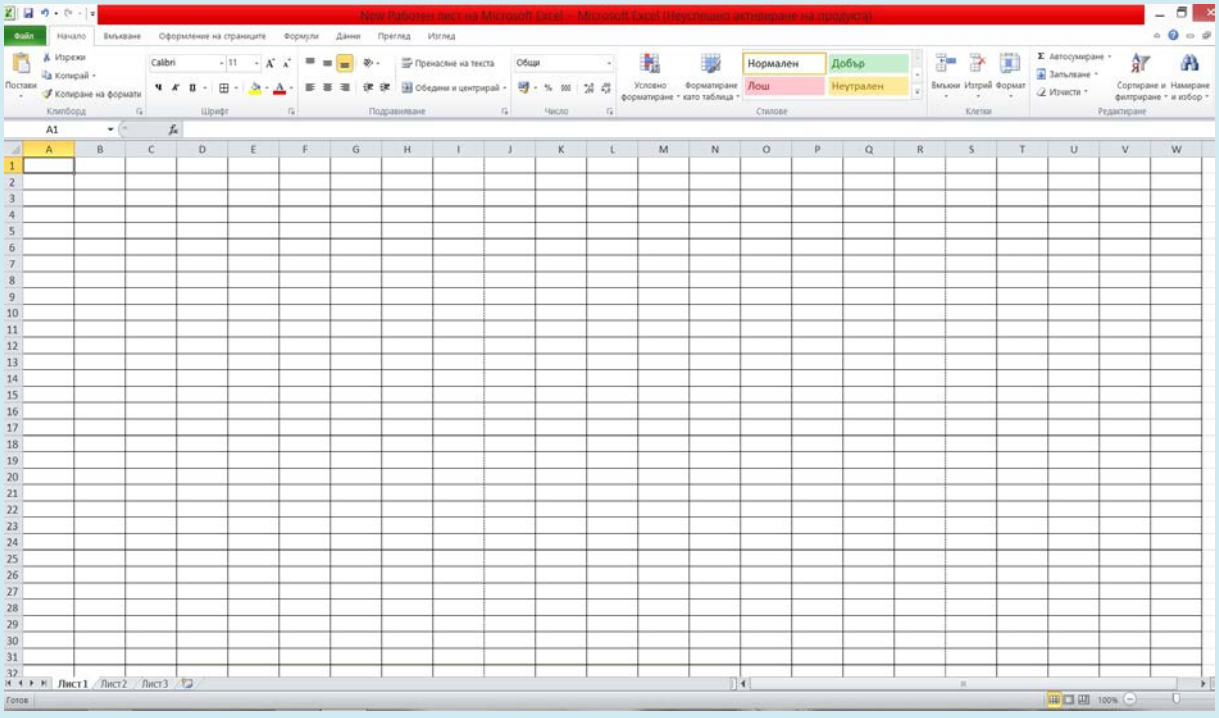

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разчитане на таблици и представяне на информация в табличен вид.

Междупредметна връзка:

Математика – числа, цифри. Английски език – имената на клетките съдържат латински букви.

Работа у дома и участие на семейството:

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Да покаже на ученика иконата на Excel, както и да изработят алгоритъм за стартиране на Excel.

Пример: В един зоомагазин има 7 зелени рибки, 3 червени рибки, 5 жълти рибки и 10 шарени рибки. Направете данните в таблица.

Вид рибки	Брой
зелени рибки	7
червени рибки	3
жълти рибки	5
сини рибки	10
Общо	25

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър или таблет, адаптиран софтуер /при необходимост/.

Самостоятелна и домашна работа:

Това са различни икони/версии на инструмента Excel.

Открийте коя икона имате на Вашия компютър.

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, V клас

Тема на урока:

ДИАГРАМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Диаграмите могат да бъдат представени като изображения, от които можем да извлечем конкретни данни или информация. Най-разпространените видове диаграми са кръговата, линейната и стълбовидната.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

За по-лесно визуализиране на термина „диаграма“ може да използвате приликата на кръговите диаграми с тортите. Когато отрежем само едно малко парче от торта и го разгледаме, то може да ни даде много информация за цялата торта (от какво е направена, колко е голяма, на колко парчета можем да я разрежем, за колко души ще стигне и т. н.).

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Интересна игра е „Диаграма на класа“. Предварителната подготовка за играта се състои в изрязване на голям кръг от картон или хартия. Разделете го на равни парчета (колкото са на брой учениците в класа). Задачата на учениците е да въведат (кодират) информация за себе си в своята част от диаграмата (дайте им възможност да го направят както сметнат за добре – рисунка, текст, стикери и т. н.). След като всички са готови, съединете отделните парчета от диаграмата на класа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

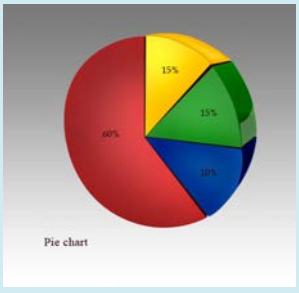

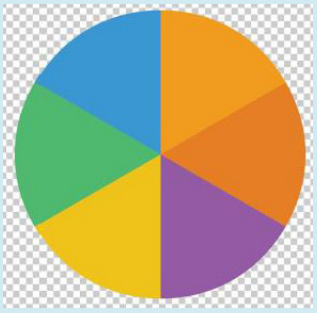

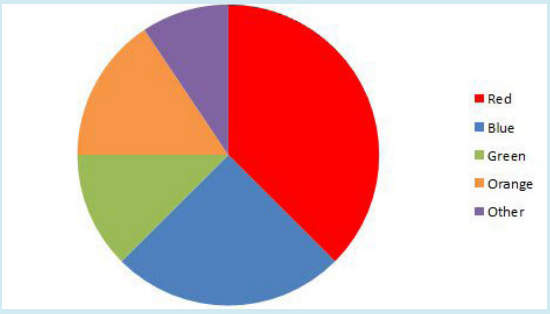

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Връзка между предмети от реалността (торта) и термини от ИТ (диаграма)

Междупредметна връзка:

Български език и литература – писмено представяне на лични интереси, качества и др.

Изобразително изкуство – изобразяване на себе си чрез рисунка.

Работа у дома и участие на семейството:

Задачата за групова работа в класа може да бъде насочена и към семейството. Такъв вариант би бил удачен при по-напредващите ученици (ученикът да изработи диаграма, показваща кой върши най-много домакински задачи вкъщи и какви са те).

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да дискутират и коментират какво е таблица и какво е графика, как изглеждат графиките. Изглежда ли по добре и по-разбираема информацията представена в таблици и графики?

Да коментират и демонстрират различните видове графики.

Да продължат работата от предходния урок и да представят основните видове диаграми към таблицата.

Да коментират с ученика коя е най разбираемата диаграма за него.

Вид рибки	Брой
зелени рибки	7
червени рибки	3
жълти рибки	5
сини рибки	10

Как би изглеждала информацията, направена като диаграма.

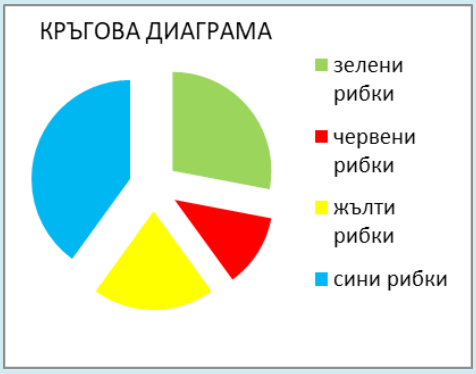

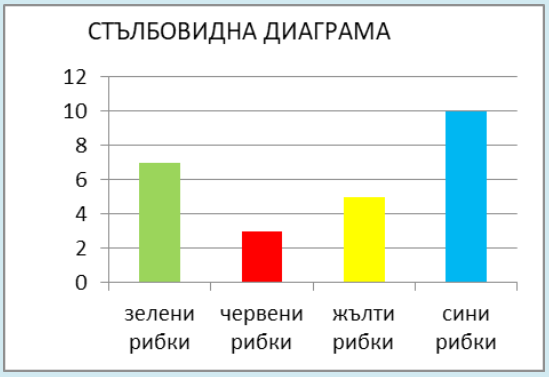

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър или таблет, адаптиран софтуер /при необходимост/.

Дидактични материали: Изображения на различни видове диаграми.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1: Оцветете частите на диаграмата според таблицата.

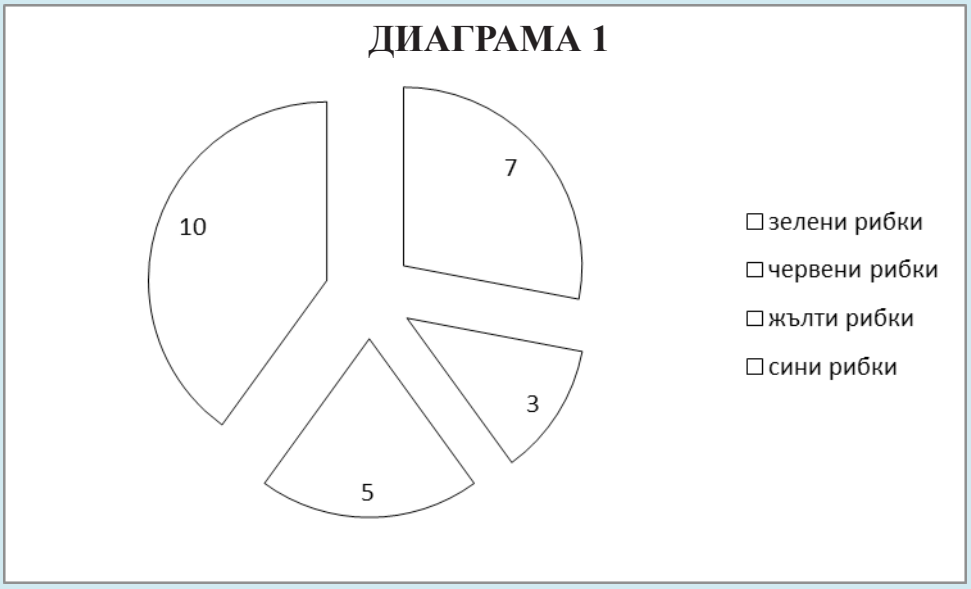

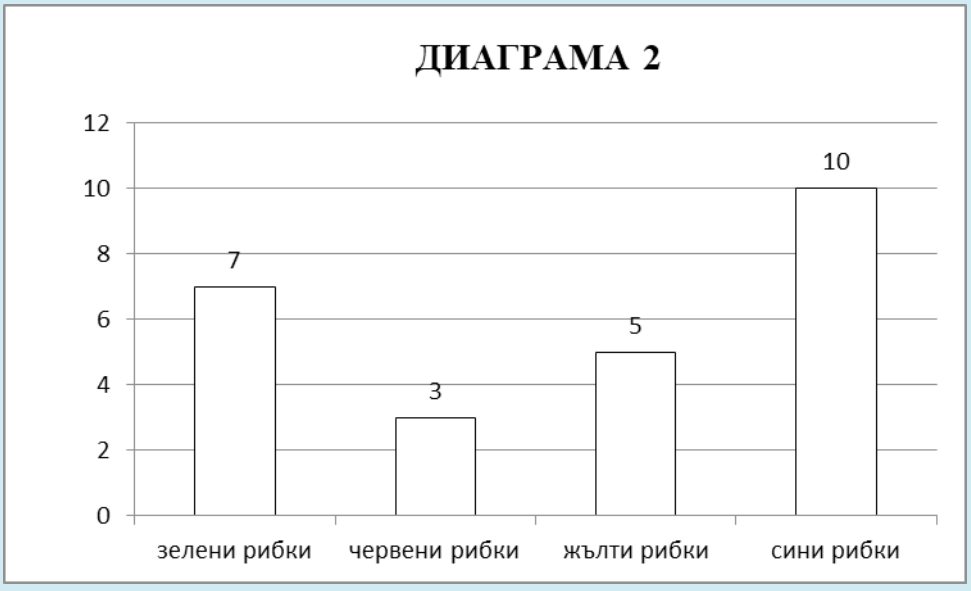

Задача 2: Определете вида на диаграма 1 и диаграма 2.

Речник: стълбовидна диаграма, кръгова диаграма

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, V клас

Тема на урока:

ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ В КОМПЮТЪРНАТА ПРЕЗЕНТАЦИЯ.
РАЗГЛЕЖДАНЕ И ДЕМОНСТРИРАНЕ НА ГОТОВА ПРЕЗЕНТАЦИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Най-вероятно повечето от учениците в класа вече са виждали електронна презентация в някои от предходните класове. Същността и ролята ѝ могат да се разгледат като визуална опора към информацията, която презентиращият ни представя, или онагледяване на информацията, която чуваме. Компютърната презентация е най-често използваният вид.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Подходящ метод е рисуване по текст. Подгответе текст, който описва природна картина, човек или някаква ситуация. Задачата на учениците е да нарисуват всичко, което чуват.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Презентация на класа.

Разделете учениците на работни групи от по трима. На всяка група раздайте номериран (по ред на предстоящо представяне) бял лист. Задачата на класа е да представи някаква случка от предходния ден (група 1 – от първия учебен час за деня, група 2 – от втория, и т. н.). Важно условие е само да рисуват върху листа, а пред класа да разкажат какво са нарисували.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Говорене пред аудитория.

Междупредметна връзка:

Български език и литература – четене/слушане на текст с разбиране, създаване на текст по картина.

Изобразително изкуство – рисуване на картина по чут/прочетен текст.

Работа у дома и участие на семейството:

– Да разгледат презентации по избран учебен предмет.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Да подбере кратък текст, който да представи на ученика. След това да представи същия текст под формата на презентация. Да дискутират кое беше по-лесно за разбиране.

– По избрана от учителя тема да подберат подходящи снимки и да направят кратка презентация. Ученикът да влезе в ролята на презентатор.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър или таблет.

Дидактични материали: Примерна презентация на Power Point.

Самостоятелна и домашна работа:

Потърсете и разгледайте презентация на тема „Защитени животни и растения, вписани в Червената книга на България“.

https://www.slideshare.net/klavdipetrova/ss-29932284

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Информационни технологии VI клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Операционна система..... 647

Носители на информация и файлови формати..... 650

Въвеждане и редактиране на текст 652

Вмъкване и форматиране на графични изображения от библиотека и файл 654

Създаване на таблица по модел с данни от различен тип.
Формат на представяне на данните 657

Формули за извършване на аритметични действия с въведените данни.
Функции: сумиране, средноаритметично, максимум и минимум 659

Създаване на презентация по зададена съдържателна част.

Форматиране на графични и текстови обекти 661

Същност на глобалната мрежа интернет.

Основни начини за достъп до интернет 663

Средства за комуникация в реално време.

Правила за сигурност на децата в интернет..... 666

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, VI клас

Тема на урока:

ОПЕРАЦИОННА СИСТЕМА

Основно съдържание на урока за ученика:

Операционната система може да бъде разгледана като „орган“, който ни позволява да контролираме и следим всички други части от компютърната ни система (мозъка на КС). Съществуват много видове ОС, но най-разпространените са Windows, Apple, Android и Linux.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Свържете имената на операционните системи и техните изображения.

При даване на инструкциите към задачата е добре да припомните познатите от часовете по английски език думи и да дадете значението на думата „андроид“ – робот, изглеждащ като човек.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Проект „Конкурс за лого на класа“

Проектът може да бъде с по-голяма продължителност от един учебен час. Разделете класа на екипи от трима или четирима. Поставете им задача да изработят рекламно лого на класа, което според тях ги описва най-добре. Проектът може да разширен в темите за обработване на изображения.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

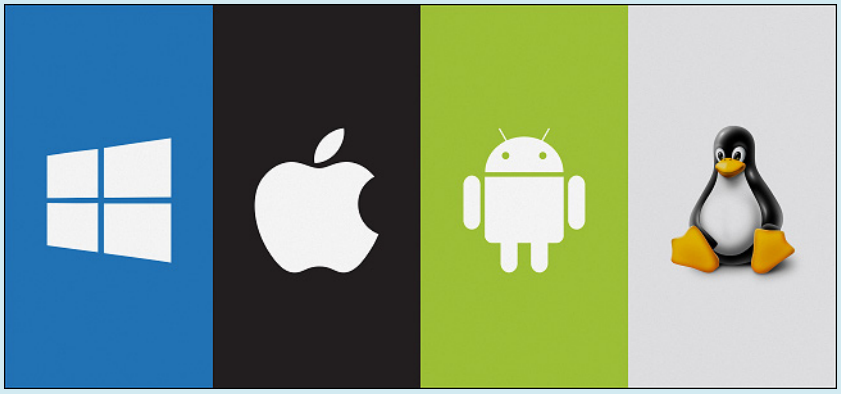

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Извеждане на връзка между разпознаваеми във всекидневието логотипове на ОС и техните имена. Развитие на въображението.

Междупредметна връзка:

Английски език – Връзка между имената на ОС и тяхното лого (Windows – стилизирано изображение на прозорец).

Изобразително изкуство – изработване на лого.

Работа у дома и участие на семейството:

Подходяща задача за изпълнение в домашни условия е стилизирането на логото на Windows. Подкрепящи въпроси към инструкцията могат да бъдат: Какво може да се види през прозореца? Къде се намира прозорецът?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Дискутирайте какво е операционна система, за какво ни служи тя.

– Дискутирайте какво е хардуер и какво е софтуер.

Име	Изображение	Хардуер	Софтуер
Монитор			
Оптично дисково устройство			
Windows Операционна система			
Google maps			
Компютърна клавиатура			

Твърд диск			

Дидактични материали:

Изображения с логото на различни операционни системи, компютър с интернет.

Самостоятелна и домашна работа:

Windows е една от най-разпространените операционни системи за компютър. Разгледайте как се е променяло логото й през различните версии.

Намерете как изглежда логото на Windows 10 и го нарисувайте.

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, VI клас

Тема на урока:

НОСИТЕЛИ НА ИНФОРМАЦИЯ И ФАЙЛОВИ ФОРМАТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

За по-лесното разпознаване на различните по формат файлове съществуват различни икони. Те са малки картинки, които изобразяват вида на файла, например ако файлът, който искаме да отворим, е музикален, неговата икона ще е изображение на нота, ако пък е картинен – изображение на картина.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Определете какви формати са файловете според техните икони.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Подгответе папка на всеки работен компютър, съдържаща множество различни по вид и име файлове. Разделете класа на няколко отбора. В зависимост от броя на отборите дайте различна задача на всеки (Отбор 1 – търси в папката само аудио файлове и ги мести в друга папка „Аудио“, Отбор 2 – само видео файлове и т. н.).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Извеждане на връзка между познати предмети от всекидневието и различните икони на файловете.

Междупредметна връзка:

Изобразително изкуство – изработване на икона на файл. Български език, литература. Английски език. Музика.

Работа у дома и участие на семейството:

Подходяща задача би била изработването на икона на определен вид файлове. (Как според Вас би изглеждала иконата на файловете, които съдържат игри?)

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Дискутирайте различни файлове от таблото какви елементи съдържат.

Открийте всички икони на текстови файлове.

Дидактични материали:

Хартиени шаблони с изображения на икони.

Самостоятелна и домашна работа:

Нарисувайте иконата на любимата си игра.

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчев, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, VI клас

Тема на урока:

ВЪВЕЖДАНЕ И РЕДАКТИРАНЕ НА ТЕКСТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Редактирането на вече съществуващ текст става чрез няколко операции:

1. **След като сме открили грешка, трябва да преместим текстовия курсор (мигащата вертикална линийка) до сгрешената дума или знак. Това става или с помощта на мишката, или със стрелките от клавиатурата.**
2. **За да изтрием сгрешената дума/символ, използваме бутона Backspace.**

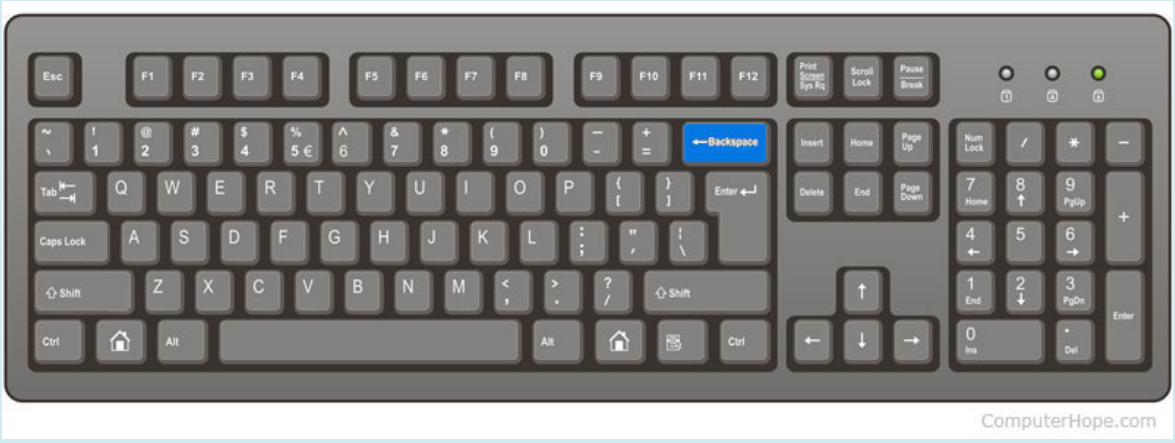

4. **След като сме изтрили сгрешената дума/символ, въвеждаме правилната чрез натискане на различни клавиши от клавиатурата.**

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Подберете кратък (до 3 – 4 изречения) познат текст. При въвеждането му допуснете няколко лесни за откриване грешки (при даването на инструкциите за задачата определете точният брой на грешките, които ще редактират учениците).

Задачата на учениците е да открият и редактират допуснатите грешки.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

Задачата за редактиране на текст може да бъде превърната в групова дейност. Всяка от групите получава за редактиране фрагмент от цял текст. Като допълнение може да се коментира подредбата на различните части от текста.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Текстове с правописни грешки, които да бъдат редактирани.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за водене на писмена комуникация, умения за създаване на писмени документи.

Междупредметна връзка:

Български език и литература – редактиране на текст.

Работа у дома и участие на семейството:

Помогнете на ученика да направи задачата за домашна работа. Напомнете му, че винаги трябва да маркира текста, който иска да редактира.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Направете алгоритъм за редактиране на текст в Word и го напишете в тетрадка или направете постер.

– Дискутирайте с помощта на кои софтуерни продукти могат да се създават файлове с текст.

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър или таблет, адаптиран програмен продукт за създаване на текст (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Въведете текста в Word и поправете правописните грешки:

Някой си човек имал син. Когато той пораснал вече за женитба, баща му почнал да мисли как да го ожени за добра мома, тъй че да са си лика-прилика.

Мислил, мислил и най-после намислил. Натоварил една кула със сливи, па тръгнал по селата да ги продава.

– Хайде, давам сливи за смет, сливи за смет.

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, VI клас

Тема на урока:

ВМЪКВАНЕ И ФОРМАТИРАНЕ НА ГРАФИЧНИ ИЗОБРАЖЕНИЯ ОТ БИБЛИОТЕКА И ФАЙЛ

Основно съдържание на урока за ученика:

Базовите умения, заложени в темата, са свързани с механично изпълнение на алгоритъм от операции. Подходящ метод за по-бързото им запаметяване е изписването им на дъската – „Вмъкване ->Картина/Графична колекция ->Маркиране на избраната картина-> Вмъкни“. Друг вариант е представянето на операциите чрез последователни картини:

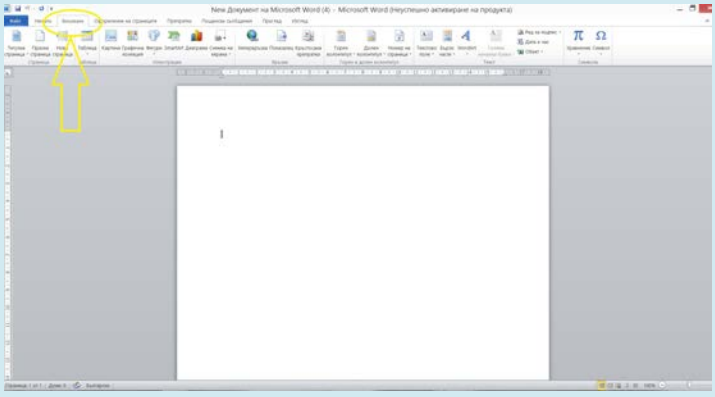

1. „Вмъкване“

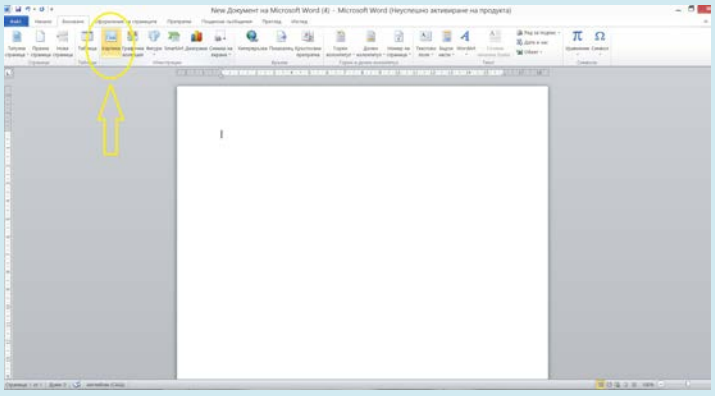

2. „Картина/ Графична колекция“

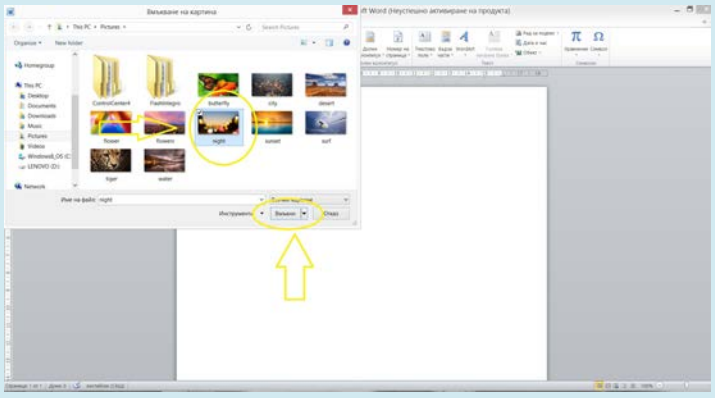

3. „Маркиране на избраната картина“ ->

Вмъкни“

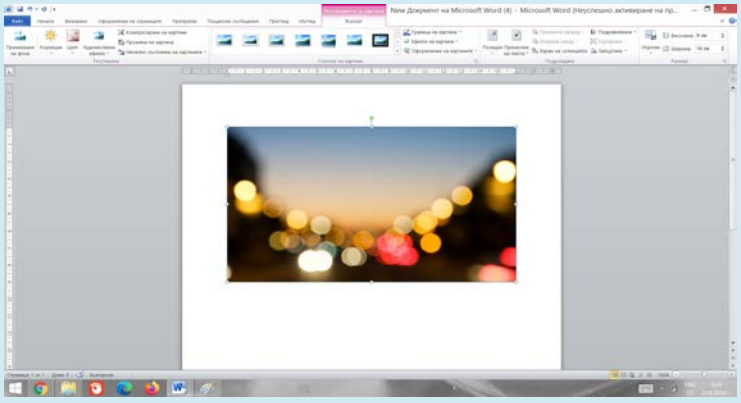

4. „Изображението е вмъкнато“

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

Изработване на рекламен постер.

Задачата може да бъде разделена в няколко учебни часа. Тя съдържа елементи от следните теми: „Въвеждане и редактиране на текст на български и чужд език“ „Вмъкване и форматиране на графични изображения от библиотека и файл“ и „Форматиране на страница и отпечатване на текстов документ“.

Разделете класа на три групи. Всяка от групите ще отговаря за различен компонент от изработването – търсене на подходящи изображения, подготовка на текст, графично оформление на поканата. С тази дейност можете да опресните знанията за устройствата за пренос на данни.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Различни примери за публични покани

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за създаване на покани, постери и други с помощта на компютърни приложения.

Междупредметна връзка:

Български език – създаване на кратък писмен текст – покана.

Изобразително изкуство – графично оформление на индивидуални покани.

Работа у дома и участие на семейството:

Изработване на индивидуални покани за тържество.

С помощта на родител ученикът може да подготви лични покани за празненство по повод рожден ден.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Направете алгоритъм за вмъкване на изображение, като паралелно правите и описвате стъпките в тетрадка или постер.

1. Отворете програмата Word. И т. н.

Ако в ресурсния кабинет липсва компютър, могат да се използват изображения на диалоговите прозорци и заедно да се подреди последователността на стъпките.

– Дискутирайте в кои файлови формати могат да се вмъкват изображения**.**

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър или таблет.

Дидактични материали: Изображения на диалогови прозорци, показващи последователността на алгоритъма.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача: Създаване на „Word“ файл, в който ученикът трябва да вмъкне 10 изображения на любими филми, книги или игри. Под изображенията трябва да бъдат написани техните наименования.

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, VI клас

Тема на урока:

СЪЗДАВАНЕ НА ТАБЛИЦА ПО МОДЕЛ С ДАННИ ОТ РАЗЛИЧЕН ТИП. ФОРМАТ НА ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДАННИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Данните, които се въвеждат в електронни таблици, могат да бъдат от различни типове (текст, число, валута, дата, час, процент). За онагледяване на различните типове данни използвайте таблица, съдържаща повечето от тях. Коментирайте разликата в съдържанието на различните клетки.

	A	B	C	D	E	F	G
1	**Име**	**Фамилия**	**Закупен артикул**	**брой**	**Цена**	**Отстъпка**	**Дата на покупката**
2	Иван	Пенев	Тениска	2	7,99 лв.	20,00%	26 май 2020 г.
3	Георги	Живков	Къси панталони	4	8,89 лв.	15,00%	22 април 2020 г.
4	Жана	Георгиева	Жилетка	1	10,99 лв.	5,00%	14 юли 2020 г.
5	Виолета	Стелианова	Рокля	2	12,79 лв.	5,00%	12 юни 2020 г.
6							
7							
8							
9							
10							
11							

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Таблицата, съдържаща различни типове данни, може да бъде използвана като вариант на играта „Бинго“. Диктувайте на учениците имена на различни клетки (напр. F3), а тяхната задача е да записват какъв тип данни съдържа клетката (F3- процент).

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разделете класа на малки групи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Различни шаблони на таблици.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Планиране на различни видове дейности в бъдещ период от време.

Междупредметна връзка:

Математика – числа, процент.

Работа у дома и участие на семейството:

Изработване на таблица-график за определена домакинска работа за срок от два дни (събота и неделя). Нека в графика бъдат включени всички членове на домакинството.

При даването на инструкциите изяснете точните изисквания към съдържанието на таблицата („Таблицата трябва да съдържа: Дата, час/период от деня, име и каква домакинска работа ще извършва).

Дата	Час/Период	Име	Вид работа
10 октомври 2020 г.	13:00:00	Иван	Миене на чинии
10 октомври 2020 г.	19:00:00	Анелия	Миене на чинии
11 октомври 2020 г.	10:00:00	Йордан	Миене на чинии

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Подходяща задача за затвърждаване на придобитите знания е изготвянето на таблица с всекидневните дейности на ученика за дните от понеделник до петък с помощта на ресурсния учител.

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър или таблет.

Дидактични материали: Таблици с данни.

Самостоятелна и домашна работа:

За домашна работа ученикът да изготви таблица с всекидневните си дейности за дните събота и неделя. За пример ученикът може да използва таблицата, която е изготвена през изминалия учебен час.

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, VI клас

Тема на урока:

ФОРМУЛИ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА АРИТМЕТИЧНИ ДЕЙСТВИЯ С ВЪВЕДЕНИТЕ ДАННИ. ФУНКЦИИ: СУМИРАНЕ, СРЕДНОАРИТМЕТИЧНО, МАКСИМУМ И МИНИМУМ

Основно съдържание на урока за ученика:

Електронните таблици позволяват автоматичното извършване на много аритметични действия (събиране, изваждане, умножение, деление и др.). За тази цел се въвеждат различни формули с имена на клетките, знаци и имена на операции. За да сумираме стойностите от две клетки, трябва да маркираме трета и в нея да изпишем следната формула: = A1 + B1

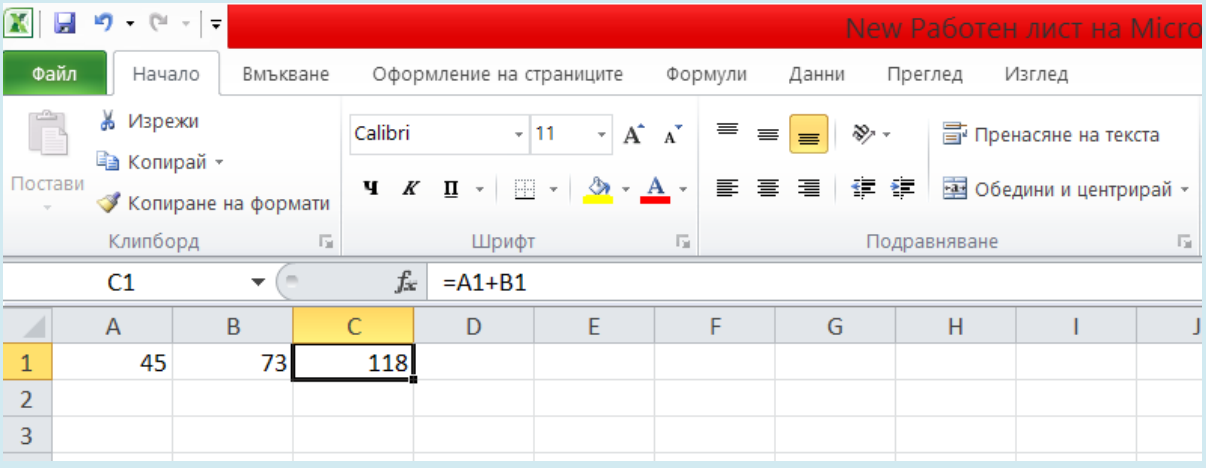

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Подходящ метод за затвърждаване на новите знания е ползването на работни листове, съставени от три колони и няколко реда. Задачата на учениците е да запишат формулите за сбор на клетките от всеки ред (= A2 + B2).

	A	B	C
1			Формула за сбор на двете клетки
2	12	26	
3	25	74	
4	45	79	
5	73	88	
6	68	45	
7	47	14	

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разделете класа на двойки. Единият от учениците трябва да диктува двойки многоцифрени числа, а другият да ги записва в електронна таблица и да открива сбора им. След известно време сменете ролите на учениците в екипа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Предварително подготвени работни листове с таблици, подходящи за задачите към урока.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Извършване на базови аритметични действия (събиране и изваждане) с помощта на електронни таблици.

Междупредметна връзка: Математика – аритметични действия.

Работа у дома и участие на семейството:

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Дискутирайте с кои приложения можем да създаваме файлове с активни таблици.
– Дайте модел на таблица на хартиен носител. Ученикът /с подкрепа от вас, ако има нужда/ трябва да я направи в електронен вид.
– Дискутирайте действието събиране в Excel.

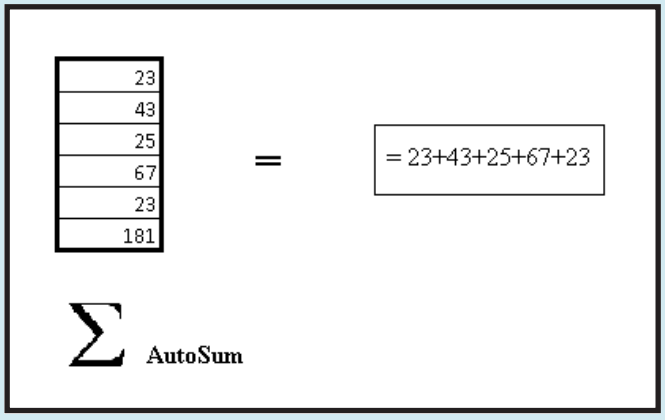

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър или таблет, адаптиран софтуер /при необходимост/.

Самостоятелна и домашна работа:
Опитайте се да направите следната таблица в електронен вид в Excel.

Вид плодове	Количество / в кг/
Ябълки	23
Портокали	45
Банани	56
Круши	35
Грозде	29
Общо	188

Действие СЪБИРАНЕ

Изготвил: Валери Балев
Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, VI клас

Тема на урока:

СЪЗДАВАНЕ НА ПРЕЗЕНТАЦИЯ ПО ЗАДАДЕНА СЪДЪРЖАТЕЛНА ЧАСТ. ФОРМАТИРАНЕ НА ГРАФИЧНИ И ТЕКСТОВИ ОБЕКТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Презентациите са визуални средства, които подпомагат представянето на продукт, тема, идея, мнение на презентирация. Някои от основните им компоненти са текст, изображения и музикални или видеоефекти. За да бъде по- въздействаща и интересна за зрителите, презентацията не бива да бъде препълнена с текст, а да се наблегне на подходящите изображения.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Изработване на електронна или друг вид презентация на тема по избор на учениците. В инструкциите към задачата е редно да определите конкретни параметри за презентацията (да не надхвърля 5–6 слайда, презентирането пред класа да не отнема повече от две минути и др.).

Времево разпределение:

Два или повече учебни часа – един или повече за подготовката и оформянето на презентации и един за представянето им пред класа.

Групова дейност в класната стая:

Представяне на презентация пред класа.

За тази задача можете да отделите специален учебен час. Предварително изяснете форматът на представяне (времетраене, ред на представяне) и оценяване (дали Вие ще оценявате по дадени критерии, дали част от класа, или целият ще следи дали са изпълнени изискванията) на презентациите, подготвени от учениците.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Критерии за оценка на презентацията
1. Обем
2. Съдържание
3. Времетраене
4. Поведение на презентиращия

Добър вариант, при който можете да избегнете субективизма при оценяването от страна на учениците, е таблица/работен лист, в който се отбелязва до каква степен са изпълнени критериите.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Подготовка и представяне на презентация пред аудитория

Междупредметна връзка:

Български език и литература – откриване на ключови думи и фрази в текст.

Изобразително изкуство – подготвяне на подходящи визуални опори.

Работа у дома и участие на семейството:

Задачата за подготовка на презентация може да бъде поставена за изпълнение в домашна среда. Един от вариантите на изпълнението ѝ може да бъде чрез представяне набор от рисунки, колажи, графики върху хартия (ако някой от учениците реши да представя по този начин темата си, не забравяйте да споменете, че е желателно да бъде върху хартия или картон с по-големи размери).

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Дискутирайте с кои програмни продукти могат да се правят презентации.

Обърнете особено внимание на PowerPoint.

– За затвърдяване на знанията изгответе презентация на тема: ‘’Моят роден град’’ . След което презентацията трябва да бъде представена.

Помощни средства и технологии:

Компютър, програмен продукт за създаване на презентации.

Самостоятелна и домашна работа:

Самостоятелно изготвяне на презентация на тема по желание на ученика, която да бъде представена пред родителите. Презентацията да включва поне три изображения, текст и да бъде до шест слайда.

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, VI клас

Тема на урока:

СЪЩНОСТ НА ГЛОБАЛНАТА МРЕЖА ИНТЕРНЕТ.
ОСНОВНИ НАЧИНИ ЗА ДОСТЪП ДО ИНТЕРНЕТ

Основно съдържание на урока за ученика: (До 4 – 5 изречения)

Интернет е световна мрежа, в която участват милиарди компютри и устройства. Благодарение на него имаме достъп до огромно количество информация, можем да се свързваме с други хора в почти всяка точка на света. Вие за какво използвате интернет? А за какво го използват родителите Ви? Какви други устройства могат да ни дадат достъп до мрежата?

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Начертайте схема на компютърна мрежа, която да свързва континентите: Азия, Северна Америка, Африка и Европа.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Предварително се подгответе за видеоразговор с чуждестранен ученик, ученик, който отсъства, или някой от родителите, който има възможност. След приключване на разговора обсъдете как би се провел той, ако нямахме интернет, и за какви други полезни дейности можем да го използваме. Не забравяйте да вмъкнете правилата за авторско право и да отбележите, че използваме чужд труд, който трябва да заплатим.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

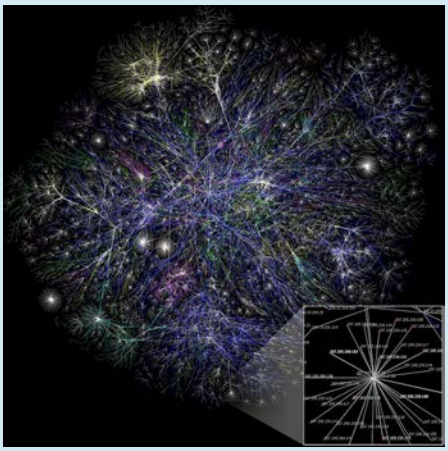

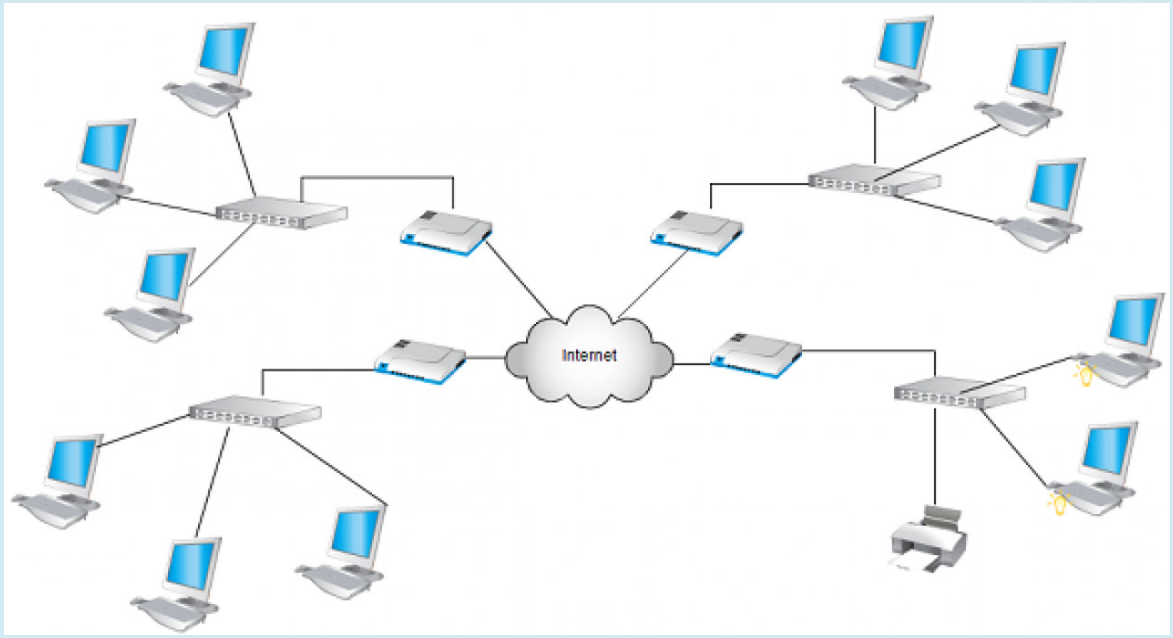

За по-ясна представа може да дадете следното пояснение към изображението:

Вашите устройства се свързват с домашния Ви рутер. Той от своя страна е свързан към сървъри на доставчика Ви на интернет (Виваком, Булсатком или други местни доставчици).

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Развиване на уменията за комуникация по различни канали.

Междупредметна връзка:

География и икономика – континентите.

Английски език – водене на неформален разговор на английски език.

Работа у дома и участие на семейството:

Начертайте и изпробвайте схема на комуникация между стаите вкъщи. Поставете някого до телевизора, друг в коридора, трети в банята. Измислете някакво съобщение и го „пуснете“ по мрежата, шепнейки.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– За да онагледим понятията „мрежа“ и „връзка“, учителят и ученикът ще изработят „примитивно“ средство за комуникация с помощта на две пластмасови чашки и въженце.

– Разгледайте порта за включване на интернет кабела на компютъра, както и иконите, които демонстрират връзката с интернет.

– Дискутирайте понятията „безжичен“ и „кабелен“ интернет.

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър или таблет, адаптиран софтуер /при необходимост/.

Дидактични материали:

Пластмасови чаши, въженце, ножици.

Самостоятелна и домашна работа:

Напишете имейл до съученик или родител.

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, VI клас

Тема на урока:

СРЕДСТВА ЗА КОМУНИКАЦИЯ В РЕАЛНО ВРЕМЕ.
ПРАВИЛА ЗА СИГУРНОСТ НА ДЕЦАТА В ИНТЕРНЕТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Основната и най-важна част от тази тема са правилата за сигурност на децата в интернет. В приложенията за комуникация всеки може да се представи за когото си иска. За да не допускате непознати да злоупотребяват с Вас или с близките Ви, трябва да спазвате определени правила (Не споделяйте Ваши снимки или истории с непознати, не се срещайте с хора, с които сте се запознали онлайн, и др.)

При комуникацията с познати и приятели също има правила, които трябва да се спазват, за да не разваляте отношенията си с тях (Не споделяйте чужда информация на трети лица, не обиждайте, питайте дали е удобно, преди да започнете разговор, не прекалявайте с емотиконите ☺.)

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Емотиконите в чата са малки картинки, които описват емоции, състояния, чувства. Измислете и нарисувайте свои собствени емотикони, изобразяващи любов, надежда, радост, вълнение и др.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Табло с правилата за работа в интернет.

Чрез дискусия обсъдете правила, които трябва да се спазват при работа с интернет. Разделете учениците на малки групи, дайте задача на всеки екип да предложи поне две правила, които са задължителни за спазване.

*Друг вариант е работата по казуси. Подгответе за всяка група различен казус, който да засяга отделно правило за сигурност.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.safenet.bg/bg/ – сайт, който съдържа много материали за безопасността в интернет.

YouTube канал на „Националния център за безопасен интернет“ – работи за повишаване на дигитално-медийната грамотност на децата и младите хора и защитата им в интернет – **https://www.youtube.com/channel/UCP0HE1CNa_-eX8vSZerey0Q/featured**

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Изграждане на навици и поведение в комуникацията с други хора чрез интернет приложения.

Междупредметна връзка: Български език и литература – интервю.

Гражданско образование – правила за етично поведение в мрежата.

Работа у дома и участие на семейството:

Дискутирайте дали ученикът или негов приятел е имал или има в момента проблемна ситуация при комуникация в интернет, как я е разрешил или смята да я разреши.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Дискутирайте правилата за работата в интернет.

– Дайте примери за проблемни ситуации за комуникации в интернет. Разиграйте няколко предполагаеми проблемни ситуации при комуникация в интернет. Как ученикът би постъпил във всеки един от случаите.

– Дискутирайте чрез какви средства можем да комуникираме с други хора в интернет – електронна поща, Facebook и др.

Дидактични материали: Табло с правила

Самостоятелна и домашна работа:

За домашна работа ученикът трябва да опише 5 възможни приложения/сайтове за комуникация в интернет.

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Информационни технологии VII клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Средства и методи за защита на информация.
Използване на антивирусни програми 670

Основни типове диаграми. Графична интерпретация на данните. Копиране на диаграма в отделен лист в таблицата 672

Защита на проект 675

Основни правила, фази и дейности при разработване на проект 676

Социални мрежи и защита на личната неприкосновеност 679

Създаване, оформяне и редактиране на таблици със средствата на текстообработваща програма 681

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, VII клас

Тема на урока:

СРЕДСТВА И МЕТОДИ ЗА ЗАЩИТА НА ИНФОРМАЦИЯ.
ИЗПОЛЗВАНЕ НА АНТИВИРУСНИ ПРОГРАМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Във всекидневието си използваме компютърните системи основно за съхраняване и обработване на информация. Съществуват много видове злонамерени програми, които злоупотребяват с информацията ни или вредят на компютърната система. Те се наричат вируси (работят по много подобен начин на вирусите в природата – заразяват приемника, а след това започват да се разпространяват и да предизвикват появата на различни симптоми). За борбата с тях се използват антивирусни програми. Много от тях работят невидимо за потребителя – следят и анализират информацията, с която работим, и се появят на екрана, ако усетят някаква заплаха.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Организирайте конкурс за рисунка на тема „Как изглежда компютърният вирус“.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Работа по казуси

Разделете класа на малки работни групи. Раздайте на всяка група въпроси от типа на: Как да предпазим компютъра си от вируси?, Как да постъпим, ако компютърът ни се зарази с вирус? От получените отговори класът може да изработи кратък наръчник със съвети за безопасна работа с компютър.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

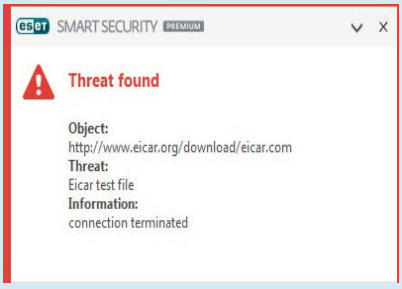

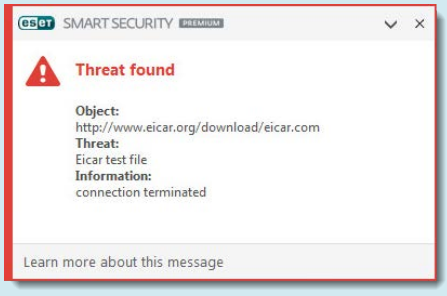

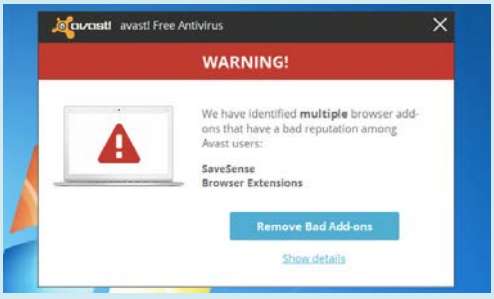

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Изграждане на умения за предпазване от зловреден софтуер.

Междупредметна връзка:

Български език и литература – създаване на текст по зададена тема.

Биология и здравно образование – вируси.

Изобразително изкуство – рисуване по зададена тема.

Работа у дома и участие на семейството:

С помощта на родител направете проучване за вирусите от типа „троянски кон“. Информацията, която съберете, обобщете в кратък текст, презентация или рисунка/серия от рисунки.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Дискутирайте какво е антивирусна програма, от какво ни пази.

– Разгледайте логото на различни антивирусни програми и потърсете дали имате някоя от тях.

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър или таблет, адаптиран софтуер (при необходимост).

Дидактични материали:

Изображения с логото на антивирусни програми

Самостоятелна и домашна работа:

Допишете текста:

Компютърният вирус е ..... компютърна програма.

Компютърния вирус се зарежда в компютъра без ..... на собственика му. За предпазване от компютърните вируси използваме програма.

Речник: зловредна, знанието и разрешението, антивирусна.

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, VII клас

Тема на урока:

ОСНОВНИ ТИПОВЕ ДИАГРАМИ. ГРАФИЧНА ИНТЕРПРЕТАЦИЯ НА ДАННИТЕ. КОПИРАНЕ НА ДИАГРАМА В ОТДЕЛЕН ЛИСТ В ТАБЛИЦАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Диаграмите представляват графични изображения на данни, факти или информация. Основните видове диаграми са: колонни, линейни и кръгови. За по-лесното им разчитане към диаграмите се прилагат и легенди (те описват информацията, която можем да получим от диаграмата).

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Разгледайте трите диаграми и отговорете на въпросите.

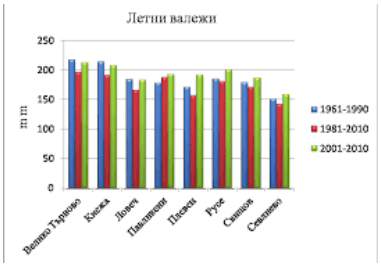

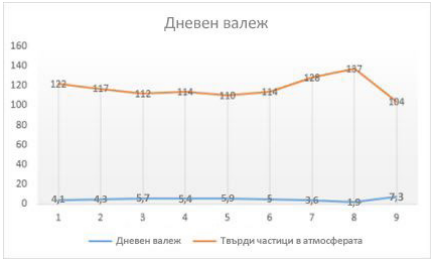

– По какво си приличат диаграмите?

– По какво се различават?

– Какви елементи съдържат?

– Каква информация можем да получим от тях?

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разделете класа на няколко групи и им дайте задача да визуализират някаква информация (дял на броя момичета спрямо момчета в класа; съотношение между родените в първите 6 месеца и вторите 6 месеца на годината в класа; дялове на участниците в различни клубове и др.) чрез диаграма.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

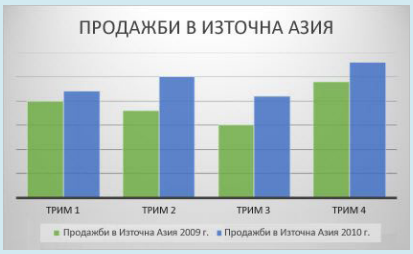

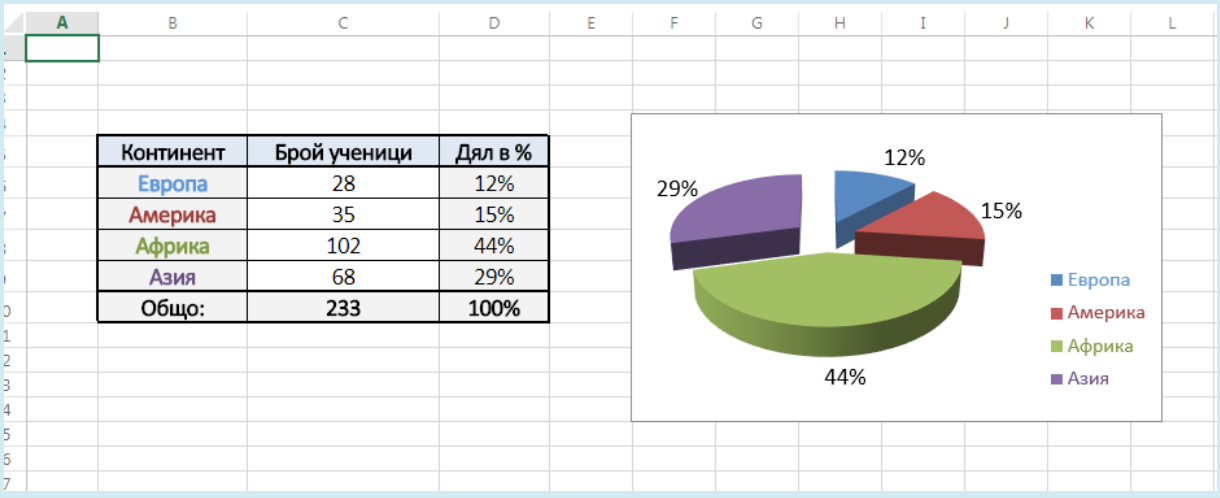

Континент	Брой ученици	Дял в %
Европа	28	12%
Америка	35	15%
Африка	102	44%
Азия	68	29%
Общо:	233	100%

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разчитане на информация, представена чрез диаграма.

Междупредметна връзка:

География и икономика – диаграми.

Изобразително изкуство – дизайн и създаване на диаграми.

Математика – дял, процент, съотношение.

Работа у дома и участие на семейството:

Проследете колко време прекарвате в подготовка за училище (домашни работи, уроци, проекти) по дни. Представете информацията чрез диаграма.

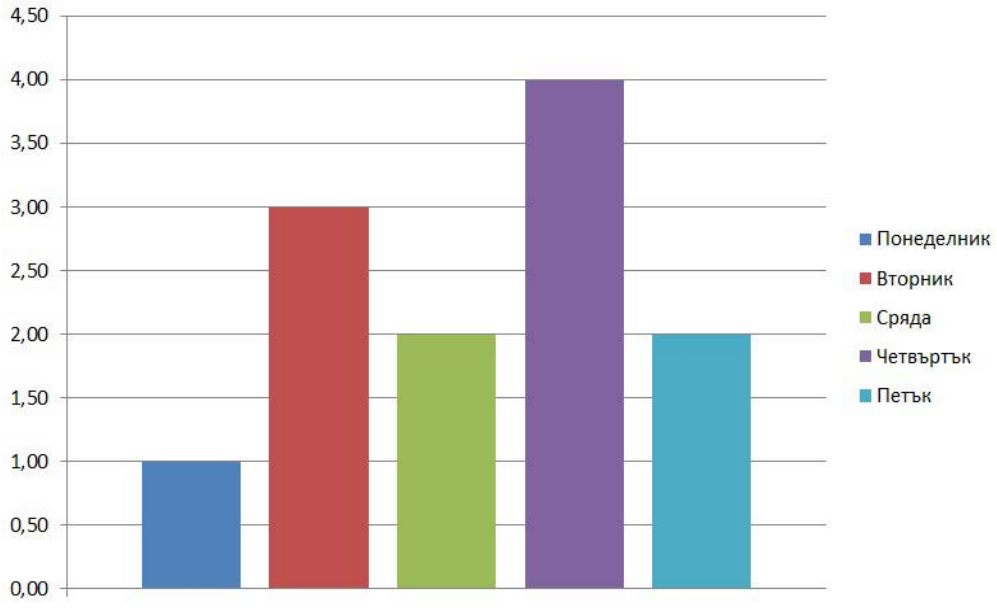

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Дискутирайте какви елементи има една от диаграмите – заглавие, скала, вид на диаграмата, легенда.

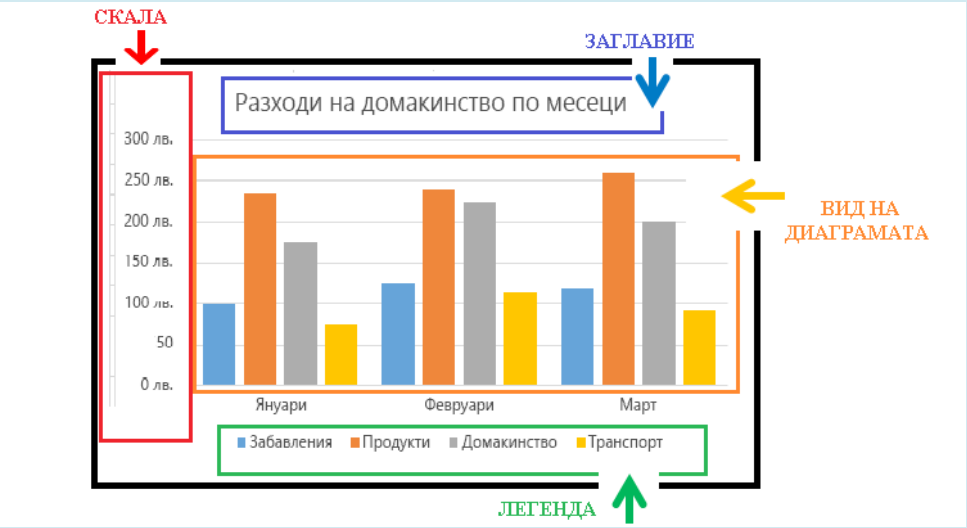

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър или таблет, адаптиран софтуер /при необходимост/.

Дидактични материали:
Изображения на различни видове диаграми

Самостоятелна и домашна работа:
Направете диаграма, отговаряща на изображението. Какво заглавие бихте ѝ поставили?
Какъв вид е тази диаграма?

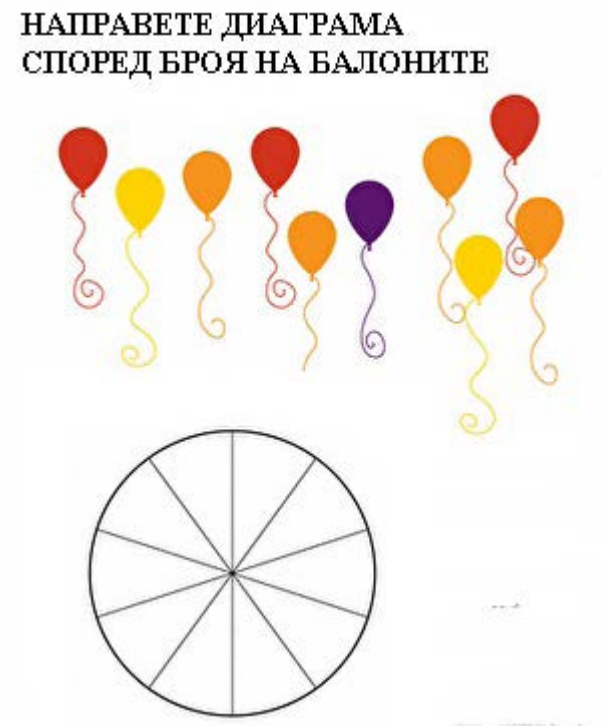

Изготвил: Валери Балев
Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Информационни технологии, VII клас
Тема на урока: ЗАЩИТА НА ПРОЕКТ
Основно съдържание на урока за ученика: За защита на проект бихме могли да приемем представянето му пред подбрана аудитория (публика). Това би могло да стане чрез електронна презентация, разказ, реч, флашмоб и др. При представянето на проекта се изтъкват най-силните му черти.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Проучване на интересите. Съставете кратка анкета (няколко въпроса, които да са насочени към бъдещия вестник/списание), която да Ви даде информация какво съдържание би било подходящо и интересно на учениците във Вашето училище. Записвайте си отговорите, за да не ги забравите. Представете резултатите на работния си екип и помислете какво да промените в работата си по проекта.
Времево разпределение: Няколко учебни часа
Групова дейност в класната стая: Продължете работа в групите от предходната тема. Помислете, обсъдете и предложете начин за представяне на Вашето издание пред ученици от други класове. Как ще привлечете вниманието им? Кои са най-силните страни на Вашия продукт?
Ресурси, които могат да се използват за темата: https://www.youtube.com/watch?v=TCCcq43pzow Флашмоб на фолклорен танцов клуб "Тракия" и Танцов клуб "Танцувай с нас" в Лондон. https://bg-bg.facebook.com/155021591186634/videos/1109050482450402/ – Защита на проект, разработен от ученик от ЧОУ „Д-р Петър Берон“. https://www.youtube.com/watch?v=VQ3d3KigPQM – Флашмоб реклама на телекомуникационна компания.
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Представяне и рекламиране на продукт, развиване на уменията за общуване, развиване на креативността.
Междупредметна връзка: Български език и литература – подготовка и провеждане на анкета.
Работа у дома и участие на семейството: Опитайте се да представите пред родителите си Вашия вестник. Подгответе кратка презентация, акцентираща върху най-добрите според Вас части от работата Ви. Помолете ги за обратна връзка – харесала ли им е презентацията, какво не са разбрали, какво според тях трябва да промените и др.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Дискутирайте правила за говорене пред публика. Направете списък с основните правила. Пример: Говорете с добра дикция и динамика на гласа. Използвайте софтуер, който да подсили ефекта на презентацията, и др.

– Потърсете и изгледайте видеоклип с реч на някоя известна личност. Дискутирайте дали спазва правилата от вашия списък.

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър или таблет, адаптиран софтуер /при необходимост/.

Самостоятелна и домашна работа:

Планирайте и представете презентацията от груповата Ви задача пред родителите си или пред свой приятел.

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, VII клас

Тема на урока:

ОСНОВНИ ПРАВИЛА,
ФАЗИ И ДЕЙНОСТИ ПРИ РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОЕКТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Често във всекидневието си чуваме термина „проект“, но какъв смисъл се влага в него? Проект можем да наречем нещо, което се замисля или планира (например създаване на голямо предприятие). Също така може да означава и задача, която има определена цел (изработка на презентация, рекламиране на продукт) и някакви критерии за изпълнение (срок, обем, визуализация).

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Мисловна карта (приоритизиране на задачите).

Влезте в ролята на създател на игри. Задачата Ви е да направите план за работа по създаването на игри (каква ще е темата на играта, какви професионалисти трябва да включите в екипа си, колко време ще Ви отнеме и др.). Подредете задачите и идеите си в мисловна карта.

Времево разпределение:

Няколко учебни часа

Групова дейност в класната стая:

Работа по общ проект (подготовка и периодично издаване на вестник/списание на класа). Разделете класа на групи от по трима (графичен дизайнер, репортер и редактор). На всяка група раздайте различни броеве вестници или списания и им поставете следната задача: Разгледайте различните рубрики в изданията. Помислете и заедно решете каква ще бъде Вашата рубрика.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Планиране на бъдещи дейности, създаване на личен алгоритъм за работа.

Междупредметна връзка:

Български език и литература – създаване на текст.

Изобразително изкуство – графично оформление на издание.

Работа у дома и участие на семейството:

Груповата задача би могла да бъде довършена и у дома с помощ от родителите (ако ролята на ученика е репортер – да проучи и да подготви материал по зададена тема; ако е графичен дизайнер – да потърси или създаде подходящи изображения за статията; ако е редактор – да провери и оформи текста към статията).

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Направете план на проект

– Попълнете един план за училищен проект на тема “Известни български писатели“ или друга тема по Ваш избор.

Дидактични материали: Работен лист „План на проект“

Самостоятелна и домашна работа:

Помислете как би изглеждал един „План на проект“, свързан с груповата Ви задача.

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, VII клас

Тема на урока:

СОЦИАЛНИ МРЕЖИ И ЗАЩИТА НА ЛИЧНАТА НЕПРИКОСНОВЕНОСТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Социалните мрежи са структури от хора или организации, които са свързани в специфични за мрежата отношения – приятелство, виждания, финансови отношения и др. Социалните мрежи в интернет могат да бъдат разделени в няколко групи според информацията, която използват:

– За споделяне на лична информация.

– За споделяне на контакти.

– За споделяне на интереси (новини, музика, изкуство).

– За споделяне на авторско съдържание (статии, снимки, музика).

Примери за такива мрежи са YouTube, Facebook, Instagram, Google+.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Помислете и дайте предложение за нов вид социална мрежа. За какво ще се използва тя? Към кого е насочена идеята Ви? Как може да помогне на потребителите?

Задачата може да бъде формулирана като групов или индивидуален проект, а срокът за изпълнение да бъде по-дълъг от един учебен час.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Проучване на социална мрежа:

Разделете класа на групи. Задайте като тема на проучване по една социална мрежа на всяка от тях. Изяснете критериите за крайния резултат от проучването (информация за броя на потребителите, вида на социалната мрежа, основно предназначение и др.).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Изграждане на умения за защита на личната информация и правилното използване на социалните мрежи.

Междупредметна връзка:

Гражданско образоване – защита на личните данни.

Български език и литература – създаване на устен текст.

Работа у дома и участие на семейството:

Интервю:

Проведете интервю с родителите си на тема „Животът преди социалните мрежи“.

Варианти за примерни въпроси:

Колко често използвате социални мрежи (Facebook, YouTube, Instagram)?

За какво ги използвате (реклама, бизнес, развлечени) и каква информация споделяте там?

Кога и как са навлезли в живота Ви социалните мрежи?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Дискутирайте коя социална мрежа използва ученикът и как си е създал профил в нея.

– Направете списък – постер, с правила за безопасно използване на социалните мрежи. Помогнете си с със следващата таблица.

БЪДИ МИЛ	Пиши приятни неща, защото никога не знаеш кой ще прочете това, което си казал
БЪДИ ПРЕДПАЗЛИВ	Проучвайте с кого се запознавате и разговаряте Не споделяй лична информация с непознати
БЪДИ ЗАКОНЕН	Не сваляй музика или филми, за които не си платил
БЪДИ ЗАЩИТЕН	Не споделяй своята парола с никого
БЪДИ ВНИМАТЕЛЕН	Сподели с родителите си, ако ти или твоят приятел има проблеми в онлайн пространството
БЪДИ УМЕН	Използвай позитивни думи, за да създадеш твоя онлайн профил
БЪДИ СЪВЕСТЕН	Бъди правдив, не лъжи и не клюкарствай
БЪДИ СКРОМЕН	Не публикувай и не споделяй неподходящи снимки

Дидактични материали:

Изображения с логото на различни социални мрежи

Самостоятелна и домашна работа:

Споделете с приятелите си постера, който направихте, с правилата за безопасна работа в социалните мрежи. Ако желаете, можете да му добавите логото на някои от социалните мрежи.

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Информационни технологии, VII клас

Тема на урока:

СЪЗДАВАНЕ, ОФОРМЯНЕ И РЕДАКТИРАНЕ НА ТАБЛИЦИ СЪС СРЕДСТВАТА НА ТЕКСТООБРАБОТВАЩА ПРОГРАМА

Основно съдържание на урока за ученика:

Вмъкването и оформянето на таблица в текстообработваща програма може да стане по няколко начина:

1. Меню „Вмъкване“ (Insert)

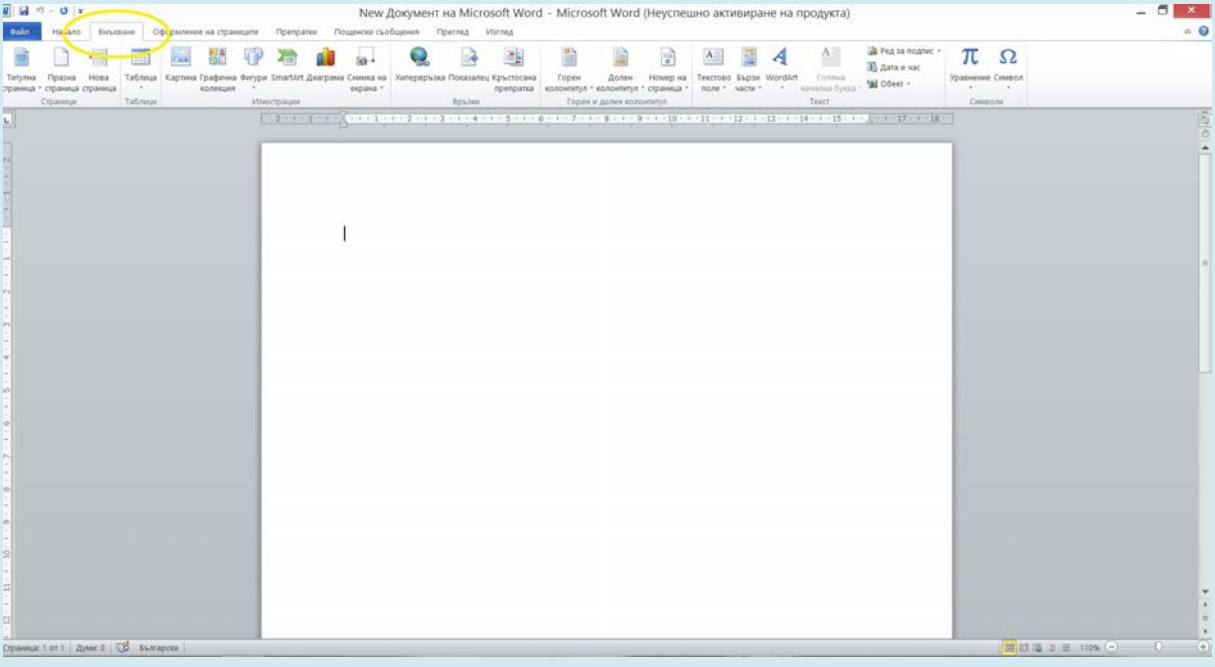

2. „Таблица“ (Table)

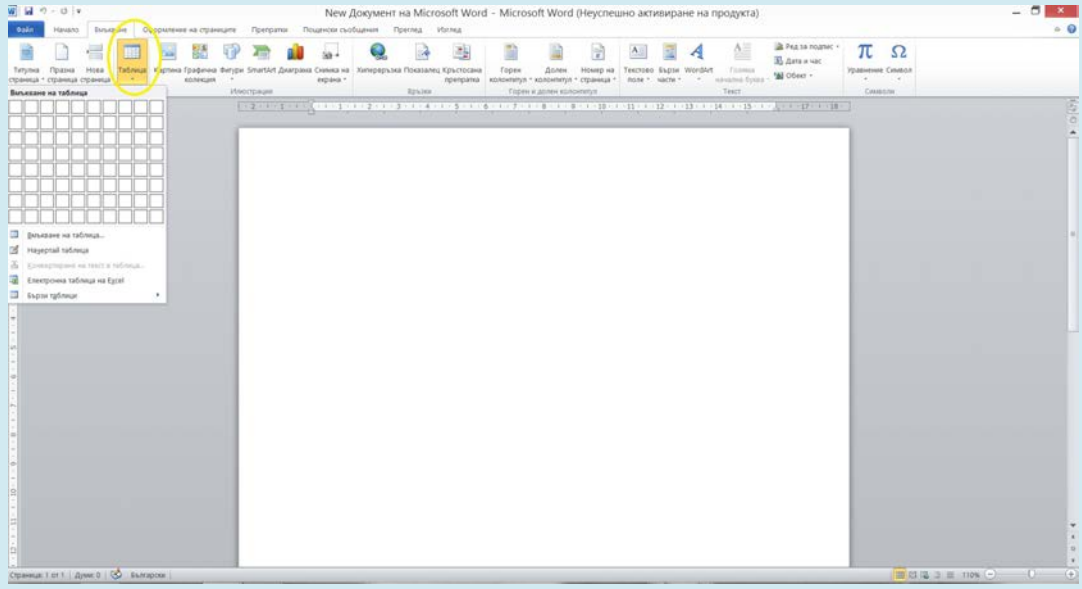

3. Чрез квадратчетата разчертаваме колко да бъдат колоните и колко редовете на таблицата

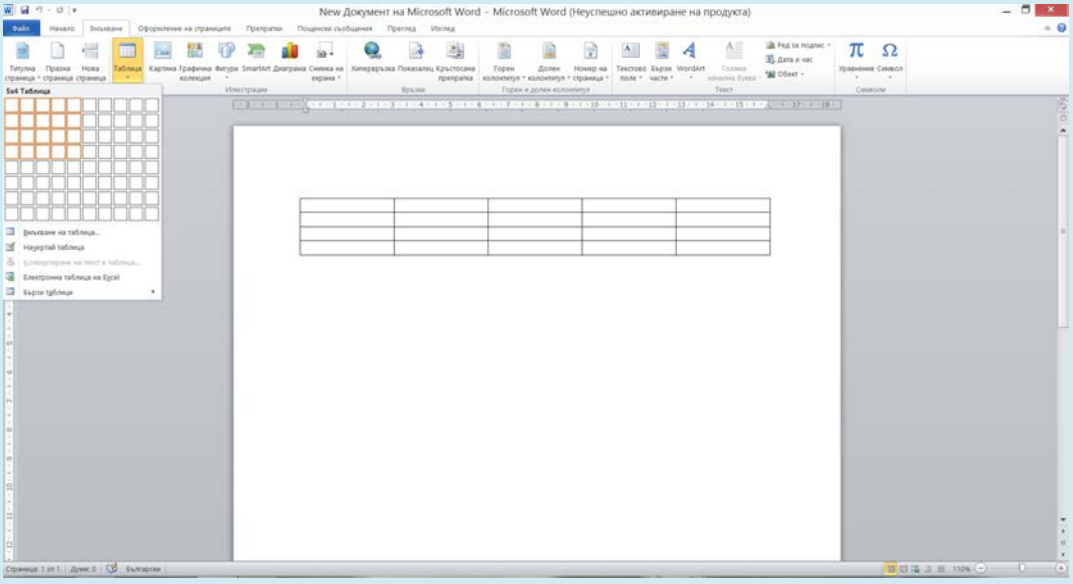

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете таблица със седмичната програма на Вашия клас.

Час	Понеделник	Вторник	Сряда	Четвъртък	Петък

Колко реда и колко колони трябва да има таблицата?

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разделете класа на малки работни групи. Задачата на всяка група е да отгатне професията според следните изказвания:

– „Таблиците, които използвам всекидневно, съдържат информация за работния ми график, списъци с обучаеми, учебни програми и резултати от тестове.“

– „Постоянно използвам таблици, в които поместваме информация за банкови операции, различни по вид отчети, финансови анализи и други.“

– „Резултатите от изследванията, които провеждаме, са поместени в огромни таблици. Те помагат при анализирането и оформянето на данните от проведените опити.“

Ресурси, които могат да се използват за темата:

ИЗМЕРЕНА ТЕМПЕРАТУРА

Ден	Дата	Температура			
		Сутрин	Обед	Вечер	Средна за деня
Пон	12.5.2008				
Вт	13.5.2008				
Ср	14.5.2008				
Четв	15.5.2008				
Пет	16.5.2008				
Съб	17.5.2008				
Нед	18.5.2008				
Макс. температура:			Мин. температура:		

Резултати от тест

Задача номер:		1	2	3	4	5	6	7	8	9	Общ брой точки	Средно	Бал
№	Име	6 а клас											
1	Александара Иванова Петрова	10	5	4	3	5	6	6	9	10	58	6,44	147
2	Иван Иванов Петров	9	6	10	6	5	6	10	9	8	69	7,67	171
3		2	2	2	5	8	2	6	9	7	43	4,78	110
4		5	4	0	3	5	6	6	9	3	41	4,56	106
5		3	7	4	9	3	7	0	9	8	50	5,56	124
	Минимален резултат										41	4,56	106
	Максимален резултат										69	7,67	171
	Среден резултат										52	5,80	131,60

Области	Музеи	Посещения	Експонати
Варна	8	231,760	178,007
Велико Търново	10	473,941	316,074
Видин	2	152,345	93,032
Враца	3	32,421	141,600
Габрово	10	384,675	598,311
Добрич	6	264,918	236,748
Кърджали	2	15,801	42,647
Кюстендил	5	110,830	149,216
Ловеч	5	104,921	130,735
Монтана	4	28,038	133,180
Пазарджик	9	205,259	186,926
Перник	5	59,499	56,561
Плевен	4	222,774	403,263
Пловдив	14	293,509	283,098
Разград	3	59,591	122,167
Русе	4	90,762	158,638
Силистра	5	24,700	45,552
Сливен	5	98,152	149,299
Смолян	3	26,111	143,338

Данни за петте най-големи града в България

Град	Мъже	Жени	Жители	Процент на жените спрямо общия брой
София	604075	659989		
Пловдив	240927	263780		
Варна	191846	203319		
Бургас	151278	163219		
Русе	84546	88959		
Общ брой жители в петте града:				
Най-голям процент на жените:				
Най-малък процент на жените:				
Среден процент на жените:				

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Подреждане на данни в таблица.

Междупредметна връзка:

Работа у дома и участие на семейството:

Подгответе таблица за покупки, която да включва следните колони:

1. **Плодове и зеленчуци**
2. **Месни продукти**

3. Млечни продукти

4. Домакински принадлежности

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

– Дискутирайте какви елементи има таблицата.

ПРЕДПОЧИТАН СОК	
Ябълка	**8**
Портокал	**12**
Праскова	**3**
Банан	**9**

– Дискутирайте как разчитаме таблицата. Отговорете на въпросите.

Колко души са участвали в проучването? Колко души предпочитат ябълков сок? Кой сок е предпочитан от 3-ма души? С колко повече са тези, които предпочитат портокалов сок пред бананов сок? Кой е по-предпочитаният сок – праскова или ябълка?

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър или таблет, адаптиран софтуер (при необходимост).

Дидактични материали:

Изображения на диалогови прозорци с последователните стъпки за вмъкване на таблица.

Самостоятелна и домашна работа:

Представете в табличен вид отговорите на въпросите от упражнението с ресурсния учител. Правилно ли е представена таблицата, или има грешки? Коригирайте, ако има допуснати грешки.

Въпрос	**Отговор**
Колко души са участвали в проучването?	32
Колко души предпочитат ябълков сок?	9
Кой сок предпочитат 3-ма души?	Праскова
С колко повече са тези, които предпочитат портокалов сок пред бананов сок?	3
Кой е по-предпочитаният сок – праскова или ябълка?	Праскова

Изготвил: Валери Балев

Марина Калчева, ресурсен учител

Физика и астрономия VII клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Електричество. Електричен заряд 687

Електричен ток 691

Електрично напрежение 694

Източници на електрично напрежение 697

Електрически вериги 701

Електрична енергия 705

Пестене и безопасно използване на електроенергията 708

Светлина 712

Спектър на светлината 715

Отражение и пречупване на светлината 719

Светът на цветовете 723

Видове огледала 728

Лещи 731

Окото като оптичен уред 734

Лупа. Фотоапарат 738

Трептения 741

Звук 744

Звук и слух 748

Приложение на звука и ултразвука 751

Строеж на атома и атомното ядро 754

Радиоактивност 757

Използване на ядрената енергия 761

Слънчева система 763

Слънце и звезди 767

Галактики 770

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

ЕЛЕКТРИЧЕСТВО. ЕЛЕКТРИЧЕН ЗАРЯД

Почти невъзможно е да си представим съвременния живот без електричество. Кажете ми как можете да се справите без осветление и топлина, без телефон, без компютър и телевизор? Електричеството проникна толкова дълбоко в живота ни, че понякога дори не се замисляме какъв магьосник ни помага в нашата работа.

Хората наблюдават първите електрически явления през пети век преди Христа. Те забелязали, че парче кехлибар, носено с козина или вълна, привлича леки тела, например прахови частици. Древните гърци дори се научили да използват това явление – за премахване на прах от скъпи дрехи.

Днес едва ли някой би могъл да си представи живота без електричество. Без него не биха съществували много уреди, които ползваме в нашето всекидневие: хладилникът, пералнята, готварската печка, телевизорът, компютърът и други. Те са изобретени сравнително скоро, макар, че първите срещи на човека с електричеството са станали още в дълбока древност, когато той е наблюдавал електрическите явления в природата.

Електричеството в телата се дължи на техните атоми.

Основната величина, която го характеризира, се нарича електричен заряд. Съществуват два вида електрични заряди: отрицателен (-) и положителен (+).

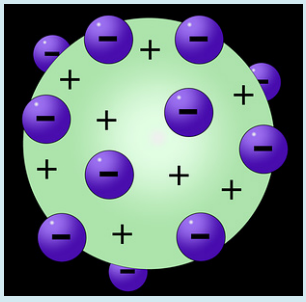

Зарядите с еднакви знаци се отблъскват, а с различни се привличат.

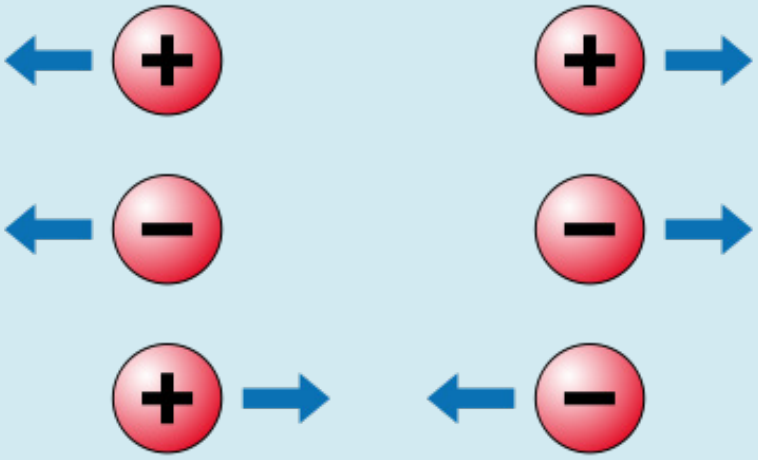

Единицата за електричен заряд се нарича кулон, на името на френския физик Шарл Кулон.

Уредът за измерване на електричен заряд се нарича електроскоп.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирани задачи

Потърси информация в интернет за наелектризирането на телата.

Надуй балон и го потъркай върху дрехата си. В резултат на триенето се генерира заряд. Ако приближиш балона към дрехите, той ще се „залепи“. Накъсай малки парченца хартия и опитай да ги събереш с помощта на балона.

Демонстрирай на класа опитите, които направи.

Времево разпределение:

1 учебен час. Запознаване със съдържанието на урока – 20 мин. Изпълнение на диференцирана задача –15 мин. Демонстрация на направените опити пред класа – 5 мин.

Групова дейност в класната стая:

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=XQKB5BwE2Q8

https://www.youtube.com/watch?v=cwnfaemzU7A

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Развиване на умението за самостоятелна работа, чрез извършване на експерименти.

Междупредметна връзка:

Химия и опазване на околната среда: строеж на атома

Работа у дома и участие на семейството:

Игра: Необходими пособия – пластмасова линия, хартия с различна дебелина, ножица, молив.

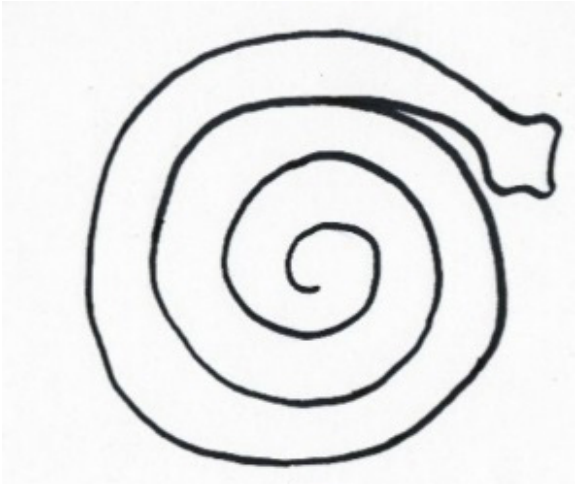

1. Използвайте шаблона и изрежете змии от различните хартии.
2. Разтрийте енергично пластмасовата линийка върху вълнен плат или пуловер, след което задръжте линията върху главата на змията.
3. Змията ще започне да се издига от масата!

Когато пластмасовата линийка се втрие във вълната, се създава електрически заряд. Хартиената хартия е привлечена от заряда и тъй като тъканта е толкова лека, зарядът е достатъчен, за да вдигне змията от масата.

Разширете задачата:

- Опитайте да използвате различен тип хартия. Ще се вдигне ли все по-дебелата хартия?

- Украсете змията с пайети или блясък. Ще се отрази ли допълнителното тегло на това – как работи експериментът?

- Начертайте свой собствен шаблон за змия. Какво се случва, ако направим змията по-тънка или по-дебела? Какво се случва, ако направите змията по-дълга или по-къса?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да преговори с ученика видовете заряди – положителен и отрицателен, както и знаците, с които ги отбелязваме.

Отбележете вида на зарядите във всяка клетка.

ОТБЛЪСКВАНЕ	**ОТБЛЪСКВАНЕ**
НЕ ВЗАИМОДЕЙСТВАТ	**ПРИВЛИЧАНЕ**

Помощни средства и технологии:

Самостоятелна и домашна работа:

Направи списък на електрическите уреди, които имаш вкъщи.

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика и астрономия

Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

ЕЛЕКТРИЧЕН ТОК

Токът е наш приятел. Помага ни във всичко. Сутрин включваме светлината. Слагаме да загреем храната в микровълновата. Използваме асансьора. Говорим по мобилен телефон.

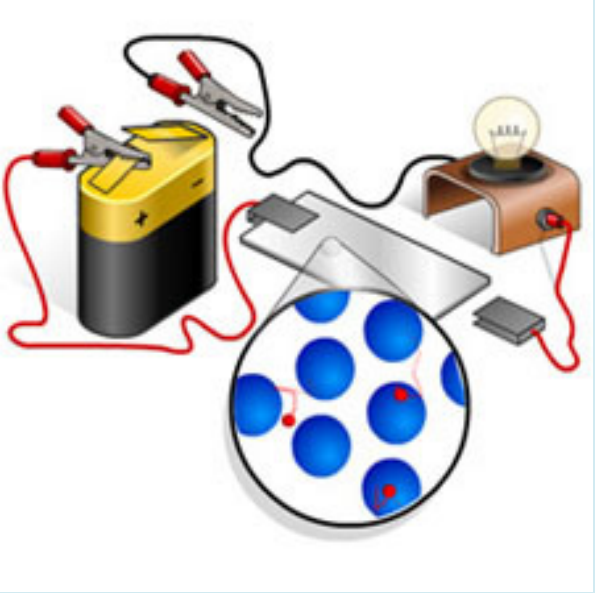

Каква е същността на електричеството? Същността на електричеството се свежда до факта, че потокът от заредени частици се движи по проводник (проводник е вещество, способно да провежда електричен ток) в затворена верига от източник и консуматор. Движейки се, потокът от частици върши определена работа. Токът е насоченото движение на заредените частици. Ако имаме работа с метал, тогава заредените частици са електрони. Гръцката дума за кехлибар е електрон.

Това явление се нарича „електричен ток“. Силата на електричния ток може да бъде измерена. Единицата за измерване на силата на тока – Ампер, получава името си в чест на френския учен, който за първи път изучава свойствата на тока. Името на физика е Андре Ампер.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

1 учебен час

Групова дейност в класната стая:

(по кои теми и с какъв регламент е групирането)

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=cwnfaemzU7A

https://www.youtube.com/watch?v=9F6MeRBkwq0

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

(Връзка с реалния живот и взаимодействие с предметната област)

Междупредметна връзка:

Работа у дома и участие на семейството:

Разгледайте схемата на електрическа верига. Помогнете на ученика да постави схемните знаци на отделните елементи на веригата.

Разгледай електричната верига. Какви елементи виждаш?

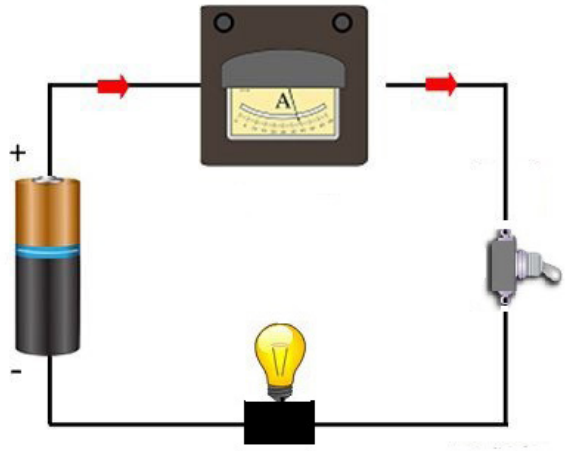

2. Изрежи схемните знаци на елементите и ги постави на точните им места.

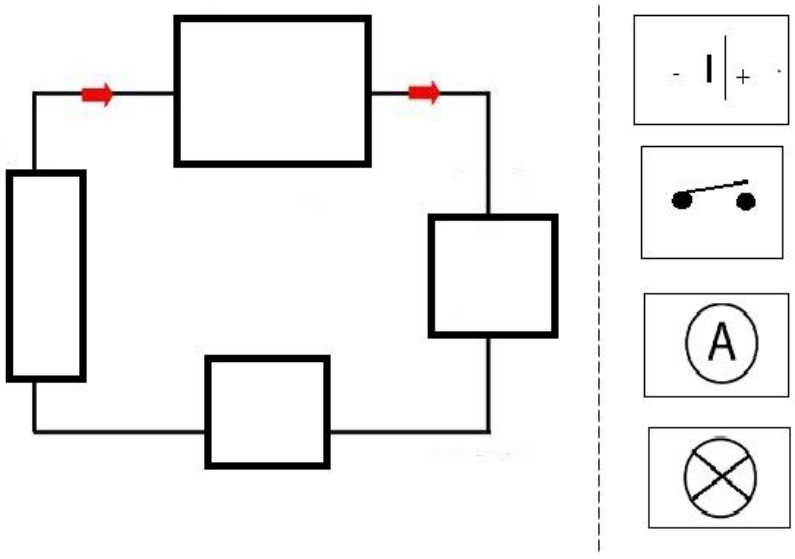

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Както можем да измерим с линията дължина на отсечка, така измерваме и други параметри. Да дискутират с ученика „Какво измерваме с уреда Амперметър?“.

Да дискутират с ученика различните източници на електричен ток. Да разгледат различни видове батерии.

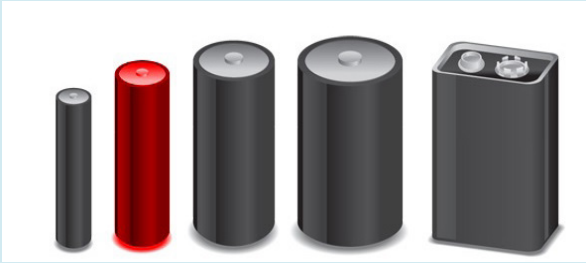

Да дискутират различните елементи на електричната верига

ЕЛЕМЕНТ	ЗНАК	ИЗОБРАЖЕНИЕ
батерия		
ключ		
амперметър		
лампа		

Дидактични материали: Различни видове батерии, крушка, амперметър или техни изображения

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1: Попълни липсващите думи:

Електричният ток е насочено движение на …… Електроните имат …… заряд. Електричният ток се измерва с уред, наречен ……

Речник: електрони, отрицателен, амперметър

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика

Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

ЕЛЕКТРИЧНО НАПРЕЖЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

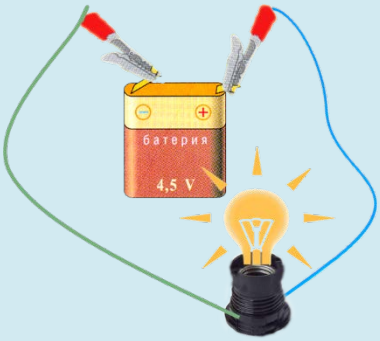

За да протича електричен ток, е необходимо електрично напрежение. При движението си в електричната верига електроните преминават през консуматор (лампа, телевизор, миксер, печка и др.) и отдават част от енергията си. Консуматорът преобразува тази електрична енергия в друг вид (топлинна, светлинна, магнитна или механична).

Колкото повече енергия отдават електроните, толкова по-голямо е напрежението между краищата на консуматора.

Електричното напрежение е мярка за енергията, която всеки електрон отдава на консуматора (U).

Уредът за измерване на електрично напрежение се нарича волтметър

Свързва се успоредно.

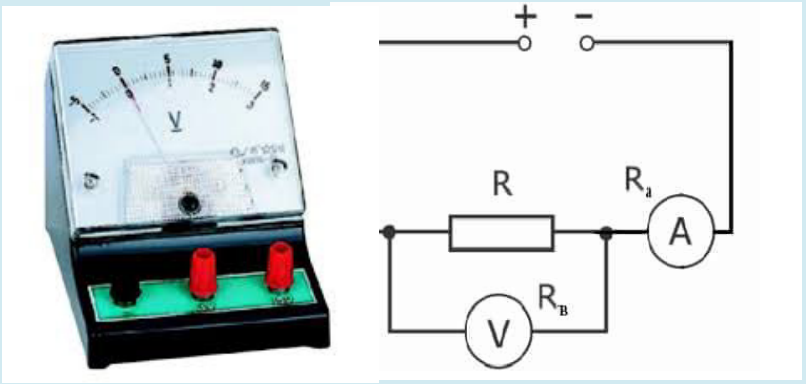

Единицата за електрическо напрежение се нарича волт и се бележи с V.

Електрично напрежение на източник е мярка за енергията, която получава всеки електрон, когато преминава през този източник.

Източници на електрично напрежение са батерии, акумулатори и генератори. Те се наричат източници на напрежение.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Начертайте електричната верига в тетрадките и отговорете на въпросите:.

Какво представлява електричното напрежение?

Какъв уред отбелязваме с и как се свързва в електричната верига?

Времево разпределение:

1 учебен час

Групова дейност в класната стая:

Учениците се разделят на четири групи, като на всяка група са предоставени батерия, проводници, лампа, ключ, амперметър и волтметър. Всяка група има задача да свърже електрична верига с амперметър и волтметър и да измери големината на тока и напрежението. Учениците със СОП са част от групата.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=-95vk3_a0xs

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умение за работа в група

Умение за работа по зададена тема – планиране на изпълнението

Междупредметна връзка:

Математика

Работа у дома и участие на семейството:

Прочетете и дискутирайте урока.

Потърсете какви батерии имате в дома си и намерете къде е изписано тяхното напрежение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разгледайте изображение на волтметър.

Разгледайте изображение на батерия и определете кой е положителният и кой е отрицателният ѝ полюс.

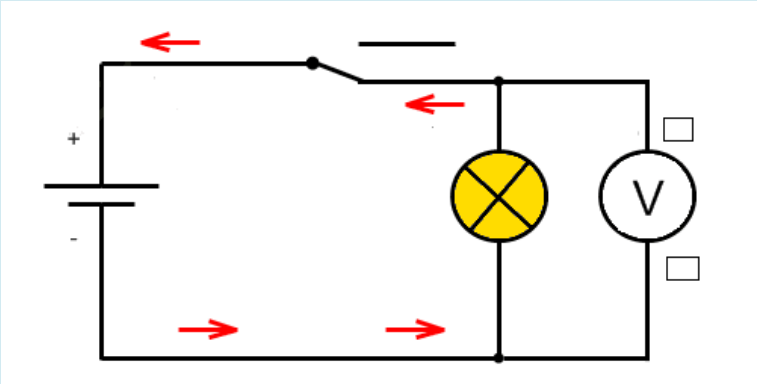

Разгледайте схемата на електрическа верига със свързан волтметър.

Прочети: Буксата на волтметъра, означена с „+“, се свързва откъм страната на положителния полюс на батерията. Буксата „–“ се свързва откъм отрицателния полюс на батерията. Добавете знаците („+“ или „–“) на буксите на волтметъра.

Дидактични материали: Батерии, волтметър или техни изображения

Самостоятелна и домашна работа:

Допиши пропуснатите думи:

За протичането на ток е необходимо електрично……..

При протичането на ток електроните получават енергия от източника, а предават енергията на …….. Напрежението на един източник се измерва с ……

Речник: напрежение, консуматор, волтметър.

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика и астрономия

Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

ИЗТОЧНИЦИ НА ЕЛЕКТРИЧНО НАПРЕЖЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Всички източници на напрежение превръщат някакъв друг вид енергия в електрична.

Електрическите генератори имат движеща се част – ротор. Енергията на въртене се преобразува в електрична енергия. За въртенето на ротора се използва енергия на вятъра, енергия на водата или енергията на горивата. Електроенергията се пренася по електропроводи и достига до домовете ни.

Батериите са източници, в които няма движещи се части. При тях химичната енергия се преобразува в електрична.

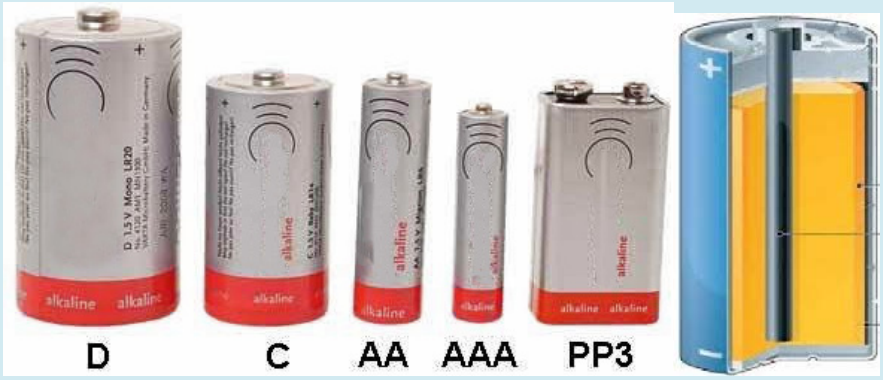

Акумулаторна батерия на автомобил

Слънчеви батерии

Последователно свързване на източници – при този вид свързване на източници се получава батерия с напрежение, равно на сбора от напреженията на отделните източници.

Успоредно свързване на еднакви източници – получава се батерия с напрежение, равно на напрежението на отделния източник

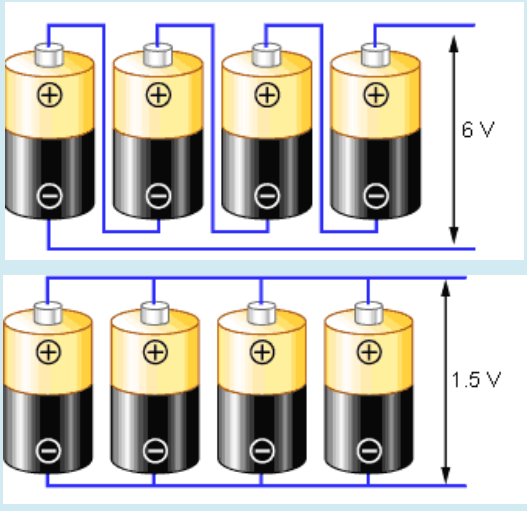

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Начертайте в тетрадките си електричните вериги за последователно и успоредно свързване на източници на напрежение.

Времево разпределение:
1 учебен час

Групова дейност в класната стая:
Учениците се разделят на четири групи. На всяка група са предоставени две батерии, проводници, лампа, ключ и волтметър.
Свържете електрична верига с последователно свързани източници и измерете напрежението.
Свържете електрична верига с успоредно свързани източници и измерете напрежението.
Учениците със СОП са част от групата.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://phet.colorado.edu/sims/html/circuit-construction-kit-dc-virtual-lab/latest/circuit-construction-kit-dc-virtual-lab_en.html
https://www.youtube.com/watch?v=rj8rU0XOuBE
https://ucha.se/watch/670/Posledovatelno-svarzvane-na-iztochnitsi-na-naprezhenie/urok/19535
https://ucha.se/watch/674/Usporedno-svarzvane-na-iztochnitsi-na-naprezhenie/urok/19535

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умение за безопасна работа с източници на електрично напрежение.
Работа в екип.

Междупредметна връзка:
Математика

Работа у дома и участие на семейството:
Покажете фенерче на ученика, което имате вкъщи. Опитайте се да начертаете схемата му. С какво напрежение работи фенерчето?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Припомнете каква мерна единица се използва за измерването на електричното напрежение. С кой знак бележим волт?

Оцветете знака.
Определете напрежението на батериите от снимката.

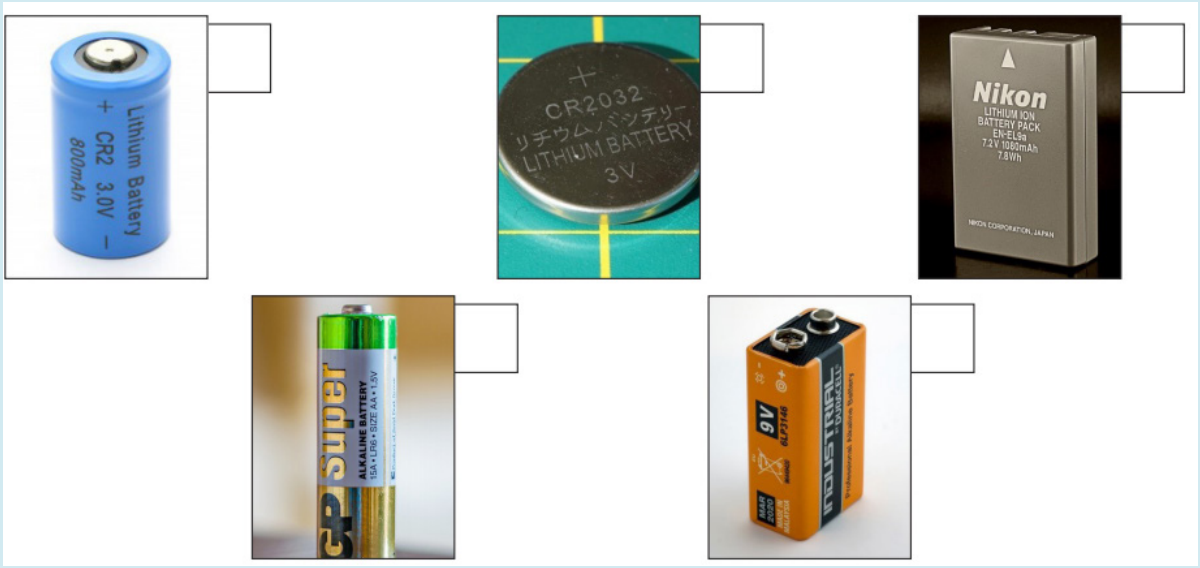

Дидактични материали: Батерии с различно напрежение

Самостоятелна и домашна работа:

Разгледай схемата на фенера. Какви елементи виждаш изобразени? Как са свързани батериите/последователно или успоредно/?

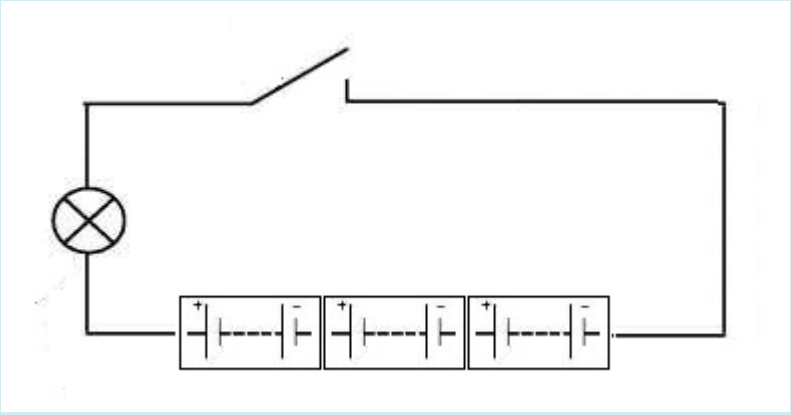

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика
Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

ЕЛЕКТРИЧЕСКИ ВЕРИГИ

Електрическа верига е набор от различни елементи, свързани с проводници.

Тя включва: захранване (батерия), прекъсвач (ключ), свързващи проводници и консуматори (лампи). Не забравяйте да затворите веригата. В противен случай през нея не може да тече ток.

Задача 1. Свържете електрическа верига с една лампа, една батерия и проводници. Затворете веригата и вижте дали свети лампата.

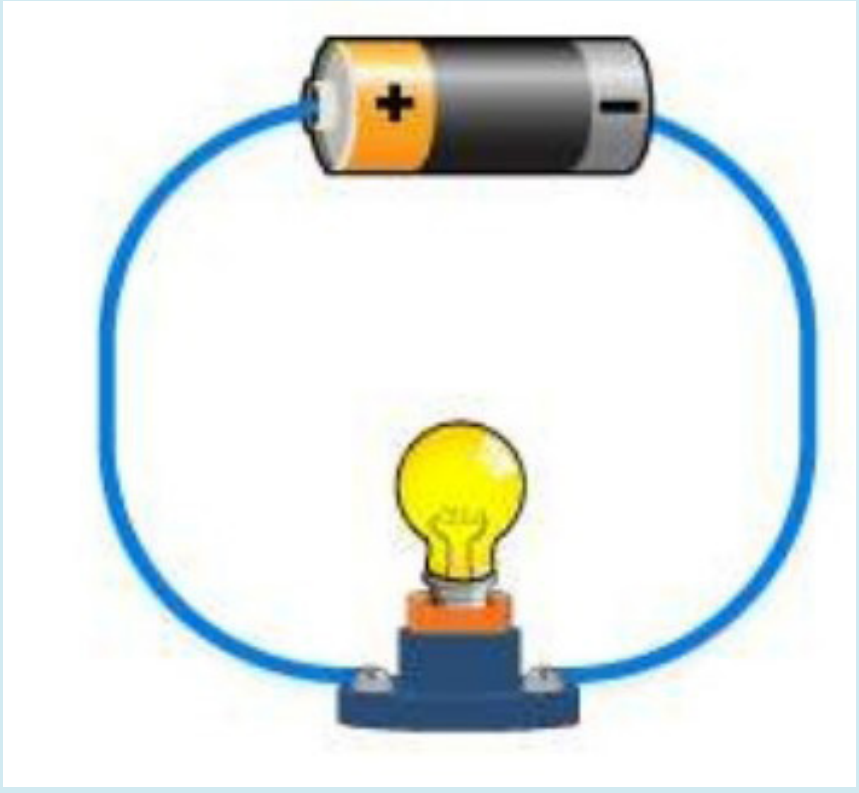

Задача 2. Свържете електрическа верига с две лампи по показания начин. Този начин на свързване се нарича последователно свързване.

Когато чертаем електрическа верига, използваме специални знаци. Открийте знаците за лампа и батерия и ги нарисувайте в тетрадките си.

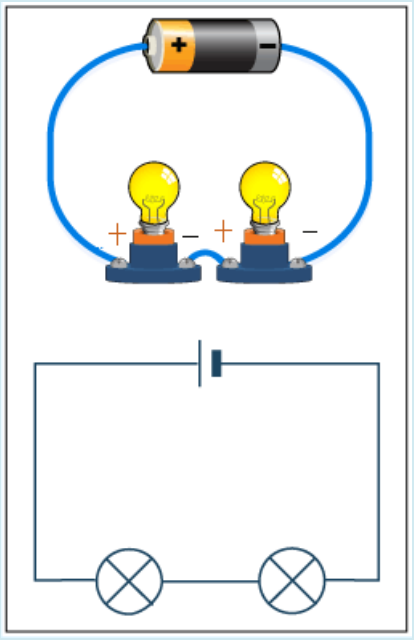

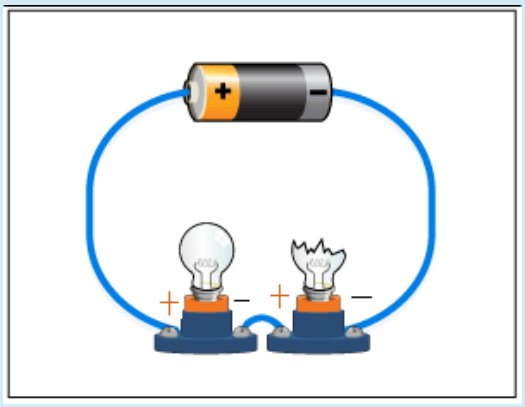

Задача. 3 Свържете електрическа верига с две лампи по показания начин. Този начин на свързване се нарича успоредно свързване.

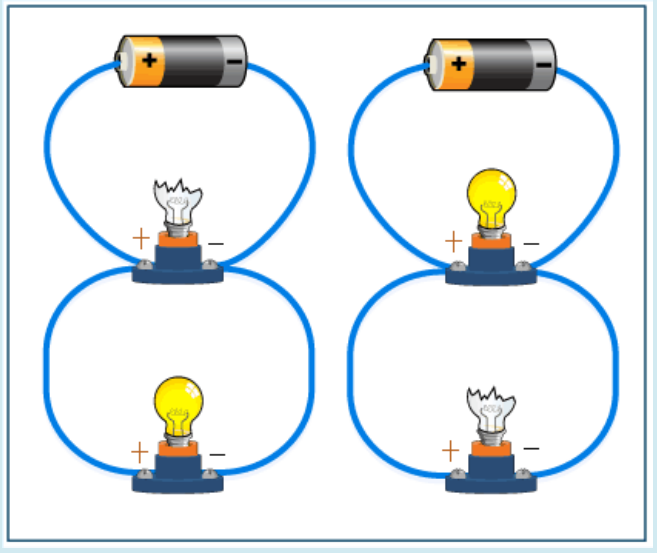

Задача. 4 Сравнете двете вериги.
По какво се различават? Начертайте в тетрадките и запишете разликите.

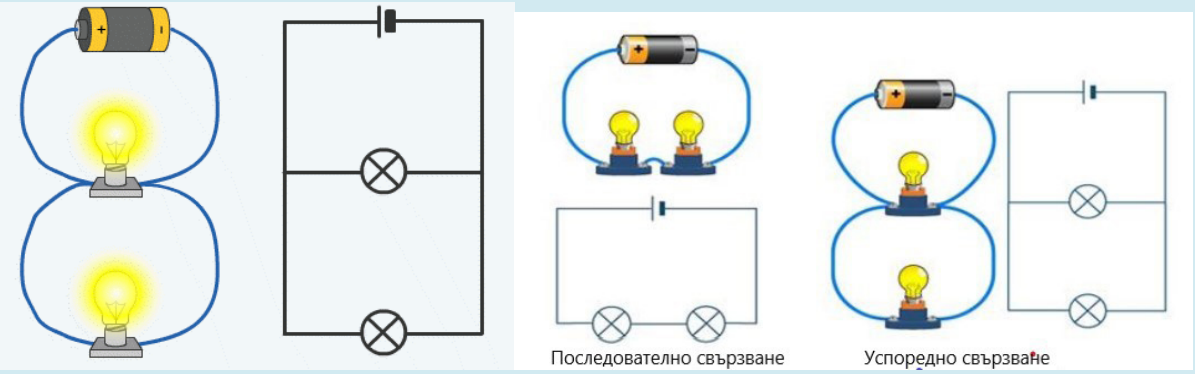

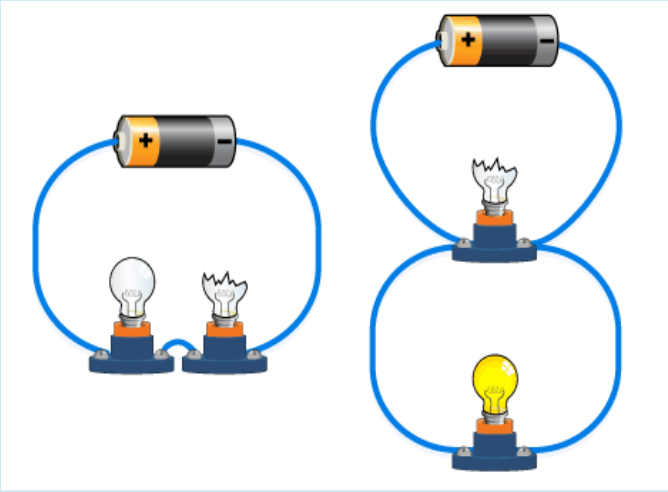

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирани задачи

Свържи електричните вериги, посочени в задачите.

Помисли каква е разликата при последователно и успоредно свързване.

Демонстрирай на класа опитите, които направи.

Времево разпределение:

2 учебни часа.

Групова дейност в класната стая:

Класът се разделя на две групи – едната група свързва последователно елементите на веригата, а другата група свързва успоредно.

Ученикът със СОП се включва в една от групите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за работа с инструменти, необходими за свързването на елементите във верига.

Междупредметна връзка:

Химия и опазване на околната среда: строеж на атома

Работа у дома и участие на семейството:

Припомнете схемните знаци на елементите на електричните вериги.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разгледай схемите по-долу и отбележи при кои от веригите лампата ще свети. Дискутирайте къде е проблемът във веригите, при които лампата няма да светне.

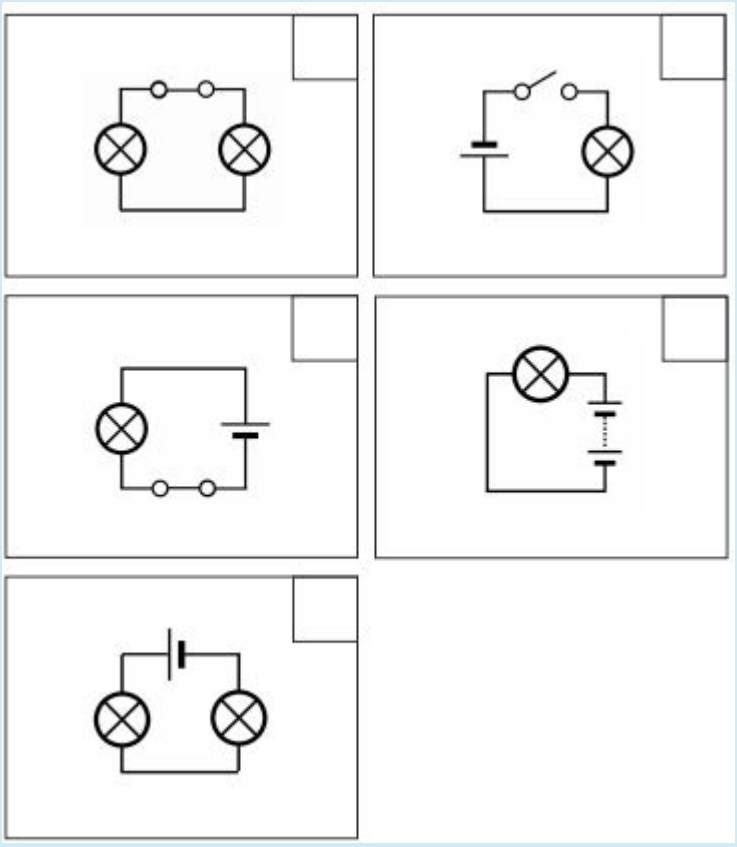

Дидактични материали:

Батерия, лампа, проводници, инструменти

Самостоятелна и домашна работа:

Припомни си как изглеждаше електричната верига, която правихте в клас и й направи схема.

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика и астрономия

Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: **Физика и астрономия, VII клас**

Тема на урока:

ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Електрическата енергия е особен вид енергия. Тя намира широко приложение. Може да се преобразува в различни други видове енергия – топлинна енергия, механична енергия и притежава свойства, характерни само за нея. Електрическата енергия не може да се складира или съхранява.

Продуктът „електрическа енергия“ се използва за промишлени цели по следния начин: задвижване на апарати, машини и съоръжения; гореща обработка на метали – заваряване, пещи за топене и др.; телекомуникации; осветление

Единицата за електрична енергия се нарича джаул J.

За да се защитят електрическите вериги от много силни токове, се използват електрически предпазители /бушони/. Прекъсват електрическата верига и осигуряват безопасност за хората.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Попълнете таблицата. Запишете по три консуматора, които преобразуват електричната енергия

в топлинна енергия	в механична енергия	в светлинна енергия

Времево разпределение:
1 учебен час

Групова дейност в класната стая:
Класът се разделя на 5 групи. Всяка една от групите трябва да представи в какво се изразяват топлинното, механичното, светлинното, магнитното и химичното действие на електричния ток.
Ученикът със СОП се включва в една от групите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=znFZsTtGMyk

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за решаване на проблеми при потреблението на електроенергия в домакинството. Разчитане на сметки за електроенергия.

Междупредметна връзка:
Математика – умножение, мерителни единици
География – ориентиране в географската карта на България, области в България.

Работа у дома и участие на семейството:
Разгледайте заедно с ученика една сметка за потребена електроенергия.
Отговорете колко киловата сте използвали през месеца? Каква е цената на 1 киловатчас на вашия доставчик. Изчислете каква сума трябва да платите, ако използваната от вас електроенергия е 25 киловата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Дискутирайте кои са доставчиците на електроенергия в България. Кой е доставчикът на електроенергия в твоята област. Разгледайте разпределението на територията на доставчиците на картата.
Дискутирайте как електроенергията достига до нашия дом.

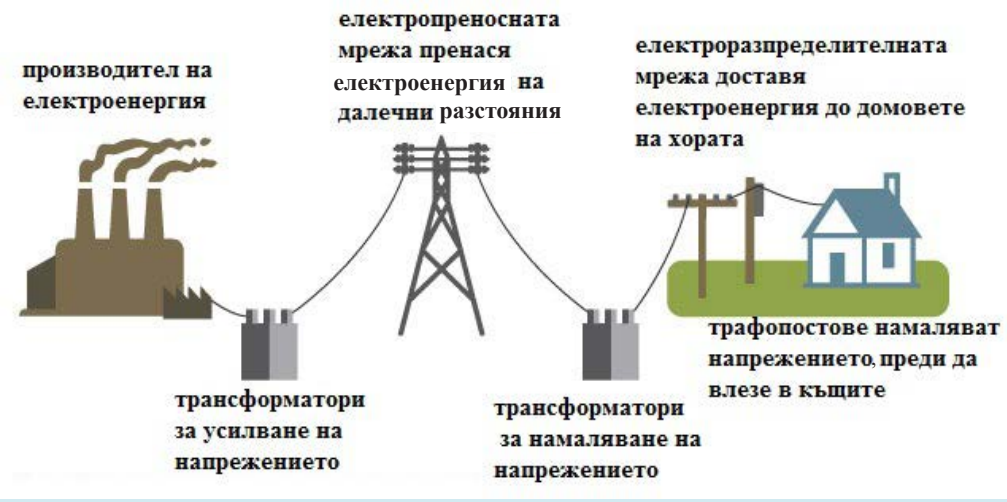

Дидактични материали: Макет на електропреносна система, изображения на консуматори на електрична енергия.

Самостоятелна и домашна работа:

Помоли родителите си да ти дадат една сметка за потребление на електроенергия от твоето семейство.

Определи:

Какво е количеството електроенергия, което сте използвали през месеца?

В каква единица е представено потреблението на електроенергия?

Потреблението на електроенергия се измерва с електромер.

Помолете родителите си да ви покажат как изглежда вашият електромер.

Пример:

На дисплея с данните за отчитане се изписва стойността на активната енергия (1) заедно с датата и часа, която се измерва в кВтч. Дневната и нощната тарифа се индикират съответно със символите Т1 и Т2 (2). Така потребителят може да следи по коя тарифа се отчита консумираната енергия в дадения момент. Нощната тарифа започва от 22 ч., тя е до 6 ч. сутринта (през лятното часово време съответно – от 23 ч. до 7 ч. сутринта). Дневната е в останалите часови интервали.

Какво е изписано на дисплея на вашия електромер?

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика
Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: **Физика и астрономия, VII клас**

Тема на урока:

ПЕСТЕНЕ И БЕЗОПАСНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Когато не употребявате електроенергия напразно, влияете положително на промените в климата, освен това намалявате сметките си за ток.

Отопление

1. Най-ефективната стъпка към пестенето на енергия вкъщи е поставянето на топлоизолация.
2. Размерът на отоплителния уред трябва да си съответства с размера на помещението.
3. Дръпнете завесите рано сутрин, за да влиза повече слънце в дома ви. Затворете всички прозорци и врати и дръпнете обратно пердето, когато искате да запазите топлината вътре.
4. Затваряйте вратите към хладните стаи.

Готвене

1. Ако можете, старайте се да готвите най-вече с поставен капак.
2. Размразете храната изцяло, преди да почнете да я готвите.
3. Тенджерите под налягане използват наполовина енергията, от която имат нужда стандартните печки.
4. Докато готвите, старайте се да не отваряте фурната прекалено често.

Използване на съдомиялната машина.

1. Изключете машината, преди да е започнала да суши приборите, отворете вратата ѝ и оставете приборите да изсъхнат на въздуха.
2. Избирайте икономичен режим на работа винаги, когато е възможно.

Осветление

1. Гасете лампите, когато излизате от стаята.
2. Снабдете се с енергоспестяващи крушки – те използват 75% по-малко енергия от останалите.

Хладилник

1. Хладилниците трябва да се държат колкото може по-далеч от директна слънчева светлина, готварска печка или други излъчващи топлина уреди.
2. Оставете топлите храни да се охладят, преди да ги поставите в хладилника.
3. Оставяйте малко място между продуктите, за да може въздухът да циркулира свободно.
4. Когато купувате нов хладилник, следете той да има сертификат за висок енергиен клас.

Не оставяйте уредите си в режим „готовност за работа“ /stand-by/.

Правила за безопасно използване на електричния ток:

- Винаги изключвайте уредите от електрическата мрежа, преди да ги почистите;
- Изключвайте всички уреди, преди да излезете от вкъщи, късото съединение е причина за много инциденти;
- Дръжте електрически кабели далеч от горещи повърхности;
- Поддържайте уредите чисти от прах и мазнини;
- Носете обувки с дебели гумени подметки, когато боравите с електрически уреди навън;

Какво да не правим?

- Никога не включвайте електрически уреди, докато сте във вода.
- Никога не включвайте прекалено много уреди;
- Никога не покривайте електрически уреди.
- Никога не използвайте повредени контакти и оголени проводници.

Запомнете този знак! Той предупреждава за високо напрежение, опасно за човека.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете списък на уредите в дома ви. Срещу всеки запишете как ще го използвате, за да пестите енергия.

Времево разпределение:
1 учебен час.

Групова дейност в класната стая:
Разделяме класа на две групи.
Едната група трябва да изработи постер с най-важните правила за пестене на енергия.
Втората група работи по постер с правила за безопасно използване на електричния ток.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=UE7R9AF0Wpw

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Развиване на умения за предпазване от опасност от съприкосновение с високо електрическо напрежение.
Умения за планиране и подобряване на използването на електроенергията вкъщи.

Междупредметна връзка:
Изобразително изкуство – рисуване на знака за високо напрежение.
Български език – създаване на текст.

Работа у дома и участие на семейството:
Помогнете на ученика да състави план за пестене на електроенергия във вашия дом.
Отговорете на въпроса „Защо трябва да пестим електроенергията?“

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разгледайте картинката и определете кои са неправилните действия, които извършват хората. Напишете правила по картинката.

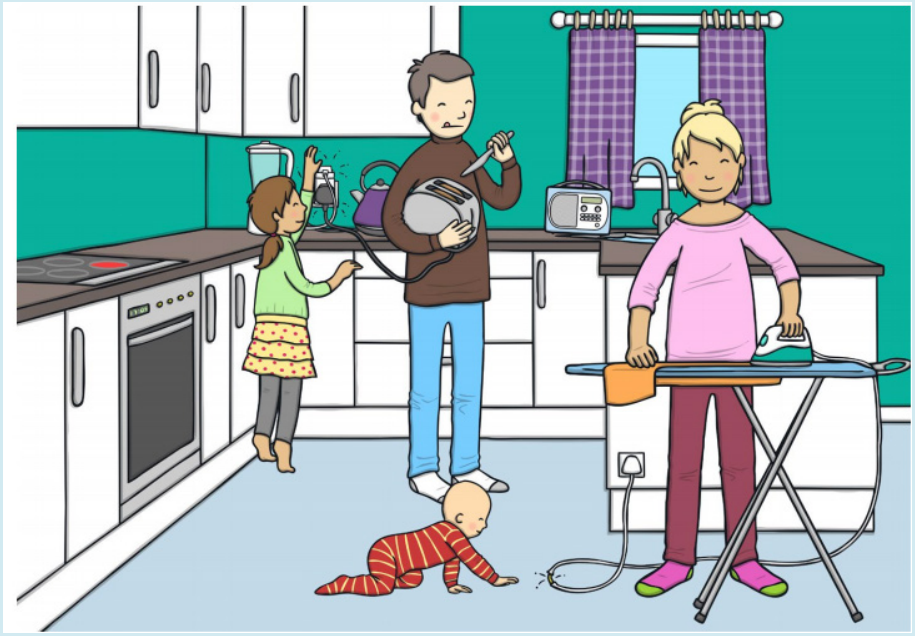

Нарисувайте знака за високо напрежение.

Дидактични материали: Изображение на символа за високо напрежение. Изображение на дом, показващ възможни опасности от високо напрежение.

Самостоятелна и домашна работа:

Помисли как можеш да пестиш електроенергия в твоя дом. Направи план, който да следваш. Помоли и другите членове в семейството да се включат в пестенето на енергия. Спазвайте плана една седмица и след това наградете този от вас, който се е справил най-добре със задачата пестене на енергия.

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика
Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

СВЕТЛИНА

Основно съдържание на урока за ученика: (До 4 – 5 изречения)

За да разберем светлината, трябва да знаем, че светлина наричаме това, което хората могат да видят.

Светлината е най-бързо движещата се форма на енергия. Слънчевата светлина достига до Земята през космоса.

Телата, които излъчват светлина, се наричат източници на светлина. Тези, които излъчват след като се нагреят, се наричат топлинни източници на светлина: Слънцето, осветителните лампи с нажежаема жичка, огънят и други.

Студени източници на светлина – те светят, без да са нагрети до висока температура: диодни лампи, неонови лампи, лазер и други

.

Прозрачна среда наричаме вещества, през които светлината преминава, например въздух, вода, стъкло и други. Други вещества като дърво, бетон, метали не пропускат светлината, затова ги наричаме непрозрачни.
Светлината се разпространява по права линия. Доказателство за това е сянката на непрозрачните тела.

Светлината се движи с най-високата известна скорост във Вселената. Нищо не се движи по-бързо от светлината. Скоростта на светлината е 300 000 km/s или за една секунда светлината изминава 300 000 километра.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Времево разпределение:
1 учебен час

Групова дейност в класната стая:
(по кои теми и с какъв регламент е групирането)

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=aR6zarkvVkQ
https://www.youtube.com/watch?v=k666sDtdCng

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Наблюдение и осмисляне на светлинни явления в природата и в бита.

Междупредметна връзка: Математика – измерване на дължина, мерни единици за дължина, чертане с линия

Работа у дома и участие на семейството:
Направете следния опит:
Нужни са ви фенерче и свещ. Запалете свещта, хванете я в ръка и я доближете до стената. Осветете с фенерчето свещта. Какво липвса на сянката?
Кога сянката на свещта е по голяма – когато фенерът е по-близо или когато е по далече от свещта?
Обяснение: Пламъкът не хвърля сянка, тъй като светлината преминава през него.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Беседвайте на тема: В каква посока се разпространява светлината? Нарисувайте посоката на движение на светлината, която се излъчва от лампата.

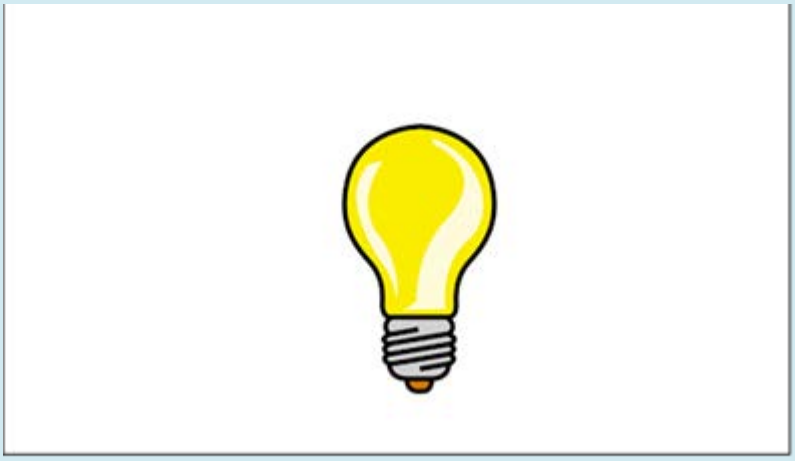

Сортирайте източниците на светлина като естествени и изкуствени. Припомнете понятията – естествен и изкуствен.

Естествени източници на светлина	**Изкуствени източници на светлина**
Речник: фенер, слънце, огън, лампа, луна, телевизор, светкавица, компютър, светулка / насекомо/, фарове на кола	

Дидактични материали: Различни източници на светлина или техни изображения, тела за получаване на сянка.

Самостоятелна и домашна работа:

Открийте кои са източниците на светлина, които имате вкъщи. Опитайте се да определите вида им – топлинни или студени източници на светлина.

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика и астрономия
Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

СПЕКТЪР НА СВЕТЛИНАТА

Дъгата е уникално природно явление. Изглежда, че тя се появява напълно случайно, като приказен мираж. Има ли обяснение защо се появява дъгата? Разбира се, има обяснение.

Ние виждаме слънчевия лъч като поток от бяла светлина. Но всъщност слънчевият лъч съдържа много цветове.

Дъгата се състои от седем цветни ивици. Слънчевата светлина, преминавайки през капки дъжд, се разделя на няколко цвята – така се образува дъга.

Започвайки отгоре-надолу цветовете на дъгата винаги са разположени по един и същи начин: червен, оранжев, жълт, зелен, син, тъмносин, лилав. Тези цветни ивици се наричат спектър на светлината.

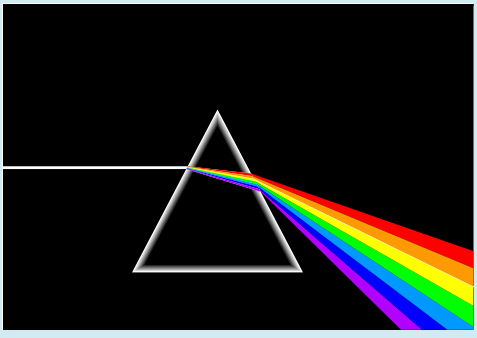

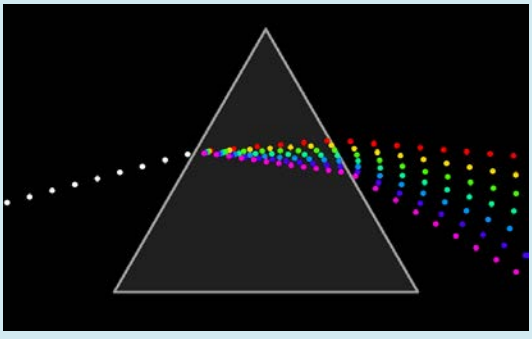

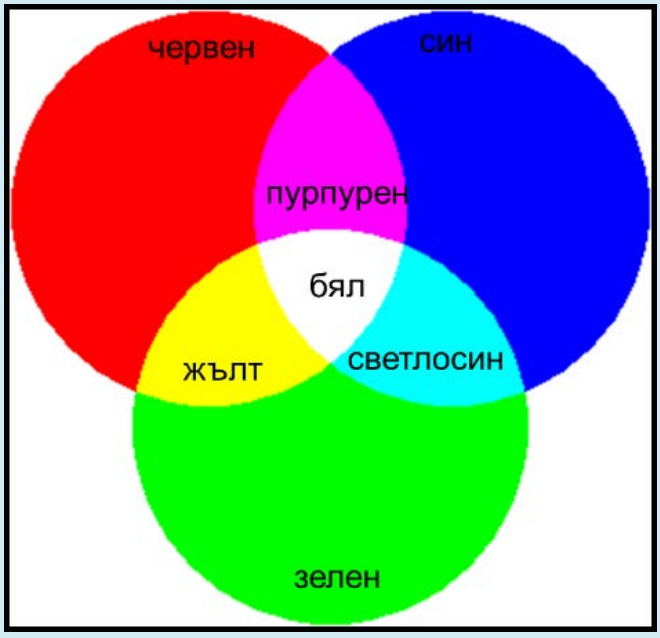

Основните цветове са – червен, зелен и син.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

„Цветна въртележка“: Изрежете кръгче от картон. Разделете го на седем равни сектора. Оцветете ги в седемте цвята на дъгата. Пробийте кръгчето в центъра. Залепете го на върха на молив и го завъртете като пумпал. Когато се завърти, ще видите, че всички цветове ще се слеят в сивкаво-бяло.

Времево разпределение:

1 учебен час

Групова дейност в класната стая:

Пречупване на светлината – За този опит ще ви е необходима прозрачна купа с вода, малко огледало и фенерче. Ако вземете лист бяла хартия, дъгата ще се види по-ясно. Поставете огледалото във водата, така че да бъде потопено под вода и под ъгъл. Сега поставете купата по такъв начин, че лъчите от фенерчето да падат под ъгъл. Поставете лист хартия пред купата. Светлината, отразена от огледалото, се пречупва във водата и върху листа се виждат дъгови акценти.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://youtu.be/kWxyKe_Ls50

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения да търси информация в интернет-пространството по зададена тема; Умения да се обясняват научно природни явления

Междупредметна връзка:

Математика – видове ъгли, измерване на ъгли

Работа у дома и участие на семейството:

Ако имате градина, направете си дъга с градинския маркуч.

Използвайте слънчев ден, за да се разходите в парка по време, когато се поливат градските градини. Опитайте се да наблюдавате образуването на дъга.

Както при дъжд, така и при поливане с градинския маркуч капчиците вода пречупват слънчевата светлина.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Оцветете дъгата, като следвате правилния ред на цветовете:

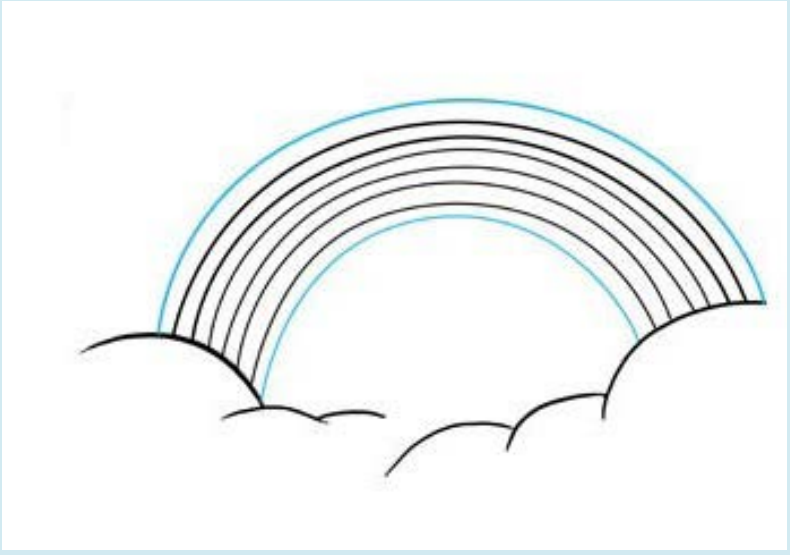

червен, оранжев, жълт, зелен, светлосин, син, виолетов.

Дискутирайте как се образува дъгата. Можем ли да наблюдаваме дъга в мрачен ден?

Любопитни факти:

Всяка капка дъжд представлява малка призма, пречупваща слънчевата светлина.

Ъгълът на падащите слънчеви лъчи трябва да бъде между 40 и 42 градуса.

Потърсете още любопитни факти за дъгата.

Дидактични материали: стъклена призма, източник на светлина, огледало, схема на дъга.

Самостоятелна и домашна работа:

Потърси информация за явлението „Хало“.

Кръглото хало се формира, когато светлината се отрази от облак с ледени кристали и от течна вода във въздуха, например дъждовни капки, поставена срещуположно на облака. Понякога образуваната фигура е видима като кръг. Това явление се наблюдава високо в планината.

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика и астрономия

Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

ОТРАЖЕНИЕ И ПРЕЧУПВАНЕ НА СВЕТЛИНАТА

Вече знаем, че светлината се разпространява праволинейно. При своето разпространение тя достига до различни среди. Ние виждаме околните тела, защото отразяват светлината. Отражение се получава, когато светлината достигне до гладка повърхност и се връща. Най-простият пример за това е отражението от огледало.

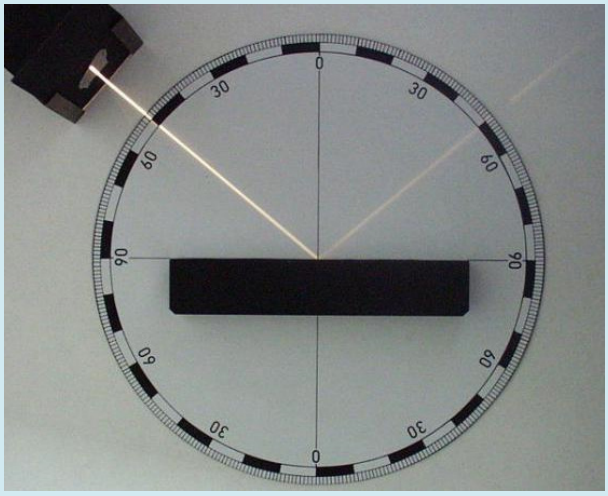

Със сигурност сте наблюдавали отражение и в природата. Достатъчно е да се намираме близо до спокойна водна повърхност.

Пречупване на светлината е промяна в посоката на разпространение, която е следствие от промяна на нейната скорост. Явлението се наблюдава най-често при преминаване от една прозрачна среда в друга. Пример за това е преминаването на светлината от въздух във вода, или от въздух в стъкло.

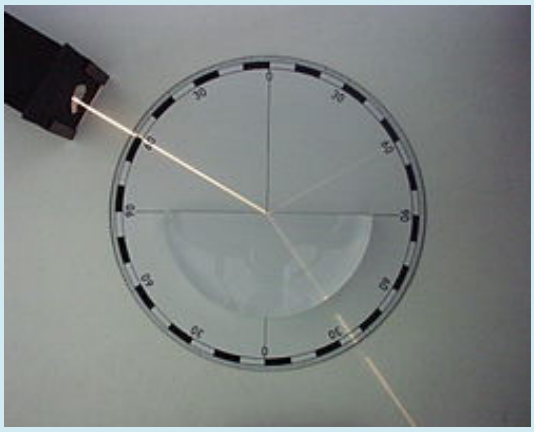

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Вземете огледалце и си направете „слънчево зайче“. С кое явление бихте го обяснили?

Напълнете прозрачна чаша с вода. Потопете сламка в чашата. Поставете чашата на масата пред вас. Опишете какво наблюдавате. С кое явление бихте го обяснили?

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 20 мин., затвърдяване на знанията – 25 мин.

Групова дейност в класната стая:

Учениците от класа са разделени на 2 групи. Едната група трябва да представи примери за отражение на светлината, а другата група – пречупване на светлината.

Учениците със СОП се включват в групите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/174/Otrazhenie-i-prechupvane-na-svetlinata

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за изобразяване на реални явления в схематичен вид.

Междупредметна връзка:

Математика – ъгли, измерване на ъгли; лъчи, посока на лъч

Работа у дома и участие на семейството:

Направете следния опит. Вземете чаша с вода, напълнена до половината, и дълъг предмет – сламка, тръбичка, молив.

Поставете предмета в чашата с вода под ъгъл, по-малък от 90 º.

Поставете предмета в чашата с вода перпендикулярно на дъното и местете предмета към края на чашата, като продължава да е перпендикулярно на дъното. Как виждате молива?

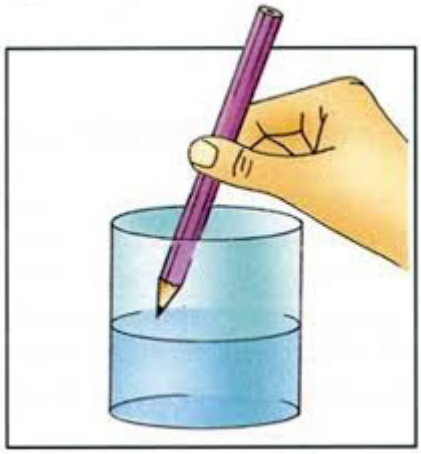

С кое явление обясняваме тези визуални изкривявания?

Отговор: Причина за визуалните изкривявания е явлението пречупване на светлината.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Преговорете какво е ъгъл и какви са видовете ъгли, както и с какво ги измерваме.

Нарисувайте модел на явлението отражение на светлината и на пречупване на светлината.

Кой е източникът на светлина в тази схема?

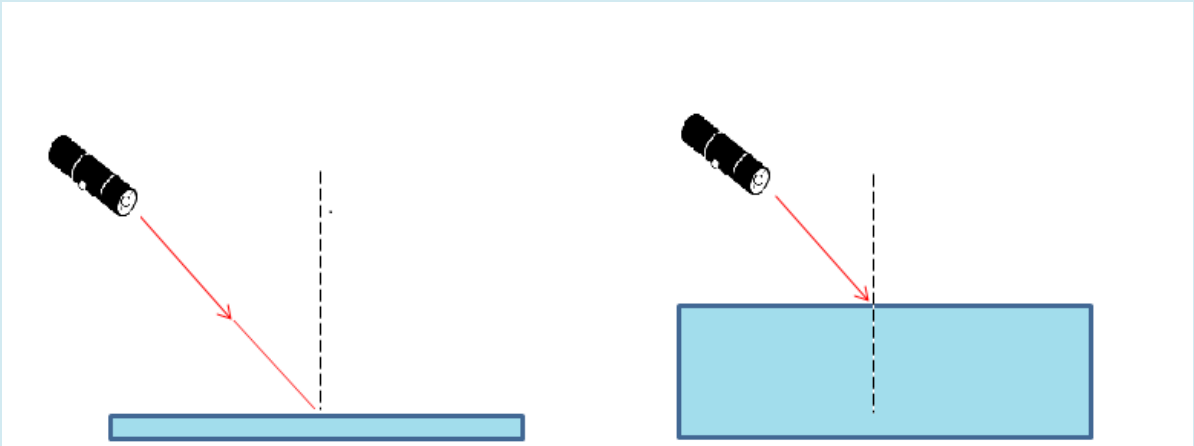

В червен цвят е показан падащият лъч.

Начертайте отразения лъч в зелен цвят.

Начертайте пречупения лъч в черен цвят.

Дидактични материали: източник на светлина, огледало

Самостоятелна и домашна работа:

Отбележи, кои основни явления на светлината се виждат на снимката.

ПРЕЧУПВАНЕ

ОТРАЖЕНИЕ

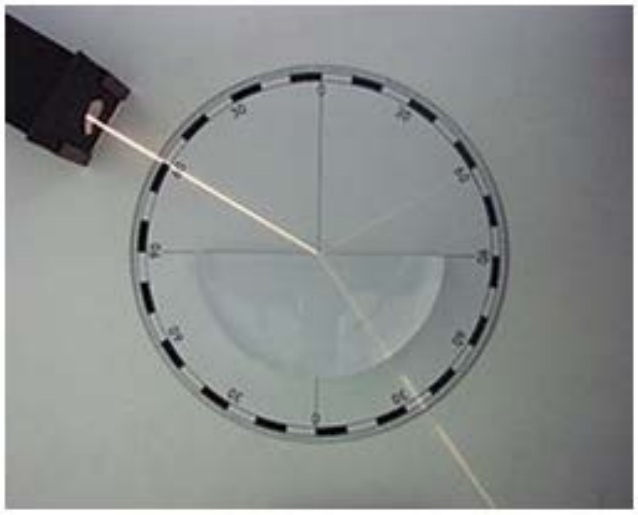

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика и астрономия
Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

СВЕТЪТ НА ЦВЕТОВЕТЕ

Как телата получават своя цвят?

Прозрачно тяло, което пропуска определен цвят и спира всички останали цветове, се нарича цветен филтър.

Основни цветни филтри са червен, зелен и син.

Цветният филтър пропуска само цвета, който носи.

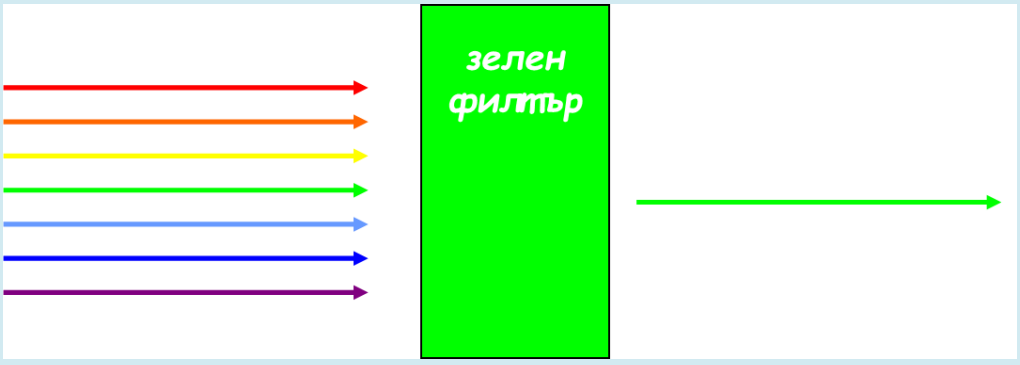

Цветът на прозрачните тела се определя от това – каква по цвят светлина пропускат.

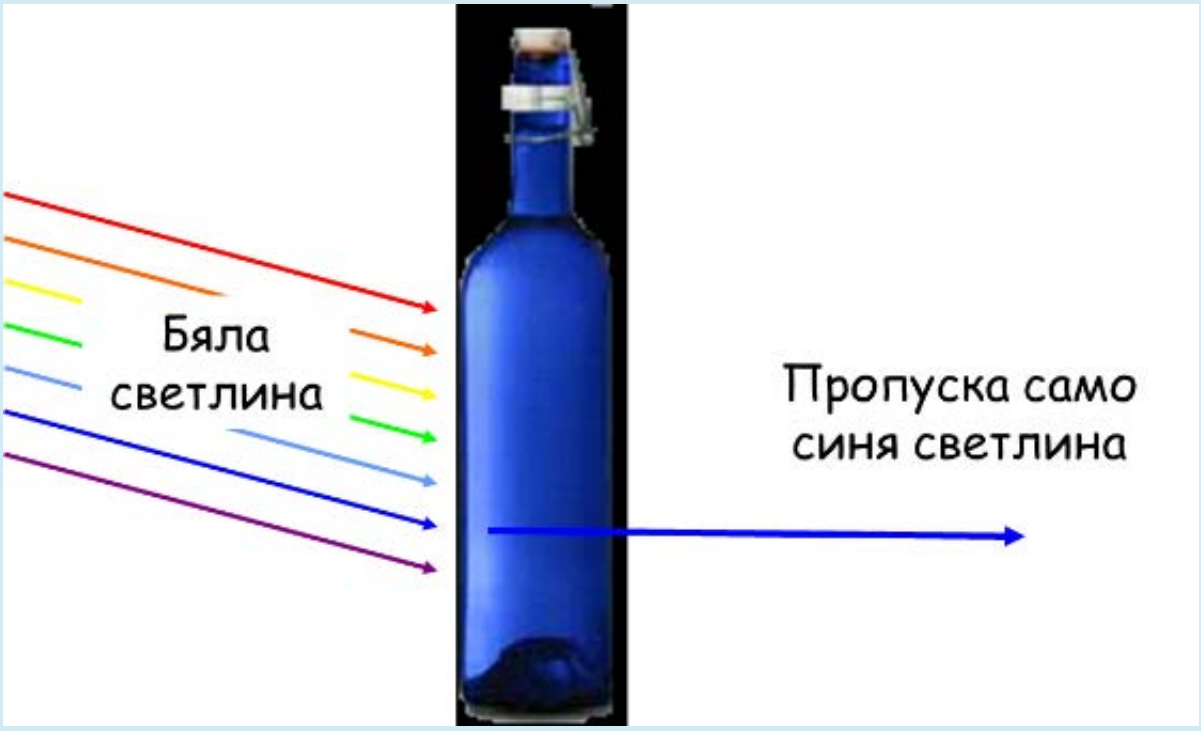

Непрозрачните тела имат цвета на светлината, която поглъщат.

Белите тела отразяват изцяло светлината. Черните тела поглъщат светлината изцяло. Цветните тела отразяват определен цвят.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Цветен филтър

Тялото се вижда

Цветен филтър	Тялото се вижда
червен	червен
зелен	зелен
син	син
циан	син + зелен = циан
мангента	червен + син = мангента
жълт	жълт

Като използвате таблицата, определете цветовете на различни предмети.

Запишете в тетрадката си.

Времево разпределение:

1 учебен час.

Групова дейност в класната стая:

Учениците от класа са разделени на екипи от двама до четирима ученици. Задачата е в рамките на 5минути да отговорят на въпросите:

Защо морето е синьо?

Ако осветим зелена шапка със синя светлина, в какъв цвят ще виждаме шапката?

Учениците със СОП се включват в екипите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1290/Svetat-na-tsvetovete/urok/19553

https://ucha.se/watch/3037/Svetat-na-tsvetovete

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за научно обясняване на физични явления от реалния живот.

Междупредметна връзка:

Изобразително изкуство – цветове

Български език – създаване на текст, научен текст, умения за извличане на информация.

Работа у дома и участие на семейството:

Прочетете урока. Помогнете на ученика да си подготви домашната работа.

Дискутирайте кои цветове съдържа бялата светлина и оцветете.

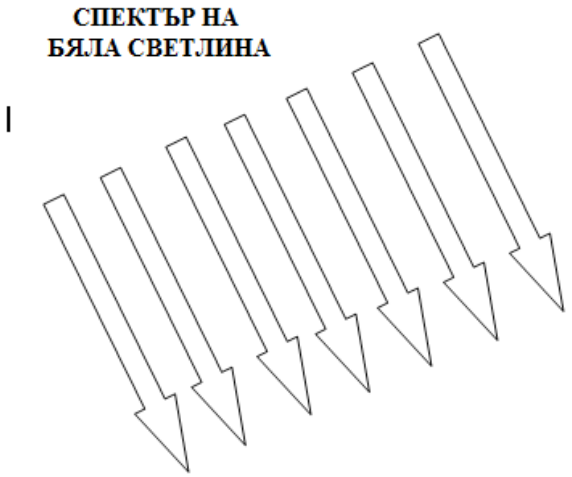

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Дискутирайте явленията поглъщане и пречупване на светлината.

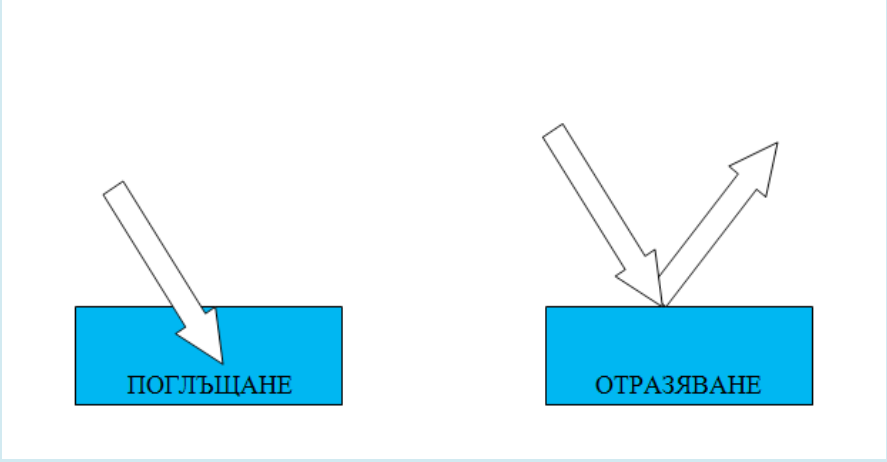

Разгледайте картинката. Ако блузата е червена, каква светлина се отразява? Оцветете правилно картинката.

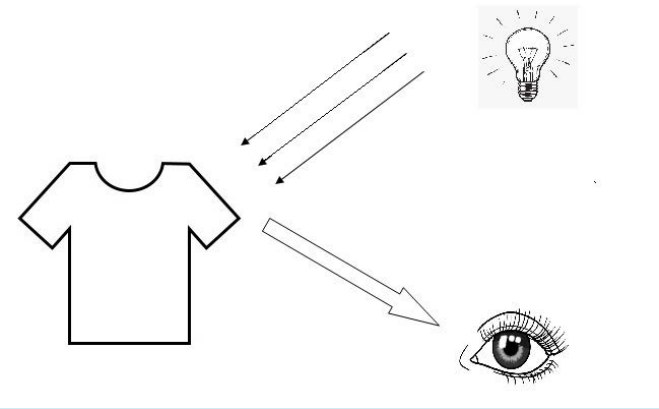

Помислете как би изглеждала тази картинка, ако блузата беше черна.

Помощ: Черните тела поглъщат светлината изцяло.

Дидактични материали:

Постер – изображение на спектъра на бялата светлина, модел на явленията поглъщане и отразяване.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача: Попълни липсващите думи.

Белите тела отразяват светлината …….

Цветните тела отразяват само …….. Техният цвят се определя от …… на светлината, която те отразяват.

…….. тела поглъщат светлината изцяло.

Речник: изцяло, частично, цвета, Черните

След като си готов/готова с текста, дорисувай картинката, ако тениската е бяла.

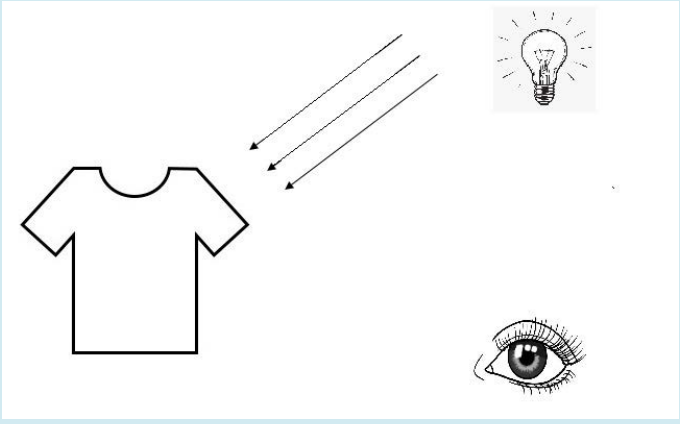

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика и астрономия

Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

ВИДОВЕ ОГЛЕДАЛА

Първите огледала били създадени от хората за наблюдение на собствената им външност, по подобие на отражението в спокойна водна повърхност.

Огледалата се изработват от стъкло, покрито с тънък слой метал или само от метал.

Според формата си огледалата биват плоски и сферични.

Плоско огледало – този тип е с равнинна отразяваща повърхност. Образите са със същия размер и форма като обекта, който се отразява в него.

Огледалото е сферично, ако повърхността му е част от сфера. Сферичните огледала са вдлъбнати и изпъкнали. С вдлъбнатото сферично огледало успореден светлинен сноп се превръща в сходящ (събира светлината в една точка), а с изпъкнало – в разходящ (разсейва светлината).

Освен в ежедневието огледалата се използват и като отражатели. В голяма част от изкуствените източници на светлина (фарове, прожектори и др.) са монтирани огледала.
В оптичните уреди като фотоапарати, телескопи и микроскопи също се използват огледала за получаване на ясен образ и за промяна посоката на лъчите.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача.

Времево разпределение:
Усвояване на новите знания – 20 мин., затвърдяване на знанията – 25 мин.

Групова дейност в класната стая: Учениците от класа са разделени на екипи от двама до четирима ученици. Задачата е в рамките на 5 минути да запишат видовете огледала /плоски, вдлъбнати и изпъкнали/ и тяхното приложение /къде и с каква цел се използват/.
Учениците със СОП се включват в групите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://mx.ucha.se/watch/1314/Plosko-ogledalo
https://ucha.se/watch/1315/Sferichni-ogledala-Vdlabnati-ogledala/urok/19556

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за работа в екип и за самостоятелна работа. Търсене на информация.

Междупредметна връзка:
Математика – геометрични фигури

Работа у дома и участие на семейството:
Какви видове огледала се срещат във вашето ежедневие?
Посетете зала с различни видове огледала, ако има такава във вашия град. Дискутирайте изображенията си.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Преговорете видовете повърхности, застъпени в урока. Прерисувайте ги в тетрадката.

Вземете плоско огледало и се огледайте в него. Приближавайте и отдалечавайте огледалото. Променят ли се размерите на образите?

Дискутирайте в какви области от живота на хората се използват огледалата. Разгледайте снимката и помислете за какво се използват пътните огледала.

Дидактични материали: Огледало, източник на светлина, макет на видове повърхности.

Самостоятелна и домашна работа:

Прочети текста.

Плоското огледало не променя образа на предмета. Вдлъбнатото огледало показва образа увеличен/по-голям/ от реалните размери на предмета. Изпъкналото огледало показва образа умален /по-малък/.

След като вече знаеш как различните видове огледала показват образа на предметите, разгледай картинката и постави на мястото им образите на ябълката.

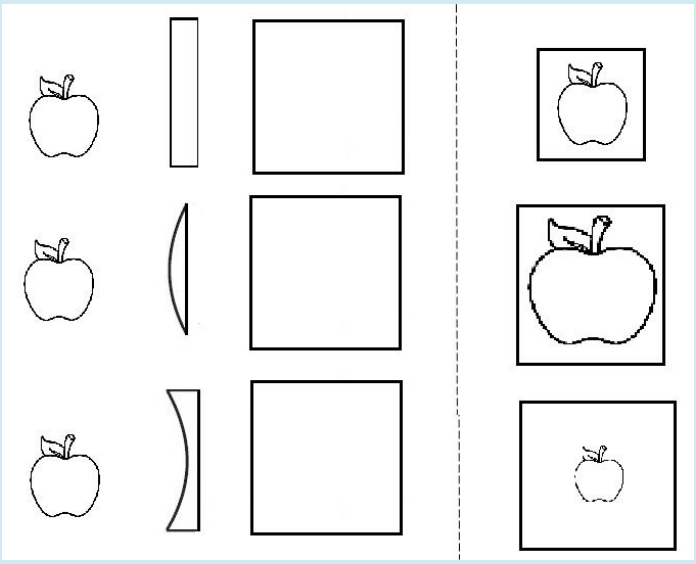

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика
Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

ЛЕЩИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Лещата е прозрачно тяло, ограничено с две повърхности, които пречупват светлинните лъчи.

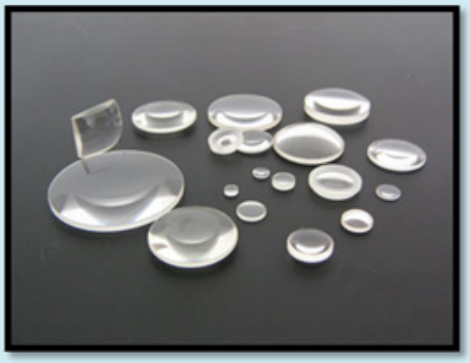

Видовете лещи са два – изпъкнали и вдлъбнати.

Изпъкнали (събирателни) – по-изпъкнали в средата, отколкото в краищата. Вдлъбнати (разсейвателни) – по-тънки в средата, в сравнение с краищата.

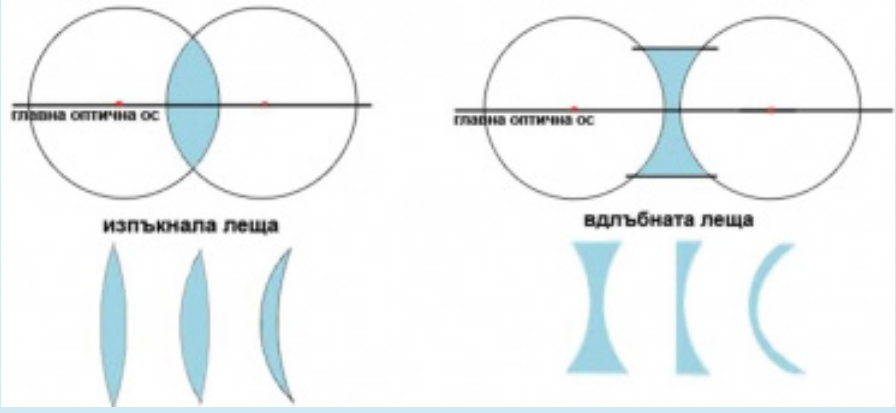

Пречупващата сила на лещата се характеризира с величината оптична сила. Оптичната сила на лещата се измерва в диоптри /D/.

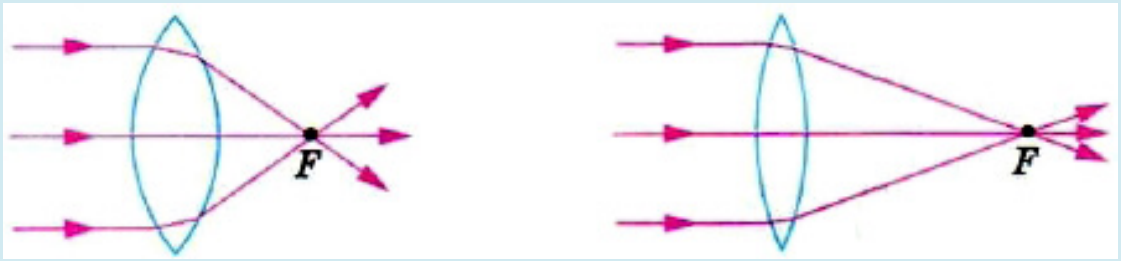

Колкото по-силно пречупва светлината лещата, толкова по-голяма е оптичната ѝ сила, което означава по-голям диоптър.

Слънчевите лъчи са успоредни, след като преминат през събирателна леща, тяхната енергия се съсредоточава в малка област около фокуса. Температурата там може да се повиши толкова, че ако поставим във фокуса хартия, тя ще се запали. В много осветителни уреди, например прожекторите за осветяване на сцени, снопът светлина, веднъж отразен от вдлъбнато сферично огледало, се пропуска и през събирателна леща. Най-широко приложение обаче лещите намират в оптични уреди. Лещата е една от основните части на оптичните уреди: фотоапарат, бинокъл, микроскоп, телескоп и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Как с опипване на лещите с пръсти ще разберете кои от тях са събирателни и кои – разсейвателни?

Времево разпределение:

1 учебен час.

Групова дейност в класната стая:

Класът се разделя на четири групи. На всяка група се дава по един вид леща – изпъкнала, двойноизпъкнала, вдлъбната и двойновдлъбната леща.

Всяка група трябва да отговори на следните въпроси – В средата или в края лещата е по-дебела? Разсейва или приближава лъчите? Как преобразуват образа – увеличават или умаляват образа.

Ученикът със СОП участва в някоя от групите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1317/Leshti/urok/19557

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Работа в екип и самостоятелно изпълнение на поставена задача.

Междупредметна връзка:

Математика – лъч, посока на лъча

Работа у дома и участие на семейството:

Помогнете на ученика да открие уредите, в които се откриват лещи.

Ако имате очила – дискутирайте как се вижда през тях.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Начертай как ще се разпространяват лъчите, след като преминат през съответната леща.

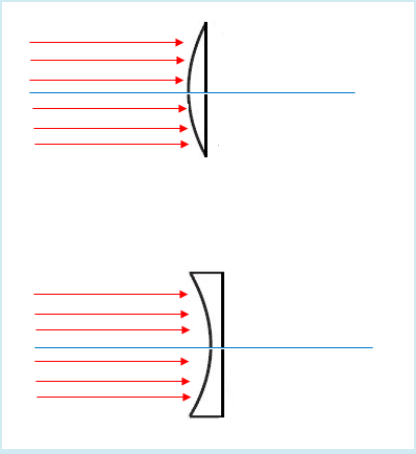

Дидактични материали: различни видове лещи, източник на широк сноп успоредни лъчи, схеми на разпределение на лъчите при различните видове лещи.

Самостоятелна и домашна работа:

Потърси какъв вид предмети имаш в твоя дом, в направата на които се използват лещи. Определи какъв вид лещи се използват в тях, като си помагаш с таблицата.

Изпъкнали лещи	Вдлъбнати лещи
Лупа за четене	Пионка за гледане /на входната врата/
Микроскоп	Фенер
Фотоапарат	Бинокъл
Очила за корекция на далекогледство	Очила за корекция на късогледство
Телескоп	
Компютърен прожектор	

Ако се сещаш и за други уреди, използващи лещи, ги допиши в таблицата.

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика

Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

ОКОТО КАТО ОПТИЧЕН УРЕД

Основно съдържание на урока за ученика: (До 4 – 5 изречения)

Очите са нашите органи на зрението.

Цветът на очите всъщност е цветът на ириса.

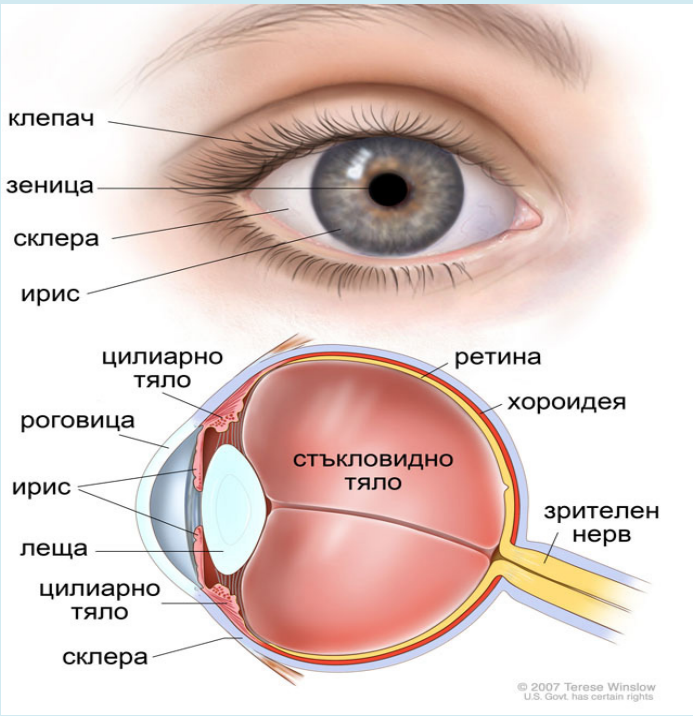

Светлинните лъчи навлизат в окото през отвора на зеницата. Лещата в окото пречупва светлината така, че достига задната стена на окото – ретината.

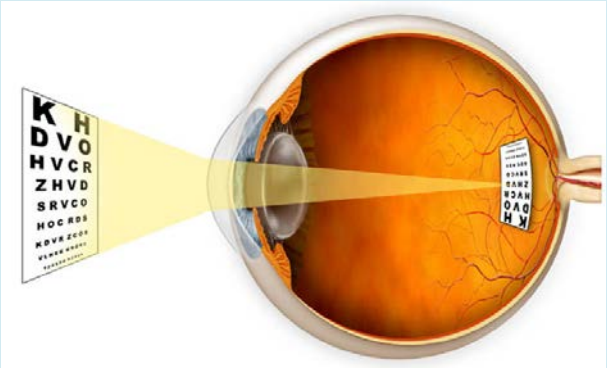

Светлинните лъчи образуват обърнат образ върху ретината. Оптичният нерв предава изображението в мозъка, който връща изображението в правилната позиция.

Човешкото око има способността да различава различни цветове. Благодарение на това ние обогатяваме значително нашето зрително възприятие. Без цветно зрение информацията, която получаваме от околния свят и заобикалящите ни предмети, не би била същата. Основните цветове при смесването на които се получават останалите цветове на спектъра, са червен, зелен и син.

Цветоусещането е способността на окото да различава светлинни вълни с различна дължина (цвят) и всеки човек има силно индивидуално цветно зрение. Изследването на цветното зрение става със специални таблици.

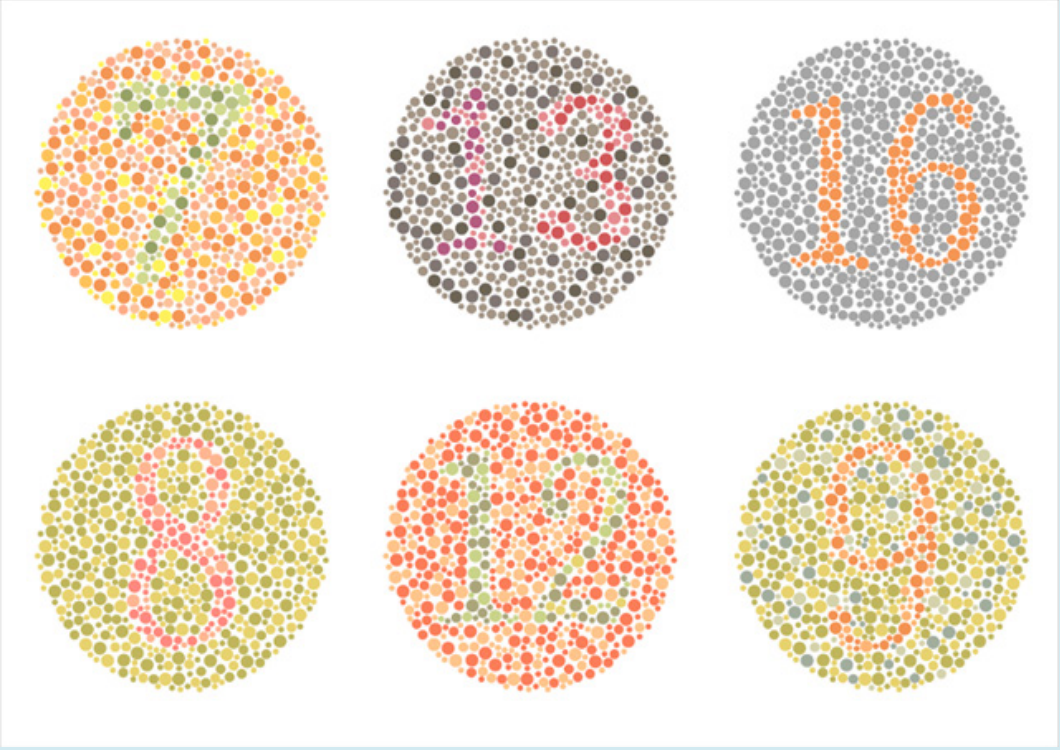

Има хора с по-слабо цветоусещане, те виждат всички цветове само когато те са наситени. Хората с частична цветна слепота не виждат 1 или 2 цвята. Има и такива без цветно зрение. Те виждат черно-бяло.

Цветната слепота е аномалия, при която не може да се различават само някои или всичките три основни цвята, към които е чувствително окото – червен, син и зелен.

Като синоним на това състояние често се използва терминът „далтонизъм“, въпреки че той се отнася до точно определен вид цветна слепота – за зеления цвят.

Терминът „далтонизъм“ идва от името на английския химик Джон Далтон. Той е първият, който описва цветната слепота и сам страда от нея.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

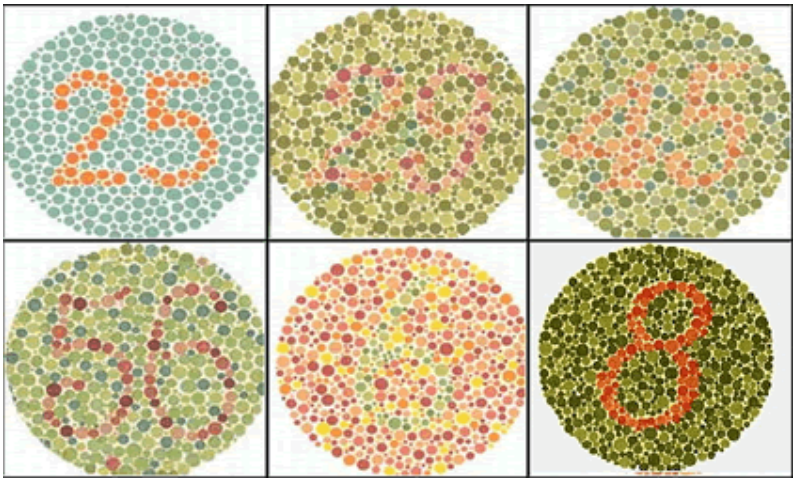

Като използвате картинката, си направете тест за цветно зрение. Запишете в тетрадките числата, които виждате.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 20 мин., затвърдяване на знанията – 25 мин.

Групова дейност в класната стая:

Разделя се класът на групи по двама ученици.

1. Всеки един изучава окото на партньора си, като задачата е да открие роговица, ирис и зеница. Затворете едното си око и фокусирайте другото върху съответната буква (Д за дясно или Л за ляво).
2. Сляпото петно е част от ретината, където започва зрителният нерв и откъдето образ не се възприема. Въпреки това хората нямат усещане за сляпо петно в ретината си, защото:
   - Мозъкът допълва липсващата информация с данни от другото око
   - Мозъкът използва контекста, за да допълни липсващата информация
   - Чрез движенията си очите проектират липсващия образ на друго място от ретината

Направете демонстрация на сляпото петно. Напишете в тетрадките буквите Д и Л на разстояние 6 см. една от друга. Гледайте буквата от разстояние, приблизително три пъти колкото е разстоянието между Д и Л. Приближавайте или се отдалечавайте от екрана, докато другата буква изчезне. Пример: Закрийте дясното си око, гледайте буквата „Л“ с лявото око и „Д“ ще изчезне.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1321/Okoto-kato-optichen-ured/urok/19560

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за свързване на академичните знания с приложението им в живота на хората.

Работа в екип.

Междупредметна връзка:

Математика – лъчи, големина на предмета.

Български език – четене на текст с разбиране, умение за синтезиране на информация.

Работа у дома и участие на семейството:

Помогнете на ученика да открие какви предмети имате у дома, за направата на които са използвани лещи.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Дискутирайте: какъв вид леща съществува в човешкото око – изпъкнала или вдлъбната. Какви увреждания настъпват в човешкото око

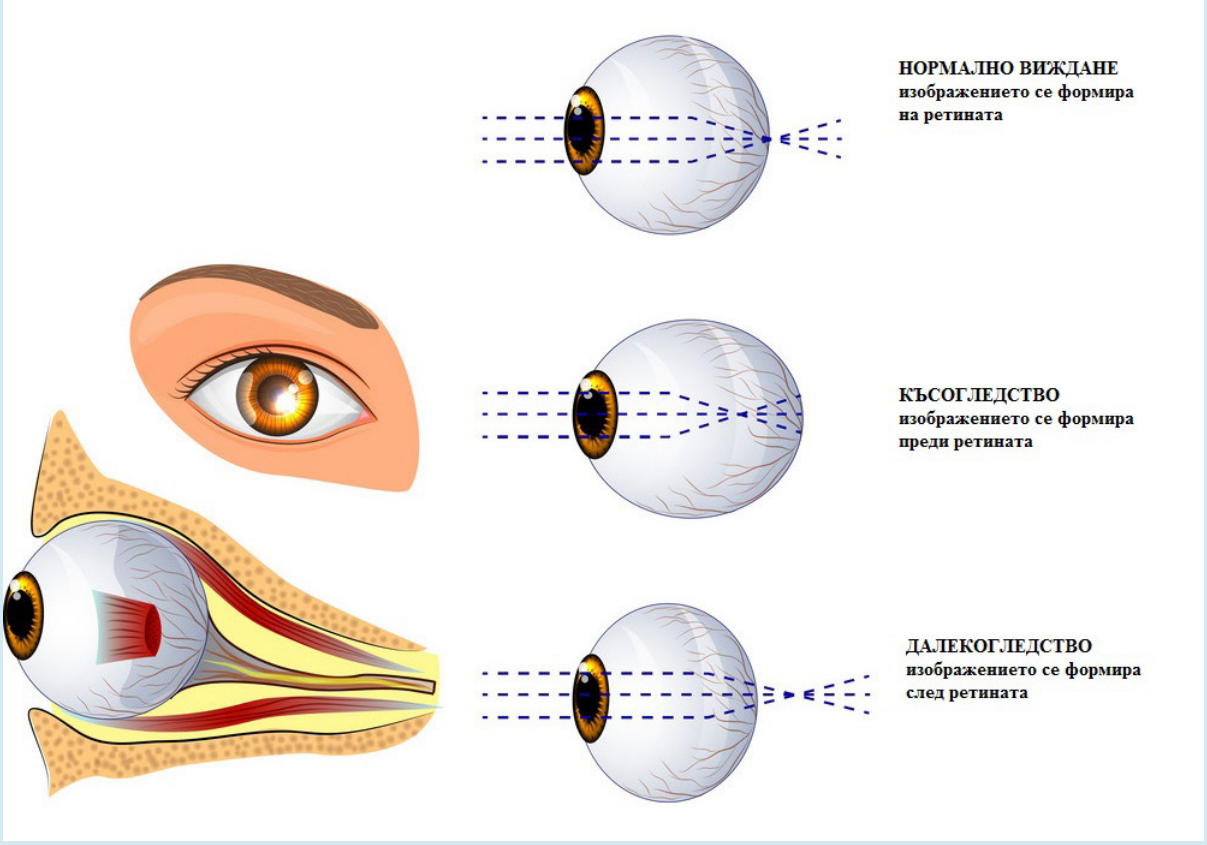

Разгледайте как виждат животните – кон, птици, насекоми.

https://www.youtube.com/watch?v=AQ4CMU4fBAQ

Дидактични материали: модел на устройство на око, очила за късогледство и за далекогледство.

Самостоятелна и домашна работа:

Прочети текста и попълни таблицата.

Далекогледството е дефект, при който не се виждат добре близки предмети. При далекогледството образът на близките предмети се формира зад ретината. Далекогледството се коригира със събирателна леща.

Късогледството е дефект, при който не се виждат добре отдалечени предмети. При късогледството образът на отдалечените предмети се формира пред ретината. Късогледството се коригира с разсейвателна леща.

Дефект	Къде се получава образът	С каква леща се коригира

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика
Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

ЛУПА. ФОТОАПАРАТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Лупата е оптичен инструмент, състоящ се от изпъкнала леща. Тя е предназначена за наблюдение на малки предмети, поставени на близко разстояние. С нея получаваме увеличаващо действие. Увеличителната способност на една лупа се определя от разстоянието между очите на наблюдателя и предмета и от разстоянието око – обект. Най-голяма сила на увеличение може да бъде постигната, като се местят заедно окото и лещата, за да се постигне най-добрият фокус.

Фотоапаратът е устройство за заснемане на изображения на реални обекти с помощта на светлината върху фоточувствителни материали (филм).

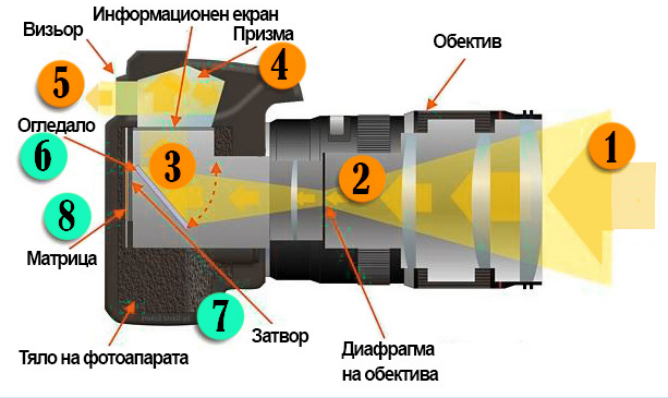

Всеки фотоапарат се състои от няколко основни части. Кухо тяло с отвор в единия край (преден), през който да влиза светлина, и на другия край (заден) записваща повърхност (плака, филм, електронен сензор), на която се проектира обектът, към който е насочен апаратът. Обектив, съставен от една или няколко лещи, които са поставени пред отвора и спомагат в него да влиза повече светлина и образът на задната повърхност да е фокусиран. Светлият отвор в обектива обикновено се контролира от механична диафрагма или бленда. При фотоапаратите има различни механизми за наблюдение на заснемането. Най-обикновеният от тях е посредством окуляр, който предоставя на снимащия оптическа картина, близка до тази, която се проектира в самия апарат. Така снимащият получава възможно най-пълна представа за това, което снима.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Търсене и намиране на информация в интернет.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 20 мин., затвърдяване на знанията – 25 мин.

Групова дейност в класната стая:

Разделяме класа на две групи. На първата група поставяме задача да отговори на въпросите – за какво служи лупата и какви лещи се използват за лупи. Втората група има задача да проучи предимствата на цифровите фотоапарати.

Представяне на кратки изложения/презентации.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=AstXYrvFTUQ

https://ucha.se/watch/1322/Lupa-i-fotoaparat

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умение за използване на лупа.

Работа в екип.

Междупредметна връзка:

Математика – големина на предметите

Работа у дома и участие на семейството:

Разгледайте опростената схема на фотоапарата и го сравнете с реален фотоапарат.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

- Прочетете текст с лупа. Приближавайте и отдалечавайте лупата от окото. Дискутирайте как се променя образът на буквите.
- Направете макети на няколко еднакви предмета в два варианта – един голям и добре видим за окото и един малък, трудно различим с просто око. Ученикът трябва да намери еднаквите модели.

Дидактични материали: Лупа, дребни предмети за разглеждане.

Самостоятелна и домашна работа:

Допиши пропуснатите думи:

Лупата е …… леща. С лупата се ……образът върху ретината на окото.

Речник: събирателна, увеличава

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика

Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

ТРЕПТЕНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Трептенето е често срещано движение. То е повтарящо се движение от положение 1 през равновесно положение 2 до положение 3 и обратно до 1. Това движение е едно трептене / от положение 1 до 3 и обратно до 1/.

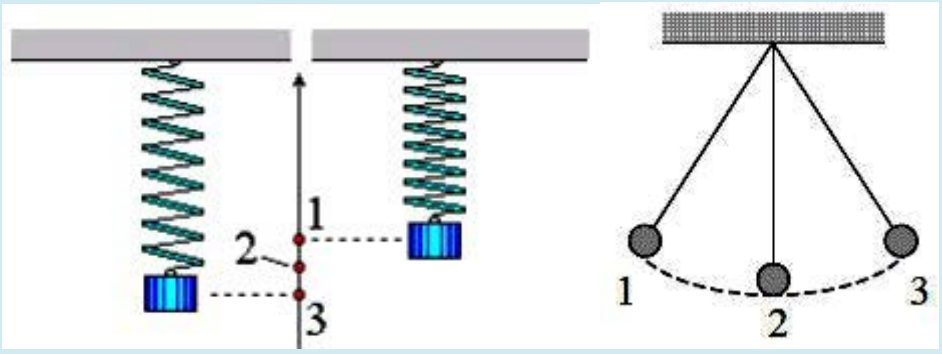

За да опишем това повтарящо се движение, ще използваме амплитуда, период и честота на трептене.

Амплитудата показва най-голямото отклонение от равновесното положение /от 1 до 2/.

Период на трептене е времето, за което се извършва едно трептене.

Честотата на трептене се определя от броя на трептенията в секунда. Измерва се с мерната единица херц (Hz), на името на Хайнрих Херц.

Трептят струните на китарата и цигулката. Трептят гласните струни на човека и така той издава звук.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Опишете в тетрадките движението на тяло, което трепти.

Времево разпределение:

1 учебен час.

Групова дейност в класната стая:

Измерете периода и честотата на трептене на сърцето си и го сравнете с този на съученика си. Използвайте един от двата начина, показани на картината.

Поставете пръсти без да притискате силно, така че да усетите пулса на сърцето си. Включете хронометъра в момент на удар на сърцето. Отбройте 10 удара, като при последния спрете хронометъра и запишете общото време. След това го разделете на 10 и ще получите ……./период, честота/.

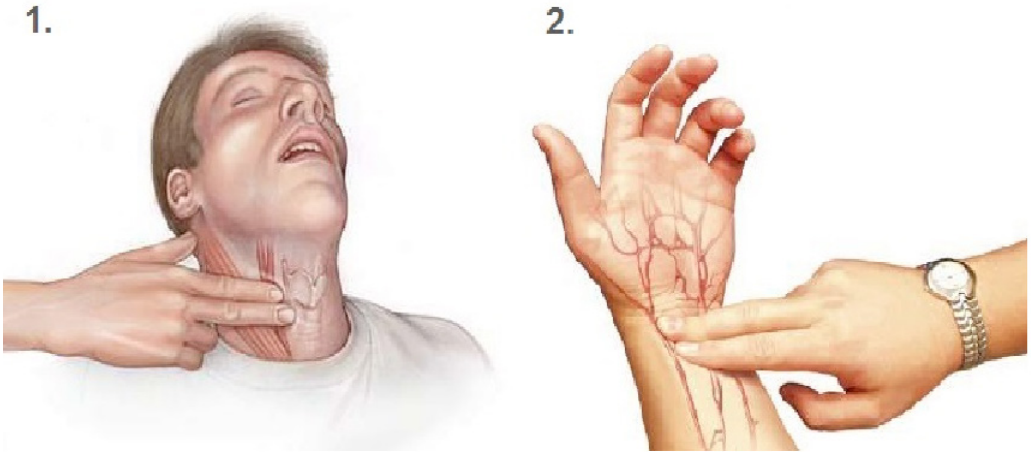

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1954/Treptene

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умение да работи в екип, по зададени правила, умение за следване на инструкции.

Междупредметна връзка:

Математика – мерни единици за разстояние, маса, дължина, време. Измерване.

Български език – създаване на научен текст.

Работа у дома и участие на семейството:

Прочетете урока. Помогнете на ученика да изработи макет на махало и да направи опитите за домашна работа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Дискутирайте какво е трептене и кои са неговите характеристики.

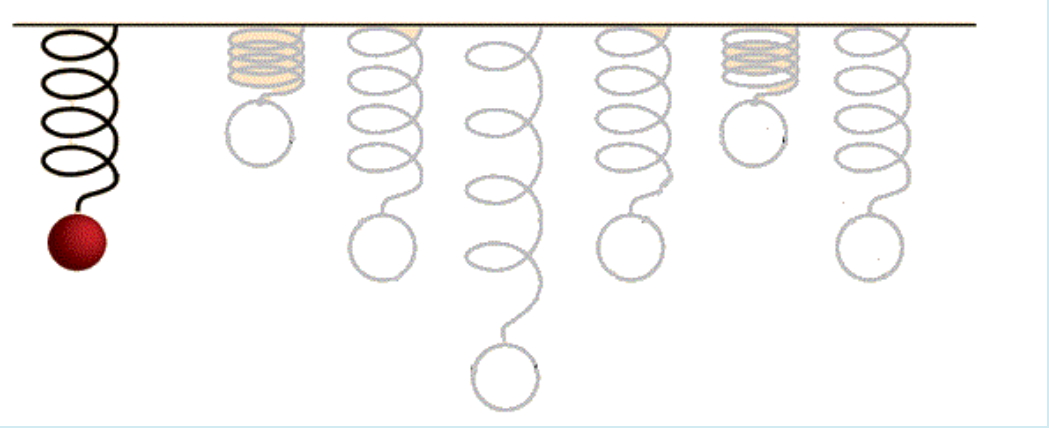

Задача:

- Нарисувайте кривата на трептене. Определете амплитудата на трептене, период на трептене и честота на трептене.
- Оцветете равновесното положение на топчето в червен цвят, най-долното положение в зелен цвят, а най-горното положение – в син цвят.

Дидактични материали: Тежест, окачена на нишка/пружина, табло на схемно изображение на трептения

Самостоятелна и домашна работа:
Направи 2 модела на махало по образеца на картинката. Като тежест можеш да използваш различни материали – торбичка с ориз, голяма гайка или друг подходящ предмет.
Модел 1 – Махало с еднаква тежест, но с различна дължина на конеца.
Дължината на конеца на второто махало да бъде наполовина по-къса от дължината на конеца на първото. Отклони ги на равно разстояние от равновесното им положение и ги пусни да се движат. Кое махало спира първо?

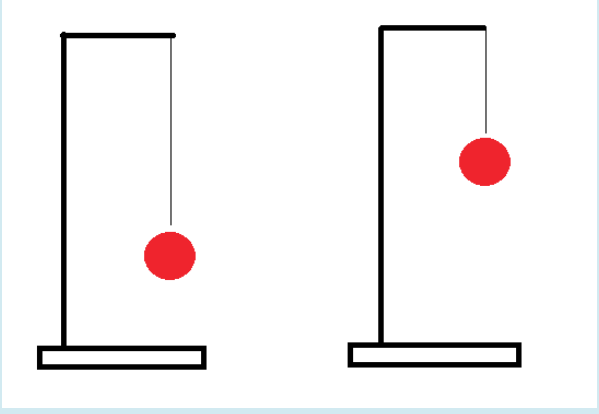

Модел 2 – Махало с еднаква дължина на конеца, но с различна тежест.

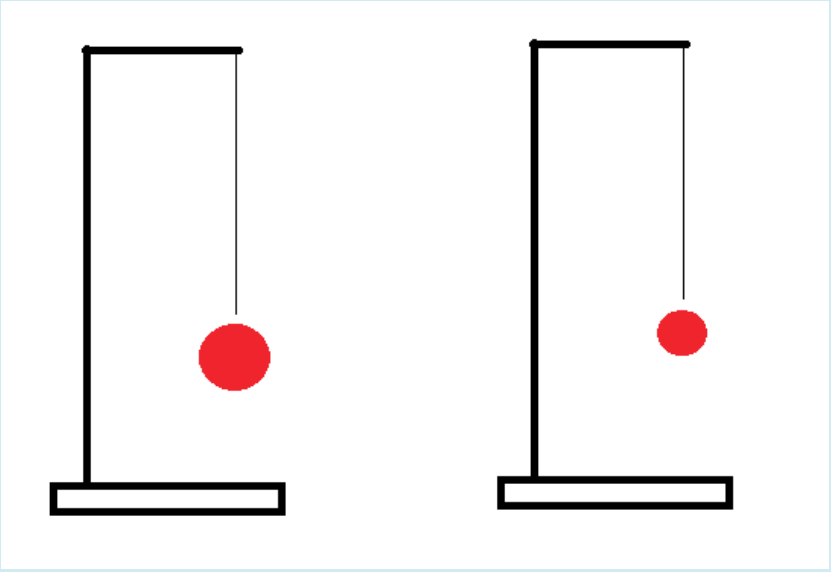

Нека тежестта на второто махало да бъде наполовина от тежестта на първото. Дължината на конеца да бъде равна. Отклони ги на равно разстояние от равновесното им положение и ги пусни да се движат едновременно. Кое махало спира първо да се движи?

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика и астрономия

Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас
Тема на урока: ЗВУК
Трептения, които достигат до ушите ни и чуваме, наричаме звук. Тогава всички тела, които трептят, ще наричаме източници на звук. Трептенията се предават по въздуха, но също така и през други газове, течности и твърди тела. Не могат да се разпространяват във вакуум. Струните на музикалните инструменти издават звук, защото трептят. Честотата на звука се определя от броя на трептенията в секунда. Измерва се с мерната единица херц (Hz), на името на Хайнрих Херц.

Звукът се разпространява благодарение на частиците на въздуха, водата, стъклото и др. среди. Ако няма среда, няма да чуваме звук.

Неприятният за ухото звук се нарича шум. Шумът е нежелан, необработен музикално и смятан за неприятен звук. Може да бъде силен или слаб. Той е с неопределена и непостоянна честота. Примери за шум са вятърът, духащ листата на дърветата, едновременен говор на много хора, триене на различни предмети един в друг.

Шумът и силните звукове вредят сериозно на здравето.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача

Времево разпределение: 1 учебен час

Усвояване на новите знания – 20 мин., затвърдяване на знанията – 25 мин.

Групова дейност в класната стая:

Класът се разделя на две групи. Първата група дискутира темата „Защо при мълния първо виждаме светлината, а след това я чуваме?“. Втората група дискутира въпроса „Защо чуваме ехо, на кое явление се дължи?“

Ученикът със СОП се включва в една от групите.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Работа в екип.

Осъзнаване на източниците на звук и предпазване от силни звуци, застрашаващи здравето на слуховата система.

Междупредметна връзка:

Биология – слух, устройство на ухо

Химия – градивни частици на веществата

Математика – мерни единици за разстояние и време

Работа у дома и участие на семейството:

Помогнете на ученика да подготви домашната си работа.

Изслушайте и други звуци и определете вида им.

Дискутирайте твърдението, че силният звук може да увреди ухото. Дискутирайте опасностите от използване на слушалки, тип „тапи“, за слушане на музика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Преговорете как се разполагат градивните частици на газ, течност и твърдо тяло. Дискутирайте защо твърдите тела разпространяват по-бързо звуковата вълна от течностите и газовете.

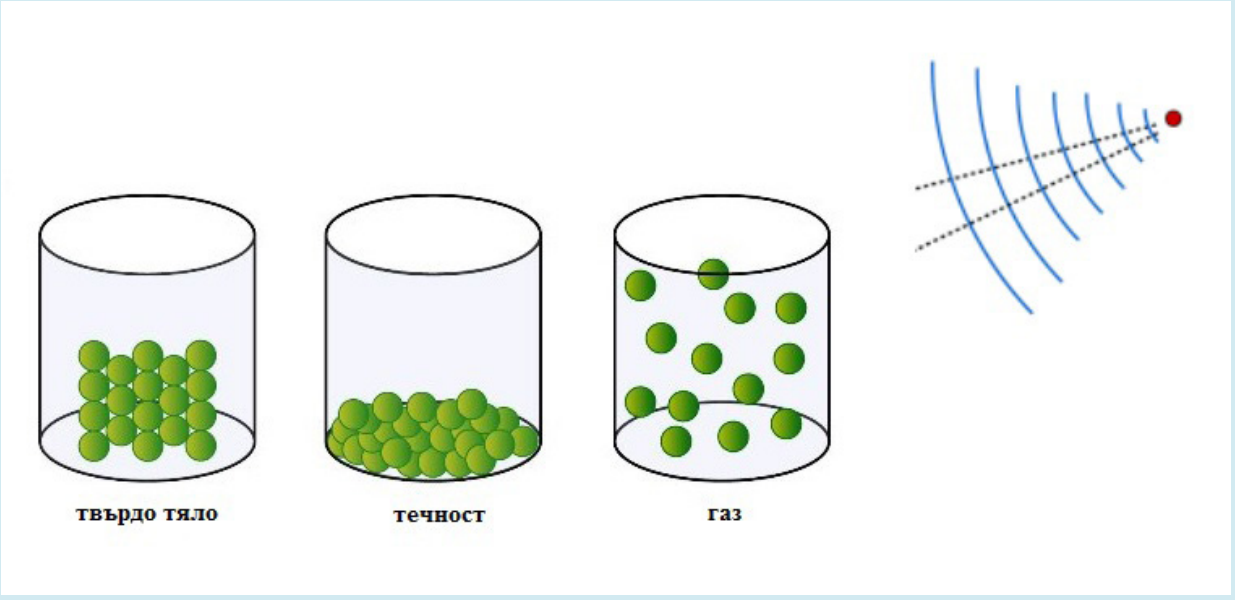

Разгледайте таблицата на разпространение на звуковата вълна в различни среди и постройте графика, за да онагледите. Дискутирайте мерната единица метри в секунда.

Среда	**Скорост на звука (м/с)**
Водород	1284
Вода	1498
Кръв	1570
Мед	3750
Алуминий	5100
Желязо	5130
Стъкло	5170
Гранит	6000

Нарисувайте как се разпространява звуковата вълна.

Дидактични материали: Източници на звук, трептяща пластина, табло със схемни изображения на трептения, изображение на звукова вълна

Самостоятелна и домашна работа:

Разгледайте картинките и оцветете тези характеристики на звука, които се отнасят за източника. Може да ги чуете на телефона си.

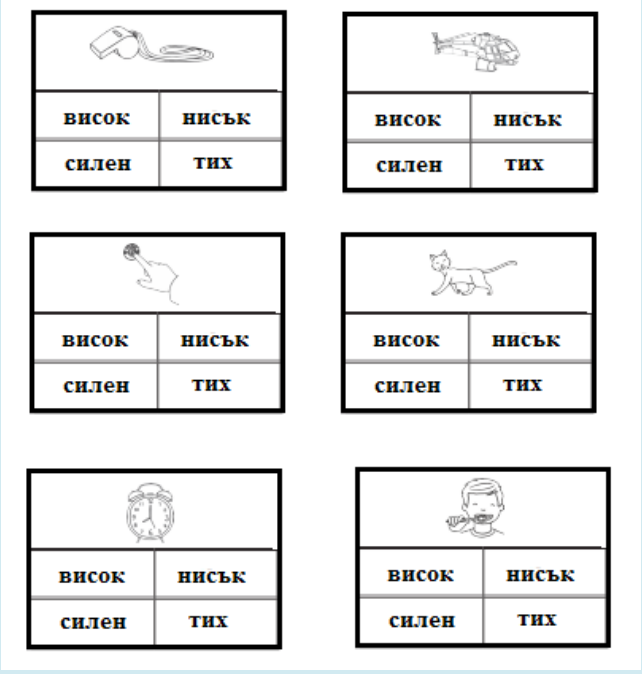

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика и астрономия

Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

ЗВУК И СЛУХ

Органът на човешкия слух е ухото. Но когато погледнете ухото на някого, виждате само част от него, наречена външно ухо.

Всичко започва със звуци. Когато дадено тяло трепти, в заобикалящия го въздух възникват звукови вълни. Те предизвикват налягане върху тъпанчето на ухото, в резултат на което се получава възприятието за звук. Звуците са трептения, предавани във въздуха. Звуците карат тъпанчето да трепти. То предава трептенията на миниатюрни кости, а те ги предават на спирална тръба, подобна на черупката на охлюв. Вътре тя е изпълнена с течност, която също трепти и изпраща сигнали до мозъка. Тогава чуваме звука.

Звукът има няколко основни качества – тембър, височина и сила.

Тембърът е свойството да различаваме едни и същи тонове на различните музикални инструменти. Това се дължи на обертоновете. Те са допълнителни части от звуковата вълна. Височината на звука се определя от честотата му. Високите тонове са с по-голяма честота от ниските.

Силата на звука определя какво разстояние може да измине звуковата вълна. Колкото по-голяма е силата на звука, толкова по-голяма амплитуда има. Силата на звука се измерва с единицата – децибел (dB). Звук, със сила по- голяма от 120 dB е опасен за хората, защото може да причини оглушаване.

Неприятният за ухото звук се нарича шум. Шумът е нежелан, необработен музикално и смятан за неприятен звук. Може да бъде силен или слаб. Той е с неопределена и непостоянна честота. Примери за шум са вятърът, духащ листата на дърветата, едновременен говор на много хора, триене на различни предмети един в друг.

Шумът и силните звукове вредят сериозно на здравето.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Подредете средите вода, въздух, стъкло, като започнете от тази, в която звукът се разпространява най-бързо.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 20 мин., затвърдяване на знанията – 25 мин.

Групова дейност в класната стая:

Учениците от класа са разделени на екипи до 4 участници.

Направете показания на картината опит. Отговорете на въпроса „Защо угасва свещта?“

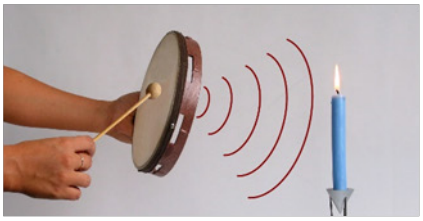
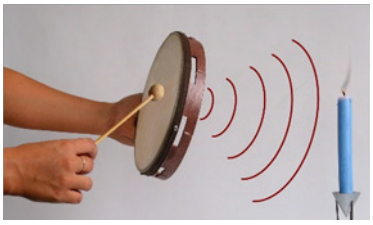

Учениците със СОП участват в екип.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bnt.bg/news/fizika-i-astronomiya-7klas-zvuk-i-sluh-obobshtenie-v242461-267110news.html

https://ucha.se/watch/1326/Zvuk-i-sluh/urok/19565

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за предпазване от звукове с големина на силата над прага на комфорт и съхраняване на слуха.

Междупредметна връзка:

Биология и здравно образование – устройство на ухо

Музика – чисти звукове

Математика – мерни единици

Работа у дома и участие на семейството:

Прочетете урока и помогнете на ученика да се справи с домашната си работа, ако има нужда от подкрепа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Дискутирайте как се предава звукът от източника до ухото

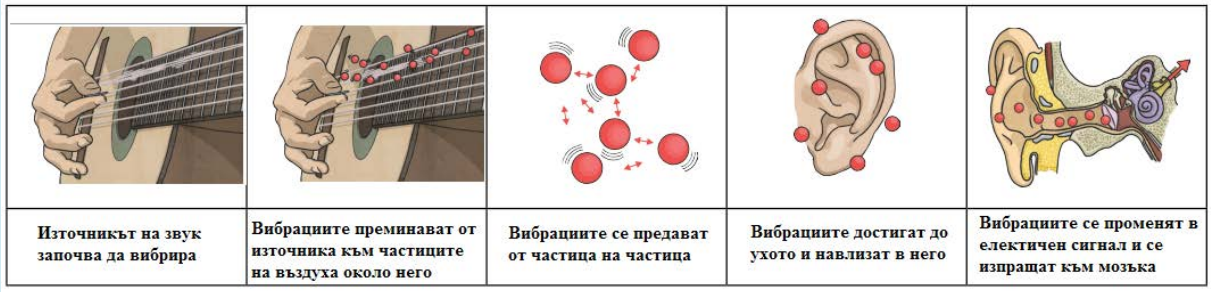

Източникът на звук започва да вибрира	Вибрациите преминават от източника към частиците на въздуха около него	Вибрациите се предават от частица на частица	Вибрациите достигат до ухото и навлизат в него	Вибрациите се променят в електичен сигнал и се изпращат към мозъка

Дискутирайте силата на звука в децибели и начина на възприемане от ухото

Възприемана сила	**Ниво на звука (dB)**
Праг на болката	120
Изключително силно	90
Много силно	80
Силно	70
Умерено loud	60
Слабо	50
Много слабо	40
Изключително слабо	30
Праг на чуваемостта	0

Дискутирайте в кой диапазон на възприеманата сила попада звуковете от: автомобил, човешки говор, самолет, дъжд и др.

Дидактични материали: Макет на устройство на ухо, табло, показващо звукове с различна сила

Самостоятелна и домашна работа:

Допиши пропуснатите думи:

Ухото различава звуковете по тяхната височина и ……. За измерване на височината на звуковете се използва единицата…….. Децибел се изписва ……..

За измерване на силата на звуковете се използва единицата. …….

Херц се изписва……

Речник: сила, децибел, dB, херц, Hz

Коментари:

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика
Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЗВУКА И УЛТРАЗВУКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Източници на звук са трептящите тела. Звукова вълна е предаването на трептенето от частица на частица в дадена среда. Във вакуум няма звук.

Видове звук:

Инфразвук – честоти по-малки от 20 Hz

Звук, възприеман от човешкото ухо – честотите му са от 20 Hz до 20 000 Hz

Ултразвук – честоти по-големи от 20 000 Hz

Много животни притежават силно развит слух и чуват звуци, които човешкото ухо не може да възприема. Летящият в тъмнината прилеп издава ултразвуци, които се отразяват от заобикалящата среда и се възприемат от неговия слух.

Така прилепът се ориентира отлично.

Ултразвукът се прилага в много области на човешката дейност.

Ехолот е уред, използван на корабите за измерване на дълбочината на водата. Разстоянието до морското дъно се определя от времето, за което ултразвуков сигнал отива до дъното и се връща до кораба.

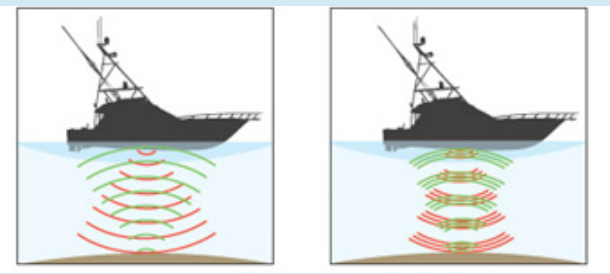

Ехограф е медицински уред за изследване на вътрешните органи на човешкото тяло. Работи с ултразвук.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Търсене и намиране на информация в интернет

Запишете в тетрадките източници на звук.

Защо при буря първо виждаме мълнията, а след това чуваме гръм?

Представяне на кратки изложения/презентации.

Времево разпределение:

1 учебен час.

Групова дейност в класната стая:

Разделяме учениците на две групи. Първа група има за задача да намери информация за животни, използващи ехолокация. Втора група проучва как геолозите използват отражението на звука за търсене на находища с нефт и природен газ.

Учениците със СОП са част от групите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1327/Prilozheniya-na-zvuka-i-ultrazvuka

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умение за откриване на приложение на звука в живота на хората и животните.

Междупредметна връзка:

Математика – чертане на крива линия

Биология и здравно образование

Български език – умение за създаване на текст

Работа у дома и участие на семейството:

Помогнете на ученика да изготви презентацията си, ако има нужда от подкрепа.

Изгледайте научно-популярен филм за комуникацията на делфините или други морски животни, които използват звука.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Дискутирайте какво изразява терминът височина на звука. Разгледайте схемата.

Ученикът да преброи колко трептения извършва звук с ниска височина и колко – с висока, за едно и също време. Прерисувайте в тетрадката.

Дискутирайте мерните единици за височина на звук.

Оцвети видовете звуковете, според височината, в показания цвят.

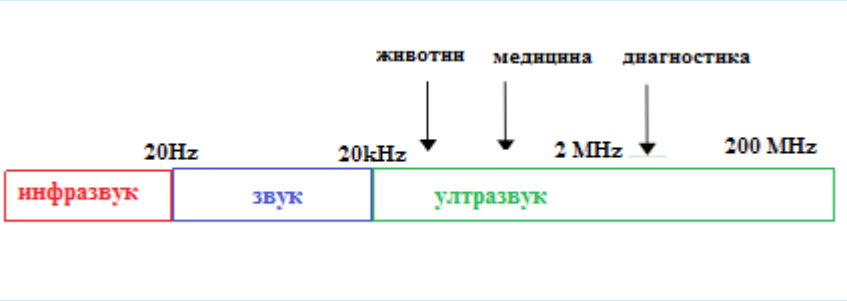

Дидактични материали: схема на видовете звук според височината им, модел на честотен интервал на чуване на човек и на някои животни; изображения на медицинска апаратура, която използва ултразвук

Самостоятелна и домашна работа:

Направи презентация на тема: „Как делфините търсят храна и как общуват помежду си?“.

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика
Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

СТРОЕЖ НА АТОМА И АТОМНОТО ЯДРО

Основно съдържание на урока за ученика:

Атомът е основната градивна частица на веществото.

През 1911 г. новозеландският химик Ърнест Ръдърфорд предлага съвременния модел за строежа на атома. Атомите се състоят от още по-малки частици. Те се наричат протони, неутрони и електрони. Неутроните и протоните заедно образуват център на атома или така нареченото ядро, а електроните се движат около него! Най-съществената разлика между тези частици е в зарядът им. Неутроните нямат такъв, електроните са отрицателно заредени, а протоните – положително.

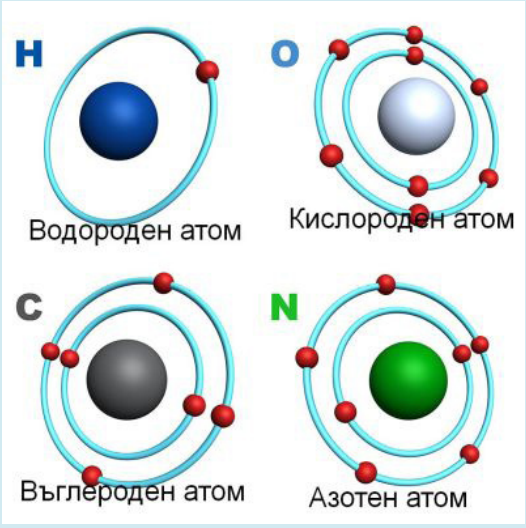

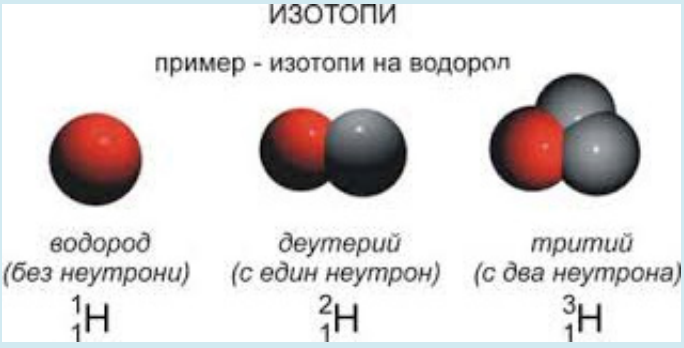

Изотопи атоми на даден един химичен елемент с еднакъв брой протони, но различен брой неутрони в ядрото.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

диференцирана задача

Учениците скицират модел на атома на Ръдърфорд в тетрадката и описват елементите му, след това скицират модел на ядрото.

Скицират изотопите на водорода.

Времево разпределение:
1 учебен час

Групова дейност в класната стая:

(по кои теми и с какъв регламент е групирането)

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bnt.bg/bg/a/fizika-i-astronomiya-7klas-stroezh-na-atoma-i-atomnoto-yadro

https://www.youtube.com/watch?v=3f3hJ6HbP6o

https://bnt.bg/bg/a/fizika-i-astronomiya-7klas-stroezh-na-atoma-i-atomnoto-yadro

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

(Връзка с реалния живот и взаимодействие с предметната област)

Междупредметна връзка:

Химия и опазване на околната среда: периодична система, атоми на различни химични елементи.

Математика: Пресмятане на общия брой частици в ядрата на атомите на различни химични елементи.

Работа у дома и участие на семейството: Прочетете урока и дискутирайте какви затруднения среща ученикът. Помогнете на ученика да се справи с поставената задача за домашна работа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Игра „Събиране на атома“. Изрязват се кръгчета и се оцветяват в червено за протони и синьо за електрони. Не се оцветяват част от кръгчетата – неутрони.

Ученикът моделира атоми на няколко химични елемента /например водород, хелий и кислород/ чрез апликиране и означава атома на кой химичен елемент е. Играта може да се изпълни и чрез моделиране, като с различен цвят пластилин се оформят електрони, протони и неутрони и ученикът сглобява атом на различен химичен елемент.

Моделиране с пластилин на изотопите на водорода.

Дидактични материали: Макет на строен на атом, изображения на модел на атом на различни елементи.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1: Допиши пропуснатите думи

Протоните са ……заредени частици. Електроните са ……. заредени частици. Неутроните не носят …… заряд. Протоните и неутроните се намират в …….. на атома. В атома броят на електроните е …… на броя на протоните.

Речник: положително, отрицателно, електричен, ядрото, равен.

Задача 2: Разгледай модела на атома на кислорода. Дорисувай броя на протоните и броя на неутроните в ядрото.

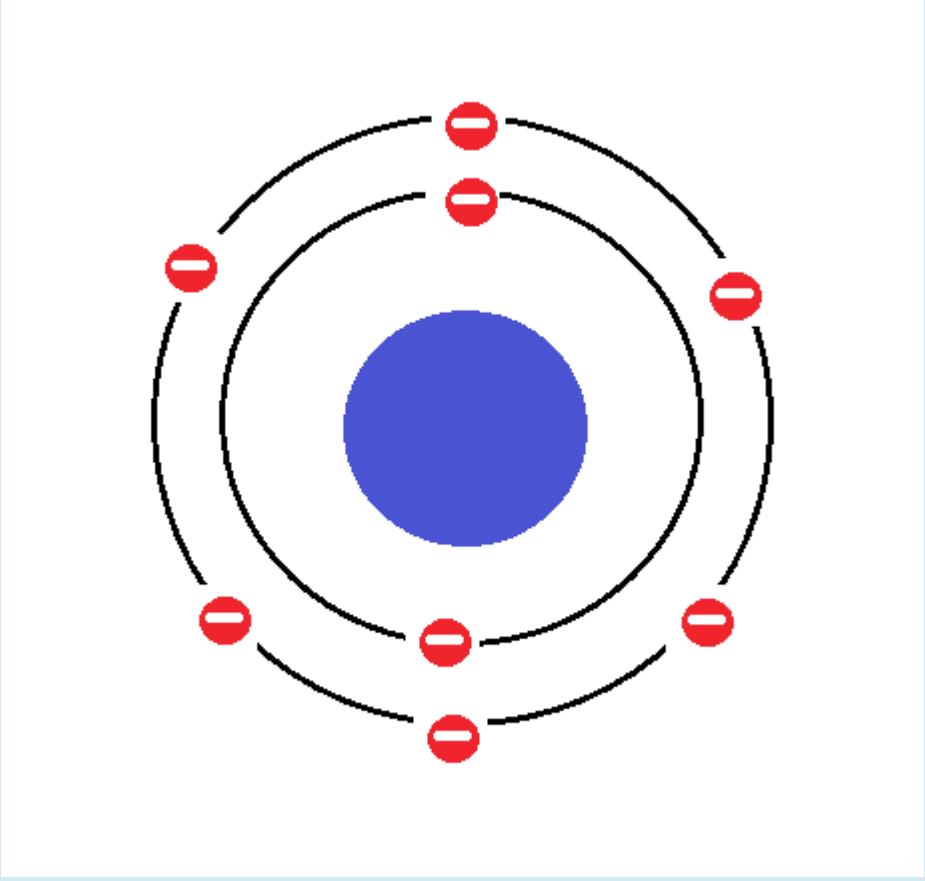

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика и астрономия

Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

РАДИОАКТИВНОСТ

Основно съдържание на урока за ученика: (до 4 – 5 изречения)

Радиоактивността е открита през XIX век от Анри Бекерел.

По-късно радиоактивността е изследвана от Мария и Пиер Кюри.

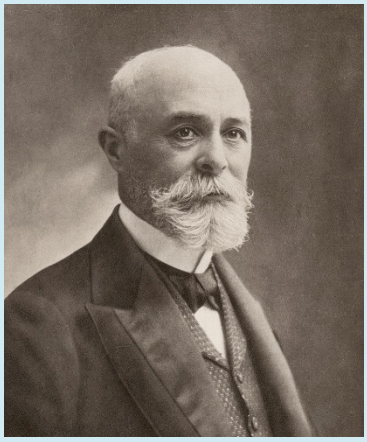

Повечето от атомните ядра, открити в природата, са стабилни, не се променят с времето. Някои ядра като тези на урана обаче са нестабилни и се разпадат на по-малки ядра, като отделят лъчи с голяма енергия. Това разпадане се нарича радиоактивност. Лъчите, които се отделят, са три вида: алфа-лъчи, бета-лъчи и гама-лъчи.

Радиоактивните лъчения са опасни за човека. Те носят голяма енергия и когато достигнат до клетките, ги увреждат, защото ги йонизират (превръщат ги в йони).

Радиацията може да причини сериозни здравословни проблеми на хората. Поражението засяга не само тялото на човека, който е бил изложен на радиация, но и следващите поколения. Човешкото тяло няма рецептори за радиоактивност, а когато се появят симптоми, увреждането вече е настъпило.

Международен предупредителен знак за радиоактивност

В живота си хората непрекъснато са подложени на различни видове радиация, но повечето от тях са безвредни. Опасни са само йонизиращите излъчвания в прекалено големи дози (рентгенови лъчи, гама-лъчи и др.).

Радиацията може да бъде поставена в услуга на хората. Ето някои приложения на радиацията: медицина, промишленост, селско стопанство, химия, наука и др. Лекарите използват радиацията за откриване и лечение на различни болести.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален проект.

Нарисувай строежа на атома на урана в тетрадката си. Ако се затрудняваш, използвай модела.

92: УРАН **2,8,18,32,21,9,2**

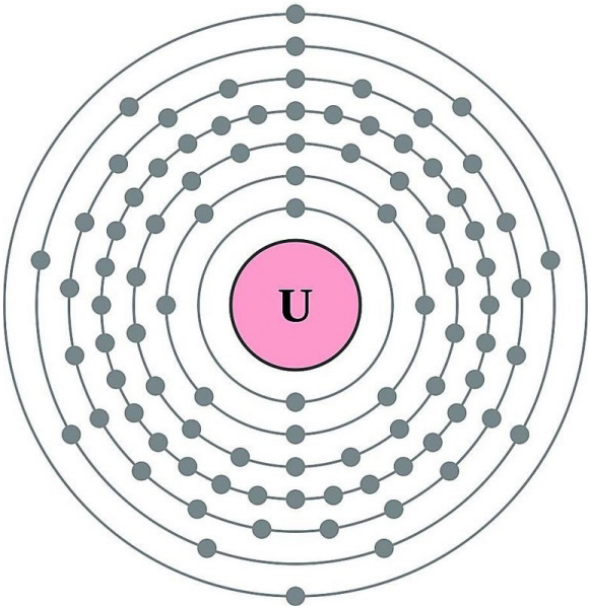

Времево разпределение:

1 учебен час

Групова дейност в класната стая:

Учениците се разделят на две групи. Едната група трябва да открие всички радиоактивни елементи в периодичната таблица, а втората група – да намери информация за елемента уран (пореден номер, физични и химични свойства, изотопи). Ученикът със СОП се включва към някоя от двете групи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bnt.bg/bg/a/fizika-i-astronomiya-7klas-radioaktivnost

https://www.mozaweb.com/bg/Extra-3D_animacii-Radioaktivnost-211549

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за свързване на академичните познания с реалния живот

Умения за предпазване от радиоактивни лъчения

Междупредметна връзка:

Химия и опазване на околната среда – йони

Български език и литература – четене на текст с разбиране и извличане на информация в табличен вид.

Работа у дома и участие на семейството:

Дискутирайте дали някой от членовете на семейството е бил на рентгеново изследване. Разгледайте как изглеждат рентгеновите снимки.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Дискутирайте кои елементи са радиоактивни. Открийте ги в Периодичната система и ги оцветете в жълто.

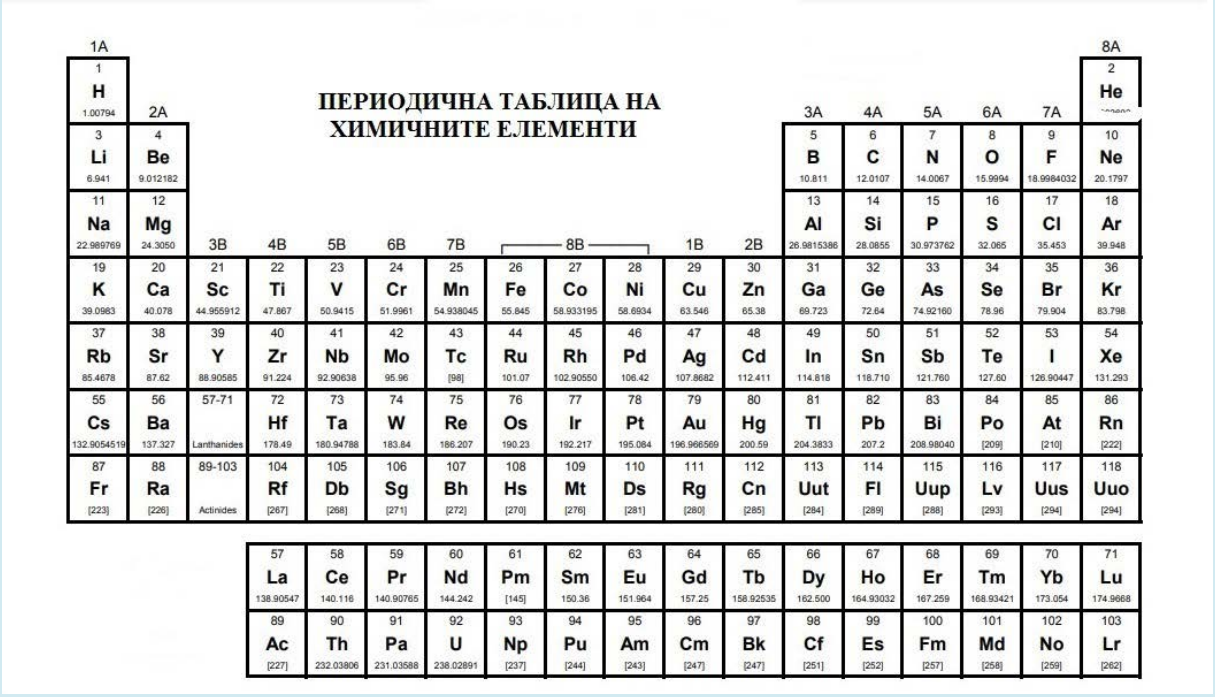

Източници на радиация – естествени и изкуствени.

Естествените източници са космическото излъчване, земното излъчване и вътрешното излъчване, а изкуствените източници са медицината и производителите на атомна енергия.

Направете работно табло.

Това е международният символ за радиоактивност.

Оцвети го в точните цветове.

Дидактични материали: Периодична система, изображение на международния символ за радиоактивност

Самостоятелна и домашна работа:

Както вече си разбрал/разбрала, един от видовете естествени източници на радиация е земното излъчване. Потърси какви радиоактивни елементи се срещат във водата, въздуха, скалите, храната и човешкото тяло. Попълни ги в табличката.

Помогни си с текста.

Източник на радиоактивност	Съдържащи се радиоактивни елементи
Вода	
Въздух	
Скали	
Храна	
Човешко тяло	

Самата Земя е източник на земна радиация. Радиоактивни материали (включително уран, торий и радий) съществуват естествено в почвата и скалите. По същество целият въздух съдържа радон, който е отговорен за част от дозата, която хората получават всяка година от природни източници. В допълнение, водата съдържа малки количества разтворен уран и торий, а всички органични вещества (растителни и животински) съдържат радиоактивен въглерод и калий. Някои от тези материали се поглъщат с храна и вода, а други (като радон) се вдишват. Дозата радиация, която получаваме от земни източници, варира в различни части на света, но местата с по-високи почвени концентрации на уран и торий обикновено излъчват повече радиация.

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика
Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ЯДРЕНАТА ЕНЕРГИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Ядрена енергия (използва се и често и като атомна енергия) е енергията, освобождаваща се при разпадането на атомното ядро. Тя намира приложение в енергетиката за получаване на електричество в резултат на контролирана верижна реакция.

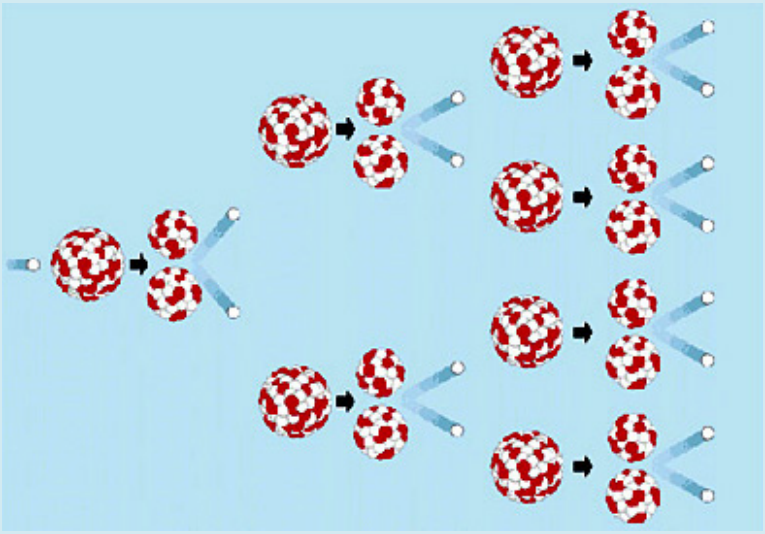

Атомна електрическа централа /АЕЦ/ за гориво използва обогатен уран. В реакторите той се разпада и отделя огромна енергия. Тази енергия загрява вода, която преминава през турбини. Турбините произвеждат електричество. АЕЦ се строи около големи реки и морета, защото е необходима вода за охлаждане на реакторите.

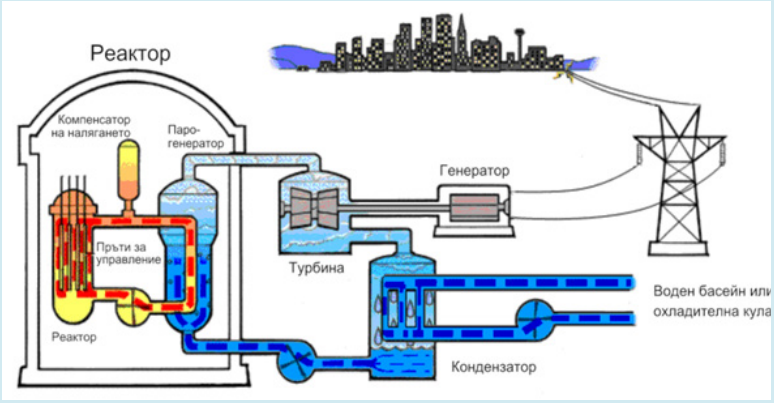

Вече 45 години България използва такава централа за производство на електроенергия. Това е АЕЦ Козлодуй.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:
1 час

Групова дейност в класната стая:
Класът се разделя на групи и всяка група трябва да представи по един източник на електроенергия, различен от атомната, в няколко изречения. Ученикът със СОП участва в някоя от групите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.mozaweb.com/bg/Search/global?search=%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%B6%D0%BD%D0%B0%20%D1%80%D0%B5%D0%B0%D0%BA%D1%86%D0%B8%D1%8F

https://bnt.bg/news/fizika-i-astronomiya-7klas-izpolzvane-na-yadrenata-energiya-obobshtenie-v246147-271328news.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения да работи в екип по зададена тема. Умение да се ориентира по географска карта.

Междупредметна връзка: География – ориентиране по географска карта – природни обекти, градове.

Работа у дома и участие на семейството: Помогнете на ученика да намери с кой условен знак се отбелязват находищата на уран върху географската карта. Изтеглете шаблон на картата на България и отбележете мястото на находищата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Отговорете на въпросите: Кои радиоактивни елементи се използват в производството на атомна електроенергия?
Къде се намира град Козлодуй, в който е единствената АЕЦ в България? Около коя наша река е построена АЕЦ Козлодуй? За какви цели се използват водите на реката?

Дидактични материали: Схема на производство на ядрена енергия, изображения на ядрена електроцентрала

Самостоятелна и домашна работа:
Потърси къде в България се добива уран. Отбележи мястото на урановите мини на географската карта.

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика и астрономия
Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

СЛЪНЧЕВА СИСТЕМА

Основно съдържание на урока за ученика:

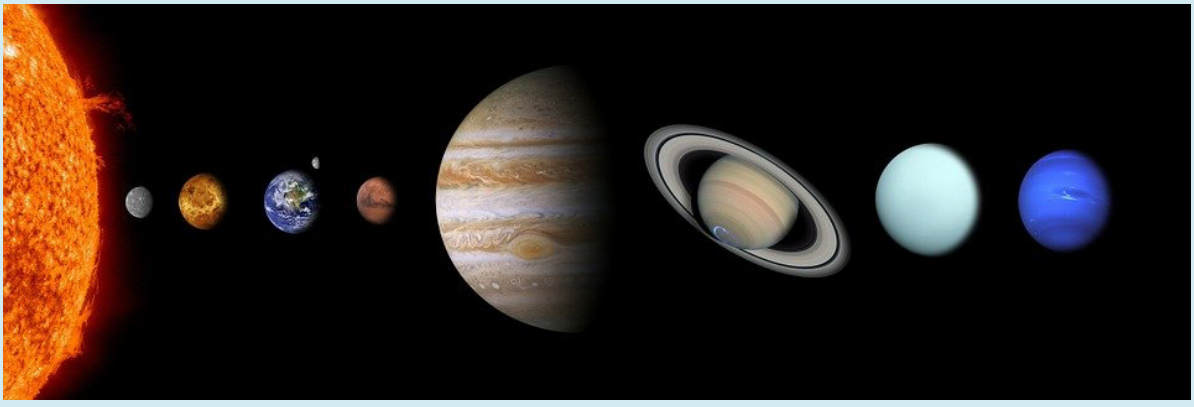

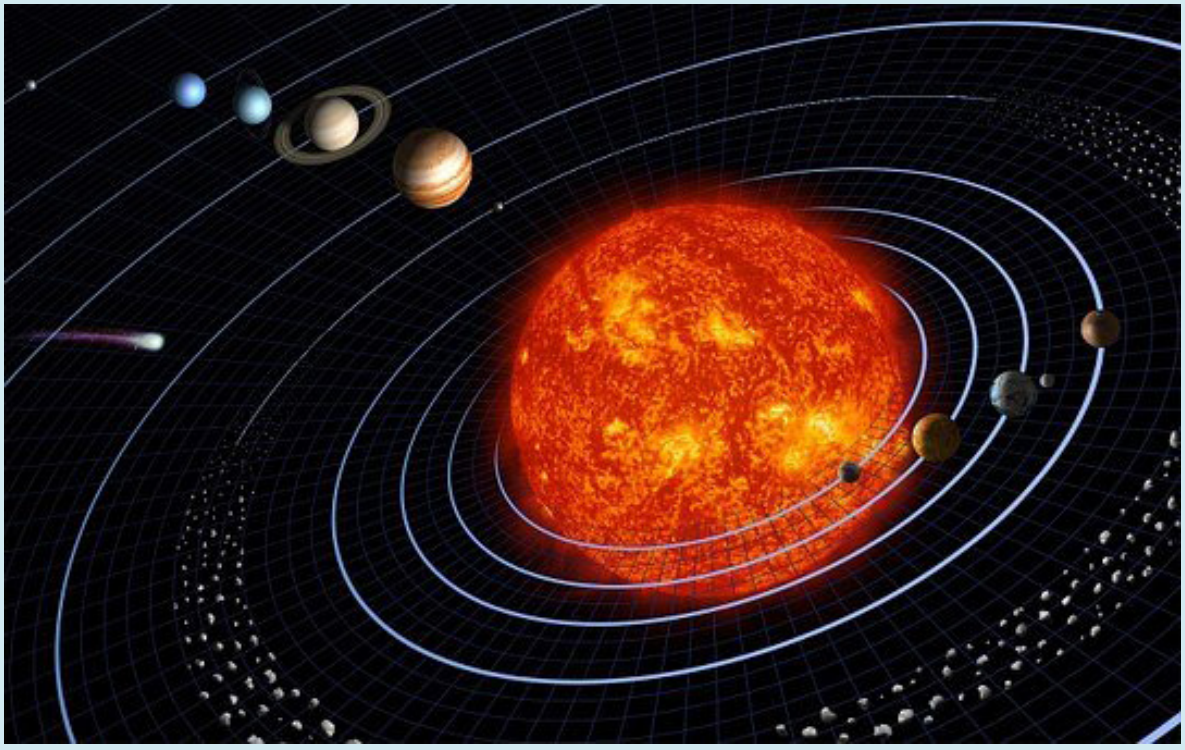

В центъра на Слънчевата система е Слънцето. Слънчевата система е съставена от Слънцето и всички планети, астероиди и други обекти, които обикалят около него. В нашата Слънчева система има осем планети. Започвайки с най-близката до Слънцето, те са: Меркурий, Венера, Земя, Марс, Юпитер, Сатурн, Уран и Нептун. Най-близките четири планети (Меркурий, Венера, Земя и Марс) се наричат земни планети, което означава, че имат твърда скалиста повърхност.

Меркурий е най-малката планета от Слънчевата система и една от най-близките до Слънцето, отнема й приблизително 88 земни денонощия, за да го обиколи.

Венера е най-ярката от всички планети, а повърхността й е почти колкото тази на Земята. Венера може да се опише най-добре с две думи: облачна и гореща. Цялата повърхност на Венера е постоянно покрита от облаци.

Земята е най-голямата от четирите земни планети. Много неща я правят уникална сред планетите на Слънчевата система. Първо, Земята е единствената планета, на която има живот. На нея съществуват милиони различни форми на живот. Друга разлика е, че Земята е покрита предимно с вода. Около 71% от Земята е покрита със солени водни океани. Земята е единствената планета, която има вода в течна форма на повърхността си.

Повърхността на Марс е суха и голяма част от нея е покрита с червеникав прах и скали. Когато се гледа от Земята, изглежда, че Марс е червеният цвят.
Най-отдалечените четири планети (Юпитер, Сатурн, Уран и Нептун) се наричат газови гиганти. Тези планети са много по-големи и повърхността им е съставена от газови елементи (предимно водород).
Най-голямата планета от Слънчевата система – Юпитер – е по-голяма от Земята приблизително 1300 пъти.
Сатурн е най-известен с красивите си гигантски пръстени. Пръстените му са въртящи се късове от лед и скали.
Уран е открита от астронома Уилям Хершел през 1781 г. Тази планета е леден гигант като своята сестра, планетата Нептун. Най-големият от деветте му пръстена е широк 50 км.
Най-далечната планета – Нептун – е почти толкова студена, колкото откритият Космос. Атмосферата на Нептун му придава син цвят, който отговаря на името му – на римския бог на морето.
Освен Слънцето и осемте планети има и други обекти, които са част от Слънчевата система.
Планети-джуджета. Планетите-джуджета са подобни на планетите в Слънчевата система, но те не са достатъчно големи, за да „изчистят“ орбиталния си регион от други обекти. Някои от планетите-джуджета в Слънчевата система включват Церера, Плутон, Макемаке, Хаумея и Ерида.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Търсене и намиране на информация в интернет.
Представи през вековете за Слънчевата система.
Николай Коперник, Йохан Кеплер и Исак Нютон
Представяне на изображения и кратък текст към тях. (с няколко изречения).

Времево разпределение:
1 учебен час. Запознаване с информацията за Слънчевата система и преглед на 3D анимация – 15 мин. Търсене и систематизиране на информация – 15 мин. Представяне на информацията – 10 мин.

Групова дейност в класната стая:
Учениците от класа са разделени на 4 групи. Първата група трябва да представи исторически схващания за Слънчевата система /геоцентрични и хелиоцентрични/, втората група – любопитни факти за Слънчевата система, третата група – за планетите от земната група и четвъртата – за планети- гиганти.
Учениците със СОП се включват в групите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.mozaweb.com/bg/bg/Extra-3D_animacii-Slncheva_sistema_orbiti_na_plane-tite-12025?autostart=1
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BB%D1%8A%D0%BD%D1%87%D0%B5%D0%B2%D0%B0_%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0
https://www.youtube.com/watch?v=FgSU62YaDRU
Астрономия за деца, космическа игра /безплатна игра за деца/.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умение за търсене и анализиране на информация по зададена тема.
Умения за говорене пред публика.

Междупредметна връзка:
Химия и опазване на околната среда: водород и хелий
Математика – мерни единици за дължина, отдалеченост
Български език – научен текст

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете заедно с ученика информация, която може да бъде полезна за изготвяне на проект за избрана планета от Слънчевата система. Посетете обсерватория и се запознайте с телескоп.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разглеждайте изображения на отделните планети и обсъдете формата, размерите и спътниците им. В какъв ред са подредени – от най-близката до най-отдалечената планета. Изработете плакат с планетите в слънчевата система.

Име на планета	**Изображение на планета**	**Колко спътника има?**
Меркурий		
Венера		
Земя		
Марс		
Юпитер		
Сатурн		
Уран		
Нептун		

Дидактични материали: Карта на разположението на планетите в Слънчевата система; изображения на отделните планети и техните спътници

Самостоятелна и домашна работа:

Избери си една планета от слънчевата система и направи проект за нея.

Помогни си със следните въпроси: Колко е голяма? От какво е съставена? Има ли някакви особености – например „пръстени“? Кои са нейните спътници? За колко време прави обиколка около Слънцето? Кои са най-близките планети до нея? Кой е дал името й?

В проекта включи и рисунка на избраната от теб планета.

Представи проекта си пред публика – родители, съученици, ресурсен учител.

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика и астрономия

Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

СЛЪНЦЕ И ЗВЕЗДИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Слънцето е звезда. Това го прави изключително важно за живота на Земята. Слънцето ни осигурява енергия, която дава живот на нашата планета. То е много по-близко до нас, от която и да е друга звезда, и изучавайки Слънцето можем да научим повече за други звезди. То е огнено кълбо от водород и хелий. Температурата на повърхността на Слънцето е около 5500 ºC. То има ядро /най-горещата му част/, фотосфера /повърхността му/ и слънчева корона.

Слънчевата корона обикновено е скрита от ярката светлина на повърхността на Слънцето.

Това ни затруднява да я видим. Короната обаче може да се види по време на пълно слънчево затъмнение.

Звездите привличат хората със своята красота и мистерия. Някога в древността те са били обект на поклонение.

Звездите са огромни горещи кълба. Те се раждат от облаци от прах и газ. Звездите са най-многобройните космически обекти. В тях се съдържа най-голямата част от веществото във Вселената. Всички звезди са изградени от водород и хелий. Почти всички звезди са по-големи от нашето Слънце. Изглеждат по-малки, защото са много по-далече от нас.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа в малка група, работа по индивидуален или групов проект, диференцирана задача)

Времево разпределение:

1 учебен час. Запознаване с информацията за Слънцето и звездите – 20 мин. Търсене и систематизиране на информация – 15 мин. Представяне на информацията – 10 мин.

Групова дейност в класната стая:
Учениците от класа са разделени на 2 групи. Едната група трябва да представи любопитни факти за Слънцето, а другата група – информация за еволюцията на звездите.
Учениците със СОП се включват в групите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=h_0qeFNSnBw
https://bnt.bg/bg/a/274262-fizika-i-astronomiya-7-klas-slntseto-i-drugite-zvezdi
https://ucha.se/watch/1354/Slantse-i-zvezdi/urok/19574

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Планиране и осъществяване на проект. Развитие на умения за самостоятелна работа. Развитие на умения за разпознаване на небесни тела.

Междупредметна връзка: Химия, Математика

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете информация относно съзвездието Голямата мечка. Как се казват звездите, които образуват съзвездието? Каква светлина излъчват? Посетете астрономическа обсерватория и планетариум.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Дискутирайте с какво наблюдаваме звездите и слънцето. Разгледайте снимки на телескопа „Хъбъл“.
Защо хората са се интересували от звездите още в древността? Как са се ориентирали по звездите? Коя е най-ярката звезда в небето?

Дидактични материали: макети, изображения на Слънцето, звезди, съзвездия, телескоп.

Самостоятелна и домашна работа:
Направи макет на съзвездието „Голяма мечка“.
Необходими материали: Картонена кутия /от обувки, от зърнена храна и др./, Уред за направа на дупки, телефон с фенер, модел на съзвездието „Голяма мечка“.
На горния капак отбележете формата на съзвездието. Пробийте дупка за всяка звезда. Изчакайте да се стъмни навън. Пъхнете телефона със светнат фенер в кутията. Ако сте работили правилно, съзвездието ще може да се проектира върху тавана на стаята.

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика и астрономия
Марина Калчева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физика и астрономия, VII клас

Тема на урока:

ГАЛАКТИКИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Още древногръцкият философ Демокрит прави предположението, че ярката ивица на нощното небе, известна като Млечен път, може да се състои от отдалечени звезди. Доказателство, че Млечният път се състои от много звезди, идва през 1610 година, когато италианецът Галилео Галилей използва телескоп за неговото наблюдение.

Млечният път е нашата галактика, която съдържа около 400 милиарда звезди.

Съществуват различни видове галактики по размери и форма.

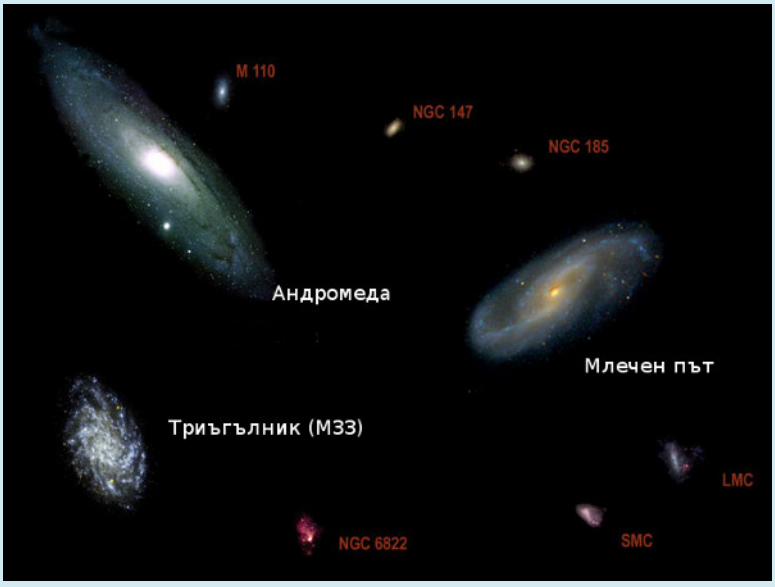

Елиптичните галактики са най-старите, яйцевидни или кръгли галактики, съдържащи трилиони звезди.
Спирални галактики – имат формата на Млечния път. От центъра на такава галактика излизат спирални ръкави от звезди.
Неправилните галактики нямат определена форма.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

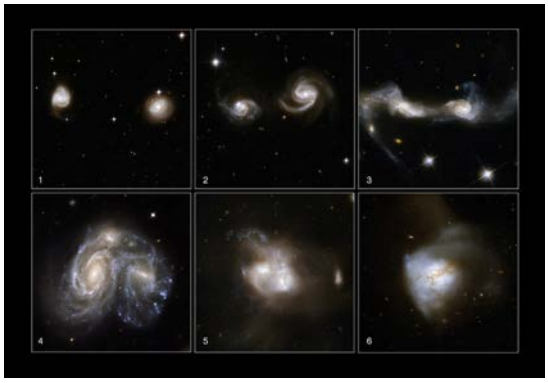

Търсене и намиране на информация в интернет
Любопитни факти за Млечния път
Видовете галактики
Купове от галактики
Представяне на кратки изложения/презентации.

Времево разпределение:
1 учебен час
Търсене на информация – 10 мин. Систематизиране на информацията – 25 мин. Представяне на информацията – 10 мин.

Групова дейност в класната стая:

Учениците от класа са разделени на 3 групи. Първата група трябва да представи любопитни факти за Млечния път, втората група – видовете галактики, а третата група – купове от галактики. Участват ученици със СОП.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://bg.khanacademy.org/science/cosmology-and-astronomy/universe-scale-topic/scale-earth-galaxy-tutorial/v/hubble-image-of-galaxies

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Изпълнение на индивидуална задача като част от групов проект.

Работа в екип.

Комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор.

Умения за слушане.

Междупредметна връзка:

Математика – геометрични фигури

Работа у дома и участие на семейството:

Помогнете на ученика да изработи постер на Млечния път, както и да потърси интересни факти за него.

Например: Къде се намира Слънчевата система? Колко звезди се предполага, че има в Галактиката? и др.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Подредете по големина обектите

Дидактични материали: Изображения на различни по форма галактики.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача: Направи постер с изображението на Млечния път и напиши няколко факта за него.

Направи макет на Млечния път.

1. Необходими са ти принтиран шаблон на Млечния път, лепило, брокат.

Нанеси лепило върху защрихованите места на шаблона и поръси с брокат. Изчакай да изсъхне лепилото. Запълни празните места с тъмносин или черен пастел.

Добави факти за галактиката Млечен път, като отговориш на трите въпроса.

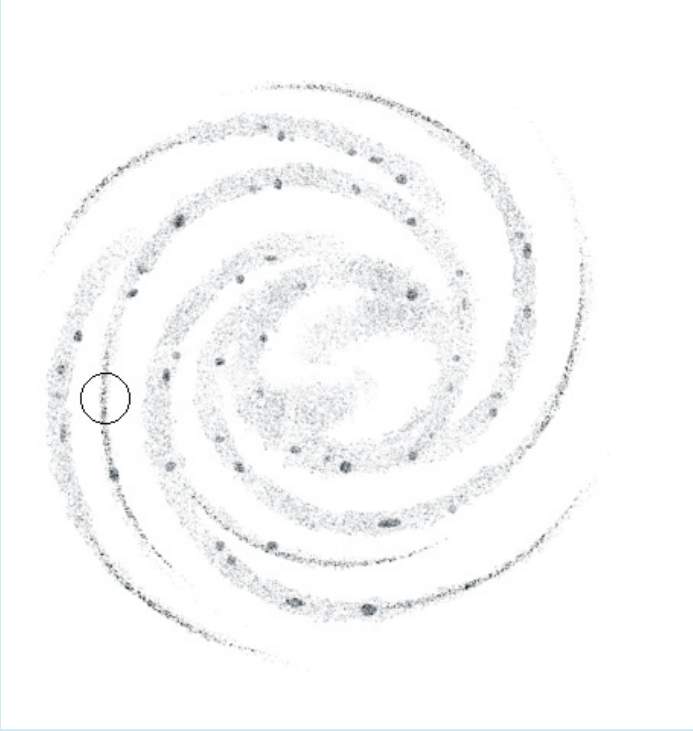

Помощни въпроси:

1. Какво е „Млечен път” /планета, система от планети, галактика/?
2. Каква форма има галактиката Млечен път /спирална, елиптична, неправилна/?
3. Къде се намира Слънчевата система?

Изготвили: Мариета Петрова – учител по физика и астрономия

Марина Калчева – ресурсен учител

Човекът и природата V клас

Човекът и природата VI клас

Човекът и природата V клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Земята привлича телата 778

Слънцето – нашата звезда 781

Планетите в Слънчевата система 784

Земята и Луната 787

Движението на Земята 790

Изучаване на Космоса 793

Звезди и галактики 796

Съзвездия 800

Отражение на светлината 803

Разпространение на светлината 806

Тела и вещества 809

Измерване на обем 811

Градивни частици на веществата 814

Движение на градивните частици 818

Температура. Измерване на температурата 821

Температурно разширяване и свиване 825

Топлина и топлообмен 829

Топлопроводност 833

Конвекция 836

Топене и втвърдяване 839

Изпарение и втечняване 843

Вещества – свойства и употреба 847

Чисти вещества и смеси 850

Еднородни и неоднородни смеси 853

Разделяне на еднородни смеси 856

Разделяне на неоднородни смеси 859

Използване на веществата и смесите 862
Състав и свойства на въздуха..... 865
Кислород и въглероден диоксид 868
Свойства на водата..... 871
Замърсяване и опазване на водата 874
Клетка. Видове клетки..... 877
Едноклетъчни организми..... 880
Многоклетъчни организми..... 883
Хранене при растенията 886
Хранене при животните..... 889
Храна и хранене на човека..... 892
Смилане на храната 896
Дишане и дихателна система на човека..... 899
Отделяне и отделителна система на човека 903
Опазване и укрепване здравето на човека..... 906

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ЗЕМЯТА ПРИВЛИЧА ТЕЛАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Когато хвърлим топка нагоре, тя винаги пада на земята. Ябълката, която се е откъснала от дървото, също пада на земята. Причината е **земното притегляне**. Земята действа на топката и на ябълката с невидима сила, насочена към земната повърхност. Такава сила действа на всички тела, които се намират близо до земята. Нарича се **гравитационна сила (гравитация).**

Всички тела, които не са окачени или поставени на някаква опора, падат на земята.

Земята привлича Луната с гравитационна сила. Затова Луната обикаля около Земята.

Слънцето привлича планетите с гравитационна сила, затова те обикалят около него.

Земята е много по-голяма от всички тела, които са близо до нея. Затова тя ги привлича с голяма гравитационна сила.
Слънцето е много по-голямо от всички планети, затова ги привлича с голяма гравитационна сила.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа в малка група. Учениците вземат различни предмети в ръце и когато ги оставят без опора, те падат вертикално надолу.
На пружини от химикали се окачват тела с различни маси. Наблюдава се различно разтягане на пружините.
Рисуват движението на Земята около Слънцето.
На тънко въженце се завързва малък предмет (мека играчка). Започват да въртят въженцето около себе си. Какво ще стане, ако пуснат въженцето?

Времево разпределение:
1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:
Дискусия на тема: 1. Как се движат космонавтите в космическите станции, където няма земно притегляне?
2. Какво би станало, ако гравитацията изчезне?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=t7PBZQ3SlOM – гравитация и движение на планетите от Слънчевата система
https://ucha.se/watch/2758/Gravitatsiya-i-Kosmos/urok/5834 – гравитация и Космос

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Разбира защо всички тела падат към земната повърхност, защо дъждовните капки падат на земята. Може да обясни защо хората ходят, бягат върху земята, а не се носят във въздуха. Извършва и наблюдава опити. Има представа защо Земята се върти около Слънцето, а Луната – около Земята.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно – следствени връзки; *География и икономика* – характеризиране на гравитационната сила; *Технологии и предприемачество* – опитни постановки; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се довършат изреченията:

Топка, хвърлена нагоре, винаги пада на земята, причината е ....

Земята действа на топката с невидима сила, наречена ..... .

На Луната ѝ действа земното притегляне, затова обикаля около..... .

На планетите от Слънчевата система им действа голяма гравитационна сила, затова обикалят около ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира земното привличане.

Да се коментира и дискутира гравитацията.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Силата, която държи планетите около Слънцето, се нарича:

А) електрична сила

Б) гравитационна сила

В) сила на триене

Задача 2. Около Земята обикаля:

А) Луната

Б) Слънцето

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

СЛЪНЦЕТО – НАШАТА ЗВЕЗДА

Основно съдържание на урока за ученика:

Слънцето е огромно, защото е най-близката до нас звезда. То е голямо огнено кълбо. Излъчва топлина и светлина. Температурата на повърхността на Слънцето е хиляди градуси. Планетите от Слънчевата система светят през нощта с отразена от повърхността им слънчева светлина.

Планетите обикалят около Слънцето в една и съща посока.

Земята е на разстояние 150 млн. км от Слънцето.

Групи от огромен брой звезди образуват галактики.

Галактиката, в която се намира нашата звезда, Слънцето, се нарича **Млечен път**. Прилича на разлято по небето мляко. Млечният път е една от многото галактики. Слънцето обикаля около центъра на нашата галактика. Върти се и около оста си.

Всичко, което съществува – планети, звезди, галактики, се нарича **Вселена (Космос).**

Растенията, животните, хората също са част от Вселената.

Разстоянията във Вселената са много големи и се измерват в светлинни години. Една светлинна година е разстоянието, което светлината изминава за една година.

Красотата на нашата Вселена

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. На учениците се предоставя електрическо фенерче. При светене на фенерчето те поставят ръката си много близо до него. Постепенно се отдалечават. Обясняват промяната в температурите.

Правят рисунка на Млечния път и на други галактики. Означават разстоянията между небесните тела.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., извършване на опити и наблюдения – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Проект на тема: 1. Какво знаем за нашата галактика – Млечния път?

Изготвят презентация за други галактики.

Дискусии на теми: 1. Какво измерваме в светлинни години?

2. Как Слънцето вляе на живота на Земята?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=h_0qeFNSnBw – Слънцето, нашата звезда

https://www.youtube.com/watch?v=8pdF8Qi9Iw4 – звезди, съзвездия, галактика, Вселена

https://nauka.offnews.bg/news/Novini_1/Krasotata-i-velichieto-na-nashata-Vselena-v-9-videoklipa_119042.html – красотата и величието на нашата Вселена в 9 видеоклипа

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Сравнява разстоянията между Земята и Слънцето, между Земята и другите звезди. Стимулиране на говорна активност. Сътрудничество в учебна ситуация. Умение за наблюдение и схематично представяне във вид на рисунка.

Способност да разбира и отговаря да елементарни въпроси, свързани със заобикалящата го среда.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, означаване на разстояния, откриване на причинно – следствени връзки; *География и икономика* – характеризиране на Слънцето като звезда; *Технологии и предприемачество* – опитна постановка; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници, изработване на презентация; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Слънцето е нашата ..... . То е огромно ..... кълбо. Излъчва топлина и ..... . Температурата на повърхността на Слънцето е ..... градуси. Земята е на разстояние.....млн.км от Слънцето. Нашата галактика се нарича ..... . Разстоянията във Вселената са много големи и се измерват в ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират характеристиките на Слънцето.

Да се коментират и дускутират галактиките.

Да се коментират и дискутират разстоянията във Вселената.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Задраскай грешното:

Слънцето е най-*далечната/ близката* до Земята звезда. То *излъчва/ поглъща* топлина и светлина. Планетите светят през нощта, защото отразяват светлината на *Слънцето/ Земята*. Планетите обикалят около *Земята/ Слънцето* в една и съща посока.

Групи от огромен брой звезди образуват *галактики/ системи.* Млечен път се нарича нашата *галактика/ система*. Слънцето *обикаля/ не обикаля* около центъра на нашата галактика. Всичко, което съществува – планети, звезди, галактики, се нарича *Система/ Вселена.*

Задача 2. Да се потърсят още данни за Слънцето.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

3.Тема на урока:

ПЛАНЕТИТЕ В СЛЪНЧЕВАТА СИСТЕМА

Основно съдържание на урока за ученика:

Нашата планета Земя е част от семейството на още седем планети, които обикалят около Слънцето. Слънцето и планетите заедно образуват нашата **Слънчева система.**

Слънцето е с най-големи размери в Слънчевата система. Прилича на гигантско огнено кълбо. Излъчва собствена светлина и топлина и се нарича звезда.

Планетите не светят със собствена светлина, те отразяват светлината на Слънцето. Трите планети – Меркурий, Венера, Марс, които са най-близо до Слънцето, приличат на Земята. Имат твърда скалиста повърхност.

Другите четири планети – Юпитер, Сатурн, Уран и Нептун, са много по-големи. Те са огромни кълба от газове и течности.

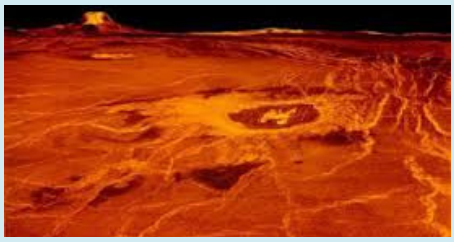

Повърхността на Венера

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Рисуват и изрязват от хартия модели на Слънцето и планетите. Подреждат ги по отдалеченост от Слънцето и ги залепят на картон.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., създаване на модели – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Класът се разделя на две групи. Едната проучва и изнася информация за планетите от земната група, а другата – за газовите гиганти. Информацията да включва размери, строеж, атмосфера, температура, спътници и пръстени.

Проект на тема: избират една планета или спътник. Събират информация за нея и я представят пред класа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=FgSU62YaDRU – планети от Слънчевата система

https://www.youtube.com/watch?v=6W_es80QbDc – Слънчева система

https://www.youtube.com/watch?v=8tBUvxC7Y5w – Слънчева система

https://www.youtube.com/watch?v=FRZwm6VhNK4 – Земята – планета от Слънчевата система

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Знаят, че Слънцето е звезда, защото излъчва собствена светлина и топлина, а Земята е планета. Познават планетите – съседи на Земята. При наблюдение на нощното небе разпознават дали е самолет, планета или звезда. Знаят защо виждаме Луната и другите планети.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – характеризиране на Слънчевата система; *Технологии и предприемачество* – изработване на табло на Слънчевата система; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се допишат изреченията:

Слънцето и планетите заедно образуват нашата ..... .

Слънцето излъчва собствена светлина и топлина и се нарича ..... .

Планетите не светят със собствена светлина, те отразяват светлината на .....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се попълнят имената на планетите в схемата:

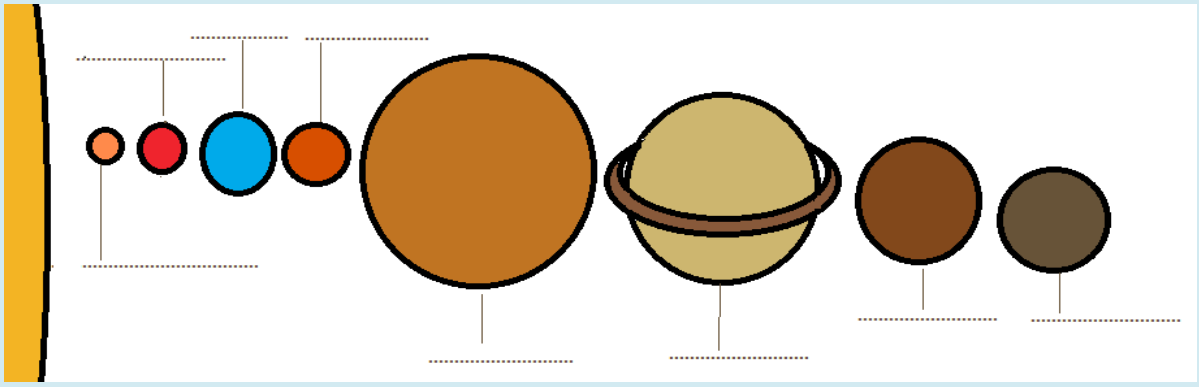

Да се коментира и дискутира разделянето на две групи на планетите от Слънчевата система.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

На коя планета има условия за живот?

Кои планети имат твърда скалиста повърхност?

Кои са газовите планети ?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

4.Тема на урока:

ЗЕМЯТА И ЛУНАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Слънцето е звезда и свети със собствена светлина. Земята е планета, тя не излъчва светлина. Луната обикаля около Земята, тя също не излъчва светлина. Луната е спътник на Земята. Ако наблюдаваме всяка вечер Луната, ще видим, че тя променя своята форма. Промяната на формата ѝ наричаме фази на Луната.

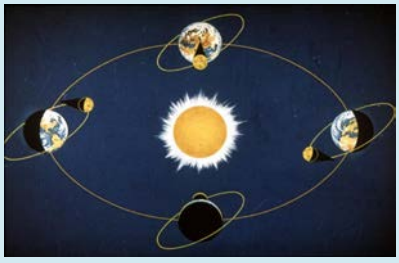

Луната винаги е една и съща, тя никога не се променя. Ние виждаме само тази част от нея, която е осветена от Слънцето. Луната отразява слънчевите лъчи и те попадат в очите ни.

Когато трите небесни тела Слънце, Земя и Луна се наредят на една права линия, се наблюдават две интересни явления:

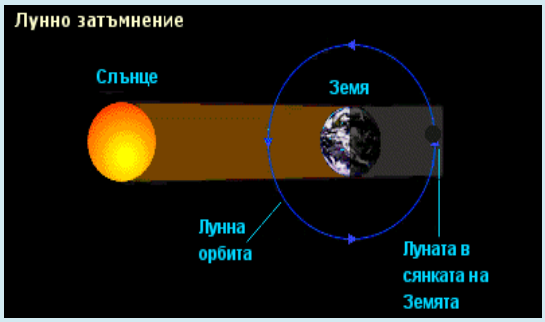

Лунно затъмнение: Слънцето осветява Земята. Луната се намира в сянката на Земята и ние не я виждаме.

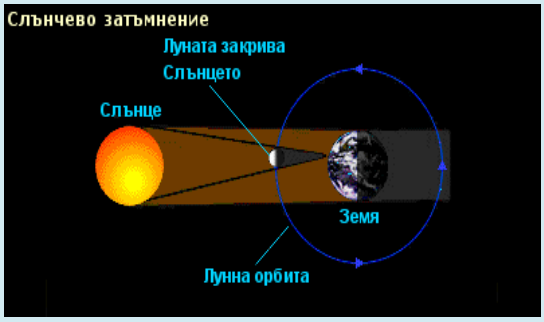

Слънчево затъмнение: Луната се намира между Слънцето и Земята. Сянката на Луната пада върху част от Земята. На това място има слънчево затъмнение.

Снимка на лунно затъмнение

Снимка на пълно слънчево затъмнение

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: 1. Изработване на модели от пластилин на Земята и Луната. Като използват електрическо фенерче или фенерчето на телефона, пресъздават фазите на Луната, слънчево и лунно затъмнение.

2. Правят се рисунки на фазите на Луната, слънчево и лунно затъмнение.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., затвърдяване на знанията – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Изготвяне на проект на тема: 1.Фазите на Луната, слънчево и лунно затъмнение.

2. Проучете за какво се използват изкуствените спътници. На цветна хартия се правят рисунки на Слънцето, Земята и Луната. Изрязват се, нанизват се на конец и се демонстрира слънчево и лунно затъмнение.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=UHYM88WlQno – Земята и Луната

https://www.youtube.com/watch?v=b36PEjH3SpA – движение на Земята около Слънцето

https://ucha.se/watch/2759/Zemyata-i-Lunata/urok/5833 – Земята и Луната

https://www.youtube.com/watch?v=5WwLNySMDBQ – движение на Земята около оста ѝ

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разграничава звезда от планета. Познава Луната като спътник, който обикаля около Земята. Обяснява различната форма на Луната.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, откриване на причинно- следствени връзки; *География и икономика* – характеризиране на Луната като спътник; *Технологии и предприемачество* – моделиране с пластилин, изработване на проект; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се задраска грешното:

Слънцето е *планета/ звезда* и свети със собствена светлина. Земята е *планета/ звезда*, тя не излъчва светлина. Луната обикаля около Земята, тя също *излъчва/ не излъчва* светлина. Луната е спътник на *Земята/ Слънцето.* Луната се намира в сянката на Земята при *лунно/ слънчево* затъмнение. Когато сянката на Луната пада върху част от Земята, се получава *лунно/ слънчево* затъмнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира движението на Луната около Земята.

Да се коментират и дискутират лунното и слънчевото затъмнение.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Колко естествени спътника има Земята?

От какво зависят фазите на Луната?

Как се получава слънчево затъмнение?

Как се получава лунно затъмнение?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ДВИЖЕНИЕТО НА ЗЕМЯТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Земята има формата на кълбо, подобно на голяма топка.

Земята се върти около своята ос. Земната ос е мислена линия, която преминава през центъра на Земята.

Земята се върти непрекъснато. Тя прави едно пълно завъртане около оста си за 24 часа. Това време се нарича **денонощие.**

Смяната на деня с нощта се дължи на въртенето на Земята около нейната ос.

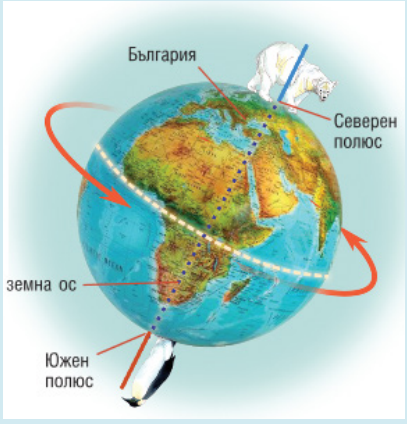

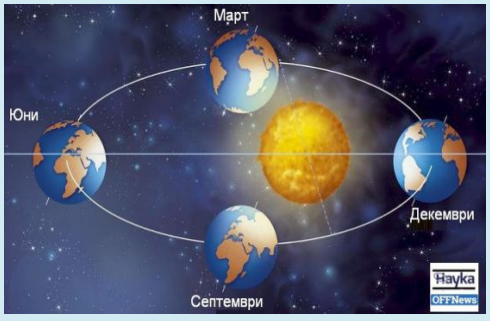

Земята обикаля около Слънцето. Времето, за което Земята прави една пълна обиколка около Слънцето, се нарича **година**.

На Земята се сменят четири сезона – пролет, лято, есен и зима. Смяната на сезоните се дължи на въртенето на Земята около Слънцето и на наклона на земната ос.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група – 1. Изработват модел на Земното кълбо от пластилин, използват сламка за Земната ос. С помощта на електрическо фенерче или фенерчето на телефона осветяват модела и наблюдават къде пада светлината.

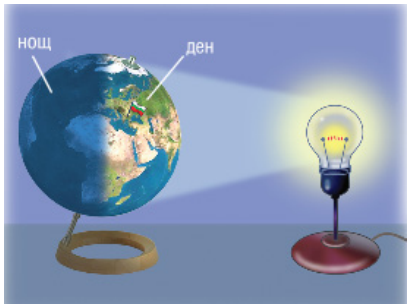

2. Рисуват Земното кълбо. Прекарват Земната ос. Означават Северен и Южен полюс.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 20 мин., изработване на модели и извършване на опити – 25 мин.

Групова дейност в класната стая:

Теми за дискусия: 1. Какви условия за живот осигурява Слънцето на нашата планета?

2. Какво би станало, ако Земната ос не беше под наклон?

Проект на тема: Сравнете планетата Земя с останалите планети от Слънчевата система (големина, отдалеченост от Слънцето, повърхност, условия за живот).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=yTZG9rxC5Is – въртене на Земята около оста ѝ

https://ucha.se/watch/1573/Dvizhenie-na-Zemyata-okolo-Slantseto – движението на Земята

https://www.youtube.com/watch?v=5WwLNySMDBQ – движение на Земята около оста ѝ

https://ucha.se/watch/1572/Dvizhenie-na-Zemyata-okolo-osta-i – движение на Земята около оста ѝ

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Знае, че Земята има формата на кълбо. Разбира температурните промени на сезоните : през зимата е студено, а през лятото – топло. Може да обясни смяната на деня с нощта, смяната на сезоните. Знае, че Слънцето е много по-голямо от Земята. Разбира защо през лятото денят е дълъг, а през зимата е къс.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно – следствени връзки; *География и икономика* – характеризиране на движението на Земята; *Технологии и предприемачество* – моделиране с пластилин; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Земята има формата на ..... . Тя се върти около своята ..... . Прави едно пълно завъртане около оста си за ..... часа. Това време се нарича .... Нашата планета обикаля около ..... . Една пълна обиколка около Слънцето се нарича ..... . На Земята за една година се сменят четири сезона – ....., ..., ... и ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира движението на Земята около оста ѝ и около Слънцето.

Да се направи схема на движението на Земята около Слънцето.

Да се коментира как въртенето на Земята около Слънцето и наклонът на Земната ос влияят върху смяната на сезоните.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Задраскай грешното:

Нашата Земя има формата на *кълбо/ триъгълник*. Земята *трепти/ се върти* около своята ос. Пълното завъртане на планетата около оста ѝ се нарича *година/ денонощие.* Времето, за което една планета прави пълна обиколка около Слънцето, наричаме *денонощие/ година.* Смяната на сезоните се дължи на въртенето на Земята около *Слънцето/ Луната* и на наклона на Земната ос.

Задача 2. Избери верния отговор!

Земята:

А) се върти около Луната

Б) е неподвижна

В) се върти около Слънцето

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ИЗУЧАВАНЕ НА КОСМОСА

Основно съдържание на урока за ученика:

Луната е естествен спътник на Земята. Човекът е създал много **изкуствени спътници**, които обикалят около Земята.

В тях няма хора. Има уреди за наблюдение на Земята и Космоса. Създадени са и космически станции. В тях живеят и работят космонавтите. Там те отглеждат растения, правят опити.

Всеки ден ние научаваме какво ще бъде времето в България и на други места по света. Това е възможно, защото спътниците наблюдават движението на въздуха и на облаците. Те предават тази информация на хората на Земята.

Спътниците правят снимки на бури и урагани.

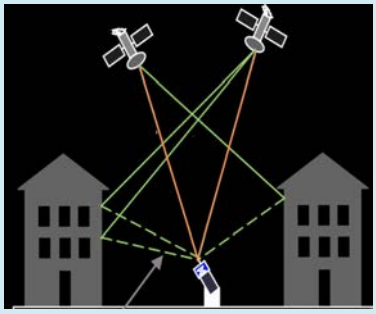

Всеки ден говорим с нашите близки хора по мобилен телефон. Това е възможно, защото чрез спътниците се предават тези сигнали.

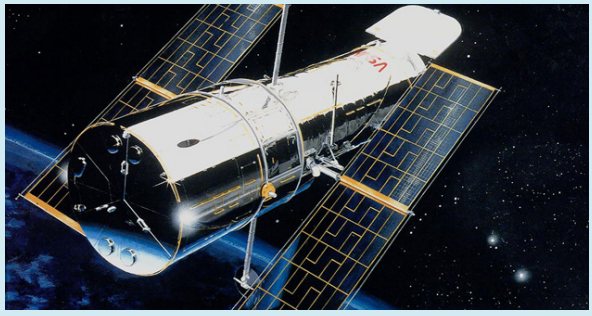

Космическият телескоп „Хъбъл“

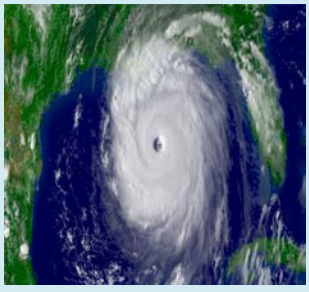

Звездите и галактиките, които са на огромни разстояния от нас, се изучават с уреди, които се намират на изкуствените спътници.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Изработване на групов проект на тема: Предаване и улавяне на сигнали от изкуствените спътници. Как се осъществяват телевизионните връзки и интернет връзките. Рисуват изкуствени спътници, космически ракети, живота на космонавтите в космическите станции.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., изработване на проект – 30мин.

Групова дейност в класната стая:

Класът се разделя на две групи. Едната представя информация за най-големите естествени спътници на планетите. Другата група – за приложението на изкуствените спътници.

Теми за проект: 1. Кои са българските космонавти? Какво знаем за тях?

2. Какво представляват космическите сонди?

3. Как се захранват с енергия батериите на космическите спътници?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=z5ViRTlXO3U – космически изследвания

https://ucha.se/watch/2786/Kosmicheski-izsledvaniya/urok/5835 – космически изследвания

https://www.vesti.bg/bulgaria/i-bylgariia-e-kosmicheska-sila-6067853 – и България е космическа сила

https://www.youtube.com/watch?v=aarDo9CrTyw – българските успехи в изследването на Космоса

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разбира и обяснява разликата между естествени и изкуствени спътници. Осмисля значението на изкуствените спътници. Познава значението на изкуствените спътници за работата на мобилните телефони, за телевизионните предавания и радиопредаванията.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението за изследване на Космоса; *Технологии и предприемачество* – изработване на проект; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Много ..... спътници обикалят около Земята. В тях има уреди за наблюдение на ..... и ..... . Около Земята обикалят и ..... . В тях живеят и работят ....

Да се намери информация за хора, които са летели в космическото пространство.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира изучаването на Космоса.

Да се коментира и дискутира дейността на изкуствените спътници за прогнозирането на времето и за мобилните телефони.

Да се намери информация за други космически апарати.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Какви устройства се изпращат в Космоса?

По какво си приличат и по какво се различават естествените и изкуствените спътници?

За какво се използват изкуствените спътници?

Какво могат да правят хората в космическите станции?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ЗВЕЗДИ И ГАЛАКТИКИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Целия безкраен свят, който ни заобикаля, наричаме **Вселена (Космос).** Милиардите звезди не са разпръснати равномерно, а са групирани в **галактики**.

Във Вселената има огромен брой галактики. Те имат различна форма.

На нощното небе нашата галактика – Млечният път – се наблюдава като светла ивица, приличаща на разлято мляко.

Оттам идва и името ѝ.

Звездите сами произвеждат светлина и топлина. Ние ги изучаваме чрез светлината, която излъчват.

Слънцето е отдалечено на милиони километри от Земята. Светлината се движи с най-голямата скорост в природата и изминава разстоянието от Слънцето до Земята за 8 минути. От другите звезди до нас светлината пътува десетки и стотици години. Много звезди са по-големи и по-ярки от нашето Слънце. Те се различават по цвят. Нашето Слънце е жълта звезда, но има и червени, и сини звезди.

Речник на новите понятия:

Галактиките – групи от огромен брой звезди

Вселена (Космос) – всичко, което съществува – планети, звезди, галактики

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект. Рисуват галактиката Млечен път. Изработват от пластилин модели на звезди и планети и пресъздават различни галактики.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и създаване на модели – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за проекти и дискусии: 1. Български народни легенди за съзвездията и за Млечния път (народни названия: Голямата мечка – Колата, Малката мечка – Малката кола, Млечният път – Кумовата слама).

2. Слънцето – малка звезда от галактиката Млечен път (колко звезди и ръкави има Млечният път;

къде се намира Слънцето; за колко време прави една обиколка около центъра на галактиката).

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.dw.com/bg/%D1%81%D1%8A%D1%81-%D1%81%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%82%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0/av-5132273 – скоростта на светлината

https://www.youtube.com/watch?v=8pdF8Qi9Iw4 – звезди, съзвездия, галактика, Вселена

https://nauka.offnews.bg/news/Novini_1/Krasotata-i-velichieto-na-nashata-Vselena-v-9-videoklipa_119042.html?fbclid=IwAR1HuJ2v75VMZgNczdbIM9sg0rkAeZ0kP49CY0p1qngULqCh2yFcsfIUHNo – красотата и величието на нашата Вселена в 9 видеоклипа

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за извършване на наблюдение и кратко описание на наблюдаваните тела и обекти. Придобиват елементарни представи за строежа на Вселената. Описват Слънцето като звезда от

галактиката Млечен път. Разграничават звезди, съзвездия, галактики. Изграждат елементарни

познания за пространството и времето.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно- следствени връзки; *География и икономика* – характеризиране на Слънцето като звезда; *Технологии и предприемачество* – моделиране с пластилин; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Светът, който ни заобикаля, се нарича …….. . Звездите са групирани в …… ..... Нашата галактика се нарича …….

Звездите сами произвеждат …… ……и …… .
Слънцето е отдалечено на …… километри от Земята.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират звездите и галактиките;

Да се довършат изреченията:

Космос е другото име на …… .

Галактиката е …….. .

Слънцето принадлежи към галактиката …… .

Звездите излъчват светлина и …… .;

Да се направи схема на Слънцето с нашата планета и други космически обекти и да се коментират големите разстояния между тях.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Каква е скоростта на светлината?

За колко минути светлината изминава разстоянието от Слънцето до Земята?

В какви цветове могат да бъдат звездите?

Какъв цвят има нашето Слънце?

Задача: Потърси още информация за звездите и галактиките.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

СЪЗВЕЗДИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Когато погледнем нощното небе, виждаме огромен брой звезди. Всяка звезда е огромно огнено кълбо от горещи газове.

Гледани от Земята, звездите изглеждат малки светещи точки. Виждаме ги така, защото се намират на огромни разстояния от нас. Най-близките една до друга звезди образуват съзвездие.

Ако свържем най-ярките звезди в едно съзвездие с мислена линия, ще получим различни фигури. Получените фигури приличат на познати предмети, животни, човешки фигури.

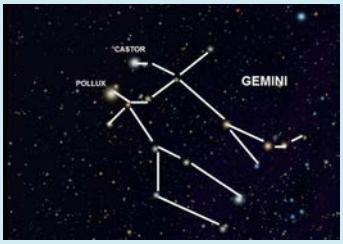

Съзвездие Близнаци

Съзвездието Риби

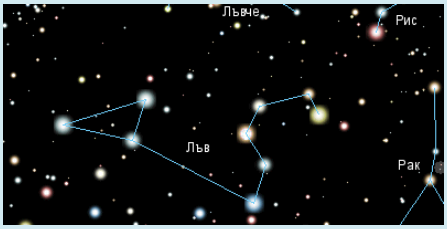

Съзвездието Лъв

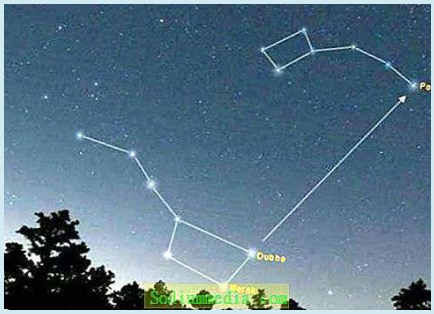

Най-ярката звезда на небосклона е Полярната звезда.

Полярната звезда се намира на края на опашката на съзвездието Малка мечка. Тя е разположена над Северния полюс на Земята и ориентира хората в посоките на света.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Учениците изрязват от цветна хартия окръжности с големи размери. Един от тях отдалечава моделите на голямо разстояние. Наблюдават как се променя големината на обектите.

Наблюдават отдалечени от тях обекти (жилищни сгради, мостове, водни обекти). Сравняват размерите им с тези, когато се приближат до тях.

Правят рисунки на различни съзвездия.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., извършване на опити и наблюдения – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Проект на тема: Как се променя положението на звездите на небосклона?

Проучете и представете информация за различни съзвездия (презентации, постери, макети).

Дискусия на тема: Какво е било значението на Полярната звезда в миналото и сега? Открийте Полярната звезда на небето.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=8pdF8Qi9Iw4 – звезди, съзвездия, галактика, Вселена

https://ucha.se/watch/2787/Zvezdnoto-nebe/urok/5837 – светът на звездите

https://www.vbox7.com/play:7d67c35f60 – звездното небе

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8F%D1%80%D0%BD%D0%B0_%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D0%B7%D0%B4%D0%B0_(%D0%9C%D0%B0%D0%BB%D0%BA%D0%B0_%D0%BC%D0%B5%D1%87%D0%BA%D0%B0)#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:Zirkumpolar_ani.gif Полярната звезда

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Слънцето изглежда огромно, защото е най-близо до Земята, а останалите звезди са малки светещи точици. Разбира защо Луната изглежда по-голяма от звездите, въпреки че е с по-малки размери.

Умения за описание на обекти, задаване на въпроси. Групиране на предметите по общи признаци. Стимулиране на говорна активност. Сътрудничество в учебна ситуация.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – характеризиране на съзвездията; *Технологии и предприемачество* – изработване на макет, постер; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници, изработване на презентация; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Всяка звезда е огромно огнено кълбо от горещи ..... . От Земята звездите изглеждат малки, защото се намират на голямо ..... от нас. Най-близките една до друга звезди образуват ..... . Ако свържем най-ярките звезди в едно съзвездие, с ....., ще получим различни фигури. Полярната звезда е в съзвездието ..... .

Да се намери информация за други съзвездия

Да се разгледа звездна карта

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира създаването на съзвездията.

Да се коментират големите разстояния в Космоса.

Да се направи рисунка на съзвездието Малка мечка.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Защо звездите изглеждат като малки светещи точки?

Как се образуват съзвездията?

Коя е най-ярката звезда на небето? В кое съзвездие се намира?

По коя звезда можем да разберем къде е север?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ОТРАЖЕНИЕ НА СВЕТЛИНАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Ако искаме да видим запалената лампа в стаята, не трябва да има преграда между очите ни и лампата. Излъчваната светлина от лампата трябва да попада в очите ни.

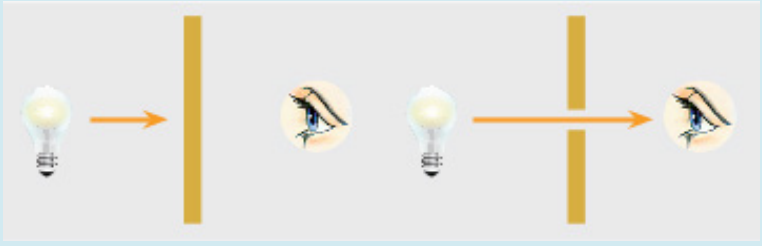

Светлинните лъчи от светещата лампа или Слънцето попадат върху предметите около нас. Лъчите не могат да преминат през тях и си променят посоката на движение. Явлението се нарича **отражение.**

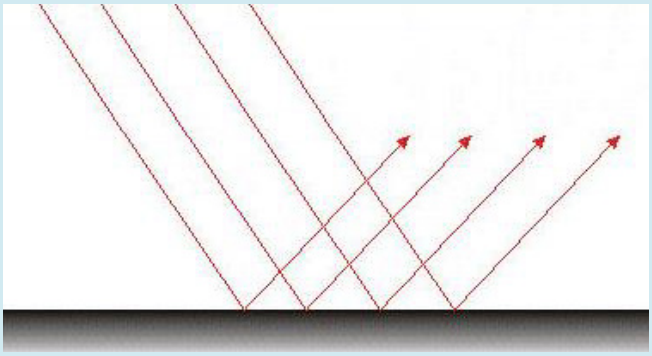

Телата около нас отразяват светлинните лъчи. Част от тези лъчи попадат в очите ни. Благодарение на това ние ги виждаме.

Когато сме пред огледалото, виждаме своето отражение, защото в очите ни попадат отразените от него светлинни лъчи.

Речник на новите понятия:

Отражение на светлината – промяна посоката на движение на светлинните лъчи, когато достигнат до непрозрачно тяло.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. С помощта на електрическо фенерче, фенерче от телефон може да се направят „светлинни зайчета“.

Опитайте да наблюдавате светещо фенерче през сламка. Изкривете сламката и опитайте пак. Направете извод.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Учениците се разпределят в групи по трима или четирима. Единият от групата е с фенерче, останалите са с огледала. Светлинните лъчи от фенерчето се насочват към едното огледало, отразените лъчи към следващото огледало.

Тема за дискусия – Защо слънчевата светлина не може да проникне в дълбоките пещери, въпреки че техните входове са на повърхността на Земята?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/10422/svetlina-i-zrenie – светлина и зрение

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разбират защо виждаме своето отражение в огледалото; в гладка водна повърхност.

Разбират защо виждаме предметите само през деня, а през нощта не можем.

Знаят защо се сменят денят и нощта.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, чертане, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – изработване на опитна постановка; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Ако искаме да видим запалената лампа в стаята, не трябва да има ..... между очите ни и лампата. Лъчите не могат да преминат през тях и си променят .... Явлението се нарича ..... .

Когато сме пред огледалото, виждаме своето отражение, защото в очите ни попадат отразените от него ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира отражението на светлината.

Да се направи схема на отражение на светлинен лъч.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кое явление наричаме отражение на светлината?

Ако телата около нас не отразяват светлинните лъчи, ще можем ли да ги виждаме?

Задача: Да се потърси още информация за отражението на светлината.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА СВЕТЛИНАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Защо е светло през деня и тъмно през нощта? Защото Слънцето осветява Земята. Слънчевите лъчи са източник на светлина и топлина.

Други тела, които светят, са звездите, лампите, огънят, горящата свещ, екранът на телевизора.

Телата, които излъчват светлина, се наричат **източници на светлина**. Слънчевата светлина се разпространява по права линия.

Може би при разходка в гората сте наблюдавали слънчевите лъчи, като на тази снимка. През нощта е тъмно, защото слънчевите лъчи се движат само по права линия и осветяват само тази половина от Земята, която е обърната към Слънцето.

Опитът показва движението на светлината по права линия. Детето вижда светлината на свещта, защото дупчиците в картончетата са подредени точно една зад друга. Ако разместим картончетата, светлината няма да се вижда.

Интересната фигура на животно може да се направи, защото ръцете не позволяват светлината да достигне до стената. Явлението се нарича **сянка**.

Когато сме на Слънце през лятото, усещаме топлината на слънчевите лъчи, при продължително излагане може да се получи слънчево изгаряне или топлинен удар.

Оставени на слънце, телата се нагряват.

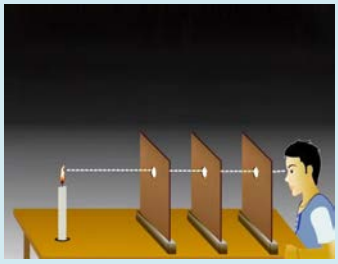

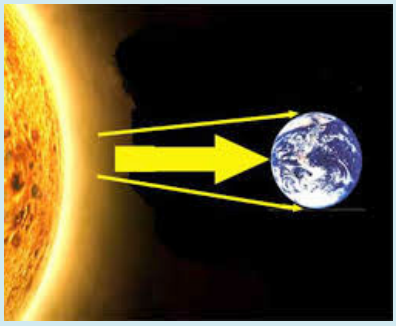

Речник на новите понятия:

Източници на светлина – тела, които излъчват собствена светлина

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача. Направете рисунка и изобразете със стрелки посоката на светлината, излъчвана от електрическата крушка.

Изработват се индивидуални карти, на които са изброени различни тела. Задачата на учениците е да оградят тези, които са източници на светлина:

светкавица, стена, светулка, запалена лампа, планета, Слънце.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 20 мин., затвърдяване на знанията – 25 мин.

Групова дейност в класната стая:

Учениците работят по двойки. Всяка двойка изрязва малки дупчици в три картончета, подрежда ги едно зад друго. Единият ученик свети с лампичката на телефона от едната страна на картончетата, а другият наблюдава светлината. След това се сменят.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=k666sDtdCng – разпространение на светлината

https://www.youtube.com/watch?v=aR6zarkvVkQ – Слънцето – източник на светлина и топлина

https://ucha.se/watch/7441/svetlina-/urok/5831 – светлина

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Познават различни източници на светлина. Различават и назовават основни природни явления. Знаят, че прекомерното излагане на Слънце може да бъде опасно, води до изгаряне или топлинен удар.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – характеризиране на Слънцето като източник на светлина; *Технологии и предприемачество* – изработване на опитни постановки; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

През деня е светло, защото Слънцето ..... Земята. Телата, които излъчват светлина, се наричат ..... . Слънчевата светлина се разпространява по ..... линия. Когато тяло препречи пътя на светлината, се получава ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира разпространението на светлината.

Да се коментира и дискутира явлението сянка чрез опитна постановка:

Избират се различни предмети, осветяват се от едната страна и върху стена или друга повърхност се наблюдава сянката.

Да се коментира и дискутира влиянието на слънчевите лъчи върху човека.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Защо през нощта е тъмно, а през деня е светло?

Как се разпространява слънчевата светлина?

Как могат да влияят слънчевите лъчи върху човека?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ТЕЛА И ВЕЩЕСТВА

Всички предмети, които са около нас, се наричат тела. Тела са например масата, прозорецът, учебникът, гвоздеят. Телата са направени от вещества. Тялото маса е направено от веществото дърво, прозорецът – от стъкло, учебникът – от хартия, гвоздеят – от желязо.

Телата имат различна маса. Колкото повече вещество има в едно тяло, толкова по-голяма е неговата маса. Чинът съдържа голямо количество вещество и затова казваме, че има голяма маса. Учебникът съдържа по-малко вещество и има по-малка маса, в молива има най-малко вещество и е с най-малка маса. Масата се измерва в грамове, килограми и тонове. Уредите за измерване на масата на телата се наричат везни.

Телата могат да бъдат твърди, течни и газообразни. Кубчето лед е твърдо тяло, водата от чешмата е течност, а въздухът е газ.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Индивидуални задачи: В списъка са изброени тела и вещества. Разпределете ги в две колонки.

лампа, ваза, желязо, стол, стъкло, пластмаса, химикал, дърво.

Подредете телата по нарастване на техните маси:

мотор, камион, детска количка, лека кола

Избройте твърди тела в стаята

Работа по двойки. Един ученик изброява различни тела, а друг посочва тяхното агрегатно състояние.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 20 мин., затвърдяване на знанията – 25 мин.

Групова дейност в класната стая:

Учениците са разделени на групи. Всяка група разполага с везна и предмети с еднакъв

обем, изградени от различни вещества. Учениците сравняват масата на телата.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Илюстрации и макети на тела и вещества. Везна за измерване масата на телата. Тела в твърдо и течно състояние. Дървени и метални предмети с различни маси.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Разпознаване на различните вещества в природата. Изграждане на умения за избор на вещества за изработване на различни изделия. Умения за измерване на масата на телата. Работа в екип. Комуникационни умения.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – измерване, групиране и сравняване по определен признак; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на опитна постановка; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и изображения

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урокът.
Да се измери и сравни с домакинска везна масата на: лъжица, книга, молив, стъклена чаша, пластмосова чаша. Да се определи най-лекият и най-тежкият предмет от тях.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират предметите наоколо, съобразно тяхната маса, кой е по-тежък или по-лек.
Да се обсъдят телата според веществата, от които са изградени, и масата им.
Например: да се сравнят масите на стъклена и пластмасова бутилка с еднаква вместимост.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Да се попълнят пропуснатите думи в текста:

Предметите около нас се наричат ..... . Телата са направени от ..... . Масата на различните тела е ..... . Масата се измерва в ....., ... и ..... . Масата на телата измерваме с ..... .

Задача 2. Кое от твърденията е вярно?

А) Веществата са направени от тела.

Б) Телата имат различна маса.

В) Масата се измерва с термометър.

Изготвили:
Албена Момчева – учител по ЧП
Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ИЗМЕРВАНЕ НА ОБЕМ

Основно съдържание на урока за ученика:

Телата се различават по своя обем. Свойството на телата да заемат определено място в пространството се нарича обем. Колкото по-голямо място заема едно тяло в пространството, казваме, че то има по-голям обем. Обемът се измерва в **литри (L)** или в **милилитри (mL)**. Литърът и милилитърът се наричат мерни единици за обем. Един литър е равен на хиляда милилитра.

1L = 1000 mL

Обемът на телата се измерва с помощта на мензура. Мензурата е прозрачен съд с вертикална скала. По скалата се определя обемът на течността. Числото върху най-горната черта на скалата показва най-големия обем, който можем да измерим с тази мензура.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Пред всеки ученик се поставя мензура и е необходимо да се определи най-големият обем, който може да се измери с нея. Налива се вода в мензурата и се определя нейният обем. Поставя се допълнително вода и отново се измерва целият обем. Накрая се изчислява количеството на добавената вода в мензурата.

Времево разпределение:

1 учебен час. Представяне на новите знания – 10 мин., упражнения и експерименти – 35 мин.

Групова дейност в класната стая:

Класът се разделя на групи. Всяка група разполага с мерителен цилиндър и тяло с неправилна форма (камък, дървено кубче). В цилиндъра се налива вода с точно определен обем, след това се поставя тялото и се отчита новият обем на течността. Изчислява се обемът на тялото, като от крайния обем на водата се изважда обемът на течността без твърдото тяло.

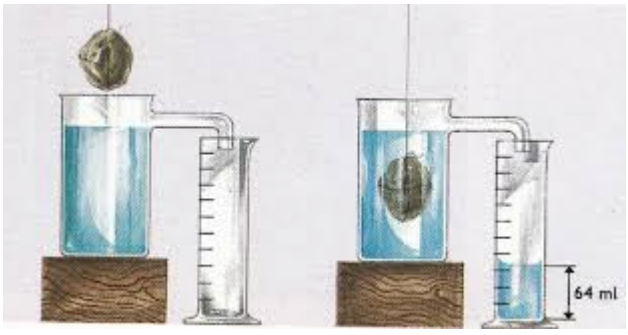

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=7yTy00UH6NA – форма и обем на телата и веществата; измерване на обем

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за измерване на обем на течност с мерителен съд. Какви мерителни съдове има в дома си. Да се определи вместимостта на различни съдове – чаши за чай, чаши за вода, купички с различни размери. Развиване на умения за самостоятелно извършване на опити, за отчитане на резултати.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – групиране и сравняване, действия с естествени числа; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на опитна постановка; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се измери с мерителен съд, колко вода съдържат:

Домакински съдове	Обем (mL)
1 чаена чаша	
1 водна чаша	
10 супени лъжици	

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират понятията: мензура, вместимост, скала.

Да се коментира вместимостта на съдовете: най-малък обем, най-голям обем.

Да се коментират и обсъдят направени изчисления за превръщане от една в друга на мерни единици (1L=1000mL ; 1000mL = 1L)

2L= 2. 1000 = 2000mL

3000mL=3000: 1000=3L

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Попълнете пропуснатото:

1 L= ..... mL 1000mL= ……. L

2 L= …….. mL 2000mL= …….. L

5 L= …….. mL 3000mL= …….. L

Задача 2. Напишете пропуснатите думи:

Свойството на телата да заемат определено място в пространството се нарича ..... . Мерни единици за обем са ..... и ..... . Един литър е равен на 1000 ..... . Обемът се измерва с мерителен ..... . По скалата на мерителния съд се определя ..... на течността.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ГРАДИВНИ ЧАСТИЦИ НА ВЕЩЕСТВАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Веществата са изградени от много малки, невидими за нас частици, наречени градивни частици. Познаваме два основни вида градивни частици – **атоми** и **молекули**. Молекулите могат да съществуват самостоятелно, а атомите не могат.

Молекулите са изградени от свързани помежду си еднакви или различни атоми. Атомите са много по-малки от молекулите.

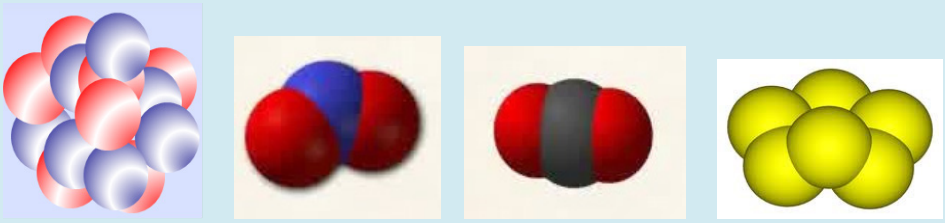

видове молекули

Молекулата на кислорода е изградена от два свързани атома кислород.

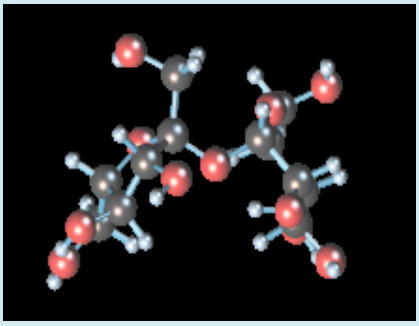

Най-малките частици, от които е изградена захарта, са молекулите на захарта. Всички молекули на захарта са еднакви, но се различават от молекулите на водата.

Молекула на водата. Изградена е от три атома – два водородни и един кислороден.

Защо водата от чешмата тече, а желязото не може – зависи от подреждането на градивните частици. Вече знаем, че веществата са в твърдо, течно и газообразно агрегатно състояние.

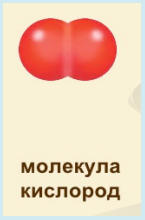

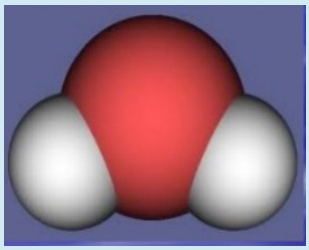

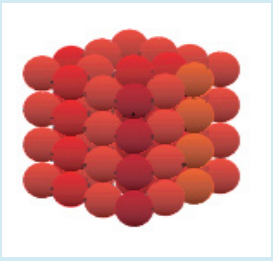

В твърдите вещества градивните частици са много близо една до друга и са подредени правилно. Те имат постоянна форма и не могат да текат.

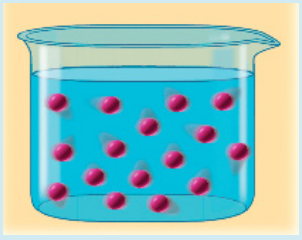

В течностите молекулите не са подредени правилно и между тях има малко разстояние. Нямат постоянна форма и могат да текат.

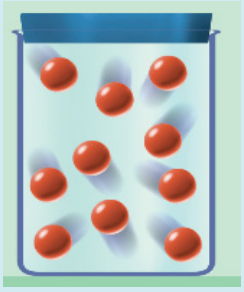

При газовете между градивните частици има големи разстояния. Те се движат непрекъснато, като се удрят една в друга. Нямат постоянна форма, текат и изпълват целия съд, в който са поставени. Газовете могат да се свиват. Когато стиснем с ръце надут балон, той се свива. Разстоянията между частиците намаляват.

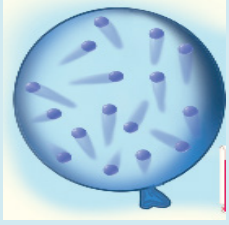

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Индивидуални задачи:

Моделиране на атоми и молекули от пластилин

Изрязване на модели на градивни частици от цветна хартия и тяхната апликация

Създаване на пространствени модели на вещества в твърдо, течно и газообразно състояние от цветен пластилин и клечки за зъби.

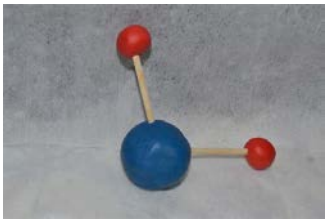

Разгледайте рисунките. Заградете моделите на атоми с червен молив, а моделите на молекули – със зелен.

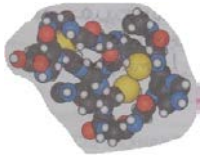

Времево разпределение:

1 учебен час. Представяне на новите знания – 10 мин., създаване на модели – 35 мин.

Групова дейност в класната стая:

Класът се разделя на две групи. Едната група изброява познати от практиката вещества: вода, захар, готварска сол, кислород, въглероден диоксид, спирт, метали, диамант, графит. Учениците от другата група определят градивните частици, от които те са изградени. След това ролите се сменят.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%B0%D1%85%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B0 – анимация на молекула на захароза;

модели на атоми, молекули, градивни частици на прости и сложни вещества

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Познаване на агрегатното състояние на използвани в практиката вещества. Определяне на съдовете, в които са поставени.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – моделиране с пластилин, изрязване; *Изобразително изкуство* – изобразяване, разглеждане, оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Веществата са изградени от градивни ..... . Познаваме два основни вида градивни частици – ..... и ..... . Атомите са по- ... . от молекулите. Молекулата на водата е изградена от три атома – два атома ..... и един атом ..... . Твърдите вещества имат .. .. форма. Течностите и газовете ..... постоянна форма.

Да се заградят само думите, които означават вещества: вода, къща, кислород, водород, книга, мотор, захар, сяра, цвете.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се намерят и разгледат в интернет модели на атоми и молекули други вещества.

Да се сравнят размерите на различни атоми и молекули.

Да се направят рисунки на молекули на изучени вещества.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кои са градивните частици на веществата?

Какви са размерите на градивните частици?

Колко атома кислород има молекулата на кислорода?

Задача: Да се опише как са разположени градивните частици в твърдите, течните и газообразните вещества.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ДВИЖЕНИЕ НА ГРАДИВНИТЕ ЧАСТИЦИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Защо насекомите лесно намират цъфтящите растения, от които събират нектар? Молекулите на веществата непрекъснато се движат. Молекулите на газообразните вещества се движат в една посока, докато не срещнат друга молекула. Тогава те се удрят и сменят посоката си на движение. Така те се разпространяват навсякъде.

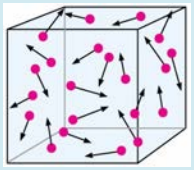

По подобен начин се разпространяват молекулите на ароматните вещества на цветята.

Градивните частици на твърдите вещества могат само да трептят на местата си. Те са разположени много близо една до друга и сякаш са свързани една с друга с невидими пружинки.

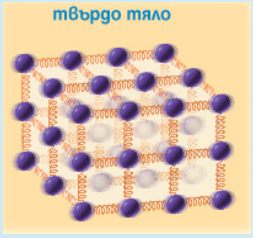

Молекулите на течностите също трептят, но могат със скок да променят местата си. Затова те могат да текат.

Речник на новите понятия:

Дифузия – преминаване на молекулите на едно вещество между молекулите на друго вещество.

Ако капнем малко мастило в чаша с вода, след време ще видим, че цялата вода се е оцветила. Молекулите на мастилото са преминали между молекулите на водата.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Индивидуална задача:

Да се направи рисунка, която показва движението на молекулите на дима във въздуха.

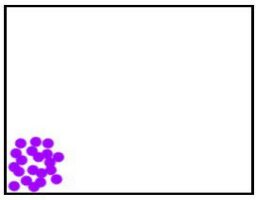

Времево разпределение:

1 учебен час. Представяне на новите знания – 20мин., упражнения и експерименти – 25 мин.

Групова дейност в класната стая:

Класът се разделя на две групи. Едната група посочва примери за това – кога дифузията е полезна за човека, а другата група – кога е вредна.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=WzR8l29y2Z8 – дифузия

https://static.tildacdn.com/tild3931-3766-4036-b337-333937663430/smeshivanie-molekul-.gif – дифузия на газове

https://www.youtube.com/watch?v=WprrGrF_8UA – движение на градивните частици на веществата

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

В практиката дифузия се наблюдава при разтварянето на захар в чай или кафе. Ако сложим парче захар в чаша вряла вода, след известно време тя ще изчезне без следа. Когато се постави боя за сладкиши в чаша с вода, след известно време водата се оцветява. Защо въздухът в големите градове е силно замърсен?

Изграждане на умения за наблюдение, правене на изводи.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, усъвършенстване на устната и писмена реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно – следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – опитна постановка; *Изобразително изкуство* – рисуване, разглеждане на обекти.

Работа у дома и участие на семейството:

Задача 1. Попълни таблицата:

Видове вещества	**Разположение на градивните частици** (подредени; не са подредени)	**Връзките между градивните частици** (здрави, слаби, много слаби)
Твърди вещества		
Течни вещества		
Газообразни вещества		

Задача 2. Довърши изречението: Преминаване на молекулите на едно вещество между молекулите на друго вещество наричаме ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се направят рисунки на взаимно проникване на две различни вещества поради движение на техните градивни частици.

Да се направи сравнение на бързината на протичане на дифузията при газообразните и при течните вещества.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Задраскай грешното**:**

Молекулите на газообразните вещества *се разпространяват / не се разпространяват* навсякъде. Градивните частици на твърдите вещвства са разположени *не много близо / много близо.* При дифузия молекулите на едно вещество *преминават / не преминават* между молекулите на друго вещество.

Задача 2. Да се потърси информация за дифузия между твърди тела.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ТЕМПЕРАТУРА. ИЗМЕРВАНЕ НА ТЕМПЕРАТУРАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Температурата показва колко топло или студено е едно тяло. Когато нагреем един съд с вода на котлона, водата е топла. Когато този съд поставим в хладилника, водата е студена.

При нагряване градивните частици на веществата започват да се движат по-бързо. Когато се охладят, движението се забавя.

Температурата, при която се топи ледът, е нула градуса Целзий и се бележи с 0^0C. Телата, които имат температура по-висока от 0^0C, казваме, че имат положителна температура. Температура, която е по-ниска от 0^0C, казваме, че е отрицателна.

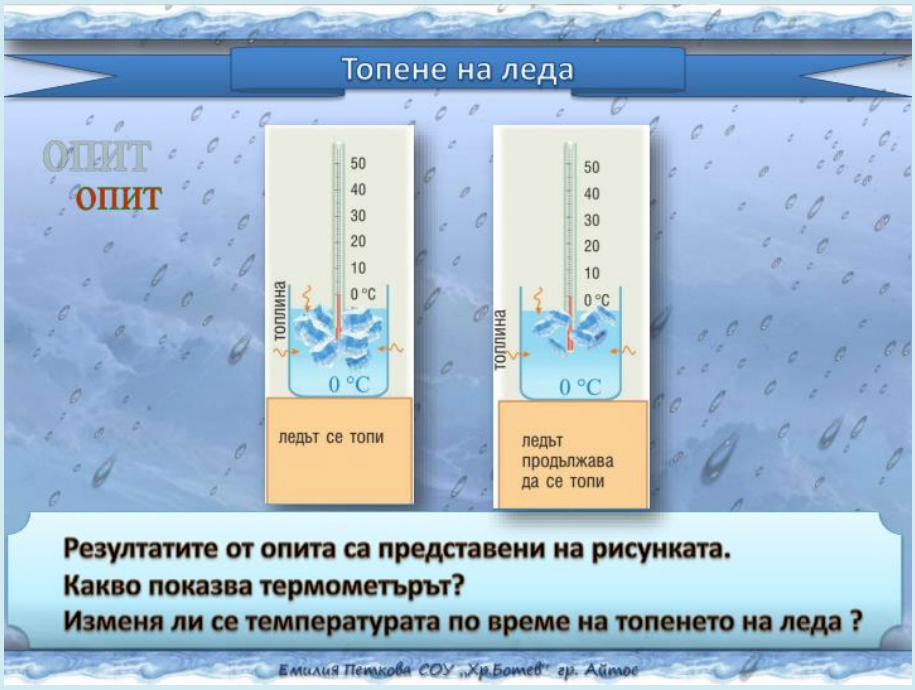

Температурата се измерва с помощта на уред, наречен термометър.

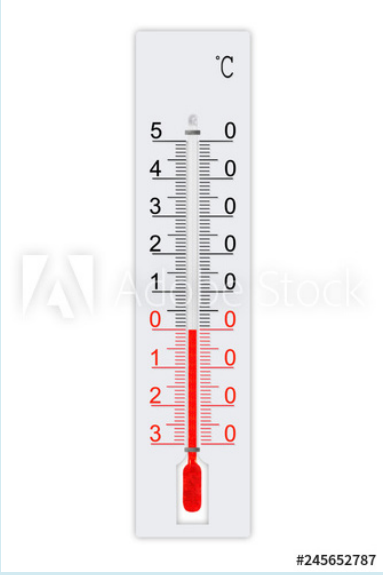

Най-често срещаните термометри имат скала и резервоарче с оцветена течност. При нагряване на течността тя се разширява и се издига по тънка стъклена тръбичка.

Как правилно се измерва температурата с термометър?

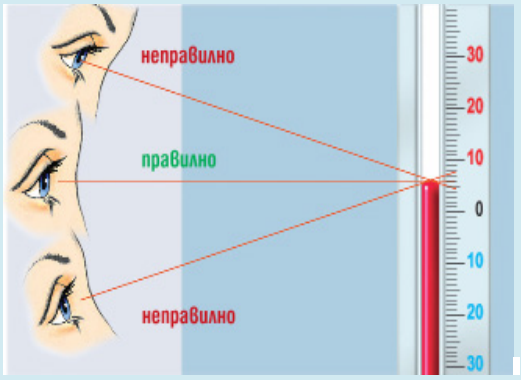

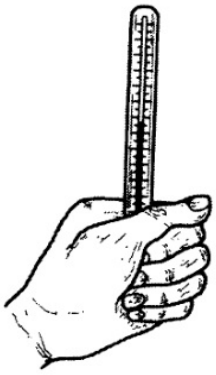

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача

1. Хванете термометъра с ръка, както е показано на фигурата. Подръжте го няколко секунди. Наблюдавайте покачването на течността в тръбичката. Отчетете температурата. Разтъркайте дланите си за няколко секунди и отново измерете температурата. Какво наблюдавате?

2. Измерете температурата на въздуха в класната стая. Поставете термометъра на място, огряно от слънчевите лъчи или от отоплителен уред, и след това на място, което е далеч от тях.

3. Направете схема на стаен термометър.

Времево разпределение:

1 учебен час. Представяне на новите знания – 10 мин., упражнения и експерименти – 35 мин.

Групова дейност в класната стая:

Работа по двойки. Единият от учениците диктува определена температура, а другият правилно я записва. След числената стойност задължително трябва да се изписва единицата за температура, градус Целзий.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://artfiz.ru/?p=2213 – зависимост на скоростта на движение на градивните частици от температурата

https://www.slideserve.com/vian/5074470 – водата при различните температури;

медицински термометър, термометър за измерване на въздуха в стаята, на температурата навън; лабораторен термометър.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за работа с измервателни уреди за измерване на температурата на въздуха, на водата и на човешкото тяло.

Определяне на положителни и отрицателни температури.

Познаване на нормалната телесна температура – 36,6°C .
Работа в екип и обсъждане на резултатите.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – развитие на устната и писмената реч, работа с текст; *Математика* – групиране и сравняване, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на опитна постановка; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и изображения.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урокът.
Да се измери на температурата на въздуха на открито – сутринта, на обяд и вечерта. Да се сравнят и коментират.

Температурата сутринта	Температурата на обяд	Температурата вечерта

Да се измери температурата на човешко тяло с медицински термометър. Да се коментира.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се начертае скалата на термометър и да се отбележат градусите: 0°C, -10°C, +10°C.
Да се коментира промяната на температурата при нагряване и при охлаждане на водата и твърдите тела.
Да се коментират и дискутират понятията – топло и студено тяло; високи и ниски температури през сезоните, съответно положителни и отрицателни температури.

Самостоятелна и домашна работа:
Задача 1. Да се измери температурата в различните стаи и помещения у дома и да отговори на въпроса – къде е най-топло?
Задача 2. Да се попълни текстът:
Температурата показва колко е ……..... или …… едно тяло. Температурата се измерва с …….. . Ледът се топи при …… градуса Целзий.

Изготвили:
Албена Момчева – учител по ЧП
Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ТЕМПЕРАТУРНО РАЗШИРЯВАНЕ И СВИВАНЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Когато оставим много надута топка на силна слънчева светлина, тя може да се спука. Въздухът в нея се разширява и топката ще се спука.

Когато се загрее спиртът в термометъра, той се разширява и се изкачва по тръбичката. Когато се охлади, спиртът се свива и слиза в резервоарчето.

През лятото жиците на далекопроводите са по-увиснали надолу, отколкото през зимата. Причината е, че при по-висока температура жиците се удължават.

При нагряване атомите и молекулите започват да се движат по-бързо и между тях има повече разстояние. Ето защо телата се разширяват. При нагряване най-много се разширяват газовете, по-малко се разширяват течностите и най-малко твърдите тела. При охлаждане градивните частици се движат по-бавно и разстоянията между тях намаляват. Телата се свиват.

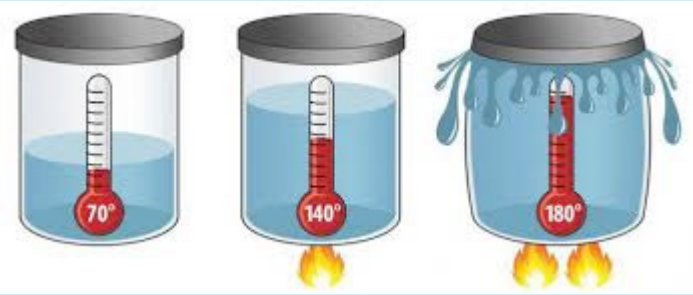

Водата е течност, която при нагряване вместо да се разширява, се свива, при температура от 0^0C до 4^0C.

Речник на новите понятия:

Температурно разширяване – увеличаване на размерите на телата при нагряване.

Температурно свиване – намаляване на размерите на телата при охлаждане.

Аномалия на водата – от 0^0C до 4^0C водата не се разширява, а се свива. При 4^0C тя е най-тежка.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Учениците правят рисунки на частиците, от които са съставени твърди, течни и газообразни вещества, като илюстрират как се променя разстоянието между тях при нагряване и охлаждане. Рисуват схематично воден басейн и показват как се променя температурата в него през зимата, в дълбочина. Къде се намират водните организми? Участват в дискусиите.

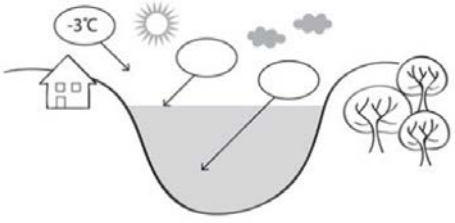

Времево разпределение:

1 учебен час. Представяне на новите знания – 15 мин., рисунки и илюстрации – 35 мин.

Групова дейност в класната стая:

Учениците наблюдават изображения и опити за разширяване и свиване на телата и дискутират върху тях. Дават примери от практиката. Обясняват как действа термометърът. Кое позволява на водните организми да оцеляват през зимата във водата.

Проект на тема: Коя е причината за появата на вятъра?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

метално топче с метален пръстен; снимки, макети, модели, илюстриращи процесите разширяване и свиване

https://www.youtube.com/watch?v=DHkuftV_REg

https://www.youtube.com/watch?v=v67fhyFWDtk

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Когато пълним бутилки с течност, винаги трябва да оставяме малко празно място.

Не трябва да се налива много горещ чай в обикновена стъклена чаша. Не трябва да поставяме бутилка, пълна до горе с вода, при ниска температура във фризер. Не трябва да се яде много гореща и много студена храна. Как да развием затегнатата капачка на буркан.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмена реч; *Математика* – сравняване, откриване на причинно- следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на опитна постановка; *Изобразително изкуство* – рисуване, оцветяване, разглеждане на обекти и изображения.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се задраскат грешните думи:

При нагряване атомите и молекулите на телата започват да се движат по- *бавно/ бързо,* затова телата се *разширяват/ свиват*. При нагряване най-много се разширяват *твърдите тела/ газовете*, по-малко се разширяват течностите и най-малко *газовете/ твърдите тела.* При охлаждане градивните частици се движат по-бавно и разстоянията между тях *се увеличават/ намаляват*. Телата при охлаждане се *разширяват / свиват.* Водата замръзва при 0^0C/ 1^0C. Водата е най-тежка при 0^0C / 4^0C.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира топлинното разширение и свиване на телата и да се посочат примери.

Да се разкаже за аномалията на водата.

Да се нанесат посочените градуси в картината: - 4^0C, 0^0C, 1^0C, 2^0C, 3^0C, 4^0C .

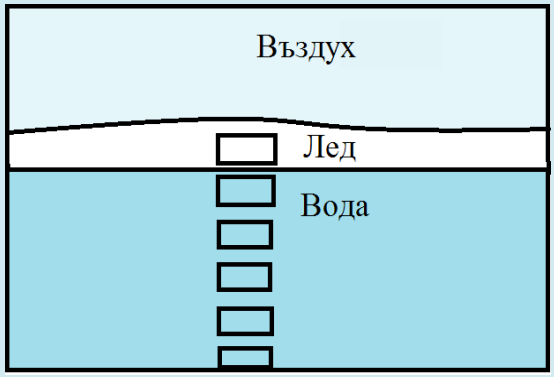

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

При какви условия се разширяват телата?

При какви условия телата могат да се свиват?

Кои вещества се разширяват при нагряване най-много?

Как се движат градивните частици при нагряване?

Какво наричаме „аномалия на водата“?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ТОПЛИНА И ТОПЛООБМЕН

Основно съдържание на урока за ученика:

Когато поставим ръката си близо до радиатор или печка, усещаме, че тя се затопля. Тогава казваме, че получаваме топлина (топлинна енергия). Когато се движим (ходим, тичаме), се затопляме. В нашето тяло се получава топлина. В печката дървата и въглищата горят и се отделя топлина и светлина.

топлина и светлина от Слънцето

светлина от електрическата кришка

топлина от огъня

храна

въглища

За да живеят, човекът и животните се нуждаят от храна. Тя е необходима, за да се затопля тялото им, за да могат да се движат. При горенето на дървата и въглищата се отделя топлина, с която се топлим през зимата.

Когато потопим метална лъжичка в чаша с горещ чай, тя се затопля. Горещият чай предава топлина на лъжичката и се охлажда. Ако искаме да охладим горещо мляко, поставено в стъклена чаша, трябва да поставим чашата в по-голям съд със студена вода. Тогава млякото отдава топлина на водата и се охлажда.

За да сготвим храната, е необходимо да поставим съда върху горещия котлон. Топлината от котлона се предава на храната.

Речник на новите понятия:

Топлина – енергия, която тялото получава при загряване или отдава на друго тяло при охлаждане.

Топлообмен – когато едно по-горещо тяло предава топлина на друго, по-студено тяло.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

В две чаши има съответно топла и студена вода. Поставя се ръката последователно в чашата с топла и след това в чашата със студена вода. Правят се изводи. Какво става с топлината на ръката в двете чаши?

С медицински термометър се мери температурата на тялото. Правят се няколко минути интензивни движения и отново се мери температурата. Записват се данните. Правят се изводи. Как правилно трябва да се постави термометърът?

Времево разпределение:
1 учебен час. Представяне на новите знания – 15 мин., извършване на експерименти – 35 мин.

Групова дейност в класната стая:
Теми за дискусия: 1.За да се измери точно температурата на вода с лабораторен термометър, трябва ли той да се допира до стените на съда. Можем ли да го извадим от водата, за да отчетем показанията?

2. Можем ли с кожата си да определим точно температурата на въздуха?

3. Защо е важно да бъдат добре уплътнени прозорците и вратите на домовете през зимата?

Работа по проект. Да се потърси информация за енергийната стойност на различните храни.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=B-qp9YR2BFU
– топлина и топлообмен
https://ucha.se/watch/2883/Temperatura-i-energiya/urok/5823
– температура и енергия

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за правилно измерване на температура с медицински термометър. Отчитане на показанията.

Оценява значението на храната за живите организми. Разграничава различните видове храни, в зависимост от количеството на запасената енергия в тях.

Определя ролята на топлите тела като такива, които отдават топлина, а на студените като приемащи топлина.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – развитие на устната и писмена реч; *Математика* – групиране и сравняване, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на опитна постановка; *Изобразително изкуство* – разглеждане на изображения и обекти.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урокът.
Попълнете пропуснатите думи:

При горенето на дървата и въглищата се отделя ..... Когато потопим метална лъжичка в чаша с горещ чай, тя се ..... Горещият чай предава ..... на лъжичката и се охлажда. Топлината от котлона се ..... на храната. Топлината е ....., която тялото получава при загряване или отдава на друго тяло при охлаждане. Топлообмен е, когато едно по-горещо тяло .... топлина на друго, по-студено тяло.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се направи дискусия върху въпросите:

- Кога едно тяло получава и кога отдава топлина?
- От какво зависи топлината?

Да се направи схема на топлообмена при загряване на съд с вода на котлон.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Да се дадат примери за топлообмен.

Задача 2. Различните вещества провеждат различно топлина, да се направи сравнение между метална, пластмасова, дървена и порцеланова лъжица, потопени в топла вода.

Задача 3. Да се потърси информация за храни, които дават повече енергия на човека.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ТОПЛОПРОВОДНОСТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Когато поставим чайник с метална дръжка на котлона и загряваме водата в него, след известно време ще установим, че не можем да хванем металната дръжка, защото е много гореща. Чайникът е приел топлина от котлона и тя се пренася до дръжката.

Когато нагряваме метална пръчка на пламъка на свещ, топлината се пренася до другия край на пръчката. Усещаме топлината.

Ако нагряваме дървена или пластмасова пръчка, тя няма да се затопли.

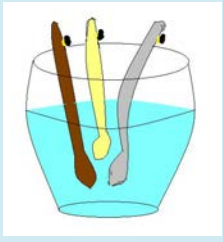

В чаша с гореща вода поставяме различни лъжички – метална, дървена и пластмасова. На всяка лъжичка с масло е закрепено бобено зърно. От дръжката на коя лъжичка ще падне най-напред зърното? Най-напред ще падне бобеното зърно от металната лъжичка, след това от дървената и накрая – от пластмасовата.

Металите се наричат **проводници**, а дървото и пластмасата – **изолатори**.

Защо през зимата носим вълнени или памучни дрехи?

В тях има въздух, който задържа топлината от тялото и затова те ни топлят. Въздухът е **изолатор**.

Тухлите и дървото също са изолатори, затова от тях се строят къщи и блокове. Те задържат топлината в домовете ни.

Речник на новите понятия:

Топлопроводност – пренасяне на топлина от по-топлия към по-студения край на едно тяло.

Проводници – вещества, по които се пренася топлина.

Изолатори – вещества, по които не се пренася топлина.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по двойки. Единият ученик записва в тетрадката изделия от домакинството, които са изработени от метал, а другият – изделия от дърво. Заедно обсъждат, какво е тяхното приложение.

Учениците записват кратък текст на тема: Защо котката се е излегнала върху топлия радиатор?

Времево разпределение:

1 учебен час. Представяне на новите знания – 15 мин., изпълнение на поставените задачи – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Класът се разделя на две групи. Едната група дискутира върху темата: какво е значението на снега за семената в почвата и на дрехите – за хората?

Втората група обсъжда какви обувки е добре да се носят през зимата – тесни или широки?

Тема за проект: Защо в студените географски области къщите се правят от дърво?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=eEC77IC0I1E – топлопроводност

http://www.lyuboznaiko.com/index.php/2011/01/%D1%82%D0%BE%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за оценяване опасността от изгаряне – използване на съдове с пластмасови дръжки. Хващане на горещи предмети със суха кърпа.

Прозорците се изработват от двойни стъкла, между които има въздух. Това запазва топлината в стаята.

Носенето на по-широки обувки през зимата запазва краката топли, защото в тях се задържа повече въздух.

Защо в термоса водата се запазва студена, а чаят – горещ.

Носенето на вълнени дрехи през зимата ни предпазва от измръзване.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч, *Математика* – групиране и сравняване, *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве, *Технологии и предприемачество* – изработване на опитна постановка, *Изобразително изкуство* – изобразяване, разглеждане на природни обекти.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Задраскай грешното:

Когато нагряваме метална пръчка на пламъка на свещ, топлината *се пренася/ не се пренася* до другия край на пръчката. Металите се наричат *проводници/ изолатори.* Дървените предмети, който не провеждат топлината, са *изолатори/ проводници.*

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се направи сравнение, колко са затоплени, след като са били поставени на топло, различни предмети (метална линия, гума, молив, флумастер и др.).

Да се направи сранение между пренасянето на топлина чрез топлопроводност и чрез конвекция.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Да се попълнят пропуснатите думи:

Твърдите тела се затоплят, като се пренася топлина от части с по-висока температура към части с по- ..... . Всички метали са добри ..... . Дървото и пластмасата провеждат топлината ..... . Те се наричат ....

Задача 2. Да се отговори на въпросите:

Защо снегът предпазва растенията от измръзване?

Защо козината на животните през зимата се увеличава?

Защо дръжките на метални съдове често се правят от пластмаса?

Задача 3. Да се изброят добри и лоши проводници на топлина, които имаме у дома.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

КОНВЕКЦИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Как се затопля въздухът в стаята през зимата?

Радиаторът, с който се топли стаята, е поставен близо до земята. Когато той се затопли, въздухът, който е близо до него, също се затопля. Топлият въздух е по-лек и се издига нагоре към тавана. Топлият въздух пренася топлината нагоре. Там той става по-студен. Студеният въздух е по-тежък и слиза надолу. Отново достига до радиатора, затопля се и се издига нагоре. Когато се охлади, слиза надолу. Това се повтаря непрекъснато и така движещият се въздух пренася топлината в стаята.

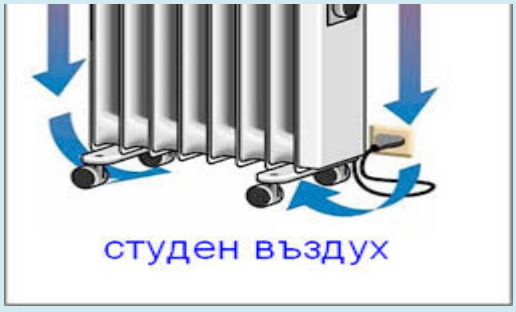

Как се затопля водата в чаша на котлона?

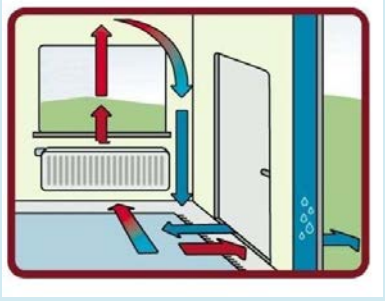

Най-напред се затопля водата на дъното на чашата. Топлата вода е по-лека и се издига нагоре, като пренася топлина. Когато достигне горната повърхност, е станала студена. Студената вода е по-тежка и слиза надолу, към дъното на чашата. Там отново се затопля, става по лека и се издига нагоре. Движещата се вода пренася топлината.

Как се затопля въздухът в природата?

Слънцето затопля Земята. Земята затопля въздуха над нея.

Речник на новите понятия:

Конвекция – пренасяне на топлина от движещи се слоеве в газове и течности

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Учениците изработват детска въртележка и я поставят над горещ радиатор. Описват какво наблюдават.

Времево разпределение:

1 учебен час. Представяне на новите знания – 15 мин., извършване на експеримент – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Теми за дискусия:

Защо когато поставим ръка над запалена свещ, чувстваме топлина? – пламъкът на свещта затопля въздуха и се извършва конвекция

Защо през зимата, когато сме на открито, трябва да носим шапка? – главата ни загрява въздуха, който е в досег с нея и започва конвекция.

Защо радиаторите на парното отопление трябва да се поставят под прозорците в стаята, а не над тях? – топлият въздух трябва да се издига нагоре и да затопля студения въздух, който влиза през прозорците.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=xZCxVvllMoA – конвекция

https://obrazovanieto.info/edu/pluginfile.php/258/mod_resource/content/1/%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D0%BA%D1%86%D0%B8%D1%8F%202.pdf

https://ucha.se/watch/2921/Konvektsiya/urok/5827

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Къде трябва да се постави отоплителен уред в стаята?

Как трябва да се поставят съдовете за готвене на печката?

Как най-бързо да се затопля въздухът в стаята?

Изграждат се умения за наблюдение на явления, свързани с течности и газове. Описват наблюдаваните явления.

Как да се обличаме подходящо през зимата.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – развитие на устната и писмена реч, работа с текст; *Математика* – групиране и сравняване по определени признаци; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на опитна постановка; *Изобразително изкуство* – рисуване, разглеждане на изображения и обекти, оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се поставят стрелките (сини за студен въздух и червени за топъл въздух), по посока на движение на въздуха:

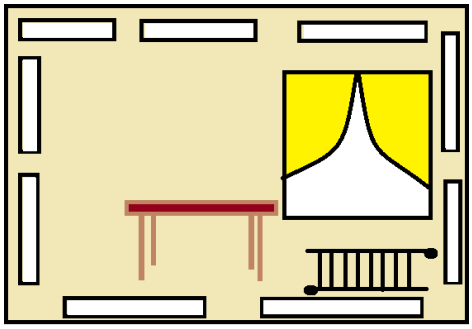

Да се наблюдава и коментира конвекция у дома

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Сравняване и коментиране конвекцията в газовете и течностите.

Да се направи рисунка на морски бряг и да се разкаже за движението на въздуха през деня и нощта.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Задраскай грешното:

Топлият въздух е по-*тежък/ лек* и се издига нагоре. Там той става по-*топъл/ студен*. *Студеният/топлият* въздух е по-тежък и слиза надолу. Отново достига до радиатора, *охлажда се /затопля се* и се издига нагоре. Пренасяне на *топлина/ светлина* от движещи се слоеве в течности и газове се нарича конвекция.

Задача 2. Да се посочат още примери за конвекция.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ТОПЕНЕ И ВТВЪРДЯВАНЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Когато вземем кубче лед в ръцете си и го задържим за няколко минути, то се превръща в течна вода. Кубчето лед е твърдо тяло, а водата е течност. Казваме, че ледът се **топи**. За да се стопи ледът, той приема топлина от нашето тяло.

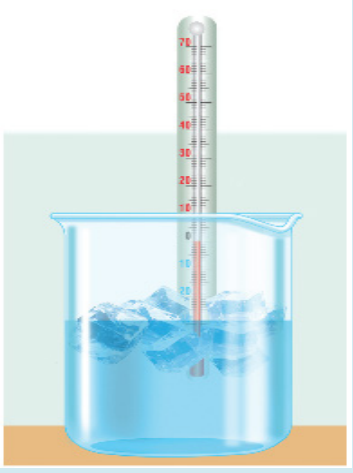

При нагряване ледът се **топи** и се превръща в течност. Ледът приема топлина.
Топи се при 0^0C.

Когато се нагрява, желязото също се **топи**. От твърдо се превръща в течно вещество. Температурата, при която се топи желязото, е много висока. Когато се охлади, течното желязо се **втвърдява.**

През зимата, когато стане студено, водата в локвите замръзва, превръща се в лед. От течност се получава твърдо вещество. Тогава казваме, че тя се **втвърдява**. Това става също при 0^0C.
При втвърдяване водата предава топлина на въздуха. Ледът е по-лек от водата и остава над нея.

Речник на новите понятия:

Топене – при нагряване веществата от твърди стават течни
Втвърдяване – при охлаждане веществата от течни стават твърди

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

На учениците се дава кубче лед, което да задържат в ръцете си. Описват състоянието на леда и водата (твърдо, течно). Описват състоянието на ръката си. Тя се е охладила.

В чаша с лед и вода се поставя лабораторен термометър и се отчита температурата. След като ледът се стопи, отново се прави измерване.

Времево разпределение:

1 учебен час. Представяне на новите знания – 15 мин., извършване на експеримент – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Теми за дискусии: 1. Защо се напукват и разрушават скалите в природата? Кое явление е причина за това?

2. Къде в практиката се използват процесите топене и втвърдяване?

3. Защо през зимата заледените пътища и тротоарите се посипват със сол?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=asJS9qE2dB4 – топене и втвърдяване

https://ucha.se/watch/2922/Topene-i-vtvardyavane/urok/5828

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Поставени при ниска температура в камерата на хладилника, течните вещества се втвърдяват (замръзват). Защо не трябва да поставяме пълни до горе с вода стъклени бутилки във фризера?

През лятото водата в природата е течна, през зимата е втвърдена (лед и сняг).

Когато правим торта с шоколад, трябва да разтопим шоколада. Тогава ние го загряваме. Не трябва да се държат пластмасови бутилки и други съдове близо до работещи печки и радиатори.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – развитие на устната и писмената реч, работа с текст; *Математика* – групиране и сравняване, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на опитна постановка; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и изображения.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

За да се топи едно вещество, нужно е то да бъде ..... . При нагряване ледът се ..... и се превръща в течност. Ледът се топи при ..... градуса Целзий. Втвърдяването настъпва, когато веществото преминава от течно в ..... състояние. Топенето и втвърдяването настъпват при една и съща ....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се намерят и разгледат в интернет данни за температурата на топене на някои вещества и да се коментират.

Да се сравнят температурите на топене на: вода, желязо, спирт. Да се коментира и дискутира въпросът: Защо при стайна температура водата и спиртът са течности, а желязото е твърдо вещество?

Вода 0^0C

Желязо 1535^0C

Спирт -115^0C

Самостоятелна и домашна работа:

Да се сложат ледени кубчета в чаша с вода и да се отговори на въпросите:

(*Да се измери температурата на водата, преди да се сложи ледът и след това.)*

Защо кубчетата не са на дъното?

Какво се получава след разтопяването?

Как се е променила температурата на водата без лед, след като ледените кубчета се разтопят?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ИЗПАРЕНИЕ И ВТЕЧНЯВАНЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Защо се образуват облаците?

Защо вали дъжд или сняг?

Ако поставим съд с вода на котлона, след известно време над водата се получава пàра. Пàрата е вода в газообразно състояние. Процесът се нарича **изпарение**.

Водата в реките, язовирите, моретата също се изпарява. Пàрата се издига високо, защото е много лека.

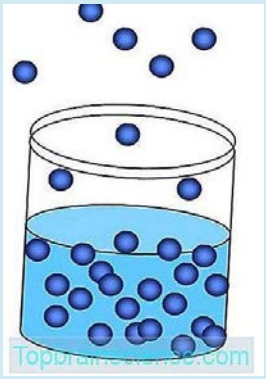

Когато водата се нагрява, малките частички в нея (молекулите) започват да се движат много бързо и излитат нагоре. Образува се водна пàра.
Когато водната пара се докосне до студения прозорец, тя се превръща в капчици вода. Процесът се нарича **втечняване (кондензация).**

Водните пари се превръщат в капчици вода, когато се охладят.

Водата, която се е изпарила от реките, моретата и океаните, се издига високо. Там е студено и парата се превръща в капчици вода. Тези капчици се събират и образуват облаците. При по-ниски температури на въздуха вали сняг, а при по-високи вали дъжд.

Опит: Поднасяме плочка студено стъкло към водна пара, излизаща от нагрята вода. Тя се покрива с капчици вода.

Речник на новите понятия:

Изпарение – от течни веществата се превръщат в газообразни.

Втечняване (кондензация) – от газообразни веществата се превръщат в течни.

Пàра – е газът, който се образува при изпарение на дадена течност

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. На учениците се предоставят малки огледала, предварително охладени. Те издишат пара през устата и тя се втечнява върху студеното стъкло.

В две малки чашки се налива малко количество вода. Едната се поставя на отоплителен уред, а другата на масата. След известно време се отчита резултатът. В коя чашка водата се е изпарила повече?

На филтърна хартия накапваме по 1-2 капки вода и олио. Коя от двете капки ще се изпари по-бързо?

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 10 мин., извършване на експерименти – 35 мин.

Групова дейност в класната стая:

Теми за дискусии: 1. Защо в капака на чайниците има малка дупка?

2. Защо, ако поставим топъл хляб в найлонова торбичка, тя се овлажнява?

3. Защо, когато е студено навън, прозорците на стаята се изпотяват?

Учениците изготвят проекти по посочените теми.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=lFKHhoxXp4o – изпарение, кипене и кондензация

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Учениците разбират

защо мокрите дрехи, когато ги прострем на открито в слънчев ден, съхнат бързо;

защо през лятото след дъжд мокрият асфалт изсъхва по-бързо, отколкото през пролетта;

защо чрез изпарение се получава готварската сол от морска вода;

защо, когато излезем от водата, на плажа ни става студено.

Необходимо е добре да затваряме съдовете, в които има течности, защото те се изпаряват. Опасно е да стоим дълго време с мокри дрехи, защото при изпарението им тялото ни се охлажда и можем да се разболеем.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, откриване на причинно- следствени връзки; *География и икономика* – характеризиране особеностите на водата; *Технологии и предприемачество* – изготвяне на проекти; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

При нагряване водата се превръща в ..... . Процесът се нарича .... Пàрата се издига над течността, защото е ..... .

Когато водната пàра се охлади, тя се превръща отново във ..... .

Процесът се нарича ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира процесът изпарение.

Да се коментира и дискутира процесът втечняване.

Да се коментира и дискутира образуването на водните пàри.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Защо духаме чая, когато искаме да изстине?

Защо след дъжд въздухът се охлажда?

Задача: Как се нарича водата в нейните три състояния? Посочете процесите, през които водата преминава от едно състояние в друго.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ВЕЩЕСТВА – СВОЙСТВА И УПОТРЕБА

Основно съдържание на урока за ученика:

Телата са изградени от вещества. В природата има голям брой вещества. Те си приличат или се различават по своите свойства.

В къщи използваме различни вещества – сол, червен пипер, захар, хартия, желязо, дърво, пластмаса, кожа.

Солта и захарта са малки кристалчета, бели на цвят. Но солта е солена, а захарта е сладка.

сол

захар

мляко

Млякото също е бяло на цвят, но е течно вещество.

Хартията и желязото са твърди вещества. Желязото се привлича от магнит, а хартията не.

хартия

желязо

Веществата се различават по цвят, мирис, вкус, разтворимост, температура на топене и кипене, магнитни свойства. Те са течни, твърди и газообразни.

Различните вещества се използват от човека по различен начин. Това зависи от техните свойства. Желязото е здраво и провежда топлина. От него се изработват радиатори.

Графитът е твърдо вещество с черен цвят. Оставя следа върху хартията. Използва се в моливите.

Газообразни вещества са кислород и въглероден диоксид. Запалена свещ гори в присъствието на кислород, защото кислородът има свойството да поддържа горенето.

Когато поставим свещта в затворен съд, след известно време тя изгасва. В съда се образува въглероден диоксид, Той не гори и не поддържа горенето. Това негово свойство се използва при гасене на пожари.

Свойствата цвят, форма, прозрачност, блясък , твърдост ги определяме чрез наблюдение. Мирис установяваме чрез обоняние. Свойството на веществата да провеждат топлина определяме чрез опит.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група.

Пред учениците се поставят различни вещества (сол, захар, вода, дърво, метал, пластмаса, графит). Те изследват техните свойства. Записват ги в тетрадка.

От изброените вещества кои ще се привличат от магнит? – дървена пръчица, желязно топче, пластмасова лъжичка, пирон, хартиена лодка, стъклена чаша, вълнен конец.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., извършване на наблюдения и решаване на задачи – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Класът се разделя на три групи. За всяка група, чрез жребий, се определя едно вещество. Участниците в групата обсъждат и представят тела, които са направени от това вещество. Победител е тази група, която изброи повече тела.

На различните групи се предоставят в часовникови стъкла или в реактивни стъкла различни вещества – йодна тинктура, въглен, сяра, графит, алуминиево фолио, медна тел, цинк, варовик. Учениците описват свойствата на веществата, които се установяват само чрез наблюдение.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=sgvy6tu8SXY – свойства на веществата и телата

https://www.youtube.com/watch?v=TIxdiuBOemg – физични свойства на веществата

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Различава основни видове вещества, използвани във всекидневието, по техните свойства. Разбира значението на свойствата на веществата за тяхното практическо приложение.

Ученикът се ориентира в различни практически ситуации. Стимулиране на възможности за водене на разговор.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – опитна постановка; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Телата са изградени от …… . Те си приличат или се различават по своите …… . Солта и захарта са малки кристалчета, бели на …… . Но солта е ……, а захарта е …… . Веществата са течни, твърди и ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Задача 1. Да се попълни таблицата**:**

Вещества	**Свойства, установени чрез наблюдение (**състояние, цвят, прозрачност)	**Свойства, установени чрез опит** (вкус, твърдост, разтворимост във вода)
сол		
графит		
вода		

Задача 2. Да се дискутират различни вещества, техните свойства и начина им на употреба. Да се обърне внимание и на безопасността при работа с различни вещества.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

От какво са изградени телата около вас?

Какви са състоянията на веществата?

Какви свойства на веществата познавате?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ЧИСТИ ВЕЩЕСТВА И СМЕСИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Вече знаем, че веществата са изградени от много малки, невидими за нас частички – отделни атоми или молекули.

Когато едно вещество съдържа само собствените си частички, то е чисто вещество. В чистата вода има само молекули на водата. В чистата захар има само молекули на захарта.

Когато във водата поставим сол, се получава солена вода – смес от вода и сол.

Смесите съдържат две или повече вещества.

Малките частички на водата и солта са смесени помежду си.

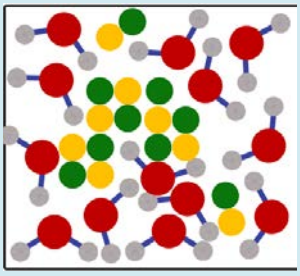

Молекули на водата

Лекарствата, храните, въздухът, почвата, скалите също са смеси.

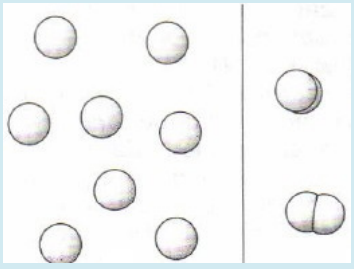

Почвата съдържа вода, пясък, глина

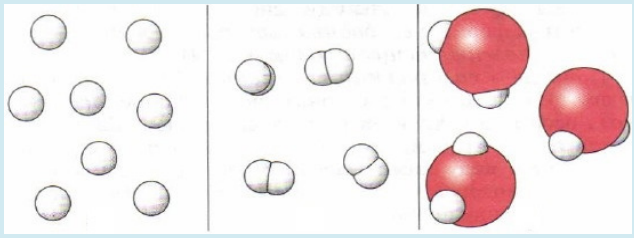

Чисто вещество *Смес*

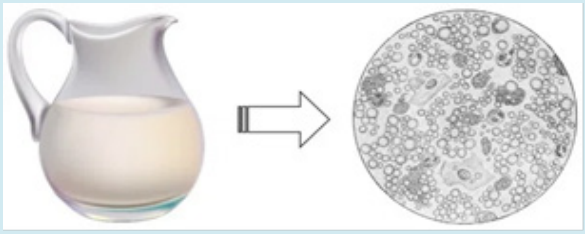

Млякото е смес от вода, хранителни

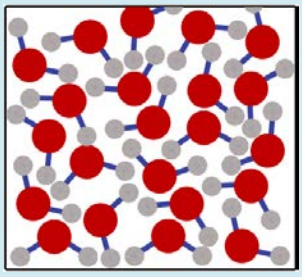

Морската вода е смес от вода, сол

Скалите са смеси от различни вещества

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Индивидуална задача. Рисуват модели на градивни частици на чисти вещества и смеси. Изрязват от цветна хартия кръгчета с различни размери. В тетрадката залепят моделите, като изобразяват: две различни вещества, смес от тези две вещества.

Времево разпределение:
1 учебен час. Усвояване на новите знания – 10 мин., извършване на експерименти – 35 мин.

Групова дейност в класната стая:
Проект на тема: 1. Проучете състава на често използвани в домакинството храни и посочете техния състав – сладолед, крем карамел, орехова торта, пилешка супа.
2. Потърсете информация за създадени от човека чисти вещества и смеси, които намират широко приложение в нашите домове или в практиката.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://ucha.se/watch/7233/svoystva-na-veshtestvata-/urok/5841 – свойства на веществата
https://ucha.se/watch/3068/Vidove-smesi/urok/5842 – вещества и смеси
https://www.youtube.com/watch?v=4jZX5-YZ8RM – смеси, видове смеси
https://ucha.se/watch/8557/nay-razprostranenite-smesi-v-prirodata-voda-i-vazduh-pregovor-i-obobshtenie-chast-1/urok/17417 – вещества и техните свойства

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Способност да разбират и отговарят да елементарни въпроси, свързани със заобикалящата ги среда. Групиране на предмети по общи признаци. Различава някои често използвани във всекидневието вещества по техни свойства. Кои вещества са чисти. Кои вещества могат да съдържат вредни за здравето примеси.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изрязване, апликация; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урокът.
Да се попълни текстът:
Чистите вещества съдържат само ..... градивни частици. В чистата захар има само молекули на ..... . Смесите съдържат..... или ..... вещества.
Напишете примери за смеси в ежедневието и посочете веществата, от които са съставени

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират чистите вещества и смеси.
Да се дадат примери за употребата на чистите вещества и смесите в живота на хората.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

От какви частици се състоят чистите вещества?

От какви частици се състоят смесите?

По какво се различават и по какво си приличат чистите вещества и смесите?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ЕДНОРОДНИ И НЕЕДНОРОДНИ СМЕСИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Смесите се разделят на два вида – еднородни и нееднородни. Ако внимателно се вгледаме в морската вода или във въздуха, няма да видим частичките, които се съдържат в тях. Такива смеси се наричат **еднородни.**

Когато смесим сол и червен пипер, внимателно ги разбъркаме, ние лесно ще забележим отделните частички на двете вещества. Тези смеси се наричат **нееднородни.** Нееднородни смеси са почвата, скалите, мътната вода, замърсеният въздух.

Смесите могат да бъдат твърди, течни и газообразни.

минерал

бензин

минерална вода

мъгла

смес от въздух и малки капчици вода

газообразна смес

малки твърди частички, смесени с въздух

Речник на новите понятия:

Еднородни смеси – съставните части на сместа не могат да се видят.

Неоднородни смеси – съставните части на сместа могат да се видят.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Изработват модели на градивни частици от пластилин и създават елементарни макети на чисти вещества и смеси. Обясняват това, което са направили.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 10 мин., създаване на модели – 35 мин.

Групова дейност в класната стая:

Класът се разделя на три групи. Отделните групи изброяват смеси в твърдо, течно и газообразно агрегатно състояние.

Проект на тема: От какви вещества са изработени монетите?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://ucha.se/watch/3077/Ednorodni-i-neednorodni-smesi/urok/5844 – еднородни и неднородни смеси
https://ucha.se/watch/8557/nay-razprostranenite-smesi-v-prirodata-voda-i-vazduh-pregovor-i-obobshtenie-chast-1/urok/17417 – вещества и техните свойства

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Сътрудничество в учебна ситуация. Разпознава и използва правилно често срещаните в домакинството вещества. Стимулиране на говорната активност.
Разграничава чист от замърсен въздух, чиста от замърсена вода. Разбира значението и важността на опазването на природата.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика*-оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – моделиране с пластилин; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници*; Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урокът.
Да се задраска грешното в текста:
Различните частици в еднородните смеси *се виждат/ не се виждат*. Мътната вода е *еднородна/ нееднородна* смес. Мъглата е смес от въздух и *вода/ пясък*.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират еднородните и нееднородните смеси.
Да се отбележат с + еднородните смеси:
плодов сок
захарен сироп
морска вода
таратор
солен разтвор

Самостоятелна и домашна работа:
Задача 1. Попълнете текста:
Смесите се разделят на два вида – …… и …… .
Морската вода е ..... смес. Нееднородни смеси са ....., ... и други.
Задача 2. Изберете верния отговор:
Каква е сместа, която се състои от вода и пясък?

а) еднородна
б) нееднородна

Изготвили:
Албена Момчева – учител по ЧП
Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

РАЗДЕЛЯНЕ НА ЕДНОРОДНИ СМЕСИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Кои са методите (начините) за разделяне на еднородни смеси?

Изпарение – смес от вода и сол може да се раздели чрез изпарение на водата. Солта няма това свойство. Тя остава в съда.

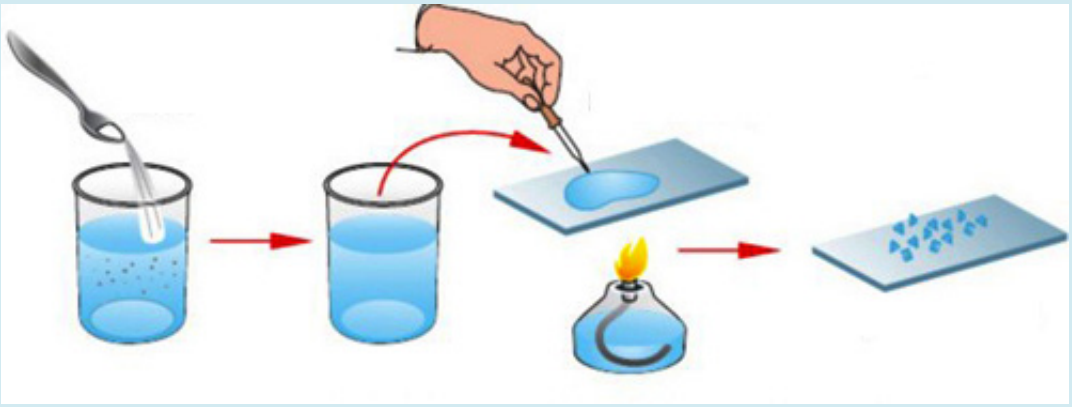

Кристализация – наливаме вода в чашка и поставяме готварска сол, разбъркваме добре. Поставяме няколко капки от разтвора върху стъклена плочка и нагряваме на спиртна лампа. Водата ще се изпари, а върху плочката ще се образуват малки кристалчета сол.

Кристализация може да се наблюдава, ако направим разтвор от 3 чашки захар и 1 чашка вода. Нагряваме сместа, и разбъркваме добре, докато се разтвори захарта. Получава се бистър разтвор. Потапяме в разтвора кламер, завързан за конец. Оставяме чашката за известно време. След това ще забележим, че по кламера и конеца са се образували захарни кристали.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Пред учениците се поставят часовникови стъкла, чашки и различни материали – вода, готварска сол, захар. Трябва да направят еднородна смес, след което да разделят веществата от сместа.

Учениците приготвят в две чашки еднородна смес от захар и вода. В едната чашка захарният разтвор трябва да бъде по-сладък.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Теми за дискусии:

1. Как се получава готварската сол, която използваме в ежедневието?

2. Смес съдържа вода, сол и пясък. Трябва да се отделят солта и пясъкът, водата не е нужна. Използвайте два метода. В каква последователност ще ги приложите? Кое вещество с кой от методите ще отделите от сместа?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/3093/Drugi-metodi-za-razdelyane-na-smesi/urok/5848 – други методи за разделяне на смеси

https://bg.sodiummedia.com/3940735-pure-substances-and-mixtures-methods-for-the-separation-of-mixtures

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Различават и назовават елементарни химични реакции – разтваряне, изпарение, кристализация. Познават и прилагат различни методи за разделяне на смеси. Използват думи по теми от ежедневната битова и учебна дейност. Ориентират се в различни практически ситуации. Наблюдение и разбиране на видяното.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно – следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – опитна постановка; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Довършете изреченията:

Течните еднородни смеси най-често са съставени от разтворено твърдо вещество и ..... .

Разделяне на еднородни смеси може да се направи чрез изпарение и ..... .

Смес от вода и сол може да се раздели чрез изпарение на ..... .

Захарта от захарен разтвор може да се отдели от водата чрез метода ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се дискутират и коментират методите за разделяне на еднородни смеси – изпарение и кристализация.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Кой е методът за разделяне на захарните кристали от водата в захарен разтвор?

а) филтруване

б) кристализация

в) отливане

Задача 2. Отговорете на въпросите:

Кои методи знаеш за разделяне на еднородни смеси?

Кой метод може да се използва за получаване на готварска сол от морската вода?

Задача 3. Да се направи солен разтвор в малка чаша и да се остави на открито известно време. Да се отчете резултатът.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

РАЗДЕЛЯНЕ НА НЕЕДНОРОДНИ СМЕСИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Много често ни се налага да разделяме смеси или да отстраняваме нежелани вещества. За да разделим различните смеси, трябва да използваме различни начини (методи).

Когато отделяме по-ситен пясък от едрите камъни, използваме сито. Методът се нарича пресяване. Чрез ситото се отделят по-едрите частички от по-дребните.

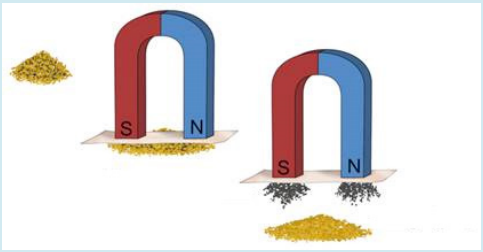

Разделяне с магнит. Сяра и железни стружки могат да се разделят, защото желязото има магнитни свойства, а сярата няма.

Утаяване и преливане. В чаша с вода сме поставили пясък и дървени стърготини. За да разделим веществата, изчакваме малко, докато се утаи пясъкът. Той е по-тежък и пада на дъното на съда. След това преливаме в друг съд водата с дървените стърготини.

Филтруване. В съд сме смесили вода и глина. За разделяне на двете вещества се използва филтърна хартия. Тя има много малки дупчици, през които може да премине водата, но глината не може. Водата изтича през филтърната хартия, а глината остава върху нея.

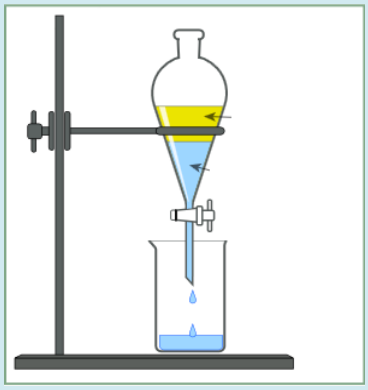

Разделяне с делителна фуния. Когато смесим вода и олио, водата е по-тежка и слиза надолу. Олиото е по-леко и изплува отгоре. Изчакваме двете течности да се разделят, след което отваряме кранчето на делителната фуния. Водата изтича в друг съд. Затваряме кранчето.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. На учениците се предоставят сита, магнити, с помощта на които разделят познати вещества – сол и ориз, брашно и ориз, пясък, железни стружки и сяра, дървени стърготини.

В чаша с вода поставят метални стружки и дървени стърготини. Разделят ги с помощта на утаяване, преливане и филтруване.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Теми за дискусии: 1.За какво служи филтърът на прахосмукачката? Какви други уреди в домакинството използват филтри?

2. Как се пречиства замърсен въздух, който се отделя от комините на топлоелектрическите централи?

3. Може ли чрез делителна фуния да се отдели захар от захарен разтвор?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/3090/Razdelyane-na-neednorodni-smesi/urok/5846 – разделяне на неоднородни смеси

https://www.youtube.com/watch?v=BD8ISKJZ-k8 – методи за разделяне на смеси

https://bg.sodiummedia.com/3940735-pure-substances-and-mixtures-methods-for-the-separation-of-mixtures

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разпознават често използваните вещества в домакинството. Познават техните свойства и начините за тяхното приложение. Създават речников фонд – активен и пасивен. Използват думи от ежедневната битова и учебна дейност. Работа в екип.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – изработване на опитна постановка; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и изображения.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Довършете изреченията:

Чрез пресяване със сито се отделят по-едрите частички от по-..... . Железните стружки могат да се разделят от смес със сяра чрез ..... .

За отделянето на пясъка от смес на вода, дървени стърготини и пясък се използват методите ..... и ..... .

За разделяне на смес от две течности може да се използва ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се дискутират и коментират неоднородните смеси и тяхното разделяне.

Да се обсъди приложението им в живота на хората.

Да се намерят други неоднородни смеси, които се разделят с тези методи.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Задраскай грешното:

С пресяване можем да разделяме смеси от *течности/ твърди вещества*. Върху филтърната хартия остава *водата/ глината*. Железни стружки могат да се отделят с *магнит/ дървена пръчка*. Желязото *има/ няма* магнитни свойства. Олиото е по- *тежко/ леко* и изплува отгоре. Изчаква се двете течности да се *разделят/ разтворят*, след това с делителна фуния се отделя водата.

Задача 2. Каква е сместа, която се състои от вода, сол и пясък?

а) еднородна смес
б) нееднородна смес

Изготвили:
Албена Момчева – учител по ЧП
Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВЕЩЕСТВАТА И СМЕСИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Хората използват вещества и смеси, които се срещат в природата или са направени от тях. Такива са храните, лекарствата, въглищата, нефтът, стоманата, стъклото, пластмасата.

Някои **храни** ги вземаме направо от природата – яйца. мляко, месо, картофи, ориз, краставици, домати, круши, ябълки. Други храни се получават след преработка на природните вещества – хляб, кашкавал, колбаси, чипсове, сладкиши.

Лекарствата се получават от вещества или смеси, получени от природата. Веществата трябва да имат точно определени свойства, за да могат лекарствата да лекуват различните болести.

От **нефта** се правят много важни за хората вещества и продукти – бензин, пластмаса, лекарства, бои. Нефтът замърсява природната среда, ако попадне в нея.

Стъклото е вещество, направено от човека. Не се среща в природата. От него се правят прозорци, домакински съдове, маси, буркани, очила.

Пластмасата е вещество, направено от човека. От него се изработват много продукти, полезни за човека – найлон, чаши, бутилки, лъжички. Пластмасата обаче е и много вредна. Когато я изхвърляме в природата, тя я замърсява.

Металите се използват за изработване на много продукти.

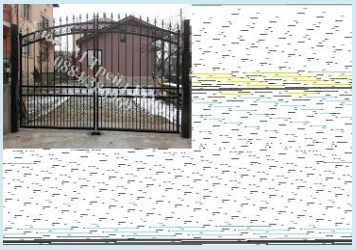

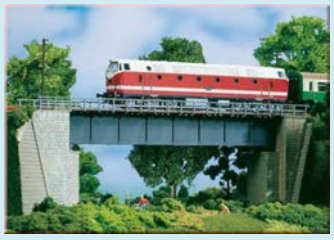

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. На учениците се предоставят снимки, рисунки на хранителни продукти, суровини за тях. Необходимо е те да посочат кои от тях можем да консумираме директно и кои подлежат на преработка.

Тема за дискусия: Какво можем да направим, когато сме на разходка в гората и видим разхвърляни пластмасови шишета, хартия, опаковки от храни?

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Класът се разделя на три групи. На всяка група се предоставя по един материал (по жребий) – стъкло, пластмаса, метали, дървесина, текстил. Като използват различни източници на информация, изработват презентации, табла, постери за суровините, от които са

получени и продуктите, които се изработват от тях.

Тема за дискусия: Какво значение има материалът хартия за дома и практиката на човека? Коя е суровината за неговото получаване?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Търсене в уикипедия.
https://www.greenpeace.org/bulgaria/istorii/1034/plastmasa-istoriya-voyna-zamursyavane-jivot/ – Всяко парче пластмаса, създадено някога, все още съществува.
https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2019/05/21/council-adopts-ban-on-single-use-plastics/ – ЕС се бори със замърсяването на морската среда с пластмасови отпадъци.
https://www.youtube.com/watch?v=VgfaW6HjMj4 – практическо значение на веществата и сместе

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Познаване на най-често използваните материали и продуктите, направени от тях. Вземане на правилни решения за използване на полезните и предпазване от вредните вещества и смеси. Различава някои често използвани във всекидневието вещества по техни свойства. Разбира значението и важността на опазването на природата.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на постери; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници, изработване на презентации; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урокът.
Да се попълни текстът:
Хората използват вещества и смеси, които се срещат в ..... или са направени от тях. Храни от природата са ....., ..., ... и други. Хлябът, сладкишите, сиренето са храни, получени след ..... .
Стъклото и пластмасата са вещества, направени от ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се посочат продукти, които се произвеждат от: нефт, мляко, яйца, пластмаса, желязо.
Да се коментира и дискутира значението на веществата и смесите за човека.

Самостоятелна и домашна работа: да се намери още информация за веществата, направени от човека.

Изготвили: Албена Момчева – учител по ЧП
Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

СЪСТАВ И СВОЙСТВА НА ВЪЗДУХА

Основно съдържание на урока за ученика:

Въздухът е много важен за живота на всички живи организми. Той е еднородна смес от газообразни вещества.

Във въздуха има азот, кислород, въглероден диоксид и водни пари.

Въздух има навсякъде. Празната чаша съдържа въздух. Цялата стая е изпълнена с въздух.

Ако потопим вертикално празна чаша във вода, тя няма да се напълни, защото в нея има въздух. Ако наклоним леко чашата, ще видим, че излизат балончета. Това е въздухът, който е бил в чашата. След това чашата ще се напълни с вода.

Чистият въздух е прозрачен, безцветен и няма мирис. Той лесно се свива, затова футболната топка, гумите на автомобилите и велосипедите, балоните се надуват с въздух.

Въздухът се разтваря малко във вода.

Горенето на дърва, въглища, бензин води до замърсяване на въздуха. Димът, който се отделя от комините, е много вреден за здравето.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача. Учениците рисуват Земята и означават въздушната обвивка около нея. Надуват балон. Защо балонът се надува? Какво става с въздуха в него? Описват какво трябва да правят и какво не трябва, за да бъде въздухът в стаята чист.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Теми за дискусии: 1. Проучете на кои места на Земята въздухът е най-чист? На кои е най-замърсен?

2. Проучете и представете пред класа – кои са най-големите замърсители на въздуха във вашият град. Какви устройства се използват за пречистването на въздуха?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://www.myshared.ru/slide/810542/ – свойства на въздуха

https://www.slideshare.net/emeto/ss-15741086 – замърсяване и опазване на въздуха

https://www.slideshare.net/DenkaIvanova/prezentaciq-uchenici – замърсители на водата и въздуха

https://slideplayer.bg/slide/17115376/ – замърсяване на въздуха

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Познава основните свойства на въздуха. Назовава съставните части на въздуха. Разбира значението и важността на опазване чистотата на въздуха, за неговото здраве и здравето на неговите близки. Разбира и отговаря на елементарни въпроси, свързани със заобикалящата го среда.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Въздухът е еднородна смес от ..... вещества. Във въздуха има ....., ..., ... и ..... .

Чистият въздух е ....., ... и няма ..... .

Въздухът се ..... във вода. Горенето на дърва, въглища, бензин води до .... на въздуха.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират съставът и свойствата на въздуха.

Да се обсъдят здравните и екологични проблеми, които създават замърсителите на въздуха.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Задраскай грешното:

Въздухът е *нееднородна/ еднородна* смес. Той е смес от *твърди/ газообразни* вещества. Чистият въздух е *непрозрачен/ прозрачен*. Той *лесно/ трудно* се свива. Въздухът *не се разтваря/ се разтваря* във вода. Димът, който се отделя от комините, *замърсява/ не замърсява* въздуха.

Задача 2. Да се потърси информация как може да се намали замърсяването на въздуха.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

КИСЛОРОД И ВЪГЛЕРОДЕН ДИОКСИД

Основно съдържание на урока за ученика:

Най-важните за хората газообразни вещества са кислородът и въглеродният диоксид. Чистият кислород е безцветен газ, без мирис и вкус.

Кислородът във въздуха се получава от растенията. Използва се от растенията, животните и хората, за да могат да дишат.

Кислородът, разтворен във водата, е нужен на водните организми, за да дишат.

Той поддържа горенето. Без кислород дървата в печката не могат да горят.

Въглеродният диоксид е много малко във въздуха, но е изключително необходим. Нужен е за храненето на растенията.

Използва се при гасенето на пожари в пожарогасителите.

Отделя се при дишането на живите организми, при горенето на пожари. Когато се натрупа в голямо количество, води до повишаване на температурата на Земята.

Водните пари се образуват при изпарение на водата в моретата, океаните, реките и язовирите. От тях се образуват облаците в небето. После падат на земята под формата на дъжд, сняг или градушка.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Индивидуална задача. Рисуват кои са основните източници на въглероден диоксид в природата. С какви превозни средства е най-разумно да идват на училище, за да запазят въздуха чист.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Теми за дискусии: 1. При кои професии се налага носенето на кислородни маски?

2. Как се газират безалкохолните напитки?

Тема за проект: Каква опасност за рибите и другите водни обитатели крие повишаването на температурата на природните води?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/2029/Kislorod-Svoystva-na-kisloroda/urok/8143 – кислород; свойства на кислорода

https://www.youtube.com/watch?v=Oc9vRgcNtQY– значение на кислорода и въглеродния диоксид

https://www.youtube.com/watch?v=K_1zdubijxg – кислород и въглероден диоксид

https://ucha.se/watch/7535/znachenie-i-upotreba-na-kisloroda-gorene/urok/8143 – кислород; свойства на кислорода

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Познава основните съставни части на въздуха. Оценява значението на кислорода за дишането на живите организми. Назовава основни понятия, свързани с природата. Има представа за ролята на въглеродния диоксид за живота на растенията. Разбира значението на водните пари за валежите на Земята.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане обекти и изображения, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Най-важните за хората газообразни вещества са ..... и .... Чистият кислород е безцветен газ, без ..... и .... Кислородът във въздуха се получава от ..... . Въглеродният диоксид е нужен за храненето на ..... . Голямо количество въглероден диоксид във въздуха води до ..... на температурата на Земята.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се дискутира и коментира значението на кислорода и въглеродния диоксид за живота на Земята.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кой газ във въздуха е важен за дишането на живите организми?

Кой газ приемат от въздуха растенията при хранене?

Може ли да съществува животът на Земята без кислорода?

От какво се образуват облаците в небето?

Задача: Задраскай грешното:

Кислородът и въглеродният диоксид са *газообразни/ течни* вещества. Кислородът се използва от растенията, животните и хората, за да могат *да се движат/ да дишат*. Разтвореният във водата кислород е нужен на *водните/ сухоземните* организми. Въглеродният диоксид е нужен за *дишането/ храненето* на растенията.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

СВОЙСТВА НА ВОДАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Само на нашата планета Земя има вода. Вода има в почвата, облаците, росата, мъглата, в растенията и животните. Среща се в твърдо, течно и газообразно състояние.

Природната вода е солена и сладка. Солената вода се намира в моретата и океаните. Сладката вода е в реките, езерата, почвата, ледниците.

Използваме за пиене само сладка вода. Когато вали дъжд, водата попива в почвата, просмуква се през скалите и в нея се разтварят много вещества с лечебни свойства. Получава се минералната вода.

Чистата вода няма цвят, мирис, вкус. В нея се разтварят много вещества.

Водата е прозрачна. Тя пропуска слънчевите лъчи. Това прави възможен живота на организмите във водата.

Водата замръзва при 0^0C. Кипи при 100^0C.

Водата се затопля бавно и изстива бавно. Затова големите водни басейни имат постоянна температура през лятото и през зимата. Близо до тях времето е меко.

Само водата при охлаждане от 4^0C до 0^0C, вместо да става по-тежка, става по лека. През зимата ледът е по-лек от водата и се намира върху нея. Водата под леда е по-топла и позволява на водните организми да оцелеят.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Пред учениците са поставени стъклени чаши с чиста вода. Трябва да опишат свойствата на водата. Изброяват при какви дейности хората използват вода. Правят рисунка на различни видове валежи.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Теми за дискусии:1. Избройте няколко свойства, по които морската вода се различава от чистата вода.

2. Обяснете защо в чиста вода яйцата потъват, а в солена вода плават?

Класът се разделя на три групи. Всяка група си избира едно от състоянията: вода, лед, водни пари. Изброяват физични свойства на водата. Групите се редуват, докато някоя от тях успее да каже свойство, което още не е посочено.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://prezi.com/ezvmut5wwygd/presentation/ – свойства на водата

https://ucha.se/watch/7394/svoystva-na-vodata-/urok/17409 – свойства на водата

https://www.youtube.com/watch?v=mghs4T6U7iY – свойства на водата; водни разтвори

https://www.youtube.com/watch?v=DKufNmqpM4Q – вода; разпространение, свойства и употреба

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Познава и описва свойствата на чистата вода. Разбира и оценява значението на чистата вода за живота и здравето си. Сътрудничество в учебна ситуация. Назовава основни понятия, свързани с природата. Различава сладка от солена вода. Създаване на речников запас.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на опитна постановка; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и изображения, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Водата се среща в твърдо, течно и ..... състояние. Природната вода е ..... и ..... . Солената вода се намира в ..... и ..... Сладката вода е в реките, езерата, почвата и ..... . За пиене използваме само ..... вода. Чистата вода няма ....., ..., ... Водата замръзва при 0^0C и кипи при ..... . Ледът е по-..... от водата и се намира върху нея. Водата под леда е по-..... и позволява на водните организми да оцелеят през зимата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират свойствата на водата.

Да се обсъдят приложенията на водата в нашия живот.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кои са трите състояния на водата?

Кои са свойствата на водата?

При каква температура водата замръзва?

При каква температура водата кипи?

Каква е разликата и приликата между водата и леда?

Задача: Да се потърси информация – как водата достига до нашия дом?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ЗАМЪРСЯВАНЕ И ОПАЗВАНЕ НА ВОДАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Чистата вода не трябва да съдържа вредни и отровни вещества. В природата чиста вода е дъждовната вода, както и снегът.

Водата на Земята непрекъснато се движи. Слънцето нагрява водата от повърхността на моретата, океаните, езерата. Тя се изпарява и се превръща във водни пари. Водните пари се издигат нагоре. Там е студено, те се охлаждат и се превръщат в капчици вода. От тези капчици се образуват облаците. При ниски температури капчиците се превръщат в ледени кристалчета. От облаците падат валежи – дъжд или сняг. Водата от дъжда се събира отново в моретата, океаните или езерата.

Това движение се нарича кръговрат на водата.

Когато водата падне на земята, в нея попадат вредни вещества. Пластмасови и животински отпадъци, нефт, отпадъци от дейността на хората.
Водата е нашето най-голямо богатство. Животът на хората, животните и растенията е невъзможен без нея. Трябва да полагаме усилия, за да я запазим чиста.

Замърсената вода се пречиства в пречиствателни станции, след което се изпуска в реките или моретата.

Речник на новите понятия:
Чиста вода – вода, която не съдържа вредни и отровни вещества
Кръговрат на водата – движението на водата в природата

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа в малка група. Съвместно изготвят проект за движението на водата в природата – рисунки, презентации, постери. Правят рисунка на различни видове валежи. Рисунки, илюстриращи за какво използват водата в къщи.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и създаване на проект – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:
Теми за дискусии:
1.По какво си приличат и по какво се различават дъждовната и питейната вода?
2. Дискутират се различни дейности на хората, за които водата е необходима.
Проект на тема: Каква част от водата на планетата е „сладка“ и каква част –„солена“? От „сладката“ вода – каква част е питейна?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=nCZvV5Fj_ig – кръговрат на водата; валежи
https://ucha.se/watch/2210/Kragovrat-na-vodata-v-prirodata – кръговрат на водата в природата
https://www.youtube.com/watch?v=5Dbgr-7_Bcs – кръговрат на водата

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Разбират значението на опазване чистотата на водата в природата. Оценяват необходимостта от пестене на водата в домакинството. Познават методите за пречистване на водата в домашни условия и в промишлеността.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – оразмеряване, изрязване; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници, изработка на презентации; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.
Работа у дома и участие на семейството: Да се прочете урокът. Да се попълни текстът: Чистата вода не трябва да съдържа вредни и ……. вещества. В природата чиста вода е дъждовната вода и ……... . Водата на Земята непрекъснато се …….. . Това движение се нарича ..... на водата.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Да се направи схема на кръговрата на водата. Да се коментира и дискутира опазването на водата от замърсяване.
Самостоятелна и домашна работа: Отговорете на въпросите: Защо водата в планинските реки е по-чиста? Как се замърсява водата? Как се пречиства водата? Защо е важно да се пести чистата вода? Каква е разликата между морската и питейната вода? Задача: Опишете кръговрата на водата.

Изготвили:
Албена Момчева – учител по ЧП
Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

КЛЕТКА. ВИДОВЕ КЛЕТКИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Живите организми се различават от неживите по това, че се хранят, дишат, отделят непотребни вещества, движат се, размножават се, растат и се развиват.

Само живите организми са изградени от клетки. Клетката е най-малката жива структура, която изгражда организмите. Те могат да бъдат с различна форма и големина. В нея се намират още по-малки структури, наречени **клетъчни органели**.

Всички клетки имат клетъчна мембрана, цитоплазма и наследствено вещество (ядро). Клетъчната мембрана обвива клетката отвън. Тя я защитава от вредни вещества. Вътрешността на клетката е изпълнена с цитоплазма. В цитоплазмата се извършват сложни процеси. В нея се намира наследственото вещество. То съхранява най-важната информация за клетката.

Повечето клетки са толкова малки, че не се виждат с просто око. Можем да ги наблюдаваме само с уред, наречен микроскоп.

С микроскоп наблюдаваме много малки организми.

Клетките биват два вида.

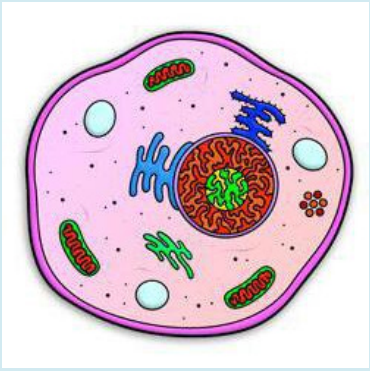

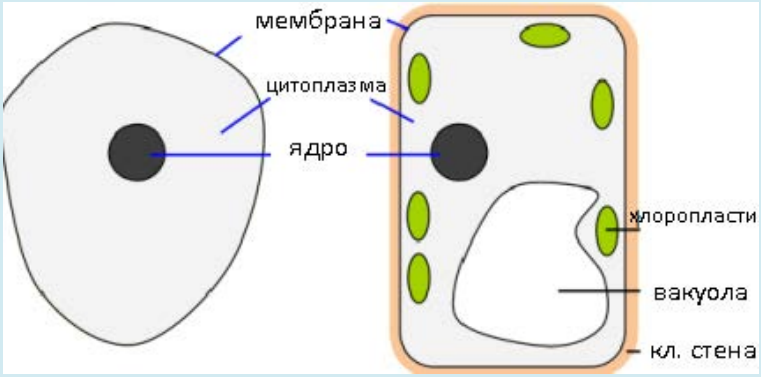

Животинска клетка *Растителна клетка*

Растителната клетка се различава от животинската по това, че в нея има хлоропласти, вакуола и клетъчна стена.

Речник на новите понятия:

Клетка – най-малката жива структура, която изгражда организмите

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача. Рисуват растителна и животинска клетка. Означават основните клетъчни органели. Правят макет на клетки от пластилин. От разноцветен пластилин моделират клетъчните органели. Оформят клетка от различни хранителни продукти.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Теми за дискусии: 1. По какво си приличат всички организми на Земята?

2. Какви са различията между растителната и животинската клетка?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=WwEtkl8YDTo – клетка

https://ucha.se/watch/2723/Zhivotinski-i-rastitelni-kletki/urok/17419 – клетката – основна единица на живота

https://infourok.ru/otkritiy-urok-po-biologii-kletochnoe-stroenie-3432909.html – строеж на клетката

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Придобиват елементарни познания за живите организми. Различават живата от неживата природа. Разграничават на клетъчно ниво растителни и животински организми. Назовават основни понятия, свързани с природата.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – използване знанията за организмите на Земята; *Технологии и предприемачество* – работа с различни материали; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се задраска грешното:

Живите организми са изградени от *градивни частици/ клетки.* Клетъчната мембрана обвива клетката *отвътре/ отвън.* Най-важната информация за клетката се намира в *ядрото/ вакуолата*. Цитоплазмата изпълва клетката *отвътре/ отвън*. Растителната клетка *има/ няма* хлоропласти, вакуола и клетъчна стена. Хлоропластите на цвят са *сини/ зелени.* Клетките наблюдаваме с *микроскоп/ термометър.*

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Задача1. Да се коментира и дискутира структурата на клетката.

Задача2. Да се напишат основните части на клетката:

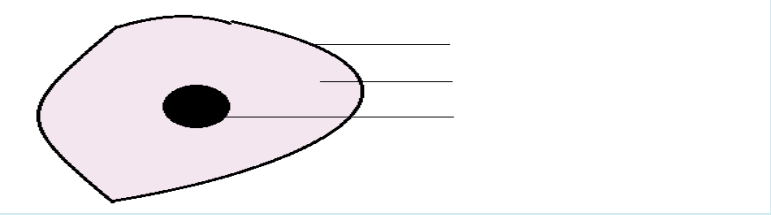

Самостоятелна и домашна работа:

Допишете изреченията:

Живите организми се различават от неживите по това, че се ....., ..., ..., ..., ... , ... и ..... .

Само живите организми са изградени от .....

В нея се намират още по-малки структури, наречени ..... .

Всички клетки имат ....., ... и ....

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ЕДНОКЛЕТЪЧНИ ОРГАНИЗМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Най-простите организми на Земята са изградени само от една клетка. Наричат се едноклетъчни.

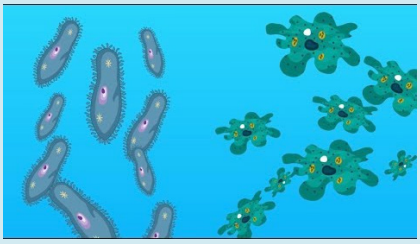

Някои едноклетъчни организми приличат на растенията, други – на животните.

Растителните едноклетъчни сами произвеждат храната си. Имат зелено багрило, с помощта на което улавят слънчевите лъчи.

Животинските едноклетъчни приемат готова храна.

Едноклетъчните растителни организми са водорасли. Те са изключително малки, не се виждат с човешко око. Можем да разберем, че се намират във водата, по зеления ú цвят. Те се движат свободно във водата или са прикрепени към скалите.

Едноклетъчните животински организми се хранят с готова храна.
Такъв организъм е амебата. Прилича на разлята капчица вода. Храни се с малки частички, които достигат до нея във водата.

Някои едноклетъчни организми живеят в тялото на човека, животните и растенията. Едни от тях са полезни. Други предизвикват заболявания. Наричат се бактерии.

Речник на новите понятия:

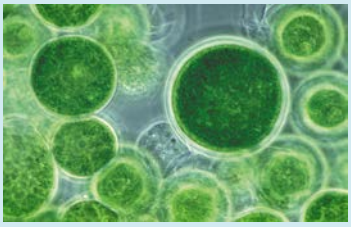

Едноклетъчен организъм – изграден само от една клетка

Бактерии – едноклетъчни организми, които нямат ядро

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Моделират от пластилин или рисуват едноклетъчни организми. Оцветяват със зелен цвят водораслите. Означават частите на клетката.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Теми за проект: 1. Какви приспособления за движение има при едноклетъчните организми?

2. Проучете представители на полезни и вредни бактерии.

3. Какви са основните различия между растителни и животински едноклетъчни организми?

4. Проучете какво приложение в домакинството и хранителната промишленост намират някои видове бактерии и едноклетъчни гъби?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=sNumafmyqfk – едноклетъчни организми

https://ucha.se/watch/2724/Ednokletachni-organizmi/urok/17421 – едноклетъчни организми

https://ucha.se/watch/1526/Kolonialni-ednokletachni-organizmi/urok/3671 – многообразие на царство Протиста

https://dariknews.bg/novini/liubopitno/lyubopitni-fakti-za-bakteriite-1542327 – любопитни факти за бактериите

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Придобиват елементарни представи за едноклетъчните организми. Диференцират предмети от живата природа. Разграничават растителни и животински организми. Оценяват

значението на бактериите за здравето на човека. Познават и спазват основни хигиенни навици.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – моделиране с пластилин; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане, рисуване и оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Най-простите организми на Земята са изградени само от една …….. .

Някои едноклетъчни организми приличат на растенията, други на ……. Храната си произвеждат ……. едноклетъчни, с помощта на зеленото багрило и слънчевите лъчи. Храната си готова приемат …… едноклетъчни организми. Водораслите са едноклетъчни …….. организми. Амебата е едноклетъчен …….. организъм. Едноклетъчни организми, които живеят в тялото на човека, животните и растенията, се наричат ……. Едни от тях са ……. Други предизвикват …….. .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се дискутира и коментира устройството на растителните и животинските едноклетъчни организми.

Да се направи модел на бактерия от цветна хартия.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

От колко клетки са изградени едноклетъчните организми?

Каква е разликата между растителните и животинските едноклетъчни организми?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

МНОГОКЛЕТЪЧНИ ОРГАНИЗМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Многоклетъчните организми са изградени от голям брой клетки, които работят заедно. Дърветата, тревите, насекомите, рибите, птиците, бозайниците, човекът са многоклетъчни организми.

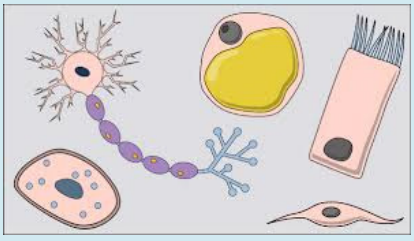

При многоклетъчните организми формата, големината и устройството на клетките са много различни.

Различните клетки изпълняват различни дейности.

Всички клетки, които изпълняват една и съща дейност в организма, образуват един екип. Такива екипи са червените кръвни клетки. Те пренасят хранителните вещества и кислорода до клетките на тялото. Съдържат се в кръвта на човека и животните.

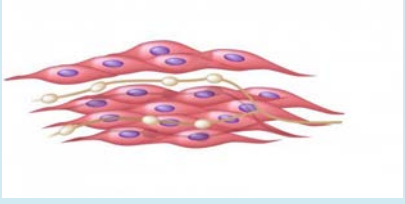

Мускулни клетки. Те движат тялото на животните и хората.

Клетки на корен.

Чрез тях растенията приемат
Чрез тях растенията се хранят.
вода от почвата.

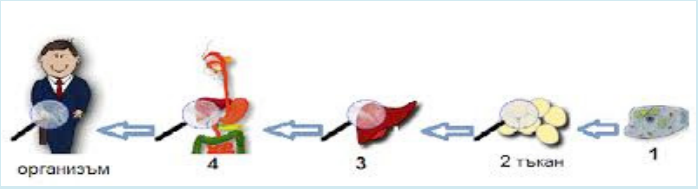

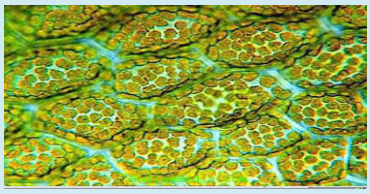

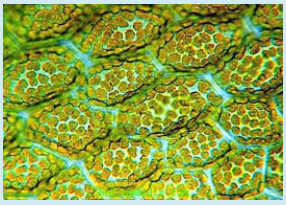

Клетки на лист

В многоклетъчните организми клетките се обединяват в тъкани. Тъканите изграждат органи. При растенията всички органи образуват цялото растение. При животинските организми органите се свързват в системи от органи.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Диференцирана задача. Създават схематична рисунка на групи от клетки. Клетки с различна форма и големина. Моделират с пластилин групи от клетки.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:
Теми за дискусии: 1. Как работят клетките при едноклетъчните и при многоклетъчните организми?
2. Какви са приликите и разликите между основните групи многоклетъчни организми по отношение на устройство на тялото и начин на движение?
Проект на тема: Организация на тялото при растителни и животински организми.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=bVO68Wn0n4U – многоклетъчни организми
https://ucha.se/watch/2748/Mnogokletachni-organizmi/urok/17422 – многоклетъчни организми

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Придобиват елементарна представа за организацията на тялото при многоклетъчните организми. Познават растителни и животински органи. Разпознават различни растителни и животински клетки. Правят разлика между едноклетъчни и многоклетъчни организми.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – използване знания за организмите на Земята; *Технологии и предприемачество* – моделиране с пластилин; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Многоклетъчните организми са изградени от голям брой ..... . Многоклетъчните организми имат .....форма, големина и устройство на клетките. Всички клетки, които изпълняват една и съща дейност в организма, образуват един ..... . Червените кръвни клетки пренасят хранителните вещества и кислорода до клетките на ..... . Клетките, които движат тялото на животните и хората, са ..... . Листата на растенията участват в ..... . През корените си растението приема от почвата ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират многоклетъчните организми;

Да се попълни схемата:

клетки → ..... → ..... → ..... → .....

Да се означат органите на растението:

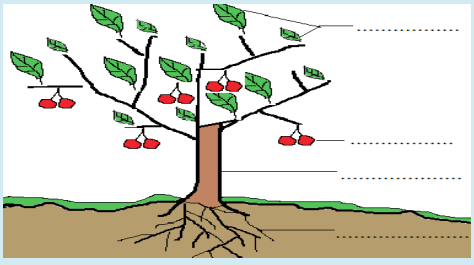

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Каква е разликата между едноклетъчните и многоклетъчните организми?

Кои организми са многоклетъчни?

Каква е организацията на клетките в многоклетъчния организъм?

Кои са органите на растението?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ХРАНЕНЕ ПРИ РАСТЕНИЯТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Храненето е жизнен процес, при който организмите приемат хранителни вещества от околната среда и ги преработват.

Растенията сами изработват храната си, като използват слънчева светлина, вода от почвата и въглероден диоксид от въздуха.

Проводящи тръбички

Растенията са прикрепени и не могат да търсят храна, затова те си я произвеждат сами. Такъв вид хранене се нарича **самостойно хранене**.

Мястото, където произвеждат храната си, са листата. В тях се съдържа вещество със зелен цвят, което поглъща слънчева енергия. На това вещество се дължи зеленият цвят на растенията.

Хранителните вещества от листата по тънки тръбички достигат до стъблото и корена на растението.

Освен хранителни вещества растенията отделят кислород, който преминава във въздуха. Той е необходим за дишането на всички организми.

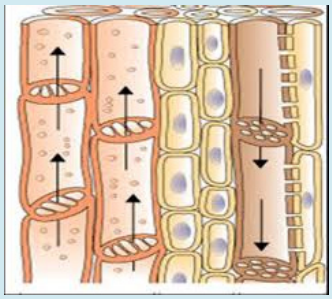

Храната, която се образува в растенията, се натрупва в семената, плодовете и корените, които човекът и животните използват.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача 1. Изработват схематична рисунка на проводящи цеви, с което илюстрират двупосочното движение на веществата.

2. Правят модел на лале (рисунка; от пластилин, картон или друг материал). Посочват корена, стъблото и листата. Посочват значението на тези органи.

3. Изработват макети на проводящи цеви от сламки. Поставят единия им край във вода и наблюдават изкачването на водата.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Теми за дискусии: 1. Можем ли да отглеждаме стайни растения в тъмни помещения?

2. Ако поставим бели нарциси в чашки с различно оцветена вода, какви промени ще наблюдаваме с цветовете? Обяснете, защо?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=-amxY6yh0gw – хранене при растенията

https://ucha.se/watch/1681/Hranene-na-rasteniyata – хранене на растенията и животните

https://ucha.se/watch/2752/Mineralno-hranene-na-rasteniyata/urok/17423 – хранене при растенията

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разбира и оценява значението на растенията за живота на Земята. Наблюдава и илюстри

ра на схема процесите в растенията. Разбира значението и важността на опазването на растенията. Възприема растенията като живи системи.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на растенията за другите организми на планетата; *Технологии и предприемачество* – моделиране с пластилин, изработване на макети; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти, оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Растенията ..... изработват храната си, като използват слънчева светлина, вода от почвата и въглероден диоксид от въздуха. Такъв вид хранене се нарича .... хранене. Мястото, където произвеждат храната си, са .....

В тях се съдържа вещество със ..... цвят, което поглъща слънчева енергия. Хранителните вещества от листата по тънки ..... достигат до стъблото и корена на растението. Те се наричат ..... тръбички. Растенията при храненето си отделят ....., който преминава във въздуха. Храната, която се образува в растенията, се натрупва в ....., ... и ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира храненето при растенията.

Да се направи схема на храненето на растението.

Да се сравни храненето на растенията с храненето на животните.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Как се хранят растенията?

За какво е необходима на растенията слънчева светлина?

Къде се изработват хранителните вещества в растенията?

Къде се натрупват хранителните вещества в различните растения?

Кое вещество се отделя във въздуха при храненето на растенията?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ХРАНЕНЕ ПРИ ЖИВОТНИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Животните извършват движения и си намират хранителни вещества. Те не могат сами да изработват храната си. Приемат я наготово. Хранят се с растения, други животни, гъби или мъртви организми. Този вид хранене се нарича несамостойно хранене. Според източника си на храна животните се делят на растителноядни, месоядни и всеядни.

Приетата храна трябва да се раздроби и преработи. Това се извършва в органите на храносмилателната система.

Храната най-напред попада в устата, преминава в хранопровод, стомах, тънко черво, дебело черво. Непотребните вещества се отделят през ануса.

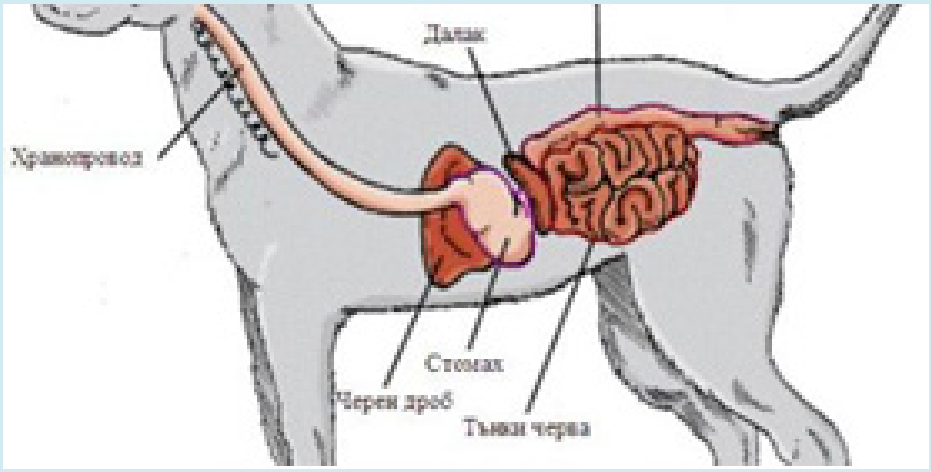

В устата с помощта на зъбите и езика храната се раздробява на малки парченца. Отделя се слюнка, която подпомага смилането. В стомаха и тънкото черво продължава нейното преработване. Образуват се много малки частички, които преминават през стената на тънкото черво и влизат в кръвта. Тя ги пренася до всички клетки на тялото. Така клетките се хранят.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

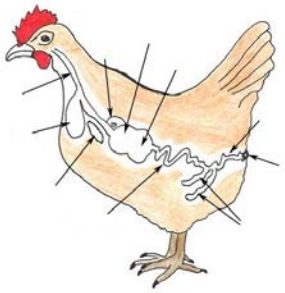

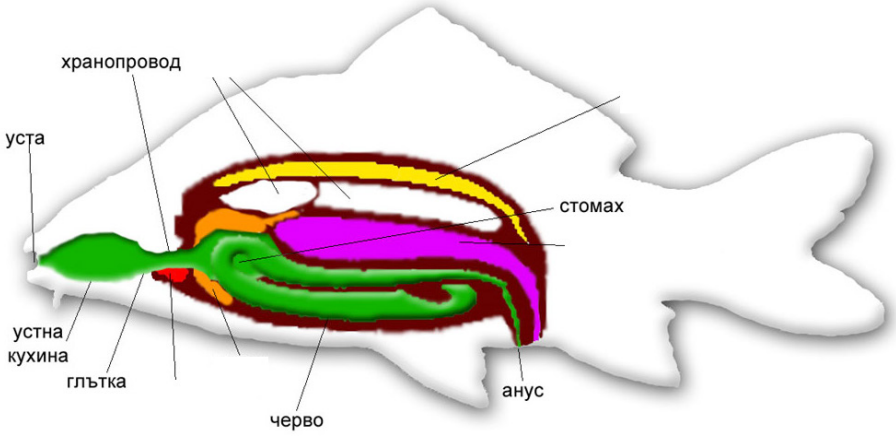

Диференцирана задача. Учениците оцветяват органите на храносмилателната система. Изброяват ги във вярната последователност.

Проследяват по схема органите на храносмилателната система на риба.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Класът се разделя на три групи. На всяка група (по жребий) се определя по една от трите групи животни – растителноядни, месоядни или всеядни. Учениците посочват представители на групата, храната, с която се хранят; органите, с които я хващат. Тази група, която е посочила най-много представители и най-точно е описала приспособленията за хранене, е победител.

Тема за дискусия: Защо растенията нямат храносмилателна система и нямат нужда от такава?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=xveBSo-stVA – хранене при животните

https://www.youtube.com/watch?v=QPj2DynApJ0 – хранене на животните

https://www.youtube.com/watch?v=d7vWRJ7ZtBo – хранене на животните

https://ucha.se/watch/2753/Hranene-na-zhivotnite/urok/17424 – хранене при животните

https://bnt.bg/bg/a/chovekt-i-prirodata-5-klas-khranene-na-zhivotni – хранене на животни

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разбира разликата в начина на хранене при растенията и при животните. Познава храната на животните и начините за нейното набавяне. Разграничава видовете животни по начина им на хранене. Осъзнава значението на процеса хранене. Осмисля принадлежността на човека към царство Животни.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти, оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Животните се хранят ..... . Според източника си на храна животните се делят на ....., ...и .... Приетата храна се раздробява и преработва в .... система. Органите на храносмилателната система са ....., ..., ..., ..., ... и ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира храненето на животните;

Да се попълни схемата:

уста → ..... → ..... → ..... → ..... → .....

Да се групират в таблицата животни, според вида на храната им:

Месоядни	Всеядни	**Растителноядни**

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

С какво се хранят животните?

Как се разделят животните според вида на храната?

Кои са органите на храносмилателната система?

Изготвили:
Албена Момчева – учител по ЧП
Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Човекът и природата, V клас
Тема на урока: ХРАНА И ХРАНЕНЕ НА ЧОВЕКА
Основно съдържание на урока за ученика: Човекът се храни несамостойно. Приема готови хранителни вещества, които са образувани от растенията или животните. Тялото на децата непрекъснато расте и се развива. За да бъде това нормално, необходимо е приемане на хранителни вещества. При растежа в тялото се образуват нови клетки. Остарелите клетки умират и се заменят с нови. За образуването на нови са нужни хранителни вещества. Когато се движим, спортуваме, караме колело, извършваме физическа дейност, изразходваме много енергия. Хранителните вещества доставят тази енергия на тялото. Храната на човека се състои от различни хранителни продукти – хляб, ориз, месо, яйца, мляко, сирене, плодове и зеленчуци. В тях се съдържат три групи хранителни вещества – белтъци. въглехидрати и мазнини. **Белтъците** осигуряват градивни блокчета за образуването на нови клетки в тялото. Храни – богати на белтъци, са фасул, леща, яйца, мляко, сирене, месо, риба. **Въглехидратите** се преработват в тялото много лесно и бързо. Така осигуряват веднага енергия на организма. Най-много се съдържат в картофите, ориза, хляба, макаронените, шоколада, плодовете и зеленчуците.

Най-богати на енергия са **мазнините.** Те се разграждат трудно и се натрупват в тялото. Богати на мазнини са тлъстото месо, маслини, олио, масло, фъстъци, орехи.

За да бъдем здрави, е необходимо да приемаме **вода**, минерални вещества и **витамини**.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група:1. На всяка група се предоставят лист хартия, различни ядки (фъстъци, орехи, бадеми), парче от ябълка, кашкавал, сирене, масло. Учениците нарязват хартията на малки квадратчета. Във всяко листче поставят различен продукт и го притискат леко. Оставят листчетата да изсъхнат и наблюдават резултата. Обясняват какво са наблюдавали. Кои храни са богати на мазнини?

2. Изрязват картинки с изобразени на тях хранителни вещества. Групират ги по техния произход – растителен или животински. Групирането може да бъде по съдържание на белтъци, въглехидрати и мазнини.

Времево разпределение:
1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., извършване на експеримент – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:
Теми за дискусии: 1. Избройте хранителни вещества, произведени от животни.
2. Кои хранителни продукти трябва да преобладават в сутрешното ни меню?
3. Защо преди състезание спортистите приемат въглехидрати, а не мазнини, които съдържат повече енергия?
Тема за проект: Кое хранене е здравословно?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=q0E9KKTWUD8 – храна и здравословно хранене
https://ucha.se/watch/2783/Nashata-hrana/urok/17430 – нашата храна
https://ucha.se/watch/4024/hrana-i-zdrave – храна и здраве; здравословно хранене
https://www.youtube.com/watch?v=Qy9m8xl3Fe8 – хранене на човека

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Познават основните групи хранителни вещества. Оценяват значението на храната за живота на човека. Изграждат и спазват здравословни хранителни навици. Различават хранителни продукти от растителен и животински произход. Преценяват състава на хранителните продукти.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – разбиране изискванията за здравословно хранене; изрязване; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урокът.
Да се попълни текстът:
Човекът се храни …… . Приема ……. хранителни вещества.
Храната на човека се състои от ..... хранителни продукти.
В тях се съдържат три групи хранителни вещества – ....., ... и .....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират хранителните вещества, витамините и водата и тяхното значение за човешкото тяло.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Изберете верния отговор!

1. Най-богати на енергия са:

А) белтъците

Б) мазнините

В) въглехидратите

2. За образуването на нови клетки в тялото са нужни:

А) белтъци

Б) мазнини

В) въглехидрати

3. В картофите, ориза, хляба, макароните, шоколада, плодовете и зеленчуците се съдържат най- много:

А) белтъци

Б) мазнини

В) въглехидрати

Задача 2. Да се потърси още информация за значението на водата и витамините за човешкия организъм.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

СМИЛАНЕ НА ХРАНАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

За да достигнат хранителните вещества до нашите клетки, храната трябва да се раздроби на много малки частички. Вече знаете, че този процес се извършва в органите на храносмилателната система. Тя се състои от същите органи, както при животинските организми.

Храната се приема през устата. С помощта на зъбите я сдъвкваме и раздробяваме на малки парченца. В нея се отделя слюнка, с помощта на която започва смилането на въглехидратите.

Човекът има четири вида зъби, които, за да ни служат добре, трябва да бъдат здрави.
За да запазим зъбите си, трябва:
1. Редовно да ги почистваме с четка и паста за зъби.
2. Да приемаме по-малко сладкиши.
3. Редовно да посещаваме зъболекар.

От устата храната преминава в хранопровода.

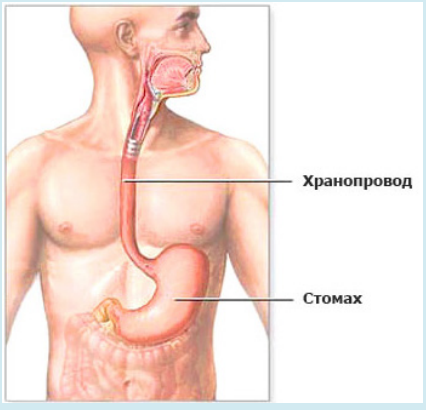

От хранопровода тя попада в стомаха. Той има форма на торба. Може да се свива и разпуска, и така разбърква храната заедно със стомашния сок. Стомашният сок смила белтъците.

След стомаха хранителната каша постъпва в тънкото черво. То е силно нагънато. В него завършва преработването на хранителните вещества. През стената на тънкото черво малките частички на храната попадат в кръвта. Чрез нея те достигат до всяка клетка на тялото

Несмляната и непреминала в кръвта храна попада в дебелото черво. Накрая се изхвърля през ануса навън.

За да бъдете здрави, трябва да се храните правилно. Важно е да приемате храни, богати на белтъци. Да не се преяжда. Храната се приема по няколко пъти на ден в определено време. Яжте повече сурови плодове и зеленчуци.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. На учениците се предоставят снимки или схеми на отделни органи на храносмилателната система. Необходимо е да ги подредят в правилната последователност.

Предоставя се класическа хранителна пирамида. Учениците разглеждат и обсъждат разпределението на различните групи храни в дневното им меню.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., затвърждаване на новите знания – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Теми за дискусии:1. Каква е ролята на кръвта за осъществяване на връзката между органите на храносмилателната система и клетките на тялото?

2. Как оценявате любимите храни на учениците – чипс, кока кола, хамбургери, дюнери?

3. Обяснете как разбирате поговорката: „Закуската изяж сам, обяда раздели с приятел, а вечерята дай на врага си“.

Проект на тема: Моят режим на хранене – да се включат начин на разпределение и приемане на храната през денонощието, брой на приемите, интервали между тях, време на приема на храна, поведение по време на хранене.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=BJJzLvDb9pQ – устройство и функции на храносмилателната система

https://www.puls.bg/aktsenti-c-16/kak-se-sluchva-khranosmilaneto-video-n-22683 – как се случва храносмилането (видео)

https://ucha.se/watch/2930/Hranosmilane-v-stomaha-i-chervata – храносмилане; храносмилателни органи – стомах, тънко черво, дебело черво

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разпознава храносмилателните органи. Познава промените, които се извършват с храната в храносмилателната система. Оценява значението на правилната хигиена за запазване здравето на зъбите. Създава и спазва правилни хранителни навици.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – разбиране изискванията за здравословно хранене; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на илюстрации.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се направи описание на процеса хранене, като се следват точките:

1. Храната се приема през.....
2. Храната се смила със .....
3. Слюнката в устата помага за .....
4. Хранопроводът свързва .....
5. В стомаха храната .....
6. След стомаха хранителната каша постъпва в.....
7. През стената на тънкото черво .....
8. Храната, която не е смляна, попада в .....
9. Непотребните храни се изхвърлят от тялото .....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира смилането на храната.

Да се коментират и дискутират здравословните и нездравословните храни.

Да се разяснят полезните и вредни навици при хранене.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Защо човек се храни?
Кои са органите на храносмилателната система?
Защо качеството на храната е важно за здравето?
За да са ни здрави зъбите, как трябва да се грижим за тях?
Изброй лоши навици за хранене.

Изготвили:
Албена Момчева – учител по ЧП
Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ДИШАНЕ И ДИХАТЕЛНА СИСТЕМА НА ЧОВЕКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Дишането е процес, при който се приема кислород и се отделя въглероден диоксид. Органите, които извършват процеса дишане, изграждат дихателната система на човека.

Дихателните органи са – нос, носна кухина, дихателна тръба (трахея), бронхи и алвеоли.

Ролята на дихателните органи е да пренасят въздуха от околната среда до белите дробове и обратно.

Чрез кръвта приетият от въздуха кислород се пренася до всички клетки на тялото.

В клетките кислородът разгражда хранителните вещества и се освобождава енергия.

През носа въздухът навлиза в носната кухина. В нея той се затопля, овлажнява и се пречиства. От носната кухина въздухът преминава в трахеята.

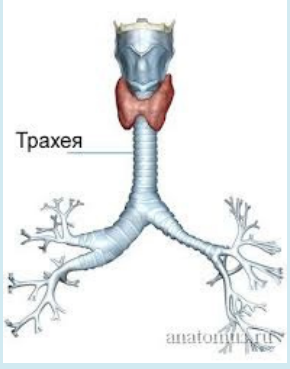

Това е тръба, която винаги е отворена. В долния край трахеята се разделя на две по-тесни тръби, които се наричат бронхи. Бронхите, подобно на клоните на дърво, се разклоняват

на все по-тънки тръбички. Най-тънките тръбички завършват с малки мехурчета, наречени алвеоли.

Стените на алвеолите са много тънки и са покрити с гъста мрежа от кръвоносни съдове.

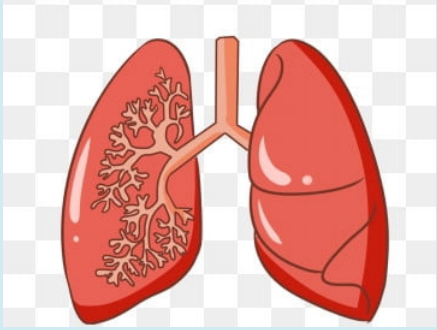

Белите дробове са основните дихателни органи. Разположени са в гръдния кош.

Когато вдишваме, алвеолите се изпълват с въздух, богат на кислород. Той преминава в кръвта. От кръвта въглеродният диоксид навлиза в алвеолите. При издишване излиза в околната среда.

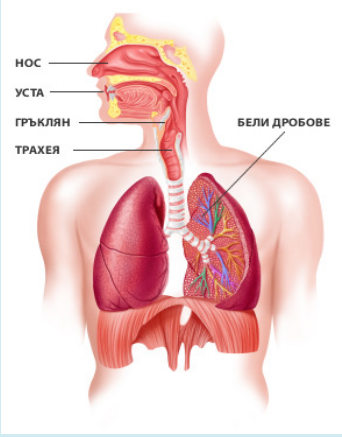

Дишането осигурява непрекъснато кислород за нашите клетки. За да извършват тази дейност дихателните органи, трябва да ги опазваме от заболявания. Въздухът, който дишаме, трябва да е чист. Стаята, в която се намираме, да се проветрява често. Да избягваме задимени помещения. В цигарения дим се съдържат много вредни вещества, които увреждат клетките.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Учениците разполагат с малки огледала. При издишване близо до стъклото се наблюдава неговото замъгляване. Дискутират се причините, които го предизвикват.

Предлага се на децата да вдишват и издишват дълбоко, при което се измерва гръдната им обиколка. Защо има различия в измерването?

Учениците разполагат с рисунки или схеми на отделни органи на дихателната система.

Необходимо е да ги подредят в правилната последователност. Поставят ръката си върху гръдния кош. Бавно вдишват и издишват. Описват движението на ребрата.

Времево разпределение:
1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:
Теми за дискусии: 1. Защо трахеята е тръба, която винаги е отворена? Какво ще последва, ако се затвори?
2. Как се изменя съставът на вдишвания и издишвания въздух?
Теми за проект: 1. Всекидневни дейности, които намаляват замърсяването на въздуха
2. Основни източници на замърсяване на въздуха в населените места

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=en7XJnH2L4k
– устройство и функции на дихателната система
https://www.youtube.com/watch?v=ZhJjXcekyi8 – дихателна система и здраве
https://ucha.se/watch/2982/Dihatelni-organi – дихателни органи
https://bnt.bg/bg/a/chovekbt-i-prirodata-5klas-dishane-i-dikhatelna-sistema-na-choveka
– дишане и дихателна система на човека
https://ucha.se/watch/10965/dihatelna-sistema-ustroystvo-i-funktsii-na-dihatelnata-sistema
– дихателна система; устройство и функции на дихателната система

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Елементарна представа за същността на процеса дишане. Разбира принадлежността на конкретни органи към дихателната система. Осмисля групирането на органи по общите функции, които изпълняват. Оценява важността на чистия въздух и избягването на тютюнопушенето за запазване здравето на дихателната система. Извлича информация от изображения. Умения за наблюдение и отразяване на видяното.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки, измерване; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за околната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – опитна постановка; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на схеми, рисунки и изображения.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урокът.
Да се попълни текстът:
Дишането е процес, при които се приема …… и се отделя

……. . Дихателните органи са – ……..,
……,……., …… и
…… . Поемането на въздуха се нарича ……., а изхвърлянето на въздуха от организма се нарича …… Чрез кръвта приетият от въздуха кислород се пренася до всички ……. на тялото. В клетките кислородът разгражда хранителните вещества и се освобождава ……. . Въздухът, който дишаме, трябва да е ……. . В замърсения въздух се съдържат вредни вещества, които увреждат …….

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират процесът дишане и дихателната система на човека.

Да се направи схема процеса дишане.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Къде се намират белите дробове в човешкото тяло?

Каква е ролята на кръвоносната система при дишането?

Кой въздух наричаме чист и кой – замърсен?

Как осигуряваме чист въздух в класната стая и в помещенията, в които живеем?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ОТДЕЛЯНЕ И ОТДЕЛИТЕЛНА СИСТЕМА НА ЧОВЕКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Отделянето е жизнен процес, при който от тялото се изхвърлят непотребни и вредни вещества. Органите, които изпълняват тази задача, образуват отделителната система.

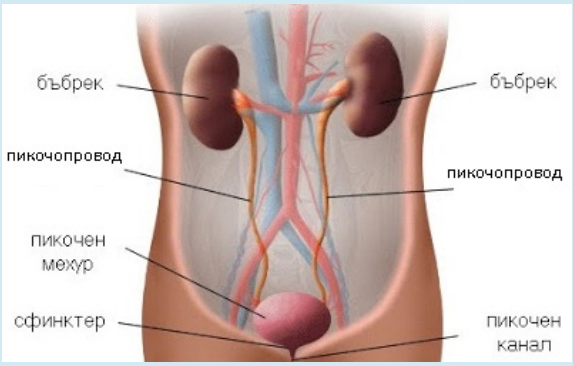

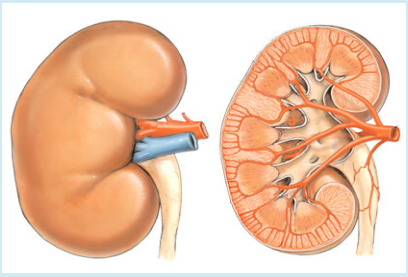

Основните отделителни органи са двата бъбрека. От тях започват органите, които изхвърлят образуваната урина – два пикочопровода, пикочен мехур и пикочен канал.

Бъбреците приличат на бобени зърна. Големи са колкото свит юмрук. В тях навлиза кръв, която е приела от клетките непотребни и вредни вещества. Бъбреците пречистват кръвта и образуват урината. Това е течност, която съдържа разтворени във вода непотребни вещества.

От всеки бъбрек започва по един пикочопровод. Това са тънки тръбички, по които урината преминава и достига до пикочния мехур. Той представлява торбичка, която се разтяга при напълване и се свива при изпразване. През пикочния канал урината се изхвърля навън.

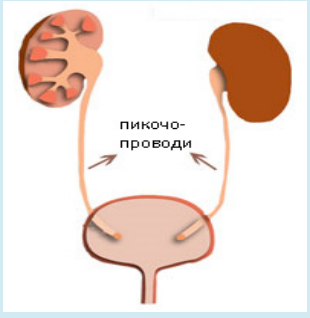

Работата на бъбреците е изключително важна за запазване живота и здравето на човека. Ако непотребните вещества не се изхвърлят навреме, причиняват отравяне, което може да завърши със смърт. За да изпълняват бъбреците и другите отделителни органи своите

задачи, трябва да ги предпазваме от нараняване и болести.
В урината могат да попаднат бактерии, които причиняват възпаление на отделителните органи. За да се предпазим от тях, трябва да се поддържа добра лична хигиена. Трябва редовно да се мият ръцете и цялото тяло. Необходимо е да се пие повече вода. Да се посещава често тоалетната.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа по групов проект. Правят модел на отделителна система, като рисуват и изрязват от цветна хартия отделните органи и ги залепят върху бял лист или картон. Изработват фуния от филтърна хартия. Поставят я в стъклена фуния. Прави се разтвор от кафе и вода и се изсипва върху филтърната хартия. С този опит се демонстрира филтруването на веществата в бъбреците. Поставят двата си палеца на гърба – на местата, където според тях се намират бъбреците.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, апликиране и извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:
Теми за дискусии: 1. Защо бъбреците са много добре кръвоснабдени?
2. Освен бъбреците, кои други органи отделят непотребни и вредни вещества?
Теми за проект: 1. Храни, които купуваме от магазина, в които има голямо количество сол 2. Кои храни увреждат и кои храни са полезни за бъбреците

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=eO3Qv2DAOOs – отделителна система и здраве
https://www.youtube.com/watch?v=cABVezl57Tg – устройство и функции на отделителната система
https://ucha.se/watch/2923/Otdelyane-pri-choveka/urok/17436 – отделяне при човека

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Придобиват елементарни познания за процеса отделяне. Разпознават и назовават органи на отделителната система. Изграждат представа за връзката между различните системи в човешкото тяло. Разбират и оценяват значението на хигиената за запазване здравето на човека. Познават фактори, които увреждат отделителната система. Наблюдават и отразяват видяното чрез рисунки или модели.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване и групиране, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на здравословната храна като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – опитна постановка, апликации; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се задраска грешното:

Отделянето *е жизнен/ не е жизнен* процес. Органите, които изхвърлят непотребни и вредни вещества от организма чрез урината, образуват *дихателната/ отделителната* система. Бъбреците приличат на *бобени зърна/ тръбички*. Бъбреците пречистват *въздуха/ кръвта* и образуват урината. За да се предпазим от възпаления и заболявания на органите в отделителната система, трябва да се поддържа *добра/ лоша* лична хигиена.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират процесът отделяне и отделителната система.

Да се попълни таблицата:

Системи в човешкото тяло	**Органи**
Дихателна система	
Отделителна система	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Защо е важно да се храним здравословно?

Защо трябва да се пие редовно вода?

Какво могат да причинят бактериите в отделителните органи?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, V клас

Тема на урока:

ОПАЗВАНЕ И УКРЕПВАНЕ ЗДРАВЕТО НА ЧОВЕКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Човекът е част от природата. От нея той получава кислород, вода, храна. В храната се съдържа енергия, която е нужна за живеене. За да се запази и укрепи здравето, от голямо значение е правилното хранене, физическата активност и спазването на хигиенни правила. Правилното хранене е това, което доставя на организма всички необходими хранителни вещества, без да води до прехранване.

Всекидневното меню трябва да съдържа плодове, зеленчуци, ориз, мляко, сирене, пиле, риба. Количеството на приетата храна трябва да е разумно и съобразено с изразходваната енергия.

Пиенето на достатъчно вода е изключително важно за запазване здравето на отделителните органи, а оттам и на целия организъм.

Чистотата на въздуха е друго важно условие за предпазване от болести. Редовно трябва да се проветряват помещенията, в които живеем и учим.

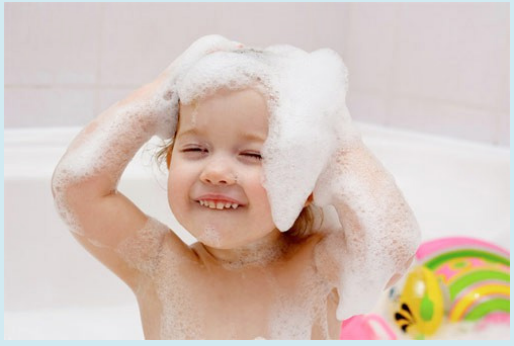

Личната хигиена е от голямо значение за предпазване от заразни болести.

Спортуването и физическата активност допринасят за укрепване на тялото. Спортуването, игрите на открито, карането на велосипед; туризъм, танцуване намаляват опасността от заболяване.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. На учениците се предлагат илюстрации с различни хранителни продукти – плодове и зеленчуци, мляко и млечни продукти, месо, риба, ядки, зърнени храни. В тетрадката записват по колко пъти на ден приемат от съответните храни. Кои са любимите храни и кои са тези, които не харесват. Заедно в екип обсъждат правилен ли е или не хранителният им режим.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и дискусия – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Теми за дискусии: 1. Какво е значението на приемане на храна в определени часове?

2. Опишете правилната грижа за здравето на зъбите.

Тема за проект: 1. Изработване на постер с правила и съвети за опазване и укрепване на здравето

2. Влияние на замърсената природа върху човешкото здраве

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/11101/zdravosloven-nachin-na-zhivot – здравословен начин на живот

https://ucha.se/watch/10349/chovekat-i-zdravoslovniat-nachin-na-zhivot – човекът и здравословният начин на живот

https://www.youtube.com/watch?v=Qy9m8xl3Fe8 – хранене на човека

https://ucha.se/watch/11141/chovekat-i-negovata-sreda-zdravosloven-nachin-na-zhivot-obobshtenie – човекът и неговата среда; здравословен начин на живот

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Оценява здравето като най-голямото богатство на човека. Познава и спазва правилата за здравословен начин на живот. Разбира вредата от отрицателните фактори на околната среда върху човешкия организъм. Знае кои навици са вредни за здравето на човека. Използва думи по теми от ежедневната битова и учебна дейност.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на постер; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на илюстрации и обекти.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

От природата човек получава ....., ..., ... Правилното хранене е това, което доставя на организма всички необходими .... вещества. Пиенето на достатъчно ..... е изключително важно за запазване здравето. Вздухът в стаята трябва бъде ..... ,за да сме здрави. Добрата лична хигиена също ни предпазва от ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират здравословни умения и навици за опазване и укрепване здравето на човека.

Да се направи сравнение на полезните вещества в плодовете и зеленчуците и в месото;

Да се опишат полезните условия за здравословен живот.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Да се задраска грешното:

Човекът *не получава/ получава* от природата кислород, вода, храна. За да се запази и укрепи здравето, от голямо значение е *правилното/ неправилното* хранене; физическата активност и спазването на хигиенни правила. Всекидневното меню *не трябва/ трябва* да

съдържа необходими хранителни вещества. *Редовно/ нередовно* трябва да се проветряват помещенията, в които живеем и учим. Спортуването и физическата активност *не допринасят/ допринасят* за укрепване на тялото.

Задача2. Да се потърси информация за полезните хранителни вещества в храните, които обичаме.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Човекът и природата VI клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Видове движения **913**

Скорост **916**

Безопасност на движението по пътищата **919**

Сили **922**

Сила на тежестта и тегло на телата **926**

Сили на триене **930**

Действие на силите **933**

Лост и макара **937**

Електричен ток **940**

Безопасно използване на електричната енергия **944**

Градивни частици на веществата **947**

Химичен елемент. Прости и сложни вещества **951**

Състав и строеж на веществата **955**

Физични свойства на веществата **958**

Химични промени на веществата **961**

Химични реакции **965**

Условия и признаци за протичане на химичните реакции **968**

Химични свойства на веществата **972**

Кислород. Свойства на кислорода **975**

Водород. Свойства на водорода **979**

Движение на веществата в растенията **983**

Движение на веществата в животните **987**

Дразнимост при животните **990**

Движения при животните **994**

Движения при растенията **998**

Размножаване. Видове размножаване **1002**

Размножаване на животните **1006**

Размножаване на растенията **1010**

Кръвоносна система на човека **1014**

Нервна система на човека **1018**

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

ВИДОВЕ ДВИЖЕНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Телата извършват различни видове движения. Ако наблюдаваме движещ се самолет, ще видим следа, която оставя след себе си в набето. Тази следа очертава линията, по която се движи самолетът. Влакът се движи по релси, които точно очертават линията на неговото движение.

Линията, която едно тяло описва при своето движение, се нарича **траектория**.

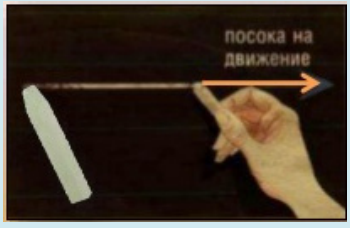

Траекториите на тебешира и на самолета от рисунките са прави линии. Такова движение се нарича **праволинейно движение**.

Футболната топка и лекият автомобил извършват **криволинейно движение**, защото тяхната траектория е крива линия.

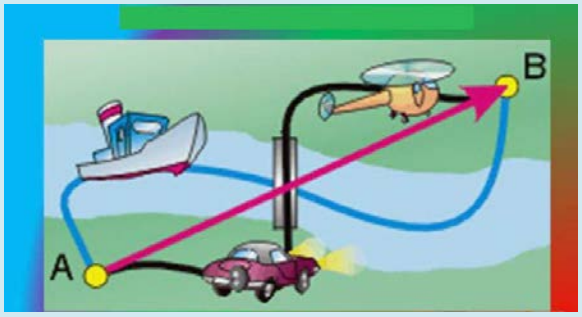

Път се нарича дължината на траекторията, която движещо се тяло изминава за определено време.

Всяко от движещите се превозни средства на рисунката изминава различен път от точка А до точка В.

Пътят се измерва в метри и километри.

Едно тяло извършва **равномерно движение**, ако за равни интервали от време изминава равни пътища.

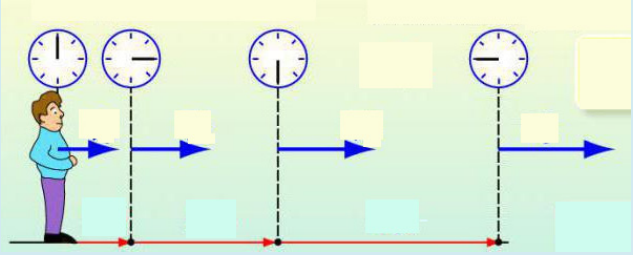

Движение, при което едно тяло за еднакви интервали от време изминава различни пътища, се нарича **неравномерно.**

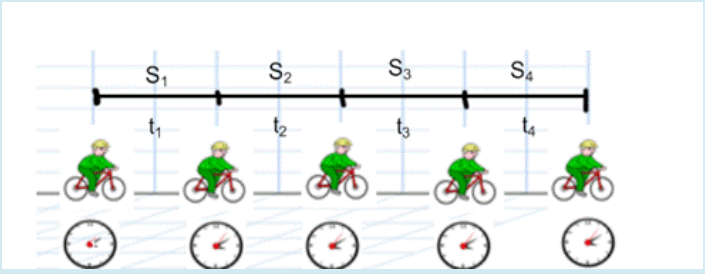

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Индивидуална задача. Учениците илюстрират с рисунка траекторията на различни движещи се обекти – движение на самолет, падаща на земята ябълка, движението на Луната около Земята, движението на скиор по пистата, стрелката на часовника, траекторията на леките автомобили по кръгово движение; спортист, който обикаля по пистата на стадиона.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Теми за дискусии: 1.Човек пътува седнал във влак и си подхвърля топче. Спрямо кои от изброените обекти човекът е в покой? – спрямо началната гара, спрямо топчето, спрямо крайпътните дървета, спрямо влака.

2. Посочете примери от всекидневието за равномерни и неравномерни движения.

3. Какви са траекториите на небесните тела?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=vKy7d1zUkYw – видове движения
https://ucha.se/watch/2412/Vidove-dvizheniya/urok/8107 – видове движения
https://ucha.se/watch/1565/Dvizhenie-na-telata – движение на телата; видове движение
https://www.youtube.com/watch?v=3e9NFfaEX8Q – движение на телата
https://www.youtube.com/watch?v=vKy7d1zUkYw&list=PLe1Bjmp9qmCYvBH38864wXYCZ5tnf4glI&index=5&t=0s – видове движения

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Придобиват елементарна представа за праволинейните равномерни и неравномерни движения. Умения за наблюдение и сравнение на различни видове движения. Стимулира се говорна активност; сътрудничество в учебна ситуация. Умения за ориентиране в различни практически ситуации.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване и групиране, измерване, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – значението на средата за движението; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урокът.
Да се попълни текстът:
Телата извършват различни видове ..... . Линията, която едно тяло описва при своето движение, се нарича ..... . Дължината на траекторията, която движещо се тяло изминава за определено време, се нарича ..... .
Пътя измерваме с ..... и ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират траекторията и пътят на движещите се тела.
Да се коментират и дискутират видовете движения.
Да се коментират и дискутират мерните единици – метър и километър.

Самостоятелна и домашна работа:
Задача 1. Да се начертаят и представят различните видове движения.
Задача 2. В една посока, по права линия и с постоянна скорост се движат охлюв, камион и пешеходец.
Какъв вид движение извършват те?
Кой ще измине най-дълъг път за 1 час?

Изготвили:
Албена Момчева – учител по ЧП
Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

СКОРОСТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Заекът бяга много бързо, докато костенурката се движи бавно.

На фигурата са показани лек автомобил и камион, които потеглят едновременно. Лекият автомобил изпреварва камиона. За едно и също време автомобилът изминава по-дълъг път. Той се движи по-бързо от камиона. В този случай казваме, че се движи с по-голяма скорост. Скоростта показва – колко бързо се движат телата.

Скоростта се измерва в метри за секунда (м/с) или километри за час (км/ч).

Когато един спортист се движи със скорост 11 м/с (единайсет метра за секунда), означава, че за 1 секунда изминава път 11 метра.

Ако моторист се движи със скорост 150 км/ч (150 километра за час), това показва, че за 1 час изминава път 150 километра.

Телата, които се движат по-бавно, имат по-малка скорост.

Телата, които се движат по-бързо,имат по-голяма скорост.

Скоростта на телата се измерва с уред, наречен **скоростомер.**

Камерите за скорост определят скоростта на автомобилите и снимат нарушителите, които се движат с превишена скорост.

Речник на новите понятия:

Скорост – мярка за бързината, с която се движат телата

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

<u>Работа в малка група.</u> Дават примери за животни, които могат да се движат по-бързо от човека.

Каква скорост отчита скоростомерът?

Обсъждат каква е максималната скорост, с която можем да се движим в населено място и по магистрала.

Пред учениците се поставят картинки на кола, колоездач, вертолет, костенурка. Всички тела се движат по права линия. Подреждат ги едно след друго по скоростта на движение в нарастващ ред.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., обсъждане и извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии и проекти: 1. Ако през зимата искаме да стигнем до планинска хижа, е важно това да стане през деня, защото през нощта в планината е опасно. В колко часа трябва да тръгнете на път?

2. Коя скорост в природата е най-висока? 3. Проучват информация в интернет за скоростта на движение на изкуствените спътници; най-бързия бозайник на Земята; бързо ходещ човек; антилопа; космическа ракета; маглев влак.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/2412/Vidove-dvizheniya/urok/8107 – видове движения

https://ucha.se/watch/2413/Skorost/urok/8108 – скорост

https://ucha.se/watch/2419/Skorost-pat-i-vreme-na-dvizhenie---Reshavane-na-zadachi--/urok/8109 – скорост, път и време на движение

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Придобиват елементарна представа за физическия смисъл на величината скорост като бързина на движение. Ориентират се в различни практически ситуации. Изграждане на комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор. Разбират същността на мерните единици м/с и км/ч. Работят в екип.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване и групиране, използване на мерни единици за скорост, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – изработване на проект; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се задраска грешното:

Скоростта показва колко *бавно/ бързо* се движат телата. Телата, които се движат по-бавно, имат по-*малка/ голяма* скорост. Телата, които се движат по-бързо, имат по-*малка/ голяма* скорост. Скоростта на телата се измерва с уред, наречен *метър/ скоростомер.* Камерите за скорост определят скоростта на автомобилите и снимат нарушителите, които се движат с *превишена/ разрешена* скорост.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се представи и коментира понятието скорост.

Да се коментират и дискутират мерните единици за скорост.

Да се подредят обектите според бързината им: бягащо куче – 50 км/ч, бягаща антилопа – 90км/ч, колоездач – 40 км/ч, бягащ гепард – 120 км/ч, ходещ човек – 5км/ч .

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Мярка за какво е скоростта?

Какви са мерните единици за скорост?

С какъв уред се измерва скоростта?

За какво се използват камерите за скорост по пътищата?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

При управлението на превозните средства водачите трябва да спазват определени правила и да се движат със скорост, съобразена с условията на пътя.

Пътният знак на фигурата показва, че в дадения участък от пътя е забранено движението със скорост, по-висока от означената върху знака.

При пресичане на улицата трябва да се спазват две задължителни правила – **да пресичате само по пешеходни пътеки** и при **зелен сигнал на светофара**.

В населените места най-голямата разрешена скорост за автомобилите обикновено е 50 км/ч. Когато водачът на автомобил се движи с такава скорост и натисне спирачка, автомобилът изминава около 14 метра, докато спре. Това разстояние се нарича **спирачен път**.

Ако скоростта на автомобила е по-висока, спирачният път е по-дълъг.

При мокра или заледена пътна настилка дължината на спирачния път може да нарасне няколко пъти.

Безопасно за пресичане пред автомобил е онова разстояние, което позволява той да спре напълно, преди да ви достигне. За да сте в безопасност на пътя, винаги трябва да помним, че Автомобилите не могат да спрат веднага при натискане на спирачките.

Улиците трябва да се пресичат на такива места, на които водачът може да ви забележи достатъчно отдалече, за да спре. Не пресичайте път, по който автомобилите се движат един след друг на разстояние, по-малко от безопасното.

Речник на новите понятия:

Спирачен път – разстоянието, което автомобилът изминава от натискането на спирачката до окончателното спиране на автомобила.

Безопасно разстояние – разстояние, по-голямо от спирачния път

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Индивидуална задача.Чрез рисунка изобразяват дължината на спирачният път при сух, мокър и заледен асфалт. Посочват безопасното място за пресичане на пътя. Разпознават най-често срещаните пътни знаци. Посочват възможностите за избягване на злополуки.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и обсъждане – 30 мин.

Групова дейност в класната стая

Примерни теми за дискусии: 1. Защо през нощта автомобилите трябва да се движат с по-малка скорост, отколкото през деня?

2. Какво облекло трябва да носите през нощта и при лошо време, за да увеличите шанса да бъдете видяни навреме?

Примерни теми за проект: 1. С какви средства за безопасност на пътниците са снабдени съвременните автомобили? 2. Проучете как работят предпазните въздушни възглавници на съвременните автомобили. Защо използването на предпазните колани е задължително?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=c04swAkDrWk – как да се движим безопасно

https://www.youtube.com/watch?v=siDhEuVRAOc – трите правила (на улицата)

https://www.sars.gov.bg/%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B8-%D1%83%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B8-%D0%BF%D0%BE-%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82-%D0%BD%D0%B0/ – интерактивни уроци по безопасност на движението по пътищата

https://ucha.se/watch/4654/zadalzhitelno-da-znaem-za-bezopasnost-na-dvizhenieto/urok/8110 – безопасност на движението по пътищата

https://ucha.se/watch/10853/kak-da-se-dvizhim-bezopasno – как да се движим безопасно

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Придобива елементарни познания за правилата за безопасно движение по улицата и различава някои пътни знаци. Познава основни символи и ги използва при необходимост – пешеходна пътека, светофар, спирка и др. Изгражда комуникативни умения. Научава правила за безопасно движение по улицата. С помощ изброява изискванията за правилно поведение на пешеходците на пътя.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – значението на безопасна околна среда за всеки човек; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се задраска грешното:

При управлението на превозните средства водачите трябва *да не спазват/ да спазват* определени правила и да се движат със скорост, *съобразена/ несъобразена* с условията на пътя. При пресичане на улицата трябва *да се спазват/ да не се спазват* две правила – да пресичате само по пешеходни пътеки и при зелен сигнал на светофара.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират правила за движението по пътищата.

Да се коментират и дискутират по-често срещаните пътни знаци.

Да се коментират и дискутират безопасното разстояние и спирачният път.

Самостоятелна и домашна работа:

Какво наричаме спирачен път?

Защо е важно да се спазва безопасно разстояние?

Къде трябва да стоим, когато чакаме близо до спирка?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

СИЛИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Когато бутате количка, теглите въже или ритате топка, вие действате със сила.

Силите променят скоростта и посоката на движение на телата.

Спортистката използва сила, за да придаде на топката необходимата скорост. Топката от покой започва да се движи. Тя се движи в определена **посока**.

Ако се приложи по-голяма сила върху топката, тя ще се движи с по-голяма скорост.

Волейболистът употребява сила, за да промени посоката на движещата се към него топка.

За да спре летящата към него топка, вратарят използва сила.

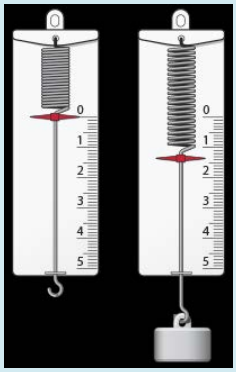

Големината на силата се измерва с уред, наречен **силомер**. За нея съдим по разтягането (или свиването) на пружината, което се отчита по разграфена скала.

Силата се измерва в нютони (N); единица за сила – един нютон. Силата се представя като насочена отсечка (→).

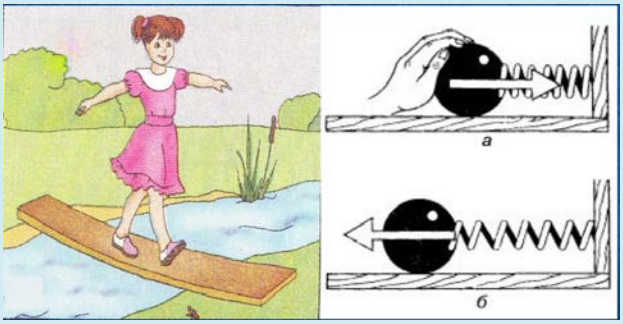

Когато върху телата действат сили, те се деформират. Дъската и пружината, показани на фигурата, под действие на сили са променили своята форма. Казваме, че са се деформирали.

Речник на новите понятия:

Сили – действието на едно тяло върху друго тяло

Деформация – промяната на формата и размерите на едно тяло

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Учениците изработват топки от пластилин. Когато ги удрят една в друга, топките се деформират. С помощта на сила привеждат топките в движение или спират тяхното движение. Изобразяват с рисунка сили с различна големина и посока. Оформят от пластилин пръчица с дължина около 10 см и диаметър 1 см. Закрепват я в двата края на дървени кубчета. Внимателно поставят по средата на пръчицата различни предмети (монети, гумички). След определен брой предмети пръчицата се деформира.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, обсъждане и извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии. Обсъждат различни видове силомери. Изброяват неща, които са правили през деня с помощта на сили. Кои мускули са използвали?

Учениците от класа се разделят на две групи. Първата група посочва примери за тела, които се деформират под действие на сила. Втората група – примери за тела, които променят посоката си на движение.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/2432/Sili/urok/8111 – сили

https://ucha.se/watch/10426/sili- – сили

https://ucha.se/watch/2519/Silite-v-deystvie/urok/8113 – силите в действие

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Придобиват на елементарна представа за действието на силите като причина за промяна на движението. Изобразяват графично големина и посока на силата с насочена отсечка. Разбират принципа на действие на силомера.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, чертане, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – характеризиране на сили; *Технологии и предприемачество* – моделиране с пластилин, опитна постановка; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Когато бутате количка, теглите въже или ритате топка, вие действате със ..... .

Силите променят ..... и ..... на движение на телата.

Големината на силата се измерва с уред, наречен ..... . Мерната единица за сила е ..... . Когато върху телата действат сили, те се ....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се илюстрира с примери действието на различни сили.

Да се коментира и дискутира деформацията на телата под действието на сила.

Да се посочат примери, при които под действието на сила:

А) тяло променя посоката си на движение – .....

Б) тяло променя формата си – .....

В) тяло преминава от състояние на покой в движение – .....

Да се коментира означението и представянето на силата:

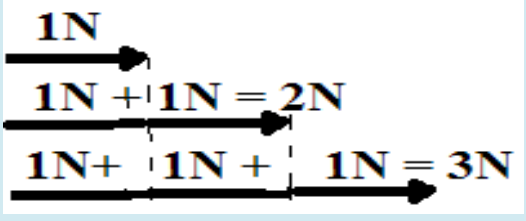

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Какво може да промени движението и формата на телата?

С каква единица се означава силата?

Как се нарича уредът за измерване на силата?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

СИЛА НА ТЕЖЕСТТА И ТЕГЛО НА ТЕЛАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Силата, с която Земята привлича към себе си телата, се нарича **сила на тежестта**.

Когато е близо до Земята, гравитационната сила (гравитацията) се проявява като сила на тежестта.

Земята привлича ябълката с гравитационна сила, затова тя пада към земната повърхност.

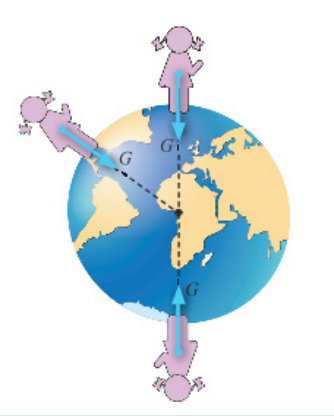

Силата на тежестта винаги е насочена към центъра на Земята. Силата на тежестта, която действа на едно тяло, зависи от неговата маса.

Колкото е по-голяма масата на телата, толкова е по-голяма е и силата на тежестта, с която Земята ги привлича. Затова казваме, че телата с по-голяма маса са по-тежки.

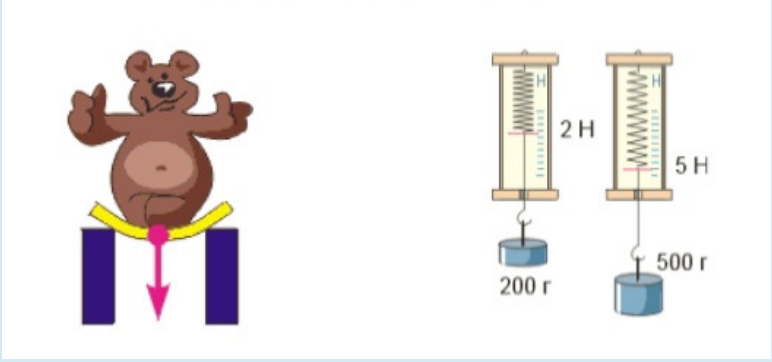

Под действие на земното притегляне телата действат със сила на опората, на която са поставени, или на нишката, на която са окачени. Тази сила се нарича тегло на тялото. Чрез теглото си мечето действа на опората, на която е поставено, и я деформира.

Речник на новите понятия:

Сила на тежестта – силата, с която Земята привлича телата, които се намират близо до нейната повърхност.

Тегло на телата – силата, с която телата действат на опората, на която са поставени или окачени

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Учениците изпускат молив или друг предмет и той пада надолу. Поставят дълга пластмасова линийка на две дървени кубчета или кутийка от кибрит. Поставят отгоре теглилка. Линийката се огъва. Причина за деформацията на линийката е теглилката. Окачват теглилка на пружинка от химикал, пружинката ще се разтегне (ще се деформира). Изобразяват графично с насочена отсечка големината и посоката на силата на тежестта.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии и проекти: 1. Защо теглото зависи от това дали телата се намират на земната повърхност или на друго небесно тяло, а масата не?

2. Къде е приложната точка на силата на тежестта и къде – на теглото на тялото?

3. Защо, когато поставим семена от растения в почвата, при тяхното развитие коренът винаги нараства надолу, към центъра на Земята, а стъблото – нагоре?

4. Защо космонавтите спят завързани за леглата си?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://www.myshared.ru/slide/810554/ – викторина по човекът и природата, 6 клас

https://ucha.se/watch/2505/Sila-na-tezhestta-i-teglo-na-telata/urok/8111 – сили

https://www.youtube.com/watch?v=mzWq4PjDDMY – сила на тежестта

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разбират основни понятия от заобикалящата среда. Придобиват елементарни представи за действието на земното притегляне върху телата, намиращи се близо до земната повърхност. Добиват умение за наблюдение и отразяване на видяното чрез рисунка. Подобряват воденето на разговор и участие в дискусия. Свързват по-голямата маса на телата с по-голямата сила на тежестта.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране, чертане, откриване на причинно-следстени връзки; *География и икономика* – характеризиране на сили; *Технологии и предприемачество* – опитна постановка; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Земята привлича към себе си телата със сила, която се нарича ..... .

Гравитацията се проявява като ....., когато е близо до Земята. Силата на тежестта винаги е насочена към ..... на Земята. Силата на тежестта, която действа на едно тяло, зависи от неговата ..... . Колкото е по-голяма масата на телата, толкова е ..... и силата на тежестта, с която Земята ги привлича. Затова казваме, че телата с по-голяма маса са ..... . Силата, с която телата действат на опората, на която са поставени или окачени, се нарича ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира силата на тежестта.

Да се коментира и дискутира теглото на телата.

Да се коментират разликите между силата на тежестта и теглото на телата.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Какво е характерно за силата на тежестта?

Какво наричаме тегло?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

СИЛИ НА ТРИЕНЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Когато искате да преместите тежък шкаф, прилагате голяма мускулна сила. Ако бутате с малка сила, шкафът няма да се премести. Когато спрете да въртите педалите на велосипед, след известно време той спира. На шкафа и на велосипеда действа друга сила, която спира тяхното движение. Тази сила се нарича **сила на триене.**

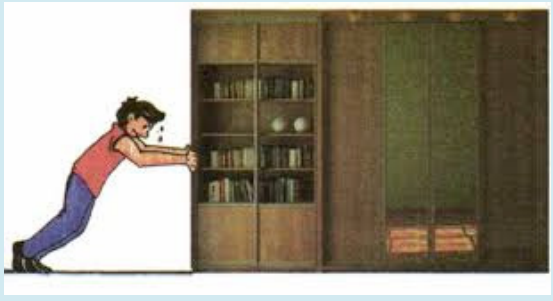

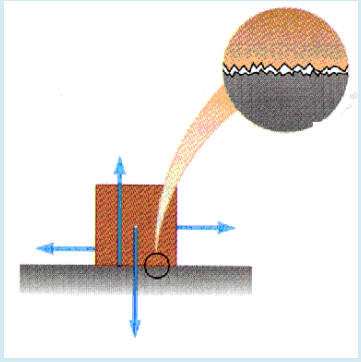

При триенето на ръцете една в друга възникват сили на триене и се отделя топлина.

Силите на триене се появяват, защото всяка повърхност има малки грапавини. Когато две тела се трият едно в друго, тези грапавини влизат едни в други и пречат на движението на телата.

Защо не можете да се пързаляте с шейна или ски по тревата? Между повърхността на шейната (или ските) и тревата се създават много големи сили на триене. Те пречат на движението. Пързаляте се по снега или леда. Тогава силите на триене са много малки.

Силите на триене могат да бъдат полезни или вредни. Благодарение на тях можете да вървите, да бягате, да пишете, превозните средства да се движат или да спират и телата могат да остават неподвижни.

Сами сте се убедили колко е трудно да вървите по леда.

Триенето може да е вредно, защото предизвиква износването на движещите се части на машините, износване на гумите на велосипеда, на колите.

Речник на новите понятия:

Сили на триене – сили, които се появяват, когато едно тяло се движи по повърхността на друго тяло

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача. Учениците лекичко побутват учебника върху повърхността на масата. Той остава в покой. Ако приложат по-голяма сила, той ще се премести. Разтъркват двете си длани една в друга, усещат отделянето на топлина. Поставят книга върху наклонена плоскост и тя се задържа върху нея, а не се хлъзга надолу. Изобразяват графично – с насочена отсечка – големината и посоката на силата на триене.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1.Защо през зимата тротоарите и хлъзгавите участъци на пътищата се посипват с пясък? Защо гумите на автомобилите се правят с релефни повърхности?

4. Защо движещите се части на автомобила се смазват с масло, а спирачките – не?

5. Могат ли космонавтите по време на космическите полети да пишат с обикновена химикалка?

Учениците в класа се разделят на две групи. Първата група посочва примери, в които силите на триене са полезни. Втората група – когато са вредни.

Примерна тема за проект: Как си представяте света около нас, ако няма триене?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/2518/Sili-na-triene/urok/8112 – сили на триене

https://bg.sodiummedia.com/4319113-types-and-examples-of-friction-force – видове и примери за сила на триене

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за извършване на експерименти, наблюдение и илюстриране на наблюдаваното чрез рисунка. Ориентира се в различни практически ситуации – избор на подходящи за зимните условията обувки. Диференцира и описва промените на природата през различните сезони. Изгражда чувство на увереност и умение за общуване. Умение за опазване на собственото си здраве.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, чертане, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – характеризиране на сили; *Технологии и предприемачество* – опитна постановка, изработване на проект; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Задраскай грешното:

Когато спрете да въртите педалите на велосипед, след известно време той *не спира/ спира.* Силата, която спира движението, се нарича сила – *на триене/ на тежестта.* При триенето на ръцете една в друга възникват сили на триене и се отделя *светлина/ топлина.* Когато две тела се трият едно в друго, грапавините по повърхността им влизат едни в други и пречат на *покоя/ движението* на телата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира силата на триене при покой.

Да се коментира и дискутира силата на триене при хлъзгане.

Да се представят полезното и вредно триене.

Попълнете на схемата силата на триене и направете коментар:

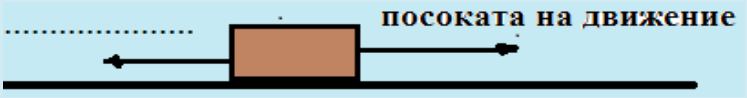

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кога се появява триене?

От какво зависи силата на триене?

Кога триенето е полезно и кога е вредно?

Задача: Потърсете информация и опишете – как работят спирачките на велосипеда?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

ДЕЙСТВИЕ НА СИЛИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Когато две групи ученици теглят въже, то остава неподвижно, ако децата дърпат с еднаква сила. Учениците прилагат върху въжето две сили с противоположни посоки.

Когато към едната група се присъедини още един участник, те започват да теглят въжето с по-голяма сила. Тогава те го издърпват към себе си.

Книгата, която е поставена на масата, не пада на земята, защото на нея действат две сили с еднаква големина, но с противоположна посока. Книгата остава неподвижна, тя е в равновесие.

Момичето от фигурата дърпа сандъка със сила, равна на силата на триене. Сандъкът извършва равномерно движение.

Парашутистът се движи равномерно и праволинейно надолу, защото му действат две еднакви сили с противоположни посоки.

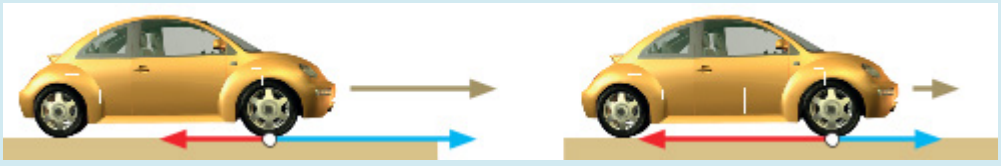

Скоростта се увеличава *Скоростта намалява*

Ако на автомобила действат сили с различна големина, той започва да се движи по-бързо или по-бавно.

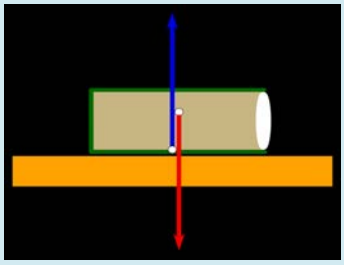

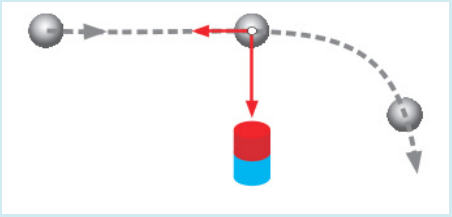

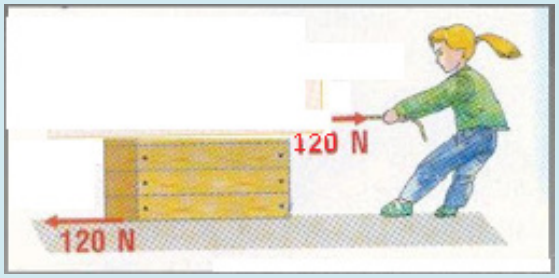

Ако близо до движещо се желязно топче поставим магнит, топчето променя посоката си на движение. Върху топчето действат две различни сили.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Учениците разполагат с пружинка от химикал. Към двата ú края прилагат сили с еднаква големина, но с противоположна посока. Описват наблюдаваните промени. На дървено трупче закачат силомер. Дърпат трупчето върху различни повърхности. От двете страни на детска количка поставят два силомера, Дърпат количката с еднаква или с различна сила. Изобразяват графично, с насочени отсечки, големината и посоката на действащите сили.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Класът се разделя на две групи. Едната половина дава примери, при които силите се уравновесяват, а другата половина примери, когато силите не се уравновесяват.

Примерни теми за дискусии: 1. Коя от двете сили – движещата сила на двигателя или силата на триене, е по-голяма, когато лек автомобил потегля, или когато спира?

2. Каква е гравитационната сила, с която Земята действа на Луната – уравновесена или неуравновесена? Какво следва от действието на гравитационната сила?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/2519/Silite-v-deystvie/urok/8113 – силите в действие

https://ucha.se/watch/7755/dvizhenie-i-sili-obobshtenie/urok/25961 – движение и сили

https://www.youtube.com/watch?v=vKy7d1zUkYw&list=PLe1Bjmp9qmCYvBH38864wXYCZ5tnf4glI&index=5&t=0s – видове движения

https://www.youtube.com/watch?v=mD5Kfo879zQ – силите в действие;

дървени трупчета, силомер, детски колички, пружинка от химикал, магнит, желязно топче

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Добива елементарни представи за действието на две сили, приложени върху едно тяло. Разбира кога телата се движат и кога се намират в покой. Придобива умение за наблюдение и описание на извършените експерименти. Изобразява наученото с рисунка. Познава и назовава дейности на хората, които водят до нарушаване на равновесието в околната среда.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране, чертане, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – характеризиране на сили; *Технологии и предприемачество* – опитна постановка; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Задраскай грешното:

При теглене на въже в противоположни посоки то остава неподвижно, ако се дърпа с *различна/ еднаква* сила. Ако се увеличи силата само от едната страна, тогава въжето *се измества/ не се измества.* Книга, която е поставена на масата, не пада на земята, защото на нея действат две сили с *различна/еднаква* големина, но с противоположна посока, затова книгата е *подвижна/ неподвижна*. Автомобил започва да се движи по-бързо или по-бавно, ако на него действат сили с *различна/ еднаква* големина.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира действието на силите.

Да се илюстрира с примери от всекидневието как неуравновесени сили променят скоростта и посоката на движение на телата.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кога едно тяло е в равновесие?

Движи ли се тяло, когато действащите върху него сили не са в равновесие?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

ЛОСТ И МАКАРА

Основно съдържание на урока за ученика:

Всички познавате любимата на децата люлка. Това просто устройство за люлеене се нарича лост.

На тази люлка децата се люлеят, като използват своето тегло.

Лостът се използва за повдигане на тежки товари. Дълъг прът се поставя на неподвижна опора. На единия край на пръта поставяме товара. На другия край прилагаме сила, за да го повдигнем. Силата, която прилагаме, е по-малка.

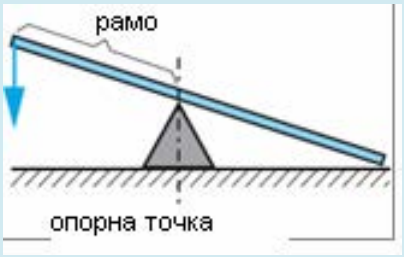

Неподвижната опора се нарича опорна точка. Отсечките от края на гредата до опорната точка се наричат рамена на лоста.

Видове лостове, които използваме в ежедневието, са: ножица, клещи, брава на врата, отварачка, ръчна количка, тесла.

Неподвижна макара

С помощта на макарата се повдигат товари. На единия край на въжето се закача товарът, а човекът дърпа другия край на въжето надолу. Силата, с която повдигаме товара, е равна на неговото тегло.

За да повдигнем товар с по-малка сила, използваме друг вид макара – подвижна макара.

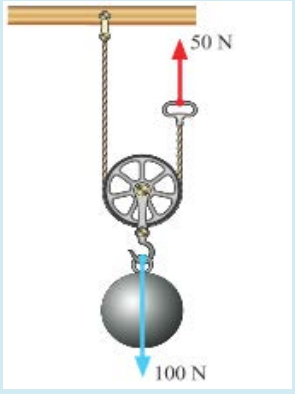

Речник на новите понятия:

Лост – просто устройство, представляващо прът, който се върти около неподвижна опора.
Макара – колело с улей, през който е прокарано въже или верига
Подвижна макара

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. С помощта на дълга линийка и молив изработват лостове. Опорната точка (молив, гума) поставят в средата на линийката или в края. С така получения лост повдигат различни тела. Изобразяват графично, с насочена отсечка, големината и посоката на силите. Като използват нагледни материали – табла, рисунки, снимки, разпознават уреди, които се използват в домакинството. Обясняват тяхното значение.

Времево разпределение:
1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение, чертане и извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:
Примерни теми за проекти: Лостове има и в нашето тяло. Учениците представят информация за възможностите на нашите мускули. Изготвят презентации, постери, доклади.
Примерни теми за дискусии: 1.Посочете предмети от вашето всекидневие, които се използват като лостове.
2. Когато режем с ножица дебел картон, слагаме картона по-близо до оста на ножицата. Защо тогава режем по-лесно?
3. С помощта на коя макара по-лесно ще извадите вода от кладенеца?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://ucha.se/watch/2522/Lost-i-makara/urok/8114 – лост и макара
https://ucha.se/watch/7684/predimstva-pri-izpolzvane-na-lost-i-makara-laboratorno-uprazhnenie/urok/8115 – механични предимства при използване на лостове и макари (Лабораторна работа)
https://ucha.se/watch/2324/Makara – макара
https://ucha.se/watch/2323/Lost – лост

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Придобиват елементарна представа за принципа на действие на лоста и на макарата. Познават значението на простите механизми в бита и техниката. Знаят, че улесняват дейността на хората, като намаляват големината на прилаганата сила или променят посоката на движение. Умеят да използват битови уреди и апарати.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч, изготвяне на доклад; *Математика* – сравняване и групиране чертане, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – опитна постановка; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници, изготвяне на презентации; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации.

Работа у дома и участие на семейството:
- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Лостът се използва за повдигане на ..... . Най-обикновен лост е дълъг прът, поставен на неподвижна ..... . Неподвижната опора се нарича .... Отсечките от края на пръта до опорната точка се наричат .... Колело с улей, през който е прокарано въже или верига, се нарича ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира принципът на действие на лоста. Да се коментират подобните на лост: въдица, метла с дълга дръжка, ръката на човек, ножица, отварачка и др.

Да се коментира и дискутира принципът на действие на подвижната и на неподвижната макара.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Посочете различни уреди на принципа на лоста.

Колко вида макари има?

По-малко сила ли е необходима за повдигане на товар с лост и макара?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

ЕЛЕКТРИЧЕН ТОК

Основно съдържание на урока за ученика:

Когато използвате електрическо фенерче, гледате телевизор, работите с компютър, запалите лампите вие използвате електричен ток.

За да светне лампичката, трябва да свържем **електрическа верига**.

Лампата, батерията, съединителните проводници и прекъсвачът (ключът) образуват електрическа верига. С помощта на ключа се прекъсва веригата. Когато ключът е затворен, по веригата протича електричен ток и лампичката светва. Ако отворим ключа, прекъсваме веригата, електричен ток не протича и лампичката изгасва.

Има различни видове **електрически ключове**.

С тях се прекъсват или се затварят електрически вериги. Включвате или изключвате осветлението, готварската печка, компютъра.

Източници на електричен ток са батерии, акумулатори, електрическата мрежа

Всяка батерия има два полюса – положителен и отрицателен, чрез които се свързва във веригата.

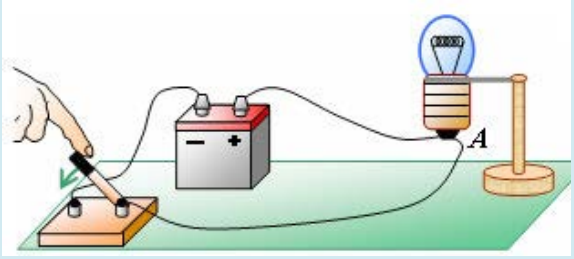

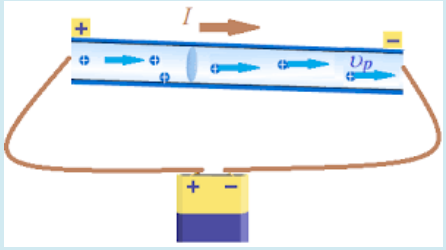

В съединителните проводници има голям брой много малки частички, които непрекъснато се движат. Те представляват **електричния ток.** Когато тези частички преминават през лампичката, тя светва.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. На учениците се предоставят различни видове батерии, ключове, съединителни проводници, лампички, джобно фенерче. Описват предназначението на основните елементи на електрическата верига. Разглеждат готова електрическа верига. Установяват опитно кога лампичката свети. Изобразяват с рисунка.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение, рисуване и извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Учениците в класа се разделят на две групи. Едната изброява електрически уреди, които се захранват с батерии. Втората група представя уреди, които се включват към електрическата мрежа.

Примерни теми за дебати: 1. Как би се развил животът ни, ако няма електричен ток и светлина? 2. Учениците проучват информация за съвременните електромобили. Кои са предимствата и недостатъците им. Как тяхното използване се отразява на околната среда?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/2217/Elektrichen-tok-i-elektricheska-veriga/urok/8123 – електричен ток и електрическа верига

https://ucha.se/watch/7201/elektricheski-verigi-uprazhnenie/urok/8126 – електрически вериги (Лабораторна работа),

проста електрическа верига, лампа за електрическо фенерче, батерия, съединителни проводници, прекъсвач

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Запознават се с някои основни елементи на проста електрическа верига. Научават за какво служат и как се използват, и кои уреди са електрически. Изброяват къде във всекидневието се използват батерии. Какви видове батерии има. Колко струва една батерия в магазина. Може ли да сменят батерията с родител?

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, измерване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – изработване на чертежи; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Довършете изреченията:

Когато гледате телевизор, работите с компютър, запалите лампите вие използвате ....

За да светне лампичка, трябва да свържем ..... .

С помощта на ключа се прекъсва веригата, когато ключът е затворен, по веригата протича електричен ток и лампичката ..... .

Източници на електричен ток са ....., ..., ...

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

- Да се коментират и дискутират източниците на ток.
- Да се нарисува електрическа верига и да се коментира протичането на тока.
- Да се попълни таблицата:

Електрически уреди

Действие на електрическия ток

Електрически уреди	**Действие на електрическия ток**
Електрическа крушка	
Електрическа печка	
Хладилник	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Какво представлява електричният ток?

Колко и какви са полюсите на батерията?

Кои са основните елементи в електрическата верига?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

БЕЗОПАСНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ЕЛЕКТРИЧНАТА ЕНЕРГИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Използването на електричния ток е важно за човека, но може да бъде и много опасно. За да използвате безопасно тока от електрическата мрежа, трябва да познавате и спазвате определени правила.

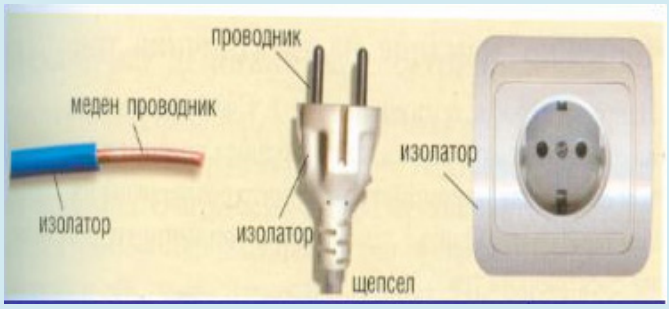

Никога не докосвайте оголен проводник. През тялото ви ще протече електричен ток, който може да предизвика тежки изгаряния или да ви убие.

Проводниците са обвити с изолатор, който ни предпазва от токов удар.

Не забивайте гвоздеи на места, където може да минават проводници.

Не мокрете електрическите контакти, шнуровете и електроуредите.
Винаги изключвайте от контактите повредените електроуреди.
Никога не пъхайте метални предмети в контактите.

Пазете изолацията на проводниците от източник на топлина.

Никога не изключвайте електроуредите, като дърпате проводника.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групов проект. Участват при изработването на постери и табла с останалите ученици от класа. Издирват снимки, рисунки, свързани с безопасното използване на електричеството в нашия дом. Коментират ситуациите, показани на рисунките в учебника. Наблюдават различни видове изолации и обсъждат тяхното значение. Дискутират начини за пестене на електрична енергия.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и обсъждане – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

*Примерни теми за дебати:*1. Защо е опасно с мокри ръце да докосваме електрически контакт или работещ електрически уред?

2. Защо шнуровете на електрическите уреди имат изолация?

3. Въздухът е добър изолатор. Посочете примери от всекидневието, в които се използва.

4. Оказване на първа помощ на пострадал от токов удар

Примерни теми за проект: 1. Учениците от класа се разделят на групи. Всяка група изработва постер или плакат, който да предупреждава за опасността от електричеството.

2. Първа помощ при токов удар

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1224/Pestene-i-bezopasno-izpolzvane-na-elektroenergiya/urok/19542 – пестене и безопасно използване на електроенергията

https://ucha.se/watch/2366/Preobrazuvane-na-elektrichnata-energiya/urok/8125 – електрична енергия

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Познават правилата за безопасна работа с битови електроуреди. Имат умение за опазване на собственото здраве. Умеят да използват безопасно електрически уреди и апарати. Имат умения за търсене и представяне на информация от различни източници. Развиват умения за работа в екип при изготвяне на постери и табла. Познават и прилагат начини за пестене на електроенергия.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – изработване на постер, табла, плакат; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Използването на електричния ток е важно за човека, но може да бъде и …… .

За да използвате безопасно тока от електрическата мрежа, трябва да познавате и спазвате определени ..... Никога не докосвайте оголен .... Не забивайте ..... на места, където може да минават проводници. Не мокрете ..... контакти, шнуровете и електроуредите. Винаги ..... от контактите повредените електроуреди. Никога не пъхайте ..... предмети в контактите. Пазете изолацията на проводниците от източник на ..... . Никога не изключвайте електроуредите като .... проводника.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират правилата за безопасно използване на ел. енергия:

Изключвайте всички уреди, преди да излезете от вкъщи.

Дръжте електрическите кабели далеч от горещи повърхности.

Поддържайте електрическите уреди чисти.

Когато изключвате уред от електрическата мрежа, дърпайте щепсела, а не кабела.

Не използвайте уреди, които правят искра.

Винаги изключвайте уредите от електрическата мрежа, преди да ги почистите.

Никога не включвайте електрически уреди, ако сте мокри.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

За какво ни е нужен електричният ток?

Кои уреди във вашия дом работят с електричен ток? Разкажете, как си служите с тях?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

ГРАДИВНИ ЧАСТИЦИ НА ВЕЩЕСТВАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Веществата се състоят от много малки невидими частици, наречени градивни частици. Има три вида градивни частици – атоми, молекули и йони.

Водороден атом и кислороден атом

Някои вещества са изградени от атоми. Например веществата графит и диамант са изградени от въглеродни атоми, които са свързани помежду си.

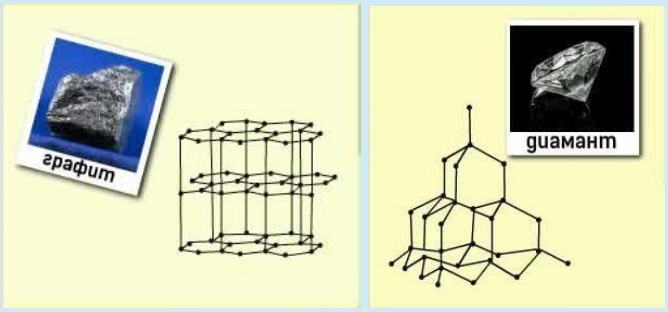

Други вещества са изградени от молекули. Молекулите са по-големи по размер частици, образувани от свързани помежду си атоми.

При свързването на два атома водород се образува молекула водород. Молекулата на водорода се състои от два атома.

Когато се свързват два атома водород с един атом кислород се образува една молекула вода.

Молекулата на водата се състои от три атома.

Третият вид градивни частици са йоните. Образуват се от атомите.

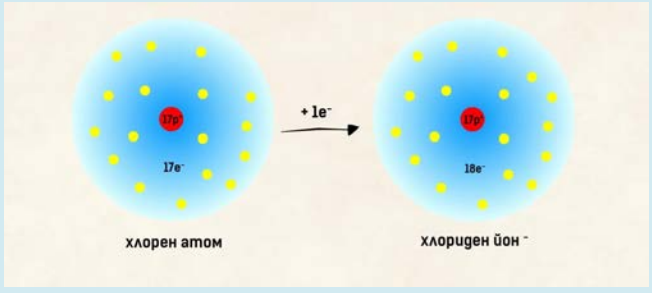

Йоните са положителни и отрицателни частици.

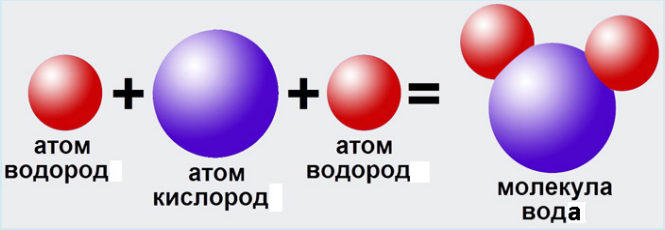

Веществото готварска сол е изградено от йони.

Свойствата на веществата зависят от вида на градивните им частици.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален проект. Изрязват от цветна хартия за апликация модели на атоми и молекули. Залепват моделите на бяла хартия, така че да получат молекули на различни вещества – водород, кислород, вода. Могат да използват и други материали – пластилин, кибритени клечки, бои.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., изработване на проект – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. По какво си приличат и по какво се различават натриев атом и натриев йон, хлорен атом и хлориден йон.

2. Защо моделът, с който най-често се представя строежът на атома, се нарича планетарен?

Примерни теми за проект: Илюстрират се вещества, които са изградени от атоми, молекули и йони.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=SQ8jpDq0T4I – градивни частици на веществата; молекули и йони

https://ucha.se/watch/1963/Gradivni-chastitsi-na-veshtestvata/urok/8133 – градивни частици на веществата

https://www.youtube.com/watch?v=iqA0cP78M3w – градивни частици на веществата; атоми; химичен елемент

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Придобива елементарна представа за строежа на веществата. Изгражда представа за това, че всички вещества са изградени от частици. Усвоява умения за ползване на илюстративен материал, с който се показва образуването на молекули и превръщането на атомите в йони. Сравнява модели на различни вещества.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – изработване на табла, моделиране; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници ; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Веществата се състоят от ..... Има три вида градивни частици – ....., ... и ..... .

Веществата графит и диамант са изградени от ..... .

Молекулата на водата се състои от два атома .....и един атом .... Йоните се образуват от ..... . Има два вида йони : .... и ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират градивните частици на веществата.

Да се направят рисунки на градивните частици – атоми, молекули и йони.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Молекулата на кое вещество е изградена от два атома водород и един атом кислород?

От какви градивни частици е изградена готварската сол?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

ХИМИЧЕН ЕЛЕМЕНТ. ПРОСТИ И СЛОЖНИ ВЕЩЕСТВА

Основно съдържание на урока за ученика:

В природата съществуват различни видове атоми.

Всички атоми от един и същ вид образуват **химичен елемент**.

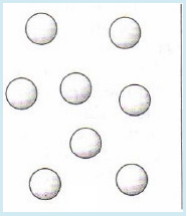

Всички атоми кислород образуват химичния елемент кислород.

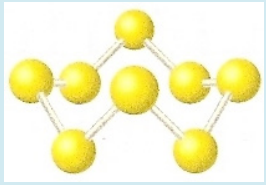

Всички атоми водород образуват химичния елемент водород.

Всички атоми сяра образуват химичния елемент сяра.

Вещества, които са съставени от свързани помежду си атоми на един и същ химичен елемент, се наричат **прости вещества**.

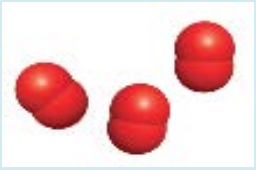

Простото вещество водород е съставено само от атоми на химичния елемент водород .

Простото вещество кислород е съставено само от атоми на химичния елемент кислород.

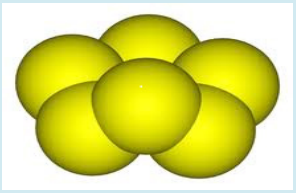

Простото вещество сяра е съставено само от атоми на химичния елемент сяра.

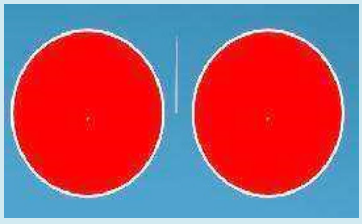

Вещества, съставени от атоми на различни химични елементи, се наричат **сложни вещества**.

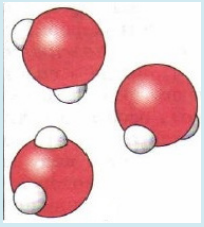

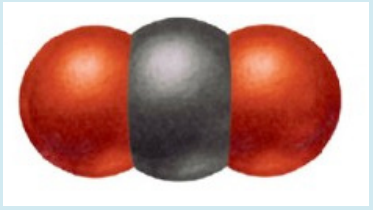

Сложно веществ Сложно вещество водавъглероден диоксид

Молекулата на водата е изградена от два химични елемента – водород и кислород.
Молекулата на въглеродния диоксид е изградена също от два химични елемента – въглерод и кислород.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Създават модели на различни видове атоми, като използват различни материали – пластилин, кибритени клечки, рисунки, хартия за апликация. Групират атоми и създават модели и изображения на прости и сложни вещества. Учителят предоставя рисунки, готови модели на различни атоми, прости и сложни вещества, които учениците сравняват и разпознават.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., изработване на модели, работа с нагледни материали – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Посочете по две прости и две сложни вещества, които се срещат в чистия планински въздух и във въздуха в голямо населено място.

2. Всяко просто вещество се състои само от един химичен елемент. Защо простите вещества са 400, а елементите 120?

3. Известни са около 120 химични елемента, а химичните съединения са над 100 милиона.

Примерни теми за проекти Потърсете информация за различни прости вещества на един и същ химичен елемент. Атомите на кой елемент образуват най-много прости вещества?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=vnGzYH_22uo – химични елементи; прости и сложни вещества

https://ucha.se/watch/1966/Himichen-element-Prosti-i-slozhni-veshtestva/urok/8134 – химичен елемент; прости и сложни вещества

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Изграждат елементарна представа за групирането на атомите и строежа на веществата. Разпознават по модели или илюстрации прости и сложни вещества. Разбират, че веществата в природата са изградени от много малки, невидими частички. Знаят, че съществуват различни вещества, защото са съставени от различни градивни частици.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – изработване на проекти, моделиране; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Довършете изреченията:

Всички атоми от един и същ вид образуват …… .

Вещества, които са съставени от свързани помежду си атоми на един и същ химичен елемент, се наричат ..... .

Вещества, съставени от атоми на различни химични елементи, се наричат ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират химичните елементи.

Да се коментират и дискутират простите и сложните вещества.

Запишете от кои химични елементи са съставени:

Просто вещество водород –

Просто вещество кислород –

Просто вещество сяра –

Сложно вещество вода –

Сложно вещество въглероден диоксид –

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Химичният елемент от какви атоми се образува?

По какво се различават простите и сложните вещества?

Задача: Да се намери информация за още сложни вещества, които съдържат кислородни атоми.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

СЪСТАВ И СТРОЕЖ НА ВЕЩЕСТВАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

В природата съществуват много голям брой различни вещества. Те се различават по броя и вида на атомите, от които са изградени. Затова казваме, че веществата имат **различен състав**.

Веществото кислород и веществото озон са изградени от еднакви атоми, атоми на кислорода. Различават се по броя на атомите. Имат **еднакъв качествен състав**.

Разликата в свойствата им се дължи на различния брой атоми в молекулите им.

Серен диоксид *Въглероден диоксид*

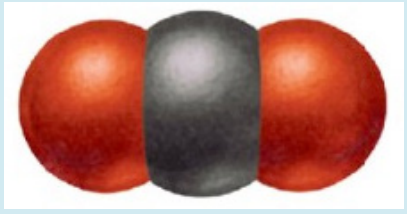

Веществата серен диоксид и въглероден диоксид са изградени от еднакъв брой атоми. Различават се по техния вид. Имат **различен качествен състав и различни свойства.**

Веществата се различават и по своя **строеж**, защото са изградени от различни градивни частици – атоми, молекули или йони.

Вещества с атомен строеж *Вещества с молекулен строеж*

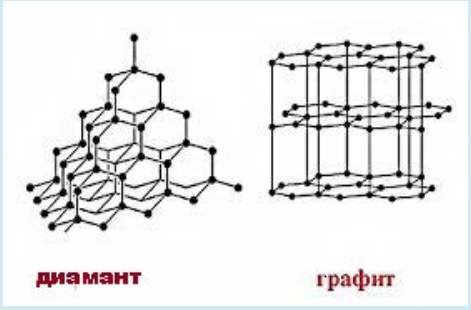

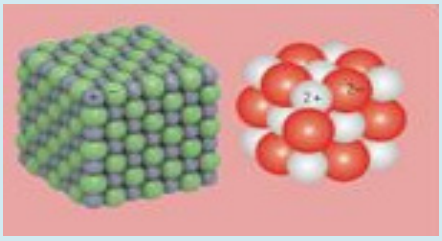

Свойствата на веществата зависят от техния състав, от вида на градивните частици и от тяхното разположение.

Вещества с йонен строеж

Натриев хлорид *Калциев оксид*

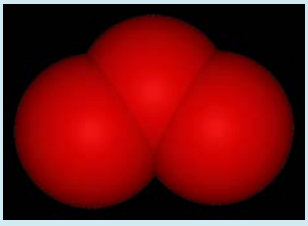

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в групов проект. От пластилин в различни цветове (бял, син, червен, черен, жълт), клечки за зъби или цветна хартия за апликации учениците изработват модели на постоянните и променливите съставни части на въздуха. Рисуват модел на кислороден атом, отрицателен кислороден йон и молекула кислород. Обясняват различията между тях. Наблюдават и сравняват модели на вещества с атомен, молекулен и йонен строеж.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., изработване на проект, наблюдение и описание на модели – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии:1. Обяснете разликата в свойствата на кислорода и озона, на диаманта и графита.

2. Какъв е строежът на леда?

3. От какви градивни частици са изградени простите вещества? А химичните съединения?

Примерна тема за проект: В какво агрегатно състояние могат да бъдат твърдите вещества? Посочете примери.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1967/Sastav-i-stroezh-na-veshtestvata/urok/8135 – състав на веществата

https://ucha.se/watch/7503/sastav-i-stroezh-na-veshtestvata-uprazhnenie-chast-2/urok/8136 – състав на веществата (упражнение)

https://ucha.se/watch/2859/Stroezh-na-veshtestvata/urok/5821 – строеж на веществата

https://ucha.se/watch/1983/Sastav-i-stroezh-na-veshtestvata--Obobshtenie-/urok/8136 – състав на веществата (упражнение)

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за екипна работа. Разграничават веществата по брой на градивните частици и вида на атомите, които ги изграждат. Умения за наблюдение и описание на състава и строежа на веществата по модели и илюстрации. Сравняват модели на вещества с атомен, молекулен и йонен строеж.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – моделиране; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Вещества се различават по броя и вида на атомите, от които са изградени, затова казваме, че имат ..... . Веществата кислород и озон са изградени от еднакви атоми, атомите на ..... . Тези вещества имат еднакъв ... . Разликата в свойствата им се дължи на ..... в молекулите им. Серен диоксид и въглероден диоксид са изградени от ..... . Различават се по техния ..... . Те имат ..... и ....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират съставът и свойствата на веществата.
Да се попълни таблицата:

Вещества	Видове атоми	**Брой атоми**
кислород		
озон		
вода		

Самостоятелна и домашна работа:
Задача: Да се определят съставът и строежът на веществата: вода, натриев хлорид, графит.

Изготвили:
Албена Момчева – учител по ЧП
Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

ФИЗИЧНИ СВОЙСТВА НА ВЕЩЕСТВАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Водата в природата, когато е студено, е под формата на лед. През пролетта, когато времето е топло, ледът се топи и водата става течна.

При много висока температура се превръща във водна пара. Водата променя своето състояние, но нейните градивни частици не се променят. Тя запазва своите свойства.

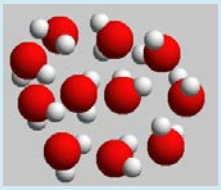

Молекули на водата

Захарта е твърдо бяло кристално вещество, със сладък вкус. Когато стрием захарта, тя се превръща в прах, но продължава да има бял цвят и сладък вкус. Това показва, че молекулите на захарта не са се променили.

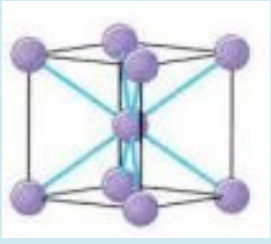

Когато се затопли металната лъжичка, поставена в чаша с топъл чай, тя не се променя. Градивните частици на метала не се променят, остават свързани в кристала.

Тези промени на веществата се наричат **физични**. При физичните процеси веществата не се променят.

Чрез сетивните си органи можем да определим агрегатното състояние, цвета, блясъка, мириса и вкуса на веществата.

Сяра

Син камък

Мед

С опит установяваме разтворимост, дали провеждат топлина и електричен ток, дали са крехки или твърди, привличат ли се от магнит.

Желязото се кове

Металите се привличат от магнит

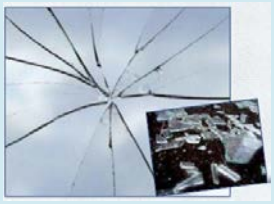

Стъклото е твърдо, но крехко, лесно се чупи

Други свойства се определят чрез пресмятане или измерване – плътност, температура на топене, температура на кипене.

При физичните промени веществата и техните градивни частици не се променят.

Речник на новите понятия:

Физични свойства – свойства, които се установяват опитно или чрез сетивата

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Пред учениците са поставени сяра на прах и железни стружки. С помощта на магнит установяват кое вещество има магнитни свойства. Изброяват познати вещества от домакинството и описват техните физични свойства. Посочват безцветни вещества. Чрез наблюдение описват някои от физичните свойства на предложени образци на вещества (готварска сол, сяра, йод на кристали, мед, син камък, желязо).

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение, извършване на опити – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Какви физични свойства има златото?

2. Опишете физичните свойства на водата. Кое свойство е специфично само за нея?

3. Защо трябва да познаваме свойствата на веществата?

4. В три часовникови стъкла са поставени проби от стрити на прах готварска сол, захар и нишесте. Предложете най-бърз и лесен начин за разпознаването им.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1984/Fizichni-svoystva-na-veshtestvata/urok/8137 – физични свойства на веществата

https://www.youtube.com/watch?v=TIxdiuBOemg – физични свойства на веществата

https://ucha.se/watch/2104/Promeni-na-telata-i-veshtestvata – промени на телата и веществата

https://www.youtube.com/watch?v=sgvy6tu8SXY – свойства на веществата и телата

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умение за наблюдение и различаване на вещества по техни характерни свойства. Разпознават основни вещества от домакинството. Разбират, че при физичните промени основните свойства на веществата се запазват, въпреки че външният им вид е променен. Развиват умения за сътрудничество в учебна ситуация. Групират свойства по общи признаци. Ориентират се в различни практически ситуации.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – опитни постановки; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни таблицата:

Физични свойства

Физични свойства	**Начин за установяване**
състояние	
цвят	
разтворимост	
ковкост	

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират начините за установяване на физичните свойства на веществата.

Да се коментират и дискутират физичните свойства на веществата, които използваме в ежедневието си.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. При физичните промени веществата и техните градивни частици променят ли се?

З**адача 2**. Да се потърси информация за други физични свойства на веществата.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

ХИМИЧНИ ПРОМЕНИ НА ВЕЩЕСТВАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Освен физични промени в природата и в практиката на човека се извършват и химични промени. При **химичните промени** от едни вещества се получават нови вещества.

Пример за химична промяна е ръждясването. Ако оставим за известно време пирони на влажен въздух, виждаме, че върху тях се е образувала ръжда. Ръждата е ново вещество, с нови свойства.

Горенето е друг пример за химична промяна. Дървата поставени в огъня се превръщат в пепел. Пепелта е ново вещество, което има нови свойства.

Химичните промени се наричат химични реакции.

При химичните реакции веществата, които се получават, не могат да се превърнат обратно в първоначалните вещества.

Веществата, които взаимодействат помежду си, се наричат **изходни вещества**. Тези, които се получават – **продукти** на химичната реакция.

Ако поставим в епруветка захар и я нагреем, тя се стопява и се карамелизира. Получава се ново вещество с черен цвят (въглен). По стените на епруветката се наблюдават капчици вода.

Изходното вещество е захарта, продукт на реакцията – въглен. Въгленът има нови свойства, различни от тези на захарта.

Алуминиевите съдове с времето потъмняват, защото се извършва химична реакция между алуминия и кислорода от въздуха. Получава се ново вещество, което покрива повърхността на съда.

Химични промени се извършват с хранителните продукти при топлинна обработка, както и при тяхното неправилно съхранение, при гниенето.

При химичните процеси веществата и техните градивни частици се променят.

Речник на новите понятия:

Химични промени – явления, при които от едни вещества се получават нови вещества.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. На учениците се предоставят снимки, илюстрации, рисунки с примери на химични промени – горене, получаване на вино, оцет, изпичане на хлебни продукти, гниене, корозия, дишане и др. С помощта на учителя се обяснява защо това са химични промени. Изготвят табла и постери. Опитно проверяват запазват ли се магнитните свойства на корозирали пирони. Използват етикети от различни хранителни продукти и определят техния срок на годност.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение, извършване на опити и коментари – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дебати: 1. Учениците в класа се разделят на две групи. Едната записва в тетрадките примери за физични промени на веществата. Другата – примери за химични промени. Представител на всяка група прочита пред класа написаното. Ако има грешки, учениците от другата група ги поправят. Тези, които са записали повече примери, са победители.

2. Дават примери за химични промени, които са наблюдавали в домакинството и в практиката.

3. Защо при химичните процеси се променят свойствата на веществата?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1985/Himichni-promeni-na-veshtestvata-Himichni-reaktsii/urok/8138 – химични промени на веществата

https://ucha.se/watch/2016/Himichni-svoystva-na-veshtestvata/urok/8140 – химични свойства на веществата

https://ucha.se/watch/2128/Himichni-reaktsii-v-prirodata-i-v-prakticheskata-deynost-na-choveka/urok/25985 – химични реакции в природата и практиката

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Разпознават химичните промени като процеси, при които веществата се променят. Разграничават физични от химични процеси. Наблюдават промените, които се извършват с хранителни продукти и оценяват дали са полезни или вредни. Умеят да получават информация от етикетите на хранителни продукти в магазина, за техния срок на годност. Изграждат умения за правилно съхранение на хранителни продукти у дома.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението

на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на постери и табла; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Довършете изреченията:

Химичните промени се наричат ..... .

При химичните реакции веществата, които се получават, не могат да се превърнат обратно в ..... .

Веществата, които взаимодействат помежду си, се наричат ....

Веществата, които се получават – ..... .

При химичните процеси веществата и техните градивни частици се ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират химичните промени на веществата.

Да се коментират и дискутират химичните промени, които се извършват с хранителните продукти при топлинна обработка и при гниене.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. При химичните промени на веществата:

А) се променя само състоянието на веществата

Б) се получават нови вещества

В) се получават само прости вещества

Задача 2. Намерете информация за явления, които са химични реакции.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

ХИМИЧНИ РЕАКЦИИ

Основно съдържание на урока за ученика:

При химичните реакции се получават нови вещества, с нови свойства. Какви промени се извършват?

В строителството често се използва гасена вар. Как се извършва това? Късове негасена вар се заливат с вода. Сместа започва да ври. Получава се ново вещество – гасена вар. Неговите свойства се различават от тези на изходното вещество – негасената вар.

При химичните реакции **изходните вещества** взаимодействат помежду си. Казваме, че между тях се извършва **химично взаимодействие**. В резултат се получават нови вещества – **продукти на химичната реакция**.

Негасена вар – изходно вещество

Гасена вар – продукт на реакцията

Ако запалим въгленче в присъствие на кислород, то изгаря като се отделя топлина и светлина. Получава се ново вещество – въглероден диоксид.

Въгленчето съдържа въглеродни атоми, а газът кислород – кислородни молекули. Под действие на топлината кислородните молекули се разделят на кислородни атоми.

Кислородните атоми се свързват с един въглероден атом от въгленчето.

Получава се молекула въглероден диоксид. Атомите на кислорода и въглерода не се променят. Те се свързват помежду си, по нов начин и се получават молекули на ново вещество.

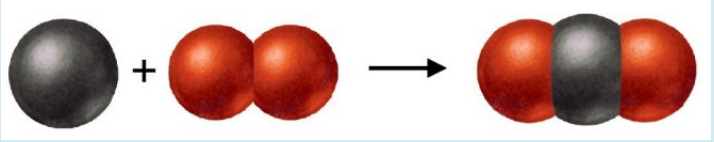

Химичните реакции могат да се означават с думи.

въглерод + кислород ⟶ *въглероден диоксид*

Написаното се чете по следния начин: „При взаимодействие на въглерод и кислород се получава въглероден диоксид“.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: В една бехерова чаша поставят, на върха на лъжичка готварска сол. В друга чаша поставят същото количество сода за хляб. Заливат двете вещества с лъжичка оцет. Наблюдават промените. Описват опита и обясняват кое от двете вещества взаимодейства с оцета. Може ли тази реакция да се използва за разпознаването им? Определят изходните вещества и продуктите на реакцията. С помощта на пластилин с различни цветове (сив, червен, син, бял, черен, жълт) моделират атоми на химичните елементи въглерод и кислород. Създават модели на химични процеси.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., извършване на опити, наблюдение, моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1.Сравняват физичното явление топене и химичното явление горене.

2. Обясняват защо при приготвяне на тестени изделия се използва и сода за хляб.

3. Много често по стените на домакинските съдове, в които топлим вода, се образува бял налеп (варовик). За почистването му се използва оцет. Обясняват протичащата реакция.

4. Огъват медна тел. Учениците обясняват каква е промяната – физична или химична. След това нагряват медната тел. Тя почернява. Обясняват каква е промяната. Защо медта е реагирала с кислорода от въздуха?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=dmwE61jeP6Q - химични реакции
https://ucha.se/watch/2091/Osnovni-vidove-himichni-reaktsii/urok/8149 - основни видове химични реакции (обобщение)
https://ucha.se/watch/7619/vidove-himichni-reaktsii-obobshtenie/urok/8150 -видове химични реакции - химично съединяване и химично разлагане (лабораторна работа)
https://bnt.bg/bg/a/chovekt-i-prirodata-6-klas-vidove-khimichni-reaktsii - видове химични реакции
https://ucha.se/watch/1985/Himichni-promeni-na-veshtestvata-Himichni-reaktsii/urok/8138 - химични промени на веществата
https://ucha.se/watch/2128/Himichni-reaktsii-v-prirodata-i-v-prakticheskata-deynost-na-choveka/urok/25985 - химични реакции в природата и практиката

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
Разграничават изходни вещества от продукти на реакцията. Наблюдават и описват промените, които се извършват с веществата. Четат правилно изразените с думи химични реакции. Ориентират се в различни практически ситуации, свързани с наученото. Създават речников фонд. Изобразяват наученото чрез рисуване и моделиране.

Междупредметна връзка: *Български език и литература*- работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика*- сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следстени връзки; *География и икономика*- оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество*- опитни постановки; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство*- разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урока.
Задраскай грешното:
При химичните реакции *не се получават/ се получават* нови вещества. При химичните реакции изходните вещества *взаимодействат/ не взаимодействат* помежду си. *Получават се / не се получават* нови вещества.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират изходните вещества и веществата- продукти на реакцията в химичните реакции
Да се коментира и дискутира записването и четенето на химичните реакции.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Да се прочетат химичните реакции:

магнезий + кислород → магнезиев оксид

магнезий + сяра → магнезиев сулфид

Задача 2. Да се изразят други химични реакции

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

УСЛОВИЯ И ПРИЗНАЦИ ЗА ПРОТИЧАНЕ НА ХИМИЧНИТЕ РЕАКЦИИ

Основно съдържание на урока за ученика:

За да протичат химичните реакции е необходимо да се създадат подходящи условия. В една лъжичка поставяме сода за хляб. Прибавяме няколко капки лимонов сок, без да се разбърква.

След като **разбъркаме** получената смес, започва бурно отделяне на мехурчета въглероден диоксид.

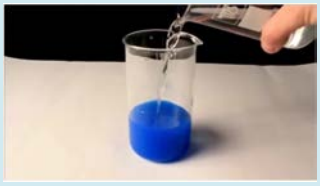

Задължително условие за протичане на химична реакция е градивните частици на изходните вещества да са в **допир** (**контакт**) помежду си.

Необходимо е веществата да се **разбъркат**, за да взаимодействат по между си. Ако изходните вещества са твърди е необходимо да се **стрият на прах** или да се **разтворят** в подходящ разтворител.

Тогава химичното взаимодействие се извършва по-лесно.

Друго условие е **нагряването** на изходните вещества. При стайна температура сярата е в допир с кислорода от въздуха, но не взаимодейства с него. Ако сярата се нагрее, тя гори със син пламък.

За протичането на други химични реакции е необходимо **пропускане на електричен ток**. При пропускане на електричен ток през вода тя се разлага, като се получават водород и кислород.

Дали е протекла химична реакция познаваме по различни промени (**признаци**) на веществата. Когато се отделя или поглъща топлина и светлина. Отделянето на мехурчета газ. Промяна на цвета.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Извършват опит със сода за хляб и оцет. Наблюдават и описват промените. С помощта на сламка издишват въздух в епруветка с бистра варна вода,

Наблюдават и описват промените. С помощта на пластилин с различни цветове (сив, червен, син, бял, черен, жълт) моделират молекули на химичното съединение вода и атоми на химичните елементи водород и кислород. Създават модел на разлагането на водата.

Времево разпределение:1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение, извършване на опити и коментари – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии:1. Въздухът е смес от много вещества, но неговият състав не се променя съществено – той е постоянен. Кога протича химична реакция и как установяваме, че това се случва?

2. Коя е причината за увреждането на много паметници на културата?

3. Какво значение има условието „нагряване“ на веществата, за протичане на химична реакция?

4. Ако поставим едно яйце в чаша с оцет и го оставим за известно време, ще установим, че черупката се е променила. Коя е причината за това?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=1CBz-f0usac - условия и признаци за протичане на химичните реакции

https://ucha.se/watch/2015/Priznatsi-za-protichane-na-himichnite-reaktsii/urok/8139 - условия и признаци за протичане на химичните реакции

https://ucha.se/watch/2014/Usloviya-za-protichane-na-himichnite-reaktsii/urok/8139 -условия и признаци за протичане на химичните реакции

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Разбират значението на подходящите условия, за извършване на даден процес. Умения за наблюдение и правене на изводи. Осъзнава, че отделянето на топлина и светлина е резултат от протичане на химична реакция. За приготвяне на храната, необходимо условие е нагряването на хранителните продукти. Създават речников фонд. Изобразяват наученото чрез рисуване и моделиране.

Междупредметна връзка: *Български език и литература*- работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика*- сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следстени връзки; *Технологии и предприемачество*- моделиране, опитни постановки; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство*- разглеждане на обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урока.
- Да се попълни текста:

За да протичат химичните реакции е необходимо да се създадат подходящи.

Задължително условие за протичане на химична реакция е градивните частици на изходните вещества да са в ..... помежду си. Дали е протекла химична реакция познаваме по различни ..... на веществата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират признаците, по които може да се установи протичането на химична реакция.

Да се коментират и дискутират различията между признаците и условията, при които протича една химична реакция

Самостоятелна и домашна работа:

Задача: Попълнете таблицата:

Вещества, които взимодействат

Условия за протичане на химичната реакция

Признаци за протичане на химичната реакция

Вещества, които взимодействат	Условия за протичане на химичната реакция	**Признаци за протичане на химичната реакция**
Сода за хляб и оцет		
Сяра и кислород		

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

ХИМИЧНИ СВОЙСТВА НА ВЕЩЕСТВАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

При горене сярата се свързва с кислорода и образува ново вещество- серен диоксид.

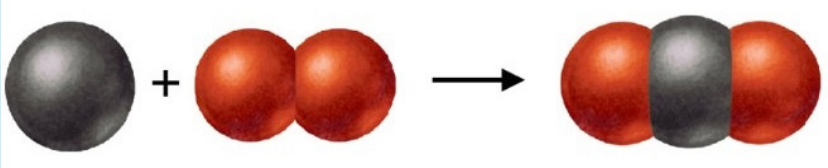

атом сяра *молекула кислород* *молекула серен диоксид*

Нажежено въгленче изгаря в присъствие на кислород и се получава въглероден диоксид.

атом въглерод *молекула кислород* *молекула въглероден диоксид*

Свойството на кислорода да взаимодейства със сяра и въглерод е негово химично свойство.

Желязото може да се свързва със сярата, при което се получава железен сулфид. Желязото проявява химичното свойство да взаимодейства със сяра.

Медът и цинка също имат химичното свойство да се свързват със сярата при нагряване.

мед *цинк*

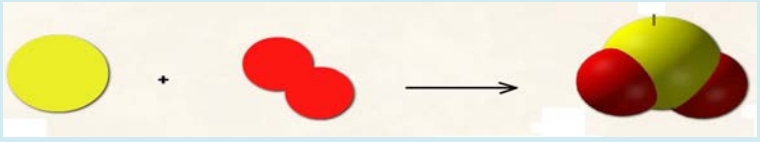

При определени условия атоми в молекула могат да се разделят. От молекулите на водата могат да се получат молекули водород и кислород.

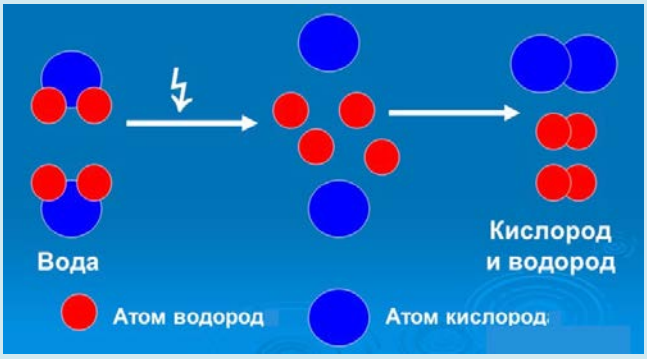

Закон за запазване на масата на веществата - Масата на веществата, които участват в една химична реакция, е равна на масата на веществата, които се получават при химичната реакция.

Речник на новите понятия:

Химично свойство – свойството на едно вещество да взаимодейства с друго вещество

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групов проект: От различни материали – гланцови блокчета, хартия за апликация, пластилин изработват различни атоми. Свързват атомите в молекули и създават модели на химични реакции. Представят проектите пред класа. Създават модел илюстриращ закона за запазване масата на веществата при химичните реакции.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение, моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дебати: 1. Как се установяват химичните свойства на веществата?

2. Какво значение има познаването на химичните свойства на веществата?

3. Възможно ли е едно химически активно вещество да се среща в природата? Защо?

Примерни теми за проект: 1. Какви приложения в практиката имат химичните съединения железен сулфат (зелен камък) и меден сулфат (син камък).

2. Изработване на табло или презентация с правилата за работа в химичната лаборатория

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/2016/Himichni-svoystva-na-veshtestvata/urok/8140

- химични свойства на веществата

https://ucha.se/watch/2145/Test---Veshtestva-Prevrashtane-na-veshtestvata/urok/8158

- тест (вещества и техните свойства)

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Различават и назовават основни природни явления и елементарни химични реакции. Слушат и разбират кратки обяснения, свързани с темата. Създават речников фонд - активен и пасивен. Използват думи от изучаваната тема. Умения за презентиране по определена тема. Групират веществата по определени признаци. Разбират, че почистващите препарати в дома са химични вещества, които са опасни и с тях трябва да се работи много внимателно.

Междупредметна връзка: *Български език и литература*- работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика*- сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следстени връзки; *Технологии и предприемачество*- моделиране, изработване на проекти; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници, изработване на презентация; *Изобразително изкуство*- разглеждане на обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урока.

Довършете изреченията:

При горене сярата се свързва с кислорода и образува ново вещество- ....

Нажежено въгленче изгаря в присъствие на кислород и се плучава ....

Масата на веществата, които участват в една химична реакция, е равна на масата на веществата, които се ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират химичните промени като химични реакции

Да се прочетат и коментират химичните реакции:

сяра + кислород → серен диоксид

въглерод + кислород → въглероден диоксид

вода→ кислород + водород

Да се коментира и дискутира закона за запазване масата на веществата

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кои промени са физични и кои- химични?

Как се обяснява закона за запазване масата на веществата?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

КИСЛОРОД. СВОЙСТВА НА КИСЛОРОДА

Основно съдържание на урока за ученика:

Физичните свойства на ки лорода – газообразно вещество без цвят, вкус и миризма. Най-важната съставна част на въздуха. Малко разтворим във вода. Необходим е за дишането и за протичането на процеса горене.

Може да се събира в съдове с отвора нагоре.

Простото вещество кислород е изградено от молекули. Молекулите се състоят от два свързани помежду си кислородни атома. Простото вещество кислород се свързва с голям брой прости и сложни вещества.

Взаимодействие с метали

При внасяне в съд с кислород на силно нагрята до червено желязна тел, тя изгаря ярко, с много искри. Получава се ново вещество (железен оксид) – твърдо, черно на цвят. Записваме реакцията:

кислород + желязо → железни оксиди

Взаимодействие с неметали

Във въздушна среда при стайна температура сярата не се променя. Ако внесем късче сяра в пламъка на спиртна лампа, тя се запалва и гори с бледосин пламък. Пламъкът е по-ярък, когато горенето се извършва в чист кислород. Продуктът на реакцията е серен диоксид – безцветен газ, с остра задушлива миризма.

При свързване на прости вещества с кислород се образуват сложни вещества.

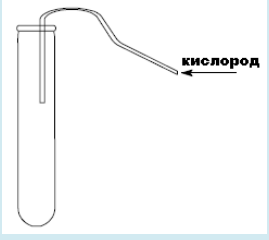

сяра + кислород → серен диоксид

Тези реакции протичат бързо. При тях се отделя топлина и светлина и те се наричат **горене.**

Кислородът има голямо значение за всички живи организми. Той участва при процеса дишане. Използва се в кислородните апарати на алпинисти и водолази. Важно значение има при болни хора и бебета с дихателни проблеми.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален проект. Със средствата на изобразителното изкуство създават природна картина. Изрязват от цветна хартия, хартия за апликации молекули кислород и ги поставят на съответното място, върху рисунката. С помощта на учителя отговарят на въпроса: „Само във въздуха ли се съдържа кислород“? Поставят молекули кислород във водни басейни, почвата, скалите.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., изработване на проект – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за проект: Значение на кислорода за живите организми и в практиката на човека.

Примерни теми за дискусии: 1. Защо във водните басейни е възможно организмите да дишат?

2. Къде в практиката се осъществява взаимодействие между кислорода и въглерода?

3. Къде в тялото на живите организми протичат химични реакции с участието на кислород?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/2029/Kislorod-Svoystva-na-kisloroda/urok/8143 – кислород, свойства на кислорода; химично съединяване

https://ucha.se/watch/7535/znachenie-i-upotreba-na-kisloroda-gorene/urok/8143 – кислород, свойства на кислорода; химично съединяване

https://ucha.se/watch/8585/izsledvane-na-niakoi-svoystva-na-kislorod-i-vagleroden-dioksid-laboratorno-uprazhnenie/urok/5853 – установяване на свойства на кислорода и на въглеродния диоксид (лабораторна работа)

https://www.youtube.com/watch?v=Oc9vRgcNtQY – значение на кислорода и въглеродния диоксид

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Придобива представа за огромното значение на кислорода за живота на Земята. Познава основни свойства на кислорода и неговото приложение в практиката на човека. Умения за опазване чистотата на въздуха, с цел запазване на собственото здраве и това на своите близки. Оценява значението на кислорода за извършване на процеса горене, който е източник на топлина и светлина.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – работа с различни материали; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни таблицата:

вещество	състояние	цвят	мирис	вкус	разтворимост във вода
кислород					

- Да се направят от пластилин модели на изучените кислородни съединения

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират физичните свойства на кислорода.

Да се коментират и дискутират взаимодействията на кислорода със сярата и желязото.

Да се коментира и дискутира значението на кислорода за живите организми.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Как може да се събира кислородът?

От колко атома се състои молекулата на кислорода?

Какви взаимодействия на кислорода знаете? Запишете реакциите с химични уравнения.

Какво значение има кислородът за живите организми?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учителttt

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

ВОДОРОД. СВОЙСТВА НА ВОДОРОДА

Основно съдържание на урока за ученика:

Молекула вода

Водородът е най-разпространеният елемент във Вселената. Той е най-лекият газ, няма цвят, вкус и миризма. Малко разтворим във вода. Може да гори.

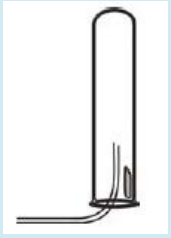

Събира се в съдове с отвора надолу. Ако напълним балонче с водород, то ще полети нагоре.

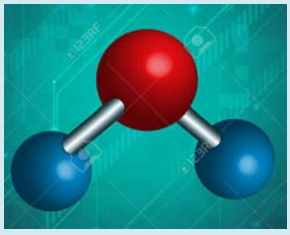

Молекулата на най-разпространеното вещество на Земята – водата, съдържа два атома водород.

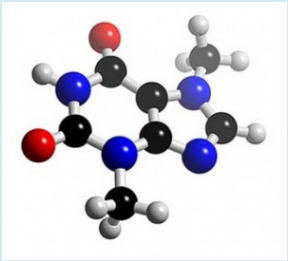

Водород се съдържа във веществата, които изграждат живите организми – въглехидрати, мазнини и белтъци.

Простото вещество водород се състои от два атома водород, свързани помежду си в молекула водород.

Ако към струя чист водород се поднесе пламък, водородът се запалва с лек пукот и гори с безцветен пламък. Получава се вода и се отделя много топлина.

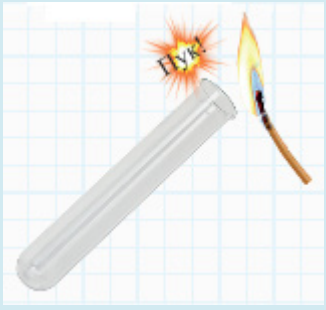

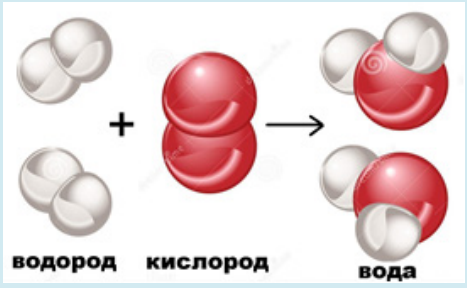

При горенето си водородът се свързва с кислорода от въздуха и се получава вода.

Молекула водород

Водородът гори и в среда от хлор. Получава се ново съединение, газ с остра задушлива миризма – хлороводород. Всяка молекула на хлороводорода е изградена от един хлорен

атом и един водороден атом.

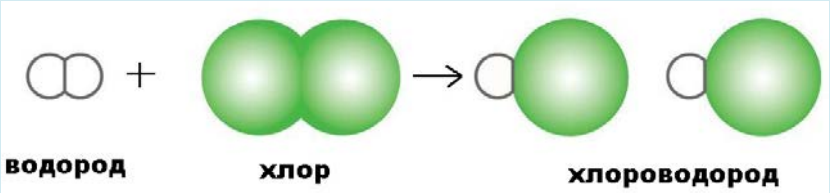

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача. Използвайки различни материали: пластилин, кибритени клечки, самозалепваща хартия, бои, моливи учениците изработват атоми на водород, кислород, хлор; молекули вода, молекули водород и молекули кислород. Създават схеми на изучаваните химични реакции. Представят ги пред своите съученици.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., изработване и представяне на модели – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. В един цилиндър има водород, а в друг – кислород. Как ще установите с опит в кой цилиндър кой газ се намира?

2. При какво условие протича реакцията, в резултат на която се получава водород от вода?

3. През миналия век дирижаблите (транспортни балони) са били пълнени с водород. Защо хората са използвали този газ за това? Защо днес не се използва?

Примерни теми за проект: 1. Защо наричаме водорода екологично чисто гориво?

2. Какво приложение намира водородът в наши дни?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/2088/Vodorod-Poluchavane-na-vodorod/urok/8146 – водород; получаване на водород

https://ucha.se/watch/2089/Svoystva-na-vodoroda/urok/8147 – свойства на водорода

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
Изграждат елементарни познания за заобикалящата ги среда. Умения за създаване на модели и шаблони. Различават веществата по техни специфични белези. Ориентират се в различни практически ситуации, свързани с наученото. Умения за водене на разговор с помощ от учителя. Създават речников фонд. Изграждат чувство на увереност и умение за общуване. Изграждат принадлежност към класа. Разбират, че горенето е изключително важен процес, но може да бъде и много опасен.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на постери, използват различни материали; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Водородът е най-..... газ, няма цвят, вкус и миризма. Може да ..... . Молекулата на най-разпространеното вещество на Земята –....., съдържа два атома водород. Водород се съдържа във веществата, които изграждат ..... организми. Простото вещество водород се състои от ..... атома водород. Водородът гори в среда от хлор, получава се ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират свойствата на водорода, да се попълни таблицата:

вещество	състояние	цвят	мирис	вкус	разтворимост във вода	горене
водород						

Да се коментират и дискутират разпространението на водорода и водородните съединения в природата.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кои свойства на водорода познавате?

Колко атома водород има в молекулата на водата?

Какво е разпространението на водорода в природата?

Задача: Потърсете информация за приложението на водорода.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

ДВИЖЕНИЕ НА ВЕЩЕСТВАТА В РАСТЕНИЯТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Всяко растение има корен, стъбло, листа и цветове. Това са неговите органи.

При извършване на основните жизнени процеси – хранене, дишане и отделяне – растенията непрекъснато приемат вещества от околната среда, преработват ги и отделят в нея други вещества.

Тъканите, които разнасят веществата в растенията, образуват **проводяща (транспортна) система.** Изградена е от много тънки тръбички, събрани в снопчета – **проводящи снопчета**. Тръбичките са изградени от удължени цилиндрични клетки.

Проводящите тръбички са два вида – **дървесинни** и **ликови**.

Коренът поема от почвата вода и минерални соли. По **дървесинните тръбички** те се изкачват нагоре по стъблото и достигат до листата. Водата може да се изкачи на много голяма височина.

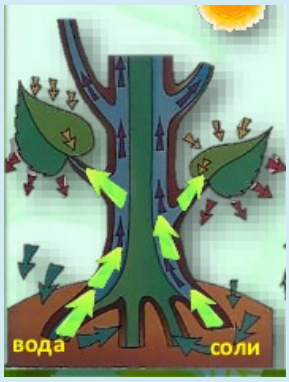

Дървесинните тръбички се състоят от наредени една над друга мъртви клетки.

Листата винаги се нуждаят от много вода. Ако в почвата няма вода, листата повяхват. От въздуха през листата преминава въглероден диоксид, заедно с водата образуват хранителни вещества.

Образуваните в листата хранителни вещества е необходимо да достигнат до стъблото и корена на растението. Те се придвижват надолу, по **ликовите тръбички**, разтворени във вода. Така всички клетки на растението получават веществата, образувани в листата.

Освен хранителни вещества в листата се образува и кислород. Той се отделя от тях в околната среда.

Речник на новите понятия:

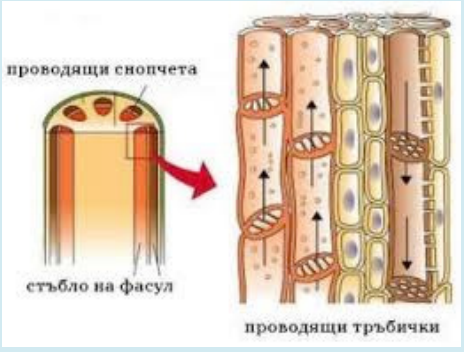

Дървесинни тръбички – по тях се движат водата и минералните соли от корена към листата

Ликови тъбички – по тях се движат хранителните вещества, разтворени във вода, от листата до корена

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Индивидуална задача. Рисуват растителните органи. Със син цвят означават движението на водата и минералните соли, а с червен цвят – движението на хранителните вещества. Със стрелка посочват посоката, в която те се пренасят. В чаша с вода потапят няколко милиметра от единия край на много тънка тръбичка. Наблюдават и описват изкачването на водата. Поставят във вода, оцветена с хранителна боя, бели карамфили или хризантеми. Наблюдават и описват промените с цвета на растенията.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, наблюдение, извършване на опити и коментари – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Защо растенията, които живеят на сушата, имат развита проводяща система, а тези във водата нямат? Дайте примери за такива растения.

2. Защо не трябва да се наранява кората на дърветата?

3. В клетките на корена на растенията не се извършва фотосинтеза. Как си набавят хранителни вещества?

Примерни теми за проект: Как растенията приемат кислород и въглероден диоксид от околната среда? Как тези газове достигат до клетките?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=jN0T7F2KRHs – движение на веществата в растителния организъм

https://bnt.bg/bg/a/266438-chovekt-i-prirodata-6klas-dvizhenie-na-veshchestva-v-rastitelniya-organizm – движение на вещества в растителния организъм

https://ucha.se/watch/2555/Dvizhenie-na-veshtestvata-v-rastitelniya-organizam-Provodyashta-sistema/urok/8159 – движение на веществата в растенията

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за наблюдение и описване на процесите в природата. Елементарни познания за храненето, дишането и отделянето при растенията. Познава и назовава основни природни явления. Проследява по схема движението на веществата в растителния организъм. Оценява значението на растенията като производители на кислород в природата.

Междупредметна връзка: : *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *Технологии и предприемачество* – изработване на проекти, използват различни материали; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Органите на растението са: ....., ..., ... и .... Проводящите тръбички са два вида – ..... и .... По дървесинните тръбички от почвата през корена растението приема ..... и ..... . По ликовите тръбички се придвижват хранителни веществата, образувани в ..... ……

В листата се образува и ....., той се отделя в околната среда.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира проводящата система на растението.

Да се попълни таблицата:

Проводящи тръбички

Вещества, които се придвижват

Проводящи тръбички	**Вещества, които се придвижват**
Дървесинни тръбички	
Ликови тръбички	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

От какви тръбички се състои проводящата система?

Какви вещества приема от почвата растението?

Какви вещества се образуват в листата на растението?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

ДВИЖЕНИЕ НА ВЕЩЕСТВАТА В ЖИВОТНИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

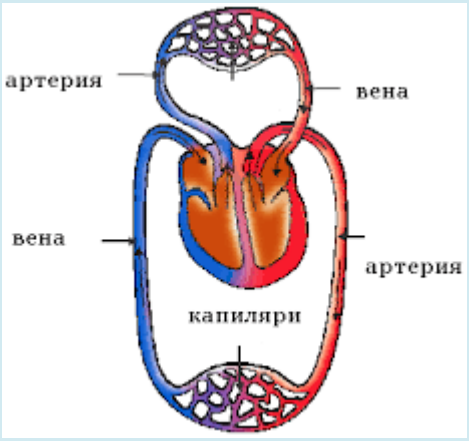

В тялото на животните и човека непрекъснато се движат хранителни вещества: кислород, въглероден диоксид, вода и непотребни вещества. Това движение се извършва от **кръвоносната система.**

Тя е изградена от свързани една с друга тръбички, наречени **кръвоносни съдове,** и **сърце**.

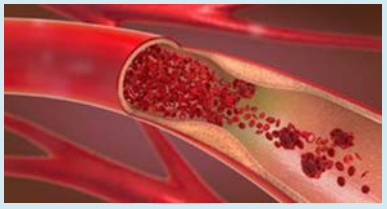

Кръвоносните съдове и сърцето са изпълнени с кръв. Кръвта се движи постоянно и пренася нужните вещества до клетките. От клетките приема ненужните и вредни вещества и ги пренася до бъбреците.

Сърцето е орган, който непрекъснато се свива и отпуска и движи кръвта по кръвоносните съдове.

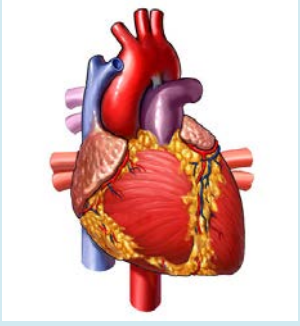

Стените на сърцето са изградени от здрави мускули.

Кръвоносните съдове преминават през цялото тяло. Те биват три вида – артерии, вени и капиляри. Най-тънки са капилярите. Те свързват артериите с вените

При дъждовния червей има два кръвоносни съда.

При охлюва кръвта се движи по кръвоносни съдове от сърцето до празнини между органите. След това отново навлиза в кръвоносни съдове.

При рибите сърцето е много по-сложно устроено. Кръвта се движи само по кръвоносните съдове – от сърцето към хрилете. Там кръвта приема кислород и отделя ненужния въглероден диоксид.

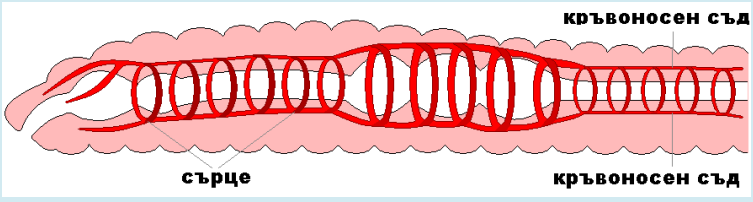

Кръвоносната система е най-добре развита при птици и бозайници. Кръвта приема кислород от белите дробове и го пренася до всички клетки на тялото. Въглеродният диоксид от клетките чрез кръвта достига до белите дробове и се издишва.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Индивидуална задача. Със средствата на изобразителното изкуство създават схема на кръвоносна система. С червен цвят рисуват артериална, със син цвят – венозна кръв. Със стрелки означават посоката на движение на кръвта. От пластилин моделират сърце.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, наблюдение, извършване на опити и коментари – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Учениците се разделят на две групи. Едната от тях обсъжда последствията от по-бързото свиване и отпускане на сърцето (например при спортни състезания). Ще се промени ли скоростта на движение на кръвта? Втората група дискутира резултата от спирането на сърцето.

2. Защо кръвта винаги преминава през дихателните органи?

Примерни теми за проект: Обяснете връзката на кръвоносната система с дихателната, храносмилателната и отделителната система.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=WiOswkt1IUQ – движение на веществата в животинския организъм; кръвоносна система

https://ucha.se/watch/2565/Dvizhenie-na-veshtestvata-v-zhivotinskiya-organizam-Kravonosna-sistema/urok/8160 – движение на веществата в животните

https://ucha.se/watch/8100/dvizhenie-na-veshtestvata-v-tialoto-na-mnogokletachnia-organizam/urok/25986 – движение на веществата в тялото на многоклетъчния организъм

https://bnt.bg/bg/a/chovekt-i-prirodata-6klas-dvizhenie-na-veshchestvata-v-zhivotinskite-organizmi – движение на веществата в животинските организми

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умение за описание на животни и техните органи. Разбира единството в строежа на тялото на животинските организми. Изгражда представа за света; за процесите в животинските организми. Разпознава по външен вид и назовава органи в тялото на животните. Умения за общуване със съученици и учители. Умения за използване на нагледни материали и извличане на информация от тях.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *Технологии и предприемачество* – моделиране; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се довършат изреченията:

Кръвоносната система е изградена от ..... и ..... .

Кръвоносните съдове и сърцето са изпълнени с ..... .

Кръвоносните съдове са три вида – ....., ... и ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира устройството на кръвоносната система.

Да се коментира и дискутира движението на веществата при животните.

Да се проследи по схеми и да се коментира пътят на кръвта при различните животни.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

От какво е изградена кръвоносната система?
Каква е ролята на сърцето?
Какви вещества пренася кръвта?
Колко са кръвоносните съдове при дъждовния червей?
Как се движи кръвта при охлюва?
В кой орган на рибата кръвта приема кислород и отделя въглероден диоксид?
Каква е ролята на белите дробове при птиците и бозайниците?

Изготвили:
Албена Момчева – учител по ЧП
Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

ДРАЗНИМОСТ ПРИ ЖИВОТНИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Чрез сетивните си органи животните усещат промени във външната среда и вътре в своя организъм.

Промените, които животните усещат във външната среда и в своя организъм, се наричат **дразнители**.

Дразнителите съобщават на животните за всички промени, които се случват около тях.

Когато усетят дразнител, животните му отговарят (реагират). Най-често отговорът е движение.

Външни дразнители са промяна в температурата, светлината, вятърът, движението на водата, различни звуци. Животните усещат дразнителите с помощта на добре развита система – **нервната система.**

Това им помага да намират храна, добри условия за живот, брачен партньор, да избягват врагове.

Нервната система е изградена от нервни клетки. Те имат много израстъци. Единият израстък е много дълъг, а другите са къси.

Чрез израстъците си нервните клетки се свързват една с друга, с мускул или с жлеза.

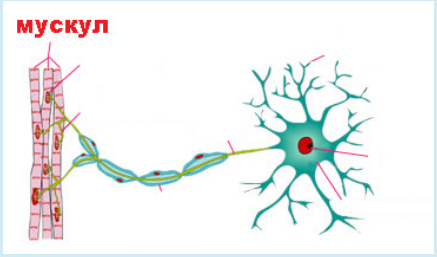

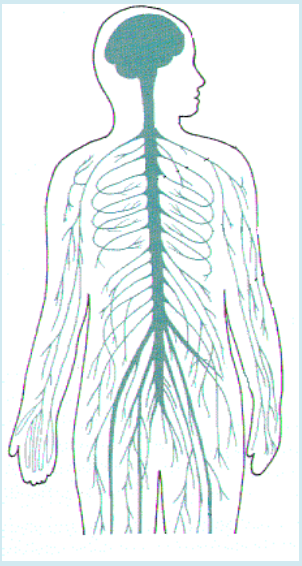

Нервните клетки са свързани по няколко и образуват верижка. Първата клетка приема дразнението и го предава на останалите клетки. Последната нервна клетка от верижката се свързва с мускул или жлеза. Те приемат сигнала от нервната система и изпълняват командата. Ако в края на верижката има мускул, той се свива. Ако има жлеза, тя отделя секрет.

Има три вида нервна система – мрежеста, верижна и тръбеста.

Речник на новите понятия:

Дразнимост – свойството на животните да усещат промените във външната среда и в своя организъм и да отговарят на тях

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Наблюдават изображения на различно поведение на животни, предизвикани от различни дразнители. Определят дразнителите и ползата от ответната реакция. Рисуват нервни клетки и означават основните `и елементи. С помощта на пластилин моделират нервна клетка и верижка от нервни клетки. Наблюдават поведението на домашните си любимци, при различни дразнители.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, наблюдение, моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Кои органи на животните възприемат различни дразнители от околната среда?

2. Каква роля изпълняват сетивните клетки? Къде са разположени?

3. Какво би станало, ако липсваше свойството дразнимост?

4. Кои представители на животните ще отнесем към различните видове нервна система?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=EfyWHHFOZmY – дразнимост при животните; нервна система
https://ucha.se/watch/2567/Draznimost-pri-zhivotnite-Nervna-sistema/urok/8161 – дразнимост при животните
https://bnt.bg/bg/a/chovekt-i-prirodata-6klas-draznimost-pri-zhivotnite-nervna-sistema – дразнимост при животните; нервна система

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разбират значението на процеса дразнимост. Умения за извличане на информация от изображения и рисунки. Умения за водене на разговор. Изграждат представа за света около себе си. Различават и назовават различни промени в околната среда и разбират ответните реакции на животните към тях. Използват думи по теми от ежедневната и учебната дейност. Умения за ориентиране в различни практически ситуации. Умения за опазване на себе си и здравето на другите.

Междупредметна връзка: : *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на природната среда за животните; *Технологии и предприемачество* – моделиране; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Животните усещат промени във външната среда и вътре в своя организъм чрез .... си органи. Промените, които животните усещат във външната среда и в своя организъм, се наричат ..... . Животните усещат дразнителите с помощта на ..... .

Нервната система е изградена от ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират дразнителите.

Да се коментират и дискутират видовете нервна система.

Да се направи рисунка на свързана нервна клетка с мускул и да се обясни взаимодействието.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача: Да се потърси информация за животни според вида нервна система и да се попълни таблицата:

Нервна система	Животни
мрежеста	
верижна	
тръбеста	

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

ДВИЖЕНИЯ ПРИ ЖИВОТНИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Характерен белег на всички животни е извършването на активни движения.

Животните се движат, за да намерят храна, по-добри условия за живот, да се предпазят от врагове; за размножаване.

Движенията могат да бъдат – ходене, бягане, скачане, летене, плуване, пълзене. Движението при многоклетъчните животни се извършва с помощта на мускули. Мускулите се

свиват и разпускат, и така преместват тялото. Мускулите изграждат органите за движение. С помощта на двигателния орган червеите се придвижват чрез пълзене и извиване на тялото.

При раците, паяците и насекомите движението се извършва чрез членени крайници. Насекомите се движат и с криле.

При много животни движението се извършва чрез опорно-двигателна система. Тя се състои от скелет и мускули. Мускулите са заловени за скелета. При някои животни **скелетът** е **външен** – миди, охлюви, раци, насекоми.

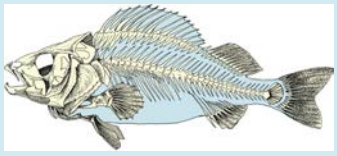

Други животни имат **вътрешен скелет** – риби, жаби, птици, костенурки, бозайници.

При свиването и отпускането си мускулите задвижват костите. Тялото започва да се движи.

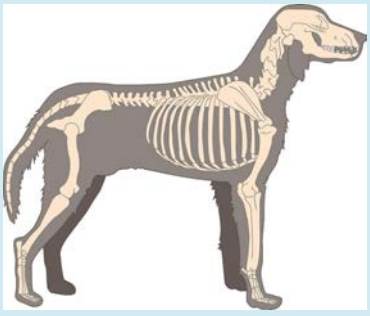

Костите в скелета са свързани и образуват череп, кости на тялото и кости на крайниците. Черепът предпазва намиращия се в него главен мозък.

Костите на тялото са гръбначен стълб, ребра и поясчета.

Част от гръбначния стълб, ребрата и гръдната кост образуват гръдния кош. В него се пазят белите дробове и сърцето.

Речник на новите понятия:

Движение – преместване на цялото тяло или на части от тялото в пространството.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Участват в дидактическа игра. Ученик от класа показва илюстрации на различни животни. Задачата е да демонстрират начина на движение на животните само с тялото си, без да използват думи. Върху схематични рисунки оцветяват в различни цветове отделните части на скелета на гръбначни животни. Сглобяват разделена на отделни части схема на скелет на гръбначно животно.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., дидактическа игра, рисуване, сглобяване на схема – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Изясняват връзката между нервната и опорно-двигателната система.

2. По какво се различава дразнимостта на растенията от дразнимостта на животните?

3. Каква е връзката между скелета, мускулите и нервната система?

4. Каква е връзката между устройството на скелета на животните и начина им на движение?

Примерни теми за проект: С помощта на интернет намерете интересни факти за различни начини на движение и скорост при животните.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/2568/Dvizheniya-pri-zhivotnite-Oporno-dvigatelna-sistema/urok/8162 – движения при животните

https://bnt.bg/bg/a/chovekt-i-prirodata-6klas-dvizheniya-pri-zhivotnite-oporno-dvigatelna-sistema – движения при животните; опорно-двигателна система

https://www.youtube.com/watch?v=vTIuBlBN9-4&list=PLCiZTQRHm-4NztooGZ8Beuh3FIyUzFsQY&index=10&t=0s&app=desktop – движение при животните; опорно-двигателна система

https://ucha.se/watch/1688/Dishane-na-zhivotnite – движение на животните

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разпознава елементи от скелета и мускулите, като опора на тялото и органи на движението. Разпознава (по схема) основните органи на опорно-двигателната система и назовава тяхната функция. Разбира връзката между човека и природата. Умения за създаване на кратки описателни текстове. Разбира значението и важността на движението за животните. Извършва наблюдения върху обекти от природата. Разграничава и разпознава основни групи животни според устройството и разположението на скелета.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за животните; *Технологии и предприемачество* – изработване на схеми; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Движенията на животните могат да бъдат – ……..,……,……..,
……, ……., …… . Движението при многоклетъчните животни се извършва с помощта на ..... .
Мускулите се ..... и ..... и така преместват тялото.
Червеите имат .....да се придвижват чрез пълзене и извиване на тялото.
При раците, паяците и насекомите движението се извършва чрез .....
..... Насекомите се движат и с ..... .
Опорно-двигателната система се състои от ..... и .....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират движенията на животните и причините, които ги предизвикват.
Да се попълни таблицата:

Животни	**Видове движения**
червей	
риба	
пчела	
куче	

Да се коментират и дискутират видовете скелети при различните животни.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача: Да се попълни таблицата:

Видове скелет	**Животни**
Външен скелет	
Вътрешен скелет	

Да се отговори на въпросите:

За какво са заловени мускулите в опорно-двигателната система?

Какво образуват свързаните кости в скелета?

Костите на гръдния кош кои важни органи предпазват?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

ДВИЖЕНИЯ ПРИ РАСТЕНИЯТА

Основно съдържание на урока за ученика:

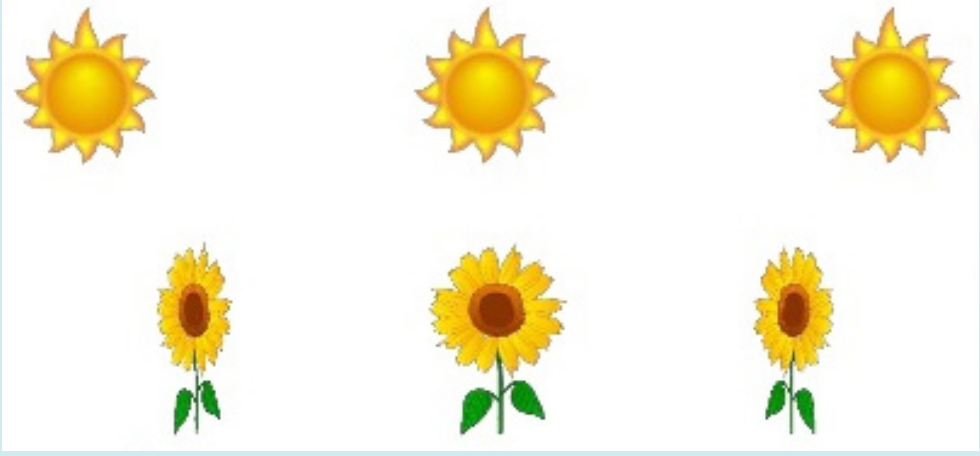

Наблюдавали ли сте движението на главичката на слънчогледа в слънчев летен ден?

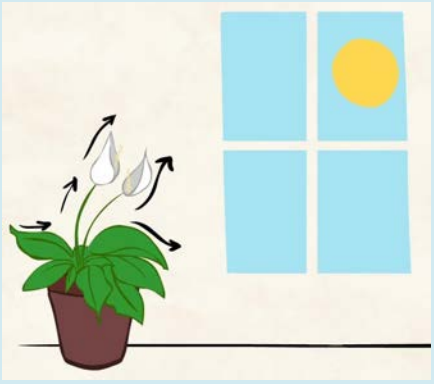

Когато поставим стайно растение близо до прозорец, скоро ще видим, че листата и стъблото са се извили към светлината. Така растенията улавят повече светлина, необходима за изготвянето на хранителни вещества.

Растенията приемат непрекъснато сигнали от средата около тях. Отговарят на тези сигнали чрез движения. Чрез движенията растенията се защитават от увреждания и си осигуряват по-добри условия за живот.
Растенията са прикрепени към почвата, не могат да се преместват от едно място на друго. Преместват се само отделни органи. Движенията, които извършват те, в сравнение с животните са много по-бавни.
Движенията при растенията са два вида. Едните са много бавни и необратими. Другият вид – бързи и обратими.

Бавни и необратими движения извършват коренът и стъблото.
Коренът усеща къде в почвата има повече вода и минерални соли и нараства (движи се) в тази посока. Така растението си набавя повече вода. Клетките на корена усещат и земното притегляне. Затова винаги коренът нараства по посока на почвата.
Дразнител за клетките на стъблото е светлината. Стъблото нараства (движи се) по посока на светлината.

Бързи и обратими движения извършват листата и цветовете. Глухарчето и петунията вечер затварят цветовете си, а сутрин ги отварят. Слънчогледът движи цвета си през деня, следвайки движението на слънцето. Оттам е дошло името му.

Бързи и обратими движения извършват и насекомоядните растения.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Поставят памук в няколко пластмасови чашки, навлажняват го леко и поставят семена от боб, леща или грах. Изчакват няколко дни семенцата да покълнат. След това обръщат половината от чашките хоризонтално (легнали). След една седмица проверяват и сравняват положението на стъблата и коренчетата на легналите и на изправените чашки. Обръщат хоризонтално поставените чашки в изправено положение и след още една седмица проверяват резултата. Правят рисунка на различни растения, като изобразяват посоката, в която се движат коренът, стъблото и листата.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, извършване на опити и коментари – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за проекти: проучват интересни насекомоядни растения и изготвят презентации, табла, постери.

Примерни теми за дискусии: 1.Откъде идва наименованието „срамежлива мимоза“?

2. Посочете причините за разликата в движенията на растенията и животните

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=8E12wH56O3E – дразнимост и движение на растенията
https://ucha.se/watch/2574/Draznimost-i-dvizheniya-pri-rasteniyata/urok/8163 – дразнимост и движение при растенията
https://ucha.se/watch/1740/Draznimost-i-dvizhenie-na-rasteniyata – дразнимост и движение на растенията
https://bnt.bg/bg/a/chovekbt-i-prirodata-6klas-draznimost-i-dvizhenie-pri-rasteniyata – дразнимост и движение при растенията;
стайни растения, бобени и грахови зърна, памук, пластмасови чашки

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
Умения за наблюдение и описание на явленията в природата. Разбира защо растенията нарастват, как се хранят, как избягват неблагоприятните условия за живот. Умения за извършване на експерименти. Усвоява умения за извличане на информация от фигури и схеми. Комуникационни умения.

Междупредметна връзка: : *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *Технологии и предприемачество* – изработване на постери, използват различни материали; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:
- Да се прочете урокът.
- Да се задраска грешното:

На растение, поставено близо до прозорец, листата и цветовете се извиват към *светлината/ тъмнината.* Движенията, които извършват растенията, в сравнение с движенията на животните са много *по- бързи / бавни.* Движенията, които извършват коренът и стъблото, са *обратими / необратими.* Коренът в почвата нараства в посока на *водата и минералните соли/ светлината.* Стъблото нараства по посока на *земното притегляне/ светлината.*

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират движенията при растенията.
Да се попълни таблицата:

Движения	**Растения или органи на растения**
обратими	
необратими	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кои сигнали приемат от средата растенията?

Как влияе земното притегляне на корена на растението?

Кои движения на растението са обратими и кои – необратими?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

РАЗМНОЖАВАНЕ. ВИДОВЕ РАЗМНОЖАВАНЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Всеки отделен организъм живее известно време и умира. Благодарение на процеса размножаване видовете продължават да съществуват. Животът на Земята се запазва. Всички организми се размножават – едноклетъчни и многоклетъчни, растения, животни, гъби.

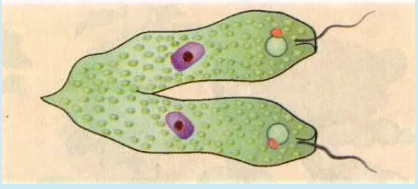

Благодарение на размножаването броят на организмите се увеличава.

Има два начина на размножаване – размножаване с един родител и размножаване с двама родители. При размножаване с един родител потомството прилича изцяло на родителския индивид. При този вид размножаване за кратко време се получават много нови индивиди. Новите индивиди се развиват от части на тялото на майчиния организъм.

При растенията размножаването най-често се извършва чрез части на тялото – листа, стъбло, клончета, корени. Това размножаване се нарича **вегетативно.**

При животните размножаването с един родител се извършва чрез „пъпкуване“ и чрез накъсване на тялото.

При размножаване с двама родители единият се нарича „майчин организъм“, а другият – „бащин организъм“. Потомството носи в себе си белези на двамата родители. Новите индивиди не са еднакви. Броят на новите индивиди е малък. Някои от тях притежават добри белези, което им помага да оцеляват успешно.

При цветните растения размножителен орган е цветът.

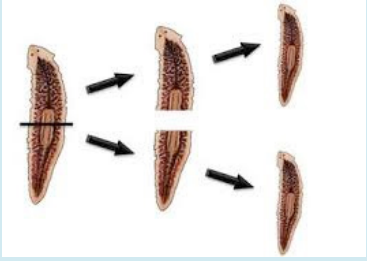

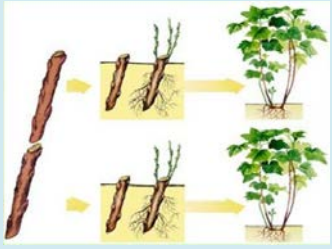

Речник на новите понятия:

Размножаване – процес на създаване на себеподобни

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален проект. Наблюдават цвят от лале, нарцис, петуния и изобразяват с рисунка размножителните органи. Рисуват различни начини на размножаване при едноклетъчни организми. Разглеждат илюстрации на различни начини на размножаване. Обясняват кои са те, като съставят кратко описание. Учениците разполагат с части от растения – стъбло от мушкато, петуния, роза, листа от царска бегония. В малка саксия или буркан с пръст засаждат направените резници.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, наблюдение, съставяне на описание, засаждане на растение – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за проект: да се проучат различни начини за вегетативно размножаване на растенията; какво е значението на някой конкретен от тях като начин за размножаване.
*Примерни теми за дискусии:*1. Сравнете потомството, получено при безполово и при полово размножаване. Какъв е броят на малките, как преживяват неблагоприятните условия на средата, каква е приликата с родителите?
2. Защо вегетативното размножаване е безполово?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=p6UuycSJy84 – същност и значение на размножаването
https://ucha.se/watch/2627/Sashtnost-i-znachenie-na-razmnozhavaneto-Vidove-razmnozhavane/urok/8165 – размножаване
https://www.youtube.com/watch?v=PAQ67eUoWJk – размножаване на животните; полова система
https://ucha.se/watch/2695/Razmnozhavane-na-rasteniyata/urok/8168 – размножаване на растенията
https://ucha.se/watch/2628/Razmnozhavane-na-zhivotnite/urok/8166 – размножаване на животните

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за наблюдение на изображения на процеса размножаване ; правят кратко описание. Разбират значението и важността на размножаването за запазване на биологичните видове на Земята. Извършват наблюдения върху обекти от природата. Разграничават организмите според начина на размножаване. Създават кратки описателни текстове. Разпознават начините за вегетативно размножаване и прилагането им на практика.

Изграждат чувство на увереност и умение за общуване. Умение да отгледат сами стайно растение, като отчитат особеностите на околната среда.

Междупредметна връзка: : *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – изработване на проект, използват различни материали; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Животът на Земята се запазва, защото организмите се ..... .
Има два начина на размножаване – размножаване с ..... размножаване с ..... . Размножаване, което се извършва чрез части от тялото на растението – листа, стъбло, клончета, корени се нарича .. .. При размножаване с двама родители единият се нарича „.....“, а другият – „..... .....“. При цветните растения размножителен орган е ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира значението на жизнения процес размножаване.
Да се коментира и дискутира вегетативното размножаване при растенията.
Да се коментира и дискутира пъпкуването и размножаването чрез накъсване при животните.
Да се коментира и дискутира размножаването с двама родители.
Да се потърсят и коментират в интернет представители, които имат различен вид размножаване.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Какво е значението на размножаването за живота на Земята?
Кое размножаване наричаме вегетативно?
Какво може да е размножаването при животните с един родител?
При размножаване с двама родители какви белези носи потомството?
Кой е размножителният орган при цветните растения?

Изготвили:
Албена Момчева – учител по ЧП
Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

РАЗМНОЖАВАНЕ НА ЖИВОТНИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Животните се размножават с един родител, това размножаване се нарича **безполово,** и с двама родители – **полово** размножаване.

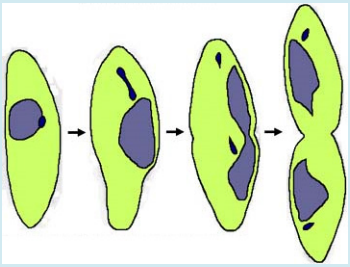

Едноклетъчните животни се размножават безполово (с един родител). При чехълчето и амебата клетката на майчиния организъм се разделя на две и се образуват два нови организма.

При най-просто устроените многоклетъчни организми също се наблюдава безполово размножаване. Най-често това става, като върху майчиния организъм се образува малка подутина – пъпка. Затова размножаването се нарича „пъпкуване“. Постепенно подутината нараства и се превръща в нов организъм, който се откъсва от майчиния и започва да живее самостоятелно.

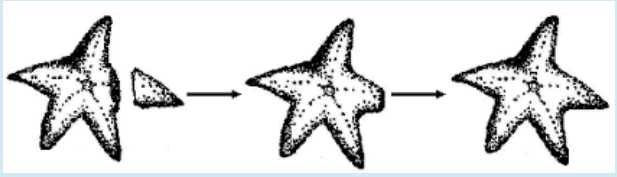

При други организми тялото се накъсва на части и от всяка част се развива нов организъм. Така се размножават хидрата, морските звезди и някои червеи.

Половото размножаване е характерно за всички многоклетъчни организми. При него са необходими два индивида – мъжки и женски. Когато настъпи време за размножаване, те образуват брачни двойки. Половото размножаване има два последователни етапа: образу

ване на полови клетки и тяхното сливане. Половите клетки се образуват в половата система. Мъжките и женските индивиди имат различно устроена **полова система**. Тя включва половите органи на животните. Мъжките полови органи се наричат **семенници.** В тях се образуват мъжките полови клетки – **сперматозоиди**. Те са много малки и имат камшичета, чрез които се придвижват

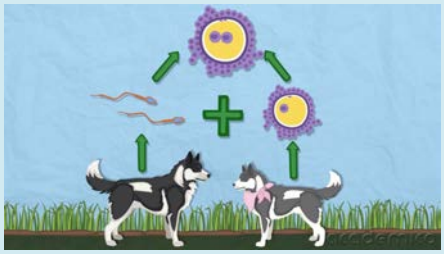

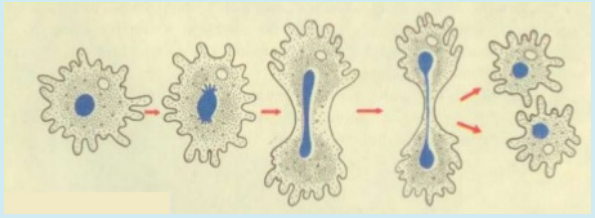

Женските полови органи са **яйчниците**. В тях се образуват женските полови клетки – **яйцеклетки**. Те са големи, неподвижни клетки. Съдържат голямо количество хранителни вещества, с което изхранват новия индивид.

Сливането на яйцеклетката и сперматозоида се нарича **оплождане**. От оплодената яйцеклетка се развива новият организъм.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Индивидуални задачи. Изобразяват чрез рисунка мъжки и женски полови клетки. Сравняват ги по размери, подвижност, форма. Чрез рисунка или с пластилин създават модел на размножаване при едноклетъчни организми. Учениците разполагат с отделни илюстрации на органи на мъжка и женска полова система. Разделят ги в две групи, по принадлежност към отделните системи.

Времево разпределение:
1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, моделиране и коментари – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:
Примерни теми за дискусии: 1. Защо при много гръбначни животни мъжките индивиди са по-едри, по-ярко обагрени в сравнение с женските индивиди?
2. Каква е разликата между външно и вътрешно оплождане? При кое от тях сливането на половите клетки е по успешно?
3. При кои водни организми се извършва вътрешно оплождане?
4. Посочете примери за хермафродитни организми. Какво е особеното при тях?
Примерни теми за проект: Какви начини за привличане между половете съществуват в природата?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=PAQ67eUoWJk – размножаване на животните; полова система
https://www.youtube.com/watch?v=vp_dBnPAOMA – размножаване, растеж и развитие на животните
https://ucha.se/watch/2628/Razmnozhavane-na-zhivotnite/urok/8166 – размножаване на животните

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Разграничават безполово и полово размножаване. Придобиват елементарни представи за размножаването при животните. Различават и назовават организми, създадени чрез полово и безполово размножаване. Разбират и оценяват значението на размножаването за продължаване живота на животинските организми. Създават речников фонд – активен и пасивен. Слушат и разбират кратки текстове, свързани с размножаването. Усвояват умения за извличане на информация от фигури и схеми. Описват функциите на половата система.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – изработване на проект, моделиране; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:
- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Животните се размножават ..... и ..... .
Едноклетъчните животни се размножават ..... . Половото размножаване е характерно за ..... организми. При него са необходими два индивида – ..... и ..... . Половите клетки се образуват в ..... .

Мъжките полови органи се наричат ..... В тях се образуват мъжките полови клетки – ..... . Женските полови органи са ....В тях се образуват женските полови клетки – ..... Процесът на сливане на яйцеклетката и сперматозоида се нарича ..... От оплодената яйцеклетка се развива ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират половото и безполово размножаване при животните.

Да се коментират и дискутират полвите органи и половите клетки на мъжките и женските индивиди.

Да се коментира и дискутира процесът оплождане.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Как се размножават едноклетъчните организми?

Кои са етапите на половото размножаване?

Кои са мъжките и женските полови органи?

Кои са мъжките и женските полови клетки?

Кой процес наричаме оплождане?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

РАЗМНОЖАВАНЕ НА РАСТЕНИЯТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Огромното разнообразие от растения, които съществуват на Земята, се дължи на процеса размножаване. Растенията се размножават също като животните – по два начина, безполово (с един родител) или полово (с двама родители).

Растенията могат да се размножават чрез всички свои органи – листа, стъбла, корени. Някои от тях образуват и специални полови органи – цветове. Тези растения се наричат **цветни растения**.

Най-често безполовото размножаване е вегетативно или чрез спори.

Един от начините за вегетативното размножаване е чрез **коренище**.

Това е подземно стъбло с пъпки. От всяка пъпка се образува ново растение. Така се размножават перуника, блатен аир.

Много пролетни растения се размножават чрез **луковици** – лале, минзухар, синчец, кокиче. Луковицата е със силно скъсено стъбълце и месести листа. Напролет от луковиците израстват нови растения.

Вегетативно размножаване се извършва и чрез **грудки**. Това са подземни стъбла, в които се натрупват хранителни вещества. По грудките има множество пъпки, от които се развива ново растение. Чрез грудки се размножават картофи и земна ябълка.

Чрез лист или части от стъбло на майчино растение също може да се образува ново растение. Така се размножават мушкато, бегония, фикус. Ако листа или клонка от тези растения се потопят във вода, се образуват коренчетата на новите растения.

Половото размножаване се извършва чрез цветовете. В тях са разположени мъжките и женските полови органи.

Тичинките са мъжките полови органи. Плодникът е женският полов орган.

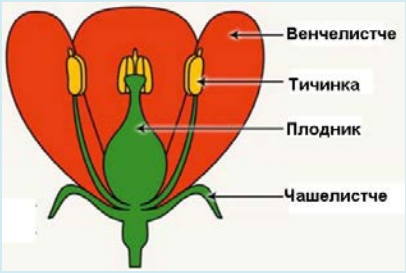

Речник на новите понятия: Опрашване – пренасянето на прашеца от тичинките върху плодника

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Извършване на опит – с помощта на учител отрязват 5 – 6 см от стъбло на мушкато. Слагат го във влажна почва и редовно го поливат. Наблюдават развитието на младото растение. Проучват частите на цвят от череша, слива или праскова. Откъсват и подреждат в кръг листенцата отвън навътре. Рисуват и обясняват нарисуваното. Използват схема, на която са представени два цвята с изобразени тичинки и плодник. Необходимо е да нарисуват как се извършват видовете опрашване – самоопрашване и кръстосано опрашване.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, наблюдение, извършване на опити – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Как би се отразило на растенията изчезването на насекомите?

2. Как растенията привличат животните, които ги опрашват?

3. Какви приспособления за разпространение на плодовете и семената има?

Примерни теми за проект:1. Проучете и представете пред съучениците си растения с различни начини за разпространение на семената и плодовете. Какви са техните приспособления?

2. Проучете информация за интересни начини за опрашване на растения от насекоми и птици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=jWjM3NIgFjk – размножаване, растеж и развитие на растенията

https://ucha.se/watch/2695/Razmnozhavane-na-rasteniyata/urok/8168 – размножаване на растенията

https://ucha.se/watch/8268/razmnozhavane-rastezh-i-razvitie-na-rasteniata-obobshtenie/urok/8170 – структура и жизнени процеси при многоклетъчните организми (обобщение)

https://ucha.se/watch/10922/razmnozhavane-na-tsvetnite-rastenia – размножаване на цветните растения

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Придобиват елементарни представи за безполовото и половото размножаване. Привеждат примери от практиката за различни форми на вегетативно размножаване. Ориентират се в различни практически ситуации, свързани с наученото, използват научни названия. Усвояват умения за извличане на информация от изображения и рисунки. Спазват правилата за опазване на околната среда и се грижат за нейната чистота и красота. Провеждат практически дейности, свързани със засаждане, наблюдение и грижа за стайни растения.

Междупредметна връзка: : *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *Технологии и предприемачество* – опитна постановка, използват различни материали; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се довършат изреченията:

При цветните растения половите органи са ..... .

Най-често безполовото размножаване е вегетативно или чрез ..... .

В цветовете мъжките полови органи са ..... .

В цветовете женският полов орган е ..... .

Пренасянето на прашеца от тичинките върху плодника се нарича .....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира размножаването при растенията.

Да се попълни таблицата:

Размножаване	**Органи за размножаване**
вегетативно	
полово	

Да се коментира и дискутира процесът опложданe при цветните растения.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кое размножаване наричаме безполово при растенията?

Кое размножаване наричаме полово при растенията?

Как се осъществява размножаването при растенията?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

КРЪВОНОСНА СИСТЕМА НА ЧОВЕКА

Основно съдържание на урока за ученика:

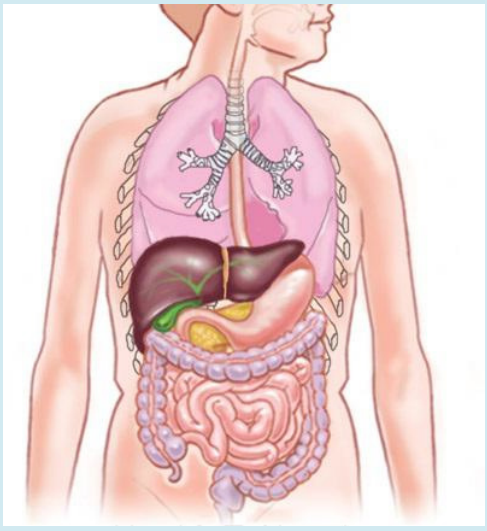

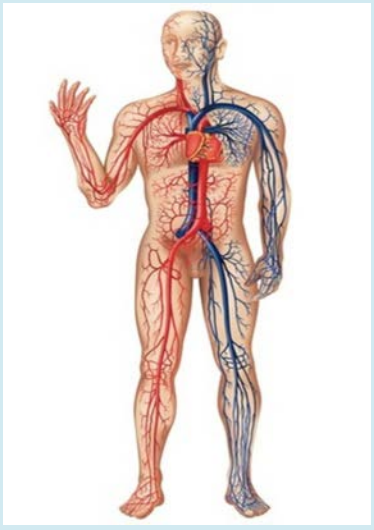

По устройство и функции човешкият организъм е много сходен с организма на гръбначните животни и най-вече – с организма на бозайниците.

Кръвоносната система на човека е изградена от сърце и кръвоносни съдове. Тя е изпълнена с кръв. Кръвта пренася веществата в човешкия организъм.

В кръвоносните съдове тече **артериална** и **венозна** кръв.

Кръвоносните съдове са артерии, вени и капиляри.

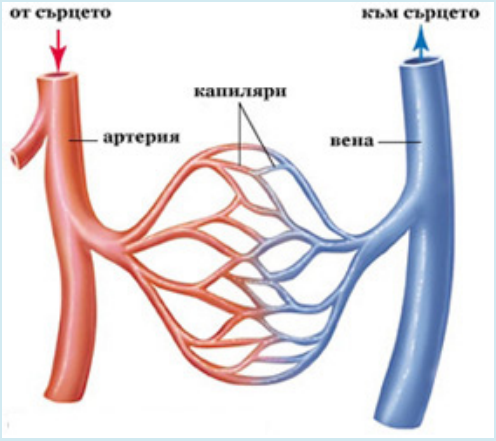

Най-малките кръвоносни съдове са капилярите. Те навлизат в пространството между клетките. Стените им са много тънки и през тях преминават веществата, които навлизат или излизат от клетките.

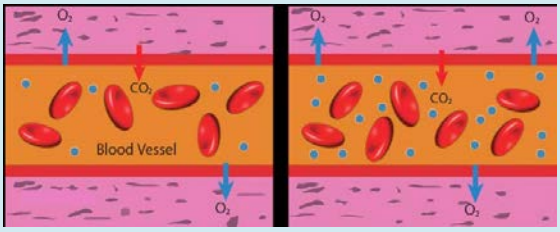

Сърцето е жизненоважен орган, изграден от мускулни клетки. Голямо е колкото юмрук. Разположено е в гръдния кош, между двете части на белия дроб. Състои се от четири кухини. При всяко свиване на сърцето в артериите навлиза кръв.

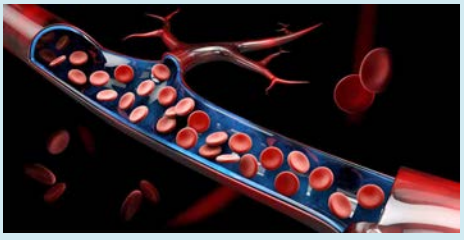

Работата на кръвоносната система е изключително важна, защото снабдява всички клетки на тялото с кислород и хранителни вещества. Когато тя не работи, клетките не получават необходимите им вещества. Това предизвиква заболявания.

Чрез кръвта до клетките достигат различни причинители на заболявания.

Повечето кръвни клетки имат кратък живот. В тялото непрекъснато се образуват нови кръвни клетки. Ако броят на червените кръвни клетки силно намалее, това води до заболяването **анемия**. Тогава клетките на тялото не приемат достатъчно кислород. Болният се чувства уморен и отпаднал.

Ако ударим крака си, от нараненото място може да потече кръв. Увреждането се нарича кръвоизлив. Дължи се на разкъсан кръвоносен съд.

Речник на новите понятия:

Артериална кръв – кръв, богата на кислород и бедна на въглероден диоксид

Венозна кръв – кръв, бедна на кислород и богата на въглероден диоксид

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача. Разпознава сърцето на илюстрация и прави схематична рисунка. Открива пулса върху китката и преброява ударите за една минута, в покой на тялото и след 10 клякания. На илюстрации или рисунки са показани фактори, които увреждат сърцето и такива, които влияят благоприятно върху кръвоносната система. Учениците разделят илюстрациите на две групи, според тяхното значение за запазване доброто състояние на сърцето.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, наблюдение, извършване на експерименти – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за проект: Заболявания и увреждания на сърцето и кръвоносната система

Примерни теми за дискусии: 1. Как да се предпазим от заболявания, предавани по кръвен път?

2. Защо кръвоизливите са опасни за здравето и за живота на човека?

3. Защо наднорменатa телесна маса е вредна за сърцето?

4. Какви храни трябва да избягваме, за да запазим сърцето си здраво?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://ucha.se/watch/2894/Kravonosna-sistema-i-kravoobrashtenie-na-choveka/urok/8172 – кръвоносна система на човека
https://ucha.se/watch/2895/Zdravni-poznaniya-i-higiena-na-kravonosnata-sistema/urok/8173– хигиена и здравни познания за кръвоносната система

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Познания за ролята на кръвта в човешкото тяло. Умения за работа с модели и схеми на кръвоносна система. Проследяват по схема движението на кръвта. Разпознават по модел или на изображение сърцето и го отнасят към кръвоносната система. Показват върху своето тяло къде се намира сърцето. Умения за комуникация. Разбират необходимостта от лекарска помощ при наранявания и злополуки. Знаят за болести на кръвоносната система и как да постъпват и към кого да се обръщат при нужда в опасни за живота и здравето ситуации.

Междупредметна връзка: : *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на проекти; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урокът.
Да се попълни текстът:
Кръвоносната система на човека е изградена от …… и ……..... ..... . Кръвоносните съдове са ……..., …….. и …… . Сърцето е жизненоважен орган, изграден от …….. .
Кръвоносната система снабдява всички клетки на тялото с …… и ……...До заболяването анемия може да се стигне, ако е малък броят на ..... в тялото. Кръвоизлив се получава, когато се разкъса ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират сърцето и кръвоносните съдове.
Да се коментира и дискутира артериалната и венозната кръв.
Да се коментират и дискутират заболявания и травми, свързани с кръвоносната система.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

От какво е изградена кръвоносната система?

Каква е разликата между артериалната и венозната кръв?

Каква е ролята на червените кръвни клетки**?**

До какво води разкъсването на кръвоносен съд?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Човекът и природата, VI клас

Тема на урока:

НЕРВНА СИСТЕМА НА ЧОВЕКА

Основно съдържание на урока за ученика:

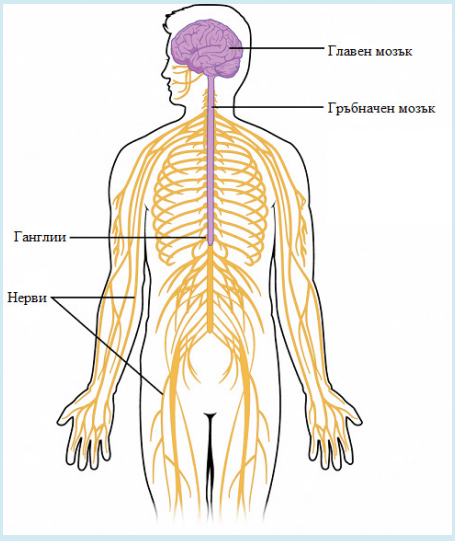

В околната среда непрекъснато настъпват промени, някои от които могат да бъдат изключително опасни за здравето и живота на човека. Ето защо е необходимо някой да ни предупреждава. Тази задача изпълнява нашата **нервна система**. Благодарение на нея ние дишаме, сърцето тупти, мислим, учим, сънуваме и се движим.

Човекът има тръбеста нервна система. Тя е най-сложно устроена и е изградена от **главен мозък**, **гръбначен мозък** и **нерви**.

Главният мозък е разположен в черепа и е добре защитен в него. Той е командният център на тялото.

Обвит е с тънка защитна обвивка. Най-голямата част от него е крайният мозък. Изграден е от две полукълба. Покрит е с кора, която е много нагъната.
Гръбначният мозък е разположен в канала на гръбначния стълб. Обвит е с тънка защитна обвивка. Прилича на въже.

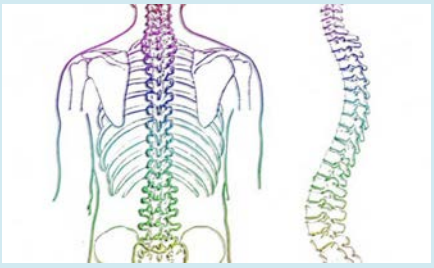

От главния и гръбначния мозък излизат нерви, които достигат до всички части на тялото.

Някои от нервите освен с мозъка са свързани и с клетки, възприемащи сигнали. Тези клетки се наричат **сетивни.** Такива нерви са зрителният и слуховият. Чрез тях възприемаме светлината и звука.

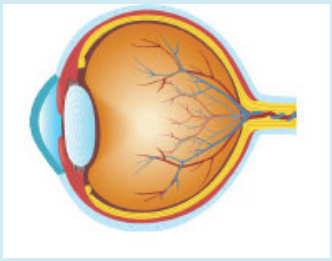

Нервните клетки са едни и същи през целия живот. Затова трябва да ги пазим. Увреждания и болестите на нервната система са много опасни за здравето на човека.

Силни отрови за нервните клетки са алкохолът и наркотиците. Те увреждат мозъка. Ударите по главата и гръбначния стълб са изключително опасни, защото могат да доведат до парализа.

Речник на новите понятия:

Сетивни клетки – клетки, които възприемат дразнения от външната и вътрешната среда на организма

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група. Разпознават на схема и изображение главен и гръбначен мозък. Определят тяхното местонахождение върху своето тяло. Обясняват какви са реакциите им при убождане с остър предмет или опарване. Разпознават на схема или изображение сетивните органи (очи, уши, нос) и дразненията, които възприемат. Оцветяват с различни цветове главния мозък, гръбначния мозък и нервите на схематична рисунка. Моделират с пластилин човешка фигура. Обозначават мястото на главния мозък, гръбначния мозък, очите, ушите, носа, устата.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, наблюдение, моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за проект: 1. Потърсете информация за влиянието на алкохола и наркотиците върху нервната система. Направете постер или презентация.

2. Посочете последователността от действия, които трябва да се извършат, в случай че има човек, изпаднал в безсъзнание.

Примерни теми за дискусии: 1. Как се укрепва нервната система?

2. Посочете различията в устройството на главния мозък – между човека и човекоподобните маймуни.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/2898/Nervna-sistema-na-choveka/urok/8175 – нервна система на човека

https://www.youtube.com/watch?v=EfyWHHFOZmY – дразнимост при животните; нервна система;

хигиена и здравни познания за нервната система

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разбира значението на нервната система за възприемане на различните дразнения и запазване здравето и живота на човека. Разпознава главния и гръбначния мозък върху изображения или схема. Определя ги като част от нервната система. Определя алкохола и наркотиците като силно отровни за нервната система. Разбира значението и важността на зрителните и слуховите органи за възприемане на дразнения и ориентиране в околната среда.

Междупредметна връзка: : *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – моделиране; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се задраска грешното:

Човекът има *тръбеста/ мрежеста* нервна система. Главният мозък е разположен в *гръдния кош/ черепа*. Крайният мозък е изграден от *три/ две* полукълба. Гръбначният мозък е разположен в *черепа/ гръбначния стълб.* Алкохолът и наркотиците *увреждат/ не увреждат* мозъка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира видът на нервната система на човека.

Да се коментират и дискутират главният мозък, гръбначният мозък и нервите.

Да се коментират и дискутират сетивните клетки и сетивните органи.

Да се коментират и дискутират увреждания и болести на нервната система, причинени от наркотиците и злоупотребата с алкохол.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

От кой вид е нервната система на човека?

Кои клетки наричаме сетивни?

До какво могат да доведат наранявания на главата и гръбначния стълб?

Задача: Да се потърси информация за влиянието на алкохола и наркотиците върху човешкото тяло.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ЧП

Денка Тотева – ресурсен учител

Биология и здравно образование, VII клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Предядрени едноклетъчни организми 1026

Бактерии 1029

Същинскоядрени едноклетъчни организми 1032

Колониални едноклетъчни организми 1035

Многообразие на същинскоядрените едноклетъчни организми 1038

Роля на едноклетъчните организми в природата 1041

Обща характеристика на растенията 1044

Талусни и кормусни растения 1047

Талусни растения. Водорасли 1049

Растителни тъкани. Образувателна и основна тъкан 1052

Растителни тъкани. Покривна, проводяща и механична тъкан 1055

Вегетативни растителни органи 1057

Размножителни органи при растенията 1060

Видоизменени растителни органи 1063

Кормусни растения. Отдел Мъхови 1066

Отдел Папратови 1069

Отдел Семенни растения. Подотдел Голосеменни растения 1072

Многообразие на голосеменните растения 1075

Подотдел Покритосеменни (цветни) растения 1078

Многообразие на цветните растения. Двусемеделни растения 1081

Многообразие на цветните растения. Едносемеделни растения 1084

Обща характеристика на гъбите 1087

Многообразие на гъбите 1090

Наши ядивни и отровни гъби 1093

Обща характеристика на животните 1096

Безгръбначни животни. Тип Мешести 1099

Безгръбначни животни. Тип Плоски червеи..... 1102
Безгръбначни животни. Тип Кръгли червеи 1105
Безгръбначни животни. Тип Прешленести червеи..... 1108
Безгръбначни животни. Тип членестоноги 1110
Безгръбначни животни. Многообразие на членестоногите..... 1114
Безгръбначни животни. Тип Мекотели..... 1117
Роля на безгръбначните животни в природата и значението им за човека..... 1120
Гръбначни животни. Надклас Риби..... 1123
Гръбначни животни. Клас Земноводни..... 1126
Гръбначни животни. Клас Влечуги 1129
Гръбначни животни. Клас Птици 1132
Гръбначни животни. Клас Бозайници..... 1135
Значение на гъбите за природата и за човека 1138
Предпазване от безгръбначни животни – паразити..... 1141

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ПРЕДЯДРЕНИ ЕДНОКЛЕТЪЧНИ ОРГАНИЗМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Царството на **предядрените (прокариотни) едноклетъчни организми** включва организми, изградени само от една клетка, в която няма ядро, имат наследствено вещество. Към тях принадлежат **бактерии** и **цианобактерии**. Те са първите живи и най-просто устроени организми на Земята.

Цианобактерии

Бактерия

Клетката на предядрените едноклетъчни организми е обвита отвън със здрава **клетъчна стена**. Без клетъчната стена клетката бързо загива. Под клетъчната стена се намира **клетъчна мембрана**. През нея в клетката навлизат само нужните за нея вещества. Клетката е изпълнена с **цитоплазма,** в която е разположено **наследственото вещество**. В него са записани всички наследствени белези на клетката. В цитоплазмата се намират и малки зърнести образувания, наречени **рибозоми**. В тях се образуват белтъци. Предядрените

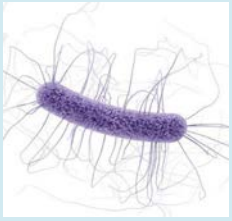

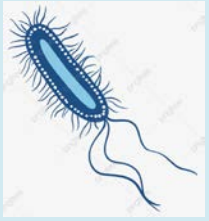

организми могат да се движат с помощта на реснички или камшичета. Могат да се хранят самостойно и несамостойно. При самостойното хранене сами изготвят храната си. Тя се състои от белтъци, въглехидрати и мазнини. Тези бактерии, които се хранят несамостойно, приемат готови хранителни вещества. Едни организми живеят в кислородна среда, други в безкислородна. Размножават се чрез делене или конюгация. Конюгацията е процес на размножаване, при който между две бактерии се пренася генетичен материал от едната в другата. Имат разнообразна форма на клетката – кръгли, продълговати, спираловидни, с форма на грозд.

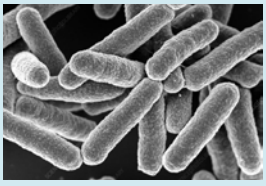

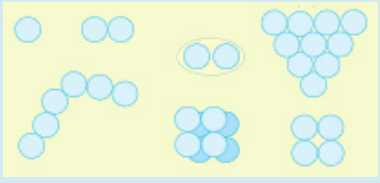

Цианобактериите са бактерии, които съдържат хлорофил и могат да отделят кислород като зелените растения.

Архебактериите приличат на бактериите по това, че са едноклетъчни и нямат обособено ядро, но имат по-различно развитие.

Речник на новите понятия:

Предядрените едноклетъчни организми (Царство Монера) – организми, които са изградени само от една клетка и чието наследствено вещество е разположено свободно в цитоплазмата.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Наблюдават и рисуват прокариотна клетка. С помощта на учител назовават основните структури на клетката. Моделират с пластилин прокариотна клетка. Рисуват процеса на делене на прокариотна клетка. Върху схема или изображение разграничават прокариотна от еукариотна клетка.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, наблюдение, моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Да се посочат начините на хранене на предядрените организми.

2. Кой процес наричаме „конюгация“?

3. Кои са причините, довели до широкото разпространение на прокариотните организми?

Примерни теми за проект: Къде в практиката се използват архебактерии (археи)? Кои са основните проблеми при отглеждане на тези организми в промишлени условия?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1374/Obshta-harakteristika-na-predyadrenite-ednokletachni-organizmi/urok/3667 – царство Монера – обща характеристика и многообразие.

https://www.youtube.com/watch?v=QRpI6oKhzFQ – предядрени едноклетъчни организми.

https://www.youtube.com/watch?v=sNumafmyqfk – едноклетъчни организми.

https://ucha.se/watch/1199/Rolya-na-ednokletachnite-organizmi-v-prirodata/urok/3672 – роля на едноклетъчните еукариотни организми в природата и значението им за човека.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умение да разпознават на схема или изображение прокариотна клетка. Разбират, че прокариотните организми са първите, които са се появили на Земята. Умение за моделиране на прокариотна клетка. Изграждат елементарна представа за прокариотните организми като живи същества, които извършват всички жизнени процеси. Осмислят повсеместното разпространение на тези организми, че те се намират навсякъде около нас.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на

грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *технологии и предприемачество* – моделиране; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се задраска грешното:

Предядрените едноклетъчни организми са изградени само от една клетка, в която *има/няма* ядро. Те са най-*сложно/просто* устроените организми на Земята. Клетката на тези организми е обвита *отвътре/отвън* с клетъчна стена. *Над/под* клетъчната стена се намира клетъчна мембрана. Клетката отвътре *е изпълнена/не е изпълнена* с цитоплазма. В цитоплазмата се намира *ядрото/наследственото вещество.*

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира устройството на предядрените едноклетъчни организми.

Да се сравнят бактериите и цианобактериите според жизнените процеси.

Да се намери още информация за разпространението на предядрените едноклетъчни организми.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Към предядрените едноклетъчни организми кои принадлежат?

Каква е ролята на наследственото вещество?

В кои части на клетката се образуват белтъците?

Как се движат, хранят и размножават предядрените организми?

Какво отличава цианобактериите от другите бактерии?

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

БАКТЕРИИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Най-малките живи организми на Земята са бактериите. Те са най-просто устроените организми на планетата. Имат разнообразна форма – сферична, пръчковидна, спирално завита. Името „бактерия“ означава пръчица.

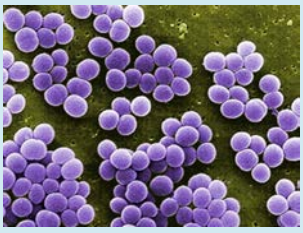

Повечето бактерии се хранят с готови хранителни вещества. Те си ги набавят от живи или мъртви организми. Тези бактерии, които се хранят с живи организми, се наричат паразити. Това хранене се нарича несамостойно.

Има и бактерии, които сами си изготвят храната. За тях казваме, че се хранят самостойно.

Дишането се извършва с участието на кислород или без кислород.

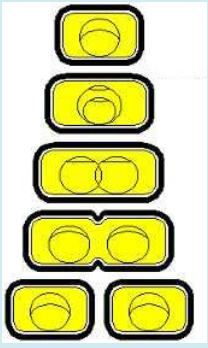

Бактериите се размножават чрез делене на клетката на две.

При настъпване на засушаване, при много ниски или много високи температури бактериите отделят голямо количество вода. Обвиват се с плътна обвивка и се превръщат в **спори**. Така преживяват неблагоприятните условия.

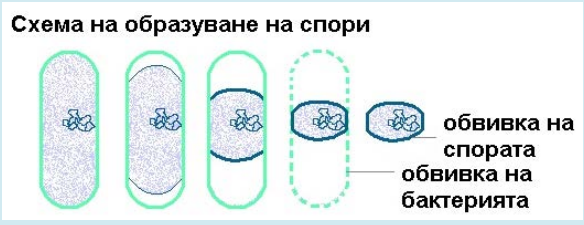

Бактериите се срещат навсякъде – в почвата, въздуха, човека, животните, растенията.

Бактериите, които живеят в почвата, образуват грудки по корените на някои растения. Така помагат на растенията при изработването на хранителни вещества.

Участват в разлагането на мъртви организми или техни остатъци. Разлагат хранителни продукти.

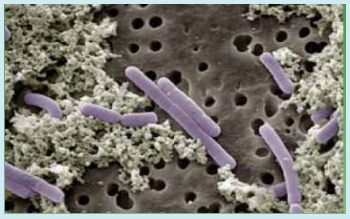

Използват се при производството на някои храни – кисело мляко, вино, лекарства, оцет, туршии, втасването на тестото.

Не всички бактерии са полезни за човека. Някои причиняват опасни болести на човека, животните и растенията.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по групов проект: Рисуват върху картон или моделират с пластилин различни по форма бактерии. Изобразяват чрез рисунка бактерийна клетка с характерните за прокариотите белези. На учениците се предоставят снимки на дейности, които се извършват от хората. В някои от дейностите се използват бактерии – втасване на тесто, производство на вино, оцет, правене на туршии, сирене, кисело мляко. Други дейности се извършват без участие на бактерии. Трябва да ги разделят в две групи.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, моделиране и коментари и дискусии – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Защо, когато се съхраняват извън хладилник, хранителните продукти се развалят бързо, а при ниска температура се запазват по-дълго?

2. Какво значение има самостойното хранене на цианобактериите в природата?

3. Кои от биологичните особености на бактериите използва човек за задоволяване на битови нужди?

Примерни теми за проект: Какви хигиенни правила трябва да спазва човек за предпазване от бактерийно заразяване?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1375/Bakterii/urok/3667 – царство Монера – обща характеристика и многообразие.

https://dariknews.bg/novini/liubopitno/lyubopitni-fakti-za-bakteriite-1542327 – любопитни факти за бактериите.

https://ucha.se/watch/10069/mikroskopsko-nablyudenie-na-ednokletachni-organizmi/urok/19770 – микроскопско наблюдаване на едноклетъчни организми (практически дейности).

https://www.youtube.com/watch?v=QRpI6oKhzFQ – предядрени едноклетъчни организми.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разбира ролята на прокариотните организми за човека. Разбира ролята на прокариотните организми в природата. Осмисля значението на някои бактерии като причинители на

заболявания. Различава по тяхната форма и назовава различните групи бактерии. Знае при кои дейности в бита се използват бактерии.
Познава хигиенни правила за предпазване от бактерийно заразяване.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *технологии и предприемачество* – моделиране; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се довършат изреченията:

Най-малките живи организми на Земята са ..... .
Бактериите, които се хранят с живи организми, се наричат ..... .
Това хранене се нарича ..... .
Бактерии, които сами си изготвят храната, се хранят ..... .
Бактериите, които живеят в почвата, могат да образуват по корените на някои растения ..... .

- Направете с помощта на родител кисело мляко вкъщи.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират бактериите.
Да се попълни таблицата:

Бактерии	
Форма	
Хранене	
Дишане	
Размножаване	
Разпространение	

Да се потърси информация за заболяванията, които се причиняват от бактерии.
Да се коментират и дискутират хигиенните навици за предпазване от бактериални инфекции.

Самостоятелна и домашна работа:
Отговорете на въпросите:
Кои са най-малките живи организми на Земята?
Какви форми могат да имат бактериите?
Как дишат бактериите?
Как се хранят бактериите?
Как се разможават бактериите?
Кои бактерии са паразити?

При производството на кои храни участват бактерии?
Кога бактериите образуват спори?
Защо е важно да се спазва добра лична хигиена?
Задача: Кое от изброените твърдения е вярно?
А) Бактериите се срещат само във въздуха;
Б) Бактериите имат само прикрепен начин на живот;
В) Бактериите при неблагоприятни условия образуват спори.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО
Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

СЪЩИНСКОЯДРЕНИ ЕДНОКЛЕТЪЧНИ ОРГАНИЗМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

В групата на същинскоядрените едноклетъчни организми (протиста) са обединени организми, изградени от една клетка, в която има ядро (еукариотна клетка).

Тук са включени растителни, гъбни и животински организми.

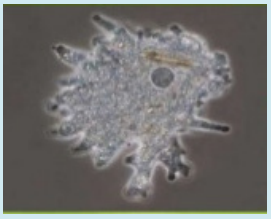

Изградени са само от една клетка с обособено ядро.

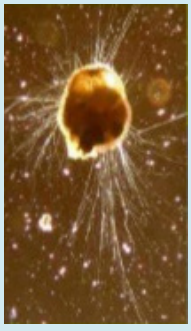

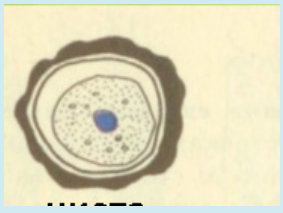

Някои едноклетъчни имат **клетъчна стена**, която защитава клетката. При други клетката е гола или скрита в черупка.

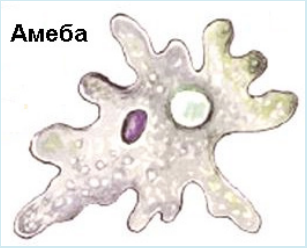

В цитоплазмата на клетката са разположени **клетъчни органели**.

Ядрото е най-големият клетъчен органел и е отделен от цитоплазмата с **ядрена мембрана**. В ядрото се намира **наследственото вещество**. То контролира жизнените процеси и предава наследствената информация при деленето на клетката. В клетките на растителните организми има багрила, които са различно оцветени или безцветни.

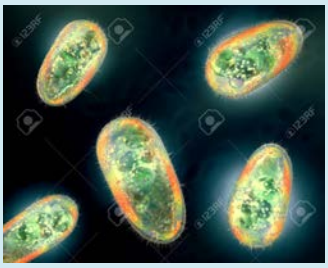

Въпреки че се състоят само от една клетка, едноклетъчните организми извършват всички жизнени процеси. Клетката работи като един цялостен организъм. Някои от тези организми се движат свободно, други са прикрепени. Едни организми сами изготвят храната си, други използват готови хранителни вещества. Размножаването е безполово и полово.

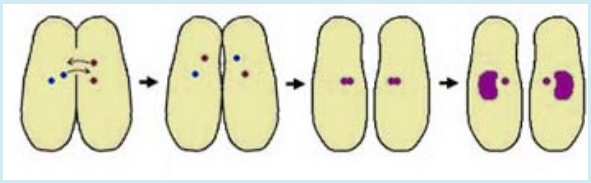

Полов процес при чехълче

При неблагоприятни условия клетката на едноклетъчните образува циста, като се обвива със здрава и плътна обвивка.

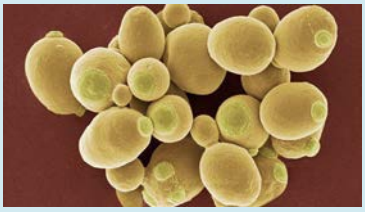

Размножаване при едноклетъчни гъби

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Описват и посочват върху изображение еукариотна клетка. Рисуват или моделират с пластилин структура на същинскоядрен едноклетъчен организъм. Изобразяват чрез рисунка или модел процеса хранене при амеба. Сравняват прокариотна и еукариотна клетка, като правят схема и означават еднаквите и различните части. Рисуват или моделират образуване и разрушаване на циста.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, наблюдение, моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Кои са основните различия между монери и протисти?

2. Кои организми са паразити и кои – симбионти?

3. Кои са начините за движение при протиста?

4. Опишете трите вида хранене при организмите от царство Протиста.

Примерни теми за проект: Какво е значението на протистите в природата?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1484/Obshta-harakteristika-na-sashtinskoyadrenite-ednokletachni-organizmi/urok/3670 – царство Протиста – обща характеристика.

https://www.youtube.com/watch?v=sNumafmyqfk – едноклетъчни организми.

https://ucha.se/watch/9943/mnogoobrazie-na-organizmite-v-tsarstvo-protista/urok/3670 – царство Протиста – обща характеристика.

https://ucha.se/watch/1199/Rolya-na-ednokletachnite-organizmi-v-prirodata/urok/3672 – роля на едноклетъчните еукариотни организми в природата и значението им за човека

https://app.wizer.me/preview/SO2H94 – едноклетъчни и многоклетъчни организми.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умение за разпознаване върху схема или илюстрация на еукариотна клетка и представители на царство Протиста. Моделират еукариотна клетка по даден алгоритъм за работа. Различават и назовават отделните групи едноклетъчни организми. Придобиват елементарни представи за съществуването на едноклетъчните организми. Умения за комуникация. Разбират значението и важността на същинскоядрените едноклетъчни организми за човека и природата.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *технологии и предприемачество* – моделиране, изработване на проект; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Същинскоядрените едноклетъчни организми са обединени организми, изградени от една клетка, в която има ..... . Някои едноклетъчни имат ...., която защитава клетката от външна страна. В цитоплазмата на клетката са разположени ..... .

Ядрото е най-големият клетъчен органел и е отделен от цитоплазмата с .... В ядрото се намира ....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират същинскоядрените едноклетъчни организми.

Да се попълни таблицата:

Същинскоядрените едноклетъчни организми	
Видове организми	
Устройство на клетката	
Хранене	
Размножаване	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Какво контролира наследственото вещество?

Как се хранят същинскоядрените едноклетъчни организми?

Как се размножават същинскоядрените едноклетъчни организми?

При какви условия клетката на едноклетъчните образува циста?

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

КОЛОНИАЛНИ ЕДНОКЛЕТЪЧНИ ОРГАНИЗМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Колониални едноклетъчни са организмите, които са изградени от голям брой клетки, които имат ядра. Образувани са при деленето на една-единствена клетка.

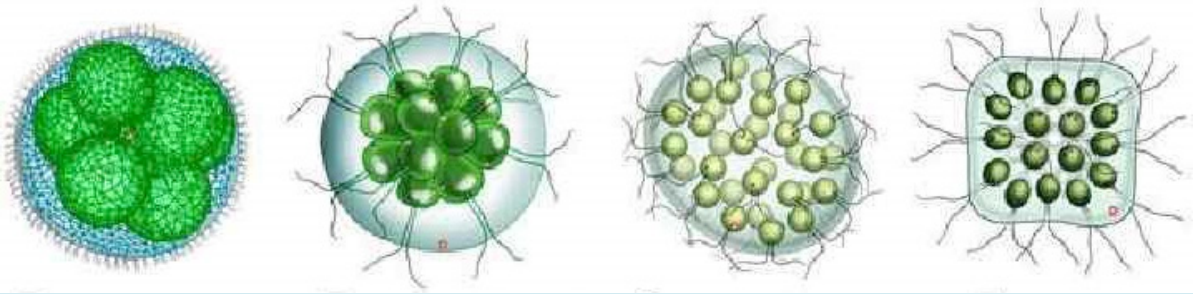

Те остават свързани помежду си с подобно на желе вещество в едно цяло, което се нарича **колония**. Въпреки че са свързани помежду си, всяка клетка изпълнява самостоятелно всички жизнени процеси. Броят на клетките в една колония е различен – от 4 до хиляди. Обитават солени и сладки води.

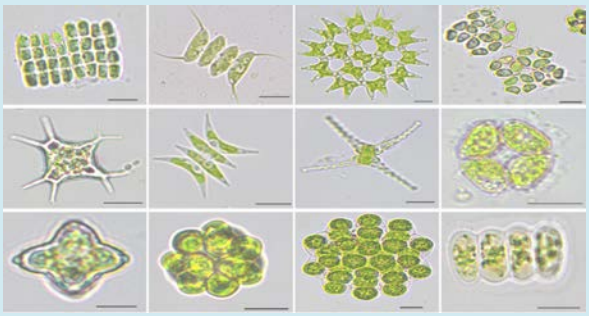

Колониите на едноклетъчните имат различна форма и размери. Формата може да бъде плоска, сферична, звездовидна, мрежовидна.

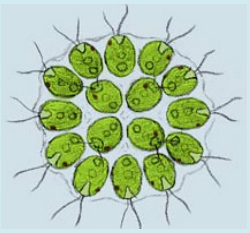

Гониумът е колония със зелен цвят. Броят на клетките може да бъде 4, 16 или 32. Има форма на пластинка. Всяка клетка има по две камшичета, чрез които колонията се движи. Всяка клетка се размножава безполово.

Еудорината е колониално едноклетъчно със сферична форма. Има зелен цвят. Изградена е от 32 клетки. Те са разположени в обща пихтиеста материя. Всяка клетка има по две камшичета. Размножава се безполово.

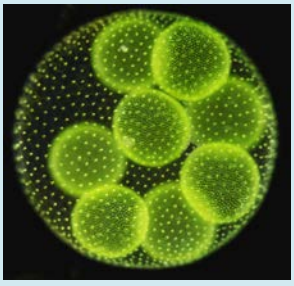

Волвоксът е колониално едноклетъчно със сложно устройство.

Колонията е сферична и е съставена от 500 до 20 000 клетки. Те са разположени по периферията на сферата, а централната част е изпълнена с пихтиесто вещество. Клетките по периферията имат камшичета и с тяхна помощ колонията се движи. Във вътрешността има клетки, които се делят и образуват дъщерни колонии.

Когато те нараснат, „майчината“ колония се разкъсва и умира, а дъщерните излизат навън.

Речник на новите понятия:

Колониални едноклетъчни организми – изградени от няколко едноклетъчни организма, свързани чрез пихтиесто вещество.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Наблюдават с микроскоп колониални едноклетъчни организми. Сравняват наблюдаваните обекти с изображения в учебника и разпознават някои от едноклетъчните. Рисуват наблюдаваното и правят означения. Моделират с пластилин колониални организми, като изобразяват клетъчните структури.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, наблюдение, моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Какво е значението на колониалните едноклетъчни организми за развитието на организмовия свят?

2. Защо въпреки по-големия брой клетки приемаме колониалните форми за едноклетъчни?

3. Ако се разрушат няколко клетки, ще загине ли целият организъм? Обосновете отговора си.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1526/Kolonialni-ednokletachni-organizmi/urok/3671 – многообразие на царство Протиста.

https://www.vbox7.com/play:ab93eeb9 – тип Ресничести и Колониални едноклетъчни.

https://bg.strephonsays.com/difference-between-colonial-and-filamentous-organisms – разлика между колониални и нишковидни организми.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Получават основни познания за многообразието на едноклетъчните организми.

Умения за микроскопско наблюдаване на организми. За разпознаване и сравняване на наблюдавани едноклетъчни организми по съществени признаци. Изобразяват представители на едноклетъчните колониални чрез рисунка или пластилин. Умения за работа с учебника. Работа в екип.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следстени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *технологии и предприемачество* – моделиране; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се довършат изреченията:

Колониалните едноклетъчни организми са изградени от ..... .

Те остават свързани помежду си в едно цяло, което се нарича ..... .

Всички жизнени процеси се изпълняват самостоятелно във всяка ..... .

В колониите всяка клетка се размножава ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира образуването и устройството на колониите на едноклетъчните организми.

Да се попълни таблицата:

Колониални едноклетъчни	**Основни характеристики**
Гониум	
Еудорина	
Влвокс	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Как са се образували колониалните едноклетъчни?

Как са свързани клетките в колонията?

Какъв може да бъде броят на клетките в една колония?

Каква може да бъде формата на колониалните едноклетъчни?

Къде се срещатат колониални едноклетъчни организми?

Задача: Потърсете информация за още колониални едноклетъчни организми.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

МНОГООБРАЗИЕ НА СЪЩИНСКОЯДРЕНИТЕ ЕДНОКЛЕТЪЧНИ ОРГАНИЗМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

В царството на същинскоядрените едноклетъчни организми (царство Протиста) са включени представители, които се различават по устройство на тялото, начин на движение, хранене, размножаване. Имат различни органи за придвижване.

Въз основа на **двигателните им структури** и **начин на движение** са обединени в три типа: Кореноножки, Камшичести и Ресничести.

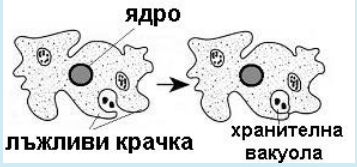

Представителите на тип **Кореноножки** се придвижват с помощта на **лъжливи крачка**, които се образуват в резултат на движението на цитоплазмата в клетката.

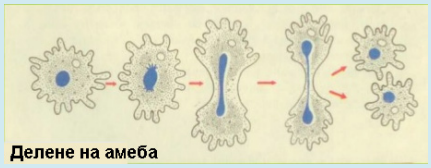

Към тип Кореноножки се отнася **амебата**. Тя живее в сладководни басейни. Формата на тялото ѝ непрекъснато се променя. С помощта на лъжливите си крачка амебата се придвижва към хранителните частички във водата, обвива ги и те навлизат в цитоплазмата на клетката. Смилат се в храносмилателни вакуоли. Обикновената амеба се размножава безполово – чрез делене на клетката на две.

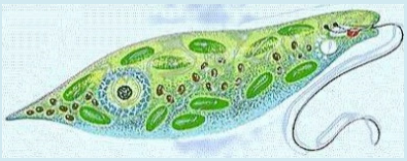

Камшичестите са едноклетъчни същинскоядрени, които се движат чрез едно или повече образувания – **камшичета**. Те живеят в моретата, сладки води, но някои от тях са паразити в тялото на човека. Хранят се **самостойно**, **несамостойно и смесено.**

Представител на тип Камшичести е **зелената еуглена**. Тя обитава сладководни водоеми, богати на хранителни вещества. Тялото ú има вретеновидна форма. Движи се бързо с помощта на дълго камшиче. Цветът се дължи на органели, в които се съдържа зеленото багрило – хлорофил. В резултат на това, когато има достатъчно светлина, тя сама образува хранителни вещества. На тъмно обаче приема готови хранителни частици. Приема кислород с цялото си тяло. Размножава се чрез делене на тялото на две равни части.

Ресничестите са едноклетъчни, които се движат чрез много на брой образувания – реснички. Сред тях има обитатели както на солени, така и на сладки води. Сред тях има и паразити в тялото на животните и човека. Представител на тип Ресни чести е **чехълчето**. Формата на тялото е постоянна и прилича на чехъл. Храни се несамостойно. Размножава се чрез делене.

Речник на новите понятия:

Смесено хранене – някои организми извършват самостойно и несамостойно хранене.

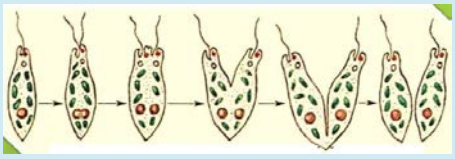

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Наблюдават с микроскоп представители на същинскоядрените едноклетъчни организми. Правят схематична рисунка и означават клетъчните структури. На учениците се предлагат изображения или рисунки на представители от царство Протиста с различни двигателни органели. Задачата е да ги разпределят в отделни групи по посоченият признак.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, наблюдение, дидактическа игра – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: Опишете видовете хранене при царство Протиста.

Примерни теми за проект: 1. Представители на царство Протиста – обитание, форма и характерни особености на тялото, хранене, размножаване.

2. Паразитни видове от царство Протиста при човека.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://ucha.se/watch/9943/mnogoobrazie-na-organizmite-v-tsarstvo-protista/urok/3670 – царство Протиста – обща характеристика.
https://ucha.se/watch/2724/Ednokletachni-organizmi/urok/17421 – едноклетъчни организми
https://www.vbox7.com/play:0db75919 – тип Камшичести.
https://www.vbox7.com/play:ab93eeb9 – тип Ресничести и Колониални едноклетъчни.
https://www.vbox7.com/play:bed54b94 – тип Кореноножки.

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
Придобиват елементарни познания за представителите на същинскоядрените едноклетъчни организми. Умения за наблюдение с микроскоп. Умения за наблюдение. Умения за схематично изобразяване на наблюдаваните обекти и означаване на техните клетъчни структури. Умения за групиране на представители по общи признаци.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; т*ехнологии и предприемачество* – опитна постановка; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се довършат изреченията:

Въз основа на двигателните им структури и начин на движение същинскоядрените едноклетъчни организми са разделени на три типа: ..... ,..... .....и ..... .
С помощта на лъжливи крачка се придвижват ..... .
Представител на тип Камшичести е ..... .
Ресничестите са едноклетъчни, които се движат чрез много на брой образувания – ....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментира и дискутира многообразието при същинскоядрените едноклетъчни организми.
Да се попълни таблицата:

	Амеба	**Зелена еуглена**	**Чехълче**
Органи за придвижване			
Местообитание			
Хранене			
Размножаване			

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кои са характерните белези на трите типа същинскоядрени едноклетъчни?

По какво зелената еуглена прилича на растенията?

Задача:Да се потърси още информация за същинскоядрените едноклетъчни организми.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

РОЛЯ НА ЕДНОКЛЕТЪЧНИТЕ ОРГАНИЗМИ В ПРИРОДАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Поради малките им размери обикновено наричаме едноклетъчните организми **микроби**. Невидимите микроби са навсякъде около нас.

Знаем, че някои от тях причиняват болести. Заради това си мием ръцете, почистваме с йод раните си, мием плодовете и зеленчуците, които ядем.

Много едноклетъчни организми са полезни за хората и природата. Камшичести, които съдържат зеленото багрило хлорофил, образуват хранителни вещества. Благодарение на което се използват за храна от други организми. Освободеният кислород е необходим на всички живи организми.

Ресничести едноклетъчни живеят в храносмилателната система (търбуха) на преживните животни и подпомагат смилането на храната.

Много голямо значение имат бактериите за образуването на почвата. Те служат за разграждане на органичните вещества до вода и минерални соли и така подобряват почвеното плодородие. Бактериите се хранят с трупове на растения и животни, с непотребни вещества. По този начин почистват природата.

Колкото повече отпадъчни вещества има в реките и моретата, толкова повече са едноклетъчните организми в тях. Те променят цвета на водата. Когато стане зеленикава на цвят, това показва, че е силно замърсена.

Благодарение на дейността на различни бактерии се получават ценни за човека храни – кисело мляко, сирене, вино, лекарства.

Някои едноклетъчни организми причиняват заболявания при човека.

Причина за заболяването **тетанус** е бактерия, която се намира в почва, торена с естествена тор.

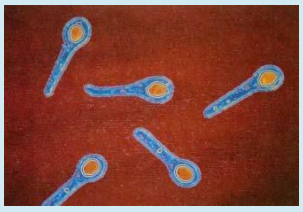

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по групов проект: Изготвят и представят постер или презентация за значението на бактериите за човека. Изброяват хигиенни правила за предпазване от заразяване с паразитни едноклетъчни. Рисуват или изработват модели на бактерии от пластилин, хартия, глина, стиропор.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, наблюдение, моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за проект: 1. Полезни или вредни са бактериите?

2. Какво знаем за ваксините?

3. Заболявания, причинени от протисти.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1199/Rolya-na-ednokletachnite-organizmi-v-prirodata/urok/3672 – роля на едноклетъчните еукариотни организми в природата и значението им за човека.

https://ucha.se/watch/1157/Rolya-na-zhivite-organizmi-v-kragovrata-na-veshtestvata/urok/26782 – роля на живите организми в кръговрата на веществата.
https://dariknews.bg/novini/liubopitno/lyubopitni-fakti-za-bakteriite-1542327 – любопитни факти за бактериите.

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
Придобиват елементарни представи за микроорганизмите. Разбират тяхното значение за човека и природата. Осъзнават необходимостта от създаване и спазване на хигиенни навици. Умения за изготвяне на рисунки или модели по образец. Умения за наблюдение в природата и осмисляне на процесите, които се извършват в нея. Стимулиране на говорна активност и сътрудничество в учебна ситуация.

Междупредметна връзка: *български език и литература*– работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *технологии и предприемачество* – моделиране, изработване на постер; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници, изработване на презентация; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Едноклетъчните организми наричаме още ..... . Камшичести, които съдържат хлорофил, образуват..... ..... и отделят във въздуха ..... . Едноклетъчни организми живеят в храносмилателната система на преживните животни и подпомагат .... Бактериите, които живеят в почвата, служат за .... на органичните вещества и така подобряват плодородието на почвата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментира и дискутира разпространението на едноклетъчните организми в природата. Да се коментират и дискутират ползите и вредите от едноклетъчните организми за човека и околната среда.

Самостоятелна и домашна работа:
Задача1. От кой тип са едноклетъчните, които подпомагат смилането на храната при преживните животни?
А) тип Камшичести;
Б) тип Ресничести;
В) тип Кореноножки.

Задача 2. Едноклетъчните организми се наричат още:

А) спори;

Б) микроби;

В) паразити.

Задача 3. Защо са полезни зелените едноклетъчни организми?

А) отделят кислород;

Б) причиняват заболявания;

В) променят формата си.

Задача 4. Заболяването тетанус се причинява от бактерия, която се намира в:

А) почвата;

Б) въздуха;

В) водата.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РАСТЕНИЯТА

Основно съдържание на урока за ученика:

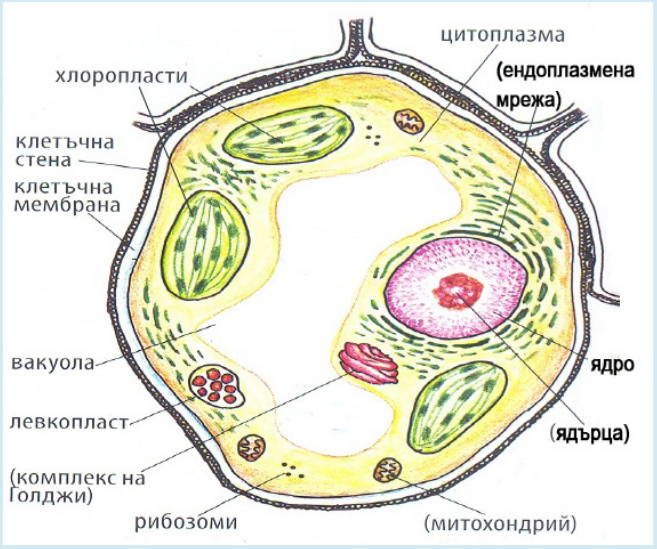

Царство Растения обединява организми, които сами образуват хранителни вещества (хранят се самостойно) чрез фотосинтеза и имат прикрепен начин на живот. Изградени са от клетки с обособено ядро. Тялото на растенията е изградено от много клетки. Растенията, на които клетките не са образували различни органи, са **талусни** (водорасли), а на които клетките са образували различни тъкани и органи, са **кормусни** (бор, роза).

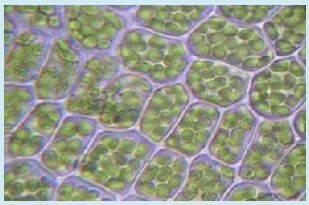

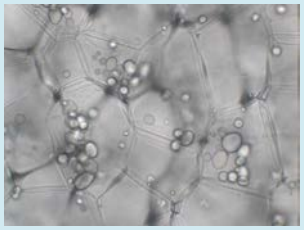

Клетката е най-малката градивна единица на растенията, в която се извършват основните жизнени процеси. Тя притежава всички задължителни структури – клетъчна мембрана, цитоплазма и ядро. В растителната клетка се съдържат характерни само за нея клетъчни структури – клетъчна стена, органели с различни багрила, вакуола.

Клетъчната стена е разположена най-отвън, върху клетъчната мембрана. Изградена е от много здраво вещество. Предпазва клетката от увреждане (има защитна функция) и ѝ придава форма. В цитоплазмата се намират клетъчни **органели с различни багрила (пластиди)** – зелени, оранжево-червени, безцветни или резервни вещества.Пластидите, които съдържат зеленото багрило (хлорофил), се наричат хлоропласти. Чрез тях растенията фотосинтезират – улавят слънчевата светлина, която участва при образуването на хранителни вещества.

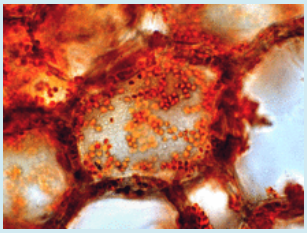

Оранжево-червените багрила оцветяват плодовете, цветовете при семенните растения. Ярките багри привличат насекоми и птици, които опрашват растенията и разпространяват плодовете и семената.

Има пластиди, които не съдържат пигменти (багрила), те са безцветни. В тях се образуват и натрупват резервни хранителни вещества. Голямо количество от тях се намират в клетките на плодовете, семената и в подземните части на растенията.

Вакуолата е мехурче, изпълнено със сок, който съдържа вода и хранителни вещества.

Растенията се размножават безполово и полово. Безполовото размножаване е два вида – вегетативно и чрез спори.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирани задачи: Наблюдават в учебника или с микроскоп растителна клетка и рисуват устройството ѝ. Моделират растителна клетка с помощта на избрани от тях материали – пластилин, хартия за апликация, канап и др. Върху изображения сравнява растителна и бактерийна клетка, като посочва приликите и разликите.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, наблюдение, моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Посочете различието между хлорофил и хлоропласти.

2. Как се осъществява нарастването на растителните организми?

3. Обяснете защо супата от спанак не е зелена, а компотът от вишни е оцветен.

Примерни теми за проект: Кои са първите сухоземни растения? Какви са техните характерни особености? Съществуват ли тези растения и днес?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://ucha.se/watch/1527/Obshta-harakteristika-na-rasteniyata/urok/3673 – царство Растения. Обща характеристика на растенията
https://ucha.se/watch/1369/Mnogoobrazie-i-klasifikatsiya-na-organizmite/urok/3665 – многообразие и класификация на организмите.

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
Умения за наблюдение на фигури и изображения в учебника и извличане на информация от тях. Умения за разпознаване на растителна клетка по съществени признаци. Разграничава растенията от останалите организми по начин на хранене, извършване на движения, растеж и развитие, устройство на клетката. Умения за създаване на схематични рисунки.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *технологии и предприемачество* – опитна постановка; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Царство Растения се състои от организми, които сами образуват хранителни вещества чрез ..... и имат прикрепен начин на живот. Растенията са .....и ..... . В клетките си растенията съдържат задължителните структури – ....., ... и ..... . Клетъчните структури, които са характерни само за растителните клетки, са: ....., ..., ... Клетъчната стена е разположена най-отвън върху ..... . Фотосинтезата се извършва с помощта на клетъчните органели, наречени ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментира и дискутира стуктурата на растителната клетка.
Да се коментират и дискутират характерните особености на клетъчната стена, пластидите, вакуолата.

Самостоятелна и домашна работа:
Отговорете на въпросите:
Каква е разликата между талусни и кормусни растения?
Кое багрило съдържат хлоропластите?
Какво съдържа вакуолата?
Къде се натрупват резервните хранителни вещества в растението?
Колко вида е безполовото размножаване?

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО
Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ТАЛУСНИ И КОРМУСНИ РАСТЕНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Растителният организъм е изграден от голям брой клетки. Клетките се делят, броят им се увеличава и така растението нараства. Много растения имат неограничен растеж – нарастват през целия си живот.

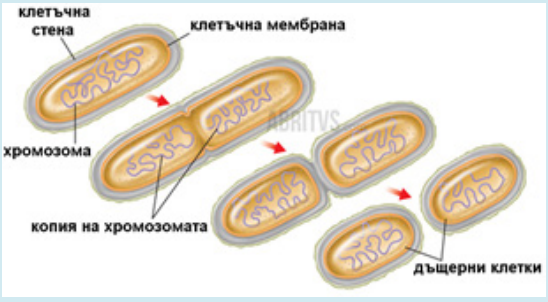

При някои растения тялото е изградено от еднакви по устройство и функция клетки – нарича се **талус. Талусни растения** са водораслите. Живеят във водна среда. Те са най-просто устроените представители на растителния свят. Нямат обособени тъкани и органи.

При други растения едновременно с нарастването на тялото настъпват промени в устройството на клетките. Те започват да извършват различни функции. Така се получават различни по големина, форма, структура и функция клетки.

Те образуват различни тъкани и органи. Такова тяло се нарича **кормус**. Растенията се наричат **кормусни растения**. Всички сухоземни растения са кормусни.

Органите при кормусните растения са корен, стъбло, листа и плодове.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Диференцирана задача: Наблюдават с микроскоп, в учебника или на илюстрация процеса на делене на клетката. Рисуват отделните етапи на образуване на нови клетки. Оцветяват схематични изображения на талусни и кормусни растения. Дискутират различията, които наблюдават. Рисуват или оцветяват различни по форма клетки.
Рисуват цялостен растителен организъм, като означават отделните органи.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 10 мин., рисуване, наблюдение, дискусии – 35 мин.

Групова дейност в класната стая:
Примерни теми за дискусии: 1. Учениците от класа се разделят на две групи. Едната от тях записва на дъската белези, характерни за талусните организми, втората – за кормусните организми. Тази група, която успее да запише по-голям брой признаци, е победител.
2. Кое е наложило специализирането на клетките при кормусните растения?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://ucha.se/watch/1645/Talusni-rasteniya-Vodorasli/urok/3674 – талусни растения. Водорасли.
Микроскопски препарати, показващи делене на клетки.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за наблюдение и извличане на информация от схеми и изображения. Комуникативни умения, участие в дискусии. Умения за изобразяване на наблюдавани процеси със средствата на изобразителното изкуство. Умения за групиране на организми по общи признаци. Придобиват елементарни познания за отделните групи растения.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *технологии и предприемачество* – опитна постановка; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване, оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:
- Да се прочете урокът.
- Да се задраска грешното:

Много растения имат *ограничен/неограничен* растеж. При талусните растения тялото е изградено от *различни/еднакви* по устройство и функция клетки. Водораслите *са/не са* талусни растения. Кормусните растения *имат/нямат* тъкани и органи.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират талусните и кормусните растения.
Да се попълни таблицата:

Растения	**Характерни особености**
талусни	
кормусни	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Къде живеят талусните растения?

Кои са органите на кормусните растения?

От кои растения – талусните или кормусните, има повече видово разнообразие?

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ТАЛУСНИ РАСТЕНИЯ. ВОДОРАСЛИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Водораслите са изградени от клетки с ядра и имат самостойно хранене. Те обитават сладки и солени води и влажни места на сушата – почви, скали, дънери.

В хлоропластите на водораслите освен зеленото багрило хлорофил се съдържат и други багрила – жълти, кафяви, червени. Водораслите се размножават безполово и полово. Безполовото размножаване е вегетативно – чрез накъсване на тялото на части и от всяка част се развива ново водорасло, и чрез спори.

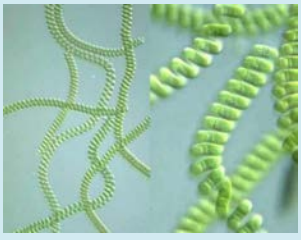

В зависимост от преобладаващите багрила и устройството на клетките водораслите се разделят на зелени, червени и кафяви.

Зелените водорасли са сладководни видове, но се срещат и в моретата и почвата. В тях преобладава хлорофилът, откъдето идва името им. Те са светлолюбиви растения. Обитават повърхностните слоеве на водните басейни.

Червените водорасли са по-често многоклетъчни прикрепени видове. Предимно морски и океански растения. Талусът им е обагрен в червено багрило. Обитават големи дълбочини, където светлината е слаба.

Кафявите водорасли са прикрепени морски растения. Преобладава кафявото багрило, което им помага да живеят на голяма дълбочина.

Водораслите имат огромно значение за живота в реките, моретата и океаните. Те произвеждат хранителни вещества и отделят голямо количество кислород. Служат за храна на други организми. От водорасли се правят ценни за човека вещества.

Речник на новите понятия:

Самостойно хранене – хранене, при което организмите сами си изготвят храната.

Хлоропласти – клетъчни органели, които съдържат зеленото багрило хлорофил, което участва във фотосинтезата.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирани задачи: Оцветяват с различни цветове схематични рисунки на отделните видове водорасли. Моделират с пластилин или друг материал избрани от тях водорасли. Изрязват от цветна хартия модели на водорасли и ги апликират върху картон. Наблюдават с микроскоп препарати на водорасли.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 10 мин., рисуване, наблюдение, моделиране – 35 мин.

Групова дейност в класната стая:

*Примерни теми за дискусии:*1. Как ще обясните широкото разпространение на водораслите в природата?

2. Защо човек отглежда водорасли?

3. Какво дава възможност на някои водорасли да живеят в места с оскъдна светлина?

Примерни теми за проект: Проучете кои са най-големите по размери водорасли и къде се срещат. Защо талусът им е изправен във водата?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1645/Talusni-rasteniya-Vodorasli/urok/3674 – талусни растения. Водорасли.

http://ala-bala-sepphoras.blogspot.com/2009/11/vodorasli-okolna-sreda-ekologiq.html – водорасли и екология.

Микроскопски препарати на зелени, кафяви и червени водорасли.

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Умения за наблюдение и извличане на информация от схеми и изображения. Комуникативни умения, участие в дискусии. Разбират и оценяват значението на водораслите за човека и живота на Земята. Умения за разпознаване на отделни организми по техни специфични белези. Умения за сътрудничество в учебна ситуация.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *технологии и предприемачество* – опитна постановка; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване, оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се задраска грешното:

Водораслите имат *самостойно/несамостойно* хранене. Живеят във *влажна/суха* среда. Зелените водорасли *съдържат/не съдържат* хлорофил. Те *не са/са* светлолюбиви растения. Червените водорасли *се срещат/не се срещат* в моретата и океаните. Кафявите водорасли *не живеят/живеят* на голяма дълбочина.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират особеностите в устройството на водораслите.

Да се попълни таблицата:

Видове водорасли	**Характерни особености**
Зелени водорасли	
Червени водорасли	
Кафяви водорасли	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Талусните растения имат ли различни органи?

Къде се срещат водораслите?

Какво е значението на водораслите за животните и хората?

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

РАСТИТЕЛНИ ТЪКАНИ. ОБРАЗУВАТЕЛНА И ОСНОВНА ТЪКАН

Основно съдържание на урока за ученика:

Младите клетки на растението в началото си приличат. Постепенно обаче настъпват изменения и те се променят по форма и размери.

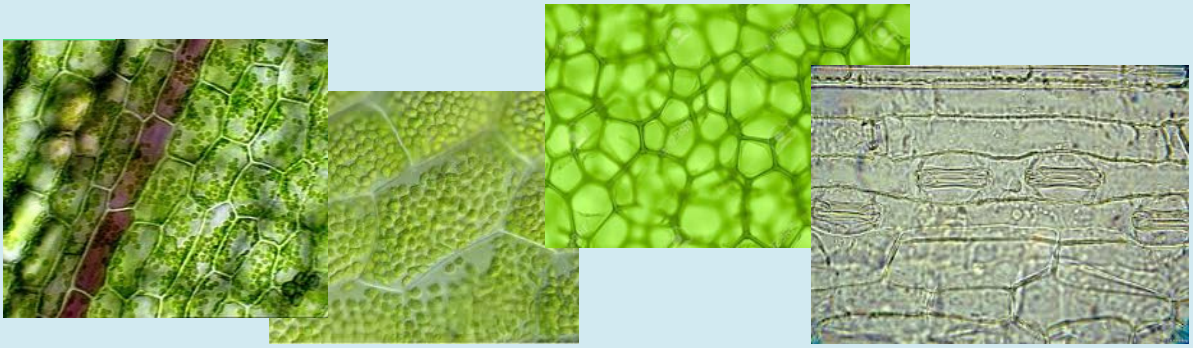

Причината за това е, че клетките започват да изпълняват различни задачи (функции). Едни от тях покриват растението и го предпазват от много ниски или високи температури, от нараняване. Други клетки пренасят хранителни вещества и вода, в трети вид клетки се натрупват запасни вещества. Клетки, които изпълняват определена функция в организма, образуват **тъкан**.

В зависимост от задачата, която изпълняват, растителните тъкани са: образувателна, основна, покривна, проводяща и механична.

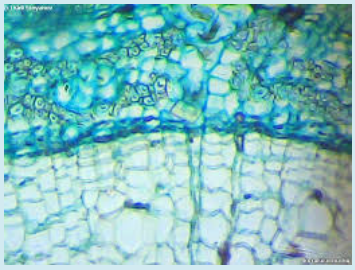

Клетките на **образувателната тъкан** са най-малките в растителния организъм. Имат голямо ядро. Те непрекъснато се делят. Основната задача е да образува нови клетки. Чрез образувателната тъкан растенията нарастват на височина и на дебелина.

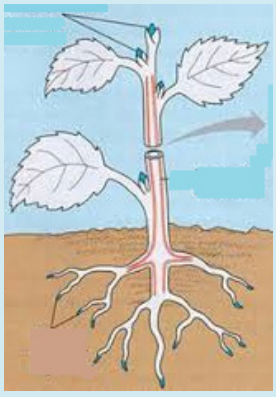

Образувателната тъкан се намира на върха на стъблото, на върха на корена и в основата на листата.

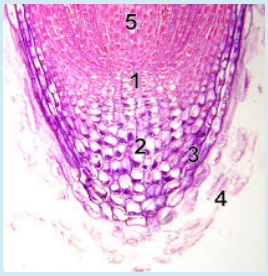

Клетките на **основната тъкан** са с тънки стени и овална форма. Разположена е във вътрешните части на корена, стъблото и листата. Изпълнява различни функции.

В нея се извършва фотосинтезата и се натрупват хранителни вещества.

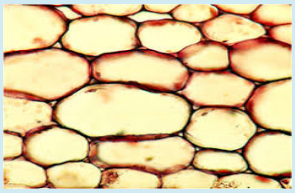

Речник на новите понятия:

Тъкан – група от клетки, които имат еднакво устройство и извършват една и съща функция в организма

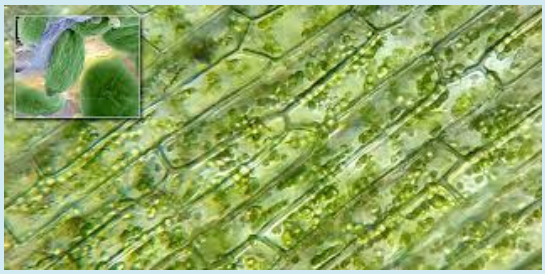

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Рисуват или оцветяват с цветни моливи схематични рисунки на образувателна и основна тъкан. Рисуват растителен организъм и оцветяват с различен цвят местата, където се намират образувателната и основната тъкан. Наблюдават с микроскоп образувателна и основна тъкан.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 10 мин., рисуване и наблюдение – 35 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за проект: 1. Предложете схема, която да изрази връзките между клетки, тъкани, органи и организъм.

2. От какви части на растението в лабораторни условия могат да се получат „тъканни култури“? Какво приложение в практиката имат „тъканните култури“?

Примерни теми за дискусии: Анализирайте връзката между степента на специализация на клетките и способността им да се делят.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1549/Rastitelni-takani-Obrazuvatelna-i-osnovna-takan/urok/3675 – растителни тъкани.

https://ucha.se/watch/10018/mikroskopsko-nablyudenie-na-rastitelni-kletki-i-takani/urok/3676 – микроскопско наблюдаване на растителни тъкани (практически дейности).

https://www.youtube.com/watch?v=qbfMNmRJ8C0 – растителна клетка – забавни експерименти и задачи.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за наблюдение и извличане на информация от схеми и изображения. Умения за описание на различните тъкани в растението. Умения за задаване на въпроси по теми от учебното съдържание. Стимулиране на говорна активност; сътрудничество в учебна ситуация. Умение за наблюдение в природата. Умение за разпознаване и сравняване на наблюдавани обекти в заобикалящата ги среда.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак,

откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *технологии и предприемачество* – опитна постановка; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване и оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се довършат изреченията:

Клетки, които изпълняват определена функция в организма, образуват .....

В зависимост от функцията, която изпълняват, растителните тъкани са: ....., ..., ... и ..... .

Тъканта, която помага на растенията да нарастват на височина и на дебелина, е ....

Тъканта, в която се извършва фотосинтезата и се натрупват хранителни вещества, е..... .....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират растителните тъкани.

Да се попълни таблицата:

Видове тъкани	Характерни особености
Образувателна тъкан	
Основна тъкан	

Да се коментира връзката: **клетка→ тъкан→ орган→ организъм.**

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Колко вида растителни тъкани има?

Еднакви ли са клетките в образувателната тъкан и в основната тъкан?

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

РАСТИТЕЛНИ ТЪКАНИ. ПОКРИВНА, ПРОВОДЯЩА И МЕХАНИЧНА ТЪКАН

Основно съдържание на урока за ученика:

В резултат от усложняването на част от клетките, които се образуват в растението, се формират покривна, проводяща и механична тъкан. **Покривната тъкан** се намира върху корена, стъблото и листата. Основните функции, които изпълнява, са:

– защитна функция – предпазва вътрешните тъкани от ниски и високи температури, засушаване, висока влажност, механично увреждане;

– свързваща функция - осъществява връзката между растението и околната среда, като приема вода и минерални соли от почвата, обмяната на кислород и въглероден диоксид от въздуха.

В растението има два вида покривна тъкан – епидермис и корк.

епидермис на лист

Епидермисът покрива листата, младите клонки и младите корени на растението. Чрез малки отворчета (устица), разположени по долната повърхност на листата, растенията приемат кислород и въглероден диоксид. Покривната тъкан на корена образува власинки, през които растението приема вода и соли от почвата.

власинки

Коркът се състои от мъртви клетки с дебели клетъчни стени. Покрива стъблата на дърветата и старите части на корените им.

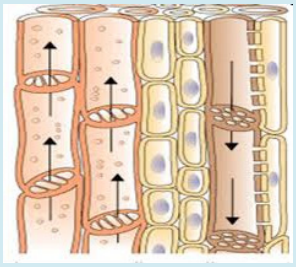

Проводящата тъкан изгражда проводящата система на растението. Тя свързва корена, стъблото и листата в цялостен организъм. Клетките на проводящата тъкан образуват два вида тръбички – ликови и дървесинни. По дървесинните тръбички се придвижват приетите от почвата вода и минерални соли в посока от корените по стъблото към листата.

По ликовите тръбички се движат разтворените във вода хранителни вещества, които са образувани в листата. Те преминават от листата през стъблото към корените.

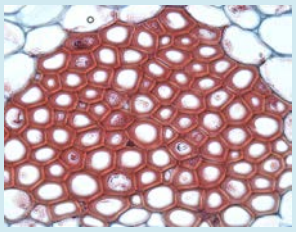

Механичната тъкан придава здравина, еластичност и устойчивост на цялото растение. Благодарение на нея дърветата не се пречупват при буря, тревистите растения се изправят след силен дъжд.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа в малка група: Наблюдават с микроскоп коренови власинки или епидермис от мушкато. Рисуват в тетрадките си наблюдаваните обекти. Обсъждат с останалите ученици значението на разглежданите тъкани. Сравняват върху изображения епидермис и корк. Посочват различията между тях и определят значението им за растенията.

Времево разпределение:
1 учебен час. Усвояване на новите знания – 10 мин., рисуване и наблюдение – 35 мин.

Групова дейност в класната стая:
Примерни теми за проект: 1. Направете схема, която показва многообразието на растителните тъкани.
2. Проучете устройството на власинките при мушкатото и копривата и начина, по който функционират.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://ucha.se/watch/1549/Rastitelni-takani-Obrazuvatelna-i-osnovna-takan/urok/3675 – растителни тъкани.
https://ucha.se/watch/10018/mikroskopsko-nablyudenie-na-rastitelni-kletki-i-takani/urok/3676 – микроскопско наблюдаване на растителни тъкани (практически дейности).
https://botanica.gallery/wp/archives/307 – първични покривни тъкани.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за наблюдение и извличане на информация за организми в заобикалящата ни среда. Отразяване на видяното със средствата на изобразителното изкуство. Различава и назовава видовете растителни тъкани. Умения за комуникация с учители и съученици. Изграждане на принадлежност към групата.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на природната среда; *технологии и предприемачество* – опитна постановка; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Покривната тъкан се намира върху ……., ……. и ……. .
Има два вида покривна тъкан – ……. и ……. .
Епидермисът на листата има отворчета, през които растенията приемат .... и ..... .
Коркът покрива ..... и ..... на растението.

Клетките на проводящата тъкан образуват два вида тръбички – .... и ..... .

Механичната тъкан придава ..... , ... и .... на цялото растение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира покривната, проводящата и механичната тъкан.

Да се попълни таблицата:

	Покривна тъкан	**Проводяща тъкан**	**Механична тъкан**
Функции			
Специализирани клетки и образувания			

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Каква роля имат устицата в растението?

Каква е посоката на движение на веществата по ликовите тръбички?

Коя растителна тъкан допринася за устойчивостта и здравината на растението?

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ВЕГЕТАТИВНИ РАСТИТЕЛНИ ОРГАНИ

Основно съдържание на урока за ученика:

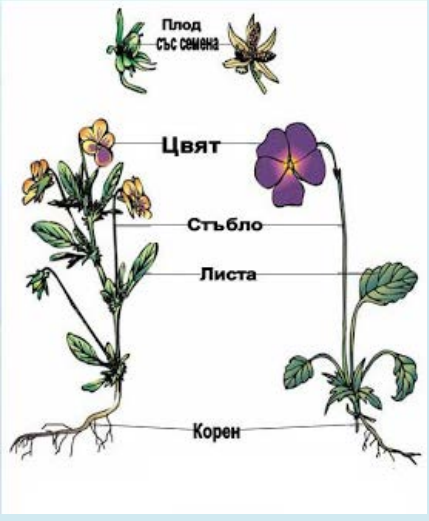

Тъканите изграждат органите при кормусните растения. Всеки орган има определено устройство, което зависи от функцията, която изпълнява. Растителните органи са два вида – вегетативни и размножителни. Вегетативните органи са коренът, стъблото и листата. Те осигуряват храненето и нарастването на растенията.

Коренът е растителен орган, който се разполага в почвата. Расте през целия живот на растението. Всички корени на растението образуват неговата **коренова система**. Тя бива два вида – осева и брадата.

Осевата коренова система се състои от добре развит главен корен и странични разклонения. Тя прониква дълбоко в почвата. Осева коренова система има при фасул, грах, шибой.

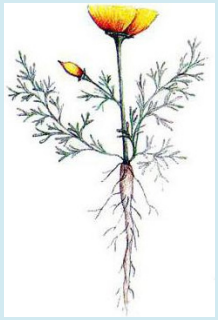

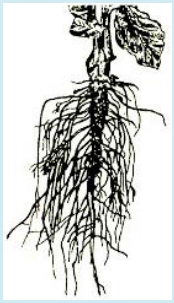

Осева коренова система при фасул

Брадатата коренова система се състои от почти еднакво дълги корени. Тя се развива в плитките зони на почвата. Такава коренова система има при лук, картофи, царевица, домат.

Функцията на корена е да прикрепва растението към почвата и да всмуква вода и разтворени в нея минерални вещества.

Брадата коренова система

Стъблото е надземен орган и нараства в посока към светлината. Стъблата на растенията образуват пъпки, от които се развиват разклонения, листа и цветове. Според продължителността на живот стъблата биват едногодишни и многогодишни. Могат да бъдат изправени, увивни, пълзящи, катерливи. Функцията на стъблото е да провежда веществата от корена към листата и от листата към корена.

Листът е вегетативен орган, който нараства само до определени размери. Листата се състоят от **листна петура** и **листна дръжка**. При някои растения листата нямат дръжки и се наричат **приседнали** (царевица, карамфил). Върху листната петура се намират жилките – това са проводящите снопчета в листата. В листата се извършва самостойното хранене (фотосинтезата) на растенията.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Изобразяват схематично двата типа коренова система. Определят видовете корени. Наблюдават рисунки или снимки на различни видове растения. Разделят ги в две групи. В едната група поставят растения с осева коренова система, в другата – с брадата коренова система.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и наблюдение – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Кои растения имат най-дълги катерливи и увивни стъбла? Къде се срещат? Кои представители на тези растения живеят в нашата страна?

2. Кои са най-високите дървета на Земята? Къде се срещат? До каква височина достигат?

3. Кои дейности в селскостопанската практика осигуряват по-добро развитие и функциониране на кореновата система?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1551/Rastitelni-organi-Vegetativni-organi-Koren-i-stablo/urok/3677 – растителни органи. Вегетативни органи.

https://www.vbox7.com/play:5513dcaf – вегетативни органи на растенията – корен, стъбло и листа.

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Усвояване на елементарни знания за устройството и функционирането на растителните органи. Умения за наблюдение в природата. Умения за разграничаване и описание на растителните органи. Свързва устройството на съответен орган с функцията, която изпълнява.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *технологии и предприемачество* – моделиране, изработване на проект; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Растителните органи са два вида – …… и …… .

Вегетативните органи са ....., ... и ..... .

Кореновата система е два вида – ..... и ..... .

Стъблото е надземен орган и нараства в посока към ..... .

В листата се извършва ..... хранене на растенията.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира устройството на вегетативните органи на растението.

Да се попълни таблицата:

	корен	**стъбло**	**лист**
Функция			

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кои растителни органи са вегетативни?

С какво е характерна брадатата коренова система?

Какви могат да бъдат стъблата?

Къде се извършва фотосинтезата?

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

РАЗМНОЖИТЕЛНИ ОРГАНИ ПРИ РАСТЕНИЯТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Растенията се размножават по два начина – безполово и полово.

Спори при папрат

При **безполовото размножаване** новият организъм възниква от клетки на един родител. То се извършва чрез спори (**спорово**) или чрез вегетативни органи (**вегетативно**). Чрез спори се размножават водорасли, мъхове и папрати. Спорите се развиват и узряват в специални органи, наречени спорангии.

Когато зрелите спори попаднат при благоприятни условия, от тях се развива ново растение.

Вегетативното размножаване се извършва чрез видоизменени растителни органи – грудки, кореница, луковици.

Луковици

Кореница

Половото размножаване се извършва чрез сливане на полови клетки от двама родители. Органите, в които се образуват и сливат половите клетки, се наричат размножителни.

Най-просто са устроени органите за полово размножаване при **мъхове** и **папрати**.

В женските полови органи се образуват женските полови клетки – яйцеклетките.

В мъжките полови органи се развиват мъжките полови клетки – сперматозоидите. Сливането на зрелите полови клетки се извършва в женските размножителни органи. За да се извърши оплождането при мъховете и папратите, е необходима вода.

Органите за полово размножаване при голосеменните растения са **шишарките**. Те са мъжки и женски. Семепъпките и семената се намират на открито върху люспите на шишарките. За да извърши сливане на половите клетки, не е необходима вода.

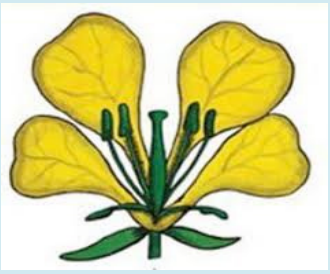

Цветът е размножителният орган при покритосеменните растения. Тичинките са мъжките полови органи. В тях се намира прашецът. Плодникът е женският полов орган. В него се намират женските полови клетки. Само покритосеменните растения образуват **плодове**.

Речник на новите понятия:

Антеридии – мъжки полови органи

Архегонии – женски полови органи

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Наблюдават с помощта на лупа спорангии на папрат. Рисуват наблюдаваните органи. Наблюдават мъжки и женски шишарки. Определят вида им. Рисуват люспа от женска шишарка с разположените върху нея семепъпки. Наблюдават цветове от различни растения. Разграничават тичинките и плодника. Определят околоцветника – прост или сложен. Наблюдават луковици, грудки, коренища.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и рисуване – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Каква е ролята на семената за растенията и човека?

2. Какви условия за живот са благоприятни за растежа и развитието на папратовите растения? Как ще обясните измирането на дървесните видове?

3. На какво се дължат големите размери на листата на папратовите растения?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
ucha.se/watch/1646/Razmnozhitelni-organi-pri-rasteniyata/urok/3679 – размножителни органи при растенията.
https://ucha.se/watch/2695/Razmnozhavane-na-rasteniyata/urok/8168 – размножаване на растенията.
https://www.youtube.com/watch?v=QBjMBJLURsk – растеж и развитие на растенията.
https://ucha.se/watch/8268/razmnozhavane-rastezh-i-razvitie-na-rasteniata-obobshtenie/urok/8170 - структура и жизнени процеси при многоклетъчните организми (Обобщение).

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Елементарни познания за процеса размножаване и видовете размножаване. Умения за вегетативно размножаване на цветни растения чрез луковици, грудки, коренища. Умения за работа в екип. Умения за наблюдение и отразяване на видяното със средствата на изобразителното изкуство. Използват думи по теми от ежедневната битова и учебна дейност.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *технологии и предприемачество* – моделиране; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Растенията се размножават по *два/три* начина. При безполовото размножаване новият организъм възниква от клетки на *двама родители/един родител.* Водораслите, мъховете и папратите се размножават чрез *спори/семена*. Половото размножаване се извършва чрез сливане на *полови/дъщерни* клетки от двама родители.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментира и дискутира безполовото и половото размножаване на растенията.
Да се попълни таблицата:

Растения	**Размножаване**
водорасли	
мъх	
роза	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Как се размножават растенията?

Кои са органите за полово размножаване при голосеменните растения?

Кои растения образуват плодове?

Задача: Да се направи модел на цвят с тичинки и плодник от пластилин.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ВИДОИЗМЕНЕНИ РАСТИТЕЛНИ ОРГАНИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Коренът, стъблото и листата са вегетативните органи на кормусните растения.

Понякога те придобиват и нова функция. Това води до изменение на външния им вид, което е резултат и на промени в устройството. Такива вегетативни органи се наричат **видоизменени**.

Някои органи надебеляват, защото в тях се натрупват запасни вещества. Те позволяват на растението да се развие бързо след неблагоприятен период.

При **месестия корен (кореноплодни)** на моркова хранителните вещества се натрупват в кората на главния корен. Морковът е двугодишно растение. На втората година стъблото използва натрупаните хранителни вещества, нараства и образува цветове и семена.

Запасните вещества при картофа се натрупват във видоизменени подземни стъбла, наречени **грудки**. Върху тях се намират „очички“, разположени по повърхността. Това са пъпки, от които при засаждане на грудките се развиват стъблата на растенията.

Тръните са видоизменени клонки.

Много растения образуват **луковици**. Луковицата се състои от силно скъсено стъбло, наречено дънце, и месести листа с натрупани в тях запасни вещества. В основата на видоизменените листа се намират спящи пъпки, които рано напролет се развиват. Най-външните сухи люспи предпазват луковицата от изсъхване.

За да се намали изпарението на вода от растенията, изменението в устройството е довело до закърняване на стъблата и листата и образуване на **тръни** и **бодли**.

Бодлите са видоизменени листа.

Речник на новите понятия:

Видоизменени органи – органи, които освен основните изпълняват и други функции.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Наблюдават с микроскоп напречен срез от видоизменени органи – морков, луковици. Наблюдават вътрешното им устройство. Изучават устройството на тръни и бодли. Коментират приликите и разликите между тях. Рисуват наблюдаваните обекти.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и рисуване – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Анализирайте връзката между структура и функция при видоизменените органи.

2. Избройте видоизменени органи, които се използват за храна от човека.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1658/Vidoizmeneni-rastitelni-organi/urok/26838 – видоизменени растителни органи.

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Умения за наблюдение в природата. Придобиват елементарна представа за значението на видоизменените органи. Умения за вегетативно размножаване на растенията. Умения за отглеждане на растения в дома. Разбиране на основни понятия от заобикалящата среда.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *технологии и предприемачество* – опитна постановка, използват различни материали; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

• Да се прочете урокът.

• Да се попълни текстът:

Вегетативните органи на кормусните растения са ....., ... и ..... . Някои органи надебеляват, защото в тях се натрупват .... вещества. Запасните вещества при картофа се натрупват във видоизменени подземни стъбла, наречени ..... . За да се намали изпарението на вода от растенията, закърняват стъблата и листата и се образуват ..... и ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират вегетативните органи на растението.

Да се попълни таблицата:

Растителни органи	**Видоизменени органи**	**Функция**
корен		
стъбло		
лист		

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кои органи на растението наричаме видоизменени?

Къде се натрупват хранителни вещества в моркова?

От коя част се развива новото растение при картофите?

Задача: Потърсете информация за мустачките при растенията.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

КОРМУСНИ РАСТЕНИЯ. ОТДЕЛ МЪХОВИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Растения, които имат обособени тъкани и органи, се наричат кормусни растения.

Това са сложно устроени многоклетъчни фотосинтезиращи организми. Приспособени са за живот на сушата.

Мъховете са най-просто устроените кормусни растения.

При тях няма развити корени. За приемането на вода и минерални вещества служат тънки, къси многоклетъчни нишки, наречени **ризоиди**.

Тялото на най-примитивно устроените мъхове няма стъбло и листа. То представлява тънка зелена пластинка, подобна на талус.

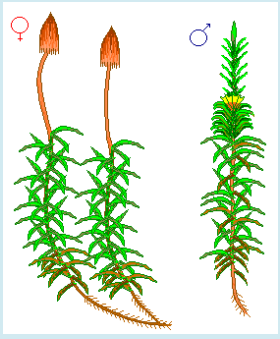

Повечето мъхове са по-сложно устроени, имат слабо развити стъбло и листа. Стъблата им са тънки, а листата са малки, винаги без дръжка. Тези мъхове образуват **туфи** и така запазват необходимата им влага. Срещат се предимно по сенчести и влажни места. Образуват мека зелена покривка върху камъни, скали, кората на дърветата или върху почвата. Могат да фотосинтезират при много слаба светлина.

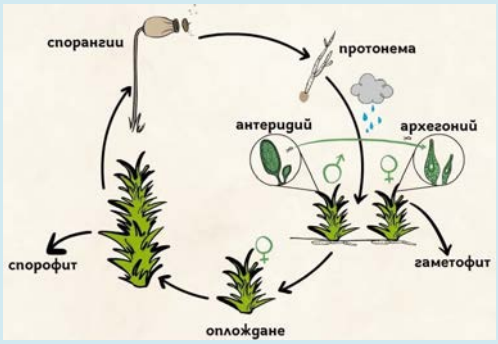

Мъховете се размножават безполово и полово. Безполовото размножаване се извършва чрез спори или чрез части от стъблото. Половото размножаване се извършва чрез полови клетки. Опложданието се извършва само ако има вода, за да могат мъжките полови клетки да се придвижат до женските полови клетки. Мъховете са първите организми, които се заселват върху скалите и участват в образуването на почвата. Срещат се само в места, където въздухът е чист.

Има много видове мъхове, едни от тях са: торфен мъх, кладенчов мъх, хвойновиден мъх и други.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Учениците разполагат с естествени материали. С помощта на учител описват външното устройство на мъха. Рисуват чернодробни и листостъблени мъхове. Проследяват по схема редуването на полово с безполово размножаване.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и рисуване – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Какво биологично значение има фактът, че мъховете могат да фотосинтезират при оскъдна светлина?

2. За какво човекът използва торфа?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=JcwE23ILkZg&app=desktop – отдел Мъхове.

https://ucha.se/watch/1657/Kormusni-rasteniya-Otdel-mahovi/urok/3680 – кормусни растения. Отдел Мъхови и отдел Папратови.

Табло за размножаване и развитие на мъх, естествени материали.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за извличане на информация от изображение. Умения за описване на наблюдавани естествени обекти. Умение за различаване и назоваване на основни групи организми. Умения за наблюдение на обекти в природата. Разбира значението и важността на опазването на природата и спазва елементарни правила.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *технологии и предприемачество* – използват различни материали; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Най-просто устроените кормусни растения са ..... .

От ризоидите мъховете приемат от почвата ..... и ..... .

Тялото на мъховете се нарича ..... .

Мъховете се срещат предимно по ..... и ..... места.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират кормусните растения.

Да се попълни таблицата:

	Устройство на тялото	**Размножаване**	**Разпространение**	**Видове мъхове**
Мъхове				

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Каква е функцията на ризоидите?

Къде се срещат мъховете?

Какви видове мъхове се срещат?

Как се размножават мъховете?

Задача: Да се потърси информация за значението на мъховете.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ОТДЕЛ ПАПРАТОВИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Папратите са първите изцяло приспособени към живот на сушата кормусни растения. Дървовидните папрати са образували първите гори на Земята. В растителното царство за първи път при тях се развива корен. Опложданието е зависимо от водата. Папратовите са тревисти или дървесни растения. У нас се срещат само тревисти видове. Стъблата на папратите са видоизменени в коренище. Листата нарастват с върха си. Достигат големи размери – до 30 метра.

Папратовите се размножават безполово и полово. Безполовото е вегетативно и чрез спори. Вегетативното размножаване най-често е чрез накъсване на коренището. Половото размножаване е чрез полови клетки.

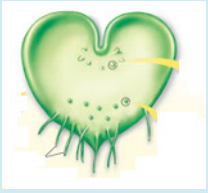

Спорите се развиват в органи, наречени спорангии. Те са събрани в групи, най-често по долната повърхност на листата. След покълването на спорите се развива малка, сърцевидна зелена пластинка (протал). Тя се прикрепва за почвата или дърветата чрез тънки, къси нишки. Върху тази пластинка спорангии развиват мъжките и женските размножителни органи. Опложданието става само във вода, за да се придвижат мъжките до женските полови клетки. От зиготата се развива зародиш, който дава начало на ново папратово растение.

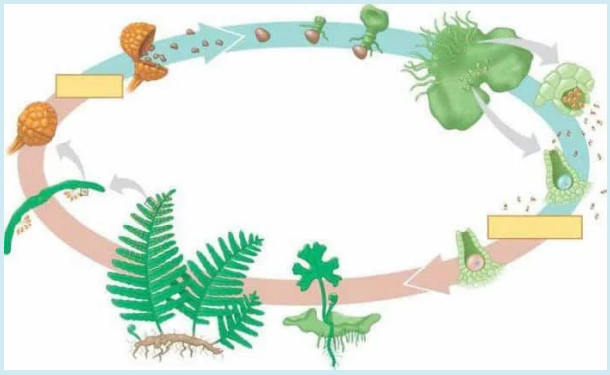

Най-често папратовите се срещат във влажни, сенчести, блатисти места. Представители, които се срещат в нашата страна, са:

Женска папрат *Плаваща лейка* *Сладка папрат* *Орлова папрат*

Някои видове папратови се използват за храна от хората, а дървесните видове – като строителен материал.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Разглеждат естествени материали от папратови растения. Извършват вегетативно размножаване на папратово растение чрез накъсване на коренището. Наблюдават с микроскоп спорангии със спори. Рисуват наблюдаваните обекти.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и рисуване – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за проект: Проучете кои видове папрати се срещат в нашата страна. Кои са защитени видове. Представете презентация пред вашите съученици.

Примерни теми за дискусии: Защо папратовите са по-приспособени за живот на сушата от мъховете?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1657/Kormusni-rasteniya-Otdel-mahovi/urok/3680 – кормусни растения. Отдел Мъхови и отдел Папратови.

Ттабло за размножаване и развитие на папрат, естествени материали.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за наблюдение в природата. Придобиват познания за папратовите и ги различават по специфични белези от останалите растения. Умения за вегетативно размножаване. Знае и спазва правила за опазване на природата. Умения за работа в екип. Умения за описание на обекти в природата.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *технологии и предприемачество* – опитна постановка, използват различни материали; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници, презентация; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

• Да се прочете урокът.

• Да се попълни текстът:

Папратите/мъховете са първите изцяло приспособени към живот на сушата кормусни растения. За първи път в растителния свят при тях се развива *стъбло/корен*. В България се срещат само *дървовидни/тревисти* видове. Стъблата на папратите са видоизменени в *луковици/коренище*. Спорите се развиват в органи, наречени *ризоиди/спорангии.*

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира разпространението на папратите.

Да се проследи размножаването чрез спори и да се направи схема.

Да се попълни таблицата:

	Устройство
мъхове	
папрати	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Как нарастват листата на папратите?

На какви места се срещат папратите?

Къде се развиват спорите?

Какви видове папрати се срещат в България?

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ОТДЕЛ СЕМЕННИ РАСТЕНИЯ. ПОДОТДЕЛ ГОЛОСЕМЕННИ РАСТЕНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Семенните растения са кормусни растения, които образуват семена. Семето е орган, с помощта на което растенията се размножават, разпространяват и преживяват неблагоприятните условия.

Семенните растения имат най-сложното устройство и са най-добре приспособени към живот на сушата. Представители на семенните растения са: бор, фасул, ягода, ябълка, кокиче, лале, царевица.

При семенните растения вегетативните органи са най-добре развити. Имат сложно устроени размножителни органи, които се намират в цветовете. За да се извърши оплождането при семенните растения, не е необходима вода. Семенните са най-широко разпространените по цялата Земя.

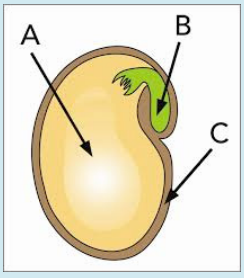

Семената на растенията се образуват след оплождането. Те се състоят от семенна обвивка (С), зародиш (В) и хранителни вещества (А). Обвивката предпазва семето от ниски и високи температури. Тя е различно оцветена, може да бъде гладка или грапава. Характерен белег е за различните видове семенни растения.

В семената се натрупват хранителни вещества, които са необходими за изхранване на зародиша и младото растение. Когато попаднат в почвата, семената покълват, ако има подходящи условия. Семенните растения са дървета, храсти и треви. Семенните растения се разделят на две големи групи – **голосеменни** и **покритосеменни** растения.

Голосеменни растения са тези, при които семепъпките и семената са разположени на открито върху люспите на шишарките. Голосеменните са дървесни растения. Представители на подотдела са бор, смърч, ела и други.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Правят напречен срез на семена на различни растения – едносемеделни и двусемеделни. Описват външното и вътрешното устройство. Рисуват наблюдаваните обекти. Разполагат със семена на различни растения. С помощта на учител разпознават кое семе от кое растение се е развило. Поставят в чашки с памук, напоен с вода, семена от грах, леща или боб и наблюдават тяхното развитие.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и рисуване – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Как са защитени от увреждане и изсъхване половите клетки в шишарките между първата и втората година?

2. Какви са приспособленията на голосеменните растения за по-слабо изпарение на вода?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1678/Otdel-Semenni-Podotdel-Golosemenni/urok/3681 – отдел Семенни растения. Подотдел Голосеменни растения.

Клонки, шишарки, семена, цветове от цветни растения и други естествени материали.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за разпознаване на семенните растения по характерни признаци. Умения за диференциране и групиране на представителите на семенните растения. Разбира значението на семената за растенията и за човека. Умения за засаждане и отглеждане на растения. Умения за разпознаване на различни видове растения по техните семена. Умения за комуникация.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *технологии и предприемачество* – опитна постановка, използват различни материали; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Растенията, които са най-добре приспособени към живот на сушата, са ..... .

Семенните растения са кормусни растения, които образуват ……. .

За да се извърши оплождането при семенните растения, не е необходима …… .

Семената на растенията се образуват след …….. .

Когато попаднат в почвата, семената …… .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира разпространението на семенните растения.

Да се коментира устройството на семето, напишете частите му:

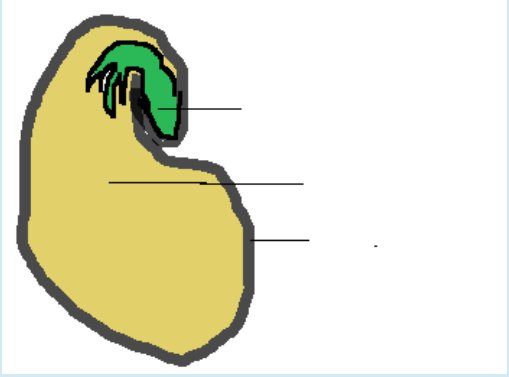

Самостоятелна и домашна работа:

Намерете информация за видовете семенни растения и попълнете таблицата:

Видове голосеменни растения	Видове покритосеменни растения

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

МНОГООБРАЗИЕ НА ГОЛОСЕМЕННИТЕ РАСТЕНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Голосеменните растения са най-старите семенни растения на Земята. Те растат навсякъде по света с изключение на полюсите.

Голосеменните са дървесни растения. За първи път при тях има силно развит **главен корен**. Листата са с различна форма – перести, ветриловидни, игловидни. Не опадват едновременно и растенията изглеждат вечнозелени.

Мъжка шишарка

Женска шишарка

Органите за размножаване при голосеменните се наричат **шишарки**. В едни шишарки се развиват мъжките, в други– женските размножителни органи. При едни видове мъжките и женските шишарки са на едно растение, при други видове – на различни растения. Опрашването се извършва с помощта на вятъра.

Към иглолистните се отнасят няколко класа - Сагови, Гинкови, Гнетови и Иглолистни.

Към клас Сагови се отнася цикасът. Среща се в тропичните и субтропичните зони на Земята.

Представител на клас Гинкови е гинко. Красиво дърво с ветрилообразни листа. Расте естествено в Източна Азия. В нашата страна се среща в паркове и градини.

Клас Гнетови е представен от едно забележително растение – велвичията. Разпространена е в пустинните райони. Има два дълги листа, които се запазват през целия стогодишен живот на растението.

От голосеменните растения най-многобройни са иглолистните. Те са вечнозелени дървета и храсти. Имат игловидни листа.

Всички части на иглолистните растения имат канали, пълни със смола.

Най-широко разпространени са семейство Борови.

Всяка пролет се образуват нови листа, а част от старите опадват.

Голосеменните растения имат голямо значение като източник на ценна дървесина за строителството, мебелната и хартиената промишленост.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Наблюдават естествени материали – клонки от иглолистни растения, мъжки и женски шишарки. Описват вида и формата на шишарките, броя и дължината на игличките на една клонка, цвета на кората. Рисуват наблюдаваните обекти.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение, рисуване и коментари – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерна тема за проект: Проучете представители на голосеменни растения в нашата страна и представете многообразието им в презентация пред вашите съученици.

Примерни теми за дискусии: 1. Опишете характерните белези в устройството на голосеменните растения.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1683/Mnogoobrazie-na-golosemennite-rasteniya/urok/3682 –многообразие на голосеменните растения.

Табло за многообразие на голосеменните растения, естествени материали – клонки, шишарки от различни иглолистни растения.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за разпознаване на иглолистните растения по техните специфични белези. Разбират значението на шишарките за съществуването на растенията. Умения за описание на естествени обекти. Умения за наблюдение в природата. Познава значението на голосеменните растения за човека и в природата.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следстени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *технологии и предприемачество* – използват различни материали; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници, презентация; *изобразително изкуство* –- разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

• Да се прочете урокът.

• Да се задраска грешното:

Голосеменните растения са най-*младите/старите* семенни растения на Земята. Те са *дървесни/тревисти* растения. Органите за размножаване при голосеменните се наричат *спорангии/шишарки*. Опрашването се извършва с помощта на *вятъра/насекомите.*

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се направи характеристика на голосеменните растения.

Да се попълни таблицата:

	Подотдел Голосеменни растения			
	Клас Сагови	Клас Гинкови	Клас Гнетови	Клас Иглолистни
Представители				

Да се коментира и дискутира размножаването и развитието на голосеменните растения.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Къде са разпространени голосеменните растения?

Кои са размножителните органи на голосеменните растения?

Каква е формата на листата при голосеменните растения?

Защо наричаме голосеменните вечнозелени?

Задача: Намерете информация за значението на голосеменните растения.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ПОДОТДЕЛ ПОКРИТОСЕМЕННИ (ЦВЕТНИ) РАСТЕНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Растенията, чиито семена са защитени от външни въздействия чрез плодните обвивки на плода, се наричат **покритосеменни**. Те са най-голямата и най-разнообразната група растения, завладяла цялото земно кълбо. Имат най-съвършеното устройство. Проводящата им система е изградена от дървесинни и ликови цеви, което дава възможност за бързо придвижване на водата и хранителните вещества до всички части на растението. Голямата повърхност на листата осигурява интензивна фотосинтеза и добра обмяна на вода и газове при процесите транспирация и дишане.

Имат силно развита коренова система.

Цветовете при покритосеменните са най-пълно развити. Оттам идва и другото им име – цветни растения. Плодник има само в техния цвят След опрашването той се разраства и се превръща в **плод**. **Само покритосеменните растения образуват плодове**. Плодът се състои от плодна обвивка и вътрешна празнина, в която се намират семената. Плодовете са най-разнообразни по форма, размери, багра и начин на образуване. В зависимост от плодната обвивка плодовете са сочни и сухи. Някои сухи плодове имат хвърчилки или крилца, които ги правят леки и така се разпространяват чрез вятъра.

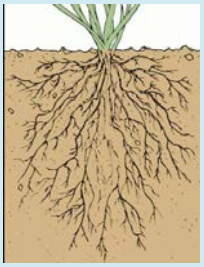

Други имат различни израстъци – шипчета, кукички, или отделят лепливи вещества. Те най-често се закачват за тялото на животните и се разнасят на големи разстояния.

Сочните плодове се разпространяват от животни, които ги използват за храна.

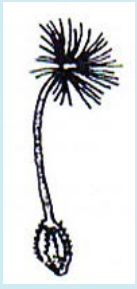
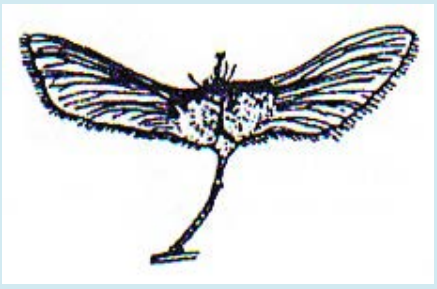

Покритосеменните растения са дървета, храсти и тревисти. Разделят се на две големи групи – **едносемеделни** и **двусемеделни.**

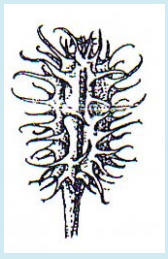

Речник на новите понятия:

Транспирация – физичен процес на изпаряване на вода от растенията.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Предварително се накисват във вода семена от различни растения (фасул, леща, царевица). Внимателно се разглежда външното устройство – семенната обвивка, цвят, форма, След като се отстрани семенната обвивка, се наблюдават семеделите (един или два) и частите на зародиша. Разглеждат цветове от различни растения. Определят частите на цвета.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., опити и наблюдения – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Да се посочат примери за семена от познати растения, които се разпространяват от животни.

2. По кой растителен орган най-лесно ще се ориентирате, за да отнесете дадено растение към клас Двусемеделни или към клас Едносемеделни?

Примерни теми за проект: Да се направи схема за видовете семена според плодната им обвивка. Да се посочат конкретни примери.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1684/Podotdel-Pokritosemenni--Tsvetni--rasteniya/urok/3684 – подотдел Покритосеменни (цветни) растения.

Табло за размножаване и развитие на цветно растение, изображения на различни цветове и плодове при растения, естествени материали.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Познават и посочват върху изображение покритосеменни растения. Наблюдават схеми и снимки на покритосеменни растения и извличат информация от тях. Знаят значението на семената и плодовете за човека и природата. Оценяват ролята на насекомите и животните за опрашването на цветовете и разпространението на семената и плодовете. Разбират значението на тичинките и плодника.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *технологии и предприемачество* – опитна постановка, използват различни материали; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуван.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се довършат изреченията:

Растенията, чиито семена са защитени от външни въздействия чрез плодните обвивки на плода, се наричат ..... .

Само покритосеменните растения образуват ..... .

Разделят се на две големи групи – ..... и .....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се направи характеристика на покритосеменните растения.

Да се коментира и дискутира размножаването и развитието на цветните растения.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Защо наричат покритосеменните растения още и цветни?

Какви са листата на цветните растения в сравнение с листата на голосеменните?

Какво е разнообразието на плодовете при цветните растения?

Кой процес наричаме транспирация?

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

МНОГООБРАЗИЕ НА ЦВЕТНИТЕ РАСТЕНИЯ. ДВУСЕМЕДЕЛНИ РАСТЕНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Според броя на семеделите (зародишните листа) в зародиша на семената растенията от подотдел Покритосеменни растения се групират в два големи класа – Двусемеделни и Едносемеделни.

Двусемеделните растения имат два семедела в семето, осева коренова система.

Едносемеделните растения имат един семедел в семето и брадата коренова система.

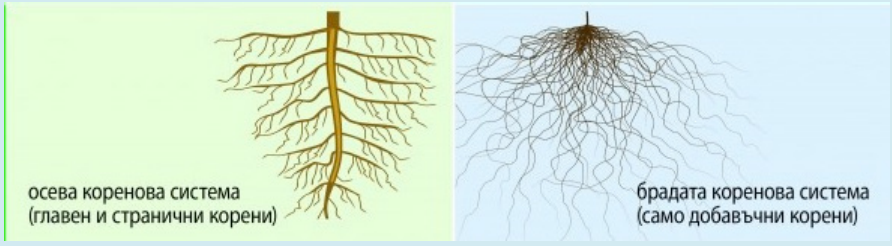

От клас Двусемеделни най-богати на видове и най-широко разпространени семейства са: **Семейство Сложноцветни**. Тук се отнасят глухарче, лайка, слънчоглед, обикновен равнец, маргаритка и много други.

Цветовете им са събрани заедно в групи, наречени съцветия. Съцветието им е сложно, откъдето идва името им.

Семейство Бобови включва фасул, грах, леща, детелина, люцерна.

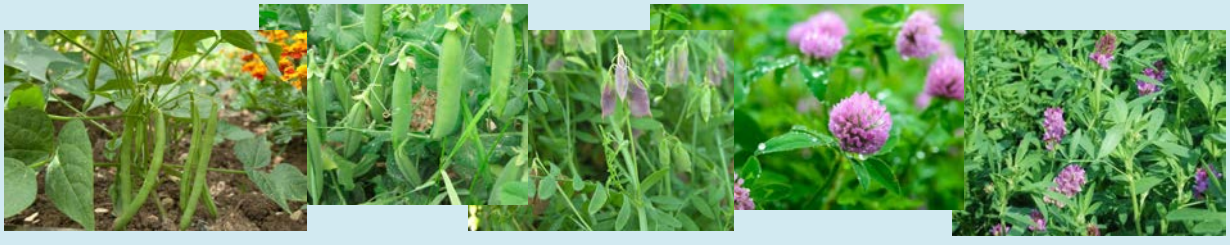

Цветът им прилича на кацнала пеперуда, затова се наричат още пеперудоцветни.

Семейство Розоцветни. Тук се включват добре познати растения, които имат важно значение за човека – ябълка, череша, роза, ягода, малина и много други.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Наблюдават семена от двусемеделни и едносемеделни растения. Обясняват приликите и разликите между тях. Наблюдават различни видове коренови системи. Описват различията между тях и ги отнасят към различните класове покритосеменни растения. Рисуват наблюдаваните обекти.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение, рисуване и коментари – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за проект: 1. Проучват допълнителна литература за двусемеделни растения и тяхното значение за човека. Представят презентация или постер пред съучениците си. 2. Проучват при какви заболявания се използва лайката и защо.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=3V3ZAYSuvOs – наблюдение на устройство на семе.

https://ucha.se/watch/1784/Mnogoobrazie-na-pokritosemennite--Tsvetni--rasteniya-Chast-1/urok/3686 – многообразие на покритосеменните растения.

Табло за многообразие на цветни растения – двусемеделни и едносемеделни, естествени материали, хербарий.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за наблюдение на схеми и изображения и извличане на информация от тях. Умения за диференциране на растения по определени белези и групирането им в отделни семейства. Получават знания за огромното разнообразие на покритосеменните растения. Разбират значението им за човека. Умения за наблюдение в природата.

Междупредметна връзка: *български език и лит ература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *технологии и предприемачество*- опитна постановка, използване на различни материали; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

• Да се прочете урокът.

• Да се довършат изреченията:

Според броя на семеделите в зародиша на семената растенията от подотдел Покритосеменни растения се разделят на .....и ....

От клас Двусемеделни най-богати на видове са семействата: ....., ... и ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират двусемеделните растения.

Да се попълни таблицата:

	Сем. Сложноцветни	**Сем. Бобови**	**Сем. Розоцветни**
Представители			

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кои растения се наричат двусемеделни растения?

Каква е кореновата система на двусемеделните растения?

Задача: Потърсете още информация за двусемеделните растения.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

МНОГООБРАЗИЕ НА ЦВЕТНИТЕ РАСТЕНИЯ. ЕДНОСЕМЕДЕЛНИ РАСТЕНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Едносемеделните растения произлизат от двусемеделните. Те са голяма и разнообразна група. Към едносемеделните се отнасят някои водни растения, обитатели на блата и мочурища, както и сухоземни тревисти и дървесни видове. Едносемеделни растения са палмите, филодендроните, бананите и орхидеите.

Семейство Орхидеи е с най-много видове от едносемеделните в света. Имат сложно устроени и красиви цветове. Срещат се предимно във влажните тропични райони. У нас се срещат салеп, венерино пантофче, пърчовка, бръмбарче.

Видовете от **семейство Житни** образуват растителната покривка на Земята. Техни представители са основни хранителни и фуражни растения – пшеница, царевица, ориз, ръж и много други.

Цветовете на житните растения образуват съцветие клас. Имат сух плод - зърно.

Семейство Кремови са ценени заради красивите си цветове. Голяма част имат **луковици**, но има и с **коренища**. Повечето цъфтят рано напролет и са красиви декоративни растения – лале, крем, зюмбюл, момина сълза.

Много видове у нас са редки и защитени.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Разглеждат цветове от различни едносемеделни растения. Определят пола на цветовете, броя на неплодните части на цвета, броя на плодните части. Рисуват в тетрадките си наблюдаваните цветове. Наблюдават снимки на представители от различни семейства едносемеделни растения. Групират ги в зависимост от техните специфични белези.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение, рисуване и коментари – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: Кои са основните житни култури във вашия край?

Примерни теми за проект: Потърсете информация и направете табло или презентация за представители на едно от изучените семейства.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1785/Mnogoobrazie-na-pokritosemennite--Tsvetni--rasteniya-Chast-2/urok/3686 – многообразие на покритосеменните растения.

Табло за многообразие на цветни растения – двусемеделни и едносемеделни, естествени материали, хербарий.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за наблюдение и описание на различни видове растения. Умения за диференциране на техните общи белези и различията между тях. Умения за наблюдение в природата на различни растителни организми. Познават значението на различни растителни видове. Умения за разпознаване и посочване върху изображения на едносемеделни растения. Умения за практическа работа с естествени материали.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *технологии и предприемачество* – опитна постановка, използване на различни материали; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници, презентация; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се довършат изреченията:

Едносемеделните растения произлизат от ....

Към Едносемеделните най-богати на видове са семействата: .....,

..... и .....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират едносемеделните растения.

Да се попълни таблицата:

	Сем. Орхидеи	**Сем. Житни**	**Сем. Кремови**
Представители			

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кои растения се наричат едносемеделни растения?

Каква е кореновата система на едносемеделните растения?

Задача: Потърсете информация за защитени видове едносемеделните растения.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ГЪБИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Гъбите са организми, изградени от клетки, в които има ядро. Те приличат на растенията, защото са прикрепени и клетките им имат клетъчна стена. В цитоплазмата на клетките има вакуоли, които се изпълват с вода при наличие на влага. Гъбите се хранят с готови хранителни вещества подобно на животните. Отнасят са в отделно царство – царство Гъби. Ролята им в природата се определя от възможността им да превръщат сложните органични вещества в по-прости.

Тялото на гъбите е изградено от нишки, наречени **хифи.** Хифите образуват тялото на гъбите, което се нарича **мицел**.

Хранят се с живи или мъртви организми. Тези, които приемат хранителни вещества от живи организми, се наричат паразитни гъби. Те нанасят голяма вреда на организмите.

Гъбите се размножават безполово и полово. Безполовото размножаване се извършва чрез спори и вегетативно.

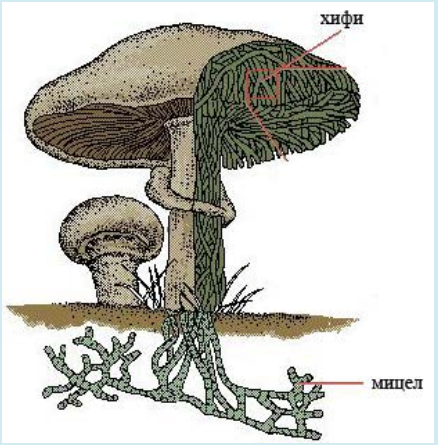

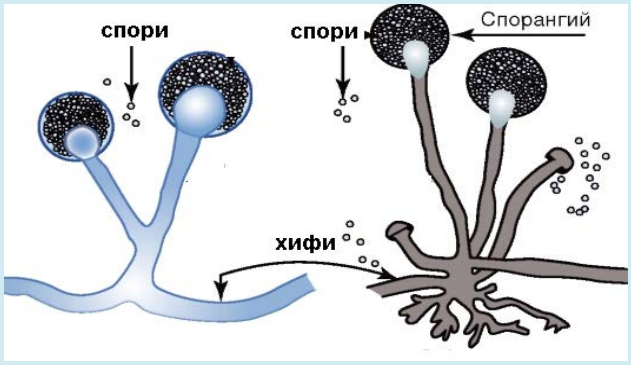

Вегетативно размножаване

Вегетативното размножаване се извършва чрез разкъсване на мицела. От всяка част се развива нов мицел.

Някои видове гъби образуват плодно тяло. Те имат мицел, който прониква в почвата. Плодното тяло се състои от пънче и гугла (шапка).

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Наблюдават и рисуват схематично устройство на растителна и гъбна клетка. Посочват приликите и различията между тях. Рисуват плодно тяло на гъба и означават частите ú. Наблюдават хифи на гъби с микроскоп. Рисуват наблюдаваните обекти.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и наблюдение – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Защо гъбите се групират в отделно царство?

2. По кои белези гъбите се различават от растенията? По кои от животните?

3. Защо гъбите имат важно значение в природата? В кое звено от хранителната верига са включени?

Примерни теми за проект: Търсят информация в интернет за многообразието на лишеите и тяхното значение за природата и човека.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1788/Obshta-harakteristika-na-gabite/urok/19791 – царство Гъби. Обща характеристика на гъбите.

https://www.vbox7.com/play:bd7de939fc – обща характеристика на гъбите.

https://ucha.se/watch/1284/Parazitni-gabi-Zabolyavaniya-na-choveka-prichineni-ot-parazitni-gabi-Higienni-normi/urok/19793 – роля на гъбите в природата и значението им за човека (проекти и дискусия).

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Придобиват познания за устройството и видовете размножаване при гъбите. Разбират различията между гъби и растения. Познават приликите между гъби и животни. Умения за наблюдение в природата. Умения за описание на наблюдавани обекти. Полага грижи за опазване на биологичното разнообразие и природната среда. Познава и спазва хигиенни правила за предпазване от паразитни гъби.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *технологии и предприемачество* – изработване на проект; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Гъбите приличат на растенията, защото са ..... и клетките им имат .... Гъбите се хранят с .... подобно на животните. Тялото на гъбите се нарича ..... . Гъбите се размножават ..... и ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се направи характеристика на гъбите.

Да се коментира и дискутира размножаването на гъбите.

Да се попълни таблицата:

	Прилики	**Разлики**
Между гъби и растения		
Между гъби и животни		

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Каква е приликата между гъбите и растенията?

Как е устроено тялото на гъбите?

Как се извършва вегетативното размножаване?

Кои гъби наричаме паразитни?

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

МНОГООБРАЗИЕ НА ГЪБИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Царство Гъби включва едни от най-древните организми с огромен брой видове.

Според устройството на хифите, мястото и начина на образуване на спорите гъбите се разделят на Мухълови, Торбести и Базидиеви.

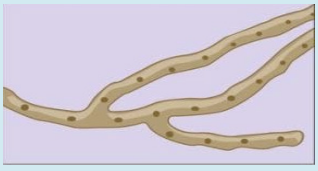

Към **отдел Мухълови** гъби се отнасят най-нисшите представители. Хифите са изградени само от една силно разклонена клетка с много ядра в цитоплазмата. Спорите се образуват в спорангии.

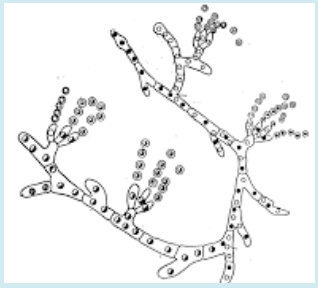

Половото размножаване се осъществява чрез сливане на връхни части от хифите. Повечето видове причиняват гниенето и мухлясването на плодове, зеленчуци и хранителни продукти.

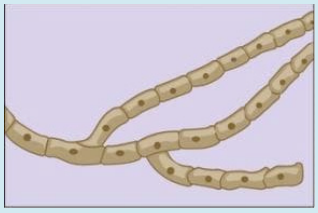

Към **отдел Торбести** гъби се отнасят видове, чиито хифи са изградени от голям брой клетки. Спорите се образуват по върховете на специални торбички, откъдето идва и името им. Към торбестите гъби се отнасят различни видове плесени.

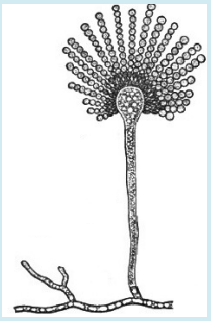

Причиняват плесенясване на хранителни продукти.

От паразитните торбести гъби често се среща моравото рогче, което паразитира по класовете на ръжта.

Към **отдел Базидиеви** гъби се отнасят най-съвършените гъби. Мицелът е изграден от хифи с много клетки. Образуват спорите си върху израстъци на специални органи, наречени **базидии**, откъдето идва и името им.

Към базидиевите гъби се отнасят по-голяма част от ядливите и отровните гъби, чието плодно тяло се състои от пънче и **гугла**.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Диференцирана задача: Оставете за няколко дни на стайна температура малко плодове. Наблюдавайте появата на мухъл. Разгледайте с лупа белите хифи. Установете узряването на спорите. Нарисувайте наблюдаваните хифи и спори.

Времево разпределение:
1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и рисуване – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:
Примерни теми за дискусии: 1. Определете ролята на гъбите в природата.
2. Проучете кои видове антибиотици се получават от гъби.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://ucha.se/watch/1809/Mnogoobrazie-na-gabite/urok/19792 – многообразие на гъбите.
https://ucha.se/watch/1284/Parazitni-gabi-Zabolyavaniya-na-choveka-prichineni-ot-parazitni-gabi-Higienni-normi/urok/19793 – роля на гъбите в природата и значението им за човека (проекти и дискусия).
Табло за видовото многообразие на царство Гъби.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за назоваване и разпознаване върху изображение на представители от царство Гъби. Умения за назоваване и разпознаване върху изображение на хифи, мицел и плодно тяло. Познава причинителите на мухлясването и плесенясването на хранителните продукти и начините за правилното им съхраняване. Умения за описание на представители от царството по зададен алгоритъм. Умения за групиране на представители от царството по определени критерии.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *технологии и предприемачество* – опитна постановка, използват различни материали; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се довършат изреченията:

Едни от най-древните организми са представителите на царство ..... .
Според устройството на хифите, мястото и начина на образуване на спорите царство Гъби се разделя на ....., ... и ....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира царство Гъби.

Да се попълни таблицата:

	Отдел Мухълови	**Отдел Торбести**	**Отдел Базидиеви**
Характерни особености			

Самостоятелна и домашна работа:

Задача: Потърсете информация и попълнете таблицата:

	Отдел Мухълови	**Отдел Торбести**	**Отдел Базидиеви**
Представители			

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

НАШИ ЯДИВНИ И ОТРОВНИ ГЪБИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Познати са около двеста вида гъби, чиито плодни тела могат да се използват за храна. В тях има хранителни вещества – белтъци, мазнини и минерални соли. Гъбите са трудно смилаема храна, тъй като клетъчните им стени са изградени от много здраво вещество. По-голямата част от ядивните гъби се отнасят към отдел Базидиеви – печурки, сърнели, червена млечница, манатарка. Плодните им тела се състоят от пънче и гугла. Събирането и приготвянето на храна от гъби изисква добро познаване на особеностите на **ядливите гъби** и техните отровни двойници. Често срещани и широко използвани за храна у нас са видовете полска печурка, обикновена манатарка, сърнела, булка гъба.

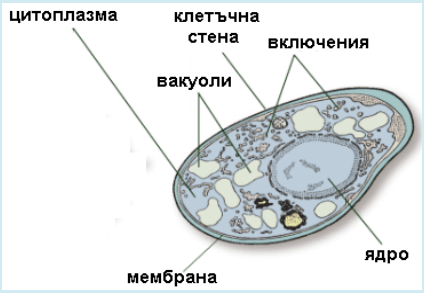

Те са с превъзходни вкусови качества. Има ядливи гъби, които много приличат на някои отровни видове (двойници).

Отровните гъби образуват и натрупват отровни вещества в мицела и плодните си тела. Те могат да бъдат смъртно отровни, силно отровни и слабо отровни. **Смъртно отровни** са зелената мухоморка и бялата мухоморка. Признаците за гъбно отравяне се проявяват 10-12 часа след консумацията им.

Силно отровни гъби са червената мухоморка и пантерката.

Слабо отровни гъби са дяволската гъба и красивата коралка.

Най-често предизвикват стомашни разстройства и повръщане.

Никога не събирайте и не яжте гъби, ако с вас няма човек, който добре да ги разпознава.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа в малка група: Разпознават върху изображения гъбна клетка. Рисуват основните ú структури. Върху изображения разпознават гъби с плодно тяло и такива, при които липсва. Наблюдават наши ядивни гъби и техните двойници. Откриват разликите между тях. Рисуват различията, които са открили.

Времево разпределение:
1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и рисуване – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:
Примерни теми за дискусии: Защо при бране на гъби за храна трябва да се използва ножче?
Примерни теми за проект: Проучете правилата за събиране на гъби и приготвяне на храна от тях. Представете ги пред вашите съученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.vbox7.com/play:09d5d65c74?pos=relend – ядливи и отровни гъби
https://irgp2.ru/bg/griby-sedobnye-i-net-kakie-byvayut-griby-vidy-sedobnyh-gribov-i/ – видове ядливи гъби и описание.
Табло за видовото многообразие на царство Гъби.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за назоваване и разпознаване върху изображение на представители от царство Гъби. Знае значението на ядивните и отровните гъби за човека. Умения за разпознаване върху изображение на представители от царство Гъби. Разбира опасността от събиране и приготвяне на храна от гъби, които не са проверени от човек, който добре ги познава. Умения за опазване на себе си и здравето на другите. Знае как да постъпва и към кого да се обръща при нужда в опасни за живота и здравето ситуации.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда; *технологии и предприемачество*- използват различни материали; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Познати са около ..... вида гъби, чиито плодни тела могат да се използват за храна. Събирането и приготвянето на храна от гъби изисква добро познаване на особеностите на ..... гъби и техните отровни двойници.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират ядливите и отровни гъби.

Да се попълни таблицата:

	Ядливи гъби	**Отровни гъби**
Представители		

Самостоятелна и домашна работа:

Задача: Потърсете още информация са ядливите гъби и техните двойници и попълнете таблицата:

	Ядливи гъби	**Отровни гъби**
Двойници		

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ЖИВОТНИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Животните са обединени в царство Животни и са многоклетъчни организми, чиито клетки имат ядра. Хранят се с органични вещества (несамостойно), образувани от други организми. Повечето животни се движат активно. По този начин си осигуряват храна, отглеждат своите малки и се приспособяват към условията на живот.

Тялото на многоклетъчните животни е изградено от четири основни вида тъкани: епителна, съединителна, мускулна и нервна. Епителната тъкан покрива тялото и изпълнява защитна функция. Съединителната тъкан изгражда костите, сухожилията и кръвта. Мускулната тъкан осигурява движението. Нервната тъкан възприема дразненията.

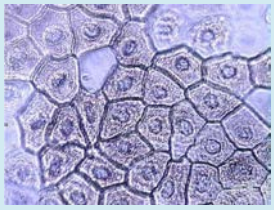
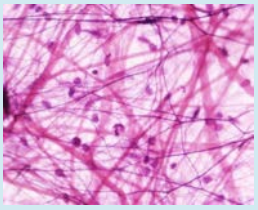
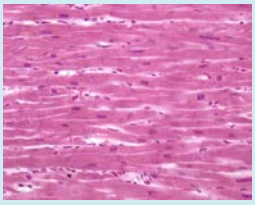

Епителна тъкан *Съединителна тъкан* *Мускулна тъкан* *Нервна тъкан*

Животните се срещат в много разнообразни среди на живот. Едни живеят само във водата, други само на сушата. Трети се срещат на границата между водата и сушата.

Според храната си животните се разделят на: растителноядни, месоядни, всеядни и паразити.

Повечето животни имат кислородно дишане, само някои паразити дишат безкислородно.

Има животни, които са паразити по растенията, животните и човека. Те са преносители на различни болести. Има външни и вътрешни паразити.

Много животни са вредители по селскостопанските култури и нанасят големи вреди.
Голямо значение за човека и природата имат птиците и насекомите, които опрашват цветните растения или участват в тяхното разпространение.
Животните се разделят на две големи групи – **безгръбначни** и **гръбначни.**

Речник на новите понятия:

Безгръбначни животни – организми, които имат външна опора на тялото.

Гръбначни животни – организми, които имат вътрешна опора на тялото.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по групов проект: Изобразяват чрез рисунка животинска клетка, като означават основните ú части и четирите основни вида тъкани.
Върху изображения разпознават растителна, гъбна и животинска клетка. Разпознават по характерни белези безгръбначни и гръбначни животни.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и наблюдение – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за проект: 1. Учениците изготвят интелектуална карта, представяща различните групи животни в зависимост от вида и произхода на храната и начина на нейното добиване.
2. Изготвят интелектуална карта, изобразяваща видовете животински тъкани и местоположението им в тялото на животните.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/932/Obshta-harakteristika-na-zhivotnite/urok/19795 – царство Животни. Обща характеристика на животните.
https://bnt.bg/bg/a/biologiya-i-zdravno-obrazovanie-7klas-obshcha-kharakteristika-na-grbnachni-zhivotni – обща характеристика на гръбначни животни.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Изграждат елементарна представа за устройството на тялото при многоклетъчните животни. Умения за работа по групов проект. Умения за разпознаване на различни групи животни по специфични белези. Свързват различието във формата и устройството на тъканите с различните функции, които изпълняват. Разбират ролята на паразитните животни като причинители на болести. Умения за предпазване от паразити.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за животните; *технологии и предприемачество* – изработване на интелектуални карти; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство*-разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Животните се хранят ..... . Тялото на многоклетъчните животни е изградено от четири основни вида тъкани: ....., ..., ... и ..... . Според храната си животните се разделят на: ....., ..., ... и ..... .

Животните се разделят на две големи групи – ..... и ....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира разпространението на животните.

Да се коментират и дискутират жизнените процеси при животните.

Да се попълни таблицата:

	Основна характеристика
епителна тъкан	
съединителна тъкан	
мускулна тъкан	
нервна тъкан	

Да се намери информация за животните според вида на храната, която използват. Да ги разделят на групи и да се коментира тяхното видово многообразие.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Какви са характерните белези на животните?

Какъв начин на живот имат повечето животни?

Къде се срещат животните?

Кои животни са паразити?

Как птиците и насекомите помагат за разпространението на растенията?

Задача: Потърсете информация за видове безгръбначни и гръбначни животни. Разпределете животните в таблицата:

Безгръбначни животни	**Гръбначни животни**

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО
Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

БЕЗГРЪБНАЧНИ ЖИВОТНИ. ТИП МЕШЕСТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

В тип Мешести са обединени най-просто устроените многоклетъчни безгръбначни животни. Имат две жизнени форми: полип и медуза. Полипната форма е прикрепена, а медузната е свободноплаваща. Представител на мешестите е хидрата, която е полипна форма. Тялото на мешестите наподобява мехче, откъдето са получили името си. Тялото е изградено от два пласта клетки – външен и вътрешен.

Пространството между двата пласта е изпълнено с пихтиесто вещество. Вътрешният пласт клетки загражда празнина, наречена стомашна празнина, в нея става смилането на храната.

Около устата са разположени пипалата, върху които са разположени копривни клетки.

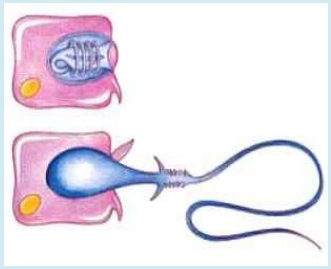

При допир до жертвата копривната клетка изхвърля нишка, която се забива в тялото и влива отровна течност, която парализира жертвата.

Нервната система е най-просто устроената. Нарича се мрежеста. Нервните клетки са разпръснати по цялото тяло и образуват мрежа. За първи път при мешестите се появява нервна система.

Дишането и отделянето на непотребните вещества се извършва от всяка клетка на тялото, защото те са в пряк контакт с водата.

Размножаването е безполово и полово. Безполовото се извършва чрез пъпкуване. Върху тялото се образува малка пъпчица, която постепенно нараства. Появяват се пипала и уста, след което се откъсва от майчиния организъм и заживява самостоятелно.

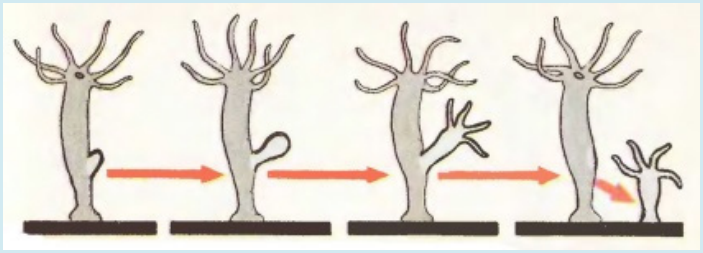

При половото размножаване по тялото се появяват подутини, в които се развиват мъжки и женски полови клетки. След оплождане от яйцата се развиват нови хидри.

Представители на мешестите са хидри, медузи и корали.

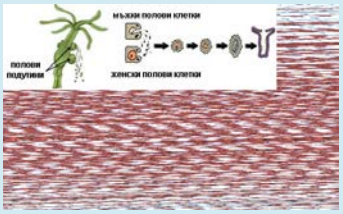

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Правят схематична рисунка на хидра, като означават пипалата, двата пласта клетки, стомашната празнина, копривните клетки.

Изграждат схематична рисунка на хидра, като изобразяват мрежестата нервна система. От пластилин или друг материал изработват модел на хидра, върху които посочват пъпките по тялото.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение, рисуване, моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Дразнене с различни дразнители в различни части на тялото на хидрата води до една и съща реакция. Обяснете защо.

Примерни теми за проект: 1. Проучете и представете като презентация или постер информация за най-опасните медузи на Земята.

2. Проследете етапите на развитие при медузите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/933/Tip-Meshesti/urok/19798 – безгръбначни животни. Тип Мешести.

https://biologiyajivotni.alle.bg/%D0%BC%D0%B5%D1%88%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8/ – тип Мешести.

https://pixabay.com/bg/videos/%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%83%D0%B7%D0%B8-%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%B8-%D0%BE%D0%BA%D0%B5%D0%B0%D0%BD%D0%B0-%D0%BC%D0%BE%D1%80%D0%B5-%D0%BF%D0%B8%D0%BF%D0%B0%D0%BB%D0%B0-158/ – видеоклип за тип Мешести.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Учениците изграждат елементарни познания за устройството на тялото и жизнените процеси при най-просто устроените многоклетъчни организми. Умения за наблюдение и пресъздаване на обектите чрез рисунка или модел. Умение за разпознаване на различни представители по техни характерни белези.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване и групиране, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на природната среда; *технологии и предприемачество* – изработване на постер, моделиране; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници, изработване на презентация; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се довършат изреченията:

Мешестите имат две жизнени форми: ..... и ..... .

Тялото е изградено от два пласта клетки – ..... и .....

Между двата пласта има ..... .

Около устата са разположени ..... .

Нервната система е ..... .

Размножаването на мешестите е ..... и ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира устройството на мешестите животни.

Да се попълни таблицата:

Жизнени процеси	**Тип Мешести**
Разпространение	
Хранене	
Дишане	
Отделяне	
Размножаване	
Дразнимост	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кои представители на мешестите познавате?

Как е изградено тялото на мешестите?

Как е устроена нервната система на мешестите?

За какво служат копривните клетки?

Как се размножават мешестите?

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

БЕЗГРЪБНАЧНИ ЖИВОТНИ. ТИП ПЛОСКИ ЧЕРВЕИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Към тип Плоски червеи се отнасят най-вече паразитни видове. При плоските червеи освен външен и вътрешен слой клетки, в зародиша за първи път се появява и трети клетъчен слой. Ето защо плоските червеи са трипластни животни. Всеки зародишен слой дава начало на тъкани, от които се образуват органи и системи. Тялото им е покрито с кожно-мускулна торба.

Вътрешните органи са разположени в телесна празнина. Храносмилателната система е затворена, имат само уста. Непотребните вещества се изхвърлят обратно през устата.

Дишат с цялото си тяло. Нервната система е по-сложно устроена – ганглийна нервна система. Планарията има очи.

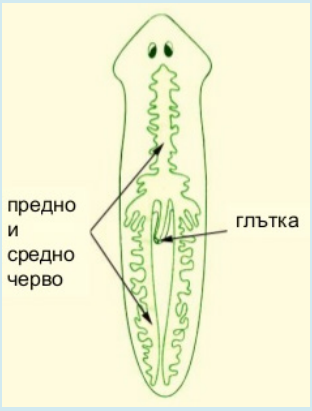

Плоските червеи са хермафродитни животни.

Към плоските червеи се отнасят ресничести червеи, метили и тении. Към **ресничестите червеи** се отнася **планарията**. Представител на **метили** е **голям чернодробен метил**.

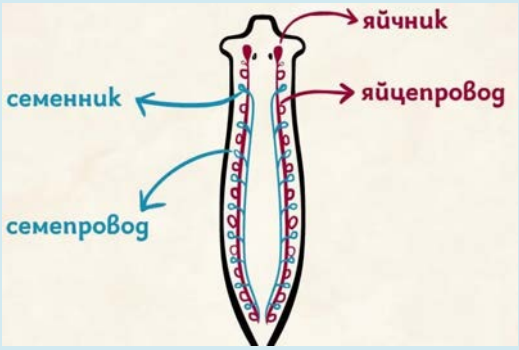

Той паразитира в тялото на тревопасни животни.

Представители на **теният** са **свинската** и **кучешката**.

Теният са паразитни видове, при които липсва храносмилателна система и тялото е съставено от различен брой членчета.

Свинска тения

Кучешка тения

Свинската тения живее в тънкото черво на човека, където се прикрепя с различни приспособления – смукала и кукички.

Речник на новите понятия:

Хермафродитни животни – в един и същ индивид има и женски, и мъжки полови органи, в които се образуват полови клетки.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Диференцирана задача: Оцветяват схеми на планарии с изобразени на тях храносмилателна, отделителна, нервна и полова система. Наблюдават с микроскоп представители на тип Плоски червеи. Рисуват наблюдаваните обекти. Разглеждат рисунки, снимки на представители на трите класа плоски червеи. Разпределят изображенията в три групи според специфичните белези за всеки клас.

Времево разпределение:
1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и рисуване – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:
Примерни теми за проект: Проучете информация в интернет за други представители на клас Тении. Кои са техните гостоприемници? Какви са опасностите при заразяване?
Примерни теми за дискусии: Какво е влиянието на паразитния начин на живот върху паразита?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://ucha.se/watch/10091/chervei-harakterni-osobenosti-chast-1/urok/19800 – червеи – обща характеристика
https://ucha.se/watch/10158/chervei-harakterni-osobenosti-chast-2/urok/19801 – многообразие на червеите.
https://bg.sodiummedia.com/4258216-flatworms-general-characteristics-and-structure – плоски червеи: общи характеристики и структура.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за наблюдение и изобразяване на наблюдаваните обекти с рисунка. Умения за разграничаване на отделни представители по специфични белези. Създава се представа за съществуването на паразитни видове и необходимост от спазване на хигиенни правила с цел превенция на заразяването. Умения за дискусии в учебна среда.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на природната среда; *технологии и предприемачество* – опитна постановка; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се задраска грешното:

При плоските червеи има *два три* слоя. Храносмилателната система е *затворена/отворена.* Нервната система е *мрежеста/ганглийна.* Към плоските червеи се отнасят *метили и тении /корали и медузи.* Планарията *има/няма* очи.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират характерните особености в устройството на плоските червеи.

Да се попълни таблицата:

Плоски червеи	Представители	Характерни особености
Ресничести червеи		
Метили		
Тении		

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кои са характерните белези на плоските червеи?

Кои животни наричаме хермафродитни?

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

28.Тема на урока:

БЕЗГРЪБНАЧНИ ЖИВОТНИ. ТИП КРЪГЛИ ЧЕРВЕИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Тялото на кръглите червеи е изградено от три пласта и е неначленено. То е удължено със заострени краища. Ако го срежем напречно е кръгло. От там идва и името на типа. Кръглите червеи са широко разпространени по всички части на света. Живеят в сладки и солени води и в почвата. Голяма част от тях са вътрешни паразити в растенията, животните и човека. Тялото на кръглите червеи е покрито с **епител**. Под него е разположен един слой **мускули**. Над епителa тялото е покрито с **кутикула** – защитна покривка, която го предпазва от механични и химични увреждания.

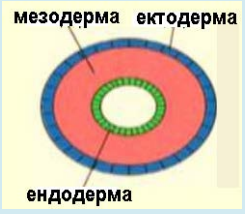

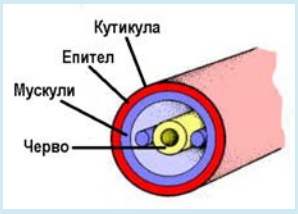

Храносмилателната система е отворена – има уста, предно, средно и задно черво, което завършва с анус. Вътрешните паразити дишат безкислородно. Отделителната система е от тънки тръбички, които излизат на повърхността на тялото. Нервната система има нервен пръстен с ганглии в предната част на тялото. От пръстена излизат назад нервни вериги. При кръглите червеи има мъжки и женски индивиди. Оплождането е вътрешно.

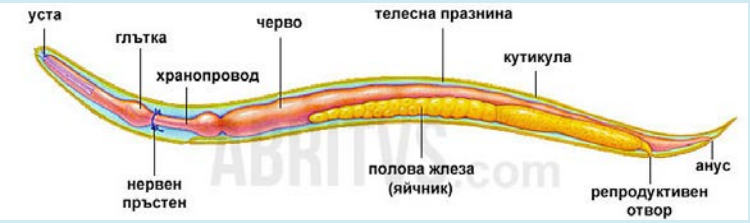

Представители на кръглите червеи са детският глист и спиралната трихина.

Детският глист паразитира в тънкото черво на човека. Заразяването става, като се поглълнат яйца с недобре измити плодове и зеленчуци. Лошият навик да се лапат пръстите и други предмети също е причина за заразяване. Трудно могат да се различат мъжките от женските индивиди при детския глист.

Спиралната трихина е опасен паразит за човека. В тънкото черво женските изхвърлят голям брой ларви, които пробиват стените на червата и чрез кръвта достигат до различни мускули. Там образуват капсули, в които червея е спирално завит, откъдето е и името му.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален проект: Моделират с пластилин или глина кръгли червеи, като спазват формата на тялото. Наблюдават в учебника схемите и рисуват вътрешното устройство на тялото, като с различен цвят изобразяват системите от органи. Демонстрират пред съучениците си изработените модели.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., моделиране, наблюдение и рисуване – 30 мин

Групова дейност в класната стая:

Учениците от класа се разделят на две групи. Представител на първата описва устройството на тялото при кръглите червеи. Ученик от втората група посочва представители на типа и описва жизненият им цикъл.

Примерни теми за дискусии: По какъв начин по-големият брой нервни клетки и струпването им в ганглии са подобрили приспособителните възможности на червеите?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/10091/chervei-harakterni-osobenosti-chast-1/urok/19800 – червеи – обща характеристика

https://ucha.se/watch/10158/chervei-harakterni-osobenosti-chast-2/urok/19801 – многообразие на червеите.

табло за напречен пререз на червеи

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Умения за разпознаване върху изображения, по съществени белези на кръгли червеи. Разбират значението на добрата хигиена за предпазване от заразяване с паразити. Умения за наблюдение и моделиране на обекти от живата природа. Изграждане на принадлежност към групата.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* - работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на кръглите червеи за другите организми на планетата; *технологии и предприемачество* – моделиране с пластилин; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти, рисуване

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се задраска грешното:

Тялото на кръглите червеи е *начленено/ неначленено.* Краищата на тялото *са заострени/ не са заострени.* Живеят в сладки, солени води и в почвата, *срещат се/ не се срещат* като вътрешни паразити.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира разпространението на кръглите червеи.

Да се направи характеристика на кръглите червеи.

Да се попълни таблицата:

	Детски глист	**Спирална трихина**
Характерни особености		

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кои са характерните белези на кръглите червеи?

Къде се срещат кръглите червеи?

Кои кръгли червеи са паразити?

Как дишат паразитните червеи?

Задача: Потърсете информация за симптомите при заразяване с детски глист.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

БЕЗГРЪБНАЧНИ ЖИВОТНИ. ТИП ПРЕШЛЕНЕСТИ ЧЕРВЕИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Видовете от тип Прешленести червеи са най-сложно устроени в сравнение с останалите червеи. Тялото им е изградено от три пласта клетки и е начленено (изградено от прешлени). Оттук произлиза името на типа. Прешленестите червеи живеят в морските и сладководни басейни и във влажна почва.

Тялото се разделя на главова част, туловище и анална част. Върху главовата част се намират пипала и очи. Членчетата на тялото имат от двете страни двигателни органи – параподи. Храносмилателната система има уста, предно, средно и задно черво с анус.

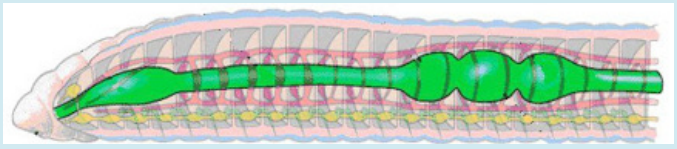

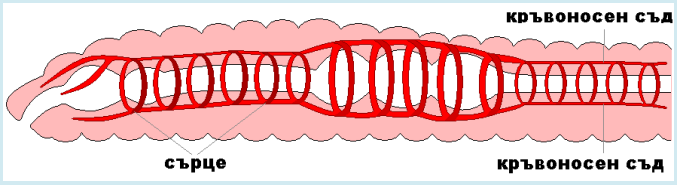

За пръв път се развива дихателна система. Тя включва израстъци върху параподите, наречени хриле. Наричат се така, защото приемат разтворен във водата кислород. За пръв път се развива кръвоносна система. Тя има два кръвоносни съда, разположени по дължина на тялото, свързани с пръстеновидни кръвоносни съдове. Кръвта тече само по кръвоносните съдове. Нервната система започва с ганглии в главовата част. От тях назад излизат два нервни ствола.

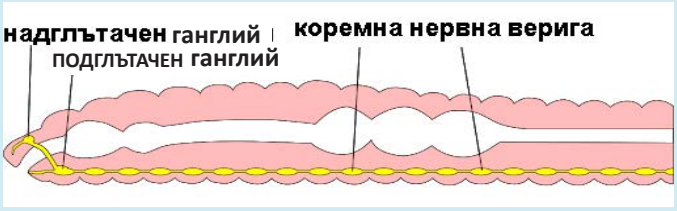

Хищните видове имат добре развити сетивни органи – обонятелни ямки и очи. При прешленестите червеи в един индивид има мъжки и женски размножителни органи.

Към прешленестите червеи се отнасят:

Клас Малочетинести червеи. Представител е **дъждовният червей**. От параподите са останали само едва видими къси четинки. Той живее във влажни почви, където се храни с растителни остатъци.

Клас Пиявици. Те са загубили изцяло параподите си. Към този клас се отнася **медицинската пиявица**. Тя е кръвосмучещ вид.

Клас Многочетинести червеи. Видовете от този клас имат добре развити параподи. В Черно море се среща **нереис**.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Диференцирана задача: Наблюдават илюстрациите в учебника и рисуват външно и вътрешно устройство на прешленести червеи. Моделират с пластилин избран от тях представител на типа. Представят моделите пред класа. Разглеждат илюстрации на различни представители на типа и ги групират в трите класа.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение, рисуване и моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:
Примерни теми за дискусии: 1. Кои са белезите, характерни за всички червеи?
2. Какво значение има дъждовният червей в природата?
3. Проучете как се извършва размножаването при дъждовния червей.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://ucha.se/watch/10158/chervei-harakterni-osobenosti-chast-2/urok/19801 – многообразие на червеите.
https://ucha.se/watch/977/Mnogoobrazie-na-cherveite---chast-1/urok/19801 – многообразие на червеите.

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
Умения за разпознаване на представители на тип Прешленести червеи по техни специфични белези. Умения за наблюдение и отразяване на наблюдаваното със средствата на изобразителното изкуство. Умения за групиране на организми по техни характерни белези. Назовават основни понятия, свързани с животинските организми.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на прешленестите червеи; *технологии и предприемачество* – моделиране с пластилин; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Тялото на прешленестите червеи е изградено от ..... пласта клетки и е .... Тялото се разделя на ..... част, ... и ..... част. Към прешленестите червеи се отнасят клас ....., клас ..... и клас ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира разпространението на прешленестите червеи.

Да се направи характеристика на прешленестите червеи.

Да се попълни таблицата:

	Клас Малочетинести червеи	**Клас Пиявици**	**Клас Многочетинести червеи**
Представители и характерни особености			

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Къде се срещат прешленестите червеи?

Кои са характерните белези на прешленестите червеи?

С какво се храни дъждовният червей?

Задача: Намерете информация за медицинската пиявица – защо е наречена така?

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

БЕЗГРЪБНАЧНИ ЖИВОТНИ. ТИП ЧЛЕНЕСТОНОГИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Членестоногите са най-многочислените животни. Приспособени са да живеят при разнообразни условия – във водата, на сушата, в почвата, много от тях летят. Тялото и краката на членестоногите са членени, откъдето е и името им.

Изградено е от различен брой членчета, които се сливат и образуват **главогръд** и **коремче** или **глава гърди и коремче**.

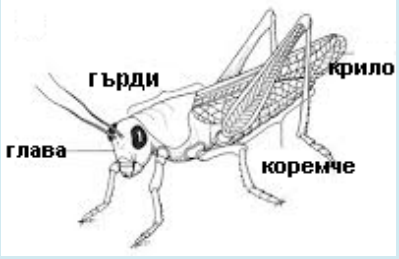

На главата се намират очи, пипала и устен апарат. На гърдите – крилата и членени крайници. Крилата са ципести образувания.

Тялото на членестоногите е покрито с твърда **хитинова обвивка**, която има защитна и опорна функция.

Хитиновата обвивка периодично се сменя и тогава животното нараства. Процесът се нарича **линеене**. Нарастването при членестоногите е през определени периоди и се нарича **периодичен растеж**.

Устният им апарат е приспособен за приемане на различни храни (течни, твърди). Храната им е много разнообразна. Дихателната система е представена от различни органи – хриле, белодробни торбички или трахеи. Кръвоносната система е отворена и има пулсиращ орган – тръбовидно сърце.

Нервната система е изградена от ганглии, които в предната част на тялото образуват главов ганглии и от него започва коремна нервна верига. Очите са сложно устроени.

При членестоногите има мъжки и женски индивиди. По време на своето развитие преминават през различни стадии.

Сложни очи *Стадии на развитие*

Значението на членестоногите е огромно. Служат за храна на много други организми и опрашват растенията.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Оцветяват схеми с изобразени на тях системи на членестоноги – храносмилателна, отделителна, кръвоносна, нервна. Разглеждат с микроскоп сложни (фасетни) очи. Върху снимки или схеми учениците наблюдават представители на тип Мешести, Тип Плоски, Кръгли, Прешленести червеи и тип Членестоноги. Задачата е да групират организмите в трите групи в по характерни за тях белези.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и наблюдение – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. По какви критерии човека групира организмите на вредни и полезни?

2. Защо членестоногите са толкова широко разпространени на Земята?

3. Какви болести могат да пренесат комарите върху гостоприемниците?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/981/Tip-chlenestonogi/urok/19802 - тип Членестоноги

https://biologiyajivotni.alle.bg/%D1%87%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%B8/ - тип Членестоноги

https://www.vbox7.com/play:097e4977f1 - тип Членестоноги

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Умения за наблюдение и извличане на информация за наблюдаваните обекти. Изграждане на принадлежност към групата. Умения за описание на наблюдаваните организми. Умения за общуване с учители и съученици. Умения за групиране на организми по общи признаци.

Междупредметна връзка: : *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно - следстени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на природната среда; *технологии и предприемачество* – опитна постановка; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство*-разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урока.
- Да се попълни текста:

Членестоногите са приспособени да живеят при ..... .

Тялото и краката са изградени от ..... . Членчета, които се сливат образуват ..... и ..... или ....., ... и .... На главата се намират ....., ... и .... Тялото е покрито с твърда ..... обвивка.

По време на своето развитие членестоногите преминават през различни ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира устройството на членестоногите. Да се попълни таблицата:

Жизнени процеси и системи	**Характерни особености при членестоногите**
Хранене, храносмилателна система	
Отделяне, отделителна система	
Дишане, дихателна система	
Дазнимост, нервна система	
Кръвоносна система	
Размножаване, полова система	

Да се коменртират стадиите на развитие при членестоногите:

яйце→ларва→какавида→възрастен организъм

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1.Да се сравни храносмилателната система на плоските червеи с тази на членестоногите.

Задача 2. Да се потърси информация за начина на заразяване със сънна болест.

Задача 3. Да се нарисуват стадиите на развитие на пеперудата.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

БЕЗГРЪБНАЧНИ ЖИВОТНИ. МНОГООБРАЗИЕ НА ЧЛЕНЕСТОНОГИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

В най-голямата група животни на Земята – членестоногите, броят на видовете е огромен. Въз основа на броя на ходилните крайници и мястото, за което са заловени, огромното разнообразие от видове членестоноги се групира на многоножки, ракообразни, паякообразни и насекоми.

Сколопендра

Скарида

Паяк кръстоносец

Пчела

Клас Ракообразни включва сладководни и най-вече морски обитатели. Тялото им е изградено от главогръд и коремче. Главогръдът носи пет двойки ходилни крайници. Имат две двойки антени. Представители са скарида, речен рак, рак пустинник.

Речният рак е сладководен вид, всеяден. Тялото е ръждивокафяво. Женската носи оплодените яйца, прикрепени към коремните си крачка, до тяхното излюпване.

Ракът пустинник е морски обитател. Живее в черупка на различни видове охлюви. Когато порасне, сменя черупката с по-голяма. Често върху черупката се залавят актинии.

Клас Паякообразни обединява обитатели на сушата. Сред тях има опасни за човека паразити. Тялото се състои от главогръд и коремче. Имат четири двойки ходилни крака. Представители са паяк кръстоносец, скорпион, кърлеж.

Скорпионът е хищник. Той лови жертвите си с щипките и ги убожда с жилото си на върха на коремчето, като вкарва в тях отрова. Българският скорпион не е смъртоносен. Те са живородни. При някои видове женската носи малките на гърба си.

Кърлежът смуче кръв от гостоприемниците си. Преносител е на опасни заболявания по човека. Живее в тревисти и горски местности с висока влажност. Ориентира се за жертвата по топлината и миризмата, която излъчва. Впива се с хоботче в тялото и се пуска, когато се напие с кръв.

Клас Насекоми е най-богатият на видове в животинския свят. Тялото им е разделено на глава, гърди и коремче. Върху главата се намират очите, антените и устният апарат. На гърдите са разположени две двойки крила и три двойки крака. Насекомите са единствените безгръбначни животни, които могат да летят Представители са пчела, скакалец, пеперуда.

Скакалецът е растителноядeн. Задните крака са удебелени и служат за скачане. Върху коремчето на женските има яйцеполагало, с което те полагат яйцата си в почвата. От яйцата се излюпват ларви, които приличат на възрастните.

Пеперудите имат големи и красиво оцветени крила, покрити с малки, наредени подобно на керемиди плочици. Ларвите на пеперудите се наричат гъсеници. Те са растителноядни.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Наблюдават изображения на организми от трите класа членестоноги. Описват приликите и различията между тях. Групират ги по сходни белези. Посочват белези, които отличават паякообразните от ракообразните. Описват органите, които се намират върху главата на насекомите.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и коментари – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Учениците от класа се разделят на три групи. Всяка от тях избира един от трите класа членестоноги. Групите подготвят интересни факти от жизнения цикъл и значението на отделни представители от избрания клас организми.

Примерни теми за проект: Проучете какъв е животът на пчелите в кошера.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1124/Mnogoobrazie-na-Chlenestonogite-chast-2/urok/19803 –многообразие на членестоногите.

https://ucha.se/watch/1028/Klas-rakoobrazni/urok/19803 – многообразие на членестоногите.

https://ucha.se/watch/1067/Klas-nasekomi/urok/19803 – многообразие на членестоногите.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за разпознаване и посочване върху изображения на представители на тип Членестоноги. Умения за наблюдение и групиране по характерни признаци на отделни видове организми в трите класа членестоноги. Умения за наблюдение в природата и описание на живи организми.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на членестоногите; *технологии и предприемачество* – изработване на проект; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на илюстрации.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Най-голямата група животни на Земята е на ..... .

Членестоногите се групират на ....., ..., ...и ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира разпространението на членестоногите.

Да се направи характеристика на членестоногите.

Да се попълни таблицата:

	Клас Ракообразни	**Клас Паякообразни**	**Клас Насекоми**
Представители и характерни особености			

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Какво е устройството на членестоногите?

Какъв начин на живот имат членестоногите?

Задача: Намерете информация за значението на пеперудите в земеделието и в природата.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

БЕЗГРЪБНАЧНИ ЖИВОТНИ. ТИП МЕКОТЕЛИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Мекотелите обитават сладки, солени води и сушата. Тялото им е изградено от три пласта клетки и се дели на глава, туловище и мускулест крак. То е меко, неначленено, откъдето идва и името на типа. Тялото на мекотелите е покрито с голяма кожна гънка-мантия, която образува варовикова черупка. Тя има защитна и опорна функция. При мидите няма глава, а кракът излиза от черупките. Върху главата на охлюва се намират пипала, на върха им има очи. С помощта на крака пълзи. Туловището е скрито в черупката.

Към храносмилателната система се появява нов орган – черен дроб, който отделя смилателни сокове. Дихателната система е представена от хриле или бял дроб. Имат сложно устроена отделителна система.

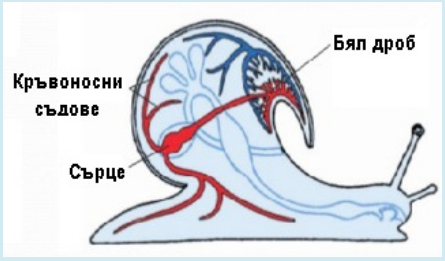

Кръвоносната система включва сърце и кръвоносни съдове. Кръвта се движи по кръвоносните съдове, но се излива и в кухини на тялото. Нервната система включва няколко ганглия.

Най-често срещаните представители от тип Мекотели са охлюви и миди.

При **клас Охлюви** черупката и тялото са асиметрични. При **голите охлюви** черупката частично или изцяло липсва.

Градинският охлюв е често срещан у нас. Той е сухоземен вид, но обитава влажни места. В тялото му има мъжки и женски размножителни органи. Снася оплодени яйца в малки дупки в почвата. Когато времето е сухо, градинският охлюв се скрива в черупката си.

Мекотелите от **клас Миди** имат две черупки, които се затварят с помощта на мускули. Мидите са слабо подвижни. В Черно море често срещан вид е **черната мида**. Тя е прикрепена към скали и водорасли.

Някои мекотели се използват за храна.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: На учениците се предоставят схеми с изобразени на тях храносмилателна, дихателна, отделителна, кръвоносна, нервна или полова система. С помощта на илюстрациите в учебника ги оцветяват с различен цвят. Като разполагат със снимки на мекотели, ги групират по характерните за всеки клас признаци.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., оцветяване, наблюдение и коментари – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Учениците проучват информация от различни източници за представители на клас Главоноги. Изработват табла или постери и ги представят пред съучениците си.

2. Проучват как се отглеждат миди за храна на човека. Как се отглеждат бисерни миди?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1133/Tip-Mekoteli/urok/19805 – тип Мекотели

https://ucha.se/watch/1152/Mnogoobrazie-na-Mekotelite/urok/19806 – многообразие на мекотелите.

Табло за части на тялото при тип Мекотели.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разпознават по съществени белези и посочват върху изображение представители на тип Мекотели. Умения за наблюдение и описване на органи и системи от органи при мекотелите. Умения за групиране по определени признаци. Умения за ориентиране в различни практически ситуации, свързани с наученото.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика*- сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно- следстени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на мекотелите; *технологии и предприемачество* – изработване на табла, постери; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти, оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:

• Да се прочете урокът.

• Да се попълни текстът:

Мекотелите обитават ....., ... води и ..... .

Тялото им се дели на ....., ... и .... Най-често срещаните представители от тип Мекотели са ..... . и ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира разпространението на мекотелите.

Да се направи характеристика на охлювите и мидите.

Да се попълни таблицата:

	Клас Охлюви	**Клас Миди**
Представители и характерни особености		

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Каква е ролята на черупката?

Кой орган в тялото се появява при мекотелите?

Как се е отразил почти неподвижният живот на мидата върху нейното устройство?

Задача: Проучете значението на мекотелите в земеделието и в природата.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

РОЛЯ НА БЕЗГРЪБНАЧНИТЕ ЖИВОТНИ В ПРИРОДАТА
И ЗНАЧЕНИЕТО ИМ ЗА ЧОВЕКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Всички животни имат определена роля в природата. Червеите имат важно значение за почвеното плодородие, защото при своето движение в почвата я разрохкват и така в нея навлизат повече вода и въздух.

Почвата преминава през храносмилателната им система и се обогатява с хранителни вещества.

Многочетинестите червеи в моретата и океаните се използват за храна от много риби. Някои от тях са хищници, а други се хранят с полуизгнили растителни или животински остатъци.

Членестоногите като най-многобройните в животинското царство също имат важно значение в природата. Дребните ракообразни служат за храна на други безгръбначни животни, риби и водни бозайници.

На сушата паякообразните и насекомите служат за храна на жаби, влечуги, птици и бозайници. Животните имат значение и за човека.

Поповото прасе си прави ходове в почвата и се храни с корени на растения. Така нанася щети на човека. Полезни за човека насекоми са пчелите. Пчелните продукти, които се използват, са много – мед, пчелен клей, пчелно млечице, восък и други. Важни за хората са и копринените пеперуди, от които се добива много ценната естествена коприна. От бисерните миди се получават много красиви естествени перли, които се използват за бижута.

Сред безгръбначните животни има много паразити по животните и човека. Според местоположението им те се разделят на две групи – външни паразити и вътрешни паразити. **Външните паразити** живеят върху тялото на организма гостоприемник. Такива са кърлежите и въшките. Кръвосмучещите кърлежи са преносители на болести, които могат да бъдат изключително тежки. Причинител на заболяването краста е крастният кърлеж. Той си прави ходове в кожата, където снася оплодени яйца. Въшките също смучат кръв и пренасят заболявания.

Вътрешни паразити са тении, глисти, остриците, спиралната трихина.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по групов проект: Търсят снимков материал в интернет или други източници относно ролята на постоянни или временни ектопаразити по човека. Проучват информация за жизнения цикъл и видовете гостоприемници на кучешката тения. Изготвят табла или постери, които представят пред съучениците си.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 10 мин., проучване на информация и изготвяне на табла или постери – 30 мин., представяне пред съученици – 5 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Какви мерки за профилактика е необходимо да спазваме за предпазване от болести, причинени или пренесени от безгръбначни животни?

2. Кои методи за борба с вредителите в селското стопанство са за предпочитане – биологичните или химичните?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1157/Rolya-na-zhivite-organizmi-v-kragovrata-na-veshtestvata/urok/26782 – роля на живите организми в кръговрата на веществата

табло за болести при човека, причинени от ендопаразити.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за търсене на информация в интернет или други източници. Умения за създаване на постери или табла. Умения за презентиране. Умения за комуникация. Умения за прилагане на наученото в практическа ситуация.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на безгръбначните животни; *технологии и предприемачество* – изработване на табла и постери; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се задраска грешното:

Червеите *помагат/не помагат* за почвеното плодородие.

Многочетинестите червеи в моретата и океаните *не се използват/се използват* за храна от рибите.

Поповото прасе се храни с корени на растения, така *не нанася/нанася* щети.

Кърлежите и въшките са *външни/вътрешни* паразити.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира ролята на безгръбначните животни в природата и значението им за човека.

Да се попълни таблицата:

Представители на безгръбначните животни	**Значението на безгръбначните в природата**	**Значението на безгръбначните за човека**

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Какво е значението на прешленестите червеи за кръговрата на веществата в природата?

Кои безгръбначни животни са храна за рибите?

Кои безгръбначни животни са от значение за опрашването на растенията?

С какви безгръбначни животни се хранят жабите, влечугите, птиците и бозайниците?

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ГРЪБНАЧНИ ЖИВОТНИ. НАДКЛАС РИБИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Рибите са гръбначни животни, които живеят във водата. Срещат се по цялата Земя във различни водоеми – реки, езера, морета и океани. Тялото е покрито с кожа, в която има жлези. В кожата на много видове се образуват люспи – пластинки, подредени като керемиди. Имат защитна функция.

Храносмилателната система се състои от уста, хранопровод, стомах, черво и завършва с анус. Различните риби се хранят с различна храна – планктонни организми, растения и животни.

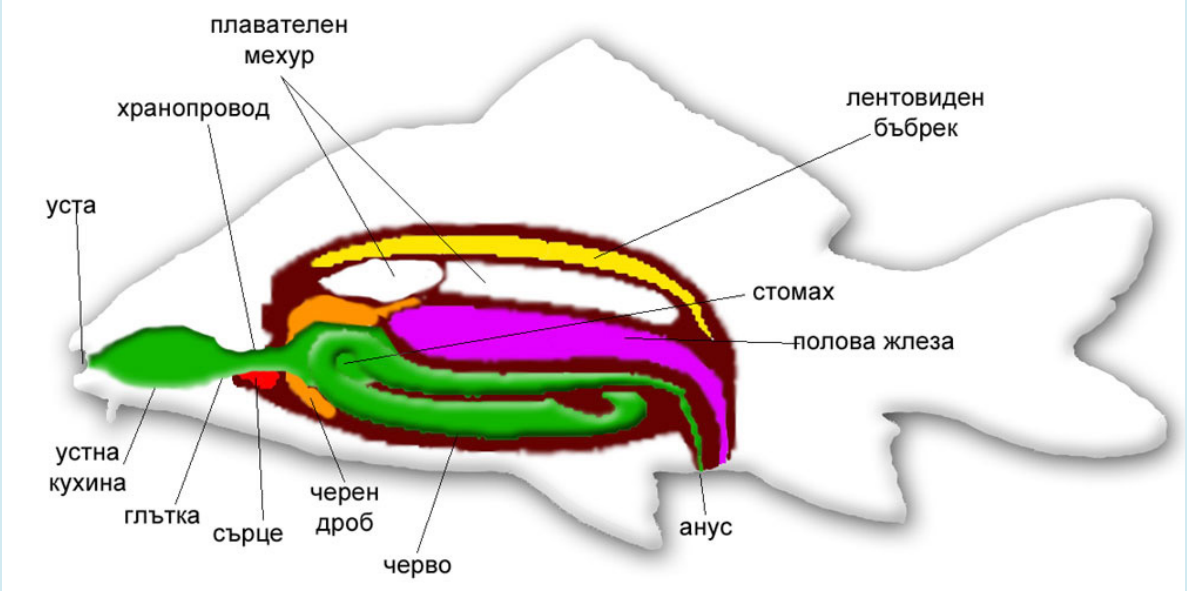

Дишат във водата с хриле. Рибата поема с устата непрекъснато вода, която облива хрилете и се изхвърля през хрилните отвори. Кислородът, разтворен във водата, преминава в кръвта. Непотребните вещества се отделят чрез бъбреци, в които се образува урината.

Рибите имат затворена кръвоносна система с един кръг на кръвообращение и сърце. Рибите плуват с помощта на перки – гръдни, коремни, опашна, гръбна и анална.

Мъжките и женските индивиди изхвърлят хайвера във водата, където се извършва оплождането. От оплодената яйце се излюпва малка рибка.

Нервната система е изградена от главен и гръбначен мозък и нерви.

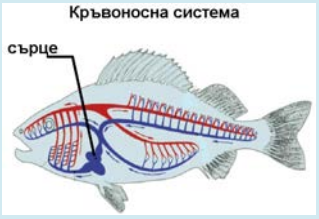

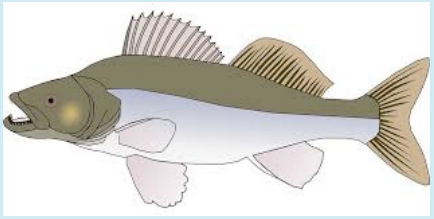

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Учениците оцветяват схематични изображения на храносмилателна, отделителна, дихателна, кръвоносна и полова система при рибите. Сравняват опората на тялото при безгръбначни и гръбначни животни.

Моделират с пластилин различни по форма на тялото риби. Поставят на точно определените места различните видове перки.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване и наблюдение – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Как чрез люспите можем да определим възрастта на рибата? Проучете информация в интернет.

2. Защо повечето риби могат да застанат неподвижно във водата на различна дълбочина, без да потънат?

3. Как начинът на живот се е отразил върху формата на тялото при акулите и скатовете?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1854/Hordovi-zhivotni/urok/19810 – гръбначни животни. Надклас Риби.

https://ucha.se/watch/1977/Obshta-harakteristika-na-nadklas-Ribi/urok/19810 – гръбначни животни, надклас Риби.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Учениците разширяват знанията си за устройството и начина на живота на рибите. Умения за описание на характерни признаци на изучаваните организми. Умения за сравнение и диференциране на групи организми. Стимулиране на говорна активност. Сътрудничество в учебна ситуация.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на природната среда; *технологии и предприемачество* – моделиране; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Рибите са гръбначни животни, които живеят във …….. . Тялото е покрито с ..... . Люспите по кожата имат ..... функция. Рибите плуват с помощта на ..... . Оплождането се извършва във ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се направи характеристика на рибите.

Да се попълни таблицата:

Системи	**Характерни особености при рибите**
Храносмилателна система	
Дихателна система	
Отделителна система	
Нервна система	
Кръвоносна система	
Полова система	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Къде живеят рибите?

Как достига кислородът до рибите, необходим за дишането им?

Задача: Да се проучи животът на рибите в рибарник.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ГРЪБНАЧНИ ЖИВОТНИ. КЛАС ЗЕМНОВОДНИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Земноводните са гръбначни животни, чийто живот протича в две среди – водна и сухоземна. Оттам е дошло и името им – земноводни. Те са първите сухоземни гръбначни животни. Разпространени са навсякъде по Земята с изключение на пустините и полюсите. Тялото им е покрито с тънка и гладка кожа, която не е защитена от изсъхване. Покрита е със слуз, която я поддържа влажна. Това има важно значение за дишането.

Във връзка с преминаването към сухоземен начин на живот се развиват петопръстни крайници. Земноводните са по-тясно свързани с водната среда, отколкото със сухоземната. Те са животни, чиято температура на тялото зависи от температурата на околната среда. Възрастните се хранят с червеи, ракообразни, насекоми и миди. Улавят плячката с дълъг и лепкав език, който изхвърлят от устата. Храната се смила в храносмилателна система, която започва с уста и завършва с клоака.

Във връзка с живота на сушата при земноводните се появяват слабо развити бели дробове. Дишането се извършва главно през кожата.

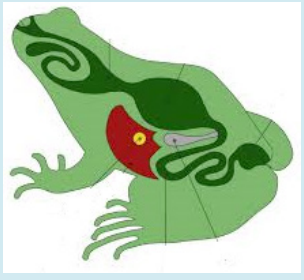

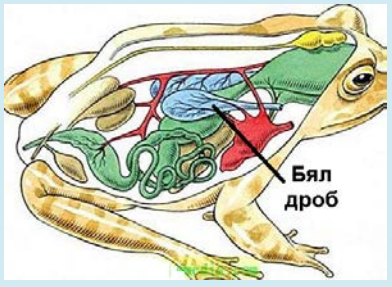

Кръвоносната система включва сърце и два кръга на кръвообращение.

Жабите се движат на сушата чрез подскоци и ходене. Във водата плуват със задните си крайници, чиито мускули са най-добре развити.

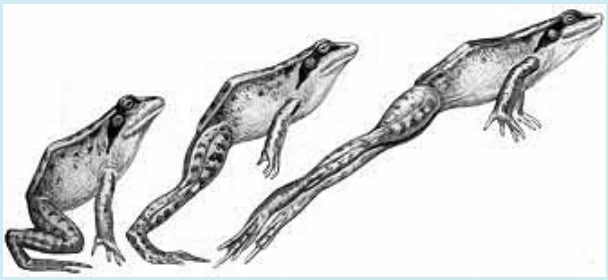

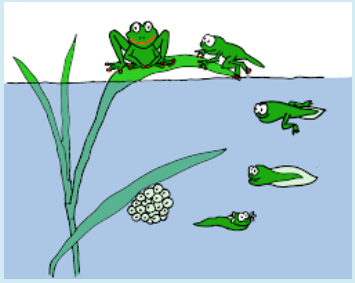

Мъжките и женските индивиди изхвърлят едновременно във водата половите клетки. След оплождането от яйцата се излюпва ларва – попова лъжичка, която прилича на малка рибка. По-късно се превръща в жаба. Това развитие във водата се нарича метаморфоза.

Речник на новите понятия:

Клоака – общ отвор на храносмилателната, отделителната и половата система.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Учениците оцветяват схеми на кръвоносна система при риби и земноводни. Приликите между двете системи оцветяват със син цвят, различията с червен. От пластилин изработват петопръстни крайници, характерни за земноводните. Рисуват земноводни във водна и сухоземна среда на живот.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, наблюдение и моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Развитието при жабите преминава през метаморфоза. Коя е причината развитието при тях да е непряко?

Примерни теми за дискусии: 1. Учениците проучват информация в интернет или други източници относно съществуването и начина на живот на различни видове жаби. Изготвят презентация или постер.

2. Търсят информация за защитени видове земноводни в България

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://sites.google.com/site/zemnovodni/obsa-harakteristika-na-zemnovodnite – обща характеристика на земноводните

https://www.youtube.com/watch?v=vdXSWaSbJHg – тайнствените непознати – земноводните.

https://ucha.se/watch/2030/Obshta-harakteristika-na-klas-Zemnovodni--chast-1-/urok/19812 – клас Земноводни.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Обогатяват знанията си за устройството на тялото и протичането на жизнените процеси при земноводните. Умения за наблюдение и моделиране на природни обекти. Умения за сравняване на обекти и откриване на приликите и разликите между тях. Умение за описание на наблюдаваните организми. Разбират основни понятия от заобикалящата среда.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на природната среда; *технологии и предприемачество* – изработване на постер, моделиране; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници, изготвяне на презентация; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване, оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Животът на земноводните протича на ..... и във ..... .
Земноводните са по-тясно свързани с ..... среда, отколкото със .... Температура на тялото им зависи от температурата на .... Улавят плячката си с ..... . След оплождането от яйцата се излюпва ларва – ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира жизнената среда на земноводните.
Да се попълни таблицата:

	Характерни особености при земноводните
Външно устройство	
Вътрешно устройство	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Какви приспособления имат земоводните за живот във водата и на сушата?
С какво се хранят земноводните?

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО
Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ГРЪБНАЧНИ ЖИВОТНИ. КЛАС ВЛЕЧУГИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Влечугите са гръбначни животни, които носят името си от това, че при движение извиват и влачат тялото си по земята. Тялото е сухо, покрито с кожа, върху която се намират люспи, костна броня или рогови плочки. Срещат се навсякъде, с изключение на полярните области на Земята. Съвременните влечуги са групирани в три големи разреда – Люспести (змии и гущери), Крокодили и Костенурки.

Храносмилателната система е съставена от уста, глътка, хранопровод, стомах, тънко, дебело черво и клоака. Голяма част от влечугите са хищници. Отровните видове змии имат в устата зъби, от които се излива отровен секрет.

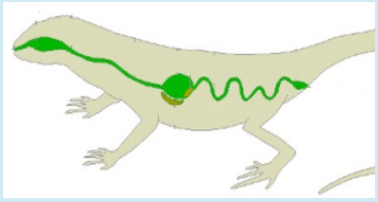

Гущерите и змиите поглъщат плячката си цяла, а костенурките и крокодилите я накъсват. Всички влечуги дишат с бели дробове.

Отделителни органи са бъбреците. Влечугите отделят малко количество урина.

Двигателните органи са две двойки къси петопръстни крайници.

В сърцето на влечугите кръвта се смесва. **Кръвоносната система** се състои от сърце и кръвоносни съдове. Влечугите имат непостоянна телесна температура.

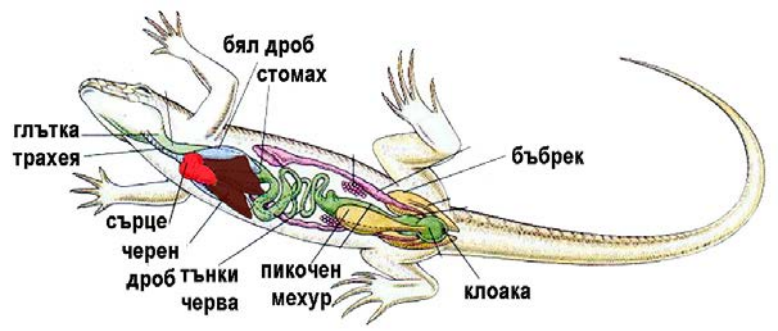

Скелетът е съставен от череп, кости на тялото и кости на крайниците (с изключение на змиите). Имат добре развити мускули. При влечугите има мъжки и женски индивиди, в които се развиват мъжки и женски размножителни органи. При тях е характерно вътрешно оплождане. Снасят яйца, богати на хранителни вещества. Добре са защитени с кожеста или черупчеста обвивка. От тях се излюпват малки, които приличат на своите родители.

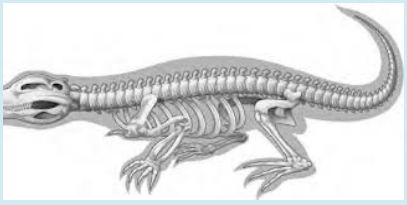

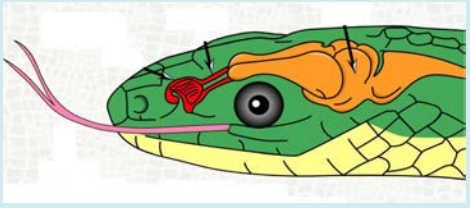

От **нервната система** най-силно развитие имат предният и малкият мозък. Влечугите имат остро зрение.

Речник на новите понятия:

Непостоянна телесна температура – температура на тялото, която зависи от околната среда.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Учениците разполагат със схеми или илюстрации на различните системи в тялото на влечугите. Оцветяват ги с различен цвят. Разглеждат изображения на представители от класа и ги отнасят към съответните разреди.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, наблюдение – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: Защо днес живеещите влечуги са по-широко разпространени по Земята от земноводните?

Примерни теми за проект: Представители на разред Костенурки в България.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/2097/Obshta-harakteristika-na-klas-Vlechugi--chast-1-:-Proizhod-i-oporno-dvigatelna-sistema/urok/19814 – клас Влечуги.

https://ucha.se/watch/2134/Mnogoobrazie-na-vlechugite/urok/19815 – многообразие на влечугите.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за наблюдение и извличане на информация от изображения. Различават по специфични белези и показват върху изображения отделни представители на клас Влечуги. Умения за групиране на организми по характерни белези. Използват думи по теми от учебната дейност.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на влечугите; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти, оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се задраска грешното:

Влечугите са *гръбначни/безгръбначни* животни. Тялото *не е сухо/е сухо*, покрито с кожа, върху която се намират люспи, костна броня или рогови плочки. *Не всички/всички* влечуги дишат с бели дробове. При тях е характерно *вътрешно/външно* оплождане.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се характеризират влечугите.

Да се попълни таблицата:

	Характерни особености при влечугите
Храносмилателна система	
Дихателна система	
Отделителна система	
Нервна система	
Полова система	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Какви места обитават влечугите?

Каква е телесната температура на влечугите?

Как са групирани влечугите?

Задача: Намерете информация за средствата за защита и нападение, които използват влечугите.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ГРЪБНАЧНИ ЖИВОТНИ. КЛАС ПТИЦИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Птиците са гръбначни животни, при които предните крайници са видоизменени в крила. Тялото им е покрито с пера. Срещат се по цялото земно кълбо. Птиците произхождат от древни влечуги. Доказателство за това са някои общи белези – суха кожа, яйцата са богати на хранителни вещества и имат защитна обвивка.

Птиците имат суха и тънка кожа. Повечето притежават тръткова жлеза в основата на опашката, която отделя секрет за смазване на перата.

Храносмилателната система на птиците е съставена от същите органи както при влечугите. Хранопроводът се разширява в гуша, където храната омеква. Стомахът има два дяла – жлезист (в него храната също омеква) и мускулест (воденичка), където храната се смила. Несмлените остатъци се изхвърлят през клоаката.

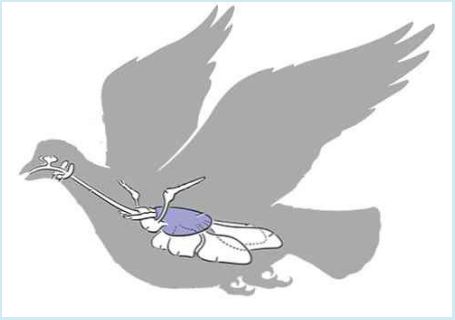

Дихателна система – птиците дишат с бели дробове, които са свързани с въздушни мехури. Те вземат участие при дишането. Дишането при птиците е двойно. Така в организма постъпва повече кислород, защото птиците се нуждаят от повече енергия при летенето. Отделителни органи са бъбреците, в които се образува урината. Тя се изхвърля през клоаката навън. При птиците липсва пикочен мехур.

Кръвоносната система е съставена от сърце и кръвоносни съдове. Кръвта в сърцето на птиците не се смесва. Поради това в тялото се пренася богата на кислород кръв. Температурата на тялото не зависи от температурата на околната среда.

Скелетът е съставен от череп, кости на тялото и кости на крайниците. Птиците се движат чрез летене, ходене и плуване. Летящите птици притежават израстък, наречен кил. За него са заловени мускулите, които задвижват крилата при летене.

При птиците има мъжки и женски индивиди. Те са с вътрешно оплождане. Яйцата са богати на жълтък. Малките са покрити с пух.

Нервната система е добре развита. От главния мозък най-сложно устройство имат предният и малкият мозък. Птиците имат добре развито зрение и слух.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Оцветяват с различни цветове изображения на вътрешни органи и системи на птици. Оцветяват белези във външното и вътрешното устройство при птиците, които са свързани с летенето. Оцветяват с различен цвят органи от храносмилателната система, които са характерни само за птиците.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и рисуване – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Защо някои птици мигрират?

2. Кои са приспособленията на птиците за олекотяване на тялото?

3. Проучете в интернет какво трябва да направите, ако намерите ранена, бедстваща птица или друго животно в това положение.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/2174/Obshta-harakteristika-na-klas-Ptitsi--chast-1-:-Proizhod-i-oporno-dvigatelna-sistema/urok/19816 – клас Птици.

https://ucha.se/watch/2206/Mnogoobrazie-na-ptitsite/urok/19817 – многообразие на птиците.

Табло за анатомия на птици.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Познават характерните белези на клас Птици. Разпознават по специфични признаци върху изображения представители на класа. Умения за разпознаване на характерни само за птици, вътрешни органи. Умения за наблюдение в природата.Умения за описание на обекти от живата природа.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на птиците; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти, оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Птиците са гръбначни животни, при които предните крайници са видоизменени в ... . Тялото им е покрито с ..... . Повечето птици притежават ..... жлеза в основата на опашката, която отделя секрет за ..... на перата. Летящите птици притежават израстък, наречен ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се характеризират птиците.

Да се попълни таблицата:

	Характерни особености при птиците
Храносмилателна система	
Дихателна система	
Отделителна система	
Нервна система	
Полова система	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Какви са характерните особености във външното и вътрешното устройство на птиците?

Какво е дишането при приците?

Температурата на тялото на птиците зависи ли от температурата на околната среда?

Задача: Намерете информация за видовете пера при птиците.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ГРЪБНАЧНИ ЖИВОТНИ. КЛАС БОЗАЙНИЦИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Бозайниците са гръбначни животни, които изхранват малките си с мляко. Те са най-сложно устроените гръбначни животни. Бозайниците са развили приспособления за живот на сушата и във водата и обитават всички географски области – от Екватора до полюсите. Тялото на бозайниците е покрито с кожа. Върху нея имат космена покривка. При някои видове - китове, делфини и моржове – тя е изчезнала вторично. Космената покривка има важна роля при поддържането на температурата в тялото. Тя прави животните незабележими.

Храносмилателната система е подобна на тази при птиците, но завършва с анус. Зъбите са четири вида – резци, кучешки, предкътници и кътници. Хищниците (кучета, котки) имат остри, здрави зъби – резци и кучешки, с които откъсват части от жертвите си. Всички бозайници, включително и морските, дишат с бели дробове. Те са разположени в гръдния кош.

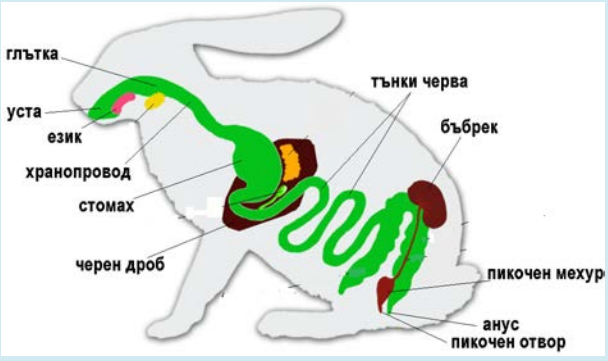

Отделителните органи са бъбреци. В тях се образува урината.

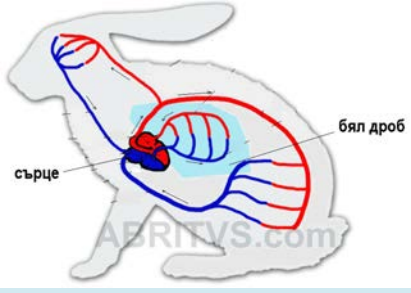

В кръвоносната система на бозайниците кръвта тече само по кръвоносни съдове. Кръвта не се смесва и по тялото се пренася богата на кислород кръв. Кръвта приема кислорода от белите дробове и там отделя въглеродния диоксид. Имат постоянна температура на тялото.

Бозайниците са четирикраки животни. Имат петопръстни крайници, с помощта на които ходят, скачат, катерят се, бягат. Кенгуруто и човекът използват само задните крайници. При бозайниците има мъжки и женски индивиди. Оплождането е вътрешно. Малките се раждат добре развити и се изхранват с мляко, отделено от млечни жлези.

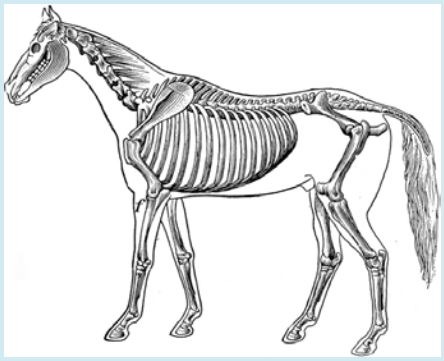

Бозайниците имат по-голям и по-сложен мозък. Имат нагънатата кора на предния мозък, която образува бразди и гънки. Силно се развива обонянието.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Учениците оцветяват с различни цветове, изображения или схеми на вътрешни органи и системи представители от клас Бозайници.

Рисуват в тетрадките си схематично храносмилателна, дихателна, кръвоносна или отделителна система. Обясняват кои са основните органи в отделните системи.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и рисуване – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Сравнете особеностите в устройството на бозайниците, птиците и влечугите. Кои са прогресивните изменения при бозайниците?

2. Кои са предимствата на вътреутробното развитие пред развитието в яйца?

3. Какви приспособления имат някои бозайници във връзка със сезонните изменения на условията за живот?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

ucha.se/watch/2306/Mnogoobrazie-na-bozaynitsite--chast-1-/urok/19820 – многообразие на бозайниците.

Табло за анатомия на бозайници.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за разпознаване по специфични белези и показване върху изображения на представители на клас Бозайници. Умения за сътрудничество в учебна ситуация. Умения за групиране на организми по общи признаци. Изграждане на принадлежност на ученика към групата. Умения за водене на разговор с помощ от учителя.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на бозайниците; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Бозайниците са гръбначни животни, които изхранват малките си с ..... .
Бозайниците са развили приспособления за живот на сушата и във водата и обитават ..... географски области на Земята. Тялото на бозайниците е покрито с ....., върху нея имат ..... покривка. Всички бозайници дишат с ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се характеризират бозайниците.

Да се попълни таблицата:

	Характерни особености при бозайниците
Храносмилателна система	
Дихателна система	
Отделителна система	
Нервна система	
Полова система	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Къде се срещат бозайниците?

Какво отличава бозайиците от другите животни?

По-развит ли е мозъкът на бозайниците от този на останалите животни?

Задача: Намерете информация за летящите бозайници.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО
Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ЗНАЧЕНИЕ НА ГЪБИТЕ ЗА ПРИРОДАТА И ЗА ЧОВЕКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Гъбите имат важно значение за природата. Част от сапрофитните гъби участват в процесите на гниене, като заедно с някои бактерии разграждат телата на мъртвите организми. Това води до повишаване на почвеното плодородие и обогатяване на почвата с минерални соли. Някои видове гъби живеят заедно с растения, като хифите им се оплитат с корените. Така гъбите помагат на растенията да приемат повече вода и минерални соли, а получават от тях готови хранителни вещества.

Има много видове гъби, които са паразити по растения, животни и човека. Паразитните гъби по растенията се развиват по стъблата, листата, зърната и плодовете. Те причиняват болести предимно на покритосеменните растения. Болестите, като ръжди, мани и главни, се причиняват предимно от видове базидиеви гъби. Техният мицел се разполага дълбоко сред растителните тъкани, като причинява петна с различен цвят.

Ръжда по пшеницата *Главня по царевицата* *Мана по лозята*

Паразитни гъби се развиват и в животните и човека. Те причиняват тежки и трудно лечими болести, които са известни като **микози**.

Млечница – заболяването се причинява от гъба, която засяга устната кухина на кърмачета, малки деца и възрастни. Често се проявява след продължителна употреба на антибиотици.

Гъбични инфекции по кожата, ноктите и косата.

Заразените нокти променят цвета си, задебеляват, постепенно се разрушават и дори опадат.

Дихателни алергии и тежки белодробни заболявания.

Причиняват се от спори на мухълови гъби и плесени.

Най-добрата защита от паразитни гъби е спазване на добра лична хигиена. Да се избягва престой в помещения с мухъл.

Речник на новите понятия:

Сапрофитни гъби – гъби, които се хранят с мъртви организми.

Микози – болести, причинени от гъби.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Различават върху изображение процеса гниене на хранителни продукти. Наблюдават върху изображение и рисуват симбиоза между кормусно растение и гъба. Обясняват значението на това съжителство. Разглеждат снимки, илюстриращи заболявания при човека, причинени от паразитни гъби. Диференцират ги в зависимост от мястото, където се развиват върху тялото.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение, рисуване и коментиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за проект: 1. Какви правила за предпазване от микози трябва да се спазват?

2. Проучете какво представляват, за какво се използват и как се събират гъбите трюфели.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://www.balkanite.net/index.php/bg/nature/fenomens/135-2020-02-27-11-45-04 – гъбите – растения или животни, полезни или вредни?!

https://ucha.se/watch/1284/Parazitni-gabi-Zabolyavaniya-na-choveka-prichineni-ot-parazitni-gabi-Higienni-normi/urok/19793 – роля на гъбите в природата и значението им за човека (проекти и дискусия).

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Има елементарна представа за значението на гъбите за природата и за човека. Умения за разпознаване върху изображение на заболявания при растенията, причинени от паразитни гъби. Разпознава върху изображения заболявания при човека, причинени от представители на царството. Познава и спазва хигиени правила за предпазване от паразитни гъби.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на гъбите; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *изобразително изкуство* - разглеждане на обекти, оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Някои гъби се срещат в корените на растенията, помагат му да приема ..... и .... соли от почвата, а от растението получава .... вещества. Сапрофитните гъби участват в разграждането на .... организми. Гъби, които причиняват болести, се наричат..... гъби.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира видовото многообразие на гъбите.

Да се коментират и дискутират паразитните гъби.

Да се попълни таблицата:

	При растенията	**При хората**
Гъбични заболявания		

Да се коментират и дискутират начините за предпазване от гъбични заболявания.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кои гъби помагат за почвеното плодородие?

Как се наричат гъбите, които причиняват заболявания?

Кои заболявания се причиняват от гъби?

Как да се предпазваме от микози?

Задача: Потърсете информация за лечението от гъбични заболявания.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Биология и здравно образование, VII клас

Тема на урока:

ПРЕДПАЗВАНЕ ОТ БЕЗГРЪБНАЧНИ ЖИВОТНИ – ПАРАЗИТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Много често заразяването с безгръбначни животни става, когато не се спазва добра лична и обществена хигиена. При консумиране на храна и вода, в които са попаднали яйца или ларви на паразити. Абсолютно необходимо е спазването на хигиенни норми. По-важните от тях са:

– миене на ръцете преди всяко хранене и след посещение на тоалетната;

– да се консумират винаги добре измити плодове и зеленчуци;

– месото, което приемате, винаги да бъде добре сварено или изпечено;

– да се избягват контактите със заразени хора;

– винаги след посещение на басейн или други обществени места добре да се измива цялото тяло.

Битовата и обществена хигиена включва пръскане с химични препарати против комари, кърлежи и хлебарки.

Унищожаване на мухи, мишки и плъхове.

Редовно обезпаразитяване и ваксиниране на домашните кучета и котки. Да се избягва пряк контакт с бездомни кучета.

Правилно съхраняване на хранителни продукти. Спазването на определени правила на поведение спира разпространяването на паразитните животни и предпазва от много болести. В домовете си винаги да поддържаме чисто.

При заразяване с въшки незабавно да се извърши обезпаразитяване. Да се прегледат всички от семейството.

Да се изперат всички дрехи и спалното бельо.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: На учениците се предоставят снимки или схеми на различни безгръбначни животни паразити. Групират ги на ектопаразити и ендопаразити. Като използват нагледни материали от учебника или други източници, описват правилата на поведение за профилактика на заболяванията. Посочват върху изображения начините на заразяване с ендопаразити.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и обсъждане – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за проект: Учениците от класа се разделят на две групи. Едната група проучва информация и изготвя презентация за различни видове ектопаразити по човека, начини на заразяване, признаци на заболяването и профилактика. Втората група изготвя презентация за ендопаразити.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://tiande1.eu/2017/06/09/parazitite-nekaneni-gosti-v-choveshkia/ – паразитите, неканени гости в човешкият организъм.

Ттабло за болести при човека, причинени от ектопаразити.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Познават и спазват хигиенни норми на поведение за предпазване от безгръбначни животни – паразити. Разпознават по характерни белези и посочват върху изображения ектопаразити и ендопаразити. Разбират голямата опасност от заразяване с опасни болести при попадане на паразити в тялото или върху него.

Знае за опасността от увреждания, предизвикани от отрови, предназначени за унищожаване на паразити.

Междупредметна връзка: *български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно- следстени връзки; *география и икономика* – оценяване значението на паразитите; *информационни технологии* – зареждане на интернет страници, изработване на презентация; *изобразително изкуство* – разглеждане на обекти, оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се задраска грешното:

Спазването на определени правила на поведение *спира/не спира* разпространяването на паразитните животни и предпазва от много болести.

При контакти със заразени хора *е възможно/не е възможно* да се заразим.

Редовното обезпаразитяване и ваксиниране на домашните кучета и котки *е важно/не е важно*.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират правилата за предпазване от заразяване с паразити.

Паразити

Начин за предпазване от заразяване

Паразити	**Начин за предпазване от заразяване**

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кои безгръбначни животни са паразити?

Какви болести могат да се причинят от паразити?

Могат ли да застрашат живота на човек някои паразити?

Какви правила е важно да спазва, за да не се зарази човек?

Задача: Да се намери информация за препаратите, с които се унищожават комарите.

Изготвили: Албена Момчева – учител по БЗО

Денка Тотева – ресурсен учител

Химия и опазване на околната среда
VII клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Химията – наука за веществата и техните превръщания 1146

В химичната лаборатория 1149

Химични знаци 1152

Химични формули 1156

Валентност 1159

Наименование на веществата 1162

Химични уравнения 1165

Натрий 1168

Натриева основа 1172

Алкална група. Прости вещества на алкалните елементи 1178

Химични съединения на алкалните елементи 1182

Значение на алкалните елементи 1185

Хлор 1189

Хлороводород 1192

Солна киселина 1195

Група на халогенните елементи 1199

Значение на халогенните елементи 1202

Периодичен закон и Периодична система 1206

Видове прости вещества 1209

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

ХИМИЯТА – НАУКА ЗА ВЕЩЕСТВАТА И ТЕХНИТЕ ПРЕВРЪЩАНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Древната химия се заражда хилядолетия назад, когато първобитните хора откриват огъня. Чрез него те извършват първите химични превръщания – сваряват храната си, от изпечената в огъня глина изработват домашни съдове, получават растителни сокове.

Древните майстори извличат от растения и животни различни багрила, които са изключително красиви и трайни. С голямо умение са се приготвяли различни балсами, с които лекували болести и балсамирали телата на починали фараони.

Така първите химични знания възникват още в древността от насъщните нужди на човека.

Предполага се, че химията се заражда в Египет и получава названието си от неговото древно наименование **Хаам.** Науката **химия** е толкова стара, колкото е древна човешката култура.

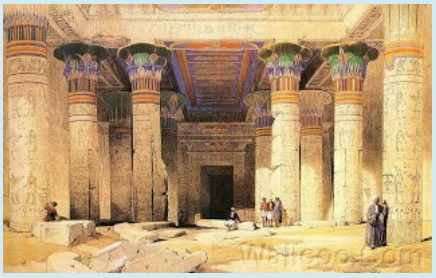

Жаждата на владетелите за бързо забогатяване насочва алхимиците да търсят „чудотворния философски камък“. Според алхимиците той може да превръща обикновените метали в злато, да дарява с вечна младост и да лекува всички болести. Алхимиците не са открили „чудотворния философски камък“, но благодарение на тях са открити много нови вещества и техните превръщания.

Много по-късно химиците насочват своите усилия към развитието на медицината, изработването на керамични съдове, получаването на метали и различни багрила.

Днес наричаме химията „наука на чудесата“. Тя помага на човека да използва природните богатства. Благодарение на нея хората превръщат рудата в метал, пясъка в стъкло, а нефта и природния газ в горива, пластмаса, каучук, лекарства.

Речник на новите понятия:

Химия – наука, която се занимава с изучаване на веществата и промените, които се извършват с тях.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по групов проект: Съвместно с останалите ученици от класа проучват в интернет или в други източници информация за това, как химията допринася за напредъка на човечеството. Какви са нейните постижения? Изготвят презентация, табло или постер, което представят пред своите съученици.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., търсене и проучване на информация – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за проект: 1. Как химията допринася за подобряване живота на хората
2. Известни учени, които са свързани с химията

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.greelane.com/bg/%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B0-%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D0%B8-%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0/%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B0/things-you-need-to-know-about-chemistry-604151/
– 10 неща, които трябва да знаете за химията

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за работа в екип. Умения за проучване и анализиране на литературни източници. Умения за подбор на необходимата за темата на презентацията информация. Умения за представяне на информацията пред класа. Умения за наблюдение на илюстрации в учебника или други източници и извличане на информация от тях. Използват думи по теми от учебната дейност. Разбират значението на науката химия за подобряване живота на хората.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване и групиране, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на постери и табла; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници, изработване на презентация; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урокът.
Да се довършат изреченията:
Древната химия се заражда, когато първобитните хора откриват ..... .
За родина на химията се счита ..... .
Според алхимиците „философският камък" може да превръща обикновените метали в ....
..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментира и дискутира зараждането на науката химия.
Да се коментира и дискутира влиянието на химичните знания върху живота на хората.

Самостоятелна и домашна работа:
Отговорете на въпросите:
Откъде се предполага, че идва името на науката химия?
Защо наричаме химията природна наука?
Задача: Да се потърси още информация за „философския камък".

Изготвили:
Албена Момчева – учител по ХООС
Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

В ХИМИЧНАТА ЛАБОРАТОРИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Изучаването на науката химия не е възможно без извършване на многобройни химични опити. Веществата, които се използват в практиката, се наричат **химикали**. Когато се използват при учебни опити в химичната лаборатория, се наричат **реактиви**.

Веществата с вредно действие се разделят в няколко групи. За всяка група се използват различни означения (знаци). Те задължително се поставят върху опаковките, в които се съхраняват опасните вещества.

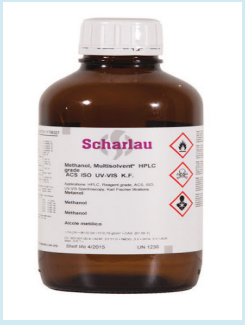

Международните предупредителни знаци.

В химичната лаборатория се използват лабораторни съдове и пособия:

Мерителни цилиндри

Колби

Епруветки

Фуния

Спиртна лампа

В химичната лаборатория се спазват **правила за безопасност на работа като:**

Започвайте работа само след указанията на учителя.

Вземайте веществата в указаните от учителя количества.

Събирайте отпадъците от веществата в съд за отпадъци.

Измивайте добре с вода и с неутрализиращо вещество реактива, попаднал върху кожата или на дрехата.

Речник на новите понятия:

Международни предупредителни знаци – означения, поставяни върху реактивни стъкла или кутии, с които се предупреждава, че в тях се съдържат опасни за здравето и околната среда вещества.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: На учениците се предоставят етикети от различни почистващи препарати в домакинството или селското стопанство, с изобразени на тях международни предупредителни знаци. С помощта на учебника определят значението на всяко означение. Измерват различни обеми вода с мерителен цилиндър. Прилагат правилата за правилно хващане на епруветка. Работят с различни лабораторни съдове.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 10 мин., наблюдение, коментари, извършване на опити – 35 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Как бихте измерили една капка вода?

2. Защо не бива да се опитват веществата на вкус?

3. Защо остатъците от реактиви не бива да се връщат обратно в реактивните стъкла?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/10201/rabota-v-himichnata-laboratoria-pravila/urok/6391

– в химичната лаборатория

https://ucha.se/watch/7612/pravila-za-rabota-v-himichnata-laboratoria/urok/25982

– правила за работа в химичната лаборатория

https://video.bnt.bg/bg/a/himicheska-laboratoriya-za-uchenitsi

– химическа лаборатория за ученици
https://interactivebg.com/software/softuerni-prilojeniq-za-zspace/zspace-software-stem-obuchenie/vived-chemistry/ – виртуална лаборатория по химия за zSpace

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Получават представа за значението на международните предупредителни знаци за опасни вещества. Умения за опазване на собственото здраве и здравето на близките хора. Умения за работа в екип. Умения за измерване обем на течности с мерителни съдове. Умения за работа с различни лабораторни съдове. Умения за ориентация в различни практически ситуации. Обясняват влиянието на вредните и опасни вещества върху природата. Спазват правила за нейното опазване.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, измерване, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – опитни постановки; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:
- Да се прочете урокът.
- Да се попълни текстът:

Веществата, които се използват в практиката, се наричат ..... .
Веществата, които се използват в химичната лаборатория, се наричат ..... .
Веществата с вредно действие се означават с .....
.....
В химичната лаборатория се използват лабораторни съдове и посо-
бия:..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират веществата, лабораторните съдове и пособията, които се използват в химичната лабратория.
Да се коментират и дискутират правилата за работа в химична лаборатория.
Да се намерят изображения на знаците, които имат действията – дразнещо; токсично; разяждащо; избухливо; пожароопасно

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Какви вещества се използват в химичната лаборатория за химичните опити?

Какви са правилата за безопасна работа в химичната лаборатория?

Какви лабораторни съдове и пособия знаете?

Защо е важно да разпознаваме международните предупредителни знаци?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ХООС

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

ХИМИЧНИ ЗНАЦИ

Основно съдържание на урока за ученика:

След откриването на голям брой нови вещества в древността е възникнала необходимостта те да бъдат означавани съкратено със специални знаци. Тогава те били записвани със сложни йероглифи. Използването на символи за записване на информация датира от дълбока древност. Така както използваме буквите за записване на думи и изречения, в химията се използват химични символи за записване на химичните елементи и техните съединения. Така е била създадена химичната азбука, която да улесни записването на ве

ществата и промените, които настъпват с тях.

Химичните знаци на елементите позволяват
по-бързо и по-кратко да се записват простите вещества и техните съединения.

ХИМИЧНИ ЗНАЦИ

Наименование на елемента	Химичен знак
Азот	N
Водород	H
Въглерод	C
Желязо	Fe
Калий	K
Калций	Ca
Кислород	O
Мед	Cu
Натрий	Na
Сяра	S
Хлор	Cl

Знаците на химичните елементи показват:

– кой е химичният елемент

– един атом от него

Например знакът **H** показва елемента водород и един атом от него. Когато искаме да означим няколко атома от даден елемент, пред химичния му знак се поставя съответното число, което се нарича **коефициент.**

Например означението **2H** показва два атома от елемента водород.

Химичният знак **N** показва елемента азот и един атом от него. Когато означим **2N,** показваме, че сме написали два атома от елемента азот.

Знаците на химичните елементи се четат по следния начин:

H – един атом от елемента водород или един водороден атом

5 Cl – пет атома от елемента хлор или пет хлорни атома

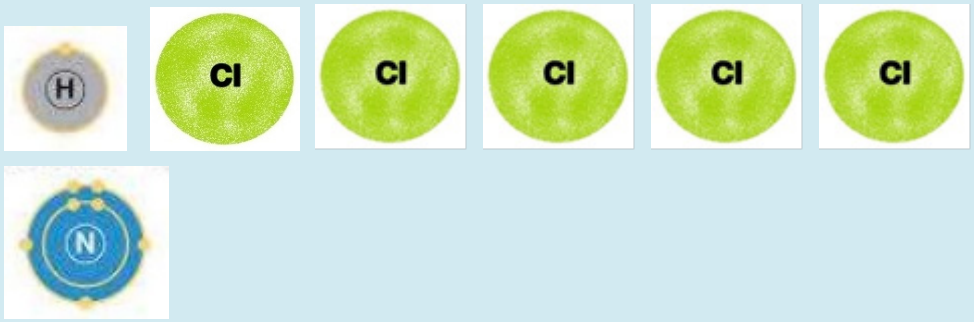

2 N – два атома от елемента азот или два азотни атома

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Като използват учебника, означават един атом водород, един атом кислород, един атом хлор, два въглеродни атома, шест калиеви атома, три атома от елемента водород. Прочитат следните означения: 2H, 3H, 2O, 3Cl, 2Cl, Na, Ag, 5C. На учениците се предоставят етикети от минерална вода с изписани на тях знаци на химични елементи. С помощта на учебника разчитат означенията.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., упражнение – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Кое налага въвеждането на химичната азбука?

2. Кои от следните наименования са на химични елементи – сол, вода, олово, бронз, азот, въздух, въглерод, метан, силиций?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/658/Himichni-znatsi/urok/6395 – химични знаци

https://ucha.se/watch/5416/vsichko-za-himichnata-simvolika-obobshtenie-i-zadachi/urok/18313 – химична символика (обобщение, контрол и оценка)

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Стимулиране на говорна активност. Сътрудничество в учебна ситуация. Умения за водене на разговор с помощ от учителя. Използване на думи по теми от учебната дейност. Разбират значението на химичните знаци. Разбират информацията, записана върху етикетите на бутилките с минерална вода.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство*- разглеждане на илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се свържат химичните означения с наименованието си:

3O	два серни атома
2H	три кислородни атома
2S	два водородни атома

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира записването и четенето на химичните знаци.

Да се коментира информацията, която дават химичните означения.

Да се попълни таблицата:

Наименование	**Химичен знак**
	2Fe
Три атома кислород	
	2Ca
Четири атома водород	
Два атома хлор	
	3K

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Какво показват химичните знаци?

Къде се поставя коефициентът?

По-лесно ли е да се записват веществата с химичните знаци?

Задача: Запишете химичните знаци на: желязо, натрий, хлор, азот, сяра, водород.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ХООС

Денка Тотева- ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

ХИМИЧНИ ФОРМУЛИ

Основно съдържание на урока за ученика:

След въвеждането на химичните знаци на елементите става възможно да се означават съкратено и образуваните от тях вещества.

В химията се използват три вида формули: емпирични, молекулни и структурни формули. **Емпиричните формули** показват от атоми на кои химични елементи са съставени веществата и по колко атома от всеки елемент влиза в състава на веществото.

Например веществото водороден хлорид H_2 се записва с емпирична формула: HCl

Тя показва:

– кое е веществото водороден хлорид;

– една молекула от веществото;

– от кои химични елементи е съставено веществото – водород и хлор;

– по колко атома от всеки елемент влизат в състава на веществото – 1 атом водород и един атом хлор.

С **молекулни формули** се означават веществата с молекулен строеж.

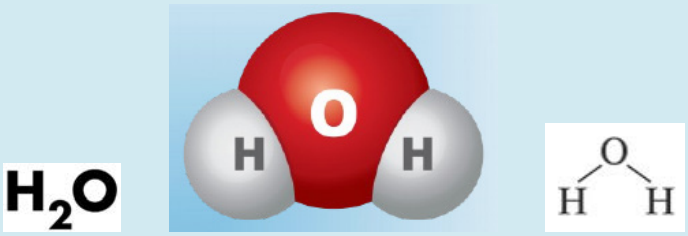

Структурна формула на водата

Формулата на водата показва, че в молекулата ѝ два водородни атома са свързани с един кислороден атом. Цифрата **2,** която стои вдясно долу след знака на водорода, се нарича **индекс** и показва броя на водородните атоми, които се свързват с един атом кислород.

Да напишем молекулната формула на простото вещество водород. То се състои само от атоми на химичния елемент водород H_2. Всяка молекула на водорода съдържа два свързани помежду си водородни атома. Най-напред се записва химичният знак на елемента водород – **H.** След това зад химичния знак се поставя числото **2** – долен индекс. Той показва броя на атомите в една молекула водород.

Речник на новите понятия:

Химични формули – най-кратките означения на простите вещества и на химичните съединения

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Напишете в тетрадките си молекулната формула на простото вещество кислород, чиято молекула се състои от два свързани помежду си кислородни атома. Учениците изрязват от картон или цветна хартия модели на атоми на водород, кислород, хлор, сяра. От тях образуват модели на молекули, които залепят в тетрадките си. Демонстрират пред всички ученици своите работи.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., упражнение, изработване на модели – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Учениците от класа се разделят на две групи. Едната група записва на дъската вещества с емпирични формули, другата група – вещества с молекулни формули. Победител е тази група, която е успяла да напише повече химични формули.

Примерни теми за дискусии: Учениците обсъждат следното твърдение – съставът на во

дата, получена при взаимодействие на водород и кислород, се различава от този на водата, получена при взаимодействието на солна киселина и натриева основа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/5214/himichni-formuli/urok/6396 – химични формули.

https://ucha.se/watch/801/Izravnyavane-na-himichni-uravneniya/urok/6402 – химични уравнения.

https://www.youtube.com/watch?v=r3OfIeE9QEQ – съставяне на химични формули

https://ucha.se/watch/787/Himichni-oznacheniya-Uprazhneniya---chast-2/urok/18309 – химични знаци и химични формули (упражнение).

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за наблюдение и изработване на модели по образец. Умения за представяне пред публика. Изграждат представа за значението на химичните формули като начин за записване на веществата. Умения за ориентиране в различни практически ситуации, свързани с наученото. Използват научни названия.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество*- изработване на постери, използване на различни материали; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Формула, която показва вида на атомите на химичните елементи, от които е съставено веществото, и по колко атома от всеки елемент влиза в състава на веществото, се нарича ..... .

С молекулни формули се означават веществата с ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира съставянето и четенето на химичните формули.

Да се попълни таблицата:

Формули	**Наименование**	**Структурна формула**
CO_2		
SO_3		
NaCI		

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

ВАЛЕНТНОСТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Учените са установили, че атомите притежават способността да се свързват помежду си. Също така, атомите на даден елемент винаги се съединяват само с определен брой атоми на други елементи.

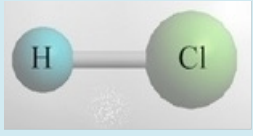

Хлороводород

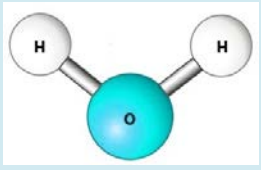

Вода

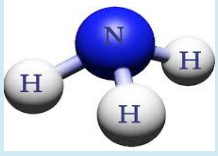

Амоняк

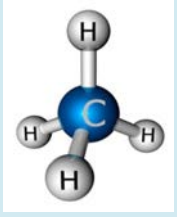

Метан

Ако разгледаме съединения на водорода с различни химични елементи – хлороводород, вода, амоняк и метан, ще установим, че в молекулата на хлороводорода един атом хлор се съединява с един атом водород. В молекулата на водата един атом кислород се свързва с два атома водород. В молекулата на амоняка един атом азот се свързва с три атома водород. В молекулата на метана един въглероден атом се съединява с четири водородни атома. От примерите става ясно, че елементите хлор **Cl**, кислород **O**, азот **N** и

въглерод **C** се свързват с точно определен брой водородни атоми.

Свойството на атомите на един химичен елемент да се съединяват с точно определен брой атоми от друг химичен елемент се нарича **валентност**.

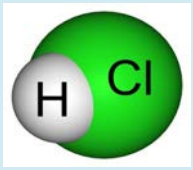

В молекулата на хлороводорода (HCI) химичният елемент **хлор** е от **първа валентност.**

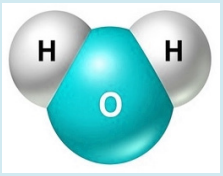

В молекулата на водата (H_2O) химичният елемент **кислород** е от **втора валентност**.

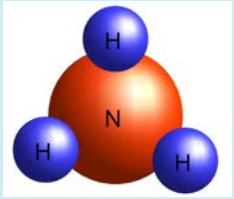

В молекулата на амоняка(NH_3) химичният елемент **азот** е от **трета валентност**.

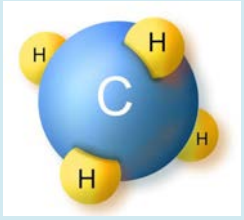

В молекулата на метана (CH_4) химичният елемент **въглерод** е от **четвърта валентност**.

Атомите на водорода в различните вещества са свързани само с по един атом от другите елементи, затова водородният атом е с **първа валентност.**

Валентността се означава в горната дясна страна на химичния знак –

H^1CI^1 ; $H^1_2O^2$; $N^3O^2_3$; $C^4H^1_4$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по групов проект: От пластилин или хартия за апликация учениците изработват модели на атоми на водород, хлор, кислород, азот, въглерод и др., с различни цветове. С помощта на клечки за зъби или кибритени клечки свързват атомите в съответни химични съединения. Във всяко съединение определят броя на свързаните водородни атоми. Рисуват атоми на химични елементи с различен цвят, след което изобразяват образувани от тях химични съединения. Демонстрират пред съучениците си изработените модели. Дискутират броя на свързаните атоми.

Времево разпределение:
1 учебен час. Усвояване на новите знания – 10 мин., рисуване, моделиране, апликация – 35 мин.

Групова дейност в класната стая:
Примерни теми за дискусии: 1. Ако един атом от даден химичен елемент се съединява с един атом от друг елемент, двата елемента са от една и съща валентност. Посочете конкретни примери.
2. Какъв ще бъде качественият и количественият състав на молекулата на водата, която с помощта на сонда е донесена от планетата Марс?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://ucha.se/watch/718/Valentnost-i-strukturni-formuli/urok/6397 – валентност
https://www.youtube.com/watch?v=pXB7VAwIXc8 – валентност на химичните елементи

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците получават елементарна представа за състава на веществата. Умения за създаване на модели по наблюдавани изображения в учебник или други източници. Умения за презентиране пред съучениците. Умения за описание на наблюдаваните частици.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – работа с различни материали; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урокът.
Да се попълни текстът:
Свойството на атомите на един химичен елемент да се съединяват с точно определен брой атоми от друг химичен елемент се нарича ..... .
Водородът е винаги ..... валентност.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментира и дискутира свойството валентност.
Да се определи валентността на елементите:

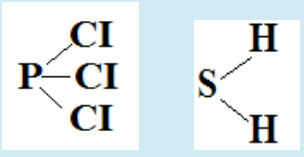

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Каква е валентността на водорода?

Къде се пише валентността на химичните елементи?

Задача: Да се намери в справочник валентността на химичните елементи: Na, K, Fe.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ХООС

Денка Тотева- ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

НАИМЕНОВАНИЕ НА ВЕЩЕСТВАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Наименованието на едно химично съединение ни показва от кои точно елементи е съставено и по колко атоми участват в неговата молекула.

Простото вещество водород $\mathbf{H_2}$ е изградено от атоми на химичния елемент водород **H**.

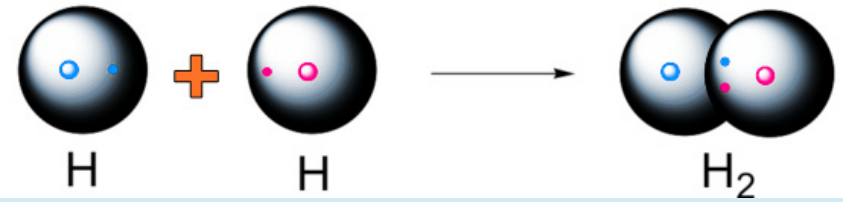

Простото вещество желязо **Fe** е изградено от атоми на химичния елемент желязо **Fe**.

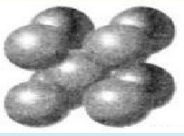

Наименованията на химичните съединения, които се състоят от два елемента, имат две съставки.

NaCl – натриев хлор**ид** KBr – калиев бром**ид**

CaO – калциев окс**ид** FeS – железен сулф**ид**

В името на съединението **натриев хлорид NaCl** първата съставка е прилагателно име, образувано от българското название на първия елемент във формулата (натриев). Втората съставка е съществително и произлиза от латинското наименование на втория елемент във формулата, и носи окончанието – **ид** (хлор**ид**).

В практиката натриевият хлорид е известен като готварска сол.

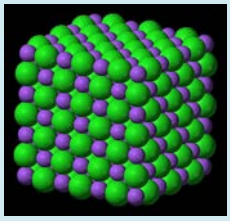

Натриев хлорид

Готварска сол

Калциевият оксид CaO е съединение на калций и кислород. Първата съставка е прилагателно име, образувано от българското название на първия елемент – калциев. Втората съставка произлиза от латинското наименование на втория елемент, във формулата – оксид и завършва с окончание – ид.

В практиката калциевият оксид е известен като негасена вар.

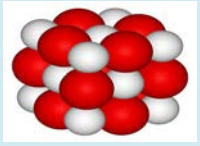

Калциев оксид

Негасена вар

Индексът във формулите показва броя на еднаквите атоми в съединението. В наименованието на химичното съединение се представя като представка, която произлиза от гръцките числителни имена: 1-моно; 2- ди; 3- три; 4- тетра и т.н. Например:

CO_2 – въглероден **ди**оксид; AI_2O_3 – **ди**алуминиев **три**оксид

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Определят от какви елементи са съставени следните съединения – серен триоксид, магнезиев дихлорид, азотен диоксид , калциев дихлорид, железен бромид. Записват наименованията на простите вещества на химичните елементи по дадените модели.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., упражнение – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

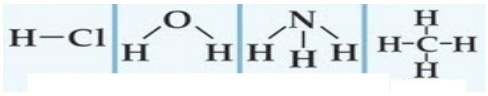

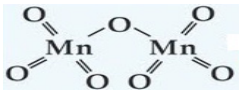

По дадените модели запишете формулите на веществата и техните наименования.

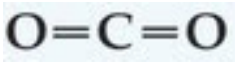

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/781/Naimenovaniya-na-veshtestvata/urok/6401 – наименования на веществата

https://ucha.se/watch/782/Naimenovaniya-na-veshtestvata-Uprazhnenie/urok/18310 - наименования на веществата (упражнение)

https://mx.ucha.se/watch/781/Naimenovaniya-na-veshtestvata – наименования на веществата

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разбират значението на веществата в бита и в практиката на човека. Разбират основни понятия от заобикалящата среда. Умения за общуване с учители и съученици. Умения за сътрудничество в учебна ситуация. Учениците се ориентират в различни практически ситуации, свързани с наученото; използват научни названия.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се задраска грешното:

Наименованието на простите вещества обикновено съвпада с наименованието на съответния *химичен елемент / индекс.* При сложните вещества наименованията се състоят от *две части / една част.* Индексът във формулите се отразява като *представка / наставка.*

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира образуването на наименованията на веществата.

Да се попълни таблицата:

Наименование	**Химични формули**
Магнезиев дихлорид	
Динатриев оксид	

Самостоятелна и домашна работа:

Задача1. Да се запишат имената на съединенията, с които са известни в практиката:

NaCI …….....

H_2O ……

NH_3 .....

Задача 2. Да се запишат химичните формули на:

Диазотен пентаоксид .....

Калиев хлорид .....

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ХООС

Денка Тотева- ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

ХИМИЧНИ УРАВНЕНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

При химичните реакции атомите на един химичен елемент не могат да се превръщат в атоми на друг химичен елемент, т.е. атомите на елементите се запазват. При химичните реакции градивните частици на веществата се прегрупират.

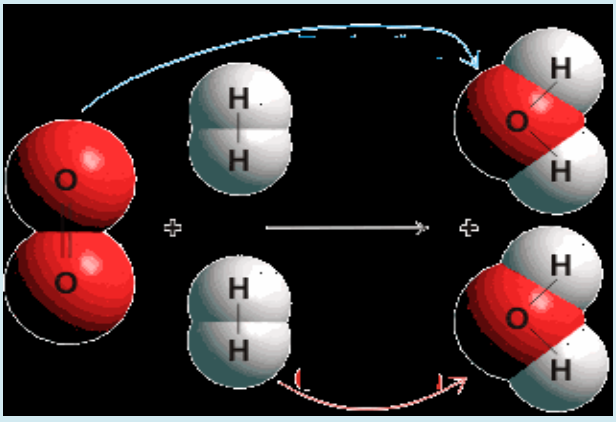

С въведените химични знаци и химични формули става възможно различните химични реакции да се изразяват с химични уравнения.

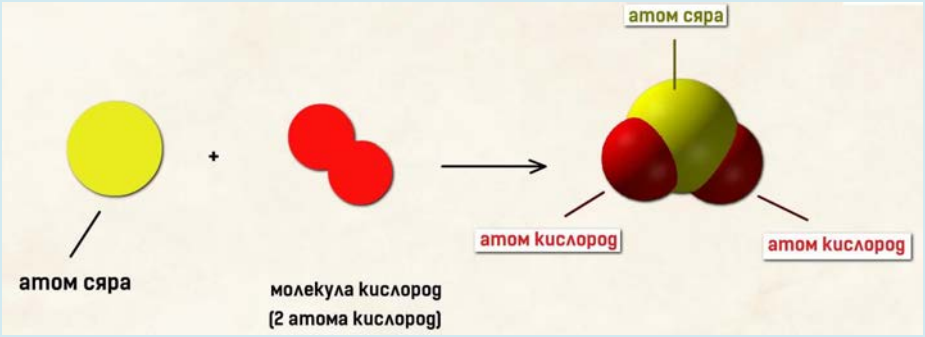

Например при горенето на сярата тя взаимодейства с кислорода от въздуха и се получава серен диоксид.

Тази реакция се означава с химичното уравнение:

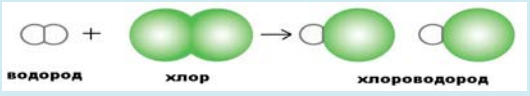

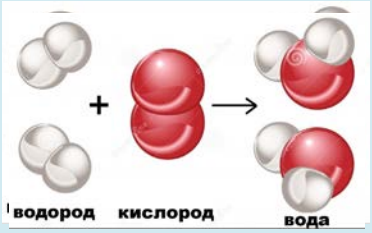

То се чете по следния начин: Един атом сяра взаимодейства с една молекула кислород и се получава една молекула серен диоксид.

Сярата и кислородът са **изходни вещества** (**реагиращи вещества**), а сернияят диоксид е **продукт на реакцията**. В химичното уравнение знакът „+“ означава „взаимодействат(реагират)“, а „ “ – „се получава (се образува)“. Стрелката свързва двете части на уравнението.

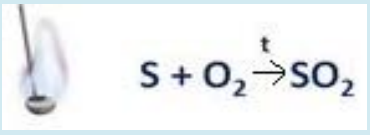

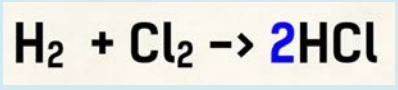

При взаимодействие на една молекула водород с една молекула хлор се получават две молекули хлороводород.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: От пластилин с различен цвят или цветна хартия създават модели на атоми на химичните елементи сяра. кислород. водород и хлор. От моделите на кислорода, водорода и хлора моделират съответните молекули. От изходните вещества сяра и кислород и съответно – водород и хлор, получават продуктите на реакциите – серен диоксид и хлороводород. Демонстрират пред съучениците си изработените модели. Обсъждат получените промени.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 10 мин., рисуване, моделиране, апликация – 35 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: При изразяване на реакциите с химични уравнения кои прости вещества се означават с молекулни формули? Посочете подходящи примери и ги изразете с химични уравнения.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/801/Izravnyavane-na-himichni-uravneniya/urok/6402 – химични уравнения

https://ucha.se/watch/806/Izravnyavane-na-himichni-uravneniya-Uprazhnenie/urok/6403 – химични уравнения (упражнение)

https://ucha.se/watch/800/Himichni-uravneniya/urok/6402 – химични уравнения

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за наблюдение и извличане на информация от схема или изображение. Умения за водене на разговор с помощ от учителя. Изобразяват наученото чрез рисуване и моделиране. Умения за представяне пред публика. Разбират значението на химичните уравнения като начин за записване на химичните реакции.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – работа с различни материали; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се прочете урокът.
- Да се довършат изреченията:

При химичните реакции градивните частици на веществата се ..... .

Химични реакции се изразяват с ..... .

Изходните вещества се наричат още ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират изходните вещества и продуктите на рекцията в химичното уравнение.

Да се довършат химичните уравнения:

$S + O_2 \rightarrow$

$H_2 + CI_2 \rightarrow$

Да се коментира и дискутира начинът, по който се четат химичните уравнения.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Атомите на елементите променят ли се при химични реакции?

От коя страна на стрелката в едно химично уравнение стоят веществата, които са продукти на реакцията?

Задача: Да се довърши химичното уравнение: $C + O_2 \rightarrow$

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ХООС

Денка Тотева- ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

НАТРИЙ

Основно съдържание на урока за ученика:

натрий

мед

От шести клас знаем, че елементите се делят на елементи с метален характер и елементи с неметален характер. Елементи с метален характер са: натрий, калий, желязо, мед, калций и други.

калий

желязо

Всички метали са твърди вещества, със силен метален блясък. Провеждат топлина и електричен ток. Имат магнитни свойства. Повечето метали са сребристобели, но има и изключения. Медта има червеникаво-оранжев цвят, златото е жълто.

Простите вещества на елементите с метален характер са метали.

калций

Металът натрий е изграден от атоми на елемента натрий. Има кристален строеж. Отбелязва се със знака на елемента натрий Na. Простото вещество на елемента натрий е в твърдо състояние. Сребристобял на цвят, мек, пластичен – лесно се реже с нож. Оставен на въздуха, бързо потъмнява. Провежда топлина и електричен ток.

Химичните свойства на натрия се установяват чрез взаимодействията му с различни вещества. При тези взаимодействия елементът натрий се съединява с другите елементи.

Натрият взаимодейства с много вещества и затова може да се съхранява, само като се постави в петрол.

Натрият и съединенията му при горене оцветяват пламъка в жълт цвят.

С водата натрият взаимодейства много активно. Получава се ново вещество – натриев хидроксид. Отделящата се при реакцията топлина превръща парченцето натрий в блестяща метална капка. Тя започва да „тича“ по повърхността на водата, тласкана от излитащия водород.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Учениците разглеждат, под наблюдението на учител, прясно отрязано парченце натрий. Определят агрегатното състояние, цвят, блясък.

Дидактическа игра: На учениците се раздават снимки на метали с различен цвят. Задачата е да разпределят снимките в две групи. В едната да поставят металите със сиво-бял цвят, а в другата – с други цветове (злато, мед, цезий). Посочват предмети в кабинета или в дома, направени от метал или съдържащи метал.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение, дидактическа игра – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1.Обяснете приложението на следните натриеви съединения в бита и в практиката – сода каустик, готварска сол, сода за хляб, калцирана сода.

2. Може ли да се използва вода при гасене на пожари, причинени от натрий?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=SKF_0xv3Uws – сяра и натрий

https://ucha.se/watch/847/Natriy – натрий. Физични свойства

https://ucha.se/watch/849/Natriy-i-negovite-saedineniya-Zadachi---chast-3 – натрий и съединенията му.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за групиране на предмети по общи признаци. Разпознава по характерни признаци веществата с метален характер. Разбира значението на металите за бита и практиката на човека. Умения за описание на химични елементи. Изграждане на принадлежност на ученика към групата.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – работа с различни материали; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Химичните елементите се делят на елементи с ..... характер и елементи с .... характер. Металът натрий е има ..... строеж.

При горене натрият оцветява пламъка в ..... цвят.

При взаимодействие на натрия с вода се получава – ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират строежът, физичните и химичните свойства на натрия.

Да се коментират и дискутират правилата за безопасна работа.

Да се попълни таблицата:

Натрий (Na)	
агрегатно състояние	
цвят	
блясък	
плътност	
електропроводимост	
топлопроводимост	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Как се съхранява чистият натрий?

Какъв е строежът на натрия?

Какви са физичните свойства на натрия?

Може ли натрият да се среща в природата в чисто състояние?

Задача: Да се намери информация за съединенията на натрия.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ХООС

Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

НАТРИЕВА ОСНОВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Натриевата основа е безцветно кристално вещество. Може да бъде под формата на бели гранули или люспи. Химичната формула на натриевата основа е NaOH.

***Внимание*: Натриевата основа не се пипа с ръце, защото причинява тежки изгаряния!** Работи се с лъжичка и пинцети.

Натриевата основа се разтваря много добре във вода. Ако пипнем дъното на чашата, ще установим, че тя се е затоплила. При реакцията се отделя голямо количество топлина. Оставена на въздуха, тя поглъща влага и с течение на времето се превръща в каша. **Натриевата основа е хигроскопично вещество**.

Натриевата основа разяжда кожата, затова се нарича сода каустик.

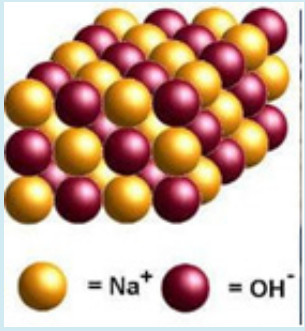

Натриевата основа е изградена от положителни натриеви йони Na^+ и отрицателни хидроксидни йони OH^-.

Опитването на вкуса на натриевата основа е абсолютно забранено!

За целта се използват вещества, наречени индикатори. Лакмусът е индикатор.

Ако към разтвор на натриева основа прибавим няколко капки разтвор на **лакмус**, разтворът се оцветява в **син цвят**. Това показва, че натриевата основа има **основен химичен**

характер. Натриевата основа взаимодейства със солна киселина. Продукти на реакцията са натриев хлорид и вода. Доказателство за това, че е протекла химичната реакция, е промяната на цвета на разтвора, от син във виолетов.
Взаимодействие между основа и киселина, при което се получават сол и вода, се нарича **неутрализация.**

Натриевата основа е вещество с много широко приложение. Използва се за производство на хартия, сапуни и бои. В домакинството служи за отпушване на канали.

Речник на новите понятия:
Хигроскопични вещества – вещества, които поглъщат влагата от въздуха
Индикатори – вещества, които си променят цвета в зависимост от средата, кисела или основна

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа в малка група: С помощта на пластилин или хартия за апликация създават кристална структура на натриева основа по приложения модел. Представят изработените модели пред съучениците си.

Времево разпределение:
1 учебен час. Усвояване на новите знания – 10 мин., моделиране, апликация – 35 мин.

Групова дейност в класната стая:
Примерни теми за дискусии: Обяснете защо след почистване на кожа, замърсена с натриева основа, тя трябва да се обработи с оцет. Какъв е вкусът на оцета и какъв процес предполагате, че протича с основата?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://ucha.se/watch/812/Natrieva-osnova/urok/6405 – натриева основа
https://ucha.se/watch/848/Natriy-i-negovite-saedineniya-Zadachi---chast-2/urok/6406
– натрий и натриева основа (упражнение)

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Придобиват познания за действието на веществата. Защо в домакинството използваме препарати, съдържащи натриева основа. Умения за предпазване от изгаряне при работа с почистващи препарати. Умения за разпознаване на международните предупредителни знаци.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – работа с различни материали; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се задраска грешното:

Натриевата основа е *безцветно/ цветно* кристално вещество. Химичната формула на натриевата основа е H_2O/ *NaOH.* Натриевата основа *се пипа/ не се пипа* с ръце.

Разтваря се/ не се разтваря много добре във вода. Натриевата основа се нарича още и *сода каустик/ карбонат*. Индикаторите *променят/ не променят* цвета си в зависимост от средата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

- Да се коментират и дискутират физичните и химичните свойства на натриевата основа.
- Да се коментират и дискутират правилата за безопасна работа.
- Да се коментира и дискутира йонният строеж на натриевата основа: $\mathbf{Na^+\ OH^-}$

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Как се наричат веществата, които поглъщат влагата от въздуха?

В какви производства се използва натриевата основа?

Кои вещества наричаме индикатори?

В какъв цвят се оцветява разтворът на натриевата основа, ако се прибавят капки лакмус?

Кои са продуктите на реакцията при взаимодействието на натриева основа и солна киселина?

Кое взаимодействие се нарича неутрализация?

Задача: Намерете информация за индикаторите – какви други индикатори има, освен лакмус?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ХООС

Денка Тотева- ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

Изследване на свойства на натриева основа. Лабораторно упражнение

Основно съдържание на урока за ученика:

1. Задача: Пред учениците са поставени образци от натриева основа на гранули. Описват нейните физични свойства – външен вид, агрегатно състояние.

2.Задача: Оставят се 1-2 гранули в часовниково стъкло на въздуха. В края на часа един ученик описва наблюдаваната промяна.

Прави се извод: Как трябва да се съхранява натриевата основа?

3. Задача: С помощта на лъжичка се поставят 1-2 гранули натриева основа в епруветка, прибавят се около 2 мл. вода. Разбърква се сместа със стъклена пръчка. След като гранулите се разтворят напълно, докосваме дъното на епруветката. Какви промени са настъпили с температурата?

4. Задача: Доказване на химичния характер на водния разтвор на натриевата основа, с помощта на универсален индикатор.

$$NaOH \rightarrow Na^+ + OH^-$$

В петриева паничка поставяме малка лентичка от индикаторна хартия и върху нея накапваме 1-2 капки от разтвора на натриевата основа с помощта на стъклена пръчка. Какви промени настъпват с цвета на универсалния индикатор?

5. Задача: Изследване на взаимодействието между натриева основа и солна киселина.

$$Na^+OH^- + H^+Cl^- \rightarrow Na^+Cl^- + H_2O$$

Приготвяме воден разтвор на натриева основа и поставяме индикатор – фенолфталеин. Към него прибавяме на капки разтвор на солна киселина. Наблюдаваме промените с цвета на разтвора. Прибавяме солна киселина до пълно **обезцветяване** на разтвора.

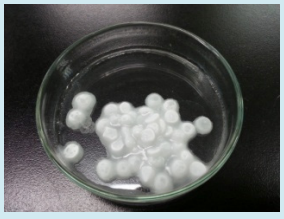

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа в малка група: Изпълняват експериментите заедно с останалите ученици.

Времево разпределение:
1 учебен час. Изпълнение на експериментите от лабораторното упражнение – 45 мин.

Групова дейност в класната стая:
Примерни теми за дискусия: 1. Припомнете си свойствата на натриевата основа.
Примерна тема за проект: Някои цветя могат да играят ролята на индикатори – цветът им е различен в зависимост от киселинността на почвата. Потърсете в различни източници информация за цветя – индикатори. Представете я пред вашите съученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://ucha.se/watch/8463/izsledvane-svoystva-na-natrieva-osnova-laboratorno-uprazhnenie/urok/6407 – изследване на свойствата на натриева основа (лабораторно упражнение)
https://ucha.se/watch/812/Natrieva-osnova/urok/6405 – натриева основа

https://ucha.se/watch/8412/skachasht-natriy-opit-po-himia
– „Скачащ“ натрий. Опит по химия

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за сътрудничество при извършване на практическа дейност. Умения за ориентиране в различни практически ситуации, свързани с наученото – използват научни названия. Умения за наблюдение и описание на различни вещества. Умения за извършване на практически задачи, като спазват определен алгоритъм.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване и групиране; откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – опитни постановки; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации.

Работа у дома и участие на семейството:

- Да се припомнят физичните и химичните свойства на натриевата основа.
- Да се припомнят правилата за безопасна работа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират задачите и тяхното изпълнение.
Да се коментира и дискутира изработването на протокола – основните точки, които съдържа, са: 1. Теоретична обосновка;
2. Начин на работа;
3. Опитни резултати;
4. Извод.
Да се коментират и дискутират основните правила за безопасна работа:
Към работа се пристъпва само след разрешение на учителя;
Веществата не се пипат с ръце;
Веществата не се опитват на вкус;
Миризмата се проверява, с навяване към носа на въздуха над съда, в който е събран;
Спиртната лампа се гаси с капачето;
След приключване на работа използваните съдове се измиват и работното място се почиства.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Каква подготовка трябва да има ученикът, когато изпълнява практическа задача?

Защо е важно да се спазват правилата за безопасна работа?

Задача: Припомнете си международните предупредителни знаци, които се поставят на етикетите на някои вещества.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ХООС

Денка Тотева- ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

АЛКАЛНА ГРУПА. ПРОСТИ ВЕЩЕСТВА НА АЛКАЛНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

В химията е прието елементи с подобни свойства да се обединяват в група. Свойството химично подобие с натрия **Na** проявяват: литий **Li**, калий **K**, рубидий **Rb** и цезий **Cs**. Също като натрия образуват прости вещества **метали.**

Литий

Калий

Рубидий

Цезий

Елементите литий, натрий, калий, рубидий и цезий образуват природна група, наречена **алкална група**.

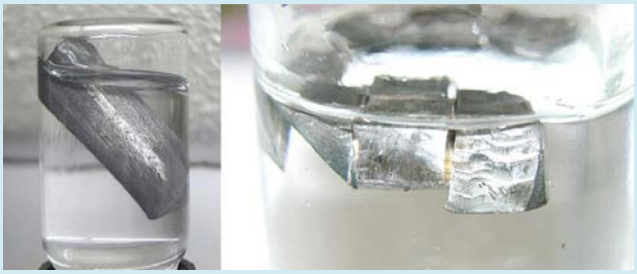

Алкалните метали са твърди вещества, имат сребристобял цвят, изключение прави цезий. Цезият е метал със златистожълт цвят. Имат силен метален блясък. Те са меки, пластични и лесно се режат с нож. Топлопроводими и електропроводими са. Литият, натрият и калият са по-леки от водата. Алкалните метали се съхраняват в затворени съдове под петрол. Алкалните метали взаимодействат с кислород. При взаимодействието между лития и кислорода се получава дилитиев оксид.

$$4\,Li + O_2 \rightarrow 2Li_2O$$

Алкалните метали взаимодействат с вода. При взаимодействието между калий и вода се получава калиева основа и водород. Тази реакция е толкова интензивна, че се отделя голямо количество топлина. Водородът, който се отделя при химичната реакция, се запалва.

$$K + H_2O \rightarrow KOH + H_2$$

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Наблюдават снимки на алкални метали и описват техните физични свойства. Какви са приликите и различията между тях? Рисуват с различни цветове модели на атоми на алкалните елементи. Изобразяват с модели химични формули на техни химични съединения.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., рисуване, изработване на модели – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Потърсете алкалните елементи в Периодичната система. Да се обърне внимание – къде се намират алкалните елементи.

Примерни теми за проект: Проучете в интернет какво е влиянието върху човека на радиоактивния цезий, който се отделя при аварии от атомни електроцентрали.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/1637/Alkalna-grupa---prosti-veshtestva-na-alkalnite-elementi/urok/6408 – алкална група. Прости вещества на алкалните елементи

https://ucha.se/watch/938/Saedineniya-na-alkalnite-metali-Zadachi---chast-1/urok/6409 – алкална група. Прости вещества на алкалните елементи (упражнение)

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за описание на елементи и техните съединения. Умения за задаване на въпроси. Умения за групиране на елементи по техни общи белези. Умения за ориентиране в различни практически ситуации. Различаване и назоваване на елементарни химични реакции.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване и групиране, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на проект; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Елементите литий, натрий, калий, рубидий и цезий образуват природната група, наречена ..... . Имат силен ..... блясък. Те са ..... и..... лесно се режат с нож.

По-леки от водата са химичните елементи от алкалната група: ....., ... и ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират елементите от алкалната група и мястото им в Периодичната система.

Да се попълни таблицата:

Химичен знак	Наименование
Li	
	Натрий
	Калий
Rb	
Cs	

Да се коментират и дискутират физичните и химични свойства на алкалните метали.

Да се коментират и дискутират правилата за безопасна работа.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. : Поставете на правилното място в химичното уравнение формулите **-**

$LiOH$, H_2O, H_2, Li

…….. $^{+}$ ……..→ …….. $^{+}$ ……

Задача 2. : Да се намери още информация за алкалната група.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ХООС

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

ХИМИЧНИ СЪЕДИНЕНИЯ НА АЛКАЛНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Съединенията на алкалните елементи, някои от които са с важно приложение в практиката и бита, са алкалните оксиди и хидроксиди. Оксидите са твърди вещества. Получават се при взаимодействието на алкалния метал с кислород:

$$2Na + O_2 \rightarrow Na_2O$$

Дилитиев оксид

С вода оксидите образуват основи. Динатриевият оксид взаимодейства с вода, получава се натриева основа:

$$Na_2O + H_2O \rightarrow 2NaOH$$

Дикалиев оксид

LiOH	литиева основа
NaOH	натриева основа
KOH	калиева основа
RbOH	рубидиева основа
CsOH	цезиева основа

Калиева основа

Алкалните основи са твърди вещества с йонен кристален строеж.

Водните разтвори на алкалните основи променят цвета на лакмуса в син. Това показва, че те имат основен химичен характер.

Много често като индикатор се използва и универсален индикатор под формата на жълта лентичка. Той също се оцветява в син цвят.

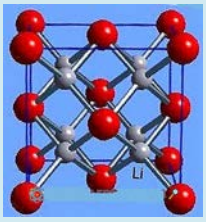

Речник на новите понятия:

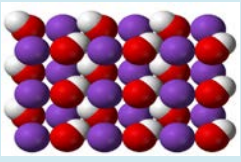

Основни оксиди – оксиди, които при взаимодействие с вода образуват основи

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Работят с универсален индикатор под формата на лентичка, като с помощта на учител проследяват промяната на цвета. Наблюдават образци от оксиди и хидроксиди на алкалните елементи и определят техните физични свойства.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., опити и наблюдение – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Учениците извършват сами опитите, с които да наблюдават оцветяването на пламъка. За целта използват графитова пръчица от молив, която внасят в пламъка на спиртна лампа, за да се нагрее. Потапят я в съответния хлорид на елементите от алкалната група. Отново внасят графитовата пръчица с веществото в пламъка на лампата.

Примерни теми за проект: 1.Да се представят химичните уравнения на всички реакции на елементи от алкалната група, при които се образуват оксидите и хидроксидите.

2. Да се представят продукти, които са свързани със съединенията на алкалните елементи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/939/Saedineniya-na-alkalnite-metali-Zadachi---chast-2/urok/6410 –алкална основа, хидроксиди и оксиди на алкалните елементи

https://ucha.se/watch/3234/himichni-saedineniya-obobshtenie/urok/23995 – химични съединения. Обобщение

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за наблюдение и сравняване на веществата по определени признаци. Умения за свързване и намиране на еднакви изображения. Умения за използване на нагледни материали – изображения в учебника, табла, картини. Умения за ориентиране в учебна ситуация.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване и групиране, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – работа с различни материали; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се довършат изреченията:

Алкалните оксиди са ..... вещества. Получават се при взаимодействието на .....и ..... .

Водните разтвори на алкалните основи променят цвета на лакмуса в ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира получаването на оксидите и хидроксидите на алкалните елементи.

Да се попълни таблицата:

Химични елементи	Оксиди	Хидроксиди
Li, Na, K, Rb, Cs		

Да се коментират и дискутират правилата за безопасна работа.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1. Да се довършат химичните уравнения:

$$2Li + O_2 \rightarrow$$

$$Li_2O + H_2O \rightarrow$$

Задача 2. Направете проучване и отговорете – защо наричаме натрия активен метал?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ХООС

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

ЗНАЧЕНИЕ НА АЛКАЛНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Елементите от алкалната група са литий, натрий, калий, рубидий, цезий, франций. Натрият и неговите съединения са важни и необходими в живота на организмите и в дейността на човека. Най-широко се използва съединението **натриев хлорид**, което познаваме в практиката като готварска сол. В природата се среща главно като минерала **халит** (**каменна сол**). В моретата и океаните се намират големи количества натриев хлорид. Затова солта се получава чрез изпарение на морска вода. Тя е основна подправка и начин за запазване на храната още в древността.

Солта е необходима за поддържане на нормалната функция на много органи и системи в човешкия организъм.

Важна е за червените кръвни клетки, мускулите, стомаха. Ако прекалим с употребата на готварска сол се увреждат бъбреците, очите и това води до сърдечни заболявания.
Много необходима е и за селскостопанските животни. През зимата им се дава да ближат големи късове каменна сол.

Друго натриево съединение, което се използва широко от човека, е **натриев хидрогенкарбонат** (**сода бикарбонат**). Използваме я при направата на тестени изделия и сладкиши.

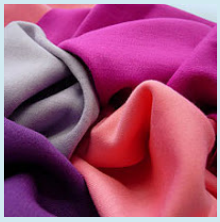

Натриевата основа намира много широко приложение в промишлеността – за производството на изкуствени влакна и коприна, за лекарства, производство на сапун и перилни препарати. Използва се за отпушване на канали.

Металът **калий** се използва при производството на каучук и топлоустойчиви стъкла. **Калиевата основа** се използва за получаване на течни сапуни и шампоани.
Калият участва във фотосинтезата и покълването на семената.

Калиев хлорид и **калиев нитрат** се използват като торове за обогатяване на почвата.
Бананите са богати на калий. Важни са при здравословното хранене

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Участват в дискусия за практическото приложение на натрия и неговите съединения. Проучват етикети на различни минерални води и дискутират върху наличието на натриеви и калиеви йони във водата.

Времево разпределение:
1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., дискусии, проучвания – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:
Примерни теми за проект: 1. Изготвяне на схема, представяща практическото приложение на алкалните метали и значението им за човека.
2. Проучете в кои храни и видове вода се съдържат $\mathbf{Na^+}$ и $\mathbf{K^+}$ и как трябва да се приемат? Установете състава на различни води и преценете правилен ли е подборът на минералните води, които приемате.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://ucha.se/watch/4429/znachenie-na-alkalnite-elementi/urok/6412 – значение и приложение на елементите от алкалната група и техните съединения
https://ucha.se/watch/5415/metali-alkalni-metali/urok/23981 – метали. Алкални метали

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Получават елементарни познания за практическото приложение на веществата и техните съединения. Ориентират се в различни практически ситуации, свързани с наученото. Осъзнават значението на веществата при протичането на жизнените процеси в организма на човека.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на проект, използване на различни материали; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Алкалните елементи са ..... .

В моретата и океаните се намират големи количества ..... .

Натриевата основа се използва за производство на .... Калият и неговите съединения се използват за ....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира разпространението на алкалните елементи.

Да се попълни таблицата:

Химични елементи и техните съединения	**Приложение**
Натрий и натриеви съединения	
Калий и калиеви съединения	

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Кои са алкалните елементи?

Какви други имена има натриевият хлорид?

Как се извлича солта от морската вода?

Какво значение имат калият и неговите съединения за растителния свят?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ХООС

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

ХЛОР

Основно съдържание на урока за ученика:

Хлорът е от групата на халогенните елементи. Той е жълтозелен газ с остра задушлива миризма и е силно отровно вещество. Поразява дихателната система и предизвиква задушаване. Не провежда електричен ток, той е добър изолатор. По-тежък е от въздуха. Разтваря се във вода. Полученият разтвор се нарича **хлорна вода** и има жълтеникав цвят.

Хлорна вода

Хлорът се записва с химичния знак **Cl**. Има молекулен строеж с молекула, изградена от два атома $\mathbf{Cl_2}$.

Хлорът е **неметал**, защото няма метален блясък, не провежда топлина и електричен ток. Хлорът взаимодейства с водород, с други неметали, с метали и с химични съединения.

Ако внесем в цилиндър с хлор предварително запален водород, той продължава да гори. Ако цилиндърът е тесен, се чува звук, подобен на сирена. Опитът е известен като водородна сирена. Цилиндърът се изпълва с газообразно вещество с остра задушлива миризма – **хлороводород HCl**.

Хлороводородът е газ с молекулен строеж.

Хлорът взаимодейства с метали. Ако внесем нагрята фина желязна тел в колба с хлор, тя се изпълва с гъст жълтокафяв дим. Получава се жълтокафяво кристално вещество – железен трихлорид.

С водата хлорът образува две киселини – солна киселина и хипохлориста киселина.

Хипохлористата киселина се разлага и се отделя атомен кислород.

Атомният кислород разрушава багрилата и убива микроорганизмите. Затова хлорната вода има избелващо и дезинфекционно действие.

хипохлориста *атомен*

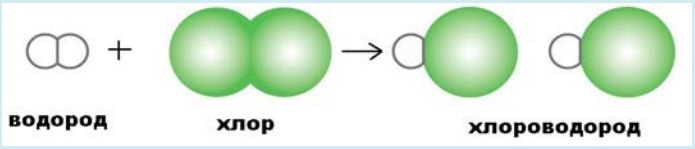

киселина *кислород*

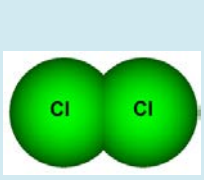

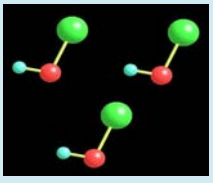

Използваната в домакинството за избелване и дезинфекция белина съдържа хлор.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Учениците разглеждат снимки на натрий и хлор. Сравняват техните физични свойства. С помощта на учител стигат до извода, че простото вещество натрий е метал, а простото вещество хлор е неметал. Правят схематични рисунки на взаимодействията на хлора с водород, натрий, желязо, вода.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение, дискусии, рисуване – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: 1. Защо хлорът може да се прелее от един съд в друг?

2. Защо водата във водопроводната мрежа и в басейните се хлорира?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/838/Hlor/urok/6413 – хлор

https://ucha.se/watch/924/Hlor-i-saedineniya-Zadachi---chast-1/urok/6416 – хлор, хлороводород и солна киселина (упражнение)

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Познават отровното действие на хлора и избягват използването на продукти, които го съдържат. Умения за опазване на собственото здраве и това на близките хора. Разбират значението на белината за почистването и дезинфекцирането на повърхности в дома. Умения за екипна работа.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се задраска грешното:

Хлорът е *жълтозелена течност/ жълтозелен газ* с остра задушлива миризма.

Той *е/ не е* отровно вещество. *Разтваря се/ не се разтваря* във вода. Хлорът е с молекулен строеж и има молекула, изградена от *три/ два* атома. Хлорът е *метал/ неметал*, не провежда топлина и електричен ток. Хлорът *взаимодейства/ не взаимодейства* с метали и неметали.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментират и дискутират строежът, физичните и химичните свойства на хлора.

Да се коментира и дискутира взаимодействието на хлора и водата:

$$Cl + H_2O \rightarrow HCl + HClO$$

Да се коментират и дискутират правилата за безопасна работа.

Да се попълни таблицата:

Свойства	**Натрий**	**Хлор**
агрегатно състояние		
мирис		
цвят		
блясък		
електропроводимост и топлопроводимост		

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Как се нарича групата, в която е хлорът?

Кои свойства на хлора го определят като неметал?

Как се получава хлороводород?

Как се получава железен трихлорид?

Как действа атомният кислород?

Какво приложение имат хлорните съединения в домакинството?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ХООС

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

ХЛОРОВОДОРОД

Основно съдържание на урока за ученика:

Хлороводородът е вещество с молекулен строеж. При обикновени условия е безцветен газ с остра задушлива миризма. Миризмата му се проверява много внимателно, с навяване към носа на въздуха над цилиндъра, в който е събран.

Хлороводородът е по-тежък от въздуха.

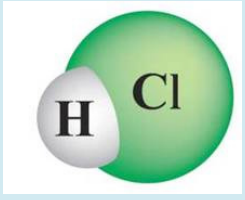

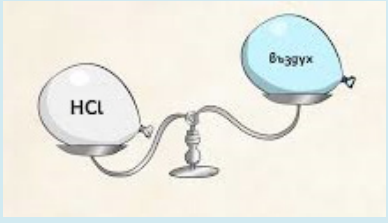

Разтваря се добре във вода.

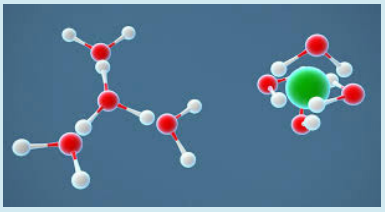

Хлороводород, разтворен във вода

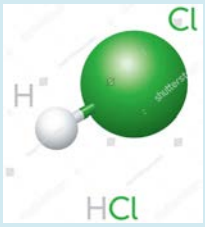

Водният разтвор на хлороводород се нарича **солна киселина.** Хлороводородът и солната киселина се означават с една и съща формула - **HCl**.

Във вода молекулите на хлороводорода се разпадат на водородни положителни йони – H^+ и хлоридни отрицателни йони – Cl^-.

Солна киселина

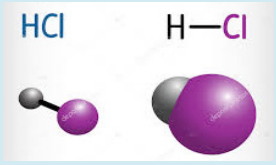

Хлороводородът и солната киселина имат един и същ елементен състав (водород и хлор). В хлороводорода обаче атомите са свързани в молекула, а в солната киселина водородът и хлорът са под формата на йони.

Дисоциация на хлороводорода във вода:

$$\mathbf{HCl \rightarrow H^+ + Cl^-}$$

Внасяме в цилиндър с хлороводород запалена свещ. Тя угасва. Следователно хлороводородът не гори и не поддържа горенето.
Хлороводородът не променя цвета на индикаторната хартийка.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Създават модели на молекули хлороводород с помощта на пластилин или цветна хартия. Изразяват с модели процеса, при който се получава хлороводород

и неговата дисоциация.

Времево разпределение:
1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и моделиране – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:
Примерни теми за дискусии: 1. Защо е необходимо колбата да е суха, когато извършваме опити с хлороводород?
2. Какви последствия за околната среда и човешкото здраве ще има авария, при която в атмосферата са изпуснати хлор и хлороводород? Какви процеси ще протекат и какво ще се образува при наличие на водни пари във въздуха?
Примерна тема за проект: Проучете приложенията на хлороводорода.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://ucha.se/watch/2854/Hlorovodorod-Solna-kiselina/urok/6414 – хлороводород. Халогеноводороди
https://ucha.se/watch/929/Hlor-i-saedineniya-Zadachi---chast-2/urok/6416 – хлор, хлороводород и солна киселина (упражнение)
https://mx.ucha.se/watch/2854/Hlorovodorod-Solna-kiselina – хлороводород

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за работа с текст и изображения от учебника. Придобиват елементарни познания за процесите, които протичат при превръщането на веществата. Умения за описание на процесите. Умения за безопасна работа с вещества.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване и групиране, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на проект; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници, изработване на презентация; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урокът.
Да се задраска грешното:
Хлороводородът е вещество с *йонен/ молекулен* строеж. При обикновени условия е *безцветен газ/ безцветна течност* с остра задушлива миризма. *Разтваря се/ не се разтваря* добре във вода. Хлороводородът *не гори/ гори.*

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират физичните свойства на хлороводорода.
Да се коментира и дискутира дисоциацията на хлороводорода във вода.

Да се коментират и дискутират правилата за безопасна работа.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Какъв строеж има хлороводородът?

Как се нарича водният разтвор на хлороводорода?

Каква е разликата между хлороводорода и солната киселина?

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ХООС

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

СОЛНА КИСЕЛИНА

Основно съдържание на урока за ученика:

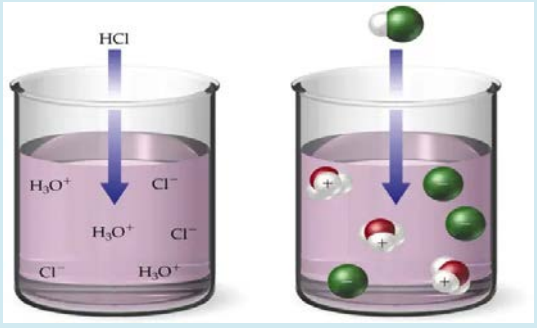

Солната киселина се получава при разтваряне на хлороводород във вода. Под действие на водните молекули връзката между водородния и хлорния атом в молекулите на хлороводорода се разкъсва. Молекулите се разпадат, като в разтвора се получават положителни водородни йони – H^+ и отрицателни хлоридни йони – Cl^-:

$$HCl \rightarrow H^+ + Cl^-$$

Прието е солната киселина и хлороводородът да се означават с една и съща химична формула – **HCl**.

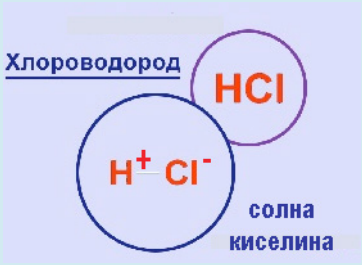

Солната киселина е безцветна, силно разяждаща течност, с остра дразнеща миризма. Малко по-тежка е от водата.

Внимание: При контакт с кожата солната киселина предизвиква тежки и трудно заздравяващи рани.

При попадане върху кожата мястото се промива с разтвор на сода за хляб и се изплаква с вода.

Оставена на въздуха, солната киселина мъгли.

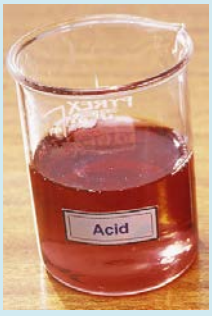

Солната киселина променя цвета на лакмуса и на универсалния индикатор в червен. Тя има киселинни свойства.

Ако в епруветка се поставят гранули цинк и се залеят със солна киселина, се наблюдава отделяне на мехурчета газ – водород.

Солната киселина се доказва с разтвор на сребърен нитрат – $AgNO_3$. При прибавяне на разтвор на сребърен нитрат към солна киселина се получава утайка от бяло неразтворимо вещество – сребърен хлорид.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Рисуват в тетрадките си модел на молекули на хлороводород и модел на неговата дисоциация. Рисуват със съответен цвят промяната на индикаторната лентичка в киселина и основа. Наблюдават извършваните опити с цинк и солна киселина, натриева основа и солна киселина и определят признаците за тяхното протичане.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение, рисуване и дискусия – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: Обяснете защо при поставяне на лакмусова хартия в разтвор на хлороводород тя се оцветява в червено, а в хлорна вода се обезцветява?

Примерни теми за проект: Проучете приложенията на солната киселина и направете презентация.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/8419/cu-i-zn-sas-solna-kiselina-opit-po-himia – Cu и Zn със солна киселина. Опит по химия

https://ucha.se/watch/12092/solna-kiselina – солна киселина

https://bnt.bg/news/hoos-7klas-solna-kiselina-v239917-264148news.html – солна киселина

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Обогатяват се знанията на учениците за видове вещества и техните свойства. Умения за безопасна работа с вещества. Умение за описание на веществата. Умение за извличане на информация от различни изображения. Умения за диалог с учител и съученици.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване и групиране, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на проект, опитни постановки; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници, изработване на презентация; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации, рисуване

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урокът.
Да се попълни текстът:
Солната киселина се получава при разтваряне на хлороводород във ..... . Молекулите се разпадат, като в разтвора се получават положителни ..... йони и отрицателни ..... йони.
Солната киселина променя цвета на лакмуса в ..... цвят.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират физичните и химичните свойства на солната киселина.
Да се коментират и дискутират правилата за безопасна работа.

Самостоятелна и домашна работа:
Отговорете на въпросите:
Кога солната киселина мъгли?
Как се променя цветът на лакмуса от киселината?
Как се доказва солната киселина?
Кой газ се отделя при взаимодействието на солна киселина и цинк?

Изготвили:
Албена Момчева – учител по ХООС
Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

ГРУПА НА ХАЛОГЕННИТЕ ЕЛЕМЕНТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Подобно на алкалните елементи, елементите флуор **F**, хлор **Cl**, бром **Br**, йод **I** и астат **At** образуват природна група, защото те проявяват еднаква валентност към водорода и към кислорода и образуват химични съединения, които притежават подобни свойства.

Флуор

Хлор

Бром

Йод

Астат

Групата се нарича група на **халогенните** елементи.

Те са с неметален химичен характер. Различават се по агрегатното си състояние. Флуорът е бледожълт, а хлорът – жълто-зелен газ. Имат остра задушлива миризма. Те са силно отровни вещества. Бромът е червено-кафява течност, която предизвиква силни изгаряния на кожата. Неговите пари също са силно отровни. Йодът представлява черно-виолетови кристали.

Простите вещества на халогенните елементи са неметали и имат молекулен строеж.

С най-силно изразени неметални свойства е флуорът. При йода се наблюдават някои свойства на метал – твърдо агрегатно състояние, слаб метален блясък. Бромът е единственият течен неметал.

Простите вещества на халогенните елементи взаимодействат активно с водород и с метали.

При взаимодействие на йод с водород се получава йодоводород.

$H_2 + I_2 \rightleftarrows 2HI$

Когато бром взаимодейства с натрий, продукт на реакцията е натриев бромид

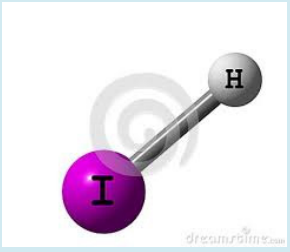

Йодоводород

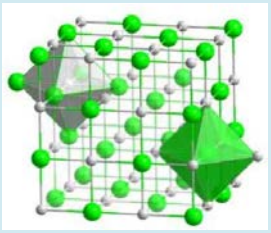

Натриев бромид

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Учениците разглеждат изображения на химични елементи от алкалната и халогенната група. Сравняват ги по физични свойства, които се определят чрез наблюдение. Рисуват със съответен цвят двуатомни молекули на халогенните елементи.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и рисуване – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусия: 1. Какво е общото в свойствата на елементите от халогенната група и по какво се различават?

Примерни теми за проект: Проучват информация от интернет, за това как са открити халогенните елементи; какво е тяхното приложение и значение

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/2678/Halogenna-grupa---Prosti-veshtestva-na-halogennite-elementi

– халогенна група; прости вещества и химични съединения на халогенните елементи

https://bnt.bg/news/hoos-7-klas-himichni-saedineniya-na-halogennite-elementi-v241399-265912news.html – химични съединения на халогенните елементи

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за наблюдение и извличане на информация от рисунки и други изображения. Умения за описание на наблюдаваните образци на химични елементи. Елементарни познания за физиологичното действие на халогенните елементи – силно отровни, с остра задушлива миризма. Умения за работа в екип.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване и групиране, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на природната среда; *Технологии и предприемачество* – изработване на проект; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници, изработване на презентация; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урокът.
Да се попълни текстът:
Халогенните елементи са с …… химичен характер. Различават се по ..... състояние. Бромът е единственият ..... неметал. Простите вещества на халогенните елементи взаимодействат .... с водород и с метали.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментират и дискутират елементите от халогенната група и мястото им в Периодичната система.
Да се попълни таблицата:

Химичен знак	**Наименование**
F	
	Хлор
Br	
	Йод
As	

Да се коментират и дискутират физичните и химичните свойства на халогенните елементи.
Да се коментират и дискутират правилата за безопасна работа.

Самостоятелна и домашна работа:

Задача1. Поставете на правилното място в химичното уравнение формулите –

H_2, HCI, CI_2

…….. + ……..⟶ ……..

Задача 2. Да се намери още информация за халогенната група.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ХООС

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

ЗНАЧЕНИЕ НА ХАЛОГЕННИТЕ ЕЛЕМЕНТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Съединенията на халогенните елементи се срещат често в природата. Хлорът е вещество с голяма химична активност. В природата се среща най-често в съединенията **натриев хлорид** и **калиев хлорид.**

Хлорът се използва при производство на лекарства, витамини, багрила, препарати за растителна защита.

В морската вода под формата на химични съединения се срещат разтворени почти всички халогенни елементи.

Най-голямо е съдържанието на разтворени соли в Мъртво море. Водата в него е изключително солена и е с много голяма плътност.

В много малки количества **флуорът** участва в изграждането на костите и зъбите. Той се приема в човешкия организъм предимно чрез водата. В пастите за зъби има флуорни съединения, чрез които се набавя необходимият флуор за организма. Ако приетите количества от флуорни йони са над допустимите, това може да доведе до разрушаване на зъбния емайл и образуване на кариеси.

Съединения на хлора има в растителните и животинските организми. В човешкия организъм хлоридни йони се съдържат в кръвта и в стомашния сок. Човек набавя необходимото му количество чрез готварската сол с приеманата храна.

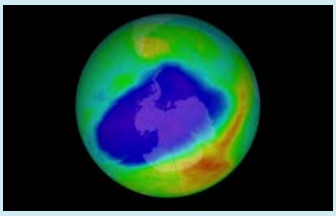

Фреоните са съединения, съдържащи елементите флуор и хлор. Намират приложение в хладилната техника, в аерозолите за парфюмерията, за разпръскване на бои и лакове. Когато фреоните попаднат във въздуха, разрушават озоновия слой в горните слоеве на атмосферата.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Обсъждат каква паста за зъби използват за поддържане на устната хигиена.

Работа по групов проект: Като използват информация от интернет или други източници, създават презентация или постер за видове хранителни продукти, чрез които човек може да получи необходимите му количества флуор, хлор, йод и бром.

Времево разпределение:

1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., дискусии, работа по проект – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за проект: 1. Опасности и вреди, които нанасят халогеносъдържащите вещества.

2. „За“ и „против“ използването на хлоросъдържащите препарати за растителна защита.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/2837/Znachenie-na-halogennite-elementi-Chast-1/urok/6421 – значение и приложение на елементите от халогенната група и техните съединения.

https://ucha.se/watch/2849/Znachenie-na-halogennite-elementi-Chast-2/urok/6421 – значение и приложение на елементите от халогенната група и техните съединения.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Учениците получават елементарни познания за ползите и вредите от използването на халогенните елементи. Познават пасти за зъби, съдържащи флуор и неговото действие върху зъбния емайл. Оценяват добрата устна хигиена за запазване здравината на зъбите. Умения за работа в екип. Умения за извличане на информация от интернет и други източници.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на грижата за природната среда като грижа за човешкото здраве; *Технологии и предприемачество* – изработване на постер; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници, изработване на презентация; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

В природата хлорът се среща най-често в съединенията ..... и .. .. В морската вода под формата на химични съединения се срещат ..... почти всички халогенни елементи.

В човешкия организъм хлоридни йони се съдържат в ..... и ....Фреоните намират приложение в....., в .. .., за разпръскване на бои и лакове.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира разпространението на халогенните елементи в природата.

Да се коментират и дискутират предимствата и недостатъците на препаратите, съдържащи халогенни елементи.

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

В състава на какви продукти участва хлорът?

Защо Мъртво море има голяма плътност?

Какво е участието на флуора в костите и зъбите?

Как влияят фреоните на озоновия слой?

Задача: Да се потърси информация за участието на халогенните елементи във фотографията.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ХООС

Денка Тотева - ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

ПЕРИОДИЧЕН ЗАКОН И ПЕРИОДИЧНА СИСТЕМА

Основно съдържание на урока за ученика:

Големият брой открити химични елементи наложил тяхното подреждане и групиране по определени признаци. Това би позволило изучаването на химичните елементи и техните съединения да се улесни значително.

С тази трудна задача отлично се справил руският учен Дмитрий Менделеев. Той подредил известните дотогава елементи по нарастването на атомните им маси и установил, че през определен брой периодично се срещат елементи с подобни свойства. Така бил създаден **естествен ред от химични елементи**. В този ред всеки елемент заема определено място и получава своя **пореден номер**. Така Менделеев формулирал **Периодичния закон**.

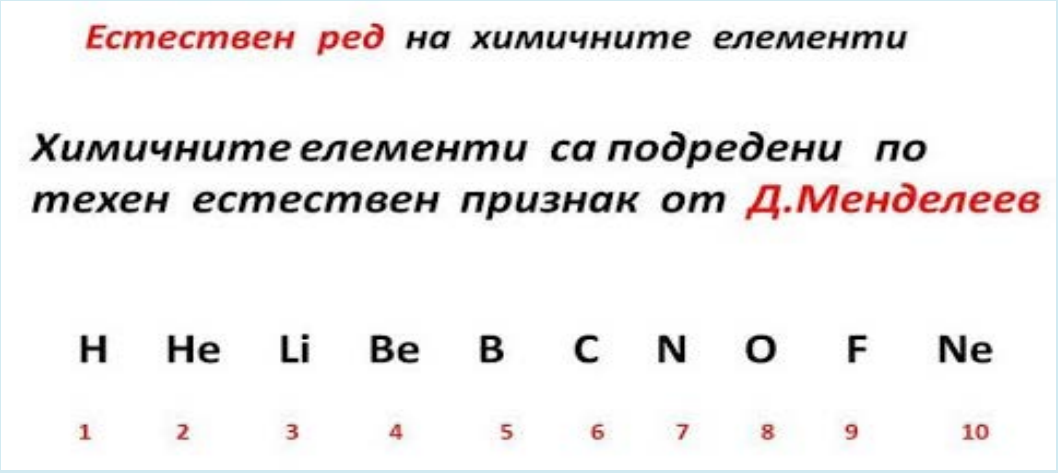

Той гласи: **Свойствата на елементите и на техните съединения са в периодична зависимост от атомните маси на елементите.**

Въз основа на закона създал таблица, наречена **Периодична система**, която сега е основно помагало при изучаване на химичните елементи и съединенията им. Периодичната система се състои от хоризонтални редове, наречени **периоди** и вертикални редове, наречени **групи**.

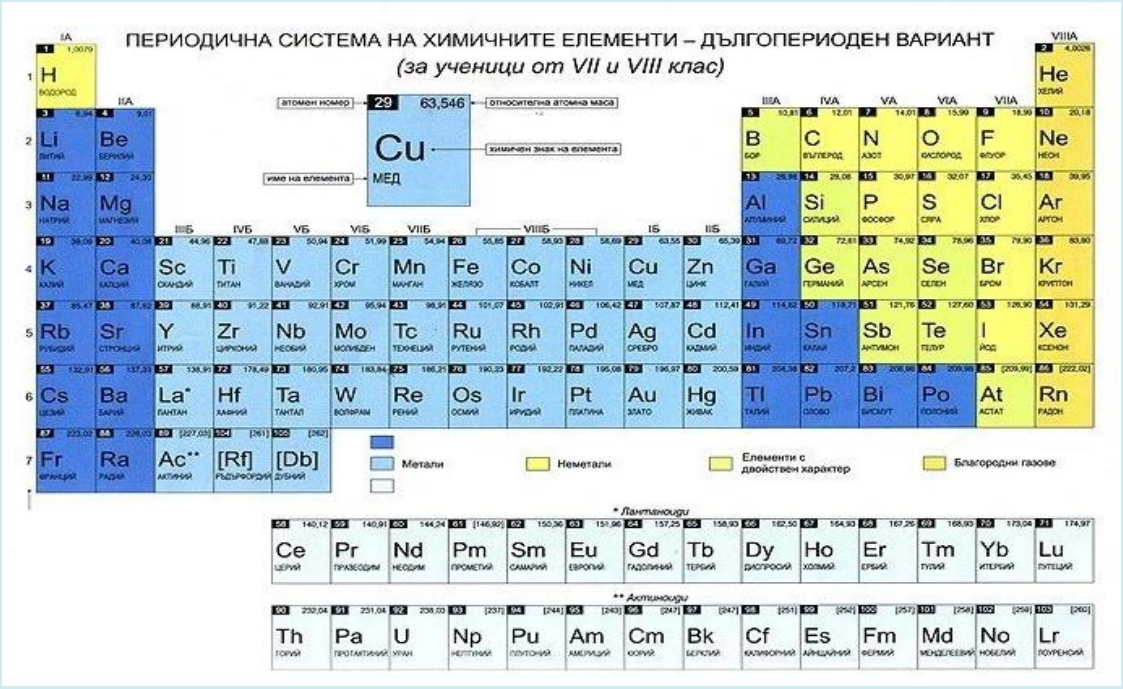

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Диференцирана задача: Учениците проследяват подреждането на първите двадесет елемента в Периодичната система по нарастване на броя на протоните в ядрата на атомите им. Дискутират как са разположени в естествения ред подобните алкални елементи. Каква закономерност се наблюдава? Проследяват хоризонталните редове от химични елементи и обясняват с какъв елемент винаги започват и с какъв елемент завършват.

Времево разпределение: 1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., упражнения, дискусии – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:

Примерни теми за дискусии: Помислете и отговорете, възможно ли е изучаването на познатите днес химични елементи и техните съединения без използването на Периодичния закон и Периодичната система?

Примерни теми за проект: Кой е елементът, който се намира в 3 период и IVA група? Проучете какво е неговото разпространение в земната кора и какво е значението му за съвременната електроника?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ucha.se/watch/3228/zakonomernosti-v-periodichnata-sistema/urok/6426 –закономерности в Периодичната система

https://ucha.se/watch/443/Periodichna-sistema – периодична таблица. Начален преговор

https://ucha.se/watch/4039/kak-da-izpolzvame-periodichnata-sistema---chast-1/urok/6427 –закономерности в Периодичната система (упражнение)

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за извличане на информация от таблици и текст. Разбира значението на групирането и подреждането по определени признаци за по-лесното изучаване и запомняне на информация. Умения за ориентиране в различни практически ситуации. Посочва хоризонтални и вертикални редове от химични елементи. Умения за водене на разговор с помощ от учителя.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване, групиране по даден признак, откриване на причинно-следствени връзки; *Технологии и предприемачество* – изработване на проект; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:

Да се прочете урокът.

Да се попълни текстът:

Менделеев подредил химичните елементи по нарастването на ..... .

Периодично се срещат елементи с подобни ..... .

Така бил създаден ..... от химични елементи.

В този ред всеки елемент заема определено място и получава своя .... Това помогнало на Менделеев да формулира .... Въз основа на закона създал таблица, наречена .... Периодичната система се състои от хоризонтални редове, наречени ..... и вертикални редове, наречени ....

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се коментира и дискутира Периодичният закон.

Да се коментира и дискутира структурата на Периодичната система.

Да се попълни таблицата:

Химичен елемент	**Група**	**Период**
Na		
Cl		

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

Как се казва руският учен, подредил химичните елементи по нарастването на атомните им маси и е формулирал Периодичния закон?

Какво гласи Периодичният закон?
Как се наричат вертикалните редове в Периодичната система?
Как се наричат хоризонталните редове в Периодичната система?

Изготвили:
Албена Момчева – учител по ХООС
Денка Тотева – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Химия и опазване на околната среда, VII клас

Тема на урока:

ВИДОВЕ ПРОСТИ ВЕЩЕСТВА

Основно съдържание на урока за ученика:

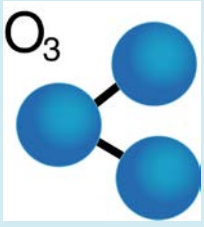

Вече знаете, че всички вещества са изградени от химични елементи. Простите вещества са изградени само от атоми на един химичен елемент.
Молекулата на озона е съставена от три еднакви атома, атоми на един и същ химичен елемент – кислород.

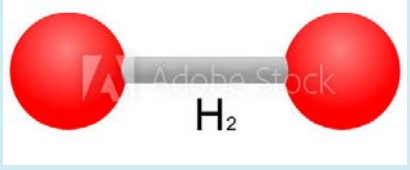

Молекулата на водорода е съставена от два атома на един и същ химичен елемент – водород.
Озонът и водородът са прости вещества.
Простите вещества имат различни физични и химични свойства, които се определят от техния състав и строеж.
Простото вещество хлор е изградено от атоми на химичния елемент хлор и има молекулен строеж.

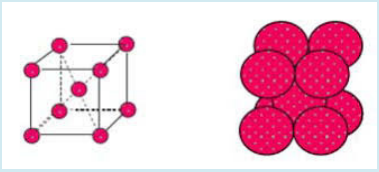

Простото вещество натрий е изградено от атоми на химичния елемент натрий и има атомен строеж.

Простите вещества могат да бъдат метали или неметали. Натрият и другите алкални елементи са метали, а хлорът и другите халогенни елементи са неметали.

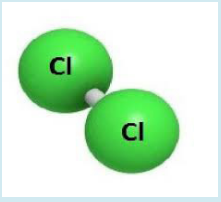

Физичните свойства на металите са: метален блясък, твърдо агрегатно състояние; провеждат топлина и електричен ток; ковки, пластични.

Други представители на металите са – мед, сребро, злато, желязо, алуминий

Мед

Сребро

Злато

Желязо

Алуминий

Физични свойства на неметалите: нямат метален блясък; твърдо, течно и газообразно агрегатно състояние, не провеждат топлина и електричен ток, трошливи, не са пластични.

Представители на неметалите – азот, кислород, въглерод, йод, сяра. Единственият течен неметал е бромът.

Азот

Въглерод

Йод

Сяра

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група: Учениците разглеждат под наблюдението на учител образци от прости вещества на химични елементи с метален характер. Наблюдават снимки на елементи с неметален характер. Определят агрегатното състояние, цвят, блясък. Разграничават метали от неметали.

Времево разпределение:
1 учебен час. Усвояване на новите знания – 15 мин., наблюдение и коментари – 30 мин.

Групова дейност в класната стая:
Примерна тема за дискусия: Обяснете защо пластмасовите изделия не трябва да се изгарят. Как чрез разделното събиране на отпадъците всеки от нас може да допринесе за опазване на околната среда?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=vnGzYH_22uo
– химични елементи; **п**рости и сложни вещества
https://ucha.se/watch/2911/Prosti-veshtestva-Obobshtenie-Chast-1 – прости вещества – обобщение

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения за разпознаване и групиране на различни вещества по техни характерни признаци. Умения описание на свойствата на конкретни прости вещества. Умения за работа с илюстративен материал. Умения за задаване на въпроси по конкретна тема.

Междупредметна връзка: *Български език и литература* – работа с текст, развитие на устната и писмената реч; *Математика* – сравняване и групиране, откриване на причинно-следствени връзки; *География и икономика* – оценяване значението на природната среда; *Информационни технологии* – зареждане на интернет страници; *Изобразително изкуство* – разглеждане на обекти и илюстрации

Работа у дома и участие на семейството:
Да се прочете урокът.
Да се попълни текстът:
Простите вещества са изградени само от атоми на ..... .
Простите вещества имат различни ..... и.....свойства, които се определят от техния ..... и ..... .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да се коментира и дискутира класифицирането на веществата на металите и веществата на неметалите.
Да се попълни таблицата:

Характеристика	**Прости вещества**	
	метали	неметали
Строеж		
Физични свойства: – агрегатно състояние, цвят, блясък, мирис, ковкост, пластичност, електропроводимост, топлопроводимост		

Самостоятелна и домашна работа:

Отговорете на въпросите:

От какво са съставени простите вещества?

Какви са характерните свойства на металите и на неметалите?

Задача: Проучете разпространението на простите вещества в природата.

Изготвили:

Албена Момчева – учител по ХООС

Денка Тотева - ресурсен учител

История и цивилизации V клас

История и цивилизации VI клас

История и цивилизации VII клас

История и цивилизации V клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Историята и нейните източници..... 1217

Времето в историята..... 1219

Началото на човешката история 1221

Появата на земеделието и животновъдството.

Откриването на металите. 1224

Днешните български земи през праисторическата епоха 1227

Изкуството и вярванията на праисторическите хора 1230

Древен Египет..... 1233

Държавите в Месопотамия 1235

Владетел и държава..... 1238

Обществата в древен Египет и Месопотамия 1240

Културата на древен Египет и Месопотамия 1243

Писменост и образование на първите цивилизации..... 1247

Религиозни вярвания в древен Египет и Месопотамия..... 1249

Религията на древните евреи 1252

Древна Елада 1254

Гръцкият полис. Великата гръцка колонизация..... 1257

Атина и Спарта 1260

Древните елини и войната 1263

Империята на Александър Велики 1266

Обществото в елинския полис 1269

Всекидневието на древните елини..... 1271

Културата на древните елини 1274

Елинистическата епоха и нейното наследство..... 1277

Боговете и героите в древна Елада..... 1281

Древна Тракия. Царството на одрисите 1283

Общество и всекидневен живот на траките 1286
Културното наследство на древна Тракия 1289
Религиозни вярвания на траките 1292
Началото на древен Рим. Царски период..... 1295
Римската република..... 1298
Рим и Средиземноморието 1300
Римската империя 1303
Обществото в древен Рим..... 1305
Всекидневието на древните римляни 1308
Културата на древен Рим 1311
Културно наследство на римската цивилизация 1313
Религиозните вярвания на древните римляни 1316
Раждането на християнството..... 1319

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ИСТОРИЯТА И НЕЙНИТЕ ИЗТОЧНИЦИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Историята е наука за миналото на човечеството. Изучава опита на хората, натрупан през годините. С това се занимават науката история и историците. Първият историк, „бащата на историята“, е Херодот. За да изследват тайните на миналото, хората използват исторически източници (извори). Те биват: писмени (надписи, книги) и материални източници (предмети, сгради, сечива, оръжия, жилища). Материалните източници се изучават от археологията и археолозите. Хората се интересуват от миналото, за да разберат своя произход, какво са направили техните прадеди, какви грешки са допуснали и да не ги повтарят.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Работа в малка група - участват и ученици със СОП, работа по задача: „Дайте примери за материални и писмени исторически източници!”. Наблюдение – извличане на информация от изображение.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

Каква информация може да съберем от изображението? Съставете разказ. Прочетете за Казанлъшката гробница в интернет.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, атлас, учебна тетрадка. Разкази в семейството за минали събития. Интернет: презентации - https://www.youtube.com/watch?v=TtVQGmTdMgg и http://ourphistory5.weebly.com/1104810891090108610881080110310901072-1080-1085107710811085108010901077-10801079109010861095108510801094 1080.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Изследователска дейност. Интерес към миналото. Наблюдателност.

Междупредметна връзка: Математика – в часа по история и цивилизации ученикът развива способности за изчисляване, работи с линия на времето. Изобразително изкуство – изкуството на траките, да рисуват красиви картини на хора.

Работа у дома и участие на семейството:
Дайте примери за материални и писмени исторически източници. Разгледайте вкъщи стар семеен албум. Разкажете за събитие, свързано със снимките в него. Отидете на село на гости на баба и дядо. В двора може да намерите и видите: рало, сърп, диканя, стомна и други предмети. Напишете какви предмети сте открили и за какво са ги използвали те в миналото.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Гледане на презентацията с ученика със СОП и беседа: Въпросите на историята са: Какво?, Кога?, Къде?, Как?, Защо? В заключение: ползите от историята, защо трябва да я изучаваме? За да разберем настоящето, да се поучим от грешките и да имаме примери за подражание. https://www.youtube.com/watch?v=TtVQGmTdMgg

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразени с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници и изображения.

Самостоятелна и домашна работа:
Ученикът да помисли и да отговори на въпросите:
1. Откъде историята получава своите сведения?
2. Какво е исторически извор?
3. Колко вида извори познава? – да се дадат примери.

Коментари: Посочените задачи и упражнения се прилагат в зависимост от възможностите на децата.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ВРЕМЕТО В ИСТОРИЯТА

Основно съдържание на урока за ученика:

За да се ориентират във времето, хората използвали различни знаци – смяната на деня и нощта, смяната на сезоните. Най-често времето определяли по мястото на слънцето на небето – изгрева и залеза, пеенето на петлите през нощта, дължината на сянката. Постепенно измислили и по-точни методи за определяне на времето. Нужно било събитие, което да служи за начало. Били измислени различни календари. Така се появил и нашият календар. Денят и нощта правят едно денонощие, времето, за което Земята се завърта около оста си. Годината е времето, за което Земята прави една обиколка около Слънцето. Сто години са равни на един век. За по-дълги периоди се използват понятията епоха и ера. Важно събитие било Рождество Христово. При нашия календар отбелязваме времето преди и след раждането на Христос. Днес броим годините според това колко време е изминало от или преди рождението на Исус Христос. Времето може да бъде изобразено като безкрайна линия, върху която за улеснение да отбележим важни събития. Отбелязването на последователни събития се нарича хронология.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група – участват и ученици със СОП, работа по задача: определяне на времето с помощта на часовник и календар. Беседа: Припомнете си, какво е дата, седмица, месец, година.

Групова работа – участват и ученици със СОП с: линията на времето и цифрите в историята: годините се записват с арабски цифри, вековете в повечето случаи се записват с римски цифри. Разпознаване на хилядолетия по линия на времето: хилядолетие – период, състоящ се от 1000 години. Преобразуване на годината в хилядолетие. Решаване на задача в тетрадката.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Опитайте се да си спомните какво сте правили през изминалата седмица по дни. Начертайте линия и отбележете важните събития по дни последователно. Разкажете по-подробно за някоя от посочените случки. За измерване на времето си служим с години от най-далечно минало до днес в една непрекъсната редица. Тази редица се нарича линия на времето.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: презентации – презентация https://www.youtube.com/watch?v=SbPJvfmj6UU

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Ориентиране във времето, умения за работа с часовник и календар. Наблюдателност. Развитие на мисловна дейност.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог или обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст в „Машина на времето“. Математика – връзките се осъществяват най-вече в задачи за хронологична ориентация; работа с римските цифри и съответните им арабски цифри; във всички линии на времето са указани също вековете и годините, поставят се множество задачи върху линия на времето за преобразуване на години във векове и за изчисляване.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация в интернет за различните видове календари, за появата на зодиите. Потърсете информация за пясъчния и слънчевия часовник, как се работи с тях.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Самостоятелна работа с ученик със СОП: работа с джобен календар, като се обърне внимание, че е за конкретна година. Въпрос: Как определяме, че настоящата година е 2020 в календара? (Само ако имаме начална, първа година! Броенето на годините е възможно, когато дадена година е определена за начална.)
Практическа задача за прилагане на новото умение от „Машина на времето“. Записваме събитията на дъската едно под друго, като караме ученика със СОП да ги свърже със стрелки – по последователност, за да се демонстрира образно „движението назад във времето“.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразени с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, календар, часовник и схема на линия на времето и изображения.

Самостоятелна и домашна работа:
На базата на знанията от 4 клас – от „Човекът и обществото“ и тези, които усвоихте днес, конкретизирайте понятията век, хилядолетие, десетилетие, година. Сравнете ги по големина.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците.

Изготвил: Живко Дончев - учител по история и география
Делка Алексиева - старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

НАЧАЛОТО НА ЧОВЕШКАТА ИСТОРИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Човекът се е появил преди няколко милиона години. Животът на първите хора бил много труден. Трябвало да оцеляват сред дивата природа. Победили благодарение на своя ум и знанието, което започнали да предават на следващите поколения. За да улеснят всекидневието си, те си служели с различни предмети, тояга, камък. Понеже първо се научили да обработват камъка, затова тази епоха е наречена каменна. Каменната епоха от своя страна се разделя на: старокаменна и новокаменна. През първия период човекът открил копието, лъка, стрелата, иглата, предмети, които му служели във всекидневието и за самоотбрана. Най-важно било откриването на огъня – в праисторически времена хората удряли един в друг два кремъка. Така се получавала искра, която използвали. Огънят ги защитавал от студа, хищниците, на него си приготвяли вкусна храна. С помощта на кремъка и огъня изработвали и остриета. По това време хората живеели заедно в големи семейства. За жилища им служели пещерите. Останали са много пещерни рисунки, по които съдим за живота на първобитните хора.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП - наблюдение на рисунка като исторически документ. Разказ – как преминавал един ден на човек от онова време. Работа в малка група – участват и ученици със СОП, работа по задача: ако живеехте в онези времена, какво бихте нарисували?

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте внимателно рисунките. Какво научаваме за всекидневието на първобитните хора? Разкажете как преминавал един ден на човек от онова време! Представете си, че сте дете от каменната епоха. Какви проблеми ще срещнете през деня? Ако живеехте в онези времена, какво бихте нарисували ? Опитайте.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: – презентация: https://www.youtube.com/watch?v=Hbgj93Q8HQ4

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Описва възникването на човека, разбира значението на историческия опит като източник на знания за всекидневието ни. Чрез художествени образи изгражда разбиране за кодексите на поведение, характерни за древните общества.

Междупредметна връзка: Български език и литература – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. География - ориентиране в пространството. Биология и здравно образование – Дарвиновата теория за развитието на човека. Изобразително изкуство - усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени.

Работа у дома и участие на семейството:
Отговор на въпрос: „Защо хората живеели заедно в големи семейства? Посещение на историческа сбирка, музей, исторически обект, свързан с изучавания материал.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://www.youtube.com/watch?v=Hbgj93Q8HQ4

Разглеждане на картината и беседа по нея.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразени с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ и изображения.

Самостоятелна и домашна работа:
Отговорете на въпроса какви предимства е давал огънят на праисторическия човек.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ПОЯВАТА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ЖИВОТНОВЪДСТВОТО.
ОТКРИВАНЕТО НА МЕТАЛИТЕ.

Основно съдържание на урока за ученика:

Хората през каменната епоха опознавали природата, трупали знания, които предавали на децата се. Дълго време първите хора се прехранвали с лов и риболов. След това започнали да опитомяват и отглеждат някои. животни. Така възникнало животновъдството. Първите опитомени животни били кучето, конят, козата, овцата. Край жилищата жените започнали да разкопават земята и да засяват събраните семена. Това било началото на земеделието. То станало основен поминък на хората. Отглеждали пшеница, от която си приготвяли хляб, ечемик, овес, ръж. Обработването на земята задържало хората на едно място. Тогава те започнали да строят жилища, появили се селищата, на тяхно място днес са останали селищни могили. Научили се да обработват вълната и кожите и да изработват удобни дрехи и обувки. Можели да се запасяват с храна. От глина започнали да си правят съдове, появила се керамиката. Животът станал много по-хубав. Постепенно по-работливите станали по-богати, обработвали повече земя, отглеждали повече животни. Други им завиждали и започнали първите войни за храна за по-добра земя. Обработвайки скалите, хората се научили да получават метали – олово, мед, злато. По-късно открили и сплавите – бронз, който бил много по-твърд. За да се защитят от нападатели, хората се обединили в племена начело с вождове. От вожда зависела съдбата на племето, затова това бил най-мъдрият и знаещ човек. Хората не можели да си обяснят всичко, което се случва около тях, и го приписвали на боговете. Появили се религиозните вярвания. Развило се изкуството, изработвали украшения от кост, рог, злато. Тази епоха се нарича новокаменна. През нея бил извършен голям напредък в живота на хората.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ, сравнение. Беседа – разликите между старокаменатa и новокаменатa епоха. Работа в малка група – участват и ученици със СОП, едната група работи за старокаменатa, а другата – за новокаменатa епоха.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте внимателно рисунките. Коя се отнася за новокаменната епоха? Защо решихте така? Сравнете двете рисунки, какво се е променило през новокаменната епоха /първата рисунка/?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет – презентация:
https://www.youtube.com/watch?v=x1gkDJnyPDY

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Описва възникването на човека, разбира значението на историческия опит като източник на знания за всекидневието ни, обществените отношения, появата на управляващи и управлявани.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. География – ориентиране в пространството. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени.

Работа у дома и участие на семейството:

Посещение на историческа сбирка, музей, исторически обект, свързан с изучавания материал.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията, коментари по темата на урока https://www.youtube.com/watch?v=x1gkDJnyPDY

Разглеждане на картинките и беседа. Какво виждате на картинките?

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър и софтуер, съобразени с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:

Ако разполагате с глина или пластилин, се опитайте да изработите някакъв съд, както това са правели някога нашите прадеди.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ДНЕШНИТЕ БЪЛГАРСКИ ЗЕМИ ПРЕЗ ПРАИСТОРИЧЕСКАТА ЕПОХА

Основно съдържание на урока за ученика:

Днешните български земи поради много добрите условия за живот били рано заселени от хората. Открити са останки от каменната епоха, от всекидневието на хората в пещерите „Козарника" и „Бачо Киро. По-късно тук се заселили земеделци, които създали селища. Карановската селищна могила е една от най-старите в света. Край Провадия хората добивали сол, която изнасяли в чужди земи, и натрупали богатства. През бронзовата епоха хората открили медта, започнали да правят оръдия на труда и оръжия. По-късно получили сплав от мед и калай – бронз. От тази епоха в българските земи са открити много рудници, калъпи и различни предмети от мед и бронз. До Стара Загора са най-старите медни рудници в Европа, откъдето древните хора добивали мед. Там са открити и най-старите неолитни жилища, имало и опити да се създаде и писменост. Развили се земеделието и занаятите. Опитни занаятчии изработвали накити от злато, сребро, мед и бронз. Варненският некропол е мястото, където са погребани хора, живели през този период. Там е открито най-старото обработено злато в света. Населението по нашите земи създало развита цивилизация, най-старата в Европа. Но не могло да се обедини в силна държава и било завладяно от съседите си. Появява се и обществото неравенство – богати и бедни.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ, сравнение. Разказ – как са изглеждали тогава жилищата и селищата на хората. Образователен филм. Работа в малка група – участват и ученици със СОП, едната група работи по земеделието, а другата – за развитието на занаятите. Наблюдение на рисунка като исторически документ.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Как са успели хората, живели по нашите земи, да създадат развита култура? На какво се дължали успехите им? Защо солта била по-скъпа от златото? Представете си как са изглеждали тогава жилищата и селищата на хората. Опитайте се да разкажете или направете рисунка. За какво са служели изобразените фигурки?

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: исторически обекти, свързани с изучавания материал.
https://www.youtube.com/watch?v=R_bEZfyioL0
https://www.youtube.com/watch?v=xmnUuot1GWw
https://vimeo.com/220642197
презентация: https://ucha.se/watch/5372/dneshnite-balgarski-zemi-prez-praistoricheskata-epoha

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Описва възникването на човека, разбира значението на историческия опит като източник на знания за всекидневието ни, обществените отношения – появата на управляващи и управлявани.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Химия и опазване на околната среда – знания за откриването на част от химичните елементи. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, моделиране на фигури.

Работа у дома и участие на семейството:
Посещение на историческа сбирка, музей, исторически обект, свързан с изучавания материал.
https://www.youtube.com/watch?v=R_bEZfyioL0
https://www.youtube.com/watch?v=xmnUuot1GWw
https://vimeo.com/220642197

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/5372/dneshnite-balgarski-zemi-prez-praistoricheskata-epoha, коментари по темата на урока: Кога и къде са се заселили земеделските племена? Какво е общество? Какво е селищна могила? Развитие на търговията с мед.

Разглеждане на картинка на Вълчитрънското златно съкровище – състои се от 13 предмета и тежи над 12 килограма. Открито край с. Вълчитрън, Плевенско.

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, историческа сбирка, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:

Прочетете и научете урока си. Помислете и отговорете на следните въпроси: Кога се появяват първите хора по българските земи? На какво се дължи разцветът на обществото през каменно-медната епоха в България? Защо е важен добивът на сол, мед и злато?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ИЗКУСТВОТО И ВЯРВАНИЯТА НА ПРАИСТОРИЧЕСКИТЕ ХОРА

Основно съдържание на урока за ученика:

Хората в древността живеели близо до природата. Те се стремели да я опознаят. Осъзнавали, че зависят от природата, и се отнасяли към нея със страхопочитание. Когато не можели да си обяснят случващото се около тях, природните явления, те ги приписвали на божествата. Имали богове за всичко. Най-важна била обаче богинята майка, богинята на природата. Представяли си боговете като хора, но със свръхвъзможности. Те смятали, че боговете контролират живота им, затова им принасяли дарове. Организирали празници – ритуали, изграждали светилища – храмове. Изкуството било свързано с религиозните вярвания. Най-често били изобразявани божествата – статуи, амулети. Изобразявали и сцени от всекидневието си. Чрез рисунки предавали и информация преди появата на писмеността.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – при изпълнение на познавателната задача в часа – наблюдение на рисунка като исторически документ, сравнение. Разказ – как хората си обяснявали природните явления и защо вярвали в свръхсили. Гледане на образователен филм – беседа.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

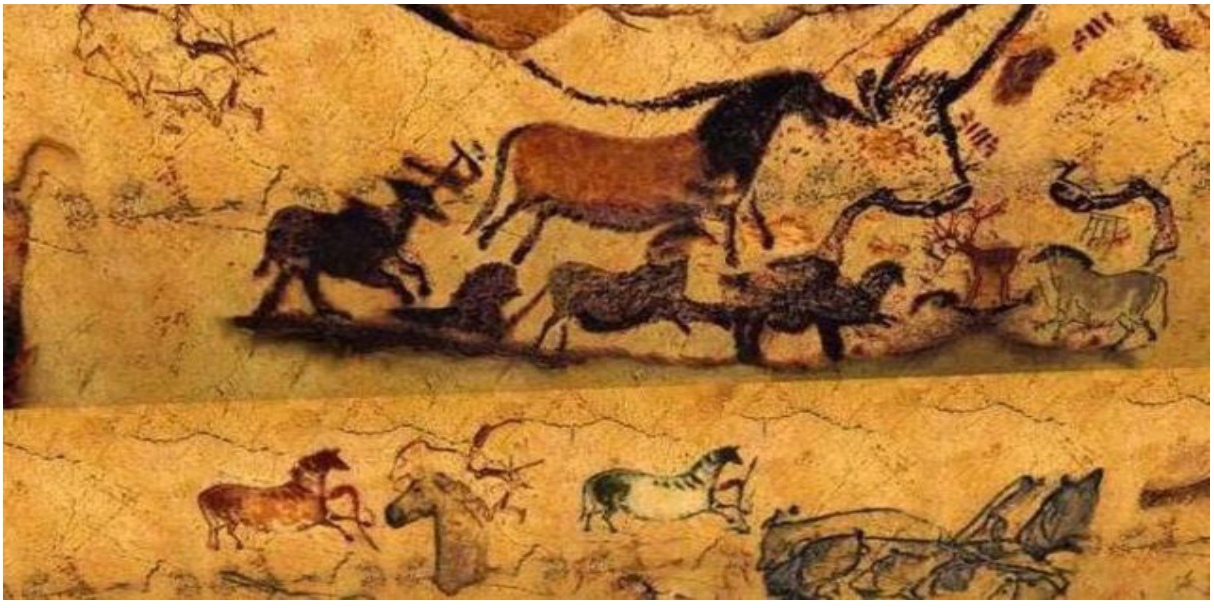

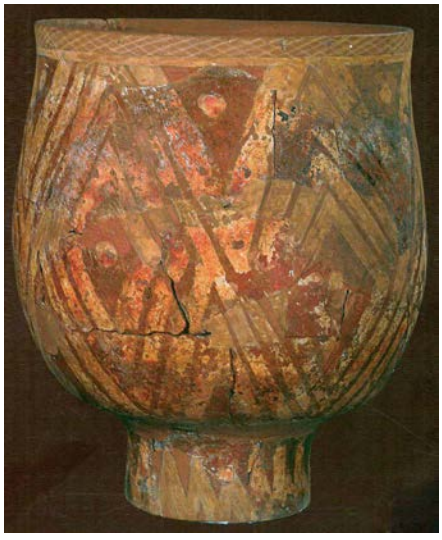

Как хората си обяснявали природните явления? Защо вярвали в свръхсили? Коя била причината най-много да почитат богинята майка? Каква информация получаваме от изкуството на древните хора? Опитайте се да изследвате някоя от рисунките или фигурите като източник на знание. Пробвайте да нарисувате някоя от тях.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

учебник, атлас, учебна тетрадка и интернет: образователен филм:
https://www.youtube.com/watch?v=R_bEZfyioL0
https://www.youtube.com/watch?v=xmnUuot1GWw
https://vimeo.com/220642197
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=XQrMzT9NoYI

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Учениците да разбират, че още от зората на своето развитие човекът изразява способността си да претворява творчески действителността чрез пещерната живопис. Да осмислят археологическите доказателства, че вярата на човека в живот след физическата смърт датира също от праисторическите времена. Да затвърдят знанията си за взаимовръзката природа – култура. Да развият умение да правят описание и да извличат информация от изображения.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – в урока са включени задачи, развиващи умението за работа с научен текст и за извличане на информация от урочна статия чрез конкретни задачи. Информационни технологии – дигитална компетентност – връзката с предмета се реализират чрез компютърна грамотност, работа с графично изображение, гледане на компютърна презентация, търсене, селектиране и обработка на информация от интернет. Изобразително изкуство – работа и коментари по творби от всички области на изобразителното изкуство на древността: триизмерни скулптури, релефи, стенописи, мозайки, картини.

Работа у дома и участие на семейството:
Посещение на историческа сбирка, музей, исторически обект, свързан с изучавания материал:
https://www.youtube.com/watch?v=R_bEZfyioL0
https://www.youtube.com/watch?v=xmnUuot1GWw
https://vimeo.com/220642197

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://www.youtube.com/watch?v=XQrMzT9NoYI, коментари по темата на урока – беседа: Обосноваване пред учениците необходимостта да развиват умение за четене на карта, което ще им е необходимо през целия живот. Отговори на въпроси по темата, с подкрепа: Кой е първият човек, започнал да твори? Какви рисунки пазят различните пещери и какво означават? Каква е била технологията на рисуване? Какви обичаи ни разкриват тези рисунки?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразени с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, историческа сбирка, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Като гледате картината на богинята майка, опитайте се да я нарисувате.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ДРЕВЕН ЕГИПЕТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Развитието на обществата и нуждата от организация на хората, довело до възникването на първите държави. Това се случило там, където имало добри условия за живот – топъл климат, вода, почви.

Египетската цивилизация възникнала по долината на най-дългата река – Нил. Всяка година при настъпването на дъждовния сезон реката приижда и заливала долината. Хората тук се радвали на богата реколта. Нужно било обаче водата да се контролира и да се напояват по-големи площи, за целта трябвало да се строят канали. Това бил много тежък труд, нужни били много хора, трябвало да има ред сред тях. Така се стигнало до възникването на най-големите организации на хора – държавите. Начело на държавата стоял фараон. Той имал помощници, с които поддържал реда, събирал данъци, имал армия, създал закони, имал столица и дворец. Свещениците – жреците на боговете, помагали на владетеля в управлението. Най-ниско в обществото се намирали селяните, а под тях били робите, набирани от пленниците по време на войни. Те нямали никакви права и вършели най-тежката работа. Египтяните вярвали в задгробния живот и строели пирамиди за мумията на фараона. По-късно ги заменили с тайни гробници, за да ги предпазят от крадци. Властта на фараона се предавала по наследство.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – при изпълнение на познавателната задача в часа – наблюдение на рисунка като исторически документ, сравнение. Разказ – за пирамидите и фараоните. Гледане на образователен филм – беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
С помощта на учебника и картата в атласа определете местоположението на Египет. Кои са причините там да възникне държава? Защо фараоните строели пирамиди? Една от най-известните статуи е Сфинксът. Защо е изобразен с тяло на лъв и глава на човек?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, информация от интернрт: клипове -
https://www.youtube.com/watch?v=fqTSB9I5_FU
https://www.youtube.com/watch?v=KN0NpT1fMhI
https://www.youtube.com/watch?v=1tI5rwmgcQY
презентация: https://ucha.se/watch/5393/dreven-egipet

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Описва възникването на човека, разбира значението на историческия опит като източник на знания за всекидневието ни, обществените отношения, появата на управляващи и управлявани.

Междупредметна връзка: География – ориентиране в пространството. Определете местоположението на даден обект /Египет/. Математика – геометпични фигури – пирамиди, характеристика. Български език и литература – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете в интернет повече информация за строежа на пирамидите и загадките около тях. Споделете със съучениците си.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/5393/dreven-egipet, коментари по темата на урока. Рисуване на пирамида или египетски фараон /по желание на ученика/.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на въпроса: Вярвате ли в легендите за мумиите? Ако вярвате, отговорете защо?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ДЪРЖАВИТЕ В МЕСОПОТАМИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Месопотамия /Междуречие/ била областта между реките Тигър и Ефрат. Тук природните условия били подобни на Египет – топло, с големи реки, затова и тези цивилизации били наречени речни. Тук също строили напоителни канали и нуждата от работници и организация станали причина за възникването на държавите. Докато Египет нямал противници, с които да се конкурира, тук народите били много и воювали непрекъснато помежду си. Затова се развили няколко държави – Шумер, Акад, Вавилон, Асирия, Персия, която обединила всички. Войната играела голяма роля, важни били военните. В Месопотамия вярвали в много божества. Строели храмове, дворци от глина, която не била трайна като камъка в Египет. Затова в Месопотамия има много малко запазени исторически обекти от този период. Най-красив бил град Вавилон. Запазени са много релефи, които ни дават ценна информация за онези времена.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – при изпълнение на познавателната задача в часа – наблюдение на рисунка като исторически документ, сравнение. Разказ и описание на владетел. Гледане на образователен филм – беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте внимателно трите релефа. Какво е изобразено на тях? Как е представен владетелят? Опитайте се да го опишете. Пробвайте да направите рисунка. https://www.youtube.com/watch?v=_EPc6Gn9-zs

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, полезни материали от интернет:
https://www.youtube.com/watch?v=_EPc6Gn9-zs;
клип за град Вавилон: https://www.youtube.com/watch?v=_EPc6Gn9-zs
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=ZwoXOY6d2Sw

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Умения да се ориентирате в изминалото време. Описва възникването на държавите, разбира значението на историческия опит като източник на знания за всекидневието ни, обществените отношения, появата на управляващи и управлявани. Държавност. Законодателство.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране в пространството. Определете местоположението на даден обект /Месопотамия/. Български език и литература – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини.

Работа у дома и участие на семейството:
https://www.youtube.com/watch?v=_EPc6Gn9-zs
Гледайте клипа за град Вавилон! Какво Ви направи впечатление? Разкажете пред съучениците си. Потърсете допълнителна информация в интернет.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията, коментари по темата на урока https://www.youtube.com/watch?v=ZwoXOY6d2Sw
Беседа по темата на урока за владетелите на градовете държави в Месопотамия. Те притежавали политическа, военна и религиозна власт. За разлика от египетските градове били опасани с крепостни стени. Пространството на града било организирано около двореца и храма на бога покровител, различен за всеки град.

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Отговорете на въпросите: Къде се намира Месопотамия и защо се нарича така? Кои са номадите? Кои са финикийците? Какво от финикийците използваме днес?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ВЛАДЕТЕЛ И ДЪРЖАВА

Основно съдържание на урока за ученика: В древния Изток възникнали първите държави. Те били монархии. Властта на владетеля се предавала по наследство. Египет, Асирия и Персия прераснали в империи. Това са големи държави, които владеели няколко народа. Асирия останала в историята с това, че създала първата истинска армия. Тя управлявала с насилие и терор. Държавите от древния Изток били робовладелски. Робите били главната работна сила. Те нямали никакви права, били наравно с животните. Владетелят управлявал с помощта на областни управители, помагали и многобройните чиновници. Близки до владетеля били жреците – свещеници на многото богове. За да се поддържа редът в държавата, владетелят създавал закони. Първите писани закони ни е оставил Хамурапи. Цялата власт била в ръцете на владетеля. Владетелят бил обожествяван. Хората вярвали, че боговете съветват владетелите и ако народът не спазва законите, боговете ще се разгневят. Тези вярвания и силата на армията държали народа в покорство.

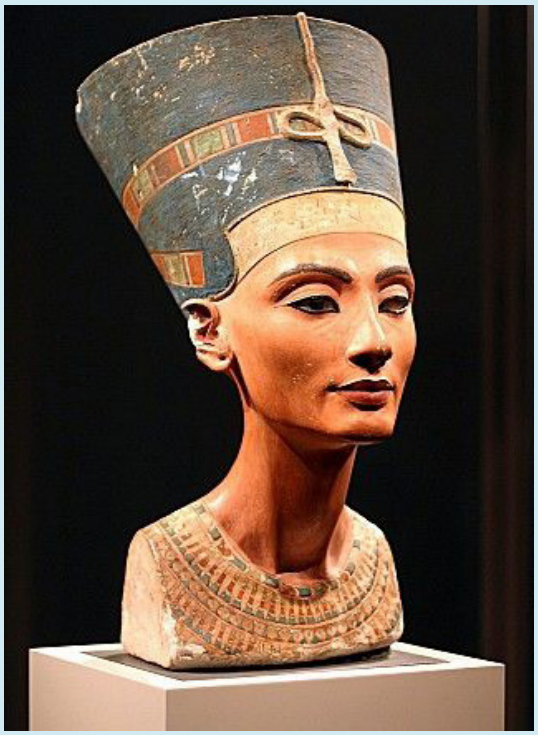

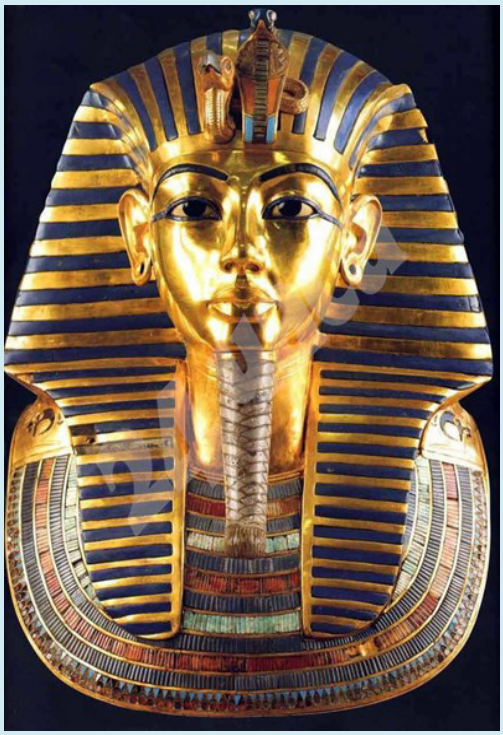

Потърсете в интернет информация за Нефертити и Тутанкамон.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП, работа по задача: Ако живеехте в онези времена, какво бихте нарисували? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Разказ. Образователен филм. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
https://www.youtube.com/watch?v=SkoJTTvP-Zshttps://
www.youtube.com/watch?v=jgNYwi4X18k
https://www.youtube.com/watch?v=Ilv6FYVZuVQ
Гледайте историческите модели на дворците на тогавашните владетели. Как успявали да управляват своите държави? Кой е построил великолепните дворци и сгради? Потърсете информация в интернет за строежа на пирамидите.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, полезни материали от интернет: образователни филми за историческите модели на дворците на тогавашните владетели –
https://www.youtube.com/watch?v=SkoJTTvP-Zshttps://
www.youtube.com/watch?v=jgNYwi4X18k
https://www.youtube.com/watch?v=Ilv6FYVZuVQ;
клип за град Вавилон - https://www.youtube.com/watch?v=_EPc6Gn9-zs
презентация; https://www.youtube.com/watch?v=nc5TE3-RxAw

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Описва възникването на човека, разбира значението на историческия опит като източник на знания за всекидневието ни, обществените отношения, появата на управляващи и управлявани. Държавност. Законодателство.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране в пространството. Определете местоположението на даден обект /Египет/. Математика – геометпични фигури – пирамиди, характеристика. Български език и литература – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини.

Работа у дома и участие на семейството:
https://www.youtube.com/watch?v=_EPc6Gn9-zs
Гледайте клипа за град Вавилон. Какво Ви направи впечатление? Разкажете пред съучениците си. Потърсете допълнителна информация в интернет.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията, коментари по темата на урока https://www.youtube.com/watch?v=nc5TE3-RxAw.
Беседа по темата на урока за ролята на владетелите на древен Египет в Месопотамия. Какви са основните им функции? Египетските фараони имали неограничена власт поради схващането, че властта им произтича от боговете и че самите те са богове.

Владетелите на градовете държави в Месопотамия имали ограничена власт, но постепенно с формирането на големите държави и там се обявили за близки до боговете или дори за богове и събрали цялата власт в ръцете си.

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър и софтуер, съобразени с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:

След като прочетете урока, си помислете и отговорете на въпросите: Кои не са били сред привилегированите в древен Египет в Месопотамия? Защо смятате така?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ОБЩЕСТВАТА В ДРЕВЕН ЕГИПЕТ И МЕСОПОТАМИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Държавите от древния Изток били монархии /властта била в ръцете на един човек и се предавала по наследство/. Владетелите държали в покорство населението с помощта на армията, религията и чиновниците. Най-тежката работа вършели робите. Те нямали никакви права. Можело да бъдат продадени като животни. Робите идвали от пленниците от войните, роб се ставало по наследство или за неплатени дългове. Обикновените хора живеели бедно, много по-различно от управляващите, които се радвали на охолство и разкош. Основните занимания били отглеждането на растения и животни, различни занаяти, търговия. Данъците били много високи. За господарите оставало повече от половината. Но хората се примирявали, защото разчитали на защитата на владетеля. По-добре живеели хората с професии, които били близко до управляващите – военни, данъчни, писари. Всеки млад човек се стремял към подобни работни места, за да се радва на по-богат живот.

freshеroll.info

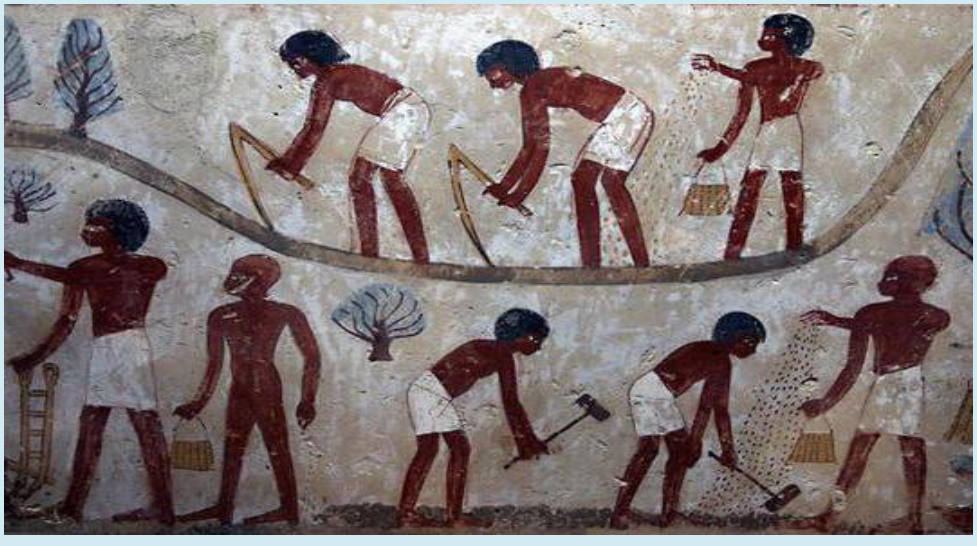

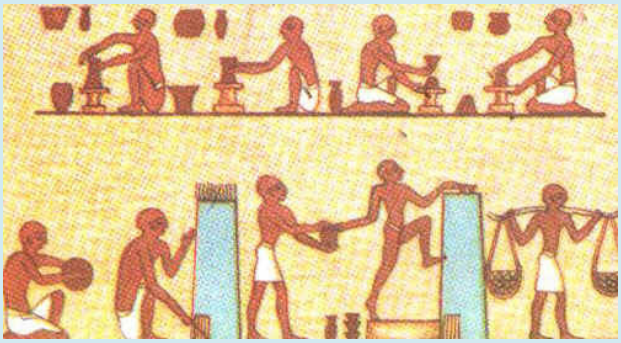

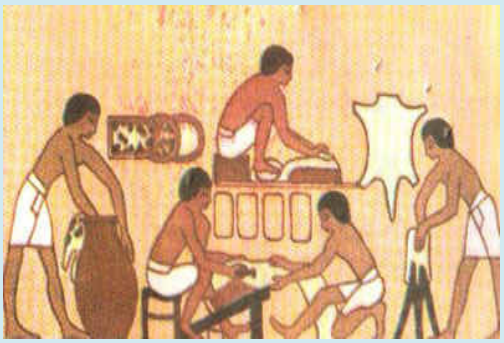

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП, работа по задача: Ако живеехте в онези времена, какъв в ерархията бихте искали да сте? Защо избрахте да бъдете такъв? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Разказ. Образователен филм. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте внимателно рисунките от древен Египет. Какви професии разпознавате? Как е протичал животът на обикновените хора? Защо фигурите на обикновените хора са нарисувани по-малки от техните господари? Как е минавал денят на обикновения човек? Как са били облечени? Какви инструменти са използвали?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет:
http://urocipoistoria.blogspot.com/2018/01/blog-post.html
Презентация: https://www.youtube.com/watch?v=MruI22MGdF0

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Описва възникването на човека, разбира значението на историческия опит като източник на знания за всекидневието ни, обществените отношения, появата на управляващи и управлявани. Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото.

Междупредметна връзка:
География - ориентиране в пространството. Определете местоположението на даден обект /Египет и Месопотамия/. Български език и литература – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините.

Работа у дома и участие на семейството:
С помощта на възрастни напишете писмо до владетел. Изберете сами темата и до кой владетел да го адресирате /фараон или някой владетел в Месопотамия/, както и от чие име го изпращате /жрец, военен командир, областен управител, писар или обикновен човек/.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията, коментари по темата на урока https://www.youtube.com/watch?v=MruI22MGdF0

Беседа по темата на урока за обществената структура в древен Египет и в Месопотамия. Колко прослойки има в египетското общество? Кои са най-привилегированите? Кои са най-малко привилегированите? Какви са основните задължения на владетеля в Египет? Голяма част от населението на градовете държави в Месопотамия се състои от лично свободни хора, които се занимават със земеделие, търговия или занаяти. Защо? Владетелите на градовете държави в Месопотамия имали отначало ограничена власт, но постепенно и там се обявили за близки до боговете или дори за богове и събрали цялата власт в ръцете си.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Прочетете урока си. Направете сравнение между живота сега и тогава. Кои професии са се запазили досега? Кои инструменти може да видим и днес?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

КУЛТУРАТА НА ДРЕВЕН ЕГИПЕТ И МЕСОПОТАМИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Държавите от древния Изток били монархии /властта била в ръцете на един човек и се предавала по наследство/. Владетелите държали в покорство населението с помощта на армията, религията и чиновниците. Древните цивилизации ни оставили богата култура. Най-известни били пирамидите. Създали писменост, за да предават информация. Всичко било насочено към управляващите, те били в центъра на картините. Техният живот бил описван. Те били погребвани в гробниците с несметни богатства. Занаятчиите създали по нареждане на господарите си красиви скулптори. Днес Египет е посещаван от милиони туристи, за да видят чудесата на света – пирамидите.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП, работа по задача: Ако живеехте в онези времена, какъв в йерархията бихте искали да сте? Защо избрахте да бъдете такъв? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Разказ. Образователен филм. Исторически възстановки , модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разгледайте внимателно снимките на историческите забележителности. Какво е изобразено? Какво знаете за пирамидите?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: презентация:
https://www.youtube.com/watch?v=EJHNuzCRNJY

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Описва възникването на културата, значението на историческия опит като източник на знания за всекидневието ни, обществените отношения, появата на основите на всички науки. Отношения между хората в обществото. Ролята на изкуството и културата за съвремието. Връзката между минало и настояще.

Междупредметна връзка:
Тук са положени основите на всички науки. География – откритията, създадени са първите календари. Физика и астрономия – астрологията – използвали жреците за гадаене по небесните тела. Математика – изчисления за строителството на пирамиди, храмове, крепостни стени и др. Биология и здравно образование – положени са основите на медицината. Изобразително изкуство – изобразяване на образи и скулптури с използване на различни техники.

Работа у дома и участие на семейството:
С помощта на възрастни потърсете информация в интернет за някой от историческите обекти. Опитайте се да нарисувате някой от тях. Споделете със съучениците .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията, коментари по темата на урока https://www.youtube.com/watch?v=EJHNuzCRNJY
Беседа по темата на урока и отговори на въпроси с подкрепа закъде били изобразявани управляващите на картините на художниците. Защо? Техният живот бил описван и те били погребвани в гробниците с несметни богатства. Защо?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ и снимки на историческите забележителности.

Самостоятелна и домашна работа:
Опитайте се да нарисувате снимка на владетел по онова време. Обосновете се защо си избрахте точно него да нарисувате.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ПИСМЕНОСТ И ОБРАЗОВАНИЕ НА ПЪРВИТЕ ЦИВИЛИЗАЦИИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Държавите от древния Изток били монархии /властта била в ръцете на един човек и се предавала по наследство/. Владетелите, за да има ред в държавата, били създали правила – закони. За да бъдат ясни за всички, трябвало да бъдат записани. Първите писани закони създал Хамурапи. Държавата се издържала от данъци, които плащали работещите, задълженията също трябвало да се запишат. Така се появила нуждата от писменост. Тя служела за съхраняване и предаване на информация и знания. Да пишат можели само управляващите и техните помощници – писарите. Народът бил неграмотен. Знанието се смятало за най-голямата сила. Простият народ се управлявал по-лесно. В Египет създали йероглифите. Те приличали на опростени картини. В Месопотамия създали клинописното писмо, което представлявало чертички върху глина, която по-късно изпичали, за да се запази. Професията на писарите била много уважавана. Чрез образованието бедните деца можели да се измъкнат от беднотията. Първите букви създали финикийците, от тях по-късно възникнали другите азбуки. Пишело се върху камък, кожа, пергамент, глина, папирус. Хартията била измислена много по-късно в Китай.

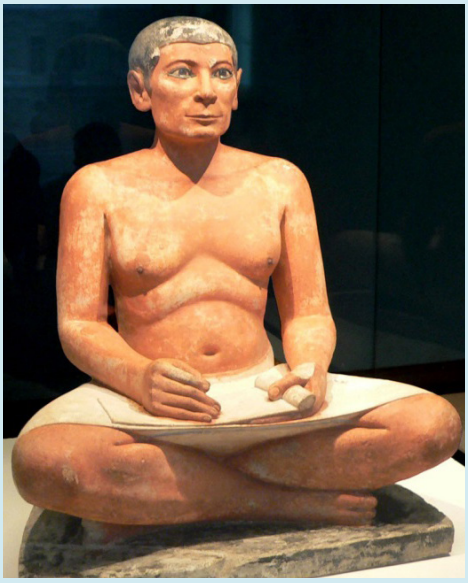

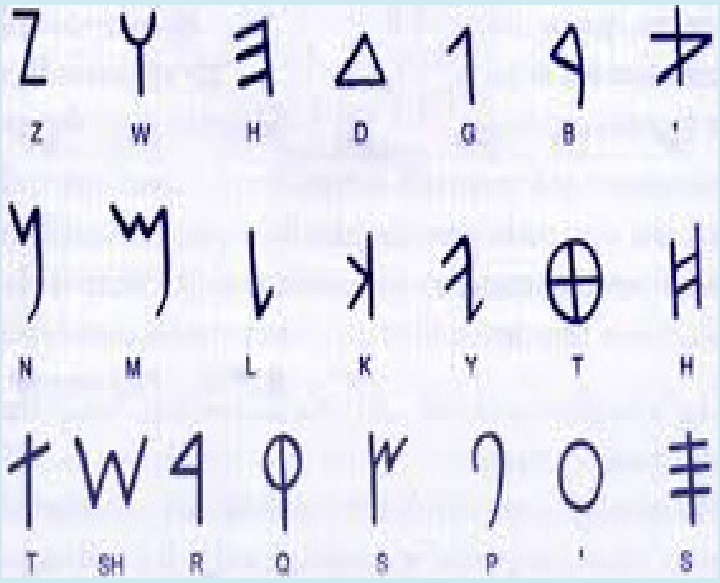

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Представете си, че не е измислена азбука, как ще предадете информация без писменост? Работа по индивидуална задача: Защо казваме, че знанието е сила? Защо днес децата трябва да учат? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Разказ.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая: З
ащо казваме, че знанието е сила? Защо днес децата трябва да учат? Опитайте се чрез рисунка да предадете някакво съобщение. Представете си, че не е измислена азбуката, как ще предадете информация без писменост? Сравнете видовете писменост. Коя бихте предпочели да използвате в училище?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: презентация: https://www.youtube.com/watch?v=U_rRatyQa8k

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Силата на знанието. Нуждата от писменост и образование. Умения за съхраняване и предаване на информация и знания.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – възникване на писмеността. Разкази за богове, царе и герои. География - ориентиране в пространството.

Работа у дома и участие на семейството:
С помощта на възрастни потърсете повече информация за показаните обекти. Споделете със съучениците.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията, коментари по темата на урока https://www.youtube.com/watch?v=U_rRatyQa8k
Беседа по темата на урока: Писменост – предава значението на думите чрез образи. Възниква от нуждата хората да предават и обменят информация. Развиват се образованието и училищата. Появяват се литературата и библиотеките. Библиотеките се създавали към двореца или към храмовете“ Отговори на въпроси, с подкрепа: „Кои са двете социални групи, които трябва да минат най-напред през училището, за да могат да изпълняват задълженията си? Кои са плюсовете на образованието и длъжността „писар“? Защо казваме, че знанието е сила?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ и снимки на историческите забележителности.

Самостоятелна и домашна работа: Прочетете урока си. Помислете и отговорете на въпросите: Какво са йероглифите и за какво са ги използвали хората в древния Изток? Какво е буквено писмо и какво е папирус? Кои са финикийците и какво са създали те?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:
РЕЛИГИОЗНИ ВЯРВАНИЯ В ДРЕВЕН ЕГИПЕТ И МЕСОПОТАМИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:
Религиозните вярвания се появили през каменната епоха, защото хората не можели да си обяснят всичко и започнали да го приписват като дело на боговете. В древния Изток постепенно религията навлязла в управлението. Владетелите обяснявали своите действия с желанието на боговете. Представяли се за техни заместници на земята. Жреците заплашвали хората, че ако не спазват законите, боговете ще ги накажат. Понеже обикновените хора били прости – вярвали в това, което им се казва. Затова жреците – свещеници, били подпомагани от управляващите и живеели богато. Хората вярвали в много богове. Имало бог на природата, слънцето, луната, любовта, водата. Река Нил също била обожествявана. Строели се храмове, в които вярващите носели дарове. Свещениците били едни от най-богатите хора. Боговете били представяни в човешки образ, но имало и с образи на животни.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП – връзката между култура, образование и религия. Работа по индивидуална задача: Защо владетелят е изобразен при боговете, а не обикновените хора? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Защо в Египет строели гробници – пирамиди с мумиите на владетеля? Как си представяли боговете древните хора? Защо свещениците били толкова важни в тогавашното общество? Каква е връзката между религията и образованието? Защо владетелят е изобразен при боговете, а не обикновените хора?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: материали с информация за религиозните вярвания в древността и интересни факти:
https://uchiteli.bg/interesting/interesni-fakti-za-religiqta-na-dreven-egipet/1933

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Връзката между минало и настояще. Силата на знанието. Религията.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, моделиране на фигури. География – ориентиране в пространството и времето.

Работа у дома и участие на семейството:
С помощта на възрастни потърсете повече информация за египетските божества. Разкажете за някое от тях.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на материали с информация за религиозните вярвания в древността и интересни факти, ползвани от
https://uchiteli.bg/interesting/interesni-fakti-za-religiqta-na-dreven-egipet/1933
Беседа, отговори на въпроси за обратна връзка, с подкрепа.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, снимков материал и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете информация за религиозните вярвания в древността. Разкажете за божество, което ви е направило впечатление.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

РЕЛИГИЯТА НА ДРЕВНИТЕ ЕВРЕИ

Основно съдържание на урока за ученика: Древните евреи обитавали Месопотамия. За първи път те създали религия, в която имало един бог. Библията е свещената книга на евреите и християните. Тя разказва за техния живот. Първата й част се нарича Стар завет, а втората – Нов завет. Евреите признавали само Стария завет. Родоначалникът на религията на древните евреи е Авраам. Той започнал да почита Бог, наричан Яхве, или Йехова – означава „баща на много народи“. В Новия завет са описани животът и делата на Иисус Христос и неговите ученици – апостолите /учениците/. Юдеите почитат само Стария завет, а християните – и двата. Според историята Бог се явил на Мойсей и му дал Божите заповеди. Завет към евреите, в който им обещавал, че ако следват законите му, ще ги защитава и ще бъдат богоизбран народ. Еврейската религия и до днес е една от главните в света. По-късно от нея се появили християнството и ислямът. Религията напътствала живота на хората, културата, образованието. Тя играела основна роля за формирането на моралните ценности. Религия на евреите не станала масова, защото се отнасяла само за евреите, те били богоизбраният народ.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП – новото в религията на евреите. Работа по индивидуална задача: Защо религията била толкова важна за хората? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа.

Времево разпределение: Един учебен час
Групова дейност в класната стая: Какво било новото в религията на евреите? Защо не станала масова? Прочетете за десетте Божи заповеди. На какво ни учат те? Защо религията била толкова важна за хората?
Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, образователен филм, атлас, учебна тетрадка, интернет: https://dobri-novini.thelamb.site/2018/12/29/history-of-the-jews/; Презентация: https://www.youtube.com/watch?v=LBfUKVtj9RQ
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Връзката между минало и настояще. Силата на знанието. Религията. Добродетелите и моралните ценности в религията.
Междупредметна връзка: Български език и литература – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, иконите. География – ориентиране в пространството и времето.
Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастни потърсете повече информация за потопа и Ноевия ковчег.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://www.youtube.com/watch?v=LBfUKVtj9RQ. Отговори на въпроси, с подкрепа: „Как десетте Божи заповеди са били дадени на евреите? А защо първо на тях? На какви добродетели и морални ценности ни учат?
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. **Дидактични материали:** материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, снимков материал и картини.
Самостоятелна и домашна работа: Отговорете на въпросите: Религиозен ли сте? Каква религия изповядате, ако не е тайна и желаете да споделите? Имате ли свой бог, в когото вярвате?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ДРЕВНА ЕЛАДА

Основно съдържание на урока за ученика:

Древна Елада била разположена в южната част на Балканския полуостров. Климатът бил топъл, средиземноморски. Имало хиляди острови и това била причината за развитието на корабоплаването. Елините са моряци. Отглеждали лозя, смокини, маслини. Нямало достатъчно плодородни почви за отглеждането на пшеница и затова те пътували до други земи. Първата цивилизация възникнала на остров Крит. Легендите разказват за цар Минос и затова цивилизацията е наречена минойска. Възникнали градове и те властвали над околните морета. По-късно били създадена силна държава с център Микена. Тук често се водели войни. От север нахлули ахейците, а по-късно – дорийците, които разрушили старите държави. Народите се смесили и така била създадена елинската народност. Повечето събития са разказани много по-късно като легенди. Пръв ги описва Омир в своята „Илиада“. Главно събитие е Троянската война. Тя се водила за контрол над морските пътища, по които елините внасяли пшеница и търгували с нашите земи. Войната обаче изтощила всички и така земите им били лесно завладени от дорийците. За да търгуват по-лесно и защото нямало достатъчно обработваема земя, много млади елини напускали родината и създавали нови селища в чужди земи – колонии, пренесли със себе си елинската култура и се смесили с местното население. Колонизацията има голяма роля за разпространението на културата в древна Европа.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП – търсене на информация в интернет за древна Елада. Работа по индивидуална задача: Защо и до днес древните елини са едни от най-добрите моряци? Какво е морето за тях? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Потърсете информация в интернет за Троянската война. Легендите за Тезей, аргонавтите. Защо се водила Троянската война? Кой победил във войната? Какво знаете за Троянския кон? Кои дейности развивали древните елини? Защо и до днес са едни от най-добрите моряци? Какво е морето за тях?

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, образователен филм, атлас, учебна тетрадка, интернет: информация за Троянската война и презентация: https://www.youtube.com/watch?v=FJGdfDf06P4

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Началото на европейската цивилизация.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране в пространството, географско положение, природните условия и климатът на древна Елада. Биология и здравно образование – благоприятни и неблагоприятни условия за отглеждане на различни растителни видове и култури. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Литература – разглеждане и четене на легенди за елините, произведението на Омир „Илиада“.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете и гледайте филма за Троянската война. Кой герой ви е симпатичен? Защо ?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://www.youtube.com/watch?v=FJGdfDf06P4. Отговори на въпроси, с подкрепа: Как се казва в днешно време държавата древна Елада? Според географското си положение, природните условия и климата какви дейности развивали и какви не можели да развиват елините? Какво допринесло развитието на мореплаването и търговията на държавата?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Кога започнала Троянската война? Колко години е продължила? Коя е причината за войната според различните източници?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ГРЪЦКИЯТ ПОЛИС. ВЕЛИКАТА ГРЪЦКА КОЛОНИЗАЦИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Градове държави в древна Елада не успели да създадат единна държава и затова накрая били завладени. През цялото време съществували малки градове държави – полиси, които воювали помежду си. Най- известни били Атина, Спарта, Тива. Жители на полисите били три вида – граждани, чужденци и роби. Много от тях имали крепостни стени за защита на населението от нашественици. Различавали се по формата на управление. В началото били монархии – властта се предавала по наследство и била в ръцете на един човек. По-късно народът решил, че това е несправедливо, и се създало ново управление – демокрация. При нея властта била разделена на законодателна, изпълнителна и съдебна. Провеждали се избори, на които пълнолетните свободни мъже /само гражданите, пълнолетни мъже, имали право на глас, а също и техните синове по наследство/ избирали най-достойните да ги управляват за определен период – мандат. За да съществува демокрацията, трябвало да участват всички граждани. Най-известният демократ бил Перикъл. Жените, чужденците и робите нямали право да гласуват. Поставило се началото на политиката. Често се стигало до насилствено завземане на властта от един човек – тиранин, или група хора – олигархия. Понеже в Елада не достигала земята, много млади хора се изселвали и основававали нови селища в чужди земи. Те израствали като търговски градчета, смесили се с местното население. Този период е наречен великата гръцка колонизация. По нашето Черноморие повечето градове били гръцки колонии – Поморие, Варна, Ахтопол, Несебър, Созопол, Балчик. Чрез тях се извършвала обмяна на знания, култура и стоки между елините и траките.

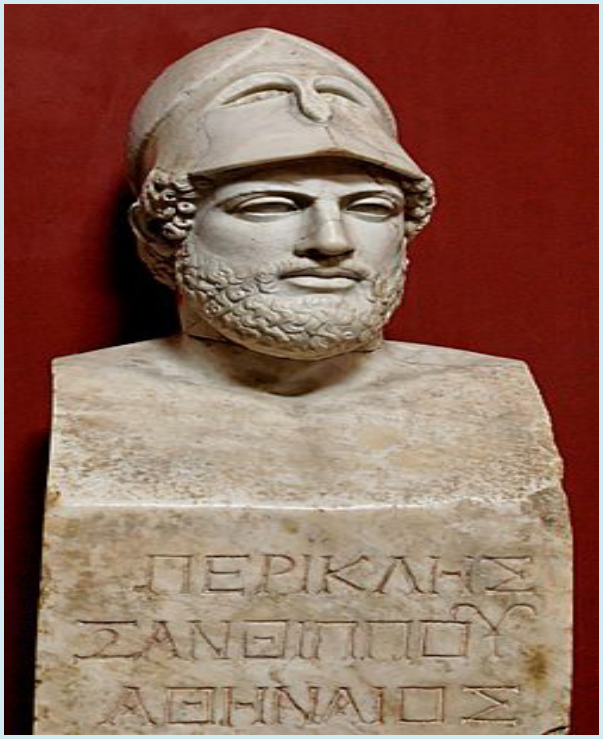

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП – търсене на информация в интернет за великата гръцка колонизация. Работа по индивидуална задача: Кои са трите групи население в елинския полис? Коя от тези групи е с право на гласуване по време на провеждането на избори? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Кои са трите групи население в елинския полис? Коя от тези групи е с право на гласуване по време на провеждането на избори? Сравнете монархията и демокрацията, коя е по-справедлива ?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет презентация:
https://www.youtube.com/watch?v=UEX-yBas2sU

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Началото на европейската цивилизация, началото на политиката и демокрацията.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране в пространството, географско положение, природните условия и климат на древна Елада. Биология и здравно образование – благоприятни и неблагоприятни условия за отглеждане на различни растителни видове и култури. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини.

Работа у дома и участие на семейството:
С помощта на възрастните проучете сегашното управление на България.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://www.youtube.com/watch?v=UEX-yBas2sU. Беседа за великата гръцка колонизация за затвърждаване на наученото: Причините за великата гръцка колонизация са: липсата на достатъчно обработваема земя, пренаселването, вътрешните борби между бедни и богати, търсенето на изгодни търговски пътища и пристанища. Последиците от великата гръцка колонизация са: елините създават стотици колонии по цялото Средиземноморие, в Егейско, Адриатическо, Мраморно и Черно море.

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете информация за една елинска колония, основана в днешните български земи. Опишете основните характеристики на избраната колония. Къде се намират днес Одесос, Месембрия и Аполония? Кои са античните имена на градовете Варна, Несебър и Созопол?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

АТИНА И СПАРТА

Основно съдържание на урока за ученика:

В древна Елада не успели да създадат единна държава и затова накрая били завладени. През цялото време съществували малки градове държави – полиси, които воювали помежду си. Най-известни били Атина и Спарта, които постепенно се оформили като лидери.

Спарта била разположена на полуостров Пелопонес. Спартанците завладели местното население и го превърнали в роби – илоти. Понеже били по-малко, спартанците тренирали постоянно, защото се страхували от илотите, които можели да вдигнат въстание и да се освободят. Били управлявани от двама монарси. Създали общество на равните – разделили си поравно земята. Презирали богатството, разкоша, охолството. Били отлични воини, тренирали дори и момичетата. Атина била по-богата – развивала морската търговия, имала много кораби. Смята се за родината на демокрацията. Най-известният демократ бил Перикъл. Била обградена с мощни крепостни стени, имала много храмове, развивала образованието и театъра. Там работели много писатели, учени по история, география, математика, философия, литература. Използвала златни и сребърни монети.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Прилики и разлики между Атина и Спарта. Сравняване на монархията и демокрацията – коя е по-справедлива? Работа по индивидуална задача: На какво Атина дължала богатството си? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

По какво се различавали Атина и Спарта? Сравнете монархията и демокрацията, коя е по-справедлива? Коя от двете държави бихте избрали и защо? На какво Атина дължала богатството си? https://www.youtube.com/watch?v=qxGVVfYaEHs&t=398s

Гледайте клипа! Защо Атина успяла да създаде такива прекрасни сгради, театри, храмове, на които туристите днес се възхищават? А защо Спарта не успяла и днес нищо интересно не е останало от тях?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, образователен филм, атлас, учебна тетрадка, интернет: информация за спартанските воини;
клип: https://www.youtube.com/watch?v=qxGVVfYaEHs&t=398s
презентации: https://www.youtube.com/watch?v=PMeQBi0LbhE и
https://www.youtube.com/watch?v=_uyh-Cz3PGE

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Началото на европейската цивилизация. Монархия, олигархия, тирания, демокрация, гражданство.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране в пространството, географско положение. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, прекрасни сгради, театри, храмове, на които туристите и днес се възхищават.

Работа у дома и участие на семейството:
Прочетете в интернет информация за спартанските воини. Споделете впечатленията си в клас. Бихте ли искали да приличате на тях?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите
https://www.youtube.com/watch?v=PMeQBi0LbhE и
https://www.youtube.com/watch?v=_uyh-Cz3PGE Беседа за затвърждаване на наученото. Отговори на въпроси, с подкрепа: Какво е управлението в Спарта и какво е в Атина? Ти в кое управление желаеш да живееш и защо?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Ако се върнете назад във времето и Ви се удаде възможност, в коя от двете държави бихте избрали да живеете и защо?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ДРЕВНИТЕ ЕЛИНИ И ВОЙНАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

По времето, когато се развивала древна Елада, в Азия възникнала силната държава Персия. Персите създали мощна империя и разполагали с многобройна армия. Били силни по суша, но трудно се справяли по море. Управлението им било монархия начело с цар. Привлечена от богатството на елините, Персия пожелала да завладее Елада. Били предприети няколко похода. С много усилия и героизъм елините се обединили и успели да победят и да защитят свободата си /потърсете информация за битките при остров Саламин, прохода Термопили, Маратон/.

Когато Персия била отстранена, започнал спор за първенството между Атина и Спарта. Те обединили около себе си другите полиси, били създадени два съюза. Започнала тежка и изтощителна война, в която победила Спарта. Тя не могла да се справи с управлението на цяла Елада и била победена от друг полис – Тива. Войните довели до пълно изтощение и Елада била завладяна от Македония.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП – търсене на информация в интернет за двете войни. Защо са воювали 100 години? Кои били най-важните причини за войните? Работа по индивидуална задача: Нарисувайте елински воин, като си помогнете със снимката. Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Защо елините победили персите? Какви предимства имали те? Да изгледаме заедно презентацията: https://ucha.se/watch/5909/voynata-v-zhivota-na-elinite-grako-persiyski-voyni

Да помислим и отговорим заедно: Защо са воювали 100 години? Кои били най-важните причини за войните?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

учебник, атлас, учебна тетрадка, интернерт: презентации:
https://ucha.se/watch/5909/voynata-v-zhivota-na-elinite-grako-persiyski-voyni и
https://www.youtube.com/watch?v=ddA3VSTnmKs

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Началото на европейската цивилизация. Монархия, олигархия, тирания, демокрация, гражданство.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране в пространството, географско положение. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Физическо възпитание и спорт – раждането на спортната дисциплина маратонско бягане.

Работа у дома и участие на семейството:
Прочетете в интернет за битката при прохода Термопили – 300 загинали спартански воини. Споделете впечатленията си.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=ddA3VSTnmKs Беседа за усвояване на учебното съдържание: Войната била често явление в живота на древните елини. Всички граждани били воини и активно участвали в армията на своя полис по време на война. Двете войни – Гръцко-персийската и Пелопонеската – причини и последици. Отговор на въпрос: В чия чест е била създадена спортната дисциплина маратонско бягане?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Ако сте елински гражданин, бихте ли участвали във войните? В коя от двете войни – Гръцко-персийската или Пелопонеската бихте участвали?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ИМПЕРИЯТА НА АЛЕКСАНДЪР ВЕЛИКИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Войните изтощили Елада. Икономиката западнала, загинали много хора, градовете били разрушени. Спарта, въпреки че победила, била малка и слаба стопански и политически. За да се превърне в лидер, разчитала на армията си, но тя била малобройна. Така Елада се превърнала в лесна плячка на издигащата се Македония начело с нейния много способен цар Филип. Филип наложил желязна дисциплина и провел реформи в армията. Създал македонската фаланга. Тя била съставена от обучени тежки пехотинци, въоръжени с дълги копия, подредени плътно един до друг. Другата силна част била тежката конница. Филип първо се справил с другите си съседи /траки и илири/ и тогава завладял и Елада, която не могла да организира сериозна съпротива. Така древна Елада била обединена от македонците. След смъртта на Филип на престола застанал младият Александър Македонски, наречен Велики. Той бил гениален стратег и политик, останал в историята като един от най-великите пълководци. След като завладял Балканския полуостров, решил да нападне огромната, но намираща се в упадък богата Персия. В поредица от блестящи битки, в които не допуснал нито една загуба, завладял огромната империя. Причините за успеха му се дължали не само на обучената от баща му армия, но и на неговата тактика. За да осигури прехрана за армията си, той привлякъл поробеното от персите население, като обявил, че идва да го освободи. За по-малко от 10 години достигнал чак до Индия. Армията му обаче била изтощена далеч от родината. Голяма пречка се оказал и горещият климат, с който балканските народи не били свикнали. Никой друг пълководец не бил постигал бърз успех за толкова кратко време и на такава възраст. След неговата смърт обаче държавата му се разпаднала на отделни части, които повели война помежду си. Въпреки това името му се превърнало в легенда.

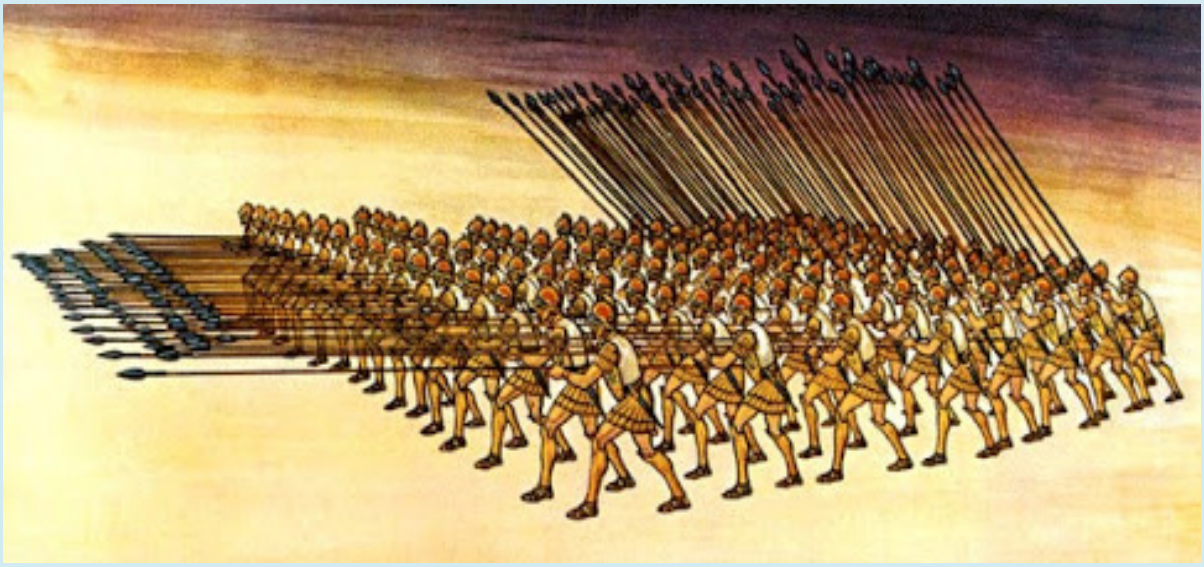

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП - наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП – търсене на информация в интернет за империята на Александър Велики. Кои били причините за успеха на Александър Македонски? Работа по индивидуална задача: Нарисувайте Александър Македонски, като си помогнете със снимката. Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Кои били причините за успеха на Александър Македонски? Прочетете повече за него в интернет. Каква личност е бил? Помогнете си с изображенията в учебника.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: презентация:
https://www.youtube.com/watch?v=hpsVvr8lypU и статия:
http://www.az-deteto.bg/kakvo-znaete-za-ogromnata-imperiya-na-aleksandar-veliki/16023/view.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Началото на европейската цивилизация. Монархия, олигархия, тирания, демокрация, гражданство. Ролята на историческата личност в историята. Единството на Балканите.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране в пространството, географско положение. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини.

Работа у дома и участие на семейството:
Проучете с помощта на възрастни: Каква е връзката на Филип и Александър Македонски с нашата история? Кой български град е бил кръстен на Филип Македонски?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията:
https://www.youtube.com/watch?v=hpsVvr8lypU Беседа за усвояване на учебното съдържание: Управлението на Александър Велики е много кратко – само едно десетилетие. Може би най-голямата последица на неговата империя е разпространението на гръцката култура чрез империите наследници, които дълго време надживяват управлението му.

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Разгледайте и прочетете статията
http://www.az-deteto.bg/kakvo-znaete-za-ogromnata-imperiya-na-aleksandar-veliki/16023/view.html
Какво научихте за Александър Македонски, наречен Велики? Искате ли да бъдете като него и защо ?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ОБЩЕСТВОТО В ЕЛИНСКИЯ ПОЛИС

Основно съдържание на урока за ученика:

Обществата в Елада доста се различавали от обществата в Египет и Месопотамия. Това били по-малки колективи, сплотени от един градски център, най-често укрепен. Около него се движело управлението. Там били управляващите, търговията, културните учреждения – театри, стадиони, училища, храмове. Най-известен и забележителен полис била Атина. Около него били земите на селяните, свързани с града. Обществото било гражданско. Елините били неразривно свързани с морето – чрез него търгували, воювали, прехранвали се. Елините са моряци. Малкото общество давало възможност за различни форми на управление. Затова тук били създадени различните варианти – монархия, демокрация, олигархия, тирания. Граждански права имали само свободните пълнолетни мъже, които имали собственост в полиса. Това ги правело по-заинтересувани за съдбата на града. Чужденците, търговците, жените нямали право на избор. Най-ниско стояли робите, които се набавяли чрез войни – по наследство и дългове. Робите не били толкова много, както в Рим. Елините държали на свободата и правата си, затова оказали толкова жестока съпротива на персите, които били абсолютна монархия. Важна роля имали религията и свещениците, свързани с нея.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Опишете елинското общество и го сравнете с египетското. Работа по индивидуална задача: Каква роля имала религията и свещениците, свързани с нея, за обществото? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Какви различия имало в обществата на древния Изток и Елада? Защо тук абсолютната монархия не била популярна? Защо елините не могли да се обединят? Опишете елинското общество и го сравнете с египетското.
https://www.youtube.com/watch?v=qxGVVfYaEHs&t=1050s
https://www.youtube.com/watch?v=WzZ6fbbuVPw
https://www.youtube.com/watch?v=W4zidtrhQRg
Защо елините не създали толкова големи строежи както Египет?

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, атлас, учебна тетрадка и интернет: исторически възстановки: https://www.youtube.com/watch?v=qxGVVfYaEHs&t=1050s
https://www.youtube.com/watch?v=WzZ6fbbuVPw
https://www.youtube.com/watch?v=W4zidtrhQRg
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=6HHT0djpzrQ

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Монархия, олигархия, тирания, демокрация, гражданство. Развитие на активен обществен живот. Децата били възпитавани да бъдат добри граждани и смели воини.

Междупредметна връзка: География – ориентиране в пространството и времето. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини.

Работа у дома и участие на семейството.
Потърсете в интернет информация за най- известния и забележителен полис Атина.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=6HHT0djpzrQ Беседа за усвояване на учебното съдържание: Видове власти в полиса: три основни вида – законодателна, изпълнителна и съдебна. В различните полиси тези власти били в ръцете на различни институции .

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете в интернет информация за активния обществен живот в елинския полис.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ВСЕКИДНЕВИЕТО НА ДРЕВНИТЕ ЕЛИНИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Елинското общество било консервативно. Жените нямали изборни права, те се занимавали с домакинството. Мъжете гласували, работели и се грижели за прехраната на семейството. Елините били свързани тясно с морето. Занимавали се с търговия, корабоплаване, произвеждали вино, зехтин от маслините, прекрасни керамични съдове, оръжия, бижута. Изнасяли своите стоки по море и внасяли главно пшеница, която не достигала. На градския площад се събирали да обсъждат политиката и управлението на града. За забавление и развлечения имало кръчми и театри. Театърът бил много важен за културата и политиката. Там се изнасяли представления, свързани с проблемите на обществото. Елините имали активна гражданска позиция за разлика от египтяните, които нямали права и за всичко разчитали на управляващите. По време на война гражданите участвали в армията. Децата ходели на училище и повечето били грамотни. Развивали се науките – история, география, астрономия, литература, философия. Елините имали богата представа за околния свят, защото пътували, обменяли знания с другите народи, които смятали за по-малко културни, и ги наричали варвари. Силно развита била архитектурата .

https://www.youtube.com/watch?v=6qYy1AY0O7I

https://www.youtube.com/watch?v=qNMbVaGRQsM

https://www.youtube.com/watch?v=OAoC_6wBxoA

Животът в древна Елада

Гръцко-персийски войни

490 г. пр. Хр. – персите нападат Атина, но са разгромени при град Маратон

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Опишете всекидневието на древните елини. Работа по индивидуална задача: С какво се занимавали елините? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Как протичало всекидневието в Елада? С какво се занимавали елините? Как се обличали? Разкажете, като си помогнете с изображенията и клиповете.
https://www.youtube.com/watch?v=qxGVVfYaEHs&t=1050s
https://www.youtube.com/watch?v=WzZ6fbbuVPw
https://www.youtube.com/watch?v=W4zidtrhQRg

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: изображенията и клиповете.
https://www.youtube.com/watch?v=qxGVVfYaEHs&t=1050s
https://www.youtube.com/watch?v=WzZ6fbbuVPw
https://www.youtube.com/watch?v=W4zidtrhQRg
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=CvH55UxWEWg

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Монархия, олигархия, тирания, демокрация, гражданство. Развитие на активен обществен живот. Ролята на хората и семейството.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране в пространството. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, архитектурата – прекрасни сгради, театри, храмове, на които туристите и днес се възхищават.

Работа у дома и участие на семейството.
Като знаете най-важното: Градът бил място на комуникации – търговия, срещи и разговори. Хората – различават се според общественото положение и възрастта. Характерно за семейството било, че браковете зависят от имуществено и социално положение. Мъжете – осигуряват прехраната, воюват и управляват. Жените – стоят у дома, занимават се с домакинство, се опитайте да съставите разказ за всекидневието на един елин от негово име.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=CvH55UxWEWg Беседа за усвояване на учебното съдържание: Как са преминавали дните на обикновените хора в Елада? Кое е било най-важното за тях? Как е живеел човек, как се е обличал и как се е забавлявал?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете: Какво имало за забавление и развлечения в един елински град?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

КУЛТУРАТА НА ДРЕВНИТЕ ЕЛИНИ

Основно съдържание на урока за ученика:

В древна Елада били развити науките – история, география, астрономия, литература, философия. Елините имали богата представа за околния свят, защото пътували, обменяли знания с другите народи, които смятали за по-некултурни и ги наричали варвари. Силно развита била архитектурата. Причината била, че елините били грамотни, ходели на училище, пътували и опознавали света, били свободни. Чрез колонизацията и търговията елинската култура се разпространила далече извън пределите на Елада. Много важни били спортът и провежданите олимпийски игри. Обществото на елините било мъжко, затова когато пътували на север и виждали свободните жени, елините много се учудвали. Така възникнала легендата за амазонките. В изкуството елините създали истински шедьоври.

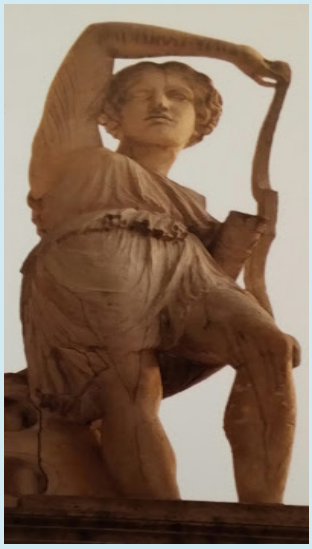

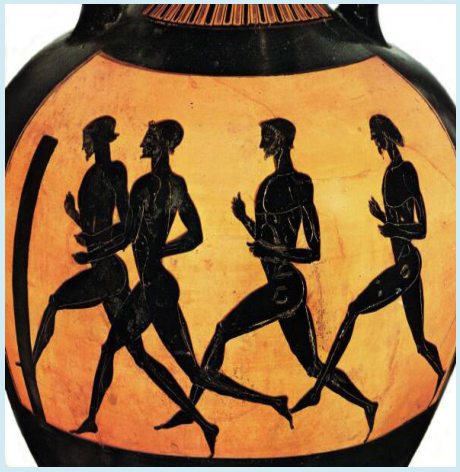

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Опишете историята на олимпийските игри. Работа по индивидуална задача: Какви спортове имало тогава? Практикуват ли се и днес? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Проучете с помощта на интернет историята на олимпийските игри? Какви спортове имало тогава? Практикуват ли се и днес? Ползвайте и изображенията. Защо на игрите не участвали жени?
https://www.youtube.com/watch?v=qxGVVfYaEHs&t=1050s
https://www.youtube.com/watch?v=WzZ6fbbuVPw
https://www.youtube.com/watch?v=W4zidtrhQRg

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: историята на олимпийските игри:
https://www.youtube.com/watch?v=qxGVVfYaEHs&t=1050s
https://www.youtube.com/watch?v=WzZ6fbbuVPw
https://www.youtube.com/watch?v=W4zidtrhQRg
изображения: https://www.youtube.com/watch?v=6qYy1AY0O7I
https://www.youtube.com/watch?v=qNMbVaGRQsM и
https://www.youtube.com/watch?v=OAoC_6wBxoA
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=eAOzgQ9rRqg

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Развитие на културата. Ролята й за хората. Човекът е поставен в центъра на света. Той е мярка за всички неща.

Междупредметна връзка: Поставяне на основите на филсофията /възпитавала и обучавала мъдри политици/ и медицината. География – ориентиране в пространството. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Литература – Езоп създава своите басни. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, архитектурата – прекрасни сгради, театри, храмове, на които туристите и днес се възхищават. Математика – основаване на елинската математическа школа от Талес и Питагор.

Работа у дома и участие на семейството.
Знаете ли откъде тръгва олимпийският огън? А кое е най-важното, което сме възприели от древните елини? Бил ли е еднакъв животът в цялата държава? Виж кои са личностите, които са поставили основите на философията, историята и медицината.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=eAOzgQ9rRqg Отговори на въпроси, с подкрепа: Защо древна Елада е наречена люлка на европейската цивилизация? Кой имал право да посещава училище? На какво се учели там учениците?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:

Потърсете повече информация за амазонките. Разкажете пред класа за тях.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ЕЛИНИСТИЧЕСКАТА ЕПОХА И НЕЙНОТО НАСЛЕДСТВО

Основно съдържание на урока за ученика:

Най-голямо развитие елинската култура получила след походите на Александър Македонски. След неговата смърт се образували няколко царства, сформирани от военачалниците му. Елините спечелили най-много. Била премахната конкуренцията на Персия, Елада получила нови територии, където да развива търговия и да разпространява цивилизацията си. Това било победа на свободата и демокрацията над консервативния и назадничав Изток. Елините разполагали с нови ресурси, работна ръка, финансиране. По-практичните и образовани с лекота овладели важните позиции в изостаналото източно общество, което тънело в невежество и неграмотност. Новите държави, които се образували след разпадането на държавата на Александър Македонски, имали елински облик. Започнало сливането на източната и елинската култура – този период наричаме елинизъм. Това била победа на знанието. Той продължил до идването на римляните. През този период се развило градоустройството. Създадени били още по-грандиозни шедьоври в областта на архитектурата – паметници на изкуството, скулптури. Развила се науката – Александрийският музей, с колекция от растения и животни, библиотеката около него, появили се нови научни постижения в различни области.

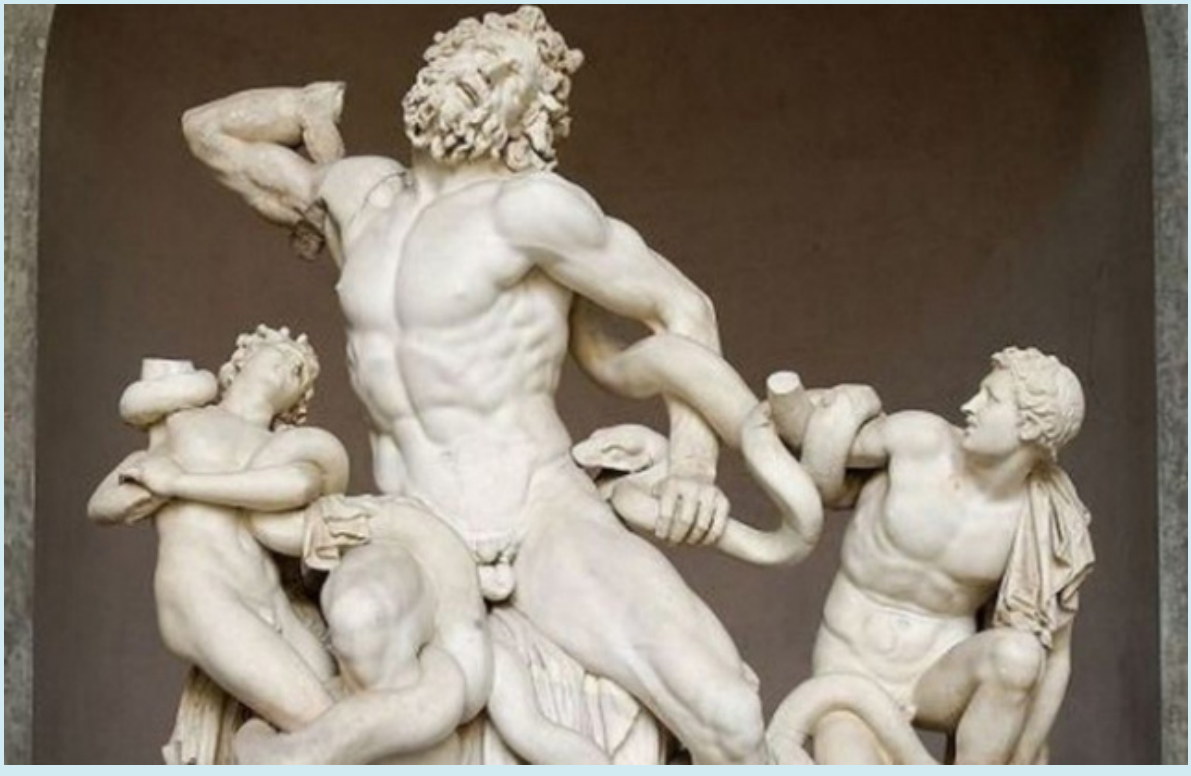

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Опишете облика на един елински град. Какво можете да видите в него? Работа по индивидуална задача: В каква насока се променило образованието? Общуването на какъв език е било? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
https://www.youtube.com/watch?v=qxGVVfYaEHs&t=1050s
https://www.youtube.com/watch?v=WzZ6fbbuVPw
https://www.youtube.com/watch?v=W4zidtrhQRg
Колко време продължила елинистическата епоха? Кога започнала и кога е свършила? Какво се развило през този период?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: изображения:
https://www.youtube.com/watch?v=OAoC_6wBxoA
https://www.youtube.com/watch?v=6qYy1AY0O7I
https://www.youtube.com/watch?v=qNMbVaGRQsM
https://www.youtube.com/watch?v=qxGVVfYaEHs&t=1050s
https://www.youtube.com/watch?v=WzZ6fbbuVPw
https://www.youtube.com/watch?v=W4zidtrhQRg
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=ZVmr1DoONNE

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Развитие на нови научни постижения в различни области – градоустройство, архитектура, наука и култура. Ролята на наследството от епохата за хората в наши дни. Човекът е поставен в центъра на света. Той е мярка за всички неща.

Междупредметна връзка:
Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Литература – създават се много произведения. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, архитектурата – прекрасни сгради, театри, храмове, библиотеки, на които туристите и днес се възхищават. Математика – основаване на елинската математическа школа.

Работа у дома и участие на семейството:
С помощта на възрастни потърсете информация за театъра в древна Елада. Разкажете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията:
https://www.youtube.com/watch?v=ZVmr1DoONNE
Отговори на въпроси, с подкрепа: В каква насока се променило образованието? Общуването на какъв език е било? /Образованието станало достъпно – момичетата започнали да учат. Общуването било на гръцки език./

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
С помощта на родител опишете някое от Седемте чудеса на древния свят, което е създадено в елинистическата епоха. Защо мислите, че паметникът, който избрахте, заслужава да бъде сред Седемте чудеса на древния свят?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

БОГОВЕТЕ И ГЕРОИТЕ В ДРЕВНА ЕЛАДА

Основно съдържание на урока за ученика:

Елините вярвали в много богове. Те си ги представяли като хора, но със свръхестествени дарби. Боговете според тях контролирали целия им живот. Те участвали във всекидневието им, определяли победителя в битките и изхода на състезанията. Живеели в планината Олимп, затова ги наричали олимпийски. Боговете били като голямо семейство – със своите интриги и проблеми. Главен бог бил Зевс, а важни богове – Хера, Атина, Деметра, Посейдон, Афродита, Арес, Дионис. Изграждали им храмове, в които принасяли дарове, за да ги омилостивят. Имали служители – жреци. Вярвали в предсказания и пророчества. Всяко божество си имало дни от годината, когато се отбелязвал празникът му с различни ритуали. Важно значение играели героите, които били близо до боговете. Най-известни били Херакъл, Персей, Ахил, Одисей, Икар, Херкулес, Орфей и др. Елините били религиозно толерантни, много често възприемали чужди божества от съседните народи – Арес, Митра, Кибела, Дионис, Асклепий.

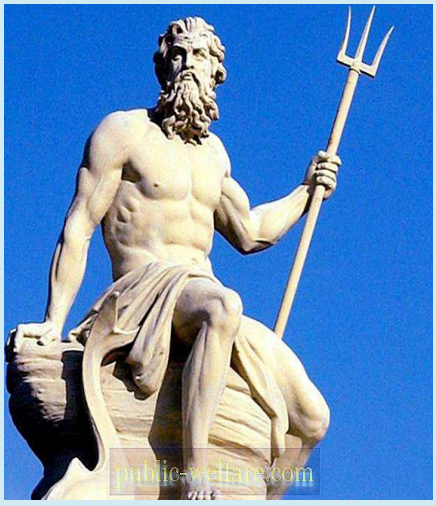

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Къде живеят боговете? Каква е разликата между боговете и героите? Работа по индивидуална задача: Какви били боговете? Какви сили притежавали? Опишете един от тях. Какви били героите? Какви сили притежавали? Опишете един от тях. Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Потърсете повече информация за боговете в древна Елада. Направете кратка таблица с най-популярните. Сравнете ги с египетските божества. Какви разлики открихте?
https://www.youtube.com/watch?v=qxGVVfYaEHs&t=1050s
https://www.youtube.com/watch?v=WzZ6fbbuVPw
https://www.youtube.com/watch?v=W4zidtrhQRg

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: изображения:
https://www.youtube.com/watch?v=OAoC_6wBxoA
https://www.youtube.com/watch?v=6qYy1AY0O7I
https://www.youtube.com/watch?v=qNMbVaGRQsM
образователни клипиве: https://www.youtube.com/watch?v=qxGVVfYaEHs&t=1050s
https://www.youtube.com/watch?v=WzZ6fbbuVPw
https://www.youtube.com/watch?v=W4zidtrhQRg
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=pb8gkXJIviA

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Религиозна толерантност. Зачитане на различните религии и етноси.

Междупредметна връзка:
Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Литература – създават се много произведения – митове и легенди. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, скулптури; архитектурата – храмовете и светилищата, на които туристите и днес се възхищават. Физика и астрономия – гадаене и предсказания по звездите.

Работа у дома и участие на семейството:
С помощта на възрастни потърсете информация за боговете в Елада. Разкажете за някой от тях. Прочетете легендата за Орфей. Обсъдете я в клас.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=pb8gkXJIviA Отговори на въпроси, с подкрепа: Какви били боговете? Какви сили притежавали? Опиши един от тях. Какви били героите? Какви сили притежавали? Опиши един от тях. Каква е разликата между боговете и героите? Как изглеждал един храм? Опиши го. Защо бил открит? За какво служели светилищата, построени извън градовете?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Прочетете урока си и отговорете: Това са имена на богове – Зевс, Хера, Атина, Деметра, Посейдон, Афродита, Арес, Дионис. Препишете ги в тетрадката си и срещу името на всеки от тях запишете бог на какво е.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ДРЕВНА ТРАКИЯ. ЦАРСТВОТО НА ОДРИСИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Траките са най-старото известно население по нашите земи. Населявали източната част на Балканския полуостров. Живеели разделени на много племена. Занимавали се със земеделие и скотовъдство. Земята на траките била плодородна, с умерен климат. Траките отглеждали пшеница, лозя и много животни. А също и хубави коне, които използвали в земеделието и във войните. Занимавали се и с добив на метали – злато, сребро, мед, бронз. Траките нямали писменост и затова повечето сведения за тях получаваме от елините и римляните. Те ги описват като богати, притежавали красиви съкровища. Били смели воини. Към края на V в. преди Христа царят на одрисите – Терес, създал голяма държава. При следващите владетели – Ситалк, Севт, Котис, държавата им била най-богатата и могъща в района. След III в. държавата се разпаднала, била завладяна от македонците, а после – от Рим. Траките са ни оставили богато наследство от надгробни могили, съкровища, с които България е известна в света .

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Къде живеели траките? С какво се препитавали? Работа по индивидуална задача: Какви наследства оставили траките по нашите земи? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Проследете в атласа границите на одриската държава. Оцветете контурните карти, отбележете по-важните племена, обитавали нашите територии. Потърсете информация за известни съкровища, останали от тях.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: презентация:
https://www.youtube.com/watch?v=PXe2mj0YRt0

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Началото на европейската цивилизация. Балканското единство, траки - елини. Зачитане на различните религии и етноси.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране в пространството и времето, географско положение. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини.

Работа у дома и участие на семейството:
С помощта на възрастни прочетете за цар Севт III и основания от него град Севтополис. Къде се намира днес този град? Посетете и разгледайте Тракийската гробница в гр. Казанлък.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=PXe2mj0YRt0 Отговори на въпроси, с подкрепа: Къде живеели траките? С какво се препитавали? С кого воювали? Коя е основната обществена структура при траките? Назови някои от племената, които запомни.

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете информация за тракийските съкровища.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ОБЩЕСТВО И ВСЕКИДНЕВЕН ЖИВОТ НА ТРАКИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Тракийската държава била монархия начело с цар. Тракийското общество било разделено на аристокрация и селско население. Обикновените хора живеели главно в селата, занимавали се със селско стопанство и плащали данъци на владетеля. Отглеждали много пшеница, зеленчуци, лозя, от които правели чудесно вино, плодове, лен и коноп. Отглеждали и много животни – крави, свине, кози, овце и прекрасни коне. Упражнявани занаяти били грънчарството, ковачеството, тъкачеството и дървообработването. Царете, племенните вождове и семействата им представлявали аристокрацията. Живеели в дворци извън селищата. Властта се предавала по наследство. Царят управлявал с помощта на областни управители и армията си. Знатните траки използвали богато украсени колесници. Обработвали метали, изковавали чудесни оръжия и предмети от злато и сребро. Били отлични воини, художници и строители. По известните им градове били Севтополис, Берое, Сердика, Пулпудева. Орфей бил най-прочутият певец на древността. Спартак вдигнал най-голямото въстание срещу Рим. За съжаление траките нямали писменост и повечето информация получаваме от намерените предмети.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Къде живеели педставителите на аристокрацията и селското общество? С какво се занимавали? Работа по индивидуална задача: С какво се препитавали траките? В какво са били добри? Наблюдение на рисунка, като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение: Един учебен час
Групова дейност в класната стая: Разгледайте внимателно стенописите от тракийските гробници. Какво разбрахте за живота на тракийските царе и обикновените хора? Опишете дрехите им, конете, колесниците. Потърсете информация за известни съкровища, останали от тях.
Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, образователен филм, атлас, учебна тетрадка, интернет: презентация: https://www.youtube.com/watch?v=i50btONg3s4
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Началото на европейската цивилизация. Балканското единство, траки – елини. Зачитане на тракийската цивилизация като част от световното наследство.
Междупредметна връзка: География – ориентиране в пространството и времето, географско положение. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Биология и здравно образование – растенията и животните, отглеждани от траките. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, стенописите в гробниците, архитектурата – прекрасни сгради, храмове, на които туристите и днес се възхищават.
Работа у дома и участие на семейството. С помощта на възрастни потърсете информация за останки от траките във вашия район. По възможност ги посетете, споделете видяното. Потърсете информация за тракийските съкровища.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=i50btONg3s4 Отговори на въпроси, с подкрепа: С какво се препитавали траките? В какво са били добри? Как живял царят им, как живели племенните вождове и как обикновеното население?
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. **Дидактични материали:** материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.
Самостоятелна и домашна работа: Потърсетете и разгледайте предмети от упражняваните занаяти – грънчарство, ковачество, тъкачество и дървообработване. Има ли запазени такива предмети и днес?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО НА ДРЕВНА ТРАКИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Тракийската култура е неизвестна и загадъчна, защото траките не са имали писменост. Паметници на културното наследство са гробниците. Много от тях се намират в Казанлъшката долина. Оставили са ни прекрасни стенописи в Казанлъшката гробница, от които получаваме ценна информация за живота и бита им. В гробницата на владетеля Севт, в близост да гр. Шипка, са открити оръжия, златен венец и прибори, използвани от тракийския цар. Намерена е и бронзова глава от статуя на самия Севт. Световноизвестни са техните намерени съкровища – Панагюрско, Вълчитрънско, Рогозенско, Летнишко, Луковитско. Изработени са с изключително майсторство и представляват съдове, в които богатите траки пиели вино. Върху тях са изобразени митологични сцени. Тракийската цивилизация е част от европейското и световното културно наследство. Тракия е известна с Орфей и Спартак. Кукерските игри и нестинарите също са обичаи, останали от тях. Културата на траките е в основата на българската култура.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Избройте паметници на културното наследство на траките. Работа по индивидуална задача: Какво научаваме за живота на траките от културното наследство, което са ни оставили? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Потърсете информация за известни съкровища, останали от траките. Разгледайте снимките. Какво научаваме за живота на траките? Направете таблица със забележителностите от траките.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, образователен филм, атлас, учебна тетрадка, интернет: https://www.youtube.com/watch?v=l6ic2qioY3c
https://www.youtube.com/watch?v=tH0riEy0op8&t=215s
https://www.youtube.com/watch?v=4Tjc4SNIdB8
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=I0oh752jzOw

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Началото на европейската цивилизация. Балканското единство, траки – елини. Зачитане на тракийската цивилизация като част от световното наследство.

Междупредметна връзка: География – ориентиране в пространството и времето, географско положение. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Изобразително изкуство – усет към изкуството в стенописите по гробниците, съкровищата с приборите в тях, на които туристите и днес се възхищават.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастни потърсете информация за останки от траките във вашия район. По възможност ги посетете, споделете видяното. Потърсете информация за тракийските съкровища.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=I0oh752jzOw. Отговори на въпроси, с подкрепа: Какво научаваме за живота на траките от културното наследство, което са ни оставили?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Посетете и разгледайте Тракийската гробница в гр. Казанлък. Какво и кои са изобразени на нея? Опитайте се да разкажете.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

РЕЛИГИОЗНИ ВЯРВАНИЯ НА ТРАКИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Траките вярвали в много божества. За разлика от гърците траките почитали богинята майка повече от всички. Причина за това е, че тракийската жена за разлика от гръцката била равноправна с мъжа. След нея бил тракийският конник – синът на богинята. Почитали също Дионис, Арес, Асклепий, които били възприети от елините и римляните. Траките изграждали храмове на свещени места – Перперикон, Белинташ, Утробата, където извършвали обредите си под ръководство на жреци и гадатели. Религията на траките била тайна и малко хора били посветени в нея. Орфей също бил почитан като бог. Траките вярвали, че ако следват съветите на боговете, ще станат безсмъртни. Това ги правело изключително смели воини, които презирали смъртта. Погребвали богатите траки в градени гробници, често покрити със стенописи и пълни с всичко необходимо за задгробния живот – оръжия, накити, прибори. Върху тях издигали могила. Вярвали в гадатели, които предсказвали бъдещето. Тракийските светилища били известни в тогавашния свят.

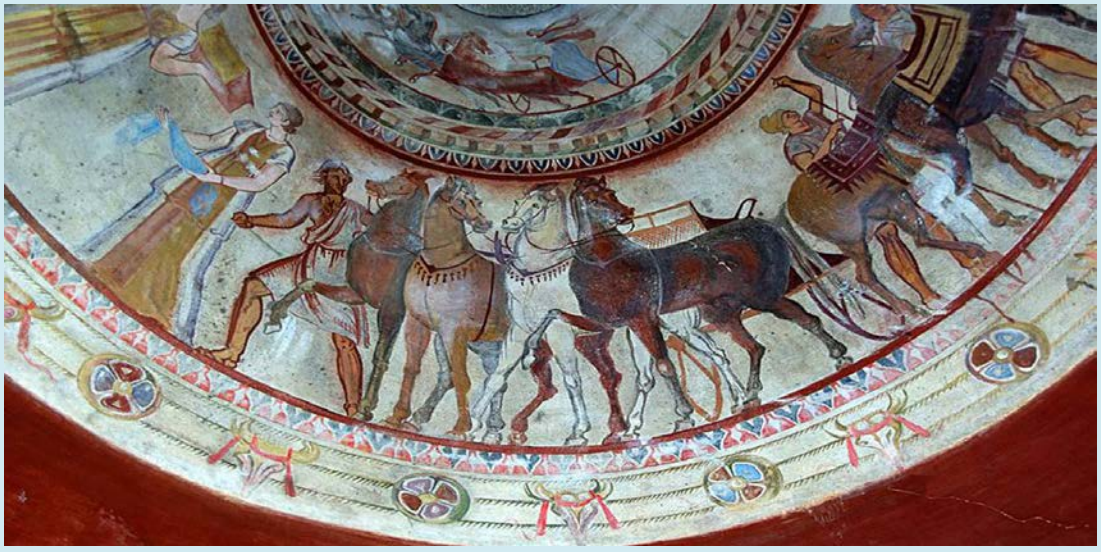

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: В какво вярвали траките? Работа по индивидуална задача: Опишете обичая „нестинарка“ и обичая „кукери“. Каква е символиката им? Нарисувайте нестинарка или кукер по Ваш избор. Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

В какво вярвали траките? Сравнете вярванията на траките, елините и египтяните. Какви прилики и разлики откривате? Разкажете по-подробно за тракийско божество или обичай. Направете списък в тетрадките.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет:
https://www.youtube.com/watch?v=WVdUWOqSnJY
https://www.youtube.com/watch?v=30A5EhKbIgc
https://www.youtube.com/watch?v=l6ic2qioY3c
https://www.youtube.com/watch?v=tH0riEy0op8&t=215s
https://www.youtube.com/watch?v=4Tjc4SNIdB8
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=rQm4lc3BiQk

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Религиозна толерантност. Зачитане на различните религии и етноси. Тракийската цивилизация като част от световното наследство.

Междупредметна връзка: Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Литература – създават се много произведения – митове и легенди – старогръцките митове и легенди за Орфей, който бил певец и музикант. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, стенописите, скулптурите; архитектурата – храмовете и светилищата, на които туристите и днес се възхищават. Физика и астрономия – гадаене и предсказания по звездите.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастни потърсете информация за останки от траките във вашия район. Проучете повече за нестинарите и кукерите.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=rQm4lc3BiQk Отговори на въпроси, с подкрепа: В какво вярвали траките? Беседа: Опиши обичая „нестинарка“ и обичая „кукери“. Каква е символиката им? Нарисувайте една нестинарка или кукер по Ваш избор.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Прочетете мита за Орфей, който бил певец и музикант. Как е изобразяван той и защо?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

НАЧАЛОТО НА ДРЕВЕН РИМ. ЦАРСКИ ПЕРИОД

Основно съдържание на урока за ученика:

Рим възникнал на Апенинския полуостров. Климатът бил топъл, средиземноморски, с дълго и сухо лято и дъждовна зима – подобен на климата в Елада. Градът е разположен на река Тибър, в областта Лацио. Народът се наричал латини, оттам и латински език. Историята за началото на Рим е неясна. Според легендата бил създаден от братята Ромул и Рем /потърсете легендата в интернет/. Ромул бил първият римски цар. Царят управлявал със съвета на Сената /родови старейшини/. Само членове на знатни родове имали право да заемат държавни длъжности. По време на царския период Рим се развил значително. В началото латините се намирали под зависимостта на етруските, загадъчен народ, който живеел на север от тях. По-късно се освободили и на свой ред завладели етруските. Римляните научили много неща от етруските. Латините се занимавали с отглеждането на лозя, пшеница, много животни /според някои сведения Италия означава земя на телетата/, развивали се и занаятите. Управлението в Рим в началото било монархия, после – република. Първите векове от съществуването на Рим преминали в непрекъснати войни със съседите. Римляните създали най-великата държава на античния свят. Няколко века били еднолични господари на Средиземноморието и Европа. За първи път Европа била обединена. Днешната цивилизация в основата си е римска. Дори и когато изчезнал, Рим продължил да бъде пример за подражание и до днес.

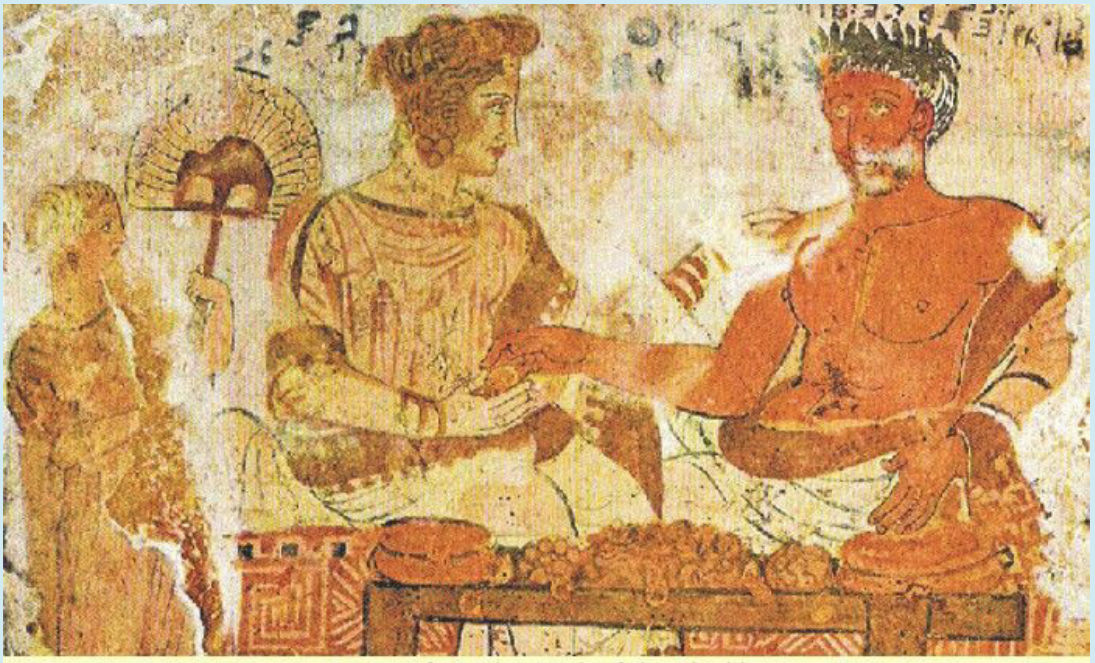

Banquet scene from the Tomb of the Shields, Tarquinia

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участвати ученицисъс СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Къде живеели римляните? Какъв е бил климатът? Работа по индивидуална задача: Каква е била формата на управление в началото и каква е станала после? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Попълнете контурните карти, оцветете с подходящи цветове. Разгледайте илюстрациите. Какво научихте от тях за римляните? Имат ли общи неща с траките и елините ?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: презентация:
https://www.youtube.com/watch?v=WhDUKmDtfqs

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Началото на европейската цивилизация. Римската цивилизация и право – основа на съвременната държавност.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране в пространството и времето, географско положение. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Изобразително изкуство - усет към изкуството в картините, стенописите, архитектурата - прекрасни сгради, храмове, на които туристите и днес се възхищават.

Работа у дома и участие на семейството.
С помощта на възрастни потърсете информация за латинския език. Използва ли се и днес и къде?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=WhDUKmDtfqs. Беседа и наблюдение: по картината, на която е скулптурата с вълчицата, от която бозаят братята Ромул и Рем. Четене на легендата. Опит за поставяне на заглавие на скулптурата. Отговор на въпрос, с подкрепа: На кой град е символ скулптурата?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Опитайте се, като взаимствате от скулптурата с вълчицата, от която бозаят братята Ромул и Рем, да я нарисувате.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

РИМСКАТА РЕПУБЛИКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Рим в началото бил монархия – властта била предавана по наследство. По-късно преминава към демократично управление – република, власт чрез избори. Основен законодателен орган бил Сенатът, в който сенаторите били избирани. Властта била разделена – законодателна, изпълнителна и съдебна, както в древна Елада. Права имали само пълнолетните мъже с римско гражданство. В началото не всички имали еднакви права. Старите граждани – патрициите, имали по-големи права от дошлите по-късно – плебеите. Те заемали по-важните длъжности и управлявали държавата. Започнала борба на плебеите за повече права. Те били повече и патрициите имали нужда от тях, затова постепенно отстъпили. Важна длъжност била тази на трибуна, който изразявал интересите на плебеите. Можел да наложи вето /забрана/ на закони, които не са в интерес на плебеите. Когато страната изпаднела в криза, давали извънредни права на един човек, който да управлява – диктатор. Когато обаче кризата преминела, диктаторът обикновено не искал да се откаже от поста си. Оттам идва и понятието диктатура. Основа на обществото били свободните граждани, които плащали данъци и служели в армията. Най-ниско стоели робите, които нямали никакви права и вършели най-тежката работа. По време на републиката властта била разделена между Народното събрание, Сената и магистратите.

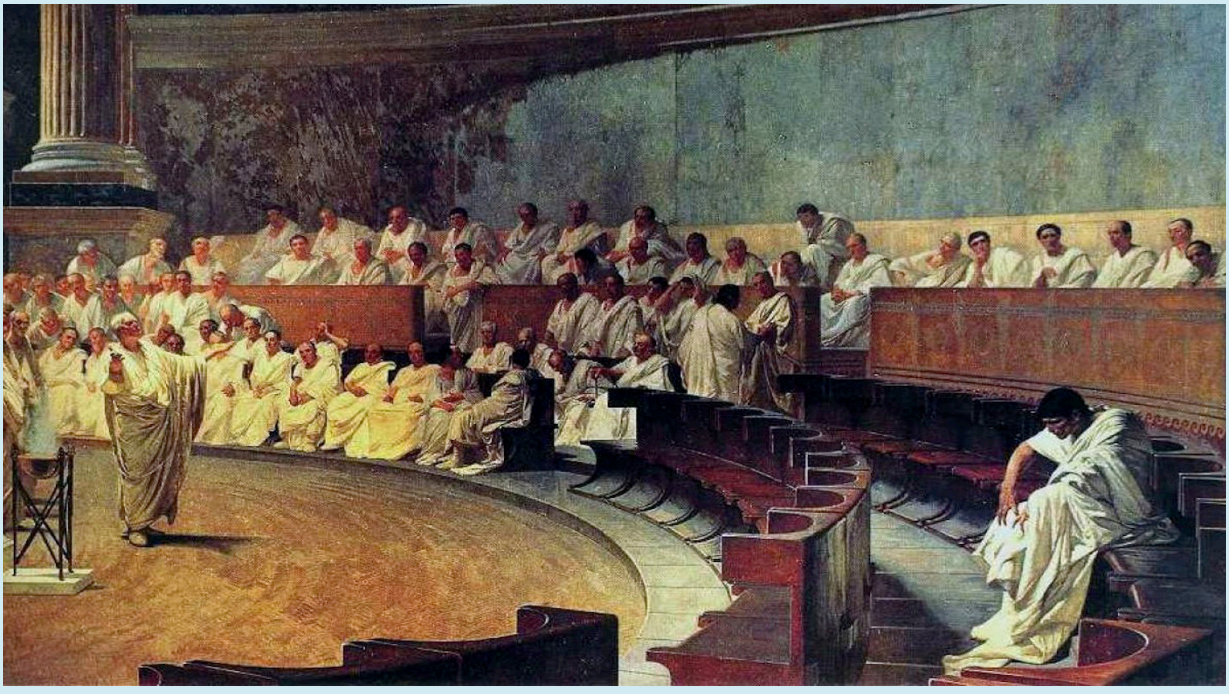

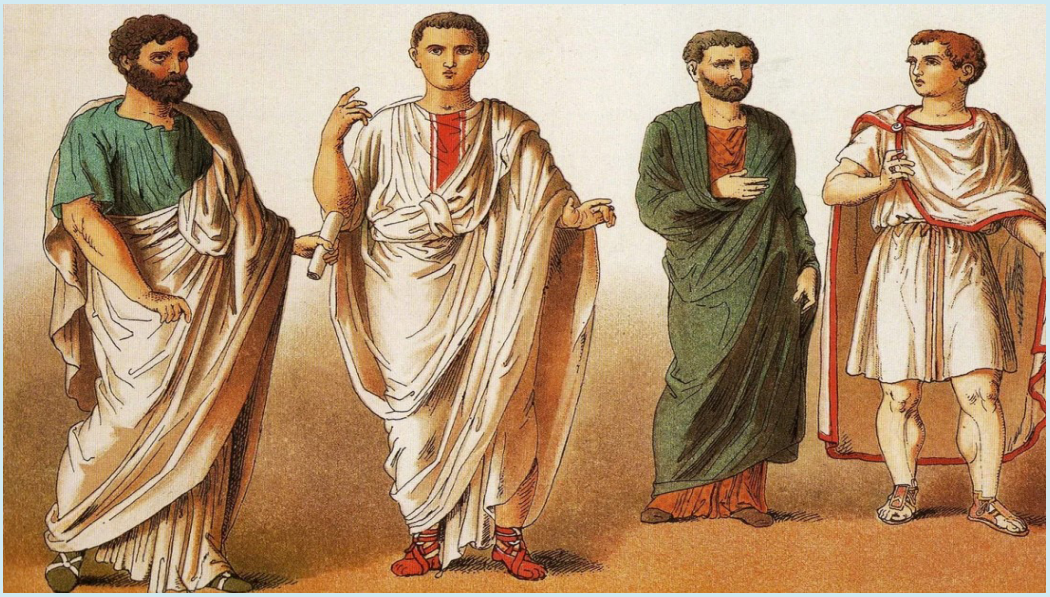

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Какви права е имала личността на трибуна? Плебеи, патриции – кои ли са тези хора и какво трябва да знаеш за тях? Работа по индивидуална задача: Защо Сенатът е бил толкова важен? Как е управлявал народа и каква е била неговата система? Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Припомнете си формите на управление – монархия, демокрация, олигархия и тирания. Какви са предимствата на демокрацията? Каква е по форма на управление днес България – монархия или република? Докажете го.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: презентация:
https://ucha.se/watch/6178/rimskata-republika

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Началото на европейската цивилизация. Римската цивилизация и право – основа на съвременната държавност. Демокрация. Република.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране в пространството и времето, географско положение. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация за управлението на Римската република. Разкажете!

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/6178/rimskata-republika Отговори на въпроси, с подкрепа: Защо Сенатът е бил толкова важен? Между кого била разделена властта по време на републиката? Как се е управлявал народът? Каква е била системата на управление?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Прочетете урока, помислете и отговорете на следните въпроси: Коя е причината за борбата между патрициите и плебеите? Защо народните трибуни били важни за плебеите?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:
РИМ И СРЕДИЗЕМНОМОРИЕТО

Основно съдържание на урока за ученика:
Първите векове от съществуването на Рим преминали освен в борби между патриции и плебеи и във войни за завладяването на Апенинския полуостров. Рим бил по-организиран и дисциплиниран и затова успял да победи своите съседи: етруски, самнити, гали. Най-тежки били войните с Картаген. Картаген бил финикийска колония, която забогатяла от търговия и завладяла Западното Средиземноморие. Картагенците били много добри моряци. Спорът бил за лидерство в Средиземноморието. Армията на Картаген била съставена от наемници. Начело стоял гениалният пълководец Ханибал. Той нанесъл няколко тежки поражения на Рим. Организирал поход през Алпите, в армията му участвали и слонове. Въпреки таланта на Ханибал обаче римляните проявили изключително упорство и патриотизъм. Изправени пред много силен пълководец, започнали война на изтощение и победили. Картаген бил разрушен. След тази епична победа нямало вече кой да спре Рим. Тежките войни калили римляните и те се превърнали в железни войници. Създали първата истинска обучена армия – легионите. Чрез тях успели да завладеят половин Европа – Испания, Елада, Тракия, Египет, Месопотамия. Рим се превърнал в империя.

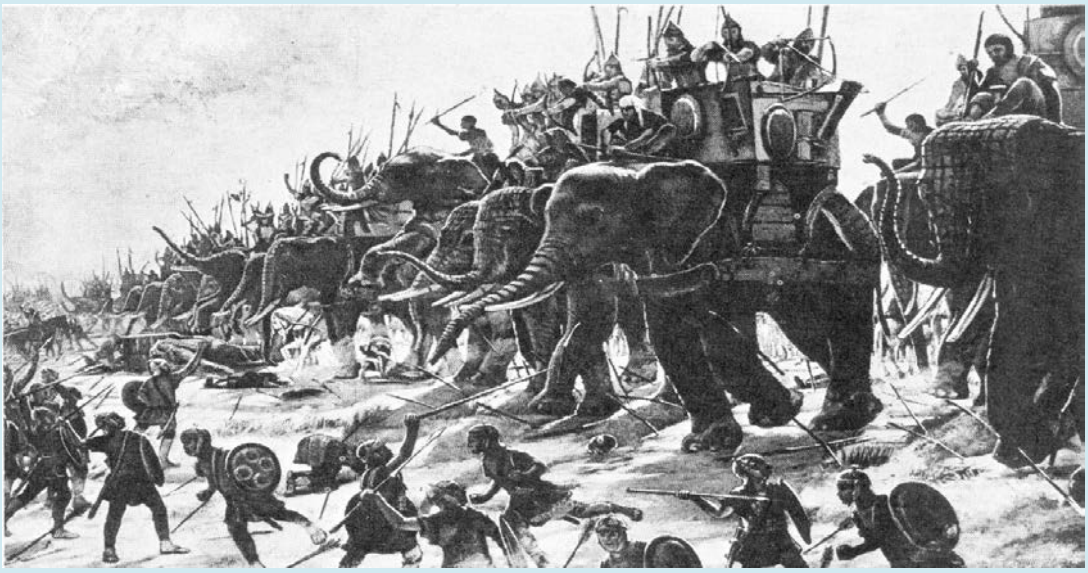

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Разгледайте историческата карта. Къде се намира Картаген? Защо според Вас сблъсъкът между Рим и Картаген бил неизбежен? Работа по индивидуална задача: Наблюдение на последната рисунка „Римски боен ред“ като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Попълнете контурните карти. Проследете териториите, които завладели римляните, местата, където се провели главните сражения. Отбележете ги на картата. Прочетете в интернет за Ханибал. Защо бил обичан от войниците си? Сравнете го с Александър Македонски. По какво си приличат? Защо Ханибал загубил битката с Рим?

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: https://www.ouvasilaprilov.bg/wp-content/uploads/2020/03/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F-%D0%B8-%D1%86%D0%B8%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%B8-5-%D0%BA%D0%-BB%D0%B0%D1%81-23.03.2020-%D0%B3..pdf
презентация: https://ucha.se/watch/6219/rim-gospodar-na-sredizemnomorieto

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Римската цивилизация и право – основа на съвременната държавност. Демокрация. Република.

Междупредметна връзка: География – ориентиране в пространството и времето, географско положение. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни информация за битките на траките с римляните. Посетете местния музей.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията:
https://ucha.se/watch/6219/rim-gospodar-na-sredizemnomorieto
Наблюдение на последната рисунка „Римски боен ред“ като исторически документ. Беседа: „Римски боен ред“ – описание: Обсадната тактика била една от силните страни на римската армия. Приближавайки към укрепленията на неприятеля, войниците поставяли плътно щитовете над главите си като бронята на костенурка и така необезпокоявани от стрелите на врага, стигали до неговите укрепления.“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Намерете и прочетете легендата за Картаген. Според легендата Картаген е основан от финикийската кралица Елиса (по-известна като Дидона) някъде около 813 г. пр. Хр., въпреки че всъщност великият град е построен след разрушаването на Тир от Александър през 332 г. пр. Хр. Легендата: Финикийската принцеса Дидона решава да избяга от Тир, увличайки със себе си голяма част от първенците на Тир ведно с много граждани – моряци, търговци, роби и т.н. Натоварени на кораби, всички заедно се отправят към северноафриканския бряг и по-точно в Карт Хадеш (нов град на финикийски) – Картаген. Още с пристигането Дидона влиза в контакт с местните жители – бербери. Местният цар ѝ отпуска толкова земя, колкото може да покрие една волска кожа. Дидона нарежда кожата да бъде нарязана на тесни ленти, с които огражда достатъчно голяма площ, за да се установи заедно със своите спътници на мястото.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

РИМСКАТА ИМПЕРИЯ

Основно съдържание на урока за ученика: След победата над Картаген Рим се превърнал в империя. Започнали борби за власт в обществото. С помощта на армията лидерите завзели властта. Стигнало се до тежки граждански войни. Легионите станали инструмент за завземане на властта. Началото поставили диктаторите – Сула, Марий, Цезар. Въпреки че демократите оказали сериозна съпротива, диктатурата победила. При управлението на наследника на Цезар – Октавиан Август, на практика се върнала монархията. Рим се превърнал в империя. Завоеванията продължили, особено се проявили талантливите пълководци Цезар и Траян, който се изявил и като строител. Постепенно императорите се отказали от разширяване на териториите, защото огромната империя се управлявала трудно. Следващите императори – Марк Аврелий, Септимий Север, Диоклециан, обръщали внимание на вътрешното благоустрояване на държавата. Римската империя се превърнала в център на световната цивилизация, а Рим – във Вечния град. През 212 г. всички поданици получили римско гражданство, така и хората от провинцията се включили в управлението.

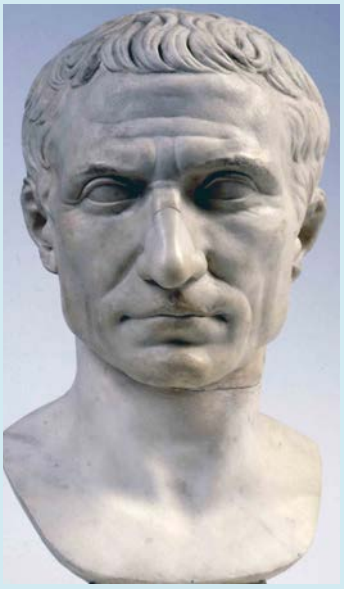

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Какъв е бил управленският апарат на Римската империя? Какви са лудостите на императорите? Но освен всички странности, които имали, те са направили и някои много добри неща по време на своето управление. Кои и какви са те? Работа по индивидуална задача: Наблюдение на последната рисунката със скулптурата на Гай Юлий Цезар като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Защо Рим се отказал от републиката и се превърнал в империя? Потърсете информация за Юлий Цезар в интернет. Опитайте се да му направите характеристика. Сравнете го с Александър Македонски. Какви интересни дела е извършил през живота си? Как е изобразен императорът на статуята? Какво излъчва фигурата му? Оцветете контурната карта.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: презентация: https://ucha.se/watch/6237/rimskata-imperia-i-i-ii-vek

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Римската цивилизация и право – основа на съвременната държавност. Република. Империя.

Междупредметна връзка: География – ориентиране в пространството и времето, географско положение. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините и скулптурите.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни за останки от римската епоха във вашия край. Споделете с класа. Посетете музей.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/6237/rimskata-imperia-i-i-ii-vek.
Наблюдение на рисунката със скулптурата на Гай Юлий Цезар като исторически документ. Беседа с отговори на въпроси: Какви интересни дела е извършил през живота си? Как е изобразен императорът на статуята? Какво излъчва фигурата му?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете и намерете информация за четиримата императори, които са включени в династията на Антонините, и как са издигнали Рим до световна империя, до златен век?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ОБЩЕСТВОТО В ДРЕВЕН РИМ

Основно съдържание на урока за ученика: Римското общество с разрастването на империята се променяло. В Рим се появили и други народности – едни били завладени, други били като мигранти, всички искали да живеят в най-цивилизованата държава в света. През 212 г. поданиците на Рим получили римско гражданство, така и хората от провинцията се включили в управлението. Римляните възприели много от обичаите на другите народи и ги доразвили. Знанието, културата, военната наука, строителството, религията. Постепенно деленето на патриции и плебеи изчезнало. Останала подялбата на патрони и клиенти. Патроните били хора с влияние в обществото, техни клиенти били тези, които не можели да се справят сами в живота и се поставяли в тяхна зависимост. Ако в началото римското общество било много консервативно, със силни морални ценности, след империята настъпил упадък, разпаднали се старото семейство и родът. Хората се преместили в големите градове, където скъсали връзките си с традициите. Разпространила се корупцията, спаднала дисциплината в армията. Това довело държавата до упадък.

Легионите вече не били тази страшна армия. Парите и богатството започнали да играят основна роля. Всеки следващ император се стремял повече да се хареса на обществото – раздавал помощи, организирал безплатни театри, циркове, гладиаторски битки, с цел народът да го хареса. Оттогава е известен изразът „хляб и зрелища“. Това обаче съвсем разложило обществото. Много хора предпочитали да чакат помощите, вместо да работят или да служат в легионите. Разпадът на обществото бил основна причина за упадъка на Рим и завладяването му от варварите. Най-ниско стоели робите. Те били сравнявани с животните. Най-тежко било положението на гладиаторите – те се биели за забавление на римските граждани. Така се стигнало до въстанието на Спартак, което разтърсило империята и показало, че робите могат да бъдат страшна сила.

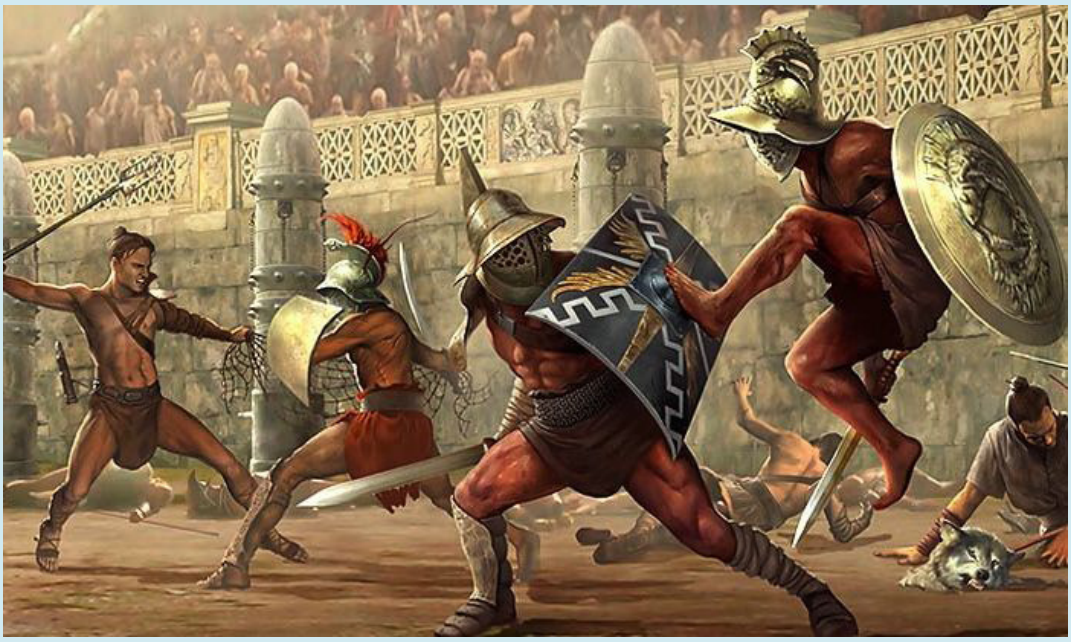

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Потърсете информация за живота на гладиаторите и въстанието на Спартак. Защо били организирани тези игри? Какви хора били римляните, като се забавлявали от насилието? Работа по индивидуална задача: Наблюдавайте възстановките и се опитайте да разкажете със свои думи за живота в Рим – вечния град. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Прочетете за изригването на вулкана Везувий и съдбата на градовете Помпей и Херкулан. Потърсете информация за живота на гладиаторите и въстанието на Спартак. Защо били организирани тези игри? Какви хора били римляните, като се забавлявали от насилието? Гледайте възстановките и се опитайте да разкажете със свои думи за живота в Рим – вечния град.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: възстановки:
https://www.youtube.com/watch?v=btKooS7k3nw&t=366s
https://www.youtube.com/watch?v=IDCVcuVR5w8
https://www.youtube.com/watch?v=kDB1fWOwM3M
презентация: https://ucha.se/watch/6238/vsekidnevie-obshtestvo-i-semeystvo-v-dreven-rim

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Римската цивилизация и право – основа на съвременната държавност. Република. Империя. Характеристика на историческа личност.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране в пространството и времето, географско положение. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Литература - описание на личност.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация за въстанието на Спартак. Опитайте се да го опишете като личност.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията:
https://ucha.se/watch/6238/vsekidnevie-obshtestvo-i-semeystvo-v-dreven-rim
Отговори на въпроси, с подкрепа: Как са живеели бедните и как богатите? Как изглеждали и как са се обличали? Каква била разликата между тях?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Прочетете урока и се опитайте да отговорите на следните въпроси: Имали ли са права жените и доколко са можели да се издигнат в обществото? Каква е била ролята на робите в древен Рим?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

ВСЕКИДНЕВИЕТО НА ДРЕВНИТЕ РИМЛЯНИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Римското общество било съставено от няколко групи. Богатите римляни били малка част от него. Те живеели в богатство и разкош в големи къщи в градовете или в във вили близо до града, които приличали на истински замъци. Бедните непрекъснато се увеличавали. Те не можели да устоят на конкуренцията на големите стопанства на робовладелците. Фалирали, продавали земите си и отивали да живеят в градовете. Там нямало работа, защото робите вършели всичко безплатно и разчитали на помощите, които им раздавали управляващите. Средната част от обществото /средната класа/, която била опората на всяка държава, постепенно изчезвала. Това било една от основните причини за упадъка на Рим. Нямало хора, които да служат в армията и да плащат данъците. На робите и мигрантите варвари не можело да се разчита, защото се интересували единствено от заплатите си и живеели в империята само заради изгодата. Робите, най-многобройната група, не полагали старание, защото не били свободни и работели насила. След въстанието на Спартак римляните се замислили как да подобрят положението им. Започнали да ги освобождават и да им раздават земя, която да обработват, плащайки огромни данъци. Това било по-добро, защото свободните роби все пак имали вече някаква собственост. Тези реформи обаче били закъснели. След нашествията на варварите оцеляла източната част от империята – под името Византия, защото запазила по-голяма част от свободните селяни – опора на обществото. Западната половина загинала през 476 г.

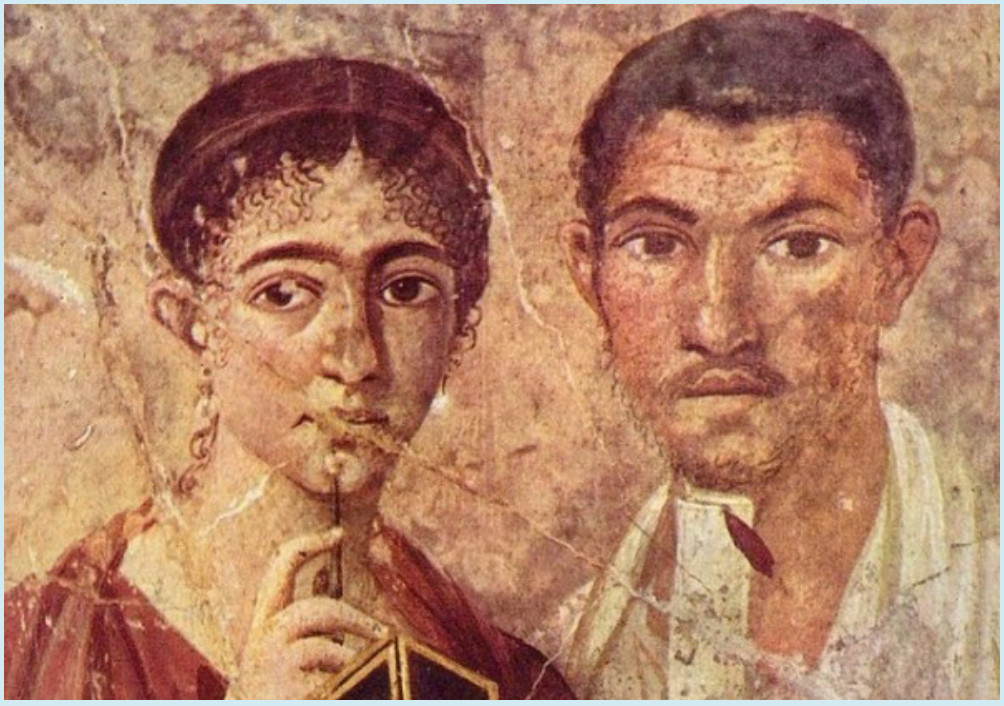

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Опитайте се да разкажете за живота на отделните групи римски граждани – богатите, бедните и робите. Работа по индивидуална задача: Наблюдение на портрет като исторически документ. Опиши всекидневието на римляните – модата в облеклото, оръжието, домовете им. Беседа. Исторически възстановки, модел,

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Гледайте филмите. Опитайте се да разкажете за живота на отделните групи римски граждани - богатите, бедните и робите. Разделете се на групи или съставете индивидуални доклади. Опишете всекидневието им, модата в облеклото, оръжието, домовете им. Ползвайте и портретите като исторически документ.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: образователни филми:
https://www.youtube.com/watch?v=WhvoJWrZKQ8&t=26s
https://www.youtube.com/watch?v=ejxVEbOba2g&list=PLr64ef3poUPfJUEYVcnXc-enyrv913UJa&index=6&t=25s
https://www.youtube.com/watch?v=btKooS7k3nw&t=366s
https://www.youtube.com/watch?v=IDCVcuVR5w8
https://www.youtube.com/watch?v=kS-BOVg0IYU&t=25s
https://www.youtube.com/watch?v=kDB1fWOwM3M
презентация: https://ucha.se/watch/6238/vsekidnevie-obshtestvo-i-semeystvo-v-dreven-rim

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Римската цивилизация и право – основа на съвременната държавност. Република. Империя. Характеристика на историческа личност.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране в пространството и времето, географско положение. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Литература – описание на личност по портрет.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация за римските пътища в България, намерете маршрутите на съвременната карта. Посетете Римския мост???? в село Дъбово, община Мъглиж.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/6238/vsekidnevie-obshtestvo-i-semeystvo-v-dreven-rim Наблюдение на портрет като исторически документ. Беседа с поставена задача: Опишете всекидневието на римляните – модата в облеклото, оръжието, домовете им.

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Прочетете урока и се опитайте да отговорите на следните въпроси: Кои са групите, от които е съставено римското общество? Какъв е бил животът на отделните групи римски граждани - богатите, бедните и робите?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

КУЛТУРАТА НА ДРЕВЕН РИМ

Основно съдържание на урока за ученика:

Рим създал най-богатата и завършена цивилизация в древния свят – първата истинска държава, и поставил основите на правото, градоустройството, архитектурата, армията – военното дело, пътищата, пощите, които залегнали в основите на европейската и световната цивилизация. Служи за пример и до днес. Римляните постигнали много в изкуството: строително и инженерно. Започнало масовото използване на канализацията. Градовете имали прави улици и подобен архитектурен облик. Римляните не само създали своя култура, но събрали постиженията и знанията на народите, които завладели. Създали сатирата. Доразвили достиженията си и ги приложили в живота. Откриването на цимента, трудът на робите, развитието на знанията направили възможно всичко това.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Какво успели да създадат римляните по време на вековното си съществуване. Работа по индивидуална задача: Откритията и постиженията в областта на архитектурата, скулптурата, армията и водоснабдяването. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Гледайте филмите. Какво са успели да създадат римляните по време на вековното си съществуване? Подредете в таблица: откритията и постиженията в областта на архитектурата, скулптурата, армията и водоснабдяването.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: образователни филми: https://www.youtube.com/watch?v=WhvoJWrZKQ8&t=26s
https://www.youtube.com/watch?v=ejxVEbOba2g&list=PLr64ef3poUPfJUEYVcnXc-enyrv913UJa&index=6&t=25s
https://www.youtube.com/watch?v=btKooS7k3nw&t=366s
https://www.youtube.com/watch?v=IDCVcuVR5w8
https://www.youtube.com/watch?v=kS-BOVg0IYU&t=25s
https://www.youtube.com/watch?v=kDB1fWOwM3M
презентация: https://ucha.se/watch/6278/rimskata-kultura

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Началото на европейската цивилизация. Зачитане на римската култура като част от световното наследство.

Междупредметна връзка: География – ориентиране в пространството и времето. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по гледаните образователни филми. Изобразително изкуство – римляните имали постижения в изкуството: строително и инженерно, подобрени архитектурни виждания, на които туристите и днес се възхищават.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете информация за римските градове в България. Направете списък с римските имена. Посетете музей.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията:
https://ucha.se/watch/6278/rimskata-kultura

Отговори на въпроси, с подкрепа:
Какво научаваме за живота на римляните от културното наследство, което са ни оставили? Запомнихте ли какво е характерно за римската архитектура? Кои науки са се развили?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: С помощта на възрастен потърсете информация в интернет как се е родил изразът „всички пътища водят към Рим“.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО НА РИМСКАТА ЦИВИЛИЗАЦИЯ

Основно съдържание на урока за ученика: Римляните поставили основите на обединена Европа. Държавното устройство служи за пример и в днешния свят. Доразвили съществуващите форми на управление макар че победила диктатурата. Културно наследство на римската цивилизация са градски форуми, храмове, дворци, базилики, триумфални арки, амфитеатри, акведукти, крепостни стени, предмети. Те имат огромно влияние върху развитието на следващата европейска цивилизация. Древен Рим завещава на човечеството истинска културна среда: красиво планирани и удобни градове с павирани пътища, библиотеки, архиви, нимфи, дворци, вили и просто хубави къщи с красиви мебели. Римляните и днес са пример за демократично развитие на обществото през републиканския период. Проблемът бил, че само малка част от обществото се радвала на богатството. Животът на бедните и робите бил изключително тежък и съвсем естествено това довело до страшното въстание на тракиеца Спартак.

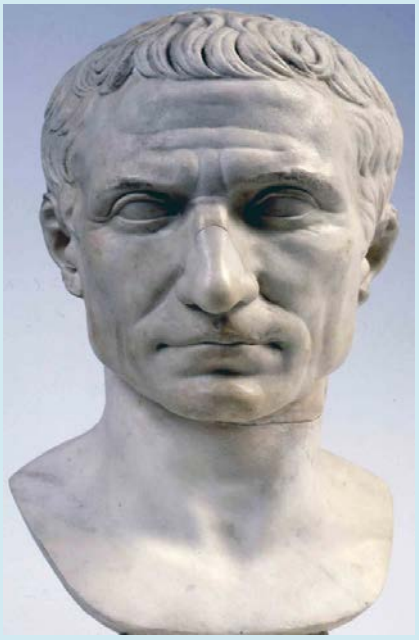

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Какво успели да оставят като наследство по нашите земи римляните? Работа по индивидуална задача: Каква е връзката между България и римската култура днес? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Гледайте филмите. Потърсете информация в интернет за римското наследство по нашите земи. Може би сте посещавали някой от обектите? Разкажете в клас за впечатленията си. Ползвайте информацията от филмите. Каква е връзката между България и римската култура днес?

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: образователни филми: https://www.youtube.com/watch?v=ERm-yfLX66k
https://www.youtube.com/watch?v=BZdKoAiMLRw
https://www.youtube.com/watch?v=btKooS7k3nw&list=RDCMUCyyxeul6iQfXJl3Avct1wMQ&index=2
https://www.youtube.com/watch?v=WhvoJWrZKQ8&t=26s
https://www.youtube.com/watch?v=ejxVEbOba2g&list=PLr64ef3poUPfJUEYVcnXc-enyrv913UJa&index=6&t=25s
https://www.youtube.com/watch?v=btKooS7k3nw&t=366s
https://www.youtube.com/watch?v=IDCVcuVR5w8
https://www.youtube.com/watch?v=kS-BOVg0IYU&t=25s
https://www.youtube.com/watch?v=kDB1fWOwM3M
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=BZdKoAiMLRw

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Началото на европейската цивилизация. Зачитане на римската култура като част от световното наследство.

Междупредметна връзка: География – ориентиране в пространството и времето. Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по гледаните образователни филми. Изобразително изкуство – римляните имали постижения в изкуството: строително и инженерно, подобрени архитектурни виждания, на които туристите и днес се възхищават. Информационни технологии – използване на съвременни методи за дигитализация с цел добро визуализиране на древноримските крепости и останки.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете информация за римските градове в България. Направете списък с римските имена . Посетете музей.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=BZdKoAiMLRw Отговори на въпроси, с подкрепа: Какво научаваме за културното наследство на римляните, което са ни оставили? Запомнихте ли какво и къде можем да видим днес в България?
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. **Дидактични материали:** материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.
Самостоятелна и домашна работа: Разкопки на римски градове у нас разкриват ценности на римската цивилизация. Намерете какви открити има в град Варна.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: История и цивилизации, V клас
Тема на урока: РЕЛИГИОЗНИТЕ ВЯРВАНИЯ НА ДРЕВНИТЕ РИМЛЯНИ
Основно съдържание на урока за ученика: Римляните вярвали в много божества. Техните богове приличали на елинските и по-късно се смесили. Главни божества били Юпитер, Юнона, Венера, Марс, Диана, Нептун. В Рим съществувала религиозна толерантност. Римляните възприели много от боговете и вярванията на победените народи – Деметра, Ищар, Озирис, Митра. Всеки можел да изповядва свободно религията си. Императорът също бил обожествяван. Строели се храмове, в които служели свещеници. Вътре имало статуя на божеството. На определен ден от годината се отбелязвали тържества, посветени на божеството. Римляните вярвали в гадания и предсказания, в закрилници на домашното огнище. Смятали, както и другите народи, че животът на хората се направлява от боговете. За да ги омилостивят, им принасяли дарове. Свещениците били едни от богатите хора в римското общество.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: В какво вярвали древните римляни? Работа по индивидуална задача: Как римляните отбелязвали даден празник? Беседа: В дните на сатурналиите не се работело, учениците не учели, не били наказвани престъпниците. Военните и търговските действия спирали. Робите не работели и можели да седят заедно с господарите си на една маса. В дома празникът започвал с жертва – колели прасе, теле и овца в чест на бога. Пожелавали си весели сатурналии и си разменяли подаръци. Храмовете и сградите украсявали с венци. След много преобразувания и преосмисляния може да се смята, че днешните коледни празници са нов облик на старите сатурналии. Наблюдение на рисунка като исторически документ. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Гледайте филмите. Потърсете информация в интернет за римските богове. Подредете имената им в таблица. Сравнете ги с елинските. Какви съвпадения откривате? Подгответе самостоятелен доклад за избрано от вас божество. Представете го пред класа. Припомнете си десетте Божи заповеди.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: образователни филми: https://www.youtube.com/watch?v=ERm-yfLX66k
https://www.youtube.com/watch?v=BZdKoAiMLRw
https://www.youtube.com/watch?v=btKooS7k3nw&list=RDCMUCyyxeul6iQfXJl3Avct1wMQ&index=2
https://www.youtube.com/watch?v=WhvoJWrZKQ8&t=26s
https://www.youtube.com/watch?v=ejxVEbOba2g&list=PLr64ef3poUPfJUEYVcnXc-enyrv913UJa&index=6&t=25s
https://www.youtube.com/watch?v=btKooS7k3nw&t=366s

https://www.youtube.com/watch?v=IDCVcuVR5w8
https://www.youtube.com/watch?v=kS-BOVg0IYU&t=25s
https://www.youtube.com/watch?v=kDB1fWOwM3M
учебно помагало: https://klett.bg/b/pdf.php?id=1124

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Римската цивилизация и право – основа на съвременната държавност. Мястото на религията в живота на хората. Религиозна толерантност. Зачитане на различните религии и етноси.

Междупредметна връзка: Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Литература – създават се много произведения, свързани с религиозните вярвания. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, стенописите, скулптурите; архитектурата – храмовете и светилищата, на които туристите и днес се възхищават. Физика и астрономия – гадаене и предсказания по звездите.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете информация за римските градове в България. Направете списък с римските имена.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Индивидуална работа с ученика в учебно помагало https://klett.bg/b/pdf.php?id=1124. Провеждане на упражнение, с подкерапа: Попълнете пропуснатите думи в текста. „В епохата на Римската империя се утвърждава почитането на……..... . Приема се, че след смъртта им те стават…...…… Първият обожествен владетел е……..... По-късно това става с…...…… и с други императори. Обожествяването на владетелите символизира……...…… власт в империята. Развива се главно в……. .....
Беседа с отговори на въпроси: В какво вярвали древните римляни? Сравнете вярванията им с тези на траките. Какви прилики и разлики откривате? Разкажете по подробно за римско божество.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Какви основни дейности извършват римските жреци? Довършете изреченията с няколко думи: „Поддържат……..... Извършват……..“

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, V клас

Тема на урока:

РАЖДАНЕТО НА ХРИСТИЯНСТВОТО

Основно съдържание на урока за ученика:

В Рим настъпили сериозни промени след появата на учението на Иисус Христос. То възникнало на основата на юдейската религия, но я доразвивало с Новия завет. Християнството обединило бедните и онеправданите в империята, било разпространено от Христовите ученици – апостолите. Въпреки религиозната толерантност християните били жестоко преследвани, защото не признавали останалите богове и най-вече божественя произход на императора. Нещата коренно се променили при управлението на император Константин Велики /роден и израснал край София/, който през 313 г. разрешил християнството. По-късно то станало и единствената религия в Рим. Император Константин останал в историята и с това, че построил новата столица на Източната Римска империя – Византия, Константинопол. Християните се обединили в църква. Били избрани петима патриарси, от които най-важни били тези на Рим /папата/ и на Константинопол, които впоследствие поради някои различия се разделили на католици и православни. От Рим християнството се разпространило в цяла Европа и останалия свят. Българските земи били едни от първите, в които се разпространило християнството. Тук се намира най-старият манастир в Европа /до село Златна ливада/. Християнството променило морала, ценностите и културата на тогавашна Европа.

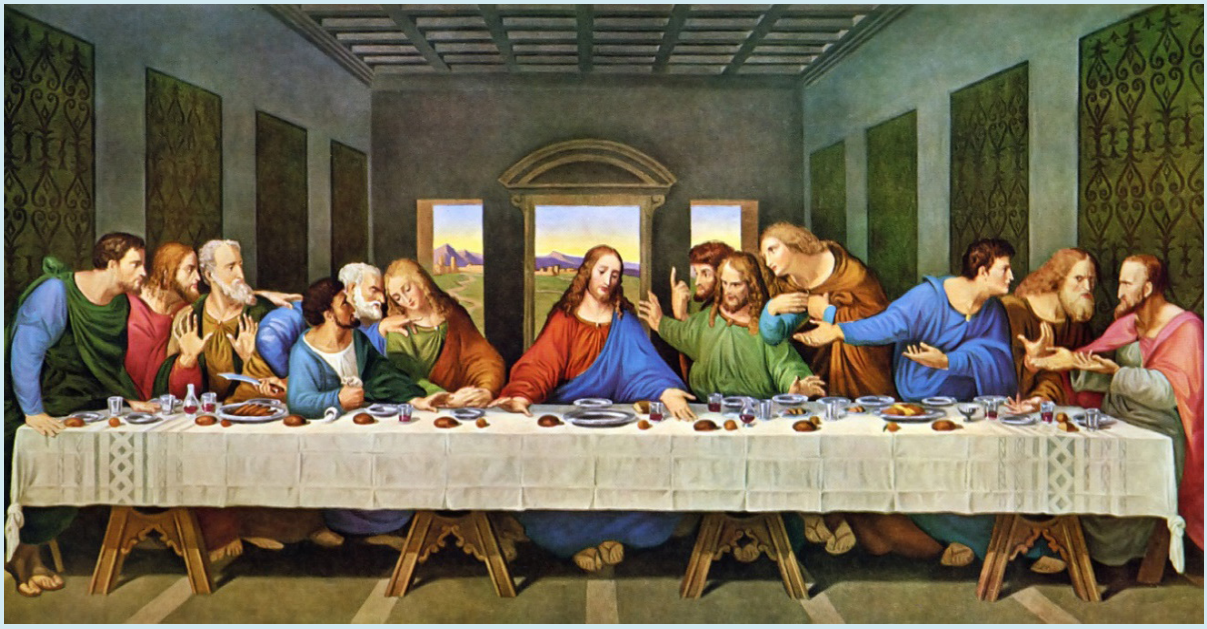

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: На какво учи християнството? Защо християнството победило старите богове? Работа по индивидуална задача: Как се нарича свещената книга на християните? Какво е записано в нея?

Наблюдение на рисунка като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Припомнете си десетте Божи заповеди. На какво учи християнството? Защо християнството победило старите богове? По какво се различавало? Как се нарича свещената книга на християните? Какво е записано в нея? Помогнете си с интернет и учебника. Гледайте филмите. Как българските земи са свързани с християнството? Защо император Константин бил наречен Велики?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет: образователни филми:
https://www.youtube.com/watch?v=VU6BLWzJA30
https://www.youtube.com/watch?v=4U-DGHz-PYA&t=223s
презентация: https://ucha.se/watch/6245/poiava-i-razprostranenie-na-hristianstvoto
за гледане през свободното време:
https://www.youtube.com/watch?v=ERm-yfLX66k
https://www.youtube.com/watch?v=BZdKoAiMLRw
https://www.youtube.com/watch?v=btKooS7k3nw&list=RDCMUCyyxeul6iQfXJl3Avct1wMQ&index=2
https://www.youtube.com/watch?v=WhvoJWrZKQ8&t=26s
https://www.youtube.com/watch?v=ejxVEbOba2g&list=PLr64ef3poUPfJUEYVcnXc-enyrv913UJa&index=6&t=25s
https://www.youtube.com/watch?v=btKooS7k3nw&t=366s

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Отношения между хората в обществото. Ролята на историята за съвремието. Римската цивилизация и право – основа на съвременната държавност. Мястото на религията в живота на хората. Религиозна толерантност. Зачитане на различните религии и етноси. Морал и морални ценности. Развитие на умения, свързани с предателството. /Откъде идва изразът „целувката на Юда“/: Целувката на Юда означава целувката на предателство. Юда е казал: „Който целуна, той е Христос", и по този начин е предал Христос – за 30 сребърника.

Междупредметна връзка:
Български език – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Литература – създават се много произведения, свързани с религиозните вярвания. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, скулптурите; архитектурата – храмовете и светилищата, на които туристите и днес се възхищават.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация за християнски празник. Разкажете пред класа как се отбелязва. Посетете християнска църква. Разкажете какво видяхте в нея и какво ви направи най-силно впечатление.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията:
https://ucha.se/watch/6245/poiava-i-razprostranenie-na-hristianstvoto Беседа с отговори на въпроси, с подкрепа: Знаете кой е Иисус Христос. Разказ за историята от раждането му дотогава, когато започват гоненията срещу него. Откъде идва изразът „целувката на Юда“, който е актуален и до ден днешен. Кога се появява християнската църква?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
За гледане през свободното време: https://www.youtube.com/watch?v=IDCVcuVR5w8
https://www.youtube.com/watch?v=kS-BOVg0IYU&t=25s
https://www.youtube.com/watch?v=kDB1fWOwM3M

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

История и цивилизации VI клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение в европейското Средновековие 1326

Великото преселение на народите –

раждането на средновековна Европа 1328

Могъществото на Византия 1331

Държавата на франките 1335

Арабският халифат 1338

Славянският свят 1341

Създаване и укрепване на българското ханство/канство 1344

България през първата половина на IX век 1347

Християнизация на българската държава 1350

Могъщество на България при Симеон Велики 1354

Завладяване на българското царство от Византия 1357

Общество и всекидневие в Западна Европа 1360

Общество и всекидневие във Византия 1363

Общество и всекидневие на българите 1366

Култура и културно наследство на християнска Европа 1370

Делото на св. св. Кирил и Методий и техните ученици 1374

Златният век на българската култура 1377

Християнската църква 1381

Възникване и разпространение на исляма 1384

Централизация на държавната власт в Западна Европа 1387

Кръстоносните походи 1391

България при Асеневци 1394

Завладяване на България и Балканите от османците 1398

Възникване и облик на средновековните градове 1401

Обществата в Западна Европа и Византия – XII – XIV век 1404

Българското общество XII – XIV век 1407

Културно наследство на западноевропейското Средновековие 1410

Културното наследство на Византия и византийския свят 1413

Културата и културното наследство на България 1416

Църквата и религията в живота на средновековния човек 1420

Османската политическа система 1423

Съпротивата на българите срещу османската власт 1426

Демографските промени по българските земи 1429

Контакти и конфликти във всекидневния живот 1432

Българската култура XV – XVII век 1435

Православието – опора на българите 1438

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ВЪВЕДЕНИЕ В ЕВРОПЕЙСКОТО СРЕДНОВЕКОВИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Средновековието е период, който обхваща времето от края на Западната Римска империя до времето на великите географски открития /припомнете си понятията хронология, век, линия на времето/. На мястото на Стария свят възникнали нови държави, поставили началото на съвременна Европа. Оформили се нови взаимоотношения в обществото. Робите били заменени със зависимите селяни. Робовладелството било заменено от новия обществен строй – феодализма, а господарите от имението били феодали. Това били бурни векове, времена на войни, походи, нови религии, но и нови знания за света, нови технологии и открития. През този период се образувала и нашата държава България – преживяла периоди на големи успехи и падения, и много активно участвала в изграждането на съвременна Европа.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Работа в малка група – участват и ученици със СОП, работа по задачи, беседа, отговор на поставени въпроси: Припомнете си как са възникнали държавите. Какво си спомняте за древен Египет, Елада, Рим? Как били управлявани държавите, каква е разликата между монархия и република? Кои личности запомнихте от миналата година? Разкажете накратко за някоя от тях.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Начертайте линия на времето и отбележете 3-те основни периода на Средновековието: Ранно средновековие (края на V – средата на XI век); Развито (същинско) средновековие (средата на XI – края на XIII век); Късно средновековие (началото на XIV – края XV век). Отбележете създаването на българската държава и завладяването ѝ от османските турци.

Това е църквата „Света София”, построена между 532 и 537 г. (Минаретата са от турския период.) Отговорете на въпроса през кой период на Средновековието е построена?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет:
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B5,
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=3ZqMps1-zoY,

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Развитие на умения за ориентиране във времето, подреждане на последователни събития. Връзка между настоящето и отминалите времена. Анализ на събития. Характеристика на историческа личност, дала своя принос за периода.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – четене с разбиране, в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог или обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст;. Математика – задачи за работа с римските цифри и съответните им арабски цифри; измерване на времето във векове и години. География – делото и значението на откривателите пътешественици през Средновековието.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация за името и историята на вашето населено място през Средновековието. Посетете местния музей.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Упражнения за начертаване и нанасяне върху линията на времето на 3-те основни периода на Средновековието. Отговор на въпроси: Какво се е случило по времето на Средновековието в Европа? Какво се е случило по времето на Средновековието в България?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, линия на времето, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Помислете и отговорете на въпроса: Каква е била историческата съдба на българите в хилядолетието от V до XV век?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на детето

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ВЕЛИКОТО ПРЕСЕЛЕНИЕ НА НАРОДИТЕ –
РАЖДАНЕТО НА СРЕДНОВЕКОВНА ЕВРОПА

Основно съдържание на урока за ученика:

През III – IV век Римската империя изпаднала в криза, не можела да пази границите си. Настъпили промени в климата. Това предизвикало придвижване на варварските племена към Рим в търсене на по-добри земи за заселване. Започнала епохата на великото преселение на народите. Най-активни били хуните начело със своя вожд Атила, готите и славяните. Придвижването на народите не било мирно, а съпроводено с войни и разрушения. Много градове били разрушени, изчезнали цели народи. Западната половина от Римската империя не могла да се справи с нашествениците и през 476 г. престанала да съществува. Рим бил разрушен, опожарен и разграбен. Източната половина със столица Константинопол оцеляла под името Византия още едно хилядолетие. Върху разрушенията били основани нови държави, поставили началото на средновековна Европа. Една от тях била България.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа в малка група – участват и ученици със СОП. Беседа, отговор на поставени въпроси: Разгледайте изображението. Посочете владетеляя. Кои са изобразени около него? По какво разпознахте владетеля, опишете: облеклото, изражението, позата. Какво държи в ръцете си? Какво е отношението му към другите?

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Проследете по историческа карта пътя на варварите. Открийте местата на по-важните сражения. Кои от тях са преминали през нашите земи?

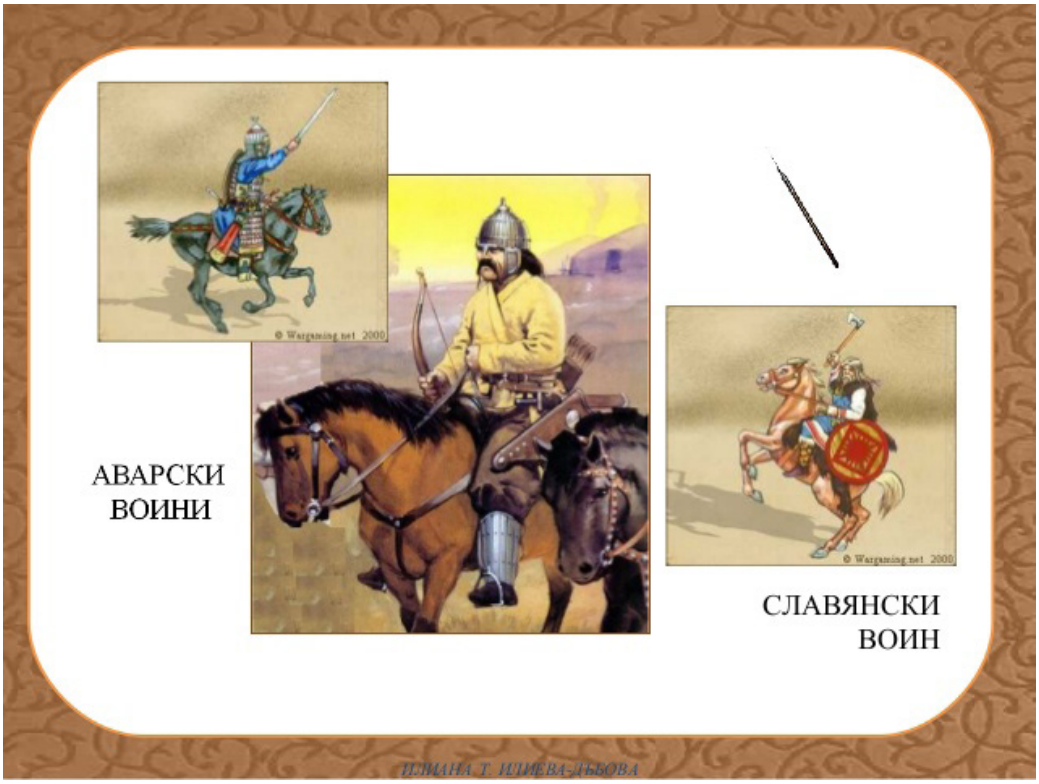

Разгледайте изображението. Кои воини са изобразени на него? Опишете облеклото, изражението, позата. Какво държат в ръцете си? С какво са въоръжени?

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет – презентация: https://ucha.se/watch/6563/velikoto-preselenie-na-narodite, презентация: https://www.slideshare.net/ITID_/ss-27893312

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Развитие на социални умения, свързани с поведението на държание на определени места. Да тълкуваме израза „бягат като хуни". Формиране на отношение към етичния кодекс и кодекса на поведение, общоприети в различните общества и обществени среди. Проследява се взаимодействието на националната културна идентичност с европейската идентичност.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Чрез разширяване обхвата на използваните понятия обогатява езиковата култура – разбиране на смисъла. Прилага умения за правилна употреба на глаголните времена. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени.

Работа у дома и участие на семейството:

Посещение на местен музей или исторически паметник, свързан с изучавания период.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

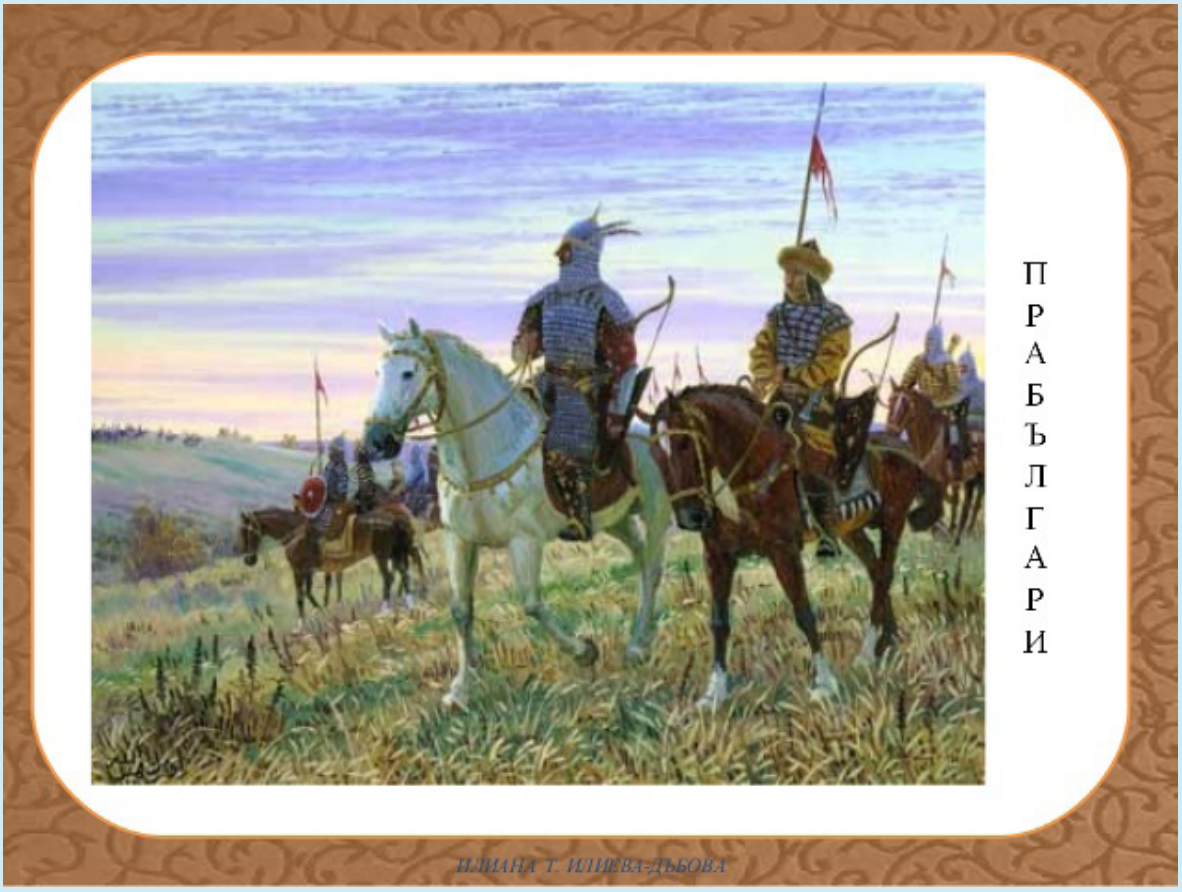

Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Разгледайте изображението. Кои воини са изобразени на него? Опишете: облеклото, изражението, позата. С какво са въоръжени?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:

Като гледате картината, на която са изобразени прабългарите, се опитайте да нарисувате подобна картина. Може да вложите и свои идеи и виждания.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от нивото на ученика.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

МОГЪЩЕСТВОТО НА ВИЗАНТИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Римската империя се разширила на три континента. Това затруднявало управлението. Затова била разделена на Източна и Западна. Западната била унищожена от варварите през 476 г. Източната просъществувала още едно хилядолетие, до идването на новите варвари – османските турци, които я унищожили през 1453 г. По-късно историците я нарекли Византия, иначе хората тогава се наричали ромеи /римляни/. Столица бил създаденият от Константин Велики град Константинопол, с основание наричан втория Рим. Причините Византия да се справи с нашествениците били по-добрата дипломация – византийците умеели да манипулират варварите, да ги настройват едни срещу други.

Отличното географско разположение на столицата се дължало на протока Босфора. Тук се пресичали главните търговски пътища и носели огромни доходи на византийците, същевременно градът бил непревзимаем. Във Византия се съхранили дребните и средните собственици, които били основа на обществото. Старите легиони, които мислели само за заплатите си, били заменени от нови войници – стратиоти. Те служели срещу дадена им земя, от която трябвало да се издържат. Така Византия имала най-многобройната и напълно безплатна армия. Постепенно като по-популярен на Балканите се наложил гръцкият език. Византия наследила всичко от стария Рим. Начело бил императорът, който управлявал с помощта на администрацията, областните управители и военните. До него бил патриархът, който подпомагал управлението. При император Юстиниан I и неговата съпруга Теодора Византия успяла да си върне почти всички територии. Били построени хиляди крепости за отбрана срещу варварите. Укрепен бил Константинопол, издигната била най-голямата и красива църква – „Света София“. Византия се превърнала в център на тогавашния свят.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунки като исторически документ. Работа в малка група, включваща и ученици със СОП: Открийте го на картата. Сравнете го с Рим. Разгледайте мозайките с изображенията на император Юстиниан и Теодора. Сравнете ги с кралете от предния урок. Опитайте се да ги опишете – облекло, корони, прислужници. Работа по индивидуална задача: Откриване на град Константинопол на картата. Гледане на възстановката за Константинопол като исторически документ. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Гледайте възстановката за Константинопол. Хареса ли ви градът? Открийте го на картата. Сравнете го с Рим. Разгледайте мозайките с изображенията на император Юстиниан I и Теодора. Сравнете ги с кралете от предния урок. Опитайте се да ги опишете – облекло, корони, прислужници. Защо Византия станала най-могъщата държава? На какво напомняло надбягването с колесници?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователни филми: https://www.youtube.com/watch?v= 6LE8TVQRzXs&list=PLr64ef3poUPfJUEYVcnXc-enyrv913UJa&index=31&t=0s
https://www.youtube.com/watch?v=JTXzIPgR_zw&list=PLr64ef3poUPfJUEYVcnXc-enyrv913UJa&index=30&t=0s
https://www.youtube.com/watch?v=S_ptVEBj2Cw
https://www.youtube.com/watch?v=JzZp-qAYCZg
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=pyhu5Xz6tCA

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Мястото на Византия в световната и българската история. Ролята на Византия за развитието на православието и влиянието й върху културното и религиозното развитие на българската народност.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране в пространството и времето, географско положение на Византия. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Чрез разширяване обхвата на използваните понятия обогатява езиковата култура – разбиране на смисъла. Прилага умения за правилна употреба на глаголните времена. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени.

Работа у дома и участие на семейството:

Потърсете повече информация за църквата „Света София“, днес превърната в джамия. С помощта на възрастни направете доклад. Какво е значението ѝ за световната история?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=pyhu5Xz6tCA Беседа и наблюдение: Разгледайте мозайките с изображенията на император Юстиниан и Теодора. Сравнете ги с кралете от предния урок. Опитайте се да ги опишете – облекло, корони, прислужници. Работа с карта – откриване на град Константинопол на картата.

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:

материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:

Потърсете повече информация за император Юстиниан I и съпругата му Теодора. Разкажете.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ДЪРЖАВАТА НА ФРАНКИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

След унищожаването на Западната Римска империя през 476 г. в Западна Европа настъпил хаос. Единствената институция, която изразявала държавността била църквата начело с римския папа. Варварите започнали изтощителни войни помежду си, което дало шанс на Византия да подчини много територии. Папството се опитвало да контролира варварите и да въведе ред. Най- силни се оказали франките – едно от германските племена, което успяло да победи съседите си и да създаде силна държава. Важен момент бил съюзът с папството. Франките приели християнството и получили благословията на папата. Приели за официален език латинския. Начело застанал крал, който получил короната от папата. Територията била разделена на области, управлявани от графове и херцози. Те от своя страна разделили владенията си на по-малки части, управлявани от барони. След бароните били рицарите /тежката конница/, най-ниско стояли селяните. Земята им се раздавала срещу задължението да плащат данъци и по време на война да участват в армията. Постепенно франките завладели цяла Западна Европа и с благословията на папата наложили християнската религия. През 832 г. победили арабите и отстранили ислямската опасност от Европа. Най-голямо могъщество постигнали при Карл Велики, който получил императорска титла. Важно било, че в Западна Европа папата имал по-голяма власт от кралете. Чрез държавата на франките в Европа се наложили християнството, латинският език, държавността била предадена и контролирана от римските папи. Варварите били цивилизовани.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Проследете границите на франкската държава. Оцветете контурните карти. С помощта на географска карта нанесете съвременните държави. Работа по индивидуална задача: оцветяване на контурна карта.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Проследете границите на франкската държава. Оцветете контурните карти. С помощта на географска карта нанесете съвременните държави. Запищете имената им. Какво е значението на франкската държава за съвременна Европа. Сравнете имп. Карл Велики с имп. Юстиниан от предния урок. Какви разлики открихте? Какво било различното в средновековните селища? Как протичал животът в тях? Разкажете.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователен филм:
https://www.youtube.com/watch?v=Q1hsY6yUTQo&list=PLr64ef3poUPfJUEYVcnXc-enyrv913UJa&index=2&t=0s
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=viZVCsxGfjA

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
Умения да се ориентирате в изминалото време. Описва възникването на държавите, разбира значението на историческия опит като източник на знания за ежедневието ни, обществените отношения. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Мястото на франкската държава в световната и европейската история като предшественик на обединена Европа.

Междупредметна връзка: География – ориентиране в пространството. Определете местоположението на даден обект /държавата на франките/. Български език и литература – в урока са включени задачи, изискващи устна комуникация – диалог и обсъждане в групи, задачи за генериране на собствен устен текст по картини. Изобразително изкуство – познаване на цветовете и използването им по предназначение.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни информация за битката на франките и арабите. Кой български владетел ги побеждава преди това?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията, коментари по темата на урока https://www.youtube.com/watch?v=viZVCsxGfjA .
Отговор на въпроси, с подкрепа: Кой е най-могъщият владетел на франките? Каква титла получил?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурни карти рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Прочетете по-подробно за империята на Карл Велики
https://www.istorianasveta.eu/%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F/%D1%81%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%B2%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B5/%D0%B7%D0%B0-%D0%BF%D0%B0%D0%B4%D0%BD%D0%B0-%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B0/643-%D0%B8%D0%BC%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%BB-%D0%B2%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B8.html

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

АРАБСКИЯТ ХАЛИФАТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Арабските племена живеели в Арабската пустиня. Занимавали се с отглеждане на камили, прекрасни арабски коне, търговия и корабоплаване. Климатът бил горещ и сух, живот имало само по крайбрежието и в оазисите. Хората били разделени на племена, които воювали помежду си. Били обединени в единна държава от Мохамед, който създал нова религия – ислям. Ислямът бил продължение на юдейската и християнска религия, но приемал следващия пророк Мохамед. Свещената им книга се наричала Коран. Вярвали в един бог – Аллах. Свещените им градове били Мека и Медина. Създали нов календар, който започвал от 622 г. След като обединил арабите, Мохамед започнал завоевателни войни срещу съседите си. Армията на арабите била много дисциплинирана. Войниците били въодушевени от тяхната религия, която прокламирала свещена война срещу неверниците. Възползвайки се и от факта, че Византия и Персия били изтощени, за кратко време завладели огромни територии и заплашили Константинопол. Хан Тервел обаче ги нападнал и напълно разгромил. По-късно били победени и от франките. Така опасността от арабите за Европа била отстранена.

Начело на държавата стоял халиф, който обединявал светската и духовната власт в едно. Арабите развивали науките и създали развита цивилизация. Наложили арабския език и религия в завладените земи. Много книги били преведени от латински и гръцки на арабски език. Развити били: астрономията, корабоплаването, медицината, историята, географията, математиката – от тях са останали и арабските цифри. Арабската държава скоро се разпаднала на части. Оказала силно влияние върху съвременната култура на Африка и Близкия изток. Много технически постижения европейците заели от арабите – отглеждането на топлолюбиви култури; използването на компаса и барута, донесени от китайците; модерните кораби, качествените дамаски саби, някои предмети на лукса.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Защо хан Тервел е наречен спасителя на Европа? Работа по индивидуална задача: оцветяване на контурна карта. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Проследете на картата границите на Арабския халифат. Кои съвременни държави влизат в него? Нанесете ги на контурната карта. Защо хан Тервел е наречен спасителя на Европа? По какво властта на халифа се различавала от тази на европейските владетели? Проучете с помощта на възрастни какво днес сме наследили от арабската култура.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет:
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=u02XJYcxmEM
изображения: http://www.memoriabg.com/2016/03/01/rajdaneto-na-halifata/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Мястото на арабската държава в световната и европейската история. Религиозната толерантност.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране в пространството и времето, географско положение на арабската държава. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Чрез разширяване обхвата на използваните понятия обогатява езиковата култура – разбиране на смисъла. Прилага умения за правилна употреба на глаголните времена. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете с помощта на възрастни информация за битката на франките и арабите. Кой български владетел ги побеждава преди това?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията, коментари по темата на урока https://www.youtube.com/watch?v=u02XJYcxmEM.
Отговор на въпроси, с подкрепа: Какво се е развивало в градовете Мека и Медина? От кого били обединени арабските племена в единна държава? Как се казвала новата религия, която създал? В кой бог вярват мюсюлманите? Коя е свещената книга на исляма? Кои са наследниците на пророка Мохамед?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурни карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Разгледайте картината, изобразяваща пророка Мохамед по време на прощално поклонение. Помислете и отговорете на въпроса: Поради кои причини казваме, че дейността на пророка е успешна?
http://www.memoriabg.com/2016/03/01/rajdaneto-na-halifata/

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас
Тема на урока: СЛАВЯНСКИЯТ СВЯТ
Основно съдържание на урока за ученика: Славяните обитавали Северна и Централна Европа. Занимавали се със земеделие. Живеели в малки бедни селища, строели полуземлянки. Били разделени на много племена. Нямали държава. Вярвали в много богове – Перун, Дажбог, Лада. Включили се във великото преселение на народите и участвали в нападенията над Рим. Били храбри воини. Понеже били разпокъсани и слаби, били заплашени от завладяване и изчезване. На тях се дължи създаването на българската държава. По-късно създали други славянски държави – Великоморавия, Чехия, Полша, Сърбия, Русия. Приели християнството като основна религия. Създали култура, която е част от съвременната европейска цивилизация.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте изображенията. Опишете живота на славяните. Работа по индивидуална задача: Оцветяване на контурна карта с териториите на славяните. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации, дискусия, рисунка.

Времево разпределение: Един учебен час
Групова дейност в класната стая: С помощта на атласа и учебника очертайте в контурните карти териториите на славяните. Върху кои съвременни държави са разположени? Разгледайте изображенията. Опишете живота на славяните. Съставете списък на славянските племена. Защо славяните били заплашени от изчезване?
Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: презентация: https://www.youtube.com/watch?v=9EbQofJD4mg
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Славяните – част от европейската цивилизация.
Междупредметна връзка: География – ориентиране в пространството и времето, географско положение на териториите на славяните. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Чрез разширяване обхвата на използваните понятия обогатява езиковата култура – разбиране на смисъла. Прилага умения за правилна употреба на глаголните времена. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.
Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни информация за славянските божества. Разкажете пред класа.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията, коментари по темата на урока https://www.youtube.com/watch?v=9EbQofJD4mg Отговор на въпроси, с подкрепа: Какво е делото на българския хан Крум? Кой княз приема братята Кирил и Методий и каква мисия им възлага? Какво е делото на княз Владимир I за пренасянето на славянската писменост?
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. **Дидактични материали:** материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурни карти рисунки като исторически документ, изображения и картини.
Самостоятелна и домашна работа: Знаем, че България има огромен принос за развитието на славянската писменост и култура, която съществува и до днес. Потърсете с помощта на възрастен по-подробна информация за делото на светите братя Кирил и Методий.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

СЪЗДАВАНЕ И УКРЕПВАНЕ НА БЪЛГАРСКОТО ХАНСТВО/КАНСТВО

Основно съдържание на урока за ученика:

Българите населявали земите на север от Черно море. Занимавали се със земеделие и животновъдство. Отглеждали много коне. Били отлични конници воини, участвали във великото преселение на народите, в което се проявили като отлични бойци. Хан Кубрат успял да ги обедини в голяма държава, наречена старата Велика България. След смъртта му обаче синовете му се разделили и разселили в различни посоки, като създали свои държави. Земите им били нападнати от хазарите. Единият от синовете на хан Кубрат – хан Аспарух, се заселил в областта Онгъла, до река Дунав. Византия не била доволна от това и го нападнала. Българите победили, преминали Дунав и завладели днешна Северна България. През 681 г. Византия подписала мирен договор, с който признала българската държава. Към хан Аспарух се присъединили няколко славянски племена. Те, търсейки защита и траките, които живеели по тези земи, се смесили с прабългарите и се образувала българската народност. Столица станал град Плиска. Държавата била монархия начело с хан /кан/. Той управлявал с помощта на областни управители. При наследника на Аспарух – хан Тервел, България укрепнала още повече. Хан Тервел се намесил във вътрешните работи на Византия и помогнал на император Юстиниан Втори да си върне престола. От благодарност за помощта на България била отстъпена областта Загоре. Хан Тервел помогнал на обсадения от арабите Константинопол и спасил не само Византия, но и Европа от арабските нашественици. Те никога повече не помислили да нападат България. Смята се, че Мадарският конник е паметник от хан Тервел. България се превърнала в една от силните държави в Европа.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте изображенията. Опишете живота на славяните. Работа по индивидуална задача: Оцветяване на контурна карта с териториите на славяните. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации, дискусия, рисунка.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая: С помощта на атласа очертайте границите на България в контурната карта. С кои народи граничела и трябвало да воюва? Как се стигнало до образуването на българската държава? Разкажете.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователен филм: https://www.youtube.com/watch?v=pXFDP5BQ7No
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=mLgpFLm6-Fk

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Българите – част от европейската цивилизация.
Развитие на умения за работа в екип – силата на обединението, носеща успех, според завета на хан Кубрат.

Междупредметна връзка: География – ориентиране в пространството и времето, географско положение на територииите, населявани от българите; техният поминък. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Чрез разширяване обхвата на използваните понятия обогатява езиковата култура – разбиране на смисъла. Прилага умения за правилна употреба на глаголните времена. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни, информация за хан Кубрат и синовете му. Какъв бил заветът му? Прочетете в интернет за Мадарския конник.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията, коментари по темата на урока https://www.youtube.com/watch?v=mLgpFLm6-Fk Отговор на въпроси, с подкрепа: Коя е племенната и владетелската титла на българите? Кой град станал столица на стара Велика България? Коя година е основана българската държава и от кого от синовете на Кубрат? Как се поставили основите на българската средновековна народност? Защо хан Тервел е наречен „спасителя на Европа от арабите“?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурни карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете с помощта на възрастни информация за хан Тервел. Защо хан Тервел е наречен „спасителя на Европа от арабите“?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ ПЪРВАТА ПОЛОВИНА НА IX ВЕК

Основно съдържание на урока за ученика:

В средата на VIII век България изпаднала в тежка криза. Знатните родове отстранили управляващия род Дуло и започнали борба за власт. Византия се възползвала от това и подхванала редица войни, с които искала да унищожи България. Българите проявили упоритост и смелост и успели да спасят своята държава. При хан Кардам те преминали в настъпление. Особени успехи били постигнати при амбициозния хан Крум. Той успял да присъедини отслабналото аварско ханство, водил войни с Византия, която ги нападнала. Битката във Върбишкия проход през 811 г. е една от най-великите в нашата история. Там била унищожена цялата армия на Византия начело с императора Никифор I. Хан Крум се опитал да превземе и Константинопол, но починал. България станала една от трите силни държави в Европа заедно с франкската държава и Византия. Хан Крум създал първите писани закони. Хан Омуртаг водил победоносни войни с франките. Присъединил нови области, в които българи и славяни живеели заедно. Останал в историята и със своите строежи. Хан Маламир завладял Тракийската низина с Пловдив, а хан Пресиян стигнал до Бяло море и завладял Македония. България се издигнала като могъща държава в Европа, с която всички се съобразявали. Поставило се началото на българската народност.

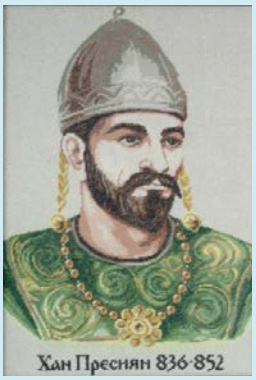

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте изображението на хан Крум. Кои са хората около него? Как се държи владетелят и как неговите събеседници? За какво си говорят? Работа по индивидуална задача: Оцветяване на контурна карта при различните владетели. Рисуване на хан Крум. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации, дискусия, рисунка.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

С помощта на атласа очертайте границите на България в контурната карта при различните владетели. Отбележете главните битки. Оцветете с подходящи цветове. Докажете, че България е една от силните държави в Европа. Разгледайте изображението на хан Крум. Кои са хората около него? Как се държи владетелят и как неговите събеседници? За какво си говорят? Прочетете повече за владетел по избор от изучените и направете доклад. Опитайте се да нарисувате някой от хановете. Как според вас е изглеждал хан Омуртаг? Опишете го.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователен филм: https://www.google.com/search?q=%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BC%D0%BA%D0%B8+%D0%BD%D0%B0+%D1%85%D0%B0%D0%BD+%D0%9A%D1%80%D1%83%D0%BC,+%D0%9E%D0%BC%D1%83%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%B3,+%D0%9C%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B8%D1%80&rlz=1C1AVNG_enBG724BG724&sxsrf=ALeKk03_NbevH7z9eA-WXMY1DlQ1xxPqig:1597747620294&tbm=

презентация: https://www.youtube.com/watch?v=F-AtIJFYzGA

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Държавност. Законодателство – първите закони на хан Крум. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Българите – част от европейската цивилизация.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране в пространството и времето, географско положение на териториите, населявани от българите. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Чрез разширяване обхвата на използваните понятия обогатява езиковата култура – разбиране на смисъла. Прилага умения за правилна употреба на глаголните времена. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете с помощта на възрастни повече информация за законите на хан Крум. Разкажете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията, коментари по темата на урока https://www.youtube.com/watch?v=F-AtIJFYzGA Отговор на въпроси, с подкрепа: Как България се е утвърдила като силна и могъща държава? Какво пише в първите писани закони на хан Крум, които превръщат страната ни в модерна средновековна държава? С какво ще запомним хан Омуртаг и каква е ролята на Карл Велики в укрепването на България?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурни карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Отговор на въпроси: Кои са хановете Пресиан и Маламир? С какво ще ги запомним? Опитайте се да нарисувате хан Крум, като си помогнете със снимката, на която е изобразен.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ХРИСТИЯНИЗАЦИЯ НА БЪЛГАРСКАТА ДЪРЖАВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Следващият владетел – хан Борис, не успял във войните, които водил. Успехите, които постигнал, били, че покръстил българите и поставил началото на българската писменост. Хан Борис осъзнавал нуждата от единна за всички поданици религия. Трябвало да избира между Рим и Константинопол. Избрал православното християнство на Византия. Приел титлата княз. Съществувала опасност от влияние на Византия в България. Затова поканил учениците на Кирил и Методий – Климент, Наум, Сава, Горазд и Ангеларий, да разпространят писмеността. Възползвал се от споровете между Рим и Константинопол и успял с много дипломация да извоюва самостоятелна българска църква, в която да се служи на български език Това било изключителен успех. Поставило се началото на българската писмена култура и образование. Създаден бил и по-лесният вариант на писмеността – кирилицата. Била създадена българската народност. За делото си княз Борис бил обявен за светец. България станала част от християнска Европа. Писмеността от България се разпространила и в други страни, които и до днес използват кирилица.

През **870 г.** в резултат на усилията на **княз Борис I** Вселенският събор разрешил създаването на **българска църква**.

След приемането на християнството в България се настанили византийски свещеници. Техният **гръцки език** звучал навсякъде – по улици, пазари, църкви, манастири. Държавните документи също се пишели на гръцки език.

Борис търсел начин **новата религия да се разпространява на *славянски – език общ за славяни и българи.***

глаголица

кирилица

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте изображенията. Кои събития са отразени? Защо Борис покръства българите? Работа по индивидуална задача: Какво е значението на писмеността? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации, дискусия, рисунка.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте изображенията. Кое събитие е отразено? Защо Борис покръства българите? Какво е значението на писмеността? Защо Борис е обявен за светец от църквата ни?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователен филм:
https://www.slideshare.net/vesiii/3-27542636
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=an5ayepINK0

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Българите – част от европейската цивилизация Християнска България. Българската писменост и култура и тяхната роля.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – създаването на българската писменост; използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Чрез разширяване обхвата на използваните понятия обогатява езиковата култура – разбиране на смисъла. Прилага умения за правилна употреба на глаголните времена. География – ориентиране в пространството и времето, географско положение на териториите, населявани от българите.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете в интернет повече информация за покръстването на българите. Разкажете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията, коментари по темата на урока https://www.youtube.com/watch?v=an5ayepINK0 Отговор на въпроси, с подкрепа: Кой е Княз Борис? Защо е бил обявен за светец? Беседа: Разкажи за неговото дело и значението му за България.

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:

материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:

Разгледайте картинката и разкажете какво виждате на нея. Отговорете на въпросите: Вие кръстени ли сте? Кога и къде?

Коментари: Предложените задачи се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

МОГЪЩЕСТВО НА БЪЛГАРИЯ ПРИ СИМЕОН ВЕЛИКИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Най-голямо могъщество България постигнала при цар Симеон Велики. Той водил много войни с всичките си съседи. Завладял почти целия Балкански полуостров. Най-важна била победата му при река Ахелой през 917 г. България се превърнала в най-силната държава в Европа. Симеон искал да завладее Константинопол и Византия, но не успял. Била построена нова столица – Преслав, с прекрасни дворци и църкви, която с разкоша и богатството си будела възхищение в цяла Европа. По-важна била книжовната му дейност. При неговото управление били създадени училища, в които да учат българските деца, били написани много книги. В Преслав се събрали най-добрите книжовници, които да издигнат културно България до Византия. Управлението на цар Симеон Велики било златният век на българската култура.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте изображенията. Каква информация получавате от тях за цар Симеон? Работа по индивидуална задача: При управлението на Симеон България се разпростира на три морета – кои са те? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации, дискусия, рисунка.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая: Разгледайте изображенията. Каква информация получавате от тях за цар Симеон? Изберете едно от тях и се опитайте да съставите разказ. Проследете границите на България при цар Симеон. Кои днешни държави са били част от земите ни? България се разпростира на три морета – кои са те? Попълнете контурната карта и отбележете главните сражения. Правилно ли цар Симеон е наречен Велики? Аргументирайте се. Войните или книжовната дейност се оказали по-важни за България? Аргументирайте се.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: презентация: https://www.youtube.com/watch?v=YshjHQhukEw
Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Българите – част от европейската цивилизация. Християнска България. Българската писменост и култура. Златният век на България.
Междупредметна връзка: Български език и литература – при управлението на Симеон българската писменост и култура достигат своя разцвет; използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Чрез разширяване обхвата на използваните понятия обогатява езиковата култура – разбиране на смисъла. Прилага умения за правилна употреба на глаголните времена. География – ориентиране в пространството и времето, географско положение на територите, населявани от българите. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.
Работа у дома и участие на семейството: Потърсете в интернет повече информация за битката при река Ахелой през 917 г. Разкажете пред класа или направете рисунка.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://www.youtube.com/watch?v=YshjHQhukEw Беседа, коментари по темата на урока: Как съдбата е поставила цар Симеон Велики на престола на България? Столицата е преместена от Плиска в Преслав. Битките, които води с Византия, и след победата при река Ахелой българските граници се простират на три морета. Цар Симеон Велики умира от сърдечен удар на 27 май 927 г.
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. **Дидактични материали:** материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения и картини.
Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на следните въпроси: Къде е учил цар Симеон Велики и какво образование е получил? Какъв е пътят, който е изминал, за да превърне България във велика сила? Защо казваме, че управлението му било златен век за българската култура?

Коментари: Предложените задачи се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ЗАВЛАДЯВАНЕ НА БЪЛГАРСКОТО ЦАРСТВО ОТ ВИЗАНТИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

След цар Симеон на престола се качил синът му – цар Петър. Той сключил мир с Византия. Неговото управление преминало почти без войни. България била богата страна. Развивали се образованието, строителството, църковната дейност. Хората затова обичали цар Петър. Имало и недоволни – богомилите. Те протестирали срещу неправдите. Учели хората да не се подчиняват на управляващите, затова били преследвани. Цар Петър вярвал на договора с Византия, занемарил армията, занижил дисциплината. Византия се възползвала от това и най-неочаквано за България я нападнала. С помощта на руснаците била завладяна Източна България. Новият цар Борис II не успял да се справи и бил пленен. Завладяна и разграбена била и красивата столица Преслав. Западните части останали свободни и там българите започнали борба за освобождение начело със Самуил и братята му. Цар Самуил бил опитен пълководец и освободил България. Най-голямата му победа била при прохода Траянови врата, когато цялата армия на Византия била унищожена. България обаче не издържали на продължилите 50 години войни. Византия се оказала по-подготвена и богата, с помощта на чужди наемници император Василий II победил. Най-тежка била битката при село Ключ през 1014 г., когато чрез предателство българите били победени. За да сломи съпротивата им, Василий II наредил пленените българи да бъдат ослепени. Цар Самуил не издържал страданията на своите войници и починал. Наследниците му нямали качествата на героичния цар Самуил и през 1018 г. България била окончателно завладяна от Византия.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте изображенията. Каква информация получавате от тях за цар Петър? Защо хората обичали повече цар Петър от баща му цар Симеон? Какви грешки допуснал цар Петър? Работа по индивидуална задача: Кои са богомилите? Оправдавате ли действията им? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации, дискусия, рисунка.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разгледайте изображенията. Каква информация получавате от тях за цар Петър? Защо хората обичали повече цар Петър от баща му цар Симеон? Какви грешки допуснал цар Петър? Кои качества и действия нареждат цар Самуил сред най-добрите ни владетели? Кои били богомилите – потърсете повече информация за тях в интернет. Оправдавате ли ги? Сравнете царете Симеон, Петър и Самуил? Кой печели вашите симпатии?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: презентация:
https://ucha.se/watch/827/Balgarskoto-Tsarstvo-pri-Tsar-Petar

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Характеристика на историческа личност.

Междупредметна връзка:
Български език и литература - използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Чрез разширяване обхвата на използваните понятия обогатява езиковата култура – разбиране на смисъла. Прилага умения за правилна употреба на глаголните времена. География – ориентиране в пространството и времето, географско положение на територите, населявани от българите. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете в интернет повече информация за битката при село Ключ през 1014 г., когато чрез предателство българите били победени. Разкажете пред класа или направете рисунка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията, коментари по темата на урока
https://ucha.se/watch/827/Balgarskoto-Tsarstvo-pri-Tsar-Petar
Отговор на въпроси, с подкрепа: Кои са богомилите? Оправдавате ли действията им?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
При царуването на кой от царете Симеон, Петър и Самуил България е била в своя разцвет? Обосновете се защо.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ОБЩЕСТВО И ВСЕКИДНЕВИЕ В ЗАПАДНА ЕВРОПА

Основно съдържание на урока за ученика:

След император Карл Велики държавата на франките се разпаднала. Засилила се властта на римските папи, които се възползвали от слабостта на държавиците и контролирали цяла Европа. Папата бил над всички и всичко. Владетелите на отделните държави трябвало да получат благословията му. Плащали и данък. Владетелят раздавал срещу служба в армията имения на своите подчинени графове и херцози. Те от своя страна разделяли владенията си на бароните, а те – на рицарите. Най-ниско стояли селяните. Те давали васална клетва на господарите си и били подчинени само на тях. Обществото се деляло на три части: военни, духовенство и селяни. Властта на владетеля била формална. Това била причината за разпадането на държавите в западното общество. Грамотни били обикновено духовниците. Те контролирали образованието, което било религиозно. Важно значение играели манастирите. Често покрай тях се организирали църковни празници и панаири. Всички използвали латински език, което създавало единна общност. Военните живеели в своите замъци и контролирали работата на селяните. Те трябвало сами да се въоръжават и издържат. За да подържат форма, организирали рицарски турнири. Селяните нямали почти никакви права, освен да работят и да плащат огромни данъци, нямали право да пътуват. На повече свобода се радвали гражданите – занаятчии и търговци, които държали много на свободата си. Повечето от хората били неграмотни, защото по-лесно се управлявали. Затова и периодът е наречен тъмни векове.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте изображенията. Как живеели отделните прослойки на обществото? Какви били шансовете на младите хора за кариера в обществото? Работа по индивидуална задача: Кои са рицарите – описание с разглеждане на картини с тях. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации, дискусия, рисунка.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разгледайте изображенията. Каква информация получавате от тях? Изберете си едно от тях и съставете разказ за живота през Средновековието. Как живеели отделните прослойки на обществото? Какви били шансовете на младите хора за кариера в обществото?

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: презентация: https://ucha.se/watch/6915/obshtestvo-i-vsekidnevie-v-zapadna-evropa

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Мястото на Западна Европа в световната история.

Междупредметна връзка: География – ориентиране в пространството и времето, географско положение на Западна Европа. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Чрез разширяване обхвата на използваните понятия обогатява езиковата култура – разбиране на смисъла. Прилага умения за правилна употреба на глаголните времена. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастни потърсете информация в интернет за рицарите.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/6915/obshtestvo-i-vsekidnevie-v-zapadna-evropa, коментари по темата на урока. Отговор на въпроси, с подкрепа: Кое е било най-голямото богатство през Средновековието? На колко съсловия е разделено обществото в Западна Европа? Опиши отделните съсловия с по няколко думи.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете и изгледайте някой филм с герои рицари. Опитайте се да нарисувате рицар.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ОБЩЕСТВО И ВСЕКИДНЕВИЕ ВЪВ ВИЗАНТИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Византийското общество било подобно на западното. Имало и различия, тук по-важен бил владетелят, който се смятал за пръв в света – василевс. Патриархът бил на второ място и помагал на владетеля. Властта на императора била по-силна от западните владетели и тук не се стигнало до разпадане на държавата. Църквата се грижела за духовния живот и образованието. Селяните също били на дъното на обществото, но по-голямата част били свободни и живота им бил по-добър от този на западните. Тук и природните условия били по-добри, реколтата била по-богата, нямало глад. Столицата на Византия Константинопол била милионен град, център на цивилизацията, който с блясъка си привличал много мигранти. Животът във Византия бил по-добър. Византия наследила много от Римската империя, усвоила много и от източните лукс и богатство. Тя била посредник между Изтока и Запада. Проблем били честите войни, всеки искал да владее Константинопол.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте изображенията. Как живеели отделните прослойки на обществото? По какво се различавал животът във Византия от този във Франция през периода? Работа по индивидуална задача: Защо Византия била център на тогавашната цивилизация и всички мечтаели да живеят в Константинопол? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации, дискусия, рисунка.

Времево разпределение: Един учебен час
Групова дейност в класната стая: Разгледайте изображенията. Каква информация получавате от тях? Изберете си едно от тях и съставете разказ за живота във Византия. Как живеели отделните прослойки на обществото? Какви били шансовете на младите хора за кариера в обществото? По какво се различавал животът във Византия от този във Франция през периода? Защо Византия била център на тогавашната цивилизация и всички мечтаели да живеят в Константинопол? Аргументирайте се.
Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: презентация: https://ucha.se/watch/6916/obshtestvo-i-vsekidnevie-vav-vizantia-i-balgaria
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Мястото на Византия в световната история.
Междупредметна връзка: География – ориентиране в пространството и времето, географско положение на Византия. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художественото описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Чрез разширяване обхвата на използваните понятия обогатява езиковата култура – разбиране на смисъла. Прилага умения за правилна употреба на глаголните времена. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени.
Работа у дома и участие на семейството: Потърсете информация в интернет с помощта на възрастни за манастирите в България през Средновековието.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/6916/obshtestvo-i-vsekidnevie-vav-vizantia-i-balgaria. Беседа по темата на урока: Съставяне на разказ за живота във Византия. Как живеели отделните прослойки на обществото: наличието на свободни и несвободни селяни; жените, еретиците и евреите нямали право да участват в сдруженията на търговците и занаятчиите; мястото на аристокрацията и духовенството.
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. **Дидактични материали:** материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.
Самостоятелна и домашна работа: Отговор на въпроси, с подкрепа: Кой бил най-високо в йерархията на обществото сред всички владетели в Европа? В кого била властта?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ОБЩЕСТВО И ВСЕКИДНЕВИЕ НА БЪЛГАРИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Българското общество било по-близо до византийското. Това се обяснява с контактите между двете държави, православното християнство и влиянието на византийската култура. Начело стоял владетелят. Патриархът бил втори по значение и тук, както във Византия, църквата ръководела само духовния и културния живот в страната. Образованието било по-високо от западното, особено след цар Симеон. След покръстването българските владетели възприели много от византийските ценности. Владетелят управлявал с помощта на болярите. Те се грижели за народа. Селяните в по-голямата си част били свободни. Природните условия в България били много добри и нямало гладуващи. България била по-добро място за живеене от Западна Европа. Тук не се стигнало до разпадане на държавата. България имала една от най-силните армии в света, основана на конницата. През Ранното средновековие България била една от силните държави в Европа, пример за останалите от нея много възприели Унгария, Сърбия, Влашко, Молдова, Русия.

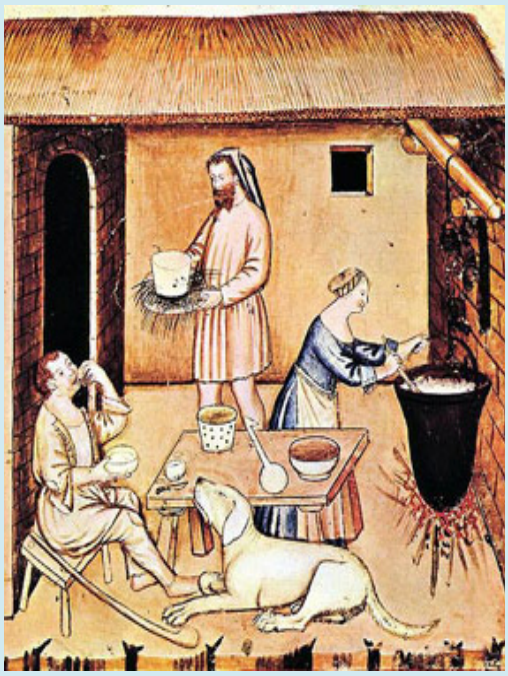

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте изображенията. Как живеели отделните прослойки на обществото в тогавашна България: на царете и болярите, на селяните, като използвате изображенията? Работа по индивидуална задача: Ако имаше машина на времето, в коя държава бихте искали да живеете? Защо? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации, дискусия, рисунка.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разгледайте изображенията. Каква информация получавате от тях? Разкажете за живота, в тогавашна България на царете и болярите, на селяните, като ги използвате. Защо българите се чувствали най-щастливи при управлението на цар Петър? С какво България е била прочута сред останалите държави тогава, защо са я уважавали? Аргументирайте се. Ако имаше машина на времето, в коя държава бихте искали да живеете? Защо ?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: презентация:
https://www.slideshare.net/RCRusse/730607-pomagalo-com

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Българите – част от европейската цивилизация. Християнска България. Българската писменост и култура. Златният век на България. Византийското наследство в българската култура.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Чрез разширяване обхвата на използваните понятия обогатява езиковата култура – разбиране на смисъла. Прилага умения за правилна употреба на глаголните времена. География – ориентиране в пространството и времето, географско положение на България. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация в интернет с помощта на възрастни за манастирите в България през Средновековието.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://www.slideshare.net/RCRusse/730607-pomagalo-com Беседа, коментари по темата на урока: Как живеели отделните прослойки на обществото в тогавашна България – царете, болярите, гражданите, духовниците и селяните? Отговор на въпроси, с подкрепа: Ако имаше машина на времето, в коя държава бихте искали да живеете?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
С помощта на възрастен потърсете в интернет по-подробна информация за живота на болярите, гражданите, духовниците и селяните. Къде живеели, как се обличали, тяхната трапеза, семейството, училището, поминък.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

КУЛТУРА И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО НА ХРИСТИЯНСКА ЕВРОПА

Основно съдържание на урока за ученика:

Средновековието е период, през който се поставили основите на съвременната европейска цивилизация. Началото било трудно. Варварите унищожили Рим, но и възприели много от римската държава. Те копирали империята, която унищожили. За това спомогнали ръководната роля на папството и Византия, които били носители на знанието и традициите от античността. Европа била християнска. Религията ръководела духовния живот в Европа. Оформили се два центъра – католическият Рим и православният Константинопол. Борбата за власт довела до разделянето им от 1054 г. досега. Това имало отрицателни последици за единството на Европа, което още не може да бъде преодоляно. Освен че копирали старото, новите държави внесли и нещо свое в духовното развитие на Европа. Най-важното било, че премахнали робството. Средновековието родило новите свободни граждани – буржоазията, която извела Европа в новото време, но дотогава минало цяло хилядолетие. Променили се градовете, понеже нямало роби, сградите били много по-малки, строели се по непристъпни върхове, далече от враговете, нямали канализация и поради това епидемиите били често явление.

badamba.info

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте изображенията. Какво било облеклото през Средновековието? Как изглеждали замъците и средновековните градове? Защо имали по няколко реда стени и кули? Работа по индивидуална задача: Ако имаше машина на времето, би ли живял в замък? Опиши как би изглеждал той. Какъв искаш да бъдеш и с какво искаш да ходиш облечен? Защо? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации, дискусия, рисунка.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте изображенията. Каква информация получавате от тях? Изберете едно от тях и се опитайте да извлечете информация. Какво било облеклото през Средновековието? Как изглеждали замъците и средновековните градове? Защо имали по няколко реда стени и кули? Според вас приятно ли е било да живееш там? Пред какви проблеми били изправени хората от Средновековието?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: презентация:
https://ucha.se/watch/7017/kultura-i-kulturno-nasledstvo-na-srednovekovna-evropa

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Българите – част от европейската цивилизация. Християнска България. Българската писменост и култура. Златният век на България. Византийското наследство в българската култура и християнска Европа.

Междупредметна връзка: През този исторически период се полагат основите на почти всички науки. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Чрез разширяване обхвата на използваните понятия обогатява езиковата култура – разбиране на смисъла. Прилага умения за правилна употреба на глаголните времена. География – ориентиране в пространството и времето, географско положение на Европа. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; развитие на архитектурата.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете информация за модата през Средновековието. Опитайте се да го нарисувате или изработите върху кукла.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията
https://ucha.se/watch/7017/kultura-i-kulturno-nasledstvo-na-srednovekovna-evropa
Беседа,с отговори на въпроси по темата на урока: Как се разпространявали знанията през Средновековието в Европа? Как изглеждала архитектурата? Какво било характерно за литературата, строителството, химията и другите науки? Кои са имали право да ходят на училище и кои можели да учат само ако родителите им желаят и им наемали части учители? Работа по индивидуална задача: Ако имаше машина на времето, бихте ли живели в замък? Опишете как би изглеждал той. Какви искате да бъдете и как искате да сте облечени? Защо?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Кои от научените неща от този урок си струва да знаете и да се гордеете с тях?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ДЕЛОТО НА СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ И ТЕХНИТЕ УЧЕНИЦИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Византия била най-развитата държава в Европа. За да се справи с противниците си, тя по-често си служела с дипломация, отколкото с оръжие. За да наложи своето влияние, тя разчитала на разпространението на християнството. Важни за нея били славянските племена. Византия смятала, че те по-лесно биха приели християнството, ако свещените книги са написани на техния език. Нужна била славянска писменост. С тази задача се заели висшите византийски сановници – братята Кирил и Методий. Те създали славянската писменост и започнали да я разпространяват във Великоморавия, но срещнали съпротивата на католическите духовници и били прогонени. Техните ученици намерили спасение във вече покръстената от княз Борис България. На Борис била необходима писменост, на която българите да пишат и превеждат свещените книги. При цар Симеон и цар Петър образованието в България било поставено на висота. Тук били създадени книжовни школи, в които се превеждали и пишели книги, разпространявани в другите европейски държави. България се превърнала в един от центровете на европейската цивилизация.

Глаголица
Първата старобългарска азбука

кирилица
полуустав
Грыцки унциал
развигор колев
васил Їончев

глаголица
кирилица
СВ. КІРИЛЛЪ
СВ. МЕТОДІИ

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте изображенията за братята Кирил и Методий. Кои били техните ученици? В кои градове били създадени книжовни школи? Работа по индивидуална задача: Какво е значението на делото на двамата братя? Каква е ролята на България за спасяването и разпространението на славянската писменост? Какво е значението на писмеността? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации, дискусия, рисунка.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Прочетете повече в интернет за братята Кирил и Методий. Кои били техните ученици? В кои градове били създадени книжовни школи? Какво е значението на делото на двамата братя? Каква е ролята на България за спасяването и разпространението на славянската писменост? Аргументирайте се. Защо глаголицата била заменена със създадената в България от учениците кирилица? Опитайте да напишете името си на глаголица.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователен филм: https://www.slideshare.net/vesiii/3-27542636
презентация: https://www.slideshare.net/veselkaveleva7/ss-35035525

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Българите – част от европейската цивилизация. Християнска България. Византийското наследство в българската култура и християнска Европа. Славянската писменост. Българската писменост и култура и тяхната роля.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – създаването на българската писменост; използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литературата се развива много. География – ориентиране в пространството и времето, географско положение. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете информация за модата през Средновековието. Опитайте да го нарисувате или изработите върху кукла.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията, коментари по темата на урока https://www.slideshare.net/veselkaveleva7/ss-35035525 Отговори на въпроси, с подкрепа: Кои са братята Кирил и Методий? Какво са сътворили те за нас? Защо са били обявени за светци? Ако аз ви говоря и пиша на руски, китайски, френски или друг език, ще ме разберете ли, или не? Защо?

Задача: Предварително на ученика му се дава бял лист, на който да напише имената си така, че да се виждат ясно. Въпрос: Има ли друг начин да запишем или изобразим имената, ако нямаме букви? Въпрос: Откъде идват тези букви, на които днес четем и пишем? Опитайте се да напише името си на глаголица.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Кога почитаме паметта на солунските братя? Защо отбелязваме празника на св. св. Кирил и Методий?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ЗЛАТНИЯТ ВЕК НА БЪЛГАРСКАТА КУЛТУРА

Основно съдържание на урока за ученика:

Най-голямо могъщество през Ранното средновековие България постигнала при цар Симеон Велики. Той водил много войни, които разширили границите на държавата, по-важни обаче били дейностите, които извършил за развитието на образованието и развитието на книжовния език. В България живеели много етноси, Симеон трябвало да ги обедини в един народ. Затова били важни единният език, единната религия и еднаквите за всички поданици закони. Бил избран славянският език, защото целта му била България да се превърне в притегателен център за славянските племена, към които се стремели Рим и Константинопол. Симеон възнамерявал да превземе Византия и трябвало българите да бъдат на тяхното културно ниво. Много било направено за църквата като главна образователна институция. Тя ръководела учителите, създавала литературата, ръководела цялата култура. Свързани със златния век са и многото строежи – на манастири, църкви, крепости и най-вече на новата столица Преслав. Целта била не само нуждата, а демонстрация на превъзходство, величие и богатство над другите страни. България наистина се превърнала в обект за подражание от съседите си. Нашата култура стои в основата на културното развитие на Русия, Сърбия, Влашко и др. Управлението на цар Симеон Велики било златният век на българската култура.

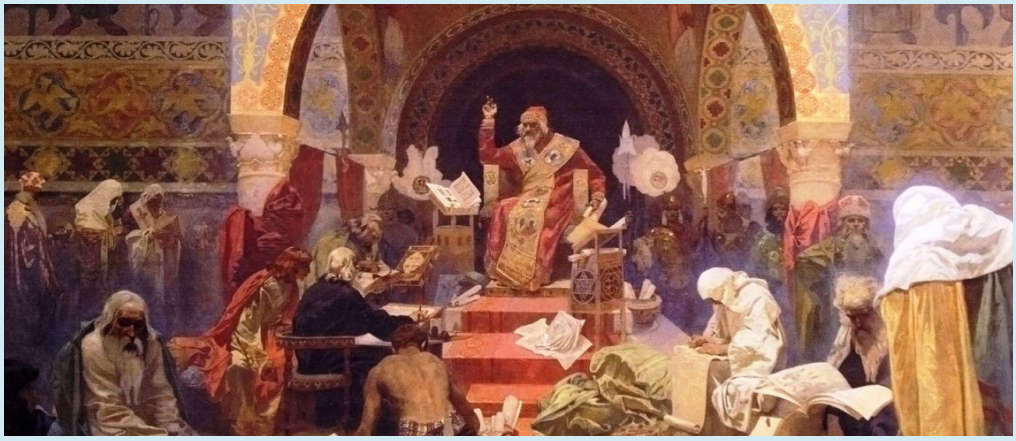

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте изображенията. Каква информация получавате от тях за цар Симеон? Войните или книжовната дейност се оказали по-важни за България? Работа по индивидуална задача: При управлението на Симеон България достига три морета – кои са те? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации, дискусия, рисунка.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте изображенията. В какво виждаме могъществото на България през златния век? Кое в управлението на цар Симеон се оказало по-важно – военните успехи или развитието на образованието? Аргументирайте се. Сравнете територията на България сега с тогавашната. Правилно ли цар Симеон е наречен Велики? Аргументирайте се. Войните или книжовната дейност се оказали по-важни за България?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователни филми и изобрзжения:
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентация: https://ucha.se/watch/811/Zlatniyat-vek-na-starobalgarskata-kultura

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Българите – част от европейската цивилизация. Християнска България. Българската писменост и култура. Златният век на България.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – при управлението на Симеон българската писменост и култура достигат своя разцвет; в областта на литературата пишат своите гениални произведения за времето си Йоан Екзарх, Черноризец Храбър и Константин Преславски. География – ориентиране в пространството и времето, географско положение на територииите, населявани от българите. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация за българската столица на християнска България – Велики Преслав. Ползвайте филмите.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/811/Zlatniyat-vek-na-starobalgarskata-kultura. Беседа по темата на урока с отговори на въпроси: Как е изглеждала столица на християнска България – Велики Преслав – външен и вътрешен град, дворецът, кръглата златна църква? Защо казваме, че настъпва „златен век“ за старобългарската книжнина – създаването на книжовните школи, книжовниците, които творят, и техните творби, разпространението на старобългарската книжнина в славянския свят; Разцветът за старобългарското изкуство – развиват се художествените занаяти, преславската рисувана керамика и др.

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете информация за книжовниците, които творят и техните творби – Йоан Екзарх, Черноризец Храбър и Константин Преславски.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ХРИСТИЯНСКАТА ЦЪРКВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Християнската религия е свързана с делата на император Константин Велики, който я разрешава през 313 г. Европа е християнска. През цялото Средновековие църквата води духовния живот на европееца, формира ценности, празници, закони, образование, наука. Най-важни били патриарсите на Константинопол и Рим /папата/. Заради стремеж да наложат влиянието си над повече миряни двете църкви стигат до разделение през 1054 г. Западът остава в историята като католически, а Изтокът – като православен. Властта на папата е над кралската, което дава отпечатък върху Западна Европа. Тя е обединена от Рим, който одобрява владетелите на държавите, получава църковен данък. За да упражнява по-рдраво властта си, папата създава църковни ордени от монаси, фанатично верни на църквата – доминикански, францискански и бенедиктински. По-късно били създадени и военни ордени – тамплиери, хоспиталиери, тевтонци. Те били ударната сила за установяване властта на папата и защита на християнството. Особено се проявили по време на кръстоносните походи. По-късно била създадена Инквизицията, която изпълнявала същата роля. Православието не било толкова мощно и строго. Във Византия и България патриархът бил след владетеля и подпомагал неговото управление. Църквата през Средновековието изиграла огромна роля за формиране на моралните ценности и цивилизация на съвременна Европа.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Какви са различията между католици и православни? Защо се стигнало до разделение между двете църкви? Работа по индивидуална задача: Каква е огромната роля на църквата за културното развитие на средновековна Европа? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации, дискусия, рисунка.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разгледайте изображенията и таблицата в учебника. Какви са различията между католици и православни? Защо се стигнало до разделение между двете църкви? Обяснете огромната роля на църквата за културното развитие на средновековна Европа, дайте примери. Гледайте историческите възстановки. Сравнете източните и западните крепости. Има ли разлики?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: исторически възстановки:

https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc

https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw

https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s

https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo

https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA

https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA

https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie

https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0

презентация: https://ucha.se/watch/439/Hristiyanstvo-Sazdavaneto-na-Hristova-tsarkva

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Българите – част от европейската цивилизация. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Българите – част от европейската цивилизация. Християнска България. Религиозната толерантност. Добродетели, на които ни учи църквата.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литературата се развива много. География – ориентиране в пространството и времето, географско положение. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация за рицарските ордени, разкажете пред класа за някой от тях..

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/439/Hristiyanstvo-Sazdavaneto-na-Hristova-tsarkva, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Как се е създала Христовата църква? Защо е била основен фактор през Средновековието? Откъде произлиза думата църква?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете информация и се опитайте да отговорите на въпроса каква е връзката на апостолите Павел и Петър с ранната Христовата църква?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ВЪЗНИКВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИСЛЯМА

Основно съдържание на урока за ученика:

Ислямът е създаден от Мохамед. Мюсюлманите, както се наричали, вярвали в един бог – Аллах. Свещената им книга била Коранът. Те приемали юдейската и християнската религия, но смятали, че тяхната е по-правилна. Халифът обединявал светската и духовната власт в едно за разлика от християнските владетели и имал повече власт от тях. Свещени градове били Мека и Медина. При исляма било забранено изографисването на човешки образи, затова в техните храмове – джамии, няма икони. Войната в защита на религията била обявена за свещена. Това вдъхновявало ислямските бойци по време на война. Арабите разпространили исляма в завладените земи. Наложили арабската писменост, език и религиозни обичаи. Законодателството било събрано в сборник, наречен шериат. Той се основавал на Корана. Поданиците в държавата се делели според религията си. Тези, които не били мюсюлмани, нямали права и плащали по-високи данъци. Противоречията с християните довели до вековни кръвопролитни войни. Арабите създали интересна култура, която повлияла на европейската.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Как Мохамед поставил началото на една нова религия? Как е започнал да разпространява Божието слово? Работа по индивидуална задача: Какви са различията между християни и мюсюлмани? Защо се стигнало до войни между тях? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте изображенията и таблицата в учебника. Какви са различията между християни и мюсюлмани? Защо се стигнало до войни между тях? Потърсете примери за взаимодействие между тях. Гледайте историческите възстановки. Сравнете източните и западните крепости. Има ли разлики?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: исторически възстановки:
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентация: https://ucha.se/watch/6490/isliamat-vaznikvane-i-razprostranenie

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Религиозните войни. Религиозната толерантност. Добродетели, на които ни учи църквата.
Междупредметна връзка: География - ориентиране в пространството и времето, географско положение. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Чрез разширяване обхвата на използваните понятия обогатява езиковата култура – разбиране на смисъла. Прилага умения за правилна употреба на глаголните времена. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени.
Работа у дома и участие на семейството: Разберете кога е възникнал ислямът и каква роля е изиграл в живота на арабите.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/6490/isliamat-vaznikvane-i-razprostranenie, коментари по темата на урока. Отговор на въпроси, с подкрепа: Как Мохамед поставил началото на една нова религия? Как е започнал да разпространява Божието слово? Коя е свещената книга на мюсюлманите?
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. **Дидактични материали:** материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.
Самостоятелна и домашна работа: Потърсете информация за петте стълба на вярата /петте задължения на мюсюлманите/. Кои са те и какво гласят?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ НА ДЪРЖАВНАТА ВЛАСТ В ЗАПАДНА ЕВРОПА

Основно съдържание на урока за ученика: Р

азпадането на Франкската империя довело до създаване на множество държави в Западна Европа. Липсата на външни нашественици довела до вътрешни конфликти и отслабване. Нападенията на норманите, викингите и арабите от юг показали военната и политическата слабост. Норманите създали свое владение в Западна Франция, което показва безсилието на френските крале. През 1066 г. начело с Уилям I Завоевателя норманите нападнали Англия, която по това време била разпокъсана и слаба. В тежки битки англичаните били завладени. Уилям I Завоевателя наложил желязна дисциплина и обединил страната. Англия се превърнала в една от силните европейски държави.

Франция била разделена на части също като Англия. Това я правело лесна жертва на нашественици. Френските крале повели борба за обединение срещу непокорните графове и херцози. Използвали като съюзници гражданите, които страдали от своеволията на феодалите, и подкрепяли кралете. Към XII век Франция била обединена и се превърнала в най-силната европейска страна. Германия и Италия не успели да постигнат трайно обединение и там властта на кралете останала формална. Това довело до отслабване на Германия и тя станала жертва на своите съседи.

1. Herdsman. 2. Man of rank. 3. Pilgrim. 4. 5. 6. 7. 8. Warriors. 9. Men of rank. 10. Lady of rank. 11. 12. King Richard the Lion-hearted. 13. 14. Knights. 15. Queen. 16. 17. Ladies of rank.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа - участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Как се стигнало до обединението на Англия и Франция? Защо гражданите във Франция подкрепили кралете, а феодалите били против тях? Работа по индивидуална задача: Оцветете контурната карта, като отбележите границите на Англия и Франция. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте изображенията като исторически документи. Как се стигнало до обединението на Англия и Франция? Защо гражданите във Франция подкрепили кралете, а феодалите били против тях? Опитайте се да съставите разказ по едно от изображенията. Оцветете контурната карта, като отбележите границите на Англия и Франция.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователни филми: https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентации: https://ucha.se/watch/647/Angliysko-kralstvo и
https://ucha.se/watch/904/Kralstvo-Frantsiya---chast-1

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Законодателство. Централизация на държавната власт. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Европейската средновековна цивилизация.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената к ултура на учениците. Литературата се развива много. География – ориентиране в пространството и времето, географско положение на Англия, Франция, Германия и Италия. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация за викингите. Разкажете за тях пред съучениците си.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите
https://ucha.se/watch/647/Angliysko-kralstvo и
https://ucha.se/watch/904/Kralstvo-Frantsiya---chast-1, коментари по темата на урока. Беседа: Кралството на Франция отначало било по-скоро съюз от феодални владетели, откълкото обединено силно кралство. Впоследствие Франция се превърнала в съсловна монархия, като малко по малко си възвърнала изгубените от Англия бивши завоевания и в рамките на два века увеличила територията си четири пъти. За да управлява качествено обаче, във Франция се въвели някои новости в управлението – станала централизирано кралство. Кралството на Англия, възникнало в средновековна Европа и било управлявано от силни крале. Отговор на въпрос, с подкрепа: Знаете ли кои са те? Разкажете за някого.

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, сэобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете информация за тамплиерите. Разкажете за тях пред съучениците си.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

КРЪСТОНОСНИТЕ ПОХОДИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Съперничеството между християни и мюсюлмани накрая довело до война. Повод за нея станало превземането на свещения за християните град Йерусалим. Папата организирал събор, на който обявил свещена война за освобождението на светите места. Участниците нарисували кръстове по дрехите си и затова били наречени кръстоносци. Били проведени над десет похода, които не постигнали основната се цел. Първият поход довел до създаване на няколко държави в Близкия изток. Важен бил четвъртият поход, при който, вместо да се освобождават светите места, бил превзет Константинопол. Византия се разпаднала на части. Тя никога не възвърнала предишното си могъщество и била завладяна от османските турци. Била създадена Латинската империя, която нападнала и България. През 1205 г. край Одрин, кръстоносците били напълно разбити от цар Калоян. Кръстоносните походи довели до разрушения и жертви, но имали и положителни последици. Западноевропейците възприели много от по-напредналата източна култура – архитектура, науки, хигиена, оръжия, земеделие.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Защо започнали кръстоносните походи? Каква била целта им? Какви били последиците от тях за Европа? Работа по индивидуална задача: Опишете външния вид и оръжието на един рицар. Какви са предимствата и недостатъците на тези тежки брони? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте изображенията като исторически документи. Защо започнали кръстоносните походи? Каква била целта им? Какви били последиците от тях за Европа? Опишете оръжието и външния вид на воините. Какви предимства и недостатъци имали тези тежки брони?

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: изображенията като исторически документи:
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентация: https://ucha.se/watch/843/Krastonosni-pohodi---chast-1

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Държавност. Законодателство. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Европейската средновековна цивилизация.
Религиозните войни. Кръстоносните походи. Религиозна толерантност.

Междупредметна връзка:
Български език и литература - използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литературата се развива много. География - ориентиране в пространството и времето. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация за битката на цар Калоян при Одрин през 1205 г. Разкажете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока.
Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/843/Krastonosni-pohodi---chast-1, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Какви са тези кръстоносни походи? Защо са били организирани? Колко са общо кръстоносните походи? Кои са най-важните от тях? Беседа за последиците от кръстоносните походи: Отрицателни последици – задълбочили се противоречията между православни и католици, изострили се отношенията с мюсюлманите, в кръстоносните. държави били установени феодални отношения. Положителни последици - в Европа били пренесени нови земеделски култури, подобрили се занаятчийството и хигиената, взаимно се опознали мюсюлмани и християни.

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:
Знаете ли кои са рицарите кръстоносци? Какво е характерно за тях? Нарисувайте рицар, както си го представяте – с какво е облечен, как е въоръжен?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

БЪЛГАРИЯ ПРИ АСЕНЕВЦИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Византийското владичество продължило повече от век и половина. Българите вдигнали няколко въстания, от които успяло въстанието на братята Асеневци /Асен, Петър и Калоян/. България била възстановена, по-голямата част от териториите ѝ били освободени. За столица бил избран град Търново. При цар Калоян България получила признание от папата, а той – титлата крал. Калоян водил много войни, победил унгарците и рицарите на Латинската империя, които дотогава се смятали за непобедими. Това станало през 1205 г. при Одрин. Най-голям разцвет постигнал цар Иван Асен II, който победил Епирската държава при Клокотница през 1230 г. Разширил териториите на България, както при цар Симеон. Иван Асен II превъзхожда Симеон в това, че почти не воювал. България отново станала велика сила в Европа. Това е най-щастливият ни период през Средновековието. Иван Асен II построил много църкви, манастири, дворци. България преживяла своя нов златен век.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Кой е цар Иван Асен II? Кои са неговите дипломатически ходове, с които се е славил – териториално разширение без водене на войни? Направете сравнение между оръжията на българите и тези на кръстоносците. Кой имал предимство в битката при Одрин? Работа по индивидуална задача: Потърсете информация за новата столица Търново, сравнете я с Плиска и Преслав. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Четири учебни часа

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте изображенията като исторически документи. Като използвате учебника и интернет, очертайте ги в контурната карта. Сравнете ги с териториите при цар Симеон. Докажете, че България се превърнала в една от най-силните държави в Европа. Подкрепете го с аргументи. Потърсете информация за новата столица Търново, сравнете я с Плиска и Преслав. Кое правело Търново непревзимаемо? /гледайте филмчето/ Кое събитие е отразено на второто изображение? Направете сравнение между оръжията на българите и тези на кръстоносците. Кой имал предимство в битката при Одрин?
https://www.youtube.com/watch?v=TVYAePHJoKk
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: изображения като исторически документи:
https://www.youtube.com/watch?v=TVYAePHJoKk
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентации: https://www.youtube.com/watch?v=zV1Nyz-uuJE и
https://ucha.se/watch/1805/Tsar-Ivan-Asen-II---parva-chast

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Дипломация. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Българите - част от европейската цивилизация.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литературата се развива много. География – ориентиране в пространството и времето. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете информация за битката при село Клокотница през 1230 г. Разкажете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока.
Гледане на презентациите https://www.youtube.com/watch?v=zV1Nyz-uuJE и https://ucha.se/watch/1805/Tsar-Ivan-Asen-II---parva-chast, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Кой е цар Иван Асен II? Кои са неговите дипломатически ходове, с които се е славил – териториално разширение без водене на войни и брак с унгарската принцеса си възвръща част от завладените земи, сключва мирен договор с Епирската държава? Какво е направил в битката при Клокотница, какво милосърдие е проявил? Как постъпката му е записана и характеризирана в летописите не само от българите, но и от другите народи? Как успял да извоюва държавна и църковна независимост? Защо казваме, че по неговото управление България отчита духовен и стопански напредък? Къде са достигнали отново териториите на страната ни?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:
Намерете по-подробна информация за съдбата на епирския владетел Теодор Комнин, който е бил пленен от българските войски. Разкажете пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ЗАВЛАДЯВАНЕ НА БЪЛГАРИЯ И БАЛКАНИТЕ ОТ ОСМАНЦИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

След Иван Асен II в България настъпила криза. Следващите владетели нямали качествата на Асеневци. Започнала борба за власт между болярите, стигнало се и до гражданска война. Земите ни били нападнати от страшните татари, които опустошавали селищата безнаказано. Това беззаконие довело до въстанието на Ивайло, който успял да прогони нашествениците и дори да стане цар. За съжаление загинал. България изпаднала в още по-тежка криза. Загубила повечето от земите си. Те били заграбени от нашите съседи. Войните съсипали икономиката, увеличили се данъците, животът на обикновените хора станал много труден. Временни успехи имало при цар Светослав Тертер, който с желязна ръка за няколко години извел страната от кризата. България отново станала сила на Балканите. При Иван Александър отново започнал упадък. Той извършил огромно строителство, подкрепял църквата, построил красиви църкви и манастири, развивал книжовна дейност – Търновската книжовна школа. България станала един от културните и образователните центрове на Европа, а столицата – един от най-красивите градове. Той обаче допуснал фатални грешки – подценил турската опасност, разделил държавата на части между синовете си, занемарил армията. Затова когато османските турци нахлули по нашите земи, той не могъл да реагира адекватно. Наследникът му цар Иван Шишман дал всичко от себе си, но не успял да спаси България. През 1393 г. чрез предателство било превзето Търново. Въпреки героичната съпротива България загубила свободата си. Загубила повече от половината си население, разрушени били градовете. Започнал най-трудният период в нашата история. Българите били заплашени от изчезване, откъснати от Европа и цивилизования свят.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Коя е била причината за залеза на средновековна България и завладяването на Балканския полуостров от османските турци? Как османските турци успели да завладеят Балканския полуостров? Работа по индивидуална задача: Потърсете информация за превземането на столицата Търново и ролята на патриарх Евтимий. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Четири учебни часа

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте изображенията като исторически документи. Кои били причините за упадъка на България? Защо България била завладяна от османските турци? Какво бихте направили, за да избегнете трагедията, ако бяхте на мястото на последните царе? Проследете в учебника и атласите етапите на османското завладяване. Оцветете контурните карти. Потърсете повече информация за превземането на столицата Търново и ролята на патриарх Евтимий? Какъв момент е отразен на третото изображение?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: изображения като исторически документи:
https://www.youtube.com/watch?v=TVYAePHJoKk
https://www.youtube.com/watch?v=3bjN6AFPo64&t=102s
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s

https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентация: https://ucha.se/watch/7171/zavladiavane-na-balkanskia-poluostrov-ot-osmanskite-turtsi-gibelta-na-srednovekovna-balgaria

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Държавност. Дипломация. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Българите – част от европейската цивилизация.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литературата се развива много. География – ориентиране в пространството и времето. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастни потърсете информация за легенди за превземането на Вашия край от османските турци.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/7171/zavladiavane-na-balkanskia-poluostrov-ot-osmanskite-turtsi-gibelta-na-srednovekovna-balgaria, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Коя е била причината за залеза на средновековна България и завладяването на Балканския полуостров от османските турци? Как османските турци успели да завладеят Балканския полуостров? Как Иван Шишман се опитал да защити царството си и да отложи поне за малко края му?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете информация и разкажете пред класа за българския цар Ивайло с прякорите Лахана и Бърдоква.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ВЪЗНИКВАНЕ И ОБЛИК НА СРЕДНОВЕКОВНИТЕ ГРАДОВЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Важна особеност на Средновековието в Западна Европа са градовете и животът в тях. Те възникнали на места, където има струпване на повече хора, кръстопътища, проходи, столици. Градовете са свързани със занаяти и търговия. Затова било нужно да има повече хора – клиенти за стоките. Отначало градовете били подчинени на местните феодали – графове, херцози, крале. Постепенно някои от тях забогатели и не желаели да се подчиняват на феодала, който ги засипвал с тежки данъци. Започнали войни за освобождение. Тези градове, които се освободили, създали нови форми на управление – републики. Свободата била тази, която обединявала хората и ги водела напред. Такива градове най-напред се появили в Италия – Венеция, Генуа, Пиза, Флоренция. За да се освободят, градовете подкрепили кралете в борбата им с феодалите, разчитали и на подкрепата на папата. За да се защитят, издигали високи крепостни стени, наемали професионални войници. Изграждали ги на високи, трудно достъпни места. Имали по няколко стени, а понякога и вал, пълен с вода. В градовете било тясно, населението се увеличавало от многото избягали селяни, които искали да бъдат свободни. Жилищата били тесни и високи, нямали дворове, покривите им се допирали, затова често ставали пожари и избухвали епидемии. Много от градовете създали и първите университети, защото имали нужда от повече знания. В Източна Европа не възникнали свободни градове, защото тук владетелят бил силен и феодалите нямали такава власт. Гражданите били основата на новата прогресивна прослойка – буржоазията, която донесла прогреса в Западна Европа.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Как изглеждали средновековните градове? По какво се различавали от селото освен по големината? Работа по индивидуална задача: Представете си, че с машина на времето се окажете в такъв град. Пред какви проблеми ще се изправите? Как ще премине денят ви? Разкажете. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разгледайте изображенията като исторически документи. Как изглеждали средновековните градове? По какво се различавали от селото освен по големината? Представете си, че с машина на времето се окажете в такъв град. Пред какви проблеми ще се изправите? Как ще премине денят ви? Разкажете. Кои били най-големите градове в Европа? Защо? Отбележете ги на контурната карта.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: изображения като исторически документи:
https://www.youtube.com/watch?v=TVYAePHJoKk
https://www.youtube.com/watch?v=3bjN6AFPo64&t=102s
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентация: https://ucha.se/watch/829/Gradat-prez-Srednovekovieto---chast-2

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Възникване на градовете като териториална единица.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. География – ориентиране в пространството и времето; развитие на стопанството и икономиката; населението. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация с помощта на възрастни: Кой е бил най големият град през Средновековието във вашия край? Как се е наричал? Разкажете повече за него .

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/829/Gradat-prez-Srednovekovieto---chast-2, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: На кои места възникнали градовете? Защо точно там? Кои са първите средновековни градове? Как са се превърнали в независими със свободни и предприемчиви хора? Какво е представлявала така важната харта? Кой управлявал градовете?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:
Помислете и отговорете: Какво означава да си буржоа през Средновековието? А можело ли е всеки да стане буржоа?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ОБЩЕСТВАТА В ЗАПАДНА ЕВРОПА И ВИЗАНТИЯ – XII – XIV ВЕК

Основно съдържание на урока за ученика: С

редновековното общество през разглеждания период доста се променило в сравнение с Ранното средновековие. Не било толкова силно влиянието на античността. Променили се модата, архитектурата, оръжията, знанията, науките. За това спомогнали развитието на корабоплаването и търговията. Хората започнали да пътуват повече, да обменят информация, особено гражданите, които били свободни, именно те били носителите на новото. Важни били и кръстоносните походи, които освен война били и контакт с по-развития Изток. Новите знания позволили да се строят по-високи катедрали, крепостни стени, вятърни мелници, кораби, качествени оръжия. Структурата на обществото се запазила. На Запад главен бил папата, но властта му започнала да отслабва. Свободните граждани, които били грамотни, не се подчинявали както преди. През този период Византия започнала да запада. Тя много тежко преживяла превземането и разграбването на Константинопол от кръстоносците. От този удар не се съвзела никога. Изместена била от италианските градове Венеция, Генуа и Флоренция.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Как се променили обществата през този период? Какво се променило в модата, новите знания, строителството? Работа по индивидуална задача: Кои били най големите градове в Европа? Защо? Отбележете ги на контурната карта. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разгледайте изображенията като исторически документи. Каква била разликата между западното и източното общество? Какво се променило в модата, строителството, оръжията през XII – XIV век? Кои били причините? Кои били най-големите градове в Европа? Защо? Отбележете ги на контурната карта.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: изображения като исторически документи:
https://www.youtube.com/watch?v=TVYAePHJoKk
https://www.youtube.com/watch?v=3bjN6AFPo64&t=102s
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентация: https://ucha.se/watch/7113/obshtestvo-i-vsekidnevie-v-zapadna-evropa-i-vizantia

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Описва основни социални групи във византийското и в българското общество. Посочва положителните резултати от стопанските и културните взаимодействия на българите с другите европейски народи.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. География – ориентиране в пространството и времето; развитие на стопанството и икономиката; населението. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация с помощта на възрастни за обществото и начина му на живот в италианските градове Венеция, Генуа и Флоренция. Разкажете повече за него.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/7113/obshtestvo-i-vsekidnevie-v-zapadna-evropa-i-vizantia, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: През цялото Средновековие най-голямото богатство била земята. Именно за това се изградили връзки между хората, които я притежават, и тези, които я обработват. На колко съсловия е било разделено обществото? Какво място имали в йерархията свободните граждани, които били грамотни?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете: Кръстоносните походи, които освен война били и контакт с по-развития Изток. Какво друго положително допринесли те за развитието на обществото през този период?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКОТО ОБЩЕСТВО XII – XIV ВЕК

Основно съдържание на урока за ученика:

Българското общество през този период се променило доста. Като структура на управление се запазило същото, начело бил владетелят. Патриархът бил втори по значение. Важни били и болярите, които се делели на велики и малки. На дъното на обществото били селяните и занаятчиите. През периода XII – XIV век се увеличили зависимите селяни, но пак процентът на свободните бил голям. Градовете били подчинени на владетеля и свободни градове нямало. Обществото и държавата много наподобявали византийските. Причините били близостта между двете страни, търговията, православието, обменът на литература и най-вече византийското владичество. Променили се също модата, титлите, обичаите – конкретно при богатите. След превземането на Константинопол Търново се наложило като културен център на православието и един от главните градове. Българската държава изпитала много силно влияние от Византия. Това се изразявало в обикновения живот, в земеделието и в армията. Негативно за османското нашествие било, че армията станала професионална, разчитало се и много на чужди наемници, за което били нужни пари. Войните водели до изпразване на хазната и после до увеличение на данъците. Големи градове освен Търново били Видин, Средец, Пловдив, Ловеч. Под влияние на Византия били и строителството, и изкуството. Примери за това са средновековните църкви в Несебър и особено Боянската църква. България пък от своя страна влияела на Сърбия, Влашко, Молдова и руските княжества.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Какво прави впечатление в българското общество, на кого прилича повече – на източното или на западното? Работа по индивидуална задача: Попълнете и оцветете контурната карта, като отбележите по-големите български градове. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте изображенията като исторически документи. Гледайте филмите. Какво прави впечатление в българското общество, на кого прилича повече – на източното или на западното? С какво Боянската църква е световноизвестна? Как биха се развили събитията според Вас, ако не са били османските турци? Представете си, че сте жител на някой от средновековните градове в България тогава. С какви проблеми ще се сблъскате? Разкажете. Попълнете и оцветете контурната карта, като отбележите по-големите български градове.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователни филми: https://www.youtube.com/watch?v=TVYAePHJoKk
https://www.youtube.com/watch?v=3bjN6AFPo64&t=102s
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентация: https://ucha.se/watch/7113/obshtestvo-i-vsekidnevie-v-zapadna-evropa-i-vizantia

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Държавност. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Описва основни социални групи във византийското и в българското общество. Посочва положителни резултати от стопански и културни взаимодействия на българите с другите европейски народи. Византийското наследство в българската култура.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. География – ориентиране в пространството и времето; развитие на стопанството и икономиката; населението. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете информация с помощта на възрастни: Кой е бил най-големият град през Средновековието във Вашия край? Как се е наричал? Разкажете повече за него.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/7113/obshtestvo-i-vsekidnevie-v-zapadna-evropa-i-vizantia, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Какъв е бил животът на хората от средновековна България? Как управлявал царят? С какво му помагали болярите, които се делели на велики и малки? А селяните как се делели? Каква била разликата между тях? Какво било тяхното облекло, къде живеели и как се управлявали? Какво е било характерно за гражданите и духовниците?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете: Какво е било характерно за гражданите и духовниците в българското общество през този период?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:
КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО НА ЗАПАДНОЕВРОПЕЙСКОТО СРЕДНОВЕКОВИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:
Варварите унищожили римската цивилизация, но създали на нейно място нова, която залегнала в основите на съвременната европейска цивилизация. В началото новите варварски държави изцяло копирали римската – закони, архитектура, изкуство, мода. Ръководна роля имала църквата. Постепенно тази смесена култура започнала да се развива и придобила нов облик. Носители на културата били аристократите. Ръководител на духовния живот била църквата. Европейското общество било консервативно, но все пак изпитвало влияние и от други, понякога враждебни култури като арабската в Испания, където арабите останали почти седемстотин години. Подем в развитието бил отбелязан и след кръстоносните походи, когато Европа се срещнала с Изтока. Най-бързо било развитието в италианските републики, защото те търгували, пътували и контактували с много страни. Там започнал европейският Ренесанс.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображенията и кратките филми. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте изображенията и кратките филми и опишете европейската култура по следните показатели: строителство и архитектура, мода, изкуство. Работа по индивидуална задача: Кой е ходел на училище? Какви права са имали момичетата и момчетата? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разгледайте изображенията и кратките филми и опишете европейската култура по следните показатели: строителство и архитектура, мода, изкуство. Помогнете си с учебника .

Ресурси, които могат да се използват за темата:

учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователни филми:

https://www.youtube.com/watch?v=TVYAePHJoKk

https://www.youtube.com/watch?v=3bjN6AFPo64&t=102s

https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc

https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw

https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s

https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентация:
https://ucha.se/watch/7332/kulturno-nasledstvo-na-srednovekovna-evropa--xii-xiv-vek-

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Държавност. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Описва основни социални групи във византийското и в българското общество. Посочва положителни резултати от стопанските и културните взаимодействия на българите с другите европейски народи. Византийското наследство в българската култура.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. География – ориентиране в пространството и времето; развитие на стопанството и икономиката; населението. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; развива се ярката живопис.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация с помощта на възрастни за първите университети в Болоня и Париж, за това, че там учели момчета първо изкуства, после право, медицина или теология, преподавало се на латински език. Разкажете повече за него.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/7332/kulturno-nasledstvo-na-srednovekovna-evropa--xii-xiv-vek-, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Какво било характерно за литературата, архитектурата, строителството през този период? Беседа: **Архитектура и изкуство:** архитектурата в Западна Европа - мощни крепости и готически храмове; архитектурата във Византия – малки, но оригинални храмове; изкуство - ярка живопис.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, собразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, , рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:

Потърсете информация с помощта на възрастни за първия университет в Болоня? Кога е основан? Какво учели в университетите през Средновековието?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО НА ВИЗАНТИЯ И ВИЗАНТИЙСКИЯ СВЯТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Източната Римска империя оцеляла и просъществувала през цялото Средновековие, но тя не останала непроменена. От една страна, ръководела православните държави, но същевременно и възприемала от тях. Византия била посредник между Изтока и Запада. Константинопол бил посредник между античния и средновековния свят. Църквата във Византия не била толкова строга, както римската, допускала повече свобода. Поради това тук винаги имало ереси, които оказвали влияние особено на обикновените хора. Византийското изкуство се отличава с много пищност, богатство, пъстрота и разнообразие. Константинопол бил и най-богатият град. Византийската култура стои в основата на целия православен свят и Източна Европа.

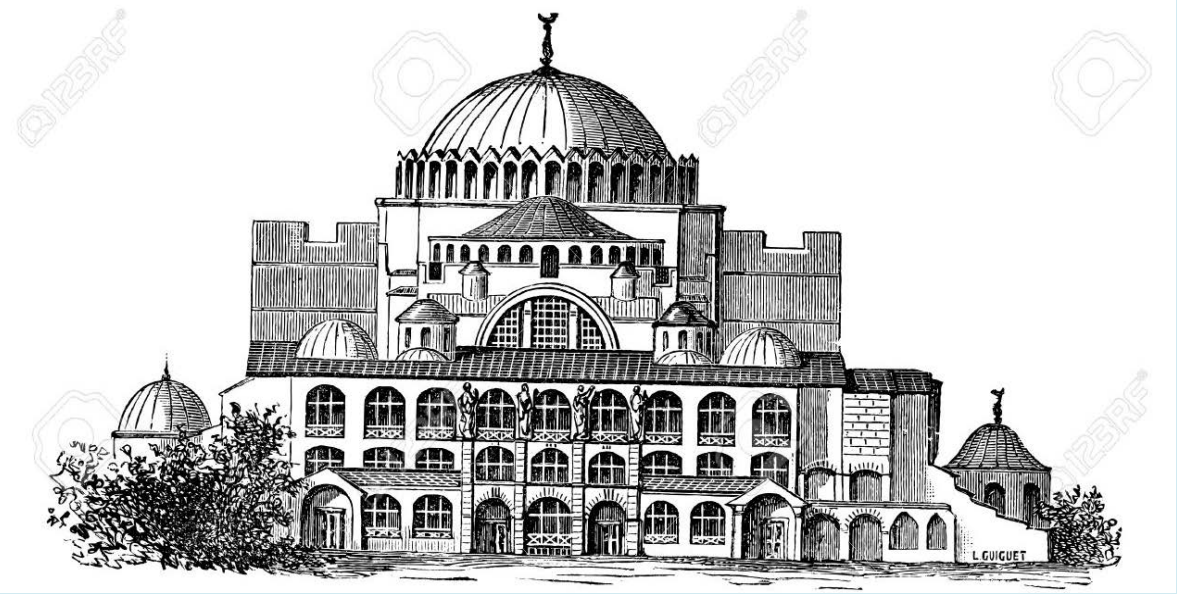
L. GUIGUET

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображенията, кратките филми. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте изображенията и кратките филми и опишете византийската култура по следните показатели: строителство и архитектура, мода, изкуство. Работа по индивидуална задача: Кои ходели на училище? На колко години децата тръгвали на училище? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте изображенията, кратките филми и опишете византийската култура: строителство и архитектура, мода, изкуство. Помогнете си с учебника. Направете сравнение със Западна Европа.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: изображения и образователни филми: https://www.youtube.com/watch?v=TVYAePHJoKk
https://www.youtube.com/watch?v=3bjN6AFPo64&t=102s
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентация: https://ucha.se/watch/7451/kulturnoto-nasledstvo-na-vizantia-i-vizantiyskia-sviat

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Държавност. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Описва основни социални групи във византийското и в българското общество. Посочва положителните резултати от стопанските и културните взаимодействия на българите с другите европейски народи. Византийското наследство в българската култура.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. География – ориентиране в пространството и времето; развитие на стопанството и икономиката; населението. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; развива се ярката живопис.

Работа у дома и участие на семейството: Посетете исторически музей. Споделете впечатленията си.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/7451/kulturnoto-nasledstvo-na-vizantia-i-vizantiyskia-sviat, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Кои ходели на училище? На колко години децата тръгвали на училище? Имало ли е във Византия университети?
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.
Самостоятелна и домашна работа: Потърсете информация с помощта на възрастни за това, как е изглеждала една църква във Византия? Как била украсена и кого изобразявали стенописите и иконите в нея? Каква е била причината да бъдат строени малки, ниски, кръстокуполни църкви?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: История цивилизации, VI клас
Тема на урока: КУЛТУРАТА И КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО НА БЪЛГАРИЯ
Основно съдържание на урока за ученика: Както в цяла Европа, така и в България културата имала религиозен характер. Тя била под влиянието главно на Византия. Причина за това били вековното сътрудничество, общата православна религия, византийското владичество. Аристокрацията от времето на цар Петър активно възприемала византийските маниери и обичаи в отношенията си. България по времето на царете Симеон, Иван Асен II и Иван Александър смятала да надмине и да замести Константинопол. Търново имало претенциите за трети Рим. Литературата и изобразителното изкуство имали религиозен характер. Големи успехи били постигнати в архитектурата. Строели се високи крепости, замъци, красиви църкви и манастири. България била един от културните центрове на Европа. Заради езика оттук православната цивилизация се разпространила в съседните държави – най-вече в Русия, Сърбия, Влашко. Огромна роля играела Търновската книжовна школа.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображенията и кратките филми. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте изображенията и кратките филми и опишете българската култура по следните показатели: строителство и архитектура, мода, изкуство. Направете сравнение със Западна Европа. Работа по индивидуална задача: Опитайте се да нарисувате портрет на български цар по избор както вие си го представяте. С какво е облечен? Какви атрибути използва? Къде живее? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте изображенията и кратките филми и опишете българската култура: строителство и архитектура, мода, изкуство. Помогнете си с учебника. Направете сравнение със Западна Европа. С какво впечатляват стенописите в Боянската църква? На кого според Вас е принадлежало Преславското златно съкровище, прочетете за него в интернет. Има предположение, че короната от изображението е на българските царе. Вие какво мислите? Подкрепете твърденията с доказателства – сравнете я с короните на изображенията. Опитайте се да нарисувате портрет на български цар по избор както Вие си го представяте. Разгледайте столицата Търново, опишете живота в столицата.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: изображенията и кратки образователни филми:
https://www.youtube.com/watch?v=TVYAePHJoKk
https://www.youtube.com/watch?v=3bjN6AFPo64&t=102s
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA

https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0 презентация: https://ucha.se/watch/7350/kultura-i-kulturno-nasledstvo-na-srednovekovna-balgaria--xii-xiv-vek-
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Държавност. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Описва основни социални групи във византийското и в българското общество. Посочва положителни резултати от стопанските и културните взаимодействия на българите с другите европейски народи. Византийското наследство в българската култура.
Междупредметна връзка: Български език и литература - използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. География - ориентиране в пространството и времето; развитие на стопанството и икономиката; населението. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; развива се ярката живопис, стенопис, архитектурата.
Работа у дома и участие на семейството: Посетете исторически музей. Споделете впечатленията си. Потърсете данни за делото на патриарх Евтимий.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/7350/kultura-i-kulturno-nasledstvo-na-srednovekovna-balgaria--xii-xiv-vek-, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Какви знания са получавали децата в училище през този период? Как е било възможно да получиш званието граматик? Кои били основните книжовни центрове? Какво още се е развило през втория златен век?
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. **Дидактични материали:** материални и писмени исторически източници, исторически карти, , рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Потърсете информация с помощта на възрастни за това, какви са били големите постижения в областта на културата.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ЦЪРКВАТА И РЕЛИГИЯТА В ЖИВОТА НА СРЕДНОВЕКОВНИЯ ЧОВЕК

Основно съдържание на урока за ученика:

Църквата през Средновековието контролирала всичко. В началото това имало много положителни страни. Особено в Западна Европа – разпространила се писмеността, въвели се ред и законност. По-късно обаче църквата се превърнала в пречка за новите знания и за прогреса. Започнала съпротива срещу нея. Отначало това били ересите, по-късно се стигнало и до въоръжени действия. Църквата създала Инквизицията като инструмент за запазването си. В Източна Европа контролът бил по-смекчен. През XIV век се наблюдавали наченки на Ренесанса.

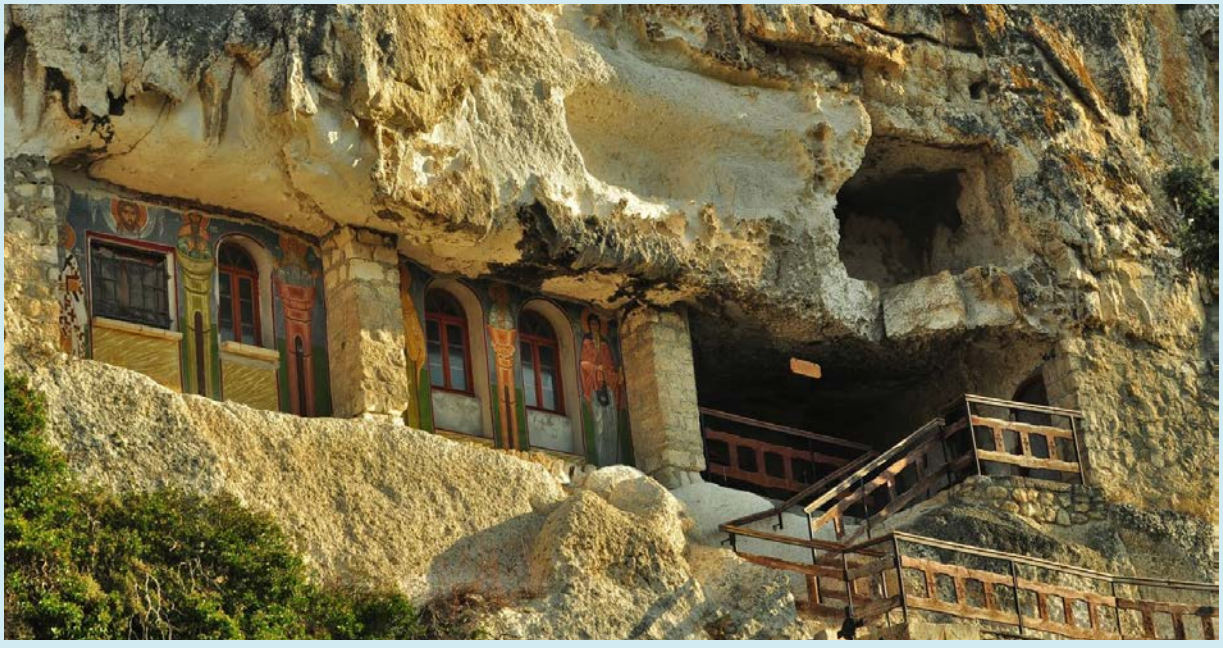

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображенията и кратките филми. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте изображенията и кратките филми и опишете живота в манастирите. Защо манастирите били центрове на книжовността? Работа по индивидуална задача: Нанасяне на контурната карта на най-известните български манастири. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте изображенията и кратките филми и опишете живота в манастирите. Ползвайте интернет и учебника. Защо манастирите били центрове на книжовността? Нанесете на контурната карта най-известните български манастири. Потърсете информация за скалните манастири. Защо са били строени?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: изображенията и кратките образователни филми:
https://www.youtube.com/watch?v=TVYAePHJoKk
https://www.youtube.com/watch?v=3bjN6AFPo64&t=102s
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентация: https://ucha.se/watch/7268/tsarkvata-i-religiata-v-zhivota-na-srednovekovnia-chovek

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Българите – част от европейската цивилизация. Християнска България. Религиозните войни. Религиозна толерантност. Католицизъм и православие. Духовните добродетели, на които ни учи църквата.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. География – ориентиране в пространството и времето. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; развива се ярката живопис, стенопис и архитектурата на църквите и манастирите.

Работа у дома и участие на семейството:

Посетете църква или манастир. Споделете впечатленията си. Потърсете данни за свети Иван Рилски. Разкажете за него пред класа. Защо бил обявен за светец?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/7268/tsarkvata-i-religiata-v-zhivota-na-srednovekovnia-chovek, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Каква е била ролята на църквата в живота на тогавашните хора? Знаеш ли кой е глава на католическата църква? А на православната? Какви били приликите и разликите между католическите и православните християни? Кои били най-разпространените ереси?

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:

материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:

Помислете и отговорете на следните два въпроса: Кой ръководи образованието в средновековна Европа? Какво е отношението на църквата към ересите?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ОСМАНСКАТА ПОЛИТИЧЕСКА СИСТЕМА

Основно съдържание на урока за ученика:

Османската държава за кратко време успяла да завладее Балканите и да се насочи към Централна Европа. Причина за това били и особеностите на политическото ѝ устройство. Османската държава била абсолютна монархия – цялата власт принадлежала на султана. Той управлявал със своите помощници везирите. Всички негови поданици били роби. Те били подчинени директно на султана. Това заздравявало дисциплината. Владенията се раздавали временно, докато били на служба. Конниците се наричали спахии. Най-силната част от армията била пехотата от йеничери /еничари/ – това били войници, събрани с т. нар. кръвен данък от християните. Имало и флота. В турската флота основна двигателна сила били военнопленниците роби – гребци на галерите, а моряци ставали араби или преминали към исляма европейци от Западна Европа. Религията била ислям. Тези, които не приемали исляма, били смятани за по-нисши. Това принуждавало много християни да приемат исляма. Ислямът бил налаган и насилствено, което водело до намаляване на българското население. Османската империя била дискриминационна. Тя деляла поданиците според религията и никога не ги обединила. Това стимулирало българите да се борят за свободата си.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на рисунка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Кое направило османците по-силни и им помогнало да завладеят Балканите? Каква била разликата между тяхното общество и християнското общество? Работа по индивидуална задача: Оцветете контурните карти, като отбележите границите на Османската империя. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:
Кое направило османците по-силни и им помогнало да завладеят Балканите? Каква била разликата между тяхното общество и християнското общество? Кое карало християните да се борят за свободата си? Потърсете информация за кръвния данък. Оцветете контурните карти, като отбележите границите на Османската империя.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: изображения и образователни филми:
https://www.youtube.com/watch?v=TVYAePHJoKk
https://www.youtube.com/watch?v=3bjN6AFPo64&t=102s
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентация: https://ucha.se/watch/1049/Osmanskata-imperiya---chast-1

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Държавност. Дипломация. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Българите и османската политическа система. Дискриминация.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литературата се развива. География – ориентиране в пространството и времето, намиране на картата на границите на Османската империя. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни информация за кръвния данък. Защо го наричали така? Какви били последиците за християните от него?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/1049/Osmanskata-imperiya---chast-1, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Какъв е бил основният принцип в управлението на османската държава? Каква е била ролята на султана? Какво било характерно за военните – спахиите и еничарите? На каква дискриминация били подложени тези, които не искали да се подчинят на исляма?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Открийте с помощта на възрастни информация, предание или легенда, свързана с този период от историята ни. Разкажете го пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

СЪПРОТИВАТА НА БЪЛГАРИТЕ СРЕЩУ ОСМАНСКАТА ВЛАСТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Положението на християните в империята било изключително тежко. Те били избивани, отвличани, ограбвани от поробителите. Затова започнали да мечтаят за свободата си и използвали всички възможности да вдигнат въстание. Всяка война и загуби, които понасяли от османските турци, била повод за това. В началото под ръководството на папството били организирани няколко похода за прогонването на османците. Най-известни били походите на Владислав III Варненчик през 1444 г., които заради лошата организация на християните завършили с разгром. Надежда дали войните на Австрия с османците, когато избухнали Първото и Второто търновско въстание, въстанието на Карпош, Чипровското въстание. Но и те завършили без успех. След всяко въстание турците си отмъщавали жестоко. През цялото време на робството действали хайдушки чети, които народът обичал като свои закрилници.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Каква е връзката между войните на Австрия с Османската империя и въстанията на българите? Защо за българите вече било трудно да се освободят сами и разчитали на чужда помощ? Защо въстанията не успели? Работа по индивидуална задача: Ако живеехте в онези времена, бихте ли станали хайдутин? Защо? Опитайте се да опишете устно как е изглеждал той. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:
Кои били причините българите да се съпротивляват срещу чуждото потисничество? Каква е връзката между войните на Австрия с Османската империя и въстанията на българите? Защо за българите вече било трудно да се освободят сами и разчитали на чужда помощ? Защо въстанията не успели? Прочетете в интернет повече за хайдутите. Кои били те? Защо хората толкова ги обичали и създали толкова песни и легенди за тях? Ако живеехте в онези времена, бихте ли станали хайдутин? Защо? Коментирайте в клас.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: изображения и образователни филми: https://www.youtube.com/watch?v=TVYAePHJoKk
https://www.youtube.com/watch?v=3bjN6AFPo64&t=102s
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентация:
https://ucha.se/watch/7253/saprotiva-sreshtu-osmanskata-vlast-do-sredata-na-xv-vek

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Държавност. Дипломация. Отношения между хората в обществото. Осъзнава ролята на историческото минало в настоящето. Българите и османската политическа система. Дискриминация. Потискане на правата.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литературата се развива – създават се много предания, песни и легенди за периода. География – ориентиране в пространството и времето, намиране на картата на границите на Османската империя. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете с помощта на възрастни информация за османското владичество. Защо го наричат робство? Знаете ли легенди за хайдути във Вашия край?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/7253/saprotiva-sreshtu-osmanskata-vlast-do-sredata-na-xv-vek , коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Кои били причините българите да се съпротивляват срещу чуждото потисничество? Каква е връзката между войните на Австрия с Османската империя и въстанията на българите? Защо за българите вече било трудно да се освободят сами и разчитали на чужда помощ? Защо въстанията не успели?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Помислете и отговорете на следните въпроси: Какво представляват хайдушките чети? За кои известни български войводи сте чували и си спомняте? Знаете ли, че е имало и жени войводи? Открийте с помощта на възрастни информация за тях.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:
ДЕМОГРАФСКИТЕ ПРОМЕНИ ПО БЪЛГАРСКИТЕ ЗЕМИ

Основно съдържание на урока за ученика:
Завладяването на българските земи нанесло непоправими последици за народа ни. Това бил най-страшният период в историята. Населението намаляло повече от половината – една част загинало, други избягали в чужди страни. Тук се заселили мюсюлмани. Част от българите се потурчили с цел да се спасят. Населението се запазило повече в планините. Цветущите градове в полето били унищожени, някои от тях изчезнали завинаги. Заедно с мюсюлманите тук се заселили евреи и роми. Често османците използвали съюзници – татари, които нанасяли големи щети в селищата, откъдето минавали. Те грабели, отвличали в робство, убивали, палели. Българите нямали права и така положението им било още по-тежко. Били застрашени от изчезване като народ. Нямали държава, нямали църква, загубили всичко, което били постигнали през Средновековието. Споменът за България постепенно изчезвал.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Как живеели българите под османска власт? Как се променило населението? Работа по индивидуална задача: Ако живеехте в онези времена, пред какви проблеми щяхте да се изправите във всекидневието си? Опитайте се да опишете устно как би изглеждал животът Ви. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

Разгледайте изображенията. Как живеели българите под османска власт? Как се променило населението? Ако мислено се прехвърлим в онези времена, пред какви проблеми ще се изправим във всекидневието си? Защо българите били заплашени от изчезване? Попълнете контурните карти с въстанията, които вдигнали българите .

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: изображения и образователни филми: https://www.youtube.com/watch?v=TVYAePHJoKk
https://www.youtube.com/watch?v=3bjN6AFPo64&t=102s
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентация: https://ucha.se/watch/7456/promeni-v-zhivota-na-balgarite-prez-xv-xvii-vek

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Проследява на карта преселванията от и към българските земи. Различава промени и нови характеристики на стопанския и обществения живот в селото и града. Разбира ролята на семейството, рода, българския език и фолклор за съхраняването на народността.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литературата се развива – създава се фолклор за съхраняването на народността. География – ориентиране в пространството и времето, разглеждат се демографските промени. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени; познаване и използване на различни цветове при работа с контурна карта.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни информация за османското владичество. Защо го наричат османско господство? Помислете и отговорете на следния въпрос: Как се променя животът на българите през вековете на чуждото османско господство?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/7456/promeni-v-zhivota-na-balgarite-prez-xv-xvii-vek, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Какви демографски промени настъпили по нашите земи? Какви били данъците за раята? Какво означава тази дума????, а думата ангария? Какво е било унищожено при завладяването на България от Османската империя?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на следните въпроси: Как се променя животът на българите през вековете на чуждото османско господство? Как живеели редом с османските турци? Какви били техните грижи и проблеми?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

КОНТАКТИ И КОНФЛИКТИ ВЪВ ВСЕКИДНЕВНИЯ ЖИВОТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Завладяването на българските земи донесло катастрфални последици за народа ни. Това бил най-страшният период в историята ни. Населението намаляло повече от половината – една част загинало, други избягали в чужди страни. Започнали да се създават отделни общности, които се опитвали да живеят заедно. В градовете се оформили отделни махали, квартали. На най-хубавите места живеели богатите мюсюлмани, евреите, които се занимавали с търговия и лихварство. Като тях живеели и богатите гръцки търговци. В покрайнините живеели ромите /цигани/, които били главно ковачи, железари, музиканти. Българите в градовете се занимавали със занаяти, но повечето живеели в селата. Въпреки чуждото владичество обикновените хора се опитвали да живеят в мир.

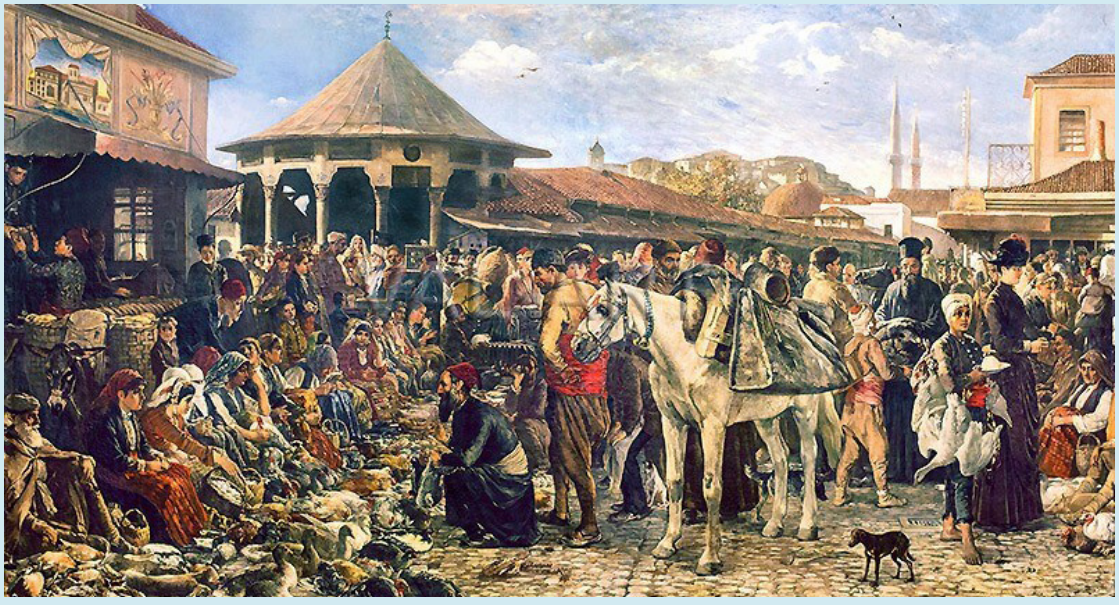

LIEBIG'S FLEISCH - EXTRACT.
Aus der Türkei.
Am Brunnen des Sultans Achmed.
Nachdruck verboten.
Erklärung siehe Rückseite.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Обяснете многообразието в Османската империя. Съвместното съжителство между етносите. Работа по индивидуална задача: Каква роля играела религията в империята? Дайте примери за контакти и конфликти във всекидневието. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте изображенията. Как живеели българите под османска власт? Какво се е променило? Обяснете многообразието в Османската империя. Съвместното съжителство между етносите. Как се делели поданиците в Османската империя? Каква роля играела религията в империята?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: изображения и образователни филми:
https://www.youtube.com/watch?v=TVYAePHJoKk
https://www.youtube.com/watch?v=3bjN6AFPo64&t=102s
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентация: https://ucha.se/watch/7467/kontakti-i-konflikti-vav-vsekidnevnia-zhivot

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Религиозна толерантност. Различава промени и нови характеристики на стопанския и обществения живот в селото и града. Разбира ролята на семейството, рода, българския език и фолклор за съхраняването на народността. Градският живот между търпимостта и насилието. Примери за контакти и конфликти във всекидневието.

Междупредметна връзка:
Български език и литература - използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литературата се развива – създава се фолклор за съхраняването на народността. География – ориентиране в пространството и времето, разглеждат се демографски промени. Изобразително изкуство – усет към изкуството в картините, времето, през което са създадени.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни информация за значението на понятията „толерантност“ и „дискриминация“. Дайте примери за тях. Споделете ги в клас.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/7467/kontakti-i-konflikti-vav-vsekidnevnia-zhivot, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Опишете мозайката от народи, живели в българските земи под османска власт. Защо всяка общност живеела отделно? Какъв бил обликът на градовете и селата в българските земи? Какво представлявали места като мегдан, чаршия?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете с помощта на възрастни информация за най-големите религиозни празници на християни, мюсюлмани, евреи, арменци, роми.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКАТА КУЛТУРА XV – XVII ВЕК

Основно съдържание на урока за ученика:

Завладяването на българските земи върнало културното развитие векове назад. Българите останали в Средновековието, лишени от държава, аристокрация, която била носител на културата, от църквата, от европейската цивилизация. Без права в Османската империя, те били поставени в неравностойно положение. Така възприели и част културата на етносите, с които съжителствали, особено в градовете. Дълго време те използвали знанията, които натрупали в предишните векове. Едва през Възраждането до българите започнали да достигат новите знания и идеи. Това личи в архитектурата, занаятите, земеделието, иконописта, църквата. Църкви се строели както преди. Строели се и мостове, жилища, и манастири. Българите повлияли на своите поробители, защото османците не работели, а били заети с управлението и армията – агите. Те изграждали и джамиите им, и къщите им. Те били занаятчиите и земеделците. Така постепенно християните изпреварили своите поробители благодарение на своя труд и желание да се учат. И оцелели.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Обяснете многообразието в Османската империя и ролята на културата на различните етноси. Работа по индивидуална задача: Къде пишели книжовниците своите произведения? Защо избирали тези места? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

Разгледайте изображенията: сградите, градовете, архитектурата, занаятите, пазарите, църквите, джамиите. Обяснете многообразието в Османската империя. Съвместното съжителство между етносите. Как се делели те? Каква роля играела културата в империята?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: изображения и образователни филми:
https://www.youtube.com/watch?v=TVYAePHJoKk
https://www.youtube.com/watch?v=3bjN6AFPo64&t=102s
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентация: https://ucha.se/watch/7348/balgarskata-kultura-i-kulturno-nasledstvo-xv-xvii-vek

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Религиозна толерантност. Различава промени и нови характеристики на културния и обществения живот в селото и града. Разбира ролята на културата, семейството, рода, българския език и фолклор за съхраняването на народността. Градският живот между търпимостта и насилието – съвместно съжителстване на различни етноси.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литературата се развива – книжовници пишели в манастирите жития и дамаскини. География – ориентиране в пространството и времето, разглеждат се демографските промени. Изобразително изкуство – развили се живописта, иконографията и архитектурата.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете с помощта на възрастни информация за Рилския и Бачковския манастир – важни духовни и книжовни центрове през този период. Споделете ги в клас.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/7348/balgarskata-kultura-i-kulturno-nasledstvo-xv-xvii-vek , коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: В Османската империя българите били поданици на султана, но съхранили своята вяра и култура. Развила се книжнината. Книжовници пишели в манастирите жития и дамаскини. Появила се народната култура. Появила се и първата печатна книга – „Абагар“. Развили се живописта, иконографията и архитектурата. Християни и мюсюлмани живеели съвместно и всеки научавал по нещо от другия.

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:

материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:

Потърсете с помощта на възрастни приказки от библиотеката за Хитър Петър и Настрадин Ходжа. Те са пример за съжителство на различни религиозни общности. Харесва ли ви краят на приказките, че винаги Хитър Петър успява да надхитри Настрадин Ходжа? Прочетете една приказка и я разкажете пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VI клас

Тема на урока:

ПРАВОСЛАВИЕТО – ОПОРА НА БЪЛГАРИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Завладяването на българските земи върнало културното развитие векове назад. Била унищожена българската патриаршия. В империята хората се делели според религията си. В църковно отношение българите били поставени под ръководството на цариградската патриаршия, която представлявала всички православни. Те били наричани рум милет – ромейски народ. В началото това било положително, защото патриархът изразявал интересите на православните и те били обединени. Но после започнали да пречат, защото се служело на гръцки език, учел се гръцки в училищата и българите освен от потурчване били заплашени и от погърчване, особено по-богатите. Това имало и положителен ефект, защото българското православие добило народен характер. Селският свещеник бил близо до народа, не се различавал от него, освен че бил грамотен. Така църквата била надежда за хората, главната им опора в духовния живот през чуждото робство. Тя наистина се превърнала във водач на народа си.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Каква била ролята на църквата по време на османското владичество? Работа по индивидуална задача: Потърсете информация за манастирите в България, прочетете за тяхната история. Къде пишели книжовниците своите произведения? Защо избирали тези места? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:
Каква била ролята на църквата по време на османското владичество? Потърсете информация за манастирите в България, прочетете за тяхната история. Разкажете пред класа за някой от тях по избор. Нанесете по-важните върху контурната карта.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: изображения и образователни филми:
https://www.youtube.com/watch?v=TVYAePHJoKk
https://www.youtube.com/watch?v=3bjN6AFPo64&t=102s
https://www.youtube.com/watch?v=XFbqlxYDdHc
https://www.youtube.com/watch?v=UCH8__sZ5uw
https://www.youtube.com/watch?v=uCkogXhNQ9s&t=58s
https://www.youtube.com/watch?v=hX7WagtIjjo
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://www.youtube.com/watch?v=3EbRNNU4mCA
https://education.microsoft.com/microsoft-innovative-educator-programs/mie
https://www.youtube.com/watch?v=tqqsPFnsuE0
презентация: https://ucha.se/watch/7378/pravoslavnata-hristianska-viara-opora-na-balgarite

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Религиозна толерантност. Различава промени и нови характеристики на културния и обществения живот в селото и града. Разбира ролята на религията, културата, семейството, рода, българския език и фолклор за съхраняването на народността. Съвместно съжителстване на различни етноси. Православната християнската вяра - главна опора на българите по онова време.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литературата се развива – книжовници пишели в манастирите жития и дамаскини. География – ориентиране в пространството и времето, разглеждат се демографските промени. Изобразително изкуство – развили се живописта, иконографията и архитектурата.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете с помощта на възрастни информация за най-близкия манастир или църква до Вас. Посетете ги. Обсъдете впечатленията си.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/7378/pravoslavnata-hristianska-viara-opora-na-balgarite, коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: Православната християнска вяра – главна опора на българите по времето на османската власт. Каква е била ролята на свещениците? Дали са изпълнявали същите функции, както и днес, или пък са правели нещо различно?

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:

материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:

Потърсете с помощта на възрастни информация за манастирите в Софийската Света гора – важен духовен и книжовен център през този период. Споделете я в клас.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

История и цивилизации VII клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Новото време и българите 1445

Първите будители – Паисий Хилендарски и Софроний Врачански 1448

Първите будители и новоТО българско училище 1451

Движението за независима българска църква 1454

Начало на организираното 1457

националноосвободително движение..... 1457

Начало на организираното 1459

националноосвободително движение..... 1459

Априлското въстание – 1876 г. 1463

Руско-турската освободителна война 1877 – 1878 г. 1467

Стопански промени през XVII – XIX век..... 1470

Промени в българското общество през Възраждането..... 1473

Светът на възрожденските българи..... 1476

Българската култура през Възраждането 1479

Възникване на българския национален въпрос..... 1482

Изграждането на Княжество България..... 1485

Съединението на Източна Румелия с Княжество България и неговата защита 1488

България в края на XIX век 1492

Българите извън пределите на свободната държава..... 1496

Признаване независимостта на България..... 1499

Войни за национално обединение 1912 – 1918 г. 1502

България в периода между двете световни войни 1505

България в годините на Втората световна война 1508

Развитие на българското стопанство след Освобождението..... 1511

Модернизацията на българското общество..... 1514

Българската култура след Освобождението 1517

Промяна в политическата система 1520

Установяване на тоталитарно управление..... 1523

България в източния блок 1526

Икономически промени в селото и града 1530

Българското общество 1944 – 1989 г. 1532

Българската култура през втората половина на XX век..... 1535

Краят на комунистическия режим..... 1538

България и обединяваща се Европа 1541

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

НОВОТО ВРЕМЕ И БЪЛГАРИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

В края на XIV век България попаднала под османска власт. В света настъпили важни промени, от които българите останали далече. Великите географски открития – откриването на Новия свят. Развитието на технологиите и изкуството – епохата на Ренесанса и Просвещението. Новите идеи за устройство и управление на обществото. Светското образование, развитието на науките – географията, астрономията, биологията, корабоплаването и др. Поставено било началото на глобализма, в който светът станал познаваем. Светът бил разделен между големите империи, наречени Велики сили – Англия, Франция и Русия. Русия повела войни срещу разлагащата се Османската империя и вдъхнала надежда у поробените българи за освобождение. Българите закъснели в своето развитие, защото не били свободни, но макар и по-късно идеите на нова Европа достигнали и до тях. Това е епохата на Българското възраждане, което се провежда в три направления – борба за самостоятелна църква, борба за светско училище, борба за освобождение, и се създава българската нация.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа с мултимедия, гледане на презентацията на компютъра. Работа в малка група – участват и ученици със СОП. Беседа: **Българското възраждане –** епохата от XVIII в. до 1878 г.; преходът от Средновековието към новото време; българите се приобщават към модерния свят; формира се българската нация; възстановява се независимата църква; изгражда се модерното училище. Отговори на въпроси с примери.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разгледайте изображенията с гербовете. Припомнете си: Какво е държавата? Каква е разликата между република и монархия? Кои са държавните символи?

Сравнете старите гербове на България и съвременния. Какви прилики открихте? Защо и на съвременния герб има корона? Защо има изобразен лъв? Кои са изобразените знамена? Какво знаете за тях? Потърсете допълнителна информация за знамето на априлските въстаници и Самарското знаме. Какво е значението на надписите и изображенията върху герба и знамената?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

учебник по история, учебна тетрадка, интернет – презентация:
https://ucha.se/watch/7809/novoto-vreme-i-balgarite-v-osmanskata-imperia

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Възпитание на родолюбие в учениците, чувство на национална гордост и европейска идентичност. Мястото на България в историята на съвременна Европа. Ориентиране във времето и пространството.

Междупредметна връзка:
География – развитие на умения за работа с географски катри и ориентиране в посоките.
Български език и литература – развитие на техниките на четене; писмената култура на учениците чрез използваните понятия се обогатява, а също и езиковата им култура; умения за правилно прилагане на глаголните времена.
Математика – развиват се умения за изчисляване, работейки с линия на времето. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение.

Работа у дома и участие на семейството:
Посещение на местен музей, исторически обект, екскурзия, свързана с изучавания материал.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Упражнения за усвояване на епохата на новото време, или модерната епоха. Отговори на въпроси, с подкрепа: Кога започва тя и кога приключва? Как се променя светът през новото време? – Развитието на науката и техниката позволява да се направят важни открития (книгопечатането, парната машина, фабричното производство и др.), които осигуряват стопанския подем и културното развитие на европейските държави. Какви промени настъпват в живота на българите през XVIII в.? – Засилва се стопанската активност на българите; разраства се производството в града и селото; богатите българи подпомагат училищното, книжовното и църковното дело.
Рисуване на българското знаме със съвременния герб.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения, картини, схема – линия на времето и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:
Изработване на линия на времето и обозначаване на епохата на новото време.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на децата

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

ПЪРВИТЕ БУДИТЕЛИ – ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ И СОФРОНИЙ ВРАЧАНСКИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Дългото петвековно османско владичество било най-тежкият период в българската история. Българският народ бил дискриминиран и подложен на опасност от изчезване. Липсата на държава и свободно икономическо, духовно и културно развитие довели до изоставането му от другите европейски народи. В Османската империя народите се делели според религията си. Българите заедно с другите православни народи били наричани рум миллет /ромейски народ/, начело на тях стояла цариградската патриаршия. Богослужението се извършвало на гръцки език. Създала се опасност освен от потурчване и от погърчване. Гърците по-рано от нас създали училища, в които се изучавали науки на гръцки език. Това още повече засилило влиянието на гръцката култура. Нужни били самостоятелна и независима от цариградската патриаршия църква и светски училища, в които да се изучават новите знания на български език. Също и знания, нужни за новото време, и собствена свободна държава, която да брани интересите на българската нация. Пръв изложил тези идеи в своята „История славянобългарска" Паисий Хилендарски. Делото му било продължено от Софроний Врачански.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Съвместно гледане на презентацията. Работа в група – участват и ученици със СОП. Беседа с отговори на въпроси. Диференцирана задача за учениците със СОП: Какво е значението на „История славянобългарска"? Какви задачи е поставил Паисий Хилендарски пред българския народ? Защо Софроний Врачански е продължил Паисиевото дело?

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Прочетете в интернет за Паисий Хилендарски и неговата история. Как се обръща той към българите? Каква е целта му? Защо го наричаме будител? В какво обвинява българите? От какво иска да ги предпази? От какво иска да ги събуди? Какви опасности за българите вижда Паисий? Защо написва точно история? Кои други българи според Вас можем да наречем будители?

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник и учебна тетрадка по история, интернет - презентация : https://www.slideshare.net/vesiii/3-28713635

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование.

Междупредметна връзка:

География – ориентиране във времето и пространството.
Литература – анализ на исторически текст и характеристика на историческа личност. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение.

Работа у дома и участие на семейството: Допълнителна информация в интернет за живота и делото на Паисий Хилендарски и Софроний Врачански. Посещение на исторически музей, образователна екскурзия до Рилския манастир и посещение на килията на Паисий, подобна на истинската му килия в Зографския манастир.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Упражнения за усвояване на значението на „История славянобългарска“ за българския народ: повдига самочувствието ни на българи; вдъхва ни вяра и надежда, призовава ни за съхранение на родния език и развитие на книжовността. На 1 ноември българският народ чества Деня на народните будители. За първи път е отбелязан в Пловдив през 1909 година

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:

материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Препишете текста в тетрадката за домашна работа, като на празното място поставите необходимите думи.

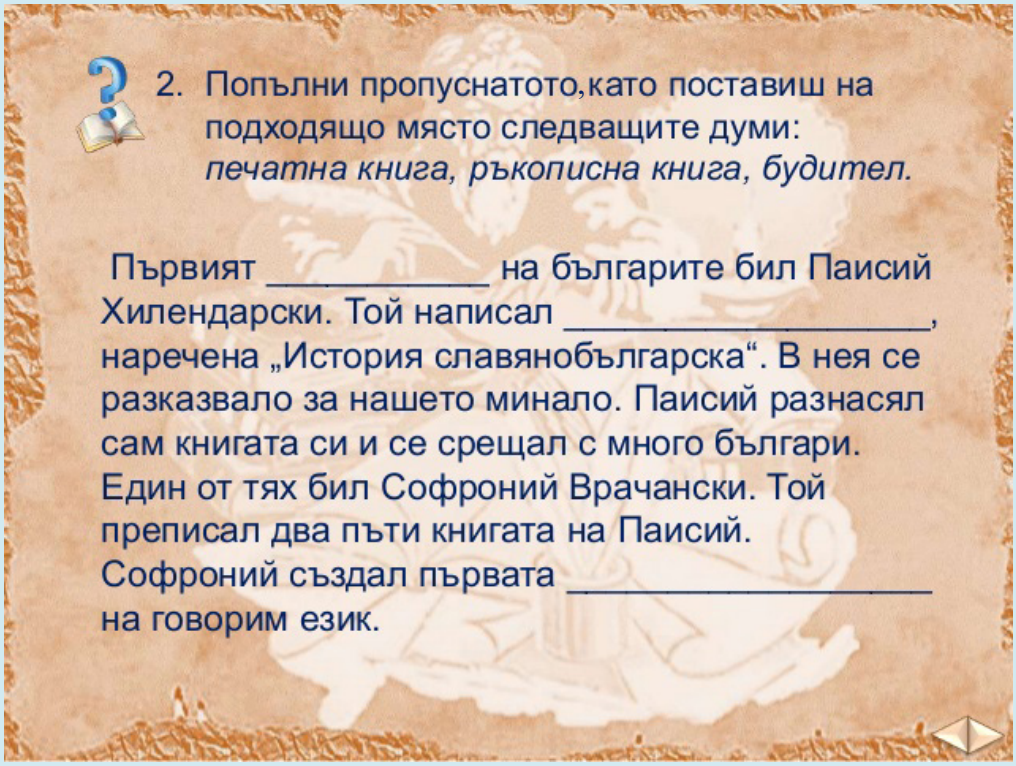

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

ПЪРВИТЕ БУДИТЕЛИ И НОВОТО БЪЛГАРСКО УЧИЛИЩЕ

Основно съдържание на урока за ученика: Дългото петвековно османско владичество било най-тежкият период в българската история. Българският народ бил дискриминиран и подложен на опасност от изчезване. Липсата на държава лишавала българите от защита на интересите, от общонационални цели. След завладяването всички православни били обединени в една група – миллет, начело с цариградския патриарх. В началото това имало положителен ефект. Но впоследствие гърците излезли напред, като най-рано осъзнали се, най-рано при тях навлезли идеите на новото време, най-рано създали светско училище. В църквите се служело на гръцки език. Младите българчета на по-заможните родители имали нужда от нови знания и трябвало да учат в гръцките училища. Това създало опасност от погърчване. Дотогава знанията се предавали в елементарна форма в килийните училища, където учители били свещеници и монаси. Това училище не можело да даде нужните знания, въпреки че през вековете изиграло огромна роля за съхраняване на образованието. Българите през XIX век осъзнали нуждата от създаване на светско училище, което да отговори на новите потребности. С това се заели будни българи с финансови възможности. Един от тях бил Васил Априлов.Той открил първото българско училище в Габрово. Друг българин, който помогнал много за създаването на ново българско училище, бил д-р Петър Берон. Той издал учебник, наречен „Рибен буквар", написан на български език. В него имало уроци по аритметика, граматика, история и други полезни за живота знания. С този учебник учениците бързо се научили да четат и да смятат. За сравнително кратко време идеята била подета масово и били създадени много училища, дори и в малките села. Поради липса на учители участвали по-напредналите деца, които помагали на малките – взаимоучителен метод. Въпреки липсата на държава българите успели сами да финансират училищата – богатите с пари, бедните – с труд. Това било огромен успех, който българите без държава реализирали сами. Голяма помощ оказала Русия.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: С какво помогнали на българското образование Васил Априлов и доктор Петър Берон? Работа по индивидуална задача: Нанасяне на контурната карта на първите училища. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Кои били трите цели на отец Паисий за българите? Как българите успели да изпълнят първата от тях – светско училище? Прочетете в интернет за Васил Априлов. С какво помогнал на българското образование? Как децата учели в килийните училища? Нанесете на контурната карта първите училища. Защо Русия помагала за развитие на образованието?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация:
https://www.slideshare.net/vesiii/3-28833909

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование.

Междупредметна връзка:
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литература – анализ на исторически текст и характеристика на историческа личност. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение.

Работа у дома и участие на семейството:
С помощта на възрастни прочетете за историята на училищата във вашия край.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://www.slideshare.net/vesiii/3-28833909, коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: Всичко започнало от килийните училища и учениците се обучавали от свещеници. Появили се първите учебници, като първият бил „Рибният буквар", написан на български език. Първото новобългарско училище било открито къде и от кого? Как е продължила после съдбата на училищата? По какво се различават новите училища от килийните?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете с помощта на възрастни информация за това как е нарекъл д-р Петър Берон своя първи учебник и кой впоследствие го е нарекъл „Рибен буквар"? Защо?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

ДВИЖЕНИЕТО ЗА НЕЗАВИСИМА БЪЛГАРСКА ЦЪРКВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Дългото петвековно османско владичество било най-тежкият период в българската история. Българският народ бил дискриминиран и подложен на опасност от изчезване. Липсата на държава лишавала българите от защита на интересите, от общонационални цели. След завладяването всички православни били обединени в една група – милет, начело с цариградския патриарх. В началото това имало положителен ефект. Но впоследствие гърците излезли напред, като най-рано осъзнали се, в църквите се служело на гръцки език, най-рано при тях навлезли идеите на новото време.

Гръцкото духовенство в България се стремяло да погърчи народа ни. Реална била опасността от погърчване, заедно с борбата за българско светско училище това било другата цел на Паисий Хилендарски. Цариградската патриаршия имала за цел да възстанови Византия, за освобождението на българите не ставало въпрос. Борбата започнали будните и заможни българи начело със свещениците Неофит Бозвели и Иларион Макариополски. Българите искали да имат свои владици и свещеници, които да проповядват в църквите на български език. Отново, както при движението за образование, българите сами постигнали целта си. Борбата продължила няколко десетилетия и се водела главно с дипломатически средства. Те успели да привлекат на своя страна и турския султан.

През 1870 г. борбата за независима българска църква завършила с успех. Султанът признал съществуването на българската народност. Ясни били и границите на българската екзархия. Това били териториите на българската нация – Мизия, Тракия и Македония, което послужило за по-нататъшните борби за освобождение.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Защо започнало движението за независима българска църква? Какво било отношението на цариградската патриаршия към българите? Пред каква заплаха били изправени те? Работа по индивидуална задача: Очертаване на контурната карта на границите на българската екзархия. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Кои били трите цели на отец Паисий за българите? Защо започнало движението за независима българска църква? Какво било отношението на цариградската патриаршия към българите? Пред каква заплаха били изправени те? Попълнете контурните карти и очертайте границите на българската екзархия. Кои били водачите на църковното движение? Прочетете за тях повече в интернет. Как била построена първата българска църква в Цариград – потърсете информация за нея.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация:
https://ucha.se/watch/8097/dvizhenie-za-nezavisima-balgarska-tsarkva

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование.

Междупредметна връзка:
География - ориентиране във времето и пространството;
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литературата – анализ на исторически текст и характеристика на историческа личност. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и използването им при работа с контурната карта.

Работа у дома и участие на семейството:
С помощта на възрастни прочетете за историята на църквите и манастирите във Вашия край. Споделете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/8097/dvizhenie-za-nezavisima-balgarska-tsarkva, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Кога за първи път българите отварят свой храм в османската столица и благодарение на кого? Какви са отношенията между българската църква и гръцката патриаршия? Какви са исканията на българите, които Неофит Бозвели и Иларион Макариополски систематизират и внасят в цариградската патриаршия и Високата порта? Кога и как точно българската църква се отделя от гръцката патриаршия? Кой е първият български екзарх?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете с помощта на възрастни информация за „българския Великден" – великденската акция на цариградските българи (3. IV. 1860 г.) – Иларион Макариополски не произнася името на патриарха.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

НАЧАЛО НА ОРГАНИЗИРАНОТО
НАЦИОНАЛНООСВОБОДИТЕЛНО ДВИЖЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

През целия период на османското владичество българите правели много опити за освобождение. Новото в освободителните борби е, че през XIX век вече борбата била организирана не стихийно и под влияние на чужди сили, както преди. Навлезли и новите идеи от Европа, формирани от френската революция – свобода, братство, равенство. Съществували различни варианти за постигане на целта. Чрез реформи в империята – по мирен начин. Султанът под натиска на Европа издал ферман, с който давал права на всички поданици. Но това останало само на книга. Друг вариант бил освобождение с помощта на Великите сили. Трети вариант бил чрез общо въстание. Образували се няколко организации за освобождението на българите. Мислело се вече не само за възстановяване на държавата, но и за демократични промени в управлението като в Европа. За пръв идеолог и основоположник на организираното националноосвободително движение се смята Георги Раковски.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Прочетете за идеите на Георги Раковски. Как и защо била създадена Българската легия? Какви били целите ѝ? Кой участвал в нея? Работа по индивидуална задача: Защо Георги Раковски се разочаровал от нашите съседи? Какво представлявала четническата тактика, която измислил? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение: Два учебни часа

Групова дейност в класната стая:
Кои били трите цели на отец Паисий за българите? Най-трудна била последната цел – освобождението. Защо не станало освобождението по мирен начин? Прочетете за идеите на Георги Раковски. Как и защо била създадена Българската легия? Какви били целите ѝ? Кой участвал в нея? Защо Георги Раковски се разочаровал от нашите съседи? Какво представлявала четническата тактика, която измислил?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация:
https://ucha.se/watch/8098/nachalo-na-organiziranoto-natsionalno-osvoboditelnoto-dvizhenie

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование.

Междупредметна връзка: География – ориентиране във времето и пространството.
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литературата – анализ на исторически текст и характеристика на историческа личност, създават се много песни, които възхваляват героизма на българите. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрасни потърсете информация за събития, свързани с освобождението на България във Вашия край.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията
https://ucha.se/watch/8098/nachalo-na-organiziranoto-natsionalno-osvoboditelnoto-dvizhenie,
коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: С какво допринасят първите неуспеши въстания? Каква е ролята на българските емигранти в подготовката на борбата? Кой е Георги Раковски и каква е неговата роля в организирането на борбата за независима българска държава? Какви били неговите планове и какво влияние оказват на следващото поколение революционери?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете с помощта на възрастни информация за това, какви чети били организирани от Георги Раковски и другарите му.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

НАЧАЛО НА ОРГАНИЗИРАНОТО
НАЦИОНАЛНООСВОБОДИТЕЛНО ДВИЖЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Идеята за освобождение чрез изпращане на чети била осъществена с четите на Стефан Караджа и Хаджи Димитър, Филип Тотю и Панайот Хитов. Четата на Стефан Караджа и Хаджи Димитър била последната и най-голяма проява на четническа тактика. Тя преминала Дунав, четниците водили героични и кървави сражения с многобройни турски потери. Особено ожесточен бил боят в местността Канлъдере, Севлиевско. Стефан Караджа бил ранен и пленен. Откаран в Русе и там полумъртъв бил обесен. Останалите четници начело с Хаджи Димитър достигнали до Бузлуджа. Оградени от многобройна турска войска и башибозуци, те загинали до един, като се сражавали храбро за свободата на родината. Продължител на идеите на Раковски бил Васил Левски. Той смятал, че народът трябва да се подготви за бъдещото въстание. Затова извършил няколко обиколки на страната, като създавал комитети, които трябвало да ръководят подготовката. За съжаление в резултат на предателство Левски бил заловен и обесен. В подготовката за освобождението важни фигури били Любен Каравелов и Христо Ботев. През есента на 1869 г. Любен Каравелов, Васил Левски и група емигранти в Румъния създали Български революционен централен комитет /БРЦК/. Начело застанал Любен Каравелов. Той издавал вестници, в които призовавал народа на борба срещу поробителите и посветил живота си на борбата за свобода. В края на 1874 г. настъпили благоприятни условия за борба срещу османската власт. Всички погледи били насочени към БРЦК, но Любен Каравелов проявил колебание в този решителен момент и излязъл от състава на комитета. Като най-подходящ за ръководител

на революционно-освободителното движение на българския народ изпъкнал младият Христо Ботев. Той застанал начело на БРЦК. Започнал да издава вестник „Знаме”. В него зовял за бунт и свобода. Избухнало въстание в Старозагорско, имало опити на въстания в Шуменско и Русенско. Прибързаното вдигане на въстанията довело до поражение. Много революционери били арестувани, обесени, а други изпратени в заточение. Жестокостите обаче не можели да спрат революционния устрем за свобода у българския народ.

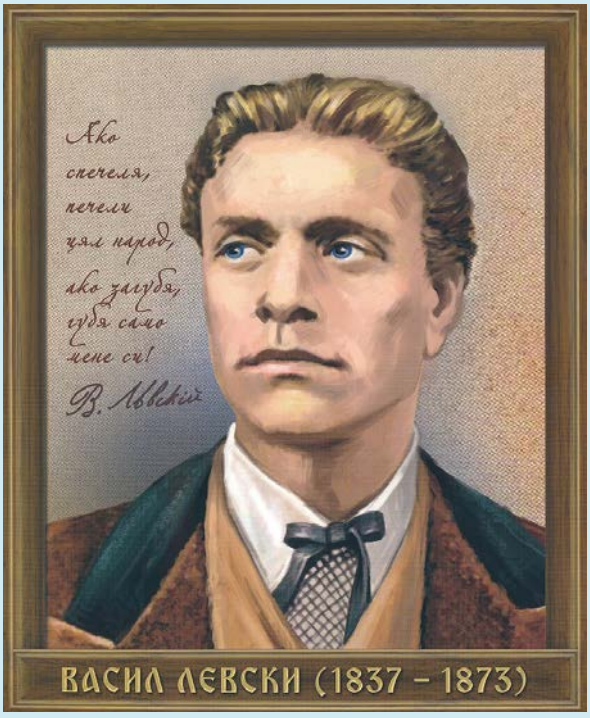

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разделете се на групи и подгответе доклади за дейността на Васил Левски, Любен Каравелов, Христо Ботев. Опитайте се да направите характеристика по следните точки: биография, дейност, идеи. Работа по индивидуална задача: Нанесете на контурната карта родните места на тези личности. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение: Три учебни часа

Групова дейност в класната стая:

Разделете се на групи и подгответе доклади за дейността на Васил Левски, Любен Каравелов и Христо Ботев. Опитайте се да направите характеристика по следните точки: биография, дейност, идеи. Нанесете на контурната карта родните места на тези личности. Прочетете за похода на четите. Защо четите не успели? Прочетете известните цитати на Васил Левски, коментирайте възгледите му.

„Близо е времето вече – българинът не ще бъде роб, а свободен.

Братство всекиго, без да гледаме на вяра и народност.

Всичките народи в нея (България) щат живеят под едни чисти и святи закони, както е дадено от Бога да живее човекът; и за турчинът, и за евреинът и пр., каквито са, за всичките еднакво ще е само ако припознаят законите равно с българинът. Така ще е в наша България!

За отечеството работим - кажи ти моите и аз твоите кривици, па да се поправим.

Без изпит не е приет никой.

Трябва изпит за всеки. Защото има примери: Днес е човек, а утре – магаре.
Всекиму ще се държи сметка за делата.
Заклевам се пред нашето отечество България, че ще изпълнявам точно длъжността си.
Играем с живота на 7 милиона българи – трябва зряло да се постъпва.
На драго сърце да обичаме оногова, който ни покаже погрешката, инак той не е наш приятел.
Нашето драгоценно отечество ще се нуждае от достойни хора, които да го водят по пътя на благоденствието, така щото да бъдем равни на другите европейски народи.
Нашите българи желаят свободата, но приемат я, ако им се поднесе в къщите на тепсия.
Ние не гоним турския народ, ни вярата му, а царя и неговите закони, с една дума, турското правителство, което варварски владее не само нас, но и самите турци.
Сегашната деспотско-тиранска система да заменим с демократска република.
Строга и редовна отчетност.
От нас зависи да бъдем равноправни с другите европейски народи.
Всичко се състои в нашите задружни сили."

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник и учебна тетрадка по история, интернет:
презентация: https://ucha.se/watch/3616/dvizhenieto-za-natsionalno-osvobozhdenie

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование.

Междупредметна връзка: География – ориентиране във времето и пространството. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литература – анализ на исторически текст и характеристика на историческа личност, създават се много песни, стихотворения, поеми, повести, които възхваляват героизма на българите. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и използването им при работа с контурната карта.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни информация за живота и революционната дейност на Васил Иванов Кунчев. Какви са неговите псевдоними и прозвища? Защо е наричан така?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/3616/dvizhenieto-za-natsionalno-osvobozhdenie, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Какво научи за организираното националноосвободително движение на българите? Кога и от кого е създаден БРЦК и кои са го оглавявали? Кой е Васил Левски и с каква цел създава мрежа от тайни революционни комитети в страната? Кой е Христо Ботев и с какво още е известен освен с революционната си дейност?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете с помощта на възрастни информация за това, как поетът и революционер Христо Ботев е обезсмъртил подвига на Хаджи Димитър? Какво е написал? Намерете произведението и го прочетете пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

АПРИЛСКОТО ВЪСТАНИЕ – 1876 Г.

Основно съдържание на урока за ученика:

След смъртта на Левски в революционните среди настъпили разногласия за по-нататъшната дейност. Надделели революционерите, които били за вдигане на въстание. Подготовката не била завършена. Нямало оръжие. Но главната цел на организаторите била да се привлече вниманието на Великите сили и да се предизвика тяхната намеса. Страната била разделена на 4 революционни окръга, избрани били ръководители. Дата за обявяване на въстанието не била определена. Дейците, събрани в Гюргево, решили да се бърза с подготовката и през май 1876 г. народът да се вдигне на въоръжена борба. Започнала подготовка във всички окръзи. Най-добре тя се водела в Четвърти революционен окръг с център Панагюрище. Набавяли се барут и оръжие, сухари и друга храна. Трудно се доставяло ново модерно оръжие. Поправяли се стари ръждясали пушки и пищови. От черешови дървета се изработвали прочутите черешови топчета. Жените и девойките шиели знамена, униформи и леели куршуми. Бронзови лъвчета красели калпаците на юнаците. Учителката Райна Попгеоргиева ушила знамето на въстаниците с надпис „Свобода или смърт”. Главен апостол на този окръг станал Георги Бенковски. През пролетта в местността Оборище било свикано тайно събрание. Обсъден бил планът за предстоящата борба и датата за вдигане на въстание – 1 май. Предател побързал да съобщи на властта за решенията на събранието. Наредено било да се арестува ръководителят на комитета – Тодор Каблешков. Въстаниците обаче изпреварили турците.

Те нападнали конака, разбили турския отряд и развели знамето на бунта. Така на 20 април 1876 г. започнало Априлското въстание. Тодор Каблешков написал историческото си „Кърваво писмо", което било разнесено. Георги Бенковски образувал своята Хвърковата чета. Заради лошата подготовка обаче въстанието било бързо потушено. Османците извършили нечувани жестокости, загинали десетки хиляди хора. Въстанически действия се водили и в другите революционни окръзи. Христо Ботев тръгнал с чета от Румъния, минал Дунав с парахода „Радецки". Спрял на козлодуйския бряг и се насочил към Врачанския балкан. Водил се тежък бой. На 2 юни на връх Вола в кървава битка Ботев е ранен и убит. Зверствата на османските поробители довели до намесата на Великите сили и освобождението на България.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Каква била целта на водачите? Защо била изоставена идеята на Левски за самостоятелно освобождение? Работа по индивидуална задача: Нанесете на контурната карта революционните окръзи, пътя на четата на Ботев и главните центрове на въстанието. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Два учебни часа

Групова дейност в класната стая:
Прочетете за Априлското въстание. Каква била целта на водачите? Защо била изоставена идеята на Левски за самостоятелно освобождение? Прочетете за похода на Христо Ботев. Нанесете на контурната карта революционните окръзи, пътя на четата на Ботев и главните центрове на въстанието. Разгледайте първото изображение. Опитайте се да съставите разказ. Защо въстаниците поставили такъв надпис на знамето си? Кой исторически момент е изобразен на третото изображение? Разкажете за него.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация:
https://ucha.se/watch/8146/aprilskoto-vastanie-1876-g

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството;
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литературата – анализ на исторически текст и характеристика на историческа личност, създават се много песни, стихотворения, поеми, повести, които възхваляват героизма на българите; Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и използването им при работа с контурната карта..

Работа у дома и участие на семейството:
С помощта на възрастни прочетете за опустошаването на Батак по време на въстанието. Разкажете пред своите връстници.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока.
Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/8146/aprilskoto-vastanie-1876-g, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Как протекла подготовката във всеки окръг? Защо въстанието избухнало по-рано от обявената първоначална дата? Какво общо имат Ботев и неговата чета?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете с помощта на възрастни информация за четата на поета и революционер Христо Ботев. Отговорете на въпросите: Как Ботевата чета минава Дунав? Къде са се водели най-ожесточените сражения на четата с врага? Как загинал Ботев?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

РУСКО-ТУРСКАТА ОСВОБОДИТЕЛНА ВОЙНА 1877 – 1878 Г.

Основно съдържание на урока за ученика:

Нечуваните зверства, които извършили османските турци при потушаването на Априлското въстание, предизвикали намесата на Великите сили. Понеже Османската империя отказала да изпълни нарежданията им, се стигнало до избухването на война. Руското командване уважило желанието на българите, които искали да се включат като доброволци в руската армия, и издало заповед за сформиране на Българското опълчение. Със средства от руските комитети били закупени оръжието и униформата на опълченците. За командир бил назначен талантливият генерал Столетов. Целували Самарското знаме и се заклевали пред него. Русия обявила война на Турция на 24 април 1877 г. Българското население посрещнало възторжено освободителите. Масово се включило в Българското опълчение. След тежки кръвопролитни сражения при Стара Загора, Плевен и Шипка Русия победила. На 3 март 1878 г. бил подписан Санстефанският мирен договор. Днес тази дата е национален празник на България. Българите масово се включили във войната и доказали, че напълно заслужават свободата си. След почти петстотин години чуждо владичество България била свободна.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Прочетете повече за боевете при Стара Загора, Плевен и Шипка. Докажете с примери, че българите са заслужили своята свобода. Работа по индивидуална задача: Нарисувайте рисунка, посветена на освободителната война. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Два учебни часа

Групова дейност в класната стая:
Прочетете повече за боевете при Стара Загора, Плевен и Шипка. Докажете с примери, че българите са заслужили своята свобода. Нарисувайте рисунка, посветена на освободителната война. Разкажете за съдбата на вашия роден край по време на войната. Опитайте се да съставите разказ по някоя от картините. Гледайте поредицата, ще ви бъде много полезна. https://www.youtube.com/watch?v=AeemualxasA&list=PLC8C1581E5E042901

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник и учебна тетрадка по история, интернет:
поредицата: https://www.youtube.com/watch?v=AeemualxasA&list=PLC8C1581E5E042901
презентация: https://ucha.se/watch/3646/osvobozhdenie-na-balgariya

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството.
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литература – анализ на исторически текст и характеристика на историческа личност, създават се много песни, стихотворения, поеми, повести, които възхваляват героизма на българите. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и използването им при рисуване на картината.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация за Самарското знаме. Кой е Цеко Петков? Какво е направил и какво е казал, когато е поел от жителите на руския град Самара знамето? Подгответе се и разкажете какво сте научили.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока.
Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/3646/osvobozhdenie-na-balgariya, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Как Русия започнала война с Турция? Как било сформирано Българското опълчение? Кога започнала Руско-турската освободителна война? Кой е първият освободен град? Какво научихте за боя при Стара Загора? Как е превзет Плевен? Какви граници предвиждал Санстефанският мирен договор? Защо големите европейски сили разкъсали България?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете с помощта на възрастни информация за героичната защита на Шипка. Потърсете стихотворението на Иван Вазов „Опълченците на Шипка”. Прочетете го пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

СТОПАНСКИ ПРОМЕНИ ПРЕЗ XVII – XIX ВЕК

Основно съдържание на урока за ученика:

В Европа настъпили важни политически и икономически промени през разглеждания период. Развили се науките. Знанието за света след великите географски открития се разширило многократно. Революциите в Европа довели до нови идеи в управлението на обществото. Българите изоставали в своето развитие, но и тук се чувствали промените. Те пътували като търговци и пренасяли новите идеи по нашите земи. Развитието на образованието дало голям тласък. Османската империя изпаднала в тежка криза и зависимост от Западна Европа. Много от децата на заможните българи учели в чужбина. През XVIII век населението се увеличило. Много българи слезли в равнините и се заселили в селата и градовете, където създали български махали. Българите като по-трудолюбиви и ученолюбиви изпреварили своите поробители. Направени били опити и за създаване на фабрики от предприемчиви българи – Добри Желязков. Някои от тях като братята Евлоги и Христо Георгиеви били едни от най-богатите в Европа. Изостаналата османска държава пречела на просперирaщите българи. Нуждата от освобождение ставала още по-голяма.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Прочетете повече за успехите на Евлоги и Христо Георгиеви. На какво се дължали те? Какво направили с богатството си? Вие бихте ли постъпили като тях? Работа по индивидуална задача: Опитайте се, като си помагате с картината, да разкажете как е изглеждала една създадена българска махала в града. Какво има в нея? Кои живеят там? С какво се занимават? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Два учебни часа

Групова дейност в класната стая:
Какво се променило по българските земи през XVIII век? Защо българите успели по-добре да се справят в сравнение с османците и да се замогнат повече? Прочетете за успехите на Евлоги и Христо Георгиеви. На какво се дължат те? Какво направили с богатството си ? Вие бихте ли постъпили като тях? Гледайте поредицата, ще ви бъде много полезна.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник и учебна тетрадка по история, интернет: поредицата:
https://www.youtube.com/watch?v=AeemualxasA&list=PLC8C1581E5E042901
презентация: https://ucha.se/watch/7871/stopansko-razvitie-v-balgarskite-zemi-prez-xvii-xviii-vek

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование.

Междупредметна връзка: География - ориентиране във времето и пространството. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение.

Работа у дома и участие на семейството: Посетете музей или близък да Вас възрожденски град. Споделете впечатленията си. Направете фоторазказ.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/7871/stopansko-razvitie-v-balgarskite-zemi-prez-xvii-xviii-vek, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: За какво се строели часовниковите кули и за какво служели те на хората? Как българските села и градове забогатели? Каква била ролята на занаятчиите и търговците? Какво се случило, когато машините заменили ръчния труд?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация кога е била отворена първата българска фабрика и къде.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

ПРОМЕНИ В БЪЛГАРСКОТО ОБЩЕСТВО ПРЕЗ ВЪЗРАЖДАНЕТО

Основно съдържание на урока за ученика:

Българите през Възраждането живеели главно на село. Занимавали се основно със земеделие. Понеже били принудени да се заселят в планините, където природните условия били по-лоши, развивали и занаятите. Обществото било патриархално, живеели на родове, за да си помагат. Голямото семейство съхранявало традициите, помагали си един на друг. С преселването си в градовете българите губели старите връзки с рода. Навлезли и нови обичаи от Европа, особено в дунавските градове – Видин, Свищов, Русе. Носители на новото били търговците, защото пътували. Развивили се знанията и предприемчивостта. Промени настъпили в архитектурата и модата. Но като цяло в селата промените навлизали много бавно.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Какви разлики откривате в живота в града и на село? На какво се дължали те? Работа по индивидуална задача: Ако живеехте тогава, къде бихте избрали да живеете в село или в град? С какво бихте се занимавали? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разгледайте внимателно изображенията. Какви разлики откривате в живота в града и на село? На какво се дължали те? Ако живеехте тогава, къде бихте избрали да живеете? Опитайте се да съставите мислена разходка в тогавашните села и градове.

https://www.youtube.com/watch?v=AeemualxasA&list=PLC8C1581E5E042901

Ресурси, които могат да се използват за темата:

учебник и учебна тетрадка по история, интернет:

поредицата: https://www.youtube.com/watch?v=AeemualxasA&list=PLC8C1581E5E042901

презентация: https://ucha.se/watch/8394/promeni-v-balgarskoto-obshtestvo

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството.
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение; разглеждат се настъпилите промени в архитектурата .

Работа у дома и участие на семейството:
Посетете музей или близък до Вас възрожденски град. Споделете впечатленията си. Направете фоторазказ.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока.
Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/8394/promeni-v-balgarskoto-obshtestvo, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Какви били българите от възрожденската буржоазия? Каква е ролята на търговците през Възраждането? Какво можеш да кажеш за възрожденските интелектуалци? Какви заслуги имат и жените в промяната?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за жени възрожденски интелектуалки. Каква е тяхната заслуга за промяната?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

СВЕТЪТ НА ВЪЗРОЖДЕНСКИТЕ БЪЛГАРИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Възрожденското общество било патриархално. Животът протичал на село еднообразно по свои стари закони. В семейството се предавали традициите, формирали се моралните ценности. Българите откриват широкия свят с помощта на контактите на пътуващите търговци. Разпространяват се книги и вестници. Развива се транспортът. Градът става център на новото време. В него са разположени българските махали, училищата, църквите, книжарниците и къщите на богатите българи. Обществото било много устойчиво. Това помогнало на българите да се съхранят и оцелеят. Духовният живот ръководел селският свещеник, по-късно като носител на новото бил селският учител. Животът бил затворен в общността. Хората се събирали по време на религиозни празници и панаири. Настъпили промени в културното развитие, създадени били нови песни, пословици и поговорки.

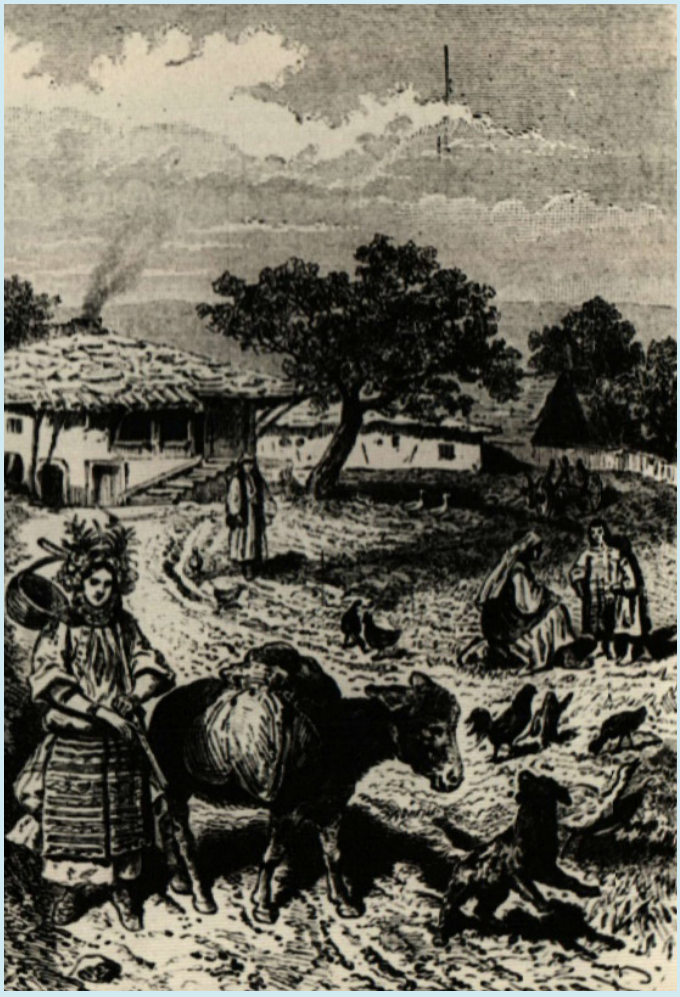

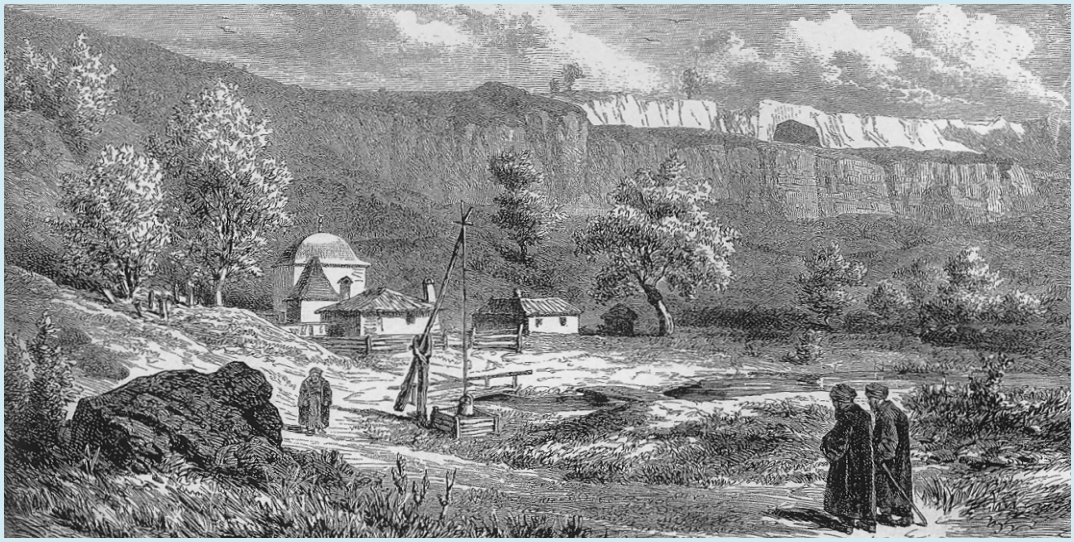

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Опишете живота на българите. Обърнете внимание на къщите, дрехите, външния им вид. Работа по индивидуална задача: Ако живеехте тогава, пред какви трудности бихте били изправени? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разгледайте внимателно изображенията. Опишете живота на българите. Обърнете внимание на къщите, дрехите, външния им вид. Опитайте се да съставите разказ. Пред какви трудности бил изправен тогавашният българин?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация:
https://ucha.se/watch/7870/svetat-na-vazrozhdenskite-balgari-

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на морални ценности и традиции в българското семейство.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството.
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение; разглеждат се настъпилите промени в архитектурата.

Работа у дома и участие на семейството:
Помислете и коментирайте поговорката: "Който не работи, не трябва да яде". Характерна ли е тя и в днешно време?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/7870/svetat-na-vazrozhdenskite-balgari -, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Как живеели хората тогава в селото и града? Какви новости достигнали до българите праз XVIII век? Как тези новости променили живота на българите?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за новите „европейски" дрехи, маниери и навици. Споделете ги пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКАТА КУЛТУРА ПРЕЗ ВЪЗРАЖДАНЕТО

Основно съдържание на урока за ученика:

Османското владичество откъснало българите от европейската култура и я върнало назад. Дълго време тя била на ниво Средновековие. Едва през XVIII век, когато настъпило стопанско оживление и българските търговци тръгнали из Европа, настъпило развитие на културата. Тя представлявала смесица от старата средновековна култура, източното влияние и новата мода от Европа. Затова възрожденската ни култура се отличава с пъстрота и многообразие. Можем да я наблюдаваме в жилищата, църквите, изобразителното изкуство, литературата. Подем настъпил най-напред в просветното дело. На мястото на старите килийни училища започнали да се откриват нови училища. В тях преподавали учители, свързани с революционната борба. Такива били Ботев и Левски. Известни дейци на културата през тази епоха са Найден Геров, Петко Р. Славейков и др. През Възраждането възникнали първите читалища. Към читалищата се създали и първите театрални трупи. Развило се и печатното дело. Започнали да се издават първите вестници. Успех в развитието си постигнала и българската литература. Известни писатели и поети са Г. С. Раковски, Добри Чинтулов, Константин Миладинов, Петко Р. Славейков, Христо Ботев. Четели се и произведенията на Добри Войников, Васил Друмев и Любен Каравелов. Най-забележително архитектурно произведение през този период бил Рилският манастир. Издигнати били мостове – Колю Фичето. Създадени били и прекрасни произведения от художници. Културното развитие на българския народ през Възраждането се отличавало със своя демократичен дух.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Какви промени настъпили в развитието на просветата през Възраждането? Какво е новото в архитектурата през Възраждането? Работа по индивидуална задача: Кои пламенни патриотични песни е написал Добри Чинтулов? На какво зовели те? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте внимателно изображенията. Какви промени настъпили в развитието на просветата през Възраждането? Какво е новото в архитектурата през Възраждането? Защо къщите остават каменни, с високи огради?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация:
https://ucha.se/watch/7974/balgarskata-kultura-prez-vazrazhdaneto

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на демократичен дух - чрез култура.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството.
Литература – успех в развитието си постигнала и българската литература. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение; разглеждат се настъпилите промени в архитектурата, създадени били и прекрасни произведения от художници.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за самоукия архитект Колю Фичето. Какво е построил той? Къде се намира?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията
https://ucha.se/watch/7974/balgarskata-kultura-prez-vazrazhdaneto, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Кога навлязла печатната машина по българските земи? Кога започнали да се печатат книги? Къде била открита първата книжарница у нас? Кой е първият български вестник?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за ролята на читалищата през годините на Възраждането. Посетете местно читалище. Разберете кога е открито и каква е била дейността му през годините.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:
ВЪЗНИКВАНЕ НА БЪЛГАРСКИЯ НАЦИОНАЛЕН ВЪПРОС

Основно съдържание на урока за ученика:
Санстефанският мирен договор не бил окончателен. Останалите Велики сили, най-вече Англия, не били съгласни със създаването на силна българска държава, която щяла да бъде вярна на Русия. В техните планове не влизало образуването на държавата ни, защото щяла да им пречи да се вмесват в живота на балканските държави и да господстват в тази част на Европа. През лятото на 1878 г., само няколко месеца след подписването на Санстефанския мирен договор, бил свикан Берлинският конгрес. Така се стигнало до нов договор – Берлинския. Той разпокъсал България. Странджа, земите на юг от Родопите и Македония били върнати на Турция. Северна България заедно със София образували Княжество България. Южна България с център Пловдив останала отделно княжество, подчинено на султана – Източна Румелия. Така българските земи, очертани и признати от границите на Българската екзархия, оставали разпокъсани. Това било началото на българския национален въпрос, чието разрешаване било основна задача на следващите поколения. Той се превърнал в главна идея на политиката на България през следващите години. В основна кауза, пред която се обединявали всички – съединението на България. Българите веднага изразили своето недоволство – организирани протести, избухнало Кресненско-Разложкото въстание, което било жестоко потушено. Истинската борба предстояла.

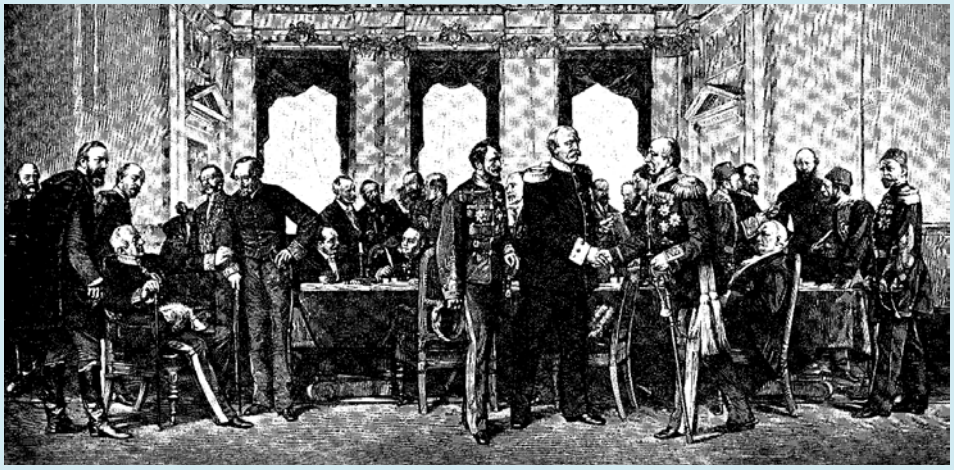

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Защо Великите сили постъпили несправедливо с нас? Защо по време на преговорите не били поканени българите? Работа по индивидуална задача: Проследете в атласа границите на Българската екзархия, Санстефанска България, Княжество България и Източна Румелия. Нанесете ги в контурните карти, сравнете териториите, оцветете. В коя област попада Вашият роден край? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Проследете в атласа границите на Българската екзархия, Санстефанска България, Княжество България и Източна Румелия. Нанесете ги в контурните карти, сравнете териториите, оцветете. Кои територии, населени с българи, останали извън пределите на свободна България? Защо Великите сили постъпили несправедливо с нас? Защо по време на преговорите

не били поканени българите? Какви били възможните ходове от страна на българите? За каква кауза биха работили съвременните българи? В коя област попада вашият роден край?
Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация: https://ucha.se/watch/1379/Balgarskiyat-Natsionalen-Vapros
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на морални ценности.
Междупредметна връзка: География – ориентиране във времето и пространството. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение; познаване на цветовете и използването им при работа с контурната карта.
Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за Кресненско-Разложкото въстание, което било жестоко потушено.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/1379/Balgarskiyat-Natsionalen-Vapros, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Кои се заели със задачата за национално обединение? Какво е национален въпрос? Успява ли Кресненско-Разложкото въстание да постигне обединението на българите?
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. **Дидактични материали:** материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация защо големите европейски сили разпокъсали България.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

ИЗГРАЖДАНЕТО НА КНЯЖЕСТВО БЪЛГАРИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Веднага след Освобождението били поставени основите на свободна България. Първият въпрос бил да се състави основен закон – конституция. Търновската конституция била една от най-демократичните в Европа. Според нея България ставала конституционна монархия – властта била разделена на законодателна, изпълнителна и съдебна. Провеждали се избори за Народно събрание, назначавало се правителство с министри и министър-председател. Начело стоял монарх, който получавал властта по наследство. България оставала зависима от Османската империя. Втората задача била да се избере княз. Това бил Александър I Батенберг. За столица бил избран град София. В началото Русия помагала при изграждането на младата държава – временно руско управление. Тя смятала, че България ще остане неин верен съюзник. Българите се включили с изключителен ентусиазъм, помощ оказали и българите, които получили образование в чужбина и се завърнали в страната. Те още веднъж доказали, че са готови за свободата си и се наредили до останалите европейски страни.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Каква била формата на управление според Търновската конституция? Прочетете за нейното създаване. Защо Русия се съгласила да бъде приета конституцията? Работа по индивидуална задача: За какво се водела борбата между партиите в Учредителното събрание? Обяснете демократичния характер на конституцията. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Кои били най-важните задачи след Освобождението? Каква била формата на управление според Търновската конституция? Прочетете за нейното създаване. Защо Русия се съгласила да бъде приета конституцията? Разгледайте снимката от София. Как ще обясните ентусиазма на българите в изграждането на държавата?

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация: https://ucha.se/watch/8150/izgrazhdane-na-kniazhestvo-balgaria

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на морални ценности.

Междупредметна връзка: География – ориентиране във времето и пространството. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за първите отделни министерства, които били създадени. Какво успели да съградят за 9 месеца?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/8150/izgrazhdane-na-kniazhestvo-balgaria, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Къде, кога и как била създадена първата българска конституция?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за това, за какво се борят либералите и за какво консерваторите. Вие на коя от двете партии сте привърженик по възгледи?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История ицивилизации, VII клас

Тема на урока:

СЪЕДИНЕНИЕТО НА ИЗТОЧНА РУМЕЛИЯ С КНЯЖЕСТВО БЪЛГАРИЯ И НЕГОВАТА ЗАЩИТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Изкуственото разделение на българските земи сериозно спъвало развитието на стопанството и се отразявало зле на поминъка на населението. При пренасянето на стоките от Северна в Южна България трябвало да се плаща такса, наречена мито. Основна задача била обединението на всички българи. Българите от свободна България не забравили своите братя. Били създадени комитетите „Единство“, които наследили комитетите на Левски, начело със Захари Стоянов. Те трябвало да работят за обединението на всички българи. Най-напред било подготвено присъединяването на Източна Румелия. Било организирано отлично, без война. На 6 септември 1885 г. било обявено тържествено. Съединението се осъществило без чужда помощ, което още веднъж доказало, че българите са готови за свободата си. Това била светла дата в българската история, дело на целия народ. Русия останала недоволна, защото станало без нейно знание. Съседите ни също били против и Сърбия нападнала България под предлог, че се нарушава равновесието на Балканите. Младата българска войска, както и целият народ се обединили и прогонили наглите нашественици – довчера наши приятели. Най-кръвопролитно било сражението край Сливница. Там сръбската армия била разбита и принудена да отстъпи. Сърбия била победена. България с оръжие, сама защитила правото си, без да се съобразява с мнението на Великите сили. Западните държави били принудени да признаят Съединението. За героизма на българската армия заговорили всички европейски вестници. Оставала Македония. Александър I Батенберг бил принуден да напусне страната под натиска на Русия.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Защо Русия не подкрепила България в справедливите й действия? Защо Сърбия нападнала България? Разгледайте снимките. Как българите доказали пред света правото си на свобода? Работа по индивидуална задача: С помощта на атласа и учебника попълнете контурните карти, като отбележите новите територии на България след Съединението. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Два учебни часа

Групова дейност в класната стая:

С помощта на атласа и учебника попълнете контурните карти, като отбележите новите територии на България след Съединението. Прочетете повече за неговото осъществяване. Защо Русия не подкрепила България в справедливите й действия? Защо Сърбия нападнала България? Разгледайте снимките. Как българите доказали пред света правото си на свобода? Защо княз Александър I Батенберг бил принуден да напусне престола си? Потърсете още снимки, посветени на героизма на българите в Сръбско-българската война и Съединението. Направете фотоалбум.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация: https://ucha.se/watch/1445/Saedinenieto---chast-1

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на морални ценности.

Междупредметна връзка: География – ориентиране във времето и пространството. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената

култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение; познаване на цветовете и използването им при работа с контурната карта.
Работа у дома и участие на семейството: Прочетете повече за Захари Стоянов. Какво основава? Какви са задчите на комитета? Освен като ръководител на комитета като какъв друг го познавате? Знаете ли какво е написал? Разкажете за дейността му пред класа.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/1445/Saedinenieto---chast-1, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Защо е било необходимо обединението на България? Кой организирал подготовката? Как се е случило Съединението? Кои са причините за Сръбско-българската война? На какво се дължи героизмът на българската армия? Какво е значението на Сръбско-българската война? Беседа: Знаем, че по време на Сръбско-българската война най-кръвопролитно било сражението край Сливница. Там сръбската армия била разбита и принудена да отстъпи. За прослава на героичните защитници на отечеството поетът Иван Вазов написва стихотворението „Новото гробище над Сливница”. Четене на стихотворението.
Помощни средства и технологии: даптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. **Дидактични материали:** материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на въпроса: Какво е политическото и икономическото значение на Съединението? Потърсете по-подробна и любопитна информация за него и разкажете пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

БЪЛГАРИЯ В КРАЯ НА XIX ВЕК

Основно съдържание на урока за ученика:

До края на века България изживява изключителен подем. Говори се за икономическо чудо. Страната постига тези успехи благодарение на ентусиазма на българите. Желанието да наваксат пропуснатото през вековете и да настигнат другите страни. Голяма заслуга имат и управляващите с правилната си политика. Новият княз Фердинанд е много амбициозен. Неговият министър-председател Стефан Стамболов прави важни реформи. Провежда се политика на протекционизъм на родното производство. Отпускат се заеми, опрощават се данъци, за да може бизнесът да работи. България влошава отношенията си с Русия за сметка на Западна Европа. В страната навлизат чужди инвестиции. Наред с икономическите успехи Стамболов ще бъде запомнен с жестокото си отношение към политическите си врагове. Затова той остава в историята като противоречива фигура. След него Константин Стоилов продължава същата икономическа политика. България полага най-големи грижи за образованието като основа на стопанския успех и армията, защото се знае, че България може да се обедини само чрез война. Затова се обръща голямо внимание на офицерите и превъоръжаването на армията с ново модерно оръжие. Всички работят за общата кауза – обединението на отечеството.

LOSTBULGARIA.COM

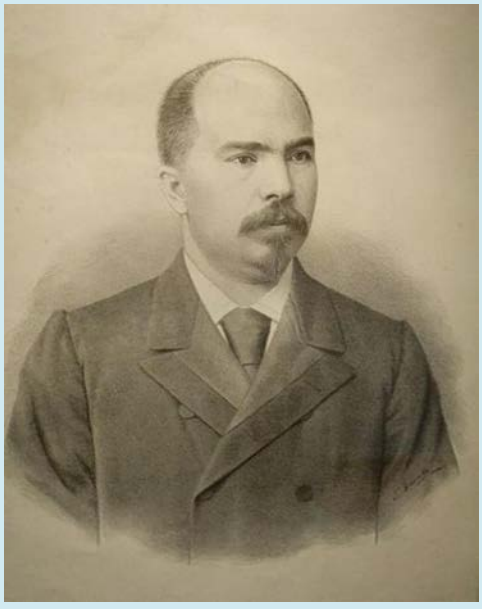

БЪЛГАРСКА
ЕФЕКТНА БАНКА
LOSTBULGARIA.COM

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Сравнете двамата български князе Александър Батенберг и Фердинанд. По същия начин направете и с министър-председателите Стефан Стамболов и Константин Стоилов. Кой е управлявал по-добре страната? Работа по индивидуална задача: Кои са новите неща в изгледа от градовете? Сравнете ги и ги назовете. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Два учебни часа

Групова дейност в класната стая:

Сравнете двамата български князе Александър Батенберг и Фердинанд. Потърсете повече за тях в интернет. Работете по групи. По същия начин направете и с министър-председателите Стефан Стамболов и Константин Стоилов. Кой е управлявал по-добре страната? Разгледайте снимките внимателно. Докажете, че България наистина се развива. Разделете се на групи. Кои са новите неща в изгледа от градовете?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация:
https://ucha.se/watch/1440/Stefan-Stambolov-i-Konstantin-Stoilov

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на морални ценности.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството.
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение.

Работа у дома и участие на семейството:
Прочетете повече за Стефан Стамболов. С помощта на възрастни направете доклад за дейността му. Оправдавате ли действията му?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията
https://ucha.se/watch/1440/Stefan-Stambolov-i-Konstantin-Stoilov, коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: Какво научихте за правителствата с министър-председатели Стефан Стамболов и Константин Стоилов, политици, които трябвало да защитят демократичното управление и да намерят начин да стабилизират страната? Как се е случило това? Как се възстановили отношенията с Русия? Защо Константин Стоилов подава оставка? Кой според вас е управлявал по-добре страната?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за германския принц Фердинанд. За неговите действия и политика и ползата им за България.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

БЪЛГАРИТЕ ИЗВЪН ПРЕДЕЛИТЕ НА СВОБОДНАТА ДЪРЖАВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Голяма част от българите все още не били свободни – Македония, Северна Добруджа, Странджа, Родопите. Българите от свободна България не забравили своите братя и продължили с всички средства борбата за освобождение. Създадени били тайни комитети, подобни на комитетите на Левски, организирали се стотици чети, които се въоръжавали в България. Идеята била да се подготви въстание и когато избухне, България да се намеси с армията си. Подготовката била много добра, но заради сложната международна обстановка България не успяла да подкрепи избухналото през 1903 г. Илинденско-Преображенско въстание и то е потушено с подобна жестокост като Априлското въстание. Било въстание за национално освобождение. Загинали и главните му водачи Гоце Делчев и Даме Груев. Това окончателно показало, че освобождението ще стане чрез война, за която България започнала усилено да се готви.

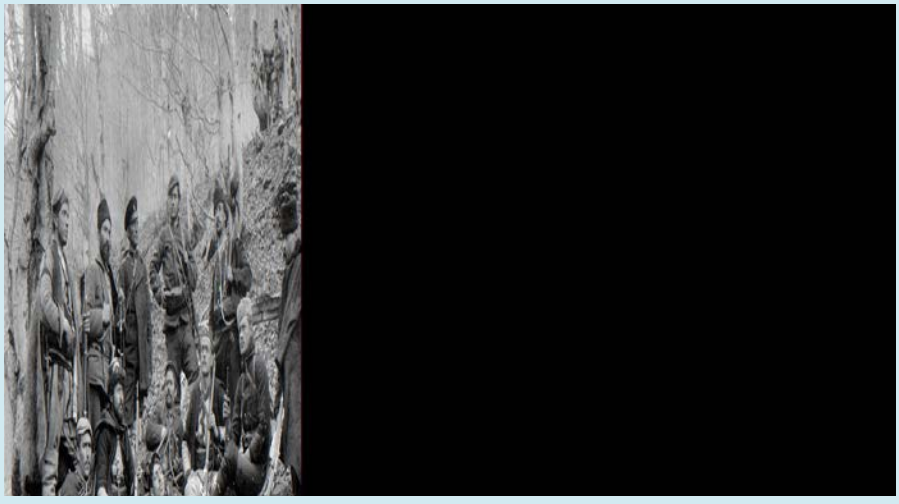

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Каква е целта на четите? Сравнете ги с четите на Стефан Караджа и Хаджи Димитър. Кои са по-добре подготвени и въоръжени? Работа по индивидуална задача: Прочетете повече за Гоце Делчев и Даме Груев. Можем ли да ги сравним с Ботев и Левски.? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Каква е целта на четите? Сравнете ги с четите на Стефан Караджа и Хаджи Димитър. Кои са по-добре подготвени и въоръжени? Защо България не се намесва открито в помощ на въстанието. Прочетете повече за Гоце Делчев и Даме Груев. Направете доклад. Можем ли да ги сравним с Ботев и Левски?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация:
https://www.slideshare.net/ITID_/ss-12024258

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на морални ценности.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството.
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение.

Работа у дома и участие на семейството:
Прочетете повече за Пейо Яворов като участник в борбите за освобождение на Македония /на последната снимка/. С помощта на възрастни направете доклад за дейността му. Оправдавате ли действията му? Прочетете стихотворението му „Заточеници". Коментирайте на кого е посветено.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията
https://www.slideshare.net/ITID_/ss-12024258, коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: Опишете живота на българите в Македония, Северна Добруджа, Странджа и Родопите. Проследяване на Илинденско-Преображенското въстание. Обясняване на значението му. Кои са причините за неуспеха на въстанието?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за живота на българите в Македония, Северна Добруджа, Странджа и Родопите. Помислете и отговорете какво е било положението на селяните и гражданите.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

ПРИЗНАВАНЕ НЕЗАВИСИМОСТТА НА БЪЛГАРИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

За да осъществи окончателно обединението на страната, България трябвало да провъзгласи своята независимост. Налагало се да иска съгласието на султана по важни за страната дела. Българският владетел не бил признаван за равен на другите европейски страни. България все пак се готвела за война с Османската империя. Така на 22 септември 1908 г. България, възползвайки се от благоприятната международна обстановка, обявила своята независимост. С това тя ставала напълно свободна държава. Владетелят приел титлата цар, каквато носели средновековните владетели.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Попълнете контурните карти. Очертайте териториите, които България трябвало да освободи в предстоящата война. Отбележете местата, където избухнали въстания. Работа по индивидуална задача: Защо България чак сега обявила своята независимост? С кого трябвало да се съобразява? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Защо България чак сега обявила своята независимост? С кого трябвало да се съобразява? Попълнете контурните карти. Как изглеждат българските политици на снимката? Очертайте териториите, които България трябвало да освободи в предстоящата война. Отбележете местата, където избухнали въстания.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник и учебна тетрадка по история, интернет: филм: https://www.youtube.com/watch?v=EoUEvxus0o8 презентация: https://ucha.se/watch/8339/balgaria-v-nachaloto-na-hh-vek-obiaviavane-na-nezavisimostta
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на морални ценности.
Междупредметна връзка: География – ориентиране във времето и пространството. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение; познаване на цветовете и използването им при работа с контурната карта.
Работа у дома и участие на семейството: Прочетете повече за цар Фердинанд. С помощта на възрастни направете доклад за дейността му. Гледайте филма https://www.youtube.com/watch?v=EoUEvxus0o8
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/8339/balgaria-v-nachaloto-na-hh-vek-obiaviavane-na-nezavisimostta, коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: Знаете ли какво се е случило на 22 септември 1908 г.? Чували ли сте за „правителствена вртележка”? Как княз Фердинанд установява своя „едноличен режим”? Защо го наричаме едноличен? Какво се случва по време на второто управление на Народнолиберална партия? Как се стига до това България да стане напълно независима държава на 22 септември 1908 г. на хълма Царевец?
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. **Дидактични материали:** материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за обявяването на независимостта на България. В кой град става това? На кой хълм? Защо това време е наречено златно десетилетие?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

ВОЙНИ ЗА НАЦИОНАЛНО ОБЕДИНЕНИЕ 1912 – 1918 Г.

Основно съдържание на урока за ученика:

България била готова за война с Османската империя. Понеже знаела, че съседите ще имат претенции, тя ги поканила в общ балкански съюз – България, Черна гора, Сърбия и Гърция. България имала най-голяма армия и изнесла главната тежест на войната. Грешка било, че в Македония не изпратила достатъчно войски и се предоверила на съюзниците, че след победата ще й предоставят българските територии. Не били уточнени границите на териториите, които всяка страна ще вземе. Ентусиазмът бил изключително висок, десетки хиляди били доброволците за освобождението на братята българи. Войната за българите била справедлива и приемана като възмездие за вековното владичество срещу поробителя. За кратко време българските войски превзели Източна Тракия и краят на войната бил ясен. Непревзимаемата Одринска крепост била обсадена и по-късно превзета. Османската империя поискала мир. Тук започнали проблемите. Съюзниците не се разбрали и избухнала нова война. Този път между самите тях за разпределение на териториите. Втората Балканска, или Междусъюзническа, война се водила между България и Сърбия, Черна гора, Гърция и Румъния.

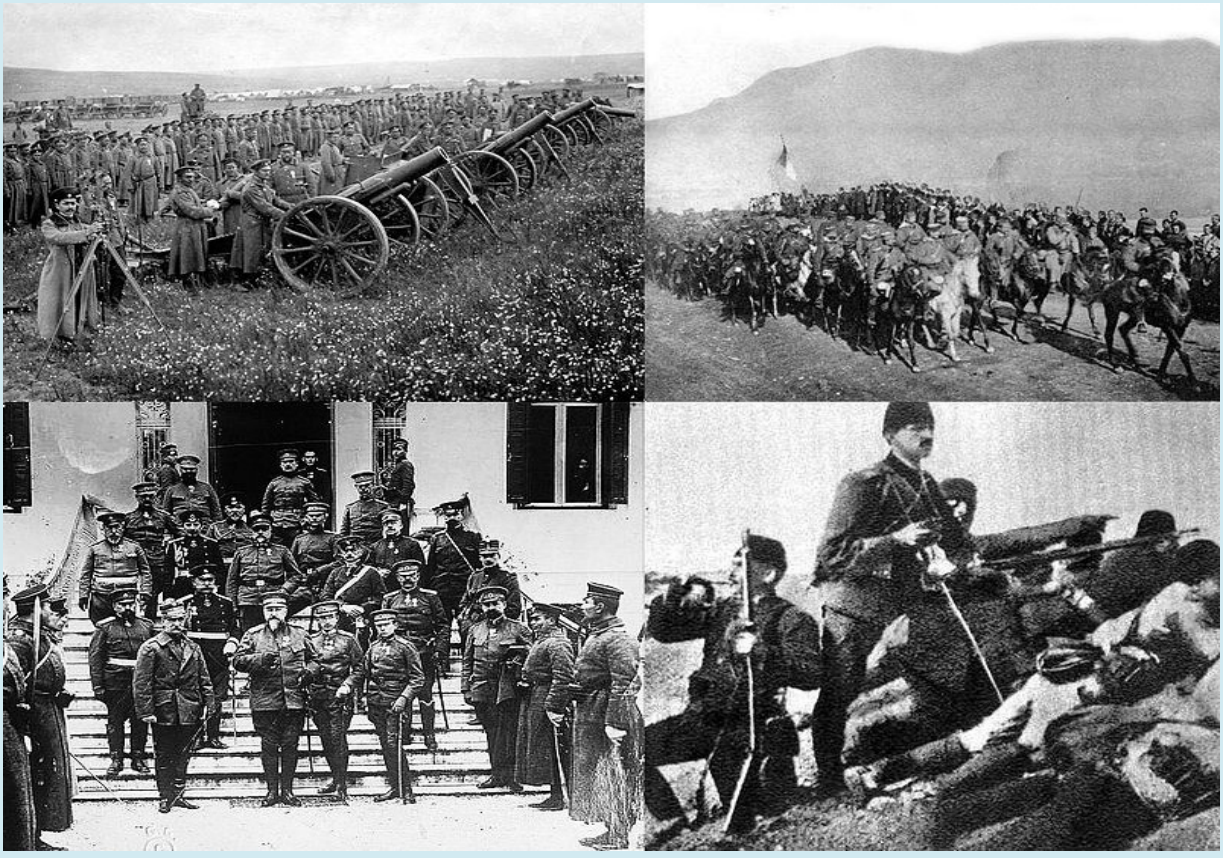

България не очаквала намесата на Румъния и въпреки героизма на войниците била победена. Това довело до огромно разочарование сред българите. Македония не била българска. Създало се усещането, че нашите съседи са ни измамили. България търсела реванш. Светът вече се бил подготвил за Първата световна война между двата основни лагера: Антантата – Англия, Франция и Русия, срещу Централните сили – Германия, Австро-Унгария и Османската империя. Нужни им били нови съюзници. Понеже Германия дала по-големи обещания на България, а и тя виждала възможност да си върне заграбените земи от съседите, се присъединила към тях. В началото България постигнала бързи успехи: били победени Сърбия, Румъния. Войната обаче се превърнала в окопна – война на изтощението. Централните сили и България не издържали и били победени. Ньойският мирен договор довел до национална катастрофа. България загубила територии, трябвало да плати огромни суми, не трябвало да има силна армия, като добавим стотици хиляди загинали и ранени – катастрофата била пълна. Вината била поета от цар Фердинанд, който се отказал от престола. Мечтата на българите за обединение не успяла.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Защо България не успяла да осъществи мечтата за обединение? Къде били грешките? Коя била причината България да се включи в Първата световна война? Как завършило всичко? Работа по индивидуална задача: С помощта на атласа и учебника определете участниците в Балканските войни. Нанесете ги на контурната карта. Проследете хода на бойните действия, отбележете ги. Кои територии били присъединени към България? Кои към съседите? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Четири учебни часа

Групова дейност в класната стая:

С помощта на атласа и учебника определете участниците в Балканските войни. Нанесете ги на контурната карта. Проследете хода на бойните действия, отбележете ги. Кои територии били присъединени към България? Кои към съседите? Защо България не успяла да осъществи мечтата за обединение? Къде били грешките? Коя била причината България да се включи в Първата световна война? Как завършило всичко? Прочетете повече за последиците за България. Какви варианти имала България да избегне катастрофата? Коментирайте в клас. Разделете се на групи. Потърсете данни за най-важните сражения във войните, донесли българската бойна слава. Гледайте поредицата:

https://www.youtube.com/watch?v=I0GhvDPckOE

https://www.youtube.com/watch?v=S3j0PR-xwfg

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник и учебна тетрадка по история, интернет: поредицата: https://www.youtube.com/watch?v=I0GhvDPckOE https://www.youtube.com/watch?v=S3j0PR-xwfg; изображения: https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B0%D0%BB%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B0_%D0%B2%D0%BE%D0%B9%D0%BD%D0%B0#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:Balkanskata_voina_Photobox.jpg презентации: https://ucha.se/watch/10569/borbi-za-natsionalno-obedinenie https://ucha.se/watch/8364/balgaria-v-balkanskite-voyni--1912–1913-

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на морални ценности.

Междупредметна връзка: География – ориентиране във времето и пространството. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение; познаване на цветовете и използването им при работа с контурната карта.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете информация с помощта на възрастни за победите на българската армия в тези войни. Направете доклад, табло или фотоалбум от стари снимки. Посетете местния музей. Гледайте филма https://www.youtube.com/watch?v=EoUEvxus0o8

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите: https://ucha.se/watch/10569/borbi-za-natsionalno-obedinenie https://ucha.se/watch/8364/balgaria-v-balkanskite-voyni--1912–1913- , коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Знаете ли, че България между 1912 – 1918 г. води три войни? Как е създаден Балканският съюз и кои са участниците? Какви са причините за Първата балканска война и какъв е изходът за България от нея? А при Втората балканска война, или още наречена Междусъюзническа? Каква е съдбата на Южна Добруджа? Какво гласи Букурещкият договор? Кои са причините за избухването на Първата световна война? Защо в началото българското правителство знаело, че ще запази неутралитет?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за войнишки паметници във Вашето населено място. Посетете ги. Потърсете в стари семейни албуми с помощта на възрастни данни за Вашите прадеди, дали са участвали във войната. Може би ще откриете интересни неща.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:
БЪЛГАРИЯ В ПЕРИОДА МЕЖДУ ДВЕТЕ СВЕТОВНИ ВОЙНИ

Основно съдържание на урока за ученика:
Поражението във войната се отразило на цялото общество. Страната изпаднала в политическа криза. Старите партии били компрометирани и на проведените избори победил БЗНС начело с Александър Стамболийски. Той провел редица реформи, с които засегнал интересите на старите партии. Понеже не можели да дойдат на власт чрез избори, те организирали преврат – насилствено завземане на властта на 9 юни 1923 г. Новият министър-председател Александър Цанков управлявал с насилие и арести и предизвикал ответната реакция. Избухнало Септемврийското въстание – септември 1923 г. То било потушено с изключителна жестокост. Правителството на Цанков било сменено от Андрей Ляпчев, който успокоил обстановката. Успял да възстанови страната от икономическата криза, в която се намирала след войната. Следващите правителства били слаби и постепенно като главна политическа фигура се оформил новият български цар Борис III. Той бил ловък политик и чрез дипломация успял да изведе страната от изолацията, в която се намирала. След 1934 г., когато чрез нов преврат били премахнати партиите в България, той окончателно укрепил едноличната си власт. До началото на Втората световна война политическата обстановка в страната била спокойна. Най-големият му успех във външната политика било връщането на Южна Добруджа с Крайовската спогодба.

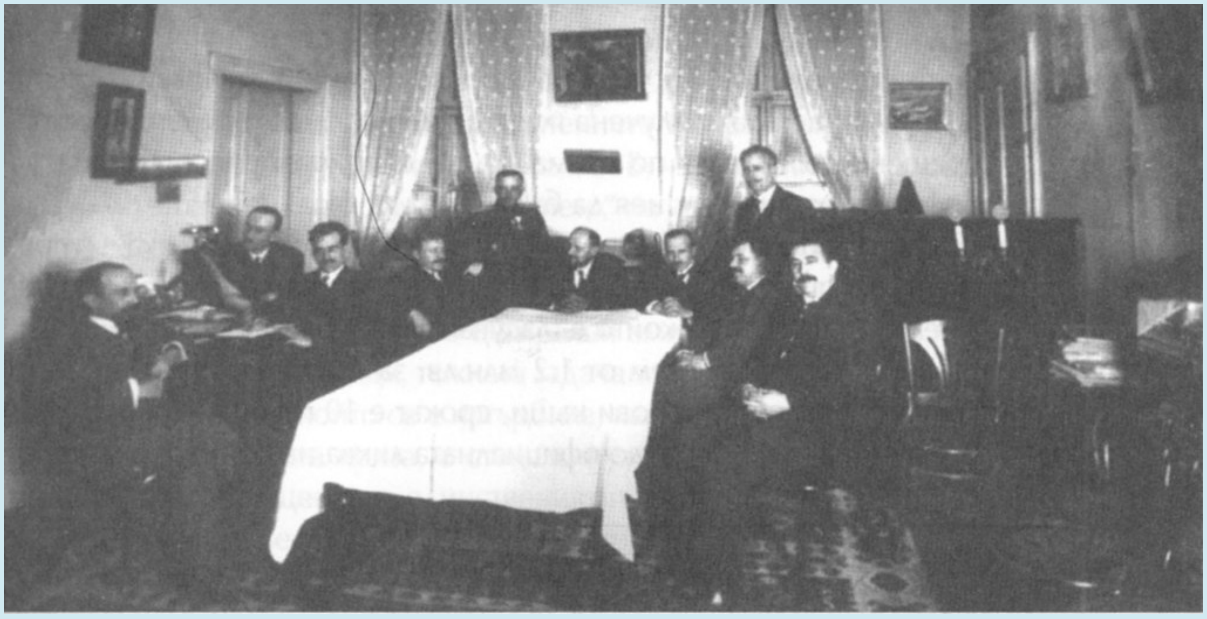

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Потърсете информация за Александър Стамболийски и Александър Цанков. Сравнете ги като личности. Оправдавате ли техните действия? Работа по индивидуална задача: Какви били последиците за България от войната? Отбележете на контурните карти териториите, които България загубила. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Два учебни часа

Групова дейност в класната стая:
Какви били последиците за България от войната? Отбележете на контурните карти териториите, които България загубила. Защо се стигнало до политическата криза и поредицата от преврати и въстания? В какво сгрешили българските политици? Потърсете информация за Александър Стамболийски и Александър Цанков. Сравнете ги като личности. Оправдавате ли техните действия?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник и учебна тетрадка по история, интернет: изображения: https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%8F_%D0%BC%D0%B5%D0%B6%D0%B4%D1%83_%D1%81%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5_%D0%B2%D0%BE%D0%B9%D0%BD%D0%B8#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:Burov_-_Tzankov.jpg
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81_III#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:BASA-3K-7-342-28-Boris_III_of_Bulgaria.jpeg
презентация:
https://ucha.se/watch/8437/balgaria-v-perioda-mezhdu-parvata-i-vtorata-svetovna-voyna--1918-1938-g-

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на морални ценности.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение; познаване на цветовете и използването им при работа с контурната карта.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация с помощта на възрастни за Септемврийското въстание – септември 1923 г. Прочетете поемата на Гео Милев „Септември”.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/8437/balgaria-v-perioda-mezhdu-parvata-i-vtorata-svetovna-voyna--1918-1938-g- , коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: Кои са причините и поводът за избухването на Първата световна война? Как се променя светът след нея? Кои са новите лица на политическата сцена? Кой е Александър Стамболийски? Как се сменят правителствата между двете световни войни?

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:

материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:

Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за Александър Стамболийски. Откъде произхожда? На кого разчитал при управлението си? Къде е сгрешил в своите вярвания? Защо е осъден и хвърлен в затвор?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

БЪЛГАРИЯ В ГОДИНИТЕ НА ВТОРАТА СВЕТОВНА ВОЙНА

Основно съдържание на урока за ученика:

Политическата обстановка в света била изключително напрегната. През 1939 г. избухнала Втората световна война. България запазила първоначално неутралитет. Цар Борис III бил поставен под натиск да избира между двата воюващи лагера. Изправен пред директна военна заплаха, той сключил договор за присъединяване към Тристранния пакт начело с хитлеристка Германия. Като германска съюзничка България получила излаз на Бяло море и Македония. Затова Борис III бил наречен цар обединител. Войната обаче взела обрат и Германия била изтласкана от войските на СССР. Цар Борис III починал и България отново трябвало да избира към кой от лагерите да се присъедини. Великите сили от антихитлеристката коалиция /СССР, САЩ и Великобритания/ определили България да бъде дадена на СССР. Втората световна война за България завършила като съюзник на СССР.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Потърсете информация за главните сражения, които водила българската армия. Нанесете ги на контурната карта. Работа по индивидуална задача: Как цар Борис III успял да наложи едноличното си управление? Защо бил наречен цар обединител? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Два учебни часа

Групова дейност в класната стая:

Как цар Борис III успял да наложи едноличното си управление? Защо бил наречен цар обединител? Как България се включила във Втората световна война? С помощта на атласа определете териториите, които получила България. Нанесете ги на контурната карта. Прочетете повече за цар Борис III. Сравнете го с баща му цар Фердинанд. Защо народът обичал повече цар Борис? Потърсете информация за главните сражения, които водила българската армия. Нанесете ги на контурната карта. Потърсете в интернет снимки за периода . Съставете фотоалбум.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

учебник и учебна тетрадка по история, интернет:
https://www.youtube.com/watch?v=X4mGikH1WNc
презентация:
https://ucha.se/watch/1493/Balgariya-v-godinite-na-Vtorata-svetovna-voyna--1939-1944--chast-1

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на морални ценности.

Междупредметна връзка:

География – ориентиране във времето и пространството. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение; познаване на цветовете и използването им при работа с контурната карта.

Работа у дома и участие на семейството:

Потърсете информация с помощта на възрастни за победите на българската армия във Втората световна война. Направете доклад, табло или фотоалбум от стари снимки. Посетете местния музей или стари войнишки паметници. Бихте ли се включили в инициативата за опазване на войнишките паметници като важен спомен за нашето историческо минало?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/1493/Balgariya-v-godinite-na-Vtorata-svetovna-voyna--1939–1944--chast-1, коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: Защо са важни за историята годините 1939 – 1945? На чия страна сме по време на една от най-страшните войни в Европа? Кога се създават Атлантата и Тристранният пакт? Как българските евреи били спасени от лагерите на смъртта? Как завършва войната и България печели ли от нея?

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:

материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:

Прочетете повече за цар Борис III. Сравнете го с баща му цар Фердинанд. Защо народът обичал повече цар Борис?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРСКОТО СТОПАНСТВО СЛЕД ОСВОБОЖДЕНИЕТО

Основно съдържание на урока за ученика:

Стопанството на България след Освобождението преживяло истинска революция. На първо място след изселването на турското население земята му преминала в ръцете на българите. Това повишило стандарта на живот на селяните. Главната част от населението живеела в селата. Постепенно започнала да навлиза техника при обработката на земята. Добре се отразило и създаването на кооперации на село при управлението на Александър Стамболийски. Тези кооперации имали възможност да закупуват техника. Преобладавали дребните и средните собственици. България произвеждала много земеделска и животинска продукция за износ. Страната си оставала аграрно ориентирана. По-високи доходи носели розите и тютюнът. Промишлеността също отбелязала огромен скок, за което спомогнали протекционистката политика на правителствата и изгодните заеми. Преобладавала леката промишленост. Преди Втората световна война започнал и рудодобивът с оглед засиленото търсене на метали главно от чужди инвеститори. Благодарение на аграрния си характер страната преживяла леко икономическите кризи.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ и филми. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте снимките и филмите. Какъв е бил животът на село? Как се е обработвала земята? Какви земеделски култури се отглеждали? Работа по индивидуална задача: Кое допринесло за бурното развитие на стопанството? Можем ли да говорим за икономическо чудо? Отбележете го в тетрадките. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение: Два учебни часа

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте снимките и филмите. Какъв е бил животът на село? Как се е обработвала земята? Какви земеделски култури се отглеждали? Кое допринесло за бурното развитие на стопанството? Можем ли да говорим за икономическо чудо? Отбележете го в тетрадките.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник и учебна тетрадка по история, интернет: изображения и исторически документи: https://www.youtube.com/watch?v=gRumQZgMZnU&list=PLr64ef3poUPfJUEYVcnXc-enyrv913UJa&index=386&t=223s
https://www.youtube.com/watch?v=X4mGikH1WNc
презентация: https://ucha.se/watch/8588/stopanstvoto-na-balgaria-sled-osvobozhdenieto

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на морални ценности.

Междупредметна връзка: География – ориентиране във времето и пространството, развитието на стопанството след Освобождението. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Биология и здравно образование – видове селскостопански култури и животни. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация с помощта на възрастни за развитието стопанството след Освобождението във Вашия роден край. Какви култури се сеели, кои и как са ги обработвали? Какви животни се отглеждали? Имало ли е кооперация? Разкажете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/8588/stopanstvoto-na-balgaria-sled-osvobozhdenieto, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси, с подкрепа: Как според теб държавата подпомагала земеделските стопани? Какви промени настъпили в индустрията? Знаеш ли какво е „стопанското чудо“ на Балканите? Какво представлява националната катастрофа? Какви са последиците от войната за стопанството на България?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете информация с помощта на възрастни за първите земеделски училища в България. Къде се създават? Какво се учело там? Разкажете пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

МОДЕРНИЗАЦИЯТА НА БЪЛГАРСКОТО ОБЩЕСТВО

Основно съдържание на урока за ученика:

Освобождението на България върнало страната в европейското семейство. Навлезли европейската мода, музика, забавления, театър. Пример било владетелското семейство, което в дух на аристократизъм внасяло новостите от Европа. Развили се театърът и спортът. Киното играело роля не само за прожекции, но и място за социални контакти. България се развивала във всички направления. Били построени военни клубове, които се радвали на голяма популярност. Появили се киното, електричеството, трамваите, железницата увеличила своите линии. Навлязъл автомобилът.

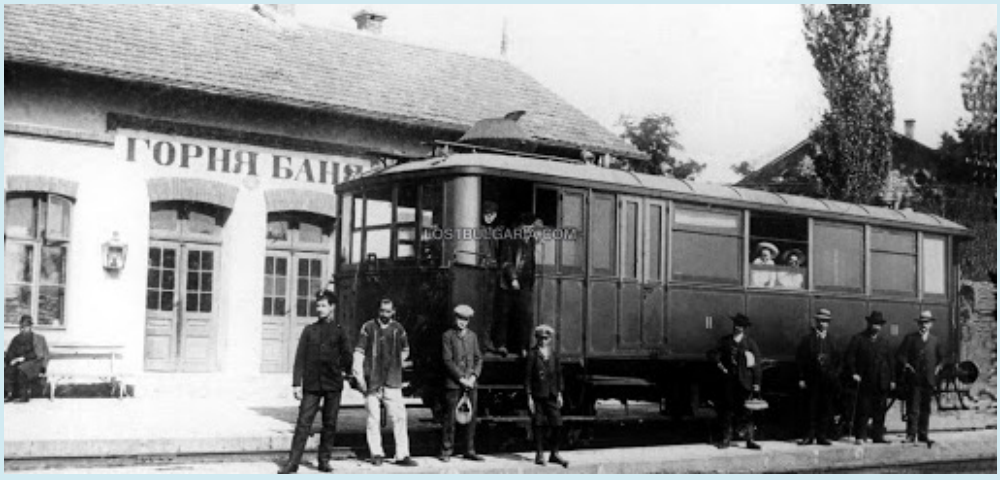

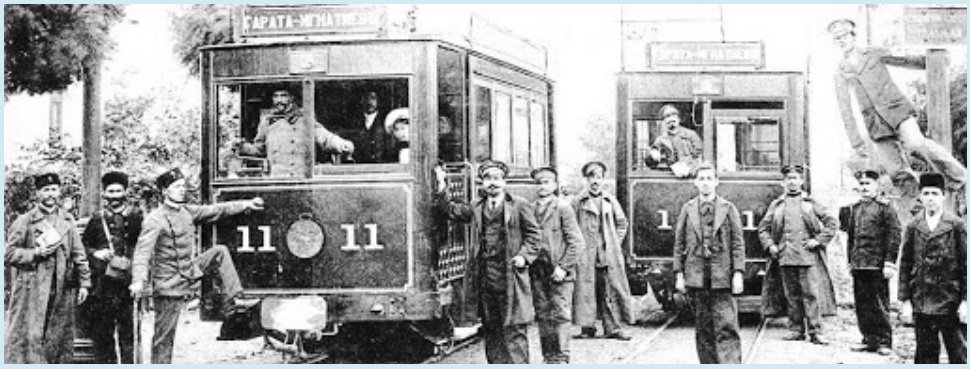

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на снимки,като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте снимките. Какви новости се появили в България? Запишете ги в тетрадките. Работа по индивидуална задача: Съставете разказ по някоя от снимките. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте снимките. Какви новости се появили в България? Запишете ги в тетрадките. Какво било новото в сградите? Как било посрещнато от хората. Поставете се на тяхно място. Съставете разказ по някоя от снимките.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник и учебна тетрадка по история, интернет: изображения и исторически документи:
https://www.youtube.com/watch?v=gRumQZgMZnU&list=PLr64ef3poUPfJUEYVcnXc-enyrv913UJa&index=386&t=223s
https://www.youtube.com/watch?v=X4mGikH1WNc
презентация: http://www.myshared.ru/slide/18447/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на морални ценности.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството, развитието на икономиката, населението. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Музика – бележи силно развитие през периода. Физическо възпитание и спорт – бележи силно развитие през периода. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете информация с помощта на възрастни за развитието на киното. Какви функции изпълнявало то?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията http://www.myshared.ru/slide/18447/, коментари по темата на урока. Отговори на въпрос, с подкрепа: С какво се променил животът на хората с навлизането на европейската мода, музика, забавления, кино, театър? Работа по индивидуална задача: Съставяне на разказ по някоя от снимките.

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Помислете и отговорете на въпроса: Как появата на електричеството, трамваите, железницата с увеличените си линии и автомобила променили живота на хората?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКАТА КУЛТУРА СЛЕД ОСВОБОЖДЕНИЕТО

Основно съдържание на урока за ученика:

Българската култура, освободена от оковите на чуждото владичество, бързо достигнала европейските висоти. Българските писатели и художници, подпомогнати отначало от заселилите се чужденци, бързо настигнали колегите си. Образованието се развило много бързо. Към училищата се създали библиотеки. Голям възход отбелязала литературата. Най-важно място заели Иван Вазов, Алеко Константинов, Антон Страшимиров, Пейо Яворов, Стоян Михайловски, Елин Пелин, Пенчо Славейков, Йордан Йовков и др. Архитектурата, подпомагана от управляващите, особено в София, която от малко градче израснала като красива европейска столица. Същевременно на село, където живеела по-голямата част от населението, се запазил патриархалният начин на живот. Там промените настъпвали бавно.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на картините на Иван Мърквичка като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Разгледайте картините. Как е представил живота на село и в малкия град? Опишете какво виждате. Работа по индивидуална задача: Съставете разказ по някоя от картините на Иван Мърквичка – по избор. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Разгледайте картините на Иван Мърквичка. Разделете се на групи. Как е представил живота на село и в малкия град? Опишете модата, всекидневието, бита на българина през този период на бурно историческо развитие. Опитайте се да съставите разказ по някоя от картините. Сравнете хората от рисунките с тези от снимката. Какви разлики открихте? Коментирайте.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация: https://ucha.se/watch/8876/balgarskata-kultura-sled-osvobozhdenieto

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на морални ценности.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството, развитието културата на населението. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литература – бележи своя голям възход. Музика – бележи силно развитие през периода. Физическо възпитание и спорт – бележи силно развитие през периода. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация с помощта на възрастни за създадените нови библиотеки. Какви функции изпълнявали те? Намерете информация за Народната библиотека „Св св. Кирил и Методий". Кои я основават и къде?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/8876/balgarskata-kultura-sled-osvobozhdenieto, коментари по темата на урока. Отговори на въпрос, с подкрепа: Кога е въведено задължителното начално образование? Кога и къде се открива първото висше училище? Знаеш ли кое е то? С каква цел се създават нови библиотеки? Кога се появява първият игрален филм и какво е неговото заглавие?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Както научихте, голям възход бележи развитието на литературата. Най-важно място заемат творците Иван Вазов, Алеко Константинов, Антон Страшимиров, Пейо Яворов, Стоян Михайловски, Елин Пелин, Пенчо Славейков, Йордан Йовков. С помощта на възрастни срещу името на всеки автор се опитайте на напишите произведението, което е написал.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

ПРОМЯНА В ПОЛИТИЧЕСКАТА СИСТЕМА

Основно съдържание на урока за ученика:

Победителите във Втората световна война – СССР, САЩ и Великобритания, установяват нов ред в Европа. Тримата големи – Рузвелт, Сталин и Чърчил, си поделят света на сфери на влияние. България попада под влиянието на СССР. В страната ни е установен режим на управление, изгоден на Съветския съюз. След края на войната в България е проведен референдум, с който е премахната монархията и е заменена с република. Преднина получава БКП, която постепенно става единствената партия в страната. Въпреки че Сталин обещава да наложи демократично управление, това не се случва. България тръгва постепенно по пътя на тоталитарното общество. Политическите противници на БКП са преследвани и изпратени в затвора. Светът се разделя на източен и западен блок.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Какви промени се извършват в управлението след 9 септември 1944 г. Работа по индивидуална задача: В кой лагер попада България? Кой определя съдбата на България? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Прочетете за събитията на 9 септември 1944 г. Какви промени се извършват в управлението след това? Какви са очакванията на хората? В кой лагер попада България? Кой определя съдбата на България?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация:
https://ucha.se/watch/1585/Politicheskata-sistema-na-Komunizma---chast-1

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на умения за разпознаване на понятията: тоталитарната система и култът към личността.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството.
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация с помощта на възрастни за партизаните. Кои били те, с какво се занимавали? Има ли във вашия роден край партизани? Подгответе се и разкажете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/1585/Politicheskata-sistema-na-Komunizma---chast-1, коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: Какви промени настъпват в управлението след края на Втората световна война в България? Коя е новата политическа система? Какво се е случило на 9 септември 1944 г.? Как България става народна република след проведен референдум? Как тоталитарната система налага пълен контрол върху управлението, върху обществото и дори върху личния живот на хората? Какво представлява култът към личността?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за това, как е управлявал Отечественият фронт.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

УСТАНОВЯВАНЕ НА ТОТАЛИТАРНО УПРАВЛЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

След завземането на властта от БКП в България се налага тоталитарно управление. Променена е конституцията. За политическите противници са построени специални затворнически лагери. Фабриките и земята са национализирани, стават държавна собственост. На практика частната инициатива е ликвидирана. Създадени са пионерски и комсомолски организации, които имат за цел да включат младежите в комунистическата организация. Образованието, културата, икономиката са подчинени на партията. При управлението на Тодор Живков тоталитарният модел придобива завършен вид. Липсата на конкуренция и частна инициатива обрича социалистическото общество на разпад.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Защо в България се установява тоталитарен режим на управление? В какво се изразява това? Работа по индивидуална задача: Прочетете повече за пионерските организации в училище? Бихте ли участвали в тях? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:

Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Защо в България се установява тоталитарен режим на управление? В какво се изразява това? Защо хората не протестират за правата си? Дискутирайте в час? Прочетете повече за пионерските организации в училище? Бихте ли участвали в тях? Диктатура ли е управлението на Тодор Живков? Аргументирайте се.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

учебник и учебна тетрадка по история, интернет:

презентация: https://ucha.se/watch/1586/Politicheskata-sistema-na-Komunizma---chast-2

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на умения за разпознаване на понятието диктатура.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството.
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация с помощта на възрастни за времето на управлението на Тодор Живков. Те са живи свидетели на това време. Нека споделят с Вас впечатления. Харесвало ли им е? Споделете техните впечатления в клас.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/1586/Politicheskata-sistema-na-Komunizma---chast-2, коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: Какво представлява тоталитарното управление в България? Кое управление се нарича диктатура и как се казва партията, която поема контрол над страната ни? Какво означава абревиатурата БКП? Кои са горяните и какво ги обединява?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация как смъртта на Сталин се отразява на комунистическите страни.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

БЪЛГАРИЯ В ИЗТОЧНИЯ БЛОК

Основно съдържание на урока за ученика:

След Втората световна война светът се разделя на два враждуващи лагера. Западен – начело със САЩ, и източен – начело със СССР. Започва надпревара във въоръжаването с ядрено оръжие. Тази надпревара се изразява във всички направления – икономика, оръжие, спорт, образование, култура. Това съревнование в крайна сметка изтощава източния блок. Създават се военните организации – НАТО и Варшавски договор, в който членува и България. Символ на разделението става изградената през 1961 г. Берлинска стена – тя разделя източната от западната част на града, съответно принадлежащи към двата враждуващи блока. В икономиката се създава Съветът за икономическа взаимопомощ /СИВ/, който има за цел да подпомага социалистическите страни.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: До какво довежда тази надпревара между Изтока и Запада? Работа по индивидуална задача: Нанесете в контурните карти държавите от НАТО и Варшавския договор. Оцветете в различни цветове. Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
С помощта на учебника и атласа определете къде минава границата между Изтока и Запада. Нанесете в контурните карти държавите от НАТО и Варшавския договор. Оцветете в различни цветове. До какво довежда тази надпревара между Изтока и Запада? Как се отразява на света?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация:
https://ucha.se/watch/8674/balgaria-v-iztochnia-blok; исторически документ:
https://www.ouvasilaprilov.bg/wp-content/uploads/2020/04/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F-%D0%B8-%D1%86%D0%B8%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%B8-7-%D0%BA%D0%-BB%D0%B0%D1%81-29.04.2020-%D0%B3..pdf
https://www.google.bg/search?q=%D0%B5%D0%BC%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D0%BD%D0%B0+%D0%92%D0%B0%D1%80%D1%88%D0%B0%D0%B2%D1%81%D0%BA%D0%B8%D1%8F+%D0%B4%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80&sxsrf=ALeKk01y0V01dp_XviO4pNseXY3TnOAv-w:1598277608182&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=tAmVJYQEHT-5FM%252Cf3MzLE4HtLm34M%252C_&vet=1&usg=AI4_-kQ2rJr8Ufj2DCDTkouqQT9crF1xWA&sa=X&ved=2ahUKEwiY8NmIgLTrAhVE4OAKHTa0CSYQ9QEwAnoECAoQBQ#imgrc=tAmVJYQEHT-5FM

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на умения за разпознаване на понятието - диктатура.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството.
Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и правилното им използване при работа с контурните карти.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация с помощта на възрастни за времето на управлението на Тодор Живков. Те са живи свидетели на това време. Нека споделят с Вас впечатления. Харесвало ли им е? Споделете техните впечатления в клас.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/8674/balgaria-v-iztochnia-blok, коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: Какво се случва с България, когато става част от източния блок? Кои страни освен нея попадат в него? Кога се създава Съветът за икономическа взаимопомощ? Кога са създадени Организацията на северноатлантическия договор НАТО и Варшавският договор?

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:

материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:

Прочетете документа с помощта на възрастни

Разгледайте емблемата на Варшавския договор. Изпълнете задачите, с подкрепа:

Открийте изразите, които разкриват целите на Варшавския договор.

Колко национални флага и на кои държави откривате върху знака на Варшавския договор.

СВИДЕТЕЛСТВО ОТ ЕПОХАТА

“Чл. 3. Договарящите се страни ще се консултират помежду си по всички важни международни въпроси, които засягат техните общи интереси, като се ръководят от интересите на укрепването на международния мир и сигурност. Те незабавно ще се консултират помежду си всеки път когато по мнението на всяка от тях възникне заплаха от въоръжено нападение срещу една или няколко държави, участнички в договора, в интерес на осигуряването на съвместна отбрана и поддържане на мира и сигурността.“ Из договора за създаване на Организацията на Варшавския договор, 14 май 1955 г.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОМЕНИ В СЕЛОТО И ГРАДА

Основно съдържание на урока за ученика:

По време на социализма са извършени коренни промени в града и селото, които имат важна роля за съвременното ни развитие. В селото земята е национализирана. Създават се ТКЗС, в които селяните са принудени насила да се включат. Оставайки без средства за препитание, те масово се преселват в градовете. Това довежда до обезлюдяването на селата. Въвежда се масово техника в обработката на земята, което многократно увеличава добивите и компенсира липсата на работна ръка. България е традиционно силна в земеделието. В градовете се струпват много хора, което предизвиква жилищен проблем. Набързо изникват жилищни комплекси. Строят се много фабрики и заводи, които осигуряват работа за пристигналите от селата хора. България от аграрна се превръща в индустриална страна. Развиват се бързо науките и образованието, за да се създаде основа на икономиката. Строят се пътища, пристанища. България търгува с много страни и повишава многократно жизнения си стандарт. Липсата на конкуренция, на частна инициатива и надпреварата във въоръжаването довеждат социалистическия лагер до фалит.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Защо селата се обезлюдяват? Какво трябва да се направи, защото този процес продължава и до днес? Работа по индивидуална задача: Какви промени настъпват в селото и града? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Какви промени настъпват в селото и града? Запишете в тетрадките, като ги разделите на стопански, строителство, образование и култура. Как се отразява това на хората? Как се осъществявала миграцията от селото към града? Защо селата се обезлюдяват? Какво трябва да се направи, защото този процес продължава и до днес? Дискутирайте в клас.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация:
https://ucha.se/watch/1587/Ikonomicheskite-promeni-v-seloto-i-grada--chast-1

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството, икономика и миграция на населението. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация с помощта на възрастни за най-големи промишлени обекти, които се изграждат в периода на ускорената индустриализация до началото на 60-те години на XX век. Разкажете за тях пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/1587/Ikonomicheskite-promeni-v-seloto-i-grada--chast-1, коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: Какви промени настъпват в българското село и в града? Какво е колективизация? Каква е ролята на купоните? Какво представляват ТКЗС-ата? Какво знаете за национализацията? Какво е петилетка?

Помощни средства и технологии:

Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:

материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:

Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за началото на бригадирското движение в България. Кога се поставя началото му? Кои участват в него? Какви са мотото и символът му?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКОТО ОБЩЕСТВО 1944 – 1989 Г.

Основно съдържание на урока за ученика:

През периода 1944 – 1989 г. в обществото ни настъпват коренни промени. Голяма част от населението се премества в града, селата се обезлюдяват. Разпадат се старите патриархални и родови отношения, къса се връзката между поколенията, българинът става много по-мобилен. Градовете се пренаселват с нови жилищни квартали с многоетажни кооперации. Променя се ценностната система. Религията е поставена на заден план и е изместена от новата марксистка философия. Правата на жените са изравнени. Още от ранна детска възраст се налага еднообразието – всички трябва да бъдат еднакви – да се обличат еднакво, да мислят еднакво. Пример за това са униформите в училище и детската градина. Социализмът залага на колективното възпитание, личните интереси остават след обществените. Всичко се извършва под ръководството на партията, което е основна черта на тоталитарното общество.

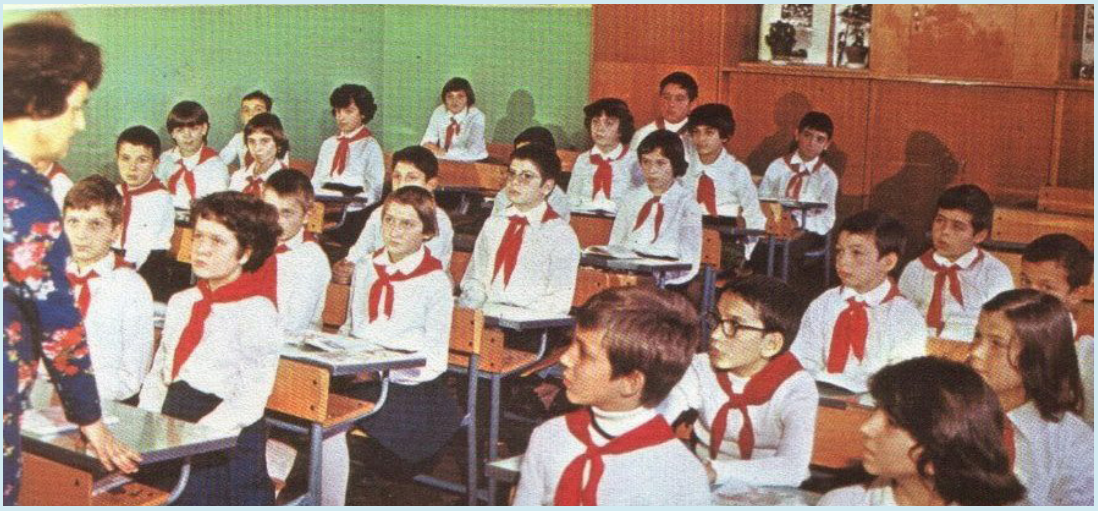

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Знаете ли, че всички празници се чествали със задължителни манифестации. Кой е бил националният празник на страната ни? Кои други празници са се отбелязвали? Работа по индивидуална задача: Какви спортни успехи е имала страната ни? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Потърсете повече информация за училището по време на социализма. Използвайте спомените на възрастни. Проведете анкета с тях. Дискутирайте в час. Потърсете отново с помощта на възрастни информация за спортните успехи на България през периода. Дайте примери.

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация: https://ucha.se/watch/8688/balgarskoto-obshtestvo-ot-1944-do-1989-g

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството, икономика, населението, етноси. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация с помощта на възрастни за детските организации: „Чавдарче“ – (1-3 клас) със синя връзка; „Септемврийче“ – (4-7 клас) с червена връзка, и ДКМС (Димитровски комунистически младежки съюз“ – в гимназията. Разкажете за тях пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/8688/balgarskoto-obshtestvo-ot-1944-do-1989-g, коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: Какво означава понятието „номенклатура”? Как се е придобивало жителство през този период? Какво означава аграрно-промишлен комплекс /АПК/ и кога се появява? Какво е характерно за възродителния процес? Одобрявате ли го?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:

материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за политиката на БКП към другите общности - протестанти и католици; към ромите; към мюсюлманите. Справедлива ли е била тя?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКАТА КУЛТУРА ПРЕЗ ВТОРАТА ПОЛОВИНА НА XX ВЕК

Основно съдържание на урока за ученика:

Културата се развива в условията на тоталитарното общество. Културните дейци – писатели, поети, учители, художници, актьори, са поставени под контрола на партията. Отделят се много средства за тях, както и за спорта, но всичко се прави с цел пропаганда и политическа обработка на населението в голямата надпревара със западното общество. Развива се образованието, в него също се инвестират много средства. Строят се много детски градини и училища. Основното образование става задължително. Неграмотността намалява. Под влияние на СССР в училищата задължително се изучава руски език. В професионалните училища се изучават професии с техническа специалност. В новите университети младежите изучават инженерни професии, защото са нужни за отделните отрасли на промишлеността и стопанството. Развитието е изкуствено, но без конкурентна среда. Често произведения и филми са спирани, ако не отговарят на изискванията на наложената от партията цензура. Въпреки това България постига големи успехи в културата благодарение на големите средства и нейната масовост.

ДИМИТРОВСКИ РАЙОН

ЧРЕЗ ФАБРИЧНО-ЗАВОДСКИТЕ
СПАРТАКИАДИ ЗА МАСОВ СПОРТ
И ВИСОКОПРОИЗВОДИТЕЛЕН ТРУД

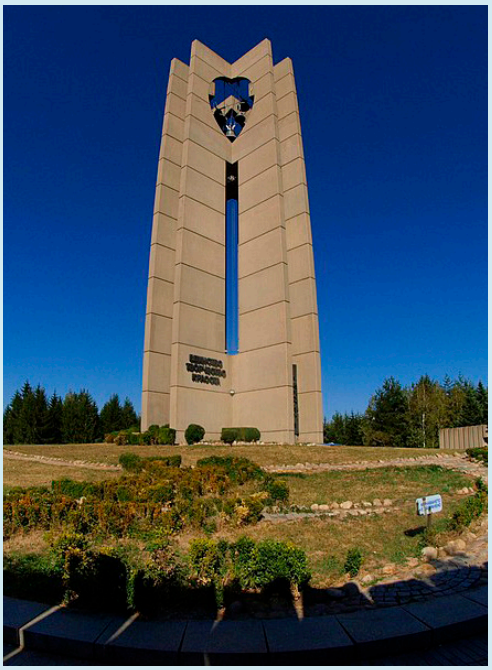

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Развитието на литературата и изкуството. Изброяване на поети и писатели, на художници и музиканти. Как творят те? Налагана ли им е цензура? Работа по индивидуална задача: Българската култура „се отваря" към света, когато начело на Комитета на културата /Министерство на културата/ застава Людмила Живкова, дъщеря на Тодор Живков. Организират се изложби, концерти, спектакли в чужбина, които целят да покажат българската култура по света. Какво друго се организира по нейна идея? Беседа. Модели и анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Потърсете повече информация за училището по време на социализма. Използвайте спомените на възрастни. Проведете анкета с тях. Дискутирайте в час. Потърсете отново с помощта на възрастни информация за спортните успехи на България през периода. Дайте примери.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентация:
https://ucha.se/watch/1608/Razvitie-na-balgarskata-kultura-prez-vtorata-polovina-na-XXv

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование. Формиране на морални цинности.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството, развитието културата на населението. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Литература бележи своя възход, но под налагана цензура. Музика – бележи силно развитие през периода. Физическо възпитание и спорт - бележи силно развитие през периода. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение; художниците творят своите произведения.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация с помощта на възрастни за известни личности от Вашия роден край през този период – спортисти, художници, актьори, учители. Потърсете стари снимки от периода, направете фотоалбум. Споделете в клас.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/1608/Razvitie-na-balgarskata-kultura-prez-vtorata-polovina-na-XXv, коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: Как се променя българската култура през втората половина на XX век? По какъв начин тоталитарното управление налага контрол върху интелигенцията? Как се наказват творците, които критикуват новата власт? Какъв е приносът на Людмила Живкова за развитието на българската култура?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за делото на Людмила Живкова. По нейна идея се организира Международната детска асамблея „Знаме на мира" по случай 1 юни, Деня на детето. Като символ на асамблеята се строи комплексът „Камбаните" с 68 камбани, които се бият само от деца.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:
КРАЯТ НА КОМУНИСТИЧЕСКИЯ РЕЖИМ

Основно съдържание на урока за ученика:
Надпреварата между Изтока и Запада довежда до изтощаване на социалистическите държави, които не издържат икономически. Новият съветски лидер Михаил Горбачов предприема мерки за сближаване със Запада начело с президента на САЩ Роналд Рейгън. Това довежда до поредица от преврати в социалистическите държави и сваляне на комунистическите режими. В България Тодор Живков е свален и се поставя началото на демократичното развитие на страната. Приета е нова конституция, която връща многопартийната система. Извършва се процес на приватизация и реституция. Връща се собствеността на земята, заводите са продадени в частни ръце. Създават се много партии, които поемат управлението на страната.

НЕЗАВИСИМИ
ПРОФСЪЮЗ
ПОДКРЕПА

РИЛАНСКИ
МЕСТА

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: Защо според Вас преходът в България продължи толкова дълго и има толкова недоволни? Работа по индивидуална задача: Какви промени настъпват в България след края на комунистическият режим? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Потърсете повече информация за промените през 1989 г. Проведете анкета сред възрастни. Направете анализ на резултатите в час. Как се стига до тези промени? Каква е външната намеса? Защо според Вас преходът в България продължи толкова дълго и има толкова недоволни?

Ресурси, които могат да се използват за темата: учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентации: https://ucha.se/watch/8875/kraiat-na-komunisticheskia-rezhim и https://ucha.se/watch/1605/Krayat-na-komunizma

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството, икономика и население. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация с помощта на възрастни за разрушаването на Берлинската стена? Какво е символизирала? Кога е разрушена? Защо?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите: https://ucha.se/watch/8875/kraiat-na-komunisticheskia-rezhim и https://ucha.se/watch/1605/Krayat-na-komunizma, коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: Защо е важна датата 10 ноември 1989 г.? Какви са насоките за развитието на България след тази дата? Кога е приета новата конституция? Какво е новото в нея и какво гарантира тя? Как комунистическите партии са свалени от власт и как настъпва краят на комунизма? До какви промени води преходът? Кога са проведени първите демократични избори в България? Кой е първият демократично избран президент на България?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: материални и писмени исторически източници, исторически карти, рисунки като исторически документ, изображения и картини.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за д-р Желю Желев – първия демократично избран президент на страната ни през 1992 г. Разкажете пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: История и цивилизации, VII клас

Тема на урока:

БЪЛГАРИЯ И ОБЕДИНЯВАЩА СЕ ЕВРОПА

Основно съдържание на урока за ученика:

Най-големите успехи на България след промените са приемането ни в НАТО и Европейския съюз, с което страната получи възможност да бъде в най-важните за света организации, определящи бъдещето на човечеството. Възможност за свободно пътуване. Свободно движение на капитали и идеи. България получи огромна помощ, която дава възможност да настигне развитите страни.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Групова работа – участват и ученици със СОП – наблюдение на изображения като исторически документ. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: На контурната карта нанесете държавите членки на ЕС и НАТО. Оцветете с подходящи цветове. Работа по индивидуална задача: Защо според вас е важно приемането на България в НАТО и Европейския съюз? Какви промени настъпват в страната след приемането? Беседа. Исторически възстановки, модел, анимации.

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
Потърсете повече информация за Европейския съюз. Какви са ползите на България от приемането й в НАТО и ЕС? На контурната карта нанесете държавите членки на ЕС и НАТО. Оцветете с подходящи цветове.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник и учебна тетрадка по история, интернет: презентации:
https://ucha.se/watch/1607/Balgariya-v-obedinyavashta-se-Evropa и
https://ucha.se/watch/8874/balgaria-v-obediniavashta-se-evropa-balgaria-v-evropeyskia-sayuz-chast-2

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Анализ на исторически текст. Характеристика на историческа личност. Ориентиране във времето и пространството. Формиране на историческо мислене. Национална и европейска идентичност. Гражданско образование.

Междупредметна връзка:
География – ориентиране във времето и пространството, икономика и население. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват се умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация с помощта на възрастни кога е създаден Европейският съюз. Кога е приета страната ни в него? Кога е българското председателство на ЕС?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите: https://ucha.se/watch/1607/Balgariya-v-obedinyavashta-se-Evropa и https://ucha.se/watch/8874/balgaria-v-obediniavashta-se-evropa-balgaria-v-evropeyskia-sayuz-chast-2 , коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: Как и кога България става пълноправен член на НАТО и Европейския съюз? Какви са ползите на страната ни от това членство? Кои са основните принципи за членството? Какви права имат българските граждани от присъединяването на страната ни към Европейския съюз? Какво гарантира членството на България в НАТО?

Помощни средства и технологии:
Адаптиран компютър и софтуер, съобразен с индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали:
материални и писмени исторически източници, исторически карти, контурна карта, рисунки като исторически документ, изображения, картини и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:
Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за икономическите предимства от членството на България в Европейския съюз: икономически предимства, участие в единен вътрешен пазар, инвестиции от ЕС, свободно придвижване и работа. Дайте примери. Запознайте класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите и интереса на учениците със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

География и икономика V клас

География и икономика VI клас

География и икономика VII клас

География и икономика V клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Географията – древна и съвременна наука. 1547

Ориентиране в природата 1550

Географски глобус и географска карта 1553

Градусна мрежа 1556

Планетата Земя – форма, размери и движения 1558

Строеж на Земята 1561

Сушата и водата на Земята – континенти и океани 1564

Релеф и полезни изкопаеми. 1566

Климат – фактори и елементи на климата 1569

Климатични пояси и области 1572

Световен океан 1574

Води на сушата 1577

Почви, растителност и животински свят 1580

Природни зони на Земята 1582

Население на Земята 1585

Селища 1589

Политическа карта на света 1592

Стопанство 1594

Географско положение, големина, брегове и опознаване на Африка 1597

Релеф и полезни изкопаеми 1601

Климат 1604

Климатични пояси и области 1608

Води 1612

Природни зони 1615

Население и политическа карта 1618

Стопанство 1622

Страни в Африка 1625

Антарктида 1629

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

ГЕОГРАФИЯТА – ДРЕВНА И СЪВРЕМЕННА НАУКА.

Основно съдържание на урока за ученика:

Географията е една от най-древните науки. Човек винаги се е интересувал от заобикалящия го свят. География означава описание на Земята. Хората не само наблюдавали природата, но и се опитвали да я изучават и изобразяват, така се появили и първите карти. Истинското развитие на науката станало след Великите географски открития, когато Вашку да Гама открил морски път до Индия, Христофор Колумб открил Америка, а Фернандо Магелан извършил първото околосветско пътешествие и окончателно станало ясно, че Земята е кръгла. Това станало възможно благодарение на натрупаните знания, откриването на компаса, новите кораби, географските карти... Днес географията изучава заобикалящата ни природа, хората и тяхната дейност, държавите, селищата.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

– Активно участие на всички деца/ученици и на учителя;

– Ефективна интерперсонална комуникация между децата (учениците със и без СОП) и между децата/учениците и учителя;

– Резултативно общуване, което може и включва отделни знаци на алтернативните системи на комуникация или знакови символи;

– Динамично сътрудничество на участниците и ясно откроени елементи на групова и/или екипна работа;

– Емоционално позитивен психоклимат и евристични преживявания;

– Разнообразни средства (включително помощни средства, адаптивни и асистиращи технологии) и начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси;

– Формиране на комуникативни и социални умения у децата/учениците, като изграждане на умения за преценка на конкретната ситуация, вземане на решения в екстремални или сложни ситуации, представяне на собствена позиция и отстояването ѝ, взаимодействия в съответната група; автентична обратна връзка в реално време; Използване на изброените по-горе методи с цел справяне с поставената задача: „Проследете с помощта на картата в учебника или атласа пътя на известни пътешественици. Кои земи са открили? През кои океани са минали?“

Времево разпределение:

Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: Разгледайте внимателно старата карта на света. Сравнете я с новата. Какви разлики открихте? Кои континенти и океани са изобразени на старата и кои липсват? Как са изобразени ветровете? Как са си представяли Земята хората в миналото?

AFRICA
ETHIOPIA INTERIOR
MARE INDICUM
PRASODVM
MARE

ПРИРОДНОГЕОГРАФСКА КАРТА НА СВЕТА
ЗЕМЯТА
Повърхност 510.073 млн. кв. км
Вода 361.132 млн. кв. км
Суша 148.940 млн. кв. км
Дължина на екватора 40 075 км
Дължина на меридиан 20 000 км
Най-голяма дълбочина – Марианска падина, 11022 м
Най-висока точка – връх Еверест, 8848 м
Най-ниска точка на повърхността – Мъртво море, –392 м
Континенти
(площ в кв. км)
АЗИЯ 44.4 млн.
АФРИКА 30.3 млн.
СЕВЕРНА АМЕРИКА 24.6 млн.
ЮЖНА АМЕРИКА 17.8 млн.
АНТАРКТИДА 13.2 млн.
ЕВРОПА 10.0 млн.
АВСТРАЛИЯ 7.7 млн.
СЕВЕРЕН ЛЕДОВИТ ОКЕАН
ТИХИ ОКЕАН
АТЛАНТИЧЕСКИ ОКЕАН
ИНДИЙСКИ ОКЕАН
АНТАРКТИДА
Помагалник
www.pomagalnik.bg
ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ
Мащаб 1:168 000 000
Дълбочина и височина в метри
11000 8000 4000 0 2000 4000 6000 8850
Горивни изкопаеми
нефт
природен газ
каменни въглища
черни въглища
Рудни изкопаеми
медна руда
железна руда
хромова руда
антимон
живак
боксит
никелова руда
оловно-цинкова руда
многометална руда
манганова руда
уранова руда
калаена руда
волфрам
молибден
кобалт
платина
злато
сребро
Нерудни изкопаеми
сяра
азбест
слюда
графит
диаманти
фосфорити
каменна сол
калиева сол
Издател СДОМИНО, Стара Загора
тел. 042/265183
www.domino.bg
9789546518545

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, интернет, учебна тетрадка.
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентират се в пространството. Формира им се географско мислене. Осъзнават неразривната връзка човек – природа.
Междупредметна връзка: Български език – в урока е включена задача за съставяне на устно описание по картина, изискваща устна комуникация – диалог и обсъждане в групите и умения за слушане; математика – ориентиране в пространството.
Работа у дома и участие на семейството: Обичате ли пътешествията? Потърсете допълнителна информация за Великите географски открития. Пред какви рискове са се изправяли мореплавателите? Поставете се мислено на тяхно място! Вие бихте ли участвали? Днес има ли неизвестни места на планетата? Разкажете.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. С изучаването на географията учениците се учат да отговарят на трите въпроса: „Какво е това? Къде се намира? Защо се намира там?“. Работа с географска карта.
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер.
Самостоятелна и домашна работа: Да се прочете урокът от учебника. 2. Да се повторят важните нови идеи, свързани с географията - древна и съвременна наука. 3. Да отговори на въпросите: Какво изучава географията? С какво ще ви запознае географията?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

ОРИЕНТИРАНЕ В ПРИРОДАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Видимата от наблюдател, стоящ на открито място, линия на сливане на земята с небето се нарича хоризонт. Думата „хоризонт“ е от гръцки произход и означава „ограничаващ“. Нарича се още линия на хоризонта. Посоките на хоризонта (света) са четири главни – изток, запад, север и юг. Да се ориентираме означава да определим мястото от земната повърхност, където се намираме спрямо други предмети, и да определим посоките на света – изток, запад, север, юг. Ориентирането може да стане по слънцето: Слънцето изгрява от изток, залязва на запад, на обяд сочи юг. Срещуположната посока е север, тогава сянката е най-къса. Годишните кръгове на дърветата от юг са най-широки. Може да стане и по звездите – Полярната звезда сочи север. Ориентиране с компас – магнитната стрелка сочи север–юг. Ориентиране по карта. Горната страна сочи север, долната юг, вдясно е изток, вляво е запад. По картата може да открием и важни обекти от земната повърхност. Днес все повече се използва системата GPS, това може да направите с помощта на приложението „Карти“ на вашите мобилни телефони.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и СОП, в груповата работа в класната стая. Динамично сътрудничество на участниците в груповата работа чрез разнообразни средства, включително работа с компас, географска карта и глобус. Начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси.

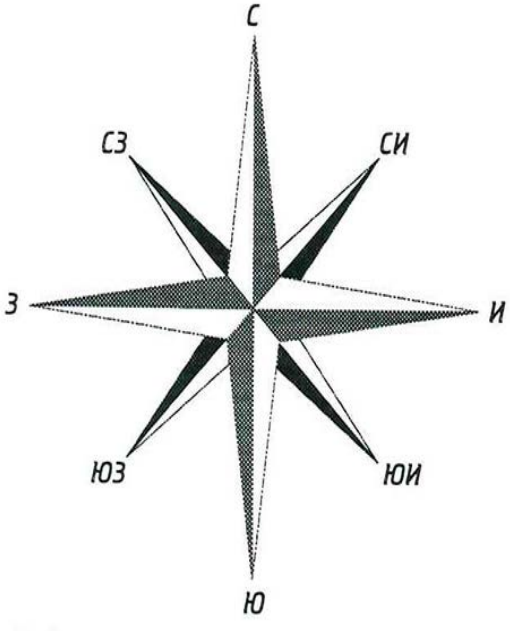

Компас. Червената стрелка сочи север.

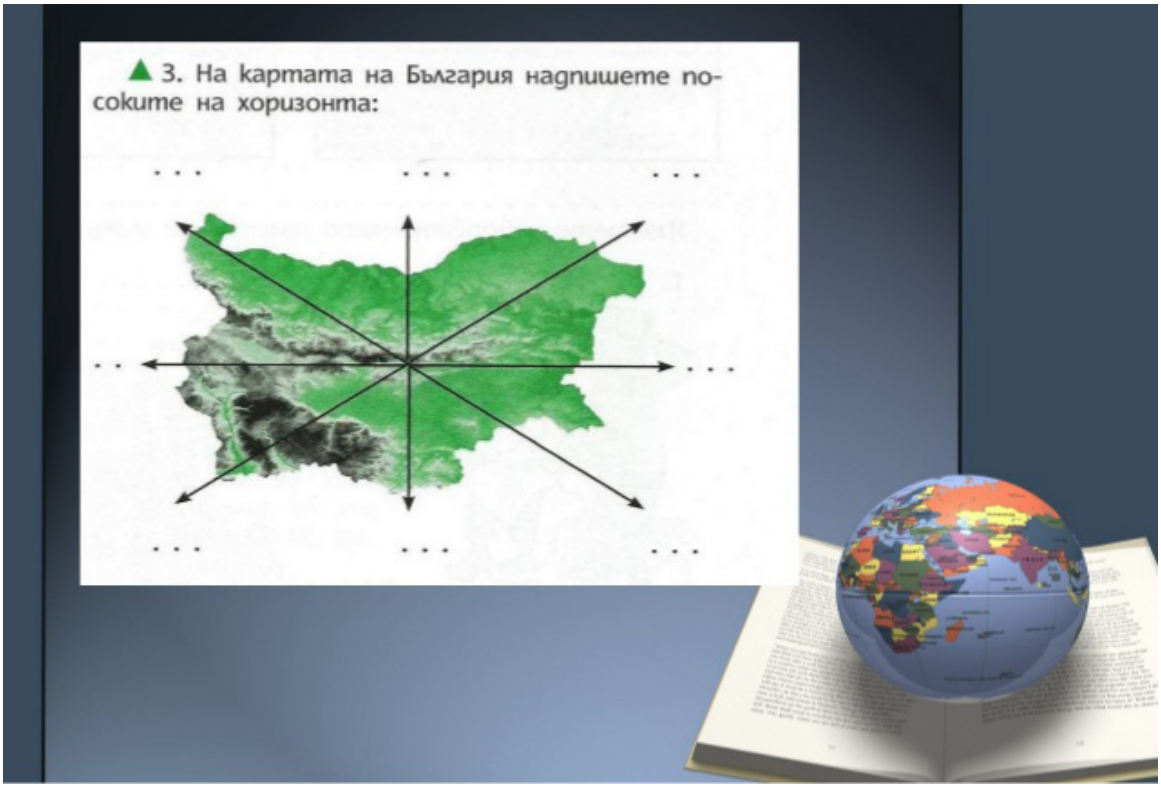

Нанесете посоките на света върху картата на България. Може да използвате първата фигура.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: Определете с помощта на компас в класната стая посоките на света. Определете посоката на вашия дом, посоката към центъра, посоката към морето и други произволно избрани ориентири. В каква посока се намира Африка спрямо България (в каква посока ще отлетят птиците през есента). От каква посока ще дойде Дядо Коледа?

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, учебна тетрадка. Интернет http://www.geoznanie.com/2016/10/orientirane-v-prirodata.html, презентация https://ucha.se/watch/1069/Orientirane-v-prirodata

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Ориентиране в пространството. Ориентиране по календара в дните на седмицата и месеците на годината. Ориентиране в продължителността на денонощието по изгрева и залеза на слънцето. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа.

Междупредметна връзка: Български език – формиране на комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор. Умения за слушане. Математика – ориентиране в пространството. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек – природа.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастен вечер при ясно небе открийте съзвездието Голяма мечка, нанесете мислено 5 пъти едната и страна и ще откриете Полярната звезда, която сочи север.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Практически упражнения за овладяване на новите знания за ориентиране в природата. Затвърждаване на основните понятия: хоризонт, посоки на хоризонта, компас. Беседа за необходимостта от това да можем да се ориентираш: В непознат район на страната и извън нея ти лесно може да се заблудиш в посоката на своето движение, да изгубиш представа къде се намираш. Поради това е необходимо да притежаваш умения да се ориентираш в природната среда. Съвместно гледане на презентацията. Коментари.
https://ucha.se/watch/1069/Orientirane-v-prirodata

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер. Дидактични материали: компас.

Самостоятелна и домашна работа: Ако обикаляш през пролетта подножието на непознат, висок, със стръмни склонове хълм, ще забележиш, че в едната посока на хълма има сняг, в противоположната посока няма сняг, а в другите две посоки само на отделни петна има сняг. Коя е посоката север и по какво ще я определиш?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

ГЕОГРАФСКИ ГЛОБУС И ГЕОГРАФСКА КАРТА

Основно съдържание на урока за ученика: Хората винаги са се стремели да изобразят земната повърхност, която всеки ден наблюдавали. Известни са карти от дълбока древност. Картата представлява умалено изображение на земната повърхност върху плоскост, а глобусът – върху кълбо, което дава представа за формата на земята, но пък картата е по удобна за ползване с помощта на условни знаци. Съществуват сборници от карти, наричани атласи. Всяка географска карта има три задължителни елемента: математически (мащаб, градусна мрежа), географски (обекти, показани чрез условни знаци) и спомагателни (заглавие, легенда). Днес все повече се използват и електронни карти. Всяка карта има легенда, която показва какво означава всеки условен знак, и чрез нея ние четем изобразеното. Има и мащаб, който показва на 1 см от картата колко сантиметра от действителността отговарят. Тоест – колко пъти са намалени действителните размери. Картите може да изобразяват част или цялата земна повърхност. Може да са посветени на отделна тема, затова винаги е важно да погледнем заглавието на картата. Картата трябва да бъде ориентирана, като горната страна трябва да съвпадне с действителната посока север или с допълнителен знак, ако има изключение.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и СОП, в груповата работа в класната стая при работа с географска карта и глобус. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: „С помощта на учебника и атласа определете местоположението на отделните континенти на Земята. Нанесете ги в контурната карта. Оцветете с подходящи цветове.“; Работа по индивидуална задача: „Какво представлява географската карта, а какво представлява глобусът?

Сравнение и най-съществена разлика между тях (глобусът е модел на формата на земята).“ Беседа. Динамично сътрудничество на участниците в груповата работа чрез разнообразни средства, включително работа с компас, географска карта и глобус. Начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси.

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа определете местоположението на отделните континенти на Земята. Нанесете ги в контурната карта. Оцветете с подходящи цветове. Използвайте схемата с посоките на света. Опитайте да я нарисувате върху картата. Защо по старите карти са използвали много рисунки на животни, чудовища, а днес не?

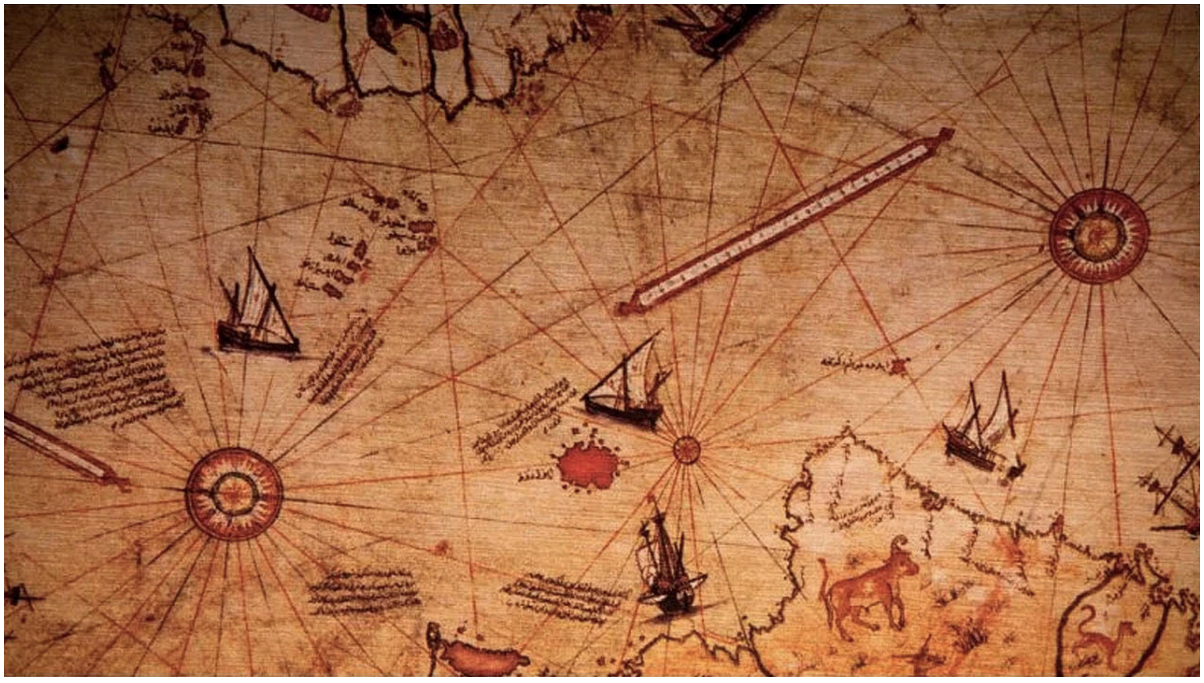

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, учебна тетрадка. Интернет – презентация https://www.youtube.com/watch?v=17n8IpKJRHk

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа.

Междупредметна връзка: Български език и литература - използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, мерни единици за време, дължина градуси. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек–природа.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастен опитайте да опишете пътя от дома до училище. Направете легенда на условните знаци, които сте използвали. Оцветете с подходящи цветове.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите: https://www.youtube.com/watch?v=17n8IpKJRHk, коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: „Какво представлява географската карта, а какво представлява глобусът? Сравнение и най-съществена разлика между тях (глобусът е модел на формата на Земята). Какво означават знаците на картата, а цветовете? Знаеш ли какво представлява мащабът? А какво измерваме с него? Колко вида карти има според тяхното съдържание?“
Практически упражнения за овладяване на новите знания за работа с географската карта и глобуса. Затвърдяване на основните понятия в урока. Беседа за необходимостта от това да можем да се ориентираме и да работим с тях.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Разнообразни средства (включите адаптивни и асистиращи технологии). Дидактични материали: географска карта, контурна карта, глобус, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на следните въпроси: Какви условни знаци са използвани във всяка карта от урока? Кои са предимствата на географската карта пред географския глобус? Като използвате https://www.google.bg/maps, намерете родното си селище. Увеличете и намалете изображението. Как се променя съдържанието на картата при тези операции? Кое отличава електронната карта от картите в атласа ви?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

ГРАДУСНА МРЕЖА

Основно съдържание на урока за ученика: За да се ориентираме по картата, е нужно да определим посоките, да разчетем легендата с условните знаци и да определим местоположението на даден обект. За да направят това, картографите са измислили градусната мрежа, която се състои от паралели и меридиани. Паралелите са окръжности, прекарани през 1 градус. Основният паралел е Екваторът. Той разделя Земята на северно и южно полукълбо или на места със северна или южна ширина. За да определим ширината, трябва да открием на кой паралел се намира обектът и да го запишем в градуси. Меридианите свързват двата полюса. Основният меридиан е Гринуичкият. Заедно със 180-тия меридиан те разделят земята на източно и западно полукълбо или местата там имат източна или западна дължина. Градусната мрежа ни помага да определим положението на всяко място от Земята върху глобуса и географската карта. За да намерим координатите на даден обект, трябва да намерим на кой паралел и меридиан се намира, изразено в градуси. Днес електронните карти сами определят местоположението.

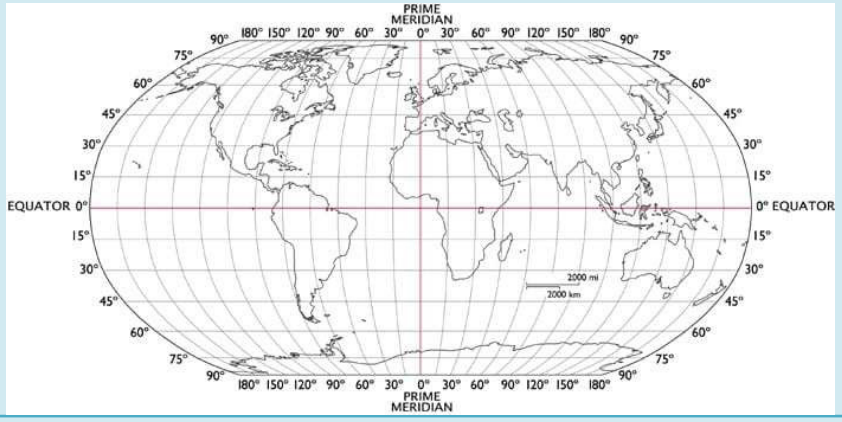

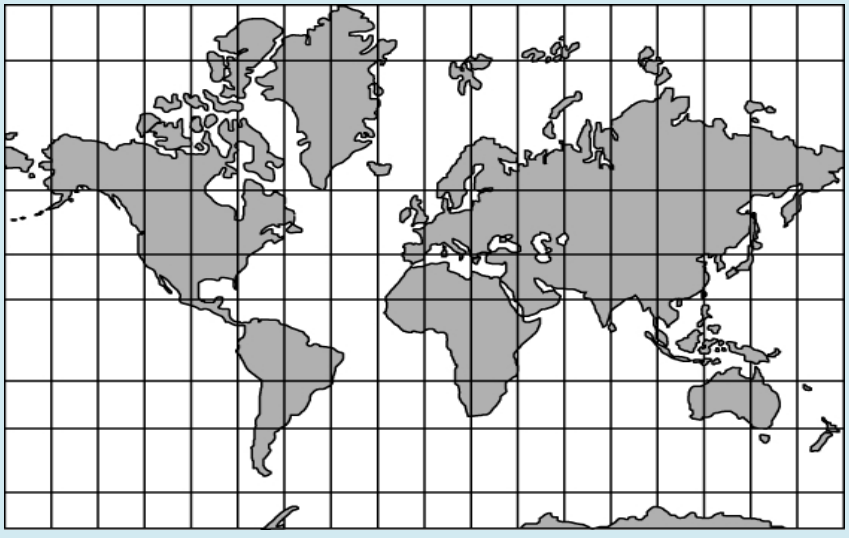

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и СОП, в груповата работа в класната стая при работа с географска карта и глобус. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: „С помощта на учебника и атласа определете приблизително местоположението на отделните континенти спрямо екватора и Гринуичкия меридиан. Запишете го в тетрадките.“; Работа по индивидуална задача: „Покажете върху картата и глобуса важните паралели, меридиани, Екватора и Гринуичкия меридиан. Къде се намира България спрямо Екватора и спрямо Гринуичкия меридиан?“ Беседа. Динамично сътрудничество на участниците в груповата работа чрез разнообразни средства, включително работа с компас, географска карта и глобус. Начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа определете приблизително местоположението на отделните континенти спрямо Екватора и Гринуичкия меридиан. Запишете го в тетрадките. Направете примерна карта на вашата стая, за да се справите, трябва да спазите мащаб, тоест да намалите всички обекти по един и същи начин. Може да използвате и условни знаци. Отбележете посоките на света.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, учебна тетрадка. Презентация – интернет, https://www.youtube.com/watch?v=pQ6dQ06gMsM

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, мерни единици за време, дължина градуси. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек–природа.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастен, като използвате географска карта, се опитайте да определите къде се намират най-северната и най-южната точка на Земята. Коя от тях е най-близко до Екватора?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите: https://www.youtube.com/watch?v=pQ6dQ06gMsM, коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси: „Какво е географска ширина? Какво е географска дължина? Как използваме географските координати и мащаби на картата, за да се ориентираме по нея?“
Практически упражнения за овладяване на новите знания за работа с географската карта и глобуса. Затвърждаване на основните понятия в урока. Беседа за необходимостта от това да можем да се ориентираме и да работим с тях.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Разнообразни средства (включително адаптивни и асистиращи технологии). Дидактични материали: географска карта, контурна карта, глобус, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на следните въпроси: Защо паралелите и меридианите се измерват в градуси? Кой е най-дългият паралел? По какво си приличат паралелите и меридианите?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

ПЛАНЕТАТА ЗЕМЯ – ФОРМА, РАЗМЕРИ И ДВИЖЕНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика: Дълго време хората смятали, че Земята е плоска, че плува в огромен океан, че се крепи на гърба на животни, че е център на вселената, неподвижна, и небесните тела се движат около нас. Едва по-късно се установило, че Земята има кълбовидна форма, че тя е част Слънчевата система. Земята извършва движение около въображаемата си ос за едно денонощие. Извършва и движение около Слънцето за една година – 365 дни. Земята заема различно положение спрямо слънцето и поради това на нея се образува различен тип климат и става смяната на сезоните.

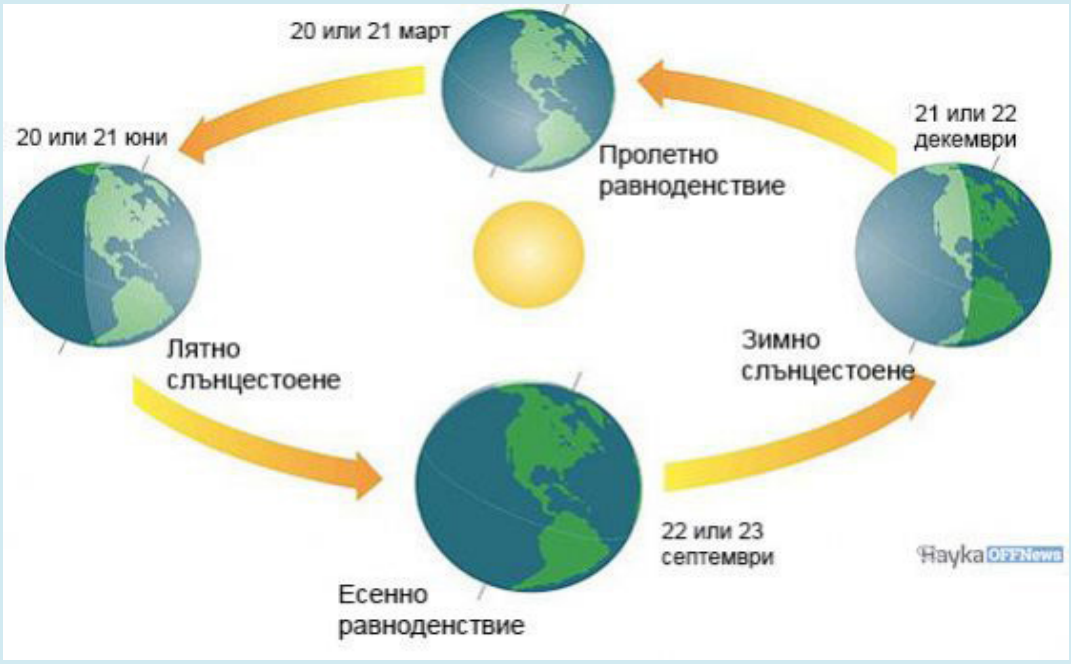

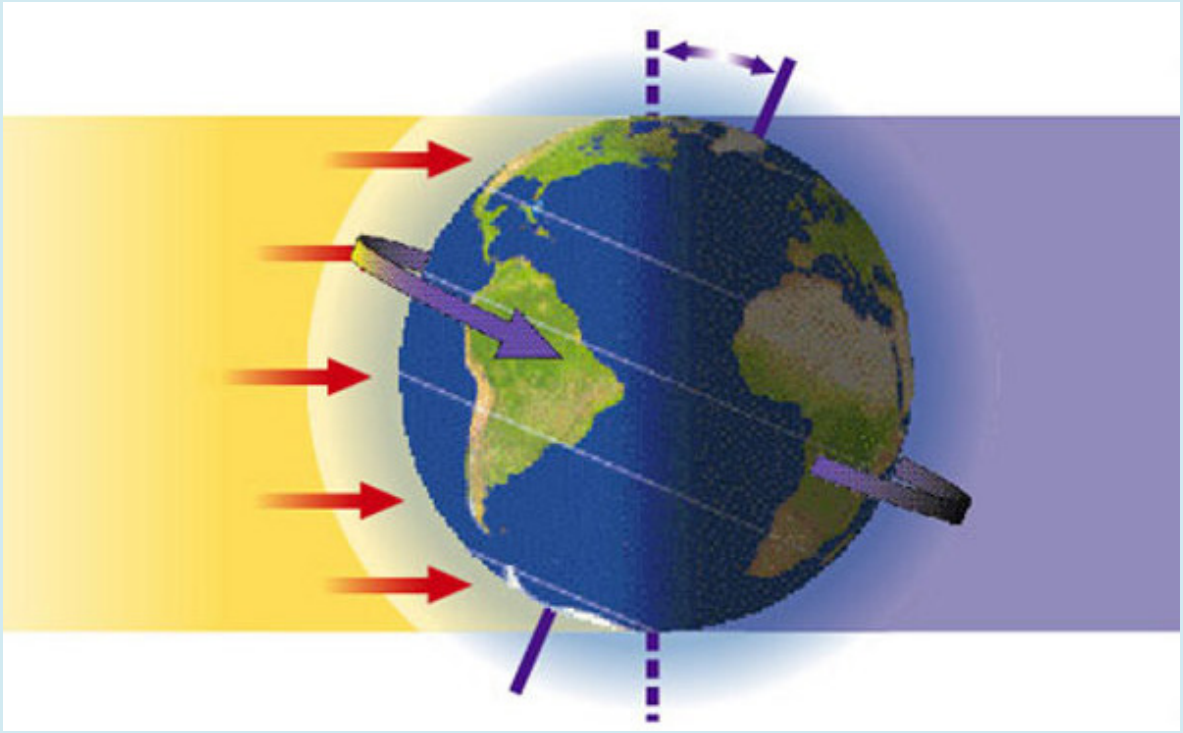

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и СОП, в груповата работа в класната стая при работа с гоеграфска карта и глобус. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: „Как ще докажете, че Земята е кръгла? Земята се движи около Слънцето, а не обратно? Какво би се случило, ако Земята спре да се движи?“; Работа по индивидуална задача: „Покажете върху картата и глобуса важните паралели, меридиани, Екватора и Гринуичкия меридиан. Къде се намира България спрямо Екватора и спрямо Гринуичкия меридиан?“ Беседа. Динамично сътрудничество на участниците в груповата работа чрез разнообразни средства, включително работа с компас, географска карта и глобус. Начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: Разгледайте схемите и филмчето за движението на Земята. Как ще докажете, че Земята е кръгла? Земята се движи около Слънцето, а не обратно? Какво би се случило, ако Земята спре да се движи? Предположете какви ще са последиците, ако се смени наклонът на земната ос. Защо в България имаме 4 сезона?

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, учебна тетрадка. Интернет - https://www.youtube.com/watch?v=B6_alXuGi1Q,
презентация - https://www.youtube.com/watch?v=lTSKw7ZG0ac,

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, мерни единици за време, дължина градуси. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек–природа.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастен опитайте да наблюдавате планетата Венера, която народът ни е наричал Вечерница и Зорница/ Деница. Потърсете легенди за някое съзвездие. Споделете в клас.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=lTSKw7ZG0ac, коментари по темата на урока. Беседа: „Земята извършва движение около въображаемата си ос за едно денонощие. Денят е времето от изгрева до залеза на слънцето. Един ден и една нощ образуват едно денонощие. То трае 24 часа. Следователно въртенето на Земята около нейната ос е причината за смяната на деня с нощта. Вследствие на това става смяната на деня с нощта. Извършва и движение около Слънцето за една година – 365 дни. Поради това през различните месеци от годината слънчевите лъчи осветяват и нагряват по различен начин Северното и Южното полукълбо. Затова съществуват и четири годишни времена – пролет, лято, есен и зима, с различна продължителност на деня.
Отговори на въпроси с подкрепа: „От какво се състои Слънчевата система? Кои са останалите планети? Защо веднъж на четири години годината е високосна?“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Разнообразни средства (включително адаптивни и асистиращи технологии). Дидактични материали: географска карта, контурна карта, глобус, схеми и филм и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на следните въпроси: Покажете на глобуса как Земята се върти около оста си. Защо в един и същ момент в едната половина на Земята е ден, а в другата е нощ? Какво е денонощие? Защо през годината има четири годишни времена? Защо когато в Северното полукълбо е зима, в Южното е лято? Какво годишно време има в Южното полукълбо, когато в България е лято?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

СТРОЕЖ НА ЗЕМЯТА

Основно съдържание на урока за ученика: Земята има сложен строеж. Вътрешният й строеж се състои от: ядро, мантия и земна кора. Най-горната част е земната кора. За хората тя е най-важна, защото именно нея обитават. Можем да определим няколко външни обвивки на Земята, които си взаимодействат. Това са: литосфера, атмосфера, хидросфера, биосфера и педосфера. Тези обвивки не съществуват самостоятелно, а се преплитат и намират в неразривна връзка, точна граница не може да бъде прокарана. В това се изразява и неразривната връзка в природата и връзката човек – природа.

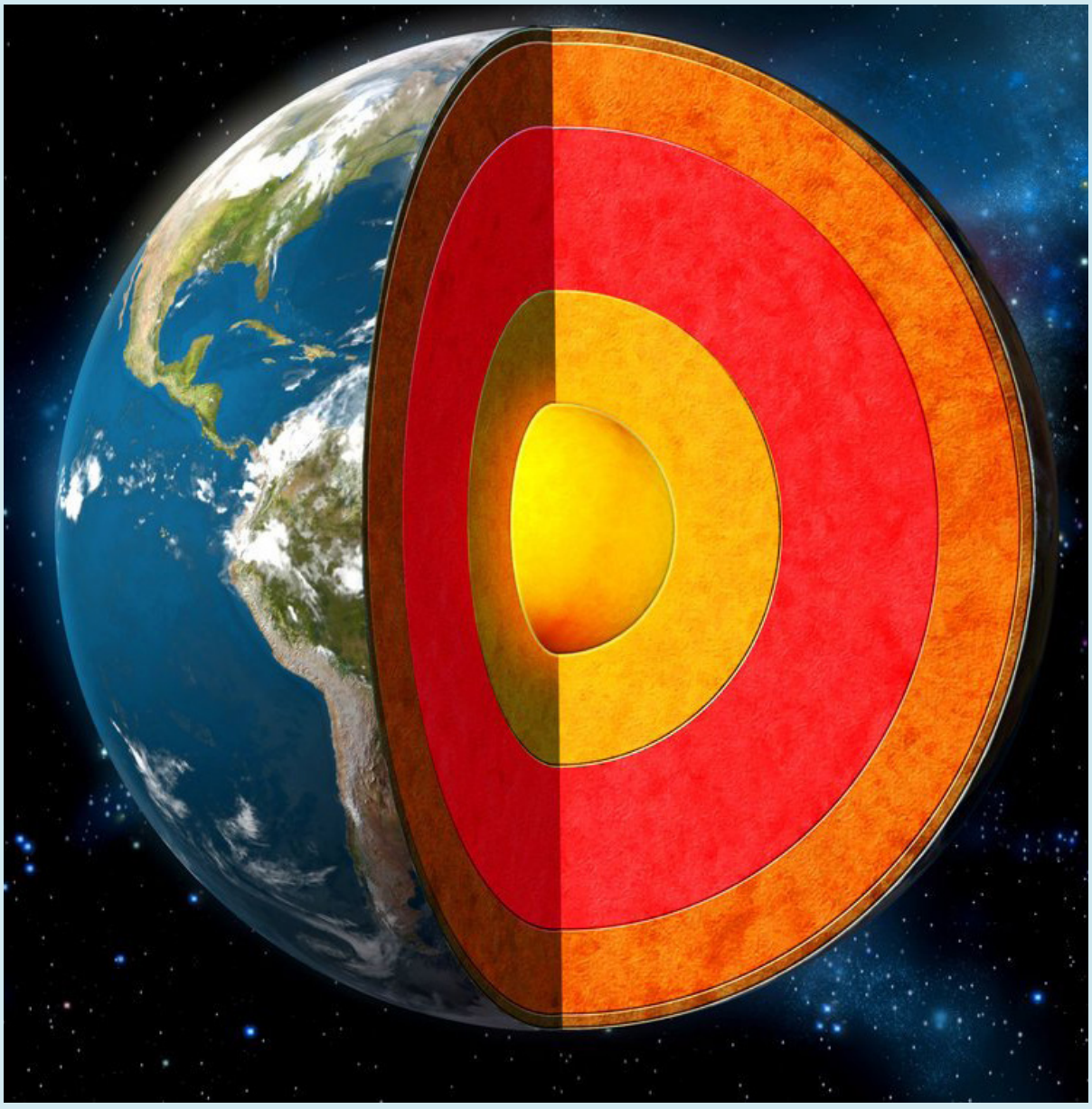

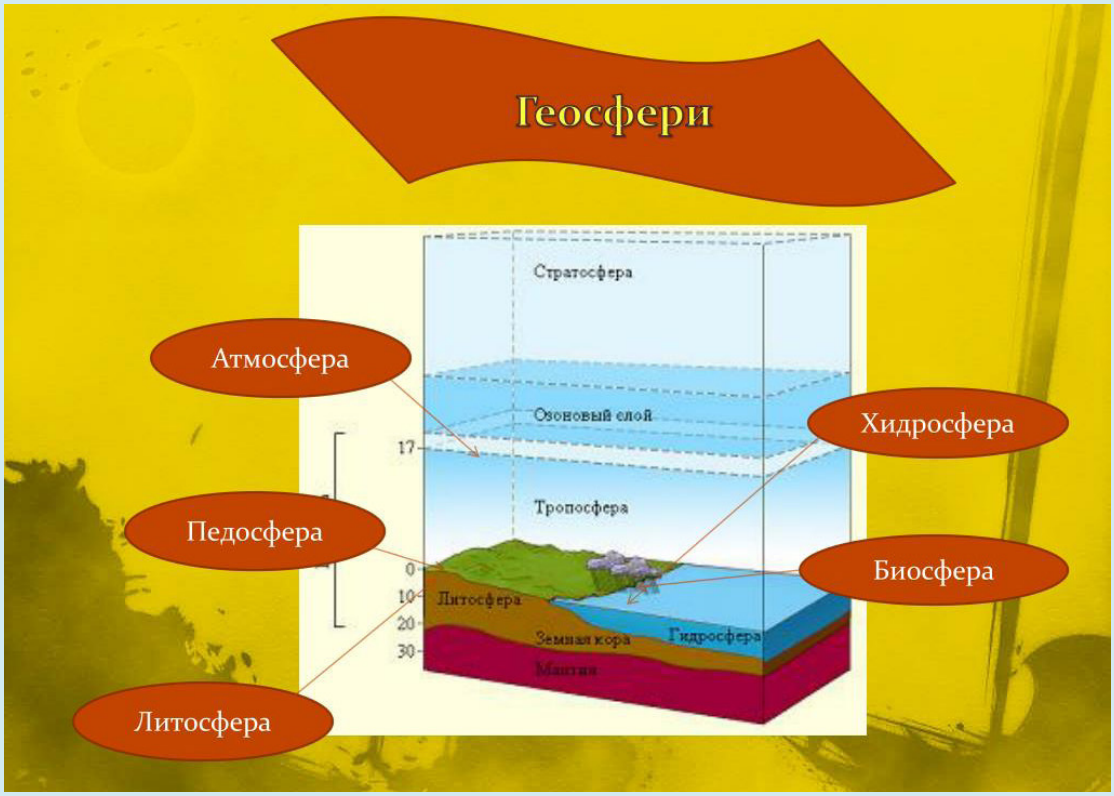

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и СОП, в груповата работа в класната стая при работа с изображенията. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: „Разгледайте строежа на Земята. Нарисувайте модела в тетрадките си. Надпишете отделните части. Оцветете.“; Работа по индивидуална задача: „Дайте примери за единство и взаимодействие между външните обвивки.“ Беседа. Динамично сътрудничество на участниците в груповата работа чрез разнообразни средства, включително работа с изображения. Начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: Разгледайте строежа на Земята. Нарисувайте модела в тетрадките си. Надпишете отделните части. Оцветете. По същия начин нарисувайте модел и на външните обвивки, напишете имената им. Оцветете с подходящи цветове. Дайте примери за единство и взаимодействие между външните обвивки. Гледайте клиповете, на тях добре се вижда образуването на земната кора и вътрешните процеси, които се развиват и в момента.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, учебна тетрадка.
Интернет https://www.youtube.com/watch?v=fzhPmemffII
https://www.youtube.com/watch?v=ryrXAGY1dmE
https://www.youtube.com/watch?v=B6_alXuGi1Q.
Презентация https://www.youtube.com/watch?v=exW6gk_PxhQ

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа.
Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при рисуването на модела на външните обвивки. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек–природа.
Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастен опитайте да направите схема на строежа на Земята. Оцветете я. Отговорете на въпросите: От колко части е съставена Земята и кои са те? За какво служат рудите и коя част се намират?
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=exW6gk_PxhQ, коментари по темата на урока. Беседа: „Сравняване на
формата на Земята с яйце. Обясняваме нагледно: ядро, прилича на жълтъка на яйцето, мантия – на белтъка, и земна кора – на черупката. Даване на примери за взаимодействие между обвивките на Земята.“ Отговори на въпроси с подкрепа: „От какво се състои Земята? В коя част на земната кора живее човекът?
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Разнообразни средства (включително адаптивни и асистиращи технологии). Дидактични материали: географска карта, изображения, образователни филмчета, клипове и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Потърсете повече любопитна информация с помощта на възрастен за това как са си представяли хората формата на Земята в далечното минало. Как после разбрали, че тя има кълбовидна форма?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев - учител по история и география

Делка Алексиева - старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

СУШАТА И ВОДАТА НА ЗЕМЯТА – КОНТИНЕНТИ И ОКЕАНИ

Основно съдържание на урока за ученика: Повърхността на Земята е разделена на суша и вода. Основната част от сушата се състои от континенти, а основната част от водата – от океански понижения. Развитието на земната кора продължава и в момента. Теория за тези движения създава немският учен Вегенер – „Тектоника на плочите“. Според нея земната кора се състои от отделни плочи, които под въздействие на напрежението в долния слой – астеносферата, се придвижват в различни посоки. Така са се образували океаните, моретата и континентите. Тези сили формират и съвременния релеф на Земята. Гледайте филмите за движенията на земната кора.

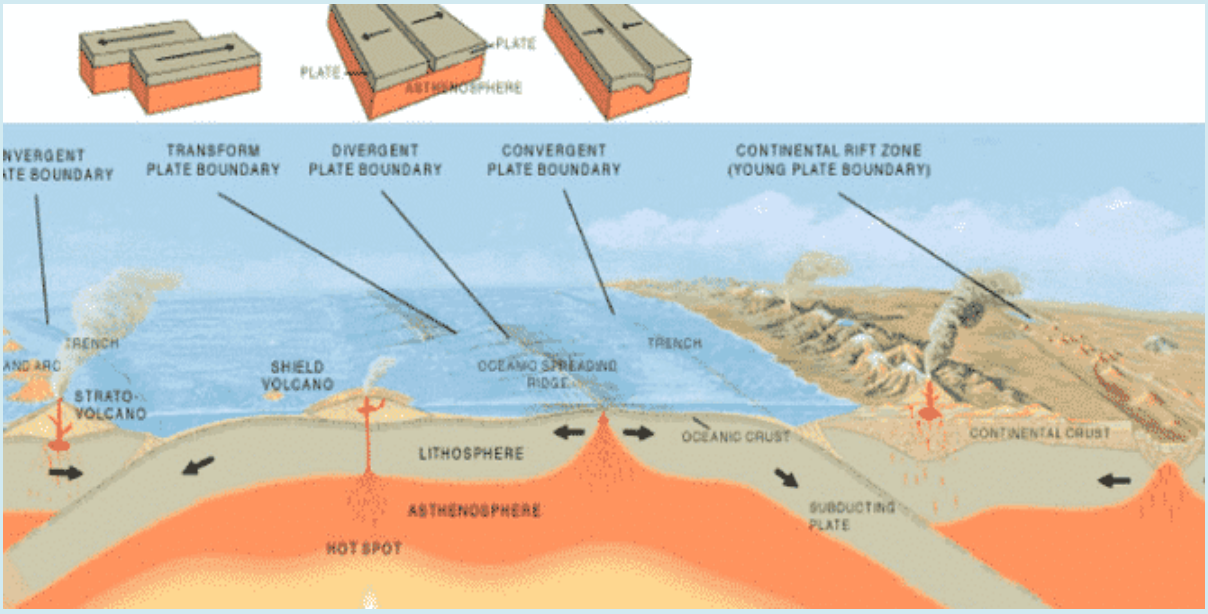

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и СОП, в груповата работа в класната стая при работа с географската карта и изображенията. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: „Нанесете на контурните карти океаните и континентите. Нанесете също по-значимите морета острови и полуострови. Надпишете имената им. Оцветете с подходящи цветове.“; Работа по индивидуална задача: „Като използваш географската карта, запиши имената на континентите в тетрадката си, като ги подредиш по големина. Започни да пишеш от най-малкия и стигни до най-големия.“ Беседа. Динамично сътрудничество на участниците в груповата работа чрез разнообразни средства, включително работа с географската карта и контурните карти. Начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: Гледайте кратките филми за образуването на континентите и океаните на Земята, което продължава и до днес. Възможно ли е образуването на нов океан на земята? Аргументирайте се. Нанесете на контурните карти океаните и континентите. Нанесете също по-значимите морета, острови и полуострови. Надпишете имената им. Оцветете с подходящи цветове.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, учебна тетрадка.
Интернет:
https://www.youtube.com/watch?v=MZ-sVQElqhE&t=21s
https://www.youtube.com/watch?v=yBr-D1cFmEs
https://www.youtube.com/watch?v=g_iEWvtKcuQ
https://www.youtube.com/watch?v=fzhPmemffII
https://www.youtube.com/watch?v=ryrXAGY1dmE
https://www.youtube.com/watch?v=B6_alXuGi1Q
Презентация https://www.youtube.com/watch?v=_C2BmyvgYjM

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурните карти. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек–природа.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастен, като използваш и географската карта, запиши имената на океаните в тетрадката си за домашна работа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите: https://www.youtube.com/watch?v=_C2BmyvgYjM, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво е континент и какво е океан? Как са се формирали съвременните континенти? Какво е бряг и брегова линия? Полуостровът част от остров ли е или от континент? Кои водни басейни са океани и кои са морета?
Практически упражнения за овладяване на новите знания: Работа с географска карта – сравняване на континентите и океаните по географско положение и по големина; посочване на различни континенти, океани и брегови форми.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Разнообразни средства (включително адаптивни и асистиращи технологии). Дидактични материали: географска карта, изображения, образователни филмчета, клипове и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: С помощта на възрастен, като използваш и географската карта, отговори на следните въпроси: „Каква е разликата между бряг и брегова линия? Виждали ли сте ги на живо? Ако си ходили на почивка на Черно море, се опитай да опишеш неговия бряг. Можеш да покажеш и снимки, ако имаш такива.“

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев - учител по история и география
Делка Алексиева - старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

РЕЛЕФ И ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ.

Основно съдържание на урока за ученика: Повърхността на Земята не е еднаква навсякъде. На някои места тя е равна или вдлъбната, другаде е хълмиста или планинска. Неравностите на земната кора формират релефа на земята. Той се е формирал в продължение на много години под въздействието на вътрешните и външни земни сили. Вътрешните земни сили са всички движения, които се извършват в земната кора. Външните земни сили са: течащата вода, ледниците, ветровете, растенията. Отделно от тях е човешката дейност, която също променя релефа на Земята. През последните години е по-голяма от всички външни земни сили, взети заедно, което е притеснително. Земната кора се състои от скали, които поделяме на три групи – вулканични, утаечни и видоизменени. Формите на релефа са: планини, хълмове, плата, равнини, котловини, низини, долини и депресии.

Полезните изкопаеми са всички полезни вещества, които човек може да използва в своя живот. Той ги добива от земната кора и ги използва за различни дейности. Делят се на:

горива – нефт, природен газ, въглища (антрацитни, черни, кафяви и лигнитни);

рудни – черни, цветни и благородни метали;

нерудни – варовик, гипс, каолин, глина.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и СОП, в груповата работа в класната стая при работа с гоеграфската карта и изображенията. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: „С помощта на учебника и картите в атласа отбележете кои са най-значимите находища на полезни изкопаеми на Земята. Използвайте съответните условни знаци.“; Работа по индивидуална задача: „Дайте примери, когато човек със своята дейност променя релефа на Земята. Какви опасности създава за природата с добива на полезни изкопаеми и безразборното изсичане на горите.“ Беседа. Динамично сътрудничество на участниците в груповата работа чрез разнообразни средства, включително работа с географската карта. Начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси.

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: Гледайте кратките филми за образуването на релефа на Земята. Запишете в тетрадките кои са вътрешните и външни земни сили, видовете скали, от които е изградена земната кора, и видовете полезни изкопаеми. С помощта на учебника и картите в атласа отбележете кои са най- значимите находища на полезни изкопаеми на Земята. Използвайте съответните условни знаци. Дайте примери, когато човек със своята дейност променя релефа на Земята. Какви опасности създава за природата

с добива на полезни изкопаеми? Как едновременно да използваме полезни изкопаеми и същевременно да опазваме околната среда?
Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, учебна тетрадка. Интернет презентациите: https://www.youtube.com/watch?v=X9tDmNNYD7w и https://www.youtube.com/watch?v=l3_1jiQxABU,
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа.
Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурните карти. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек–природа.
Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастен потърсете информация за добив на полезни изкопаеми и безразборното изсичане на горите във вашия роден край. Създават ли екологични проблеми? Какви? Разкажете пред класа.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите: https://www.youtube.com/watch?v=X9tDmNNYD7w и https://www.youtube.com/watch?v=l3_1jiQxABU, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Кои са равните и изпъкнали форми на релефа? А кои са вдлъбнатите? Колко вида полезни изкопаеми познаваш? Как са се образували? С какви символи са отбелязани на географската карта?“ Практически упражнения за овладяване на новите знания: Работа с географска карта – търсене и показване на планини, хълмове, плата, равнини, котловини, низини, долини и депресии. С какви цветове са изобразени?; Търсене и показване на полезни изкопаеми със символи, с които са отбелязани на географската карта.
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурни карти, изображения, макети, образователни филмчета и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: С помощта на възрастен, като използваш знанията си, направете от глина или пластилин макет с релеф на планина, хълм, равнина, котловина и долина. Обяснете по какво си приличат и по какво се различават. Покажете го на класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

КЛИМАТ – ФАКТОРИ И ЕЛЕМЕНТИ НА КЛИМАТА

Основно съдържание на урока за ученика: Времето непрекъснато се променя. Може да е слънчево, ветровито, дъждовно или студено. То е моментното състояние на атмосферата, но неговите особености се повтарят в рамките на една година. Климат – това са проявите на времето за дълъг период от време на дадена територия.

Определя се от факторите на климата: географското положение, релефа, въздушните маси, океани и океански течения. Най-важен от факторите на климата е географското положение, което определя слънчевото греене. Океаните определят по-влажния климат, с по-ниски летни и по-високи зимни температури. При по-отдалечените континенти от водите климатът е по-континентален с високи летни и много ниски зимни температури, с малко валежи. Важно е да се запомни, че сушата се нагрява и изстива по-бързо от водата. Ветровете са движение на въздуха от места с високо към места с ниско налягане. Има постоянно духащи ветрове – пасати, има и сезонни – мусони.

Елементите на климата са: температура, валежи, ветрове, атмосферно налягане, влажност. Те се отбелязват на климатограма и климатични карти.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и СОП, в груповата работа в класната стая при работа с географската карта и изображенията. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: „От какво зависи климатът на дадена територия? С помощта на картата и учебника опитайте да определите най-важните фактори за климата на България.“; Работа по индивидуална задача: „Направете си климатичен календар – всеки ден отбелязвайте температурата, валежите облачността, вятъра – сила и посока.“ Беседа. Динамично сътрудничество на участниците в груповата работа чрез разнообразни средства, включително работа с географската карта. Начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси.

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: От какво зависи климатът на дадена територия? С помощта на картата и учебника опитайте да определите най-важните фактори за климата на България. Гледайте прогнозата за времето и се опитайте да обясните природните явления. Прочетете за екстремни природни явления. Опитайте да ги обясните Какво трябва да се има предвид, за да се предпазим от последиците. Защо природните явления все повече причиняват щети в световен мащаб?

Направете си климатичен календар – всеки ден отбелязвайте температурата, валежите облачността, вятъра – сила и посока.

Какво знаете за климатичните промени? Ползвайте сайта за глобалните климатични промени.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, учебна тетрадка. Интернет - сайта за глобалните климатични промени: https://climate.nasa.gov/news/2747/3d-view-of-amazon-captures-effects-of-el-nino-drought/; https://www.youtube.com/watch?v=CAdGJnb7vhQ; презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=LenO72n6ygc,

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на- климатограмите. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на валежите и температурата, изчисления, сравнения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек–природа.

Работа у дома и участие на семейството: Прочетете урока, помислете и отговорете на следните въпроси: Какво наричаме време? Как се познава времето? Защо ни е нужно да знаем какво ще бъде времето следващите дни? Кои се занимават с измерването му?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=LenO72n6ygc, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Кои са климатичните елементи и фактори? С какви специални уреди се мерят климатичните фактори?“
Практически упражнения за овладяване на новите знания: Работа с термометър – устройство на термометъра; измерване на температура на въздуха, телесна температура и температура на водата.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, климатограми, изображения, термометри, географски модел и макети, образователни филмчета и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: С помощта на възрастен потърсете по-подробна информация за това как се образуват дъждът, градушката и снегът. Къде се образуват роса и слана и кога? Кои валежи са полезни за селското стопанство? Как се води борбата със засушаването у нас? Разкажете пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

КЛИМАТИЧНИ ПОЯСИ И ОБЛАСТИ

Основно съдържание на урока за ученика: Въз основа на климатичните фактори върху земната повърхност се формират зони с приблизително еднакъв климат. Климатичните пояси – това са места с приблизително еднакъв климат, обхващащи големи ивици от Земята. Разпределението им е според географската ширина и според надморската височина. Заедно с основните има и междинни пояси – екваториален, субекваториален, тропичен, субтропичен, умерен, полярен, субполярен пояс и планинска област. Всички климатични пояси, освен екваториалния, са по два и са разположени по един в Северното и в Южното полукълбо. В зависимост от близостта до океани се поделя на континентален и океански. Наличието на океански течения е важно за отделни части на света. Например течението Гълфстрийм носи топли води към Британските острови и прави климата благоприятен за живот.

Всички природни условия са свързани помежду си и образуват едно цяло, което наричаме природна област.

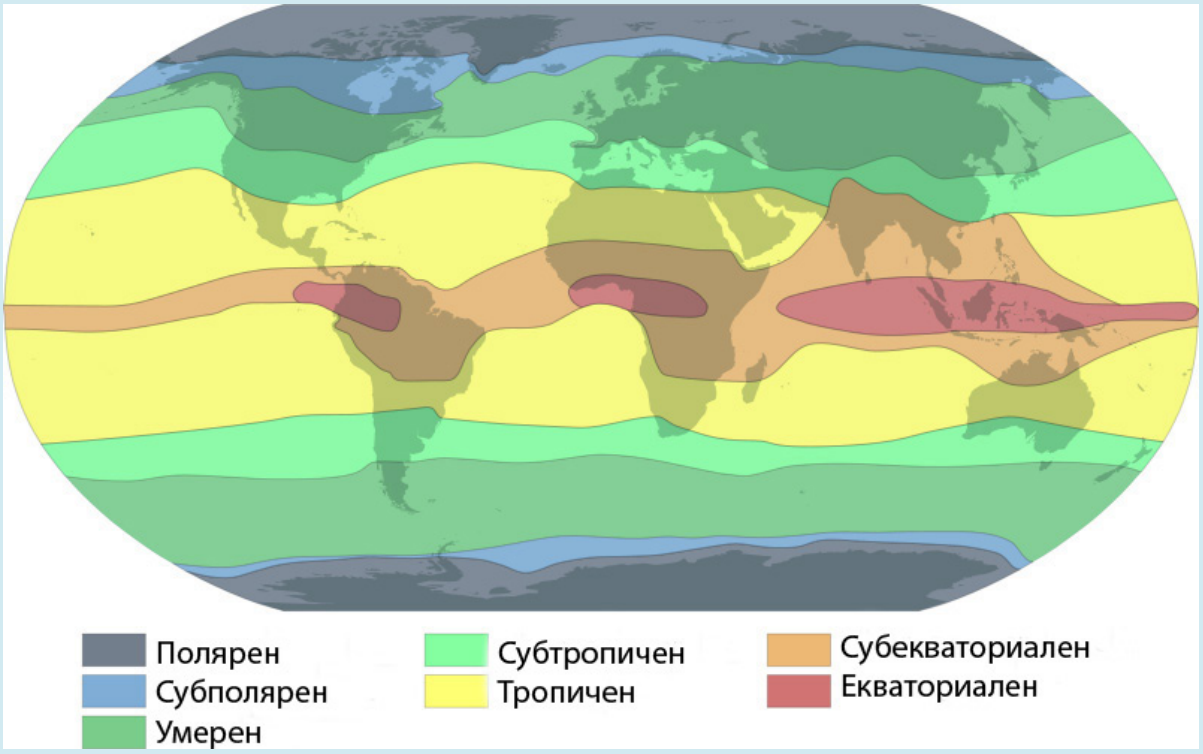

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и СОП, в груповата работа в класната стая при работа с гоеграфската карта, контурните карти и изображенията. Работа в малка група –участват и ученици със СОП: „С помощта на атласа и учебника направете таблица на климатичните пояси на Земята. Нанесете ги на контурните карти, оцветете с подходящи цветове.“;

Работа по индивидуална задача: „Как можем да помогнем за опазването на природата и да намалим последиците от замърсяването. Бихте ли работили в организация, която се занимава с проучване и изследване на климатичните промени?“ Беседа. Динамично сътрудничество на участниците в груповата работа чрез разнообразни средства, включително работа с географската карта. Начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси.

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: С помощта на атласа и учебника направете таблица на климатичните пояси на Земята. Нанесете ги на контурните карти, оцветете с подходящи цветове. Гледайте кратките филми за климата на Земята. Какво значение има той за живота на хората? Как можем да помогнем за опазването на природата и да намалим последиците от замърсяването. Бихте ли работили в организация, която се занимава с проучване и изследване на климатичните промени? Какво бихте направили вие?

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, интернет, учебна тетрадка. Интернет: https://www.youtube.com/watch?v=95TtXYjOEv4
https://www.youtube.com/watch?v=ifkc_NNufT4
https://climate.nasa.gov/news/2747/3d-view-of-amazon-captures-effects-of-el-nino-drought/
презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=fSCQE0dGzSg

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек-природа.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при работа с контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на валежите и температурата, изчисления, сравнения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек–природа.

Работа у дома и участие на семейството: Прочетете урока, помислете и отговорете на следния въпрос: Какви годишни времена има на всеки пояс и защо?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=fSCQE0dGzSg, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Защо климатът на Земята е различен? Как се променя? Какво наричаме климатичен пояс?

Колко климатични пояса има на Земята и кои са те? Какво представлява природната област?“ Практически упражнения за овладяване на новите знания: Работа с географска карта и контурна карта.
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, изображения, термометри, образователни филмчета и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Прочетете урока, помислете и отговорете на следния въпрос: Каква е връзката между: повърхнината и климата; климата и реките; климата, растителността и животните?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: География и икономика, V клас
Тема на урока: СВЕТОВЕН ОКЕАН
Основно съдържание на урока за ученика: По-голямата част от повърхността на Земята е заета от вода. Водата е разделена на океани и морета. Повечето от тях са свързани помежду си и образуват Световен океан (водна обвивка на Земята). Океанската и морската вода притежават свойства: температура, вкус и цвят. Водите се намират в постоянно движение – вълни, приливи, отливи, течения, и участват в кръговрата на водата. При досега си с континентите и островите образуват морски бряг и брегова линия. Те имат огромно значение за живота на Земята. Също така оказват основно влияние върху климата на Земята. За съжаление човекът със своята дейност замърсява океаните, преди още да ги е опознал напълно, което представлява голяма опасност за човечеството.

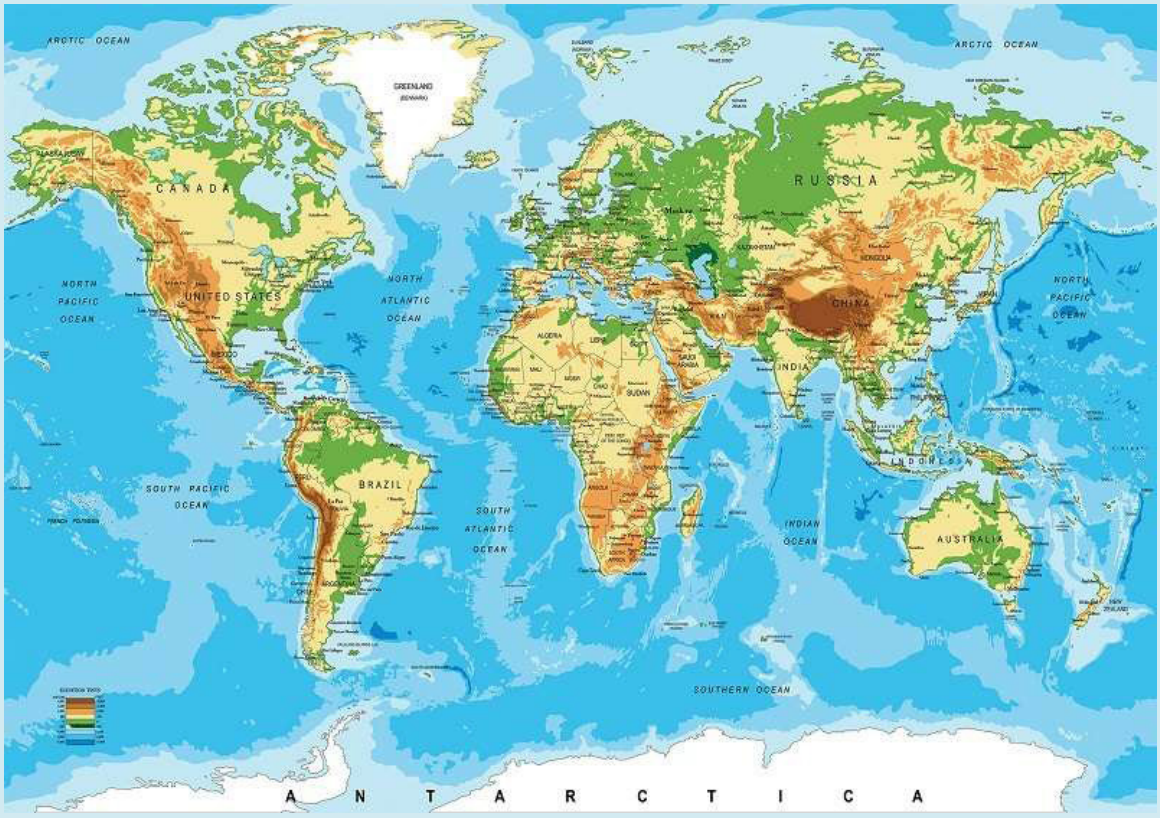

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и СОП в груповата работа в класната стая при работа с гоеграфската карта, контурните карти и изображенията. Работа в малка група –участват и ученици със СОП: „С помощта на учебника и атласа попълнете контурната карта, като нанесете имената на океаните, по-големите морета и заливи. Оцветете с подходящи цветове.“; Работа по индивидуална задача: „Какво е значението на океаните за изхранването на човечеството? Какво е значението на океаните и моретата за транспорта?“ Беседа. Динамично сътрудничество на участниците в груповата работа, чрез разнообразни средства, включително работа с географската карта. Начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси.

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа попълнете контурната карта, като нанесете имената на океаните, по-големите морета и заливи. Оцветете с подходящи цветове. Нанесете и океанските течения – топлите с червен цвят, а студените със син цвят. Разделете се на групи и направете презентации. Гледайте кратките филмчета – каква е ролята на океаните и моретата за климата на Земята ?

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, учебна тетрадка. Интернет: кратките филмчета https://www.youtube.com/watch?v=XZbveaGUKsM; https://www.youtube.com/watch?v=taHTA7S_JGk;

https://www.youtube.com/watch?v=95TtXYjOEv4; https://www.youtube.com/watch?v=ifkc_NNufT4; презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=A_vsjbgwyUk.
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа.
Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при работа с контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на валежите и температурата, изчисления, сравнения. Човекът и природата – океанската и морската вода притежават свойства: температура, вкус и цвят. Осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек–вода.
Работа у дома и участие на семейството: Прочетете урока, помислете и отговорете на следния въпрос: Какви действия трябва да предприеме човечеството за опазване на Световния океан от замърсяване?
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=A_vsjbgwyUk, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво представляват океаните и моретата? Какви свойства има водата на Световния океан? Каква е температурата, солеността, вкусът? Какви движения извършва? Какво е значението на океаните и моретата за развитието на търговията и риболова; за добива на: солта, нефта и природния газ; за транспорта; за развитието на туризма?“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, изображения, образователни филмчета. анимация, географски модел и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Прочетете урока, помислете и отговорете на следния въпрос: Какво е значението на Световния океан за човечеството?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

ВОДИ НА СУШАТА

Основно съдържание на урока за ученика: Водите на сушата са реки, езера, язовири (изкуствени езера), блата и ледници. Делят се на подземни и повърхностни. Повечето от тях са сладководни и имат голяма роля за живота на Земята. Освен за водоснабдяване и напояване, значение имат и като воден път.

Река - при характеристиката й проследяваме течението, притоците, територията, през която протича. Важен е и режимът на реката – периодите на пълноводие и маловодие. Той се определя основно от особеностите на климата, валежите, топенето на снеговете. Нанася се за онагледяване върху хидрограма. Най-дългата река е Нил, а най -пълноводна е Амазонка. Освен реките значение от водите на сушата имат езерата. Те са водни пространства, запълнили вдлъбнатини на Земята. Срещат се на различни места: в планините, край моретата и големите реки. Делят се според големината си, произхода и дълбочината си. Най-голямото езеро е Каспийско море, а най-дълбоко е езерото Байкал, където се съдържат 20% от запасите на Земята с питейна вода. Язовирите са изкуствени езера, които хората създават за различни цели. Блатата се образуват покрай реките и моретата. Ледниците се образуват в полярните области и високите планини. По своя път реките образуват речни долини и понякога водопади – Ниагарския, Виктория, а най-висок е Анхел.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и СОП, в груповата работа в класната стая при работа с гоеграфската карта, контурните карти и изображенията. Работа в малка група –участват и ученици със СОП: „С помощта на учебника и атласа попълнете контурната карта, като нанесете имената на най-големите реки и езера. Оцветете с подходящи цветове. Четене на хидрограми на реки.“; Работа по индивидуална задача: „Каква е връзката между климата и речната мрежа? Как може да бъде решен един от главните проблеми на човечеството – липсата на питейна вода?“ Беседа. Динамично сътрудничество на участниците в груповата работа чрез разнообразни средства, включително работа с географската карта. Начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа попълнете контурната карта, като нанесете имената на най-големите реки и езера. Каква е връзката между климата и речната мрежа? Как може да бъде решен един от главните проблеми на човечеството – липсата на питейна вода? Затова е нужно опазването на водите. Дайте примери. Кои реки и водопади в България сте посещавали? Споделете впечатленията си.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, интернет: Образователни филми:
https://www.youtube.com/watch?v=XZbveaGUKsM
https://www.youtube.com/watch?v=cf4jD9kszJA
https://www.youtube.com/watch?v=L_tqK4eqelA&t=43s

https://www.youtube.com/watch?v=taHTA7S_JGk,
https://www.youtube.com/watch?v=95TtXYjOEv4
https://www.youtube.com/watch?v=ifkc_NNufT4
презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=LkCn8-L5uGw

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек - природа.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при работа с контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на валежите и температурата, изчисления, сравнения. Човекът и природата – водата притежава свойства: температура, вкус и цвят. Осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек–вода.

Работа у дома и участие на семейството: Прочетете урока, помислете и с помощта на възрастен покажете на картата на България големи и малки реки. Проследете на картата пътя на река Марица и посочете нейния извор, течението ѝ и някои от по-големите ѝ притоци.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=LkCn8-L5uGw, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какви са особеностите на водите на сушата? Кои са водите на сушата? Какво е значението им и необходимостта от опазването им? Знаеш ли, че човек не може да оцелее повече от три дни без вода? За какво освен за пиене се използва тя?“

Беседа: „Рязкото повишаване на нивото на речните води може да причини наводняване. То може да е опасно за хората. Затова трябва да знаем правилата за поведение при наводнения.“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, хидрограма, изображения, образователни филмчета, географски модел, анимация и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Прочетете урока, помислете и отговорете на следните въпроси: Каква е разликата между езерата и язовирите? Каква е ползата от тях? Как се образуват блатата?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

ПОЧВИ, РАСТИТЕЛНОСТ И ЖИВОТИНСКИ СВЯТ

Основно съдържание на урока за ученика: Почвите съставляват горния, най-рохкав слой на земната кора. Състоят се от минерална и органична част. Те са основа за растителния свят на земята. Плодородната част на почвата се нарича хумус, който се получава от загниването на растителни и животински остатъци. Видът и качествата на почвата зависят от климата, релефа, растителността, вида на скалите и минералите. Най-голямо значение за стопанството на хората имат черноземните почви, защото са подходящи за отглеждането на зърнени култури.

Върху различен тип почва и при различен климат се развива различна растителност – тревиста, храстова, дървесна.

Значение имат и: надморската височина, влажността и валежите.

Животинският свят пряко зависи от вида на растителността, която използва за храна и подслон. В зависимост от това се оформят и различни природни зони.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и СОП, в груповата работа в класната стая при работа с географската карта, контурните карти и изображенията. Работа в малка група – участват

и ученици със СОП: „С помощта на учебника и атласа посочете примери за почви, растения и животни.“; Работа по индивидуална задача: „Посочете примери за взаимодействие между почвите, растенията и животните.“ Беседа. Динамично сътрудничество на участниците в груповата работа чрез разнообразни средства, включително работа с географската карта. Начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа посочете примери за почви, растения и животни. Направете таблица, като се съобразите с местообитанията им. Посочете примери за взаимодействие между почвите, растенията и животните. Какви растения и животни познавате във вашия роден край? Споделете впечатления. Направете фотоизложба .

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, интернет - образователни филмчета:
https://www.youtube.com/watch?v=cf4jD9kszJA
https://www.youtube.com/watch?v=L_tqK4eqelA&t=43s
https://www.youtube.com/watch?v=taHTA7S_JGk
https://www.youtube.com/watch?v=95TtXYjOEv4
https://www.youtube.com/watch?v=ifkc_NNufT4,
https://www.youtube.com/watch?v=XZbveaGUKsM
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=OJA9gV4phNI

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при работа с контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек–природа.

Работа у дома и участие на семейството: Прочетете урока, помислете и отговорете на следните въпроси: Какви са почвите във вашия роден край? Какви растения и животни познавате и какви се отглежтат във вашия роден край?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=OJA9gV4phNI, коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси

с подкрепа: „Какво представлява почвата? От какво е изградена? За да има растения, е необходима почва и обратно. В природата всичко е кръговрат. Животните също участват в процеса на образуването на почвата. Те се хранят с растения и след това произвеждат естествена тор.“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, изображения, образователни филмчета, анимация, географски модел, образователен филм, анимация.
Самостоятелна и домашна работа: Прочетете урока, помислете и дайте пример за взаимодействие з между почвите, растенията и животните. Защо на човек трябва да му бъде приоритет предпазването на почвите от замърсяване?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: География и икономика, V клас
Тема на урока: ПРИРОДНИ ЗОНИ НА ЗЕМЯТА
Основно съдържание на урока за ученика: Природните зони се формират при определен тип климат, почви, влажност, надморска височина. Представляват големи територии от сушата със сходни природни условия. Те нямат ясно очертани граници. Основните природните зони са: Зона на екваториалните гори, Зона на тропичните пустини, Зона на горите в умерения пояс и Зона на полярните пустини. За да опишем една зона, трябва да: определим нейното местоположение; да опишем компонентите на природата – релеф, климат, води, почви, растителност и животински свят; после да опишем условията на живот. Природните зони имат пряка роля за живота на Земята, човека и човешката дейност. Човекът, унищожавайки природата, влияе неблагоприятно върху нея и върху средата, която обитава. Особеностите на природата дават отражение и върху историческото развитие на народите и страните.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и СОП, в груповата работа в класната стая при работа с гоеграфската карта, контурните карти и изображенията. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: „С помощта на учебника и атласа направете таблица и кратка характеристика на всяка природна зона според мястото, почвите, растенията, животните и значението за човека. Нанесете ги на контурните карти и оцветете с подходящи цветове.“; Работа по индивидуална задача: „Защо унищожаването на природните зони и тяхната промяна се отразява пряко върху здравето на човека?“ Беседа. Динамично сътрудничество на участниците в груповата работа чрез разнообразни средства, включително работа с географската карта. Начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа направете таблица и кратка характеристика на всяка природна зона според мястото, почвите, растенията, животните и значението за човека. Нанесете ги на контурните карти и оцветете с подходящи цветове. Сравнете климатичната карта с тази на природните зони. С какво ще обясните голямата прилика? Защо унищожаването на природните зони и тяхната промяна се отразява пряко върху здравето на човека? Прочетете повече за едно растение и животно по избор. Направете доклад. Гледайте кратките филми. Споделете впечатленията си. Опитайте да разкажете устно за някоя от тях, като си спомните филма.

Задачи:

1. За коя природна зона се отнасят снимките ? Опишете я.

https://www.youtube.com/watch?v=-EjpsVdYqbA-

2. В кои природни зони се развива действието на филма „Цар Лъв“?

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет - образователни филмчета:
https://www.youtube.com/watch?v=RT6x5GVPFG8&t=28s
https://www.youtube.com/watch?v=n4crvs-KTBw
https://www.youtube.com/watch?v=3vijLre760w&t=47s
https://www.youtube.com/watch?v=5IzzogrKo6k
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=jf23hCzW2Bo

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при работа с контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек-природа.

Работа у дома и участие на семейството: Прочетете урока, вземете географската карта, помислете и отговорете на следния въпрос: В коя природна зона на Земята се намира нашата страна – България. Опишете я.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=jf23hCzW2Bo , коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси с подкрепа: „Какви са основните природни зони на Земята? В каква последователност се

описват? В природните зони има формирани различни условия на живот и възможности за човешка дейност и човешко развитие. Хората се приспособяват към тези различни условия на живот чрез предприемане на целенасочени действия за ограничаване на неблагоприятните условия и рационално използване на благоприятните.“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в Интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, изображения, образователни филмчета и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Прочетете урока, помислете и дайте пример за унищожаването на природните зони и как тяхната промяна се отразява пряко върху здравето на човека. Прочетете повече за едно растение и животно по избор. Разкажете пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: География и икономика, V клас
Тема на урока: НАСЕЛЕНИЕ НА ЗЕМЯТА
Основно съдържание на урока за ученика: Населението на Земята включва всички хора, които живеят на планетата. Те обитават почти всички части от сушата. Населението на Земята зависи от природните условия, гъстотата, разпределението, броя, историческото и стопанското развитие. Населението днес превишава седем милиарда и половина и се увеличава много бързо, което е проблем за някои страни. Най-гъсто са заселени територииите с равнинен релеф, умерен и субтропичен климат. Най-малко е населението в планините, пустините и полярните зони. Разделяме населението според външните белези на три раси – европеидна, монголоидна и негроидно-австралоидна. Населението може да се подели и по религия – християнство, будизъм, ислям. Всички хора въпреки различния си външен вид имат еднакви възможности и се борят за равни права. Никой не може да бъде дискриминиран поради своята раса, пол, религия и политически убеждения.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте карта на населението и нанесете на контурната карта местата с най-многобройно и най-малобройно население, като използвате различни цветове. Отбележете районите, в които преобладаваща раса са европеидната; районите, в които основна религия е християнството.“ Работят по индивидуална задача: „Чрез беседа да разгледат външните белези на трите раси – европеидна, монголоидна и негроидно-австралоидна.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание от учениците със СОП – „Кои са етническите групи на Земята? Каква религия изповядват?“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: С помощта на атласа и учебника нанесете на контурната карта местата с най-многобройно и най-малобройно население, като използвате различни цветове. Отбележете районите, в които преобладаваща раса е европеидната; районите, в които основна религия е християнството. Прочетете повече за будизма. По какво се различава от християнството и исляма? Подгответе доклад за интересен обичай по избор. Какъв проблем представляват миграциите? По снимките определете основните външни белези на отделните раси. Запишете ги в тетрадките си.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет – https://www.youtube.com/watch?v=RT6x5GVPFG8&t=28s
https://www.youtube.com/watch?v=n4crvs-KTBw
https://www.youtube.com/watch?v=3vijLre760w&t=47s

https://www.youtube.com/watch?v=5IzzogrKo6k,
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=ydxzzN5-xNs

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа. Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Формиране на морални ценности. Толерантност към останалите, приемане на различните религии и приятелско съжителстване.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човека с природата и опазването ѝ от замърсяване. История и цивилизации – разглежда населението през различни периоди, религии, етноси.

Работа у дома и участие на семейството: Какви проблеми за разрешаване стоят пред съвременното човечество?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=ydxzzN5-xNs Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво е характерно за населението на Земята? Какви са броят, гъстотата и разпределението му? Какъв е етническият състав? Каква религия изповядват? Кои са най-слабо населените места? Защо хората, живеещи в една страна мигрират в други страни?“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, изображения, диаграми, статистика, образователни филмчета и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Отидете в общината на населеното място или квартала, където живеете, и поискайте информация за това: Колко деца са се родили през изминалата година във вашето селище? Колко човека са починали? Колко брака са се сключили? Колко човека са се заселили да живеят там? Колко са мигрирали с цел търсене на работа в чужбина? Представете събраната информация в клас.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

СЕЛИЩА

Основно съдържание на урока за ученика: Местата, където хората живеят, се наричат селища. Всяко селище има собствена големина, име и облик. Те са възникнали още в дълбока древност. Хората създават селища още в каменната епоха. Селищата възникват на подходящи места с оглед транспорт, природни дадености, защита. Можем да ги поделим на села и градове. Градовете също се делят: според големината си, според предназначението си (административно, транспортно стопанско, политическо). Големите градове са гъсто населени.

В селата населението е много по-малобройно. Срещат се купни (събрани) и пръснати села. Най-големите градове се наричат мегаполиси, а големи струпвания на селища - агломерации. Особена роля играят столиците, в които е съсредоточено управлението на отделните страни.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте картата на населението, нанесете върху контурна карта имената на най-големите градове на Земята. Обърнете внимание на какви места са възникнали. Защо големите градове са съсредоточени по крайбрежията?“ Работят по индивидуална задача: „На какво се делят градовете? Обяснете защо?“. Използване на дискусия, практическа дейност, интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „С какви проблеми е свързано разрастването на градовете – жилищни, транспортни, стопански, екологични?“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: На контурната карта отбележете най-големите градове на Земята. Обърнете внимание на какви места са възникнали. Защо големите градове са съсредоточени по крайбрежията? С какво ще свържем възникването на големите селища? Защо в България най-голям град е София? С какви проблеми е свързано разрастването на градовете – жилищни, транспортни, стопански, екологични? Помогнете си със снимките.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет - презентация: https://www.youtube.com/watch?v=nUQ-PkAupOY

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географска карта, намиране посоките на света, на данни за селищата на Земята. Развитие на умения за екологично опазване на природата от замърсяване и живеене в синхрон с нея.

Междупредметна връзка: История и цивилизации – данни за най-старите селища, които са оцелели до наши дни. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка на човека с природата и опазването ѝ от замърсяване. Биология и здравно образование – човекът и неговото здраве.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастен подгответе кратък доклад за селището, където живеете. Разкажете за забележителностите му: читалища, библиотеки, училища, храмове на различните религии, паметници и съкровища, показващи високото ви културно развитие през вековете.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=nUQ-PkAupOY. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво точно е селище? Как се образуват селищата? Какви са особеностите на видовете селища – град и село? Какъв дял заемат градското и селското население? Какви са основните проблеми на селищата – замърсеност, пренаселеност, обезлюдяване, транспортни проблеми, климатични промени?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, изображения, диаграми, статистика, образователни филмчета и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Прочетете урока, помислете и отговорете на следните въпроси: Какви проблеми имат селата в настоящето и какви са проблемите в развитието на съвременните градове?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

ПОЛИТИЧЕСКА КАРТА НА СВЕТА

Основно съдържание на урока за ученика: Населението на планетата е разпределено в над 230 държави, всяка от които се управлява самостоятелно. Тя представлява политическа организация на обществото върху определена територия, отделена от другите държави посредством граници. Границите са били определени в резултат на много войни. Държавите възникват през античността. Те са форма на организация на обществото с цел: правила, защита, просперитет на населението. Държавите могат да бъдат разделени според формата на управление на републики (властта се получава чрез избори) и монархии (владетелят получава властта по наследство). Според големината на територията си, площта, която заемат, са големи или малки – Русия, Канада, САЩ са водещи държави. Според броя на населението си – Китай и Индия са водещи държави. Според географското положение – европейски, африкански, северноамерикански и др. Според това дали имат излаз на море или не. Всяка държава има столица, собствен официален език и символи: знаме, герб и химн. Подробности за държавите получаваме от политическата карта. Днес страните членуват в организации като ООН с цел да се запази мирът в света.

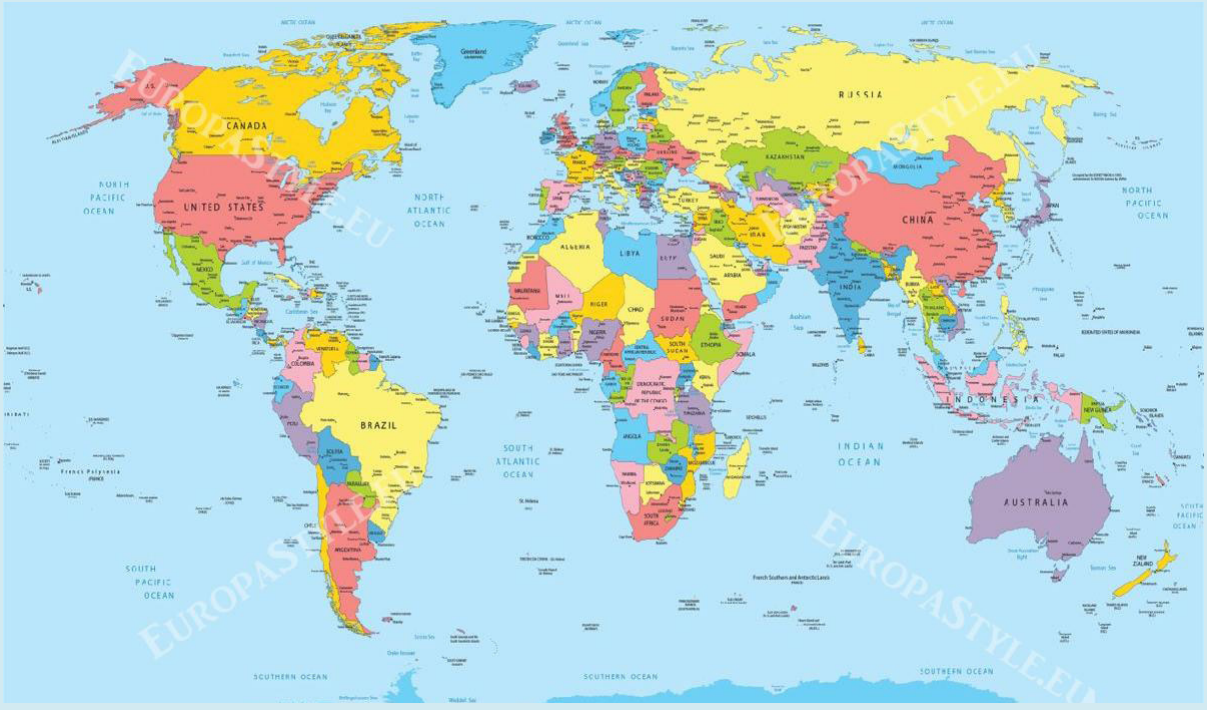

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте политическата карта, нанесете

по-големите държави в контурните карти и техните столици. Оцветете с подходящи цветове.“ Използване на дискусия, практическа дейност, интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Какво е значението на ООН за световния мир? Защо мирът е важен за човечеството?“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа нанесете по-големите държави в контурните карти и техните столици. Оцветете с подходящи цветове. Напишете в тетрадките имената на 5 държави с най-голямо население, 5 държави с най-голяма територия. Защо има голямо разминаване? Как ще обясните, че Русия е най-голяма по територия, а има много по-малко население от Индия? Какво е значението на ООН за световния мир? Защо мирът е важен за човечеството? Може да се упражните с някои от образователните игри.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет – образователни игри: http://www.topigri.bg/%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8--cat296-order1.html, презентация: https://www.youtube.com/watch?v=3fToBsRDKjA

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географска карта. Развитие на умения за екологично опазване на природата от замърсяване и живеене в синхрон с нея.

Междупредметна връзка: История и цивилизации – данни за политическа карта на света. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзкана човека с природата и опазването й от замърсяване.

Работа у дома и участие на семейството: Знаете, че държавите се стремят към икономическо сътрудничество. С такава цел е създаден и Европейският съюз. Има и Северноатлантически съюз НАТО, който гарантира сигурността и отбраната на държавите. С помощта на възрастен потърсете по-подробна информация за дейностите на тези международни организации.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=3fToBsRDKjA. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво е държава и какво е форма на управление? Какво е политическа карта? Как се групират държавите? Кои държави са монархии и кои републики?
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, изображения, диаграми, статистика, образователни филмчета и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Прочетете урока, помислете и отговорете на следния въпрос: Напишете в тетрадките си за домашна работа имената на 3 държави с най-голямо население, 3 държави с най-голяма територия, 3 държави – членки на Европейския съюз, 3 държави с излаз на море.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: География и икономика, V клас
Тема на урока: СТОПАНСТВО
Основно съдържание на урока за ученика: Стопанството на една страна включва всички дейности, с които се занимава населението. Като структура стопанството се дели на: централизирано – когато държавата определя приоритетите на развитие, и пазарно – когато пазарът регулира производството, цените. Факторите, които определят развитието на стопанството, са: природни условия (климат, географско положение, почви, води, излаз на море), население, образование, историческо развитие. Стопанството се дели на отделни отрасли:

– Първичен сектор – той осигурява: ресурси, материали за другите отрасли. Тук са земеделието, добивът на полезни изкопаеми, дърводобивът, риболовът.
– Вторичен сектор – той включва: преработвателните отрасли – машиностроене, хранителна, текстилна, шивашка, обувна промишленост и др. Вторичният сектор се нуждае от квалифицирани специалисти, които да осъществяват производството. Силно развитите страни имат добро развитие на вторичния сектор.
– Третичен сектор – това са: услугите, туризмът, медицината, образованието, правото и др. Важно е мястото на транспорта, който осигурява връзка между отделните региони. Дели се на: сухопътен, воден, въздушен и тръбопроводен.
Търговията пък осигурява връзката производител–клиент. По-важна е външната търговия. Силно развитите страни имат развити отрасли от всички групи. Слаборазвитите страни имат главно отраслите от първичния сектор.

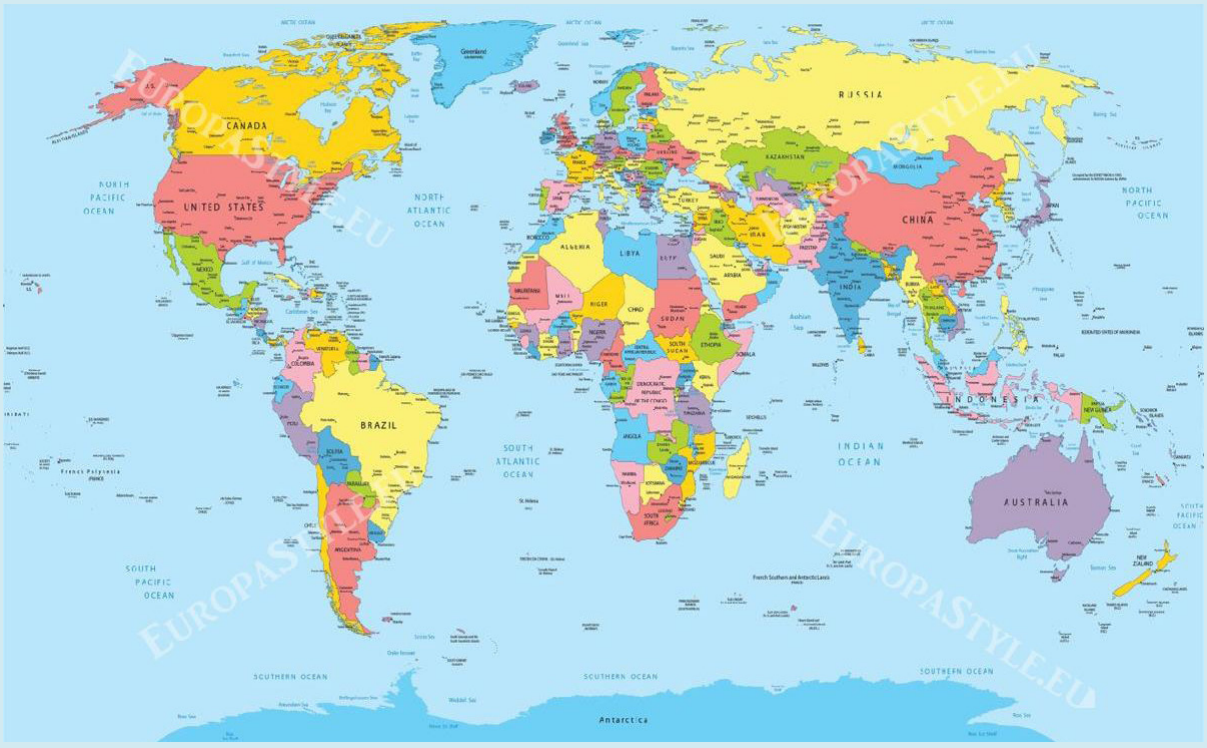

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „Как ще обясните, че в света има бедни и богати страни? Как може да се реши проблемът с бедността? От какво зависи тя?“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно

усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Оцветете на контурната карта бедните и богатите държави с различни цветове. Кои са повече? Какво е значението на образованието за премахване на бедността?“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: Кои са условията, от които зависи развитието на една страна? Запишете ги в тетрадките си. Кое условие е най-важно според вас? Как ще обясните, че в света има бедни и богати страни? Как може да се реши проблемът с бедността? От какво зависи тя? Оцветете на контурната карта бедните и богатите държави с различни цветове. Кои са повече? Какво е значението на образованието за премахване на бедността?

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: http://www.topigri.bg/%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8--cat296-order1.html,
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=FVqJq9ANC7I

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху стопанската карта, намиране на данни за основните стопански дейности. Развитие на умения за родолюбие и гражданско право.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – човекът и неговата стопанска дейност.

Работа у дома и участие на семейството: Проучете къде работят родителите ви и каква дейност извършват. Към коя от основните стопански дейности можем да я причислим? Харесват ли си професията?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=FVqJq9ANC7I. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа:

„Какво е най-характерното за стопанството на света? Стопанството се дели на отделни отрасли. Кои са те? Кои са факторите, определящи развитието му? Каква е ролята на транспорта и туризма за развитието на една страна?“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: стопанска карта, контурна карта, изображения, диаграми, статистика, презентация, образователни филмчета и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Помислете и предложете идеи за инвестиции в стопански дейности на територията на областта, в която живеете. Кой отрасъл от стопанството би се развивал най-добре? Защо?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: География и икономика, V клас
Тема на урока: ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ, ГОЛЕМИНА, БРЕГОВЕ И ОПОЗНАВАНЕ НА АФРИКА
Основно съдържание на урока за ученика: Африка е един от континентите, които хората познавали от дълбока древност, но само северната част, защото достъпът на юг бил невъзможен заради пустинята Сахара. Опознаването на останалата част станало след Великите географски открития и пътешествието на Вашку да Гама в търсене на нов път към Индия. След това континентът бил завладян и превърнат в колонии от Великите сили, които жестоко експлоатирали местното население и го превърнали в роби. Едва през 20 век се образуват свободни държави. И досега обаче Африка е най-бедният континент,

с най-много социални проблеми. Африка се намира в Източното полукълбо на Земята, почти изцяло на изток от Гринуичкия меридиан. Тя е единственият континент, който е разположен на еднакво разстояние от двете страни на Екватора. Континентът е заобиколен от всички страни с вода. Океаните и моретата са се врязали слабо в бреговете на континента. Затова той има малко морета, заливи, полуострови и острови. Африка е вторият по големина континент.

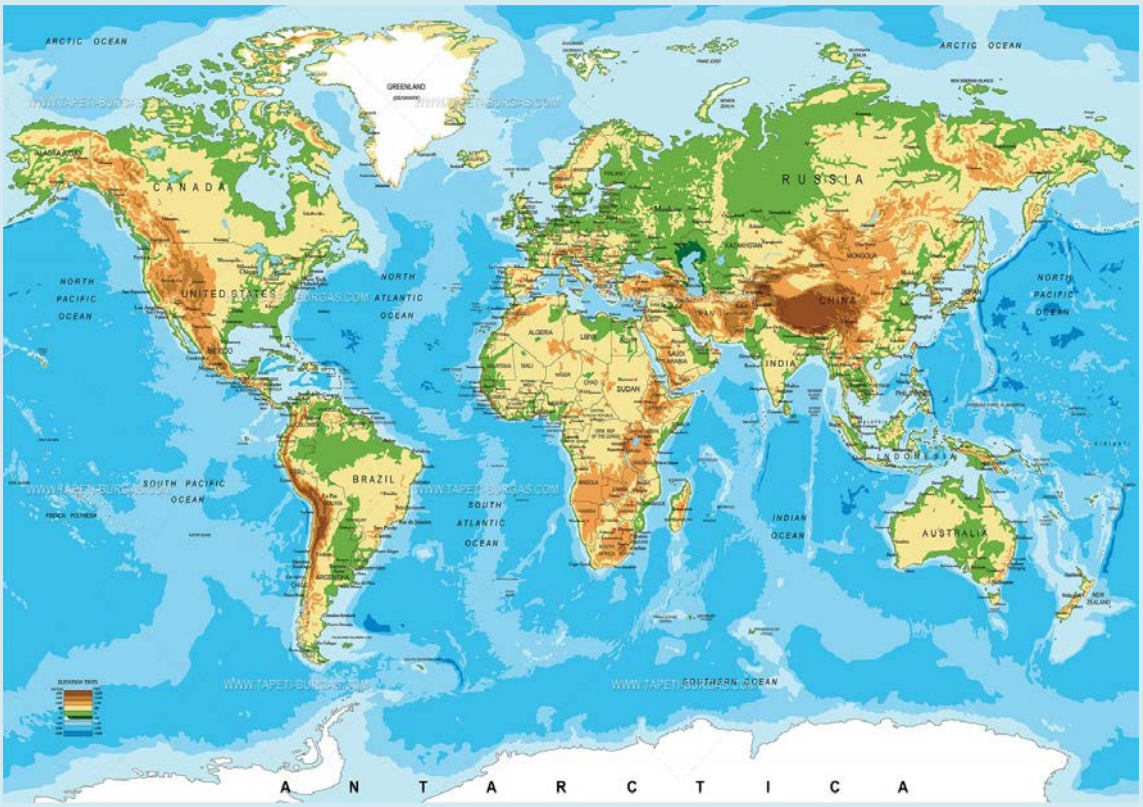

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „Определете географското положение на континента спрямо Гринуичкия меридиан и Екватора, в кои полукълба се намира. Нанесете го на контурната карта. Напишете имената на околните морета и океани, с които граничи.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Показване на континента Африка на географската карта. Кои континенти са по-големи от него? В каква посока спрямо нашата страна се намира? Кой плавателен канал свързва Средиземно с Червено море?“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: Определете географското положение на континента спрямо Гринуичкия меридиан и Екватора, в кои полукълба се намира. Нанесете го на контурната карта. Напишете имената на околните морета и океани, с които граничи. Отбележете най-големите острови, полуострови и заливи. Оцветете с подходящи цветове. Потърсете повече информация за прокопаването на Суецкия канал. Какво е неговото значение за транспорта?

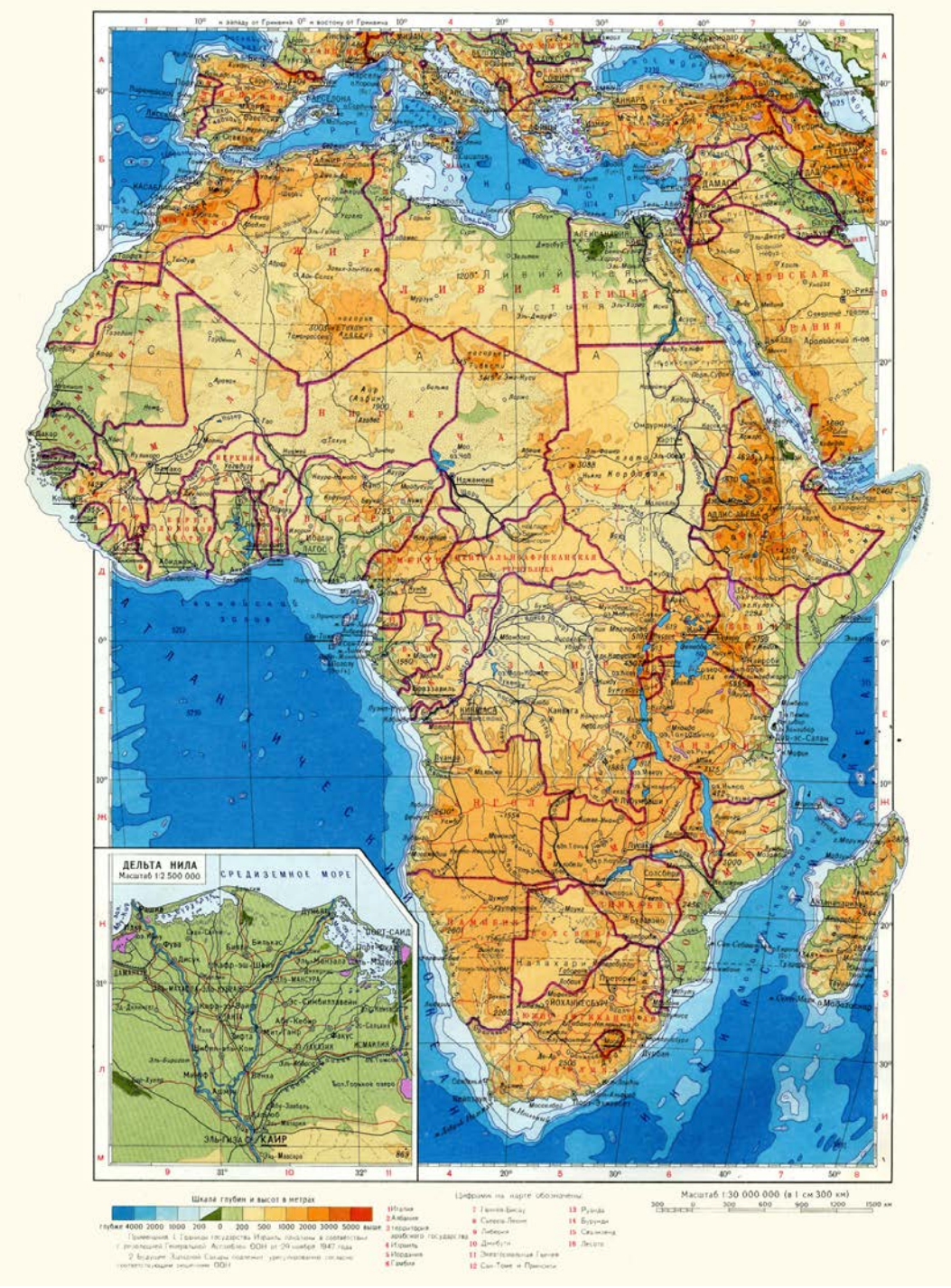

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: http://www.topigri.bg/%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8--cat296-order1.html,
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=onefdbRxH9w

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географската карта, намиране на данни за даден обект.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. История и цивилизации – представяне на исторически данни и сведения за континента Африка.

Работа у дома и участие на семейството: Прочетете в интернет и с помощта на възрастни за пътешествениците, опознали Африка. Разкажете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=onefdbRxH9w. Коментари по темата на урока.
Практически упражнения: „Работа с географската карта, намиране на Африка, определяне на географското положение, големината и границите. Показване на моретата и океаните, с които граничи.“ Отговор на въпрос с подкрепа: „Защо европейците късно са опознали вътрешните част на континента?“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в Интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, изображения, образователни филмчета и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Намерете на контурната карта единствения голям остров, който се намира близо до Африка, и го надпишете.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

РЕЛЕФ И ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ

Основно съдържание на урока за ученика: Континентът Африка се е образувал в резултат на разпадането на древния континент Гондвана. Релефът е разнообразен. По-голямата част от него е заета от високи котловини. Низините се срещат само край бреговете на океаните, моретата и реките. Той е резултат на действието на вътрешните и външни земни сили. Действието им продължава и до днес – Големият африкански разлом, който е зает от големите езера. Най-висок е връх Ухуру в планината Килиманджаро. Високи планини са: Атласките и Драконовите планини, Тибести и Ахагар. Равнинните части са представени от Конгоанската низина, пустинята Сахара и пустинята Калахари. Една от най-суровите пустини е пустинята Намиб, която се образува от студени океански течения.

Полезните изкопаеми са в голямо количество, но не са разпределени равномерно. Континентът е известен със значителни находища на нефт и газ, желязна руда и руди на цветните метали. Има големи находища на злато, платина, диаманти в южната част. По добив на злато Африка заема първо място в света. Полезните изкопаеми са допринесли много за насочването на вниманието на развитите държави към африканските страни. Бладодарение на тях в земи, където в миналото са били почти напълно откъснати от цивилизования свят, сега има оживена стопанска дейност.

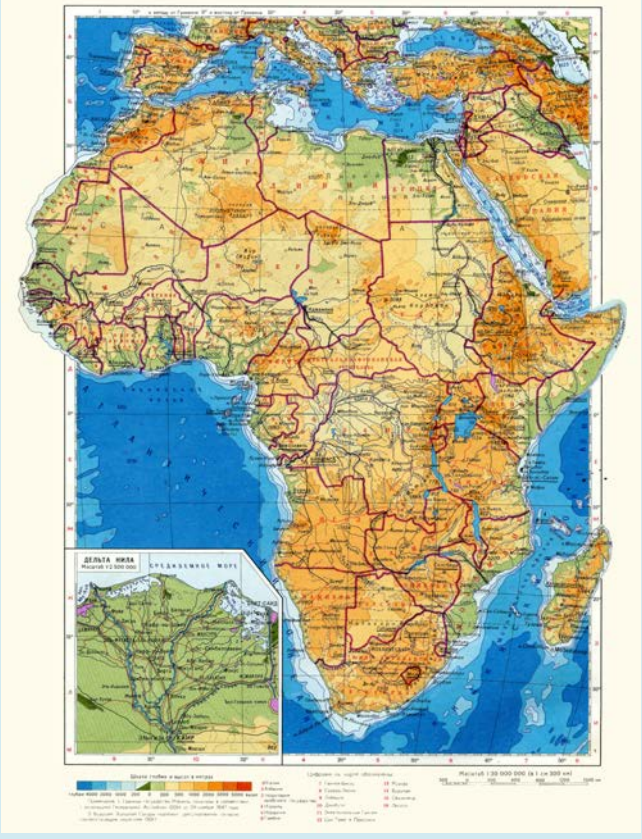

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и географската карта. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласите нанесете планините, низините, пустините в континента. Оцветете с подходящи цветове. След това нанесете със съответните условни знаци полезните изкопаеми.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Кои са по-високите африкански планини? Покажете ги на картата. Коя е най-голямата пустиня в света и какво представлява тя? Намерете и покажете и други пустини на картата.“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласите нанесете планините, низините, пустините в континента. Оцветете с подходящи цветове. След това нанесете със съответните условни знаци полезните изкопаеми. На какво е богат континентът Африка, основа за стопанското му развитие?

Задача за напреднали:

Как ще обясните образуването на пустините Калахари и Сахара? Каква е връзката с географското положение?

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет -http://www.topigri.bg/%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8--cat296-order1.html, презентация: https://www.youtube.com/watch?v=jDdz4Si_Iyg

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек-природа. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им. Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. История и цивилизации- представяне на исторически данни и сведения за континента Африка.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни информация за най-големите диаманти в света. Защо винаги историите за тях са обвити в легенди? Разкажете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=jDdz4Si_Iyg Коментари по темата на урока.

Отговори на въпроси с подкрепа: „Кое е най-важното за релефа на континента Африка? Какво е характерно за него? Кои са по-големите планини, пустини и котловини? Какви полезни изкопаеми се срещат? Какво е териториалното им разпределение?“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в Интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: карта с полезни изкопаеми, контурна карта, изображения, образователни филмчета и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Характеризирайте релефа на Африка. Нанесете на контурната карта по-големите планини, пустини и котловини, оцветете ги и ги надпишете.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: География и икономика, V клас
Тема на урока: КЛИМАТ
Основно съдържание на урока за ученика: Африка е най-топлият континент. Причина за това е, че Екваторът и тропичните окръжности минават през континента и обширната площ. Релефът е другият фактор на климата. Той се изразява във високите части – в Килиманджаро пада и сняг и във вертикална посока се наблюдават всички климатични пояси. Околните океани са причина климатът да бъде по-влажен, особено по източното крайбрежие. Около тропичните окръжности се формира тропичен климат, затова са и пустините Калахари и Сахара. Крайбрежната пустиня Намиб се образува от студените океански течения. По крайбрежието се формира и субтропичен климат, който на север се нарича средиземноморски . Допълнително влияние оказват постоянно духащите ветрове – пасати, които допълнително изсушават климата. Междинен климат е субекваториалният (саванен), при който имаме два сезона – сух и влажен, на това се дължи периодичното прииждане на р. Нил.

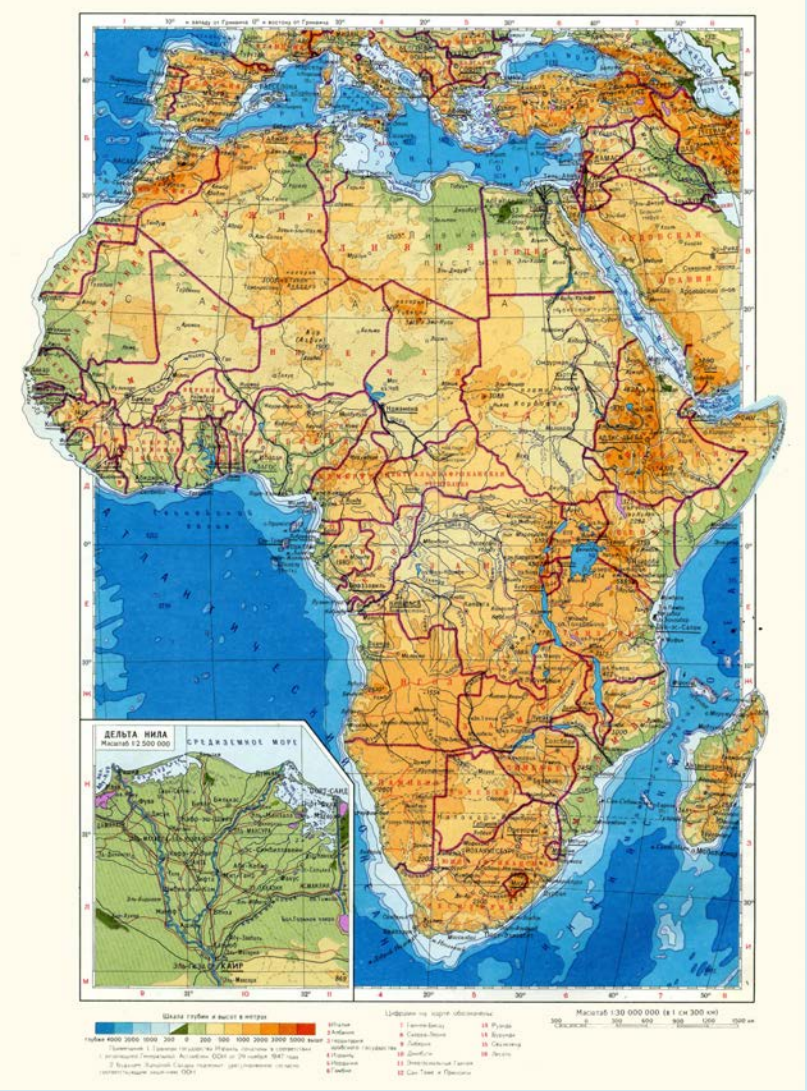

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и географската карта с климатичните пояси. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласите нанесете на контурните карти климатичните пояси, оцветете с подходящи цветове. Направете кратка характеристика на всеки пояс и я запишете в тетрадките – ползвайте учебника.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Кое е главното условие за горещия климат на Африка? Посочете на картата на континента къде минава Екваторът. Какъв е климатът на местата, които се намират близо до него?“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа нанесете на контурните карти климатичните пояси, оцветете с подходящи цветове. Направете кратка характеристика на всеки пояс и я запишете в тетрадките – ползвайте учебника. Кои са причините за образуването на пустините? Защо Африка е най-горещият континент. Сравнете географското му положение с другите континенти.
http://www.topigri.bg/%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8--cat296-order1.html

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет
http://www.topigri.bg/%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8--cat296-order1.html,
https://www.youtube.com/watch?v=n4crvs-KTBw&t=39shttps://www.youtube.com/watch?v=k17R7Se28hU
https://www.youtube.com/watch?v=nKnV_7QzpNo
https://www.youtube.com/watch?v=5VMG1wuf7bU,
https://www.google.bg/search?q=%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0+%D0%BD%D0%B0+%D0%BA%D0%BB%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%BF%D0%BE%D1%8F%D1%81%D0%B8++%D0%B2+%D0%B0%D1%84%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0&sxsrf=ALeKk01PIRi0C09pVwIsiXnt5sEVRO1p9Q:1598591685611&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=dmpIN_0RNfL3vM%252CmsazLHWyGjhHYM%252C_&vet=1&usg=AI4_-kRbIeajJtG6WHI6Kd1OIjzGNooEcQ&sa=X&ved=2ahUKEwje9r6Mkr3rAhWBCewKHVkKDSQQ9QF6BAgJEB4#imgrc=bducIyn1w58akM
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=fBx7b9nZIEo

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им. Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. История и цивилизации – представяне на исторически данни и сведения за континента Африка.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за река Нил. Защо в пустинята Сахара водите на реката намаляват? Нанесете на контурната карта реките Нил, Конго и езерото Виктория. С какъв цвят ще ги оцветите?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=fBx7b9nZIEo. Коментари по темата на урока.

Отговори на въпроси с подкрепа: „Какъв е климатът на Африка? Кои са климатичните пояси и области? Какво е териториалното им разпределение? “

Практически упражнения: „Работа с атласа и географската карта с климатичните пояси. Защо Африка е най-горещият континент? Сравнете географското му положение с другите континенти.“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: карта с климатичните пояси, контурна карта, изображения, образователни филмчета и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на следните въпроси: Защо в пустинните области рядко вали дъжд? В кои планини на Африка снегът не се разтапя почти през цялата година? Коя е причината за това?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

КЛИМАТИЧНИ ПОЯСИ И ОБЛАСТИ

Основно съдържание на урока за ученика: Поради характерните фактори в Африка се наблюдават следните климатични пояси:

– Екваториален – температурите са високи и има висока влажност на въздуха, всеки ден вали.

– Субекваториален – високи температури, има два сезона - горещо и дъждовно лято и гореща и суха зима.

– Тропичен (пустинен) – високи температури, лятото е горещо, а зимата топла, почти без валежи, по източното крайбрежие е влажен както при екватора. Духат много ветрове, които навяват много пясък.

– Субтропичен – дълго, горещо и сухо лято с кратка, мека, дъждовна зима.

– Планински – разнообразен, зависи от надморската височина, в Килиманджаро се наблюдават всички климатични пояси. Тук падат обилни дъждове. На най-високите върхове валежите са от сняг, който не се стопява почти през цялата година.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и географската карта с климатичните пояси. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласите нанесете на контурните карти климатичните пояси, оцветете с подходящи цветове. Направете кратка характеристика на всеки пояс и я запишете в тетрадките – ползвайте учебника.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Гледайте клипове. Направете кратка характеристика на живота в пустинята.“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа нанесете на контурните карти климатичните пояси, оцветете с подходящи цветове. Гледайте клиповете. Направете кратка характеристика на живота в пустинята. Какви проблеми имат хората там?

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: https://www.youtube.com/watch?v=n4crvs-KTBw&t=39shttps://www.youtube.com/watch?v=k17R7Se28hU
https://www.youtube.com/watch?v=nKnV_7QzpNo
https://www.youtube.com/watch?v=5VMG1wuf7bU, https://www.google.bg/search?q=%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0+%D0%BD%D0%B0+%D0%BA%D0%BB%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%BF%D0%BE%D1%8F%D1%81%D0%B8++%D0%B2+%D0%B0%D1%84%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0&sxsrf=ALeKk01PIRi0C09pVwIsiXnt5sEVRO1p9Q:1598591685611&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=dmpIN_0RNfL3vM%252CmsazLHWyGjhHYM%252C_&vet=1&usg=AI4_-kRbIeajJtG6WHI6Kd1OIjzGNooEcQ&sa=X&ved=2ahUKEwje9r6Mkr3rAhWBCewKHVkKDSQQ9QF6BAgJEB4#imgrc=bducIyn1w58akM
презентация: https://ucha.se/watch/5514/klimatichni-poyasi-i-oblasti-v-afrika;
образователни филмчета: http://www.topigri.bg/%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8--cat296-order1.html .

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек-природа. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им. Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. История и цивилизации – представяне на исторически данни и сведения за континента Африка.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни информация за животно или растение от Африка. Разкажете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/5514/klimatichni-poyasi-i-oblasti-v-afrika .
Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какъв е климатът на Африка? Кои са климатичните пояси и области? Какво е териториалното им разпределение?“
Практически упражнения: „Работа с атласа и географската карта с климатичните пояси – посочването и назоваването им; работа с контурна карта – нанасяне на климатичните пояси и оцветяване с подходящи цветове.“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: карта с климатичните пояси, контурна карта, изображения, образователни филмчета и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете по-подробна информация за водопада Виктория, най-величествения в света, чиито води се спускат от 120 метра височина. В кой климатичен пояс се намира?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

ВОДИ

Основно съдържание на урока за ученика: Африка е богата на води. Тук протича най-дългата река Нил, която приижда всяка година при настъпване на дъждовния сезон. Не е най-пълноводна, защото преминава през пустинята Сахара и губи водите си. Река Нил е причина за раждането на египетската цивилизация.

Река Конго е най-пълноводна, защото протича през екваториалния пояс, където всеки ден вали. Водите ѝ се използват за получаване на електрическа енергия. Интересни са големите езера, образувани от Големия разлом. Езерото Виктория е най-голямото, а езерото Чад променя площта си в зависимост от валежите. По теченията на големите реки са построени язовири. Водите имат огромно значение за континента, използват се за риболов и воден транспорт; водоснабдяване, особено в сухите райони в пустините. Там живот има само в оазисите – места с извори.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и географската карта и с контурните карти. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласите нанесете на контурните карти реките и езерата, оцветете с подходящи цветове. Направете кратка характеристика на всеки тях и ги запишете в тетрадките – ползвайте учебника.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Гледайте клипове. Направете кратка характеристика на живота около река Нил. Защо огромната му долина е гъсто населена още от дълбока древност?“

Времево разпределение: Един учебен час.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: презентация: https://www.youtube.com/watch?v=7AJjQbzPGk0

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек-природа. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им. Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. История и цивилизации – представяне на исторически данни и сведения за континента Африка; река Нил е причина за раждането на египетската цивилизация.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация зарека Нил и живота около нея. Разкажете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=7AJjQbzPGk0.
Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „С какво се характеризират водите на Африка? Кои са по-пълноводните и известни реки и езера?
Практически упражнения: „Работа с атласа и географската карта с контурната карта. Нанасяне върху нея реките – Нил и Конго, езерата Виктория и Танганика. Оцветяване с подходящи цветове.“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в Интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на следните въпроси: „В кои планини на Африка снегът се разтапя почти през цялата година? Коя е причината за това? Защо в пустинята Сахара водите на река Нил намаляват?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

ПРИРОДНИ ЗОНИ

Основно съдържание на урока за ученика: Африка е много интересен за туристите континент. В зависимост от климата почвите и водите са се формирали интересни растения и животни. Природните зони са симетрично разположени от двете страни на Екватора. В близост до самия Екватор се намира *Зоната на влажните екваториални гори*. На север, изток и юг от тях са разположени обширни територии с равнинен и платовиден релеф, които са заети *от Зоната на саваните*. Около двете тропични окръжности се образува *Зоната на тропичните пустини*. В крайбрежните северозападни и югозападни части на континента се обособява *Зоната на трърдолистните вечнозелени гори и храсти.* Особеностите на природата се изменят във височина. Така се формира *Планинската природна област*.

Разнообразието на природата и уникалността ѝ в различните природни зони дава възможност на народите да привличат туристи. Има изградени много резервати и национални паркове, които са световно известни. Срещат се животни като: лъв, жираф, слон, хиена. Растения като: баобаб, орхидеи, чадъровидна акация и др. За съжаление голям проблем е било унищожаването на растителния и животинския свят, заради ценни кожи, слоновата кост , което е довело до изчезването на много видове.

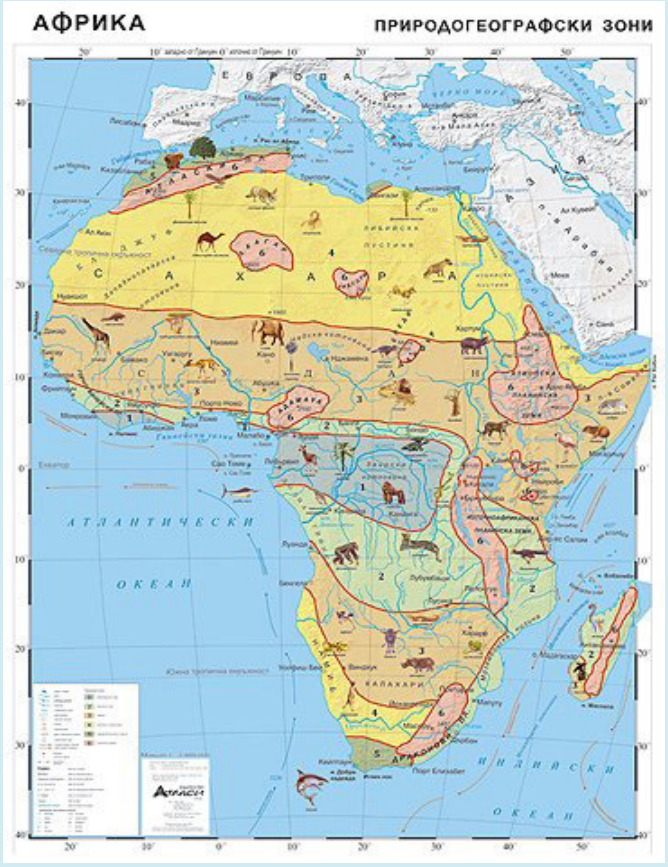

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и географската карта и с контурните карти. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласите нанесете на контурните карти природните зони, оцветете с подходящи цветове. Направете кратка характеристика на всеки тях и ги запишете в тетрадките – ползвайте учебника.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Гледайте клипове. Направете кратка характеристика на живота в саваната. Какви проблеми имат хората там?“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа нанесете на контурните карти природните зони, оцветете с подходящи цветове. Отбележете за всяка зона характерни растения и животни. Гледайте клиповете. Направете кратка характеристика на живота в саваната. Какви проблеми имат хората там? Проучете какви резервати се намират в Африка. Подгответе доклад за някой от тях.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка атлас, интернет – образователен филм:
http://www.topigri.bg/%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8--cat296-order1.html; https://www.google.bg/search?q=%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8+%D0%B7%D0%BE%D0%BD%D0%B8+%D0%BD%D0%B0+%D0%B0%D1%84%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0&sxsrf=ALeKk01o6TAc-DkHxFCJcUySAp2rHBCvivQ:1598602564047&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=vh-qma1rfY2MgzM%252CN2b3qT19JIzYPM%252C_&vet=1&usg=AI4_-kTwGmv4ojTgFJT-V8ePqDcAGAooysg&sa=X&ved=2ahUKEwjc8d3Pur3rAhWu3OAKHceOBPMQ9QF6BAgJEB8&biw=1366&bih=657#imgrc=Q_IJJvPPLeKV-M
Презентация: https://www.youtube.com/watch?v=HQgFZ99h27Q
Занимателна игра: http://planeta42.com/geography/africabiomes/bg.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им. Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за Зоната на влажните екваториални гори. Защо там едни растения вече дават плод, други току-що започват да цъфтят? Коя е причината за това? Защо птиците обикновено са по клоните на дърветата? Разкажете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=HQgFZ99h27Q.
Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „С какво се характеризират отделните природни зони? Какви са: релефът, климатът, почвите в тях? Какви растителни и животински видове се срещат?
Практически упражнения: „Работа с атласа и географската карта с контурната карта. Нанасяне върху нея на природните зони. Оцветяване с подходящи цветове.“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в Интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: карта с природните зони, контурна карта, изображения, образователни филмчета, анимация, географски модел и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Занимателна игра за вкъщи. С помощта на възрастен влезте в http://planeta42.com/geography/africabiomes/bg.html и попълнете пъзела.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

НАСЕЛЕНИЕ И ПОЛИТИЧЕСКА КАРТА

Основно съдържание на урока за ученика: Африка е рядко населен континент. Най-гъсто е населена долината на река Нил, а най-рядко – пустинята Сахара. Населението на Африка е най-бързо увеличаващо се и същевременно най-бедно. Принадлежи към европеидната и негроидно-австралоидната раса. Религиите, които се изповядват, са ислям и християнство, като са запазени и старите африкански религиозни обичаи. Най-стара е цивилизацията на древен Египет, която е възникнала по долината на река Нил. Северните части са били част от арабската държава и по-късно от Османската империя. След Великите географски открития континентът е завладян от Великите сили и превърнат в колонии и е жестоко експлоатиран. Населението е превърнато в роби и голяма част е продадено в Америка – като евтина работна ръка. Свободата си получават през 20 век, когато се разпадат колониалните империи. Това дава отражение върху бедността на континента днес. Неграмотността е висока. Липса на медицинско обслужване, често и на течаща вода. Проблем са честите военни сблъсъци, граждански войни, преврати, което още повече усложнява положението в Африка и досега той остава най-бедният континент.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте карта на населението и нанесете на контурната карта местата с най-многобройно и най-малобройно население, като използвате различни цветове. Отбележете по-големите държави и техните столици.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Кои са етническите групи на континента Африка? Каква религия изповядват? “

Времево разпределение: Три учебни часа.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа нанесете на контурните карти по-големите държави и техните столици. Оцветете с подходящи цветове. Кои са причините за бедността на континента? Как населението би могло да подобри положението си? Какви мерки трябва да се предприемат според вас? Запишете ги в тетрадките. Опитайте по снимките да опишете живота, културата и модата на африканците.
http://www.topigri.bg/%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8--cat296-order1.html

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет:
https://www.youtube.com/watch?v=n4crvs-KTBw&t=39shttps://www.youtube.com/watch?v=k17R7Se28hU
https://www.youtube.com/watch?v=nKnV_7QzpNo
https://www.youtube.com/watch?v=5VMG1wuf7bU
Презентация: https://www.youtube.com/watch?v=vUe-UdZH1n4

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа. Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Формиране на морални ценности. Толерантност към останалите, приемане на различните религии и приятелско съжителстване.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни

величини, изчисления, сравнения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек с природа и опазването й от замърсяване. История и цивилизации – разглежда населението през различни периоди, религии, етноси.
Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни информация за държава от Африка или интересен обект. Какви проблеми за разрешаване стоят пред съвременните жители на тази държава? Разкажете пред класа.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=vUe-UdZH1n4. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво е характерно за населението на Африка? Какви са броят, гъстотата и разпределението му? Какъв е етническият състав? Каква религия изповядват? Кои са най-слабо населените места? Какви са: животът, културата и модата на африканците?“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, изображения, диаграми, статистика, образователни филмчета и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Прочетете си урока, помислете и отговорете на следните въпроси: „Кога се засилва най-много борбата на африканските народи за независимост? Кои са най-големите африкански държави? Коя от тях е най-развита?“

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

СТОПАНСТВО

Основно съдържание на урока за ученика: Стопанството на Африка се развива по-бавно в сравнение с другите континенти. Природните фактори са определящи за дейността на хората. Африка е богата на полезни изкопаеми, но континентът е най-беднят в света. Причината е, че добивът на богатствата е в ръцете на чужди компании. Липсата на образование, историческото минало и честите войни са огромна пречка пред икономическото развитие. Днес там се развива селското стопанство, и то в райони, в които има почви и вода. От земеделието се развива растениевъдството, и то главно отглеждането на зърнени култури. От промишлеността водеща е добивната промишленост. Добиват се въглища, нефт и природен газ. Особено място заема добивът на злато. Надежда за излизане от бедността е развитието на туризма – освен морски, се развива също ловен и приключенски туризъм благодарение на това, че континентът е богат на интересни растения и животни. Шанс за развитието дава и напредъкът в областта на спорта, който през последните години постига големи успехи. Стопански връзки на страните от континента: изнасят – руди, злато, диаманти, нефт, природен газ, ценна дървесина, кафе, какао, банани, фурми и др.; внасят – различни видове храни, лекарста, машини, апарати и др. Африка има младо население, но за да го използва, трябва да развива образованието си, което стои в основата на икономиката.

Орех от сейшелска палма

Открита мина за желязна руда

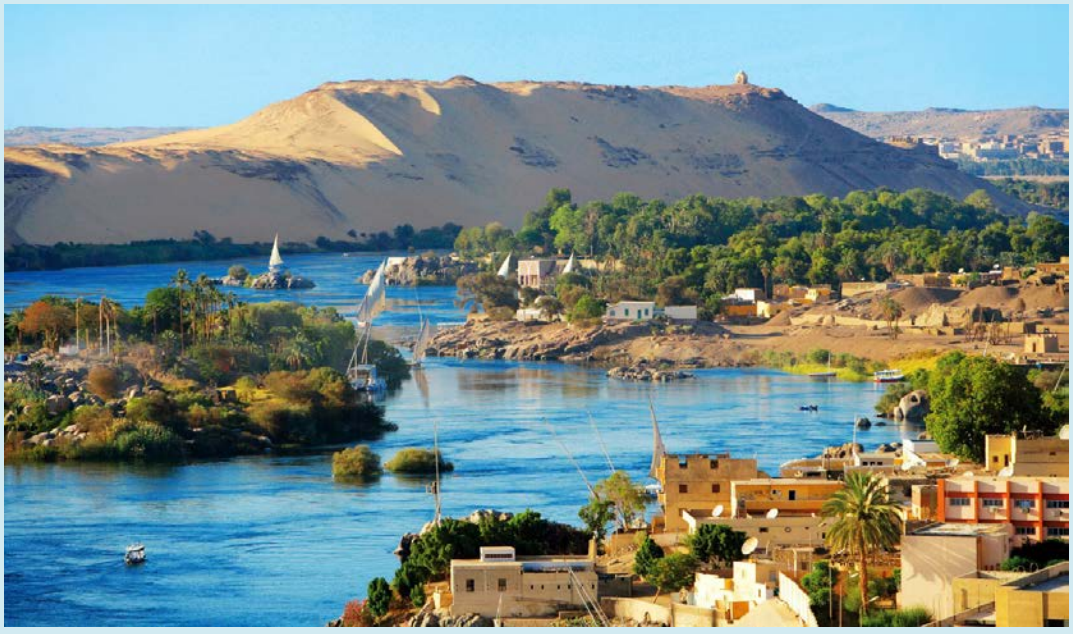

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „Кой е основният стопански отрасъл на повечето африкански страни? Как може да се реши проблемът с бедността? От какво зависи тя?“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Какви са типичните за Африка растения? В коя част на Африка се отглежда най-много кафе и какао?“

Времево разпределение: Три учебни часа.

Групова дейност в класната стая: Кои са условията, от които зависи развитието на стопанството? Запишете ги в тетрадките си. Кой е основният стопански отрасъл на повечето африкански страни? Какви са типичните за Африка растения? В коя част на Африка се отглежда най-много какао? Кой от промишлените отрасли е най-силно развит в Африка? В коя африканска страна се добива най-много злато?

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: http://www.geoznanie.com/2016/11/stopanstvo-na-afrika.html,
Презентация: https://www.youtube.com/watch?v=sZd1MucYJS0

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху стопанската карта, намиране на данни за основните стопански дейности. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – човекът и неговата стопанска дейност.

Работа у дома и участие на семейството: Всички обичате да похапвате банани и фурми. Проучете с помощта на възрастен къде се отглеждат.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=sZd1MucYJS0. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво е най-характерното за стопанството на Африка? Кои са факторите, определящи развитието му? Кои са основните черти на земеделието и промишлеността? Коя е най-развитата страна на континента?
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: стопанска карта, контурна карта, изображения, диаграми, статистика, анимация, географски модел и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Вашите родители, а дори и вие обичате накитите. Особено тези – златните, и накитите с диаманти. Къде в Африка се добиват те?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: География и икономика, V клас
Тема на урока: СТРАНИ В АФРИКА
Основно съдържание на урока за ученика: Египет – това е държавата с най-стара история в Африка. Възникнала е по долината на река Нил. Столица е град Кайро. Друг голям град е Александрия. Египет има развито стопанство, построени са много заводи с чужди инвестиции. Произвежда много пшеница, фурми, памук, които изнася за чужбина. По-голямата част от населението принадлежи към европеидната раса (араби), изповядат исляма. Формата на управление е република. Много голямо значение има Суецкият канал, откъдето преминава основният морски трафик към Европа. Огромни доходи всяка година носят туристите, които идват, за да видят преди всичко пирамидите и други останки от египетската култура. РЮА (Република Южна Африка) е разположена в южната част на континента. Около 80 процента от населението е представено от негроидно-австралоидната раса. Има и потомци на европейци. Броят на смесените раси се увеличава. Столица е град Претория. Формата на управление е република. Изнася земеделска продукция – пшеница, фурми, вина. Развито е корабоплаването поради доброто географско положение. Страната има развито машиностроене - с чужди инвестиции, има огромни залежи от желязна руда, злато, сребро, платина и диаманти. Проблем, който спъва развитието й, е нестабилната политическа обстановка.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласа нанесете на контурните карти по-големите държави и техните столици. Оцветете с подходящи цветове.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Коя африканска държава граничи с два океана?“

Времево разпределение: Три учебни часа.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа нанесете на контурните карти по-големите държави и техните столици. Оцветете с подходящи цветове. Кои са най-големите африкански държави? Коя е най-развитата от тях? Запишете ги в тетрадките.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет:
http://www.geoznanie.com/2016/11/strani-v-a
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%84%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0
Презентация: https://www.youtube.com/watch?v=tgFmA_ASEuo

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху стопанската карта, намиране на данни за основните стопански дейности. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – човекът и неговата стопанска дейност. История и цивилизации – разглежда страните, формата на управление, религиите и етносите им.

Работа у дома и участие на семейството: Направете за домашна работа характеристика на избрана от вас страна от Африка, като се водите от посочения в учебника начин на характеризиране на страна.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=tgFmA_ASEuo. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Кои са столиците на Египет и Република Южна Африка? Как се развива земеделието и промишлеността в тях? Кои световни забележителности се намират в Египет?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: карта на страните, контурна карта, изображения, диаграми, статистика, презентация, образователни филмчета, анимация и географски модел и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Като си помогнете с картата на стрните, нанесете на приложената контурна карта всички страни. Оцветете ги с подходящи цветове. На по-големите отбележете и запишете столиците им.

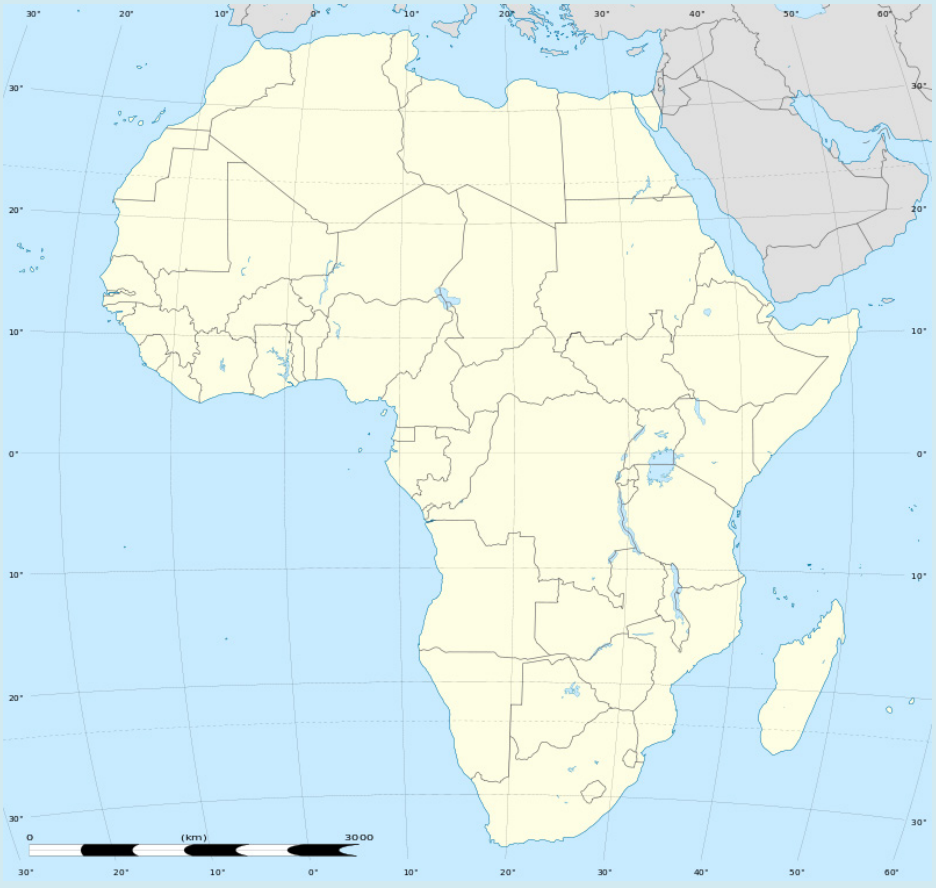

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, V клас

Тема на урока:

АНТАРКТИДА

Основно съдържание на урока за ученика: Континентът Антарктида е разположен около Южния полюс, почти изцяло покрит с лед. Континентът е заобиколен от Атлантическия, Тихия и Индийския океан. Той се отличава от другите континенти – цялата му повърхност е заета от високопланинска земя, покрита с лед и сняг. Бил е открит много късно заради плаващите ледници. Предполага се, че в миналото климатът не е бил суров, имало е растителност, но вследствие на природна катастрофа е бил покрит с лед. Какво има под ледената шапка, все още не е известно. От полезните изкопаеми са открити залежи на въглища, желязна и оловна руда. Климатът е най-студеният на цялото земно кълбо. Само по крайбрежните скали през по-малко студените дни се появяват мъхове и лишеи. Тук живеят пингвини, хранят се с риба и раци. По крайбрежните ледове плуват множество тюлени. Във водите на околните океани плуват грамадни китове. Няма постоянно население поради трудните за живот условия. Обитава се от изследователи, в това число и български. Проблем е разтопяването на ледниците поради затоплянето на климата. Това би могло да повиши нивото на Световния океан.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „Определете географското положение на континента спрямо Гринуичкия меридиан и Екватора, в кои полукълба се намира. Нанесете го на контурната карта. Напишете имената на околните океани, с които граничи.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Показване на континента Антарктида на географската карта. Определяне на географското му положение, граници, големина и природни условия.“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа нанесете на контурните карти по-важните морета, океани, острови и полуострови. Прочетете в интернет за българската база на континента и дейността, която извършват. Прочетете за откриването

на Южния полюс и изследването на континента. Разгледайте внимателно снимките. Съставете разказ за обитателите на континента.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет – презентация: https://www.youtube.com/watch?v=W36erLDnrF0.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географската карта, намиране на данни за даден обект.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни информация за българската база на Антарктида. Филми на професор Пимпирев. Споделете впечатленията си.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=W36erLDnrF0. Коментари по темата на урока.
Практически упражнения: „Работа с географската карта, намиране на Антарктида, определяне на географското положение, големината и границите. Показване на океаните, с които граничи.“ Отговор на въпрос с подкрепа: „Какви растения и животни живеят в този континент?“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, изображения, образователни филмчета, анимация и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на следните въпроси: „Защо в Антарктида няма реки? Какви животни живеят в този континент? Опишете едно животно по ваш избор по-подробно.“

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

География и икономика VI клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Географско положение, големина,
брегове и опознаване на Южна Америка 1634
Релеф и полезни изкопаеми 1637
Климат, климатични пояси и планинска област 1640
Води 1643
Природни зони 1645
Население и политическа карта 1649
Стопанство 1653
Страни в Южна Америка 1657
Географско положение, големина брегове
и опознаване на Северна Америка 1660
Релеф и полезни изкопаеми 1663
Климат, климатични пояси и области 1667
Води 1671
Природни зони 1674
Население и политическа карта 1678
Стопанство 1681
Страни в Северна Америка 1684
Географско положение, големина, брегове и опознаване на Азия 1687
Релеф и полезни изкопаеми 1690
Климат, климатични пояси и области 1692
Води 1696
Природни зони 1698
Население и политическа карта 1702
Стопанство 1705
Страни в Азия 1708
Географско положение, големина и брегове на Австралия,
опознаване. Природа 1711
Население. Австралийски съюз 1715
Океания 1718
Океаните на Земята 1722

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ, ГОЛЕМИНА,
БРЕГОВЕ И ОПОЗНАВАНЕ НА ЮЖНА АМЕРИКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Континентът Южна Америка е разположен от двете страни на Екватора, като по-голямата част от територията му е в Южното полукълбо. Южна Америка е единственият континент, който се намира изцяло в Западното полукълбо спрямо Гринуичкия меридиан. Географското положение на Южна Америка до голяма степен определя особеностите на природната среда и условията за живота, бита и стопанската дейност на хората в него. Бреговата линия на континента има дължина около 25 000 км и е слабо разчленена. Континентът Америка бил открит от Христофор Колумб през 1492 г. Той търсел път към Индия, така попаднал на него. До последно вярвал, че това е Индия, затова населението било наречено индианци. Името Америка получил от друг пътешественик – Америго Веспучи. По-късно бил разделен на Южна и Северна Америка. Открит е в края на XV в. Най-големи заслуги за опознаването му имат Фернандо Магелан, Америго Веспучи и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с географската карта. Ефективна интерперсонална комуникация между учениците със и без СОП. Динамично сътрудничество на участниците и ясно откроени елементи на групова и екипна работа. Емоционално позитивен психоклимат в класната стая. Разнообразни средства (включително помощни средства) и начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси – географска карта и глобус.

Времево разпределение:

Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: Нанесете с помощта на картата в атласа Екватора и Гринуичкия меридиан. Определете местоположението на Южна Америка спрямо тях. Нанесете имената на останалите континенти и океани. Сравнете ги по големина. Кои континенти се намират в Северното и кои в Южното полукълбо? Съответно кои са в Източното и кои в Западното полукълбо. Запишете ги в тетрадките.

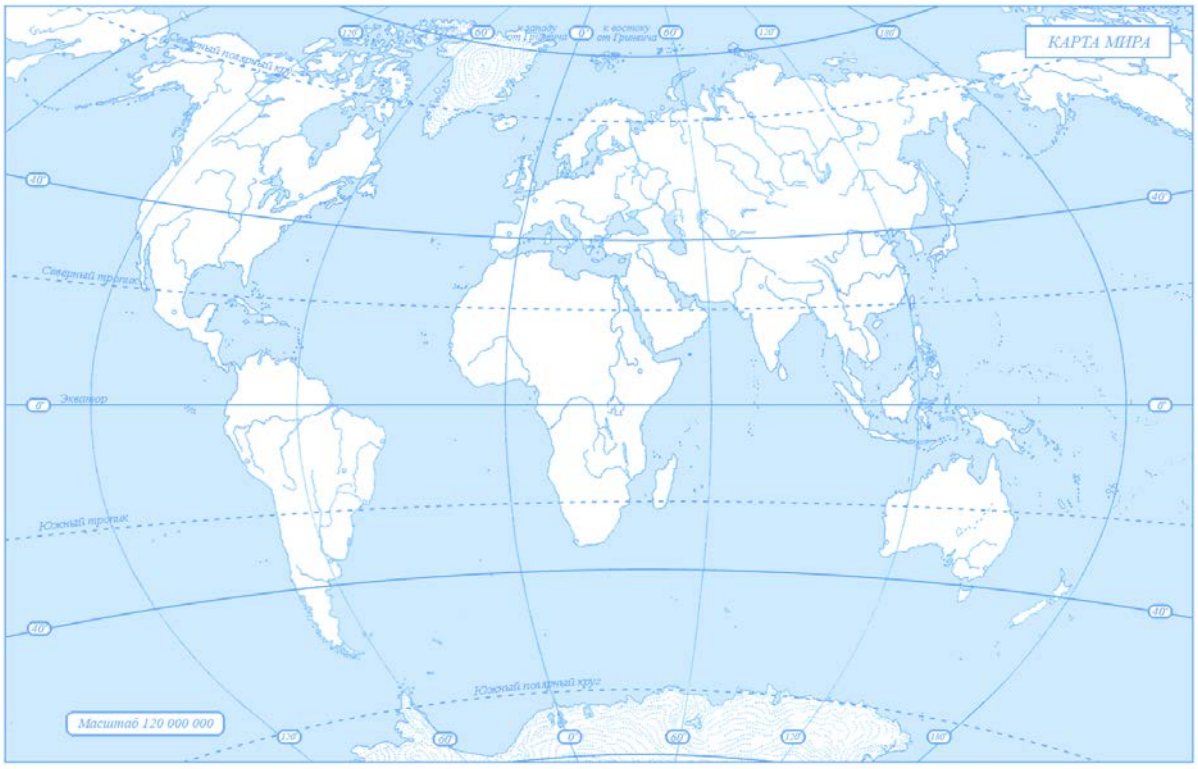

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет:
http://pedagog6.com/v2/images/stories/DEMO/GI6U-demo.pdf

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване; на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство.

Междупредметна връзка: История – запознаване с известни личности – пътешественици откриватели, като Христофор Колумб, Фернандо Магелан и Америго Веспучи. Български език – формиране на комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор. Умения за слушане. Математика – ориентиране в пространството, чертане. Изобразително изкуство – познаване на цветовете, възможност за рисуване/оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на картата в атласа и учебника нанесете околните морета и океани, острови и полуострови. Оцветете с подходящи цветове. Прочетете в интернет за пътешествието на Христофор Колумб.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Упражнения за работа с контурна карта Определете местоположението на Южна Америка чрез използване на общогеографската карта на света в атласа. Посочване на границите на континента. Беседа. Търсене и намиране на информация, организиране на информацията. Поставяне на цели и задачи. Изпълнение на индивидуална задача като част от работата на класа. Комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор. Умения за слушане. Разглеждане на снимките и назоваване на имената на откривателите.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Разнообразни средства (включително адаптивни и асистиращи технологии). Дидактични материали: географска карта, контурни карти, изображения, образователни филмчета, клипове и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:

1. Защо континентите Южна Америка и Северна Америка са известни с името Нов свят?
2. Като ползвате първата карта, определете на кое място се нарежда Южна Америка по големина на територията спрямо останалите континенти.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

РЕЛЕФ И ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Континентът Южна Америка се е образувал в резултат на разпадането на южния континент Гондвана. Релефът се е образувал от вътрешните земни сили, движенията в земната кора и дооформил от външните земни сили (действието на водата, ветровете, растенията). Южна Америка се поделя на 3 големи географски области: Западна висока (Анди), Средна низина (низините на реките Ориноко, Амазонка и Ла Плата) и Източна нископланинска и Платовидна (Гвианска и Бразилска планинска земя). Най-висока е верижната планина Анди, което на езика на индианците означава "медна планина" заради находищата на мед. Най-обширна е Бразилската планинска земя, богата на много рудни полезни изкопаеми. Най-обширна от низините е Амазонската. Атакама е една от най-суровите пустини на земята. Полезните изкопаеми се образуват от вътрешните земни сили. Южна Америка е богат на находища континент. Това е важно за стопанството на страните. Най-важни са находищата на нефт, медни и железни руди, селитра и диаманти.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с географската карта. Ефективна интерперсонална комуникация между учениците със и без СОП. Динамично сътрудничество на участниците и ясно откроени елементи на групова и екипна работа. Емоционално позитивен психоклимат в класната стая. Разнообразни средства (включително помощни средства) и начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси – географска карта и глобус. Формиране на комуникативни и социални умения у учениците като изграждане на умения за преценка на

конкретната ситуация, вземане на решения в екстремални или сложни ситуации, представяне на собствена позиция и отстояването ѝ, взаимодействия в съответната група; автентична обратна връзка в реално време.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

Търсене и намиране на информация, организиране на информацията. Поставяне на цели. Изпълнение на индивидуална задача като част от групов проект. Работа в екип. Комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор. Умения за слушане. Характеризиране на релефа на Южна Америка. Познаване на типичните полезни изкопаеми за Южна Америка и тяхното териториално разпределение. Четене на профил на релеф. С помощта на картата в атласа нанасяне върху контурната карта най- значимите планини, равнини и низини и отбелязване на най-високите върхове. Оцветяване с подходящи цветове.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, атлас, интернет, учебна тетрадка.

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
Информация, организиране на информацията, поставяне на цели и задачи, изпълнение на индивидуална задача като: Търсене и намиране на бижута вкъщи. Пръстенът на мама е златен. От какъв материал е изработен? Към кой вид полезни изкопаеми принадлежи златото? В село баба и дядо през зимата се топлят с въглища. Какъв вид изкопаеми горива са въглищата?

Междупредметна връзка: Български език – формиране на комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор. Умения за слушане. Математика – ориентиране в пространството.

Работа у дома и участие на семейството: Като си помогнете с първата карта, нанесете самостоятелно със съответните условни знаци полезните изкопаеми. Подредете самостоятелно встрани легенда, като ги разделите на групи: изкопаеми горива, руди (черни, цветни и благородни) – припомнете си кои бяха те; нерудни.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Четене на карта и профил на релефа. Упражнения за нанасяне върху контурна карта форми на релефа и териториално разпределение на полезни изкопаеми. Беседа.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Разнообразни средства (включите адаптивни и асистиращи технологии). Дидактични материали: географска карта, контурни карти, изображения, образователни филмчета, клипове и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:

1. Да се прочете урокът от учебника.
2. Да се повторят важните нови идеи, свързани с релефа и полезните изкопаеми на Южна Америка.
3. Да отговори на въпросите: За какво са необходими полезните изкопаеми? Как използването им променя живота на хората?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

КЛИМАТ, КЛИМАТИЧНИ ПОЯСИ И ПЛАНИНСКА ОБЛАСТ

Основно съдържание на урока за ученика: Подобно на природата и релефа климатът на континента Южна Америка има също много разновидности. Факторите, които влияят на формирането на климата, са следните: географското положение – той е най-важният. През континента преминават Екваторът и Южната тропична окръжност. Ширината в южната част е малка и това определя силното влияние на океаните. Географското положение формира климатични пояси. Те са:

Екваториален – високи температури, вечно лято, липсват ветрове, всекидневни обилни валежи –Амазония;

Субекваториален – високи температури, два сезона – горещо и влажно лято, зима гореща и суха. Ветровете са пасати.

Тропичен – високи температури, пустинен във вътрешността и влажен по крайбрежието, близък до екваториалния. Ветровете са пасати.

Субтропичен – дълго лято и кратка дъждовна зима, по-влажен от другите континенти заради малката площ. Ветровете – западни.

Умерен – четири сезона, влажен, влияние на океана. Ветровете са западни.

Планинската климатична област – климатът е студен, температурите – ниски, има значителни валежи, по високите части – сняг. Ветровете са силни.

Въздушните маси също оказват своето влияние за формирането на климата.

Океаните и океанските течения влияят върху влажността на въздуха и оттам върху климата. Релефът също влияе върху разпространението на въздушните маси. Най-важна климатична бариера са Андите, които ограничават влиянието на Тихия океан.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с географската и контурната карта. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласите нанесете на контурните карти климатичните пояси и области, оцветете с подходящи цветове. Направете кратка характеристика на всеки тях и ги запишете в тетрадките – ползвайте учебника.“ Ефективна интерперсонална комуникация между учениците със и без СОП. Динамично сътрудничество на участниците и ясно откроени елементи на групова и екипна работа. Емоционално позитивен психоклимат в класната стая. Автентична обратна връзка в реално време. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Какво е значението на Амазония за общия климат на Земята?“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: С помощта на картата в атласа нанесете върху контурната карта климатичните пояси и области. Оцветете с подходящи цветове. Нанесете въздушните маси и теченията със стрелки. Каква е връзката между природните условия и стопанството на хората? Значението на Амазония за общия климат на Земята.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: https://www.youtube.com/watch?v=oela7cDoyzY, презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=lS9-dxx2Ig8
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им. Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство.
Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения.
Работа у дома и участие на семейството: С помощта на родители потърсете повече информация за интересен природен обект, забележителност в Южна Америка. Ползвайте кратките филми. Разкажете пред класа.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=lS9-dxx2Ig8. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Кои са петте климатични пояси на Южна Америка? С какво се характеризират те? Какви са валежите, температурите им?“ Практически упражнения: „Работа с атласа, географската карта, контурната карта и климатограма.“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер - работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Разнообразни средства (включително адаптивни и асистиращи технологии). Дидактични материали: климатограми, карта с климатичните пояси, контурни карти, изображения, образователни филмчета и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на следния въпрос: Кои са факторите, които влияят на формирането на климата? Дайте примери.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

ВОДИ

Основно съдържание на урока за ученика: Южна Америка притежава най-голямото водно богатство в света – реки, езера, ледници и др. Реките на континента са пълноводни в зависимост от климата и релефа. Амазонка е най-пълноводната река, защото протича успоредно на Екватора и получава подхранване през цялата година. Има и много притоци, които също са пълноводни през цялата година. Релефът е причина реките, които се отичат към Тихия океан, да са къси. Климатът определя водните количества в реките и речния режим. Реките се подхранват от дъжда и по-малка част от топенето на снеговете и чрез ледниците. Река Парана е с най-много водопади в света. В басейна на река Ориноко е разположен най-високият водопад в света – Анхел. Значение имат високопланинските езера за живота на местното население. По-големи се езерата Титикака и Маракайбо. Ледници има единствено в Андите. Водите в Южна Америка имат голямо приложение. Те се използват за: водни пътища, добив на електроенергия, водоснабдяване, напояване, риболов и туризъм.

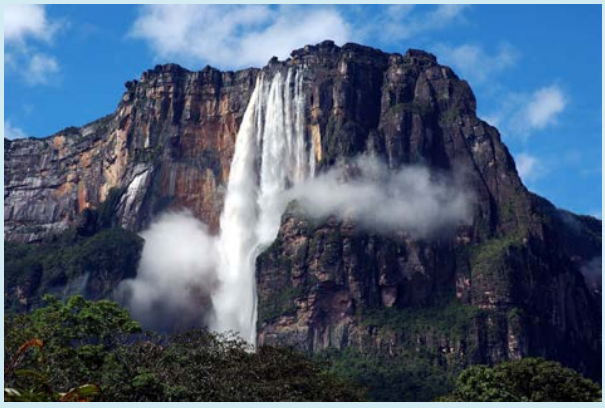

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и географската карта и с контурните карти. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласите нанесете на контурните карти реките и езерата, оцветете с подходящи цветове. Направете кратка характеристика на всеки тях и ги запишете в тетрадките – ползвайте учебника.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Какво е значението на водите за стопанството и живото на хората?“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: Нанесете на контурната карта с помощта на учебника и атласа големите реки и езера на континента. Оцветете с подходящи цветове. Защо Амазонка е най-пълноводната река на Земята? Какво е значението на водите за стопанството и живото на хората?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет.
https://www.youtube.com/watch?v=5IzzogrKo6k&t=32s
https://www.youtube.com/watch?v=9lfMb20QLXg
https://www.youtube.com/watch?v=cVxs-oiEiso
https://www.youtube.com/watch?v=oela7cDoyzY,
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=Dbd0dhULEbY

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране върху картата. Изяснява връзката човек – природа. Последици от замърсяване на околната среда. Глобалното затопляне на климата. Природните условия и стопанската дейност на хората.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на родители потърсете повече информация за интересен природен обект, забележителност в Южна Америка Ползвайте кратките филми. Представете информацията пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=Dbd0dhULEbY. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „С какво се характеризират водите на Южна Америка? Кои са по-пълноводните и известни реки и езера?“ Практически упражнения: „Работа с атласа и географската карта, с контурната карта. Нанасяне върху нея на реките Амазонка, Парана и Ориноко и езерата Титикака и Маракайбо. Оцветяване с подходящи цветове.“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: карта с климатичните пояси, контурни карти, географски модел, хидрограми, изображения, образователни филмчета и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Посетете мислено най-високия водопад Анхел, който е разположен на река Ориноко. Опишете го как изглежда.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: География и икономика, VI клас
Тема на урока: ПРИРОДНИ ЗОНИ
Основно съдържание на урока за ученика: Природните зони се формират при наличието на специфичен климат, което води до образуване на почви, оттам – характерните растения и животни. Природните зони се описват, като разглеждаме територията, която обхващат, описваме релефа, климата, водите, почвите, растенията и животните, както и условията за живот в тях. Първата природна зона е *Зоната на влажните екваториални гори (Селвас).* Тя обхваща Амазонската низина. Климатът е екваториален, а релефът – низинен. Реките са пълни постоянно, а почвите са латеритни. Амазония е най-обширната екваториална гора, дом на хиляди видове растения и животни. Растения – сейба, орхидеи, палми, водна лилия, какаово, хининово и каучуково дърво. Животни – маймуна, ленивец, мравояд, тапир, ягуар, колибри, пъстроцветен папагал, анаконда и др. За съжаление заради ценните видове гората се изсича все повече, а това се отразява на чистотата на въздуха в целия свят. Зоната е слабо населена.

Втората природна зона е *Зоната на саваните*. Климатът е субекваториален, а релефът – низинен, равнинен, хълмист и платовист. Реките са пълни през лятото, когато вали, а почвите са червено-кафяви. Зоната предоставя благоприятни условия за живот. Растения – тревисти растения, чаено дърво и кактуси. Животни – свине, броненосец, мравояд, щраус, ягуар, боа удушвач и др.

Третата природна зона е *Пампата*. Климатът е субтропичен, а релефът – равнинен. Реките са пълни през дъждовния сезон, а почвите са много плодородни, с червено-черен цвят. Зоната предоставя благоприятни условия за живот. Растения – тревисти растения. Животни – елен, щраус, броненосец и др.

Четвъртата природна зона е *Зоната на пустините.* Климатът е умерен. Срещат се много езера. Зоната предоставя неблагоприятни условия за живот. Растения – оскъдна растителност. Животни – пума, щраус и фламинго.

Петата природна зона е *Зоната на полупустините.* Климатът е сух, тропичен. Зоната предоставя неблагоприятни условия за живот. Растения – единствено кактуси.

Особеностите на природата се изменят във височина. Така се формира шестата *Планинската природна област*. Почвите са кафяво-горски и планинско-ливадни. Растения – планински вечнозелени гори, нискорасли вечнозелени гори, ливади. Животни – очилата мечка, лама и кондор. Има снегове и ледници.

Разнообразието на природата и уникалността ѝ в различните природни зони дават възможност на народите да привличат туристи. Има изградени много резервати и национални паркове, които са световно известни. За съжаление голям проблем е било унищожаването на растителния и животинския свят заради ценни кожи, което е довело до изчезването на много видове. От Америка в Европа са пренесени: доматите, пиперът, царевицата и картофите, които са променили живота в Европа, спасявайки от глад северните народи.

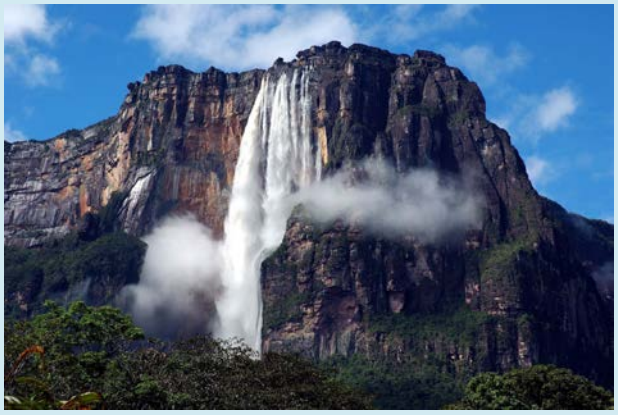

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и географската карта и с контурните карти. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласите нанесете на контурните карти природните зони, оцветете с подходящи цветове. Направете кратка характеристика на всяка тях и ги запишете в таблицата.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Какво е значението на природните условия за стопанството и живота на хората?“

Времево разпределение: Три учебни часа.

Групова дейност в класната стая: Нанесете на контурната карта с помощта на учебника и атласа природните зони на континента. Оцветете с подходящи цветове. Защо Амазонка е най-пълноводната река на Земята? Какво е значението на природните условия за стопанството и живота на хората? Направете таблица, в която да отразите: климата, водите, почвите, растенията и животните за всяка природна зона. Помогнете си със снимките и кратките филми.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет:
https://www.youtube.com/watch?v=5IzzogrKo6k&t=32s
https://www.youtube.com/watch?v=9lfMb20QLXg

https://www.youtube.com/watch?v=cVxs-oiEiso https://www.youtube.com/watch?v=oela7cDoyzY, презентация: https://www.youtube.com/watch?v=4AwylqfPZ8w
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране върху картата. Изясняване на връзката човек – природа. Последици от замърсяване на околната среда. Глобалното затопляне на климата. Природните условия и стопанската дейност на хората. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство.
Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. История и цивилизации – от Америка в Европа са пренесени картофите, които са променили живота в Европа, спасявайки от глад северните народи.
Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за Планинската природна област. Как е подредена растителността? Какви животни се срещат там? Разкажете пред класа.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=4AwylqfPZ8w. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „С какво се характеризират отделните природни зони? Какви са: релефът, климатът, почвите в тях? Какви растителни и животински видове се срещат?“ Практически упражнения: „Работа с атласа и географската карта, с контурната карта. Нанасяне върху нея на природните зони. Оцветяване с подходящи цветове.“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: карта с природните зони, контурни карти, географски модел, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете: „Защо в различните природни зони има различна растителност?“

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

НАСЕЛЕНИЕ И ПОЛИТИЧЕСКА КАРТА

Основно съдържание на урока за ученика: Населението на Южна Америка е едно от най-бързо увеличаващите се след Африка. Може да се раздели на:

– Местно население – индианци, живеещи на отделни племена. По-значими народи са били: маите, инките, ацтеките, които създали оригинални култури.

– Преселено население – европейци, дошли след Великите географски открития. Първо испанци и португалци, които си поделили континента, по-късно и други народи. Африканците пристигнали тук насила като роби за плантациите.

– Смесено население – метиси, мулати.

Населението се различава по своите обичаи и традиции.

Страните от Южна Америка заедно със страните от Централна Америка са били колонии на Испания и Португалия, затова са известни и като Латинска Америка, имащи за официален език испански и португалски (Бразилия). След разпадането на колониалните империи страните извоюват своята свобода, но запазват: езика, религията – католицизъм, писмеността – латиница, и чувството за единна общност. Страните от континента имат проблеми с политическата нестабилност, станала символ на Южна Америка.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте карта на населението и нанесете на контурната карта държавите на континента, като използвате различни цветове. Отбележете столиците на по-големите държави.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Възлагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „На какви част се разделя населението? Кои са етническите групи на континента? Каква религия изповядват?“

Времево разпределение: Три учебни часа.

Групова дейност в класната стая: Нанесете на контурната карта с помощта на учебника и атласа държавите на континента. Оцветете с подходящи цветове. Какво е значението на природните условия за стопанството и живота на хората. Помогнете си със снимките и кратките филми. Опитайте да разкажете за живота и обичаите на населението, като потърсите допълнителна информация от интернет и снимките. По какво се различава битът на местното и преселеното население?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет:
https://www.youtube.com/watch?v=5IzzogrKo6k&t=32s
https://www.youtube.com/watch?v=9lfMb20QLXg
https://www.youtube.com/watch?v=cVxs-oiEiso
https://www.youtube.com/watch?v=oela7cDoyzY,
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=QWXLXKPzc3M

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа. Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Формиране на морални ценности. Толерантност към останалите, приемане на различните религии и приятелско съжителстване.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек с природа и опазването й от замърсяване. История и цивилизации – разглежда населението през различни периоди, религии, етноси.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни повече информация за инките. Разкажете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=QWXLXKPzc3M
Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво е характерно за населението на Южна Америка? Какви са броят, гъстотата и разпределението му? Какъв е етническият състав? Каква религия изповядват? Кои са най-слабо населените места? Какви са: животът, културата и модата на хората, живеещи на континента?“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: диаграми, статистика, изображения.

Самостоятелна и домашна работа: Кои са най-големите държави? Коя от тях е най-развита? Потърсете по-подробна информация за Рио де Жанейро. Разкажете пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

СТОПАНСТВО

Основно съдържание на урока за ученика: Страните от Южна Америка имат относително слабо развито стопанство. Континентът е богат на полезни изкопаеми. Природните условия са добри, но повечето предприятия са на чужди компании. Липсва квалифицирана работна ръка, преобладава едрото земевладение – плантации, останка от колониалния период, когато земята е била собственост на малка група хора. Тази особеност е останала и досега. Богатството е в ръцете на малка група олигарси, а масово хората живеят в крайна нищета. Образованието е слабо развито, което допълнително усложнява съдбата на хората. Развиват се главно отраслите от първичния сектор – добивна промишленост, добив на мед, селитра, железни руди, благородни метали. Добива се ценна дървесина, което води до унищожаването на екваториалните гори. В земеделието преобладават плантаторските стопанства с наемни работници. Континентът изнася банани, кафе, захарна тръстика, тютюн, грозде и какао. От животните се отглеждат много говеда, лами, коне. Машиностроенето е развита най-вече в Бразилия, която е най-голямата икономика, но с чужди капитали. Добре развити страни са Аржентина и Чили. Развива се туризмът. Спортът дава възможност на младите хора за кариера. Населението би могло да подобри жизнения си стандарт, ако заложи на образованието, което е основа на икономиката.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „От какво зависи богатството на една страна? Какви възможности има за развитие Южна Америка? Защо въпреки добрите природни условия страните са бедни?“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Каква е връзката между образованието и развитието на една държава?“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: От какво зависи богатството на една страна? Какви възможности за развитие има Южна Америка? Защо въпреки добрите природни условия страните са бедни? Каква е връзката между образованието и развитието на една държава? Разгледайте снимките. Какви професии и дейности са показани? Наблюдават ли се и в България?

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет:

https://www.youtube.com/watch?v=5IzzogrKo6k&t=32s

https://www.youtube.com/watch?v=9lfMb20QLXg

https://www.youtube.com/watch?v=cVxs-oiEiso

https://www.youtube.com/watch?v=oela7cDoyzY,

презентация: https://www.youtube.com/watch?v=9lCvSRcYwyM

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху стопанската карта, намиране на данни за основните стопански дейности. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа. Природните условия и стопанската дейност на хората. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – човекът и неговата стопанска дейност. История и цивилизации – разглежда поминъка на населението през различни периоди.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на родители потърсете повече информация за Мачу Пикчу. Какви други интересни обекти може да посетите в Южна Америка? Ползвайте кратките филми. Разкажете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=9lCvSRcYwyM. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво е най-характерното за стопанството на Южна Америка? Кои са факторите, определящи развитието му? Кои са основните черти на земеделието и промишлеността? Коя е най-развитата страна на континента?“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: стопанска карта, контурна карта, изображения, диаграми, статистика, образователни филмчета, анимация и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Всички от вашите родители обичат да пият кафе. Потърсете по-подробна информация за добива на кафе. Защо наричат Южна Америка континентът на кафето?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

СТРАНИ В ЮЖНА АМЕРИКА

Основно съдържание на урока за ученика: В континента Южна Америка има 13 държави. В зависимост от географското си положение се разделят на Източни (Андски) и Западни. Аржентина е най-голямата държава от страните в източната част на континента. Името ѝ означава сребро. Релефът ѝ е разнообразен. Географското положение на страната е причината за природното разнообразие. Религията на по-голямата част от населението е католическата. Официален език е испанският. Аржентина е индустриално-земеделска страна. Добиват се нефт, газ, железни руди. Развиват се металургията, нефтохимическата промишленост, машиностроенето, месопреработването и производството на хранителни стоки.

Бразилия е най-голямата държава в Южна Америка и с най-развитата икономика. Официален език е португалският за разлика от другите страни, чийто официален език е испанският. Страната е неравномерно развита. Населението е концентрирано по крайбрежието в големите градове Рио де Жанейро, Сао Паоло, а вътрешността е слабо развита, особено в района на Амазония, където населението живее в каменната епоха. Бразилия е богата на железни руди, благородни метали, отглежда и изнася: кафе, какао, цитрусови плодове и ценна дървесина. Развито е машиностроенето – автомобили, кораби. Добре развит е и туризмът. Въпреки това Бразилия има много бедни хора. Бразилия е известна още с футбола и изобщо със спорта, който дава възможност за кариера на младите хора.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласа нанесете на контурните карти по-големите държави и техните столици. Оцветете с подходящи цветове.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната

нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Възлагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Направете таблица и запишете най-важните неща за 3 страни по ваш избор.“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа нанесете в контурните карти държавите в Южна Америка. Нанесете техните столици, оцветете в подходящи цветове. Направете таблица и запишете най-важните неща за 5 страни по избор, като потърсите по-интересни и любопитни факти. Може да направите презентации или фотоалбуми с подбрани фотоси от интернет.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет:
https://www.youtube.com/watch?v=5IzzogrKo6k&t=32s
https://www.youtube.com/watch?v=9lfMb20QLXg
https://www.youtube.com/watch?v=cVxs-oiEiso
https://www.youtube.com/watch?v=oela7cDoyzY,
презентация: https://ucha.se/watch/6676/strani-yuzhna-amerika-arzhentina-i-brazilia

Развитие на социални умени, свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху стопанската карта, намиране на данни за основните стопански дейности. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – човекът и неговата стопанска дейност. История и цивилизации – разглежда страните, формата на управление, религиите и етносите.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на родители потърсете повече информация за страната Чили, като се водите от посочения в учебника начин на характеризиране на страна.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/6676/strani-yuzhna-amerika-arzhentina-i-brazilia. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Кои са столиците на Аржентина и Бразилия? Как се развива земеделието и промишлеността в тях? Какво произвеждат и изнасят? Какви хора живеят там? Кои са забележителности се намират в тях?“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: карта на страните, контурна карта, изображения, диаграми, статистика, анимация и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: С помощта на възрастен потърсете информация в интернет за величествената статуя на Христос Спасителя. Къде се намира?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: География и икономика, VI клас
Тема на урока: ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ, ГОЛЕМИНА БРЕГОВЕ И ОПОЗНАВАНЕ НА СЕВЕРНА АМЕРИКА
Основно съдържание на урока за ученика: Континентът Северна Америка е част от Новия свят. Открит е при пътешествието на Христофор Колумб, който до края на живота си вярвал, че е открил Индия и затова местното население било наречено индианци. Географското положение на континента влияе върху формирането на природната му среда, върху развитието на стопанството и върху заселването му. Континентът спрямо Екватора е разположен изцяло в Северното полукълбо, а спрямо Гринуичкия меридиан – в Западното полукълбо. Северна Америка е заобиколена от Северния ледовит океан, Тихия океан и Атлантическия океан. Отдалечен е от останалите континенти с изключение на Южна Америка. Бреговете са силно разчленени, особено край Северния ледовит океан. Тук има много острови. Сред тях се откроява остров Гренландия – най-големият остров на земното кълбо. По-слабо са разчленени бреговете край Атлантическия океан. По-големи полуострови са Лабрадор и Флорида. Най-слабо разчленени са бреговете край Тихия океан.

Тук местното население – индианците, били на много ниско ниво, нямали държави и живеели бедно, испанците не им обърнали внимание както в богатата Южна Америка. Континентът е завладян по-късно от англичани, французи и други европейци. Истинското му заселване започва в края на 19 век, когато са открити залежи на злато и става заселването на прериите поради липса на земя в Европа. След войните, когато САЩ стават водеща сила, миграцията се увеличава и днес се предприемат мерки против нея.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „Определете положението на континента спрямо Екватора и Гринуичкия меридиан. Нанесете на картите околните морета и океани, заливи, острови и полуострови. Оцветете ги с подходящи цветове.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „На какво влияе географското положение на един континент?“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: С помощта учебника и атласа определете положението на континента спрямо Екватора и Гринуичкия меридиан. Нанесете на картите околните морета и океани, заливи, острови и полуострови. Оцветете ги с подходящи цветове. Гледайте клипа. За кое събитие става въпрос? Потърсете повече информация за него.
https://www.youtube.com/watch?v=p96pdqxxu_4&list=PLr64ef3poUPdmXh8xw-yNoDxfZcq9dOkc&index=127
Прочетете в интернет повече за прокопаването на Панамския канал.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка атлас, интернет: клип:
https://www.youtube.com/watch?v=p96pdqxxu_4&list=PLr64ef3poUPdmXh8xw-yNoDxfZcq9dOkc&index=127
презентация: https://ucha.se/watch/1112/Severna-Amerika---geografsko-polozhenie-bregove-opoznavane-na-kontinenta

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване; на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – човекът и неговата дейност. История и цивилизации – запознаване с известни личности – пътешественици откриватели като Христофор Колумб.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на родители потърсете повече информация за пътешествието на Христофор Колумб.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/1112/Severna-Amerika---geografsko-polozhenie-bregove-opoznavane-na-kontinenta. Коментари по темата на урока. Упражнения за работа с контурна карта. Определете местоположението на Северна Америка чрез използване на общогеографската карта на света в атласа. Посочване на границите на континента. Беседа. Търсене и намиране на информация, организиране на информацията. Изпълнение на индивидуална задача като – „На какво влияе географското положение на един континент?“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска и контурна карта, образователен филм, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете: За кой остров, принадлежащ на Северна Америка, се отнася следното: „Той е най-големият остров на Земята. Името му означава „зелена земя“, почти изцяло е покрит с дебела ледена покривка.“?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията и възможностите на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: География и икономика, VI клас
Тема на урока: РЕЛЕФ И ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ
Основно съдържание на урока за ученика: Северна Америка се е образувала при разпадането на древния континент Лавразия. При движението на континенталните плочи и сблъсъка им с океанските и под действието на външните и вътрешни земни сили се е образувал съвременният релеф. Най-впечатляваща е планинската верига Кордилери с най-висок връх Денели, която е продължение на Андите. Те са младонагънати планини с активна земетръсна и вулканична дейност. По-стара планина е Апалачите. Между тях се простира обширната низина на река Мисисипи. Тук е Алеята на ветровете – сещате ли се защо? Полезните изкопаеми се образуват от вътрешните земни сили. Континентът е богат на полезни изкопаеми. Нефт има в Мексиканския залив и Аляска. Въглища в Апалачите и Големите езера. Желязо в същия район. Цветни и благородни метали има в Кордилерите – известната Златна треска. На полуостров Флорида се добиват много фосфати.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласа нанесете на контурните карти най-високите им върхове, оцветете с подходящи цветове. Нанесете с подходящите условни знаци полезните изкопаеми.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес

чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Възлагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – (Какво значение имат за икономиката полезните изкопаеми?“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: С помощта учебника и атласа нанесете на картите планините и равнините, отбележете най-високите им върхове, оцветете с подходящи цветове. Нанесете с подходящите условни знаци полезните изкопаеми. Какво значение имат за икономиката? Каква е ролята на географското положение и релефа за климата на Северна Америка? Подкрепете твърдението си с аргументи. Отбележете с друг цвят или щрихи земетръсните зони на континента – потърсете информация за разлома Сан Андреас или гледайте филма. Как се е образувал?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка атлас, интернет:
https://www.youtube.com/watch?v=p96pdqxxu_4&list=PLr64ef3poUPdmXh8xw-yNoDxfZcq9dOkc&index=127,
презентация: https://ucha.se/watch/1111/Severna-Amerika---relef-i-polezni-izkopaemi

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Ориентиране върху картата. Изяснява връзката човек–природа. Последици от замърсяване на околната среда. Глобалното затопляне на климата. Природните условия и стопанската дейност на хората. Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – човекът и неговата дейност.
Работа у дома и участие на семейството: Гледайте филма „Белия зъб“. За кое важно събитие от историята на континента става въпрос?
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/1111/Severna-Amerika---relef-i-polezni-izkopaemi Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Как се е формирал континентът Северна Америка? Какъв е релефът? Какви полезни изкопаеми се срещат? Дали има злато там някъде?“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска и контурна карта, образователен филм, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Кои планини на континента са богати на полезни изкопаеми? Какви са полезните изкопаеми?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

КЛИМАТ, КЛИМАТИЧНИ ПОЯСИ И ОБЛАСТИ

Основно съдържание на урока за ученика: Факторите, които определят климата, са: географското положение – континентът е разположен над Екватора и затова липсва екваториален пояс. Континентът на север е много широк и това определя континенталния тип климат. Релефът е следващият важен фактор. Кордилерите спират влиянието на Тихия океан. Между отделните вериги се оформят сухи котловини с пустинен характер - Долината на смъртта. Въздушните маси също оказват своето влияние за формирането на климата.

Релефът също влияе върху разпространението на въздушните маси. На север и юг е открито и свободно се придвижват арктични и тропични въздушни маси, като при сблъсъка им се получава мощна облачност, голяма разлика в атмосферното налягане и резултатът са тропични бури - торнадо, които предизвикват в Алеята на ветровете много разрушения. Океаните и океанските течения влияят върху влажността на въздуха и оттам върху климата. Океаните и моретата образуват океански тип климат с много валежи и малки годишни температурни амплитуди.

Климатичните пояси са: *Субекваториален* – горещо и влажно през цялата година. *Тропичен* – пустинен във вътрешността и влажен тропичен по крайбрежието. *Субтропичен* – дълго лято и кратка дъждовна зима. Пустинен във вътрешността.

Умерен, най-обширният. Океански по крайбрежието и континентален във вътрешността. *Субполярен* – дълга зима и кратко лято. Полярен - ниски температури през цялата година, малко валежи, силни ветрове.

Планинската климатична област – климатът е студен, температурите – ниски, има значителни валежи, по високите части – сняг. Ветровете са силни.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с географската и контурната карта. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласите нанесете на контурните карти климатичните пояси и области, оцветете с подходящи цветове. Направете кратка характеристика на всеки тях и ги запишете в тетрадките – ползвайте учебника.“ Ефективна интерперсонална комуникация между учениците със и без СОП. Динамично сътрудничество на участниците и ясно откроени елементи на групова и екипна работа. Емоционално позитивен психоклимат в класната стая. Автентична обратна връзка в реално време. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Каква роля играят Кордилерите като климатична бариера?“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: С помощта учебника и атласа нанесете на картите климатичните пояси в континента. Кои са главните фактори, които определят климата? Направете сравнение между климата на двете Америки. Отбележете разликите в тетрадките си. Кои климатични пояси липсват в Северна Америка? Защо? Каква роля играят Кордилерите като климатична бариера?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет:
https://www.youtube.com/watch?v=p96pdqxxu_4&list=PLr64ef3poUPdmXh8xw-yNoDxfZcq9dOkc&index=127,
презентация: https://ucha.se/watch/6741/klimatichni-poiasi-i-oblasti-na-severna-amerika-subtropichen-tropichen-subekvatorialen-poias-i-planinska-oblast

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек-природа. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им. Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения.
Работа у дома и участие на семейството: Прочетете повече за природните паркове в САЩ. С помощта на възрастни подгответе фотоалбум.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/6741/klimatichni-poiasi-i-oblasti-na-severna-amerika-subtropichen-tropichen-subekvatorialen-poias-i-planinska-oblast Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Кои са климатичните пояси на Северна Америка? С какво се характеризират те? Какви са валежите, температурите им?“ Практически упражнения: „Работа с атласа, географската карта, контурната карта и климатограма.“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: карта с климатичните пояси, контурна карта, климатограми и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на следните въпроси: Кои са факторите, които влияят на формирането на климата? Дайте примери. На кой полуостров в Северна Америка американците мечтаят да отидат да почиват? Защо?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

ВОДИ

Основно съдържание на урока за ученика: Водите на Северна Америка са: реки, езера, ледници. Те имат огромна роля за икономиката на страните. Реките на континента са пълноводни в зависимост от климата и релефа. Планинската област дава началото на най-дългата река – Мисисипи. Тя има и много притоци, които също са пълноводни – през цялата година – левите, и през пролетта и лятото – десните.

Освен Мисисипи друга важна река е Мисури. Това са главните реки на континента, които са плавателни, свързани са с канали, с Големите езера и са много важна пътна артерия за САЩ. Освен за транспорт реките имат роля за водоснабдяване, напояване. Колорадо, Юкон, Рио Гранде са други важни реки. Климатът определя водните количества в реките и речния режим. Реките се подхранват от дъжда и по-малка част от топенето на снеговете и чрез ледниците.

В Северна Америка се намират Големите езера. Те са разположени на различни височини и се съединяват с канали помежду си и с река Мисисипи. Тук е един от центровете на тежката промишленост заради съчетанието: воден път, желязна руда и въглища. Огромна роля за икономиките на САЩ и Канада. Северната част има много езера с ледников произход. Красиви места са Каньонът на река Колорадо и Ниагарският водопад, които са притегателно място за туристите.

Водите в Северна Америка имат голямо приложение. Те се използват за: водни пътища, добив на електроенергия, водоснабдяване, напояване, риболов и туризъм.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и географската карта и с контурните карти. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласите нанесете на контурните карти реките и езерата, оцветете с подходящи цветове. Направете кратка характеристика на всеки тях и ги запишете в тетрадките – ползвайте учебника.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Възлагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Какво е значението на водите за стопанството и живото на хората?“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: С помощта учебника и атласа нанесете на картите по-важните реки и езера. За какво се използват водите им? Запишете в тетрадките? От какво зависи пълноводието и маловодието на реките? Свържете го с климата и релефа. Къде реките ще бъдат пълноводни през цялата година и къде ще пресъхват? Запишете го в тетрадките.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: презентациите: https://ucha.se/watch/1126/Severna-Amerika---vodite-na-Amerika и https://ucha.se/watch/6740/vodi-na-severna-amerika-ezera-i-lednitsi.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране върху картата. Изяснява връзката човек–природа. Последици от замърсяване на околната среда. Глобалното затопляне на климата. Природните условия и стопанската дейност на хората.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастни намерете по-подробна и интересна информация за прочутия Ниагарски водопад. Опишете го как изглежда. Набавете и снимков материал. Представете го на класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите: https://ucha.se/watch/1126/Severna-Amerika---vodite-na-Amerika и https://ucha.se/watch/6740/vodi-na-severna-amerika-ezera-i-lednitsi. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси

с подкрепа: „С какво се характеризират водите на Северна Америка? Кои са по-пълноводните и известни реки и езера?“
Практически упражнения: „Работа с атласа и географската карта, с контурната карта. Нанасяне върху нея на реките Мисисипи, Мисури, Колорадо, Юкон, Рио Гранде и езерата: Големите езера и езерата с ледников произход. Оцветяване с подходящи цветове.“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: карта с климатичните пояси, контурна карта, географски модел, хидрограми, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на следните въпроси: От какво зависи пълноводието и маловодието на реките? Къде реките ще бъдат пълноводни през цялата година и къде ще пресъхват? Дайте примери с реки!

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

ПРИРОДНИ ЗОНИ

Основно съдържание на урока за ученика: Природните зони на Северна Америка са се образували при наличието на специфичен климат, което води до образуване на почви оттам, характерните растения и животни. Те се описват, като разглеждаме територията, която обхващат, описваме релефа, климата, водите, почвите, растенията и животните, както и условията за живот в тях.
Зоната на пустини и полупустини – в южната част при тропичен, сух климат; почти няма валежи; слабо населена.
Зоната на влажни тропични гори – влажен и горещ климат; растителност – тропични гори; гъсто заселена.
Зоната на вечнозелени гори и храсти – западните и източните части на п-в Флорида; субтропичен климат.
Зоната на степи и лесостепи – големите равнини; умереноконтинентален климат на север, а на юг – субтропичен; черноземни почви; прерии; благоприятни условия за живот.
Зоната на широколистни и смесени гори в умерения пояс – равнинен и нископланински релеф; кафяви горски почви.

Зоната на иглолистни гори в умерения пояс – гъсти, тъмни, влажни с много езера и блата; водите са сковани от лед; слабоплодородни почви.

Зоната на тундрата – много езера и блата; субполярен климат; пълноводни реки; вечно замръзнали почви; животните са приспособени към суровите условия.

Зоната на ледените пустини – покрити с дебела ледена броня; полярен климат; няма растителност; ескимоси; лов и риболов.

Зоната на планинска област – Кордилерите и най-високите части на Апалачите.

Характерни животни за континента са – койотът, пумата, бизонът, благородният елен, мечката гризли, на север са морж, тюлени, бяла мечка и много птици. Много от животните са били унищожени в резултат на човешката дейност, например бизонът. Днес има много паркове и резервати за опазване на животните и растенията.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и географската карта и с контурните карти. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласите нанесете на контурните карти природните зони, оцветете с подходящи цветове. Направете таблица и нанесете най-характерните растения и животни за зоната.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Какво е значението на природните условия за стопанството и живота на хората?“

Времево разпределение: Три учебни часа.

Групова дейност в класната стая: С помощта учебника и атласа нанесете на картите природните зони, оцветете с подходящи цветове, сравнете ги с климатичните пояси. Направете таблица и нанесете най-характерните растения и животни за зоната. Какво е значението и връзката между природните зони и човешката дейност? Прочетете за парковете и резерватите на Америка. Потърсете информация за Йелоустоун. Направете фотоалбум. Подгответе доклад за някое интересно за вас животно.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет:
http://planeta42.com/geography/namericabiomes/namericabiomes.Screenshot.jpg

презентация: https://ucha.se/watch/1131/Severna-Amerika---Prirodni-zoni---Prerii-Gori-v-umereniya-poyas-TundraLedeni-pustini-Planinska-oblast
Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Ориентиране върху картата. Изяснява връзката човек–природа. Последици от замърсяване на околната среда. Глобалното затопляне на климата. Природните условия и стопанската дейност на хората. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство.
Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения.
Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за Зоната на влажните тропични гори. Каква е растителността? Какви животни се срещата там? Разкажете пред класа.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/1131/Severna-Amerika---Prirodni-zoni---Prerii-Gori-v-umereniya-poyas-TundraLedeni-pustini-Planinska-oblast. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „С какво се характеризират отделните природни зони? Какви са: релефът, климатът, почвите в тях? Какви растителни и животински видове се срещат?“ Практически упражнения: „Работа с атласа и географската карта, с контурната карта. Нанасяне върху нея на природните зони. Оцветяване с подходящи цветове.“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: карта с природните зони, контурна карта, географски модел, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Намерете в интернет с помощта на възрастен http://planeta42.com/geography/namericabiomes/namericabiomes.Screenshot.jpg електронната игра „Пъзел на природните зони на Северна Америка.“ Прочетете указанията на играта и играйте.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

НАСЕЛЕНИЕ И ПОЛИТИЧЕСКА КАРТА

Основно съдържание на урока за ученика: Източните части на континента са най-гъсто населените. Най-рядко населени са полярната област и тайгата. В Северна Америка живеят представители на три раси: европеидна, негроидна и монголоидна. Основни езици, които се говорят, са: английският, испанският и френският език.

Населението на Северна Америка може да се раздели на:

– *Местно население*, което е почти изчезнало – индианци, които живеели на отделни племена: ирокези, чероки, сиукси, апахи, команчи. Принадлежат към монголоидната раса. Когато дошли белите заселници, индианците били изтласкани в неплодородни райони, а по-късно поставени в резервати. Към местното население в най-северните части спадат и ескимосите. Те са малко на брой и се занимават главно с лов и риболов.

– *Преселено население* – европейците, които са се заселили, търсейки земя и свобода, каквато липсвала в Европа. Негрите също са преселници. След създаването на САЩ и превръщането им в първа икономическа сила притокът на мигранти се увеличава и днес се предприемат мерки за ограничаването му.

– *Афроамериканци* – докарани тук като роби да работят в плантациите. Днес са свободни граждани.

– *Смесено население* – от смесени бракове, главно мулати.

Политическата карта се оформя от войните за независимост на колониите от Англия и войните с другите държави. Благодарение на правилната политика, демократичната конституция, пазарната икономика САЩ се превръщат в главна сила, която налага господството си над двете Америки.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте карта на населението и нанесете на контурната карта държавите на континента, като използвате различни цветове. Отбележете столиците на по-големите държави.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Възлагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „ На какви част се разделя населението? Кои са етническите групи на континента? Каква религия изповядват?“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: С помощта учебника и атласа нанесете на картите държавите в континента. Отбележете границата на Латинска Америка. Кои са причините САЩ да се превърнат в главна световна сила? Какво е значението на географското положение, природните условия, полезните изкопаеми, политическото управление и образованието за стопанството и живота на хората? По какво се различава битът на местното и преселеното население?

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет – презентациите: https://ucha.se/watch/1153/Severna-Amerika---Naselenie и https://ucha.se/watch/1161/Severna-Amerika---politicheska-karta.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа. Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Формиране на морални ценности. Толерантност към останалите, приемане на различните религии и приятелско съжителстване.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка на човека с природата и опазването й от замърсяване. История и цивилизации – разглежда населението през различни периоди, религии, етноси.
Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за индианците в Америка. Разкажете пред класа.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите: https://ucha.se/watch/1153/Severna-Amerika---Naselenie и https://ucha.se/watch/1161/Severna-Amerika---politicheska-karta Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво е характерно за населението на Северна Америка? Какви са броят, гъстотата и разпределението му? Какъв е етническият състав? Каква религия изповядват? Кои са най-слабо населените места? Какви са: животът, културата и модата на хората, живеещи на континента?“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: политическа карта, карта с населението, контурна карта, диаграми, статистика, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Потърсете по-подробна информация за живота на ескимосите. Намерете и гледайте някакъв филм за тях. Разкажете пред класа какво научихте.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: География и икономика, VI клас
Тема на урока: СТОПАНСТВО
Основно съдържание на урока за ученика: Стопанството на Северна Америка е най-развито в света (САЩ). Благодарение на добрата си политика, демократичната конституция, пазарната икономика САЩ успяват да си издигнат като първа сила в света. Основните стопански дейности са: земеделие, добив на полезни изкопаеми, промишленост, търговия и туризъм. Много голямо значение за това има географското положение и липсата на конкуренти в Западното полукълбо. За развитието на промишлеността голяма роля играят находищата на полезни изкопаеми – въглища, нефт, природен газ, злато, сребро и др. Особена роля изиграва и притокът на имигранти, които в по-голямата си част са млади, образовани, амбициозни. Много добре е развито и земеделието – отглеждат се пшеница, царевица, соя и др. Развити са всички отрасли, като голяма роля играят големите енергийни компании, производството на оръжия, автомобили, самолети електроника, кораби, космическа техника. САЩ преследват първите места във всички направления.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „От какво зависи богатството на една страна? Какви възможности за развитие на стопанството има Северна Америка?“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Възлагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „С помощта учебника и атласа нанесете на картите държавите в континента. Отбележете с подходящи условни знаци най-развитите промишлени райони.“
Времево разпределение: Два учебни часа.
Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа нанесете на картите държавите в континента. Отбележете с подходящи условни знаци най-развитите промишлени райони. Направете таблица и нанесете по-известните стоки, които се изнасят от континента. Как ще обясните превъзходството на САЩ над другите държави? Запишете аргументите си в тетрадките. Прочетете кои са най-известните автомобилни производители в САЩ. Запишете ги. Подгответе доклад за някоя от тях. Помислете за 5 неща, с които свързвате Америка – запишете ги.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет – презентация: https://ucha.se/watch/1162/Severna-Amerika---stopanstvo

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху стопанската карта, намиране на данни за основните стопански дейности. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа. Природните условия и стопанската дейност на хората. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – човекът и неговата стопанска дейност. История и цивилизации – разглежда поминъка на населението през различни периоди.
Работа у дома и участие на семейството: С помощта на родители потърсете повече информация за производството на кока-кола и хамбургерите. Вие много ги обичате, но здравословна храна ли са те за вас? Какви други интересни за вас продукти се произвеждат там? Разкажете пред класа.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/1162/Severna-Amerika---stopanstvo. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво е най-характерното за стопанството на Северна Америка? Кои са факторите, определящи развитието му? Кои са основните черти на земеделието и промишлеността? Коя е най-развитата страна на континента?“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: стопанска карта, контурна карта, диаграми, статистика, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Потърсете с помощта на вашите родители информация за Силициевата долина. Къде е разположена? Защо се нарича така?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

СТРАНИ В СЕВЕРНА АМЕРИКА

Основно съдържание на урока за ученика: Страната, с която най-често свързваме Северна Америка, са САЩ. Най-развитата страна в света. Столица е Вашингтон, големи градове са Лос Анджелис, Ню Йорк, Чикаго. Официален език е английският, преобладаващата религия е протестантството. Освен с икономиката си страната е известна с модата, музиката, бейзбола, американския футбол, луксозните автомобили, хамбургерите и изобщо забързания динамичен живот.

Канада е другата силно развита страна, почти като САЩ. Столица е Отава. Тя е известна с много по-спокойния начин на живот, с това, че е втора по големина по територия, със студения си климат и иглолистната си гора – тайгата. Държавата отделя особено внимание на добива на полезни изкопаеми, селското стопанство. Тя е най-големият производител на никел в света. Успехи бележат хранителната и текстилната промишленост, както и производство на вестникарска хартия. Тя е световен производител на зърнени храни.

Мексико е латиноамериканска страна. Езикът, на който се говори, е испански, защото е била испанска колония. Страната е на едно от първите места в света по добив на сребро. Тя е родината на царевицата. За разлика от предните страни тук има много бедност, престъпност, нисък стандарт на живот. Мексико е известно с горещия си пустинен климат, кактусите и лютивата кухня.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласа нанесете на контурните карти по-големите държави и техните столици. Оцветете с подходящи цветове.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Възлагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Направете таблица и запишете най-важните неща за 3 страни по ваш избор. Описване на обект по снимка.“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: Прочетете за държави от Северна Америка и подберете най-интересните неща. Опитайте да опишете всяка страна с до 3 изречения или я нарисувайте. Кои според вас са причините държавите от Латинска Америка да са много по-назад в своето развитие от Севера? Прочетете в интернет за всяка страна. Работете на групи. Направете фотоалбум, като подберете най-характерните и любопитни за страната неща.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет – презентация: https://ucha.se/watch/1164/Severna-Amerika---Saedineni-amerikanski-shtati-i-Kanada
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху стопанската карта, намиране на данни за основните стопански дейности. Осъзнаване на неразривната връзка човек–природа. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им.
Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – човекът и неговата стопанска дейност. История и цивилизации – разглежда страните, формата на управление, религиите и етносите им.
Работа у дома и участие на семейството: С помощта на родители потърсете повече информация за Статуята на свободата – прочетете в интернет и разкажете пред класа. Покажете снимки.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/1164/Severna-Amerika---Saedineni-amerikanski-shtati-i-Kanada Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Кои са столиците на САЩ, Канада, Мексико и Куба? Как се развива земеделието и промишлеността в тях? Какво произвеждат и изнасят? Какви хора живеят там? Кои са забележителности се намират в тях?“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: карта на страните, контурна карта, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Потърсете информация в интернет пространството за забележителностите на Северна Америка. Къде се намират? Разкажете пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ, ГОЛЕМИНА, БРЕГОВЕ И ОПОЗНАВАНЕ НА АЗИЯ

Основно съдържание на урока за ученика: Континентът Азия е разположен на изток от Гринуичкия меридиан и на север от Екватора. Той е най-големият от всички континенти. Намира се и в Източното, и в Северното полукълбо. Малка част от него в Западното и в Южното полукълбо. На изток Азия граничи с Тихия океан. На запад граничи с Европа. Заедно с Европа представляват едно цяло – Евразия. Границата между тях е по-скоро условна, политическа, историческа и религиозна, отколкото географска. За такава се приема планината Урал. Азия е част от Стария свят и континетът е бил известен на европейците. Има голямо смесване на култури, религии. Общи са и природните условия, почвите, климатът, растенията и животните в граничните райони. За европейците условно се дели на Близък, Среден и Далечен Изток. На север Азия достига Северния ледовит океан. На юг бреговете на континента се мият от топлите води на Индийския океан. Бреговата линия е най-дългата от всички континенти, силно разчленена. Тук са най-големите полуострови – Арабия и Индустан, Малайският архипелаг. Континентът Азия има удобни заливи, където са израснали големи пристанища. Океаните и моретата около него улесняват корабоплаването и износа и вноса на различни стоки. Природните условия са оформили и една специфична култура с разнообразна цивилизация.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „Определете положението на континента спрямо Екватора и Гринуичкия меридиан. Нанесете на картите околните морета и океани, заливи, острови и полуострови. Оцветете ги с подходящи цветове.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „На какво влияе географското положение на един континент?“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа нанесете в контурните карти границите на континента, околните морета и океани, заливи, острови и полуострови. Оцветете ги. Как преценявате географското положение на континента? Определете го спрямо Екватора и Гринуичкия меридиан. Предположете как би се отразило на климата и стопанското развитие. Направете сравнение с другите континенти.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет – презентация: https://ucha.se/watch/1311/Aziya---geografsko-polozhenie-bregove-opoznavane-na-kontinenta

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване; на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство.
Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – човекът и неговата дейност. История и цивилизации – запознаване с взаимоотношенията между Европа и Азия.
Работа у дома и участие на семейството: С помощта на родители потърсете повече информация за пътешествието на Марко Поло.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/1311/Aziya---geografsko-polozhenie-bregove-opoznavane-na-kontinenta. Коментари по темата на урока. Упражнения за работа с контурна карта Определете местоположението на Азия чрез използване на общогеографската карта на света в атласа. Посочване на границите на континента. Беседа. Търсене и намиране на информация, организиране на информацията. Изпълнение на индивидуална задача като – „Какво е влиянието на географското положение на един континент? Предположете как би се отразило на климата и стопанското развитие на Азия.“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: С помощта на родители потърсете повече информация в интернет пространството за някои световни рекорди на Азия. Кои са те? Кои изследователи са стъпили на континента и са го проучили за първи път?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията и възможностите на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

РЕЛЕФ И ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ

Основно съдържание на урока за ученика: Азия се е образувала при разпадането на древния континент Лавразия. Релефът е изключително разнообразен, образуван от движението на тектонските плочи и действието на вътрешните и външни земни сили. Високи и ниски планини се редуват с просторни плата, обширни равнини и низини. Преобладават планините, Азия е планински континент. Тук е най високата планина на Земята – Хималаите, със своя връх Еверест. Освен нея други планини са Памир, Хиндокуш, Алтай, Каракорум. На север преобладават откритите пространства, което улеснява нахлуването на студени ветрове. Пустините са в централната част и имат континентален характер. Най-известна е пустинята Гоби, още Каракум и Казълкум. Едни от най земетръсните райони са в източната част заради движението на тектонските плочи. Има много действащи вулкани и чести земетресения.

Азия е много богата на полезни изкопаеми. С най-голямо значение са находищата на нефт и газ в Персийския залив и Русия. Находища на черни въглища в равнината част. В континента има също и богати находища на желязо, цветни и благородни метали, нерудни изкопаеми, диаманти. Находищата на нефт и газ имат огромно значение за световната политика.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласа нанесете на контурните карти: планините с най-високите им върхове, равнините и пустините на континента. Оцветете с подходящи цветове.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Нанесете на контурните карти с подходящите условни знаци полезните изкопаеми. Какво значение имат за икономиката те?“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа нанесете в контурните карти: планините, равнините и пустините на континента, най-високите върхове и най-ниската точка. С подходящи условни знаци нанесете полезните изкопаеми. Какво значение има релефът за климата и стопанската дейност. На какво е богата Азия и как може да се използва в икономиките на страните? Кои са най- високите върхове на континента? Запишете ги в тетрадките. Прочетете допълнително за тях.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет – презентация: https://ucha.se/watch/1313/Aziya---Relefat-na-Aziya---mozayka-ot-velichestveni-relefni-formi

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Ориентиране върху картата. Изяснява връзката човек–природа. Последици от замърсяване на околната среда. Глобалното затопляне на климата. Природните условия и стопанската дейност на хората. Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Човекът и природата – човекът и неговата дейност.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете по-подробна ихформация за най-високия връх на Земята – Еверест. Кои български алпинисти са го изкачвали?
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/1313/Aziya---Relefat-na-Aziya---mozayka-ot-velichestveni-relefni-formi Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Как се е формирал континентът Азия? Какъв е релефът? Кои планини, равнини, низини и плата се намират там? Какви полезни изкопаеми се срещат?“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта с полезните изкопаеми, контурна карта, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Потърсете по-подробна информация за полезните изкопаеми на Азия. Какви са полезните изкопаеми, които се срещат там? Къде има богати находища на злато и диаманти?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: География и икономика, VI клас
Тема на урока: КЛИМАТ, КЛИМАТИЧНИ ПОЯСИ И ОБЛАСТИ
Основно съдържание на урока за ученика: Основна роля за разнообразието на климата има географското положение, от което се определя слънчевото греене, затова в Азия се наблюдават всички климати. Освен географското положение за разнообразието на климата в Азия влияят още океаните, моретата, морските течения и планините. От Северния ледовит океан нахлува студен въздух и охлажда континента, а от Индийския и Тихия океан навлиза топъл и влажен въздух, който го затопля. Климатът на Азия се определя от факторите на климата. Релефът също играе водеща роля за климата – на север е открито и достъпът на студени въздушни маси е улеснен, на юг планинските вериги играят ролята на климатична бариера. Поради това и че континентът е обширен, се образуват вътрешноконтинентални пустини. Околните морета и океани формират океански тип климат, с много валежи и смяната на океански и континентални въздушни маси. Характерни за Азия са сезонните ветрове – мусоните, които водят до сух и дъждовен сезон. Често се наблюдават катастрофални природни явления – наводнения тайфуни, цунами, придружени с много разрушения и жертви.

На континента са разположени всички климатични пояси на Земята: екваториален, субекваториален, тропичен, субтропичен, умерен, полярен и субполярен и планинската област. Климатът има основна роля за живота на хората.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с географската и контурната карта. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласите нанесете на контурните карти климатичните пояси и области, оцветете с подходящи цветове. Направете кратка характеристика на всеки тях и ги запишете в тетрадките – ползвайте учебника“ Ефективна интерперсонална комуникация между учениците със и без СОП. Динамично сътрудничество на участниците и ясно откроени елементи на групова и екипна работа. Емоционално позитивен психоклимат в класната стая. Автентична обратна връзка в реално време. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Защо тук стават повече разрушения и има повече жертви от други места по света? Какви мерки трябва да се предприемат за ограничаване на последиците?“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа нанесете в контурните карти климатичните пояси и области, оцветете ги. Запишете в тетрадките под формата на таблица най-важните особености на климатичните пояси. Гледайте кратките филми за климата. Как ще обясните честотата на природните катастрофи? Защо тук стават повече разрушения и има повече жертви от други места по света? Какви мерки трябва да се предприемат за ограничаване на последиците?

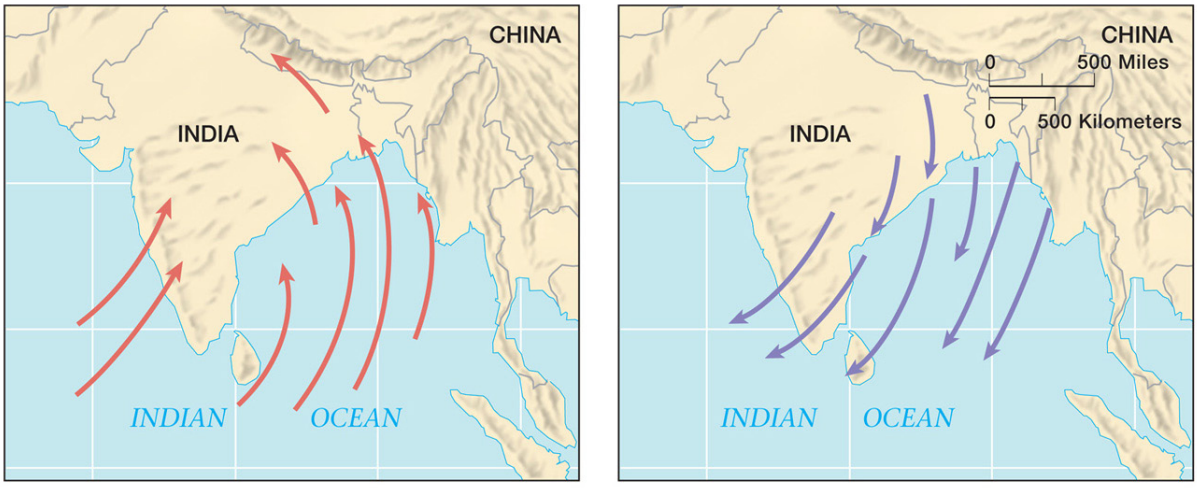

Summer Winter

Copyright © 2005 Pearson Prentice Hall, Inc.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет:
https://www.youtube.com/watch?v=tqpA9tswQxM&t=122s,
презентация: https://ucha.se/watch/1390/Aziya---klimat---klimatichni-oblasti.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек-природа. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им. Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големинат, като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения.

Работа у дома и участие на семейството: Намерете повече информация за пустините в Централна Азия. Разкажете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/1390/Aziya---klimat---klimatichni-oblasti. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Защо Азия има разнообразен климат? Кои са климатичните пояси на Азия? С какво се характеризират те? Какви са валежите, температурите им?“
Практически упражнения: „Работа с атласа, географската карта, контурната карта и климатограма.“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: карта с климатичните пояси, контурна карта, климатограми, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на следния въпрос: В коя част на континента Азия има само едно годишно време?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

ВОДИ

Основно съдържание на урока за ученика: Азия е богата на водни запаси. От високите планини, покрити с вечни снегове, се стичат многобройни потоци. Върху голямата част от континента се образуват дълги и пълноводни реки. Пълноводието им през годината се променя. Най-големите и пълноводни реки са Енисей, Об, Иртиш, Инд и Ганг, Хуанхъ и Яндзъ, Тигър и Ефрат. Тези реки са свързани и с първите цивилизации в света. Режимът на реките зависи от климата и валежите на територииите, през които протичат. Азиатските реки се използват и като водни пътища, за напояване и водоснабдяване. Езера – най-голямото езеро е Каспийско море, което е център на безотточна област, характерна за континента, поради голямата площ, отдалеченост на океаните и високите планини. То е богато на риба. От плиткото му дъно се извличат големи колчества нефт. Езерото Байкал е най-дълбокото, с изключително чисти води и съдържа една четвърт от питейната вода на Земята. Аралско море, което почти е пресъхнало, е пример за глупаво отношение на хората към природата. В миналото заедно с Каспийско море и Черно са били един воден басейн, който в последствие се е разделил под въздействие на вътрешните земни сили. Вътрешната част на континента страда от безводие. Мусонните области пък са свързани с чести наводнения, на север пролетно явление е ледоходът, когато реките преливат.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и географската карта и с контурните карти. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласите нанесете на контурните карти реките и езерата, оцветете с подходящи цветове. Какво може да се направи за предотвратяване на наводненията и предотвратяване на безводието в пустинните райони?“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Какво е значението на езерата и реките за народите, през чиято територия преминават?“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа нанесете в контурните карти по-големите реки и езера на континента. Оцветете отделните отточни области с различни цветове. Какво е значението на езерата, както и на реките за народите, през чиято територия преминават? Какво може да се направи за предотвратяване на наводненията и предотвратяване на безводието в пустинните райони? Гледайте филма за езерото Байкал. Коя е причината за неговата чистота?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет
https://www.youtube.com/watch?v=r_izDyWAid4 ,
https://www.youtube.com/watch?v=tqpA9tswQxM&t=122s,
презентация: https://ucha.se/watch/1391/Aziya---vodite-na-Aziya
презентация: https://quizlet.com/411058421/%D0%92%D0%BE%D0%B4%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D0%90%D0%B7%D0%B8%D1%8F-flash-cards.

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Ориентиране върху картата. Изяснява връзката човек–природа. Последици от замърсяване на околната среда. Глобалното затопляне на климата. Природните условия и стопанската дейност на хората.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастни намерете по-подробна и интересна информация за Аралско море. Опишете го как изглежда. Къде се намира?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/1391/Aziya---vodite-na-Aziya Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „С какво се характеризират водите на Азия? Кои са по-пълноводните и известни реки и езера? Какво е стопанското им значение?“
Практически упражнения: „Работа с атласа и географската карта с контурната карта. Нанасяне върху нея на по-големите реки и езера. Оцветяване с подходящи цветове. Четене на хидрограмата на река Енисей.“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: карта с климатичните пояси, контурна карта, географски модел, хидрограми, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Изгледайте презентацията вкъщи. https://quizlet.com/411058421/%D0%92%D0%BE%D0%B4%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D0%90%D0%B7%D0%B8%D1%8F-flash-cards/
Научете повече за водите на Азия. С помощта на възрастни намерете по-подробна и интересна информация за езерото Байкал. Разкажете пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

ПРИРОДНИ ЗОНИ

Основно съдържание на урока за ученика: Природните зони се формират на определени територии при еднакъв климат, растителност, релеф. Те се описват, като разглеждаме територията, която обхващат, описваме релефа, климата, водите, почвите, растенията и животните, както и условията за живот в тях. Азия има сложно формиране на природните зони поради огромната територия. Тя включва всички природни зони заради географското си положение. Южните части са заети от влажните тропични гори поради дъждовния климат и островния характер на територите. На север следват саваните, които не са добре изразени поради мусонния климат и полуостровния характер на територите. Характерна за Азия е *Зоната на степите,* заемащи обширни равнинни пространства при умерен климат и тревиста растителност върху черноземни почви. От растенията там

вират пшеница, ръж, слънчоглед. В тях пасат говеда, овце и коне. На север следва лесостепта с представители на широколистните видове. Предствители на широколистните гори са дъб, липа, бреза и др. Животните са разнообразни. Срещат се мечка, лисица и други диви зверове с ценни кожи. *Друга обширна зона е Зоната на тайгата* – най-голяма в света иглолистна гора. Характерни дървета за тайгата са смърч, ела и бор. *Тундрата е другата обширна зона*, с най-големи територии в света и завършва с арктичните пустини. Климатът тук е студен и почвата е вечно замръзнала. Затова там растат само треви, мъхове и лишеи. Животните са приспособени към суровия климат. Бялата гъста козина и дебелата кожа ги предпазват от измръзване. Тук живеят северен елен, бял заек, лисица, северно куче, бялата мечка, тюлени и моржове. *Планинската област* е много добре изразена заради високите планини. Степите на места преминават във вътрешноконтинентални пустини с умерен климат и ниски температури през зимата.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и географската карта и с контурните карти. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласите нанесете на контурните карти природните зони, оцветете с подходящи цветове.

Направете таблица и нанесете най-характерните растения и животни за зоната.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Възлагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Какво е характерно за зоната на степите?“

Времево разпределение: Три учебни часа.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа нанесете в контурните карти природните зони. Сравнете ги с климатичните пояси. Обяснете приликите. Направете таблица и запишете за всяка природна зона – климата, почвите, растенията и животните, най-характерни за нея. Гледайте филмите, ползвайте учебника. Прочетете по желание за интересен природен обект. Подберете снимков материал, направете фотоалбум, изгответе доклад. Потърсете информация за интересно животно от Азия и я представете пред класа. Опитайте да разкажете за някоя от зоните след филма.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет:
https://www.youtube.com/watch?v=r_izDyWAid4
https://www.youtube.com/watch?v=OUmHWrF8MnY
https://www.youtube.com/watch?v=RT6x5GVPFG8&t=54s
https://www.youtube.com/watch?v=tqpA9tswQxM&t=122s
https://www.youtube.com/watch?v=kw6DCp9xvWw, https://www.google.bg/search?q=%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8+%D0%B7%D0%BE%D0%BD%D0%B8+%D0%B2+%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D1%8F&sxsrf=ALeKk018RBcxKcLEnN2tHvK-WJNNhR1GYw:1598810287908&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=KPwWJmwIJel2OM%252CSmZ9ZnqlEj1emM%252C_&vet=1&usg=AI4_-kSJH382sldrnE93uMJ5daNEKQCCbw&sa=X&ved=2ahUKEwifnJi6wMPrAhWoxIUKHUsRBJkQ9QF6BAgJEB4#imgrc=KPwWJmwIJel2OM
презентация: https://ucha.se/watch/6831/prirodni-zoni-v-azia

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране върху картата. Изяснява връзката човек–природа. Последици от замърсяване на околната среда. Глобалното затопляне на климата. Природните условия и стопанската дейност на хората. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения.
Работа у дома и участие на семейството: Прочетете повече за полуостров Камчатка. Защо е едно от най-дивите места в света? Разкажете пред класа.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/6831/prirodni-zoni-v-azia. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „С какво се характеризират отделните природни зони? Какви са: релефът, климатът, почвите в тях? Какви растителни и животински видове се срещат?“ Практически упражнения: „Работа с атласа и географската карта, с контурната карта. Нанасяне върху нея на природните зони. Оцветяване с подходящи цветове.“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците - работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: карта с природните зони, контурна карта, географски модел, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете: Защо растителността и животинският свят в Азия са толкова разнообразни? Дайте примери.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

НАСЕЛЕНИЕ И ПОЛИТИЧЕСКА КАРТА

Основно съдържание на урока за ученика: Азия е на първо място в света по грой на население. Жителите на континента са разпределени неравномерно. Най-гъсто населена е Голямата китайска равнина. Рядко населени са високите планини, пустините, тайгата и тундрата. В Азия живеят хора от различни раси и народи. Населението основно принадлежи към монголоидната раса, като има и представители на европеидната. Религиите, които се изповядват, са ислям, християнство, будизъм, конфуцианство, индуизъм и шинтоизъм. Политическата карта се е формирала в резултат на много войни. Азия е родина на едни от най-старите цивилизации. Била е част от много империи – Персия, Месопотамия, Монголия, Китай, Русия, Япония. Днес тук се намират едни от най-развитите държави – Япония и Китай. Най-големите държави в света са Китай и Индия, които заедно имат почти половината население на света. Русия е най-голяма по територия. Има и бедни страни като Камбоджа, Лаос, Бангладеш. Проблем е голямото население, което създава много проблеми с изхранването, жилищата и работа. Като форма на управление тук преобладават монархиите. Демократични държави традиционно не е имало. Други проблеми са неспазването на човешките права, неравенството между половете, ранните бракове и детският труд.

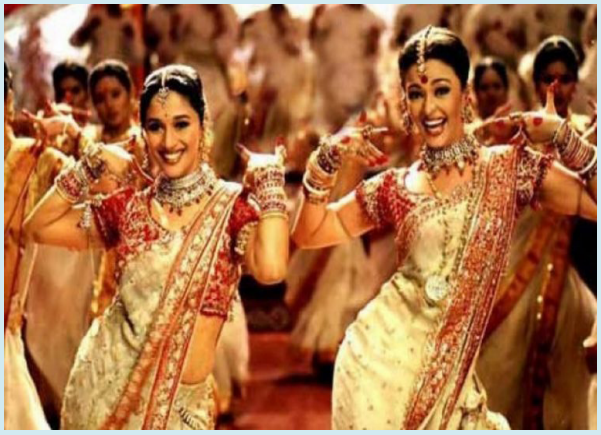

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте карта на населението и нанесете на контурната карта държавите на континента, като използвате различни цветове. Отбележете столиците на по-големите държави.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Кои са етническите групи на континента? Каква религия изповядват хората?“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: Нанесете на контурната карта с помощта на учебника и атласа държавите и техните столици. Оцветете ги. Каква връзка има между природните зони и броя на населението? Запишете ги в тетрадките. Как може да бъдат решени съвременните проблеми на обществата в Азия? Запишете вашите предложения. Каква роля е оказала липсата на демокрация в азиатските държави?

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет:
https://www.youtube.com/watch?v=OUmHWrF8MnY
https://www.youtube.com/watch?v=RT6x5GVPFG8&t=54s
https://www.youtube.com/watch?v=tqpA9tswQxM&t=122s
https://www.youtube.com/watch?v=kw6DCp9xvWw,
презентация: https://ucha.se/watch/6834/naselenie-na-azia.

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек-природа. Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Формиране на морални ценности. Толерантност към останалите, приемане на различните религии и приятелско съжителстване.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек–природа и опазването й от замърсяване. История и цивилизации – разглежда населението през различни периоди, религии, етноси.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за индианците в Америка. Разкажете пред класа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/6834/naselenie-na-azia

Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво е характерно за населението на Азия? Какви са броят, гъстотата и разпределението му? Какъв е етническият състав? Каква религия изповядват? Кои са най-слабо населените места? Какви са: животът, културата и поминъкът на хората, живеещи на континента?“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали: карта с населението, политическа карта, контурна карта, диаграми, статистика, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Кои две раси предимно населяват континента и в кои държави са разпределени? Какви белези са характерни за хората, представители на двете раси?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

СТОПАНСТВО

Основно съдържание на урока за ученика: В Азия в резултат на разнообразните природни условия, дългата историческа традиция и богатите на полезни изкопаеми територии са развити всички отрасли. Страните са на различни нива. Пазарното стопанство е по-слабо застъпено, в някои райони се използват технологии още от Средновековието. Благодарение на изключителното трудолюбие, дисциплина, образование и евтина работна ръка тук са едни от водещите икономики.

От земеделието се отглежда много ориз, пшеница, кафе, ценна дървесина, чай, канела, индийско орехче и други ценни в миналото подправки. Отглежда се и коприна. Отглеждат се много животни – говеда, свине, птици, овце, кози и хубави коне, както и камили. В по-бедните страни е развита леката промишленост – текстил, обувки, дрехи, а в силните икономики страни е развито машиностроене, електроника, автомобили. В развитието на тежката промишленост страните са водещи в света. Причина за това са: евтината работна ръка, образованието, дисциплината и трудолюбието.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „Прочетете за известни фирми за производство на автомобили и на мобилни телефони, таблети и компютри – после разменете информация.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „С помощта учебника и атласа нанесете на картите най-характерните отрасли, развити в отделните райони. Обяснете причините за това, като ги свържете с природните условия и полезните изкопаеми.“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: Нанесете на картите най-характерните отрасли, развити в отделните райони. Обяснете причините за това, като ги свържете с природните условия и полезните изкопаеми. Как може да се подобри положението на азиатските работници, които получават в пъти по-ниски заплати от колегите си в другите страни? Как може да се премахне детският труд? Запишете изводите в тетрадките. Разделете се на групи и прочетете за известни фирми за производство на автомобили и на мобилни телефони, таблети и компютри – после разменете информация.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет – образователни филмчета:
https://www.youtube.com/watch?v=r_izDyWAid4 и
https://www.youtube.com/watch?v=OUmHWrF8MnY
https://www.youtube.com/watch?v=RT6x5GVPFG8&t=54s
.https://www.youtube.com/watch?v=tqpA9tswQxM&t=122s https://www.youtube.com/watch?v=kw6DCp9xvWw,
презентация: https://ucha.se/watch/7181/stopanstvo-na-azia

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване

и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху стопанската карта, намиране на данни за основните стопански дейности. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа. Природните условия и стопанската дейност на хората. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – човекът и неговата стопанска дейност. История и цивилизации – разглежда поминъка на населението през различни периоди.

Работа у дома и участие на семейството: Помислете и отговорете на следните въпроси: Всички страни в Азия ли са икономически развити? Кои страни са силно развити, развиващи се и бедни страни? Какво е характерно за тях?

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на вашите родители по-подробна информация за стопанството на Китай. Как са развити там промишлеността, селското стопанство и транспортът? Коя е столицата? Какви забележителности има?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/7181/stopanstvo-na-azia. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какви богатства притежават страните в Азия? Какви залежи на природни ресурси се крият там? Доколко развити са земеделието, промишлеността и туризмът?“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: стопанска карта, контурна карта, диаграми, статистика, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Знаем, че Индия е известна с производството на скъпоструващи стоки – коприна, бижута, слонова кост и подправки. В културно отношение е известна и с филмовата индустрия. Потърсете с помощта на вашите родители по-подробна и любопитна информация за някоя стопанска дейност и разкажете пред класа. Изгледайте един индийски филм.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

СТРАНИ В АЗИЯ

Основно съдържание на урока за ученика: Азия е изключително разнообразен по население континент. Страните са известни не само със своята икономика, но и със своите исторически, културни и природни забележителности, с което стават привлекателни за туристите. В Китай е съсредоточена най-голямата икономика – страната е работилницата на света. Столицата е Пекин, тя има богата история и забележителности. Една от тях е Великата китайска стена. Благодарение на централизираното си стопанство, дисциплина, трудолюбие и образование Китай зае първо място в света по производство. Друга интересна държава е Япония. Столицата е Токио. Тя е с древна история и традиции, два пъти извършва икономическо чудо. Страната се нарежда на едно от първите места сред напредналите индустриални страни в света. Заема първите места в областта на автомобилите, електрониката, новите технологии. Други по-големи страни са: Русия, Монголия, Казахстан, Корея, Индия, Турция и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласа нанесете на контурните карти по-големите държави и техните столици. Оцветете с подходящи цветове.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Направете таблица и запишете най-важните неща за 3 страни по ваш избор. Описване на обект по снимка – Великата китайска стена.“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: Направете характеристика на 3 държави по избор, работете на групи. После обменете информация. Прочетете повече за историята на Тадж Махал, Великата китайска стена и споделете в клас. Прочетете за бойните изкуства, разделете се на групи, обменете информация.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет – образователни филмчета:
https://www.youtube.com/watch?v=r_izDyWAid4
https://www.youtube.com/watch?v=OUmHWrF8MnY
https://www.youtube.com/watch?v=RT6x5GVPFG8&t=54s
https://www.youtube.com/watch?v=tqpA9tswQxM&t=122s
https://www.youtube.com/watch?v=kw6DCp9xvWw
презентация: https://ucha.se/watch/7184/strani-v-azia-iaponia.

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Човекът и природата– човекът и неговата стопанска дейност. История и цивилизации – разглежда страните, формата на управление, религиите и етносите им.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на родители потърсете повече информация за една от забележителностите на Турция - църквата „Света София“ в Истанбул. Разкажете пред класа. Покажете снимки.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/7184/strani-v-azia-iaponia.
Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Кои са столиците на Китай, Япония, Русия, Монголия, Казахстан, Корея, Индия, Турция? Как се развива земеделието и промишлеността в тях? Какво произвеждат и изнасят? Какви хора живеят там? Кои са забележителности се намират в тях?“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: карта на страните, контурна карта, снимки със забележителности, диаграми, статистика, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете информация в интернет за една от забележителностите на Русия – Ермитажа в Санкт Петербург – най-големия музей в страната и един от най-големите и най-стари в света художествени и културно-исторически музеи. Разкажете пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ, ГОЛЕМИНА И БРЕГОВЕ НА АВСТРАЛИЯ, ОПОЗНАВАНЕ. ПРИРОДА

Основно съдържание на урока за ученика: Австралия е разположена на изток от Гринуичкия меридиан (Източното полукълбо) и на юг от Екватора (Южното полукълбо). През континента преминава Южната тропична окръжност и това определя горещия, пустинен климат и слабата му заселеност. На изток граничи с Тихия океан, който я отделя от континента Америка. На запад Индийският океан я отделя от Африка. На север Малайските острови я свързват с Азия. Австралия е най-малкият континент. Бреговата линия е слабо разчленена. Открит е късно поради неговата отдалеченост от Европа и търговските пътища. Първи достигат до него холандците, но го запазват в тайна. По-късно англичаните го преоткриват и го обявяват за част от Британската империя. Понеже бил отдалечен, нямало интерес към него и бил използван за затворнически лагер. Едва през 19 век, с индустриалната революция и нуждата от суровини, се засилва интересът към него и постепенно континентът е заселен. Образува се при разпадането на континента Гондвана и под въздействието на вътрешните и външни сили се дооформя и релефът. Най-важна е Голямата Вододелна планина, която играе ролята на климатична бариера и допълнително изсушава климата поради спирането на влажните въздушни маси от Тихия океан. Тя оказва въздействие и върху дължината на реките и тяхното пълноводие, на изток са къси и пълноводни, а на запад по-дълги, но пресъхващи. Континентът има най-малко реки в сравнение с другите континенти. Има голям брой солени езера. В Австралия са открити богати находища на черни въглища, желязна и оловно-цинкова руда. Добива се и злато. Природните зони са преобладаващо пустини, богата растителност има в районите с валежи. Растителният и животинският свят са уникални поради отдалечеността на континента. Най-разпространени са торбестите животни, пъстрият папагал, щраусът ему, птицечовката и др. По източните склонове на планините, където падат валежи, растат гъсти гори, палми и банани. По западните склонове на планините валежите са оскъдни и там растителността се състои от редки треви и храсти. В южните области, където падат много валежи, растат вечнозелени гори. В миналото равновесието в природата на Австралия е било много крехко и с идването на европейците са настъпили катастрофални промени в природата заради инвазивните видове – плъхове, кучета, овце, кози, които изместват местните животни. Най-интересно е кучето динго, което е донесено от европейците, и тасманийският дявол.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и географската карта и с контурните карти. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласите нанесете на контурните карти природните зони с планините, пустините, реките и полезните изкопаеми. Оцветете с подходящи цветове.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Кои растения и животни се срещат в континента Австралия?“

Времево разпределение: Три учебни часа.

Групова дейност в класната стая: С помощта на учебника и атласа определете географското положение на континента. Нанесете на контурните карти околните морета и океани, отбележете заливите, островите и полуостровите, на съответните карти нанесете климатичните пояси, природните зони с планините, пустините, реките и полезните изкопаеми. На какви полезни изкопаеми е богат континентът, които имат отношение към индустрията? Как ще се отразят природните условия върху живота на населението? Прочетете повече за изследователите на континента. От какво били изненадани, когато пристигнали тук? Подгответе фотоалбум за интересни животни и растения от Австралия, прочетете за тях.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет.
презентация:
https://ucha.se/watch/7267/geografsko-polozhenie-bregove-i-opoznavane-na-avstralia

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Ориентиране върху картата. Изяснява връзката човек – природа. Последици от замърсяване на околната среда. Глобалното затопляне на климата. Природните условия и стопанската дейност на хората. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им. Определяне на големината, като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Човекът и природата –изяснява връзката на човека с природата.

Работа у дома и участие на семейството: Прочетете повече за Големия бариерен риф. С какво е интересен? Кое застрашава съществуването му? Какво може да се направи за спасяването му?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/7267/geografsko-polozhenie-bregove-i-opoznavane-na-avstralia.

Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какви са: релефът, климатът, почвите, водите, растителният и животинският свят? Практически упражнения: „Работа с атласа и географската карта с контурната карта. Нанасяне върху нея на природните зони. Оцветяване с подходящи цветове.“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали: географска карта, контурна карта, географски модел, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Неотдавна в Австралия избухнаха големи пожари. Няма точни данни за броя на животните, загинали в тях, но според експерти възможно е те да са милиони. Кое е това животно на снимката? Потърсете по-подробна информация и разкажете за него.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

НАСЕЛЕНИЕ. АВСТРАЛИЙСКИ СЪЮЗ

Основно съдържание на урока за ученика: Населението на континента е сравнително малобройно. Причина са пустините, които са непригодни за живеене. Местното население, наречено аборигени, живеело на племена и се намирало още в каменната епоха, не познавало металите, нямало политическа организация. Когато дошли европейците, те изтласкали аборигените в неплодородните места, което довело до намаляване на броя им. Днес част от тях се интегрират в обществото. Придошлите европейци в началото били главно британци, после дошли и други народности. Първите преселници се занимавали с овцевъдство. След откриването на златните залежи в Западна Австралия се развил и златодобивът. По-късно започнали да се отглеждат и растителни култури. Днес Австралийският съюз е демократична държава с федеративно управление. Начело стои генерал-губернатор, който формално е одобряван от английската кралица. Континентът е част от Британската общност. Официален език е английският, религията е протестантството, но свободно се изповядват и други религии. Австралия е една от най-развитите страни, с висок жизнен стандарт. Това са го постигнали с използване на многото полезни изкопаеми и малкото население и факта, че са в Южното полукълбо, което дава отлични възможности за износ на земеделска продукция, когато в Северното е зима. Отлично се развива индустрията с чужди инвестиции. Столица на Австралийския съюз е Канбера – нов, модерен и красив град. Най-големи градове са Мелбърн и Сидней.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте карта на населението и нанесете на контурната карта столицата и най-големите градове. Прочетете за аборигените и техните обичаи. Каква е тяхната съдба днес?“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения.

Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „С какво са се препитавали в миналото аборигените, как е развито стопанството днес?“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: Как Австралия се е приспособила към природните условия и се е превърнала в силно развита страна? Прочетете за аборигените и техните обичаи. Каква е тяхната съдба днес? Отбележете на картите столицата и най-големите градове. Какво е значението на факта, че са част от Британската общност? Какви предимства и недостатъци има Австралия в сравнение с другите страни? Представете си, че сте бизнесмени – с какво бихте търгували с австралийските си колеги? Какво бихте внасяли и изнасяли ?

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет – презентацията: https://ucha.se/watch/7325/avstraliyski-sayuz-naselenie-i-stopanstvo

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек-природа. Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Формиране на морални ценности. Толерантност към останалите, приемане на различните религии и приятелско съжителстване.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек с природа и опазването ѝ от замърсяване. История и цивилизации – разглежда населението през различни периоди, религии, етноси.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете с помощта на възрастни по-подробна информация за аборигените и техните обичаи и най-вече за оръжието на аборигените – бумеранга. Опитайте да го изработите и вие. Разкажете в клас.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/7325/avstraliyski-sayuz-naselenie-i-stopanstvo.
Коментари по темата на урока. Беседа с отговори на въпроси с подкрепа: „Коренното население на Австралия са аборигените, които принадлежат към негроидно-австралоидната раса. Те водят номадски начин на живот. Занимават се с лов, риболов, събиране на семена и др. Какво означава „изгубено поколение“? Как се е образувало населението на

континента? Основна религия там е християнството. Държавата е федерация, разделена на 6 щата и 2 територии, със столица Канбера. Стопанството е силно развито – едно от 20-те най-силно развити в света.“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: географска карта с населението, контурна карта, географски модел, диаграми, статистика, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на следните въпроси: Кои клонове на промишлеността са развити днес? Кой клон на селското стопанство има световна известност?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VI клас

Тема на урока:

ОКЕАНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика: Океания включва всички острови в Тихия океан, които не принадлежат към никой континент. Поради своята отдалеченост до началото на 20 век те са буквално откъснати от света. Имат оригинална история и култура. Климатът е океански, с много валежи и високи температури през цялата година. Липсват едри бозайници поради отдалечеността от континентите. Островите са били заселени през каменната епоха, когато хората са се придвижили от остров на остров. Нямали са държави и когато дошли европейците, лесно били завладени и включени във владенията главно на Англия и Франция. Слабо заселените острови са използвани за провеждане на опити с ядрено оръжие, което е унищожило уникалната природа. Днес с изключение на Нова Зеландия, която е силно развита страна, останалите са бедни държави. Земеделието е слабо развито, населението се прехранва главно с даровете на морето. През последните години с развитието на транспорта и туризма поради уникалните си плажове бяха създадени луксозни морски курорти, което е възможност за повишаване на жизнения стандарт на населението. Най-силно развита е Нова Зеландия, която по примера на Австралия се възползва чудесно от природните си дадености и е сред най-добрите за живеене страни в света с висок жизнен стандарт.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и географската карта и с контурните карти. Работа и в малка група: „С помощта на учебника и атласите нанесете на контурните карти най-важните острови от Океания. Направете в клас туристически маршрут за пътешествие из островите. Кои острови ще изберете за вашето приключение?“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Възлагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Искаш ли да отидеш на почивка със своето семейство на един от тези острови? Кой си избра? С какво ти направи впечатление той?“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая: Нанесете с помощта на атласа и учебника най-важните острови от Океания. Запишете в тетрадките си с какво се отличава океанският тропичен климат (припомнете си от предните уроци). Направете в клас туристически маршрут за пътешествие из островите. Кои острови ще изберете за вашето приключение? Прочетете за загадъчните фигури на Великденските острови – включете ги в маршрута. Какво знаете за населението на тези страни? Как очаквате да ви посрещнат? Прочетете за посрещането на туристите на Хавайските острови.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет:
https://www.youtube.com/watch?v=tYzIApurOpI,
презентация: https://ucha.se/watch/7368/okeania-geografsko-polozhenie-opoznavane-priroda

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране върху картата. Изяснява връзката човек – природа. Последици от замърсяване на околната среда. Глобалното затопляне на климата. Природните условия и стопанската дейност на хората. Глобални проблеми на човечеството и пътища за решаването им. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Човекът и природата - изяснява връзката на човека с природата.

Работа у дома и участие на семейството: Изберете си маршрут за пътешествие из Тихия океан. Разкажете за приключението си, като използвате и снимки от интернет.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/7368/okeania-geografsko-polozhenie-opoznavane-priroda. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какви са: географското положение, релефът, климатът, почвите, водите, растителният и животинският свят? Какво означава нануси? Къде се намират най-големите ледници на Земята?“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Изгледайте филма: https://www.youtube.com/watch?v=tYzIApurOpI. Пренесете се на тези екзотични места и направете своето пътешествие из островите.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: География и икономика, VI клас
Тема на урока: ОКЕАНИТЕ НА ЗЕМЯТА
Основно съдържание на урока за ученика: Океаните на Земята заемат две трети от площта ѝ. Имат огромна роля за възникването и поддържането на живота на Земята. Те имат водещо значение за формирането на климата, за водния кръговрат. В миналото океаните са били страшно и непреодолимо препятствие за хората, но с развитието на знанията, с помощта на корабите и навигацията те прекосили и завладели океаните. Въпреки технологиите и днес те представляват предизвикателство. Образували са се при движението на тектонските плочи. Днес те са четири: Тихи, Атлантически, Индийски и Северен ледовит океан. Някои отделят и Южен океан, който заема териториите около Антарктида. Всички те са свързани помежду си. Водата в тях е солена и извършва непрекъснати движения, приливи и отливи, които се дължат на Луната. Вълнение, причинено от ветровете, земетресенията (цунами). Температурата на водата в дълбочина е почти еднаква, променя се на повърхността от нагряването на слънцето. Водата се нагрява и изстива по-бавно от сушата, точно тази особеност предизвиква промяна в температурата, атмосферното налягане, ветровете и валежите.

Важни са океанските течения, които пренасят огромно количество вода и променят климата по бреговете. Най-известно е течението Гълфстрийм.

За съжаление хората замърсяват океаните, защото са ничии, без да се замислят за живите организми в тях и значението за живота на Земята.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и СОП, в груповата работа в класната стая при работа с географската карта и изображенията. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: „Нанесете на контурните карти океаните. Надпишете имената им. Оцветете с подходящи цветове.“; Работа по индивидуална задача: „Като използваш географската карта, запиши имената на океаните в тетрадката си, като ги подредиш по големина. Започни да пишеш от най-малкия и стигни до най-големия.“ Беседа. Динамично сътрудничество на участниците в груповата работа чрез разнообразни средства, включително работа с географската карта и контурните карти. Начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: Отбележете на картите океаните. Оцветете ги. Какво знаете за живота в океана – припомнете си изученото по човек и природа. Защо хората замърсяват океаните? Дайте примери. Какво може да се направи, за да се спре това? Бихте ли работили за организация, която се грижи за опазването на океаните? Как бихте помогнали лично – споделете идеите си. Разкажете за интересни обитатели на океаните, прочетете в интернет, споделете в клас. Защо хората в миналото имали бог на морето? Кои били русалките? Разкажете за тях.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет – презентация: https://ucha.se/watch/7345/okeanite-na-zemiata

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Ориентиране в пространството. Формиране на географско мислене. Осъзнаване неразривната връзка човек–природа.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурните карти. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек–природа.

Работа у дома и участие на семейството: Изберете си маршрут за пътешествие из Тихия океан. Гледайте филма„Робинзон Крузо“. Бихте ли желали да се окажете на неговото място? Разкажете за приключението си.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/7345/okeanite-na-zemiata, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво е океан? Как са свързани океаните? Какви полезни изкопаеми добиваме от тях? Кой океан е разположен само в Северното полукълбо?

Практически упражнения за овладяване на новите знания: Работа с географска карта – сравняване на океаните по географско положение и по големина; посочване.“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, образователни филмчета и клипове, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Помисли и отговори: Какви са свойствата на водите в океаните? Каква е температурата, каква е солеността и какви движения се извършват?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

География и икономика VII клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Географско положение, граници, големина и брегове на Европа ... 1728

Релеф на Европа ... 1731

Полезни изкопаеми ... 1734

Климат. ... 1738

Води ... 1742

Природни зони ... 1745

Население ... 1747

Политическа карта ... 1750

Страни в Европа ... 1753

Стопанство ... 1756

Балкански полуостров. Географско положение, граници, брегова линия на Балканския полуостров ... 1758

Природа на Балканския полуостров ... 1760

Население, политическа карта и стопанство на Балканския полуостров ... 1764

Балкански страни ... 1768

География на България.Географско положение, граници и големина ... 1771

Релеф и полезни изкопаеми ... 1774

Климат и води ... 1777

Почви, растителност и животински свят. Опазване на природната среда в България ... 1780

Дунавска равнина ... 1783

Старопланинска област ... 1786

Краищенско-Средногорска област ... 1789

Рило-Родопска област ... 1793

Тракийско-Странджанска област ... 1796

Българското черноморско крайбрежие ... 1799

Население и селища в България ... 1802

Селища в България ... 1805

Държавно устройство и административно-териториално деление на България ... 1808

Основни стопански дейности в България ... 1811

Стопанство на България ... 1814

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ, ГРАНИЦИ, ГОЛЕМИНА И БРЕГОВЕ НА ЕВРОПА

Основно съдържание на урока за ученика: Континентът Европа е разположен в Северното полукълбо. Това има голямо значение за климата. Свързан е с континента Азия (Евразия). Границата с Азия преминава по планините Урал, Кавказ, протока Босфора и Дарданелите. От Африка е разделен от Средиземно море и протока Гибралтар. Наричан е още Стария континент. Бреговете са силно разчленени – има много острови, полуострови, заливи, което улеснява развитието на корабоплаването. Най-значими са Британските острови, островите Ирландия, Сицилия, Крит, Исландия. Полуостровите – Скандинавски, Балкански, Пиринейски, Апенински. Континентът е бил заселен от дълбока древност заради отличните условия за живот, умерен климат, черноземни почви и достатъчно реки. В Европа са се развили елинската и римската цивилизация. Тук е възникнала и България. Днес Европа е най-развитият, най-демократичният, най-добрият за живеене континент на Земята.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с географската карта. Ефективна интерперсонална комуникация между учениците със и без СОП. Динамично сътрудничество на участниците и ясно откроени елементи на групова и екипна работа. Разказ, електронна игра, оцветяване на контурна карта. Или https://world-geography-games.com/world.html- за почитателите на електронните игри. Могат да се ползват ресурсите в електронния учебник и интерактивните карти в „Атласи” след регистрация на сайта. Емоционално позитивен психоклимат в класната стая.

Времево разпределение: Един учебен час..

Групова дейност в класната стая: Търсене и намиране на информация, организиране на информацията. Поставяне на цели и задачи. Изпълнение на индивидуална задача като част от групов проект. Работа в екип. Комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор. Умения за слушане. Разглеждане на диаграмата, отразяваща големината на континента – спрямо останалите континенти. Отговор на въпрос „Кои континенти са най-близко до Европа?" Запишете ги в тетрадките си. Беседа: Европа е вторият най-малък континент с площ около 10, 5 млн. кв. км, или 2% от площта на планетата и 6,8% от площта на земната суша.

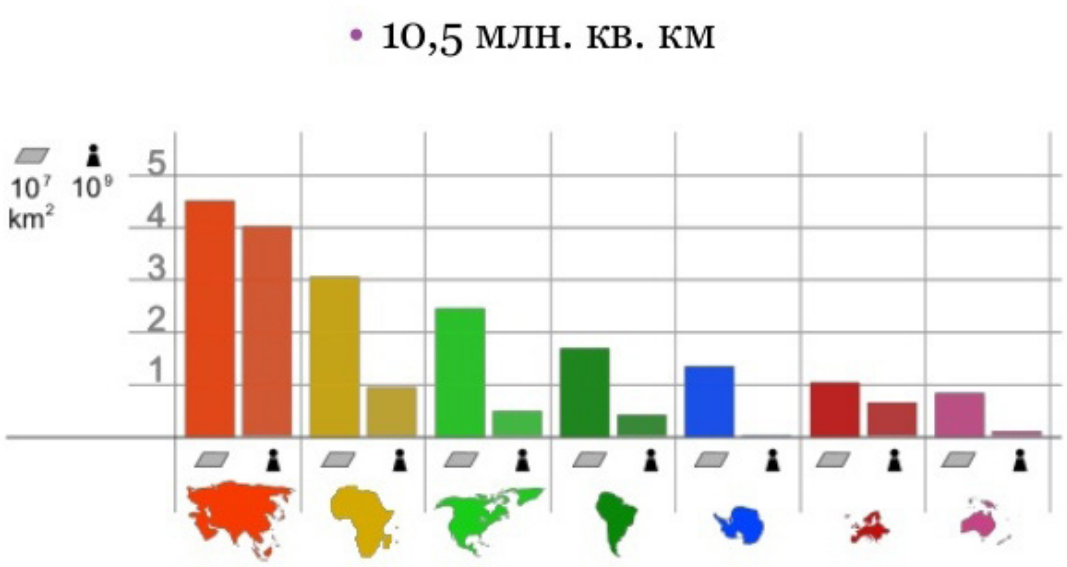

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка, атлас, Интернет:
https://world-geography-games.com/world.html,
Презентация:
https://ucha.se/watch/1392/Evropa---geografsko-polozhenie-granitsi-bregova-liniya

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване; на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географска карта, намиране посоките на света, мястото на България в континента Европа.

Междупредметна връзка: Български език – формиране на комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор. Умения за слушане. Математика – ориентиране в пространството. Изобразително изкуство – познаване на цветовете, възможност за рисуване/оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството: Оцветете контурната карта с помощта на атласа https://world-geography-games.com/world.html- за свободното време, играйте с помощта на възрастни.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Упражнения за работа с географската карта Определете местоположението на Европа чрез използване на общогеографската карта на света в атласа. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/1392/Evropa---geografsko-polozhenie-granitsi-bregova-liniya. Изпълнение на индивидуална задача като част от работата на класа: „Посочване на сухоземните граници на континента”. Задаване на въпроси: „Какво е значението на океаните, моретата и заливите?”. Водене на разговор. Умения за слушане.
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, диаграми, образователни филмчета, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: 1. Като ползвате първата карта, напишете в тетрадките си океаните, моретата и заливитв, с които граничи Европа. 2. Напишете за какво подпомагат развитието на: .....……..

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на детето.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

РЕЛЕФ НА ЕВРОПА

Основно съдържание на урока за ученика: Континентът Европа се е образувал в резултат на движението на земните плочи. Релефът се е оформил под действието на вътрешните и външни земни сили, които продължават да действат и сега. Доказателство за това са бавните издигания и потъвания на сушата, активната вулканична и земетръсна дейност. В миналото континентът е бил заледен. Човекът със своята дейност също променя релефа (добив на полезни изкопаеми, строителство и др.). В резултат на тези действия са се образували съвременните форми на релефа – планини, низини, долини. Най-високите планини са: Кавказ, Алпите, Пиринеите и др. Открийте ги и ги посочете на картата в атласа.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с географската карта. Динамично сътрудничество на участниците. Разказ, беседа, електронна игра, оцветяване на контурна карта. Или https://world-geography-games.com/world.html – за почитателите на електронните игри. Могат да се ползват ресурсите в електронния учебник и интерактивните карти в „Атласи" след регистрация на сайта. Ефективна интерперсонална комуникация между учениците със и без СОП. Емоционално позитивен психоклимат в класната стая. Формиране на взаимодействия в съответната група; автентична обратна връзка в реално време.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

Търсене и намиране на информация, организиране на информацията. Поставяне на цели. Изпълнение на индивидуална задача като част от групов проект. Работа в екип. Комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор. Характеризиране на релефа на Европа – най-ниският континент на Земята. Има разнообразен релеф. На територията й се срещат всички видове земни форми – равнини, низини, хълмове, планини, плата, котловини, долини и депресии. За малките си размери Европа има твърде големи контрасти в релефа. Според особеностите на релефа се поделя на пет части – Северна, Западна, Средна, Източна и Южна.

С помощта на картата в атласа нанасяне върху контурната карта най-значимите планини, равнини и низини и отбелязване на най-високите върхове. Оцветяване с подходящи цветове.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет сайтовете:

https://www.youtube.com/watch?v=jnFyQzYb1IM

https://www.youtube.com/watch?v=yBr-D1cFmEs

https://www.youtube.com/watch?v=r9Uu-Gp2ztg;

електронна игра: https://world-geography-games.com/world.html-;

презентация:

https://ucha.se/watch/1394/Relef-na-Evropa---formirane-i-osobenosti--Chast-2-Отговори

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Информация, организиране на информацията, поставяне на цели и задачи, изпълнение на индивидуална задача като: Ориентиране върху географска карта, мястото на България в Европа. Дигитални умения. *Слушане* – умение, изискващо разбиране и внимание, знаейки другият какво се опитва да предаде/каже, както и предавайки/казвайки, че посланието е разбрано. *Дефиниране на проблем* – умение за анализ на ситуацията, вземане под внимание на всички обективни фактори, както и нуждите, които са от значение за разглежданата тема.
Междупредметна връзка: Български език – формиране на комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор. Умения за слушане. Математика – ориентиране в пространството. Изобразително изкуство – познаване на цветовете, възможност за рисуване/оцветяване.
Работа у дома и участие на семейството: Отговорете на въпросите: „Кои са най-високите планини в Европа и какъв е техният външен вид?"; „Сравнете разположението на най-обширните равнини и най-високите планини в континента!" https://world-geography-games.com/world.html - за свободното време играйте с помощта на възрастни.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Четене на карта и профил на релефа. Упражнения за нанасяне върху контурна карта форми на релефа. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/1394/Relef-na-Evropa---formirane-i-osobenosti--Chast-2-Отговори на поставени въпроси по темата.
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, диаграми, образователни филмчета, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на въпроса: „Защо в Скандинавските планини има ледници, а в Стара планина няма, въпреки че са еднакво високи?"

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ

Основно съдържание на урока за ученика: Полезните изкопаеми са се образували заедно с релефа под действието на вътрешните и външни земни сили. Те имат огромно значение за стопанството на отделните страни. Групират се в три основни вида: горивни полезни изкопаеми, рудни полезни изкопаеми и нерудни полезни изкопаеми. Примери: горива – нефт, природен газ, въглища; руди: черни – желязо, цветни – мед, алуминий, олово; благородни – злато, сребро, платина; нерудни – гипс, мрамор, каолин, варовик. Континентът е богат на различни полезни изкопаеми, които обаче са неравномерно разпределени на територията му. Най-голям е недостигът на нефт и газ. Наличието на горивни и нерудни полезни изкопаеми е много важна предпоставка за стопанското развитие на страните в Европа. Добивът на полезни изкопаеми променя релефа и замърсява околната среда.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с географската карта. Ефективна интерперсонална комуникация между учениците със и без СОП. Динамично сътрудничество на участниците и ясно откроени елементи на групова и екипна работа. Разказ, работа с географска карта, електронна игра, оцветяване на контурна карта. Или https://world-geography-games.com/world.html - за почитателите на електронните игри. Могат да се ползват ресурсите в електронния учебник и интерактивните карти в „Атласи" след регистрация на сайта. Емоционално позитивен психоклимат в класната стая. Формиране на комуникативни умения у учениците като изграждане на умения за преценка на конкретната ситуация, взаимодействия в съответната група; автентична обратна връзка в реално време.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

Търсене и намиране на информация, организиране на информацията. Поставяне на цели. Изпълнение на индивидуална задача като част от групов проект. Работа в екип. Комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор. С помощта на картата в атласа нанасяне върху контурната карта – самостоятелно, със съответните условни знаци, полезните изкопаеми. Подредете самостоятелно встрани легенда, като ги разделите на групи. Припомнете си кои бяха те: изкопаеми горива, руди (черни, цветни и благородни) и нерудни полезни изкопаеми.

Разгледайте геоложка сбирка на полезни изкопаеми в класната стая. Назовете ги. Определете към коя група принадлежат.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет:
https://world-geography-games.com/world.html;
презентация: https://ucha.se/watch/1396/Polezni-izkopaemi

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Умения за извличане на информация, организиране на информацията, поставяне на цели и задачи, изпълнение на индивидуална задача като: Оценка на значението на полезните изкопаеми за човешката дейност. Ориентиране в пространството. Дигитални умения. *Слушане* – умение, изискващо разбиране и внимание, знаейки другият какво се опитва да предаде/каже, както и предавайки/казвайки, че посланието е разбрано. *Дефиниране на проблем* – умение за анализ на ситуацията, вземане под внимание на всички обективни фактори, както и нуждите, които са от значение за разглежданата тема.

Междупредметна връзка: Български език – формиране на комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор. Умения за слушане.
Математика – ориентиране в пространството.

Работа у дома и участие на семейството: Нанесете с помощта на атласа полезните изкопаеми върху контурната карта. Съставете легенда с условните знаци. Оцветете контурната карта. https://world-geography-games.com/world.html - за свободното време играйте с помощта на възрастни. Потърсете вкъщи или училище предмети, за направата на които са използвани полезни изкопаеми. Как добивът на полезни изкопаеми се отразява на природата. Дайте примери за замърсяване на околната среда.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Четене на карта и профил на полезни изкопаеми. Упражнения за нанасяне върху контурна карта на териториалното разпределение на полезни изкопаеми. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/1396/Polezni-izkopaemi. Беседа с отговори на въпроси: „Кои от полезните изкопаеми са се скрили в Европа? Какво представляват полезните изкопаеми? Полезните изкопаеми са изчерпаем и невъзобновим природен ресурс. Как са се формирали и къде се добиват днес? Какво се крие в планината Урал - съкровищницата на природни богатства? Виж на какви полезни изкопаеми е богата Европа и къде се намират те.”

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: географска карта на полезните изкопаеми, контурна карта, геоложка сбирка на полезни изкопаеми, образователни филмчета, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:
1. Да се прочете урокът от учебника.
2. Да отговори на въпросите: За какво са необходими полезните изкопаеми?
Как използването им променя живота на хората?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

КЛИМАТ.

Основно съдържание на урока за ученика: Климатът на Европа се определя от факторите: географско положение, околни морета и океани и теченията в тях, въздушни маси, релеф. Поради това, че Европа е разположена в умерените ширини, преобладаващият климат е умереният. Най-голямо значение има Атлантическият океан, от който идват влажни въздушни маси, затова на запад климатът е по-влажен, с по-хладно лято и топла зима. На изток климатът става континентален, с по-студена зима и горещо лято, валежите са по-малко. Южна Европа има средиземноморски климат с дълго и горещо лято и хладна дъждовна зима. Северна Европа е със субполярен климат, кратко хладно лято и дълга студена зима. Високите планински вериги в Южна Европа я предпазват от студените северни ветрове. Важно значение за по-топлия и с повече валежи климат на Западна Европа играе топлото течение Гълфстрийм, което пренася топли води от тропиците на север. Климатът се определя, като измерваме климатичните елементи: валежи, ветрове, температура, атмосферно налягане, влажност. За по-голямо удобство ги нанасяме върху климатограми. Климатът има огромно значение за живота на хората. Опасни за хората са екстремните природни явления като урагани, наводнения, градушки, земетресения и др.

Какво знаете за промените в климата? Какво трябва да направим за опазването на природата и промените в климата? Бихте ли работили за опазване на природата, когато пораснете? Разкажете ни? Кои природни явления разпознахте на снимките? Как да се предпазим от тях? Наблюдавали ли сте някое от тях на живо? Разкажете ни!

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа при разглеждането и отговорите на въпросите, поставени от учителя. Стимулиране на интерес към преподаването на учебния материал на учениците със СОП. Наблюдаване на взаимодействията на учениците по време на работа в малки групи. Да ангажираме вниманието им с подходящи средства. Ефективна интерперсонална комуникация между учениците със и без СОП. Разказ, оцветяване на контурна карта, образователен филм, географски модели.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: Търсене и намиране на информация, организиране на информацията. Поставяне на цели. Изпълнение на индивидуална задача като част от групов проект: Разгледайте внимателно климатичната карта и опитайте да обясните действието на климатичните фактори. Нанесете границите на климатичните пояси в контурните карти с помощта на картите в атласа. Оцветете с подходящи цветове.

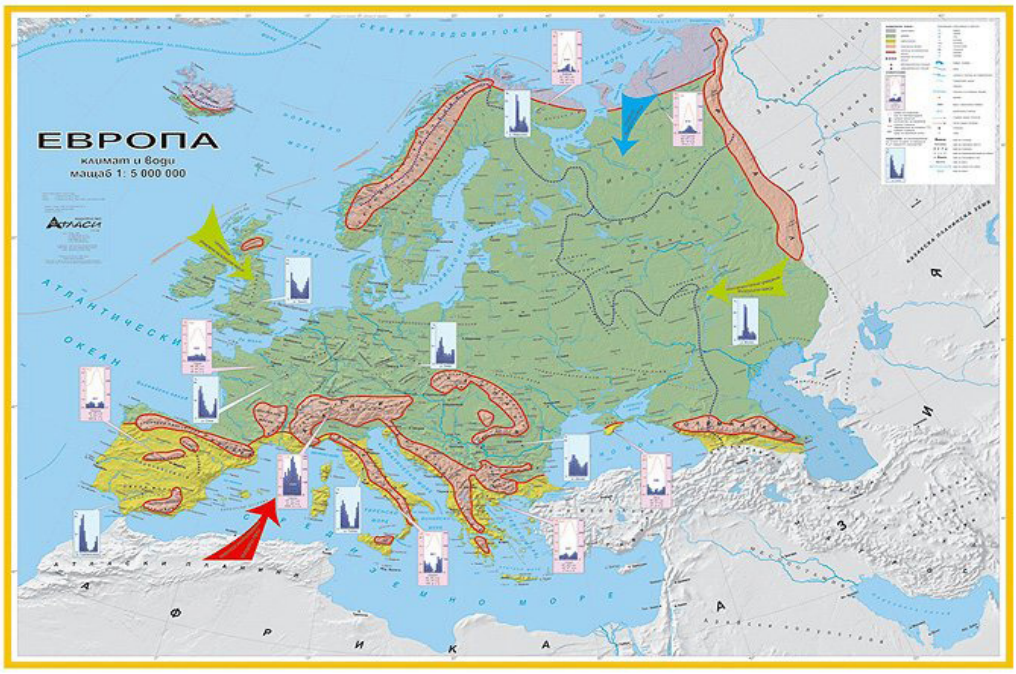

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет:

https://www.youtube.com/watch?v=G4H1N_yXBiA

https://www.youtube.com/watch?v=yyAuWeoTm2s

https://www.youtube.com/watch?v=K9GP_yjSXTU,

презентация: https://ucha.se/watch/1397/Klimat---faktori-i-elementi

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Умения за извличане на информация, организиране на информацията, поставяне на цели и задачи, изпълнение на индивидуална задача като: Обяснява природните явления, осъзнава връзката между човека и природата. Значението на климата за стопанската дейност. Гледане, слушане и осмисляне на прогнозата за времето по телевизията. *Слушане* – умение, изискващо разбиране и внимание, знаейки другият какво се опитва да предаде/каже, както и предавайки/казвайки, че посланието е разбрано. *Дефиниране на проблем* – умение за анализ на ситуацията, вземане под внимание на всички обективни фактори, както и нуждите, които са от значение за разглежданата тема. Адекватно поведение на ученика при буря, земетресение и наводнение. При опасност за живота на кои телефони да се обади?

Междупредметна връзка: Български език – формиране на комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор. Умения за слушане. Математика – ориентиране в пространството; задачите за работа с климатограмите изискват работа с измервателни единици – цифри, литри, градуси, скорост за измерване на различните компоненти на климата. Изобразително изкуство – познаване на цветовете, възможност за рисуване/оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството: Гледайте прогнозата за времето с родителите вкъщи, с тяхна помощ опитайте да обясните случващото се с времето.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/1397/Klimat---faktori-i-elementi Самостоятелна работа с подпомагане от ресурсния учител с климатичната карта и нанасяне на границите на климатичните пояси в контурните карти с помощта на картите в атласа.
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта, климатограми, образователни филмчета, изображения и цветни моливи.
Отговор на въпрос: „В кой климатичен пояс на Европа е най-студено и в кой – най-топло?”

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

ВОДИ

Основно съдържание на урока за ученика: На територията на Европа са разпространени всички видове води на сушата – подземни води, реки, езера, блата и ледници. Те са разпределени сравнително равномерно. Главни реки са: Волга, Дунав, Рейн. На Балканския полуостров - Марица и Искър. Най-дълга и пълноводна в Европа е р. Волга. Най-важна за стопанството на континента е р. Дунав, която минава през девет държави и четири столици. Влива се в Черно море. Свързана е с плавателни канали с р. Рейн. Езерата са многобройни в Северна Европа. Най-голямо е Ладожкото езеро. Известни са Женевското езеро и езерото Балатон. Най-много езера в България има в планините Рила и Пирин. Строят се и изкуствени езера – язовири. Европа е богата и на подземни води. Многобройни минерални извори, които излизат на повърхността в подножията на планините. На остров Исландия подземните води образуват гейзери.

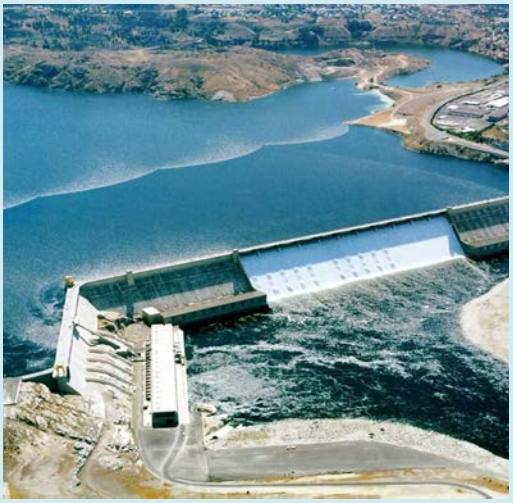

Припомнете си за какво се използват водите. Защо трябва да пазим водите чисти? Какви обитатели има в реките, езерата, блатата? Кое природно бедствие е изобразено на снимката ? Кои са причините за наводненията?

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа при разглеждането и отговорите на въпросите, поставени от учителя. Стимулиране на интерес към преподаването на учебния материал на учениците със СОП. Наблюдаване на взаимодействията на учениците по време на работа в малки групи. Да ангажираме вниманието им с подходящи средства. Ефективна интерперсонална комуникация между учениците със и без СОП. Разказ, оцветяване на контурна карта, образователен филм, географски модели.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

С помощта на картата в атласа нанесете най-важните реки и езера в контурните карти. Нанесете имената им със син цвят. В каква посока текат? На какво се дължи различното пълноводие на европейските реки? Коя река или езеро в България сте виждали? Разкажете или нарисувайте!

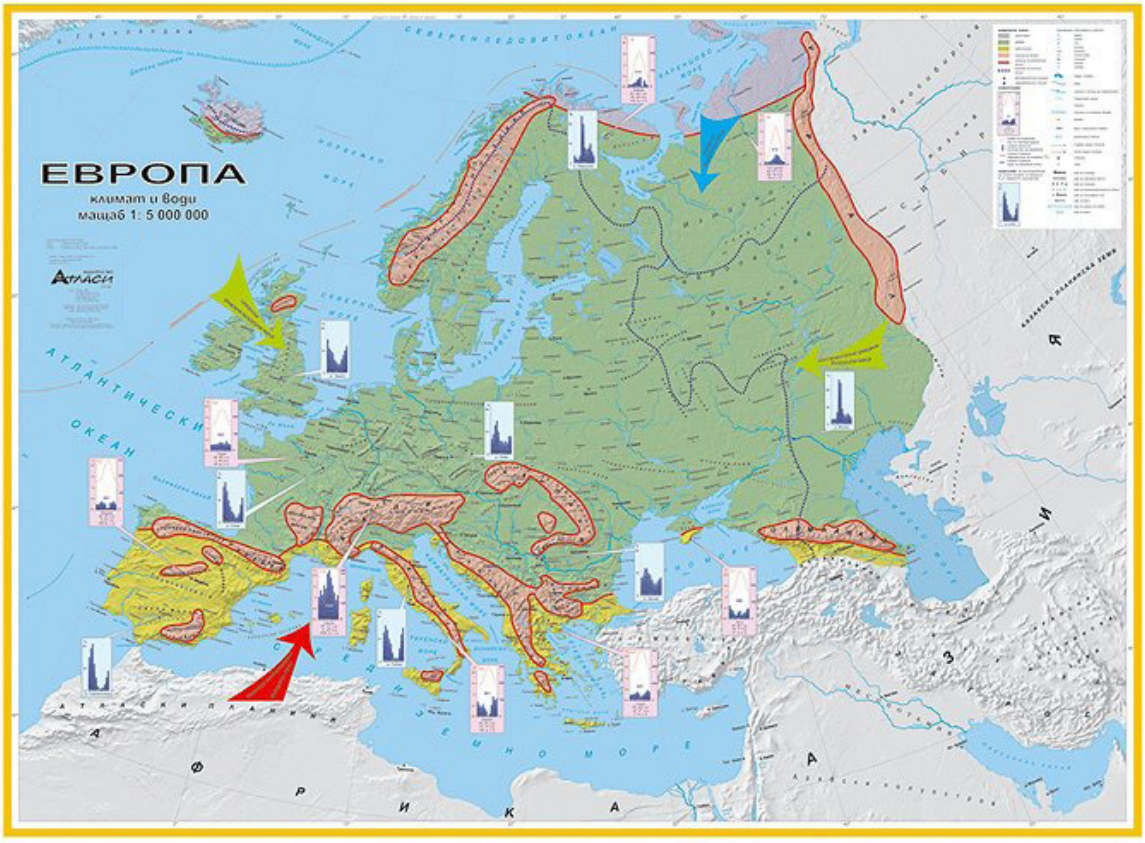

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Учебник, учебна тетрадка, атлас, полезна информация от интернет:

https://www.youtube.com/watch?v=bu1HpGykhPw

https://www.youtube.com/watch?v=E2LPmlkuWg4

https://www.prosveta.bg/uploads/images/pdfs/Svitaci_Geografia_7kl.pdf;

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Умения за извличане на информация, организиране на информацията, поставяне на цели и задачи, изпълнение на индивидуална задача като: Значението на водите за стопанската дейност. Опазване на водите от замърсяване. *Слушане* – умение, изискващо разбиране и внимание, знаейки другият какво се опитва да предаде/каже, както и предавайки/казвайки, че посланието е разбрано. *Дефиниране на проблем* – умение за анализ на ситуацията, вземане под внимание на всички обективни фактори, както и нуждите, които са от значение за разглежданата тема.

Междупредметна връзка: Български език – формиране на комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор. Умения за слушане. Математика – ориентиране в пространството; задачите за работа с измервателни единици – цифри, литри за измерване на количеството на водите. Изобразително изкуство – познаване на цветовете, възможност за рисуване/оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството: Посетете с възрастни близка река, езеро или язовир. Разкажете ни после впечатленията си или ги нарисувайте!

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Беседа за значението, използване и опазване на водите. Самостоятелна работа и беседа по урока с подпомагане от ресурсния учител. Реките в Европа са важен ресурс за водоснабдяване, напояване, за производство на електроенергия, за корабоплаване и риболов. Езерата привличат с красотата си много туристи, а част от тях са и плавателни. Горещите минерални извори се използват за отопление и за лечение. Подземните води имат важно значение за водоснабдяването на селищата. За опазването на чистотата на водите в Европа се полагат специални грижи – действат строги международни правила, изграждат се пречиствателни станции, повишава се екологичната култура на населението. Примери: Старозагорските минерални бани, минералните води в с. Ягода, общ. Мъглиж.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: географска карта, контурна карта, хидрограми, образователни филмчета, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:
1. Ходили ли сте за риба в близка река или езеро? Разкажете преживяното или го нарисувайте!

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

ПРИРОДНИ ЗОНИ

Основно съдържание на урока за ученика:

В континента Европа има голямо разнообразие на природни условия. Северните части се отличават със студен климат и беден растителен и животински свят. Оформили са се зоните на арктичните пустини, тундрата и лесотундрата. Най-голям обхват има горската зона в умерения пояс – зона на тайгата, смесените гори и широколистните гори. В южните части на Европа са се оформили зоните на лесостепите и степите, на полупустините и на твърдолистните вечнозелени гори и храсти. Планинската природна област обхваща най-високите територии на Европа.

Човешката дейност е довела до изменение на природните зони. Много растителни и животински видове са изчезнали, изсичат се гори, замърсяват се почвите, въздухът и водите. Ето защо в Европа се работи за опазване на околната среда.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа при разглеждането и отговорите на въпросите, поставени от учителя. Работа в малка група, работа по индивидуална задача: „Опиши ми как изглеждат лисицата, мечката и вълкът! Къде се срещат те? Опитай се да нарисуваш едно от тези животни!”

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

1. Оцветете природните зони на Европа и ги надпишете.
2. Разпознайте животните. Надпишете и посочете природната зона, която обитават.

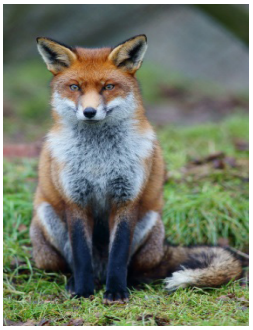

3. За коя природна зона се отнася описанието?

„Типични обитатели на тази зона са полярната мечка, полярният вълк, полярният заек…....

Сред животните най-характерни са северен елен, кафява мечка, вълк, рис……

Обхваща най-високите територии на континента……”

4. Свържете със стрелки природната зона със съответстващата картинка.

Широколистна гора

Иглолистна гора

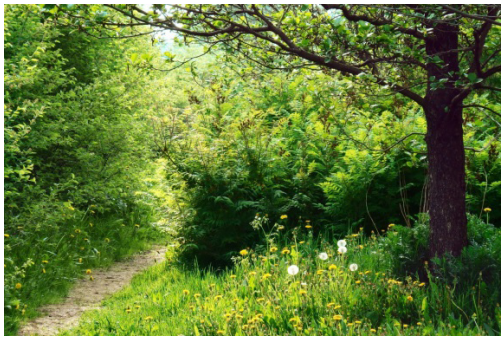

Ресурси, които могат да се използват за темата:
учебник, учебна тетрадка, атлас, полезна информация от интернет – презентация: https://ucha.se/watch/1400/Prirodni-zoni---Zoni-v-umereniya-toplinen-poyas

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
Осъзнаване връзката човек–природа, значението на природата за човека, нуждата от опазване на околната среда. Познава правила за разумно поведение при излет в планината.

Междупредметна връзка: Български език и литература – чрез ученето на урока се развива техниката на четене и писмената култура на ученика. Обогатява се езиковата култура с нови термини и понятия.
Биология и здравно образование – познава и назовава растения и животни. Осъзнава необходимостта от опазването и съхраняването на биоразнообразието.

Работа у дома и участие на семейството:
Изработете постер със снимки на животни, обитаващи горите на Европа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Съвместно гледане на презентацията https://ucha.se/watch/1400/Prirodni-zoni---Zoni-v-umereniya-toplinen-poyas.

Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво е природна зона и как се описва тя? Къде се намира зоната на горите? А какъв е климатът там и каква е растителността? Какво представлява тайгата и каква е нейната характеристика – климат, растителен и животински свят? Къде се срещат широколистните, иглолистните и смесените гори?”
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта с природните зони, контурна карта, снимки на животни, обитаващи различните зони, образователни филмчета, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Прочети укора и отговори писмено на въпроса: „Каква е ползата от горите за човека?”

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на детето

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: География и икономика, VII клас
Тема на урока: НАСЕЛЕНИЕ
Основно съдържание на урока за ученика: Европа е един от континентите с най-много население и най-голяма гъстота. Има около 740 млн. жители. Те са разпределени неравномерно по територията на континента. Най-многолюдните страни са Русия, Германия, Франция, Великобритания и Италия. Жителите на Европа са от европеидната раса. Според езика си се поделят на три основни групи: славянска, романска и германска. Населението на континента изповядва предимно християнство: източно православие, католицизъм и протестантство. Част от населението на Балканския полуостров изповядва ислям.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа при разглеждането и отговорите на въпросите, поставени от учителя. Работа в малка група, работа по индивидуална задача: „Опиши ми как изглеждат хора, облечени с националните си носии! Каква религия изповядват?“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

Попълнете в таблица представители – народи от трите езикови групи. Разгледайте снимки на хора, облечени с национални носии. Запишете за всеки народ каква религия изповядва и към коя езикова група принадлежи.

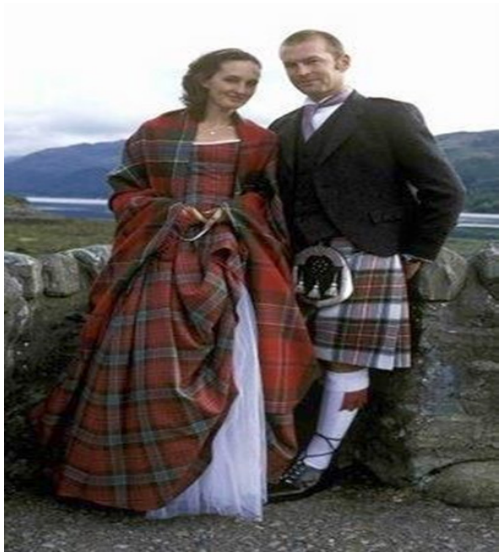

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, полезна информация от интернет – презентация: **https://ucha.se/watch/1402/Naselenie---raznoobrazie-ot-narodi-religii-i-kulturi--Chast-1-**

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Формиране на модели за разумно поведение в географското пространство; на ценности – интерес към знанието за населението, светоглед и взаимна връзка между природата и човека; формиране на нравствено-естетически ценности, насочени към разбиране на проблемите на хората в отделните държави на континента, в родната страна и в родния край; за равенство между хората, осъзнаване на необходимостта от сътрудничество между тях.

Междупредметна връзка: История и цивилизации – използва основни понятия – религия, християнство, източно православие, католицизъм и протестантство, държава, политическа карта, република, монархия. Усвоява исторически знания – политическо развитие на Европа. Информационни технологии – изпълнява задачи, свързани с търсенето, намирането и обработката на информация по определената тема в глобалната мрежа. Литература: формира нагласи за съжителство на хора от различни религиозни и културни общности. Математика – развиване на пространственото мислене, което спомага за използването на пространствени ориентири при работа със схеми и диаграми.

Работа у дома и участие на семейството:
Потърсете информация за белезите на хората от Северна и Южна Европа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Съвместно гледане на презентацията **https://ucha.se/watch/1402/Naselenie---raznoobrazie-ot-narodi-religii-i-kulturi--Chast-1-**
Отговори на въпроси с подкрепа: Какво място заема Европа сред останалите континенти по брой и гъстота на населението? Кои са факторите, които влияят върху разпределението на населението? (Броят и разпределението на населението зависят от естественото и механичното движение на населението. Естественото движение на населението включва показателите раждаемост, смъртност и естествен прираст.)

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: географска карта с населението, контурна карта, снимки на хора, облечени с национални носии, статистика за брой население, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Кои са езиковите групи и религиите в Европа?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

ПОЛИТИЧЕСКА КАРТА

Основно съдържание на урока за ученика: Европа е малък континент с над 50 държави. По форма на управление се поделят на републики и монархии. По-голям е броят на републиките като България, Русия, Франция, Германия и др. Монархии са: Великобритания, Испания, Швеция, Белгия и др. Най-голямата по площ държава е Русия, а най-малката държава е Ватиканът. Най-многобройно е населението на Русия и Германия. В Европа има много малки по площ и население „държави джуджета“. Към тях се отнасят Монако, Андора, Сан Марино и др.

Островни европейски държави са Великобритания, Ирландия, Исландия, Малта и условно може да се причисли и Кипър. Според географското им положение страните може да се разглеждат по групи: страни в Северна, Източна, Средна, Западна и Южна Европа. С най-голямо значение за стопанството и политическата стабилност на Европа са Европейският съюз и НАТО.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа в малка група, работят по индивидуална задача: „С помощта на политическата карта на Европа в атласа

оцветете контурна карта и надпишете в нея имената на по-големите държави и техните столици.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Възлагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП.

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая:

1. Използвайте атласа и да се определят най-големите по територия европейски държави.
2. Оцветете контурна карта.
3. Надпишете в контурната карта имената на по-големите държави и техните столици.
4. С помощта на политическата карта на Европа в атласа определете с кои държави граничи България и запишете срещу тях столиците им.
5. Попълнете таблицата, за описание на държава по избор. Кратки отговори.

Име на държавата –

Столица –

Географско положение
В коя част на континента е разположена страната?.....
С кой държави граничи?.....
Има ли излаз на море или океан?.....
Природни условия
Особености на релефа……..……
Полезни изкопаеми…….……
Климатични условия…….……
Най-голямата река или езеро…….……
Почви…….……
Население и селища
Брой на населението…….……
Средна гъстота…….……
Религия…….……
Езикови групи…….……
Форма на управление…….……
Столица и други по-големи градове…….……

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Учебник, учебна тетрадка, атлас, полезна информация от интернет – презентация: https://ucha.se/watch/1404/Politicheska-karta---pat-kam-integrirane, wikipedia.org

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Формиране на модели за разумно поведение в географското пространство; на ценности – интерес към знанието за политиката на населението, светоглед и взаимна връзка между природата и човека;

формиране на нравствено-естетически ценности, насочени към разбиране на проблемите на хората в отделните държави на континента, в родната страна и в родния край; за равенство между хората, осъзнаване на необходимостта от сътрудничество между тях.
Междупредметна връзка: История и цивилизации – формиране на представа за политическия живот на населението в Европа през годините. Усвоява исторически знания – политическо развитие на Европа. Информационни технологии – изпълнява задачи, свързани с търсенето, намирането и обработката на информация по определената тема в глобалната мрежа. Литература: формира нагласи за съжителство на хора от различни политически, религиозни и културни общности.
Работа у дома и участие на семейството: Изработете постер със снимки на описаната държава. Нарисувайте знамето на описаната държава. Потърсете химна на държавата и чуйте как звучи.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Съвместно гледане на презентацията https://ucha.se/watch/1404/Politicheska-karta---pat-kam-integrirane Отговори на въпроси с подкрепа: Запомни ли що е политическа карта? С помощта на политическата карта на Европа в атласа намери, покажи и назови по-големите държави и техните столици, които виждаш!
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска политическа карта, контурна карта, таблицата за описание на държава по избор, статистика, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Довършете оцветяването на контурната политическа карта на Европа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

СТРАНИ В ЕВРОПА

Основно съдържание на урока за ученика: Европа е малък континент с над 50 държави. Според географското им положение страните може да се разглеждат по групи: страни в Северна, Източна, Средна, Западна и Южна Европа. *Страни в Източна Европа:* Русия, Естония, Латвия, Литва, Беларус, Украйна, Молдова и Румъния. Най-голямата държава по население и територия е Русия. *Страни в Западна Европа:* Франция, Великобритания, Ирландия, Нидерландия, Белгия, Люксембург. Стопанството на района е силно развито. Франция и Великобритания са сред лидерите на световното развитие. *Страни в Северна Европа:* Швеция, Норвегия, Финландия, Исландия, Дания. Най-голямата сред тях и по територия и по население е Швеция. *Страни в Южна Европа:* Испания, Португалия,Италия, Сан Марино, Андора, Монако, Малта, Ватикан и балканските страни - Гърция, България, Сърбия, Хърватия, Босна и Херцеговина, Македония, Словения, Черна гора, Косово, Албания. Италия е една от десетте най-големи европейски страни. Нейната природа, история и стопанство привличат много туристи. *Страни в Средна Европа:* Германия, Полша, Унгария, Австрия, Чехия, Словакия, Швейцария, Лихтенщайн. Лидер сред тези страни е Германия. Това е страната с най-голяма площ и население в Средна Европа.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа в малка група, работят по индивидуална задача: „С помощта на политическата карта на Европа в атласа оцветете контурна карта и надпишете в нея имената на по-големите държави и техните столици.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП.

Времево разпределение: Пет учебни часа.

Групова дейност в класната стая:

1. Използвайте атласа и определете най-големите по територия европейски държави.
2. Оцветете контурна карта.
3. Надпишете в контурната карта имената на по-големите държави и техните столици.
4. С помощта на политическата карта на Европа в атласа определете с кои държави граничи Германия и запишете срещу тях столиците им.
5. Попълнете таблицата, за описание на държава по избор от всяка група. Кратки отговори.

Име на държавата –

Столица –

Географско положение
В коя част на континента е разположена страната?.....
С кой държави граничи?.....
Има ли излаз на море или океан?.....
Природни условия
Особености на релефа……
Полезни изкопаеми……
Климатични условия……
Най-голямата река или езеро……
Почви……
Население и селища
Брой на населението……
Средна гъстота……
Религия……
Езикови групи……
Форма на управление……
Столица и други по-големи градове……

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Учебник, учебна тетрадка, атлас, полезна информация от интернет – презентация:
https://ucha.se/videos/geografiya/7-klas/;
тест: http://u4ili6teto.bg/nbschool/mod/hvp/view.php?id=8647;
wikipedia.org

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Използвайте viamichelin.com или мобилно приложение за ориентиране и изчисляване на разстояния от България до някоя европейска държава.

Междупредметна връзка: История и цивилизации – формиране на представа за страните и живот на населението в Европа през годините. Усвоява исторически знания – политическо развитие на Европа. Информационни технологии – изпълнява задачи, свързани с търсенето, намирането и обработката на информация по определената тема в глобалната мрежа. Литература: формира нагласи за съжителство на хора от различни политически, религиозни и културни общности. Математика – изчисления в километри, измерване на разстояния.

Работа у дома и участие на семейството: Като използвате мобилно приложение или атлас, запишете през кои държави преминавате от България до Великобритания.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от уроците. Съвместно гледане на презентации за страните в Северна, Източна, Средна, Западна и Южна Европа.https://ucha.se/videos/geografiya/7-klas/ Като може накрая да се предложи и да се направи с подкрепа тест на тема "Познаваш ли Европа" http://u4ili6teto.bg/nbschool/mod/hvp/view.php?id=8647
Занимателни игри: „Застани пред картата и ми покажи…… Коя е нейната столица?" Целта на играта е бързо откриване на съответната страна.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците — работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: географска карта със страните, контурна карта, таблицата за описание на държава по избор, статистика, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: С помощта на политическата карта на Европа в атласа определете с кои държави граничи България и запишете срещу тях столиците им.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

СТОПАНСТВО

Основно съдържание на урока за ученика: Европа има благоприятни природни условия за развитието на всички видове стопански дейности. Добивната дейност в континента е много добре развита. Добиват се големи количества въглища, нефт, природен газ и руди. Дърводобивът се развива в Русия, Швеция, Финландия. От земеделието силно развито е както животновъдството, така и растениевъдството. Основно се отглеждат пшеница, ръж, грозде, картофи, маслини, цитрусови плодове, говеда, свине, овце и птици. Обработващи стопански дейности – производство на електроенергия, черни и цветни метали, транспортни средства, електроника и битова техника, козметика, храни и текстил. Обслужващи стопански дейности – модерен транспорт, туризъм, който е водещ отрасъл в много страни от Европа. Най- посещаваните туристически страни са Испания, Франция, Гърция, Италия и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОПq в груповата работа в малка група, работят по индивидуална задача: „Използвайте тематична карта от атласа и посочете знаците в легендата за земеделски култури, пристанища, летища.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Свържи всяка илюстрация със стопанска дейност на страната“.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:
1. Прочетете текста към урока.
2. Използвайте тематична карта от атласа и посочете знаците в легендата за земеделски култури, пристанища, летища.
3. Използвайте снимки от учебника или интернет за основни стопански дейности. Учениците да свържат всяка илюстрация със стопанска дейност и да посочат на атласа.
4. Срещу големите пристанища в Европа учениците да запишат в коя държава са разположени.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка, атлас, полезна информация от интернет:
http://geo-evropa.pmg-silistra.com/%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%BA-6/;
презентация:
https://ucha.se/watch/1406/Stopanstvo---osobenosti-v-geografskoto-razpredelenie

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Осъзнаване връзката човек – стопанство, значението на стопанството за човека. Воденето на нормален живот в икономически добре развита държава.

Междупредметна връзка: Български език и литература – чрез ученето на урока се развива техниката на четене и писмената култура на ученика. Обогатява се езиковата култура с нови термини и понятия. Биология и здравно образование – познава и назовава растения и животни. Осъзнава необходимостта от отглеждането им и значението за развитието на стопанството.

Работа у дома и участие на семейството: Пожелание – потърсете информация и отговорете на следните въпроси: „Кои европейски страни произвеждат автомобили и кои марки? Кои страни в Европа са водещи в производството на вино, сирене, макарони, парфюми? Потърсете информация и за туристически забележителности във Франция или някоя друга държава от Европа!“

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Съвместно гледане на презентацията https://ucha.se/watch/1406/Stopanstvo---osobenosti-v-geografskoto-razpredelenie
Отговори на въпроси с подкрепа: Знаеш ли защо промишлеността е толкова важна за континента? Защо животновъдството, растениевъдството, промишлеността, транспортът и туризмът са 5 отрасъла, на които се поделя стопанството?“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: стопанска карта, контурна карта, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете информация за стопанското развитие и за туристически забележителности на България!

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

БАЛКАНСКИ ПОЛУОСТРОВ. ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ, ГРАНИЦИ, БРЕГОВА ЛИНИЯ НА БАЛКАНСКИЯ ПОЛУОСТРОВ

Основно съдържание на урока за ученика: Балканският полуостров е разположен в Югоизточна Европа. Той е един от трите големи южни полуострова на континента. Има кръстопътно разположение между Европа, Азия и Африка. Северната му граница минава основно по река Дунав. По-голямата част от границите на полуострова са средиземноморски водни басейни - Адриатическо море, Йонийско море, Егейско море. Брегове са силно разчленени. Най-големият полуостров е Пелопонес. Най-голям е остров Крит. Балканското крайбрежие е осеяно от хиляди острови. Черноморските брегове на Балканския полуостров са много слабо разчленени. Най-добре изразени са Варненският и Бургаският залив.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа. Работа и в малка група, работят по индивидуална задача: „Чрез беседа и с помощта на картата назовават водните басейни, с които граничи полуостровът.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Открий и покажи Балканския полуостров на картата! Покажи и останалите два южни полуострова на Европа по карта“.

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

1. Показват се трите южни полуострова на Европа по карта.
2. Проследява се северната граница на картата в атласа. Чрез беседа и с помощта на картата назовават водните басейни, с които граничи полуостровът.
3. Откриват се и се показват на картата брегови форми: острови, полуострови, заливи.

Протоците Босфор и Дарданели

Ресурси, които могат да се използват за темата:
Учебник, учебна тетрадка, атлас, полезна информация от интернет – презентация: https://ucha.se/watch/1413/Geogfsko-polozhenie-granitsi-i-bregova-liniya

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване; на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географска карта, намиране посоките на света, мястото на България в Балканския полуостров.

Междупредметна връзка: Български език – формиране на комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор. Умения за слушане. Математика – ориентиране в пространството. Изобразително изкуство – познаване на цветовете, възможност за рисуване/оцветяване.

Работа у дома и участие на семейството: По желание – надписване на обекти в контурната карта – острови, полуострови, заливи, морета.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Упражнения за работа с географската карта. Определете местоположението на Балканския полуостров чрез използване на общогеографската карта на света в атласа. Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/1413/Geogfsko-polozhenie-granitsi-i-bregova-liniya**.** Изпълнение на индивидуална задача като част от работата на класа: „Открий и покажи Балканския полуостров на картата! Покажи и останалите два южни полуострова на Европа по карта". Беседа: Знаеш ли, че името си Балканският полуостров е получил поради преобладаващия си планински релеф от турското име на Стара планина – Балкан, което означава планина. Като синоним на Балкански полуостров се използва „Балкани". Водене на разговор. Умения за слушане.

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: географска карта, контурна карта, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Прочети урока от учебника и отговори на следните въпроси: „Какво е географското положение, кои морета го обграждат, каква е бреговата му линия и къде са намират Босфорът и Дарданелите?”

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

ПРИРОДА НА БАЛКАНСКИЯ ПОЛУОСТРОВ

Основно съдържание на урока за ученика:

Средната надморска височина на Балканския полуостров е 540 м. Преобладават планините. Най-дългата планинска редица са Динарските планини. Най-високата планина Рила с връх Мусала (2925 м) се намира на територията на България. Най-голяма площ сред равнините заема Дунавската равнина. Между Стара планина, Родопите, Черно море и Мраморно море се простира Тракийската низина. На територията на България тя се нарича Горнотракийска низина.

Балканският полуостров има находища на въглища, желязна руда, медна руда, оловно-цинкова руда, живак, мрамор, каолин и каменна сол.

Връх Мусала, Рила, първенец на България и на Балканите (2925 м).

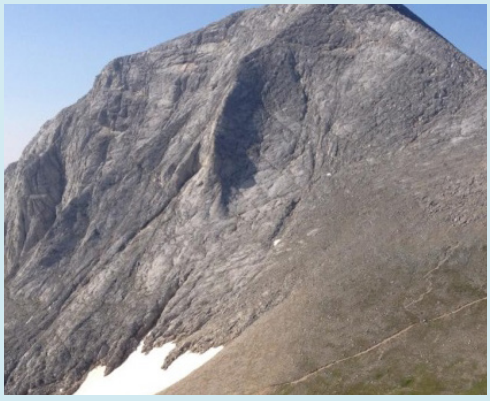

вр. Вихрен

Балканският полуостров е разположен на границата между умерените и тропичните ширини.

Климатът е разнообразен и се обособяват малки територии с различия в климата – климатични области. Умереноконтинентална област със студена зима и топло лято. Преходноконтинентална област – с по-топла зима и по-горещо лято. Средиземноморска област със сравнително кратка и мека зима, а лятото е продължително, горещо и сухо. Планинската климатична област обхваща високите части на планините.

Главните черти на водите на Балканския полуостров са ограничено количество и неравномерно разпределение. От големите европейски реки през полуострова протича река Дунав, други големи реки са: Сава, Искър, Марица, Вардар. Най-голямото езеро на Балканския полуостров е Шкодренското езеро, а най-дълбокото е Охридското езеро.

На Балканският полуостров най-плодородните почви са черноземните, които са подходящи за отглеждането на зърнени култури. В планините има широколистни, смесени и иглолистни гори. На юг има маслини, смокини, портокали и др.

Типични бозайници са сърната, еленът, вълкът, лисицата и мечката. Птици: щъркел, кълвач, пеликан, орел, славей и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с географската карта. Динамично сътрудничество на участниците. Разказ, беседа, електронна игра, оцветяване на контурна карта. Могат да се ползват ресурсите в електронния учебник и интерактивните карти в Атласи след регистрация на сайта. Ефективна интерперсонална комуникация между учениците със и без СОП. Емоционално позитивен психоклимат в класната стая. Формиране на взаимодействия в съответната малка група: „От текста

по-горе извадете изредените полезни изкопаеми и срещу тях нарисувайте условните знаци. Да се използва тематична карта от атласа.“ Автентична обратна връзка в реално време.

Времево разпределение: Пет учебни часа.

Групова дейност в класната стая:

1. Оцветете контурната карта, като надпишете най-големите планини, равнини и низини.
2. От текста по-горе извадете изредените полезни изкопаеми и срещу тях нарисувайте условните знаци. Да се използва тематична карта от атласа.
3. С помощта на тематични карти се назовават климатичните области на полуострова.
4. Определете в кои климатични области са разположени:

София –

Белград –

Атина –

Истанбул –

5. Оцветете отточните области и надпишете имената на р. Дунав, р. Искър, р. Марица.
6. Потърсете снимки или информация за животно или растение, характерни за Балканския полуостров.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, полезна информация от интернет – wikipedia.org, animalplanet.com
https://www.youtube.com/watch?v=jTWG1CSrpA4
https://www.youtube.com/watch?v=bu1HpGykhPw;
презентация: https://ucha.se/watch/8065/relef-i-polezni-izkopaemi-na-balkanskia-poluostrov

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Информация, организиране на информацията, поставяне на цели и задачи, изпълнение на индивидуална задача като: Ориентиране върху географска карта, свързана с природата в Европа. Дигитални умения.
Слушане – умение, изискващо разбиране и внимание, знаейки другият какво се опитва да предаде/каже, както и предавайки/казвайки, че посланието е разбрано. *Дефиниране на проблем* – умение за анализ на ситуацията, вземане под внимание на всички обективни фактори, както и нуждите, които са от значение за разглежданата тема.

Междупредметна връзка:
Български език – формиране на комуникативни умения – задаване на въпроси, водене на разговор. Умения за слушане. Математика – ориентиране в пространството; работа с измервателни единици – цифри, литри, градуси, скорост за измерване на различните компоненти на климата. Изобразително изкуство – познаване на цветовете, възможност за рисуване/оцветяване. Биология и здравно образование – познава и назовава растения и животни. Осъзнава необходимостта от опазването и съхраняването на биоразнообразието.

Работа у дома и участие на семейството: Полезна информация – поход в планината
Препоръки за екипировката на планинарите:
1. Обувки: Обувката трябва да е предназначена специално за планински преходи. Височината трябва да покрива глезена.
2. Екипировка за дъжд: яке и панталон с водоустойчива мембрана или дъждобран от тип „пелерина“.
3. Дрехи: За топлата част на годината препоръчваме бързосъхнещ панталон, бързосъхнеща тениска и поларено горнище. Независимо от сезона – подходящи ръкавици и шапка. През по-студените периоди и зимата добавете по-топъл панталон (има варианти за зимни преходи) и термобельо (горнище и долнище). При наличие на повече сняг непременно носете гети. При екстремни зимни условия е препоръчително да имате „маска“ за лице, скиорски очила и котки.
4. Раница: За еднодневни екскурзии обикновено е достатъчна раница с обем 28-35 литра. За преходи от два и повече дни обичайно се ползват раници с обем от 40 до 60, а понякога и над 60 литра. Обърнете внимание дали в този маршрут ще ползвате някаква допълнителна екипировка, която също трябва да поберете във или да закрепите на раницата. При бивакуване това са спален чувал, шалте и ако е нужно – палатка, а при някои маршрути с ползване на алпийски осигуровки може да се наложи да носите в раницата каска, седалка, въже.
5. Бивачна екипировка: Ако в този маршрут има бивакуване, трябва да обърнете внимание каква бивачна екипировка е нужна (спален чувал, шалте, палатка и т.н.) и дали тя ще се пренася от вас по време на маршрута.
6. Осветление: Много планинари поставят под съмнение нуждата от осветление като част от екипировката. Винаги при преход сред природата независимо от неговата дължина и трудност трябва да имате осветление!
7. Шише за вода.
8. Защита от ултравиолетова радиация: В планините, особено над горския пояс, има по-високо от обичайното в градовете ниво на облъчване с ултравиолетова радиация. В популярните сайтове за метеорологични прогнози това ниво се отбелязва като „УВ-индекс”. Непременно вземете мерки в тази насока! При по-висок такъв индекс покрийте всички части на тялото си.
9. Щеки: Щеките прехвърлят около 30% от натоварването на краката към ръцете. Така улесняват значително стръмни изкачвания и слизания, особено с тежка раница, пазят ставите от претоварване, което е от голямо значение, ако искаме да ходим дълги години активно по планините.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Упражнения за работа с географската карта. Характерни особености на природата на Балканския полуостров чрез използване на общогеографската карта.

Гледане на презентацията https://ucha.se/watch/8065/relef-i-polezni-izkopaemi-na-balkanskia-poluostrov. Беседа с отговори на въпроси с подкрепа: „Как се е формирал съвременният релеф на Балканския полуостров? Какви планини са разположени и кои са най-високите? Каква е характеристиката на равнините и низините? Какви са видовете почви? А какви полезни изкопаеми се крият в тях?“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта, контурна карта; Полезна информация за поход в планината. Препоръки за екипировката на планинарите; изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Знаем, че природата на Балканския полуостров трябва да се стопанисва и опазва от замърсяване. Знаеш ли какво се прави, за да се съхрани природното богатство? Познаваш ли някои защитени видове растения и животни?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от възможностите на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: География и икономика, VII клас
Тема на урока: НАСЕЛЕНИЕ, ПОЛИТИЧЕСКА КАРТА И СТОПАНСТВО НА БАЛКАНСКИЯ ПОЛУОСТРОВ
Основно съдържание на урока за ученика: Населението на Балканския полуостров е около 50 млн. души, но общо в балканските страни населението е около 145 млн. души. То е неравномерно разпределено по територията на полуострова. Най-много хора живеят в равнините, низините, крайбрежните райони и големите градове (столиците). Населението на Балканския полуостров спада към европеидната раса. Народите говорят на различни езици. Българите, сърбите, хърватите, словенците и др. говорят езици от славянската езикова група. Най-широко разпространените религии са християнство и ислям. Балканските народи живеят в 12 страни. Най-голямата по площ изцяло балканска страна е Гърция, а най-малката е Косово. Най-големите градове на балканските страни са техните столици. Балканските народи традиционно се занимават със земеделие. Произвеждат се зърнени култури, слънчоглед, памук, тютюн, а по Средиземноморието се отглеждат маслини и цитрусови плодове. Туризмът заема важно място в стопанството на балканските страни. Най- посещаваната от чужденци страна е Гърция.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и СОП, в груповата работа в класната стая при работа с учебника и гоеграфската карта и изображенията. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: „Оцветете контурна карта, запишете имената на балканските държави и техните столици. Посочете столиците на балканските страни.”; Работа по индивидуална задача: „Срещу всяка балканска страна да се запише туристическа забележителност.“ Беседа. Динамично сътрудничество на участниците в груповата работа чрез разнообразни средства, включително работа с географската карта. Начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси.

Времево разпределение: Три учебни часа.

Групова дейност в класната стая:

1. Използвайте учебника и атласа и посочете 12 държави.
2. Оцветете контурна карта, запишете имената на балканските държави и техните столици.
3. Посочете столиците на балканските страни.
4. Използвайте **http://radiomap.eu/bulgarski**, за да послушате музика и да чуете езика на народите от Балканския полуостров.
5. Срещу всяка балканска срана да се запише поне една земеделска култура.
6. Срещу всяка балканска страна да се запише туристическа забележителност.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, учебна тетрадка, полезна информация от интернет – **http://radiomap.eu/bulgarski**, презентации: https://ucha.se/watch/8326/naselenie-na-balkanskia-poluostrov и https://ucha.se/watch/8327/stopanstvo-na-balkanskia-poluostrov,

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Ориентиране върху географска карта, свързана с населението и стотанството на Балканския полуостров. Дигитални умения.

Слушане – умение, изискващо разбиране и внимание, знаейки другият какво се опитва да предаде/каже, както и предавайки/казвайки, че посланието е разбрано. *Дефиниране на проблем* – умение за анализ на ситуацията, вземане под внимание на всички обективни фактори, както и нуждите, които са от значение за разглежданата тема.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, колчествени отношения, единици за измерване на броя на населението, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка на човека с природата и стопанството.

Работа у дома и участие на семейството: По желание: 1. Да се изработят флаговете на 1 или повече балкански страни върху лист или камъчета, може да се използват бои, цветни моливи или цветни гланцови блокчета.

2. Да се изработи постер или да се покажат семейни снимки със забележителности за една балканска страна, която семейството е посетило или има желание да посети.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока.

Гледане на презентациите: https://ucha.se/watch/8326/naselenie-na-balkanskia-poluostrov и https://ucha.se/watch/8327/stopanstvo-na-balkanskia-poluostrov, коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Как е разпределено населението? Какви раси населяват Балканския полуостров? Какви групи езици се говорят на територията? Какви религии се изповядват? Какви са причините за миграцията? Кои държави са включени в Балканския полуостров? Кои имат излаз на море? Какви са природните ресурси и стопанската им дейност според тях? Кои отрасли на земеделието се развиват? Как се развиват промишлеността и туризмът? Ако трябва да отидеш на екскурзия, в коя страна би искал да отидеш и защо?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: географска карта на населението, политическа карта, стопанска карта, контурна карта, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: С помощта на възрастен изберете една от балканските държави и определете две предимства и два недостатъка на нейното географско положение.
Казус: Вие сте представители на търговска фирма за производство на розово масло, с коя страна от балканските искате да работите и осъществявате сделки? Защо избрахте именно тази страна? Разкажете пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

БАЛКАНСКИ СТРАНИ

Основно съдържание на урока за ученика: На Балканския полуостров има 12 страни. Всяка от тях има специфично географско положение, природа, население и стопанство. Съседни държави на България са Румъния, Сърбия, Република Северна Македония, Гърция и Турция. Румъния, Сърбия, Гърция и Турция имат територии извън Балканския полуостров. Най-малка по територия и население от съседните ни държави е Република Северна Македония. Сърбия и Македония нямат излаз на море. Гърция има най-голяма територия на Балканския полуостров и притежава почти всички егейски острови. Турция е разположена предимно в Азия.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и СОП, в груповата работа в класната стая при работа с учебника и гоеграфската карта и изображенията. Работа в малка група – участват и ученици със СОП: „Оцветете контурна карта, запишете имената на балканските страни и техните столици. По контурите на страните да се разпознаят, да се запишат и оцветят.“; Работа по индивидуална задача: „Срещу всяка балканска страна да се запише туристическа забележителност.“ Беседа. Динамично сътрудничество на участниците в груповата работа чрез разнообразни средства, включително работа с географската карта. Начини на работа с различни по вид и степен на сложност материали и учебни ресурси.

Времево разпределение: Три учебни часа.

Групова дейност в класната стая:

1. Работа с атлас и контурна карта.

2. Попълва се таблица, като се използва учебник, енциклопедия или интернет.

Страна	**Площ**	**Брой на населението**	**Столица**	**Страни, с които граничи**
Гърция				
Македония				
Румъния				
Сърбия				
Турция				

3. По контурите на страните да се разпознаят, да се запишат и оцветят.

4. Да се разглеждат снимки на забележителности от съседните на България страни.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, учебна тетрадка, полезна информация от интернет – блогове на пътешественици:
www.coconutstories.net и www.drumivdumi.com
презентации: https://ucha.se/watch/8561/balkanski-strani-gartsia, https://ucha.se/watch/8328/rumania-balkanski-strani и https://ucha.se/watch/8329/sarbia-balkanski-strani

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Ориентиране върху географска карта, свързана със страните на Балканския полуостров. Дигитални умения.
Слушане – умение, изискващо разбиране и внимание, знаейки другият какво се опитва да предаде/каже, както и предавайки/казвайки, че посланието е разбрано. *Дефиниране на проблем* – умение за анализ на ситуацията, вземане под внимание на всички обективни фактори, както и нуждите, които са от значение за разглежданата тема.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на броя на страните, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка на човека с природата и стопанството.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се подготви кратка информация за една от съседните на България страни.
Може да се разгледат блогове на пътешественици.
Към блога на Красимира и Антоан: www.coconutstories.net.
Към блога на Ели: www.drumivdumi.com.

Потърсете рецепти от балканската кухня.
Улична храна в България и на Балканите – дюнер, баница или бюрек, печени кестени, геврек, слънчогледови семки, балканска скара. Може да си приготвите заедно с детето балканска закуска.
Поздрав на различни балкански езици.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите: https://ucha.se/watch/8561/balkanski-strani-gartsia, https://ucha.se/watch/8328/rumania-balkanski-strani, за страните Гърция и Румъния като наши съседни страни. Коментари по видяното. Отговори на въпроси с подкрепа: „Знаеше ли, че първите олимпийски игри са се провели в Гърция? А че Гърция е първата страна – станала членка на ЕС? Къде се намира тя? С какво я свързваш, като чуеш името ѝ? Какво е населението, климатът и какви природни ресурси има? Каква е формата на управление на държавата? Какви туристически забележителности има? Къде се намира Румъния? Коя река ни разделя? С какво я свързваш, като чуеш името ѝ? Какво е населението, климатът и какви природни ресурси има? Каква е формата на управление на държавата? Какви туристически забележителности има?
Ако трябва да отидеш на екскурзия, в коя страна би искал да отидеш и защо?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: географска карта на страните, контурна карта, таблица, енциклопедия, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: С помощта на възрастен изгледайте презентацията:https://ucha.se/watch/8329/sarbia-balkanski-strani. Опитайте се да отговорите на следните въпроси: Какви са: релефът, местоположението и населението на Сърбия? Какви етноси населяват страната? Какъв е официалният език? Какви стопански дейности са развити добре? Знаеше ли досега, че Сърбия е най-големият износител на малини? Кое е най-забележителното място в страната? Разкажете пред класа.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

ГЕОГРАФИЯ НА БЪЛГАРИЯ.ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ, ГРАНИЦИ И ГОЛЕМИНА

Основно съдържание на урока за ученика: България е разположена в Северното полукълбо спрямо Екватора и в Източното полукълбо спрямо Гринуич, на континента Европа и на Балканския полуостров. Страната ни има излаз на Черно море, а северната ни граница е река Дунав. Крайните точки на България са: устието на р. Тимок, връх Вейката, нос Шабла, Връшка чука. Северната граница е с Румъния. Тази граница е речна и сухоземна. На река Дунав са построени мостове при гр. Видин и гр.Русе.

Източната граница на България е морска. Тя има голямо значение. Черно море е евтин морски път и чрез него поддържаме оживени връзки с близки и далечни страни. Най-големите ни морски **пристанища са Варна и Бургас**. На юг България има обща граница с Турция и Гърция. Границата с Турция минава по ниски планини и прекрасната долина на р. Марица. Тази сухоземна граница се пресича от важни пътища, които водят за Азия. Границата с Гърция минава по билата и склоновете на планините Родопи и Беласица. На запад граничи с Македония и Сърбия. Границата минава по билата на много планини. Площта на България е приблизително 111 000 кв. км.

Страната ни живее в добросъседско сътрудничество с всички балкански държави.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа. Работа и в малка група, работят по индивидуална задача: „Чрез беседа и с помощта на картата назовават съседните страни, с които граничи България.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Открий и покажи България на картата! В коя част на Балканския полуостров се намира? Покажи и в коя част на Европа се намира - по картата.“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

1. Използвайте учебника и атласа и посочете Екватора, Гринуич, Европа, Балканския полуостров, България.
2. Нанесете в контурна карта крайните точки на България и с различни цветове надпишете съседните страни.
3. Посочете в атласа Видин, Русе, Варна, Бургас.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет – презентация: https://ucha.se/watch/8562/granitsite-na-balgaria

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване; на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географска карта, намиране посоките на света, мястото на България в Балканския полуостров.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на броя на страните, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка на човека с природата и стопанството.

Работа у дома и участие на семейството: По желание:

1. Нанесете върху картосхемата имената на крайните точки на територията на България.

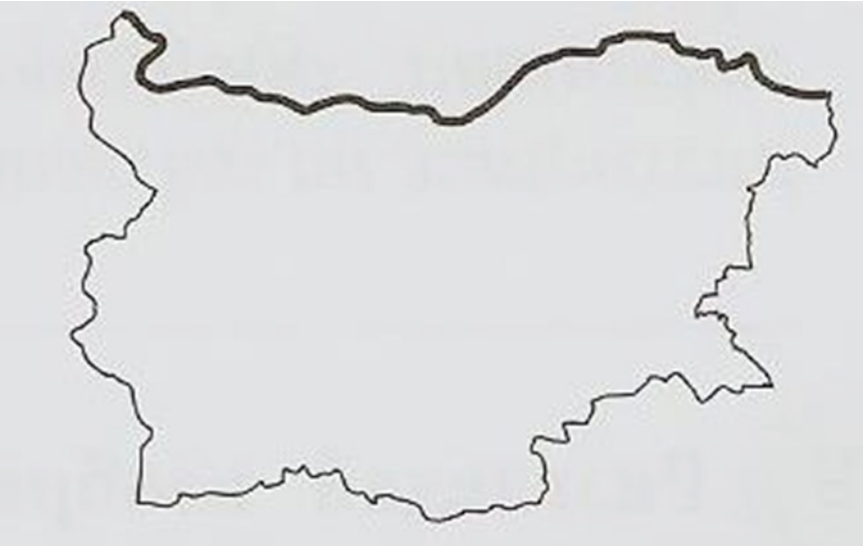

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/8562/granitsite-na-balgaria. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Определете географското положение на България на географската карта. Докъде се простира нашата родина? Какво представлява границата? С кои държави граничи? Колко е голяма страната ни?”

Беседа: „Благоприятното кръстопътно положение на България е от особено значение за развитието й като туристическа страна от световен мащаб. Големи са възможностите за развитие както на транзитния, така и на активния международен туризъм с цел почивка. Предпоставка за това са значителните природни и културно-исторически забележителности. В прехода към пазарно стопанство обаче благоприятното туристико-географско положение не се използва достатъчно.”

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали: географска карта, контурна карта, картосхема, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Като използвате картосхемата, нанесете върху нея имената на страните, с които граничи България. Помислете и отговорете на въпроса: „За какво развитие благоприятства кръстопътното положение на България?”

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

РЕЛЕФ И ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ

Основно съдържание на урока за ученика: Територията на нашата страна не е голяма, но е изпъстрена с разнообразен релеф. На север и изток той е равнинен и низинен. На юг и запад преобладава планински релеф. Сред планините има множество котловини и проломи. Средната надморска височина на България е 470 м.

Най-високите ни планини са Рила с връх Мусала, Пирин с връх Вихрен. Стара планина е най-дългата планина в България, нейният най-висок връх е вр. Ботев. Родопи е най-голяма по площ сред българските планини. Сред високите планини е и Беласица.

Всички планини у нас са изградени от скали, някои от които съдържат различни полезни изкопаеми.

Най-голямата равнина е Дунавската равнина, нейната източна част е Добруджа, а най-голямата низина е Горнотракийската низина.

В райони с варовикови скали, които взаимодействат с водата, се образуват пещери.

Територията на България се дели на области от север на юг:

Дунавска равнина, Старопланинска област, Преходна планинско-котловинна област, Рило-Родопска област.

България има разнообразни видове полезни изкопаеми, но недостатъчно запаси. Страната ни е сравнително богата на въглища, оловно-цинкова руда, медна руда и на различни нерудни полезни изкопаеми: мрамор, каолин, каменна сол и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Да се отбележи и затвърди оцветяването на релефни форми: кафяво –планините, зелен цвят – равнини и низини, а останалите части да се оцветят в светлокафяво.

Да се отбележат в контурната карта споменатите в текста планини и техните върхове, низини и равнини.“ Работят по индивидуална задача: „Чрез беседа и с помощта на картата назовават видовете полезни изкопаеми. С подкрепа, да се опитат да извадят от легендата в атласа условните им знаци.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Открий и покажи планините, които знаеш, на картата на България.”

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая:

1. Работа с атлас и контурна карта.
2. Да се отбележи и затвърди оцветяването на релефни форми: в кафяво – планините, зелен цвят –равнини и низини, а останалите части да се оцветят в светлокафяво.
3. Да се отбележат в контурната карта споменатите в текста планини и техните върхове, низини и равнини.
4. Да се извадят от легендата в атласа условните знаци на въглища, оловно-цинкова руда, медна руда, каолин и да се отбележат имената на градове, край които се прави добив.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Учебник, атлас, учебна тетрадка, интернет –
презентации: https://ucha.se/watch/8563/relef-na-balgaria и
https://ucha.se/watch/8564/polezni-izkopaemi-v-balgaria

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географска карта, намиране посоките на света, релефа и полезните изпораеми на България. Развитие на умения за приложението на полезните изкопаеми в бита и стопанството.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на височината на планините и дължината на равнини и др., изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка на човека с природата и стопанството.
Работа у дома и участие на семейството: Да се потърси приложението на въглищата, желязната руда, медната руда, мрамора, каменната сол и гипса в бита и стопанството.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите: https://ucha.se/watch/8563/relef-na-balgaria и https://ucha.se/watch/8564/polezni-izkopaemi-v-balgaria. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какъв е релефът на България? С какви цветове са означени планините и равнините върху картата? Кои са най-високите планини? Кои са най-големите равнини и низини? Кои са видовете полезни изкопаеми? Какво е значението им за човека? Какви полезни изкопаеми са открити в нашата страна? Добиването на полезни изкопаеми замърсява ли околната среда?“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта с полезни изкопаеми, контурна карта, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Като използвате картата, помислете и отговорете на въпросите: „Какъв е релефът във вашия роден край? Удобен ли е за развитието на транспорта и развитието на туризма? Има ли в него открити полезни изкопаеми? Към кой вид можете да ги отнесете?“

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

КЛИМАТ И ВОДИ

Основно съдържание на урока за ученика: Климатът на нашата страна се обуславя от географското положение, разнообразието на релефа и близостта до Черно и Егейско море. Географското положение е основен фактор за формиране на климата. България попада в южната част на умерения климатичен пояс. Влиянието на Черно море по крайбрежието е до 30 км навътре в сушата. Стара планина спира студените въздушни маси от север. В Южна България зимата е по-мека, отколкото на север.

Средната годишна температура в равнинните територии е от 11˚ до 14˚ С, а в планините се понижава до -3˚С. Най-високите температури се измерват през юли, а най-ниските през януари месец.

Ветровете са с голяма скорост в планините.

В България са се оформили 5 климатични области: умерноконтинентална област, преходноконтинентална област, континентално-средиземноморска област, черноморска област и планинска климатична област.

В България водите са неравномерно разпределени по сезони и по територията на страната. Река Искър е най-дългата река в територията на България – 368 км. Искър извира от Рила и се влива в река Дунав. Река Марица извира от Рила планина и протича през Горнотракийската низина. Река Струма извира от южните склонове на планината Витоша, а река Места извира от Източна Рила.

В България най-многобройни са езерата в Рила и Пирин. Известни са Седемте рилски езера. От крайморските езера най-големи са Бургаското и Варненското езеро.

България е богата на минерални води. Най-известните минерални извори са при София, Велинград, Хисаря, Сандански и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Като се използва климатичната карта, да се отбележат в контурната карта петте климатични области: умерноконтинентална област, преходноконтинентална област, континентално-средиземноморска област, черноморска област и планинска климатична област.“ Работят по индивидуална задача: „Чрез беседа и с помощта на картата да се открият и покажат по-големите реки, езера и Черно море.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Открий, покажи и нанеси реките с техните имена върху контурната карта на България.“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая:

Работете с атлас и контурна карта.

Направете описание на климата на родния край.

Потърсете на климатичната карта в коя климатична област се намира роднят край.

Направете климатична карта и да се настоява за изработване на легенда на климатичните области.

Съставете списък на посочените в текста реки и нанесете имената им върху контурна карта.

Гледане на презентация за Седемте рилски езера.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователни филмчета: https://learningapps.org/6803072

анимация с прогнозата за времето: https://www.ventusky.com/

https://youtu.be/lNr_b57B-zM

https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=11fb8a8f7a9d&pieces=24

презентации: https://ucha.se/watch/8565/faktori-formirashti-klimata-na-balgaria-klimatichni-elementi и https://ucha.se/watch/8680/vodite-na-balgaria

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географска карта, намиране посоките на света, на 5 климатични области, реките, езерата на България. Развитие на умения за екологично опазване на водите от замърсяване.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по история; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на температурата на въздуха и дължината и дълбочината на реките и др., изчисления, сравнения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка на човека с природата.

Работа у дома и участие на семейството: Отвори https://www.ventusky.com/ .

• Позиционирай картата така, че да виждаш България на екрана.

• Използвай плъзгача в долната част на сайта, за да пуснеш анимацията с прогнозата за времето

Здравейте! Гледате прогнозата за времето. Днес над страната ще бъде …….. време и ……..

В Европа ще преобладава …… време и……

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите: https://ucha.se/watch/8565/faktori-formirashti-klimata-na-balgaria-klimatichni-elementi и https://ucha.se/watch/8680/vodite-na-balgaria. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „От кои фактори зависи климатът на нашата страна? Кога в България температурите на въздуха са най-високи и кога най-ниски? Какви ветрове духат? Кои са климатичните области? На какви групи се разделят изворите у нас? Коя е най-дългата река, а най-пълноводната? Кои реки се вливат в Черно море и кои се оттичат към Егейско море? Кои са главните групи езера в България? Каква е разликата между крайморските и крайречните езера? Какво е характерно за нашите планински езера? Кои язовири се намират в нашата страна и за какво се използват?”

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: климатична карта, контурна карта, хидрограми, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Като прочетете урока, помислете и отговорете на въпросите: „Какво е значението на валежите за земеделските култури? В коя климатична област се намира вашият роден край? С какво се характеризира климатът му? Има ли на територията на вашето родно място реки, езера, язовири и минерални извори? За какво се използват?"

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

ПОЧВИ, РАСТИТЕЛНОСТ И ЖИВОТИНСКИ СВЯТ.
ОПАЗВАНЕ НА ПРИРОДНАТА СРЕДА В БЪЛГАРИЯ

Основно съдържание на урока за ученика: Почвите са повърхностният рохкав слой на земната кора, притежаващи свойството плодородие. Образуват се бавно и продължително. Около 85% от територията на България са покрити с шест основни почвени типа. В Северна България са разпространени черноземните и сивите горски почви. За Южна България са типични канелените горски почви и смолниците. В планините над 800 м са разпространени кафявите горски и планинсколивадните почви. Алувиално-ливадните са образувани край реките.
Съвременната естествена растителност в България се състои от над 4200 растения, представени от широколистни, иглолистни, храстови, полухрастови и тревни видове. Широколистни видове са дъб, бук, липа, бреза, клен и др. Високо в планините са разположени иглолистните гори от смърч, ела, бор, бяла и черна мура.
Счита се, че фауната на България включва доста повече представители на животинския свят, отколкото са установени досега. Учените смятат, че у нас сега живеят около 30 000 животни, но около половината от тях не са добре проучени. Гръбначните животни са около 740 вида. От тях най-многобройни са птиците – около 400 вида, рибите – около 200 вида, бозайниците – 94 вида, влечугите – 36 вида, земноводните – 16 вида, и кръглоустите – 2 вида. По видово разнообразие на животните България е на първо място сред европейските страни.

Националните паркове в България са три: „Пирин“ е най-старият национален парк в България.

Национален парк „Рила“ е най-големият от трите национални парка на територията на България, другият е „Централен Балкан“.

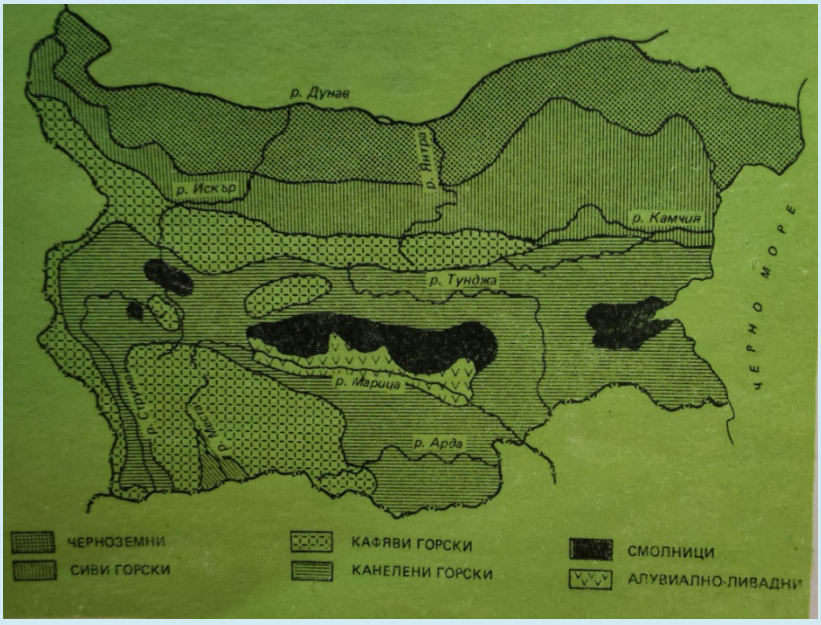

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Кои природни условия влияят върху образуването на почвите? А кои влияят за разнообразния растителен и животински свят?“ Работят по индивидуална задача: „Чрез беседа и с помощта на картата да се открият и покажат видовете почви.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен

снимков материал и графични изображения. Възлагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Какви нарушения върху природната среда причинава човекът със своята дейност?“

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая:

1.Запознаване с текста.

2. https://youtu.be/KrtNcVyaXao- Това е филм за Национален парк „Рила“.
https://youtu.be/0AdrmgG7WMI – Национален парк „Пирин“.

3. Подгответе презентация за застрашен растителен или животински вид в България.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователни филмчета – https://youtu.be/KrtNcVyaXao- и https://youtu.be/0AdrmgG7WMI презентации: https://ucha.se/watch/8755/pochvite-v-balgaria и https://ucha.se/watch/8723/rastitelen-i-zhivotinski-sviat-na-balgaria.

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географска карта, намиране посоките на света, на видове почви, растения и животни. Развитие на умения за екологично опазване на природата от замърсяване.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Човекът и природата – осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човек с природа и опазването ѝ от замърсяване. Биология и здравно образование – популацията на различните видове растения и животни в България.

Работа у дома и участие на семейството: Какви типове почви има във вашия край? Засаждане на растение, за което детето да се грижи.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите: https://ucha.se/watch/8755/pochvite-v-balgaria и https://ucha.se/watch/8723/rastitelen-i-zhivotinski-sviat-na-balgaria. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Кои са видовете почви

в България? Какво е тяхното свойство? Какво е хумусът? На кои фактори се дължи богатото разнообразие на растителния и животинския свят? Каква част от територията на страната ни е заета с гори? Кои са най-разпространените животински видове? Защо е необходимо да се опазва природната среда? Какво представляват резерватите? Какви резервати има у нас?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: географска карта, контурна карта, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Като прочетете урока, помислете и отговорете на въпросите: „Кое природно явление е най-опасно за почвите? Какви животни и растения се срещат във вашия роден край? Какви мерки се прилагат за защита на природата?”

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

ДУНАВСКА РАВНИНА

Основно съдържание на урока за ученика:

В България се открояват няколко природни области. Дунавската равнина е най-голямата природна област в България. Тя е разположена между р. Дунав и Старопланинската област, р. Тимок и Черноморското крайбрежие. Дели се на три части: Западна, Средна и Източна. Източната част е най-голяма по площ и височина. Простира се от долината на река Янтра до Черноморското крайбрежие. Преобладава низинен и равнинно-хълмист релеф. Западната част се простира между долините на реките Тимок и Искър. Тя е най-равнинната част от цялата Дунавска равнина. Средната част се намира между долините на реките Искър и Янтра. Тя е по-висока и има хълмист релеф. Климатът е умереноконтинентален, със студена зима и горещо и сухо лято. През Дунавската равнина протичат реките: Лом, Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом. Те са пълноводни през пролетта. Най-значително е езерото Сребърна при град Силистра. В Дунавската равнина преобладават черноземните почви, които са много плодородни. В Източна Дунавска равнина се срещат дъбови гори, храсти и степни треви Край речните легла и дунавските острови е разпространена влаголюбива растителност (върба, топола, елша). Животинският свят е представен от степни видове гризачи, сърни, диви свине, вълци, лисици и зайци. Островите на р. Дунав и езерото Сребърна са богати на птици (над 200 вида) – къдроглави пеликани, яребици и гургулици. В равнината има благоприятни услови за развитие на земеделие. Добруджа е наречена „житницата на България“.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте карта на природните области и запишете заедно с децата, в коя природна област се намират Шумен, Велико Търново, Пловдив, Бургас, Смолян, София, Кюстендил.“ Работят по индивидуална задача: „Чрез беседа и с помощта на картата да се открият и покажат трите части на Дунавската равнина.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Кои големи реки протичат през Дунавската равнина?“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

1. Използвайте карта на природните области и запишете заедно с децата в коя природна област се намират Шумен, Велико Търново, Пловдив, Бургас, Смолян, София, Кюстендил.
2. Използвайте интернет и направете виртуална разходка в гр. Видин, Плевен, Свищов, Русе, Шумен, Силистра и Добрич.
3. Надпишете в контурна карта имената на реките, протичащи през Дунавската равнина – р. Искър, р. Вит, р. Осъм и р. Янтра.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователни филмчета – https://youtu.be/LfiOj_zwK-4 и https://youtu.be/-FHg7OowoY8- презентации: https://ucha.se/watch/1471/Dunavska-ravnina и https://ucha.se/watch/8756/dunavska-ravnina-chast-2

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географска карта, намиране посоките на света, на реките и видовете почви, растения и животни в Дунавската равнина. Развитие на умения за екологично опазване на природата от замърсяване.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – популацията на различните видове растения и животни в България; осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка на човека с природата и опазването й от замърсяване.

Работа у дома и участие на семейството: Мислено се пренеси и отиди на екскурзия до град Плевен. Какво ще видиш там? Ще посетиш ли Плевенската панорама? С кои събития от героичното минало на България я свързваш?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите: https://ucha.se/watch/1471/Dunavska-ravnina и https://ucha.se/watch/8756/dunavska-ravnina-chast-2. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Къде се простира Дунавската равнина? На колко части се дели? Какво е характерно за всяка една от тях? Какви полезни изкопаеми се добиват там? Какъв релеф преобладава в отделните части? Какви са почвите? Кои са представителите на растителния и животинския свят?“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: географска карта на природните области, контурна карта, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Като прочетете урока, с помощта на картата запишете по-големите градове, които се намират в Дунавската равнина – в тетрадката за домашна работа. Помислете и отговорете на въпросите: „С какво са известни те? Каква е стопанската им дейност? Защо Добруджа е наречена „житницата на България?“.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

СТАРОПЛАНИНСКА ОБЛАСТ

Основно съдържание на урока за ученика: Старопланинската област е разположена между Дунавската равнина и Краищенско-Средногорската природна област и между границата със Сърбия и Черно море. Има дължина от 550 км и ширина от 20 до 70 км. В Старопланинската област са обособени две самостоятелни подобласти – Предбалкан и Стара планина.

Предбалканът заема северната част на Старопланинската област по границата с Дунавската равнина. Най-високата точка е Васильов връх (1490 м) във Васильовска планина, в средната част на Предбалкана. Предбалканът е разположен в умереноконтиненталната климатична област, а в земите над 1000 м н. в. климатът е планински. От Предбалкана извират реките Арчар, Цибрица, Скът, и др. Срещат се сиви горски и алувиално-ливадни почви. Стара планина е част от Старопланинската област. Заема нейната южна подобласт. Има формата на продълговата ивица – верига, простираща се от запад на изток на дължина около 530 км. Релефът е планински. Характеризира се с верижно последователно разположени планински ридове (планини), а средната й надморска височина е 722 м. Дели се на три части: Западна, Средна и Източна.

Във Врачанската планина (1482 м) се намира известната пещера Леденика. Средна Стара планина – това е най-високата част на Стара планина с най-висок връх Ботев (2376 м). В околностите на връх Ботев са и най-високите водопади в България – Райското пръскало (125 м) и Видимското пръскало (80 м). Източна Стара планина – тя е най-ниската, а най-високият връх – Българка, има надморска височина 1181 м. Климат – разположена в по-голямата си част в умереноконтиненталната климатична област, като над 1000 м н. в. климатът е типично планински. От главната старопланинска верига извират реките Лом, Огоста, Вит, Осъм, Видима, Росица, Янтра, Луда Камчия, Тунджа, Стряма. Пълноводието им е през пролетта.

Вършец, Бързия, Нешковци (Троянско) и др. Преобладават кафяви горски и планинско-ливадни почви. За развитие на туризма е важно доброто съчетание на природните компоненти. Посещават се много природни забележителности като Лакатнишките скали, Ритлите, пещерата Леденика, Кътинските пирамиди, Райското пръскало, Чудните скали. Природни паркове: „Врачански Балкан", „Българка", „Сините камъни". Национален парк „Централен Балкан".

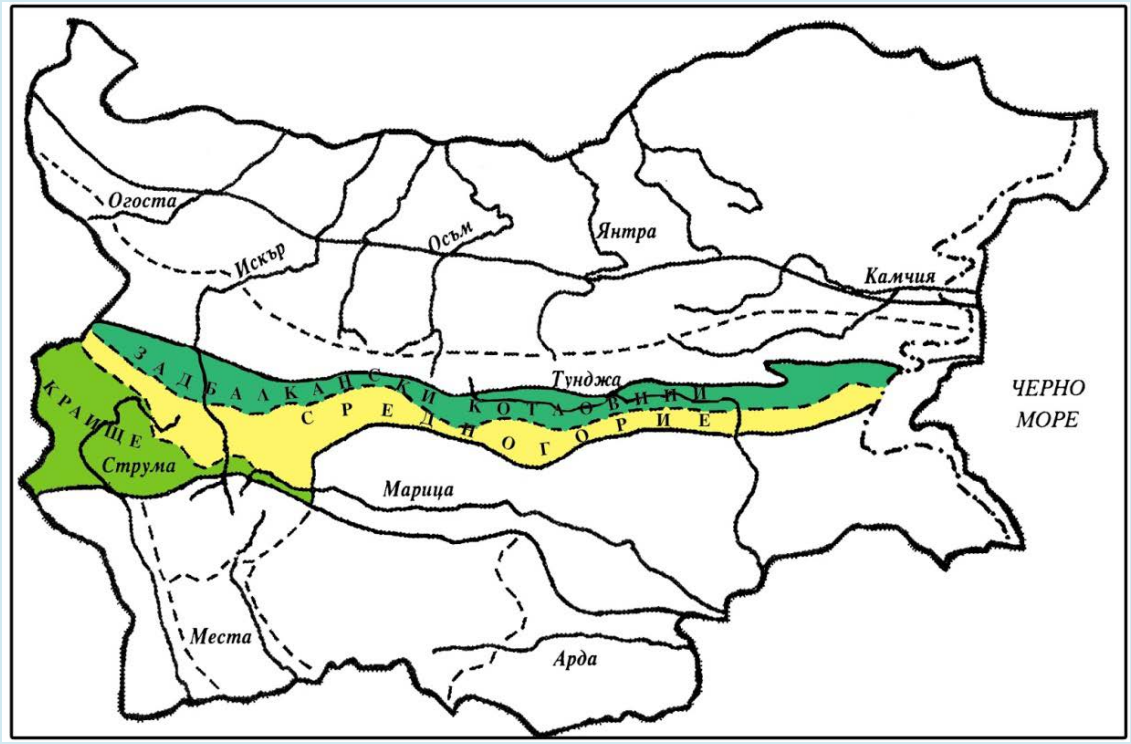

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте карта на природните области и намерете къде се намира Старопланинската област.“ Работят по индивидуална задача: „Чрез беседа и с помощта на картата да се открият и покажат трите части на Старопланинската област. Да посочат и обособените две самостоятелни подобласти – Предбалкан и Стара планина.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Кои големи реки протичат през Старопланинската област? “

Времево разпределение: Два учебни часа.

Групова дейност в класната стая:

1. Работи се с атлас, учебник и адаптирания текст.
2. От текста да се запишат отговори на въпроси.

– Най-висок връх в Стара планина –

– Най-висок водопад в България –

3. Виртуална разходка в пещерата Магурата, Леденика, Белоградчишките скали, пещерата Съева дупка, Крушунските водопади.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователни филмчета - https://youtu.be/89cqqVvAhdU- и https://youtu.be/Xm0VauPHaHQ-
презентация: https://ucha.se/watch/1502/Staroplaninska-oblast---chast-1

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географска карта, намиране посоките на света, на реките и видовете почви, растения и животни в Старопланинската област. Развитие на умения за екологично опазване на природата от замърсяване.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – популацията на различните видове растения и животни в България; осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка на човека с природата и опазването й от замърсяване.

Работа у дома и участие на семейството: Да се започне изработването на карта на България с природни материали. Изработена от картон, леща, червен пипер, чубрица и конец, син за реките, и др.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/1502/Staroplaninska-oblast---chast-1
и Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Къде се простира Старопланинската област? На колко части се дели? Какво е характерно за всяка една от тях? Кой е най-високият връх на Стара планина? Кои реки извират от нея? Какви полезни изкопаеми се добиват там? Какъв релеф преобладава в отделните части? Какви са почвите? Кои са представителите на растителния и животинския свят? Кои по-големи градове се намират в тази област? С какви забележителности са известни?“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.

Дидактични материали: географска карта на природните области, контурна карта, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Като прочетете урока, с помощта на картата запишете по-големите градове, които се намират в Старопланинската област – в тетрадката за домашна работа. Мислено се озовете на чудните места като Искърския пролом, Съевата дупка, Крушунските водопади, пещерата Леденика и Чудните скали. Разкажи какво си видял. Кое от тези места ти хареса най-много и защо?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

КРАИЩЕНСКО-СРЕДНОГОРСКА ОБЛАСТ

Основно съдържание на урока за ученика:

1. ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ И ОБХВАТ :

– на север – Старопланинска област; на юг – Рило-Родопска и Тракийско-Странджанска област; на изток – Българско черноморско крайбрежие; на запад достига отвъд държавната ни граница.

– Краищенско-Средногорската област се поделя на три части: Задбалкански котловини, Средногорие и Краище.

2. РЕЛЕФ И ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ

А) Задбалкански котловини – между Стара планина и Средногорието. Задбалкански котловини – Софийска (най-голяма по площ), Златишко-Пирдопска, Карловска, Казанлъшка, Сливенска и др. – най-подходящи за стопанска дейност.

Б) Средногорие – между Задбалканските котловини, Краището, Рила и Тракийско-Странджанска област. Към него се отнасят: Витоша, Средна гора, Люлин и др. планини.

– Витоша (Черни връх 2290 м); Средна гора (вр. Богдан) – нископланински и хълмист релеф; находища на медни руди.

В) Краището – между Средногорието, Осоговската планина и Рила:

– планини – Руй, Земенска, Конявска и др.

– котловини – Трънска, Радомирска, Кюстендилска и др.

– проломи – Земенски пролом на р. Струма, ждрелото на р. Ерма при гр. Трън и др.; находища на въглищни басейни, злато (гр. Трън) и огнеупорни глини (Радомирска котловина).

3. КЛИМАТ И ВОДИ

А) Задбалкански котловини:

– западни части – умереноконтинентален;

– източни – преходноконтинентален;

Б) Краището:

– умереноконтинентален климат;

– преходноконтинентален (само в Кюстендилската котловина);

– най-ниската измерена температура в България – -38,9 (Трънската котловина)

– Сапарева баня – най-горещият минерален извор в България (103 градуса)

В) Средногорие:

– планински

– топли минерални извори (София, Хисаря, Павел баня и др.).

4. ПОЧВИ, РАСТИТЕЛНОСТ И ЖИВОТИНСКИ СВЯТ:

А) почви – смолници, алувиално-ливадни и канелени горски (подходящи за отглеждане на различни земеделски култури);

Б) растителност – дъбови гори, букови гори, иглолистни гори (само над 1300 м във Витоша).

В) животински свят – разнообразен (сърна, благороден елен, глиган, вълк, лисца и др.).

5. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ, ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ И ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ:

– разнообразна стопанска дейност;

– язовири: яз. „Искър“, яз. „Пчелина“, яз. „Копринка“ и др.

– природен парк Витоша (там се намира най-дългата пещера в България - Духлата (17,5 км) и Боянският водопад (15 м).

– резервати – „Бистришко бранище“ и „Торфено бранище“.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте карта на природните области и намерете къде се намира Краищенско-Средногорската област.“ Работят по индивидуална задача: „Чрез беседа и с помощта на картата да се открият и покажат частите на Краищенско-Средногорската област.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Кои големи градове са намират в Краищенско-Средногорската област.”

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

1. Работи се с атлас, учебник и адаптирания текст.

2. От текста да се запишат отговори на въпроси и да се използва атлас..

– Как се поделя областта?

– Какви форми на релефа са характерни за областта?

– Коя от Задбалканските котловини е с най-голяма площ?

– Кой е най- високият връх на Витоша и Средногорието?

– Посочете една котловина и една планина от Краище.

– Къде се намира най- горещият минерален извор в България?

– В коя планина се намира най-дългата пещера Духлата?

3. Като използвате атлас, запишете кои реки протичат през Пернишката котловина, Софийската котловина и Казанлъшката котловина .

Краищенско-Средногорска област.

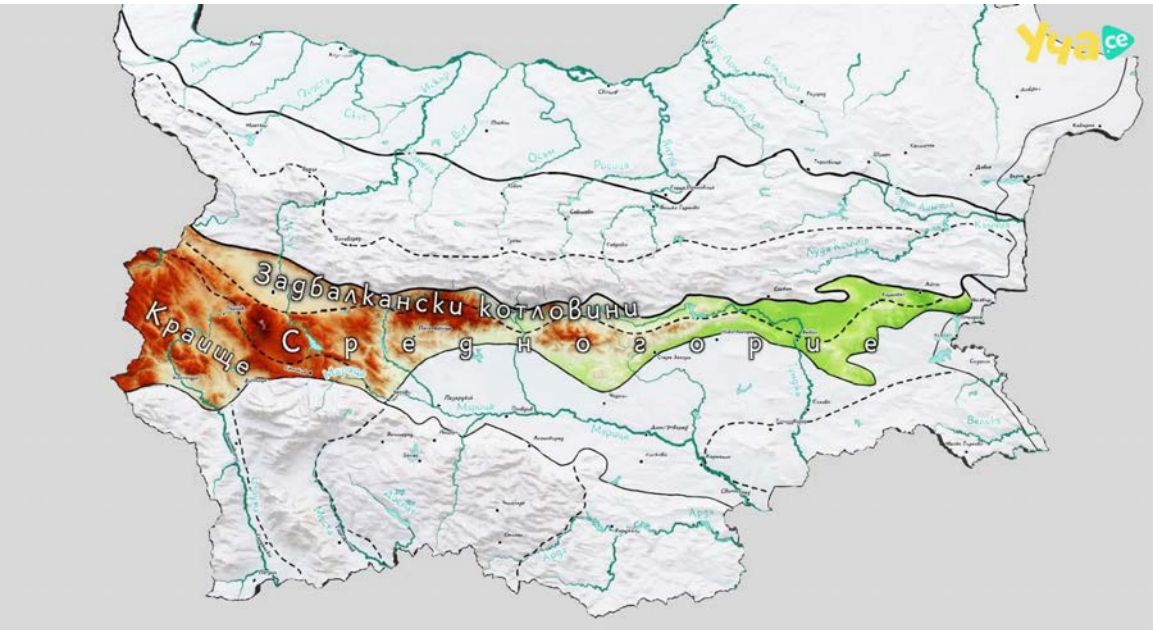

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователен филм -https://park-vitosha.org/
презентации: https://ucha.se/watch/1504/Kraishtensko-Srednogorska-oblast---chast-1 и https://ucha.se/watch/1505/Kraishtensko-Srednogorska-oblast---chast-2

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото

ни пространство. Ориентиране върху географска карта, намиране посоките на света, на реките и видове почви, растения и животни в Краищенско-Средногорската област. Развитие на умения за екологично опазване на природата от замърсяване.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – популацията на различните видове растения и животни в България; осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка на човека с природата и опазването й от замърсяване.

Работа у дома и участие на семейството: Подгответе информация за етнографски комплекс „Дамасцена" – дома на розата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите: https://ucha.se/watch/1504/Kraishtensko-Srednogorska-oblast---chast-1 и https://ucha.se/watch/1505/Kraishtensko-Srednogorska-oblast---chast-2. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Къде се простира Краищенско-Средногорската област? На колко части се дели? Какво е характерно за всяка една от тях? Кои реки извират от нея? Какви полезни изкопаеми се добиват там? Какъв релеф преобладава в отделните части? Какви са почвите? Кои са представителите на растителния и животинския свят? Кои по-големи градове се намират в тази област? С какви забележителности са известни?"

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: географска карта на природните области, контурна карта, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Помисли и отговори на въпросите: „В коя част се намира столицата на България София? Кой български град празнува празника на розата? В коя част на Краищенско-Средногорската област се намира той?"

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

РИЛО-РОДОПСКА ОБЛАСТ

Основно съдържание на урока за ученика: Рило-Родопската област е най-обширната планинска територия в България. Областта включва планините: Рила, Пирин, Родопи, Осоговско-Беласишката редица и долините на реките Струма и Места. Рила е част от най- старата суша в България. Най-високият връх на Балканския полуостров се намира в Рила - вр. Мусала, 2925 м. В югозападния дял на Рила се намират красивите Стобски пирамиди. Рила има типичен планински климат. Станция Мусала отчита най-ниските средногодишни, януарски и юлски температури в страната. Снежната покривка във височина се задържа от 6-7 до 8-9 месеца. Често явление са лавините. От Рила водят началото си големите реки Марица, Искър, Места и някои от по-големите притоци на Струма (Джерман, Рилска). В Рила има над 140 високопланински езера. Най-големите групи езера са Седемте рилски езера, Мусаленските, Рибните, Урдинските езера и др. Най-голямо по площ е Смрадливото езеро (212 дка), най- високото е Леденото (2709 м), а най-дълбоко е Окото (37,5 м). В Рила са създадени: Национален парк „Рила“, Природен парк „Рилски манастир“, резерватите „Парангалица“, „Маричини езера“, „Скакавица“, „Риломанастирска гора“ и „Ибър“.

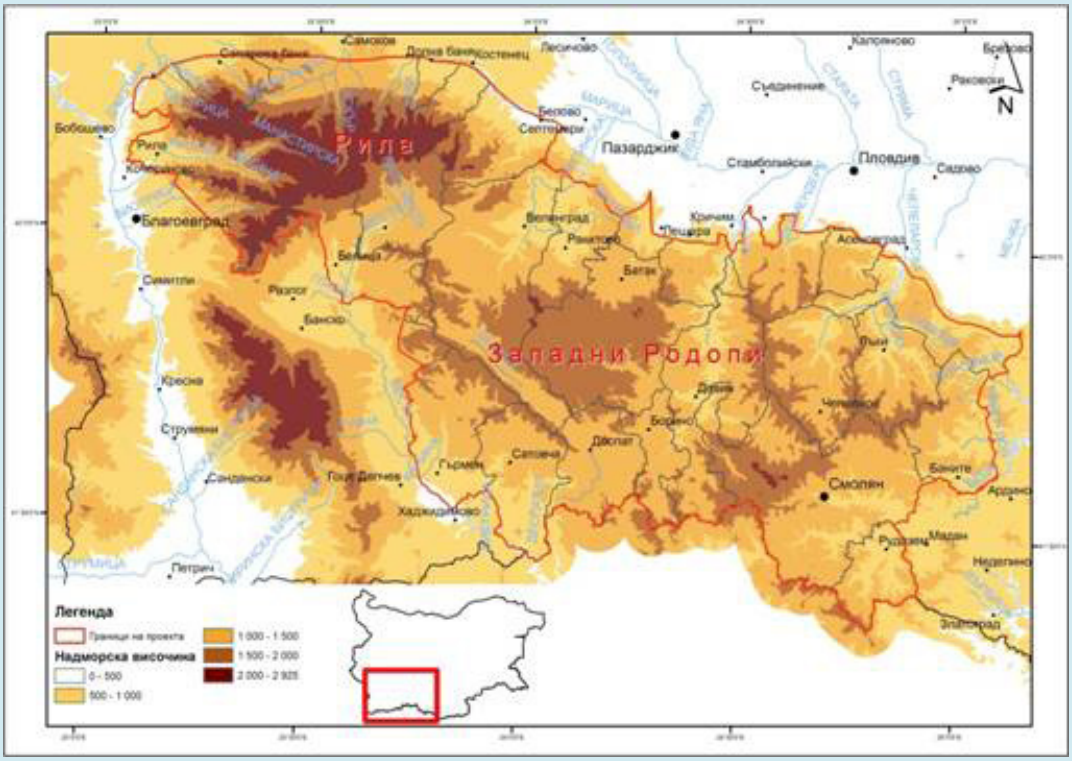

Пирин и долината на река Места са разположени в югозападната част на България. Най-висок е връх Вихрен (2914 м). Пирин и долината на Места са богати на води. В Пирин има 119 високопланински езера.

Родопите са най-обширният планински масив у нас. Поделя се на две части: Западни и Източни Родопи. В Западните Родопи има многобройни пещери (Снежанка, Ягодинска пещера, Дяволското гърло и др.). Най-високият връх в Родопите е връх Голям Перелик – 2191 м. В по-високите части на Западните Родопи климатът е планински. Значително е водното богатство на планината. Източните Родопи са по-ниски. Климатът е с преходни черти, а на юг е континентално-средиземноморски. Източните Родопи са богати на води. Планината се отводнява от река Арда, на която са построени редица язовири.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте карта на природните области и намерете къде се намира Рило-Родопската област. Надпишете в контурна карта формите на релефа.“ Работят по индивидуална задача: „Чрез беседа и с помощта на картата да се открият и покажат частите на Рило-Родопската област.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Кои големи реки протичат през Рило-Родопската област? Какви са почвите? “

Времево разпределение: Три учебни часа.

Групова дейност в класната стая:

1. Работи се с атлас, учебник и адаптирания текст.
2. Надпишете в контурна карта формите на релефа.
3. Изгледайте филмчета за Рила, Пирин и Родопите.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователни филми за Рила, Пирин и Родопите
https://www.youtube.com/watch?v=k2apMEvqAaA
https://youtu.be/K8IarcIbXL8- https://youtu.be/V6Ko1K2SE6s
https://youtu.be/_82X2p2MtkI
https://youtu.be/PkAK1a2UsaY-
https://youtu.be/lMlNplJe2rY
https://youtu.be/ySq6joyt81Q
презентация: https://www.youtube.com/watch?v=020UnwRoVpE

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение, спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на

обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географска карта, намиране посоките на света, на реките и видовете почви, растения и животни в Рило-Родопската област. Развитие на умения за екологично опазване на природата от замърсяване.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – популацията на различните видове растения и животни в България; осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка на човека с природа и опазването ѝ от замърсяване.

Работа у дома и участие на семейството: Потърсете информация за резерватите в Рила. Разкажете на съучениците си. Покажете им снимков материал.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://www.youtube.com/watch?v=020UnwRoVpE. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Къде се простира Рило-Родопската област? На какви подобласти се дели? Какво е характерно за всяка една от тях? Кой е най-високият връх на Рила? Кои реки извират от нея? Кои известни езера се намират в Рила? Кой са най-високите върхове на Пирин и Родопите? Какви полезни изкопаеми се добиват там? Какъв релеф преобладава в отделните подобласти? Какви са почвите? Кои са представителите на растителния и животинския свят? Кои по-големи градове се намират в тази област? С какви забележителности са известни?“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: географска карта на природните области, контурна карта, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Потърсете по-подробна информация за това какви курорти са известни в Рила планина? Кой известен манастир се намира там? В коя планина можем да открием рядко срещаното планинско цвете еделвайс? Какви забележителности можем да открием в Родопите?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

ТРАКИЙСКО-СТРАНДЖАНСКА ОБЛАСТ

Основно съдържание на урока за ученика: На север от Тракийско-Странджанската област се намира Краищенско-Средногорска област, а на юг е границата ни с Турция. На запад е Рило-Родопска област, а на изток – Българско черноморско крайбрежие. Областта обхваща Горнотракийската низина, средното поречие на р. Тунджа, планините Сакар и Странджа и Бургаската низина. Горнотракийската низина е най-голямата низина в България. От Чирпанските възвишения се поделя на две части: Пловдивско-Пазарджишко и Старозагорско поле. Най-големият въглищен басейн в България се намира в Горнотракийската низина – „Марица-изток“. В Горнотракийската низина климатът е преходноконтинентален. Тук е измерена най-високата температура в България: +45,2 (ст. Садово). През низината протича река Марица – най-пълноводната българска река. Почвите са плодородни, подходящи за земеделие. Средното поречие на Тунджа е между Горнотракийската низина, Бургаска низината и Странджа. Най-високата точка на Сакар е вр. Вишеград – 856 м. Странджа е на изток от долината на р. Тунджа. По-голямата част от планината е на територията на Република Турция. Климатът в Сакар и Странджа е континентално-средиземноморски. Валежите са предимно от дъжд.

За Странджа са характерни дъбовите гори, източен бук, вечнозелени храсти, странджанска зеленика, странджанска боровинка, лавровишня. От животинския свят се срещат сърна, глиган, златист чакал, белка, колхидски фазан. С цел опазване на горите е създаден Природен парк „Странджа“.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте карта на природните области и намерете къде се намира Тракийско-Странджанската област. Надпишете в контурна карта формите на релефа.“ Работят по индивидуална задача: „Чрез беседа и с помощта на картата да се открият и покажат частите на Тракийско-Странджанската област.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Кои големи реки протичат през Тракийско-Странджанската област? Какви са почвите, растителността и животинският свят?“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

1. Работи се с атлас, учебник и адаптирания текст.
2. Надпишете в контурна карта формите на релефа.
3. https://www.strandja.bg/
4. Правила за поведение в природен парк.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователни филми – https://www.strandja.bg/ и https://www.strandja.bg/bg/info/56-pravila-za-povedenie-v-priroden-park презентации: https://ucha.se/watch/1507/Trakiysko-Strandzhanska-oblast---chast-1 и https://www.slideshare.net/MilenaPetkova1/ss-58295765

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географска карта, намиране посоките на света, на реките и видовете почви, растения и животни в Тракийско-Странджанската област. Развитие на умения за екологично опазване на природата от замърсяване.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват

умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – популацията на различните видове растения и животни в България; осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка човека с природата и опазването ѝ от замърсяване.
Работа у дома и участие на семейството: Подгответе информация за единственото нестинарско селище в България – Българи.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентациите: https://ucha.se/watch/1507/Trakiysko-Strandzhanska-oblast---chast-1 и https://www.slideshare.net/MilenaPetkova1/ss-58295765 Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Къде се простира Тракийско-Странджанската област? Коя най-голяма низина в България се намира там? Кои реки минават през нея? Кой са най-високите върхове на Сакар и Странджа? Какви полезни изкопаеми се добиват там? Какъв релеф преобладава в отделните части? Какви са почвите? Кои са представителите на растителния и животинския свят? Кои по-големи градове се намират в тази област? С какви забележителности са известни?“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. **Дидактични материали:** географска карта на природните области, контурна карта, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Потърсете по-подробна информация за Природен парк „Странджа“. Какви забележителности можем да открием там?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКОТО ЧЕРНОМОРСКО КРАЙБРЕЖИЕ

Основно съдържание на урока за ученика: Българското черноморско крайбрежие е тясна ивица в Източна България. Включва части от Дунавската равнина, Предбалкана, Стара планина, Бургаската низина и Странджа. На север крайбрежието се отличава с висок и стръмен бряг. При нос Калиакра брегът се вдава на 2 км навътре в морето и се издига на около 70 м. Дълбоко вдадени са и нос Емине и на юг Маслен нос. Най-големите заливи са Варненският и Бургаският залив. По южното крайбрежие има няколко малки острова – Света Анастасия, Свети Иван и др. Най-големите плажове са се оформили на север от Варна и между нос Емине и Бургас.

В Поморийското и Атанасовското езеро се добива морска сол, а в Поморийското езеро и луга. Климатът е специфичен, което се дължи на черноморското влияние. Нашето Черноморие се характеризира с мека зима, топло лято, продължителна есен и хладна пролет.

Реките, които се вливат в Черно море, са къси и маловодни - Камчия, Ропотамо, Велека, Резовска и др.

От естествената растителност са запазени странджански дъб, странджанска зеленика, лавровишня. На юг от Созопол се среща пясъчна лилия.

От животните се срещат сърни, глигани, дива гъска, яребица, пъдпъдък и др.

В Черно море има 180 вида риби и 3 вида делфини. За опазване на природата са създадени 12 резервата. Резерват „Камчия“ е създаден за опазване на най-обширните у нас лонгозни гори.

По Черноморието има условия за развитието на разнообразна стопанска дейност. Морето е причината за развитието на туризъм. Двете големи пристанища Варненското и Бургаското са предпоставка за развитието на морски транспорт и осъществяването на търговски връзки на България с целия свят.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте географската карта и намерете къде

се намира Българското черноморско крайбрежие. Надпишете в контурна карта формите на релефа. Отбележете по-големите градове.“ Работят по индивидуална задача: „Чрез беседа и с помощта на картата да се открият и покажат: нос Емине, Маслен нос, Варненският и Бургаският залив.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Възлагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Кои големи реки се вливат в Черно море – Камчия, Ропотамо, Велека, Резовска?“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

1. Работи се с атлас, учебник и адаптирания текст.
2. Надпишете в контурна карта формите на релефа.
3. Изгледайте филмчета за нос Калиакра, музея на солта в Поморие, река Ропотамо.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователни филми – https://youtu.be/B7Uw3NAhDgw
https://youtu.be/R1N0anLmfJE
https://youtu.be/dBqYJkPWfqg
презентация: https://ucha.se/watch/2880/Balgarsko-chernomorsko-kraybrezhie---Stopansko-znachenie-i-izpolzvane-na-prirodnite-resursi

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географска карта, намиране посоките на света, на Българското черноморско крайбрежие. Развитие на умения за екологично опазване на морето от замърсяване.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – популацията на различните

видове растения и животни в България; осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка на човека с природата и опазването ѝ от замърсяване.
Работа у дома и участие на семейството: Съставете маршрут или програма за почивка по Българското черноморско крайбрежие. Направете презентация за ваша почивка или екскурзия по Българското черноморско крайбрежие. Направете и списък на големите черноморски градове.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/2880/Balgarsko-chernomorsko-kraybrezhie---Stopansko-znachenie-i-izpolzvane-na-prirodnite-resursi. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Къде се простира Българското черноморско крайбрежие? Кои реки се вливат в Черно море? Кои по-големи градове се намират в тази област? С какви забележителности са известни? Какво е значението на Варненския и Бургаския залив? Кои са защитените територии?“ Беседа: „Българското черноморско крайбрежие обхваща брега и ивица от сушата. Пясъчните плажове и гостоприемните жители предлагат отлични условия за отдих и туризъм. Трябва обаче да се спре безразборното застрояване и пренаселване в някои по-големи черноморски градове. Заливите позволяват развитие на корабоплаване и корабостроене. Крайбрежните равнинни земи са подходящи за отглеждане на плодове и зеленчуци.“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. **Дидактични материали:** географска карта на природните области, контурна карта, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете: Каква е основната трудова дейност на хората в тази природна област? Направете списък на крайморските езера от север на юг. На какво са убежище крайморските езера? В кое езеро се добива сол?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

НАСЕЛЕНИЕ И СЕЛИЩА В БЪЛГАРИЯ

Основно съдържание на урока за ученика: Българският народ се е формирал от смесването на няколко народности: траки, славяни и прабългари. Постепенно тези народности се сливат и се формира българският народ. За това допринасят: общият начин на живот, общ външен враг – Византия, приемане на християнската религия и славянската писменост.

Броят на населението се установява чрез преброявания. Първото преброяване е през 1887 г., а последното – през 2011 г., през 2021 предстои ново преброяване.

До 1985 година населението на България се увеличава и достига около 9 млн. души. След 1985 населението започва да намалява. Днес е около 7 млн.

Най-много българи живеят в София, Пловдив и Варна, а най-малко високо по планините, по граничните райони и в селата.

Етническите групи са: българи, турци, роми, други (арменци, гърци, руснаци, евреи и др.)

По-голямата част от населението у нас изповядва източноправославното християнство – предимно българите и част от ромите. Втората по последователи религия е ислямът, която се изповядва от турци, роми и малка част от българите.

Днес българското население намалява, раждаемостта е ниска, а смъртността е висока. Много българи напускат България и се заселват в други държави. Населението на България е застаряващо.

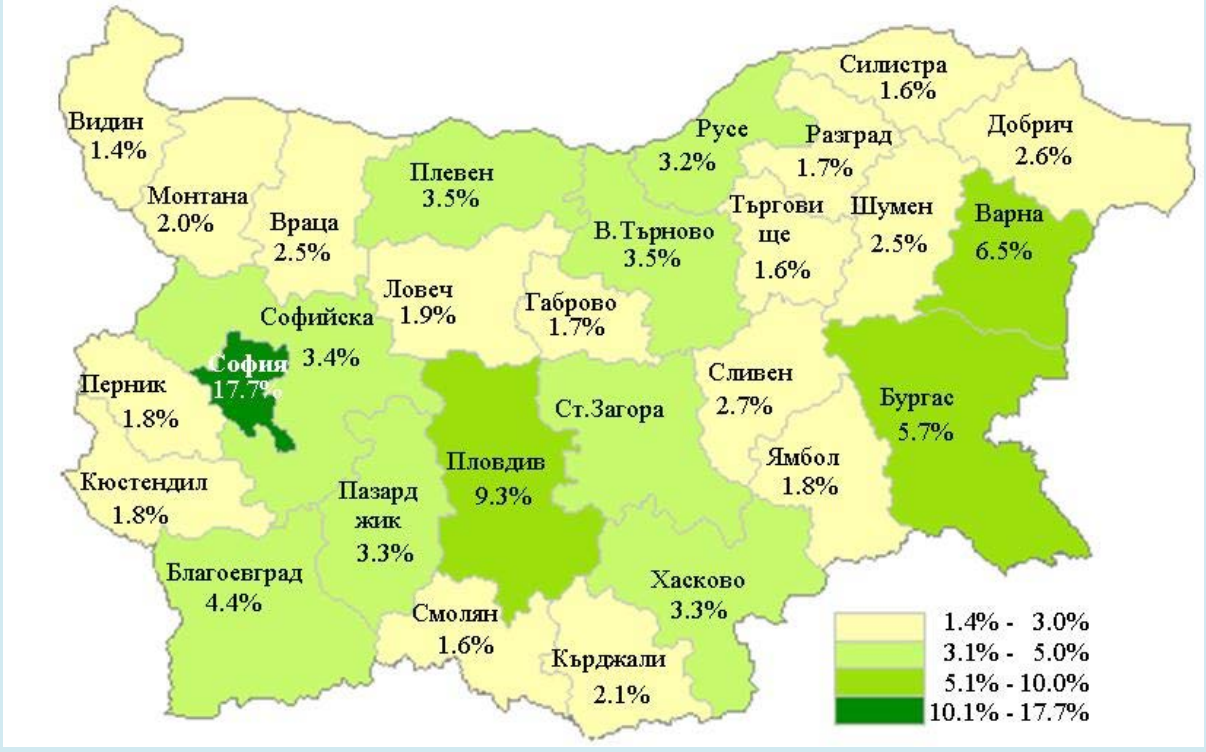

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте карта на населението, диаграмите и статистиката, направете легенда за гъстотата на населението в Горнотракийската низина, Западна Стара планина, Софийско поле, Добруджа, Източни Родопи.“ Работят по индивидуална задача: „Чрез беседа да разгледат забележителности, храмове на различните религии, паметници и съкровища, показващи високото ни културно развитие през вековете.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Кои са етническите групи в България? Каква религия изповядат?“

Времево разпределение:
Един учебен час

Групова дейност в класната стая:
1. Да се работи с атлас, ако е възможно, да се използват диаграми и статистика.
2. Нанесете върху контурна карта имената на най-големите градове.
3. Използвайте атлас и с различни нюанси на един цвят направете легенда за гъстотата на населението: в Горнотракийската низина, Западна Стара планина, Софийско поле, Добруджа, Източни Родопи.
4. Разгледайте забележителности, храмове на различните религии, паметници и съкровища, показващи високото ни културно развитие през вековете.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователни филми - http://stara-sofia.com/
https://plovdiv2019.eu/bg/platform/revive/189
http://www.visitplovdiv.com/bg/node/152
презентация: https://ucha.se/watch/1513/Naselenie-na-Balgariya

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географска карта, намиране посоките на света, на данни за населението. Развитие на умения за екологично опазване на природата от замърсяване и живеене в синхрон с нея.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – човекът и неговото здраве; осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка на човек с природата и опазването ѝ от замърсяване.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастен подгответе кратък доклад за населението в мястото, където живеете. С какво се занимават? От коя етническа група са? Каква религия изповядат? Как съжителстват помежду си?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/1513/Naselenie-na-Balgariya. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво е характерно за населението на България? Какъв е етническият състав? Каква религия изповядват? Какъв е естественият прираст? Какво е съотношението между раждаемост и смъртност? Защо хората, живеещи в страната ни, мигрират в чужбина?“

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер, спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: географска карта на населението, контурна карта, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Отидете в общината или населеното място, където живеете, и поискайте информация за това: Колко деца са се родили през изминалата година във вашето селище? Колко човека са починали? Колко брака са се сключили? Колко човека са се заселили да живеят там? Колко са мигрирали с цел търсене на работа в чужбина? Представете събраната информация в клас.

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

СЕЛИЩА В БЪЛГАРИЯ

Основно съдържание на урока за ученика: Селищата са населени места, които по нашите земи са възникнали още от дълбока древност. Факторите, които влияят за формирането на селищата, са: климат, води, географско положение. Най-старите селища, които са оцелели до наши дни, са София, Пловдив, Варна, Видин, Русе и др. Градовете са с по-голям брой население. Днес в България има 257 града.

Най-големите градове са София, Пловдив, Варна, Бургас, Русе, Стара Загора и Плевен.

Селата са повече на брой, но с по-малко население. Около 200 села в България са обезлюдени – без жители.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте карта на населението, диаграмите и статистиката, нанесете върху контурна карта имената на най- големите градове.“ Работят по индивидуална задача: „Чрез беседа да разгледат забележителности на населените места, храмове на различните религии, паметници и съкровища, показващи високото ни културно развитие през вековете.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат

в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Кои са факторите, които влияят за формирането на селищата?“

Времево разпределение:
Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:
1. Да се работи с атлас, ако е възможно, да се използват диаграми и статистика.
2. Нанесете върху контурна карта имената на най-големите градове.
3. Използвайте атлас и с различни нюанси на един цвят направете легенда за гъстотата на населението: в Горнотракийската низина, Западна Стара планина, Софийско поле, Добруджа, Източни Родопи.
4. Разгледайте забележителности на отделните населени места, храмове на различните религии, паметници и съкровища, показващи високото ни културно развитие през вековете.

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователни филми - http://stara-sofia.com/
https://plovdiv2019.eu/bg/platform/revive/189
http://www.visitplovdiv.com/bg/node/152
презентация: https://ucha.se/watch/1514/Selishta-na-Balgariya

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географска карта, намиране посоките на света, на данни за селищата в България. Развитие на умения за екологично опазване на природата от замърсяване и живеене в синхрон с нея.

Междупредметна връзка: История и цивилизации – данни за най-старите селища, които са оцелели до наши дни. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини,

изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – човекът и неговото здраве; осъзнаване и осмисляне на неразривната връзка на човека с природа и опазването й от замърсяване.
Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастен подгответе кратък доклад за селището, където живеете. Разкажете за забележителностите му: читалища, библиотеки, училища, храмове на различните религии, паметници и съкровища, показващи високото ви културно развитие през вековете.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/1514/Selishta-na-Balgariya. Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво е характерно за селищата на България? Какъв дял заемат градското и селското население? Какво включва в себе си селищната мрежа? Какви са причините за изчезването на цели села? Кой е май-малкият град в България?“
Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация. Дидактични материали: географска карта на населението, диаграми, статистика, контурна карта, изображения и цветни моливи.
Самостоятелна и домашна работа: Подгответе кратък доклад за селището, където живеете. В кое селище живееш? Село или град е? Коя е общината и областният град на вашето селище? Кои са близките градове и села с кои граничи вашето населено място? Как съжителстват помежду си хората в него?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география

Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

ДЪРЖАВНО УСТРОЙСТВО И АДМИНИСТРАТИВНО-ТЕРИТОРИАЛНО ДЕЛЕНИЕ НА БЪЛГАРИЯ

Основно съдържание на урока за ученика: Съвременната българска държава е република с парламентарно управление. Основният закон е Конституцията на държавата, приета 1991 г. Всички граждани на страната са равни пред закона независимо от народност, религия и други различия. Управлението става чрез законодателна, изпълнителна и съдебна власт. Висши държавни органи са Народното събрание, президентът, Министерският съвет и съдебната власт.

Народното събрание (парламентът) е орган на законодателната власт. Състои се от 240 народни представители (депутати), които се избират за период от 4 години. Народното събрание приема закони и държавния бюджет, насрочва избори, одобрява международни договори и упражнява контрол.

Президентът е държавен глава на Република България. Избира се за период от 5 години, но за не повече от два последователни мандата. Той представлява България в отношенията ѝ с други страни и сключва договори. Президентът е върховен главнокомандващ на въоръжените сили на Република България.

Министерският съвет (правителството) осъществява изпълнителната власт в страната. Състои се от министър-председател (премиер) и министри.

Съдебната власт в България е независима. Тя защитава правата и законните интереси на гражданите.

Република България има официални символи – герб, печат, знаме и химн.

По конституция страната се дели териториално на области и общини.

В България има 28 административни области и 265 общини.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и контурната карта. Работа и в малка група: „Използвайте карта на България, нанесете върху контурна карта имената на областните градове. Колко на брой са те?“ Работят по индивидуална задача: „Чрез беседа да разгледат официални символи – герб, печат, знаме и химн. Слушане на химна на държавата.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Кои са президентът и министър- председателят на България сега?“

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая:

1. Разгледайте Конституцията на България.
2. Вижте герба на България и чуйте химна на държавата.
3. Оцветете в контурната карта областите и надпишете областните градове.
4. Отговорете на въпросите, като се използва адаптираният текст:

Кое твърдение за държавното устройство на България е вярно и кое грешно? Отговорете с ДА или НЕ.

• По форма на управление България е президентска република. –

• През 1991 г. е приета последната конституция на Търновската. –

• Според конституцията на България има три независими една от друга власти – законодателна, изпълнителна и административна. –

• Държавният глава е президент на България. Парламентарни избори се провеждат на всеки 5 години, а президентски – на 4 години. –

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователни филми – https://www.parliament.bg/bg/virtualtour
https://m.president.bg/
https://dnes.dir.bg/sofia/virtualna-razhodka-iz-hilyadoletnata-istoriya-na-sofiya
презентация: https://ucha.se/watch/1515/Darzhavno-i-administrativno-ustroystvo

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху географска карта, намиране на данни за административно-териториално деление на България. Развитие на умения за родолюбие и гражданско право.

Междупредметна връзка: История и цивилизации – данни за държавното устройство и административно-териториално деление на България. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – човекът и неговото място в обществото.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастен напишете имената на най-важните политически лица в България: президент; вицепрезидент; министър-председател; председател на Народното събрание; главен прокурор.
Президент –
Вицепрезидент –
Министър-председател –
Председател на Народното събрание –
Главен прокурор –

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/1515/Darzhavno-i-administrativno-ustroystvo Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво е конституция? Какви са функциите и задачите на Народното събрание, съдебната власт и общинския съвет? Харесва ли ти управлението на държавата? Защо?”

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: географска карта, контурна карта, Конституцията на България, макет на герба на България, изображения на ведомства и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Подгответе кратък доклад за селището, където живеете. В кое селище живееш? Село или град е? Коя е общината и областният град на вашето селище? Кой е кметът на населеното място? Кой е кметът на общината? Кой е областният управител? Коя е общината и областният град на вашето селище?
Нарисувай и оцвети знамето на Република България!

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:
ОСНОВНИ СТОПАНСКИ ДЕЙНОСТИ В БЪЛГАРИЯ

Основно съдържание на урока за ученика: Националното стопанство представлява система от взаимосвързани дейности, в които се произвеждат стоки и услуги. Трите основни стопански дейности са добиващи, обработващи и обслужващи. Към добиващите стопански дейности отнасяме: добив на полезни изкопаеми, дърводобив, солодобив и земеделие.
Земеделието е добре развито в Дунавската равнина, Горнотракийската низина, Задбалканските котловини. В България се отглеждат пшеница, царевица, слънчоглед, ечемик, овес, захарно цвекло, зеленчуци, ябълки и грозде, маслодайна роза и лавандула, а в района на Кюстендил – череши и ябълки. В Източните Родопи и Самоковско се отглеждат тютюн, лен, картофи.
В районите, където има зърнени култури, добре развито е отглеждането на говеда, свине, птици. За Родопите и другите планински части са характерни пасищно овцевъдство, козевъдство и говедовъдство.
Обработващи стопански дейности или т. нар. промишленост включва дейности за: производство на електроенергия, метали, разнообразни химически продукти – изкуствени влакна, горива и масла, изкуствени торове, пластмаса, каучук, лекарства, текстилни тъкани и облекла. Традиционно е също производството на разнообразни хранителни продукти.
Обслужващи стопански дейности са транспортът, туризмът, търговията, образованието, здравеопазването, социалните услуги и др.

Транспортът осъществява връзката между добива, производството и потреблението на стоки и услуги. Транспортът се поделя на сухоземен (автомобилен, жп, тръбопроводен), воден (морски и речен) и въздушен.

През последните години туризмът е сред приоритетните икономически отрасли. Съществуват много добри условия – природни и културно-исторически забележителности, хотели, хижи, зони за развлечения и др. Най-голям брой туристи посещават курортите по Черноморското крайбрежие и в планините, както и обектите от Списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „Използвайте стопанската карта на България, нанесете върху контурна карта имената на туристически центрове. Оцветете и надпишете магистралите, пристанищата по Черно море и река Дунав, отбележете със символ летищата в България.“ Работят по индивидуална задача: „Чрез беседа да разгледат възможностите за развитие на туризъм.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Възлагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Кои са земеделски култури и животните, които се отглеждат в страната ни?“

Времево разпределение: Един учебен час

Групова дейност в класната стая:

Разгледайте стопанската карта в атласа. Нанесете в контурната карта туристически центрове. Оцветете и надпишете магистралите, пристанищата по Черно море и река Дунав, отбележете със символ летищата в България.

Какви земеделски култури се отглеждат в района, в който живеете?

Какви възможности за развитие на туризъм предоставя селището/регионът, в който живеете?

Какви големи предприятия има във вашия район? Какво произвеждат?

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: презентация – https://ucha.se/watch/8955/stopanstvo-na-balgaria-osnovni-ikonomicheski-deynosti-problemi-i-perspektivi-chast-1

Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху стопанската карта, намиране на данни за основните стопански дейности в България. Развитие на умения за родолюбие и гражданско право.

Междупредметна връзка: Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – човекът и неговата стопанска дейност.

Работа у дома и участие на семейството: С помощта на възрастен дайте идеи за инвестиции в стопански дейности на територията на областта, в която живеете.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията: https://ucha.se/watch/8955/stopanstvo-na-balgaria-osnovni-ikonomicheski-deynosti-problemi-i-perspektivi-chast-1 Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Кои са основните стопански дейности в България? Какво е тяхното териториално разпределение/ Какво е характерно за земеделието? Защо Добруджа е наричана „житницата на България“? Какво е значението на преработващата дейност? Защо енергетиката е важен отрасъл?

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: стопанска карта, контурна карта, диаграми, статистика, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Посетете близко предприятие, земеделска или животновъдна ферма, малко частно предприятие или завод във вашия роден край. Опишете дейността, с която се занимават. Какво произвеждат? Какви възможности за развитие на туризъм предоставя селището/регионът, в който живеете?

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: География и икономика, VII клас

Тема на урока:

СТОПАНСТВО НА БЪЛГАРИЯ

Основно съдържание на урока за ученика: Развитието на стопанството преминава през различни етапи и зависи от определени фактори. В България стопанството преминава през четири основни етапа:
1. етап – до Освобождението;
2. етап – от Освобождението до края на Втората световна война;
3. етап – от края на Втората световна война до 1989 г.;
4. етап – от 1989 г. и продължава и днес. Те определят стопанската история на страната.

Върху развитието на стопанството влияние оказват географското положение, природните условия и обществените фактори. Днес България извършва труден преход към пазарно стопанство. Важно значение върху българската икономика оказва членството на страната в ЕС.
До Освобождението основни стопански дейности са животновъдство, растениевъдство, лов, дърводобив, занаятчийство и търговия. През Възраждането нараства земеделското производство в равнините. Разрастват се важни културни, производствени и търговски центрове като Пловдив, Варна, Шумен и Русе. През 1834 г. в Сливен е изградена първата фабрика на Балканския полуостров.
Освобождението на България създава благоприятни условия за нейната индустриализация. Поставя се началото на строителството на фабрики и заводи, изграждат се шосейни и железопътни линии, пристанища. В земеделието започва да се използва машинна техника.

След Втората световна война започва строителство на големи заводи, електроцентрали, асфалтирани пътища, електрифицирани железопътни линии. Възникват големи пристанищни центрове. В земеделието навлизат трактори и друга машинна техника, изграждат се големи курортни центрове.

Съвременното стопанство на България е добре развито. Сред добиващите стопански дейности се отличават: въгледобивът и рудодобивът, растениевъдството и животновъдството. Водещи обработващи производства са тези на електроенергия, храни, облекла, метали, химически и строителни изделия, дървесина.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Активно участие на всички ученици, в това число и на учениците със СОП, в груповата работа с атласа и стопанската карта. Работа и в малка група: „Използвайте стопанската карта на България, нанесете върху контурна карта имената на градовете, в които има големи промишлени центрове и предприятия.“ Работят по индивидуална задача: „Чрез беседа учениците да дадат примери за водещи обработващи производства.“ Използване на интерактивни задачи (упражнения) и визуализации тип презентация (слайдшоу). Тези дидактически ресурси подпомагат в значителна степен опосредстваната нагледност в образователния процес чрез методически удачно подбран висококачествен снимков материал и графични изображения. Влагането на задачи (упражнения) подпомага лесното и трайно усвояване на учебното съдържание на учениците със СОП – „Учениците да дадат примери за водещите добиващи стопански дейности: въгледобив и рудодобив, растениевъдство и животновъдство.”

Времево разпределение: Един учебен час.

Групова дейност в класната стая: Учебник, учебна тетрадка, атлас, интернет: образователни филми - https://youtu.be/qSYWtUKYgCQ България, която съградихме 1989 г. (9 епизод) и
https://youtu.be/qSYWtUKYgCQ;
презентация:
https://ucha.se/watch/1519/Stopanstvo---razvitie-faktori-i-teritorialno-razpredelenie---chast1

Ресурси, които могат да се използват за темата: Учебник, атлас, интернет, учебна тетрадка, стопанска карта, контурна карта, изображения, диаграми, статистика, презентация, образователни филмчета.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Развитие на умения за общуване, въздействие и взаимодействие със света около нас. Учениците да могат да определят своето положение спрямо други обекти от околната среда; да се ориентират в пространството. Определяне на големината като величина за измерване на границите на обекти в пространството. Сравняване и описание на зададени обекти от заобикалящото ни пространство. Ориентиране върху стопанската карта, намиране на данни за основните стопански дейности в България. Развитие на умения за родолюбие и гражданско право.

Междупредметна връзка: История и цивилизации: разглеждане на четирите основни етапа от развитието на стопанството в исторически план. Български език и литература – използва знания и развива умения за работа с различни видове текст и извлича информация от урочна статия в учебника по география; разграничава научно от художествено описание. Развива техниката на четене. Обогатява писмената култура на учениците. Изобразително изкуство – развиват умения за работа с изображение и за свързване на текст с изображение, познаване на цветовете и боравене с тях при оцветяването на контурната карта. Математика – ориентиране в пространството, количествени отношения, единици за измерване на различни величини, изчисления, сравнения. Биология и здравно образование – човекът и неговата стопанска дейност.

Работа у дома и участие на семейството: Проучете къде работят родителите ви и каква дейност извършват. Към коя от основните стопански дейности можем да я причислим? Харесват ли си професията?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Подпомагане на ученика за усвояването на новите знания от урока. Гледане на презентацията:
https://ucha.se/watch/1519/Stopanstvo---razvitie-faktori-i-teritorialno-razpredelenie---chast1
Коментари по темата на урока. Отговори на въпроси с подкрепа: „Какво е най-характерното за стопанството на България? През какви етапи на развитие преминава? Кои са факторите, определящи развитието му? “

Помощни средства и технологии: Адаптиран компютър и софтуер спрямо индивидуалните образователни потребности на учениците – работа в интернет пространството – търсене и намиране на необходимата информация.
Дидактични материали: стопанска карта, контурна карта, диаграми, статистика, изображения и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Помислете и отговорете на въпросите: „Кои условия благоприятстват развитието на туризма в България? Към коя от основните стопански дейности можем да причислим туризма? Какви видове туризъм се осъществяват у нас? Кои известни планински, морски и балнеолечебни курорти познаваш?“

Коментари: Задачите се прилагат в зависимост от уменията на ученика със СОП.

Изготвил: Живко Дончев – учител по история и география
Делка Алексиева – старши учител, ресурсен

Технологии и предприемачество V клас

Технологии и предприемачество VI клас

Технологии и предприемачество VII клас

Технологии и предприемачество V клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Конструкции 1821

Конструиране. 1823

Графични изображения. 1829

Как да измерваме. 1835

Обработване на дървесина. 1841

Съединяване на материали от дървесина. 1847

Художествена обработка на дървесината. 1851

Текстил. 1856

Съединяване на текстилни материали. 1861

Художествена обработка на текстил и кожи. 1866

Здравословно хранене. 1871

Обработка на продуктите. 1876

Храната – апетитна и привлекателна. 1879

Как да подредим масата. 1882

Средства за комуникация. 1884

Средства за контрол. 1887

Икономика. Ресурси. 1890

Производство и потребление. 1893

Пътят на стоките. 1896

Градински и стайни растения. 1898

Домашни любимци. 1902

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас
Тема на урока: КОНСТРУКЦИИ
Основно съдържание на урока за ученика: Материалите, които се срещат в природата, трябва първо да бъдат обработени от хората, за да започнат да изпълняват желани от тях функции. Когато един или няколко материала се използват за създаването на даден предмет, то този предмет се нарича изделие. Едно изделие може да се раздели на съставните си части, които се наричат детайли. Например: една маса се състои от четири крака, плоскост , пирони или винтове, като всеки отделен елемент е детайл от масата.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: От клечка за зъби и пластелин направете табуретка,обикновен стол и стол с облегалки. Колко клечки за зъби ще са нужни за табуретката?
Времево разпределение: Един учебен час Представяне на информацията 10 минути. Работа по задача – 30 минути.
Групова дейност в класната стая: Решава конструктивни задачи. Извършва частични конструктивни изменения на обекти.
Ресурси, които могат да се използват за темата: http://materialseducation.org/resources/types-of-materials/ https://www.youtube.com/watch?v=giz0M-yj4Ck
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Разбира връзката между функция и конструкция при описание на технически обекти и обекти от бита. Познава изискванията към конструкциите и етапите при създаването на техническите обекти. Умение за работа в екип при решаване на конструктивни задачи в ежедневието и в час.
Междупредметна връзка: Изобразително изкуство – дизайн Човекът и природата – връзки и зависимости между материали за изработка на изделия и екология Математика – пространствена ориентация

Работа у дома и участие на семейството: Да направи списък на мебелите във всекидневната. Да обясни предназначението на всяка мебел от всекидневната стая, както и да посочи според възможностите си някои от съставящите ги детайли. Да разпознае и да назове някои от материалите, от които са изработени изделията.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Да се разглеждат и анализират конструкции, етапи за създаване на технически обект; дискусия. При необходимост да съдейства и да сътрудничи на ученика със СОП при решаването на поставената в час конструктивна задача.
Помощни средства и технологии: Ограничител за писане, контрастна хартия, уплътнители за химикал, пръчици wikki-stix и др.
Самостоятелна и домашна работа: Изработване на макети на сгради от геометрични разгъвки. Да изпробва своите знания в електронните ресурси /при наличие на такива/ към съответната тема в учебник по ТП за V клас в неговия електронен вариант.

Коментари: При работа у дома и участие на семейството, някои от идеите могат да се осъществят под формата на игра / за търсене и разпознаване на мебели, материали, съставни части на конструкцията, отброяване/ и др.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас

Тема на урока:

КОНСТРУИРАНЕ.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Създаването на едно изделие минава през различни етапи.

Първо възниква идеята за самото изделие .След като имаме идеята, започва планирането на самото изделие – какви материали ще са ни нужни , колко отделни детайла притежава изделието ни и по какъв начин ще ги свържем заедно. Хората, които се занимават с изработката на едно изделие се наричат конструктори, а самият процес – Конструиране.

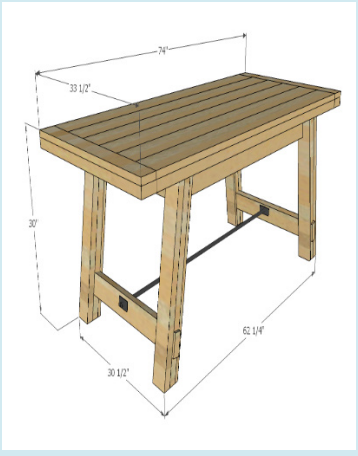

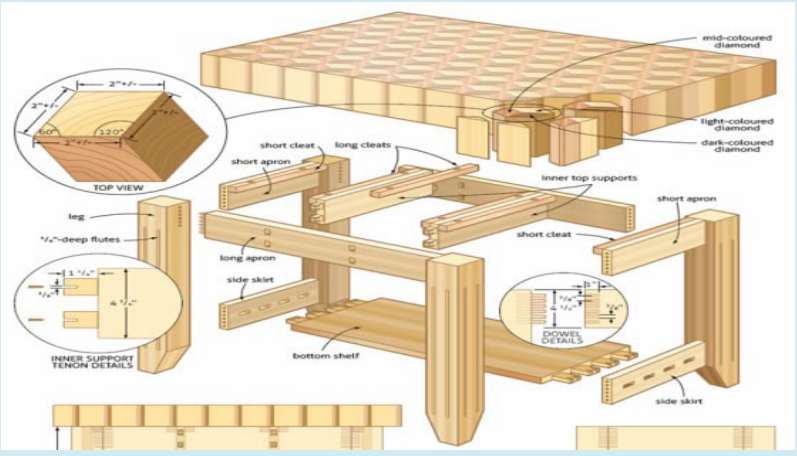

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Изработете стълбичка за цветя. Работете на групи.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути за изложба и рецензия на проекта. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да решава конструктивни задачи.

Да извършва частични конструктивни изменения на обекти.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D0%B5%D1%80

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разглежда и анализира различни конструкции, етапи за създаване на технически обект; дискусия по репортаж.

Да решава проблемни задачи и предлага нови идеи и решения.

Междупредметна връзка:

Математика.

Изобразителна дейност.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да сглобява 3D макети или пъзели /според интересите и предпочитанията/. Например: кораби, самолети или други конструкции.

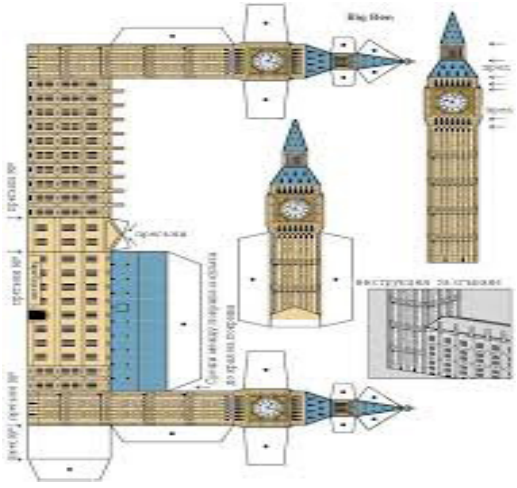

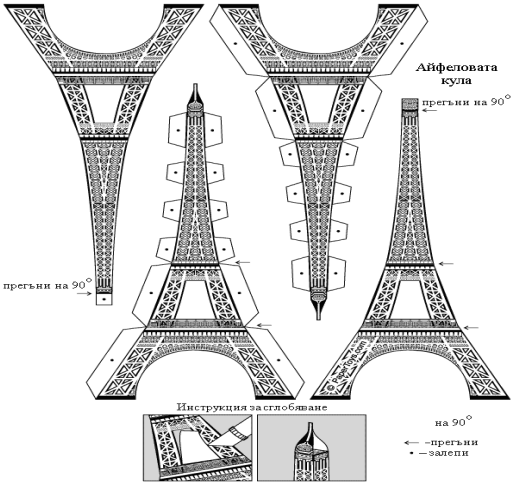

https://playsense.bg/konstruktivni-igri-info.html

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да подпомогне изпълнението на поставената групова задача в клас.

В индивидуалната работа да предложи материали и помощни средства за развитие на конструктивните умения с включените действия – сглобяване, разглобяване, съединяване на детайли и др., Работа по предварително зададен модел и образец, ориентиране в технологична карта и схема, работа по инструкция, умения с пъзели, оригами и др.

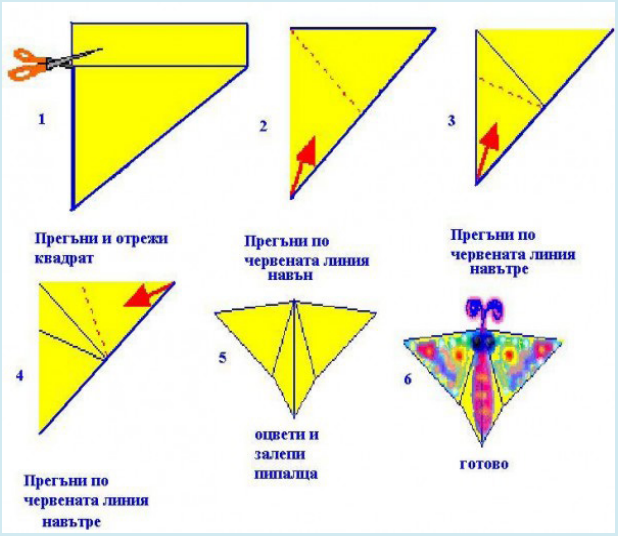

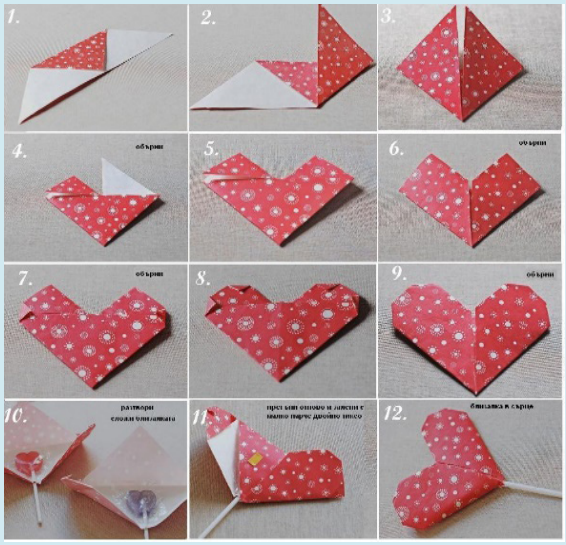

Две творчески задачи за конструктивна дейност от отпадъчни материали:

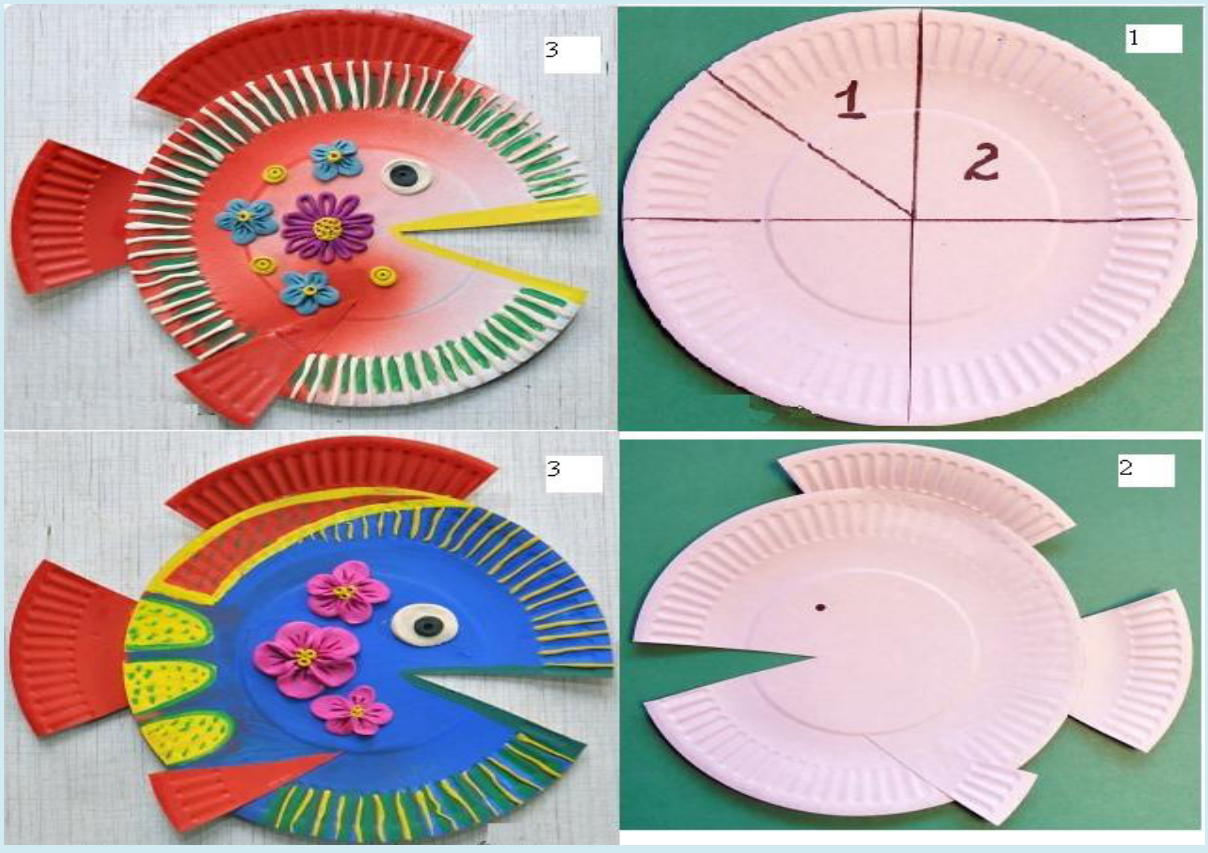

Съберете, измийте и подсушете празни кутии и пластмасови бутилки от мляко и сок. Пригответе си молив, линия, лепило, тиксо, акрилни бои, цветни листи и сламки за пиене. Запретнете ръкави и започнете да майсторите по идеите на картинката: коли, камиони, самолети и каквото още ви хрумне. С тези изработени от вас играчки може да играете или да ги подарите на приятели.

Помощни средства и технологии: адаптирани ножички за обработка на материали.

Дидактични материали:

Комплект за конструиране на букви и цифри, видове конструктори – лего- конструктори; дървени, метални, меки конструктори, игра „Танграм“, дървени или 3D пъзели, строители, кубчета, мозайки и други видове дидактични материали за сглобяване и конструиране.

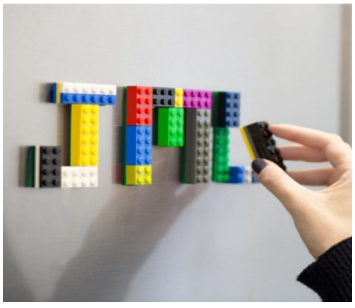

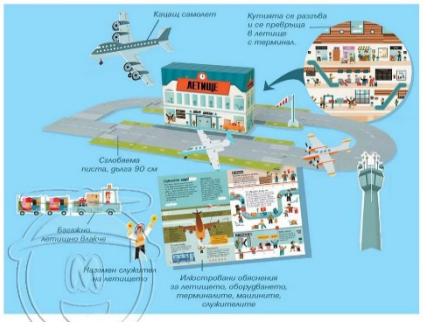

Самостоятелна и домашна работа:

Като разгледа внимателно снимковия материал и помощните линкове към него, ученикът със СОП да се опита да изработи шапка – цилиндър.

За да го направите, ви е необходим лист цветна или опаковъчна хартия, както и дебел лист хартия или картон А4, ножици, лепило, бои, молив, два кръга с различен диаметър.

След като подготвите всичко необходимо, можете да започнете да работите:

Изрежете лента от цветен лист. Ширина на лентата – височината на бъдещата шапка, а дължината е равна на обиколката на цилиндъра.
Сгънете лентата с тръба, залепете я.
На лист картон нарисувайте два кръга с различен диаметър с общ център. Вътрешният кръг трябва да е равен по диаметър на залепената тръба. Разликата между тях е ширината на полетата на цилиндъра.
Оцветете получените полета и изрежете.
На тръбата изрежете долния ръб с дълбочина на ресни и ширина 1 см.
На този етап всички детайли са готови, остава само да ги свържете. За да направите това, ръбът на тръбата трябва да бъде огънат навън, поставете нарязания пръстен на тръбата и залепете ресните по долната му страна.
Съвет! За по-добър вид можете да изрежете втория пръстен и да го залепите, покривайки ресните.
Можете да разнообразите шапката с допълнителен забавен декор.

https://www.promyhouse.ru/rukodelie/izdeliya-iz-bumagi/delaem-bumazhnuyu-shlyapu.html

https://larskih.ru/bg/shablon-shlyapki-iz-kartona-shlyapa-iz-bumagi-poshagovaya-instrukciya/

Забележка: За по-голямо улеснение ученикът със СОП може да използва т.нар. „лесни ножички“ в подготовката на материалите по задачата и в изработката на изделието, като моделът ножичка е съобразен с конкретните способности и потребности на ученика / адаптирани ножички, помощни ножички за изрязване с лява ръка, обучителни ножички с двоен самоконтрол и др

.

Коментари:

https://www.slideshare.net/atlantic/ss-13568639?next_slideshow=2

Като допълнително предложение към „Работа у дома и участие на семейството“ или към работа на ученика със СОП с ресурсен учител биха могли да се затвърдят и коментират правилата за безопасност на пътя в контекста на конструктивна или друг тип настолна игра.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас
Тема на урока: ГРАФИЧНИ ИЗОБРАЖЕНИЯ. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: За да изработим едно изделие първо се нуждаем от нагледен пример, как то ще изглежда в завършен вид. Изображението, което ни дава тази представа, се нарича техническа рисунка. Тя представя размерите на изделието, неговата височина, дължина и ширина, цветовете на детайлите и др. Скицата е графично изображение, което се прави на ръка, без помощта на чертожни инструменти. По описанието на скицата конструкторът прави чертеж, използвайки чертожни инструменти – моливи, пергели и линии. 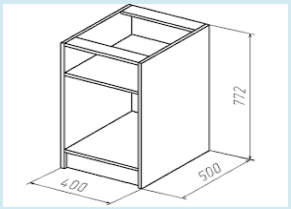   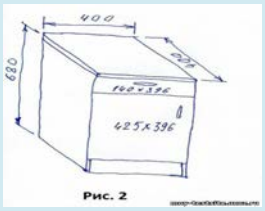 Рис. 2

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете клоунска шапка. За целта използвайте цветен картон, пергел, ножица и молив. Работете индивидуално. Нужна е демонстрация.

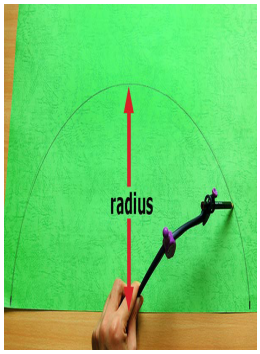

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути за изложба и рецензия на проекта. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да определя изгледите и изобразява детайлите на изделие с опростена конструкция.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://www.referati.org/zapoznavane-s-tehnicheska-risunka-skica-chertej-plan-konspekt-na-urok-po-praktika-za-v-klas-/61168/ref/p3

https://farmhopping.com/?c=shopping_process/view/20409&lang=en

http://martenici.bg/%D0%94%D1%8A%D1%80%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%8A%D1%89%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0/52/item/4875177/30/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да проучва и анализира технически рисунки, чертежи, скици и разгъвки на обемни тела.

Да се ориентира в елементарна техническа рисунка, чертеж или скица т.е. в графичните изображения на изделията.

Умение за работа по предварително зададена инструкция или план.

Междупредметна връзка:

Математика – умение за работа с чертожни инструменти, видове мерни единици, измерване и др.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да се включи /според възможностите си/ в изпълнението на поръчки от битов характер, свързани с работа по предварителна инструкция / чертеж, скица/ при монтаж на несложни уреди и приспособления за бита /като простир за дрехи, ролетна щора или др./

https://bg.designluxpro.com/shtory/poshagovaya-instrukciya-kak-sobirat-rulonnye-shtory/

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да представи нагледно разликата между различните технически изображения, някои видове инструменти – техните названия и предназначение, работа по инструкция и техническа рисунка.

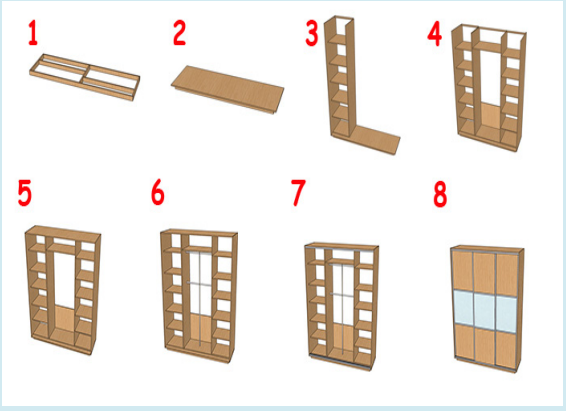

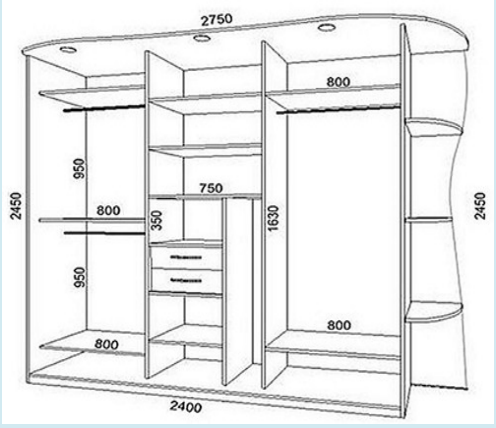

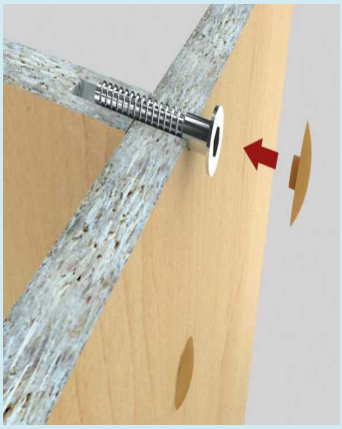

Една идея за индивидуалната работа с ресурсен учител извън класната стая:

Направи Коледа още по-уютна с вкусна джинджифилова къщичка.

Пакетът съдържа: медени бисквити с джинджифил; кутийка с айсинг - 2бр.;

Състав на компонентите:

Айсинг – пудра захар, глюкозен сироп. Айсингът се смесва с 30 мл вода. Използва се за

слепване на отделните бисквити, както и за украса на къщичката.

Джинджифилови бисквити – типово брашно, мед, джинджифил, индийско орехче, канела, сок от мандарини, кокосово масло, сода бикарбонат, бакпулвер, ванилия.

Идеи за допълнителна декорация – тук можеш да развихриш въображението си и да сътвориш една приказна къщичката само с подръчни материали, с които разполагаш у дома. Препоръчваме ти да използваш сушени плодове, ядки, кокосови стърготини или шарени пръчици за сладкиши.

Комплект за джинджифилова къщичка:

Ресурсният учител може да окаже съдействие и подкрепа на ученика със СОП, както в изпълнението на индивидуалната задача в клас, така и в груповата работа, свързана с правилното определяне на изгледите и изобразяване детайлите на изделия с опростена конструкция.

Помощни средства и технологии:

3 в 1: линия-лупа-разделител, уплътнител, тренажор за писане, магнитна дъска, автоматичен молив, цветна линия – силиконова, гъвкава; увеличителни технологии;

Дидактични материали:

Нагледни примери за скица, чертеж, инструкция, дървени макети на изделия:

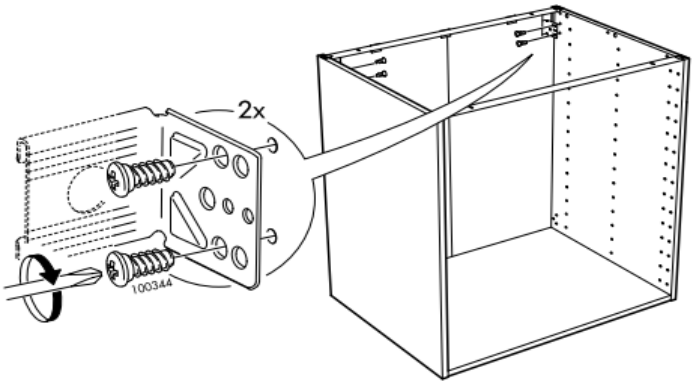

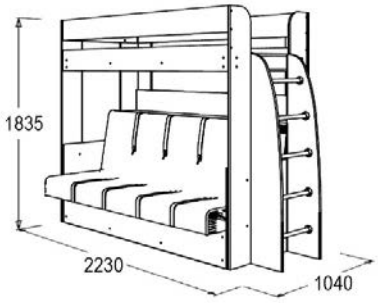

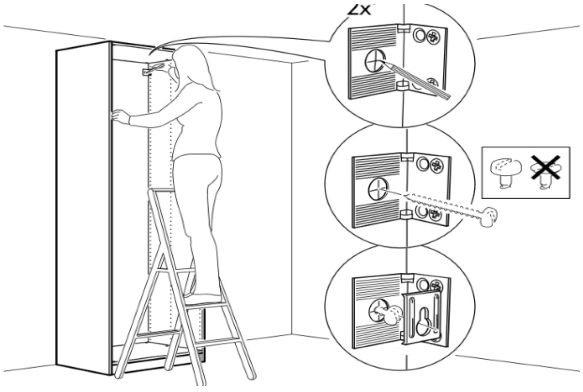

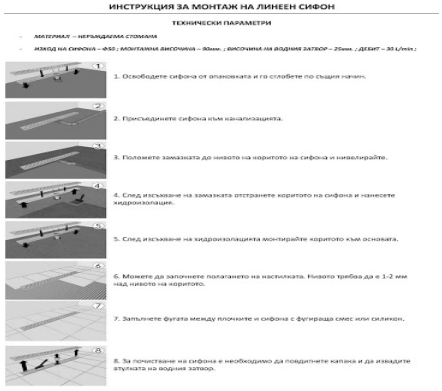
ИНСТРУКЦИЯ ЗА МОНТАЖ НА ЛИНЕЕН СИФОН

ТЕХНИЧЕСКИ ПАРАМЕТРИ

- *МАТЕРИАЛ – НЕРЪЖДАЕМА СТОМАНА*
- *ИЗХОД НА СИФОНА – Ф50 ; МОНТАЖНА ВИСОЧИНА – 90мм. ; ВИСОЧИНА НА ВОДНИЯ ЗАТВОР – 25мм. ; ДЕБИТ – 35 L/min ;*

1. Освободете сифона от опаковката и го сглобете по същия начин.
2. Присъединете сифона към канализацията.
3. Полеете замазката до нивото на коритото на сифона и нивелирайте.
4. След изсъхване на замазката отстранете коритото на сифона и нанесете хидроизолация.
5. След изсъхване на хидроизолацията монтирайте коритото към основата.
6. Можете да започнете полагането на настилката. Нивото трябва да е 1-2 мм над нивото на коритото.
7. Запълнете фугата между плочките и сифона с фугираща смес или силикон.
8. За почистване на сифона е необходимо да повдигнете капака и да извадите втулката на водния затвор.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да прочете и разгледа инструкцията за монтаж на отводнителен канал. По желание след прочита на текста да се опита да разясни със свои думи прочетеното, като използва за нагледна опора картинките и чертежите към текста.

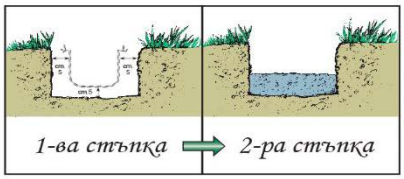

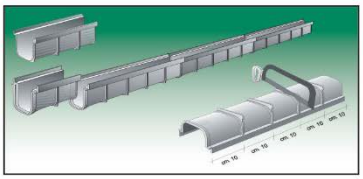

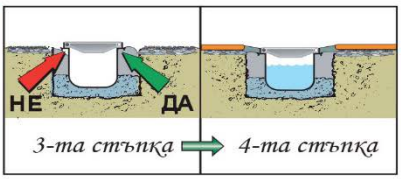

Изкопайте ров на разстояние най-малко 5 см от канала и налейте 10 см полу-суха смес на дъното. Поставете канала и попълнете останалата част с мокър цимент. Трябва да се запълни плътно около канала - всяка кухина намалява здравината му. Непосредствено след това поставете решетките или капаците. Препоръчително е циментът да е с няколко милиметра над ръба на канала. Това улеснява дренажа и предпазва решетката или капака. Да се избягва досегът с горещ катран или смола.

Сам по себе си каналът не издържа на високи натоварвания, но придобива нужната издръжливост, ако се постави правилно в легло от бетон.

⚠ *Важно* ⚠ *Важно*

Капацитет на различните канали при нулев наклон

	5,0m	7,5m	10m	15m	20m	25m	30m	35m	40m
Канал 130 плитък	0,27	0,22	0,19	0,16	0,13	0,12	0,11	0,10	0,09
Канал 200 плитък	1,76	1,44	1,24	1,01	0,88	0,79	0,72	0,66	0,62
Канал 130 дълбок	3,72	3,03	2,63	2,15	1,86	1,66	1,52	1,40	1,31
Канал 200 дълбок	9,99	8,16	7,06	5,77	4,99	4,47	4,08	3,77	3,53

* Капацитетът е в литри/секунда

Когато се налага да се сложи канал с нулев наклон (например около басейни), капацитетът и дължината му са в пряка зависмост, както е показано на таблицата вляво.

Отводнителната система с канали се изгражда от 50 и 100 сантиметрови модули, които се монтират един в друг. При нужда, могат да се режат на сегмент без да се губи модулното свързване. Чрез включване на допълнителна тръба към разклонителите може да се увеличи дебитът на канала.

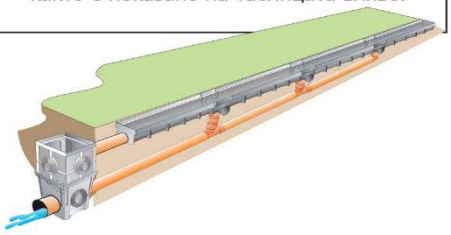

Ученикът със СОП да разгледа и да отговори на въпроса:

Кое е общото и различното в двете двойки чертежи?

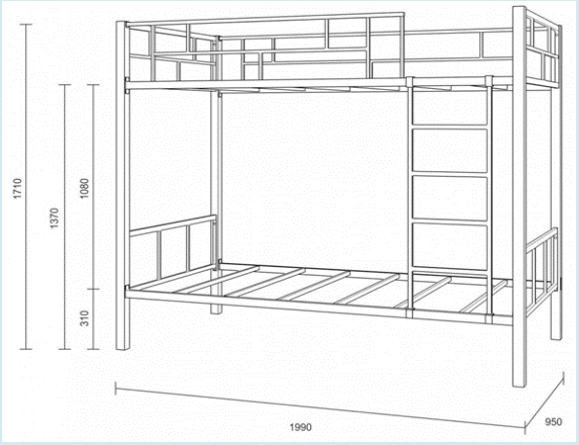

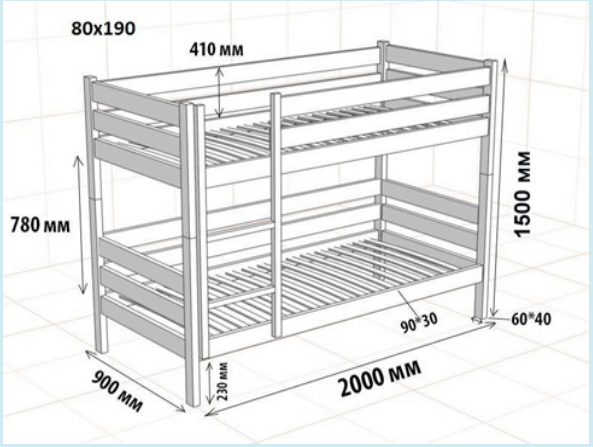

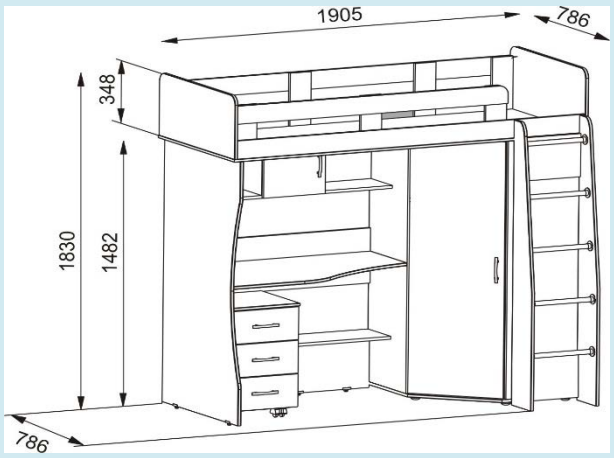

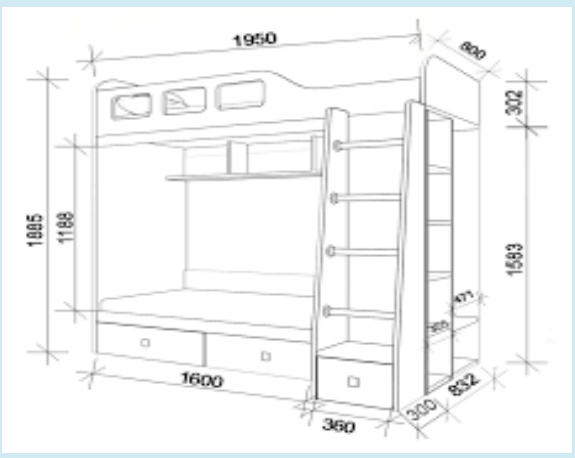

Коментари:

Като допълнителна задача към домашната работа на ученика със СОП би могло да се предложи да подреди във възходящ или низходящ ред размерите на детайлите на всяка една от двете двойки чертежи, което ще развие неговите математически умения и представи, както и умението за установяване на количествени отношения и неравенства.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас
Тема на урока: КАК ДА ИЗМЕРВАМЕ. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: За изработване на едно изделие са необходими материали и инструменти. Едни инструменти служат за обработка на материалите, а други – за измерване и очертаване. Те се наричат контролно - измервателни уреди. За измерването на дължини например се използват линии, триъгълници, шивашки метър, дърводелски метър и ролетки.

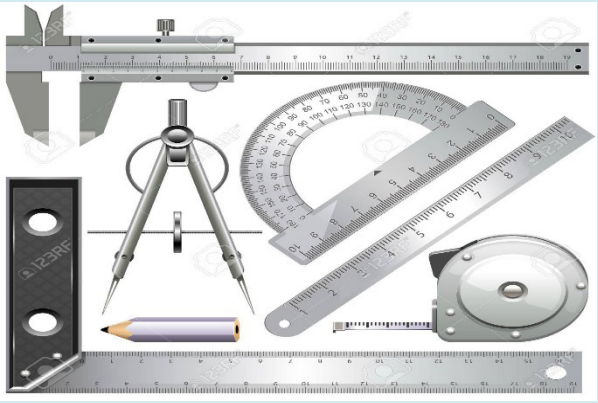

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

С линийка измерете дължината на предметите около вас – моливи, гумички, флумастри, тетрадки, учебници и др. Работете индивидуално.

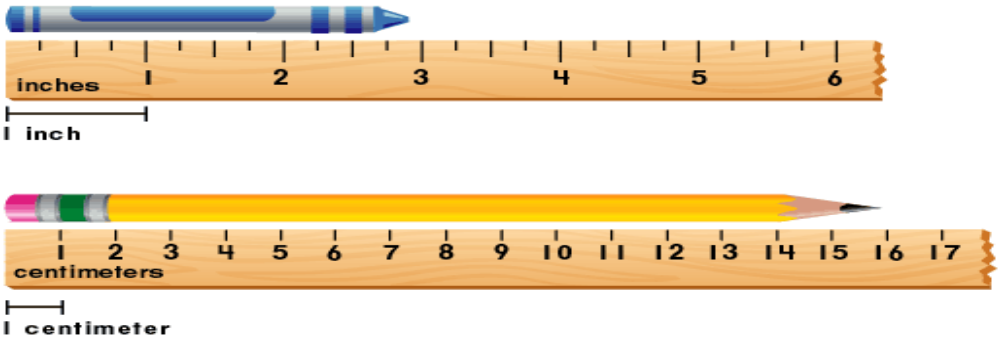

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:

Да познава и спазва правилата за безопасна работа с ръчни инструменти и приспособления. Да подрежда рационално работното си място и местата за съхраняване на инструменти и материали.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D0%B7%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5

https://www.blog.vikiwat.com/termometri-za-izmervane-telesna-temperatura/

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Да разглежда и анализира различни инструменти за обработка и правила за безопасност. Да подрежда работното си място.

Междупредметна връзка:

Математика.

Физика и астрономия.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП да измери съвместно с родител разстоянието до телевизионния приемник, както и размерите на самия приемник вкъщи /като използват подходящи уредr за измерване/,а след това да коментират това разстояние съобразно размера на приемника и стандартите за здравословност и безопасност, представени в картинните изображения и допълващия ги линк.

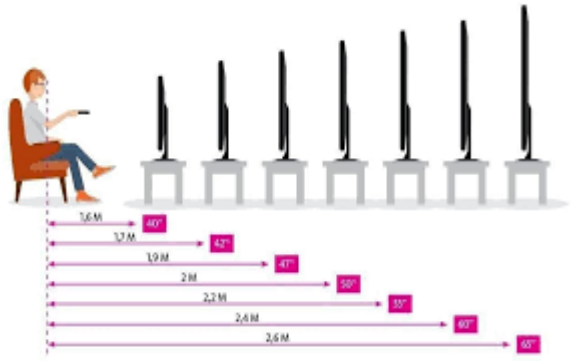

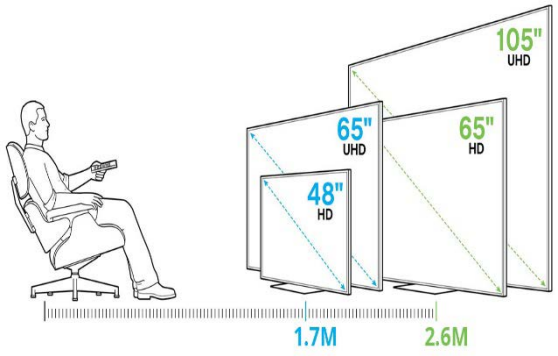

https://bg.pctech-support.com/23900-how-to-choose-the-best-tv-diagonal

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Дидактични материали и помощни средства за затвърдяване и обогатяване на представите за видове величини на предметите; мерни единици и начина им на записване; видове контролно - измервателни уреди и тяхното предназначение.

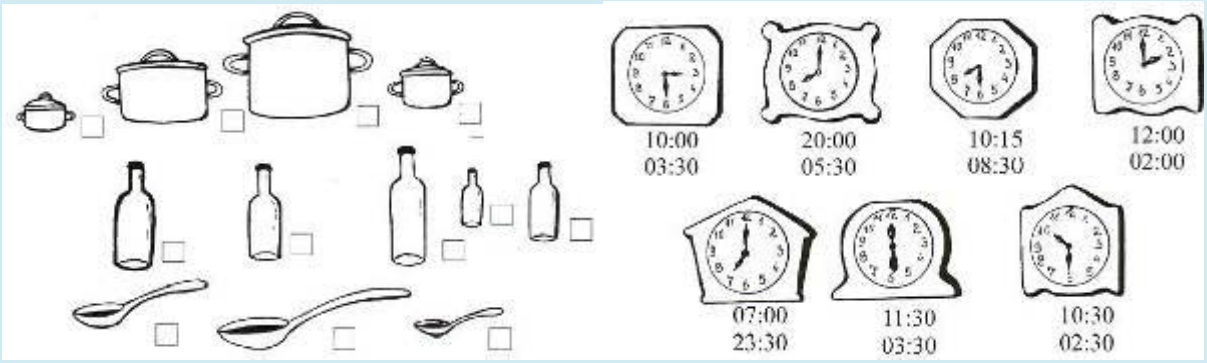

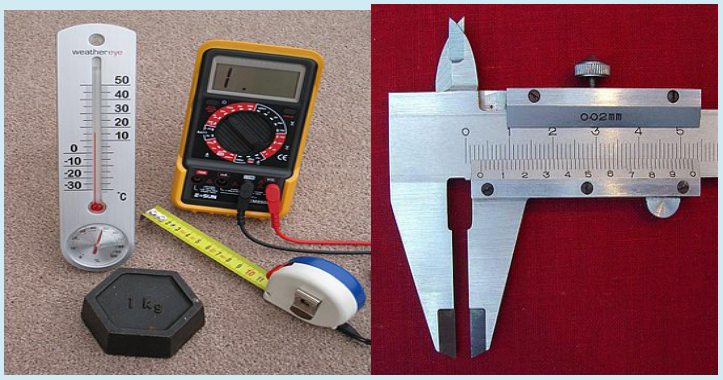

Помощни средства и технологии:

Помощни средства за развитие на практическите умения, свързани с измерване на различни изделия – адаптирана линийка за измерване, пясъчен часовник и др.

Дидактични средства и материали:

Нагледни примери и електронни ресурси за размери и разстояния, за различни видове контролно-измервателни уреди и тяхното приложение. Запознаване и коментар в частта „Уреди за измерване на различни величини“ от електронните ресурси, предложени за работа по темата; образователни книжки.

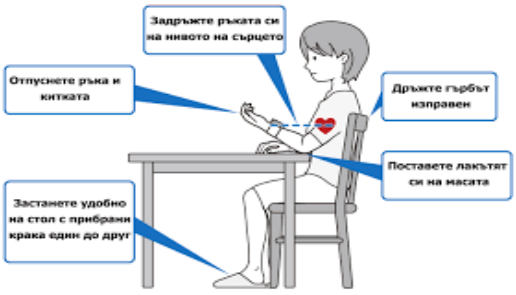

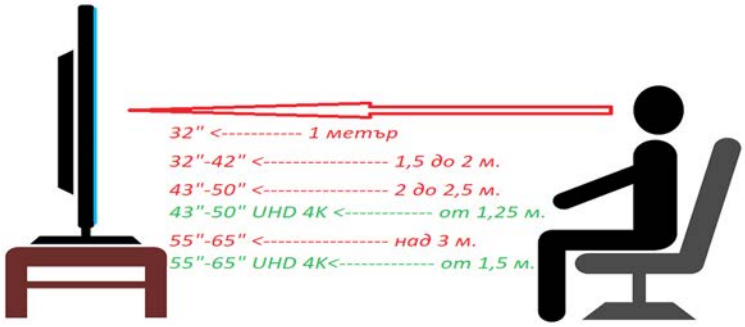

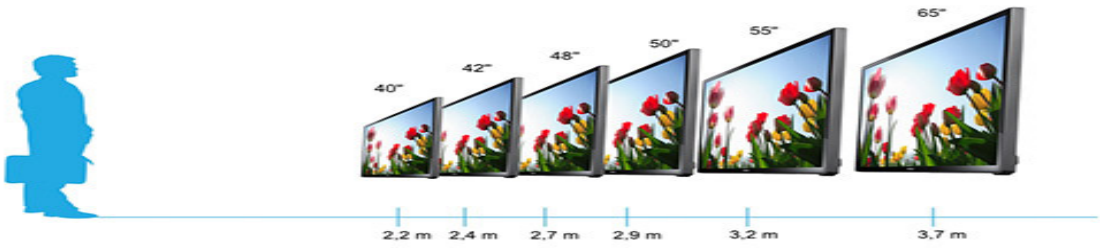

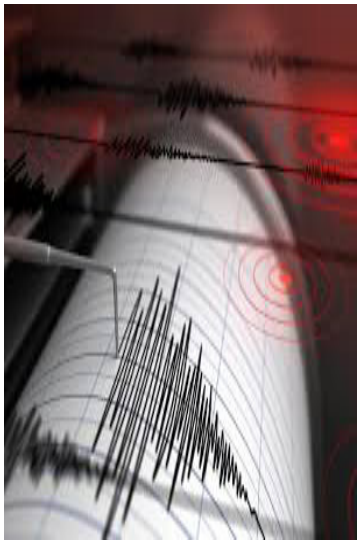

Самостоятелна и домашна работа:

Задача 1:

Задача 2:

Задача 3: Да преначертае (с линия) квадратната мрежа и да пренесе /като преначертае/ фигурите в нея, а после чрез броене да отброи количеството на всяка група фигури и да ги запише.По желание може да оцвети мрежата, фигурите.

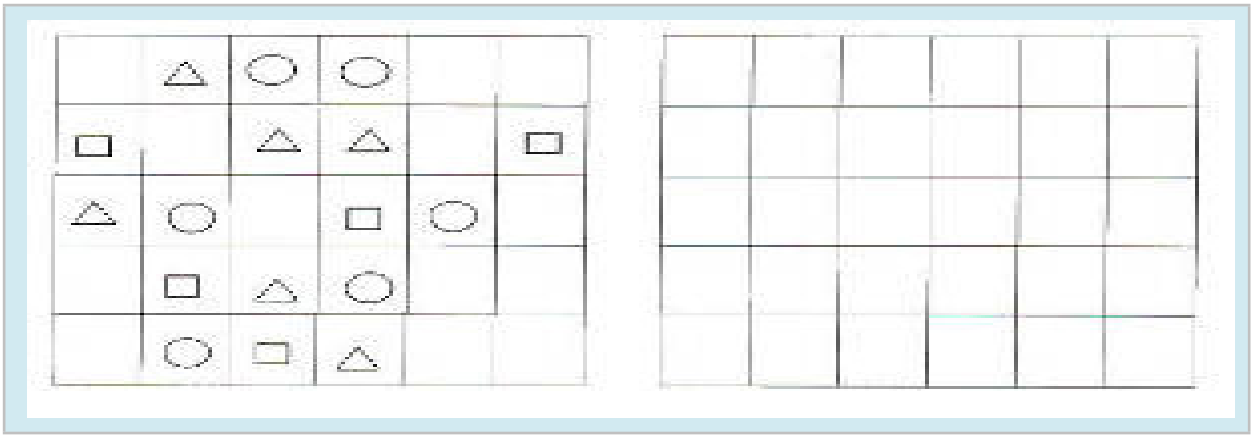

Коментари:

Към „Работа у дома и участие на семейството“ би могло на ученика със СОП да се предложи да измерва и записва в тетрадка размерите на мебели, уреди, предмети и приспособления (с подходящи уреди за измерване) или родителят да окаже необходимото съдействие (според възможностите на ученика) при изпълнението на този вид занимание (дейност). Това, своя страна, ще обогати математическите и количествените представи, понятия и опит на ученика, ще развие и неговите практически умения в областта на дейността – измерване.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас

Тема на урока:

ОБРАБОТВАНЕ НА ДЪРВЕСИНА.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

За направа на изделия от дървесина са нужни материали с подходящата форма и размери – дъски, летви, трупи, греди и др. Обработването на материала за получаването на желаната форма се нарича технологична операция. Последователността на технологичните операции и инструментите, които се използват, се представят в технологична карта.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Изработете дървена подложка за чаши, като използвате шкурка или пила.

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за рецензия и оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава и осъществява технологични операции за обработка на дървесина.

Да се запознае с различни инструменти и приспособления за осъществяване на технологичен процес.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.belinka.com/bg/nasvetibg/abc-zashhita-na-drvesinata/

https://oreshak.bg/darvesina-izpolzvana-v-proizvodstvoto-na-suveniri-ot-oreshak

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да се запознаят с основните свойства на дървесните материали.

Да се запознаят с технологични операции за обработка на дървесина.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП да разгледа съвместно с родител приложението на дървените стърготини и да коментират съществуват ли и други приложения, освен тези.

Да вземе участие /според възможностите си и преценка от родителя/ в рециклирането, освежаването и поддръжката на дървените предмети у дома.

http://www.comfort.bg/bg/%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%BE/view/695.html

https://bg.blabto.com/5189-proven-ways-to-use-sawdust-in-the-country.html

https://www.helios-deco.com/bg/tips-and-tricks/why-should-wood-be-protected-and-how-to-do-it-correctly/

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да представи с нагледни примери приложението на дървесината в ежедневието и бита и да проведе разговор-беседа с ученика, като се използват примерите за нагледна опора. Да затвърдят знанията за наименованията и предназначението на видовете инструменти за обработка на дървесина и извършваните операции.

В индивидуалната работа на ученика със СОП с ресурсен учител би могло да се изработи съвместно декоративно пано от отпадъчни материали при обработка на цветни моливи.

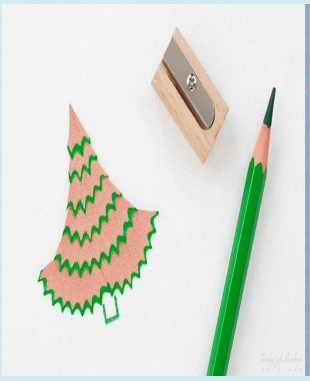

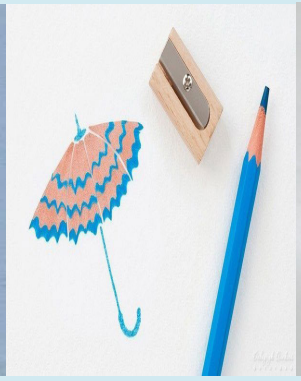

https://kidness-shop.ru/bg/rody/podelki-iz-shchepy-miniatyura-yaponskogo-klena-derevo-iz-obychnoi.html

Помощни средства и технологии:

Адаптирани игри и играчки, различни релефни и тактилни повърхности.

Дидактични материали: пъзели, кубчета, спортни уреди, магнитни дъски от дървен материал и др.

Онагледяване на видове технологични операции за ръчна и машинна обработка на дървесината, видове инструменти, правила за безопасност при обработка на дървесина и др.:

Онагледяване на видовете дървесина и техните наименования, което би могло да се проведе под игрова форма, например адаптирана игра „Домино“, „Мемори“; да се изработят карти с цветовете на дървесината.

Дидактична задача за развитие на наблюдателност: Ученикът със СОП да разгледа внимателно картинното изображение и да открие, посочи и назове (според възможностите си) всички обекти и предмети от дървен материал.

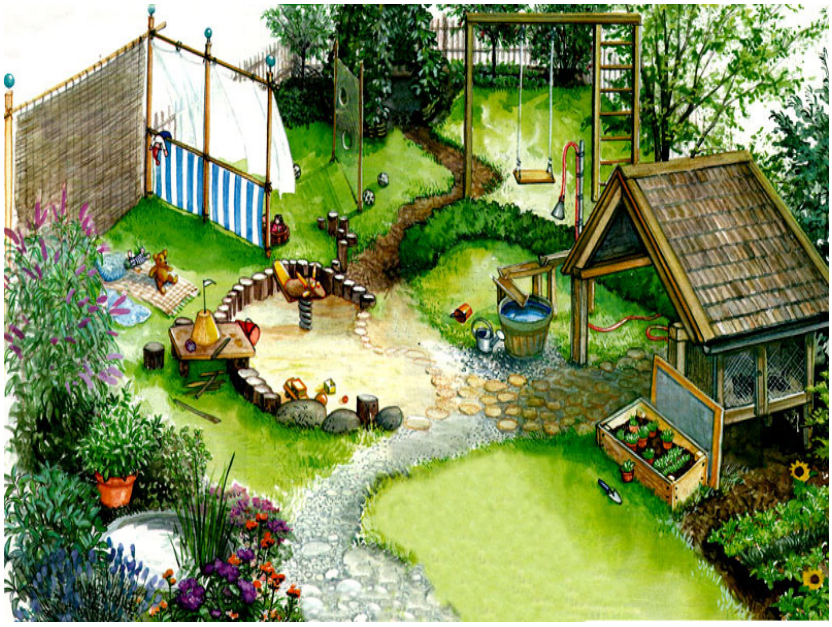

Самостоятелна и домашна работа:
https://journalist-nsk.ru/bg/svoimi-rukami/ispolzovanie-opila-ispolzovanie-drevesnye-opilok-kak-izbezhat.html

https://bg.blabto.com/5189-proven-ways-to-use-sawdust-in-the-country.html

Ученикът със СОП да изготви презентация или скица върху картон на различните приложения на дървените стърготини в бита и в производството.

Коментари: В „Работа у дома и участие на семейството“, в „Самостоятелна и домашна работа“ или пък в работата на ресурсния учител с ученика със СОП би могло да се отдели внимание и на необходимостта и начините за почистване и поддържане на мебелите и дървените изделия.

https://zdraveikrasota.bg/da-pochistim-i-polirame-durvenite-mebeli-s-prirodni-sredstva

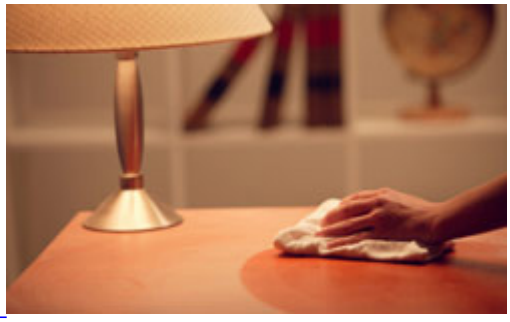

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Допълнителни специалисти: Среща-разговор с майстор дърводелец, дърворезбар или със служителя по поддръжка в училището, което посещава ученикът със СОП

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас

Тема на урока:

СЪЕДИНЯВАНЕ НА МАТЕРИАЛИ ОТ ДЪРВЕСИНА.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

След като дървото е придобило желаната форма, грапавите части трябва да се загладят. Тогава е необходима нова операция – пилене. Грапавините се отстраняват посредством използването на парче набразден метал, наречен пила.

За още по-голяма гладкост се използва шкурка.

Пробиването е операция за направа на отвори. То се прави със свредели.

В дървообработването съединяването между детайлите е два вида:

разглобяеми – с винтове и неразглобяеми – с гвоздеи или лепило.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Изработете рамка за снимка, като използвате сладоледени клечки и лепило. Работи се индивидуално.

Времево разпределение:
Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути рецензия и оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:
Да познава различни видове конструктивни съединения: неразглобяеми и разглобяеми.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://tinyurl.com/yyg9sn6t
https://neshtasdusha.com/2018/12/02/6-predimstva-na-durvenite-igrachki/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да разчита технологични карти, осъществяване на разглобяеми и неразглобяеми съединения.
Да разчита технологична карта, предлагане на идеи, изработване на скица, техническа рисунка.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата.
Математика.
Физика и астрономия.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител да разгледа вкъщи видовете мебели и видовете начини за съединяване на детайлите – разглобяеми или неразглобяеми връзки, като заедно коментират здравината им и възможностите за поддръжка, необходимите инструменти и др.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да подпомогне дейността по изпълнение на индивидуалната задача в час.
Да подпомогне процеса на затвърдяване на умението за правилно разчитане на технологична карта и ориентиране в техническа рисунка.

Помощни средства и технологии:
Адаптирани конструктори, адаптирани игри и играчки.
Дидактични материали: дървени конструктори, дървени макети на изделия;

Самостоятелна и домашна работа:

От предложените идеи за изработка на изделие чрез съединяване на дървени клечки за сладолед ученикът със СОП да изработи едно по свой избор.

https://youtu.be/Zsa9rnp1AH8
https://youtu.be/J8GJA3kcwk8
https://youtu.be/P4jBxqexFMQ
https://youtu.be/rdOSGp0II6Y
https://bg.vmat2.org/302-making-crafts-out-of-ice-cream-sticks.html

Коментари:

В изпълнението на някои от предложенията към „Самостоятелна и домашна работа“ най-вероятно ще бъде необходима помощ и съдействие от страна на възрастен, с оглед различната степен на трудност за изработка на изделията.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас

Тема на урока:

ХУДОЖЕСТВЕНА ОБРАБОТКА НА ДЪРВЕСИНАТА.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Резбоването е художествена обработка на дървесината чрез изрязване с длето на различни мотиви. Това се наричат дърворезба. Има два вида резба – плоска, известна като пастирска, и едра.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете проект за дърворезба на дървена лъжица. Работи се индивидуално.

Времево разпределение:
Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за рецензия и оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:
Да прилага техники за художествена обработка на изделия от дървесина.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://oreshak.bg/darvorezba-izdelia-s-darvorezba
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D1%8A%D1%80%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B1%D0%B0
http://etar.bg/zanayatchiyska-charshia
https://bg.sodiummedia.com/3922744-artistic-wood-processing-wood-carving

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да се запознаят с технологични операции за обработка на дървесина.
Да конструират и моделират; обработка на дървесина.

Междупредметна връзка:
Изобразително изкуство.

Работа у дома и участие на семейството:
http://etar.bg/pominak-i-zanayati
http://etar.bg/zanayatchiyska-charshia
Ученикът със СОП съвместно с родителя биха могли да прочетат текстовете и да разгледат снимковия материал към тези линкове, с които ученикът да обогати знанията и представите си за българските занаяти, част от които е художествената дърворезба.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Нагледно представяне на художествената обработка на дървесината и коментар на видовете инструменти, уреди и видове дърворезба, техни основни прилики и разлики. Работа за затвърдяване на техники и правила за безопасност.

В игрова форма ученикът със СОП може да отговаря на въпроси към линка: Кое е изделието с дърворезба (например рамка на огледало, часовник, купа, маса и т.н.).
https://confettissimo.com/bg/%D0%BA%D1%8A%D1%89%D0%B0/%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%81%D0%B0/%D0%B4%D1%8A%D1%80%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B1%D0%B0-%D0%BD%D0%B0%D0%B9-%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D0%B8.html

Да подпомогне изпълнението на индивидуална задача за ученика със СОП в клас.

Помощни средства и технологии: релефни и тактилни графики.
Техника в дърворезбата, с черно мастило, за постигане на по-ярък контраст, която би могла да се изпробва в индивидуалната работа с ресурсен учител.

Дидактични средства и материали:
Онагледяване на многообразието от видове длета за художествена обработка на дървесината.

Нагледни примери за обемни фигури при художествена обработка на дървесина.

Самостоятелна и домашна работа:

След като разгледа внимателно този линк, ученикът със СОП ще може да открие и запише (според възможностите си) какви дървесни видове са подходящи за художествена дърворезба. Също така ще може да разбере какви са необходимите свойствата на дървесината, за да бъде подходяща за дърворезба и какво е „техника на контурната нишка“. Всичко това може да бъде представено и под формата на презентация, ако ученикът прояви желание за такова занимание.

https://extraslots.ru/bg/zaschita-i-otdelka/what-types-of-wood-are-suitable-for-artistic-carving-properties-of-wood-oak/

Коментари:

Препоръчително и с много положителен ефект би било съвместно посещение на някои от етнографските музеи и комплекси в страната (по преценка на родител) или училищна екскурзия, където ученикът със СОП ще наблюдава и ще се запознае не само с художествената обработка на дървесината, а ще придобие и комплексни впечатления за различните видове занаяти, поминъка, историческата епоха и др. По време на тези посещения на ученика със СОП би могло да се предложи да направи фотоси (снимки), които на по-късен етап да представи пред класа си под формата на презентация или проект (по избор на ученика).

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас
Тема на урока: ТЕКСТИЛ. Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Текстилът е общото наименование на всички видове платове и тъкани. В миналото текстилът е бил само от естествени влакна, а по-късно навлизат и изкуствените влакна. Естествените влакна са добити от животни или растения, а изкуствените се получават по химичен път.

При производството на текстилни тъкани се прилагат различни видове обработки, чрез които се променят техните свойства. Памукът най-често се изварява и избелва. Много интересна е техниката батик. Това е цветно рисуване върху тъкани с бои и восък.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Съберете разноцветни парченца плат. Намерете по-твърд картон. Може да използвате и празна кутия от бонбони. Намажете с лепило и подредете парченцата плат така, че да получите шарено килимче. Работете на групи.

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за рецензия и оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава и назовава видове текстилни материали – конци, прежди, тъкани.

Да подбира текстилни материали, инструменти и приспособления за изработване на тъкано изделие.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BB

https://otivam.bg/destination/natsionalen-muzey-na-tekstilnata-industriya/484

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D0%BC%D1%83%D0%BA

https://priobshti.se/sites/default/files/uploads/magi/moyat_otpechatuk/jeans_a3_v05_opt.pdf

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да се запознае с текстила, текстилните материали и технологиите за тяхното получаване и обработка.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:

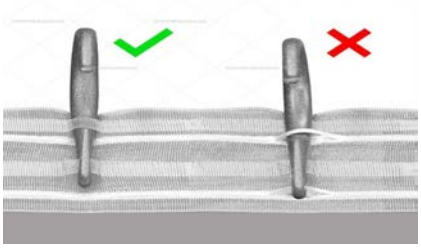

Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да се включи в изпълнението на битова поръчка (например – в поставянето на кукички на завесите в дома), като се опита да спазва горепосочената нагледна инструкция за правилното им поставяне. Като по-сложна допълнителна задача с помощта на родител да изработят нетрадиционно станче от цветни моливи, на което ученикът със СОП да изпробва своите умения за тъкане, следвайки стъпките, представени в линка:
https://youtu.be/BKGi-eSxyzk

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подпомагане процеса на усвояване и обогатяване на знанията по темата.
Да затвърди в практически план знанията си за видовете текстил и технологиите за получаване и обработка и по този начин да обогати представите си.
Да съдейства на ученика със СОП при изпълнението на груповата задача в клас.

Помощни средства и технологии: адаптирани шаблони за очертаване.
Дидактични материали:
Шаблони за очертаване и моделиране, шивашко ателие – куфарче.

Нагледни изображения на процесите и операциите в текстилната индустрия:

Самостоятелна и домашна работа:

Изрежете правоъгълник от стари дънки или плат. „Облечете“ любимата си книга с плата по същата технология, по която обвивате книга с хартиена подвързия. Когато подвързията бъде готова, залепете краищата на плата. За красота направете върху обвивката апликация от мъниста и стъклени или пластмасови орнаменти.

Коментари:

Би могло към темата да се добави и информация за памука като основно влакнодайно растение, или да се направи ретроспекция на облеклото от Древността до днес. Също така вероятно би била интересна и информацията за пътя на дънките, като предпочитана и практична част от облеклото. Друга немалко важна част от темата е отношението към личното облекло и към текстилните изделия вкъщи (почистване, опазване и др.).

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова –

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас

Тема на урока:

СЪЕДИНЯВАНЕ НА ТЕКСТИЛНИ МАТЕРИАЛИ.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Съединяването на два или повече плата с игла и конец се нарича шиене. При шиенето има най-различни бодове – съединителни, укрепителни и украсителни. Най-често използваните ръчни съединителни бодове са: тропоска, бод пред игла, бод зад игла. Бодът тропоска се използва за съединяване на два или повече плата . След полагането на основния шев конецът от тропоската се изважда. Машинното съединяване на текстил се извършва чрез шевни машини.

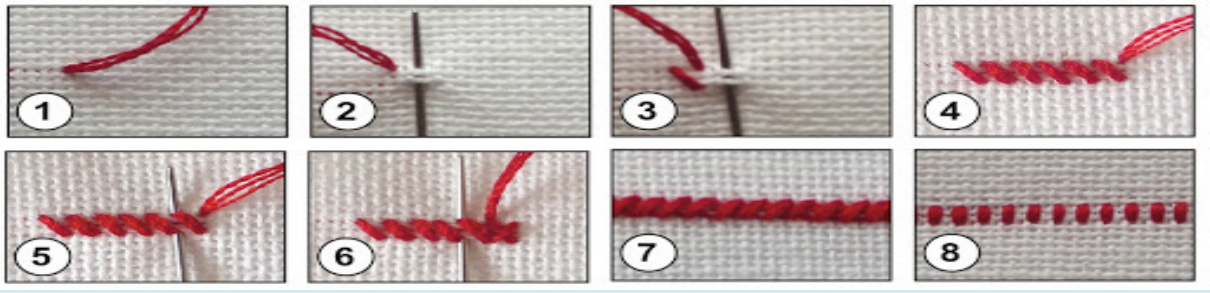

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Изработете ръкохватки, като използвате украсителни бодове. Работете по групи.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути за изложба и рецензия на проекта. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава ръчните способи за съединяване на текстилни изделия.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://self-instructor.blogspot.com/2009/12/blog-post.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да конструира и моделира.

Да обработва текстил и текстилни материали.

Междупредметна връзка:

Изобразително изкуство – дизайн.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да разгледа приложените линкове, за да коментират разнообразието от идеи за декориране на възглавнички, да обсъдят какви са използваните материали за изработка и начините за съединяване на текстилните материали. Ако ученикът прояви желание, могат да изработят някоя от идеите, като спазват правилата за безопасност на труд.

http://www.comfort.bg/bg/%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%BE/view/3138.html

https://photo.rozali.com/10-idei-za-dekorativnite-vuzglavnici/3.html

https://pura-vida.bg/9-cozy-home/

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да окаже съдействие и подкрепа в груповата работа по изпълнение на адаптираната задача за полагане на украсителни бодове върху домакинска ръкохватка.

Да онагледи представянето на често срещани шивашки принадлежности, като по този начин се затвърдят представите на ученика, правилното разпознаване и назоваване на принадлежностите за съединяване и обработка на текстилните материали.

Помощни средства и технологии: адаптирани шаблони за очертаване;

Дидактични материали: шивашки куфарчета, ателиета, 3D пъзели, шивашки принадлежности и др.

Пъзели „Шивашко ателие“

Хартиени и магнитни кукли за обличане:

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да се опита да изработи практична чантичка за баня.

Отрежете горната част на стари дънки. Дънковата чанта ще бъде по-обемна, ако пришиете дъно. Другият вариант е само да съедините долните краища там, където сте отрязали панталона. Украсете с апликации. В чантата ще ви бъде удобно да държите сешоар, четки и гребени за коса и всички останали малки, но необходими за тоалета ви неща.

Коментари:

Към „Работа у дома и участие на семейството“ е включен и допълнителен линк за ролята и значението на домашния уют, както и няколко предложения за неговото постигане в домашна обстановка.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас

Тема на урока:

ХУДОЖЕСТВЕНА ОБРАБОТКА НА ТЕКСТИЛ И КОЖИ.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Стремежът на българката към красота се открива и при ръчно изработените изделия от текстил. Украсяването на дрехите с разноцветни конци и бодове е основа на българската шевица. Най-често използваните цветове са топли – жълт, червен, оранжев. Ръчното плетене на възли и изработването на изделия от канап, корда, сезал, кожени ленти и всякакъв вид здрави влакна е изкуство и се нарича макраме. Начините за плетене на възли при изработване на макраме се използват и за изработване на мартеници, гривни и др.

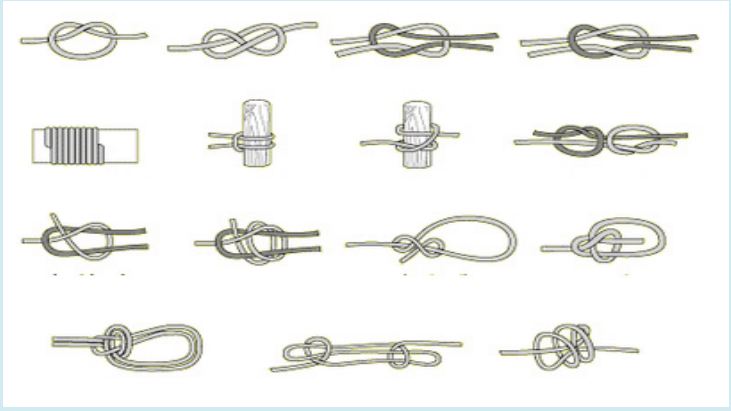

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Като следвате начина на плетене на възлите, показани на илюстрациите, направете гривна. Изберете два шнура с подходящи цветове и еднаква дължина. Може да използвате по-дълги връзки за обувки. Работете по двама.

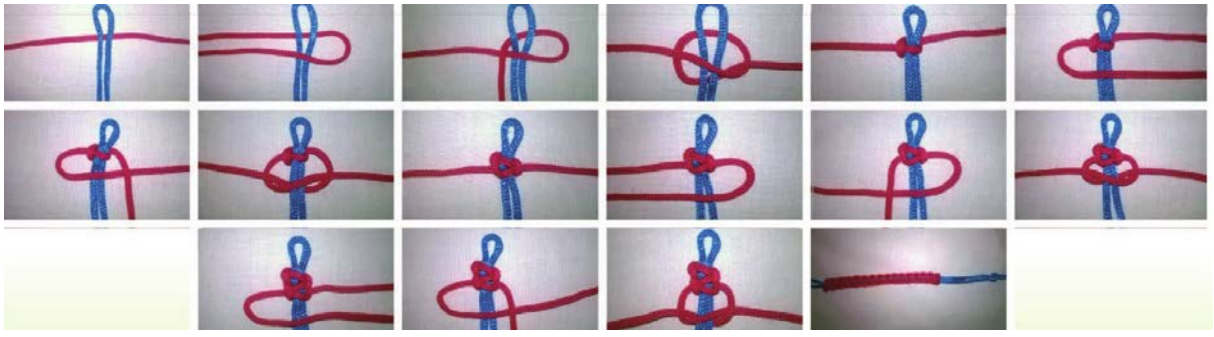

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути за изложба и рецензия на проекта. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да анализира и избира конструкция на изделие от текстил и кожа.

Да подбира текстилни материали, инструменти и приспособления за изработване на тъкано изделие и изделие от кожа.

Да прилага техники за художествена обработка на изделия от текстил и кожа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.mustdothis.com/45649-How-to-Make-a-Tailors-Knot-69

https://bg.nichobby.com/4176673-artistic-leather-treatment-history-techniques-and-features

http://art.blog.libvar.bg/energiyata-na-hudozhestveniya-tekstil/

https://www.radioenergy.bg/article/bylgarskite-shevitsi-govoryat-kakvi-sa-drevnite-simvoli-skriti-v-tyah

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Запознаване с народни традиции и облекла.

Конструиране и моделиране, обработка на текстил, текстилни материали и кожа, изложби, базари.

Междупредметна връзка:

Изобразително изкуство.

Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:

https://photo.rozali.com/originalni-idei-ot-prejda/31.html

Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да разгледа и да открие в приложения линк няколко лесно изпълними и интересни идеи за изработка на изделие от прежда (по преценка на родител и съобразно индивидуалните способности и потребности на ученика/. Например: сърце, усукано в прежда, човече или ваза от кълбо прежда, оригинална опаковка на подарък и др.).

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Нагледно представяне на ателие за художествена обработка на текстил.

Нагледно представяне на изделия от художествена обработка на текстила:

Представяне на българските шевици като неизменна част от бита на нашия народ.

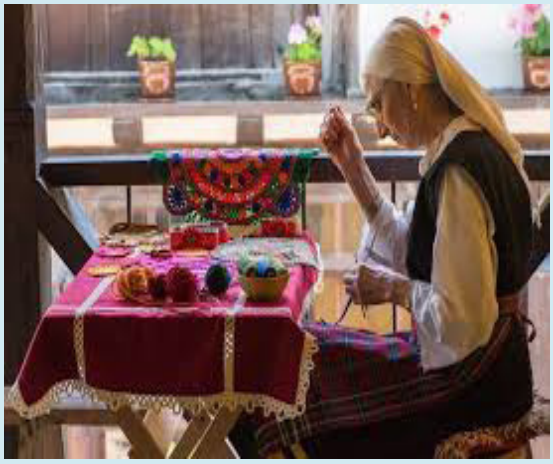

Помощни средства и технологии: използване на пръчици „wikki-stix“.

Дидактични средства и материали: творчески комплект „Картички с бродерия“.

Забавна игра за развитие на вниманието: Ученикът със СОП да открие и посочи двойките еднакви и комбинацията от четири еднакви шевици.

Онагледяване на традиционни и нетрадиционни начини и средства за представяне на художествен текстил:

Нагледно представяне на изделия от ръчно рисувана коприна:

Самостоятелна и домашна работа:

Като следва стъпките, представени в линка, ученикът със СОП да се опита самостоятелно да направи калъфка за възглавничка от стар пуловер.
https://www.az-jenata.bg/a/4-za-doma/31458-oblechete-starite-vazglavnici/

Коментари:

Ученикът със СОП би могъл да посети съвместно с родител или организирано изложба – ръчно рисуван художествен текстил, текстилна пластика, текстилни колажи, ателие за художествени тъкани или музейна експозиция на стенни килими, шевици, носии и други текстилни произведения.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас:Технологии и предприемачество, V клас
Тема на урока: ЗДРАВОСЛОВНО ХРАНЕНЕ. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: Човек се нуждае всеки ден от храна, за да живее. Основните хранителни вещества са белтъци, въглехидрати и мазнини, но не можем и без витамини и минерали. Те са необходими на нашите клетки, за да осигуряват растежа, както и необходимата енергия. Има два типа хранителни продукти – от растителен и от животински произход. Хранителните продукти имат срок на годност. Задължително трябва да проверяваме срока на годност на хранителните продукти, за да не се разболеем.

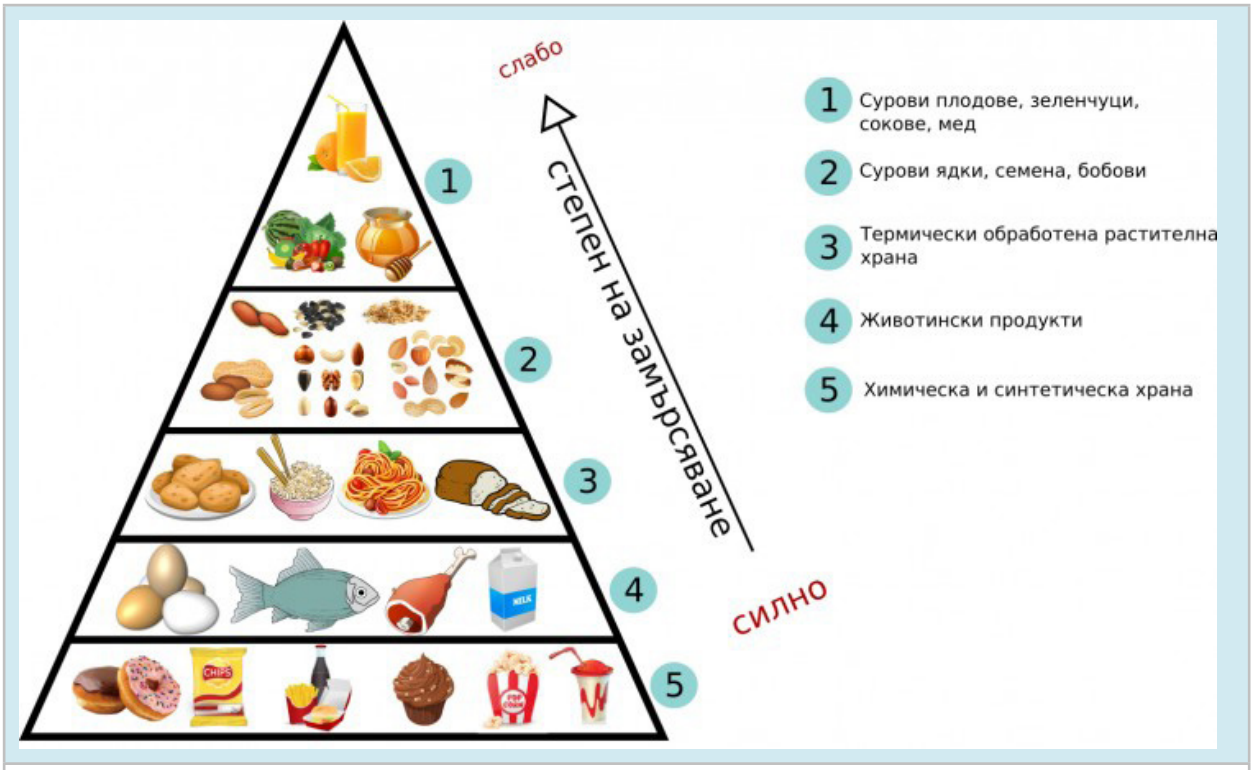

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Разгледайте различни храни и тяхната опаковка. Проучете кои храни имат по-голям срок на годност и кои по-малък. Работете по групи.

Времево разпределение:
Един учебен час . Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:
Да познава същността на здравословното хранене.
Да познава основните хранителни вещества и значението им за здравето на човека.
Да се ориентира в информацията за производството, съдържанието и годността на хранителните продукти.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.rzi-vt.bg/zhr.htm
https://wordwall.net/bg/resource/1724198/%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BDa-%D0%B8%D0%BB%D0%B8-%D0%BD%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%BAa
https://wordwall.net/bg/resource/1602305/%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5
https://astoria-academy.com/zdravoslovno-hranene-igri/

Развитие на социални уменияq свързани с темата на урока:
Да се запознае с основните храни, хранителни вещества и здравословното хранене.
Да разглежда и анализира етикети.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да разгледа намиращите се лесно брошури и каталози от хранителни вериги и да коментират полезността и здравословните качества на храните и хранителните продукти, изобразени във тях.
https://div.bg/%D0%98%D0%B3%D1%80%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D0%B7%D0%B4%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D0%B5%D1%86%D0%B0%D1%82%D0%B0_l.a_i.187368.html

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да подпомогне работата по групи и включването на ученика със СОП в изпълнението на задачата по групи, като част от адаптираните методи за преподаване на основното учебно съдържание.
Да представи и онагледи темата с електронни ресурси, работни листи и дидактични материали, като я направи достъпна за ученика със СОП.

1. Консумирайте разнообразна храна.
2. Консумирайте повече зеленчуци и плодове.
3. Приемайте ежедневно мляко и млечни продукти.
4. Избирайте месо без тлъстини, заменяйте месото по-често с риба, боб и леща.
5. Ограничавайте мазнините, избягвайте пържените храни.
6. Ограничавайте приема на захар, захарни и сладкарски изделия, избягвайте консумацията на безалкохолни напитки, съдържащи захар.
7. Намалете употребата на сол и консумацията на солени храни.
8. Приемайте ежедневно достатъчно вода и течности. Не консумирайте алкохолни напитки.
9. Поддържайте здравословно тегло и бъдете физически активни всеки ден.
10. Спазвайте хигиенните правила при хранене, приготвяне и съхранение на храните.

Помощни средства и технологии: адаптирани игри и играчки, ароматни маркери;
Дидактични материали:
Различни образователни игри и тренажори за разпознаване на храни, хранителни продукти, за моделиране на техните наименования, за групиране – плодове, зеленчуци, продукти, подправки, напитки, интернет ресурси и др.

Самостоятелна и домашна работа:
Ученикът със СОП би могъл лесно да приготви у дома тези здравословни и ефектни „лодки“.

Яйчни лодки

Децата обичат да правят лодки. Те могат да бъдат направени от половинки яйца и платна – от парчета чушка. Яйцата ще бъдат приготвени от родителите.

Съставките:

3 – 4 сварени яйца

1 супена лъжица заквасена стметана

1 чушка

Подготовка:

Обелете черупката и нарежете на половини варени яйца. Извадете жълтъка и го разбъркайте в купа със заквасена сметана. Напълнете половинките с получената смес. От чушката се изрязват малки квадратчета със страна около 2-3 см и се разрязват диагонално. Забийте триъгълника в жълтъка, за да направите платно. Лодката е готова за плуване!

Коментари:

Към „Работа у дома и участие на семейството“ като допълнително предложение е в процеса на коментар на цветните каталози и брошури на ученика със СОП да се предложи да записва или да изрязва и залепва картинни изображения на хранителни продукти, като ги диференцира (разделя) в две основни групи: полезни и неполезни за организма храни, или би могъл да изрази личното си мнение за полезността на някои рекламирани продукти и храни.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас
Тема на урока: ОБРАБОТКА НА ПРОДУКТИТЕ. Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

За приготвяне на храна са необходими различни кухненски съдове и прибори. Хранителните продукти минават през студена обработка – рязане, пасиране, кълцане. За това са необходими режещи инструменти – нож, ренде, пасатор и др. Храната се приготвя и чрез топлинна обработка. Тя се извършва с разнообразни средства – печки, котлони и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Пригответе сандвич от продукти по желание. Подредете продуктите по ваша оригинална идея. Работа в екип.

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за рецензия и оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава и използва кухненско оборудване: съдове, прибори и приспособления.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%BE%D0%BF%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D0%BD%D0%B0_%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%BA%D%B0_(%D0%BA%D1%83%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%8F)

http://kulinari.net/2015/10/%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5-%D1%82%D0%BE%D0%BF%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D0%BD%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D0%B8-%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B5-%D0%B7%D0%B0%D0%B4/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разграничава кухненското оборудване.

Да приготвя ястия чрез студена обработка.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата – храни и продукти с различен произход и качества.

Математика – количествени и времеви представи, геометрични фигури, симетрия.

Изобразително изкуство – естетически вид на храната, цветова хармония и др.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП да се включи (според желанието и възможностите си) в приготвянето на студени ястия и в обработката на продуктите (например в приготвяне на айс-нектар, салата, таратор, плодови шишчета, шейкове и др.), като използва ренде, пасатор, различни прибори и уреди.

Съвместно с родител ученикът със СОП да проведе разговор-беседа за необходимостта от спазването на правила за безопасност и възможните проблеми и опасности от тяхното непознаване и неспазване при работа с уреди и прибори.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да подпомогне работата в екип по предварителната подготовка на продуктите и приготвянето на сандвича, като част от адаптираните методи на преподаване.

Да стимулира и подпомогне процеса по реализиране на собствения идеен замисъл за приготвянето на сандвича (в клас).

Да онагледи с подходящи дидактични материали и електронни ресурси названията на различни уреди от кухненското оборудване.

Помощни средства и технологии:

Ограничител за четене и писане, цветен филтър, контрастна хартия, адаптиран химикал и уплътнители за химикал при необходимост от използване, съобразно индивидуалните потребности и умения на ученика със СОП.

Самостоятелна и домашна работа:

Да препише в тетрадка рецепта за приготвяне на ястие чрез студена обработка /например рецепта за приготвяне на „таратор“/, като може да включи и изобразяване на отделните продукти и етапи в обработката на продуктите.

Коментари:

В изпълнението на домашната работа ученикът със СОП би могъл да използва брошури и каталози на хранителни вериги магазини, от които да открие, изреже и залепи картинни изображения на необходимите хранителни продукти за приготвяне на съответното ястие.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас
Тема на урока: ХРАНАТА – АПЕТИТНА И ПРИВЛЕКАТЕЛНА. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: Приготвянето на ястие се извършва по кулинарна рецепта - указание как става това. В рецептата се посочват видът и количеството на хранителните продукти и подправките за овкусяване. Преди да бъде сервирано, ястието се опитва на вкус. Овкусяването се нарича дегустация.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Проучете различни рецепти за домашен кекс. Запишете една от тях. Защо при печенето кексът бухва? Може да потърсите рецепти и за великденски курабийки. Първо напишете необходимите съставки, а след това и начина на приготвяне. Работа в екип.

НЕОБХОДИМИ СЪСТАВКИ

- яйца - 4 бр.
- кисело мляко - 1 ч.ч.
- захар - 1 ч.ч.
- масло - 1/2 ч.ч.
- сода - 1 ч.л.
- брашно - за тестото (колкото поеме)

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:

Да приготвя ястия чрез печене.

Да използва рецепта.

Да оценява вкусовите качества на готово ястие по външен вид, аромат и вкус.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.ayurvedabansko.bg/ayurveda-hranene/prigotvyane-na-hrana/

https://woman.bg/images/6139/000227582.html#photo

http://www.highviewart.com/gurme/sladki-kartini-s-hrana-10352.html

http://www.highviewart.com/gurme/risunki-s-hrana-koito-shte-nakarat-deteto-da-yade-10306.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да приготвя ястия чрез топлинна обработка.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да се включи в аранжировката на различни ястия, за да постигне привлекателен и апетитен вид на храната.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да подпомогне работата в екип и включването на ученика със СОП в изпълнението на задачите за приготвяне на ястия чрез печене, като част от адаптираните методи за преподаване на основното учебно съдържание. Да подпомогне развитието на естетически усет и практически умения у ученика.

Да онагледи с подходящи електронни ресурси, нагледни и дидактични материали видовете обработка на хранителните продукти – студена и топлинна обработка, за да може ученикът със СОП да обогати представите си и да изпробва знанията си.

Помощни средства и технологии: адаптиран таблет за рисуване и писане, ароматни маркери с аромат на различни плодове и зеленчуци;

Дидактични средства и материали: нагледно представяне на забавни картини и изображения с храна:

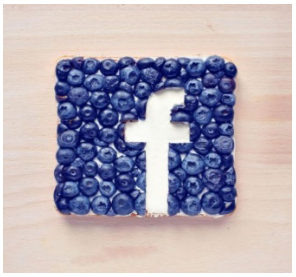

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да се опита самостоятелно да изработи тези фигури на животни от плодове и зеленчуци или да реализира идея по собствен замисъл.

Коментари:

В разглеждането на богатото многообразие от рисунки с храна би могло да се предложи на ученика със СОП да разпознава и назовава използваните храни и продукти.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас

Тема на урока:

КАК ДА ПОДРЕДИМ МАСАТА.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Подреждането на масата е важен етап от подготовката за хранене. Затова са нужни съдове, прибори, чаши, салфетки и др. Те се поставят така, че масата да е красива, но и да бъде удобно на онези, които ще се хранят. Основно правило е: вилиците да се ползват с лявата ръка и затова се слагат откъм нея, а ножовете – откъм дясната. Когато има лъжица, тя е при ножовете – за дясната ръка. Чинията е по средата.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

От обикновена хартиена салфетка направете декорация за маса. Може да работите с техниката „оригами“.Тази техника е традиционно древно японско изкуство, състоящо се в създаване на фигури чрез сгъване на листове хартия без употреба на лепило и ножици. Най-лесният начин за сгъване на салфетка е под формата на
панделка.

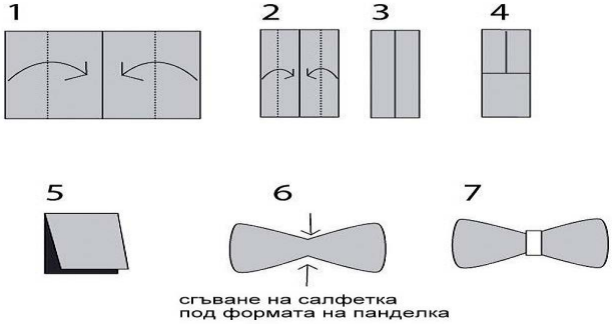

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за рецензия и оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да оформя, аранжира и сервира готово кулинарно изделие.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://oblache.net/%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%BC%D0%B0%D1%81%D0%B0/1097/

https://www.how2bg.com/?p=3490

https://www.moiatasvatba.com/6-%D1%82%D0%BE%D0%BF-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BA%D0%BE%D1%88%D0%BD%D0%B0-%D0%BC%D0%B0%D1%81%D0%B0/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да оценява вкусовите качества на готово ястие по външен вид, аромат и вкус.

Да развие естетически усет и практически умения за подреждането на масата, като важна част от предварителната подготовка за хранене.

Междупредметна връзка: Изобразително изкуство; Математика

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да участва в подготовката на подреждане на масата за закуска, обяд, вечеря, като изпълнява кратки битови поръчки.

Да се стимулира развитието на естетически усет и критично мислене у ученика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да издири и предложи още варианти („оригами“) за сгъване на салфетки при предварителната подготовка на масата за хранене и практически да изпробват тези варианти в индивидуалната работа с ученика със СОП. Да развие умението на ученика със СОП за работа по инструкция или по нагледна опора, по зададен модел или образец (според индивидуалните възможности на ученика).

Помощни средства и технологии:

Адаптиран молив, адаптиран химикал и уплътнители, шаблони за очертаване.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да се опита в домашни условия да подреди маса за гости, като следва за нагледна опора една от схемите по избор. По желание – ученикът със СОП може да се опита да преначертае (пренарисува) една от схемите и да я надпише.

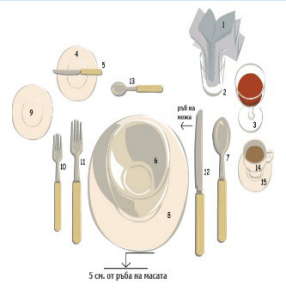

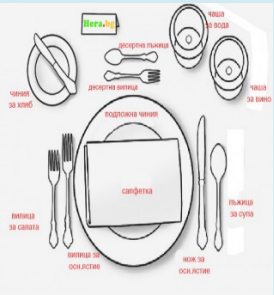

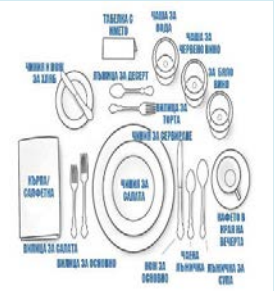

http://petyakeranova.blogspot.com/2013/03/blog-post.html

https://doo.bg/podrejdane-na-masa/

Коментари:

Темата може да бъде обогатена и разширена с ресурси и нагледни материали за подредбата на маса – за различни поводи и празници (за Коледа, за Великден, за детско парти, сватба и др.).

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас
Тема на урока: СРЕДСТВА ЗА КОМУНИКАЦИЯ. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: Най-често използваните съвременни устройства за комуникация са компютър, лаптоп, смартфон, мобилен телефон, уебкамери и др. Общуването или комуникацията е процес, при който хората взаимно обменят информация. В миналото те трудно предавали информация на далечно разстояние. Един от най-старите начини е бил с помощта на вестоносци. Те са пътували дни наред с кон, а често и пеш, за да занесат писмо. Използвали се и пощенски гълъби – писмото се прикрепяло за крачето. За да общуват по-бързо, хората откриват различни средства за комуникация.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Моделирайте от пластилин дизайн на средство за комуникация – на мобилен телефон или на таблет например.

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за рецензия и оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да разграничава по функционални признаци средства за визуална и гласова комуникация.
Да познава принципа на действие на средства за визуална и гласова комуникация.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://pixelmedia.bg/%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B8-%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8-%D0%B8%D0%B7%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%B7%D0%B2/

http://www.az-deteto.bg/pravila-za-sigurnost-i-bezopasnost-v-internet-/view.html

http://www.az-deteto.bg/safe/school.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Запознаване със средства за комуникация – видове и принцип на действие.

Междупредметна връзка:

Информационни технологии.
История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да проследи в исторически план пътя на развитие на средствата за комуникация, като ползват в съвместната си работа подходяща за целта енциклопедия с достатъчно нагледни материали, електронни ресурси от интернет, налични стари средства за комуникация, с които разполагат вкъщи, с които ученикът със СОП може да се запознае и да разгледа.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Ученикът със СОП съвместно с ресурсен учител да се опита да изработи оригинална украса на пощенски плик или да изпробва своите умения да направи самостоятелно пощенски плик, като следва нагледните стъпки за това.

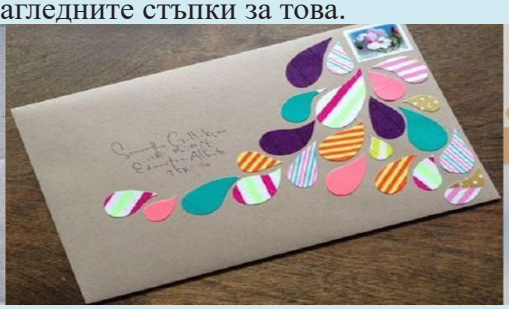

Съвместно с ресурсен учител ученикът със СОП да проведе разговор-беседа, в който да се дискутират и коментират опасностите, които съществуват в Интернет и в други средства за комуникация, както и начините за тяхното предотвратяване.

Помощни средства и технологии:

Адаптирана ножичка за обработка на хартия, адаптирана линийка, както и различни технологични средства и устройства за комуникация.

Самостоятелна и домашна работа:

Изработване на практично и удобно приспособление към домашния интериор за дистанционните устройства или мобилните телефони у дома.

Коментари:

Възможна е среща-разговор с бивш или настоящ пощенски служител, посещение на пощенски клон или посещение на музейна експозиция, в която сред музейните експонати има изложени и средства за комуникация.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас
Тема на урока: СРЕДСТВА ЗА КОНТРОЛ. Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

От древни времена при размяната и съхранението на стоки хората са се нуждаели от средства за измерване и контрол. Така били изнамерени везните – за измерване на теглото, термометрите – за определяне на температурата, касовият апарат – за отчитане на продажбите. В големите супермаркети всяка стока има баркод. Баркодът е специален знак, с помощта на който компютърът на касовия апарат разпознава стоката, нейната цена, грамаж и др. Информацията, заложена в баркода, се разчита от специално устройство, наречено скенер. При сканирането се чува характерен звуков сигнал, който показва, че баркодът е разчетен.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Проверете теглото на стока в голям супермаркет на специалните везни, поставени на определени места. Работа в екип.

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:

Да осъществява контрол при покупка на стоки.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%BE%D0%B4

https://novini.store/%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BA%D0%BE-%D0%BA%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D1%82%D1%80%D1%8F%D0%B1%D0%B2%D0%B0-%D0%B4%D0%B0-%D1%82%D0%B5%D0%B6%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да се запознават със средствата за контрол.

Да се работи със средства за контрол.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Математика.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да изпробва различни уреди и средства за контрол, като се акцентира върху практическото им приложение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да обогати представите на ученика със СОП за различните уреди и средства за контрол, за тяхното практическо приложение, както и за мерните единици, които се използват, и начина на тяхното отбелязване (записване) – знания за съкращенията на различните видове мерни единици.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани технологични средства за пресмятане, адаптиран калкулатор.

Дидактични средства и материали:

Нагледни дидактични средства и електронни ресурси за представяне на уреди и средства за контрол. Ползване на подходящи за целта образователни материали (енциклопедии, технически списания и др.).

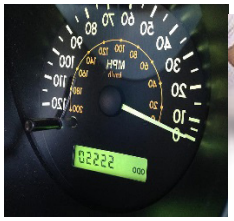

Самостоятелна и домашна работа:

„Какви средства за контрол има у дома?“ – ученикът със СОП да изготви списък или да представи с картинни изображения различни уреди за контрол, които са налични вкъщи и да разясни тяхното практическо приложение в бита.

Коментари:

Допълнително предложение към „Самостоятелна и домашна работа“ е ученикът със СОП да се опита да изпробва някои уреди и средства за контрол (със съдействието на родител) и да се опита да запише данните от измерването, като отбележи и съответната мерна единица.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас

Тема на урока:

ИКОНОМИКА. РЕСУРСИ.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Хората имат определени потребности. В далечното минало хората използвали основно природни ресурси. По-късно се научили сами да създават ресурси – да засяват земеделски култури, да развъждат добитък. Постепенно започнали да произвеждат повече продукти от необходимото. Излишните продукти разменяли с други хора. За улеснение на тази размяна били изнамерени парите. Размяната или продажбата се нарича търговия, а предметът на продажба – стока.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути за изложба и рецензия на проекта. Оценка с аргументация.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Опаковъчните аксесоари, които се продават в магазините, често струват твърде скъпо, оскъпявайки безсмислено подаръка, който искате да направите. Защо вместо да инвестирате в кутийка, в която да поставите предмета, предназначен за подаряване, да не си я направите сами за отрицателно време, в желания размер и големина, и най-важното – без допълнителен финансов разход?

Какво ще ви е необходимо: CD-R (компактдиск),

цветен картон, ножица, молив и лента за панделка. Как се прави: Поставете диска върху цветен картон и с помощта му очертайте така, че да се получат два кръга, които се застъпват. Направете с диска и вътрешните линии. Вижте снимката, за да добиете по-ясна представа. Изрежете очертаните картонени дискове. Прегънете по вътрешните линии. Сгънете и ще получите една прекрасна кутийка за подарък. За да не се отваря сама, вържете отгоре една панделка. Работа в екип.

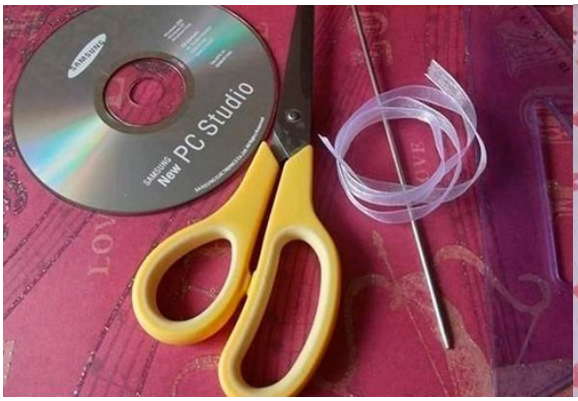

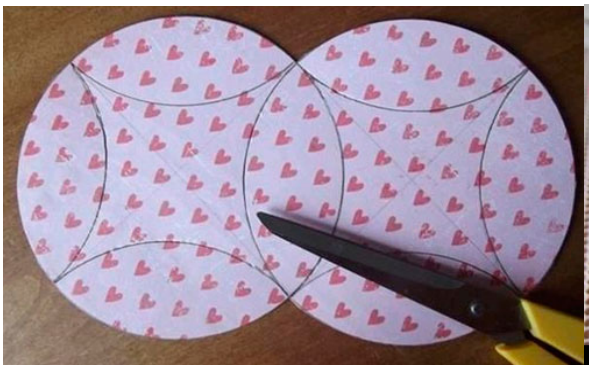

Групова дейност в класната стая:

Да обяснява защо недостигът на ресурсите изисква от хората и обществата да правят избор за задоволяване на потребностите си.

Да познава и описва видовете ресурси и варианти на производство, търговия и услуги по местоживеене.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D1%8A%D1%80%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%8F

https://www.youtube.com/watch?v=KVANqr1-oX8

https://www.youtube.com/watch?v=O0wrj2knKM0

https://ucha.se/watch/5081/geografiya-na-turizma-v-balgariya-----turisticheski-resursi

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разглеждане, анализиране и класифициране на различни видове ресурси.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

География и икономика.

Работа у дома и участие на семейството:

Стационарен ключодържател:

Ясно е, че никой не иска да търси ключовете си из цялата къща. Винаги ще бъдете сигурни къде се намират те, ако им отредите специално място. Използвайте здрава (масивна) дървена фоторамка и няколко средно големи метални куки на винт, които можете да купите от всеки железарски магазин. Навийте няколко на долната страна на рамката (виж илюстрацията). Остава ви само да сложите в рамката някоя любима семейна снимка и да окачите ключодържателя на подходящо място в коридора.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да подпомогне екипната работа и включването на ученика със СОП в изработка на кутия за подарък.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани шаблони за очертаване, адаптиран пергел, адаптирана ножичка и др.

Самостоятелна и домашна работа:
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D1%83%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8_%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%83%D1%80%D1%81

Ученикът със СОП да се опита да направи кратка презентация /устно, писмено или в електронен вариант/ на тема: „Туристическите ресурси в моя роден край“.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас

Тема на урока:

ПРОИЗВОДСТВО И ПОТРЕБЛЕНИЕ.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Хората, които произвеждат стоки и услуги, се наричат производители, а хората, които купуват – потребители. Стоките достигат до потребителите чрез търговци. Производството, търговията и потреблението на стоки и услуги изграждат икономиката на една страна. За покупката на стоки и услуги са необходими пари. Хората се трудят и получават заплата. Потребителите, които закупуват стока или услуга, заплащат с пари нейната цена – правят разходи.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете касичка за пари от пластмасова бутилка. Трябва ви само бутилка от прясно мляко и перманентен маркер. Работи се индивидуално.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути за изложба и рецензия на проекта. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава и разграничава производството, търговията и услугите като основни икономически дейности.

Да класифицира видовете стоки и услуги по определени признаци. Обяснява понятието „цена на стоки и услуги“.

Да разграничава потребител от производител и определя основни разлики в дейностите, които те извършват.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://aktivnipotrebiteli.bg/%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B0/231/%D0%97%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD-%D0%B7%D0%B0-%D0%B7%D0%B0%D1%89%D0%B8%D1%82%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D1%82%D1%80%D0%B5%D0%B1%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B5

https://europa.eu/euandme/passion/consumer-rights_bg

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разглеждане и анализ на текстове, илюстрации и примери за производство, стоки и услуги, класификации.

Запознаване с потребителя и производителя – особености, роли, дейности.

Междупредметна връзка:
География и икономика.
История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да се включи в проиграването на сюжетно-ролева игра „Потребител и производител“ или да играят съвместно различни настолни игри от типа: „Прахосница“, „Монополи“, „Млад бизнесмен“ , „Семеен хотел“ и др.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да представи нагледно и с помощта на електронни ресурси и разнообразни дидактични материали производствата на различни стоки в различните страни. Да предложи дидактична или образователна игра от типа: Как се нарича производителят на зеленчуци и плодове; на мебели? или „Каква стока произвежда сладкарят, овцевъдът, кошничарят, цветарят, пчеларят?“ и т.н., която нагледно да представи и адаптира според индивидуалните особености, възможности и потребности на ученика със СОП.

Помощни средства и технологии: адаптирани маркери;
Дидактични материали: настолни игри, карти за игра и др.;

Самостоятелна и домашна работа:
Ученикът със СОП да потърси в интернет информация за различните страни и техните производства на стоки и да се опита да представи класация на страни-производителки на определена стока. Например: „Кой е най-големият производител на кафе?“ или „Кои страни са най-големите производители на….?“

Коментари:

Темата може да се дообогати, като се дискутират или коментират някои от основните права и правомощия на потребителите, на производителите, както и съответните техни задължения.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас

Тема на урока:

ПЪТЯТ НА СТОКИТЕ.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Едни хора работят на заплата в държавни или общински предприятия, в частни фирми. Те са наемни работници или служители. Тяхната заплата е определена и трудно се променя. Други хора пък поемат риска със собствени или взети назаем пари да организират производство или да предоставят определени услуги с цел да спечелят. Такива хора се наричат предприемачи. Предприемачеството е процес на стартиране на ново предприятие или обновяване на вече създадено.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Проучете информация от интернет за най-успешните предприемачи в света. Направете проект „Най-успешните предприемачи“. Потърсете снимки и илюстрации. Работете на групи.

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:

Провеждане на проучвания, изработване на малки презентации.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%87

https://www.businessnews.bg/kompanii/5133-blgarskata-nastolna-igra-za-deca-predpriemachi-trsi-finansirane.html

http://morningbiznews.com/bg/view/203/%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%87%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%BE-%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B8%D0%BD-%D0%BD%D0%B0-%D1%83%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%85

http://morningbiznews.com/bg/view/736/%D0%BA%D0%B0%D0%BA-%D0%B4%D0%B0-%D0%B1%D1%8A%D0%B4%D0%B5%D0%BC-%D0%BD%D0%B0%D0%B9-%D0%B6%D0%B5%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F-%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D1%82-%D0%B7%D0%B0-%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разглеждане и анализ на текстове, илюстрации и примери за производство, стоки и услуги, класификации. Запознаване с потребителя и производителя – особености, роли, дейности.

Междупредметна връзка: География и икономика. История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да потърси и издири изказвания (мисли) на едни от най-известните световни предприемачи, които заедно да коментират и дискутират.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да подпомогне и подкрепи включването на ученика със СОП в работа в екип по изпълнението на адаптираната задача за усвояване на основното учебно съдържание.

Да подпомогне развитието на ученика в умението да взима самостоятелни решения, да управлява финансови средства, да обогати представите си за „лидер“, „предприемач“, „служител“, да успее да открие своята личностна перспектива.

Помощни средства и технологии: ограничител за четене, цветен филтър за четене

Дидактични средства и материали: настолни и креативни игри, карти с професии;

Самостоятелна и домашна работа:

От намерените и коментирани съвместно с родител мисли и крилати фрази на световноизвестни предприемачи ученикът със СОП да подбере няколко, които да препише в тетрадка, или ако може, да наизусти някоя от тях, която най-силно го е впечатлила.

Коментари:

За дообогатяване на представите и опита по темата би могло да се организира среща разговор или беседа с млад предприемач.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас
Тема на урока: ГРАДИНСКИ И СТАЙНИ РАСТЕНИЯ. Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Човекът е свързан с природата – живее в нея, любува се на нейните прелести, но и от него зависи да я опазва и съхранява. В големите градове хората често нямат връзка с природата. Затова те отглеждат декоративни растения. Те могат да бъдат дървета, храсти или треви и цветя. Билки пък наричаме онези растения, които имат лечебни свойства. Те растат в природата, но някои се отглеждат в домашни условия. Билките не се нуждаят нито от много място, нито от специални грижи. Всъщност, не ви е нужна градина, можете да започнете с няколко саксийки на прозореца.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Предлагам ви идея как да облечем меки "жилетки" на стари саксии. Най-лесният начин е да използвате стари плетива – например шапки, чорапи, пуловери. Трябва само да ги отрежете на нужната височина и да облечете саксийката. Така вместо да изхвърлите скъсаните чорапчета или старите пуловери, облечените саксийки могат да красят всяко кътче в дома ви или в градината. Работи се индивидуално.

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за рецензия и оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава условия и начини за отглеждане на познати декоративни растения и билки.
Да подбира и аранжира декоративни растения в дома.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%B7%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%8F%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5

https://dama.bg/gallery/kak-da-nauchite-detsata-si-da-napraviat-sami-chichko-trevichko/11060?i=2 © Dama.bg

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Запознаване с отглеждането на декоративни растения и билки –
отглеждане, грижи, размножаване, сушене, съхраняване и др.
Подбиране и аранжиране на декоративни растения.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да участва в приготвянето на ароматен билков чай в домашна среда, като в процеса на приготвяне се коментират подборът и селекцията на различните билки, техните наименования, аромат, вид; какъв положителен ефект имат за организма – ободрявящ, успокоителен и др.; какво е тяхното предназначение и приложение; каква е технологията по приготвяне на билков чай или лечебна отвара – кога се събират билките, коя част от растението се използва, как се съхраняват и т.н.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да подпомогне работата на ученика със СОП в час при изпълнението на индивидуалната задача от адаптираните методи на преподаване на основното учебно съдържание.

Да онагледи и представи под игрова или друга форма често срещани видове растения и билки, като включи дейности за разпознаване и назоваване с различни анализатори – за развитие на възприятията за цвят, мирис, изглед и др.

Помощни средства и технологии: увеличителни лупи и технологии;

Дидактични средства и материали:

Метеорологична станция „Зелена наука“, книги, фотоси, брошури, различни образователни игри и карти за игра:

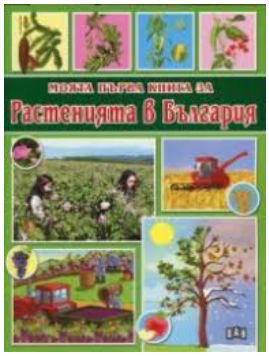

Самостоятелна и домашна работа:

Как да си направим сами чичко Тревичко:

Ще са ви необходими яйчени черупки, памук, семена (трева, зърнено-житни култури), вода, кора за яйца (за поставка). Подготовка: Напълнете яйчените черупки с памук, напоете го с вода и поставете семенцата. Важно: Не забравяйте да поливате памука щом изсъхне. Нарисувайте личица на черупките, или залепете самозалепващи се стикери за декорация. След като Тревичко е готов, може да подрежете тревичката, да оформяте забавни „прически", да променяте израженията на лицата върху яйцата, когато времето навън се променя!
https://dama.bg/gallery/kak-da-nauchite-detsata-si-da-napraviat-sami-chichko-trevichko/11060?i=2 © Dama.bg

Коментари:

Би могло да се организира посещение в разсадник, в магазин за цветя; отдел „Градина“ в магазините за техническо оборудване, дрогерия за билки и др.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, V клас
Тема на урока: ДОМАШНИ ЛЮБИМЦИ. Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Сигурно повечето от вас имат домашен любимец и знаят, че отглеждането им е сериозна и отговорна дейност. Домашните любимци не могат сами да си осигуряват вода и храна. Ние трябва да им осигурим и място за игра, почивка, сън. За един домашен любимец са нужни и средства – за храна, лекарства, ваксини, за поддържане на хигиена на животните и на дома и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Изработете къщичка за котки. Предлагам ви къщичка за котка само от кашон и стара тениска. По този начин ще осигурите на домашния си любимец не само добро скривалище, но и винаги топло и уютно легло. Работа в екип.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути за изложба и рецензия на проекта. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава условия и начини за отглеждане на домашни любимци.

Да познава начини за хранене и поддържане на хигиенна среда при отглеждане на домашни любимци.

Да подбира и използва храна и средства за отглеждане на домашен любимец.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%88%D0%B5%D0%BD_%D0%BB%D1%8E%D0%B1%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D1%86

http://www.expresspartners.com/blog/polezni_saveti_domasni_lubimci.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Запознаване с условията за отглеждане и грижите за домашните любимци.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:

Посещение на зоопарк или на зоомагазин за домашни любимци. Установяване на предпочитанията на ученика със СОП към определен вид домашен любимец. Разговор с продавач-консултанта за особеностите при отглеждането на този вид и евентуална покупка на домашен любимец /по преценка на родителя/.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да подпомогне работата в екип и включването на ученика със СОП в изпълнението на адаптираната задача за усвояване на учебното съдържание.

В индивидуалната работа да изработят съвместно с ученика килимче за домашен любимец, като се спазват правилата и техниките за безопасност по време на работа.

Изберете цветовете прежда, които ще използвате в проекта, внимателно. Опитайте се да подберете цветове, които се съчетават добре заедно, или ако предпочитате нещо по-неутрално, изберете само един. Също така, ще ви е нужна нехлъзгава база (мрежичка) в желаните размери.

За да направите помпоните, следвайте тези прости стъпки:

1. Увийте вълна /прежда около четирите си пръста (колкото повече прежда навиете, толкова по-плътен ще бъде вашият помпон).

2. Внимателно махнете увитата прежда от пръстите си. Използвайте друго парче от прежда (около 20 см), за да завържете увитата прежда в центъра.

3. Оформете помпоните с остри ножички, отстранявайки излишъка, докато имате перфектен пискюл (недейте да изрязвате излишъка от конеца прежда, който използвахте, за да вържете помпона в средата, защото ще ви трябва по-късно).

4. Направете достатъчно помпони, за да покриете цялата нехлъзгава повърхност /дебел плат или ситна мрежа/, на която с помощта на кука за плетене ще промушите оставените стърчащи конци на помпона.След като сте събрали достатъчно количество, започнете да завързвате помпоните за мрежичката, с връвчиците, с които завързахте всеки един от помпоните по средата. Уверете се, че ги подреждате правилно.

След цялата работа вашият домашен любимец ще има уютно и красиво местенце за почивка и отмора!

Помощни средства и технологии:

Адаптирани моливи, адаптирани ножички;

Самостоятелна и домашна работа:

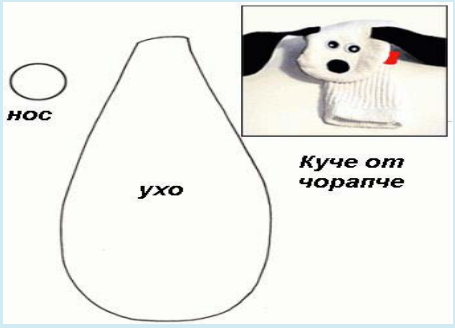

Изрежете от дебел черен плат уши, очи и носле, и ги пришийте към чорапчето, както е показано на картинката. Пъхнете ръка в чорапчето и играйте куклен театър.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Технологии и предприемачество VI клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Изобразяване на разрези и сечения. 1909

Качество на изделията. 1914

Енергийни разходи в домакинството. 1919

Обработваща техника. 1924

Съединяване на детайли. 1927

Изработване на изделия чрез комбиниране на материали. 1931

Приготвяне на ястия чрез пържене и задушаване. 1935

Специализация и разделение на труда. 1939

Себестойност и цена на продукцията. 1942

Бюджет. 1945

Предприемачество. 1947

Отглеждане на зеленчуци и плодове. 1949

Отглеждане на животни. Фермата като възможност за семеен бизнес. 1952т

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VI клас

Тема на урока:

ИЗОБРАЗЯВАНЕ НА РАЗРЕЗИ И СЕЧЕНИЯ.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

За да изобразим вътрешна повърхнина, са необходими познания по техническо чертане, включващи понятия като: сечение, секуща равнина и разрез. Във вътрешността на всеки обект има места, които не се виждат. За да се видят, обектът трябва да се разреже. Разрязването може да стане и мислено. Представете си, че разрязвате дърво с трион. В мястото на разрязването се виждат годишните кръгове. Различните материали се щриховат по различен начин. Вижте как.

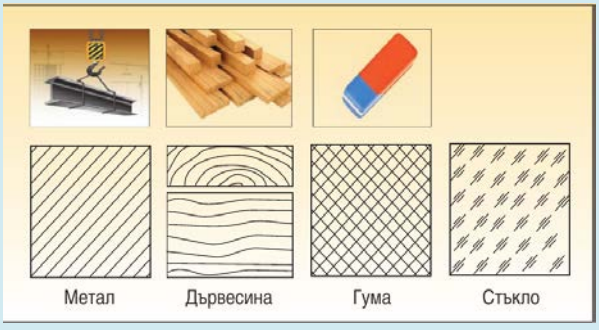

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете щриховка на дърво по различен начин. Работи се индивидуално.

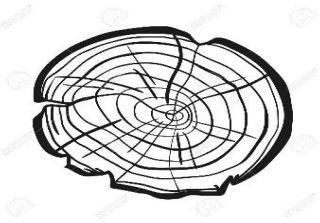

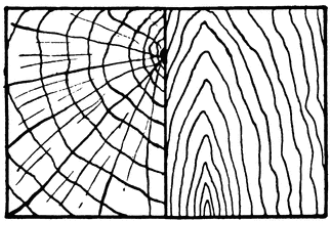

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:

Да познава начини за изобразяване на вътрешни повърхнини.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://pokazalka.info/secheniya/
https://pokazalka.info/razrezi-v-tehnicheskoto-chertane/
https://slideum.com/doc/1712130/razrezi-i-secheniya

Една препратка към учениците със СОП, в групата „надарени деца“.
https://kanisco.technology/blog/%D1%83%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D1%85%D0%B0%D0%B9%D0%B4%D0%B8-%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82-26-%D1%80%D0%B0%D0%B7%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B8/

Развлекателни и образователни електронни ресурси и дидактични материали:
https://lekuva.net/52839/neveroyatno-plodovete-i-zelenchutsite-prilichat-na-organite-koito-lekuvat-snimki.html
https://hicomm.bg/news/strahotni-snimki-na-razrezi-na-predmeti.html
https://i.framar.bg/%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%8F/%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BC%D0%BA%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8-%D0%BE%D1%82%D1%80%D1%8F%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D0%B8-%D0%BD%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82-%D0%BD%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%BD%D0%B5%D1%89%D0%B0%D1%82%D0%B0

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да се запознае с изобразяването на вътрешни повърхнини.

Знания за работа с чертожни инструменти.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата – обогатяване представите за предмети и обекти.

Математика – работа с чертожни инструменти, геометрични форми, видове линии

Работа у дома и участие на семейството:

Съвместно с родител ученикът със СОП може да направи разрези на различни плодове и зеленчуци и да се коментират разликите между отделните продукти /цвят, форма, очертание на контура, сърцевина, разположение на семките и др./ Това от своя страна ще обогати представите на ученика за различните плодове и зеленчуци, които /ако ученикът желае/ може да затвърди в схематично изобразяване на някои от тези разрези и по желание допълнително да оцвети.

Пример за асоциативна игра: „Какво е това, с какво уподобяваш този разрез?“

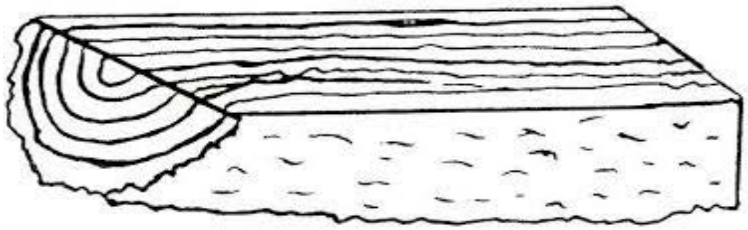

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

На ученика със СОП да се представят нагледно примери на различни разрези на предмети от възможно повече на брой житейски сфери /като се използват електронни и други ресурси/, за да се обогатят познавателният опит и представите на ученика за широкото приложение и значението на понятието „разрез“ в ежедневието.
https://pixabay.com/bg/photos/search/%D1%80%D0%B0%D0%B7%D1%80%D0%B5%D0%B7/

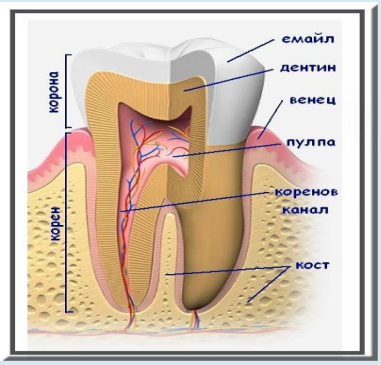

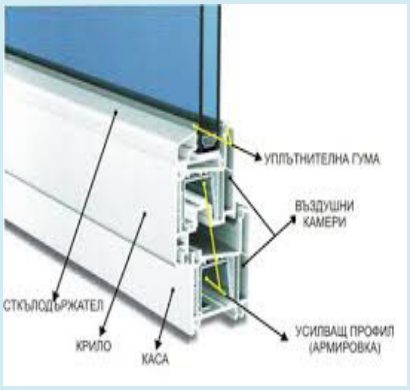

Помощни средства и технологии:

Адаптирани чертожни пособия и шаблони за щриховане и чертаене, контрастна хартия за изобразяване на видовете линии за щриховане, таблет за рисуване.

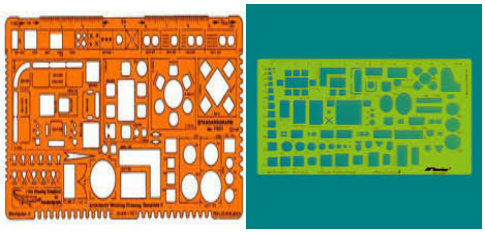
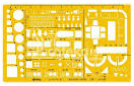

Дидактични средства и материали:

Нагледни примери на разрези на обекти и предмети от различни сфери на науката и бита: /разрез на PVC дограма, разрез на цвете, животинска клетка и др./

Развлекателни и образователни електронни ресурси и дидактични материали:

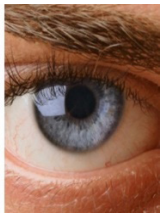

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да се опита /според възможностите си/ да възпроизведе в тетрадка, както и да разпознава и назовава видовете линии, които се използват за постигане на максимална изразителност в чертежите, както и в щрихованието на различни предмети и обекти от различни материали.

Допълнителна задача: да направи щриховка на прозорец, уред или мебел, като използва условните символи за щриховане на дървесина, стъкло, метал, гума.

Видове линии:

Дебела непрекъсната линия

Тънка непрекъсната линия

Тънка непрекъсната вълнообразна линия

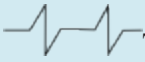 Тънка непрекъсната линия с чупка

Дебела прекъсната линия

Тънка прекъсната линия

Тънка прекъсвана с точки линия

Тънка прекъсвана с точки линия, комбинирана в краищата и при смяна на посоката с къси дебели отсечки

Дебела прекъсвана с точка линия

Тънка прекъсвана с две точки линия

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B5%D0%B6

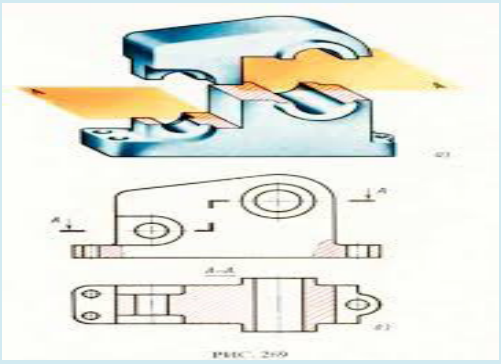

Коментари:

В този урок поставихме линк (като пример) за учениците, които са т.нар. „надарени деца“, и които също са част от учениците със специфични потребности. Те имат своите специални умения и интереси, към които също трябва да проявим нужното внимание и загриженост.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас:

Технологии и предприемачество, VI клас

Тема на урока:

КАЧЕСТВО НА ИЗДЕЛИЯТА.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Разнообразието на изделията в днешно време е огромно. Свойствата на изделието са онези особености, които отличават едно изделие от друго. С понятието качество се описва степента на съответствие на изделието на определени изисквания. Ергономията е наука за създаване на висококачествени условия за труд чрез подобряване на оръдията на труда и средата на човека.

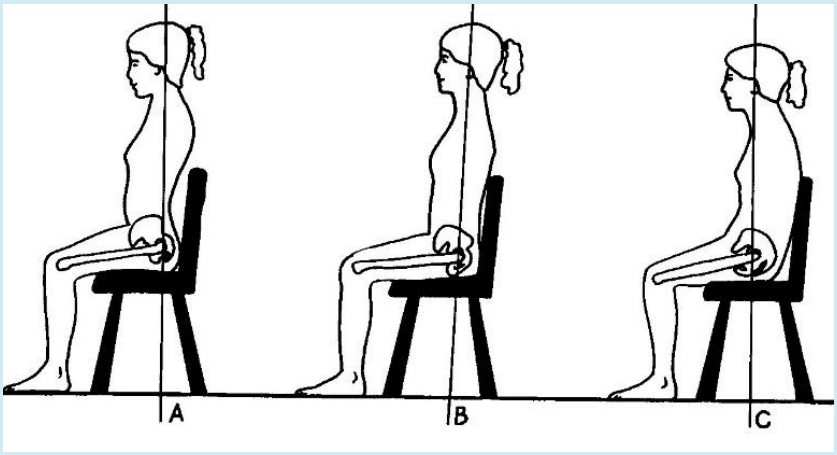

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Разделете се на групи. Всяка група да определи качествата на ученическите си раници по отношение на тяхната: конструкция, здравина, естетичен вид, удобство за използване. Заедно обсъдете резултатите.

Раница или чанта на ученик	Конструкция	Здравина	Естетичен вид	Удобство	Ергономичност	Бих я произвеждал	Бих я продавал	Бих я купил дори и да е по-скъпа
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:

Да познава критерии и показатели за качество на изделията.

Да представя аргументи за оценяване на качеството на изработено изделие.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D1%80%D0%B3%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%8F

https://pcworld.bg/polezno/2011/04/07/3256647_%D0%9A%D0%B0%D0%BA%20%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%20%D0%B4%D0%B0%20%D0%BE%D0%BF%D1%82%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D0%B7%D0%B8%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%20%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%BE%20%D1%81%D0%B8%20%D0%BC%D1%8F%D1%81%D1%82%D0%BE/

https://tallbox.org/ergonomiya-v-kuhnyata/

https://www.moll.bg/kak-ergonomiyata-e-vgradena-v-detskite-uchenicheski-byura-i-stolove-moll/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да се запознае с основните критерии и показатели за качество на изделията; цена –качество.

Да оценява различни изделия по зададени критерии.

Да изразява лично мнение и отношение, умение за изказване пред аудитория.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Изобразително изкуство – дизайн.

Работа у дома и участие на семейството:

Съвместно с родител ученикът със СОП да изкоментира неправилните 4 пози на тялото (в 1 картинка), отделните елементи на стола и тяхната ергономична функция (2 картинка), както и удобствата и комфорта на мебелите и уредите (3 картинка), като в разговора се съотнасят с наличните удобства в дома на ученика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да подпомогне груповата работа на ученика със СОП, като го улесни в определянето на качествата на ученическата раница и нейната ергономичност:

- с регулируем ортопедичен гръб;
- стабилна основа;
- разпределя тежестта от раменете към гърба и кръста;
- много отделения и джобове;
- светлоотразителни елементи;
- различни дизайни и цветове.

Творческа задача за ученика със СОП: „Кой според теб е удобният стол и защо?“

Да коментира съвместно с ученика със СОП някои примери от ежедневието за качество и удобство на изделието:

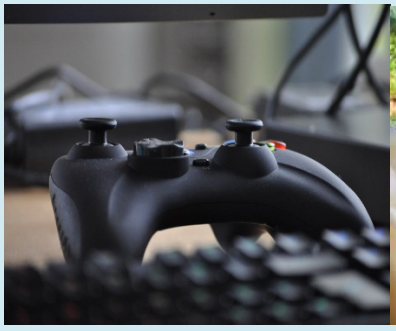

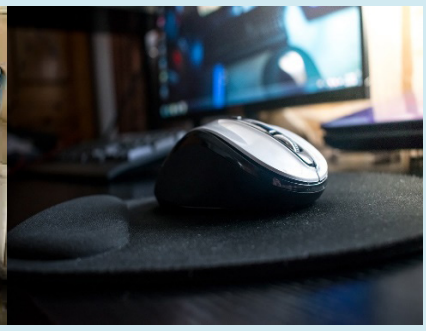

Помощни средства и технологии:

Дидактични средства и материали: нагледни примери и интернет ресурси;

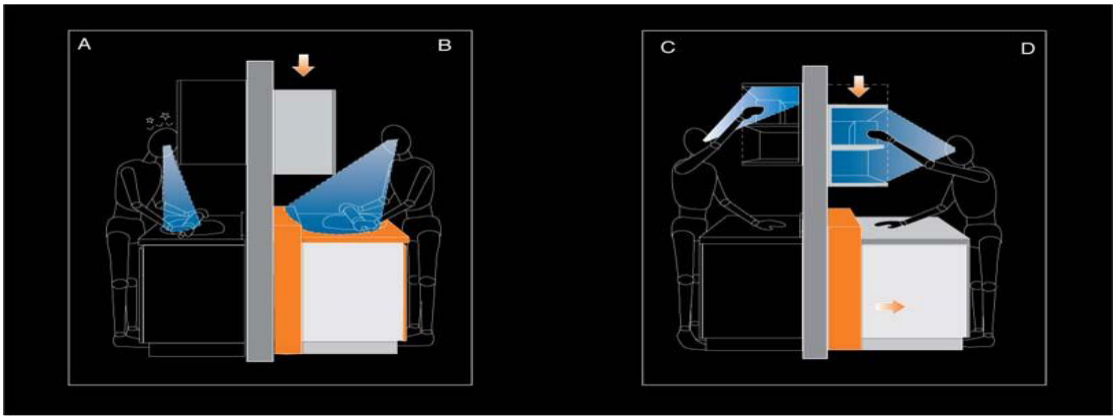

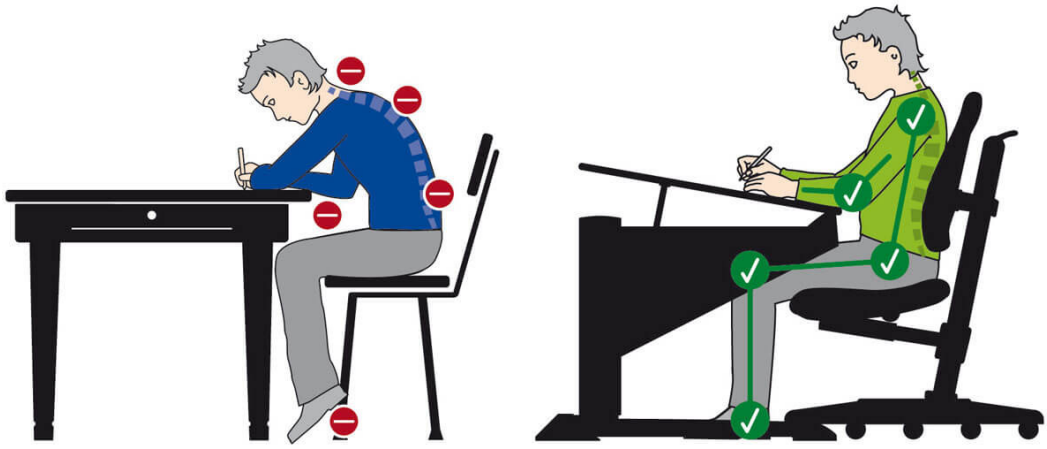

Самостоятелна и домашна работа:

В писмена или устна форма ученикът със СОП да отговори на въпроса: „Защо мъжът е усмихнат и изглежда щастлив?“. Фигурите на частите от човешкото тяло да изреже, после да залепи (или сглоби) и по желание да оцвети.

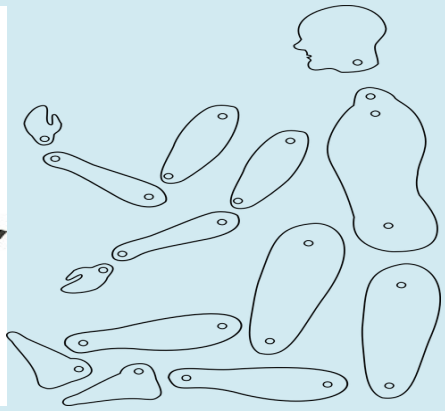

Коментари:

По желание на ученика със СОП може да бъде предложено да изработи, сподели или да нарисува опростен проект (скица) модел на собствен ергономичен уред или приспособление и да опише или разясни неговите ергономични качества и функции.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VI клас
Тема на урока: ЕНЕРГИЙНИ РАЗХОДИ В ДОМАКИНСТВОТО. Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Енергийните разходи на домакинствата се състоят от разходи за електроенергия и разходи за отопление с други енергийни източници – газ, въглища, дърва. Електроенергията е най – удобният, но и най – скъпият енергоизточник. Затова пестенето на електроенергия е много важно. Икономия на топлинна енергия може да се постигне чрез изолиране на стени, уплътняване на прозорци и врати, осигуряване на по-голям приток на естествена светлина.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

В наше време се предлагат много препарати за почистване на прозорци. Направете проучване по какъв начин са се почиствали прозорци в миналото. Работете по групи.

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:

Да познава средства за измерване на енергийните разходи в дома.

Да разбира екологичното значение на пестенето на електрическа и топлинна енергия в дома.

Да познава и прилага начини за пестене на енергия.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%8A%D0%B7%D0%BE%D0%B1%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8F%D0%B5%D0%BC%D0%B0_%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%B8%D1%8F

https://ucha.se/watch/1566/Energiya-Vidove-energiya-Chast-1

https://ucha.se/watch/2366/Preobrazuvane-na-elektrichnata-energiya

https://www.vivus.bg/blog/10-saveta-kak-da-pestim-elektroenergia/

https://blog.a1.bg/2018/11/20/10-energy-saving-tips/

https://www.energbg.com/tips-tricks-osvetlenie-energbg/?cn-reloaded=1

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да се запознае с параметрите на електрическия ток, енергийните разходи, да разбира и анализира екологичното значение на пестенето на енергия.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Математика.

Работа у дома и участие на семейството:

Съвместно четене от енциклопедии, специализирани списания и разглеждане на интернет ресурси, свързани с електроенергията и видовете енергийни източници.

http://www.eneffect.bg/images/upload/team/Biblioteka/Flyers/schoolsbr.pdf

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да представи по достъпен начин източниците на енергия – вятър, вода, слънчева светлина и да обогати представите на ученика със СОП за тяхната екологична роля.

Да подпомогне процеса по изграждане на правилно екологично мислене и отношение към енергийните ресурси на планетата.

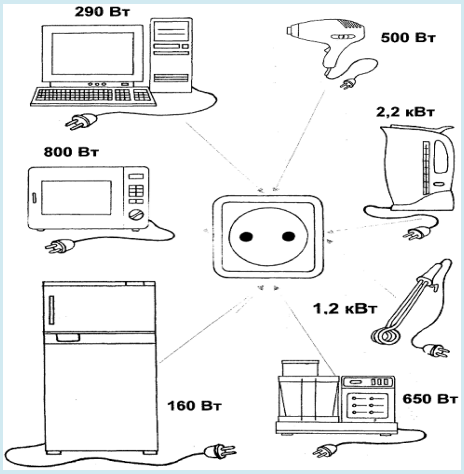

Помощни средства и технологии: ограничител за четене, цветен филтър, лупа 3 в 1

Дидактични средства и материали: образователни табла за онагледяване на темата;

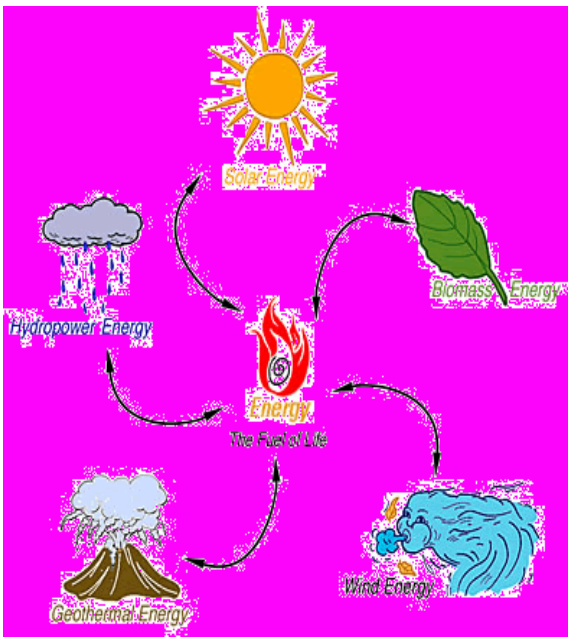

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да опише електроуредите в своя дом и да обясни по какъв начин се постига намаляване на енергийните разходи в домакинството.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VI клас

Тема на урока:

ОБРАБОТВАЩА ТЕХНИКА.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

При изработване на изделия се налага да правим отвори в дървесина, метал и други материали. За направата на отворите се прилага операцията свредловане(пробиване). Тя се извършва с ръчни или електрически пробивни машини.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Правилата за безопасна работа с пробивна машина са много важни. Запознайте се с тях. Защо стружките от метал не бива да се пипат с ръка? Опишете възможните опасности. Работете по групи.

1. До работа с настолна електрическа бормашина се допускат само лица които са преминали курс за безопасна работа.
2. Детайлите които ще се пробиват, трябва да са здраво закрепени (затегнати).
3. Забранено е придържането на пробивания детайл с ръка.
4. Ръкавите на работещия трябва да са стегнати около китките на ръцете.
5. При пускане на машината в действие е забранено навеждането към пробивания детайл за проверка на работата.
6. Забранено е да се работи на настолни пробивни машини , които не са монтирани на стабилни маси или сециални поставки, осигуряващи неподвижност, устойчивост и удобство през време на работа.
7. Забранено е извършването на ремонти по машината, когато е в движение.
8. Забранено е извършването на ремонти по бормашината от персонал, който няма необходимата правоспособност за ремонтна дейност.
9. При установяване на повреда незабавно да се уведоми прекият ръководител и да се преустанови работа на машината.
10. Задължително е измерването на детайла да става само при спряно положение на машината.

11. Забранено е извършването на ремонти, смазване и почистване на машината, когато е в движение.
12. ПРЕДИ ЗАПОЧВАНЕ НА РАБОТА Работникът е длъжен:
• Да провери изправността на машината;
• Да се подготви и провери изправността на приспособленията, необходими за работа;
• Да провери сигурното зацепване и центровка на обработвания детайл.

Времево разпределение:
Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:
Да познава начини за ръчно и машинно свредловане (пробиване).
Да познава правилата за поддържане и безопасна работа с пробивна машина.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://otgovori.info/instrukcia-bezopasna-rabota-bormashina/
https://www.youtube.com/watch?v=vNKTEpWYoJQ
https://www.youtube.com/watch?v=Gfn2NpHsoec

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Запознаване с пробивната машина, правила за работа и безопасност при работата с нея.
Обогатяване на социалния опит и представи за заобикалящата среда.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата – работа с различни материали, безопасност на труда.
Математика – пространствена ориентация, измерване на детайла и др.

Работа у дома и участие на семейството:
Разговор-беседа за инструментите (обработващата техника), която е налична в семейната работилница и е подходяща за извършване на такава дейност. Дозирано и премерено включване на ученика със СОП в дейности и операции, извършвани вкъщи с обработващата техника . Съвместно гледане на подходящо ТВ предаване на подобна тематика и коментар с родител.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да адаптира под формата на таблица или тест с отворени или затворени отговори правилата за безопасна работа с пробивната машина и да онагледи в максимална степен тези правила.

Помощни средства и технологии: увеличителни технологии за четене;

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да изпробва по нетрадиционен начин умението си за „свредловане“ чрез ръчно пробиване (издълбаване) на отвори в подходящи за целта продукти и да изпълни някои от кулинарните предложения или др.

Коментари:

Включването на ученика със СОП в подходящи дейности и операции, извършвани вкъщи с обработваща техника, би следвало да бъде според неговите индивидуални възможности и умения, по преценка на родителя и при спазване правилата за безопасност.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VI клас

Тема на урока:

СЪЕДИНЯВАНЕ НА ДЕТАЙЛИ.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Дадено изделие се прави от една или повече части. Всяка част се състои от детайли. Начинът на свързване на детайлите бива два вида: подвижно и неподвижно. Неподвижното съединяване е такова свързване на частите, което не може да се разглоби на детайли – лепене, заваряване, нитоване, запояване.

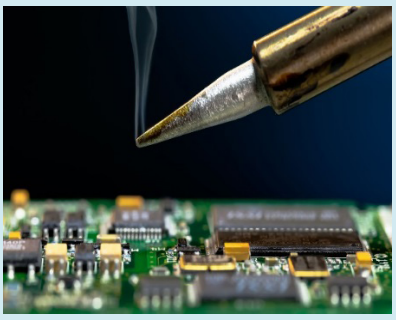

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Запознайте се с инструкционната карта за технологичната операция нитоване с обикновен нит.

Инструкционна карта за технологичната операция нитоване	
Подготвяне на детайлите за нитоване	В детайлите за нитоване се пробиват отвори с диаметър, по-голям с 0,2 мм от диаметъра на стъблото на нита.
2. Избиране на нит с определени размери	Дължината на нита трябва да е по-голяма от дебелината на двата детайла. Тази част от стъблото на нита, която се показва над детайлите, трябва да е малко по-голяма от диаметъра на стъблото на нита.
3. Поставяне на нита	Стъблото на нита се поставя в отворите така, че главата му да е под тях и да е опряна на опора.
4. Притискане на детайлите	Притискането на детайлите се извършва с нитоизтегляч и чук.
5. Оформяне на затварящата глава	Чрез удари с чук по ръбовете на стъблото на нита се оформя затварящата глава.
6. Изглаждане на затварящата глава	С помощта на главичар се изглаждат неравностите и окончателно се оформя затварящата глава.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:

Да познава неразглобяеми съединения, чиито детайли са свързани чрез нитоване и спояване.

Да познава последователността на технологичните операции, инструментите и приспособленията за нитоване и спояване.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B8%D1%82_(%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%B5%D0%B6%D0%B5%D0%BD_%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82)

https://mladtehnik.com/zapoqvane-pochistvane-i-rabota-s-poqlnik

https://www.puzzle.store.bg/search?srchstr=%F1%EF%F0%E5%E9%20%EB%E5%EF%E8%EB%EE%20

https://xn----gtbdbjzkfne0j.com/10-%D1%81%D1%8A%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%8A%D0%B7%D0%B5%D0%BB%D0%B8/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Запознаване и анализ на различни неразглобяеми съединения.

Запознаване с технологични операции и приспособления за нитоване и спояване.

Обогатяване на представите за заобикалящата среда и предметите от бита.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата – обогатяване на познавателните представи и опит.

История и цивилизации – интерес към исторически факти и забележителности.

Математика – ориентиране по схема, последователност на действията, измерване.

Работа у дома и участие на семейството:

Съвместно с родител ученикът със СОП може да посети специализиран магазин, в който се предлагат материали и продукти за нитоване и спояване, и да направят кратък коментар с консултанта в магазина за тяхното приложение и употреба.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да представи линкове и материали, онагледяващи приложението на разглобяемите и неразглобяемите връзки (например използването на неразглобяемите връзки в самолетостроенето и в създаването на Айфеловата кула), с цел обогатяване на познавателния опит и представи на ученика със СОП.

Да представи нагледно и достъпно приспособленията и инструментите за работа.

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B9%D1%84%D0%B5%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%BA%D1%83%D0%BB%D0%B0
https://www.nasamnatam.com/statia/Aifelovata_kula_v_11_fakta_koito_veroiatno_ne_znaesh-3194.html
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BD%D0%B5

Помощни средства и технологии: ограничители за четене, цветни филтри, лупа или увеличително стъкло, увеличителни технологии за четене;

Дидактични средства и материали:

Различни видове конструктори с разглобяеми и неразглобяеми връзки на елементите.

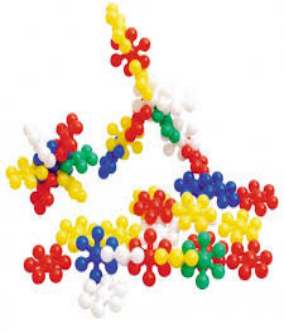

Пъзели, които могат да се залепят на неподвижна основа с подходящо лепило.

Самостоятелна и домашна работа:

В домашна обстановка ученикът със СОП да открие и запише предмети и уреди, в които има неразглобяема или разглобяема връзка, като ги оформи във вид на таблица, т.е. подвижно и неподвижно съединяване на детайлите в изделието.

Коментари:

При необходимост се адаптира (онагледява) и самата инструкционна карта за работата на ученика със СОП.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VI клас

Тема на урока:

ИЗРАБОТВАНЕ НА ИЗДЕЛИЯ ЧРЕЗ КОМБИНИРАНЕ НА МАТЕРИАЛИ.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Декорацията е художествен начин за украсяване на предмети. Използват се геометрични и други фигури, повтарящи се в определен ред. Тези фигури се наричат орнаменти. Художествено украсените с орнаменти тъкани се наричат декоративни тъкани. Чрез зашиване и апликиране на орнаменти от текстил също се получават красиви декоративни изделия.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Като използвате направена от картоф или коркова тапа фигурка и подходяща боя,създайте орнамент и проект за печатан декоративен текстил. Работете по групи. Работа по проект

.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути за изложба и рецензия на проекта. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава техники за художествена обработка на изделия от комбинирани материали.

Да прилага техники за ръчна обработка на текстил.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://pixabay.com/bg/images/search/%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B8%20%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0/

https://etk-fashion.com/bg/once-remaining-usewallpaper-13-ide/

https://1001idei.com/a/da-preobrazim-starata-chanta-s-pomoshtta-na-dekupazh

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Запознаване с техники за ръчна художествена обработка и декорация.

Конструиране и моделиране на изделия чрез комбиниране на различни материали.

Междупредметна връзка:

Изобразително изкуство – творчески замисъл, дизайн.

Човекът и природата – използване на различни природни продукти и материали.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП може да изработи съвместно с родител изделие, което да декорира – на морска, пролетна, коледна или друга тематика.

Чрез декорация и комбиниране на материали могат старите изделия или мебели вкъщи да придобият нов чар и нов живот.

MOD PODGE

MOD PODGE

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Един нетрадиционен начин за декорация на тиква чрез техниката „декупаж“.

Помощни средства и технологии: адаптирани ножички

Дидактични средства и материали:

различни видове творчески комплекти за декорация, чрез които ученикът със СОП да развие своите умения за комбиниране на различни материали и декориране на изделието по зададен образец или по собствен замисъл.

Разнообразни материали – цветни апликации, цветчета, мъниста, камъчета, копчета и др.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да декорира саксийка, ползвайки следните материали и предложения за декорация, като може да вложи собствен замисъл или друга идея.

Коментари:

Темата е изключително благодатна, с богатство и разнообразие на идеи. Тя носи своя емоционален и терапевтичен заряд, стимулира творческото мислене и въображение на учениците със СОП, развива тяхното чувство за естетика и съчетание на материалите.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VI клас
Тема на урока: ПРИГОТВЯНЕ НА ЯСТИЯ ЧРЕЗ ПЪРЖЕНЕ И ЗАДУШАВАНЕ. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: Много от хранителните продукти се подлагат на топлинна обработка. Тя се прави чрез печене, пържене, варене или задушаване. Пърженето се извършва с тиган на котлон или със специален уред – фритюрник. За задушаването е нужно малко количество вода, която се изпарява и така се извършва топлинната обработка на продуктите. Когато се приготвят ястия, винаги се спазва определена последователност. Тя се нарича технологична схема и включва: избор на продукти, измиване, почистване, нарязване, смесване, топлинна обработка; оформянето и сервирането им.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Изработете технологична схема на избрано от вас ястие. Вижте технологичната схема на омлет с кашкавал.

3. Изработете технологична схема на омлет с кашкавал.

Продукти за 1 порция: 2 яйца, 2 с. л. прясно мляко, 100 гр. кашкавал, мазнина, сол, подправки.

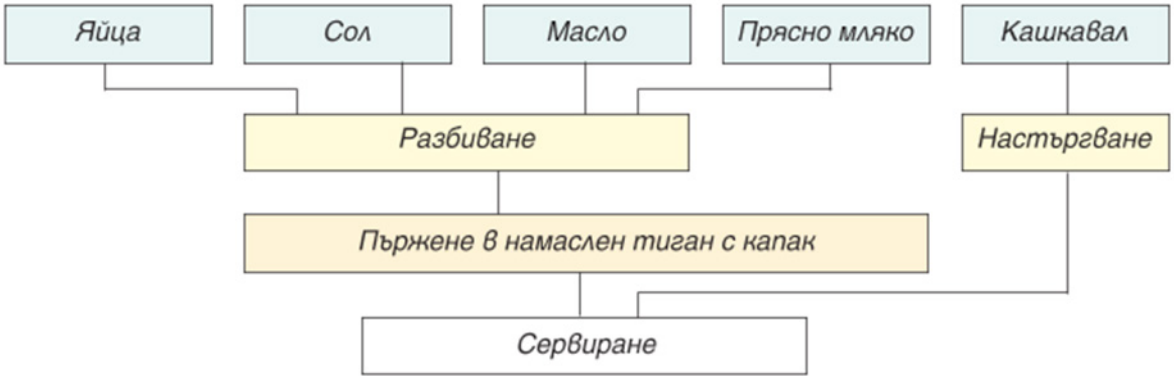

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:

Да познава същността на топлинната обработка на хранителни продукти чрез пържене и задушаване.

Да разграничава начини, уреди и домакински съдове за задушаване и пържене без мазнина.

Да разбира значението на задушаването на продуктите за осъществяване на диетично и здравословно хранене.

Да съставя технологична схема и приготвя ястия от различни продукти чрез пържене и задушаване.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://bg.lannahealthschoolcr.com/tehnologija-prigotovlenie-pishhi.php

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Запознаване с технологиите на топлинна обработка чрез пържене, задушаване и паниране на хранителни продукти; уреди за пържене и задушаване; здравословно готвене.
Развитие на уменията за самообслужване и постигане по-висока степен на самостоятелност; практически умения.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата – видове продукти, здравословно хранене, екологично възпитание.
Математика – времеви представи, мерни единици за тегло, обем, количества.
БЕЛ – наименования на храни, ястия, подправки, уреди, прибори, мерки, операции

Работа у дома и участие на семейството:
Съвместно приготвяне на ястието „палачинки“, като в процеса на работа се акцентира върху отмерването на продуктите, последователността на операциите, наименованието на уредите и практическите умения, както и на уменията за безопасност, свързани с приготвянето на това ястие.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да обогати представите и развие практическите умения на ученика със СОП чрез онагледяване в максимална степен процеса на приготвяне на дадено ястие.
Да затвърди знанията за наименованията и представите на ученика със СОП за определени уреди, ястия, продукти, мерки и мерни единици и видове операции от технологичната схема при приготвянето на ястията чрез пържене и задушаване.

Помощни средства и технологии: адаптирана линийка, адаптиран молив и др.
Дидактични средства и материали:
Линкове към приготвяне на ястия чрез пържене и задушаване, които да са лесно изпълними и достъпни за ученика със СОП.
Линкове към занимателни и образователни кулинарни игри и тренажори.

Самостоятелна и домашна работа:
От брошури и каталози, чрез изрязване и лепене на картинни изображения на уреди, продукти и подправки, ученикът със СОП да изработи технологичната схема за приготвяне на палачинки, ориз със зеленчуци или др. /по избор/.
https://www.az-jenata.bg/a/3-gotvarstvo/7695-klasicheska-retzepta-za-palachinki/

Коментари:

На ученика със СОП би могло да се предложи да записва рецепти или да запише рецепта (според възможностите на ученика) от някои от кулинарните ТВ предавания в подходяща тетрадка или рецептурник и това занимание да се превърне в част от ежедневието на ученика (според желанието и интереса, които прояви към подобно занимание или дейност).

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VI клас

Тема на урока:

СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ И РАЗДЕЛЕНИЕ НА ТРУДА.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Още първобитните хора извършвали различни видове труд – ходили на лов, отглеждали животни, засаждали растения. Извършването на различни видове труд довело до разделение на труда. Така възникват различни професии – агроном, инженер, лекар, учител и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Направете проучване на служителите във вашето училище. Представете резултатите от проучването на големи листове или картон. Разделете се на групи.

Времево разпределение:
Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:
Да проучва и дава примери за специализация на производството в региона, в който живее. Да осъществява практическа дейност в екип с различни начини на разделение на труда.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.navet.government.bg/bg/aktualen-spisak-na-profesiite-za-poo/
https://www.youtube.com/watch?v=NOeWE9T4AsE

Развитие на социални уменияq свързани с темата на урока:
Запознаване с основните принципи и посочване на примери за специализацията и разделението на труда и тяхната роля за ефективността на производството.

Междупредметна връзка:
География и икономика.
История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:
Разговор-беседа в семейството на тема: „Коя е желаната от мен професия? Защо?“.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока

Помощни средства и технологии: адаптирани компютърни и софтуерни продукти.

Дидактични средства и материали: образователни табла, карти за игра.

Самостоятелна и домашна работа:

Да попълни липсващите места с правилните думи (професии) според условието:

Коментари:

Към точката „Работа у дома и участие на семейството“ би могло да се дискутират и обсъдят съвместно видовете професии, упражнявани в семейството, както и професиите на познати и роднини от близкото обкръжение на ученика със СОП, а резултатите от проучването да се оформят по оригинален начин отново на лист или картон.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VI клас
Тема на урока: СЕБЕСТОЙНОСТ И ЦЕНА НА ПРОДУКЦИЯТА. Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

За да произвежда една фирма някаква продукция, тя прави разходи – преки и непреки. Непреките например са данъци, застраховки и др. Тези разходи участват в калкулирането на себестойността на продукцията, която се произвежда. Под себестойност обикновено се разбират производствените разходи, но има и други разбирания – средства за реклама, административни разходи и т.н. Да припомня, че калкулация означава изчисление. Приходите на фирмата са парични постъпления от дейността. Печалбата на фирмата представлява разликата между приходите и разходите за определен период.

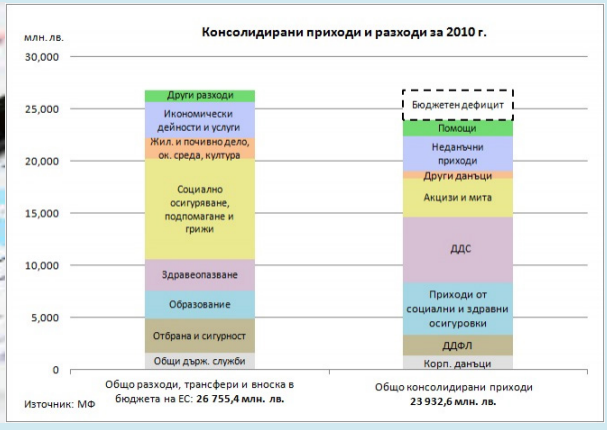

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Изработете поздравителна картичка за Великден. Изчислете колко ще ви струват материалите и за колко може да я продадете.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути за рецензия и представяне.

Групова дейност в класната стая:

Да разпознава по основните им белези себестойност и цена на изделия и кулинарни продукти.

Да изчислява себестойност и цена на изработено изделие.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://referatite.org/prihodi-i-razhodi-na-firmata-opredelenie-vidove-firmeni-razhodi-qvni-i-neqvni/25939/ref

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Сравняване по различни критерии на стоки и услуги, извършване на информиран избор.

Междупредметна връзка:

География и икономика.

Математика.

Работа у дома и участие на семейството:

Съвместно разглеждане на брошури и каталози от различни вериги магазини и дискутиране /коментиране/ на цените и себестойността на различните стоки.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подбор и адаптиране на математически изрази и задачи от сборник със словесни задачи, отнасящи се до себестойност и цена на различни продукти.

Помощни средства и технологии: адаптиран калкулатор, адаптирано сметало
Дидактични средства и материали: математически тренажори, настолни игри, презентации.

Самостоятелна и домашна работа:
Да опише себестойността на един предмет, продукт или изделие /по избор/.

Коментари:

Себестойността, чието установяване представлява основната цел на калкулацията, се смесва често със стойността и цената на продукта. Между тези понятия има съществена разлика, ето защо понятието за „стойност“ ясно трябва да се разграничи от понятията за „цена“ и „себестойност“ на продукцията.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VI клас

Тема на урока:

БЮДЖЕТ.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Доходи и разходи в домакинството. Възрастните членове на едно домакинство се трудят. Те ходят на работа и получават заплата. Всяка парична сума, която постъпва в домакинството, е доход. В едно домакинство се правят и разходи за използването на различни услуги и купуването на стоки и услуги. Доходите и разходите оформят семейния бюджет.

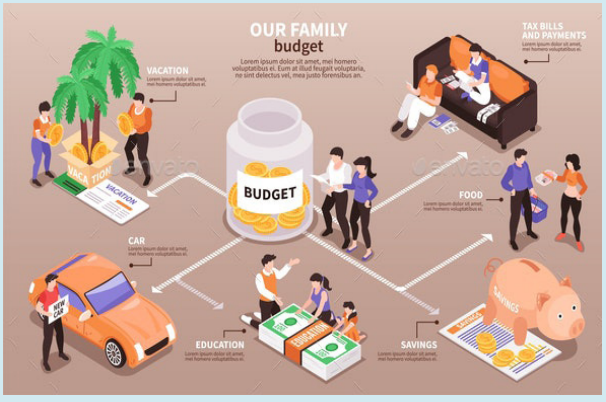

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Как бихте помогнали за увеличаването на доходите на вашето семейство? Напишете с какво може да бъдете полезни у дома. Работете по групи.

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:

Да познава елементите на семейния бюджет.

Да разграничава и групира доходите и разходите в семейния бюджет.

Да изготвя и аргументира варианти на семеен бюджет.

Да определя и представя варианти на свой принос за увеличаване на доходите в семейството.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://financer.com/bg/lichni-finansi/vashite-finansi/budget/

Развитие на социални уменияq свързани с темата на урока: Разглеждане и анализиране на елементите в семейния бюджет. Анализ на различни варианти на семеен бюджет. Предлагане на идеи за личен принос за семейния бюджет. Изготвяне на варианти на семеен бюджет.
Междупредметна връзка: География и икономика. Математика.
Работа у дома и участие на семейството: Да участва в планирането на семейния бюджет за определен период от време.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Да подпомага процеса по планиране и извършване на сметни операции, касаещи семейния бюджет. Да затвърди математическите представи и умения на ученика със СОП с подходящи дидактични, нагледни материали и практически упражнения.
Помощни средства и технологии: „Умните кубчета“, адаптиран калкулатор Дидактични средства и материали: Компютърни образователни игри „Цифренка“, „Сметалчо“, работни листи от математическа методика „Ремелка“, сборник със словесни задачи, сметало.
Самостоятелна и домашна работа: Да състави списък на покупки и на разходите за тези покупки. Да осъществи самостоятелна покупка в магазин на една стока или на няколко стоки от предварително подготвен списък.

Коментари:

При изпълнението на самостоятелната домашна работа, с ученика със СОП би било добре да бъдат дискутирани предварително някои правила и норми на поведение в магазин, както и спазването на определени изисквания по време на престоя в магазина.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VI клас

Тема на урока:

ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Всички стоки, продукти и услуги, които се предлагат на потребителите, изминават различен път – едни са успешни, а други – не. Предприемачеството е процес на стартиране на ново предприятие или обновяване на вече създадено. Предприемачът е работодател, който инвестира индивидуално или заедно с други предприемачи. Най-характерно за предприемача е, че има нови идеи. Тези идеи трябва да предвидят, организират и реализират нови проекти, поемайки определен риск.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Помогнете за изработването на изделия за благотворителен великденски базар, който се организира във вашето училище. Работа в екип.

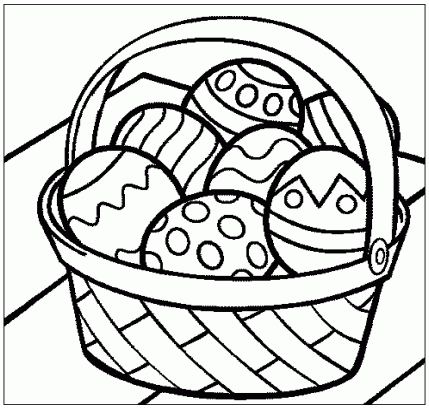

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути за рецензия и представяне.

Групова дейност в класната стая:

Да идентифицира ролята на предприемаческите ресурси в пазарното стопанство.

Да разбира и оценява ролята на предприемачите за развитието на икономиката.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%87

http://mgames-youth.org/index.php/bg/mobilni-igri

Книга за успели българи по света:

https://ambicia.com/kniga/?banner=bottom-book100px

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Запознаване с ролята и значението на предприемаческите ресурси, описване на качествата на предприемачите.

Междупредметна връзка:

География и икономика.

Математика.

Работа у дома и участие на семейството:

В разговор-беседа съвместно с родител ученикът със СОП да обсъди житейски пример за предприемачество или заедно да създадат собствена бизнес идея за успешен бизнес.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да оказва подкрепа и помощ в реализирането на адаптираната задача. Да поощрява и стимулира творческото мислене, креативност и въображение на ученика със СОП.

Помощни средства и технологии: ограничител за четене, увеличителна лупа и др.
Дидактични средства и материали:
Занимателни игри за предприемачество: „Младият бизнесмен“, „Монополи“, обучителни игри за предприемачество и книга за успели българи по света.

Самостоятелна и домашна работа:
Ученикът със СОП да състави кратък текст в писмена или устна форма (според желанието, нагласите и възможностите), който да дава отговор на въпроса: Какви качества трябва да притежава всеки един добър и успешен предприемач?

Коментари:

В „Работата у дома и участие на семейството“ при дискутирането на варианти за бизнес-идея е възможно родителят и ученикът със СОП съвместно и импровизирано да изготвят кратък бизнес-план, като за улеснение си послужат с таблички, схеми и рисунки, които да онагледят идеята.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VI клас

Тема на урока:
ОТГЛЕЖДАНЕ НА ЗЕЛЕНЧУЦИ И ПЛОДОВЕ.
Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:
Отглеждането на зеленчуците и плодовете е съчетание от аграрни дейности. Те са свързани с обработка на почвата, засаждане и засяване, грижи за растенията, прибиране на реколтата. Обработката на почвата включва разрохкване и прекопаване. Някои растения, като тиквички, картофи и фасул се засяват със семена, а други – като домати, пипер и зеле, се засаждат в лехи с разсад, който е отгледан предварително. За правилното развитие на растенията се полагат грижи – окопаване, поливане и др. Особено важно е поливането.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Изработете оригинални саксийки за вашата градина. Вижте как бързо, лесно и икономично да си измайсторите саксийки от отпадъчни материали. Работа по проект.

Времево разпределение:

Два учебни часа . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути за рецензия и представяне.

Групова дейност в класната стая:

Да познава условията и начините за отглеждане на плодове и зеленчуци.

Да осъществява подготвителни и основни аграрни дейности за отглеждане на плодове и зеленчуци.

Да използва основни технически средства при отглеждане на плодове и зеленчуци в дома и градината.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE

https://youtu.be/HxKAqGWNu3s

https://youtu.be/ajhR8K_L888

https://youtu.be/wQ_sqtbLtj8

https://youtu.be/VF9lT0BSpMw

https://youtu.be/ywi0EcR8-Qc

https://puzzlefactory.pl/bg/puzzle/igra/khrana/235623-%D0%B7%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%87%D1%83%D1%86%D0%B8
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Запознаване с условията за отглеждането на плодове и зеленчуци, основни аграрни дейности и техника, борба с болести и неприятели. Запознаване с екологичните норми при отглеждане на плодове и зеленчуци. Разглеждане на екологични норми при отглеждане на различни видове плодове и зеленчуци.
Междупредметна връзка: Човекът и природата. География и икономика.
Работа у дома и участие на семейството: Ученикът със СОП съвместно със своя родител да извърши или да участва в конкретна елементарна операция, свързана с процеса по отглеждането на плодове и зеленчуци, или в прибирането на реколтата /например: поливане, разрохкване, плевене, бране и др./.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Да подпомага дейността по изпълнението на адаптираната задача и груповата работа в класа. Да онагледи с подходящи електронни ресурси и нагледни материали основната информация по темата (процес, технологии, технически средства и др.). Да се затвърдят знанията за наименованията на някои основни видове плодове и зеленчуци.
Помощни средства и технологии: помощни средства за комуникация; Дидактични средства и материали: Електронни ресурси /образователни видеа/ за плодове и зеленчуци, гатанки, пъзели и др.;
Самостоятелна и домашна работа: Ученикът със СОП да засее семена /по избор/ в саксийка и да следи процеса на поникването на семената /т.е. процеса по поникването на разсада/. https://youtu.be/2b3IjQbwyNY

Коментари:

Към точката „Работа у дома и участие на семейството“ на ученика със СОП може да се предложи или да му се предостави възможност да направи снимки на зеленчукови култури или плодове, т.е. да изготви собствен и самостоятелен фотоалбум по темата.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VI клас
Тема на урока: ОТГЛЕЖДАНЕ НА ЖИВОТНИ. ФЕРМАТА КАТО ВЪЗМОЖНОСТ ЗА СЕМЕЕН БИЗНЕС. Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

Една част от населението живее в селски райони, където основният поминък е производството на земеделска продукция. Хората, чийто бизнес е отглеждане на животни, създават ферми – съвкупност от сгради, съоръжения и определен брой животни от един вид, отглеждани с търговска цел. За да се регистрира и да работи заедно, фермата трябва да отговаря на редица изисквания, по-важните от които са: условията за отглеждане на животни да са здравословни и продукцията да е екологично чиста. Според вида на животните говорим за птицеферма, свинеферма, кравеферма, овцеферма и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Проучете историята на една успешна ферма във вашето селище или региона. Разгледайте и оцветете картинките на домашни животни.

Работа в екип.

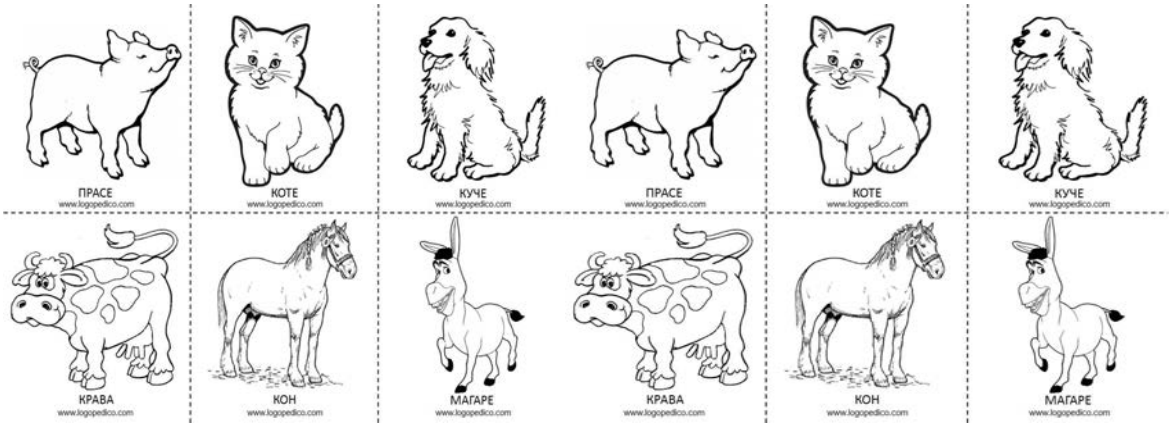

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:

Да познава основните хигиенни и здравословни фактори при отглеждане на животни.

Да проучва и дава примери за използване на фермата.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8A%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE

https://logicbg.com/product/risunki-s-pechati-ferma/

https://www.hippoland.net/lego-duplo-zhivotni-vav-ferma-10870

https://youtu.be/EV4wDM8rZJs

https://youtu.be/0Vk5KBtT-N0

https://youtu.be/RBjHycbctsY

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Запознаване с условията за отглеждане и грижите за домашните животни в малка ферма; проучване на фермата като възможност за семеен бизнес.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

География и икономика.

Работа у дома и участие на семейството:

Да изготви съвместно с родител 3D макет на ферма за отглеждане на животни от подръчни материали и предмети от бита.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да насърчава и съдейства за изпълнението на индивидуалната и груповата задача. Да подпомогне процеса на онагледяване на поднасяната информация в урока.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани моливи и уплътнители, адаптиран звуков файл за разпознаване и назоваване на животни и техните звуци.

Дидактични средства и материали:

Образователни игри и пъзели за животни и техните малки. Образователни книжки за животни или енциклопедия, представящи начина на живот и особеностите при отглеждане на животни във ферма и продуктите, които получаваме при отглеждането им; музикални клипове и песнички за видове животни във фермата и звуците, които издават.

Самостоятелна и домашна работа:

Да отговори писмено или устно на въпроса/според възможностите/: Моята ферма за животни - какви животни ще отглеждам в нея и как ще се грижа за тях?

Коментари:

В междупредметните връзки може да бъде добавен и чужд език, тъй като ученикът със СОП може да изпробва знанията си за наименованията на животни на чужд език, който изучава.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Технологии и предприемачество VII клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Проектиране на технически обекти. 1958

Компютърна графика. 1960

Измервателни уреди. 1963

Градивни елементи на технически обекти. 1965

Електронни елементи и схеми. 1968

Обработваща и монтажна техника. 1970

Монтажни и довършителни операции. 1973

Приготвяне на ястия чрез комбинирана топлинна обработка. 1976

Съхраняване на хранителни продукти 1978

Устройства и системи за комуникация. 1981

Електронни устройства за контрол и управление. 1983

Видеокамера. 1985

Фирма. 1987

Бюджет. 1990

Професия и кариера. 1992

Агро- и зоотехнически дейности в личното стопанство. 1994

Екологично стопанство. 1997

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас
Тема на урока: ПРОЕКТИРАНЕ НА ТЕХНИЧЕСКИ ОБЕКТИ. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: Днес сме заобиколени от предмети, които имат обем. Затова съществуват различни начини на изобразяване на обектите в чертожната равнина. Наричат се методи на проектиране. При проектиране на технически обекти се използват методите централно проектиране (метод на перспективата) и успоредно (правоъгълно) проектиране. Най – често използваният метод е правоъгълното проектиране. При него за изобразяване на дължина, височина и ширина на обекта се използват най-малко два изгледа.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Разгледайте изображенията на шкафчето. При кой метод на проектиране можете по - лесно да си представите как изглежда обектът? Работете индивидуално.
Времево разпределение: Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за структурирано наблюдение.
Групова дейност в класната стая: Да познава правоъгълното проектиране като основен метод за изобразяване на технически обекти върху равнина. Да определя вида на проекциите и изобразява прости тела върху проекционна равнина.
Ресурси, които могат да се използват за темата: http://www.referati.org/proektirane-na-tehnicheski-obekti/93852/ref https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BA%D1%81%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B8%D1%8F Идея за това, как ученикът със СОП да си направи бързо и лесно органайзер: https://www.youtube.com/watch?v=Je4ZFwwT8cw Лятна идея за декорация на дома с морски звезди: https://www.youtube.com/watch?v=SuIPv6GjZtE
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Да се запознаване с правоъгълното и централното проектиране.
Междупредметна връзка: Математика.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да обсъди вариантите за изработка на кутия за чай, като ползват помощните линкове или идеи от други източници.

https://razvihreno.com/2011/03/28/tea-games/

https://www.zajenata.bg/%D0%BD%D0%B0%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8-%D1%81%D0%B8-%D1%81%D0%B0%D0%BC-%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%B2%D0%B0-%D0%BA%D1%83%D1%82%D0%B8%D1%8F-%D0%B7%D0%B0-%D1%87%D0%B0%D0%B9-news3345.html

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да затвърди и да обогати представите и уменията на ученика в проектирането, както и да предложи нагледни примери за видовете методи за проектиране:

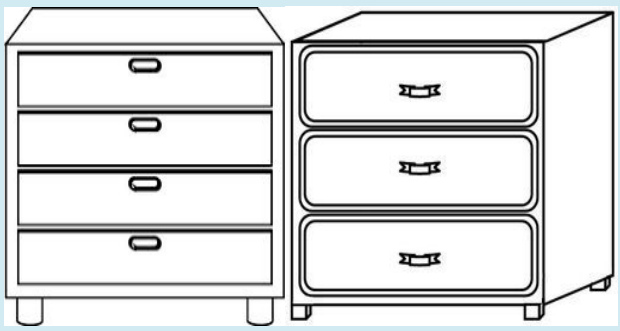

Помощни средства и технологии:

Адаптирана ножичка, адаптиран молив, уплътнители, адаптирана линийка и др.

Самостоятелна и домашна работа: Кутия за чай

Ученикът със СОП да се опита да проектира кутия за чай от дървен или друг материал, като отбележи в проекта си дължина, височина, ширина и др.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас
Тема на урока: КОМПЮТЪРНА ГРАФИКА. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: Компютърната графика представлява съвкупност от методи и средства за автоматично създаване, обработка, разпространение и съхранение на графични изображения чрез компютърни системи. Използва се при разработването на компютърни игри, в графичната реклама, видеофилми, анимация и др. За създаване на чертежи с помощта на компютърни системи се използват специални програми за проектиране. Те се наричат CAD програми. Делят се на програми за 2D (двумерно) и 3D (тримерно) проектиране.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Потърсете и оцветете любими компютърни или анимационни герои. Работете индивидуално.

Времево разпределение:
Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:
Да познава принципа на действие на чертаещо устройство.
Да познава популярни програмни продукти за създаване на графични изображения.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
http://uroci.net/urok/1034/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D1%8E%D1%82%D1%8A%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D0%93%D1%80%D0%B0%D1%84%D0%B8%D0%BA%D0%B0-%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8-%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D1%8F%D1%82%D0%B8%D1%8F-%D0%92%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да се запознае с популярни софтуерни продукти за графична работа.

Междупредметна връзка:
Информационни технологии.
Изобразително изкуство.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител, след като разгледат помощния линк, да дискутират кои са любимите игри, филми, герои, как редактираме снимка и др.
https://easyitclass.wordpress.com/2019/02/27/%D1%81%D1%8A%D1%89%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82-%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D1%8E%D1%82%D1%8A%D1%80%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D0%B8%D0%BA%D0%B0/
https://itmateriali.weebly.com/uploads/1/8/9/3/18930151/komputarna_grafika.pdf
https://www.youtube.com/watch?v=BzvSRXs3rZY
https://www.youtube.com/watch?v=DlFhr_hf8V0
http://eprints.nbu.bg/3241/1/Rasterna%20komputyrna%20grafika.pdf
https://www.dechica.com/ocvetiavane/ocvetiavane-zabavni/%d0%b4%d0%be%d1%80%d0%b0-3/

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да подпомогне процеса на затвърдяване и обогатяване на знанията и представите на ученика със СОП, както и за развитието на практическите умения в областта на компютърната графика, като използват програмата Paint и други електр. ресурси.

В индивидуалната работа с ресурсен учител ученикът да развие умението за оцветяване в контур, да създаде графичен образ или да направи проект за поздравителна картичка или филмов герой.

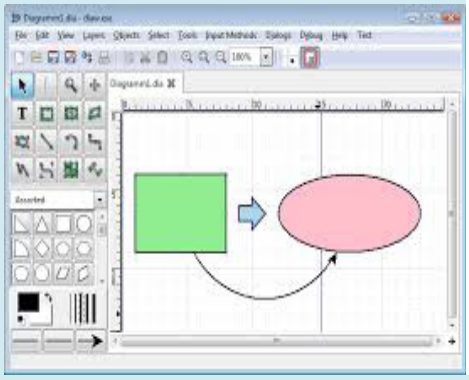

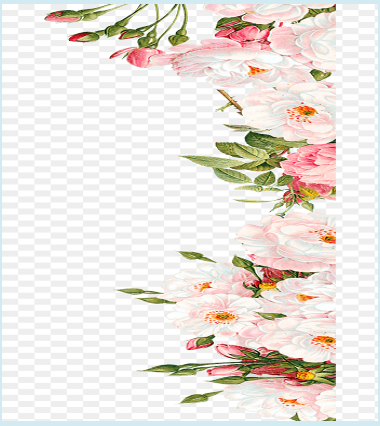

Помощни средства и технологии: адаптирани компютърни и софтуерни продукти;

Дидактични средства и материали:

Игри за онлайн оцветяване, лабиринти, скрити картинки, свързване на точки:

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП в домашни условия с графичната програма Paint да се опита да изобрази чрез компютърна графика българското знаме, като ползва помощния линк или да създаде друго изображение по собствен избор и замисъл.

https://www.youtube.com/watch?v=W5vTAG09MNc

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас
Тема на урока: ИЗМЕРВАТЕЛНИ УРЕДИ. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: Физичните величини се измерват с единици съгласно Международната измервателна система – SI. Да си припомним някои от тях: За да можем да измерваме физичните величини, трябва да разполагаме с измервателно средство. Например за измерване на електрическо напрежение, чиято измервателна единица по SI е волт (V), използваме волтметри.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Изберете обекти от класната стая и ги измерете с линийка или рулетка. Работете на групи.
Времево разпределение: Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за структурирано наблюдение.
Групова дейност в класната стая: Да познава начини за пряко измерване на физични величини: налягане, скорост, електрическо напрежение.
https://sites.google.com/site/izmervatelniuredi/home/uredi-ot-matnitoelektricna-sistema https://www.google.com/search?sa=X&source=univ&tbm=isch&q=%D0%94%D1%8A%D1%80%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%81%D0%BA%D0%B8+%D0%B8%D0%B7%D0%BC%D0%B5%D

Ресурси, които могат да се използват за темата:
1%80%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%B8+%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8&ved=2ahUKEwiZl6Ccjd7rAhXhCGMBHTEZBPEQ420oCnoECAoQNw&biw=1536&bih=722
https://www.technika-bg.com/shublerat-prost-ured-za-precizno-izmervane/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да се запознае с международните измервателни единици и системата SI.

Междупредметна връзка:
Физика и астрономия.
Математика.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител да намерят и коментират какви измервателни уреди имат в наличност и какво е тяхното приложение в бита.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
В индивидуалната работа да се затвърдят и обогатят представите на ученика за измервателни уреди, както и умението да преобразува различни мерни единици.

Помощни средства и технологии: адаптирана линийка за измерване и чертане;
Дидактични средства и материали:
Изображения на различни измервателни уреди и инструменти.
Работни листи за сравняване, измерване и преобразуване на мерни единици /от методика „Ремелка“ и др./.

Самостоятелна и домашна работа:
Рибки от картонени чинийки: като използва картонени чинийки и различни измервателни и чертожни инструменти, ученикът със СОП да се опита да изработи някои от следните предложения, представени в помощния линк.
http://krokotak.com/2011/06/idei-ot-kartoneni-tchiniyki/

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас
Тема на урока: ГРАДИВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ТЕХНИЧЕСКИ ОБЕКТИ. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: Техническите обекти може да се състоят от един елемент – винт, болт, гайка. Техническите системи са по-сложни и се състоят от много елементи. В зависимост от това за какво ги използваме, техническите системи са: енергетични (двигатели, генератори, компресори), работни (трактор, бормашина), информационни (перална машина, кухненски робот). Те са сложно устроени изделия. Състоят се от отделни самостоятелно работещи части. Тези части се наричат механизми. Има прости механизми – лост, клин, макара. Те служат като основа за изграждане на по-сложни механизми.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание Разгледайте изобретенията на италианския архитект, склуптор, изобретател, инженер, художник от епохата на Ренесанса Леонардо да Винчи. Кои от тях се използват и днес? Групов проект.
Времево разпределение: Един учебен час . Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за обсъждане, дискусия, структурирано наблюдение.
Групова дейност в класната стая: Да познава градивните елементи на техническите обекти и системи.
Ресурси, които могат да се използват за темата: https://www.bititechnika.com/uploads/downloads/Demo_TP_7klas.pdf https://i.framar.bg/%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%8F/%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%BE-%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D1%88%D0%B5%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%BC%D0%B0%D1%88%D0%B8%D0%BD%D0%B0
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Да разширява знанията за градивните елементи в техниката – детайл, звено, система, винт, болт, гайка.
Междупредметна връзка: Физика и астрономия.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да се запознае с градивните елементи на пералната машина в домашна обстановка и да дискутират устройството и функциите на тази сложна по механизъм техническа система.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

В индивидуалната работа да се затвърдят знанията и да се обогатят представите на ученика за техническите обекти и системи, като се акцентира на умението на ученика да групира /различава/ технически обекти и технически системи; видове технически системи, прости и сложни механизми, градивни елементи и др.

Да се запознае ученикът със СОП с устройството и принципа на действие на шевната машина, както и с градивните елементи на други технически обекти.

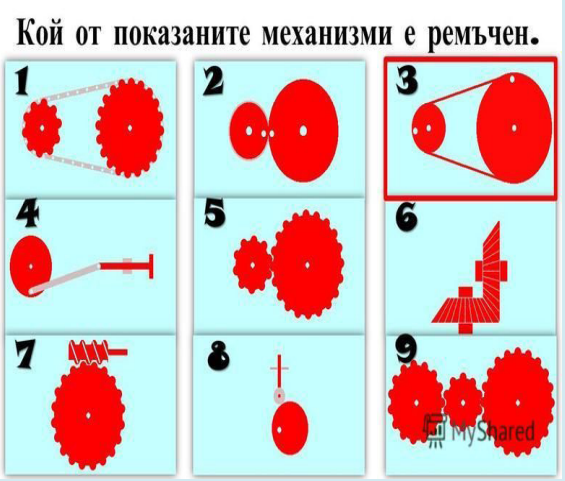

Помощни средства и технологии: различни увеличителни технологии;

Дидактични средства и материали: нагледни средства и материали

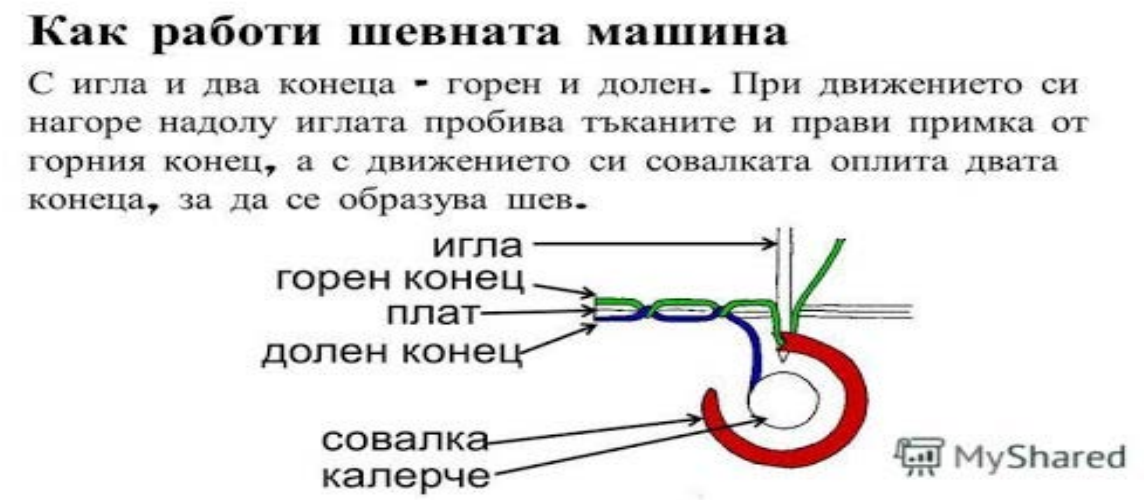

Самостоятелна и домашна работа:

Като използва тези и други материали за нагледна опора, както и резултата от съвместната дейност с родител по темата, ученикът със СОП да се опита да представи принципа на действие и механизмите на пералната машина, като самостоятелно подбере формата и начина на представяне на уреда.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас
Тема на урока: ЕЛЕКТРОННИ ЕЛЕМЕНТИ И СХЕМИ. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: Всяко електронно устройство се състои от градивни елементи. Те се делят на две големи групи: активни (диоди, транзистори и др.) и пасивни (резистори, кондензатори, бобини). Диодите имат два извода – анод (А) и катод (К) и пропускат ток само в едната посока. Транзисторите имат три извода – емитер (Е), база (Б) и колектор (К). Усилват електрически сигнали.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Намерете в интернет снимки на диоди с различна форма. Проучете как се определя кой е положителният извод (анод) и отрицателният извод (катод). Работете на малки групи.
Времево разпределение: Един учебен час . Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за структурирано наблюдение, дискусия.
Групова дейност в класната стая: Да познава и разграничава основни електронни елементи, използвани в техниката и бита.
Ресурси, които могат да се използват за темата: https://www.blog.vikiwat.com/elektronni-elementi/ https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D

0%BE%D0%BD%D0%B5%D0%BD_%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D1%82

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да се запознае с електронни елементи и схеми – диод, транзистор и др.

Междупредметна връзка:

Физика и астрономия.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да се опита да настрои електронен часовник или да извърши сметни операции с електронен калкулатор, които, ако желае, може да запише в тетрадка. Да развие своите практически умения и познания при наличие на електро-технически конструктор или комплект, спазвайки правилата и инструкциите за работа и безопасност.

https://www.matematika.bg/algebra/calculator.html

https://ucha.se/watch/6346/izpolzvane-na-kalkulator-i-desetichni-drobi-prilozhenie

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Ресурсният учител да онагледи и затвърди учебното съдържание с картинни изображения, които са достъпни и разбираеми за ученика, според неговите индивидуални способности. Да се затвърдят основни правила за бита, при използване на електрични уреди.

Помощни средства и технологии: увеличителни уреди и технологии

Дидактични средства и материали: нагледни средства и материали

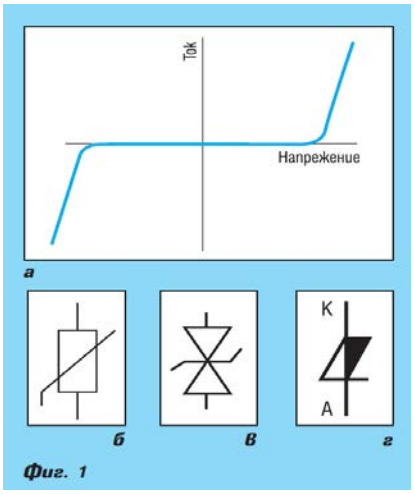

Фиг. 1

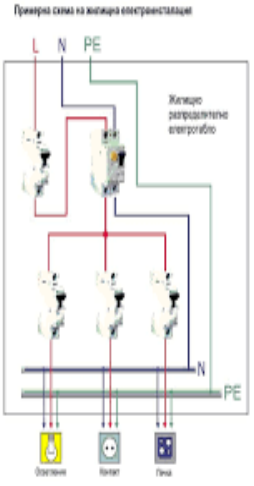

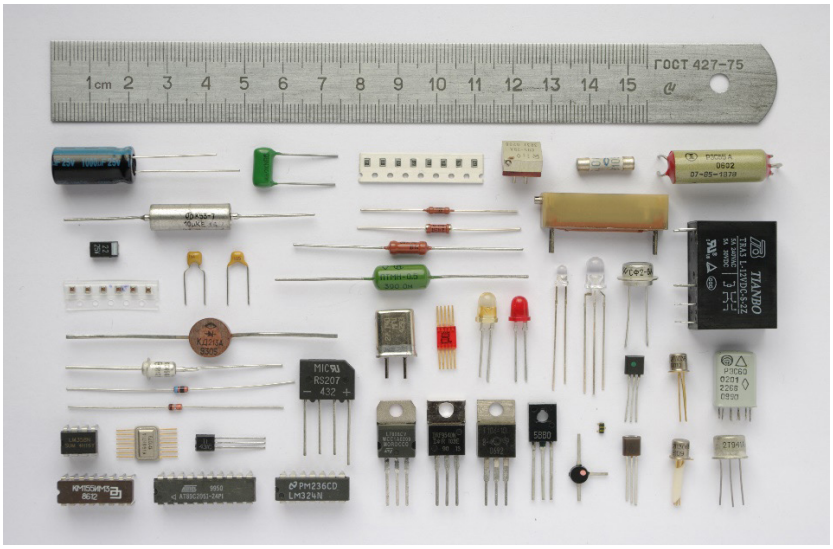

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП, като използва информацията от помощния и други линкове, да се опита да изготви презентация на тема: „Как действа светофарът?“

https://automedia.investor.bg/a/0-nachalo/32065-cvetnata-istoriia-na-svetofara

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас
Тема на урока: ОБРАБОТВАЩА И МОНТАЖНА ТЕХНИКА. Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

За да се изработи едно изделие, е необходима подготовка, обработка и сглобяване (монтаж). Нужни са и подходящи инструменти.

Прободният трион е електрическа машина, с която може да се режат различни материали – дърво, пластмаса, цветни метали, тънка листова стомана и др. Особено ценен е при криволинейно рязане, например за монтиране на умивалник. Банцигът служи за напречно и надлъжно рязане на дървен материал. Електрическото ренде е машина за рендосване на детайли от дървесина. Електрическата отвертка (винтоверт) е монтажен инструмент, с който може да се отвиват и завиват винтове с различна скорост, пробиване на отвори в дърво, метал и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Потърсете информация и разкажете за целите и особеностите на различни видове обработващи машини за промишлеността и бита. Работете по групи.

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 25минути. 5 минути за обсъждане, дискусия.

Групова дейност в класната стая:

Да познава устройството и принципа на действие на универсални машини за обработване на дървесина и метали.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://www.referati.org/plan-konspekt-po-tehnologii-za-7klas/61399/ref
https://www.bititechnika.com/uploads/downloads/%D0%9A%D0%A3_%D0%A2%D0%9F_7_%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81.pdf
https://download.pomagalo.com/1048512/obrabotvashta+tehnika/
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D1%80%D1%83%D0%B3
https://vgolitsyno.ru/bg/kakie-byvayut-stanki-ih-prednaznachenie-vybor-stanka-po-rekomendaciyam/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да се запознае с устройството и принципа на действие на прободен трион, банциг, електрическо ренде.

Междупредметна връзка:

Физика и астрономия.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител, след като разгледат внимателно снимковия материал, биха могли да се опитат да съставят проект за дървено пано и да изработят поставка за ключове, подходяща за закачане на стена. Закачалката за ключове е с шест номерирани кукички за закачане на ключове и дървена фигурка – къщичка в долната част, със забавен надпис. Примерни размери : 24 /32 см.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се затвърдят и обогатят представите на ученика със СОП с необходимите нагледни материали и ресурси – за видовете обработващи и монтажни машини и инструменти, за техните наименования, особености и предназначение.

В индивидуалната работа с ресурсен учител да се подпомогне процесът по изпълнение на задачата от самостоятелната и домашната работа на ученика със СОП.

Помощни средства и технологии: помощни и алтернативни средства за комуникация, адаптирани чертожни пособия, адаптиран молив, уплътнител и др.

Самостоятелна и домашна работа:

Като ползва за нагледна опора таблицата от адаптираните методи за преподаване на основното учебно съдържание, ученикът със СОП да се опита да създаде /адаптира/ таблица, в която да посочи вида на материалите, които се обработват с всяка една от обработващите машини, като включи в нея понятията: дървесина, метал, текстил, кожа и др., за които може да създаде, ако желае, и допълнителни графични символи /знаци/, с които да ги изобразява.

Коментари:

За изпълнението на „Самостоятелна и домашна работа“ са необходими участие и подкрепа от страна на родител, ресурсен учител или друг специалист.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас
Тема на урока: МОНТАЖНИ И ДОВЪРШИТЕЛНИ ОПЕРАЦИИ. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: За постигане на по-добро качество при някои изделия се налагат довършителни операции. Това са шлифоване, полиране, импрегниране, боядисване. Шлифоването е операция за получаване на гладки повърхнини. Импрегнирането е довършителна операция, при която материалите се обработват със специални разтвори. Така те стават по-трудно запалими, непромокаеми и се повишава тяхната трайност. Целта на лакирането и боядисването е да се запазят материалите от външни влияния – мокрене, гниене, ръждясване. Полирането е операция за постигане на най-висока гладкост и блясък на материала.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Нарисувайте картинки върху камък, дърво и пластмаса. Лакирайте.
Времево разпределение: Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 65 минути. 5 минути за дискусия.
Групова дейност в класната стая: Да разбира значението на повърхностната обработка на материалите и да осъществява операциите: шлифоване, полиране, боядисване, импрегниране, лакиране. Да организира работното си място и да използва подходящи предпазни средства при работа с обработваща и монтажна техника.
Ресурси, които могат да се използват за темата: https://impressbg.com/bg/product/dovrshitielni-opieratsii https://www.e-shop-bg.eu/blog/dovarshitelni-raboti/ https://thebridgestudio.ru/bg/instrumenty-dlya-derevoobrabotki-i-stolyarnyh-rabot-vidy-instrumentov-dlya.html http://kak-svoimi-rukami.com/bg/2012/01/okonchatelnaya-otdelka-dereva-instrumenty-i-vidy/
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Запознаване с технологии за повърхностна обработка на материалите – шлифоване, импрегниране, боядисване, лакиране, полиране и др.
Междупредметна връзка: Физика и астрономия. Изобразително изкуство.

Работа у дома и участие на семейството:

По преценка на родителя ученикът със СОП да бъде включен в изпълнението на елементарна монтажна или довършителна операция у дома, свързана с шлифоване, полиране или боядисване. Например: реставриране на стара мебел, дървена скамейка, стол или рамка на картина.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да подпомогне изпълнението и включването на ученика със СОП в груповия проект, свързан с адаптираните методи на преподаване в час.

Да подпомогне умението на ученика със СОП да разпознава и да назовава видовете повърхностна обработка на материалите – шлифоване, полиране, боядисване, импрегниране, лакиране.

Да подпомогне усвояването на практически умения на ученика със СОП да организира правилно работното си място и използва подходящи предпазни средства при работа с обработваща и монтажна техника.

Помощни средства и технологии: адаптирани маркери

Дидактични средства и материали:

Картинни изображения за разпознаване и назоваване на видове операции – монтажни или довършителни, както и картинни изображения на видове монтажни и дървообработващи инструменти:

Самостоятелна и домашна работа:

Няколко идеи за втори живот на старите дървени касетки (щайги), които ученикът със СОП може/по избор/да реализира в домашна обстановка, с необходимото съдействие от възрастен и при спазване на техники и правила за безопасност.

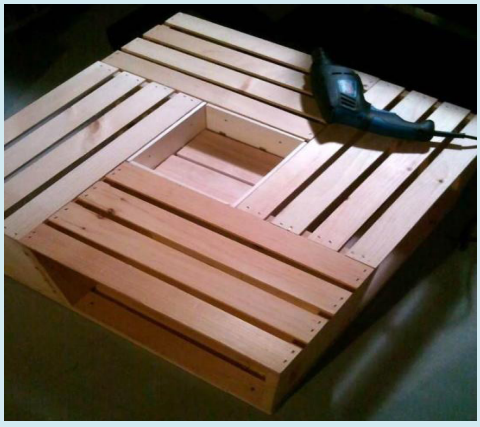

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас
Тема на урока: ПРИГОТВЯНЕ НА ЯСТИЯ ЧРЕЗ КОМБИНИРАНА ТОПЛИННА ОБРАБОТКА. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: За да можем да ги консумираме, някои храни трябва да минат през различни видове топлинна обработка. Те са: варене, печене, пържене, задушаване и др. Много от храните, които познаваме, се приготвят чрез комбинирана топлинна обработка. Това означава, че един или повече продукти преминават през повече от един топлинен процес. Много ястия от българската национална кухня се приготвят чрез комбинирана топлинна обработка, като баница, мусака, гювеч и др.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Намерете в интернет рецепти на популярни ястия от националната и световната кухня, приготвящи се чрез комбинирана топлинна обработка. Групов проект.
Времево разпределение: Един учебен час . Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за анализ на рецепти.
Групова дейност в класната стая: Да познава начини за приготвяне на ястия с комбинирана топлинна обработка. Да намери рецепти за приготвяне на популярни ястия от националната и световната кухня чрез комбинирана топлинна обработка.
Ресурси, които могат да се използват за темата: http://kulinari.net/2015/10/%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5-%D1%82%D0%BE%D0%BF%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D0%BD%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D0%B8-%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B5-%D0%B7%D0%B0%D0%B4/
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Запознаване с начини на приготвяне на храни с комбинирана топлинна обработка. Безопасност на труда.
Междупредметна връзка: Биология и здравно образование.
Работа у дома и участие на семейството: Ученикът със СОП съвместно с родител да разгледа рекламни брошури и каталози на битова техника и по-специално – техника и уреди за топлинна обработка на хранителни продукти. Ако желае, ученикът със СОП би могъл да изработи самостоятелен каталог на уреди за обработка на храни и продукти, чрез изрязване и лепене на картинни изображения от разглежданите брошури.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се затвърдят знанията на ученика със СОП и да се обогатят представите му за комбинирана топлинна обработка на продуктите, както и да се развият неговите практически умения за обработка и извършване на несложни операции, свързани с видовете обработка на хранителни продукти.

Помощни средства и технологии: адаптирана ножичка за работа с хартия

Дидактични средства и материали: нагледни средства и материали

Самостоятелна и домашна работа:

Като ползва нагледните примери от ресурсите по темата, ученикът със СОП да отговори писмено или устно на въпросите:

Към кои уреди принадлежи готварската печка?

Какви видове топлинна обработка на продуктите можем да извършваме с нея?

С кои уреди можем да извършваме студена обработка на продуктите?

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас
Тема на урока: СЪХРАНЯВАНЕ НА ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: За приготвяне на вкусни ястия е необходимо хранителните продукти да са пресни и годни за употреба. Често при неправилно съхранение настъпва разлагане. Това става в резултат на въздействието на микроорганизми, които развалят продуктите. Така се появява неприятен вкус и мирис. Затова много продукти се подлагат на замразяване, пастьоризация, стерилизация.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Яйцата се съхраняват за срок до 5 седмици в хладилник, ако ги поставите в задната част на хладилника и ги оставите в опаковка. Предложете идеи как да се съхранят хранителните продукти, когато излизаме на пикник или поход. Работа в малки екипи.
Времево разпределение: Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25минути. 5 минути за обсъждане, дискусия.
Групова дейност в класната стая: Да познава основните методи за съхраняване на хранителните продукти. Да познава и спазва правилата за съхраняване и запазване на качествата на хранителните продукти. Да прилага основни способи за съхраняване на плодове и зеленчуци; мляко, яйца, риба и месни продукти.
Ресурси, които могат да се използват за темата: http://kulinari.net/2016/09/%D1%81%D1%8A%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%8F%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BA%D1%82/ https://gotvach.bg/n5-38846-%D0%A1%D1%8A%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5_%D0%BD%D0%B0_%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8_%D1%87%D1%83%D1%88%D0%BA%D0%B8 https://gotvach.bg/n5-94563-%D0%9D%D0%B0%D0%B9-%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BE_%D1%81%D1%8A%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5_%D0%BD%D0%B0_%D1%8F%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8_%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%B0_%D0%B5%D1%82%D0%BE_%D1%82%D0%B0%D0%BA%D0%B0

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Запознаване с основни методи и правила за съхраняване на хранителни продукти.

Междупредметна връзка:

Биология и здравно образование.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да се погрижат за съхранението на ябълки през зимния сезон, като използват хартия, дървена касетка или найлонов плик. Освен тези два начина има и още няколко варианта за съхранение на ябълки.

https://bg.topcombi.org/4794171-how-to-keep-apples-fresh-for-the-winter-at-home-fresh

А ето как могат да бъдат съхранени краставиците пресни за зимата:

https://bg.topcombi.org/8864947-how-at-home-to-freeze-cucumbers-for-the-winter-fresh

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

https://www.hera.bg/s.php?n=1024

Като използва информацията от спомагателния линк, ученикът със СОП съвместно с ресурсен учител да изготви презентация /във вид на чертеж, рисунка или схема/, с която да представи правилния начин и подходящите условия за по-дългото съхранение на картофи през зимния сезон.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани ножички, моливи, чертожни пособия, шаблони за очертаване и др.

Самостоятелна и домашна работа:

https://otkuhnqtanabigi.blogspot.com/2019/05/blog-post_8.html

Да потренираме за лесно съхранение на лозови листа! При липса на листа можем да заменим с хартиени листчета. Упражнението е подходящо за развитие на фината моторика и обогатява знанията и опита на ученика с практически умения.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас
Тема на урока: УСТРОЙСТВА И СИСТЕМИ ЗА КОМУНИКАЦИЯ. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: Съвременните средства за комуникация се отличават с бързина и точност на информация. Мобилните комуникации се осъществяват с устройства, които използват радиовълни. Те са: уоки-токи, мобилен телефон, устройства за отваряне на гаражни врати, безжична компютърна мишка, сателитна телевизия и др. За разпространение на радиовълните се използват различни по конструкция антени. Едно от устройствата за мобилна комуникация е мобилният телефон. Той представлява приемно-предавателна радиостанция, която се захранва с батерии.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Намерете описание на морзовата азбука. Запишете с точки и тирета кратко съобщение към съучениците си. Групов проект.   Морзовата азбука А •— Б —••• В •—— Г ——• Д —•• Е • Ж •••— З ——•• И •• Й •——— К —•— Л •—•• М —— Н —• О ——— П •——• Р •—• С ••• Т — У ••— Ф ••—• Х •••• Ц —•—• Ч ———• Ш ———— Щ ——•— Ъ —••— Ь —•—— Ю ••—— Я •—•— 1 •———— 2 ••——— 3 •••—— 4 ••••— 5 ••••• 6 —•••• 7 ——••• 8 ———•• 9 ————• 0 —————
Времево разпределение: Един учебен час . Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за обсъждане, дискусия.
Групова дейност в класната стая: Да познава техническите устройства и системите за комуникация. Да осъществява безжично предаване на информация и управление на технически обекти.
Ресурси, които могат да се използват за темата: http://techs-mobile.blogspot.com/2010/04/blog-post_04.html https://www.bgmediation.com/blog/komunikatsiya-mediatori/ http://www.daskalo.com/it9klas/%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD

%D0%B8-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B8-%D1%83%D1%81%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B9%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0-%D0%B8/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Разширяване знанията за техническите устройства за информация и комуникация.

Междупредметна връзка:

Информационни технологии.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител, след като разгледат помощния линк, биха могли да коментират съдържанието му и да дискутират какви са другите /алтернативни/ начини за комуникация, които използват хората, освен смартфон.

https://www.tbmagazine.net/statia/smartfont-e-nay-vazhnoto-ustroystvo-za-blgarite.html

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

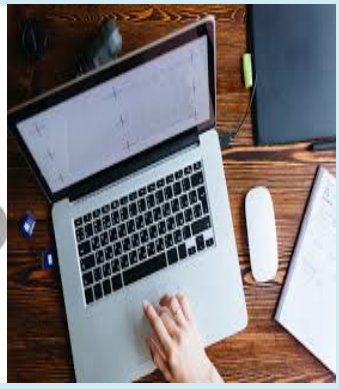

Задача: След като открие думите на работния лист, ученикът да се опита да състави текстово съобщение в различни варианти – e-mail, съобщение по Messenger или Viber, SMS, бележка, телефонен разговор и др. Ученикът със СОП да изкаже личното си мнение за графиката или за различни картинни изображения, отнасящи се до системи и устройства за комуникация. Работа за необходимостта от познаване и спазване на етикет и правила в общуването, на правописни норми.

Помощни средства и технологии:

Помощни и алтернативни средства за комуникация;

Дидактични средства и материали: нагледни изображения и символи

Самостоятелна и домашна работа:

Като използва мозайка или шило и хартия, или хартия и маркер, ученикът със СОП да се опита да напише собственото си име, използвайки брайлова азбука. Ако желае, ученикът може да напише други имена или думи.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас
Тема на урока: ЕЛЕКТРОННИ УСТРОЙСТВА ЗА КОНТРОЛ И УПРАВЛЕНИЕ. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: За да управлява машините, човек трябва да получи информация за тях. Основни начини за получаване на информация са контролът и измерването. Управлението е ръчно, когато човек управлява обектите с ръце. При автоматично управление управляващото устройство получава информация от измервателна система, работеща в автоматичен режим. За да се извършват контролът и управлението, е необходимо да се използват различни автоматични устройства – датчици, индикатори, преобразуватели, контролери, компютри и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Къщата в която много битови електроуреди се управляват автоматизирано, се нарича умна къща. Проучете какво може да прави една умна къща. Групов проект.

Времево разпределение:
Един учебен час. Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за дискусия.

Групова дейност в класната стая:
Да познава компонентите на устройства за автоматичен контрол и управление.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0
https://www.adaptcontrol.com/blog/misiya-umna-kshcha-kak-i-ot-kde-da-zapochnem

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Запознаване с автоматизацията, анализ на познати автоматични устройства.

Междупредметна връзка:
Информационни технологии.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител да коментира наличните електронни уреди в семейството, принципа на тяхното действие и необходима ли е подмяна на стари уреди с нови – електронни. Например: пералня, микровълнова, готварска печка или съдомиялната на какъв принцип на управление работят?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да подпомогне процеса по изпълнение и включване на ученика със СОП в изпълнението на груповата задача от адаптираните методи за преподаване на учебното съдържание.
Да затвърди и обогати представите на ученика със СОП за видовете електронни устройства за контрол и управление в бита чрез нагледни материали, електронни ресурси и практически дейности.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани устройства за управление и контрол на битовите уреди в дома.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да проведе самостоятелно собствено проучване в своя дом – да оформи във вид на таблица две основни графи: електронни /механични уреди.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас
Тема на урока: ВИДЕОКАМЕРА. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: Видеокамерата е преносимо електронно устройство, предназначено за записване на видеоизображения и звук. Използва се за различни цели. Първите камери са били разработени за нуждите на телевизията. За първи път камери за наблюдение са използвани за увеличаване на сигурността на банките. Камерите спомагат и при разследването на различни тежки престъпления. Много градове и натоварени пътни възли имат мощни системи за видеонаблюдение на трафика. Използват се предимно да засичат нарушители и инциденти.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Запознайте се с устройството и принципа на действие на видеокамерата. Работете по групи.

Времево разпределение:
Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за дискусия.

Групова дейност в класната стая:
Да познава устройството и принципа на действие на видеокамера.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B0
http://www-it.fmi.uni-sofia.bg/ReDisInfo/courses/modules/module4/parts/module6/part3/lesson1.html
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B1%D0%BB%D1%8E%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5
https://www.shopmania.bg/%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B8/guide-%D0%BA%D0%B0%D0%BA-%D0%B4%D0%B0-%D0%B8%D0%B7%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BC-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%8F%D1%89%D0%B0-%D1%86%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D0%BE-%D0%BA%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B0-32

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Запознаване с правилата за работа с видеокамера, записване и възпроизвеждане.

Междупредметна връзка:
Информационни технологии.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител може да разгледа видеокамера, ако имат налична у дома, или да изгледа видеозапис, направен с такова устройство, и да коментират качеството на записа и интересни моменти от процеса на видеозаснемането.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
В индивидуалната работа да се затвърдят знанията и да се обогатят представите на ученика със СОП за устройството на видеокамерата, за принципа на действие на различните видове видеокамери, да се дадат нагледни примери за видовете видеокамери и за приложението на видеонаблюдението в ежедневието и бита.

Помощни средства и технологии:
Адаптирани технологични средства за фото- и видеозаснемане.

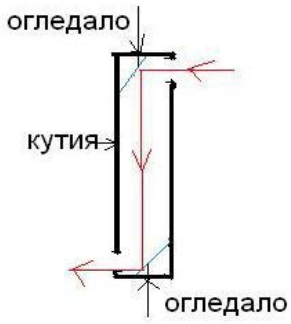

Самостоятелна и домашна работа: „Направи си сам“ (схемата горе вдясно).
Много е лесно да си конструирате перископ. Това е просто малка, дълга кутия с правоъгълни отвори, изрязани на върха и дъното на двете срещуположни страни. Огледалата са поставени зад тези отвори под ъгъл от 45 градуса, така че образът срещу горния отвор да се отразява от първото огледало върху второто и оттам наблюдателят да го вижда. На този принцип са конструирани и перископите, използвани в подводниците.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас
Тема на урока: ФИРМА. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: Производството на стоки и услуги задоволява потребителското търсене, но има и друга цел – печалба. Основна форма на организация на бизнеса е фирмата. За да отвори своя фирма, предприемачът най-напред трябва да определи какво ще произвежда. На фирмата е нужна реклама. Целта на рекламата е да убеди потребителите, че услугите на продукта

са най-добрите. За целите на рекламата се ползват различни средства: телевизия, радио, печат, интернет, кино, билбордове, листовки и други.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Всяка фирма има свое лице, с което се представя. То създава първоначалното впечатление и затова трябва да бъде интересно и запомнящо се. Нарича се лого. То може да бъде емблема, запомняща се дума или фраза. Създайте изображение за лого по ваш избор. Групов проект.

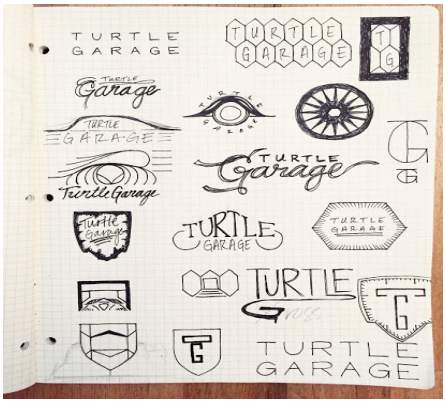

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за обсъждане.

Групова дейност в класната стая:

Да разпознава фирмата като стопанска единица за производство, търговия и услуги с цел печалба.

Да описва най-често срещани форми на организация на фирмата.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B8%D1%80%D0%BC%D0%B0

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B8%D1%80%D0%BC%D0%B0

https://business-adviser.bg/vidove-firmi/

https://a-design.bg/ime-na-firma/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Запознаване с фирмата като стопанска единица – видове, структура, създаване на фирма и др.

Междупредметна връзка:

География и икономика. Изобразително изкуство.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да обсъди идеи за семеен бизнес и възможности за създаване на фирма с определена дейност и насоченост.

Ролева игра: Интервю за работа (работодател и кандидат за работно място).

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Работа по адаптираните методи за усвояване на учебното съдържание – групова задача за създаване на фирмено лого.

В индивидуалната работа ученикът със СОП може да развие своите умения и да обогати своите представи в областта на рекламата чрез игрови и дидактични методи и похвати. Например: „Да измислим реклама за…“. В тази дейност могат да бъдат използвани като ресурс различни образователни езикови игри: игри с думи, рими, гатанки; за попълване на липсващи думи или довършване на изречения. Ролева игра: „Интервю за работа“ – работодател и кандидат за работно място да проведат диалог, принципи и правила при кандидатстване за работа.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани моливи, шаблони за очертаване и оцветяване, уплътнители .

Самостоятелна и домашна работа:
Разработване на творчески проект „Моята бъдеща фирма“ – дейност, персонал, доходи, изработване на визитка с лого, девиз на фирмата, принципи, правила и др.
https://novo-nachalo.com/%D0%BA%D0%B0%D0%BA%D0%B2%D0%BE-%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%B4%D0%B2%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F-%D0%BD%D0%B0-%D1%84%D0%B8%D1%80%D0%BC%D0%B0/

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас
Тема на урока: БЮДЖЕТ. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: Основна цел на всяка фирма е да реализира печалба. Печалбата е разликата между всички приходи и разходи. За да има печалба, приходите трябва да бъдат по-големи от разходите. Всички приходи и разходи на фирмата оформят нейния бюджет.Чрез изготвянето на бюджета може да се разбере дали фирмата работи на печалба или на загуба. Ако след изчисляване на приходите и разходите сумата им е равна, тогава е налице балансиран бюджет. Ако приходите са по-големи от разходите, тогава е налице бюджетен излишък. Този излишък е чиста печалба. Ако обаче разходите са по-големи от приходите, тогава е налице бюджетен дефицит. Това означава, че фирмата работи на загуба.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Бюджетът на една малка фирма много прилича на бюджета на едно семейство. Разработете варианти на бюджет на вашето семейство. Работете на групи.
Времево разпределение: Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за дискусия.
Групова дейност в класната стая: Да познава и назовава елементите на бюджета на фирмата.

Да разпознава и групира приходите и разходите в бюджета на фирмата.
Ресурси, които могат да се използват за темата: https://www.microsoft.com/bg-bg/microsoft-365/business-insights-ideas/resources/how-to-create-financial-budget-small-business
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Запознаване с бюджета на фирмата, приходи и разходи и източници на финансиране.
Междупредметна връзка: География и икономика.
Работа у дома и участие на семейството: Ученикът със СОП съвместно с родител да участва в извършването на примерен баланс – отчет за семейния бюджет за два или три месеца. Така ученикът ще има нагледен пример, ще развие и обогати своите представи за отчет на бюджета.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: В индивидуалната работа с ресурсен учител би могло да се предложи казус на ученика със СОП, в който той да прояви своята креативност и предприемачески усет. „Представи си, че си предприемач и си получил финансиране от банката 3000 лв. начален капитал, за да стартираш твоя бизнес. Ще произвеждаш дребни сладки, банички или фор-нети. Ще инвестираш за продукти, техника и персонал. Пресметни, колко разходи ще предвидиш? Колко приходи ще имаш от продукцията? Направи баланс-отчет за първия месец.“
Помощни средства и технологии: адаптиран електронен калкулатор Дидактични средства и материали: компютър, работни листи със задачи за пресмятане и преобразуване на парични единици, различни образователни и креативни игри.
Самостоятелна и домашна работа: Ученикът със СОП да обмисли варианти за това, как би могъл да увеличи своите лични средства, какво може сам да изработи, да направи или да помогне на някого, който би заплатил за труда му. Ако желае, ученикът би могъл да изложи своите идеи в писмена форма, за да ги представи.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас
Тема на урока: ПРОФЕСИЯ И КАРИЕРА. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: Замисляли ли сте се какви искате да станете? За да си отговорите на този въпрос, първо трябва да си отговорите какво умеете да правите най-добре. Това е важно, за да можете правилно да се ориентирате при избора си на професия. Всеки човек има правото да следва своя професионална кариера. Тя представлява израстването и движението на работещия в дадена професия. Ако правите нещо с желание, това е сигурен белег, че имате способности в тази област.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Изработете проект на тема: „Най-търсените професии в бъдеще“. Разгледайте пет професии на бъдещето, които ще стават все по-актуални, и професии, които са застрашени от изчезване. Групов проект.
Времево разпределение: Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25минути. 5 минути за обсъждане, дискусия.
Групова дейност в класната стая: Да разграничава професии в производството, търговията и услугите според характера на извършваните дейности. Да използва начини за разкриване на собствените силни и слаби страни при избор на образование, професия и кариера. Да намира и сравнява информация за избор на подходящо образование и професия.
Ресурси, които могат да се използват за темата: https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B5%D1%80%D0%B0
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Разширяване знанията за професиите и възможностите за кариерно израстване. Запознаване и работа в специализирани сайтове и центрове за кариерно развитие.
Междупредметна връзка: География и икономика.
Работа у дома и участие на семейството: „Какъв съм аз?“. Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да проведе семейна игра, в която всеки участник трябва да отгатне професията на другия участник, която той си е намислил.

Играта е още по-забавна, ако се играе във вариант чрез пантомима.
Други варианти за настолни игри са „Смях-карти Професии“, „Черен Петър“; креативни игри, творчески комплекти за развитие на различни умения и сръчност.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
В индивидуалната работа ресурсният учител би могъл да подготви тест с въпроси, които да помогнат на учениците със СОП да открият своите силни и слаби страни; какви професии ги привличат, с какво и в коя област биха желали да се занимават, да учат и да се развиват за в бъдеще, т.е. да бъде подпомогнат процесът на професионалното ориентиране на ученика със СОП на база на неговите личностни качества и индивидуални потребности и способности.

Помощни средства и технологии:
Дидактични средства и материали:
Разнообразни дидактични материали – карти, игри, тренажори, гатанки, електронни ресурси, работни листи, картинки за оцветяване, книжки, табла, илюстрации и др.

Самостоятелна и домашна работа:
Ученикът със СОП да намери информация за любимата и предпочитана от него самия професия, която да презентира пред своите съученици, пред възрастни и др.,
или да направи рисунка на тема: „Моята желана професия“.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас

Тема на урока:

АГРО- И ЗООТЕХНИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ В ЛИЧНОТО СТОПАНСТВО.

Нови знания

Основно съдържание на урока за ученика:

В личното стопанство се отглеждат растения и животни за добиване на храни за лична консумация или за предлагане на пазара. От дълбока древност хората търсили начин да получат повече добиви от земята, която обработвали. За целта те използват различни ръчни инструменти за разрохкване и унищожаване на плевелите – мотика, гребло, права лопата, вила за обръщане на почвата и др. Земеделието се превърна в успешен начин за обработка на земите, след като се появиха механизирани системи за обработка на почвата. Обработката на полета чрез използване на машини, дърпани от трактори, позволява тя да се осъществява върху големи площи земя за кратък период от време.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Проучете в интернет някои селскостопански машини – трактор, комбайн, култиватор, брана, сеялка. Групов проект.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за обсъждане и дискусия.

Групова дейност в класната стая:

Да посочва начини за ръчна и механизирана обработка на почвата и селскостопанските култури.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:4309271
https://www.e-shop-bg.eu/blog/gradinski-inventar-pochva/
https://botanika.bg/article/rukovodstvo-za-razpoznavane-na-pleveli-177
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%BA%D0%B0_%D0%BD%D0%B0_%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B0
https://www.prismabg.com/bg/%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5-%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%BA%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B0
https://www.pariteni.bg/novini/sobstven-biznes/kolko-zhivotni-e-razresheno-da-gledame-v-dvora-232803

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Запознаване с ръчната и механизираната обработка на почвата – агротехнологии, инструменти и селскостопански машини.

Междупредметна връзка:

Биология и здравно образование.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да посети изложение на агро- и зоотехнически уреди и съоръжения, или да придобие преки впечатления и наблюдения, ако има възможност за това, в неговото населено място.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се затвърдят знанията на ученика със СОП за видовете градински инвентар:

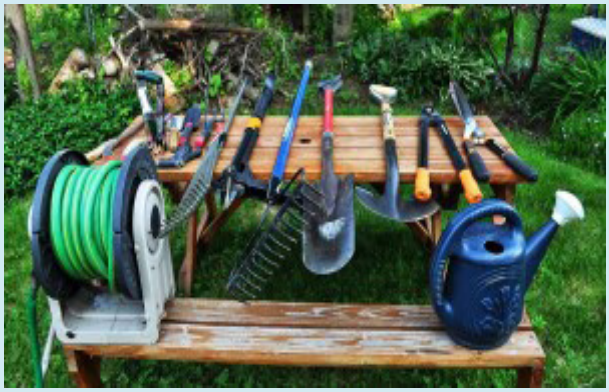

Обогатяване на представите за видовете и начините на обработка на почвата и за видовете плевели и начините за тяхното разпознаване:

Интересно за ученика със СОП е да знае какво представлява машината за оползотворяване на отпадъци:

Машината има два отвора – във вид на четирилистна детелина за разклонени храсти и правоъгълен за листа, трева и меки растителни отпадъци

Работа по затвърдяване на умението за разпознаване и назоваване на видовете операции, свързани с агро- и зоотехническите дейности в личното стопанство:

Помощни средства и технологии: адаптирани средства за писане, адаптирана ножичка.

Дидактични средства и материали: нагледни изображения

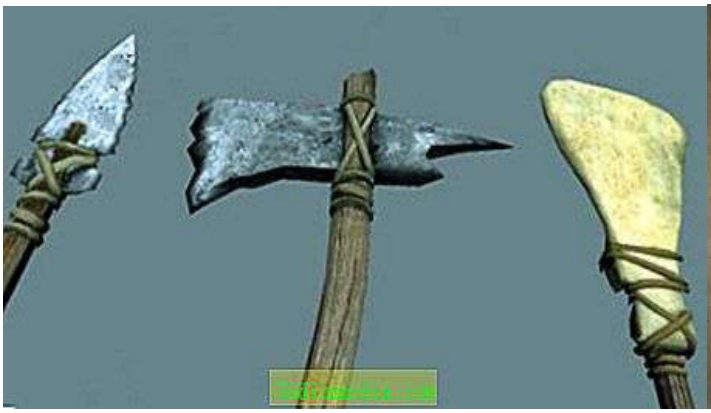

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да напише в тетрадка или да нарисува/залепи изображения на агро- и зоотехнически уреди и съоръжения и да ги надпише.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Технологии и предприемачество, VII клас
Тема на урока: ЕКОЛОГИЧНО СТОПАНСТВО. Нови знания
Основно съдържание на урока за ученика: Земеделието не може да не използва препарати (пестициди) – за защита на растенията и торове – за да увеличи растежа и плодородието им. В биологичното земеделие тяхната употреба е силно ограничена. Биологичните ферми трябва да спазват някои строги правила, ако искат да наричат своите продукти екологични. Свидетели сме на отрицателни последици от използването на пестициди, които тровят растенията, убиват пчелите. Съществуват и изпитани рецепти за приготвяне на ефективни природни средства за защита и борба с болести и вредители по плодовете, зеленчуците и цветята.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Проучете изпитани рецепти за приготвяне на ефективни природни средства за защита и борба с болести и вредители по плодовете, зеленчуците и цветята. Групов проект.

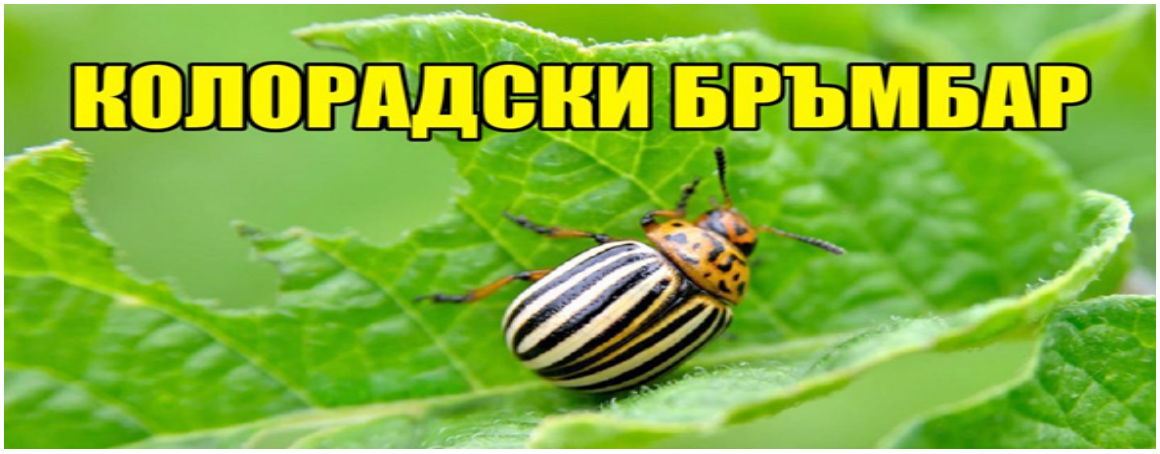

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути за обсъждане и дискусия.

Групова дейност в класната стая:

Да познава значението и начините за създаване на екологично стопанство.

Да разграничава условията и начините за отглеждане на растения и животни в екологичното стопанство.

Да посочва характерни особености на екологично чиста продукция.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://enterprise.bg/blog-news/7-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%B5-%D1%81/

https://www.ekoetiket.com/bg/sektorel/ekolojik-tarim-urunleri/

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%B9%D1%87%D0%B8%D0%B2%D0%BE_%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%B5

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да се запозне със значението и създаването на екологично стопанство и с начина на отглеждане на растения и животни.

Междупредметна връзка:

Биология и здравно образование.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да разгледа внимателно помощния линк, за да дискутират причините за положителния ефект от ползването и отглеждането на екологичните продукти в екологичните стопанства. Тези причини ученикът със СОП, ако желае, би могъл да запише синтезирано в тетрадка или да оформи във вид на рисунка, чертеж или схема.

https://www.ekoetiket.com/bg/sektorel/ekolojik-urun-nedir/

„Какво е екологичен продукт и 5 прости причини да ги използваме?“

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

В индивидуалната работа – работа по проект с екологични продукти и материали.

В съвместната си дейност ресурсният учител и учениците със СОП биха могли да инициират или да се включат в различни мероприятия на екологична тематика в училище или сред природата (еко- или кулинарен пърформанс, лендарт, еко-
акция, арт-ателиета с природни материали, продукти и др.).

Помощни средства и технологии: адаптиран химикал за писане, уплътнители;

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да се опита писмено или устно да отговори на въпроса: Какво означава понятието „екоетикет“ ? или Какво означава понятието „екологичен продукт“?, както и да участва пряко според индивидуалните си умения и способности в грижите и отглеждането на екологични продукти.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Изобразително изкуство V клас

Изобразително изкуство VI клас

Изобразително изкуство VII клас

Изобразително изкуство V клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Живопис 2003

Техника и материали в живописта 2007

Изящна графика 2010

Приложна графика 2013

Портрет. Автопортрет 2016

Пейзаж. Видове пейзаж 2019

Изразни средства в скулптурата 2023

Изразни средства в живописта 2027

Изразни средства в графиката. 2030

Фигурална композиция 2033

Хармония на цветовете 2036

Материали и повърхнини 2040

Нефигурална композиция 2044

Праисторическо изкуство 2047

Скица и ескиз 2049

Изкуството на Двуречието 2052

Изкуството на Древен Египет 2055

Изкуството на Древна Гърция 2059

Изкуството на Древен Рим 2063

Изкуството на траките 2066

Изкуство и компютър 2070

Да направим шарж 2073

Натюрморт. Видове натюрморт 2076

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

ЖИВОПИС

Основно съдържание на урока за ученика:

Живописта е вид изобразително изкуство. Творбите се създават върху плоскост, като се използват различни цветни материали – бои, цветни моливи, пастели. Има два вида живопис – монументална и изящна. Творбите на монументалната живопис имат големи размери и се разглеждат от голямо разстояние, за да може да се обхванат с поглед.

Произведенията на изящната живопис са малки и се гледат отблизо.

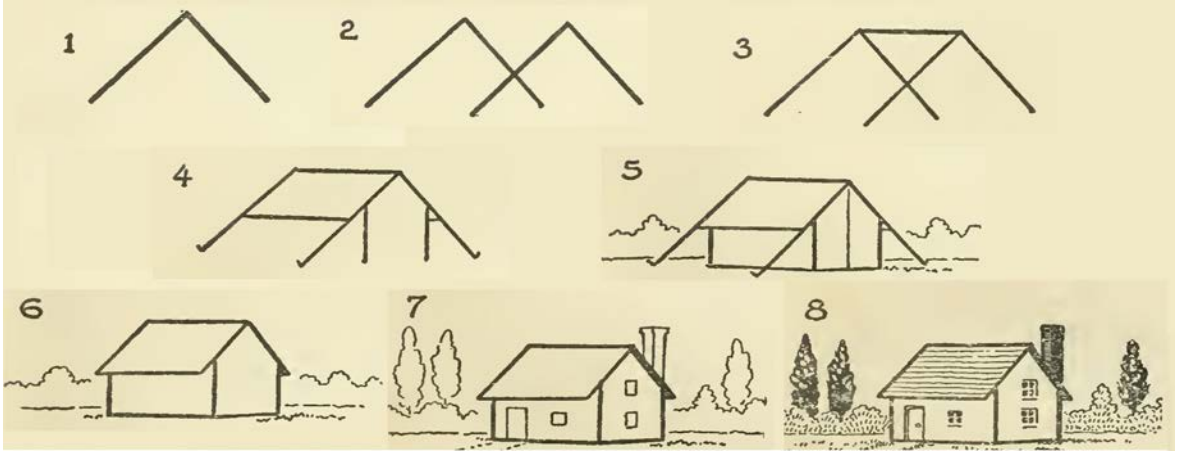

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Нарисувайте пейзаж с различни геометрични фигури. Използвайте водни бои и пастели.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:

Всяко дете решава какви геометрични фигури да използва. Може да ползва само бои или само пастели. Работи се индивидуално.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81

http://www.myshared.ru/slide/806879/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Развива основни познания за живописта като вид изящно изкуство.

Разграничава основни групи произведения в живописта.

Изпълнява изобразителни задачи, свързани с живописта.

Междупредметна връзка:

Математика – използване на геометрични форми и пространствена ориентация.

История и цивилизация – разглеждане на художествени произведения от различни културно-исторически епохи.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП може да потърси и разгледа съвместно с родителя различни живописни творби в интернет, както и съвместно да коментират към кой от двата вида живопис може да се определи всяка творба – монументална или изящна живопис.

Родителите могат да окажат съдействие и помощ на ученика да нарисува картина на своя дом, като стимулират и поощрят неговото творческо мислене и въображение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се направи сравнение с други жанрове на изобразителното изкуство. Да се дадат за пример известни художници – Ван Гог, Рембранд, Микеланджело. Да се принтират и покажат значими живописни творби.

Да дискутира живописни творби съвместно с ученика със СОП или да подпомага неговото включване и участие в групова дискусия, за да успее ученикът да изрази впечатленията си от живописните творби и по този начин да изрази и изяви себе си.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани чертожни пособия, адаптирани моливи и уплътнители за тях, адаптирани четчици за рисуване с пръсти, адаптирани шаблони за очертаване и за оцветяване.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да изпробва своите знания в електронните ресурси (при наличие на такива) към съответната тема в учебник по ИИ за V клас в неговия електронен вариант.

Да посети художествена галерия с изложба живопис.

Коментари:

В работата у дома и с участие на семейството при съвместно разглеждане на различни по вид живописни творби е желателно ученикък със СОП да бъде стимулиран в обосновката си да включи и използва в изказа си понятията за пространствена ориентация „близо“ и „далеч“, както и изразите „голяма по размер“ и „малка по размер“ творба.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Допълнителни специалисти: Възможно е в работата по темата да се включи арттерапевт.

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

ТЕХНИКА И МАТЕРИАЛИ В ЖИВОПИСТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Живописните творби се рисуват посредством различни видове бои. Те се нанасят на различни повърхности: плат, хартия, дърво, стъкло, керамика и други. За нанасянето се използват четки, шпакли и палитри, на които се смесват боите. Когато за една творба използвате различни бои, техниката се нарича смесена.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Нека всяко дете нарисува есенно листо с бои, пастели, цветни моливи, флумастери по свой избор. Създайте групово пано от всички нарисувани листа.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да се дискутират живописни творби.

Да споделят мнението си за живописни творби.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.slanchogled.com/category/268/art-materiali.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разбират ролята на материалите и техниките в живописта.

Да могат да приложат знанията си в областта на живописта при изпълнението на творчески задачи.

Обогатяване и развитие на социално-комуникативните умения и опит на ученика.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата – работа с природни материали и продукти, знания за сезоните и др.

Математика – пространствено разположение и ориентация, симетрия и др.

БЕЛ - Развитие на свързаната реч и умение за речева изява пред аудитория, речева култура по време на обща дискусия или беседа.

Работа у дома и участие на семейството:

Да изпробват съвместно някоя от смесените техники в живописта

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да мотивира и създава увереност за творческа изява и личностна реализация на всяко дете.

Да обогатява и развива въображението на ученика със СОП, като подпомага процеса с идеи за различни смесени техники, които съвместно изпробва и/или онагледява.

Помощни средства и технологии:

Четчици с напръстници, ароматизирани бои, флумастери, бои за рисунка върху стъкло, забавни четчици, работа върху различни повърхности и материали и др.

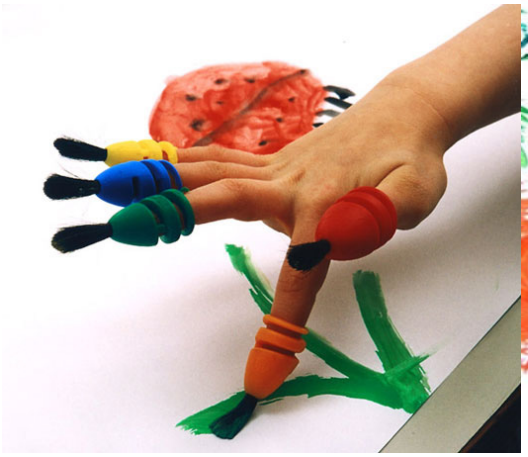

Самостоятелна и домашна работа:

Да събират различни по големина и форма листа и да ги запазят между страниците на книги (хербарий).

Коментари:

Темата предполага богато разнообразие от идеи за несложни смесени и нетрадиционни техники за рисуване и материали, които при изпробване имат своя незаменим терапевтичен ефект и въздействие. Например: техниката за рисуване с пръсти, с гумичка, с гъбичка, с намачкана хартия, със сол и лепило, със сапунени мехури и много др.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

ИЗЯЩНА ГРАФИКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Графиката е вид изкуство, при което се отпечатват много копия от една и съща творба. Графиките могат да бъдат както черно-бели, така и цветни. Художниците нанасят мастило, туш, моливи и бои върху различни основи. Получилото се изображение се отпечатва върху хартия, плат или друг материал.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Върху цветна хартия очертайте ваза. С линия разделете рисунката наполовина. Оцветете лявата страна на вазата в бяло, а дясната – в черно. Върху бялата основа нарисувайте точици с черна боя, а върху черната основа – с бяла боя.

Работи се на малки групи. Демонстрира се.

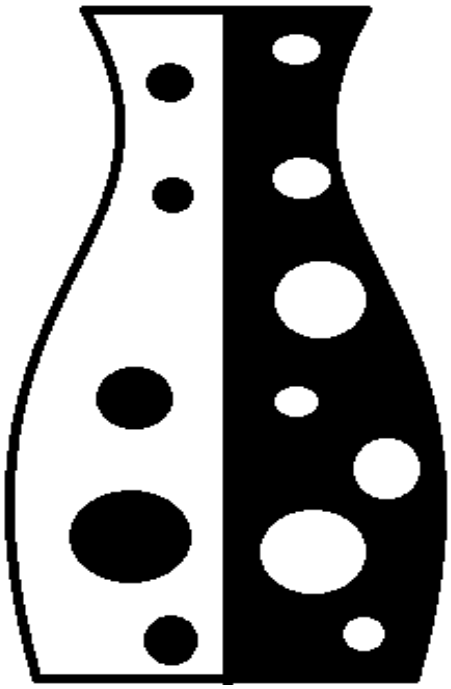

Времево разпределение:
Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:
Да изразява впечатленията си от графични творби.
Да може да прилага знанията си в областта на графиката при изпълнението на творчески задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://en.calameo.com/books/006195008b87405dac602

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да придобие основни познания за графиката като вид изящно изкуство.
Да изпълнява изобразителни задачи, свързани с графиката.

Междупредметна връзка:
История и цивилизации – запознаване с графични произведения (шедьоври) на художници от различни епохи, включително и на български автори на графики.
Математика – работа с линия, понятията – форма, големина, симетрия, асиметрия.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител биха могли заедно да разгледат и прочетат комикс като част от графичното изкуство или да създадат и оцветят такъв.

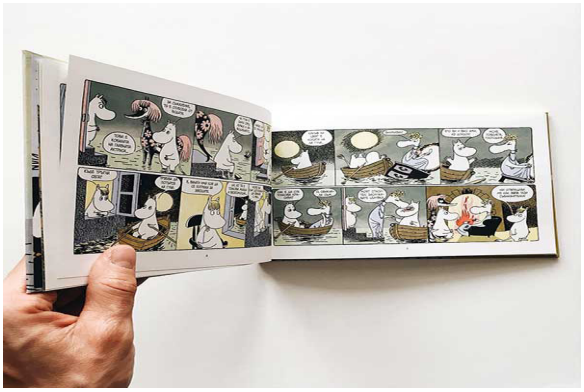

https://jenite.bg/%D0%93%D1%80%D0%B0%D0%B4%D1%8A%D1%82-%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%BA%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5_l.a_i.271025.html

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да подпомага дейността по изпълнение на изобразителната задача.

Да дообогати с нагледни материали представата за графиката като вид изобразително изкуство.

Помощни средства и технологии:

Таблет за рисуване, различни видове уплътнители за коригиране на захвата.

Дидактични материали: електронен ресурс към учебника по изобразително изкуство.

Самостоятелна и домашна работа:

Да се запознае и да изпробва техниката за рисуване с въглен или с въгленов молив, като създаде графика по собствен замисъл.

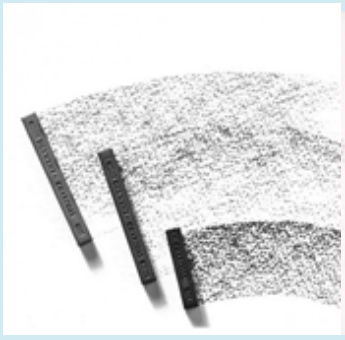

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас
Тема на урока: ПРИЛОЖНА ГРАФИКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Творбите на приложната графика имат практическо приложение и се използват за създаването на корици на книги, списания, плакати, гербове и други. Използват се широко в бита за създаване на етикети, опаковки. Изображенията се създават както на ръка, така и с помощта на компютърни програми.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Вземете лист бяла или цветна хартия и плътно го покрийте с парафин от свещ. Отгоре нанесете туш. С клечка за зъби нарисувайте първата буква на името си.

Работи се индивидуално. Нужна е демонстрация.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да придобива основни познания за приложната графика.

Да изпълнява изобразителни задачи, свързани с приложната графика.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D0%B8%D1%8F

https://www.hera.bg/s.php?n=3928

https://aramagopyan.com/%D0%B4%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BD-%D0%B8-%D0%BE%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B8/

https://netit.bg/2020/03/27/%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%86%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да дискутира графични творби.

Да споделя мнението си за графични творби.

Да развива мотивация и увереност за творческа изява и личностна реализация.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да издири и потърси в домашни условия няколко творби (продукти) на приложната графика и да ги запише в тетрадка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да подпомогнат процеса по изпълнение на адаптираните методи за преподаване на основното съдържание, като практически изпробват уменията на ученика за работа с парафин от свещ, цветен туш и клечка за изписване на буква или символ.

Да създадат съвместно в индивидуалната работа с ресурсен учител проект за корица на любима за ученика със СОП книга.

https://detskiknigi.com/kniga-kak-se-pravi/

Помощни средства и технологии:

Адаптирани шаблони, адаптирани чертожни пособия и инструменти, адаптирани моливи и уплътнители.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да се опита да прерисува някои от символните знаци на етикетите (по избор) и да запише тяхното значение, като ползва помощния линк към задачата.

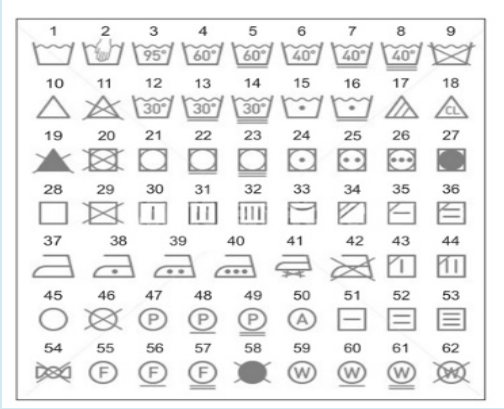

https://caramella-online.com/polezno/9-umeesh-li-da-razchitash-znacite-varhu-etiketi

Коментари:

В „Самостоятелна и домашна работа“ ученикът със СОП може да добави и други символни знаци от етикетите, които разпознава и е запознат с тяхното значение.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас
Тема на урока: ПОРТРЕТ. АВТОПОРТРЕТ
Основно съдържание на урока за ученика: Портретът е жанр от изобразителното изкуство, при който се изобразява човешко лице. Портретите могат да бъдат индивидуални, ако на тях е изобразен един човек, или групови, когато присъстват много хора. Автопортретът е изображение на художника, създадено от самия него. Художниците са създавали автопортрети, за да могат хората да видят техните умения.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

От отпадъчни материали създайте портрет върху някаква плоскост. Работете в групи по двама.

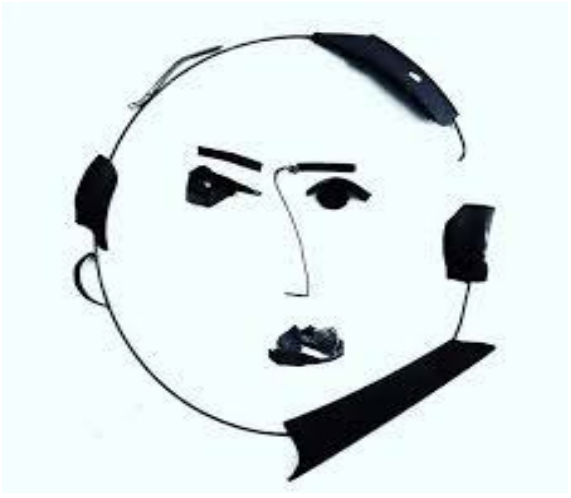

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава основни познания за портрета като жанр в изобразителното изкуство.

Да разграничава основни видове портрети.

Да изпълнява изобразителни задачи, свързани с портрета.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82

https://puzzlefactory.pl/bg/puzzle/igra/khora/138237-%D0%B1%D0%B0%D0%B1%D0%B0-%D0%B8-%D0%B4%D1%8F%D0%B4%D0%BE

https://priobshti.se/article/u-doma/napravi-si-sam-obrazovatelna-igra-za-uchene-na-emocii

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да участва в екипна работа.

Да развива възприятието и въображението си.

Да познава спецификата на автопортрета.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да се опита да създаде портрет на своето семейство или портрет на някой от членовете на семейството.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Ресурсният учител да подпомогне работата в екип и включването на ученика със СОП в изпълнението на адаптираната задача в клас.

Да подпомогне процеса на затвърдяване на знанията и уменията на ученика, свързани с отдиференцирането (разпознаването) на основните видове портрети.

В индивидуалната работа да се разглеждат различни фотоси на портрети на известни наши исторически личности и да се коментират съвместно с учителя.

Помощни средства и технологии:

адаптирани шаблони, адаптирани ножички, адаптирани моливи, адаптирани чертожни пособия и др.

Дидактични средства и материали:

Игра – пъзел „Портрети“, образователни игри за разпознаване на емоции, игра с портрети – магнити, магнитна игра „смешни лица“:

Книги, наръчници, видеоклипове за техниката на рисуване на портрети, различни фотоси, работни листи за дорисуване на портрети, лица, емотикони.

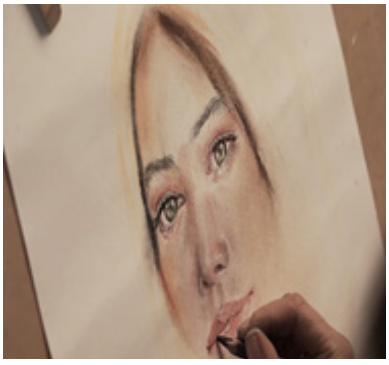

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да създаде портрет на приказен герой под формата на игра „Портрет“, като включи в изпълнението на играта другите членове на семейството си или други участници. Един от играчите намисля приказен герой и го описва. Другите участници в играта трябва да познаят кой е този герой, а след това да се опитат да нарисуват негов портрет. Играта може да се видоизменя според индивидуалните способности и умения на играчите в нея.
http://www.az-deteto.bg/portret/5287/view.html

Коментари:

Би могло да се разгледат организирано или индивидуално портретите в училищния интериор на училището, което ученикът със СОП посещава.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Допълнителни специалисти: Среща разговор или беседа с художник портретист.

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас
Тема на урока: ПЕЙЗАЖ. ВИДОВЕ ПЕЙЗАЖ
Основно съдържание на урока за ученика: Пейзажът е жанр в изобразителното изкуство, свързан с изобразяването на различни природни и архитектурни обекти. В началото пейзажите са използвали само като фон на портрети, но с времето художниците започнали да им обръщат повече внимание. През 17 век пейзажите се превърнали в собствен жанр в изобразителното изкуство. Пейзажите могат да бъдат реални или измислени.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете апликация на нощен пейзаж, като използвате за основа цветна хартия. Изрежете или изкъсайте формите от фолио, станиол, вестници или списания. Използвайте флумастери или лакове за нокти за нощното небе.

Работи се на малки групи.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава основни познания за пейзажа като жанр в изобразителното изкуство.

Да изпълнява изобразителни задачи, свързани с пейзажа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B5%D0%B9%D0%B7%D0%B0%D0%B6%D0%BD%D0%B0_%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81

https://www.slideshare.net/ani5kova/ss-5537858

http://artgallerystz.com/%D0%B8%D0%B7%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B1%D0%B0-%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D0%B7%D0%B0%D0%B6%D0%B8/

https://impressio.dir.bg/palitra/izlozhba-peyzazhi-sas-starini-pokazva-natsionalnata-galeriya

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да развива мотивация и увереност за творческа изява.

Да обогатява представите и развива възприятието и въображението си.

Да разбира ролята на материалите и техниките за изразяването на авторовата идея в живописта.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да посети галерия с изложба пейзажи.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

В индивидуалната работа ученикът със СОП да затвърди и изпробва знанията си за видовете пейзажи, като отговори на въпроса кое е общото и кое различното в тези 4 картини. С каква дума можем да ги обединим? Какви са разликите?

Помощни средства и технологии:

Адаптирани ножички за изрязване на хартия, адаптирани моливи и уплътнители за тях.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да влезе в ролята на жури и да определи 1-во, 2-ро и 3-то място на картините, създадени от негови връстници на тема „Пейзажи от моята България“, и да се обоснове (писмено или устно) според възможностите си.

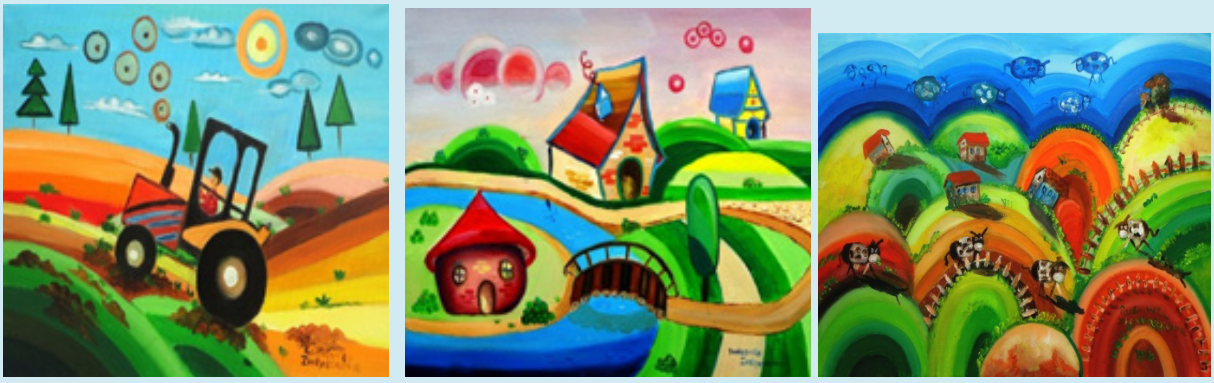

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

ИЗРАЗНИ СРЕДСТВА В СКУЛПТУРАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Основното изразно средство в скулптурата е обемната форма. Творците изработват скулптурите си с помощта на различни материали – камък, глина, восък, стъкло, метал и др. Чрез различните форми и цветове художниците предават различни усещания и чувства на творбите си. Скулптурите могат да бъдат гладки или грапави, цветни или черно-бели в зависимост от обработката им.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Моделирайте таралежче от пластилин. Използвайте клечки за зъби или спагети за бодли и мъниста за очи и нос. Работете индивидуално или на малки групи.

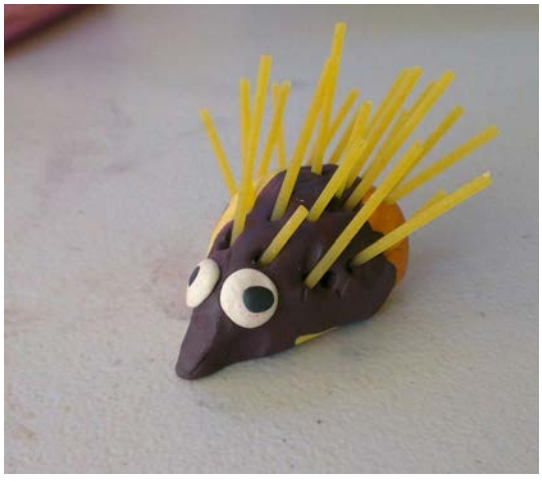

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да разграничава изразните средства в скулптурата като вид изящно изкуство.

Даприлага изразни средства, характерни за скулптурата, при различни видове изобразителни задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BA%D1%83%D0%BB%D0%BF%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0

https://www.slideshare.net/werap/ss-9672262

https://vdahnovi.me/neveroyatni-hartieni-skulpturi-na-zhivotni/

https://creativitycocktail.com/izkustvo/slozhni-zhivotni-skulpturi-ot-skrap/

https://opoznai.bg/view/skulpturite-na-jivotni-sevlievo

http://www.highviewart.com/izkustvo/skulpturi-na-zhivotni-s-realnite-im-razmeri-4814.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да знае какви материали може да се комбинират в скулптурните творби.

Да прилага знанията си за изразните средства в скулптурата при изпълнението на творчески задачи.

Да развива мотивация и увереност за творческа изява и личностна реализация.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да посети изложение на скулптури от пясък или на восъчни фигури и др. или виртуално да разгледа такива в интернет.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

В индивидуалната работа с ресурсен учител ученикът със СОП да развие своите практически умения и фина моторика чрез формообразуващи движения с различни материали – глина, пластилин, лунен пясък, тесто, хартия и др., да оцвети и нарисува гипсова фигурка, да създаде скулптура от отпадъчни и природни материали.

Помощни средства и технологии:

Дидактични материали:

Творчески комплекти за изливане на фигурки от гипс, видове пластилин и др.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да изпълни в домашна обстановка някои от предложенията за фигурки или да създаде друга по собствен замисъл и идея.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

ИЗРАЗНИ СРЕДСТВА В ЖИВОПИСТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Изразните средства в живописта са цветовете, линиите, мазките и петната. В зависимост от това дали цветовете са топли, студени, ярки, те могат да предадат на картините усещания за топлина, движение или спокойствие.

Художниците работят с бои по различен начин. Използват точки, пръски, петна, линии. Могат да нанасят един слой боя или да ги наслоят за постигането на релеф. Когато творецът използва маслени, темперни или акрилни бои, следата, която бива оставена от четката, се нарича мазка.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

С молив очертайте форма на пеперуда. Покрийте пеперудата с лепило и посипете отгоре със сол. Когато изсъхне лепилото, рисувайте с водни бои. Забележете каква е разликата между фона и пеперудата. Работи се индивидуално или на малки групи.

Времево разпределение:
Два учебни часа. Представяне на информацията –10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:
Да умее да разграничава изразните средства в живописта като вид изящно изкуство.
Да може да прилага изразни средства, характерни за живописта, при различни видове изобразителни задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.fineluart.com/cvetat-kato-izrazno-sredstvo-v-zhivopista/
https://www.youtube.com/watch?v=F36GlYaa0dU
https://www.youtube.com/watch?v=clI9sOaOyns&vl=bg

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да познава изразните средства в живописта.
Да осъзнава ролята на материалите и техниките за изясняване на идеята на автора.
Да знае какви материали може да се комбинират в живописните творби.
Да прилага знанията си за изразните средства в живописта при изпълнението на творчески задачи.
Да обогатява представите си и развива въображението си.

Междупредметна връзка: Човекът и природата.
Работа у дома и участие на семейството: Ученикът със СОП съвместно с родител да посети изложба живопис. При невъзможност може да ползва интернет ресурси по темата. Родителят би могъл да окаже съдействие в подбора на идеята и техниката за изпълнение на задачата от „Самостоятелна и домашна работа“.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Като използва многообразието на идеи и интернет ресурси за различни изобразителни техники, по преценка на ресурсния учител, съобразено с индивидуалните способности и потребности на ученика, биха могли да се изпробват разнообразни изобразителни техники за живописни творби.
Помощни средства и технологии: Адаптирани моливи, уплътнители за моливи, адаптирани шаблони за очертаване.
Самостоятелна и домашна работа: Като изгледа приложения линк, ученикът със СОП да подбере една от идеите и техниките и да я изпълни, след като набави необходимите материали за целта. https://www.youtube.com/watch?v=mjZRpImTDNs

Коментари:

Положителен и релаксиращ ефект има съчетаването на изобразителна дейност с подходяща музика (музикален фон), който да стимулира творческата изява на учениците.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител
Допълнителни специалисти: арттерапевт

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

ИЗРАЗНИ СРЕДСТВА В ГРАФИКАТА.

Основно съдържание на урока за ученика:

Изразните средства в графиката са линиите, щрихът, петната, точките, цветовете и структурата на хартията.Линиите могат плавно да очертават формата или да са резки и енергични. Положените една до друга линии с различна дебелина, посока и плътност образуват щрих. Черно-белите петна са друго изразно средство. В графичното изкуство се използват различни видове хартия.

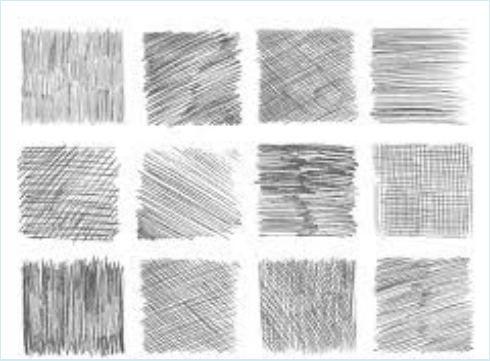

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Нарисувайте листо, като използвате молив, черен пастел или флумастер. Работете на малки групи.

Времево разпределение:
Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:
Да разграничава изразните средства в графиката като вид изящно изкуство.
Да прилага изразни средства, характерни за графиката, при различни видове изобразителни задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://nhgart.wordpress.com/%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D0%B8%D0%BA%D0%B0/
https://istoriiki.com/bg/grafika/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да разшири речника си с нови понятия за изобразителното изкуство.
Да познава изразните средства в графиката.
Да прилага знанията си за изразните средства в графиката при изпълнението на творчески задачи.
Да развива мотивация и увереност за творческа изява и личностна реализация.
Да обогатява представите си и развива въображението си.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител биха могли да проведат игра за съвместно (последователно) рисуване на графика. Единият участник започва, като рисува начални щрихи на графично изображение, а другият участник довършва творбата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
В индивидуалната работа ученикът със СОП да изработи графично своя зодиакален знак, като използва различни варианти според желанието и възможностите си.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани шаблони за очертаване, адаптирани моливи и уплътнители за тях според индивидуалните потребности и умения на ученика със СОП.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП, като ползва цветното и помощното изображение за нагледна опора, да се опита да направи неговото графично изображение.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

ФИГУРАЛНА КОМПОЗИЦИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Съчетаването на елементите на художествената творба в едно цяло се нарича композиция. Във фигуралната композиция човешки фигури са обединени от някакво отношение или действие. Мястото, в което фигурите извършват действието, наричаме композиционен център. Той може да бъде в средата на творбата, но може да бъде и встрани.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Нарисувайте фигуралната композиция. Човешките фигури да бъдат изобразени от геометрични елементи. Работете по групи.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да прилага основни принципи на композиционно изграждане при изпълнение на изобразителни задачи.

Да коментира видовете композиция в творчеството на различни художници.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.fineluart.com/kakvo-e-figuralna-kompozitsia/

https://drugi.dokumentite.com/art/vidove-i-janrove-v-izobrazitelnoto-izkustvo/82970/p3

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да познава характеристиките и изразните средства на фигуралната композиция.

Да дискутира различни видове фигурална композиция.

Да дискутира и мотивира избора на композиционен център в творбата.

Да развива мисленето и въображението си.

Да развива мотивация и увереност за творческа изява и личностна реализация.

Да използва знанията си за фигурална композиция при изпълнението на творчески задачи.

Да развива мисленето, представите и въображението си.

Междупредметна връзка: Математика.

Работа у дома и участие на семейството:

Във всяко семейство има коледни и новогодишни картички. Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да разгледа наличните картички (или рисунки), за да коментират какъв вид фигурална композиция е приложена в тях.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

В съвместната работа с ресурсен учител ученикът със СОП да разгледа изображения на различни творби с фигурална композиция, за да определи какъв вид е тя в отделните творби, които наблюдава. Да умее да изразява личното си мнение за това какъв е общият идеен замисъл, който обединява фигурите в творбата. Да създава фигурална композиция по зададена тема от учителя.

Да затвърди знанията си за видовете фигурални композиции, които познава.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани чертожни пособия, адаптирани моливи и уплътнители към тях според индивидуалните потребности и умения на ученика със СОП.

Самостоятелна и домашна работа:

Като разгледа текстовете в помощния линк, ученикът със СОП да намери текста, който се отнася за фигуралната композиция като вид жанр в изобразителното изкуство, и да го препише в тетрадка (според възможностити си).

https://drugi.dokumentite.com/art/vidove-i-janrove-v-izobrazitelnoto-izkustvo/82970/p3

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

ХАРМОНИЯ НА ЦВЕТОВЕТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Чрез използването на различни цветове художниците изразяват своите идеи и чувства. Цветовата хармония е съчетаването на цветовете за постигане на равновесие и съзвучие между отделните форми в творбата. Основните цветове в изобразителното изкуство са жълт, син и червен. Посредствено тяхното комбиниране се получават допълнителни цветове. Това са зелен, оранжев и виолетов. Като смесим жълт и син цвят, се получава зелен. От червен и син цвят се получава виолетов, а като смесим жълт и червен цвят, получаваме оранжев.

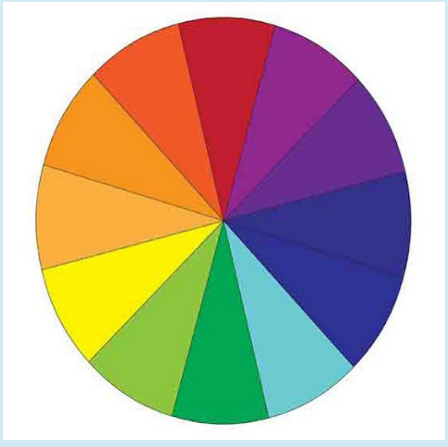

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Нарисувайте дъга, като използвате всички основни и допълнителни цветове. Рисувайте индивидуално.

Времево разпределение:
Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:
Да създава рисунки по наблюдение и по представа.
Да създава хармонични композиции.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://solnysh.ru/bg/bolezni/cvetovye-garmonii-rodstvennyh-cvetov-garmoniya-cvetov-palitra-garmonii-cvetov.html

https://kukerbg.com/UserFiles/harmoniq.pdf

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да използва знанията си по цветознание при създаването на собствени творби.
Да използва различни видове хармонии при изпълнението на творчески задачи.
Да дискутира въздействието на различните видове хармонии върху зрителя.
Да развива мотивация и увереност за творческа изява и личностна реализация.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да проведе забавна игра вкъщи за определяне на цветовете – топъл, студен, основен или допълнителен. Единият участник посочва предмет, обект в определен цвят, а другият участник отговаря.
Или да се запознаят с едно дълго, но доста полезно четиво за ролята на цветовете.
https://gena.bg/%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D0%BA%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D1%86%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B5-%D0%BD%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%BC%D0%B0%D0%B3%D0%B8%D1%8F-%D0%B8-%D0%B2%D1%8A%D0%B7/

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Ученикът със СОП да приложи своите знания за цветовете и тяхната хармония, като оцветява картинки на различна тематика. Да приложи уменията си в техниката за апликиране с изкъсване на цветна хартия.

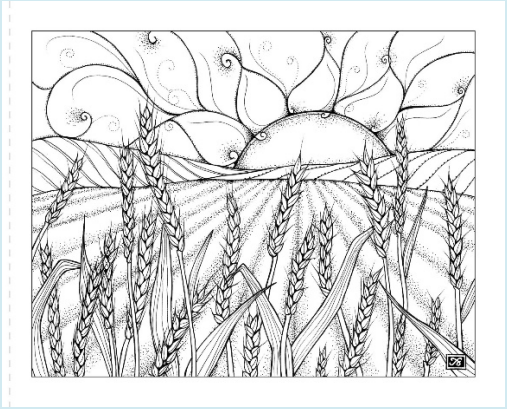
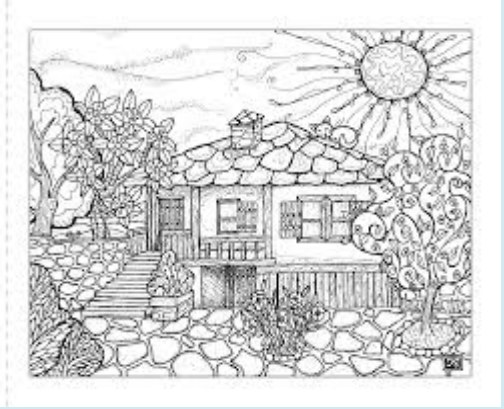
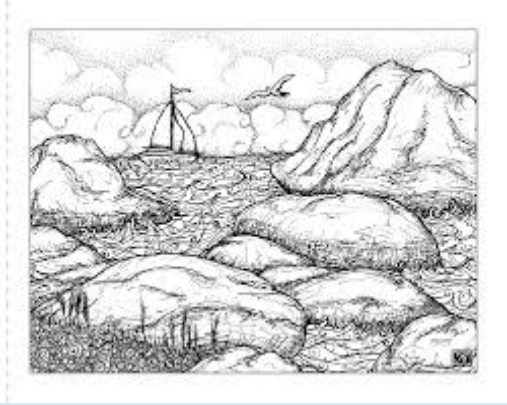

Помощни средства и технологии: адаптирани ножички за работа с хартия.

Дидактични материали:

http://krokotak.com/2012/04/aplikatsiya-v-tsvetovete-na-dagata/

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да изработи вкъщи „дърво“ (есенно, пролетно) според сезона, като използва отново техниката на апликация с изкъсване на цветна хартия.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Допълнителни специалисти: арттерапевт

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

МАТЕРИАЛИ И ПОВЪРХНИНИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Всеки обект в природата има неповторима повърхност, която въздейства по различен начин. Художниците използват различни видове материали, за да изразят по-добре идеите си – стъкло, природни материали, пластмаса, метал и др. Различните материали могат да се комбинират по неповторим начин.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Създайте композиция на тема „Морско дъно“, като използвате различни природни материали – листа, клонки, пясък, миди и др. Работете по групи.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава знания за форма и структура на обекти.

Да оценява обекти от природната среда от естетическа гледна точка.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://www.referati.org/materiali-po-izobrazitelno-izkustvo/92421/ref

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да мотивира използването на различни материали и техники при изграждането на художествени творби.

Да дискутира различни материали и техники при изграждането на образа в изкуството.

Да експериментира с разнообразни материали и техники при създаването на фигурални

и нефигурални композиции.
Да развива въображението си.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да експериментира да оставя следи (да рисува) върху различни повърхнини – дърво, стъкло, камък, хартия.

https://www.art1a1d.com/2016/07/10/risunka-warhu-kamak-video/

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Ученикът със СОП да затвърди знанията си за различните материали, техните наименования и повърхнини чрез разнообразни дидактични материали, практически упражнения и игри. Да изпробва уменията си в техниката на декупажа. А самият декупаж може да се нанася върху различни повърхнини (върху картон, стъкло, дърво, порцелан, пластмаса и др.) Нужни са красиви, оригинални и интересни салфетки, по възможност да бъдат трипластови.

Например: картинка върху дървена плочка, рисунка върху прозорец, стъкло и др.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани ножички, бои за рисунка върху стъкло, адаптирани четчици, моливи.

Дидактични материали:

Тапети с различен релеф, салфетки за декупаж, лепило, ножичка, четка за рисуване и декупаж и други материали с различна повърхност и покритие.

Интернет ресурси за запознаване с конкретни примери за тази техника.

Ръчно изработена сватбена картичка от тапети, корк, копчета, картон и хартия.

Самостоятелна и домашна работа:

За да се убеди и експериментира за възможностите да се рисува (изобразява) върху материали с различни повърхности, на ученика със СОП може да се предложи да направи рисунка или надпис върху балон по свой избор и замисъл, а защо не и летяща ракета от балон:

http://krokotak.com/2012/08/leryashta-raketa-ot-balon/

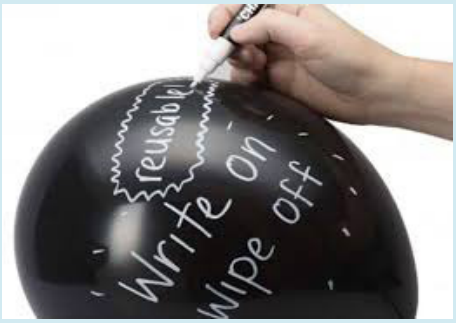

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас
Тема на урока: НЕФИГУРАЛНА КОМПОЗИЦИЯ
Основно съдържание на урока за ученика: При нефигуралната композиция не се изобразяват реални сцени и предмети. В нея образите се превръщат в комбинация от геометрични фигури, накапвания или следи от четка. Художниците предават идеите и чувствата си чрез съчетание от линии, форми и цветове.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Създайте нефигурална живописна композиция, като използвате техниката на продухване със сламка. Работи се индивидуално. Нужна е демонстрация.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да прилага основни принципи на композиционно изграждане при изпълнение на изобразителни задачи.

Да коментира видовете композиция в творчеството на различни художници.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ps.alos.bg/art-history/page-a/%D0%B0%D0%B1%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%BD%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE/

https://thestrip.ru/bg/lico/chto-takoe-abstraktnaya-kompoziciya-v-zhivopisi-abstrakcionizm-v/

https://www.youtube.com/watch?v=4efL17KioY8&app=desktop

https://www.youtube.com/watch?v=3ricZtkqsUE

https://www.youtube.com/watch?v=K9XA84Z2dcA

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да мотивира избора на материали и техники за изразяването на авторовата идея.

Да дискутира разнообразните изразни средства в нефигуралното изкуство.

Да развива мотивация и увереност за творческа изява.

Да планира самостоятелната си работа.

Да експериментира с разнообразни материали и техники.

Да развива въображението си.

Междупредметна връзка:
История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да разгледа в интернет много примери за живописни композиции, между които да открие примерите за отворена живописна композиция, както и да изрази личното си мнение и оценка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да подпомогне процеса на изпълнение на индивидуалната задача от адаптираните методи за преподаване на основното учебно съдържание.
Затвърдяване на умението и техниката за рисуване с пръсти.

Помощни средства и технологии:
Адаптирани четчици или гъбички за рисуване.

Самостоятелна и домашна работа:
Ученикът със СОП да изпробва в домашни условия своите умения в техниката за рисуване с гъбичка и да създаде своята уникална и неповторима нефигурална композиция. И, разбира се, да не забрави да даде име на своята творба.

Коментари:

Линкът към „Помощни средства и технологии“ за рисуване на дърво с гъбичка е посочен само като пример за изпълнението на самата техника на рисуване с гъбичка, но при желание и интерес от ученика може да бъде изпълнен допълнително и с друг замисъл.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител
Допълнителни специалисти: арттерапевт

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

ПРАИСТОРИЧЕСКО ИЗКУСТВО

Основно съдържание на урока за ученика:

Праисторическата епоха е времето от човешкото съществуване, за което липсват писмени сведения. За живота на хората от това време черпим знания само от откритите скални рисунки.

Повечето праисторически рисунки са на хора и животни – елени, мамути, бизони, диви коне. Животните били много важни за хората, защото те им осигурявали храна и кожи. Затова праисторическите художници ги рисували с голяма точност. Използвали червена и черна боя на прах, които добивали от растения.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Намажете ръчичката си с водна боя. Направете отпечатък, както са правили праисторическите хора.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава най-общо праисторическото изкуство.

Да описва особености на праисторическото изкуство

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://pateshestvenik.com/10-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BF%D0%B5%D1%89%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B8-%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%83%D0%BD%D0%BA%D0%B8/

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D0%B3%D1%83%D1%80%D0%B0

https://www.andrey-andreev.com/magura/

http://barin.blog.bg/history/2019/07/25/peshterni-risunki-osven-v-magurata.1667561

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да изразява впечатленията си от праисторическото изкуство.

Да споделя мнения и оценки за изкуството през праисторическата епоха.

Да прилага знанията си за праисторическото изкуство при изпълнението на творчески задачи.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да направят виртуална разходка из пещерите на България, като ползват помощния и други източници и линкове:

https://pateshestvia.net/%D0%B2%D0%B8%D0%B6%D1%82%D0%B5-12-%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BF%D0%B5%D1%89%D0%B5%D1%80%D0%B8/

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока „Знак върху скала“.

В индивидуалната работа ученикът със СОП да направи праисторическа рисунка, знак или символ върху камък или да нареди човешки стъпки от камъчета.

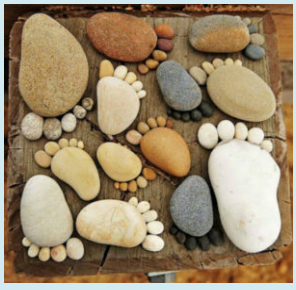

Помощни средства и технологии: безвредни бои за рисуване с пръсти и ръце.
Дидактични материали: работа с природни материали:
камък/камъчета, въглен, въгленов молив или акрилни бои.

Самостоятелна и домашна работа: задача „Изследовател“.
Като използва информацията от помощния линк, ученикът със СОП да представи 10 от най-известните пещери в света, като акцентира на вида на древните рисунки, които се срещат в тях. В допълнение би могъл да представи и снимка за всяка от тях, като използва ресурси и картинни изображения от интернет.
https://www.economic.bg/bg/a/view/neveroyatni-peshteri-s-praistoricheski-risunki-64750

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

СКИЦА И ЕСКИЗ

Основно съдържание на урока за ученика:
За някои от творбите си художниците правят рисунки на отделни фигури или обекти. Те са изпълнени бързо и без подробности. Такива рисунки се наричат
скици. После в тях се рисува истинската творба. Използват се моливи, пастели, туш, въглен, флумастери, бои и др.
Предварителните рисунки, изобразяващи идеята, движението на фигурите и цветовете на рисунките, се наричат ескиз.

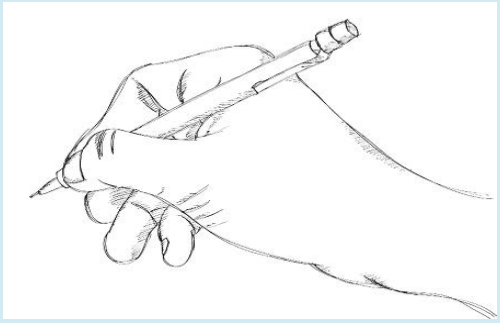

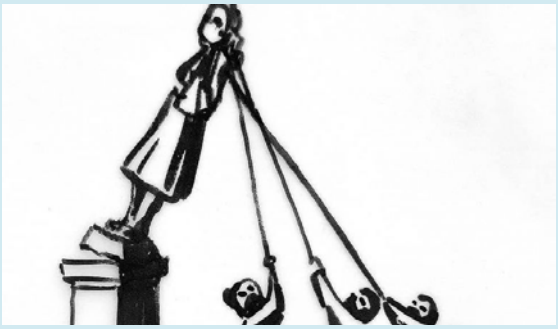

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Изберете илюстрация на пейзаж. Скицирайте първо големите форми, а след това малките. Използвайте различни видове линии. Не забравяйте, че празните пространства също са важни.

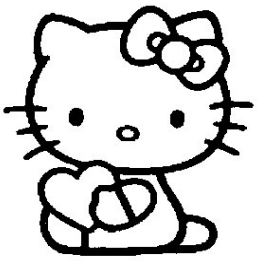

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава знания за форма и структура на обекти от природната среда.

Да създава скици и рисунки по наблюдение и по представа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bul.mainstreetartisans.com/4046125-what-is-different-from-the-sketch-drawing-comparative-characteristics

https://www.youtube.com/watch?v=U2KYsL5stzU

Помощни линкове за рисуване (скициране) на животни, предмети, обекти и др.

https://www.youtube.com/watch?v=VA22BNBzhsE

https://www.youtube.com/watch?v=hDFVSQBiOQQ

https://www.youtube.com/watch?v=0g83BSLAqE4

https://www.youtube.com/watch?v=WonItzkHl9g

https://www.youtube.com/watch?v=kRn8LAsR2xo&feature=emb_rel_end

Помощен линк за превръщане на снимка в скица за учениците със СОП, които имат специални умения и интереси в областта на информационните технологии:

https://designs-am.org/%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%BA-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B2%D1%80%D1%8A%D1%89%D0%B0%D0%BD%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BC%D0%BA%D0%B0-%D0%B-2-%D1%81%D0%BA%D0%B8%D1%86%D0%B0-sketch-effect/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разшири речника си с нови понятия за изобразителното изкуство.

Да скицира пейзаж от натура.

Да развива възприятието, мисленето си и обогатява представите си.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Математика.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител може да разгледа и да изрази личното си мнение за скиците (рисунките) в книгата на Екзюпери „Малкия принц“, да прочете съвместно с родител част по избор, да коментират връзката между скица и текст.

https://dnes.dir.bg/spektar/skitsi-na-malkiya-prints-ot-antoan-dyo-sent-ekzyuperi-otkriti-v-shveytsariya

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да обогати представите и уменията на ученика със СОП за скици и ексиз, както и за значението на думата „скица“ и нейната употреба:

https://www.fineluart.com/risunka/

http://d-arkstudio.com/bg/Skitsi-i-eskizi.c139

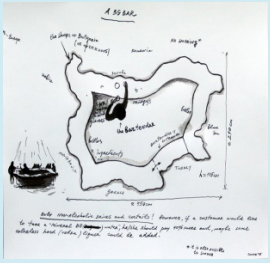

Забавна игра, която може да се проведе в индивидуалната работа с ученика:

https://www.youtube.com/watch?v=aUOjUienJ08

Помощни средства и технологии:

Адаптирани компютърни и софтуерни продукти за онагледяване.

Дидактични материали: интернет ресурси и спомагателни линкове по темата.

Самостоятелна и домашна работа:

След като изгледа внимателно помощния линк, ученикът със СОП може да опита да възпроизведе, т. е. да прерисува, същата скица според възможностите си.

https://www.youtube.com/watch?v=6oUvKXZItz0

https://getlink.pro/v/UHvDXciVRNQ

Коментари:

Забавната игра „Сляпо рисуване“, към която има помощен линк, може да се проведе и в домашна обстановка с повече играчи.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

ИЗКУСТВОТО НА ДВУРЕЧИЕТО

Основно съдържание на урока за ученика:

Двуречие (Месопотамия) се нарича земята между реките Тигър и Ефрат. Поради липсата на достатъчно дърво и камък в архитектурата на Двуречието са използвали главно глина. Наред с архитектурата се развила и скулптурата. Най-известният тип скулптура е на молеща се фигура, която хората дарявали на храма, за да се моли вместо тях.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Моделирайте от пластилин молеща се фигура. Работи се индивидуално. Нужна е демонстрация.

Времево разпределение:
Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:
Да познава най-общо изкуството на Двуречието.
Да разграничава творби на изкуството и архитектурата от Двуречието.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://magna-aula.blogspot.com/2014/01/blog-post_30.html

Да изразява впечатленията си от творбите на изкуството в Двуречието устно, писмено или с рисунки.
Да споделя мнения и оценки за творби на изкуството в Двуречието.
Да прилага знанията си за изкуството в Двуречието при изпълнението на творчески задачи.
Да развива въображението си.

Междупредметна връзка:
История и цивилизации

Работа у дома и участие на семейството:
На Портата на Ищар освен фигури на дракони, лъвове и бикове има и маргаритки.
Ученикът със СОП съвместно с родител биха могли да изобразят маргаритки върху цветна хартия. Ще им бъдат необходими още: бели бобени зърна и лепило.
В помощния линк могат да открият доста на брой картинки за разпечатване и за оцветяване на дракони, които също са част от изображенията на Портата на Ищар.
http://krokotak.com/2012/01/idei-za-godinata-na-drakona/

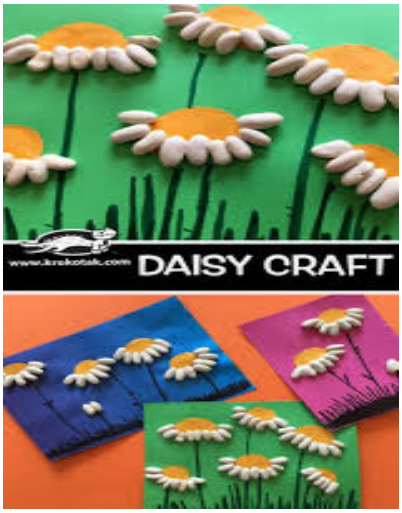

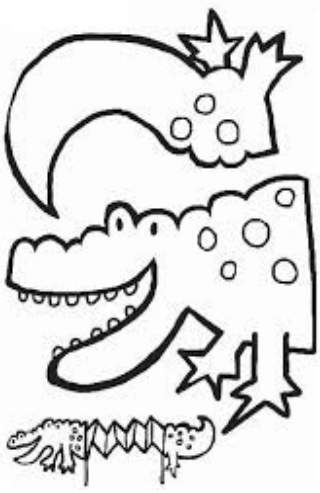

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се затвърдят знанията на ученика, като отговори на въпроси по текста от урока:

– Защо се нарича Двуречие и между кои две реки се намира земята на Месопотамия? (земята между реките Тигър и Ефрат).

– Какъв материал са използвали за направа на скулптури? (глина).

Разгледайте изображението на Портата на Ищар и след като прочетете текста, дискутирайте с ученика :

Кои цветове преобладават?

Какви животни са изобразени върху стените на портата?

Коя е богинята Ищар?

Помощни средства и технологии: безвреден моделин/пластилин, адаптирана ножичка според индивидуалните потребности на ученика със СОП.

Дидактични материали: изображения и интернет ресурси за представяне на темата:

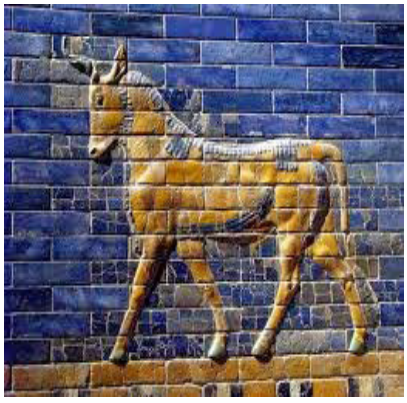

Самостоятелна и домашна работа:

http://zdravey.blogspot.com/2014/04/blog-post_17.html

Ученикът със СОП да прочете текста от помощния линк и да препише текста:

„ПОРТАТА НА ИЩАР”.

Богатата култура и история на Месопотамия е пресъздадена в улицата на процесиите и Портата на Ищар, сега възстановена в Берлин. Украсените с ярки цветове стени били декорирани с образи на свещени животни: бикове, лъвове и дракони, изградени от светли на цвят тухли, изпъкващи на фона на наситеното синьо. Драконите със змийски глави били символ на Мардук – главния бог на вавилонците, а биковете били посветени на Адад – бога на бурите, лъвове символизирали Ищар – богинята на войната и любовта.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

ИЗКУСТВОТО НА ДРЕВЕН ЕГИПЕТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Египетското изкуство е тясно свързано с религията и обожествяването на фараона. Фараонът е царят на египтяните. В Египет е създадено едно от Седемте чудеса на света – пирамидите в Гиза. Хората вярвали,че след смъртта има живот. Затова в гробниците оставяли малки дървени фигурки, които представяли различни сцени от живота на земята. Върху стените на своите храмове египтяните издълбавали изображения на хора и животни, както и йероглифи.Това е тяхната писменост.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Намерете рисунки на египетски богове и ги оцветете с флумастери или пастели.

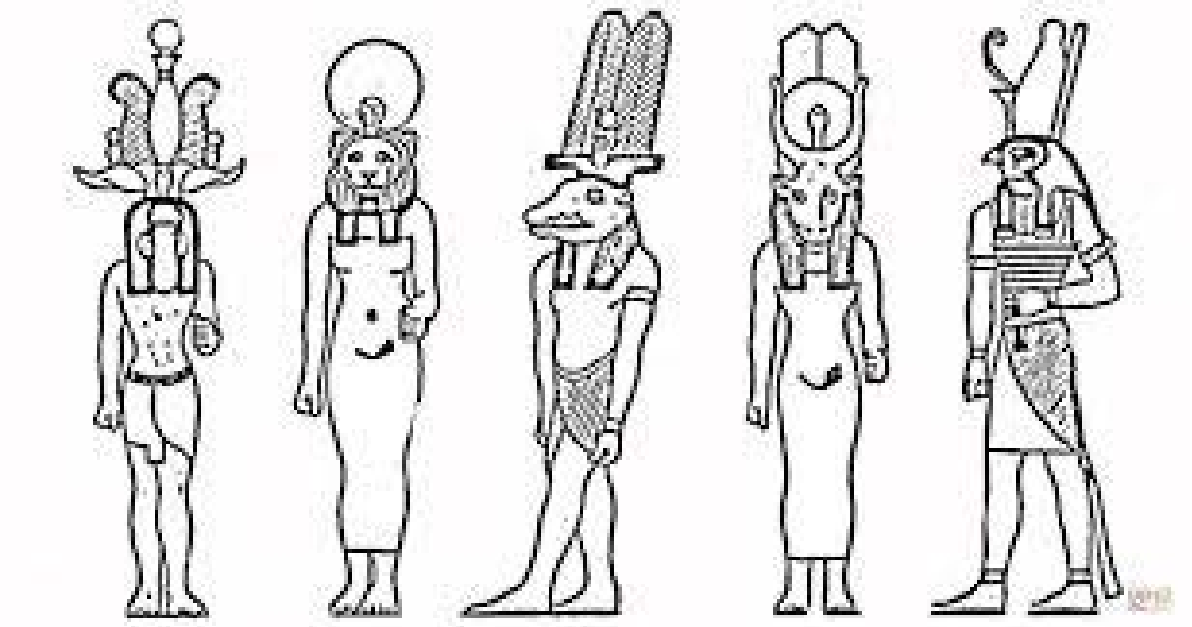

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава най-общо изкуството на Древен Египет.

Да коментира образци от изкуството на Древен Египет.

Да разграничава творби на изкуството и архитектурата.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D0%94%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D0%BD_%D0%95%D0%B3%D0%B8%D0%BF%D0%B5%D1%82
https://www.webmiastoto.com/%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D0%BF%D0%B5%D1%82%D1%81%D0%BA%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D1%81%D0%B8%D0%BC%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%B8-%D0%B8-%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD/
https://sanovnik.bg/n3-101369-%D0%96%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D1%84%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BE%D0%BD%D0%B8_%D0%BD%D0%B0_%D0%94%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D0%BD_%D0%95%D0%B3%D0%B8%D0%BF%D0%B5%D1%82

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да разшири речника си с нови понятия за изобразителното изкуство.
Да посещава виртуални художествени галерии и музеи.
Да прави заключения за живота на хората в Древния Египет на основата на намерените артефакти.
Да споделя мнения и оценки за творби на изкуството в Древния Египет.
Да прилага знанията си за древноегипетското изкуство при изпълнението на творчески задачи.

Междупредметна връзка:
История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител да намери и разгледа в интернет или в специализирана литература снимки (фотоси) от екскурзии до Египет или видео за пирамидите, би могло да прочетат и пътепис, с което ще се обогатят знанията и представите на ученика за изкуството на Древния Египет.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да изработят съвместно с ученика със СОП макети на различни по големина пирамиди от картон.
Една игра упражнение за развитие на креативността и въображението:
Върху глинена плочка ученикът със СОП да се опита да нарисува някой от знаците йероглифи, а след това да си представи и разкаже какво е написано на плочката. Например – „Тук е живял фараон Тутанкамон …”.

Помощни средства и технологии:
Адаптирани ножички, безвредни бои, адаптирани чертожни инструменти.
Дидактични материали:
картон, хартия, работни листи за оцветяване, лабиринти, развлекателни и образователни игри за Древен Египет, видеа, фотоси, списания и др.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да оцвети или да се опита да изработи египетска маска.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас
Тема на урока: ИЗКУСТВОТО НА ДРЕВНА ГЪРЦИЯ
Основно съдържание на урока за ученика: Древногръцката цивилизация възникнала в южната част на Балканския полуостров. Древните гърци наричали себе си елини, а страната си Елада. Създаването на писменост помогнало много за развитието на културата. Древните гърци създали пет от Седемте чудеса на света – Храма на Артемида в Ефес, Мавзолея (надгробен паметник) в Халикарнас, Родоския колос (голяма статуя, посветена на гръцки бог), статуята на Зевс в Олимпия и Александрийския фар. Развила се и живописта, както и керамиката. Керамичните съдове се украсявали с рисунки на растения, човешки и животински фигури и др.   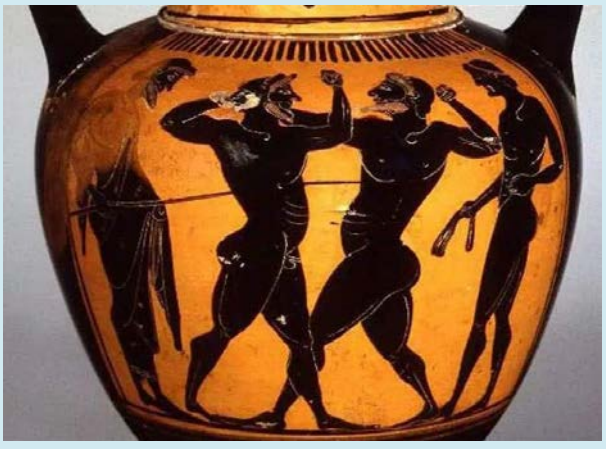
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Намерете рисунки на керамични съдове от Древна Гърция и ги оцветете по ваше желание. Работи се индивидуално.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава най-общо изкуството на Древна Гърция.

Да коментира образци от изкуството на Древна Гърция и ги интерпретира с изобразителна дейност.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://oliverabg.wordpress.com/2017/01/07/%D0%B4%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D1%8A%D1%86%D0%BA%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE-i-%D1%87-%D0%B0%D1%81%D1%82/

http://krokotak.com/2013/03/tri-malki-podaraka-ot-glina/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да прави заключения за живота на хората в Древна Гърция.

Да планира самостоятелната си работа.

Да споделя мнения и оценки за творби на изкуството в Древна Гърция.

Да обогатява и развива представите и въображението си.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител отново да се отправи на виртуално пътешествие в Древна Гърция, за да разгледат някои от чудесата на света.

Друго предложение е да се запознаят с вълшебствата на глината:

https://alfzona.bg/bg/novini/maystorstvo-s-glina/

http://purvite7.bg/igri-za-detsa-na-3-chudesa-ot-glina/

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Подпомагане процеса на включване и участие в работата на артателие за изработване на изделия от глина, керамика или друг материал и декориране.

Помощни средства и технологии:

Дидактични средства и материали:

Творчески комплекти за работа с глина с включено грънчарско колело, инструменти за глина, кафява, бяла, сива или полимерна глина за изработка на вазички, чинийки и др. изделия.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да се опита да изработи глинен съд, който после да украси с орнаменти. При липса на глина може да се използва рецепта за солено тесто.

https://snsstudiobg.blogspot.com/2011/01/blog-post.html

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

ИЗКУСТВОТО НА ДРЕВЕН РИМ

Основно съдържание на урока за ученика:

Културата на Древен Рим е силно повлияна от културата на Древна Гърция. Римляните изобретили бетона и с негова помощ изграждали архитектурните си постройки. Строели мостове, храмове, пътища, стадиони и много други. За да почетат своите божества, издигнали в Рим голям храм, наречен Пантенон. За развлечение на римляните се издигали постройки, наречени амфитеатри. Най-известният от тях е Колизеят, където са се провеждали боеве. В Древен Рим се е развил скулптурният портрет, който достигнал истинско съвършенство.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете проект за мозайка, като работите индивидуално или по групи. Използвайте цветна хартия, алуминиево фолио или глина.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава най-общо изкуството на Древен Рим.

Да коментира образци от изкуството на Древния Рим.

Да разграничава творби на изкуството и архитектурата от Древния Рим.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.studentskigrad.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=6699:2013-08-08-16-44-29&catid=98:2011-11-27-21-49-44&Itemid=134

https://bg.eferrit.com/%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BC%D0%BE%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BA%D0%B8-%D0%B4%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%BD%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83-%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE-%D0%B2/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разшири речника си с нови понятия за изображения за живота на хората в Древния Рим.

Да изразява впечатленията си от творбите на изкуството в Древния Рим устно, писмено или с рисунки.

Да споделя мнения и оценки за творби на изкуството в Древния Рим.

Да развива представите и въображението си.

Междупредметна връзка:
История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител да обсъдят варианти за различни материали, с които да се изработи мозайка от задачата за „Самостоятелна и домашна работа“ в този урок, както и биха могли да разгледат помощния линк за
римски мозайки от територията на България с много нагледни фотоси в него:
https://spisanie8.bg/%D1%81%D1%8A%D0%B1%D0%B8%D1%82%D0%B8%D1%8F/2019/0514/%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BC%D0%BE%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BA%D0%B8-%D0%B2-%D0%B0%D1%80%D1%85%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8%D1%8F-%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B5%D0%B9.html

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
За затвърждаване знанията за изкуството на Древен Рим ресурсният учител би могъл да адаптира тест с въпроси, на които ученикът да отговори, от типа:
Какъв материал са използвали римляните при изграждане на архитектурните си постройки?
Отговор: Бетонът бил изобретен от римляните. Бетонът се счита за едно от най-важните открития на римляните.
Кой е типичният елемент на римската архитектура?
Отговор: Типичен елемент на римската архитектура са богато украсените мозайки.
Как се нарича най-големият храм, построен по това време от римляните?
Отговор: Храмът бил наречен Пантенон и олицетворява култа към слънцето.
За какво е служила сградата на Колизея в Древния Рим?
Отговор: Първоначално амфитеатрите са служили за развлечения.

Помощни средства и технологии: адаптирани мозайки за забождане, адаптирани ножички, адаптирани чертожни пособия, безвредни бои, глина и др.
Дидактични материали: интернет ресурси, природни материали и др.

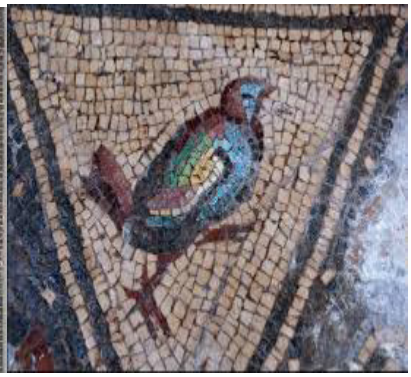

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да изработи мозайка по подобие на римска мозайка с материали по избор (камъчета, мъниста, копчета, зърна от боб и леща, мозайка и др.).

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

ИЗКУСТВОТО НА ТРАКИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Траките са първите хора, живели в България, за които има писмени сведения. Те изграждали постройките си от камък и дърво. От злато и сребро изработвали красиви предмети, монети и накити. У нас са намерени много златни и сребърни съкровища –Панагюрското, Вълчитрънското, Рогозенското и много други.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете проект за дизайн на монета. Какво бихте изобразили от двете й страни? Работете индивидуално или по групи.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава най-общо изкуството на траките.

Да разпознава основни произведения от изкуството на траките по българските земи.

Да изразява чрез описание и рисунки свои впечатления от образци на тракийското изкуство по нашите земи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://archaeologicalmuseumplovdiv.org/_m1711/%D0%A2%D1%80%D0%B0%D0%BA%D0%B8%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE

https://www.youtube.com/watch?v=fZ3KSI1t0C0

https://www.youtube.com/watch?v=2oayEsCCWRA

https://www.youtube.com/watch?v=l6ic2qioY3c
https://www.youtube.com/watch?v=KuAVEpDbKWg

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Ученикът със СОП има възможност:
Да посещава музеи с образци на тракийското изкуство.
Да изразява впечатленията си от творбите на тракийското изкуство.
Да споделя мнения и оценки за творби на тракийското изкуство.
Да развива представите, мисленето и въображението си.

Междупредметна връзка:
История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител да посети музеи с образци на тракийското изкуство и да разкаже за тях според възможностите си, писмено или устно, както и да покаже различни фотоси и снимки, които самият ученик е направил.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Логическа задача.

На масата има 20 монети, измежду които има десет, които показват ези, и десет, които показват тура. Очите ви са завързани и носите ръкавици, така че можете да местите монетите, но не можете на пипане да определите какво има от всяка страна.
Задачата ви е да разделите монетите в две групи. Всяка трябва да съдържа същия брой ези и същия брой тура като другата. Можете да местите и да обръщате монетите, но не можете да определите в какво положение са. Как ще ги разделите в две равни групи с един и същи брой ези и тура във всяка?
Отговор: Направете две групи от по десет монети.
Обърнете всички монети в едната група. Оставете монетите в другата група така, както са.
Първата група ще има същия брой ези и тура като другата.

Помощни средства и технологии: адаптирани моливи, адаптиран химикал, адаптирана линийка и др.
Дидактични материали: интернет ресурси по темата.

Самостоятелна и домашна работа:

ПОПЪЛНЕТЕ СТЪЛБИТЕ!

МАТЕРИАЛИ: хартия, молив, две зарчета.

ИГРАЧИ: двама играчи или два отбора.

ЦЕЛТА: Бъдете последният, който ще напише номер на стъпало.

ЗАЩО Я ХАРЕСВАМ: В тази сравнително лесна игра със стратегия практикувате сравняване и подреждане на числа, като се добавя и щипка случайност.

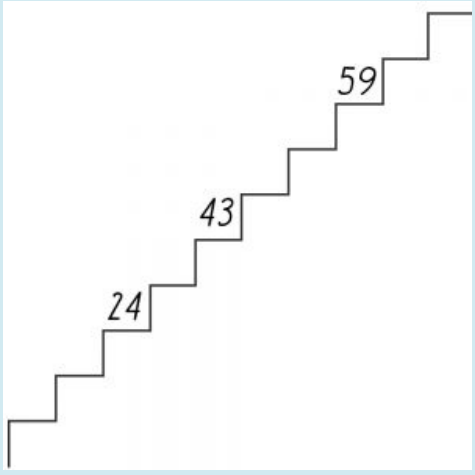

Начертайте 10 големи стъпала на стълба върху лист хартия или бяла дъска.

Хвърлете две зарчета. Направете число с цифрите. Например, ако хвърлите 1 и 6, можете да направите 16 или 61.

Напишете числото на едно от стъпалата. (Малките числа към ниските стъпала, големите числа към върха.)

Редувайте се да хвърляте заровете и пишете своето число. Числата трябва да вървят в ред от малко отдолу до голямо отгоре.

Играйте, докато някой не хвърли число, което не може да играе. Последният човек, който попълни стъпаловидна стъпка, печели.

ВЪПРОСИ, КОИТО ДА ЗАДАДЕТЕ ПО ВРЕМЕ НА ИГРАТА: Кое е най-малкото число, което някой може да направи? Кое е най-голямото число?

Коментари:

Логическата задача в индивидуалната работа с ресурсен учител, както и играта за самостоятелна и домашна работа може да се опрости или адаптира според възможностите на ученика със СОП.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

ИЗКУСТВО И КОМПЮТЪР

Основно съдържание на урока за ученика:

В днешно време изображения се създават с помощта на фотоапарати, камери в телефоните и настолни компютри. Тези изображения се наричат дигитални поради факта, че съществуват в цифров формат.

На компютърната програма Paint може да създаваме и променяме готови изображения.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Намерете снимки в интернет на сгради и ги оцветете. Работете индивидуално.

Времево разпределение:
Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:
Да създава художествени проекти, като прилага компютърни програми за създаване и обработка на образи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.dw.com/bg/%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D0%B2-%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D1%85%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D1%8E%D1%82%D1%8A%D1%80%D0%B0/a-2601375

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да работи в групи при изпълнението на изобразителни задачи, като задачите се разпределят между участниците.
Да използва компютърни програми за обработване на дигитални изображения.

Междупредметна връзка:
Информационни технологии.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител биха могли да потърсят в интернет компютърни изображения, както и да се опитат да намерят информация с каква програма са създадени.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
В индивидуалната работа с ресурсен учител ученикът със СОП да дискутира кои са програмите за обработване на снимки, които до момента познава.
Да се обогатят представите на ученика за програмата MS Paint и за външния изглед на иконата на редактора.

ИКОНА
MS Paint

MS Paint е графичен редактор, с помощта на който се създават графични изображения. Ученикът със СОП би могъл да напише стъпките за отваряне на MS Paint и да разгледа какви инструменти има редакторът MS Paint.

Start Menu → Accessories → MS Paint

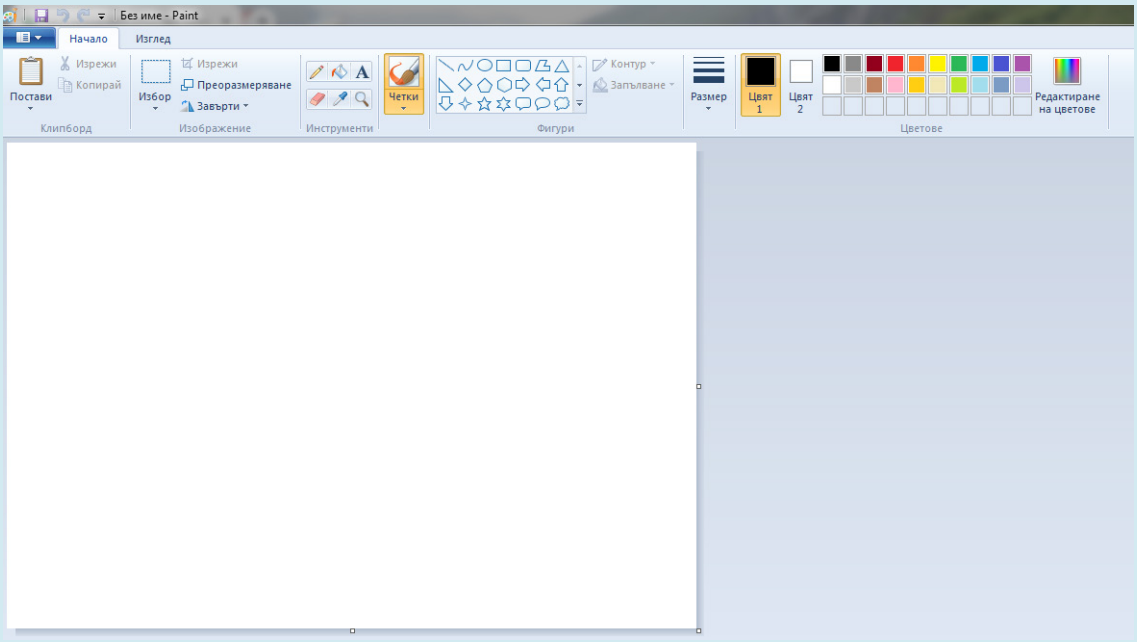

Помощни средства и технологии:

Адаптирани компютърни и софтуерни продукти, адаптирано изображение на начален екран на MS Paint.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да направи снимка на външния изглед на своето училище. След това да се опита от снимката да създаде компютърна картина.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, V клас

Тема на урока:

ДА НАПРАВИМ ШАРЖ

Основно съдържание на урока за ученика:

Шаржът е добронамерено хумористично изображение. Най-често е портрет на човек, животно или предмет, в който се променят, изкривяват или преувеличават най-характерните черти на модела. За разликата от карикатурата в шаржа не се осмиват недостатъците на героя. Той кара хората да се усмихват.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работете по групи. Изберете снимки на известни личности от интернет и им направете шаржове.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да развива мисленето и въображението си.

Да използва компютърни програми за създаването на шарж.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ivelinvlaykov.com/kak-se-porachva-sharzh-ili-karikatura/novini/bg/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да дискутира ролята на компютъра при създаването на шаржове.

Да развива мотивация и увереност за творческа изява и личностна реализация.

Да изразява лично мнение и отстоява позиция.

Междупредметна връзка:

Информационни технологии.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да проведат развлекателна игра, в която да се опитат да направят шаржове за всеки друг член на семейството, а след това да си направят класация за най-сполучлив шарж, като всеки от „журито“ се обоснове за своя избор.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да подпомогне процеса по изпълнението на задачата от адаптираните методи за преподаване на основното учебно съдържание, като издири и представи на ученика със СОП снимки на известни личности.

Да се затвърди представата и умението на ученика да различава карикатурата от шаржа и да умее да ги разпознава и назовава правилно.

Помощни средства и технологии: адаптиран молив и уплътнители към него според индивидуалните потребности и умения на ученика със СОП.

Дидактични материали: нагледни примери за шаржове.

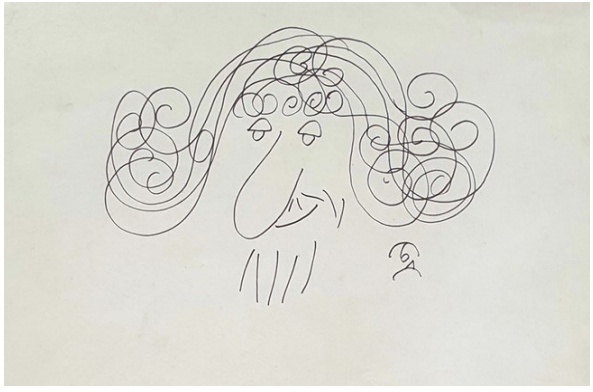

Самостоятелна и домашна работа:

Задача: Знаете ли от кои книжки и произведения са тези шаржови рисунки? Напишете техните заглавия и разкажете какво знаете още за тях?

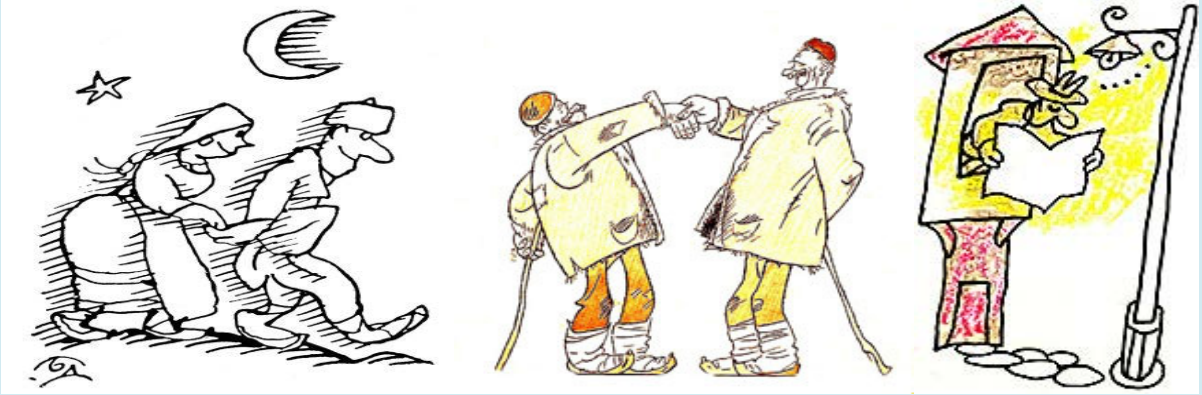

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Изобразително изкуство,V клас
Тема на урока: НАТЮРМОРТ. ВИДОВЕ НАТЮРМОРТ
Основно съдържание на урока за ученика: Думата „натюрморт“ означава „мъртва природа“. Натюрмортът е жанр в изобразителното изкуство, в който се изобразяват неподвижни предмети – цветя, плодове, вещи от домашния бит и др. Затова живописците в Холандия го назовавали „тихият живот на вещите“.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Създайте натюрморт, като апликирате материали с разнообразна повърхност – вълнени и памучни конци, платове, кожа и др. За фон използвайте бои или пастели.

Работете по групи.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава основни познания за натюрморта като жанр в изобразителното изкуство.

Да изпълнява изобразителни задачи, свързани с натюрморта.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D1%82%D1%8E%D1%80%D0%BC%D0%BE%D1%80%D1%82

https://www.fineluart.com/kak-da-narisuvam-naturmort/

https://puzzlefactory.pl/bg/puzzle/igra/khrana/280681-%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5

https://www.fineluart.com/kak-da-narisuvam-naturmort/

https://ilovs.ru/bg/otnosheniya/samyi-prostoi-natyurmort-kak-narisovat-natyurmort-karandashom.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да развива творческа мотивация и увереност за изява и личностна реализация.

Да разбира ролята на материалите и техниките за изразяването на авторовата идея в живописта.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството: Ученикът със СОП съвместно с родител да се опита да подреди оригинална композиция за натюрморт, която да заснеме.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Ученикът със СОП да изпробва и да развие своите практически умения, като следва последователността в помощния линк при рисуването на натюрморт.

https://skudelnica.ru/bg/chuvstva/risovanie-karandashom-natyurmort-poetapno-kak-risovat.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани ножички, адаптирани моливи и уплътнители към тях, пръчици wikki-stix за работа по адаптираната задача в клас, адаптирани четчици за рисуване.

Самостоятелна и домашна работа:

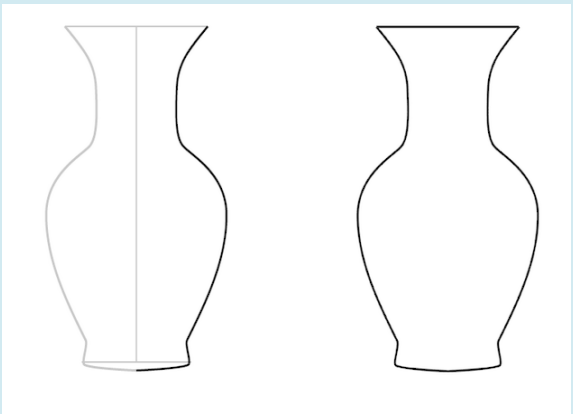

Как да нарисувате ваза?

Ученикът все още не може да има толкова развито пространствено въображение като възрастен, затова е по-добре да го научите как да рисува ваза, като първо маркира и очертава контурите. Трябва да започнете да рисувате на етапи:

– Начертайте вертикална линия, оста, от която ще бъдат изтеглени страните на вазата.

– Начертайте хоризонтални линии, обозначаващи дъното, шията и най-широката част на вазата.

– С леки линии, без да натискате молива, дайте очертанията на вазата, рисувайки симетрични линии от двете страни на вертикалната линия – оста.

– Нарисувайте овали за дъното и шията на вазата.

– Коригирайте симетрията на линиите от двете страни на вазата спрямо оста.

Потъмнявайте засенчените зони със засенчване или по-дебел слой боя и оставете области, където светлината пада по-светла.

Как да нарисувате ваза с цветя?

Необходимо е да нарисувате ваза с цветя, като едновременно с това очертаете контурите както за вазата, така и за цветята в нея:

– Начертайте вертикална линия на оста.

– Начертайте хоризонтални линии, където се предполага долната, горната и разширяващата се част от вазата.

– Направете контурите на вазата симетрично и за дъното – овал.

– Не е необходимо да рисувате гърлото на вазата, но нарисувайте кръг над предвиденото му място, вътре в което ще бъдат поставени цветя.

– Както знаете, цветята и букетите са различни, така че трябва да решите кои цветя ще бъдат нарисувани във вазата. Може би те ще бъдат еднакви, може би различни и дори в комбинация с папрат и трева. Ето защо трябва да определите колко и какви цветя ще бъдат във вазата и да направите подходящите скици.

Най-лесният начин е да научите как да рисувате маргаритки или подобни цветя с венчелистчета. Вътре в кръга, очертан за букета, поставете маргаритките на различни височини спрямо гърлото на вазата.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Изобразително изкуство VI клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Видове декоративно-приложни изкуства 2082

Стилизацията в декоративно-приложните изкуства 2087

Формите в изкуството – обем, пространство, светлина и сянка 2091

Елементи на светлосянката 2095

Изграждане на формата в живописта 2097

Пластични форми в декоративно-приложните изкуства 2102

Човешката глава – форми и пропорции 2106

Забавни портрети 2111

Изразни средства в декоративно-приложните изкуства 2115

Принципи в декоративната композиция 2120

Композицията в декоративно-приложните изкуства 2124

Затворена декоративна композиция 2129

Отворена декоративна композиция 2133

Фризова декоративна композиция 2136

Визуални символи и знаци и дигитални технологии 2140

Лого 2143

Изкуство и фотография 2148

Визуални проекти чрез интегриране на образ и текст. Шрифт 2152

Архитектурата и изкуството във Византия 2155

Романска архитектура и изкуство 2159

Архитектурата и изкуството на готиката 2162

Архитектурата и изкуството на Предренесанса
и Ранния ренесанс в Италия 2166

Архитектурата и изкуството на Северния ренесанс 2169

Първо българско царство 2174

Второ българско царство 2178

Българско възрожденско изкуство 2183

Възрожденски художествени школи 2187

Плакат 2192

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

ВИДОВЕ ДЕКОРАТИВНО-ПРИЛОЖНИ ИЗКУСТВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Декоративно-приложните изкуства са разновидност на изобразителното изкуство. Те могат да се използват за украса, но може да имат и приложение в бита. Възникват и се развиват на основата на народните занаяти. Към декоративно-приложните изкуства принадлежат керамиката, дърворезбата, текстилът, металопластиката и други.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Създайте проект за декоративна композиция на керамична чиния. Използвайте растителни и животински мотиви. Работете индивидуално.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава особеностите на декоративно-приложните изкуства.

Да разграничава видове декоративни изкуства.

Да изразява отношение към естетическите качества на творбите на декоративно-приложните изкуства.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://xn--80ajan0bcpm.net/%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8/%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82-%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83/

http://krokotak.com/2012/03/sartse-s-gumitchka/

https://www.kornelv.com/blog/74_ukrasa-za-stklo-cveten-celofan.html

http://art.blog.libvar.bg/stkloto-material-na-minaloto-nastoyashheto-i-bdeshheto/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разшири речника си с нови понятия за изобразителното изкуство.

Да познава и различава особеностите на декоративно-приложните изкуства.

Да изразява впечатленията си от творби на декоративно-приложните изкуства.

Да споделя мнението си за декоративните творби.

Да развива мотивация и увереност за творческа изява и личностна реализация.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да издири и разгледа в домашна обстановка налични предмети и произведения на декоративно-приложните изкуства, както и да обсъдят към кой вид принадлежат, какви са използваните мотиви и да изрази впечатлението си и личното си мнение за тях.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

В индивидуалната работа с ресурсен учител ученикът със СОП би могъл съвместно да изпробва уменията си, като изработи „сърце“ с гумичка:

Лесна и забавна техника – рисуване с гумичката на молив. Този път е свързана с празника на мама – 8 март. Необходим е шаблон за разпечатване. Използват се темперни боички, за да станат по-ярки цветовете.

Помощни средства и технологии: адаптирани четчици за рисуване с пръсти.

Дидактични средства и материали:

Още картини за отпечатване, подходящи за оцветяване с този вид техника:

Креативни комплекти за рисунка върху стъкло (стъклопис), бои за стъкло и др.

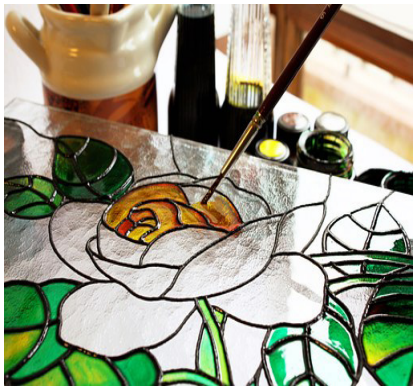
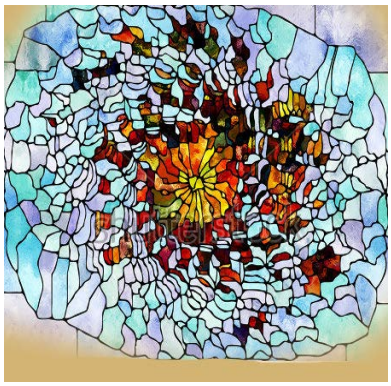

Самостоятелна и домашна работа:

<u>Рамки за снимки с фолклорни мотиви</u>

Вдъхновението от българския фолклор носи със себе си красота и изящност. Ученикът със СОП може да изработи рамка за снимки с фолклорни мотиви.

Самата рамка е от картон, а за украсата й биха могли да се използват модели на шевици, вълнени нишки, красив плат или фигурки, носещи българското.

Още няколко идеи за украса (декориране) на рамки за снимки, които ученикът със СОП би могъл да осъществи в домашна среда според възможностите си и при спазване на правила и техника за безопасност на работа:

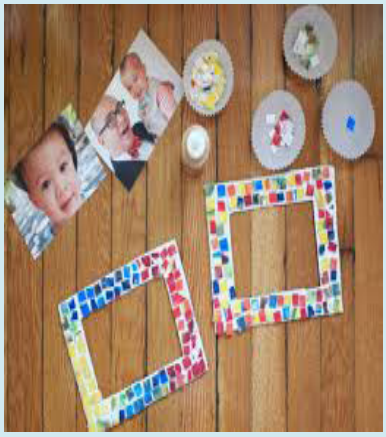

Рамка за снимка от картон и салфетки:

Коментари:

Друг вариант за оцветяване (декориране) като разновидност на рисуването с гумичка, който също е забавен и ефектен, може да бъде вариантът за рисуване с клечки за уши.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

СТИЛИЗАЦИЯТА В ДЕКОРАТИВНО-ПРИЛОЖНИТЕ ИЗКУСТВА

Основно съдържание на урока за ученика:

В декоративно-приложните изкуства се използва стилизация. Това е претворяването на природни форми в елементи за украса – растения, животни, човешки фигури. Обектите може да се опростят или усложнят. В зависимост от използваните материали могат да бъдат прилагани различни техники.

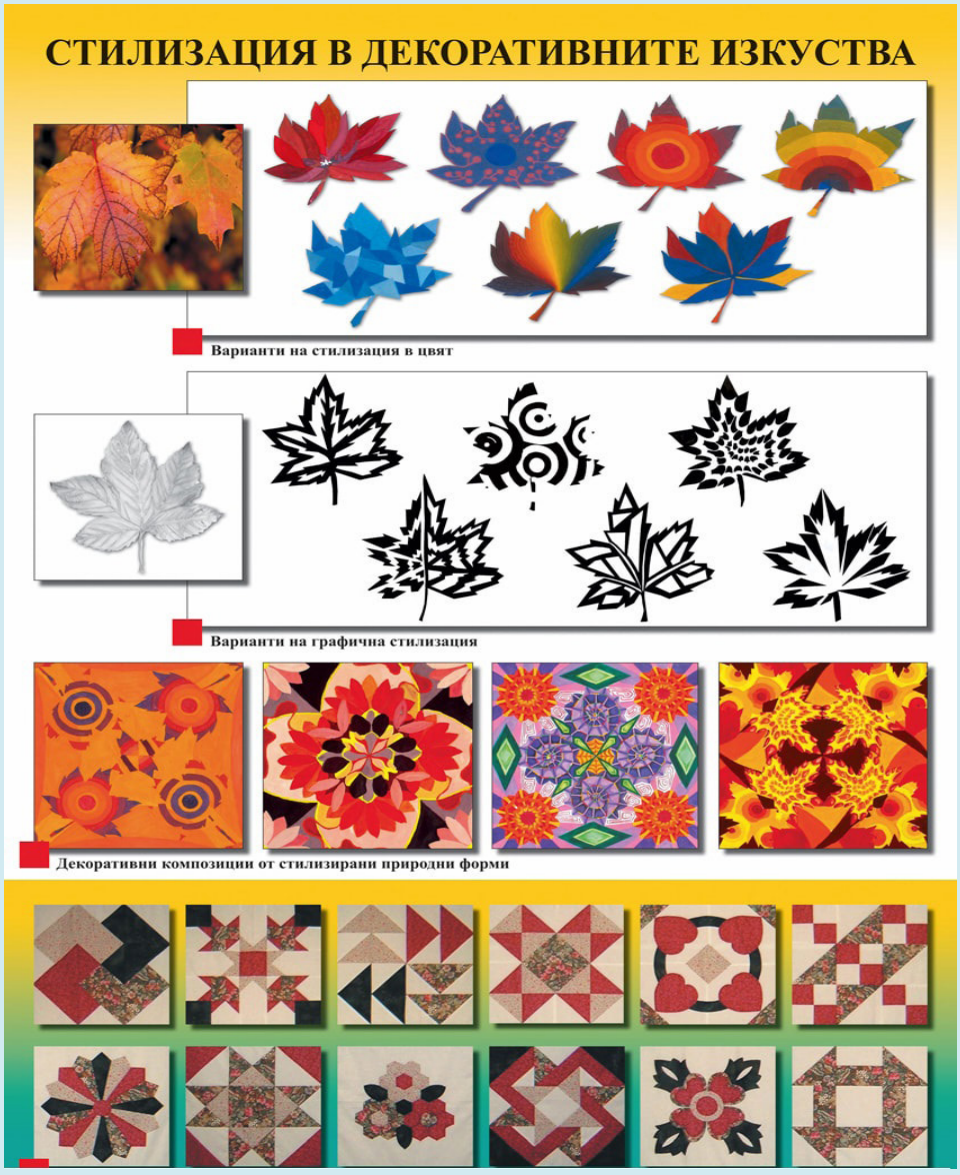

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете проект за килим. Използвайте стилизирани растителни фигури. Работете индивидуално.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Изпълнява изобразителни задачи, свързани със стилизиране на формата.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.puntomarinero.com/stylization-of-plants-what-is/
https://www.zajenata.bg/%D0%BA%D0%B0%D0%BA-%D1%81%D0%B5-%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0-%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%B8%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B0-%D1%80-%D0%BE%D0%B7%D0%B0-video1994.html
https://bul.mainstreetartisans.com/4166095-stylization-what-is-it-stylization-in-art
https://bg.puntomarinero.com/tree-stylization-principles-and-methods/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да планира самостоятелната си работа при наблюдения и изследване на природни форми.
Да прилага знанията си в областта на стилизацията при изпълнението на творчески задачи.
Да развива мотивация и увереност за творческа изява и личностна реализация.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител, като приложат различни идеи за печати (от картоф, гума и др.) или готови стикери и шаблони, да се опитат да създадат стилизация на растителни или друг вид форми, с която да декорират нещо в дома.

http://tuy-onuy.blogspot.com/2011/10/blog-post_07.html

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Какво е стилизация? Стилизацията е опростена композиция. Какво виждате, когато погледнете някой предмет с притворени очи – кръг, триъгълник, квадрат, многоъгълник? Виждате само формата на предмета, неговия силует. За да стилизирате, първо си задайте въпроса: На коя геометрична форма ми прилича това цвете, животно, човек или предмет?

Нужна е фантазия, но кой може да фантазира по-добре от децата? Довършете и оцветете стилизираните цветя:

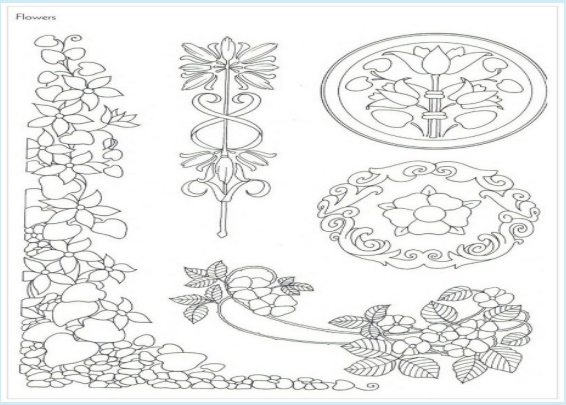

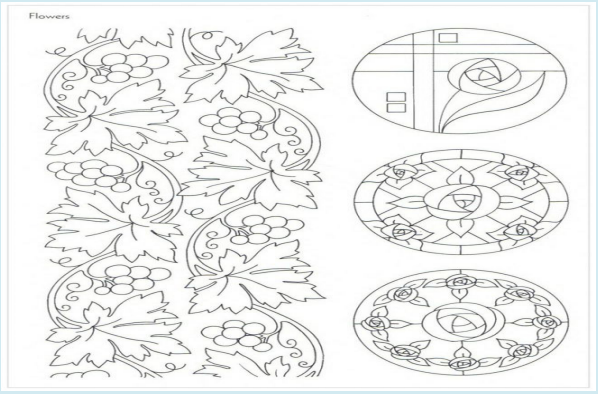

В индивидуалната работа с ресурсен учител би могло от тази стилизация на дърво да се проведе импровизирана забавна игра за развитие на вниманието и концентрацията, както и да бъде изработена подобна стилизация от плат, хартия или други материали.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани шаблони за очертаване и оцветяване в контур или в шаблон.

Самостоятелна и домашна работа:

Стилизации на животински форми (стилизация на пеперуда):

Стилизацията е основен подход в рисуването. Тя има за цел да се опростят максимално формите и цветовете. Да се избегнат дребните детайли и да се фокусираме върху важните акценти, както и в характерните за предмета (модела) форми. Това дава на учениците едно друго виждане за формата – по-изчистени и ясни форми, без много детайли и условности. Композицията е изпълнена с акрилни и темперни бои.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:
ФОРМИТЕ В ИЗКУСТВОТО – ОБЕМ, ПРОСТРАНСТВО, СВЕТЛИНА И СЯНКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Когато художниците създават едно изображение, избират дали то да бъде плоско, или да има обемен вид. Ако формите изглеждат плоски и линиите са точни, то ние използваме декоративно-плоскостен принцип. Ако художниците отразяват обема и използват светлосенки, използваме обемно-пространствения принцип.

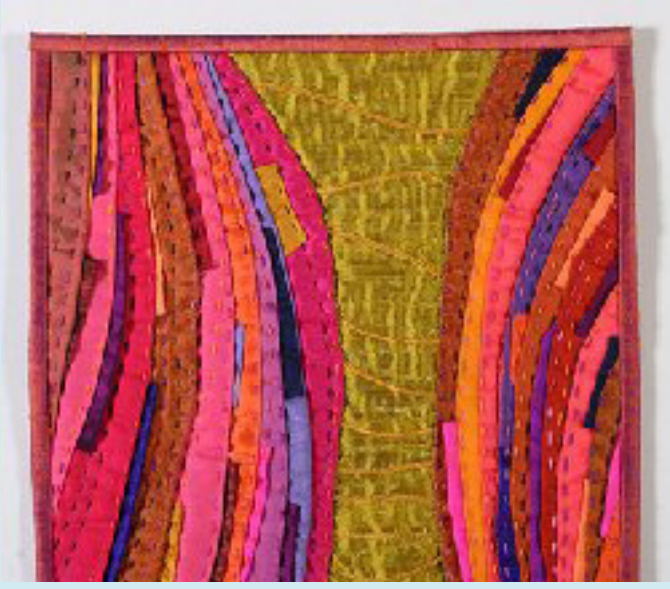

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете проект на пано за вашата стая, като използв те декоративно- плоскостния принцип. Работете индивидуално.

Времево разпределение:
Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:
Да познава двата принципа за изграждане на форма в изкуството и ги претворява в изображения и пластични форми.
Да изразява мнение и отношение и сравнява различните изобразителни начини за представяне на обем и пространство.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.academia.edu/10588428/%D0%A2%D0%95%D0%9E%D0%A0%D0%98%D0%AF_%D0%9D%D0%90_%D0%9A%D0%9E%D0%9C%D0%9F%D0%9E%D0%97%D0%98%D0%A6%D0%98%D0%AF%D0%A2%D0%90
https://www.fineluart.com/kak-da-narisuvam-svetlosianka/
https://bul.mainstreetartisans.com/3911062-the-role-of-shadows-light-and-reflexes-in-painting-and-drawing
https://dama.bg/gallery/igra-na-senki-vgledaj-se-vnimatelno-v-senkite/16820?i=2

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да планира самостоятелната си работа, като избира подход за изграждане на формата.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата.
Математика.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител да разиграят „театър на сенките" или да посетят театрално представление в този жанр.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да подпомогне процеса по изпълнение на груповата задача от адаптираните методи за преподаване на основното учебно съдържание.
Да онагледи представянето на учебното съдържание с нагледни примери от учебници, списания и интернет ресурси.

Помощни средства и технологии:
адаптирана ножичка и адаптирани шаблони.
Дидактични материали: фигури за игра на „театър на сенките" и др.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да изработи фигурки (кукли) за „театър на сенките“.

Коментари:

Изготвил: Недялка Русанова – учител по ИИ, Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Допълнителни специалисти:

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

ЕЛЕМЕНТИ НА СВЕТЛОСЯНКАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Предметите около нас имат своя форма, защото са осветени. Източниците на светлина могат да бъдат естествени – слънце, луна, огън, или изкуствени – лампи, фенерчета. Светлината и сянката на предметите, при която се създава усещане за обем, се нарича светлосянка. При облите предмети преходът на елементите на светлосянката е плавен. В местата, където светлинните лъчи падат под ъгъл, се намира полутонът. В осветената част е блясъкът, а в затъмнената – колонната сянка и рефлексът. Той се получава при отразяването на светлина от околните предмети. При ръбестите предмети границата между светлата и тъмната част е очертана рязко.

Елементи на светлосянката при обл и при ръбест предмет:

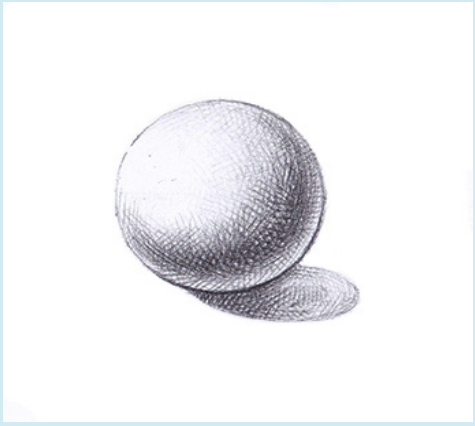

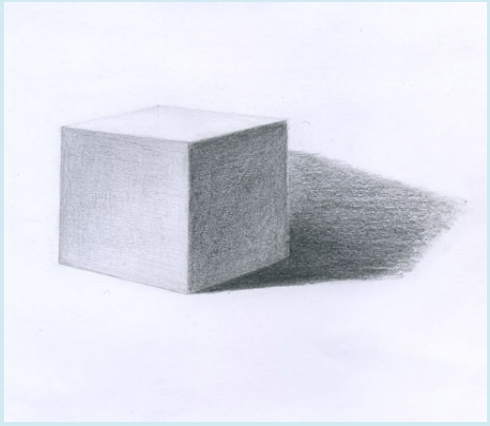

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

С молив нарисувайте обли и ръбести предмети. Използвайте елементите на светлосянката. Работете индивидуално.

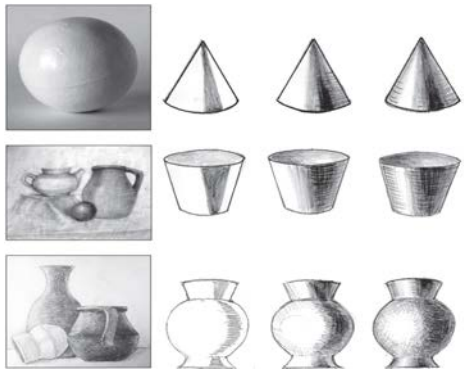

Времево разпределение:
Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:
Да притежава основни познания за елементите на светлосянката.
Да разграничава елементите при ръбести и овални предмети.
Да изпълнява графични изобразителни задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%BB%D0%BE%D1%81%D1%8F%D0%BD%D0%BA%D0%B0
https://www.ka6tata.com/%D1%81%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%BE-%D0%B0%D1%80%D1%85%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B5%D0%BD-%D0%B8-%D1%85%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B5%D0%BD-%D0%B8%D0%B7%D1%80%D0%B0%D0%B7-news1491.html
https://hlape.net/figurki-ot-syanka-igra-na-senki-ot-rtse.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да познава и диференцира елементите на светлосянката.
Да изразява впечатленията си от художествени творби.
Да дискутира живописни творби.

Междупредметна връзка:
Математика.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да проведе забавна игра на светлосенки или такава за отгатване на скрит предмет по неговото отражение или сянка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да обогати представите на ученика за ролята на светлината като архитектурен и художествен израз.
Да разучат съвместно с ученика със СОП различни положения на ръцете и пръстите за изобразяване на фигури на животни от сянка (игра на сенки от ръце).
Работа с работни листи и игри онлайн за пренамиране на сенки на предмети и др.

Помощни средства и технологии:
Адаптирани моливи, адаптирани табла, компютърни и софтуерни игри и продукти.
Дидактични средства и материали: дидактични игри и карти за пренамиране на сенки на предмети, нагледни материали.

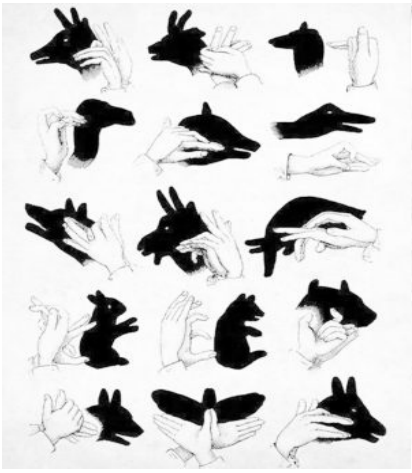

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да запише в тетрадка и да се опита да изобрази предметите, които са използвани в съвместната игра с родител в „Работа у дома и участие на семейството“.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас
Тема на урока: ИЗГРАЖДАНЕ НА ФОРМАТА В ЖИВОПИСТА
Основно съдържание на урока за ученика: В живописта елементите на светлосянката на предметите, които създават усещане за обем, се изграждат чрез използването на топли и студени цветове. Цветът на обектите се променя под въздействието на светлината**.** Ако предметите са осветени от слънцето, светлата им част се изгражда от топли цветове, а тъмната – със студени. Ако светлината е изкуствена, светлата част се рисува със студени цветове, а тъмната – с топли.

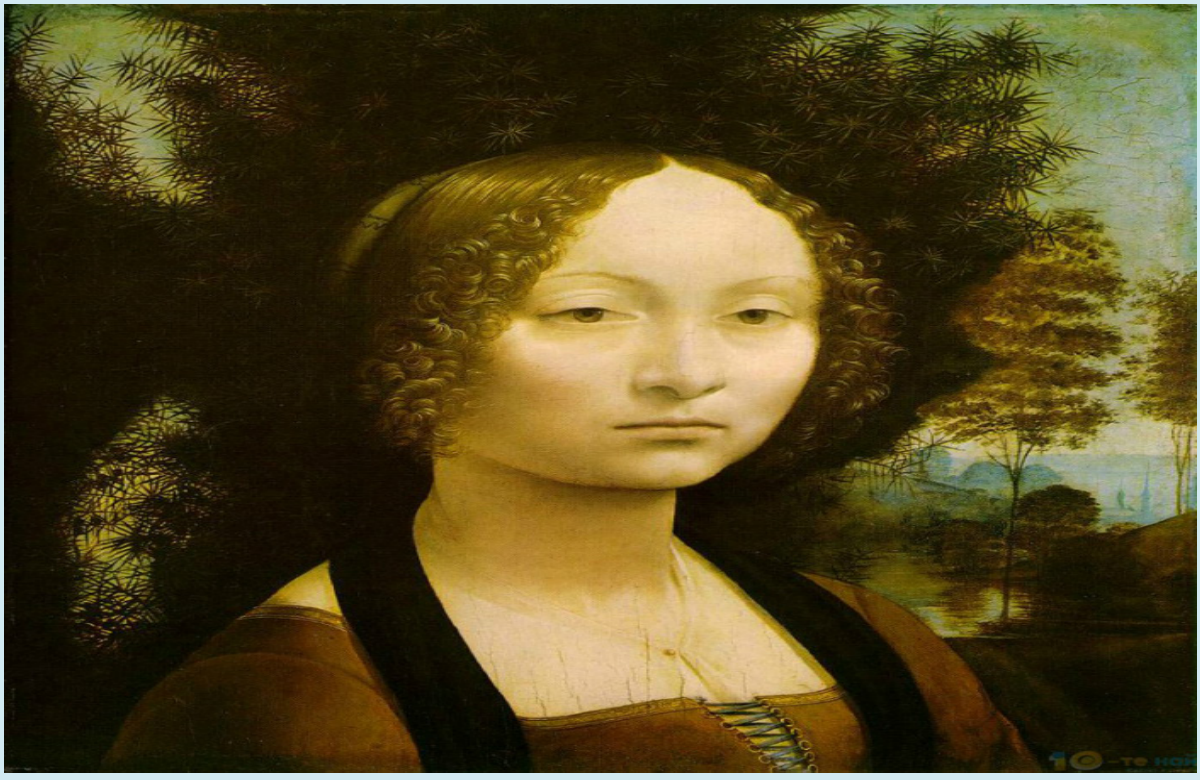

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Нарисувайте голям и малък плод или зеленчук. Изобразете подробно най-близкия предмет и по-обобщено – отдалечените предмети. Работи се индивидуално.

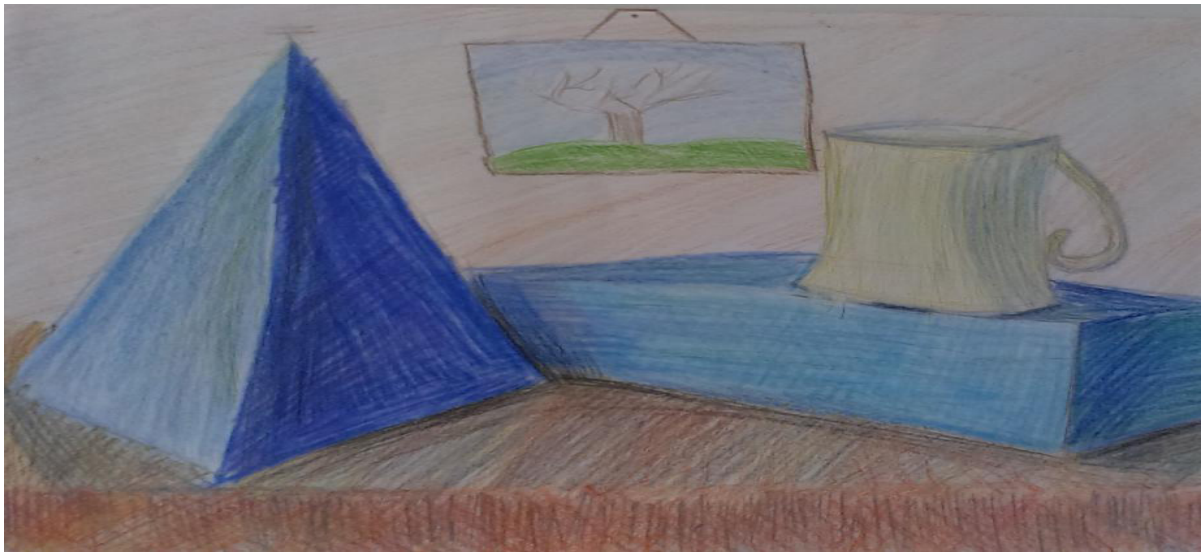

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да съпоставя различни видове живописни творби.

Да изпълнява живописни изобразителни задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.fineluart.com/kak-da-narisuvam-svetlosianka/

https://cavalet.bg/collections/dolores-dilova-kartini/peizaj

https://www.viapontika.com/index.php?page=article&article=46336

http://art.blog.libvar.bg/abstraktnata-zhivopis-na-frank-stela/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да споделя мнението си за живописни творби.

Да прилага знанията си в областта на живописта при изпълнението на творчески задачи.

Да развива мотивация и увереност за творческа изява и личностна реализация.

Да планира самостоятелната си работа.

Да обогатява представите и развива въображението си.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:

ролева игра „Художник“.

Ученикът със СОП съвместно с родител да коментира формата в тези и други картини (от помощните и други линкове) и да се опита да ги озаглави по свой избор.

Бенчо Обрешков (1899–1970),ТЕРАСА – БАЛЧИК, 1955 (маслени бои на платно).

Иван Ненов (1902–1997), МОМИЧЕ С РИБА, 1946 (маслени бои на картон).

Вера Лукова (1907–1974), РИБАР, 1966 (маслени бои на платно).

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Ученикът със СОП да развие своята наблюдателност и изрази личното си мнение и отношение, като разгледа тези и други картини от помощните линкове и дискутира с ресурсен учител как е изградена формата, кои предмети и обекти са изобразени в близък и в по-далечен план. Ако ученикът желае, може да се опита да озаглави картините в контекста на ролевата игра „Художник“, да ги запише в тетрадка, а после да се запознае със оригиналните имена на творбите и автора им.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани моливи и уплътнители за моливи според индивидуалните потребности и способности на ученика със СОП.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да се опита да открие прилики и разлики в тези две картини и да ги опише (писмено или устно) според възможностите си.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

ПЛАСТИЧНИ ФОРМИ В ДЕКОРАТИВНО-ПРИЛОЖНИТЕ ИЗКУСТВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Пластичните форми са характерни със своята обемна скулптура. Те са изпъкнали и се създават чрез обичайни или необичайни материали и техники. Могат да се смесват различни материали – дърво, стъкло, метал, камък, пластмаса. При украшенията се използват злато, мед, сребро, скъпоценни камъни.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Изработете пано от текстилни материали, кожа, конци, мъниста, копчета и др. Групов проект.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, наблюдение, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава основни познания за пластичните форми в декоративно-приложните изкуства.

Да разграничава основни групи произведения в декоративно-приложните изкуства.

Да обсъжда особеностите на класически и съвременни материали и техники в декоративно-приложните изкуства.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://xn--80ajan0bcpm.net/%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8/%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82-%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%-D0%B2%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83/

http://krokotak.com/2018/03/koledna-dekoratsiya/

http://krokotak.com/2018/03/koledni-kartitchki-v-posledniya-moment/

http://krokotak.com/2018/06/tsafnalo-darvo/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да познава пластичните форми в декоративно-приложните изкуства.

Да разграничава основни групи произведения в декоративно-приложните изкуства.

Да изразява впечатленията си от произведения в декоративно-приложните изкуства.

Да дискутира и споделя мнението си за пластични форми в декоративно-приложните изкуства.

Да оценява стойността на пластичните форми в декоративно-приложните изкуства за естетизирането на околната среда.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации. Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да подготвят необходимите материали за изпълнение на задачата от „Самостоятелна и домашна работа“.

http://krokotak.com/2017/01/kokosovi-sveshtnitsi/

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Ученикът със СОП съвместно с ресурсен учител може да изработи коледна декорация, с което да затвърди и развие уменията си за изработване на пластични изделия в декоративно-приложното изкуство. В тези задачи се развива умението за прегъване на хартия, както и други умения за декорация.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани ножички за обработка на хартия, текстилни и други материали според индивидуалните способности и потребности на ученика със СОП.

Самостоятелна и домашна работа:

http://krokotak.com/2017/01/kokosovi-sveshtnitsi/

Като разгледа помощния линк и изгледа видеото към него, ученикът със СОП да се опита да изработи кокосови свещници с подготвените с помощ от родител материали.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

ЧОВЕШКАТА ГЛАВА – ФОРМИ И ПРОПОРЦИИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Лицето на човека е първото нещо, на което обръщаме внимание. Те са свързани с пропорциите. Това е съотношението между частите на главата и цялостната й форма. Формата на човешката глава прилича на яйце. Може да бъде издължена, овална, триъгълна, квадратна, правоъгълна, тясна или широка. От значение са полът и възрастта на човека.

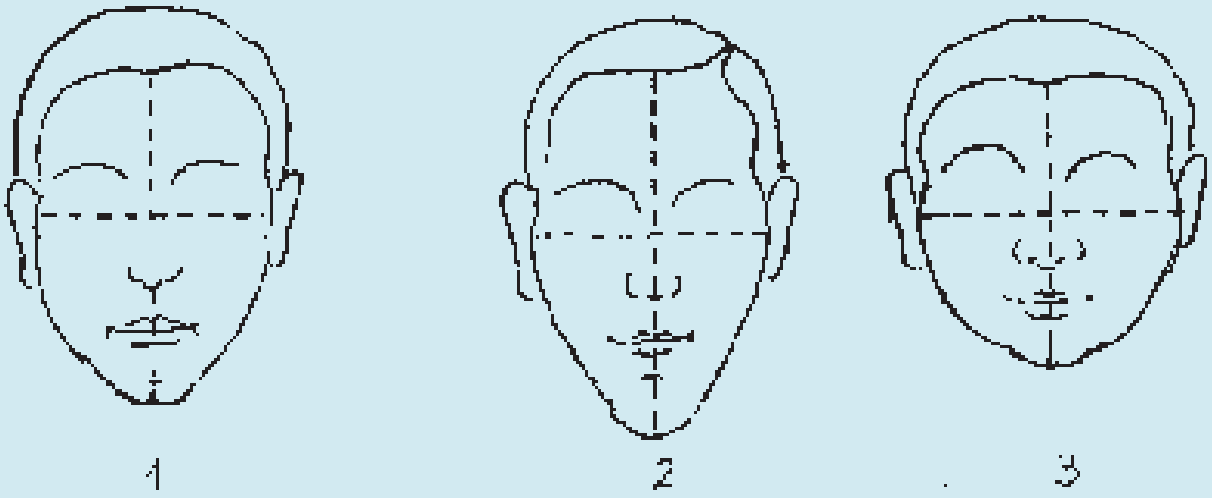

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Оцветете няколко рисунки на хора от различен пол и възраст. Работи се индивидуално.

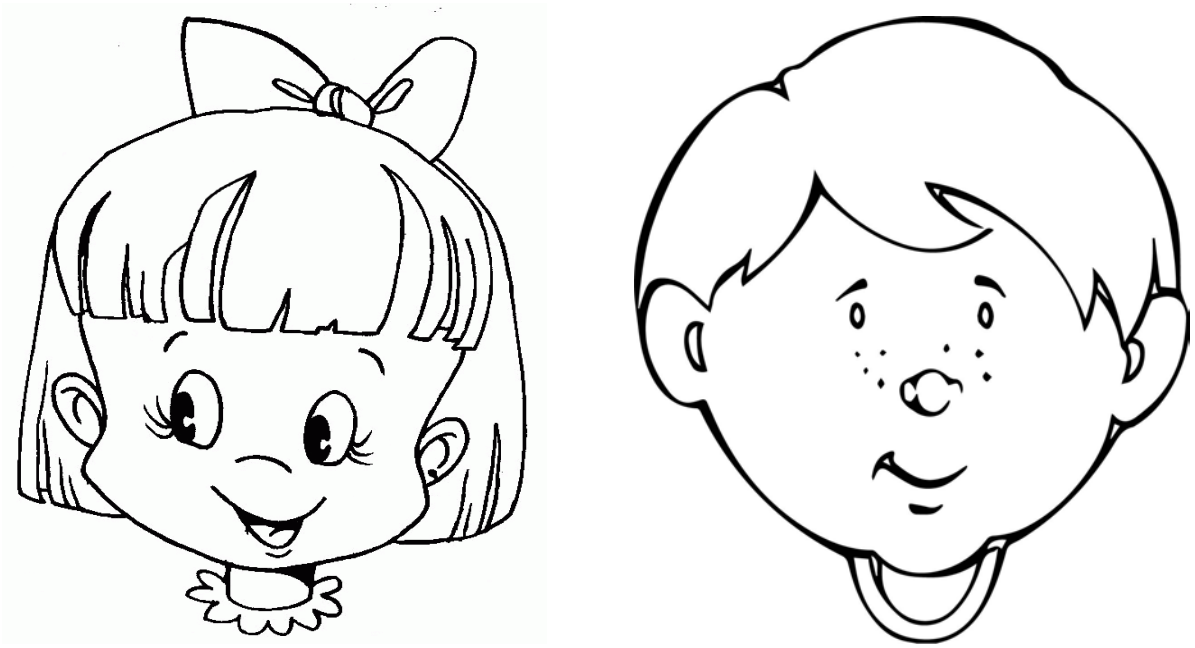

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да прилага знания за основните форми и пропорции на човешката глава и ги пресъздава чрез моделиране и рисуване.

Да изразява мнение и коментира формите на човешката глава и нейните пропорции, пресъздадени в творби на изкуството.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://bg.10steps.org/dessiner-une-tte-humaine-9064
http://www.lyuboznaiko.com/index.php/%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B5%D1%82/%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%B9-%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%B8%D1%86%D0%B0%D1%82%D0%B0/
https://skudelnica.ru/bg/psihologiya/skachat-poetapnoe-risovanie-lica-cheloveka-smeshivanie-i.html
https://bg.kagouletheband.com/20054-ge-electric-wall-clock.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да изразява впечатленията си от графични и живописни творби, в които е изобразена човешка глава.
Да дискутира разнообразието на силуети и лица.
Да споделя мнението си за творби – портрети от различни епохи.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител биха могли да си набавят настолна игра за разпознаване на лица или да си изработят такава от снимки или списания.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
В индивидуалната работа с ресурсен учител ученикът със СОП би могъл да изпробва своите умения в образователни и забавни игри за пренамиране или съотнасяне на еднакви лица, емотикони, за дорисуване или създаване на такива.

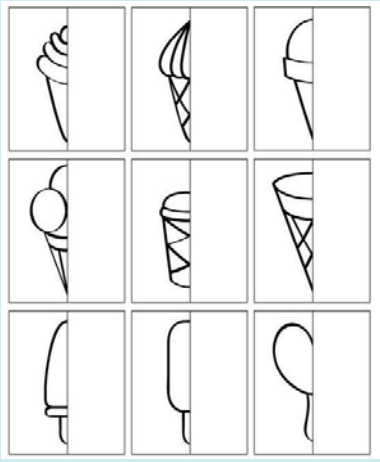

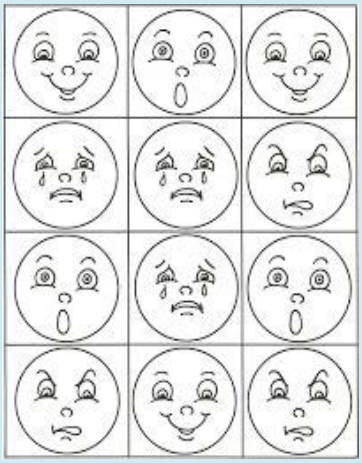

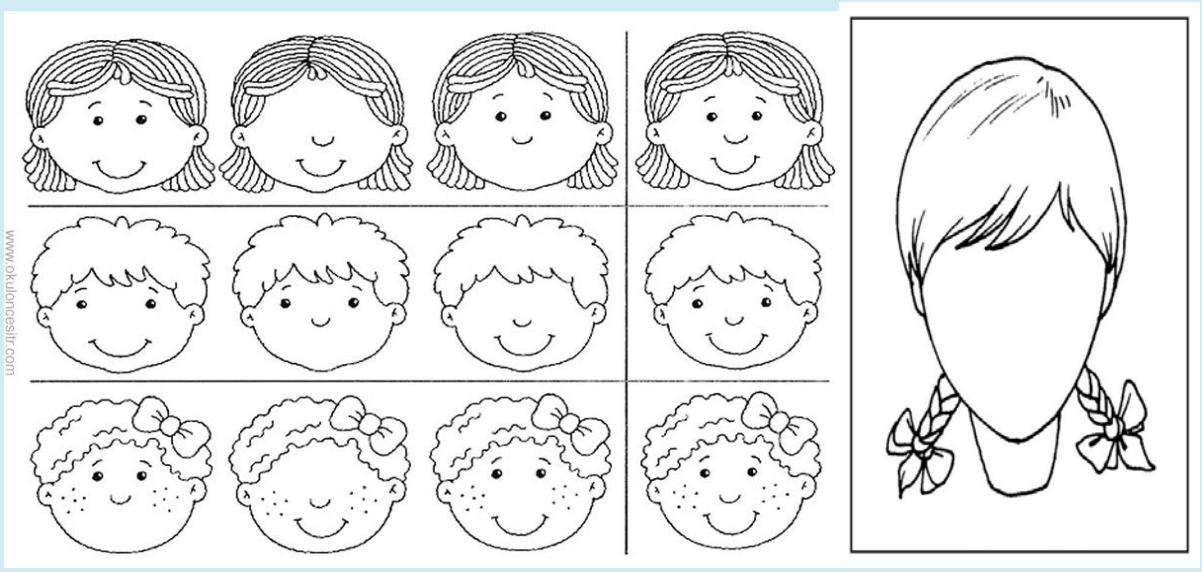

Помощни средства и технологии:

Адаптирани компютърни и софтурни продукти за работа с деца/ученици със СОП.

Дидактични материали: работни листи за дорисуване, съотнасяне, оцветяване и очертаване по контур, за свързване на точки.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да открие и изпълни задачите от работните листи, които се отнасят за сетивните органи на човешката глава, а останалите може да изпълни по свой избор.

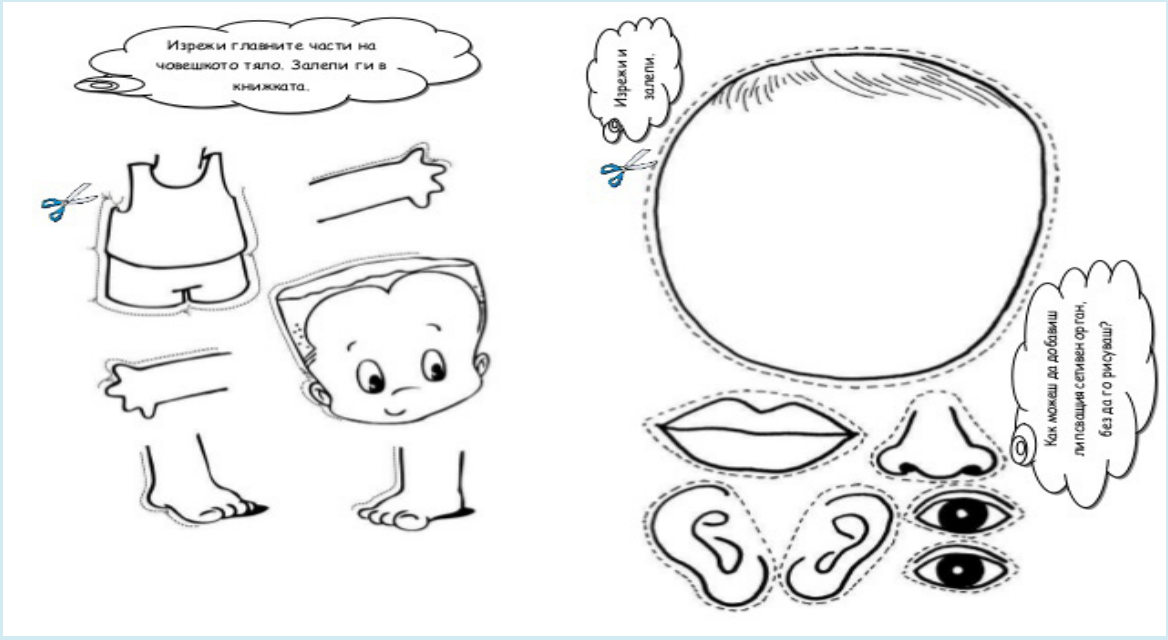

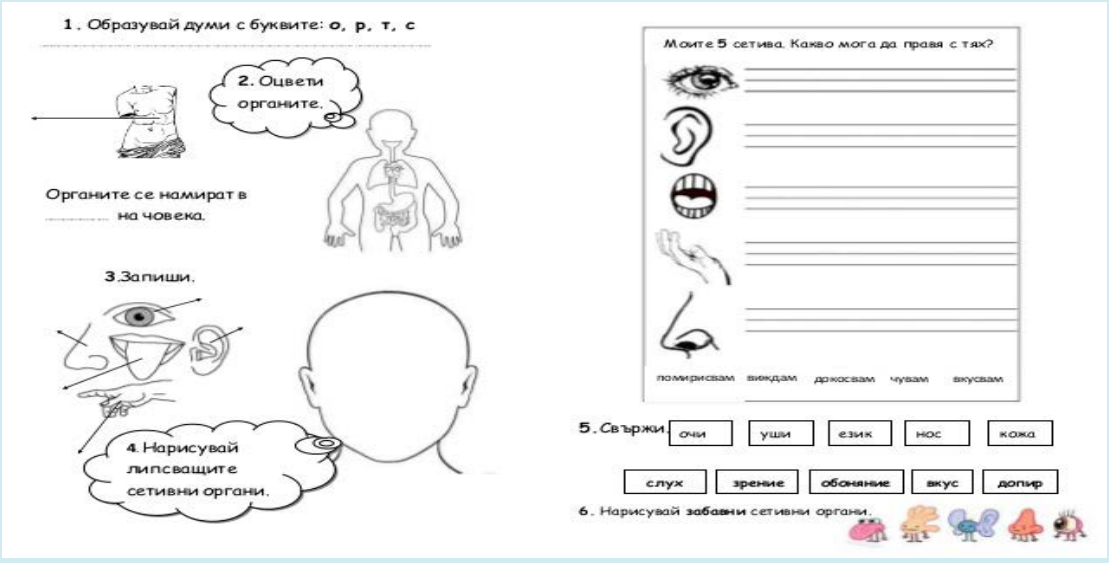

Коментари:

Изготвил: Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

ЗАБАВНИ ПОРТРЕТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

В творчеството си художниците създават множество портрети, като използват най - различни техники и материали. Освен скулптурните, графичните и живописни материали за създаването на портретите може да се използват и необичайни материали - машинни части, конци, копчета, цветя, клонки, корени, хранителни продукти и други. Такива забавни портрети може да създаде всеки с малко въображение.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете забавен портрет с техниката на колажа. Припомняме какво е колаж – техника в изобразителното изкуство, при която различни материали, напр. текстил, цветни хартии, изрезки от вестници и т.н., изграждат картинното пространство. Често колажът се смесва с различни живописни техники. Групов проект.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, наблюдение, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да използва знанията си за пропорциите на човешката глава и създава лична интерпретация.

Да използва уменията си да композира и съчетава цветове и форми.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://www.ralitsa-art.com/blog/caricatures/

https://bulevard.bg/news/zabavni-portreti-na-izvestnite-varhu-kivi-11283.html

https://btvnovinite.bg/galleries/bashta-snima-zabavni-portreti-na-dashterja-si-i-nejnoto-kuche.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да развива креативност и новаторство.

Да развива уменията си за общуване чрез творчество.

Да участва в създаването на колективни творчески проекти.

Да развива толерантност при участия в колективни творчески изяви и проекти.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител биха могли да разгледат забавни снимки и фотоси от семейните албуми, както и да обсъдят и дискутират различните варианти и идеи за създаването на проекта за забавен портрет, който може да бъде семеен портрет.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да затвърди представите на ученика за понятието „забавен портрет“, както и да развие неговите практически умения и познания в сферата на колажа и фотографията. Да изработват изделия чрез техниката „изкъсване на хартия“.

Помощни средства и технологии: адаптирани ножички, адаптирани моливи и др.

Дидактични средства и материали: игри за вгнездяване, креативни книжки за рисуване/дорисуване на портрети.

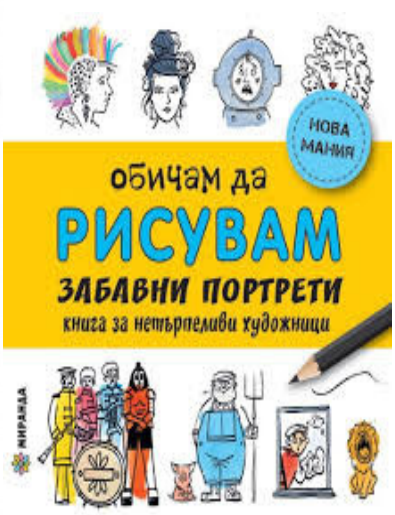

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да състави проект за забавен портрет, като използва материали и идеи по свой избор и преценка.

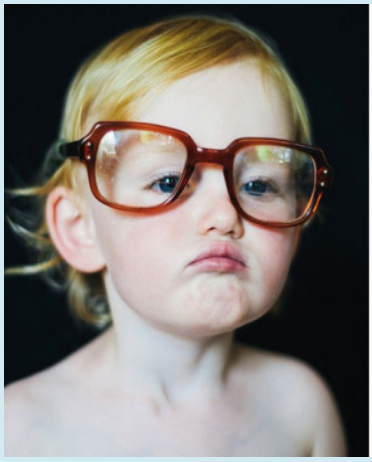

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

ИЗРАЗНИ СРЕДСТВА В ДЕКОРАТИВНО-ПРИЛОЖНИТЕ ИЗКУСТВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Изразните средства в декоративно-приложните изкуства са цветът, формата и линията. Когато художниците черпят вдъхновение от природата, те може да запазят цветовете на природните форми или напълно да ги променят. Декоративно-приложните творби могат да бъдат плоски – чинии, черги, килими, шалове, или обемни – дърворезба, накити, гоблени, пана и други. Съчетанието на цветовете и формите в българската носия разкрива усета за красота на създателите ѝ.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Разгледайте рисунките и създайте проект за пано на тема „Листа и цветя“. Групов проект.

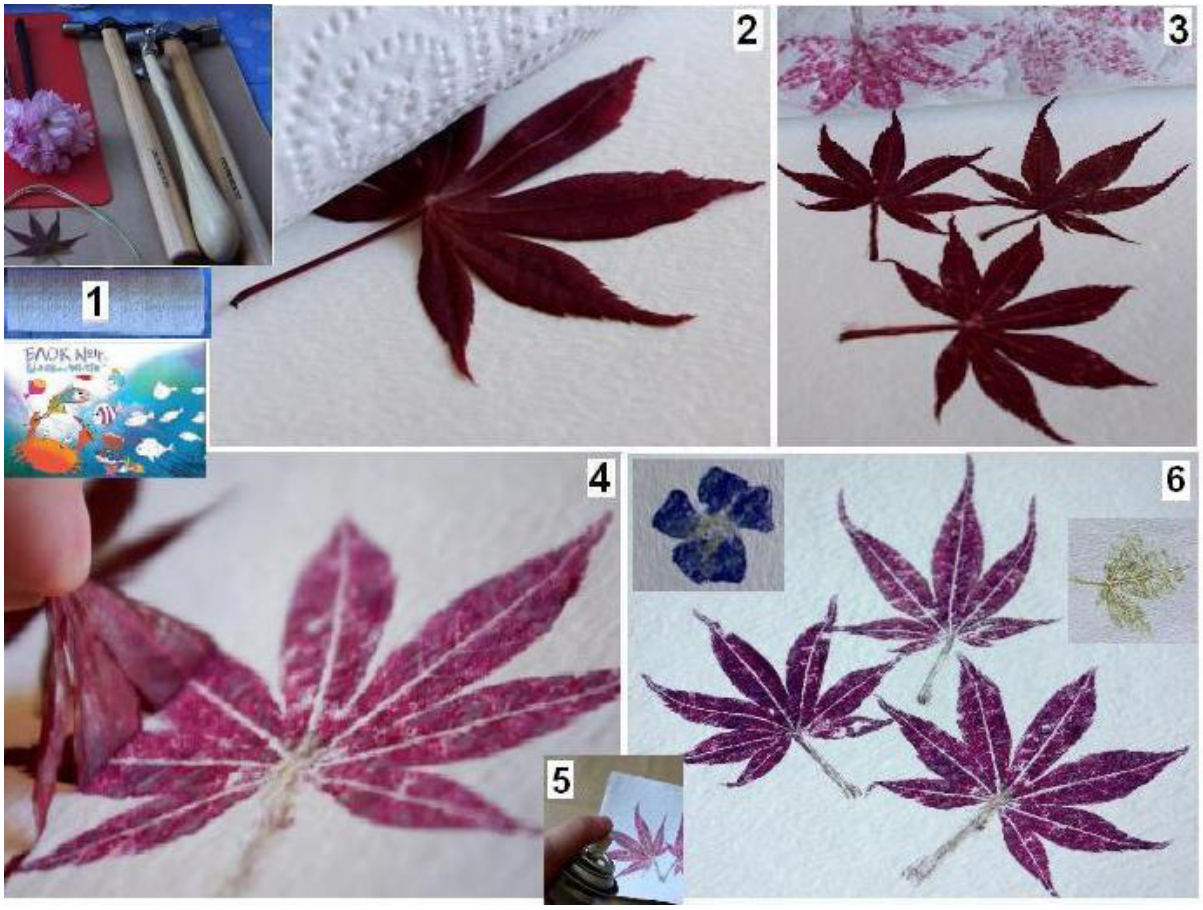

Времево разпределение:
Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, наблюдение, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:
Да познава особеностите на изразните средства в различните видове декоративно-приложни изкуства.
Да разграничава изразни средства във видовете декоративно-приложни изкуства и ги прилага при различни видове изобразителни задачи.
Да избира и използва изобразителни материали и техники за изпълнение съобразно декоративните задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://referatite.org/dekorativno-prilojnoto-izkustvo-i-uchastieto-mu-v-nachalnoto-obrazovanie/92565/ref/p2
https://www.peika.bg/statia/Vazstanovka_na_balgarskiya_bit_i_kultura_v_Arhitekturno_etnografski_kompleks_Etar__l.a_i.107847.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да разшири речника си с нови понятия за изобразителното изкуство.
Да познава особеностите на изразните средства в различните видове декоративно-приложни изкуства.
Да разграничава изразни средства във видовете декоративно-приложни изкуства и ги прилага при различни видове изобразителни задачи.
Да развива възприятието и въображението си.

Междупредметна връзка:
Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител да намерят в интернет информация за българските шевици и да ги разгледат по-подробно. По възможност да посетят музей с творби и изделия на декоративно-приложното изкуство.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да изпробва своите умения, като изработи дървета с четирите годишни времена, с което да затвърди представата си за „обемна“ декоративно-приложна творба.
http://krokotak.com/2017/09/darveta-v-tchetirite-godishni-vremena/

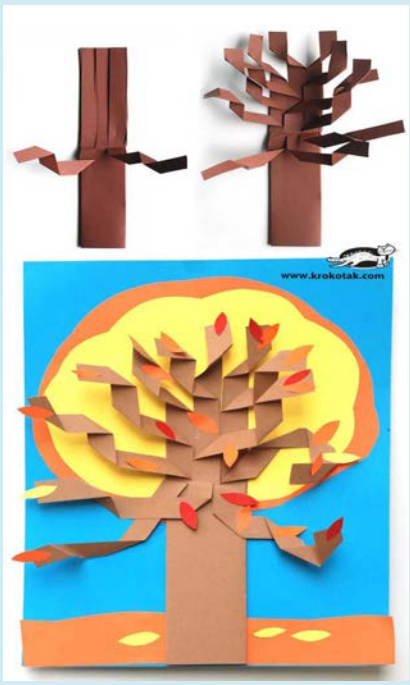

Помощни средства и технологии:

адаптирани ножички и моливи, уплътнители.

Дидактични материали: интернет ресурси, материали – цветна хартия, лепило. Творчески комплекти за изработване на изделия (с прежда, мъниста, фигурки).

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да препише в тетрадка елементите на мъжката или на женската народна носия, а после да оцвети и една българска шевица.

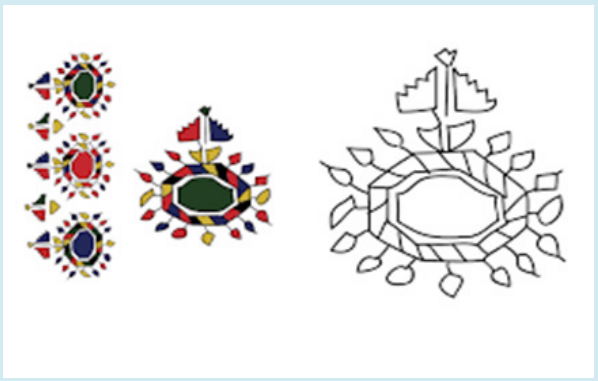

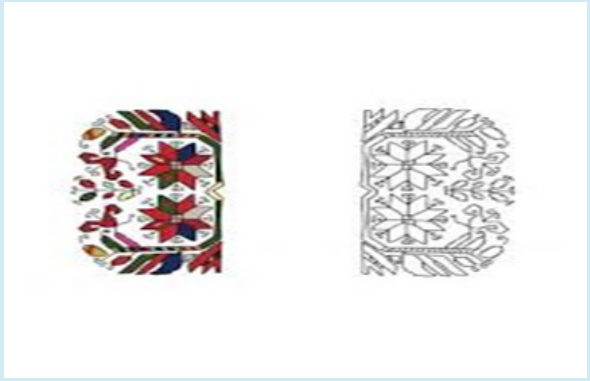

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

ПРИНЦИПИ В ДЕКОРАТИВНАТА КОМПОЗИЦИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

При създаването на декоративно-приложните творби се използват изразните средства – ритъм, симетрия, асиметрия, контраст.

Ритъм – повтарят се цветове и форми.

Симетрия – декоративната композиция е разделена на две части, като едната половина е огледално отражение на другата.

Асиметрия – едната половина се различава от другата.

Контраст – противоположностите на посоки, форми, големини, цветове (голямо– малко, бяло–черно, топло–студено, светло–тъмно).

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Съберете различни шарени копчета и парченца плат. Направете симетрична композиция, като най-ярките елементи поставете в центъра. Работете по групи.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава основни познания за принципите в изграждането на декоративната композиция.

Да обсъжда особеностите на декоративната композиция.

Да изпълнява изобразителни задачи – декоративни композиции.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.academia.edu/10588428/%D0%A2%D0%95%D0%9E%D0%A0%D0%98%D0%AF_%D0%9D%D0%90_%D0%9A%D0%9E%D0%9C%D0%9F%D0%9E%D0%97%D0%98%D0%A6%D0%98%D0%AF%D0%A2%D0%90

http://krokotak.com/2017/09/hartieni-buhaltcheta/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да познава основни принципи в изграждането на декоративната композиция.

Да обсъжда особеностите на декоративната композиция.

Да изпълнява изобразителни задачи – декоративни композиции.

Да развива възприятието си.

Междупредметна връзка:

Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител биха могли да дискутират вида на декоративната композиция на килими у дома или в сайт за продажба на килими и пътеки. Това, на което трябва да обърнат внимание, е какъв е ритъмът (редуването на цветовете и формите), каква е симетрията, какъв е контрастът, лична оценка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Ученикът със СОП да изработи съвместно с ресурсен учител бухалчета от хартия, с което да затвърди уменията и представите си за изграждане на симетрична декоративна композиция, като ползва помощен линк и видеото към него.

Помощни средства и технологии:

адаптирани ножички, адаптирани линийки и чертожни инструменти, адаптирани моливи и уплътнители за моливи.

Дидактични материали: нагледни материали за изработка на изделие и др.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да се опита да създаде самостоятелен проект за килим, завивка, одеяло, завеса или покривка за маса, като обясни какъв принцип на изграждане на декоративната композиция е предпочел да използва в своя проект.

Коментари:

Изготвил: Недялка Русанова – учител по ИИ, Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Допълнителни специалисти:

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

КОМПОЗИЦИЯТА В ДЕКОРАТИВНО-ПРИЛОЖНИТЕ ИЗКУСТВА

Основно съдържание на урока за ученика:

В декоративните композиции основни единици са декоративните елементи – точки, линии, петна, дъги и геометрични фигури. От тяхното съчетаване се получава декоративен мотив. Той може да бъде геометричен, растителен, животински, човешки фигури. Чрез съчетаване на няколко мотива се създава декоративен орнамент. Свързването на няколко орнамента съставя декоративната композиция. Има три вида декоративна композиция – отворена, затворена и фриз.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Създайте зимна картичка с техниката „квилинг“. Използвайте лентички от цветни хартии и мъниста. Работете по групи.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава основни принципи на изграждане на композицията в декоративно-приложните изкуства.

Да прилага традиционни и нетрадиционни материали и техники за изпълнение на декоративни задачи.

Да използва традиционни и нетрадиционни материали за изпълнение на проекти в природна среда.

Да изразява мнение и отношение за ролята на декоративно-приложните изкуства и художествените занаяти за съхраняване на националната културна идентичност.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%86%D0%B8%D1%8F_(%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%BE_%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE)

http://jeni-art-animation.blogspot.com/2011/08/blog-post.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да познава основни принципи на изграждане на композицията в декоративно-приложните изкуства.

Да развива мотивация и увереност за творческа изява и личностна реализация.

Да развива въображението си.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Човекът и природата.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да коментира прехода от декоративен елемент, през мотив, орнамент до декоративна композиция, като родителят се опита да подкрепи разясненията с нагледни примери от бита и изкуството.

1. Декоративен елемент –
2. Декоративен мотив –
3. Декоративен орнамент –
4. Декоративна композиция –

Да прочетат текста и да разгледат заедно снимковия материал от помощния линк, приложен в „Помощни средства и технологии“.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Ученикът да затвърди знанията си за „отворена“ декоративна композиция:

http://krokotak.com/2014/03/pukanki-i-tsafnali-darveta/

Помощни средства и технологии:

Адаптирани ножички за обработка на хартия и други материали.

Самостоятелна и домашна работа:

Да изпробва своите умения, като изработи пъстро дърво, с което да затвърди представата си за декоративна композиция.

Необходимите материали са пастели, ножичка, лепило и цветна хартия.

https://www.youtube.com/watch?v=BDBtWd_PuX4&feature=emb_rel_end

Изготвил:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

ЗАТВОРЕНА ДЕКОРАТИВНА КОМПОЗИЦИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

В затворената декоративна композиция елементите се разполагат в затворено пространство – правоъгълник, триъгълник, квадрат, кръг и др. Тази композиция може да бъде симетрична и несиметрична. При симетричната композиция композиционният център съвпада с геометричния. Елементите се разполагат около една точка. При несиметричната композиция композиционният център се намира встрани от геометричния.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Създайте симетрична композиция в квадрат, като най-ярките елементи образуват композиционен център. Групов проект.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава основни познания за използването на затворената декоративна композиция в декоративно-приложното изкуства.

Да изпълнява изобразителни задачи, свързани със затворена композиция.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%86%D0%B8%D1%8F_(%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%BE_%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE)

http://krokotak.com/2015/12/ogromna-snezhinka-napravlena-s-tehnika-tortsevanie/

http://krokotak.com/2018/03/koledna-mozayka/

http://krokotak.com/tag/mozayka/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да познава предназначението на затворената композиция и елементите ѝ.

Да разшири речника си с нови понятия за изобразителното изкуство.

Междупредметна връзка:

Математика.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител биха могли да изработят мандали с отпечатъци от листа, което е практичен и нагледен пример за затворена декоративна композиция.

http://krokotak.com/2015/09/mandali-ot-otpetchatatsi-na-lista/

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Ученикът със СОП съвместно с учител да изработят голяма „снежинка“ със симетрични части, което също е нагледен пример за затворена композиция.

http://krokotak.com/2015/12/ogromna-snezhinka-napravlena-s-tehnika-tortsevanie/

Помощни средства и технологии:

Адаптирани ножички, адаптирани моливи, уплътнители, адаптирани четчици или гъбички за рисуване, адаптирани шаблони, адаптирани чертожни пособия.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът да изработи „Коледна мозайка“ или „Мозайка с листа“, като затвърди умението си за оцветяване при спазване на симетрия на цветове и фигури.

http://krokotak.com/2018/03/koledna-mozayka/

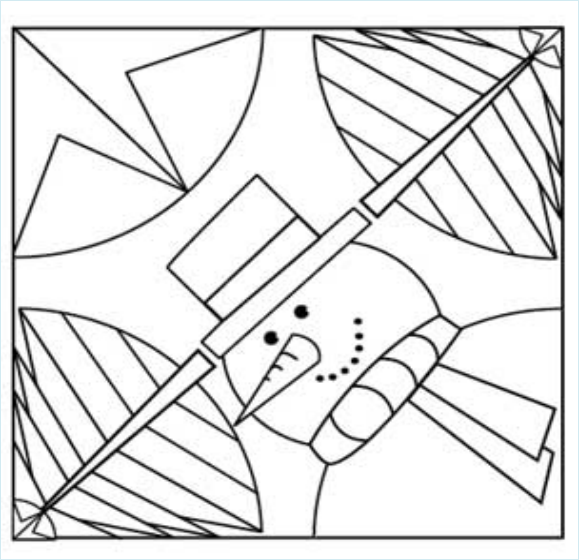

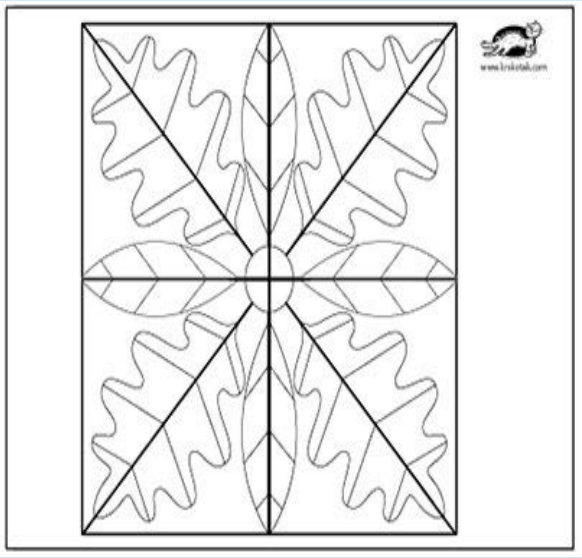

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

ОТВОРЕНА ДЕКОРАТИВНА КОМПОЗИЦИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

В отворената декоративна композиция декоративните елементи се повтарят ритмично и неограничено във всички посоки. Основният елемент, който изгражда отворената декоративна композиция, се нарича модул. Модулите са растителни, животински, човешки и геометрични фигури. И тази композиция може да бъде симетрична и несиметрична.

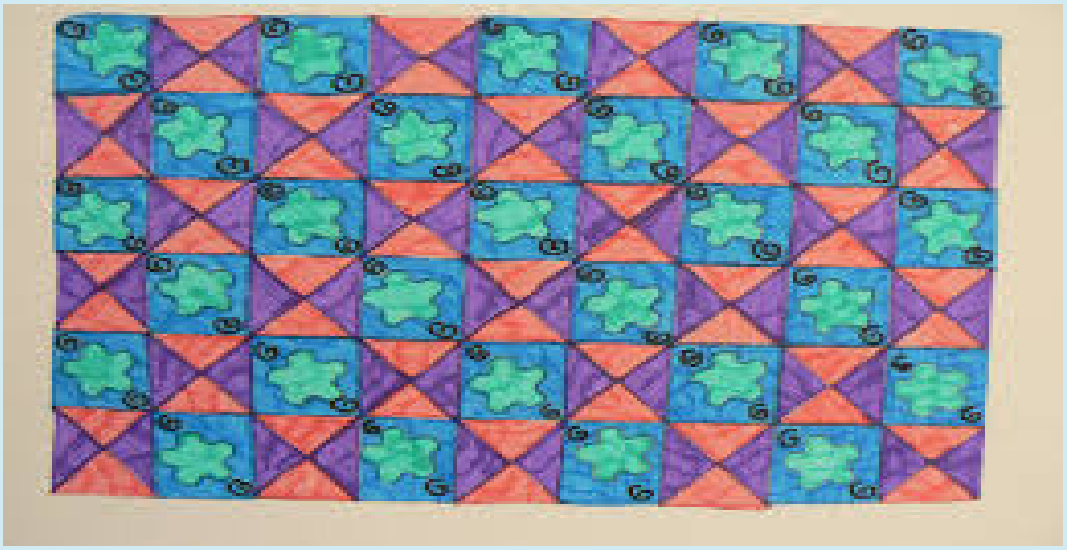

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

С различни парченца текстил направете проект за одеяло. Групов проект.

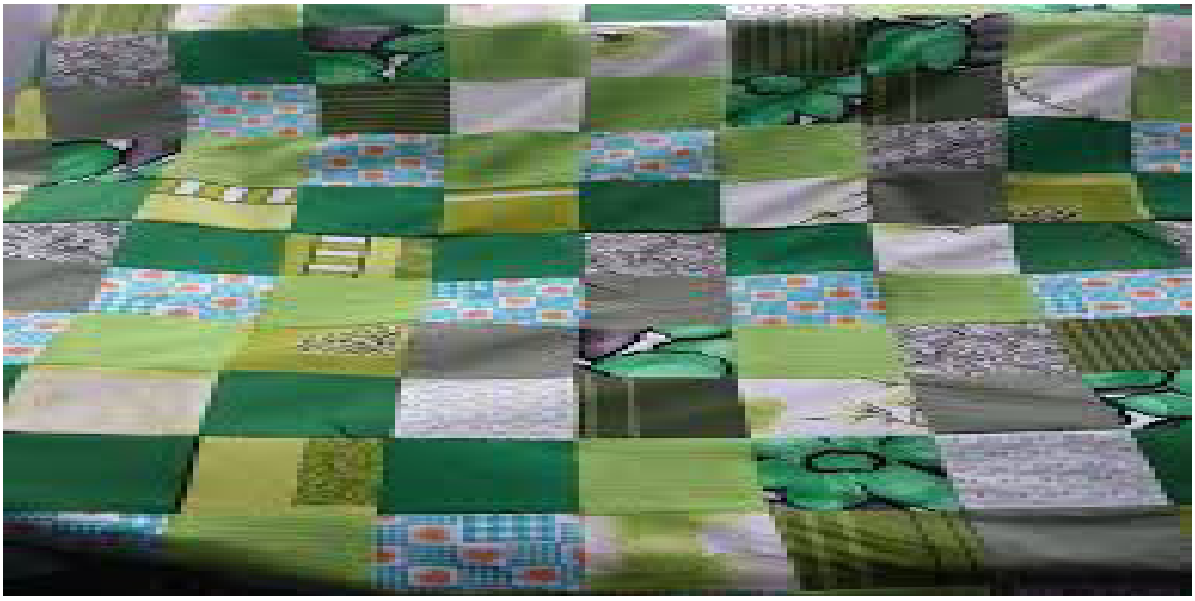

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, наблюдение, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава основни познания за отворената декоративна композиция в декоративно-приложното изкуство.

Да изпълнява изобразителни задачи с отворена композиция.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://docs.google.com/presentation/d/10PPTuLuwwHQlFzQNQFmsGHO8CAzmnfWiQLUDQSdXZ88/edit#slide=id.p
https://youtu.be/38dVbbeZ-9Q

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да познава основните принципи в изграждането на отворената декоративна композиция в приложното изкуство.
Да изпълнява изобразителни задачи с отворена композиция.

Междупредметна връзка:
Математика, история и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да разгледа и да дискутира каква е композицията на изображенията в предмети от бита. Например: каква е композицията на изображенията в покривката за маса, в стенните тапети, на чинията за хранене, на картината, на завесата в банята и др. Родителят би могъл от своя страна да подпомогне избора на подходяща салфетка за декупаж към „Самостоятелна и домашна работа“, както и в подбора на предмета (повърхнината), върху който ще се изпълнява тази техника от ученика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
http://krokotak.com/2017/01/koleden-venets-2/

Помощни средства и технологии: адаптирани ножички за обработка на хартия, текстил и други материали, адаптирани шаблони за очертаване и адаптирани чертожни пособия.

Самостоятелна и домашна работа:
Ученикът със СОП да направи декупаж на отворена декоративна композиция върху порцеланова чиния или плочка, върху картонена или дървена кутия, като самостоятелно направи подбора на салфетки за целта.

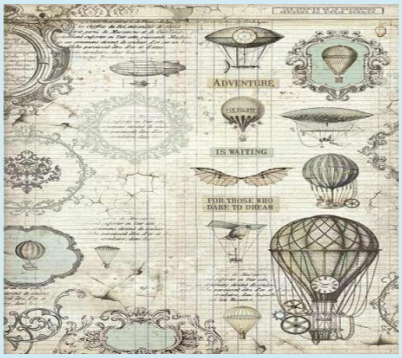

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

ФРИЗОВА ДЕКОРАТИВНА КОМПОЗИЦИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Декоративната композиция може да се развива в безкрайна лента. Тогава тя се нарича фризова декоративна композиция. В затворената композиция елементите, които изграждат фриза, се разполагат по края. То може да е с различна геометрична форма – правоъгълник, триъгълник, квадрат, кръг. Фризът може да „затваря“ и отворената декоративна композиция, като я огражда от всички страни.

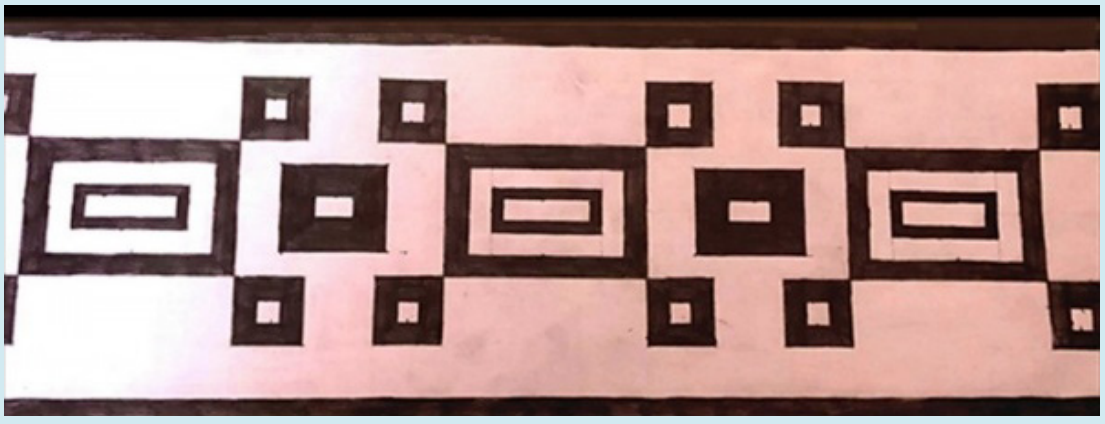

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете проект за шарен колан, като използвате копчета, мъниста и др. Работете индивидуално.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, наблюдение, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава основни познания за фризовата декоративна композиция в декоративно-приложното изкуство.

Да изпълнява изобразителни задачи чрез използването на модул във фризова композиция.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D1%80%D0%B8%D0%B7

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разшири речника си с нови понятия за изобразителното изкуство.

Да разбира ролята на материалите и техниките за изразяването на авторовата идея в композицията.

Да развива възприятието си.

Междупредметна връзка:

Технологии и предприемачество.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител биха могли да разгледат сайтове за фризове в детска стая, за да дискутират идеята за проект за фриз на стая.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

„ Нарисувай с пръсти“, „Нарисувай с вилица“ – две предложения за изработка на фризова композиция в индивидуалната работа с ресурсен учител.

Помощни средства и технологии: адаптирани четчици за рисуване с пръсти.
Дидактични материали: нагледни примери за фриз в детска стая, шаблони с картинки за оцветяване и изрязване.

Самостоятелна и домашна работа:
Какви картинни изображения са използвани в примерите за фриз?
Ученикът със СОП да се опита да създаде проект за фриз на детска стая.

Коментари:

Изготвил: Недялка Русанова – учител по ИИ, Севдалина Йорданова – ресурсен учител;

Допълнителни специалисти:

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

ВИЗУАЛНИ СИМВОЛИ И ЗНАЦИ И ДИГИТАЛНИ ТЕХНОЛОГИИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Знаците са навсякъде около нас. Те присъстват в бита, транспорта, промишлеността, спорта, науката и други. Знаците предупреждават, информират и насочват, без да си служат с текстове. Забелязват се, защото привличат вниманието с ярки цветове. Някои знаци приличат на предмети от реалния живот. Наричат се иконични знаци.Такива знаци откриваме в компютърните програми: лупа, молив, четка и др.

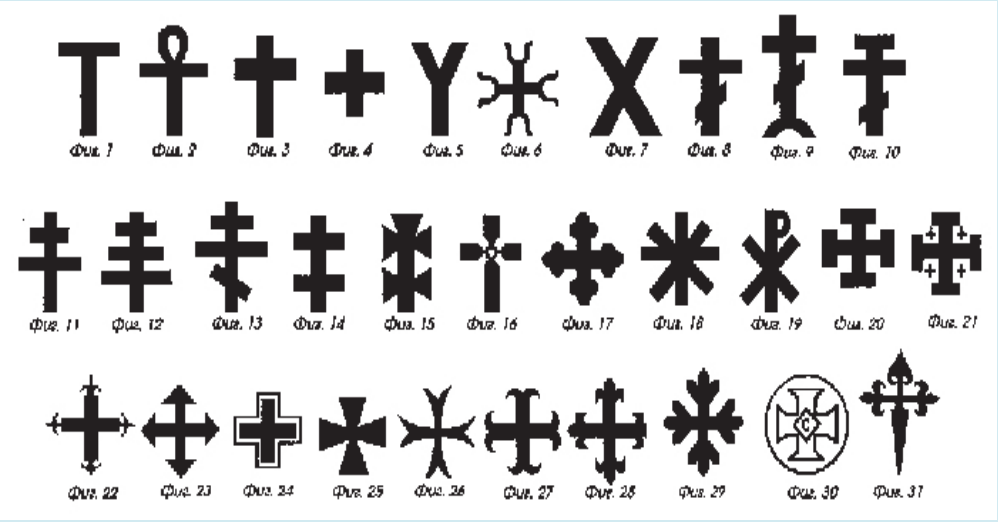

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Оцветете иконичните знаци. Какви цветове ще използвате, за да привлечете повече внимание. Работете индивидуално.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава система от иконични знаци и символи и тяхното приложение.

Да коментира естетическите особености на визуални символи и знаци.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://eprints.nbu.bg/1345/1/RStefanova_avtoreferat.pdf

https://dariknews.bg/novini/obshtestvo/kolko-dobre-poznavame-bylgarskite-nacionalni-simvoli-2082331
https://www.detskiknigi.com/chestit-praznik-darjavnite-simvoli-na-blgarija/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да познава разнообразни видове знаци и символи.
Да изразява впечатленията, дискутира и споделя мнението си за различни видове визуални символи.
Да прилага математически методи на мислене (логическо и пространствено) в творческата дейност.
Да развива възприятието и въображението си.

Междупредметна връзка:
Математика и информационни технологии.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител биха могли да потърсят герба на техния град, за да го разгледат и да дискутират какви елементи съдържа гербът и какво символизират те. Кой е създателят на герба в този град или друга интересна информация около създаването му.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Дискутирайте защо използваме символи.
Символът е знак, рисунка, която представлява в съкратен вид същността или значението на даден предмет, събитие или идея.
Огледайте се в стаята или в училище и потърсете символи. Дискутирайте какво означават.
Разгледайте герба на България. Какви елементи съдържа и какво символизират те?

Помощни средства и технологии: адаптирани моливи, различни уплътнители за рисуване с моливи, адаптирани шаблони за очертаване и чертожни пособия.

Самостоятелна и домашна работа:
„Направи герб на своето семейство“.
Гербът е отличителен, официален знак. Герб може да има държава, град, сдружение, семейство и др. Ученикът със СОП да се опита да създаде (направи) герб на своето семейство, като помисли кои символи описват най-точно неговото семейство.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

ЛОГО

Основно съдържание на урока за ученика:

За да представят своята дейност, фирмите използват специален знак, който се нарича лого. То създава първото впечатление. Логото може да се създаде само с букви, само с картинки или съчетание от двете. Фирмите поставят логото си на различни рекламни материали: химикалки, папки, знамена, визитки. Затова се препоръчва използването на по-малък брой цветове и на символи с по-проста форма.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете проект за лого на вашето училище. Използвайте математически чертожни умения при създаването на символите. Групов проект.

ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ
162
ОТЕЦ ПАИСИЙ

Belcos

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава основните изисквания при създаването на лого.

Да коментира видовете дейности на различни фирми и техните знаци – лого.

Да интерпретира графичен тип лого.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%BE%D0%B3%D0%BE

https://kanal3.bg/news/13326-Vidz-kakvo-se-krie-zad-logata-na-izvestnite-brandove

https://www.manager.bg/%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B3/%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да прилага знанията си за лого при изпълнението на творчески задачи.

Да използва математически чертожни умения при проектирането на лого.

Да развива въображението си.

Междупредметна връзка:

Математика.

Информационни технологии.

Работа у дома и участие на семейството:

Колко много лога! А някои сигурно се повтарят? Познавате ли някои от тях?

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Тук ученикът със СОП може да обогати своите знания за това как се раждат имената на големите марки.

https://dama.bg/article/kak-se-razhdat-imenata-na-golemite-marki/1402

Или какво „говорят“ различните форми в лого дизайна?

http://g-print.eu/blog/?p=35637

А защо не и да научи някои скрити истории за световноизвестни лога?

https://www.manager.bg/%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%B5%D0%B9%D1%82%D0%B8%D0%B2/%D1%81%D0%BA%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B8-%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D1%81%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%BD%D0%B8-%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0

Помощни средства и технологии:

Адаптирани чертожни инструменти и пособия – линийки, триъгълници, адаптирани моливи, различни уплътнители, адаптирани шаблони за очертаване.

Самостоятелна и домашна работа:

Като ползва и разгледа помощния линк, ученикът със СОП да се опита да изработи едно от логата по свой избор и да обоснове избора си (писмено или устно).

https://www.vbox7.com/play:7767b09d80

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

ИЗКУСТВО И ФОТОГРАФИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Фотографията е изкуство за създаване на изображения на реални образи с помощта на светлината. В началото снимките са черно-бели, а по-късно се развива и цветната фотография. Във фотографията е много трудно да се предаде движение на даден обект, защото снимката е неподвижен образ. Когато един обект се движи много бързо, на снимката той изглежда размит. За да избегнат подобна слабост, фотографите използват различни техники.

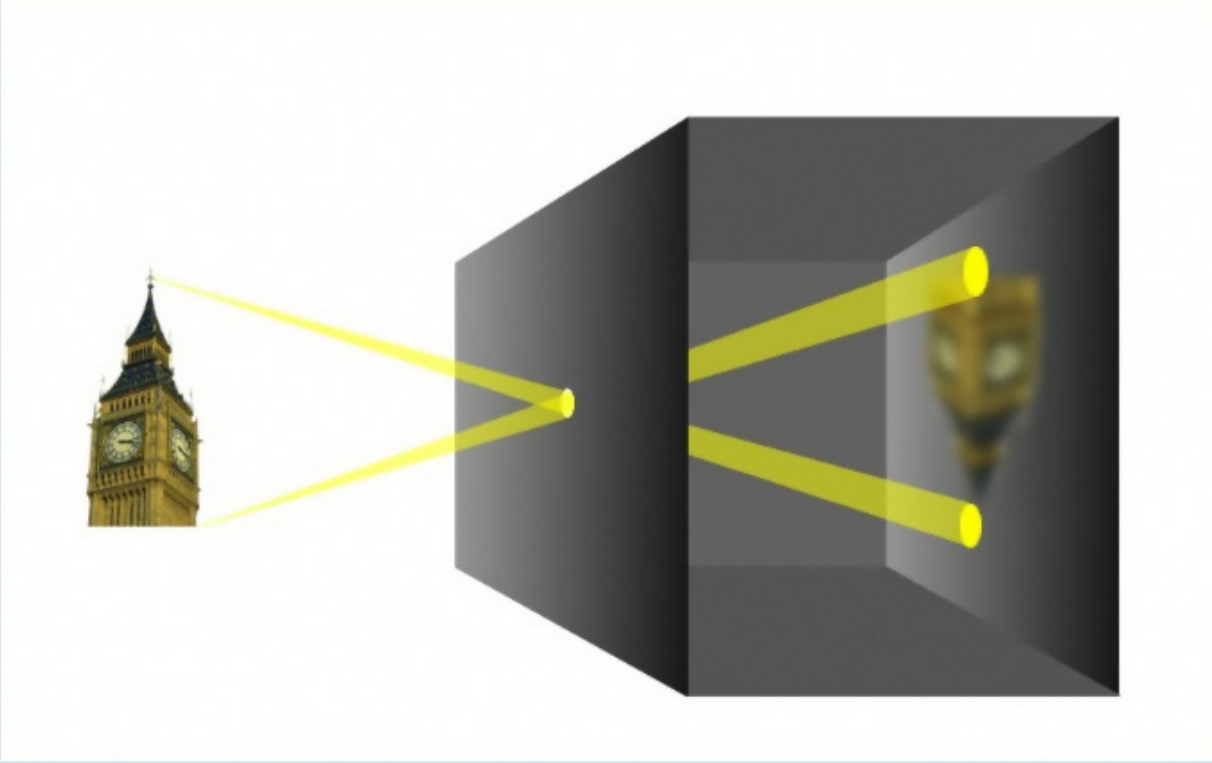

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете картичка, като апликирате цветни хартии, панделки, копчета и снимки. Работете индивидуално.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да използва фотографски изображения в творчески проекти по различни теми.

Да коментира фотографията като изразно средство в изкуството.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%B0_%D1%84%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D0%B8%D1%8F

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разшири речника си с нови понятия за художествената фотография.

Да познава изразните средства във фотографията и общите ѝ принципи с изобразителното изкуство при композиране.

Да знае какви материали могат да се използват в творческия процес.

Да прилага знанията си за изразните средства във фотографията при изпълнението на творчески задачи.

Да обогатява представите и развива въображението си.

Междупредметна връзка:

Информационни технологии.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да разгледат семейни фотоси и албуми. Организирано или индивидуално посещение на изложба – художествена фотография на определена тема, дискутиране на приложените похвати и др.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да подпомогне процеса по изпълнение на груповата работа в класа, а именно – да използва фотографски изображения в творчески проекти на класа.

Да подпомогне развитието на практическите умения на ученика със СОП в областта на фотографията, фотографските умения и в изпълнението на творчески задачи по определен замисъл или тема.

Ученикът със СОП да обогати представите си за изразните средства във фотографията, като практически изпробва уменията си и прилага идеите си.

Да изработят съвместно декорация на албум за снимки или родословно дърво.

Помощни средства и технологии: адаптирани ножички, адаптирани моливи, уплътнители за моливи, адаптирани чертожни пособия и шаблони за очертаване.

Дидактични средства и материали: изображения и 3D макети на родословно дърво.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да издири, направи и представи снимки на тема: „Моето семейство“, като сам подбере начина и формата на представяне на интересни и важни или забавни моменти от живота на своето семейство. Или да изработи проект за „Родословно дърво“.
http://pzdnes.com/2015/02/26/%D0%BD%D0%B0%D1%83%D1%87%D0%B5%D1%82%D0%B5-%D0%B4%D0%B5%D1%86%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BB%D1%8E%D0%B1%D0%B8%D0%B5-%D1%81-%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%BE/

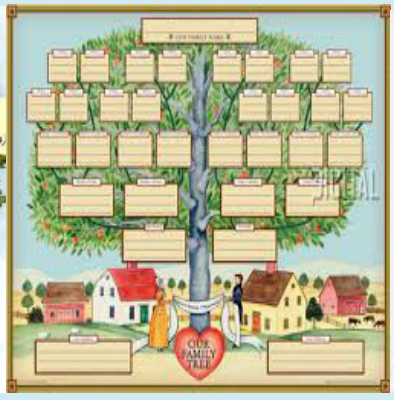

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

ВИЗУАЛНИ ПРОЕКТИ ЧРЕЗ ИНТЕГРИРАНЕ НА ОБРАЗ И ТЕКСТ. ШРИФТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Шрифтовете се делят на две големи групи. В едната елементите на буквите са еднакво широки – безосови, а в другата те са с различна ширина – осови. Буквите се състоят от два прости елемента – права линия и окръжност. Към краищата на буквите се поставят графични добавки. Наричат се серифи и имат естетическо значение. При подреждането на буквите в думи между тях се оставя разстояние, което наричаме разредка.

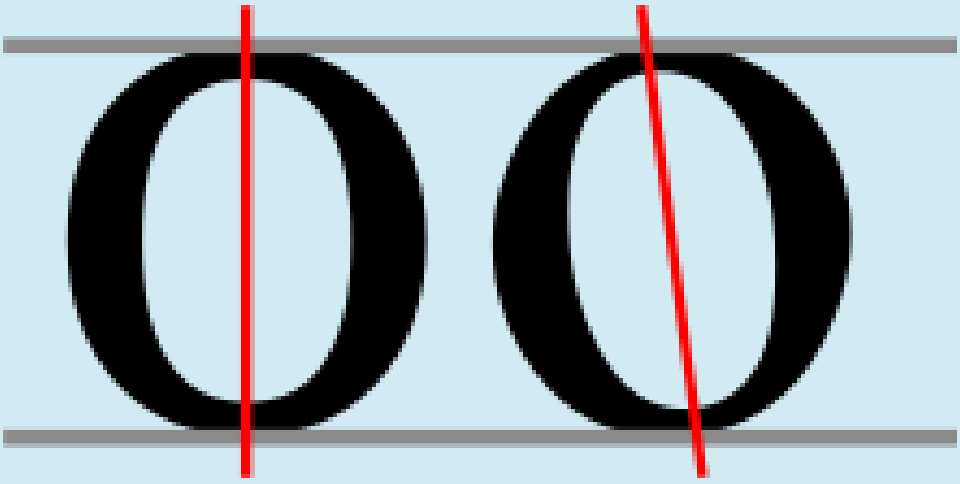

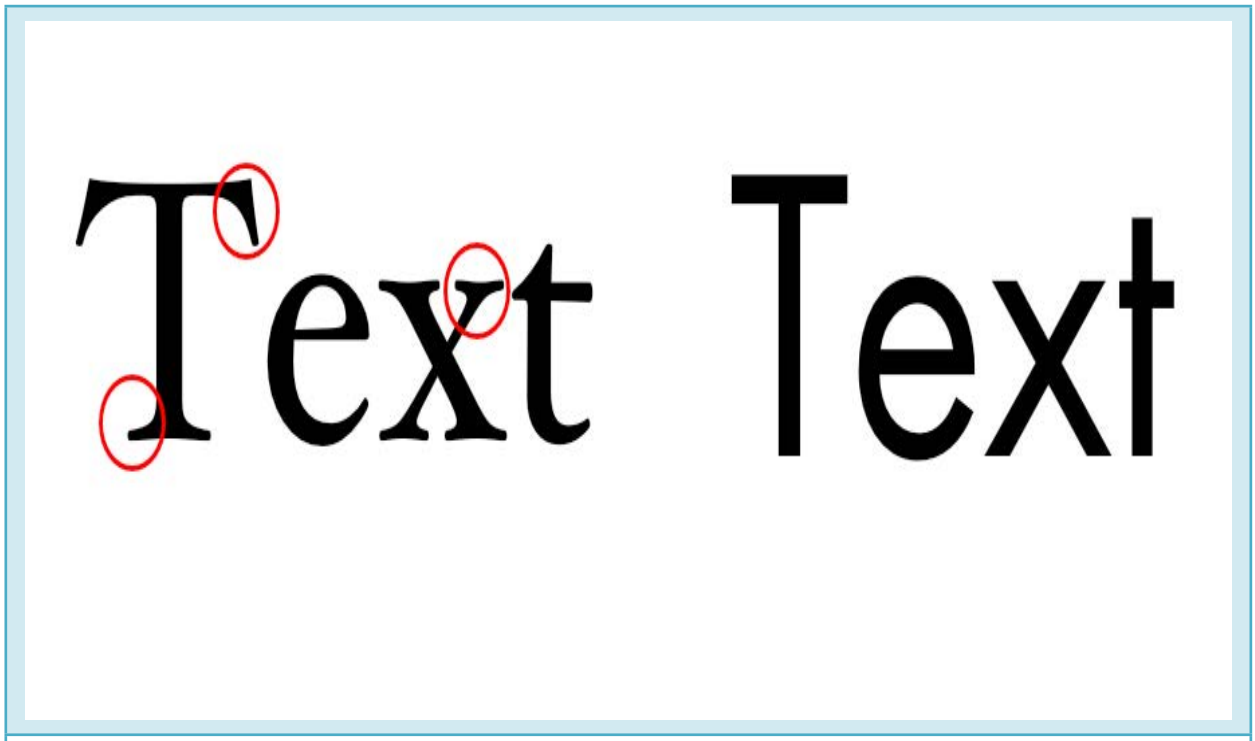

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Измислете свой собствен шрифт. Работете индивидуално.

Времево разпределение:
Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:
Да познава различни типове шрифт, като ги прилага в художествено оформление.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A8%D1%80%D0%B8%D1%84%D1%82

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да разшири знанията си за интегриране на образ и текст.
Да познава различни типове шрифт и ги прилага в художествената дейност.

Междупредметна връзка:
Математика, информационни технологии.

Работа у дома и участие на семейството:
Помогнете на ученика да открие как се изписва изречението „панграма“ чрез три различни шрифта. Използвайте Word или интернет.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разгледайте текстовете и вижте по какво се различават отделните видове шрифтове. Какви разлики откривате между тях – големина на букви, разредка, тегло, наклон и др.

Текст	Вид шрифт
ТОВА Е	Times New Roman
ТОВА Е	Courier New
ТОВА Е	Bookman Old StyleT
Т О В А Е	MingLiU

Дискутирайте какви шрифтове използваме в различни писмени документи – официален документ, произведение на изкуството и др.

Помощни средства и технологии:
Адаптирани компютърни и софтуерни игри и продукти, адаптиран текстов редактор, адаптирани шаблони за очертаване и чертожни пособия, уплътнители.
Дидактични материали: нагледни примери с изображения на различни шрифтове.

Самостоятелна и домашна работа:

Препиши изречението „*За миг бях в чужд, скърцащ плюшен фотьойл*” в три различни шрифта. Опитай се да откриеш всички букви от азбуката в това изречение, защото то съдържа всички букви от българската азбука и се нарича панграма.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

АРХИТЕКТУРАТА И ИЗКУСТВОТО ВЪВ ВИЗАНТИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Византия е империя с богата култура със столица Константинопол. Архитектурата се отличава с богата пищност. Строят се красиви храмове, дворци, водопроводи, триумфални арки. Константинопол става център на религиозната живопис. Създават се икони, но предпочитаната техника е мозайката. Процъфтяват приложните изкуства – изработка на керамика, килимарство, тъкачество, златарство и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Първите подови мозайки във Византия се правели с речни камъни. Съберете малки камъчета и ги оцветете. Подредете ги в мозайка. Групов проект.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да разпознава основни паметници на архитектурата на византийското изкуство.

Да коментира декоративните техники за украса.

Да интерпретира в изобразителна задача декоративната техника мозайка.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://oliverabg.wordpress.com/2017/01/07/%D0%B2%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE-%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82-i-%D0%B0%D1%80%D1%85%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BA/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разпознава основни паметници на архитектурата на византийското изкуство и декоративни техники за украса.

Да интерпретира в изобразителна задача декоративната техника мозайка.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родители могат да посетят исторически музей и да проучат има ли останки от византийско време в областта, в която живеят.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да изпробва своите умения, като изработи свой модел на декоративна или подова мозайка със семена – боб, леща, слънчоглед, копчета, хартия и др.

Помощни средства и технологии: адаптирани моливи и уплътнители за моливи.

Дидактични материали: пъзели, оцветяване на картинни изображения „по номера“, различни видове семена, мозайки за забождане и др.

https://puzzlefactory.pl/bg/tagove/%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%BE+%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B8%D1%8F

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да проучи къде в България има запазени архитектурни обекти от византийския период. Важен религиозен център за Византия е бил гр. Несебър.

Червената базилика до Пловдив заема важно място в историята на византийската архитектура. Запазени са внушителни стени и част от надстройката до купола.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

РОМАНСКА АРХИТЕКТУРА И ИЗКУСТВО

Основно съдържание на урока за ученика:

Романският стил се развива в почти всички страни на Западна Европа през 11 и 12 век. Животът през тази епоха е суров и това се отразява в изкуството. В архитектурата най-важните постройки са замъкът и манастирският храм. Заради необходимостта от украса на храмовете се възражда кръглата скулптура. Статуите изобразяват предимно библейски сцени, светци, стилизирани растения.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Оцветете с акрилни бои или флумастери рицарите. Работете индивидуално.

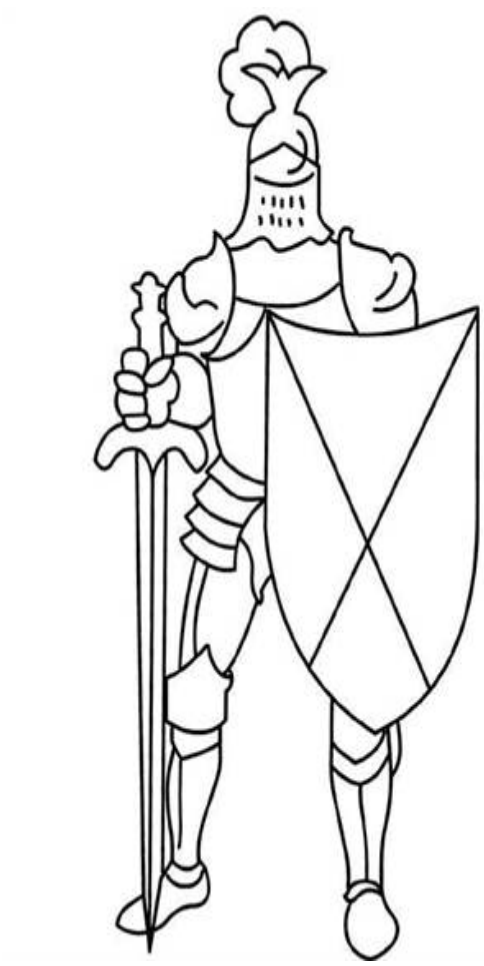

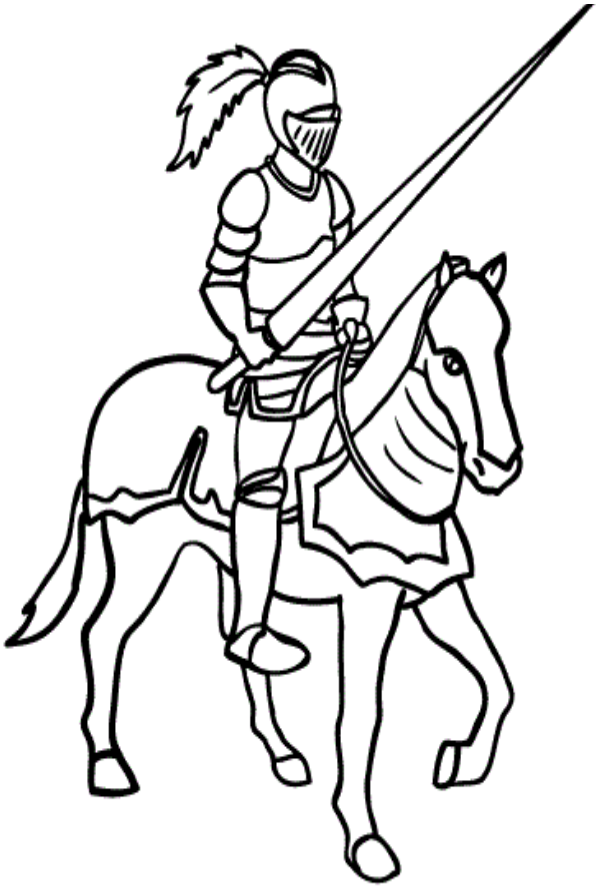

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава най-общо изкуството и архитектурата на Средновековието.

Да коментира образци от романското изкуство и архитектура и ги интерпретира в изобразителна дейност.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://oliverabg.wordpress.com/2017/01/07/%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE-xi-xii%D0%B2/

https://time2travel.bg/pisa/

https://istrador.ru/bg/sushilki/yarkie-osobennosti-romanskogo-stilya-v-arhitekture-srednevekovya-yarkie-osobennosti-romanskogo-stilya-v/
https://www.peika.bg/statia/Zashto_ne_pada_kulata_v_Piza__l.a_i.102250_kulata_ne_pada_piza_v.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разшири речника си с нови понятия за изобразителното изкуство.

Да посещава виртуални художествени галерии и музеи.

Да изразява впечатленията си от творбите на изкуството през романския период на Средновековието.

Да споделя мнения и оценки за творби на романското изкуство.

Да планира самостоятелната си работа.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител биха могли да се забавляват, като нареждат пъзел на кулата в Пиза, 3D пъзели или каквито имат в наличност по темата.
https://puzzlefactory.pl/bg/puzzle/igra/sgradi/147908-%D0%BA%D1%83%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%B2-%D0%BF%D0%B8%D0%B7%D0%B0

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Ученикът съвместно с ресурсен учител да направи импровизирана виртуална екскурзия до град Пиза, а после да сподели личните си впечатления от площада с чудесата: Наклонената кула, Катедралата и Баптистерията.

Помощни средства и технологии: адаптирани моливи и уплътнители за моливи.

Дидактични материали: работни листи за оцветяване по номера, 3D макети, фотоси, пътеписи и др.

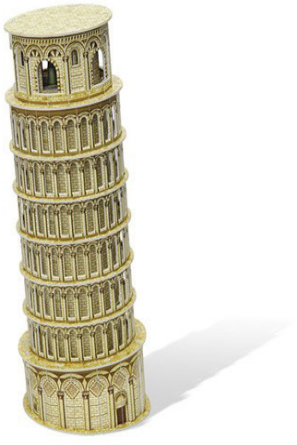

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да потърси подходяща литература по темата, от която да препише кратък откъс по свой избор според възможностите си.

Коментари:

Изготвил: Недялка Русанова – учител по ИИ, Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Допълнителни специалисти

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас
Тема на урока: АРХИТЕКТУРАТА И ИЗКУСТВОТО НА ГОТИКАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Го́тиката е стил в изкуството през 12 –15 век. Тя наследява и постепенно измества романския стил. Най-важната архитектурна сграда е катедралата. Островърхите кули се извисяват над града. Украсени са с кръгли скулптури и каменни релефи. През 14 и 15 век връх в развитието си достига витражът – техника, при която изображението се изгражда от парченца цветно стъкло, които може и да са нарисувани.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете проект за стъклопис, изобразяващ готически замък или катедрала. Групов проект.

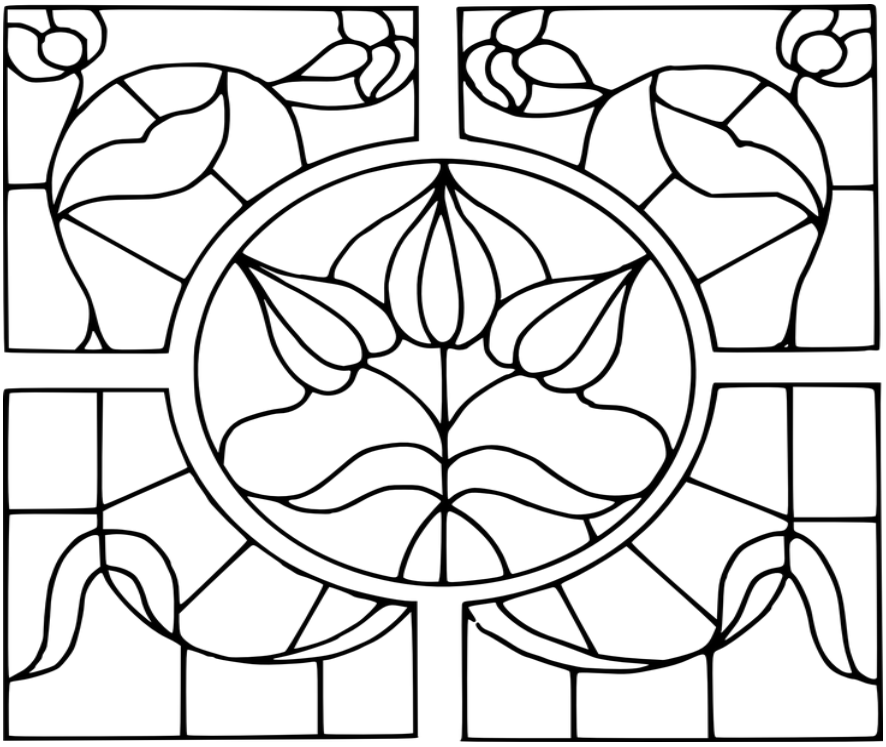

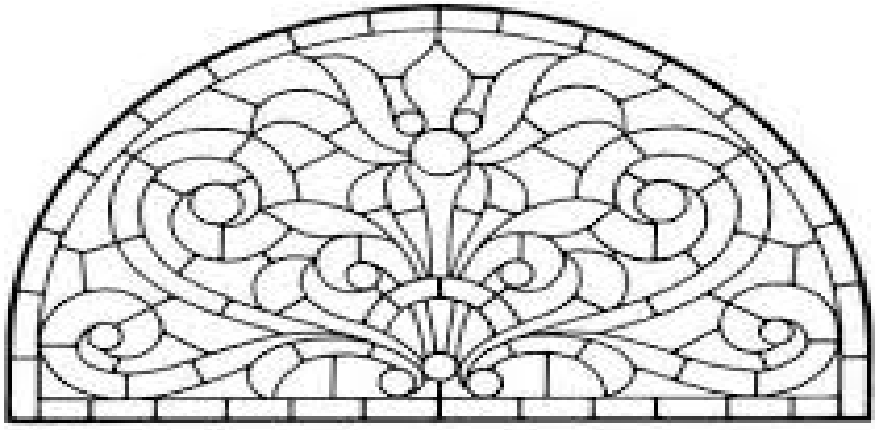

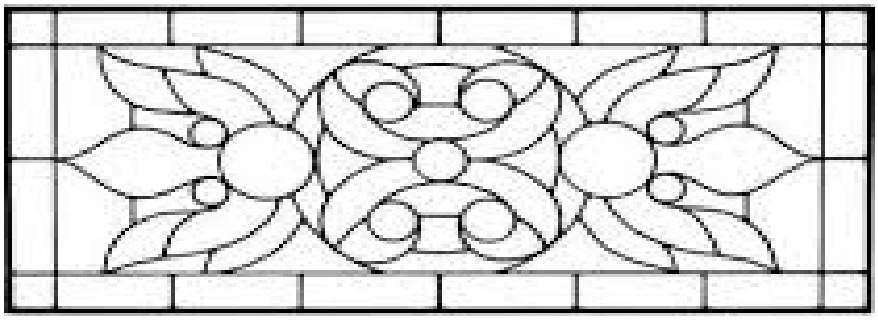

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава най-общо изкуството и архитектурата на Средновековието.

Да коментира образци от готическото изкуството и архитектура и ги интерпретира в изобразителна дейност.

Да разграничава творби на изкуството и архитектурата от готическия период на Средновековието.

Да интерпретира в изобразителна дейност техниката витраж.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BE%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B0_%D0%B0%D1%80%D1%85%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0

https://www.youtube.com/watch?v=cAH_wp69eJA

https://puzzlefactory.pl/bg/puzzle/igra/sgradi/228371-%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B0-%D1%81%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B0

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разшири речника си с нови понятия за изобразителното изкуство.

Да изразява впечатленията си от творбите на изкуството през готическия период на Средновековието.

Да споделя мнения и оценки за творби на готическото изкуство.

Междупредметна връзка:

История и цивилизация.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да издири електронни ресурси и подходящи картинни изображения на витражите в готическия стил.

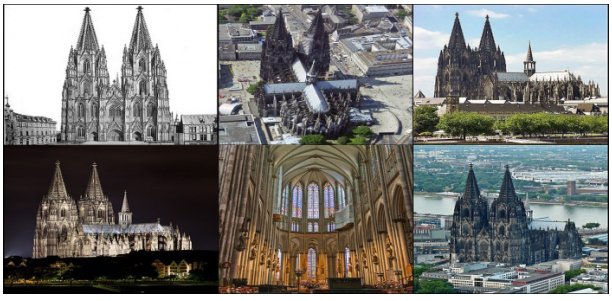

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Оцветяване на мандали, редене на пъзели и запознаване с готически шрифт.

Да направят съвместно с ученика със СОП сравнителен анализ на съвременния и на готическия шрифт за изписване на цифрите.

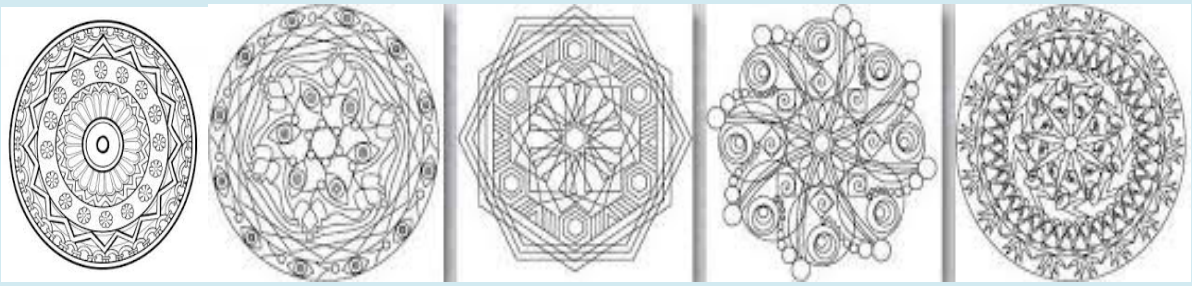

Помощни средства и технологии: адаптирани моливи и уплътнители за моливи.

Дидактични материали: работни листи за оцветяване на мандали, макети и др.

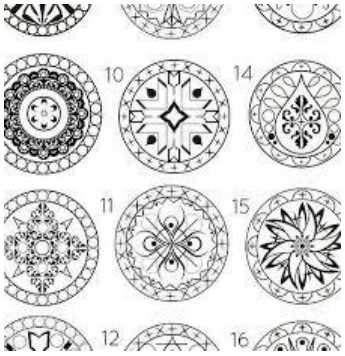

Самостоятелна и домашна работа:

https://puzzlefactory.pl/bg/tagove/%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B0+%D0%B0%D1%80%D1%85%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

АРХИТЕКТУРАТА И ИЗКУСТВОТО НА ПРЕДРЕНЕСАНСА
И РАННИЯ РЕНЕСАНС В ИТАЛИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Ренесансът се заражда в Италия през 13 век, когато интересите на хората се насочват към човека, античната литература и философията. Ренесансът преминава през следните периоди: Предренесанс, Ранен, Зрял и Късен Ренесанс. Предренесансът е тясно свързан с романските и готическите традиции. Този период се явява подготовка на Ренесанса. За начало на Зрелия ренесанс се приема, когато Леонардо да Винчи създава своята картина „Тайната вечеря" в Милано. Ведрото настроение и ясните цветове в картините на Джорджоне и ранния Тициан представят Зрелия ренесанс в най-чист вид.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Нарисувайте растения в близък и далечен план.За близкия план използвайте изрязани снимки от списания или вестници. Работете индивидуално.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да разпознава основни произведения на художници от Италианския ренесанс.

Да изразява отношение към художествени произведения от Европейския ренесанс и използва знанията си в изобразителната дейност.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%81%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%B0%D1%80%D1%85%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0

https://www.liveworksheets.com/mo308387dm

https://renesans.start.bg/%D0%A0%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%81%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8A%D1%82,+%D0%B5%D1%82%D0%B0%D0%BF%D0%B8+%D0%B8+%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%B5-18074

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разшири речника си с нови понятия за изобразителното изкуство.

Да мотивира използването на различни материали и техники при изграждането на художествени творби.

Да дискутира различни материали и техники при изграждането на образа в изкуството.

Междупредметна връзка:
История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да направи импровизирана виртуална разходка из галериите на Италия, за да разгледат произведения на изкуството от епохата на Ренесанса, като използва интернет ресурси за целта.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Ученикът със СОП да затвърди знанията си и уменията си да разпознава и да назовава имената на художници от Италианския ренесанс и техните произведения.
Да обогати представите си за живота и картините на художниците от тази епоха.
Да приложи практически умения и творчество в изграждането на образ, като прилага различни техники и използва разнообразни материали.

Помощни средства и технологии:
Адаптирани ножички за обработка на хартия, адаптирани чертожни пособия, адаптирани моливи и различни видове уплътнители за тях, съобразени с индивидуалните потребности и умения на ученика със СОП.

Самостоятелна и домашна работа:
Като използва помощния линк, ученикът със СОП да се опита да състави списък на творците от времето на Ренесанса и на съответните техни произведения, който да оформи в табличка, в която да включи и графа за изразяване на лично мнение (със символи, знаци или емотикони).
http://art.blog.libvar.bg/renesansat-i-negovite-hudozhnitsi-izlozhba/

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

АРХИТЕКТУРАТА И ИЗКУСТВОТО НА СЕВЕРНИЯ РЕНЕСАНС

Основно съдържание на урока за ученика:

Периодът на Ренесанса на територията на Нидерландия, Германия и Франция се нарича Северен ренесанс. Водещите представители са Албрехт Дюрер, Ханс Холбайн Младши, Лукас Кранах Стари и Питер Брьогел Стария. В Нидерландия се развиват изящната живопис, стенописът, витражът и миниатюрата. Рисуват се портрети, картини с големи форми. Поставя се началото на битовия, пейзажния жанр, портрета и интериора.

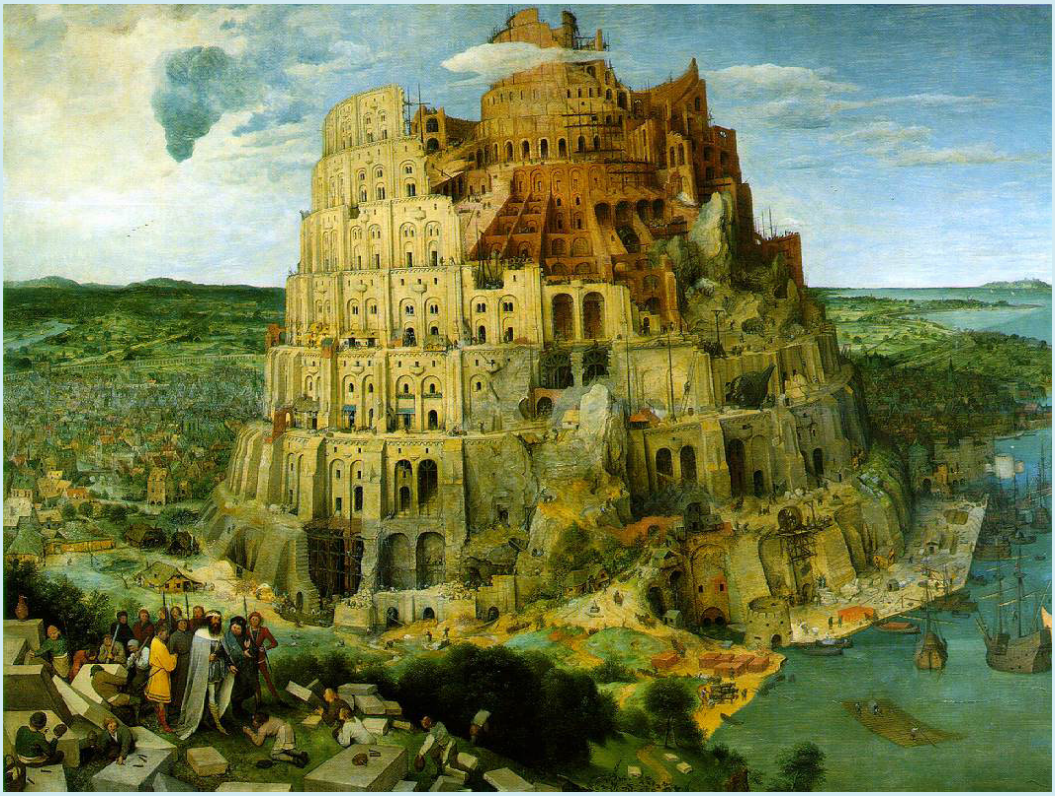

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете колаж от текстилни парчета на тема: „Пролетен пейзаж”. Често колажът се смесва с различни живописни техники. Опитайте и вие. Работете по групи.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава най-общо концепцията в изкуството на Северния ренесанс.

Да разпознава основни произведения на художници, представители на тази епоха.

Да изразява чрез описание и рисунки свои впечатления от образци на северноренесансовото изкуство.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD_%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%81%D0%B0%D0%BD%D1%81

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да посещава виртуални художествени галерии и музеи с образци на ренесансовото изкуство.

Да прави заключения за живота на северноевропейските народи на основата на произведенията на изкуството.

Да развива мотивация и увереност за творческа изява и личностна реализация.

Да развива представите, мисленето и въображението си.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да потърсят и да посетят виртуални художествени галерии и музеи с образци на ренесансовото изкуство.

Мехелем – център на Северния ренесанс

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Ученикът със СОП съвместно с ресурсен учител да прочете, а после да се опита да разкаже историята на картината „Молещите се ръце” на Албрехт Дюрер.

Помощни средства и технологии: адаптирани ножички за работа с текстил и хартия, цветни филтри за четене, адаптиране или уголемяване на шрифта.

Дидактични материали: текст за възприемане.

Историята за „Молещите ръце“.

През XV век в едно малко селце до Нюрнберг живеело семейство с осемнадесет деца. Да, осемнадесет! За да осигури храна на семейството, бащата, златар по професия, бил принуден да работи по 18 часа на ден.

Въпреки безнадеждното положение на семейството две от момчетата му имали мечта. И двамата искали да развиват таланта си за рисуване, но знаели, че баща им никога няма да може да си позволи да ги изпрати в Нюрнберг, за да учат изкуство в академията.

След многобройни дискусии момчетата достигнали до решение. Щели да хвърлят монета. Загубилият ще започне работа в близките мини и с печалбата ще издържа другия, докато той учи в академията. След това, когато другия се изучи, ще се върне и с парите от изкуството ще издържа брат си. В краен случай можело и той да започне в мините, за да удържи на обещанието си.

Албрехт Дюрер спечелил облога и отишъл в Нюрнберг. Брат му заминал за мините и финансирал брат си през следващите четири години. Албрехт бил сензация в академията. Неговите рисунки и гравюри били по-добри дори от тези на някои професори. Дори преди дипломирането си той започва да припечелва добре от творбите си.

Когато се завърнал на село, семейството му устроило вечеря, за да го посрещне подобаващо. След вечерята Албрехт се изправил, за да вдигне тост за обичания си брат, който се жертвал за него. Финалните думи от тоста били:

– А сега, братко, е твой ред. Можеш да заминеш в Нюрнберг, за да изпълниш мечтата си. Аз ще се грижа за теб.

Всички погледи се насочили към брата на Албрехт в очакване на отговора му. Със сълзи на очи той повтарял:

– Не… не… не…

Най-накрая се изправил, избърсал сълзите си и внимателно рекъл:

– Не, братко. Не мога да замина за Нюрнберг. Прекалено късно е за мен. Виж какво причиниха четирите години работа в миите на ръцете ми. Костите във всеки пръст са били чупени най-малко веднъж. Напоследък страдам от артрит толкова, че дори не мога да вдигна чашата с вино, за да те поздравя. Какво остава да рисувам и да правя деликатни гравюри. Не, братко… прекалено късно е за мен.

Оттогава са изминали повече от 500 години. Шедьоврите на Албрехт Дюрер са окачени във всички най-големи музеи по света. Сигурни сме, че и вие познавате творбите му, дори да не го осъзнавате.

Албрехт Дюрер решава да почете брат си и да му благодари за жертвата, която прави в негово име, рисувайки ръцете му. Той дава на своята рисунка скромното име „Ръце“.

Но тя отваря сърцата на хората по цял свят, които я наричат „Молещите ръце“.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да се опита да нарисува ръцете на свой близък, като ползва за нагледна опора познатата му картина на Албрехт Дюрер „Молещите се ръце”.

Коментари:

Предложението към „Дейност на ресурсния учител и друг специалист в урока“ е текстът на историята на картината „Молещите се ръце“ да се адаптира според индивидуалните особености и потребности на ученика (например: промяна на вида и размера на шрифта и др.) за по-добро възприемане и улеснение в четенето на ученика, използване на цветни филтри и др.

Изготвил:

Недялка Русанова – учител по ИИ, Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Допълнителни специалисти:

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

ПЪРВО БЪЛГАРСКО ЦАРСТВО

Основно съдържание на урока за ученика:

В Първото българско царство се преплитат античните, римските, тракийските, древнобългарските и славянските традиции и култура. Плиска е първата българска столица. Първият дворец е бил дървен. По времето на хан Крум е построен каменен дворец. Втората столица на Първото българско царство – Преслав, е свързана с името на цар Симеон. През Златния век на цар Симеон са създадени керамични ателиета за съдове, икони, подови настилки и др. За красотата на интериора в постройките допринасят мозайки от керамични и мраморни плочи. Разцветът на литературата и изобразителното изкуство през Симеоновата епоха определя важната роля на България като център на славянската писменост и култура.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете проект на керамични съдове (чаша, купа, чиния,кана) по подобие на тези от Преслав. Работете по групи.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава най-общо изкуството и архитектурата на Българското средновековие.

Да разпознава творби на изкуството и архитектуратаот Първата българска държава.

Да изразява отношение към произведения на българското средновековно изкуство и архитектура с изобразителна дейност.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://ipark.bg/bg-BG/Age/Details/FirstBulgarianKingdom

https://e-vestnik.bg/12693/oshte-za-senzatsionnata-moneta/

https://novini.bg/razvlecheniq/liubopitno/176043

https://www.vaninavanini.com/cyrillic-fonts/

https://bulgarianhistory.org/kirilitza/

https://btvnovinite.bg/lifestyle/liubopitno/kirilica-istorija-i-interesni-fakti.html

https://www.nationalgeographic.bg/?cid=120&article=6181

https://www.youtube.com/watch?v=8I1RaiqhGAA

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да познава изкуството и архитектурата на Първото българско царство.

Да изразява отношение към произведения на българското средновековно изкуство и архитектура с изобразителна дейност.

Да развива мисленето и въображението си.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да се опита от тесто или глина да изработи прабългарски знак или монета, като изобрази със символи и знаци. Освен това могат да прочетат или изгледат заедно някои от помощните линкове.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

В индивидуалната работа с ресурсен учител ученикът със СОП може да препише или да напише текст под диктовка, да разгледат съвместно и да дискутират линкове и нагледни материали от периода на Първото българско царство.

През 1961 година в старата българска столица Плиска при археологически разкопки е открит медальон, прецизно изработен от бронз, известен като Розетата от Плиска. Датировката ѝ е от периода VII-IX век и по всяка вероятност е използвана за астрономически изчисления. Според изследователите седемте лъча на розетата символизират седемте планети, познати в древността – Слънце, Луна, Марс, Меркурий, Юпитер, Венера, Сатурн. Тази находка е една от най-известните от предхристиянския период в българската история и заедно с древния български календар са ярки доказателства за богатите астрономически познания на древните българи. Древните българи смятали, че розетата носи здраве, щастие и късмет на човека, който я има.

Като допълнителна задача би могло ученикът със СОП да изпише собственото си име на кирилица (ако желае, да опита и на глаголица) или да оцвети букви или портрети на Кирил и Методий.

Ресурсният учител може да запознае ученика и да представи нагледно различни видове кирилизирани шрифтове, като ползва помощния линк или използва друг.

Помощни средства и технологии: увеличителна лупа, цветни филтри и др.

Дидактични материали: табла за онагледяване и др.

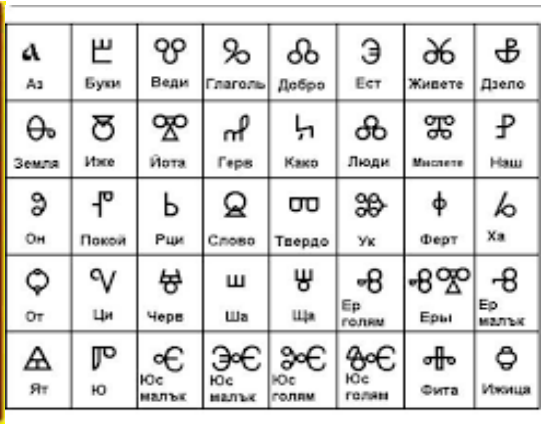

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП, като ползва за нагледна опора прабългарската розета от Плиска, да се опита да я прерисува, като пресъздаде и гравираните сакрални знаци върху нея. За значението и символиката на тези знаци ученикът със СОП може да разбере от помощния линк или от информация, която самостоятелно е потърсил и открил в литература или в интернет пространството.

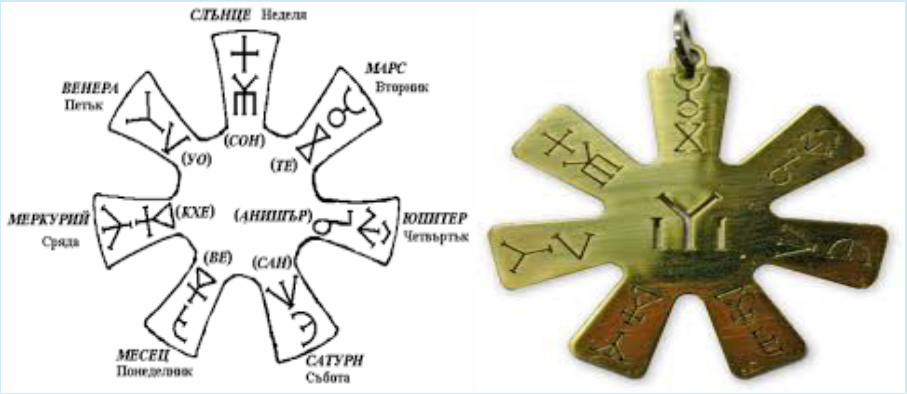

https://novini.bg/razvlecheniq/liubopitno/176043

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас
Тема на урока: ВТОРО БЪЛГАРСКО ЦАРСТВО
Основно съдържание на урока за ученика: През 1185 година братята Асен и Петър провъзгласяват Търново за столица на Второто българско царство. Природните дадености на хълмовете Царевец, Трапезица и Момина крепост, тяхната укрепеност и защита от скали са оценени добре от тогавашните строители. Храмовете по това време са малки, но богато украсени. Развитието на културата във Втората българска държава е свързано с Търновската книжовна и живописна школа. Дейността на школата включва превеждане на произведения, преписване и илюстриране на ръкописи, обучаване на книжовници, илюстратори, живописци. Книгите се украсяват с орнаменти, инициали и миниатюри.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Копирайте кратък текст в центъра на лист и го оградете с флорална рамка подобно на средновековните миниатюри. Използвайте флумастери. Работете индивидуално.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава най-общо изкуството и архитектурата на Второто българско царство.

Да изразява отношение към произведения на българското средновековно изкуство и архитектура с изобразителна дейност.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B0_%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B0_%D0%B4%D1%8A%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%B0
http://www-it.fmi.uni-sofia.bg/bulgaria/pismenost/Chapter3_2.htm
https://www.nejna.com/%D0%B0%D1%80%D1%82%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%8F-%D1%81-%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%BA%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D0%BE%D1%86%D0%B2%D0%B5%D1%82%D1%8F%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5-%D0%B7-2/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да познава изкуството и архитектурата на Второто българско царство.

Да развива мисленето и въображението си.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител (организирано или индивидуално) да посети град Велико Търново, хълмовете Царевец, Трапезица и да се запознае с културата и природните дадености на столицата на Второто българско царство.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Ученикът със СОП съвместно с ресурсен учител да се запознае с текста за украсата на старобългарската книга, за да разбере за изписването на букви в българския „плетеничен“ , „тератологичен“ или „геометричен“ стил (от помощния линк).

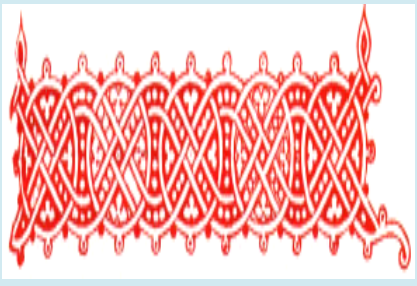

Ресурсният учител може да постави задача за оцветяване на плетеници, рамки за миниатюри или забавни плетеници (от помощния линк), след което ученикът със СОП внимателно да проследи как се преплитат цветовете. Например:

Оцвети плетеницата, като използваш три цвята:

1 – синьо, 2 – зелено и 3 – червено.

Помощни средства и технологии: адаптирани чертожни пособия, адаптирани моливи, адаптирани шаблони за оцветяване, различни видове уплътнители и др.
Дидактични средства и материали: нагледни примери за плетеничен стил, образователни текстове, интернет ресурси и др.

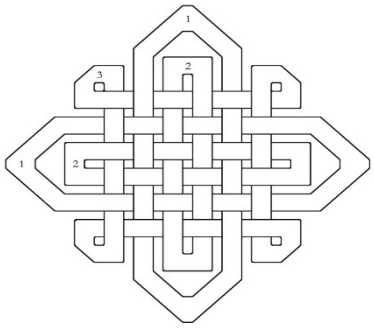
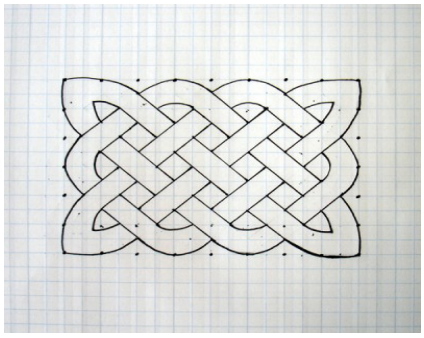
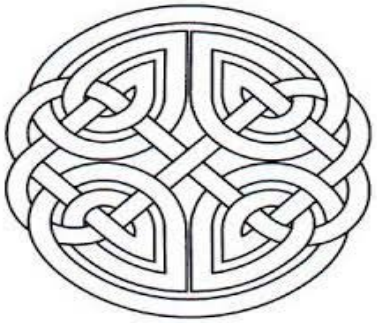
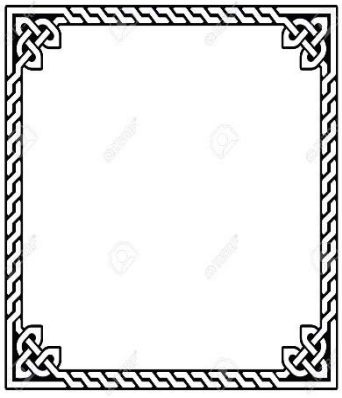

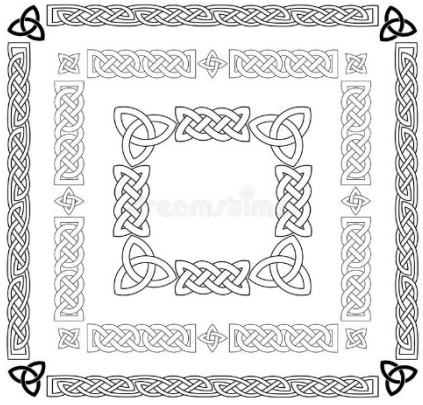
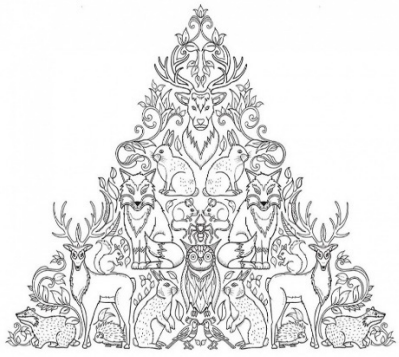

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да се опита да разгадае аналога на старобългарските букви и да се опита да прерисува някоя от тях, като е желателно и да се придържа към червения цвят на изображението. Като използва буквите В, Б, О и Д (буква В се повтаря) за начален или краен звук, да състави думи и да ги запише в тетрадка.

http://www-it.fmi.uni-sofia.bg/bulgaria/pismenost/Chapter3_2.htm

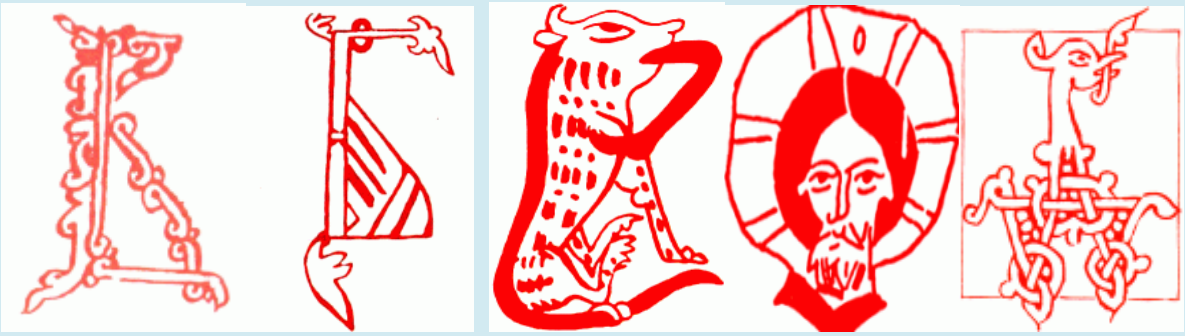

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКО ВЪЗРОЖДЕНСКО ИЗКУСТВО

Основно съдържание на урока за ученика:

Промените, настъпили в българското общество през 18–19 век, намират отражение във възрожденското изкуство и архитектура. Строят се манастири: Роженски, Преображенски, Рилски. Издигат се еднофамилни къщи на етажи, заобиколени от двор. Развива се основно църковната живопис – стенопис и иконопис. Възрожденските живописци се наричат зографи. Процъфтяват и народните занаяти: грънчарство, медникарство, тъкачество, килимарство, златарство и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Оцветете български народни носии. Работете индивидуално.

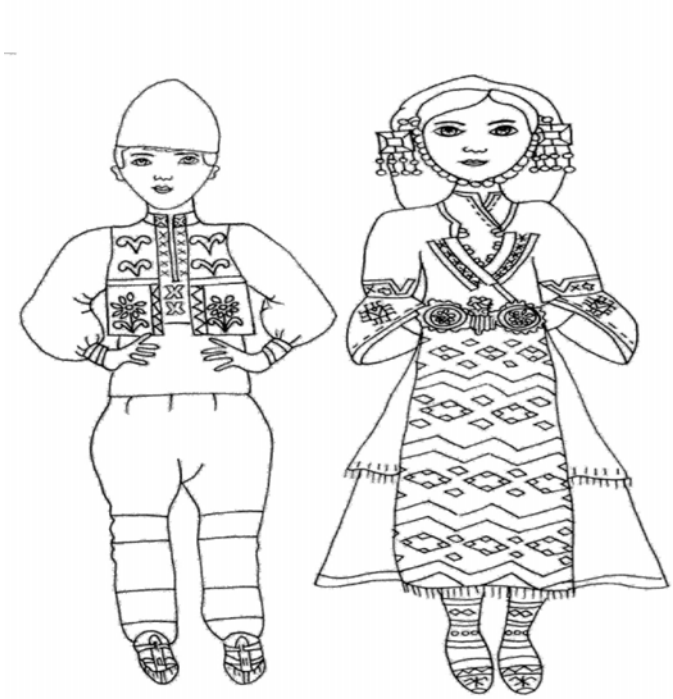

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава най-общо българското възрожденско изкуство.

Да разпознава основни произведения на български творци от епохата на Българското възраждане.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://vijbulgaria.alle.bg/%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE/%D0%B2%D1%8A%D0%B7%D1%80%D0%BE%D0%B6%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да посещава етнографски сбирки и художествени музеи с образци на българското възрожденско изкуство.

Да изразява впечатленията си от творбите на възрожденското изкуство.

Да развива въображението си.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител биха могли да разгледат репродукции на картини на възрожденски къщи (като ползват помощния или други линкове), да оцветяват картинка с възрожденска къща, да нареждат заедно пъзел, да творят макет и т. н.
https://www.petrovkartini.com/%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0/%D0%B2%D1%8A%D0%B7%D1%80%D0%BE%D0%B6%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BA%D1%8A%D1%89%D0%B8

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се затвърдят знанията на ученика и да се обогатят неговите представи за българското изкуство през Възраждането чрез запознаване с информацията от интернет ресурса и други нагледни, дидактични и практически задачи по темата.

Помощни средства и технологии:

адаптирани моливи, адаптирани ножички, уплътнители, адаптирани чертожни пособия.

Дидактични материали:

Книжка за оцветяване на възрожденски къщи, макети за сглобяване, пъзели и др.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да наблюдава макетите на трите възрожденски къщи и да се опита да открие приликите и разликите между тях, като изложи устно идеите си.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас
Тема на урока: ВЪЗРОЖДЕНСКИ ХУДОЖЕСТВЕНИ ШКОЛИ
Основно съдържание на урока за ученика: Културното развитие в България през 18 век води до създаване на художествени школи в Банско, Самоков, Дебър и Трявна. Тревненската школа е най-старата и се развива в три основни направления – иконопис, дърворезба и строително майсторство. В тревненските икони се появяват предмети от бита – черги, облекло, съдове, и така придават характерно българско излъчване. Цветовете са свежи и ярки. Самоковската школа допринася много за развитието на Самоков като културен център в България. От нея произлизат много известни художници, иконописци и резбари. Банско също е голям културно-просветен център през Възраждането. Наследството на Банската школа е в две основни направления – живопис и дърворезба. В областта на дърворезбата дебърските майстори, наред с утвърдените християнски символи, вплитат лозови и дъбови листа и по-рядко плодове.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Начертайте кръг с диаметър 20 см. В центъра нарисувайте гълъб и оцветете с бяла темперна боя. Фона оцветете с жълто или залепете късчета фолио. Съберете кръговете и направете табло. Групов проект.

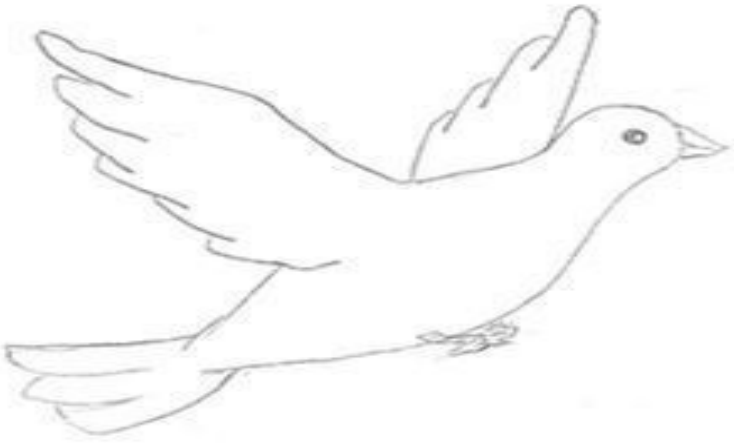

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да изразява отношение към изкуството на възрожденските майстори с изобразителна дейност.

Да дискутира ролята на художествените школи за изграждането на съвременното българско изкуство.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://drugi.dokumentite.com/art/trevnenska-samokovska-i-banska-shkoli-v-arhitekturata/82643
https://cveti-terzieva.com/index.php/i-oshte/zanayati/grancharstvo/1353-sposobi-na-otzvetyavane-pri-grancharstvoto
https://vijbulgaria.alle.bg/%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE/%D0%B2%D1%8A%D0%B7%D1%80%D0%BE%D0%B6%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разшири речника си с нови понятия за изобразителното изкуство.

Да дискутира ролята на местните художествени школи за развитието на българското изкуство през Възраждането и днес.

Да разглежда информационни страници на местни музеи и познава ярки представители на художествените школи.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Апликация „Петле“.
http://www.lyuboznaiko.com/index.php/2014/04/%D0%B0%D0%BF%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F-%D0%BF%D0%B5%D1%82%D0%BB%D0%B5/

Много лесно може да направите апликация на петле за великденска украса. Очертайте внимателно лявата си ръка с широко разперени пръсти и ще получите тялото на петлето. После отпечатайте по шаблона краката, гребена, менгушите и човката и ги оцветете или направо ги нарисувайте сами.

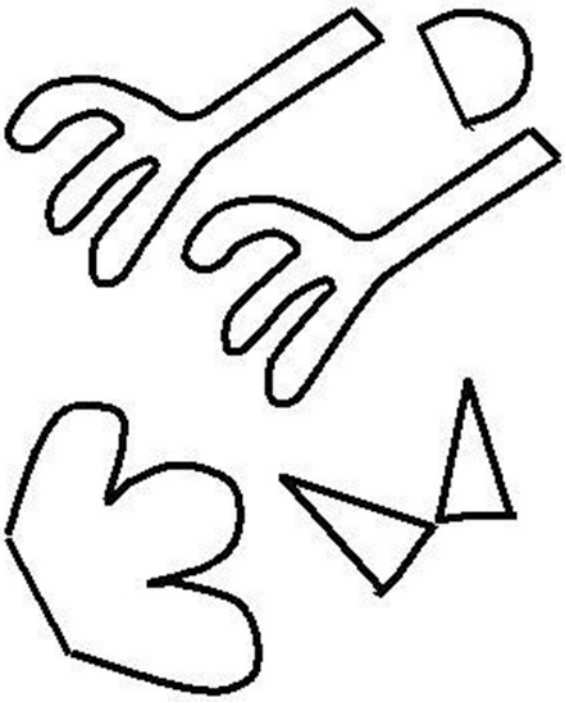

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Ученикът със СОП съвместно с ресурсен учител да декорира чаша с техниката за рисуване с клечки за уши (по подобие на това, което е показано в помощния линк) или да декорират великденско яйце чрез техниката за изписване с восък.

https://www.youtube.com/watch?v=DrbIoDLIaQo

http://www.bta.bg/bg/video/show/id/0_32xu2qa9

Помощни средства и технологии:

Адаптирани ножички, адаптирани моливи, уплътнители за моливи, адаптирани четчици за рисуване с пръсти, адаптирани чертожни пособия, адаптирани шаблони за очертаване и др.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да събере информация за един от занаятите в четирите възрожденски школи и да го представи под формата на текст, снимков материал или презентация. Също така би могъл да разкаже за някое от местата, които е посещавал, за да сподели личните си впечатления от видяното.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VI клас

Тема на урока:

ПЛАКАТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Плакатът е изображение в голям размер. Съпроводено е с кратък текст и графично изображение. При проектирането на плаката се използват фотографски снимки, графична, живописна или смесена техника. Има рекламна, политическа или образователна цел. Мястото на плаката е в обществени сгради, по стени, врати. Той трябва да се вижда от разстояние, да привлича погледа и да впечатлява. За плаката са от значение шрифтът, големината на буквите, контрастът, яркостта на надписа, неговото място, връзката между текста и изображението.

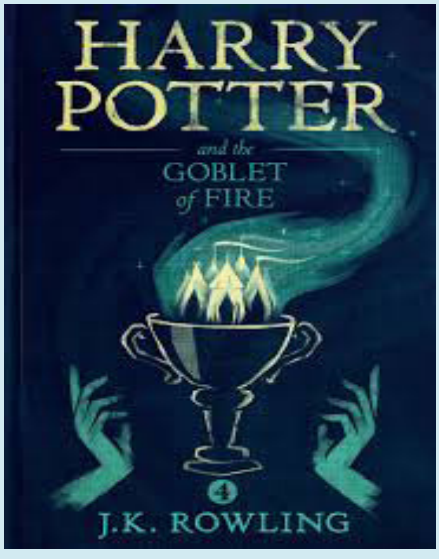

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете плакат за обществена инициатива – парични средства за болни деца, почистване на природни паркове и др. Групов проект.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, наблюдение, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава основните принципи в изграждането на плакат.

Да прилага основни принципи на композиционно изграждане и цветознание при изпълнение на изобразителни задачи.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BB%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%82

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да прилага знанията си при изпълнението на творчески задачи.
Да разширява знанията си за работа с компютърни програми при създаване или обработка на изображения.
Да развива въображението си.

Междупредметна връзка:
Математика.
Информационни технологии.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител при посещение на културно или театрално събитие или разходка да разгледат и коментират плакати и афиши за предстоящи или минали събития.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Да подпомогне процеса на изпълнение и включване на ученика със СОП в груповия проект за изработване на плакат за обществена инициатива.
Ученикът със СОП да умее да групира различни плакати според тематиката: образователни, детски, филмови, певци, музикални групи, актьори, с надписи, пейзажи, автомобили, фотомодели, и др.
Ученикът със СОП да затвърди и обогати знанията си в други учебни дисциплини и области чрез плакати с нагледни надписи и изображения на различна тематика.
Ученикът със СОП да развие своите творчески и практически умения за създаване на плакат по зададена тема и повод, като по този начин изрази своите лични качества, лично мнение, позиция и отношение към зададената тема за плакат.

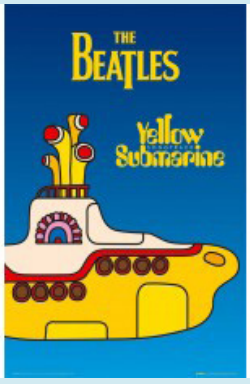

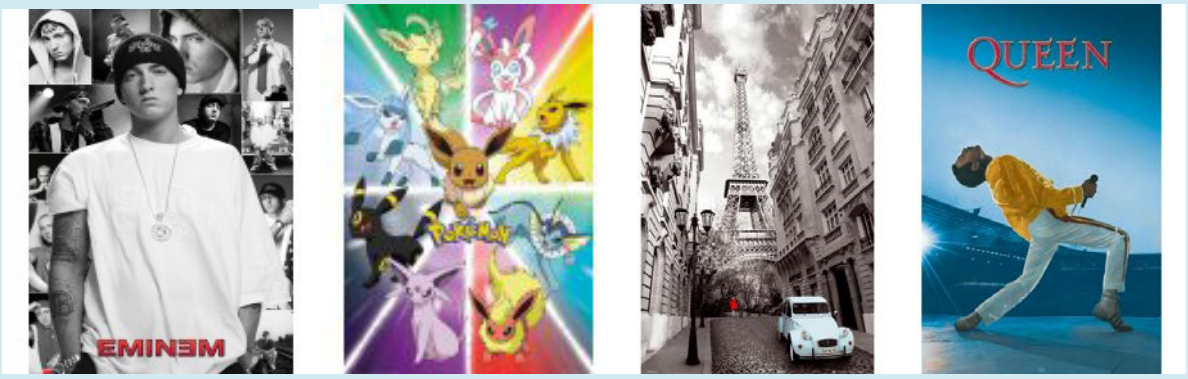

Помощни средства и технологии: адаптирани ножички, адаптирани моливи и др.

Дидактични материали: различни образователни табла и плакати.

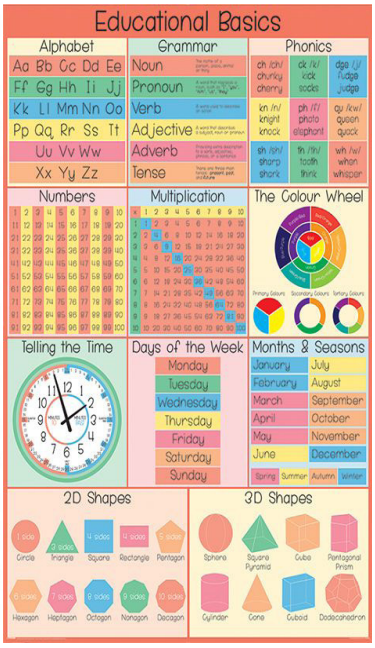

Самостоятелна и домашна работа:

Като използва познанията си за техниката за изработване на плакат и за неговото предназначение, ученикът със СОП да изработи оригинален плакат със любимите си герои от света на киното, музиката и поп културата.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Изобразително изкуство VII клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Видове дизайн 2198

Книги и илюстрации 2202

Композиция и изразни средства в дизайна 2206

Елементи на линейната перспектива 2209

Въздушна перспектива 2214

Цветове и картини 2218

Пропорции в човешкото тяло 2222

Синтезът в изкуствата 2227

Сценични костюми 2232

Инсталации 2236

Пърформанс 2240

Изкуство и виртуална среда 2243

Дигитални творби и проекти 2247

Интерактивни проекти 2249

Барок и рококо 2254

Класицизъм и романтизъм 2260

Импресионизъм и сецесион 2264

Кубизъм, абстракционизъм, сюрреализъм 2269

Минимализъм, опарт, попарт 2275

Концептуално изкуство и видеоарт 2280

Кинетично изкуство и лендарт 2283

Българското изкуство след Освобождението до средата на XX век 2288

Съвременно българско изкуство 2291

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

ВИДОВЕ ДИЗАЙН

Основно съдържание на урока за ученика:

Дизайн се нарича художественото проектиране и конструиране на изделия на приложното изкуство, които човек използва в бита. Тези изделия са красиви, удобни, достъпни и полезни. Съществуват различни видове дизайн: промишлен, предметен, интериорен, графичен, дизайн на облекло.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Оцветете рекламен и моден дизайн. Какви цветове бихте използвали, за да привлечете повече внимание. Работете индивидуално.

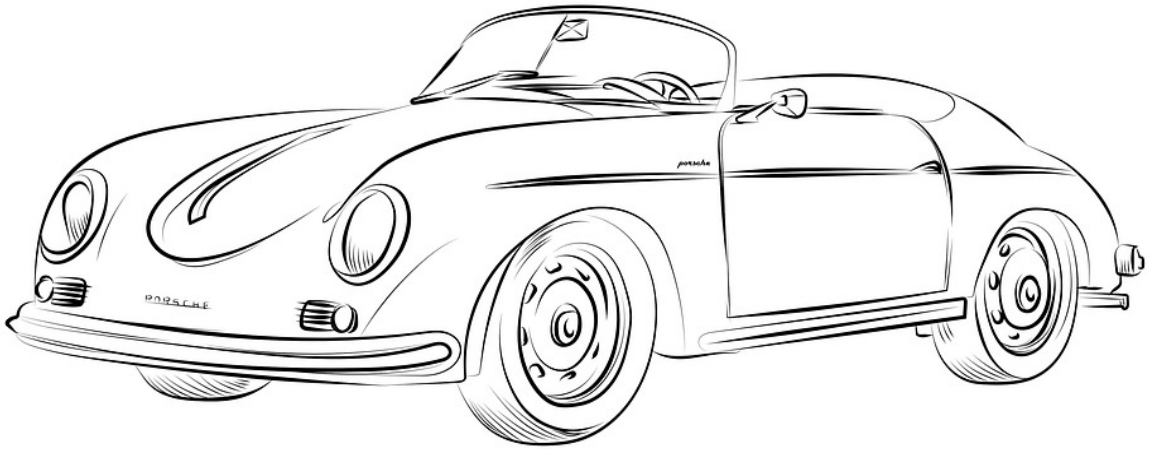
PORSCHE

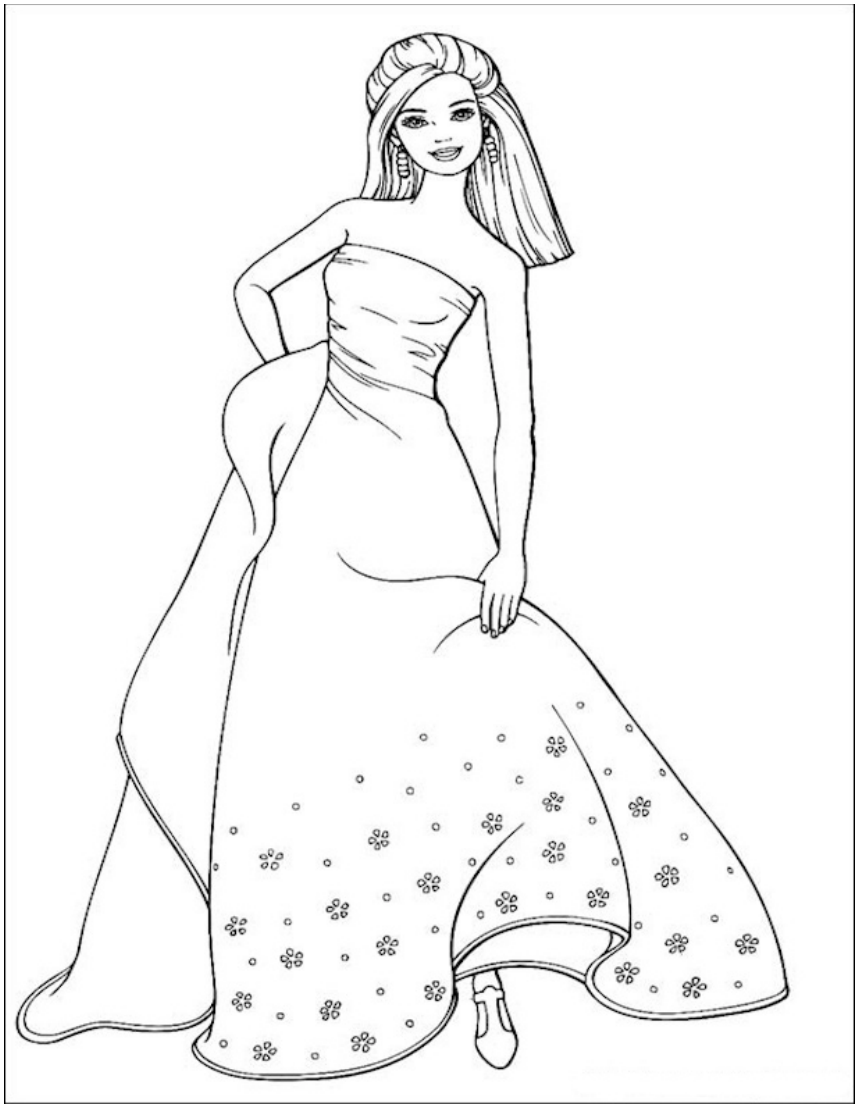

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава различни видове дизайн и тяхното приложение.

Да знае как дизайнът се използва в социалната среда.

Да разбира връзката между формата и функцията на изделията.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://vidovedizajn.alle.bg/

https://netit.bg/2019/04/08/%d0%bb%d0%b0%d0%bd%d0%b4%d1%88%d0%b0%d1%84%d1%82%d0%b5%d0%bd-%d0%b4%d0%b8%d0%b7%d0%b0%d0%b9%d0%bd/

http://www.highviewart.com/dizajn/osnovni-stilove-v-interiorniya-dizayn-9324.html?i=2#gl

http://mejdu-redovete.com/%D0%BD%D0%B0%D0%B9-%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B8-%D0%BC-%D0%B0%D1%88%D0%B8%D0%BD%D0%B8-%D0%B2-%D1%81%D0%B2%D0%B5/

https://saveti.bg/neobiknoveni-toaleti/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разбира приложението на изобразителното изкуство в бита, модата и съвременния свят.

Да споделя мнението си за творби на дизайна.

Да осъзнава значението и приложенията в дизайна.

Междупредметна връзка:

Биология и здравно образование, информационни технологии.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да обсъди и дискутира дизайна на различни марки автомобили или видове модни облекла, като разглежда илюстрации от различни източници (списания, интернет ресурси и др.).

http://www.highviewart.com/moda/eli-saab-kolektsiya-esen-zima-2020-2021-12957.html?i=3#gl

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Със своята дейност ресурсният учител да подпомогне процеса на затвърдяване на представите на ученика със СОП за видовете дизайн – промишлен, предметен, битов, графичен, интериорен, моден и др.

Да обогати представите на ученика за някои видове дизайн с нагледни материали и електронни ресурси, като включи дейността групиране (диференциране).

Да проследят съвместно промените в дизайна на изобретение в исторически план или друго интересно проучване – например за оригинален дизайн на предмети.

Помощни средства и технологии: адаптирани моливи и уплътнители за моливи.

Дидактични материали: книжки, креативни книжки и игри, оцветявки.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да се опита да създаде оригинална идея за лого дизайн на модна къща, шивашко ателие или др.

Коментари:

Изготвил: Недялка Русанова – учител по ИИ, Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Допълнителни специалисти:

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас
Тема на урока: КНИГИ И ИЛЮСТРАЦИИ
Основно съдържание на урока за ученика: Книгата има дълга история. Появява се, защото хората имат нужда да запазят знанията си за бъдещите поколения. Оформянето на книгата включва разработване на цялостен дизайн – обложка, корица, илюстрации и др. Илюстрацията е изображение, което допълва или поясънява текста и служи за украса. В много научни, технически и детски книги илюстрациите са важни толкова, колкото и текстът. Илюстрациите може да са художествени и научни.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Оцветете любима българска народна приказка. Работете индивидуално.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава общи знания за книгата и нейното оформление.

Да познава основните видове илюстрации.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D0%BB%D1%8E%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F

https://aramagopyan.com/%D0%B4%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BD-%D0%B8-%D0%BE%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B8/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разграничава основните видове илюстрации.

Да създава илюстрации по художествен текст.

Междупредметна връзка:

Български език и литература.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да разгледат домашната библиотека – кои са книгите и авторите в нея, как са подредени, да разгледат корици и илюстрациите в тях, да почетат откъси от книги, да дискутират техния външен изглед и съдържащите се в тях илюстрации.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

https://www.youtube.com/watch?v=PcJu2aKjpac

Ученикът със СОП съвместно с ресурсен учител да се опита да изработят т. нар. хартиена къща, като ползват помощния линк. Необходими са цветни моливи, тетрадка, ножичка, лепило. Друга идея за книжка е тя да бъде с цифри и числови изрази за умножение, чрез които ще изпробва математическите си знания.

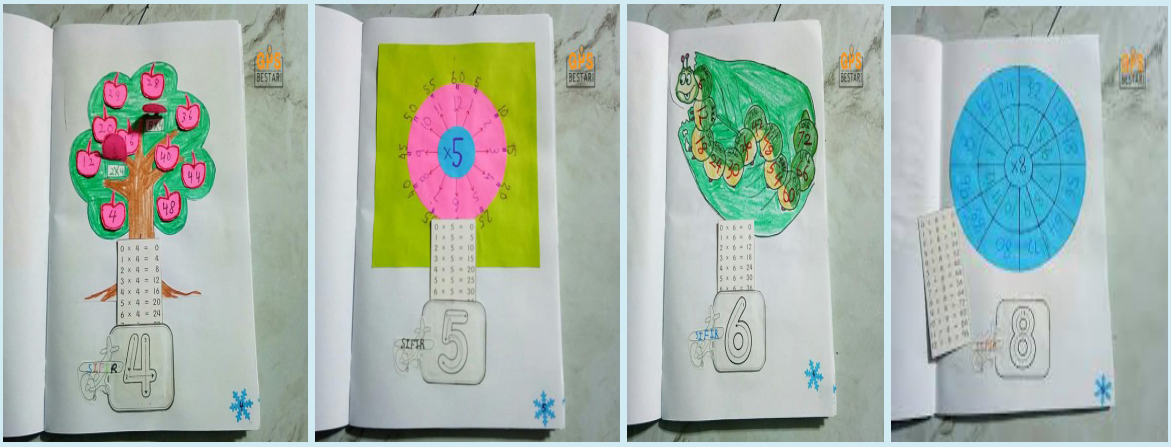

Помощни средства и технологии:

Адаптирани моливи, адаптирани четчици за рисуване с пръсти според индивидуалните потребности и способности на ученика със СОП.

Самостоятелна и домашна работа:

https://fabrikazaknigi.wordpress.com/2019/04/25/%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%81%d0%b8%d0%b2%d0%b0-%d0%be%d1%82%d0%bf%d1%80%d0%b5%d0%b4-%d0%bd%d0%be-%d0%bf%d0%bb%d0%be%d1%81%d0%ba%d0%b0-%d0%be%d1%82%d0%b7%d0%b0%d0%b4-%d0%bd%d0%b5-%d0%b4%d0%be%d0%bf%d1%83/

Ученикът със СОП да изработи проект за задна корица на любимата си книга, чиято задна корица също трябва да бъде достатъчно грабваща, интригуваща и ефектна, колкото предната корица.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

КОМПОЗИЦИЯ И ИЗРАЗНИ СРЕДСТВА В ДИЗАЙНА

Основно съдържание на урока за ученика:

Днес всички предмети от бита (дрехи, обувки, книги, мебели, автомобили) се произвеждат по дизайнерски проект. При проектирането дизайнерите се съобразяват с очакванията на хората. Композицията в дизайна следва същите принципи като изящните и приложните изкуства: баланс, ритъм, движение, хармония, контраст.

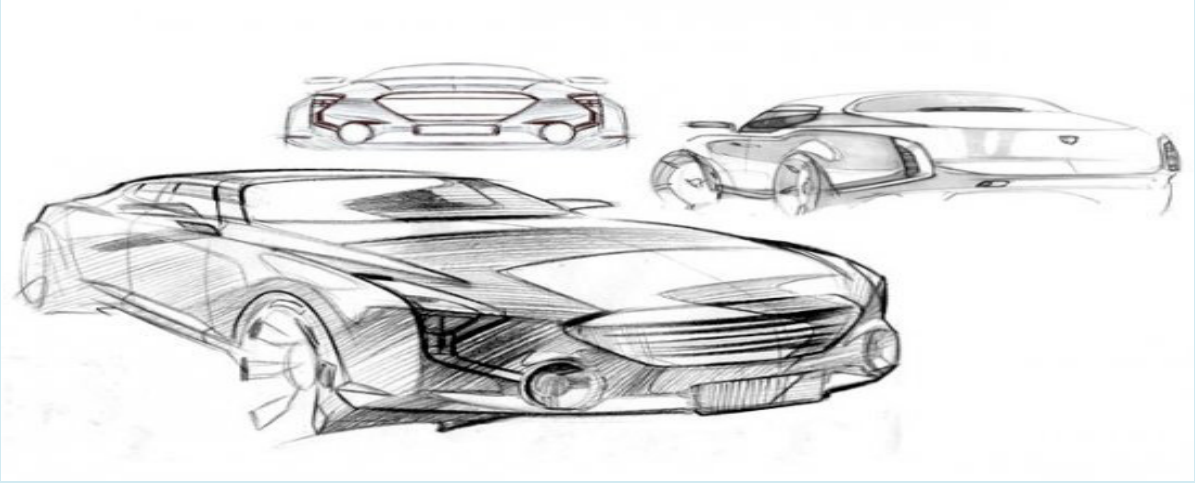

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете купа с техниката папиемаше. Използвайте вестници и лепило. Това е техника, която позволява с лесно достъпни и евтини материали да се изработят различни предмети. Взема се предмет, на който ще се прави копие, и започват да се лепят върху него малки парчета вестник, докато се покрие целият предмет и се внимава покритието да е гладко и равномерно. Оставя се да изсъхне, след което се разрязва на две. Отвътре се вади предметът и двете части се залепват отново. Така полученото копие на предмета може да се боядиса, оцвети и декорира. Работете по групи.

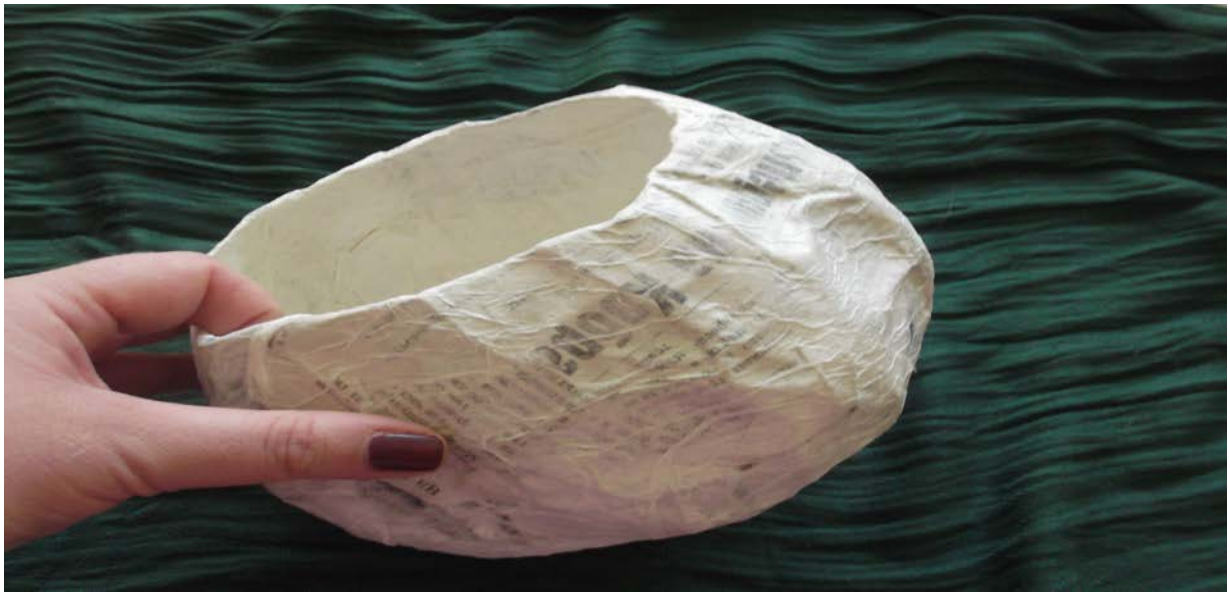

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава приложението на дизайна в жизнената среда на човека и нейното естетизиране.
Да познава принципите на композицията в дизайна.
Да знае спецификата на процеса на създаване на продукт на дизайна и неговите функции.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://spisanievip.com/osnovi-na-graphich-design/
https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%86%D0%B8%D1%8F_(%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%BE_%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE)

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разграничава особеностите на различни видове дизайн.
Да прилага подходящи изразни средства при създаването на дизайнерски проект.

Да разработва проект в сферата на предметния дизайн.
Да коментира творби на дизайна и връзката между функция, материал и форма на предмета.

Междупредметна връзка:
Технологии и предприемачество.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител да разгледа помощния линк, в който на достъпен език и с примери са посочени видовете похвати за изграждане на композицията във фотографската снимка и да дискутират нагледните изображения в този линк.
https://www.slideshare.net/renialeksieva9/ss-19514151

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Ученикът със СОП да затвърди знанията си за понятието „композиция“, както и да се запознае с основните принципи за създаване на хармонична композиция в дизайна (чрез нагледни примери).
Що е композиция?
Compositio (лат.) – „съставяне“, подреждане на форми, изображения, светлини, сенки и цветни петна. Тя е израз на цялостния светоглед на твореца и на идейния замисъл, който той е вложил в конкретното произведение.
https://website.bg/public/articles/itemId/64
https://pt.slideshare.net/anivd/ss-1144422

Помощни средства и технологии:
Адаптирани ножички за обработка на хартията според индивидуалните способности и потребности на ученика със СОП.

Самостоятелна и домашна работа:
Ученикът със СОП да се опита да създаде оригинална композиция за украса на готварска книга с рецепти, като използва материали по свой избор и замисъл.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас
Тема на урока: ЕЛЕМЕНТИ НА ЛИНЕЙНАТА ПЕРСПЕКТИВА
Основно съдържание на урока за ученика: Перспективата е начин на изобразяване за предметите върху плоскост така, че да се създаде илюзия за обем. Използват се два вида перспектива – линейна и въздушна. Линейната перспектива учи как да се изобразят видимите промени на обектите в пространството върху плоскост. Обикновено създаването на рисунката свързваме с определянето на перспективен хоризонт. Той е на нивото на очите. В далечината линиите се събират в точка, която наричаме убежна точка. 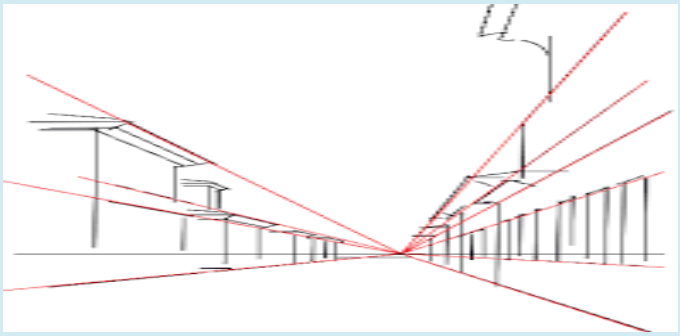

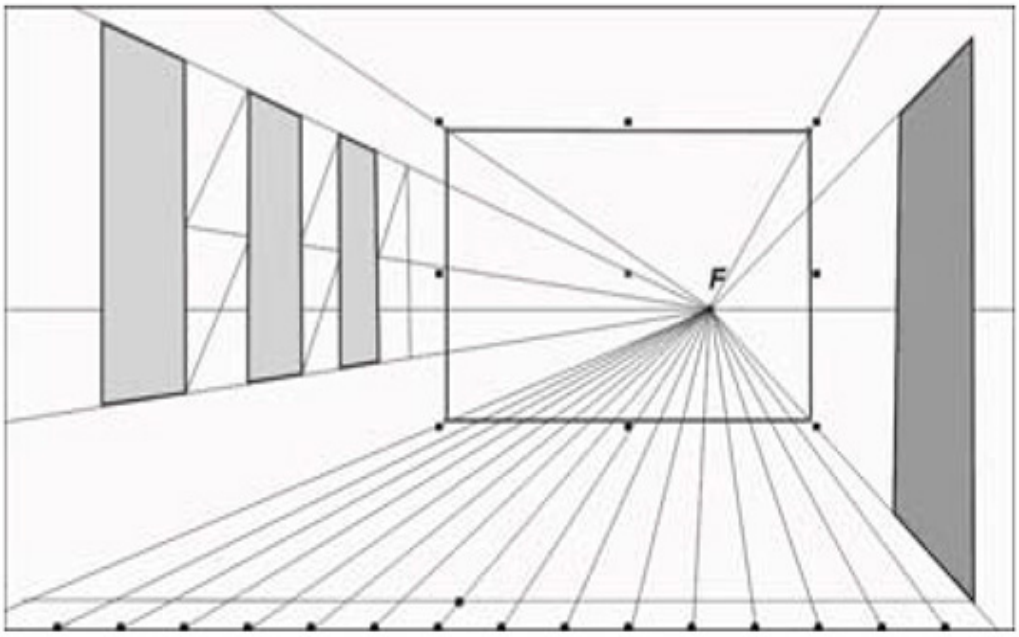

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Нарисувайте пейзаж с дървета, които се отдалечават в пространството. Работете индивидуално.

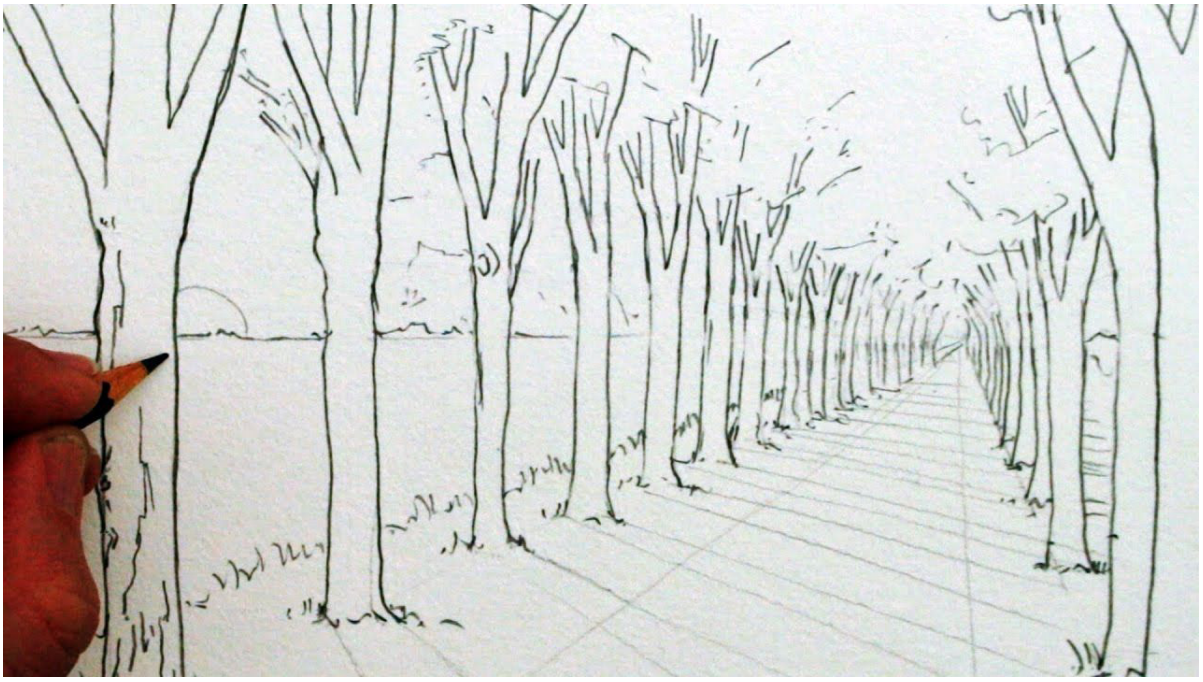

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да знае какъв е предметът на науката перспектива.

Да познава особеностите на линейната перспектива.

Да притежава знания за перспективни явления.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://magna-aula.blogspot.com/2015/02/blog-post.html

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да определя нивото на перспективния хоризонт при рисуването на предмети.

Да намира мястото на убежната точка при рисуването на предмети.

Да проучва перспективни явления и ги отразява в скици и рисунки.

Междупредметна връзка:

Математика.

Работа у дома и участие на семейството:

Помогнете на ученика да направи снимка на вашата улица. Ако не е подходяща, намерете друго изображение в интернет. Разпечатайте. Начертайте шаблона и помогнете на ученика да нарисува вашата улица или изображението, което сте избрали.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Дискутирайте с ученика какво е перспектива:

(Перспективата представлява промяна на размера на обекта, като се отдалечава от зрителя.) Увеличава ли се или намалява размерът на обекта? Защо използваме перспективата? Изглежда ли по-реалистична снимката/картината, нарисувана с перспектива?
Нарисувайте основните линии, които определят границите на обектите, рисувани в перспектива.

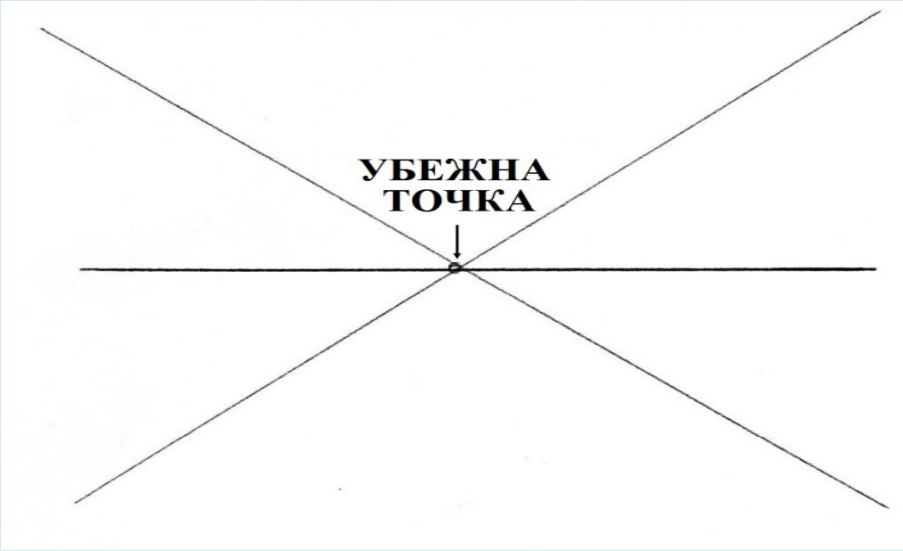

Ученикът със СОП да разгледа различни снимки (картини на изображения в перспектива) и да се опита да определи къде е убежната точка. След това да разгледа примерни стъпки за рисуване на картина в перспектива.

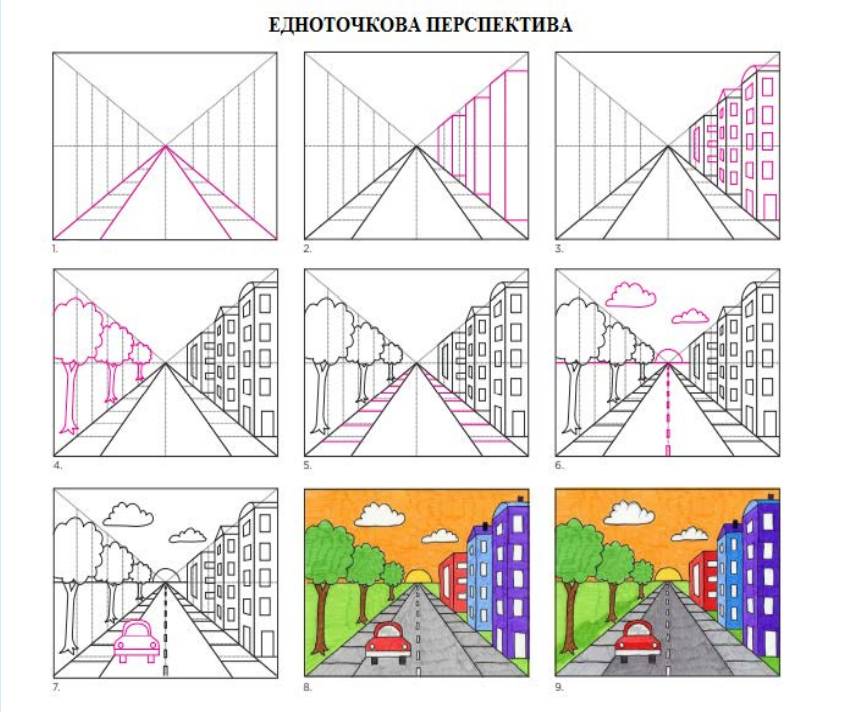

Помощни средства и технологии:

Адаптирана линия или друг адаптиран чертожен инструмент, адаптиран молив или уплътнители за рисуване според индивидуалните потребности на ученика със СОП.

Дидактични материали: лист за рисуване, изображения с последователни стъпки на изобразяване на картина в перспектива.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да направи снимка на улицата, на която живее, а след това да се опита да нарисува сградите, намиращи се на улицата, в шаблона.

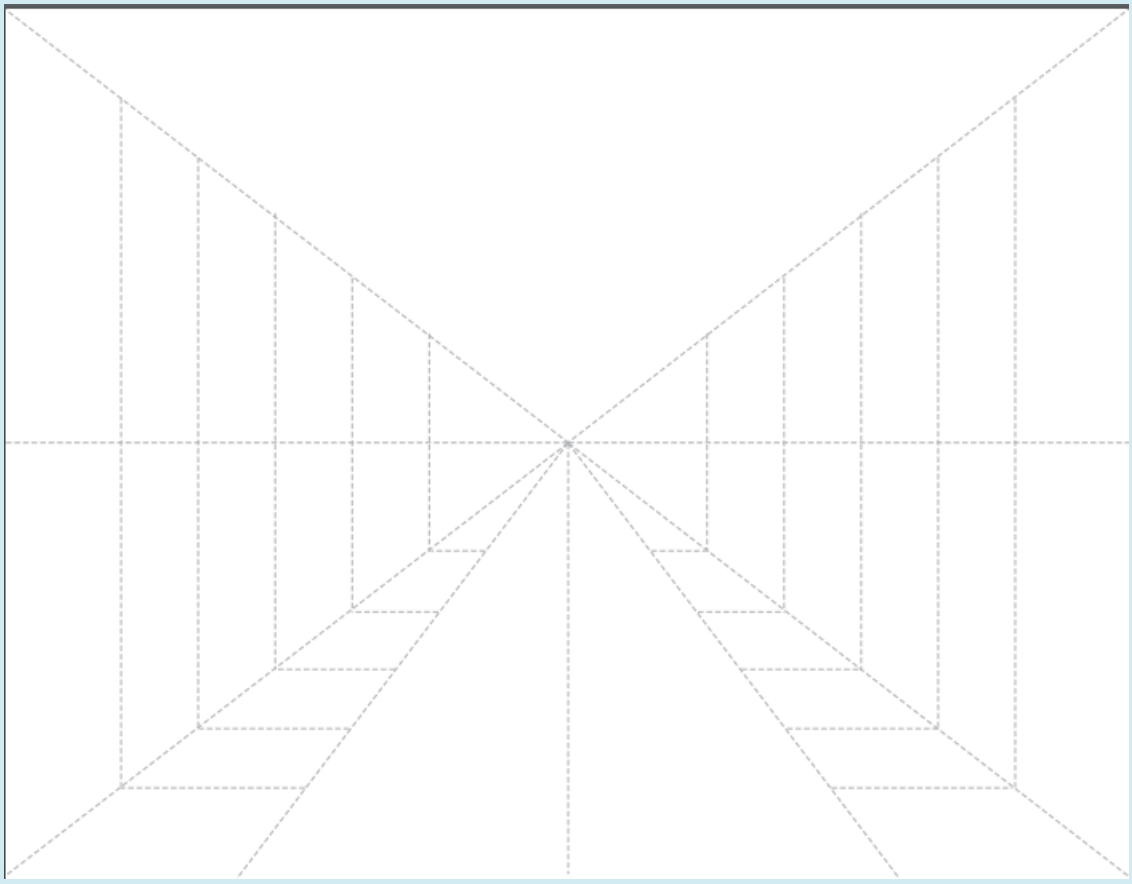

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

ВЪЗДУШНА ПЕРСПЕКТИВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Въздушната перспектива позволява да се придаде илюзия за дълбочина на пространството. С увеличаването на разстоянието от зрителя детайлите на обектите избледняват, променя се техният цвят, светлосянката се изгубва. В далечния план светлите предмети потъмняват, а тъмните изсветляват. Колкото по-чист е въздухът, толкова по-слаби са промените в обектите. Откривател на въздушната перспектива е Леонардо да Винчи.

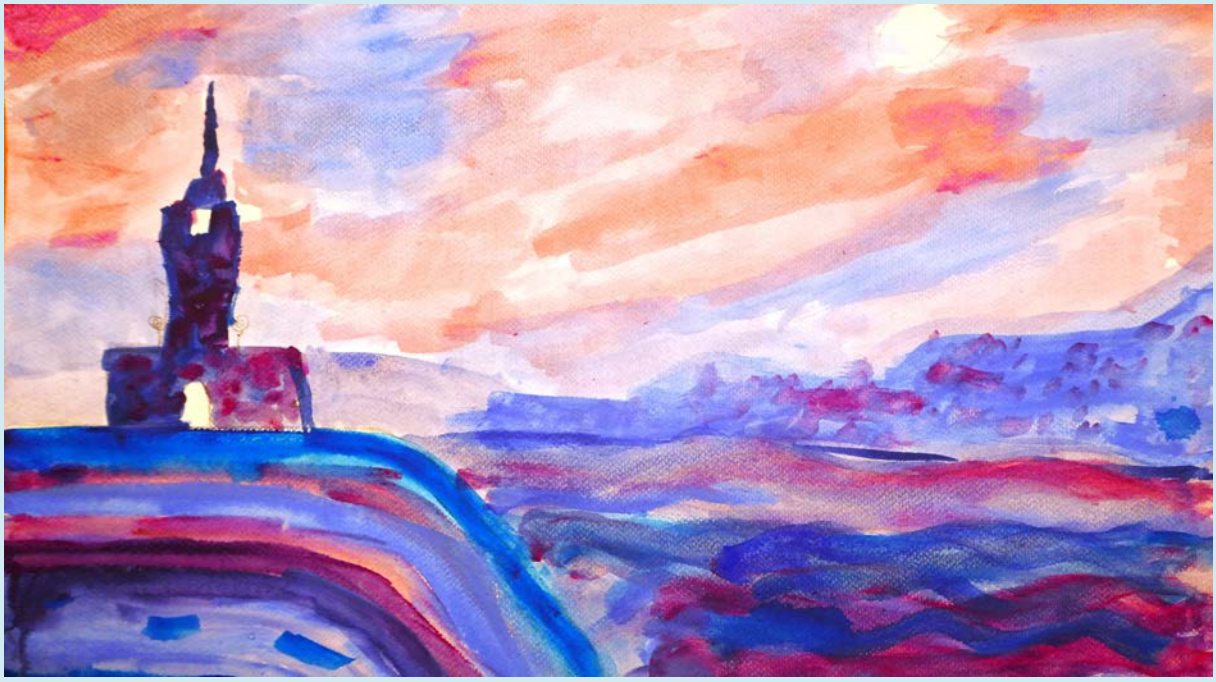

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

С водни бои нарисувайте пейзажа, който бихте искали да видите около себе си. Работете индивидуално.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да знае какъв е предметът на въздушната перспектива.

Да притежава знания за явления, свързани с въздушната перспектива.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.sodiummedia.com/4273039-aerial-and-linear-perspective-types-concept-rules-of-the-image-and-methods-of-drawing-sketches

Снимки/изображения, онагледяващи въздушната перспектива.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да коментира явленията на въздушната перспектива.

Да изпълнява изобразителни задачи, като използва знанията си за въздушната перспектива.

Междупредметна връзка:

Биология и здравно образование.

Работа у дома и участие на семейството:

Потърсете в семейния си албум снимки, правени в планината. Разгледайте ги внимателно. Вижте как цветовете на обектите в далечината стават по-светли, а обектите на преден план са ясни, с наситени цветове.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Дискутирайте как се изобразява въздушната перспектива. Как се променя интензитетът на цветовете?

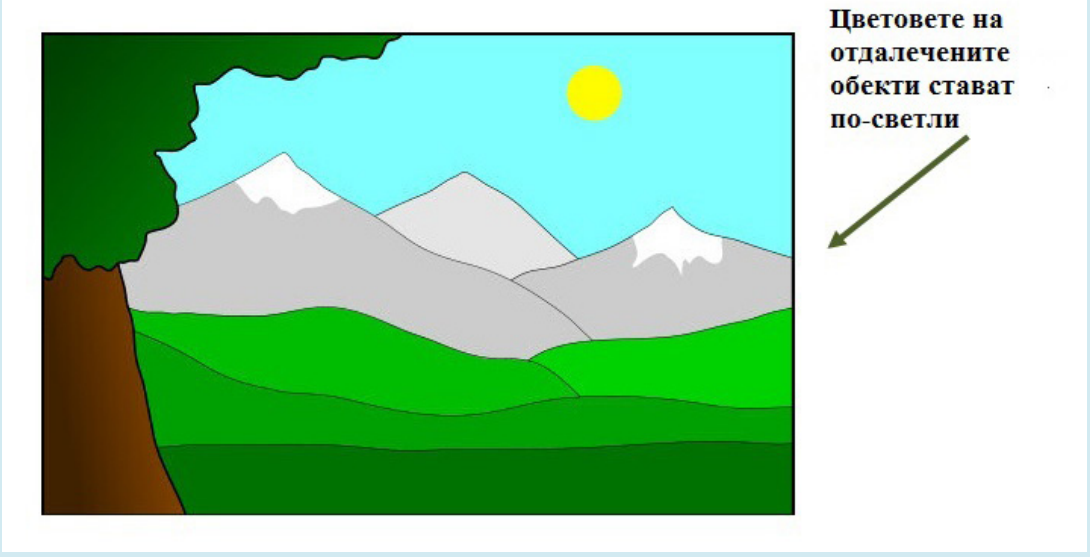

Дискутирайте разликите между линейната перспектива и въздушната перспектива. При първата имаме една точка, в която се събират основните линии на композицията. При въздушната перспектива дълбочината се постига чрез цветовете. Разгледайте изображения в интернет.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани компютърни и софтуерни продукти за онагледяване на понятието „въздушна перспектива“.

Самостоятелна и домашна работа:

Оцвети картината, като се съобразяваш с принципите на въздушната перспектива.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

ЦВЕТОВЕ И КАРТИНИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Съчетаването на цветовете в картините не е случайно. Равновесието и съзвучието между формите и цветовете в картината се нарича хармония. Съвкупността от цветовете, които художникът избира за творбата си, съставя нейната цветова гама. Колоритът е системата от цветовете в едно произведение на изкуството. Определя се като студен или топъл, светъл или тъмен, ярък или сдържан.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Нарисувайте един и същи пейзаж през два от сезоните. Работете индивидуално.

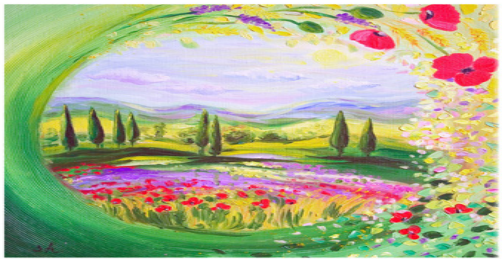

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да разшири компетентността си в областта на цветознанието.

Да познава спецификите на цветовата хармония, гама и колорит.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.petrovkartini.com/%D1%86%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B5-%D0%B2-%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0
https://www.petrovkartini.com/%D1%86%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B5-%D0%B2-%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да разграничава цветови хармонии и прилага основните и принципи.
Да определя цветовата гама на дадена художествена творба.
Да определя колорита на дадена художествена творба.
Да прилага основни композиционни принципи при създаване на различни видове композиции.
Да изпълнява задачи, като прилага знанията си по цветознание.

Междупредметна връзка:
Биология и здравно образование.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител да експериментира в практически план получаването на съставните от смесването на основните цветове.
Да разгледат и коментират съчетанието на цветовете и цветовата гама в картина от домашния интериор или да обсъдят контрастните цветове у дома.
https://domigradina.com/interior/akcenti-v-interiora/kontrastni-cvetove-u-doma/

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
https://whitewidow.alle.bg/
В индивидуалната работа с ресурсен учител ученикът със СОП да затвърди знанията си за цветовете – цветознание: слънчев спектър, основни, съставни и допълнителни цветове, групи цветове, топли и студени цветове, нюанс, оттенък, контраст, локален цвят и др.

Помощни средства и технологии:
адаптирани четчици за рисуване с водни бои.
Дидактични средства и материали:
Различни варианти на игри за познаване, разпознаване и назоваване на цветовете.
Различни варианти на игри и задачи за групиране на цветове: например: топли и студени цветове, групиране по цвят и др.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да назове и да запише групата двойки контрастни цветове.

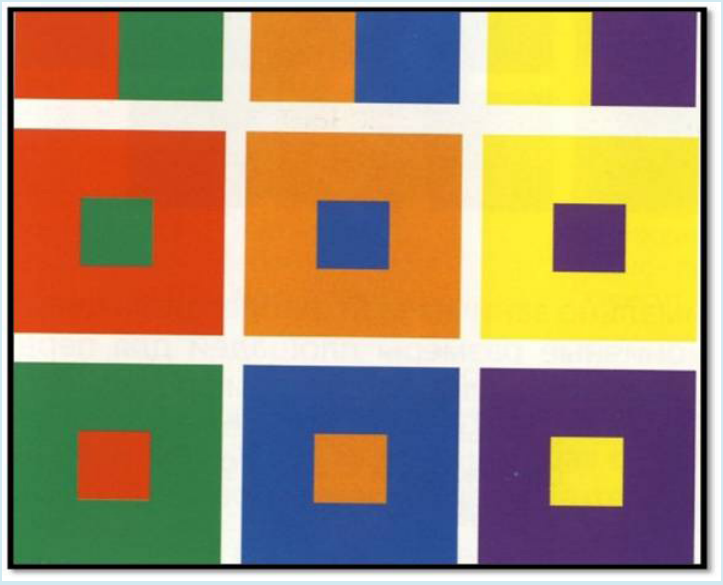

Коментари:

В „Самостоятелна и домашна работа“ на ученика със СОП може да се предложи освен на български език, ако желае, да запише имената на цветовете и на чужд език, който изучава.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

ПРОПОРЦИИ В ЧОВЕШКОТО ТЯЛО

Основно съдържание на урока за ученика:

Изобразяването на човешкото тяло винаги е било предизвикателство за художниците, защото всеки човек е различен и има свои пропорции. За по-лесно определяне на пропорциите в човешката фигура се използват единици мерки. Наричат се модули – глава, пръст, стъпало и др. Те са в основата на канона. Това са установените правила за изобразяването на човешкото тяло. Канонът при изобразяването на човешкото тяло често се нарушава от художниците, за да се постигне определено въздействие.

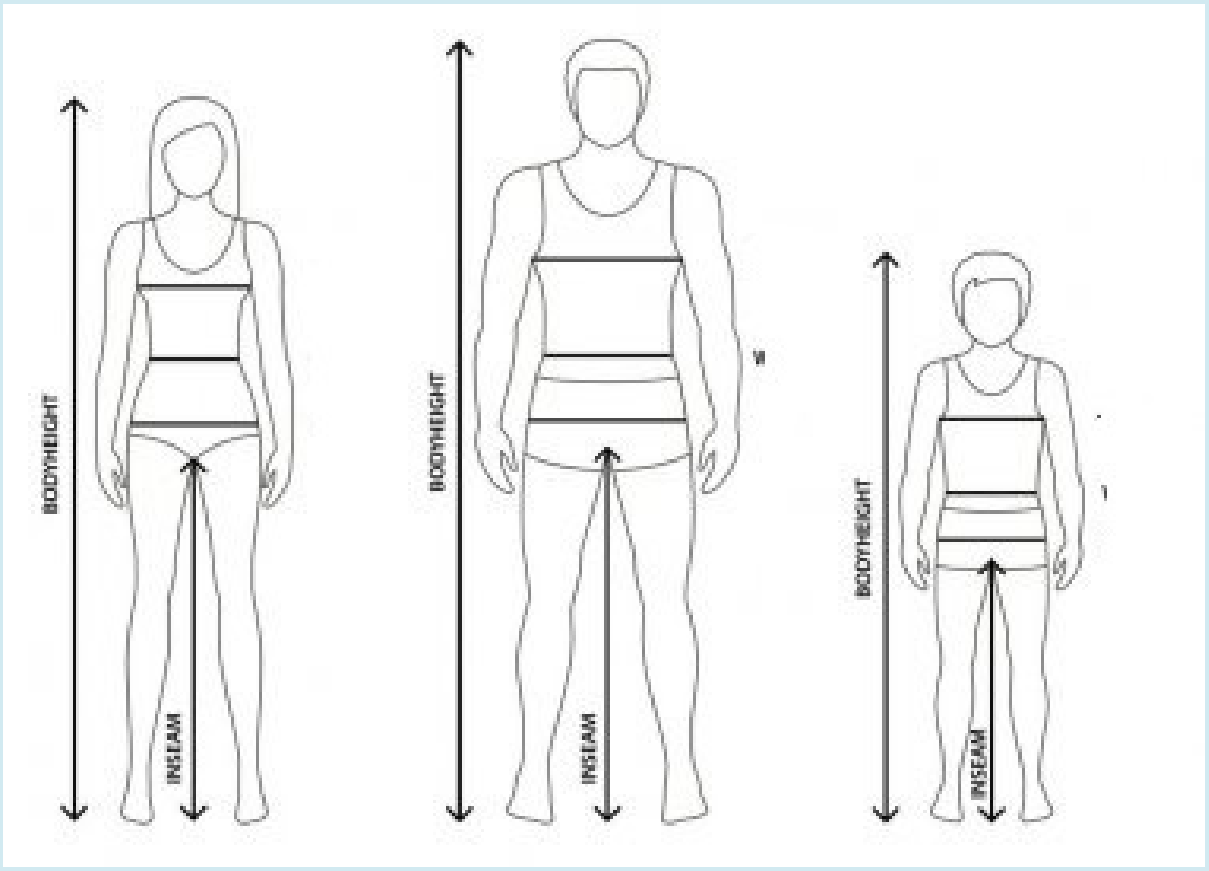

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Нарисувайте с молив карикатурен образ, като подчертавате или преувеличавате характерното в него. Работете индивидуално.

Времево разпределение:
Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:
Да познава различни канони за пропорциите в човешкото тяло.
Да познава основните части и пропорции на човешкото тяло.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://artkiosk54.weebly.com/blog/2
https://wordwall.net/bg/resource/515453/%D1%87%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%88%D0%BA%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D1%82%D1%8F%D0%BB%D0%BE

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да прилага знанията си за пропорциите в човешкото тяло при изпълнението на изобразителни задачи.
Да коментира формите на човешкото тяло, пресъздадени в творби на изкуството.
Да прилага знанията си за формите на човешкото тяло при изпълнението на изобразителни задачи.

Междупредметна връзка:
Биология и здравно образование.

Работа у дома и участие на семейството: „Оцветяваме заедно и едновременно“.
Всеки член на семейството да оцвети част от тялото на клоуна по избор, но условието е това да става и едновременно, което прави играта още по-забавна.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да подпомогне изпълнението на индивидуалната задача в часа от адаптираните методи за преподаване на основното учебно съдържание.

Да разгледат няколко скици на човешки фигури и карикатурни изображения и да дискутират пропорциите между отделните модули (форми) в изобразената фигура.

Помощни средства и технологии: адаптиран молив и уплътнители за моливи.

Дидактични материали: табла и картинни изображения с частите на тялото, работни листи и кръстословици, свързани с темата.

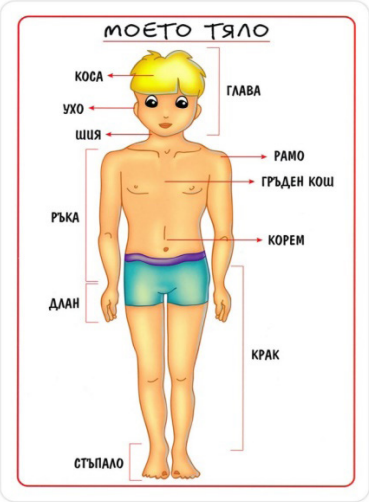

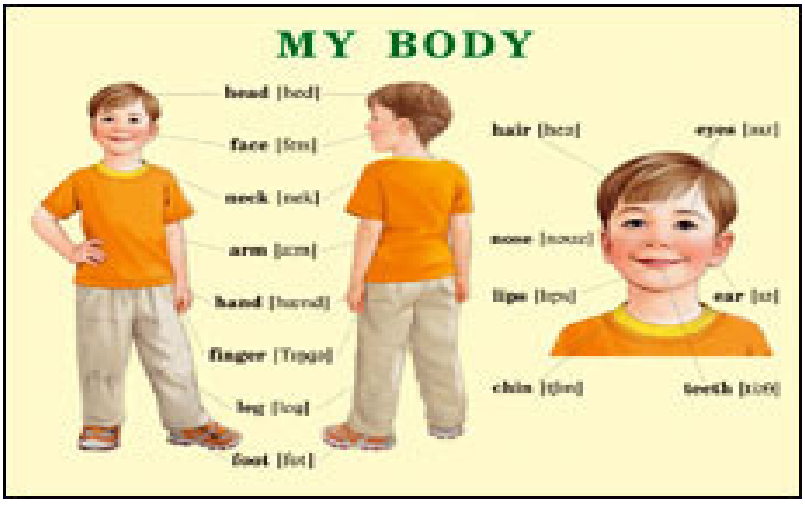

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да се опита да попълни работния лист и кръстословицата.

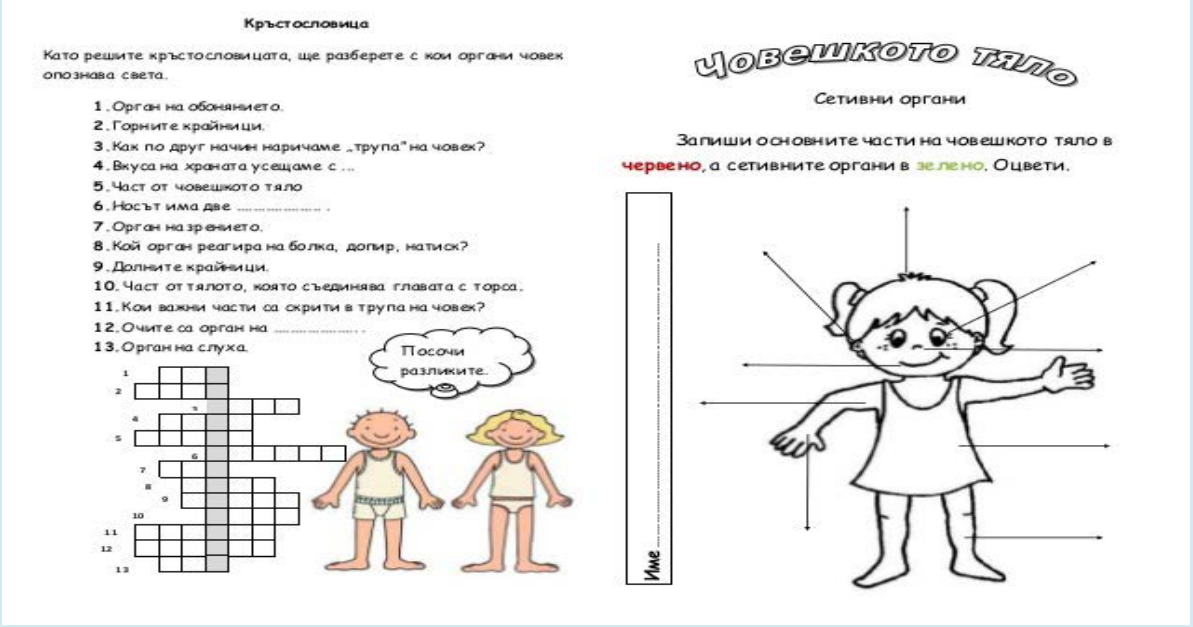

Кръстословица

Като решите кръстословицата, ще разберете с кои органи човек опознава света.

1. Орган на обонянието.
2. Горните крайници.
3. Как по друг начин наричаме „трупа" на човек?
4. Вкуса на храната усещаме с ...
5. Част от човешкото тяло
6. Носът има две ..... .
7. Орган на зрението.
8. Кой орган реагира на болка, допир, натиск?
9. Долните крайници.
10. Част от тялото, която съединява главата с торса.
11. Кои важни части са скрити в трупа на човек?
12. Очите са орган на .....
13. Орган на слуха.

Посочи разликите.

ЧОВЕШКОТО ТЯЛО

Сетивни органи

Запиши основните части на човешкото тяло в червено, а сетивните органи в зелено. Оцвети.

Име.....

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

СИНТЕЗЪТ В ИЗКУСТВАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Сливането на различните видове изкуства - танц, музика, живопис, скулптура и др. в едно цяло, се нарича синтез. Така се появяват операта, театърът, киното, мюзикълът. Театърът синтезира всички изкуства – музика, танц, живопис, литература. Театралните постановки ни пренасят в различни светове благодарение на сценографията. Това е изкуство, което се занимава с оформлението на спектакъла, костюмите, осветлението, декорите и др. Сценографията включва елементи от архитектурата, декоративно-приложните изкуства, графиката, живописта, скулптурата.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Използвайте кутия от обувки. С отпадъчни материали и бои направете декор на избрана от вас пиеса. Работете по двойки.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, дискусия, рецензия на декорите. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да разбира връзката и единството между различните видове изкуства.

Да знае каква е работата на сценографа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bul.mainstreetartisans.com/4013142-synthesis-of-arts-in-theater-cinema-music-synthesis-of-arts-in-an-orthodox-church

https://www.youtube.com/watch?v=rovud5ggUg8

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да коментира изразните средства в произведенията на синтетичните изкуства.

Да познава най-общо ролята на изобразителното изкуство в други видове изкуство.

Да разбира ролята на изобразителните средства за вида и качествата на художественото произведение.

Да създава сценографски проекти или декори по зададена пиеса или тема, като използва изразните средства на синтетичните изкуства.

Междупредметна връзка:

Музика.

БЕЛ.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да посети театрална постановка, опера, кино, мюзикъл. След представлението биха могли да проведат разговор-беседа за сценографията – оформлението на спектакъла, костюмите, осветлението, декорите и др., и всеки да изрази личното си мнение, впечатление и оценка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

В индивидуалната работа с ресурсен учител ученикът със СОП би могъл да изпробва и затвърди своите артистични умения и умения за личностна изява, като се включи в представянето на театър на маса или друг вид изява.

http://purvite7.bg/teatr-vkshhi/

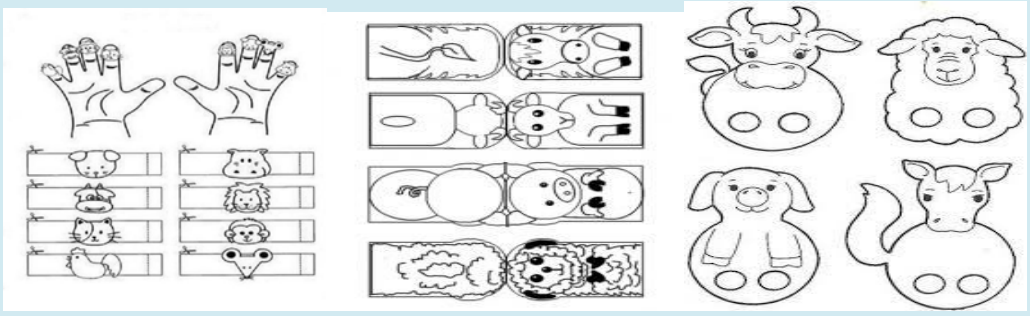

Също така би могло да се изработят различни варианти за кукли на театър на маса (от различни материали), декори, афиш за представление и др.:

Помощни средства и технологии:

Адаптирани куклички за театър с пръсти и магнити за куклен театър.

Дидактични материали: материали за театър на маса и др.

Детски куклен театър с магнитни фигурки:

Самостоятелна и домашна работа:

Изработка на кукли за театър на маса, театър с пръсти или декор (по избор):

https://www.youtube.com/watch?v=I1Qy7vBWPRs

Коментари:

В изработването на кукли за куклен театър с много емоция и положителен ефект за деца и ученици е изработването на кукли на конци от различни плодове и зеленчуци.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Изобразително изкуство, клас VII
Тема на урока: СЦЕНИЧНИ КОСТЮМИ
Основно съдържание на урока за ученика: Костюмът е неразделна част от сценичния образ. Костюмите се проектират от сценографа. Изисква се той да познава добре модата на епохата, в която се развива действието – дрехи, прически, обувки и др. Първо сценографът прави скица на костюма. Обсъжда я с режисьора и след одобрението му се преминава към създаването на костюма от различни материали (тъкани, кожа, метал, пластмаса и др.).

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Създайте карнавална маска или шапка от отпадъчни материали. Групов проект.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава различни видове сценични костюми.

Да познава работата на сценографа при създаването на сценичните костюми.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.noviteroditeli.bg/zaedno/vsichki-vzrasti/9-idei-za-karnavalni-kostyumi-galeriya

http://www.lyuboznaiko.com/index.php/2011/12/%D0%BA%D1%83%D0%BA%D0%BB%D0%B8-%D0%BE%D1%82-%D1%85%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8%D1%8F/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да разбира приложението на изобразителното изкуство.

Да коментира различните видове сценографски костюми.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да посети оперна, циркова, балетна или театрална постановка, за да добие преки впечатления от многообразието на сценичните костюми или да посети и разгледа такава изложба.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

В индивидуалната работа да включи дейности с изрязване, работа с хартия и плат, игри за разпознаване и назоване на различни сценични костюми.

Помощни средства и технологии:

адаптирани ножички и уплътнители за моливи.

Дидактични материали: различни оцветявки, картинки и работни листи.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да се опита според наличните средства и материали да изработи за себе си сценичен или карнавален костюм за роля по избор.

Коментари:

Организирано или индивидуално посещение, среща разговор в шивашко ателие на опера, театър за наблюдение процеса по създаване на сценичните костюми и др.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

ИНСТАЛАЦИИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Художествената инсталация е триизмерна творба, която се разполага в конкретно пространство. Инсталациите се делят на интериорни (вътрешни) и екстериорни (външни). Могат да съществуват временно и постоянно.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Създайте триизмерна композиция, като използвате само рециклирани материали: хартия, празни консервни кутии, пластмасови капачки или бутилки. Групов проект.

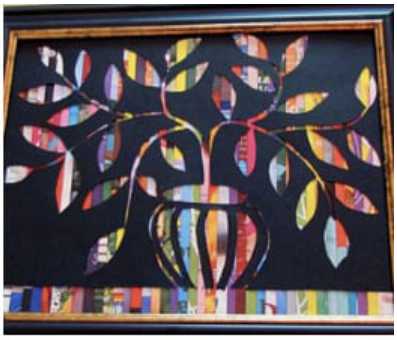

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава характеристиката на инсталацията като една от съвременните форми и жанрове в изобразителното изкуство.

Да конструира и моделира, като комбинира подходящи материали.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%BE_%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE

https://sites.google.com/site/sstreettaaartt/sumenski-teatr/razgradski-teatr

https://hinews.bg/%d0%bd%d0%b0%d0%b9-%d0%b8%d0%b7%d1%83%d0%bc%d0%b8%d1%82%d0%b5%d0%bb%d0%bd%d0%b8%d1%82%d0%b5-%d0%b8%d0%bd%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%bb%d0%b0%d1%86%d0%b8%d0%b8-%d0%bd%d0%b0-burning-man/?i=8

https://lifestyle.framar.bg/10-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D1%87%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%B8-%D0%B0%D1%80%D1%82-%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%B8-%D0%BA%D0%BE%D0%B8%D1%82%D0%BE-%D1%89%D0%B5-%D0%B2%D0%B8-%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%B2%D1%8F%D1%82-%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D0%BE

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да създава творчески проекти в областта на съвременната визуална култура.

Да коментира инсталацията като една от съвременните форми и жанрове в изобразителното изкуство.

Да познава и прилага традиционни и нетрадиционни изобразителни материали.

Да създава инсталации на определена тема.

Междупредметна връзка:

Технологии.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да посети изложба – инсталация, която може да бъде вътрешна или външна, в своето или в друго населено място.

https://www.kmeta.bg/art-instalaciya-za-razdelno-subirane-na-otpaduci-napraviha-mladeji-v-shumen (един пример за събитие в български град)

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да подпомогне процеса по изпълнението на груповия проект в клас и включването на ученика със СОП с подходящи идеи, материали и дейности в него.

Да онагледи с електронни и други ресурси и обогати представите на ученика със СОП за инсталациите като вид жанр в съвременното изобразително изкуство.
https://lifestyle.framar.bg/%D0%B2%D0%B8%D0%B6%D1%82%D0%B5-%D0%BD%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE-%D0%BE%D0%B3%D0%BB%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%BB%D0%BE-%D0%BE%D1%82-%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D1%85%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0-%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D0%BB-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D0%BD

Помощни средства и технологии:

Дидактични материали: различни изображения и фотоси, рециклирани продукти.

Самостоятелна и домашна работа:

https://www.flagman.bg/article/168750

Ученикът със СОП, като ползва помощния линк, да се опита да представи по свой избор и преценка пред класа (фотоси, презентация, писмен текст, устен разказ и др.) един пример за инсталационно изкуство в български град.

Ученикът със СОП при изявен интерес и желание би могъл да издири и да намери други интересни примери за български и чуждестранни автори на инсталационно изкуство, които също да представи пред аудитория.

https://podmosta.bg/plavashtite-keyove-na-kristo-edna-mechta-na-46-godini/

https://m.offnews.bg/news/Kultura_33/Hristo-IAvashev-predstavi-svoite-Plavashti-kejove-snimki_631203.html

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

ПЪРФОРМАНС

Основно съдържание на урока за ученика:

Думата „пърформанс" означава представление. Пърформансът като форма на изкуството тръгва от идеята, че изкуството се осъществява само веднъж. От което следва, че изкуството трябва да бъде създавано на момента и това прави живото изкуство (каквото е пърформансът) идеално за създаване на творби, които няма да останат във времето. Театърът не е подходящ за тази цел, защото при него има сценарий, репетиции, определени реплики – т. е. при него все пак има нещо, което остава.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава характеристиката на пърформанса като една от съвременните форми и жанрове в изобразителното изкуство.

Да познава пърформанси на български и чужди автори.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://ps.alos.bg/art-history/xx-ii/performanceart/

https://theartinus.wordpress.com/2013/07/15/%D0%BF%D1%8A%D1%80%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%81/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да коментира пърформанса като една от съвременните форми и жанрове в изобразителното изкуство.

Да съпоставя класически и модерни изразни средства.

Да разбира значението на ключовите термини в текстове за изкуството.

Да прави пърформанси на определена тема.

Междупредметна връзка:

Музика, БЕЛ.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да обсъдят и дискутират идеите и възможностите за участие на ученика в различните тематични перформанси.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

В съвместната дейност с ресурсен учител учениците със СОП биха могли да реализират „екопърформанс“ от отпадъчни продукти, т. е. пластмасови капачки, който да представят пред своите съученици.

Помощни средства и технологии:

Дидактични материали: различни отпадъчни продукти за рециклиране.

Самостоятелна и домашна работа:

От предложените теми за пърформанс ученикът със СОП да обмисли и запише или представи някои свои идеи за личното си участие в подобно мероприятие, което би допринесло за неговата личностна самооценка, представа за собствена личност и себеизява.

„Музикален пърформанс“, „Кулинарен пърформанс“, „Артпърформанс“, „Пърформанс за детската книга“ или „Пърформанс за рисунка върху асфалт“, „Да спасим пчелите“, „Да спасим морето“, „Да спасим гората“, „Да опазим природата“, „Да спазваме хигиенни и етични норми и правила“, „Познаваме ли своя град?“, „Познаваме ли България?“, „За спорта, който обичам“, „Не на насилието и агресията“, „Не на дискриминацията“, „Интернет зависимости“ и др.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

ИЗКУСТВО И ВИРТУАЛНА СРЕДА

Основно съдържание на урока за ученика:

Виртуалната среда е въображаем свят, в който попадаме чрез компютрите. Как ще изглежда този свят, решава художникът. Неговата задача е да го нарисува и изгради с помощта на дигитални технологии. Компютърните игри са прекрасен пример за виртуална среда.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Нарисувайте въображаем герой за компютърна игра. Работете индивидуално.

Времево разпределение:
Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:
Да знае какво представлява виртуалната реалност и каква е нейната цел.
Да знае каква е ролята на художника при създаването на виртуалната среда.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.fineluart.com/zhivopista-online/
https://uchebnika.com/%D0%BA%D0%B0%D0%BA%D0%B2%D0%BE-%D0%B5-it-%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%86%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%82-%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D0%BA%D0%B0%D0%BA%-D0%B2%D0%BE-%D0%BD%D0%B8-%D0%B5-%D0%BD%D1%83%D0%B6%D0%B5/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да коментира къде, в какви случаи и с каква цел се създава виртуална среда.
Да използва нови форми на възприемане, гледане и анализиране на изкуството чрез дигитални технологии.

Междупредметна връзка:
Информационни технологии.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител да потърси и подготви информация и материали за презентация на тема „Как използваме виртуалната среда за обучение?“.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Дискутирайте с ученика какво представлява 3D реалността.

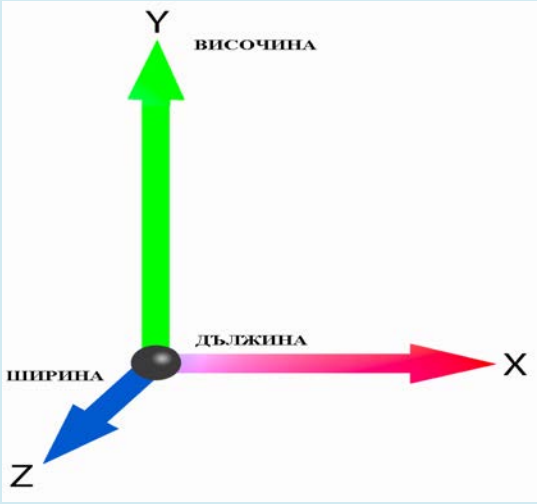

Вземете един реален предмет и определете неговите параметри. Разгледайте 3 D макет на подобен предмет.

Дискутирайте в кои сфери на живота ни намира приложение виртуалната среда – обучение, игра, виртуално изкуство, културно наследство, наука, филми. Дайте примери.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани компютърни и софтуерни продукти за представяне на изображения на интерактивни творби и примери за виртуални игри.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да направи проект или презентация на тема: „Как използваме виртуалната среда за обучение?“, който да представи пред своите съученици или родители. Какво означава терминът „симулатор“?

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

ДИГИТАЛНИ ТВОРБИ И ПРОЕКТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

С развитието на технологиите се появяват различни методи за въздействие и предаване на информация на зрителите. В много случаи това става чрез съчетание на звук, картина или текст. Когато имаме такова съчетание, говорим за мултимедия. Творбата, създадена чрез смесване на медии от различен тип, се нарича мултимедиен художествен проект.

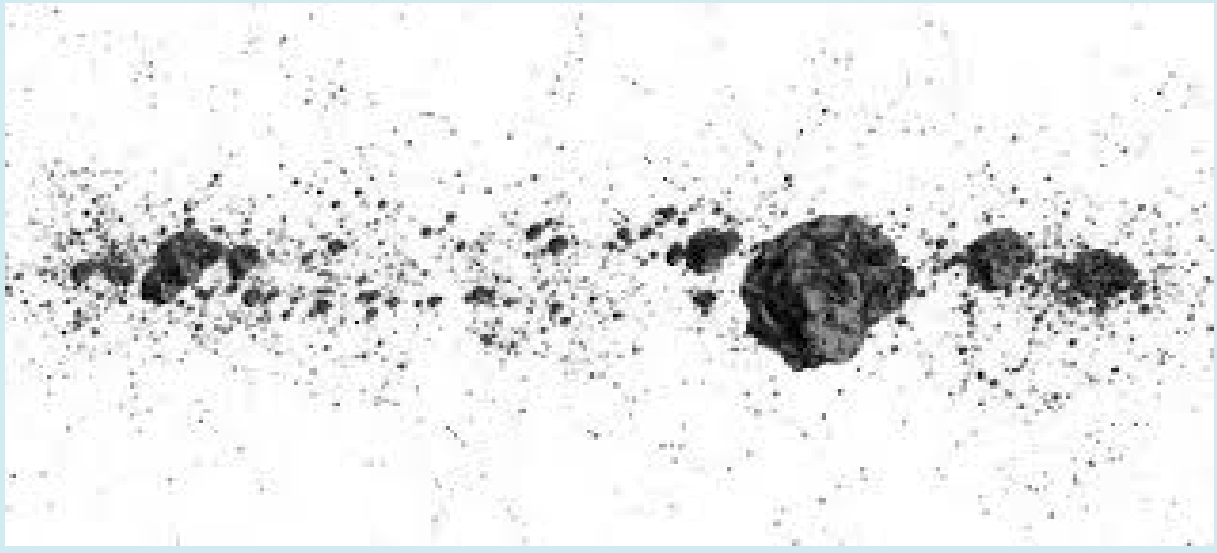

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Създайте мултимедиен художествен проект. Използвайте дигитални технологии, с които разполагате. Групов проект.

Времево разпределение:
Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:
Да притежава основни знания за спецификата на дигиталното изкуство.
Да знае по какъв начин се създават дигиталните творби.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
http://art.blog.libvar.bg/digitalno-izkustvo/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да коментира и изразява мнение относно дигитални творби.
Да коментира как дигиталните творби променят реалността.
Да разпознава нови и най-нови медии в изобразителното изкуство.
Да създава мултимедиен художествен проект.

Междупредметна връзка:
Информационни технологии.
История.

Работа у дома и участие на семейството:
Посетете мултимедиен спектакъл или разгледайте виртуална изложба. Коментирайте как ви въздейства творбата.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Дискутирайте и проучете информация за проекта „Царевград Търнов - звук и светлина“ . Изгледайте видеото без звук. Пуснете видеото и слушайте само звука. Изгледайте видео на спектакъла. Коментирайте какви ефекти са включени в него. Мултимедиен проект ли е това? Може ли да се добави още някой ефект?

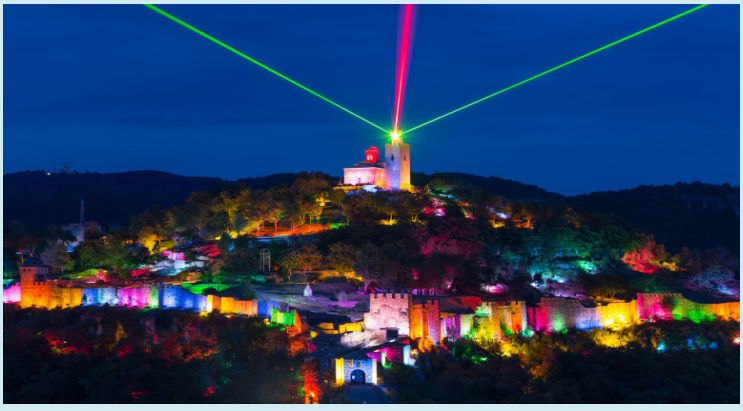

Помощни средства и технологии:

Компютърни и софтуерни продукти.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да посети с родителите си или с приятели представление на мултимедиен художествен проект или да разгледа виртуална изложба. После да разкаже за събитието (устно или писмено, според възможностите). Ученикът би могъл да добави и представи фотоси, клипчета, които сам е заснел.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

ИНТЕРАКТИВНИ ПРОЕКТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

В изобразителното изкуство се осъществява интеракция (взаимодействие) тогава, когато наблюдателят или зрителят на произведението участва в него. В някои проекти, реализирани в България през последните 20 години, основна цел е ангажирането на ученици и студенти с художествен профил на обучение. Използват се различни подходи на взаимодействие – търси се подходящ терен в центъра на града, разширява се броят на участниците, привличат се хора с различни професии и интереси.

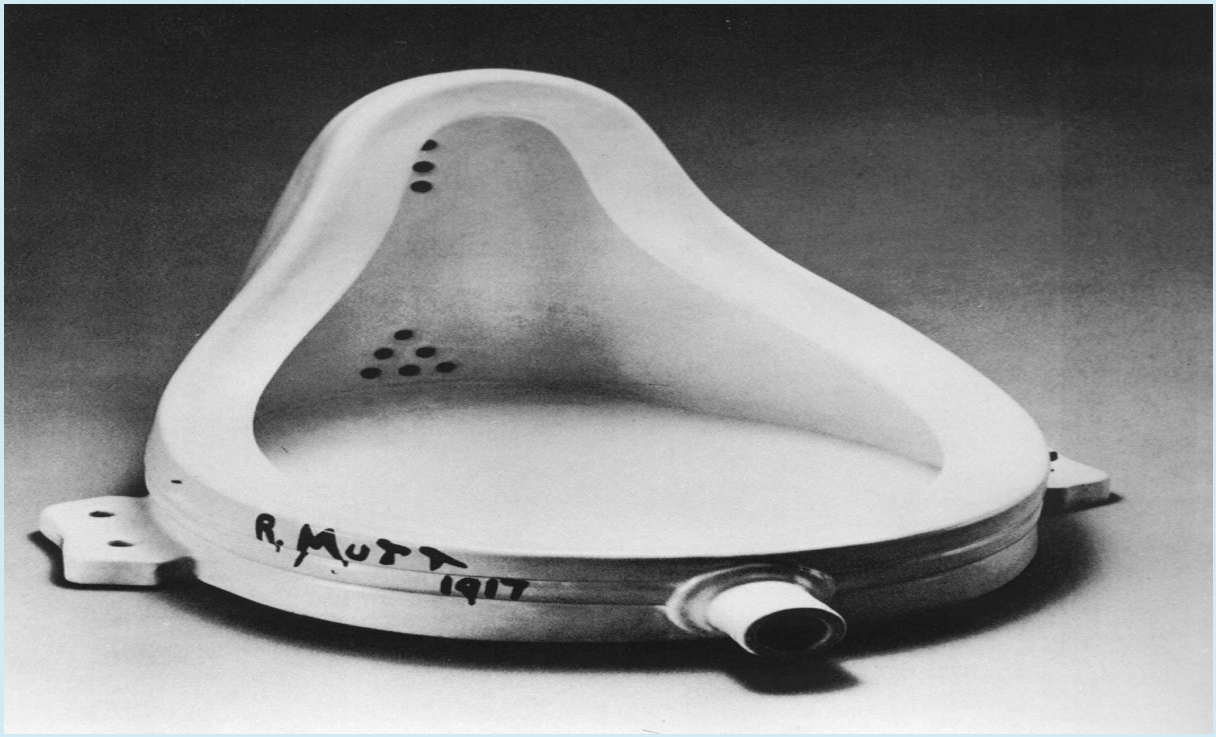

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете художествен проект, свързан с училищната среда. Групов проект.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава традиционни и нетрадиционни форми за синтез на изкуствата.

Да знае какво представлява интеракцията в изобразителното изкуство.

Да познава творби и автори на интерактивно изкуство.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82

Примери за интерактивни проекти и демонстрации на интерактивни играчки и игри.

https://www.youtube.com/watch?v=ngRxBkJyGic

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да коментира как се реализира интерактивността в изобразителното изкуство.

Да създава собствен интерактивен художествен проект.

Междупредметна връзка:

Информационни технологии.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл да посети магазин за детски играчки или книжарница, в която да се запознае с артикулите, които са в групата „интерактивни“, да дискутират тяхното предназначение, функции и приложения.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Дискутирайте какво означава „интерактивно изкуство“ .

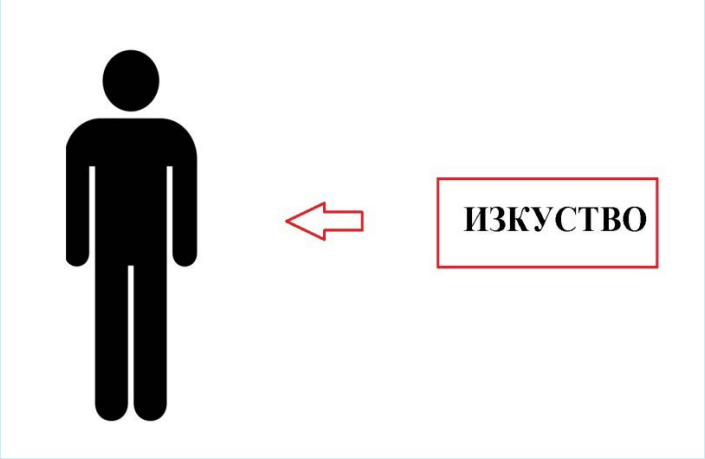

Интерактивното изкуство е изкуство, което изисква активното участие на публиката. Ключово място в интерактивното изкуство заема технологията. Взаимодействието между човек и творба може да бъде механично (чрез бутони, педали и др.) или дигитално (използва компютърни устройства, които подават дигитален сигнал – различни сензори, мишка, клавиатура, др.).
Разгледайте различни интерактивни проекти. Дискутирайте дали използват механични или дигитални устройства за взаимодействие.

Помощни средства и технологии: компютърни и софтуерни продукти за работа по темата.

Самостоятелна и домашна работа:
Направи снимков проект на тема „Произведения на интерактивното изкуство”. Избери си 5 творби по свой избор.
Използвай рамката:

Ако ти беше управител на тази галерия, как би представил картините?

Помощ: Кой е автор на произведението? Какво име носи това произведение? Какво представлява/каква е идеята, която авторът е искал да пресъздаде?

Направи кратък филм представяне на галерията с твоя телефон или домашна видеокамера.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

БАРОК И РОКОКО

Основно съдържание на урока за ученика:

Барокът е стил в изкуството, който се заражда след Ренесанса в края на 16 век в Рим. Думата „барок“ означава неправилна перла или фалшив скъпоценен камък. Барокът е динамичен, театрален и силно впечатлява зрителя. Художниците, творили през тази епоха, са много – Микеланджело, Рембранд, Рубенс, Веласкес и др.

Рококо (на френски – раковина) е стил в изобразителното изкуство и архитектурата, възникнал в началото на 18 век. Отличава се с изящност, лекота, изисканост. Заменя тежкия барок.

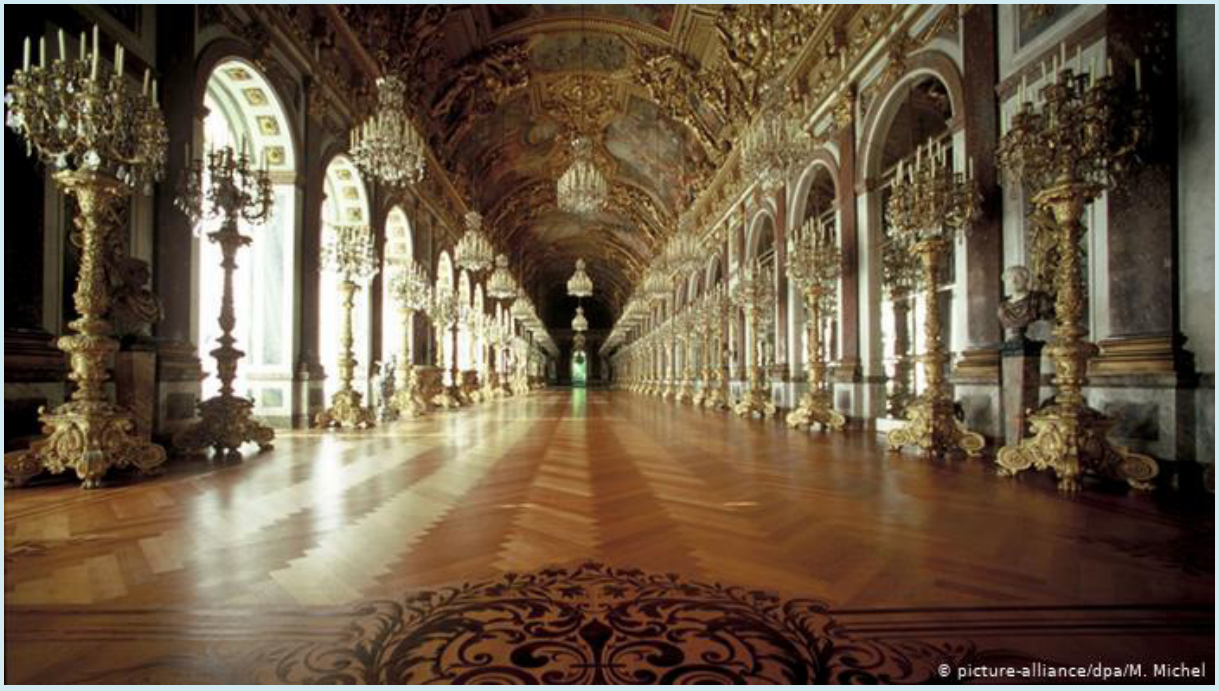

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Създайте композиция с живописни материали на тема: „Бал с маски”. Работете индивидуално.

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава общи познания за архитектурата и изкуството на Новото време (барок и рококо).

Да познава основни произведения на художници и архитекти на барока и рококо.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://bezpolezno.info/_us/_userfiles/file/17.Scenografia.Barok.pdf

Интернет ресурси за изображения на произведения на изкуството в стиловете барок и рококо.

https://www.nazardecor.com/bg/%D0%B1%D0%BB%D0%BE%D0%B3-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B8/17-%D0%B1%D0%BB%D0%BE%D0%B3/%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BB-%D0%B1%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%BA-%D0%B2-%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BE%D1%80%D0%B0

https://www.nazardecor.com/bg/%D0%B1%D0%BB%D0%BE%D0%B3-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B8/17-%D0%B1%D0%BB%D0%BE%D0%B3/%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BA%D0%BE-%D0%B2-%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BE%D1%80%D0%B0

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да коментира творби на архитектурата и изобразителното изкуство на барока и рококо.

Да изпълнява изобразителни задачи, свързани с изкуството на Новото време.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител биха могли да обсъдят техниките и да подготвят материалите за изработката на рамка за картина или снимка в стил барок от задачата в „Самостоятелна и домашна работа“.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

В индивидуалната работа с ресурсен учител ученикът може да разгледа помощния линк, за да се запознае с предмети и костюми в стил барок и рококо и да изготвят съвместно презентация, която да представят в часа по ИИ.

https://www.pngegg.com/bg/search?q=%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BA%D0%BE

Да дискутират кои са характеристиките на стила барок и рококо и как те се изразяват в изкуството и архитектурата. Основната разлика между барок и рококо е мащабът. В барока всичко е грандиозно, а в рококо всичко е по-малко, по-елегантно.

Задача: Изберете си един художник, творил в стил барок. Изберете си едно произведение, което ви харесва най-много. Представете си, че сте в галерия и разглеждате творбата. Направете и кратко описание или оцветете картинка.

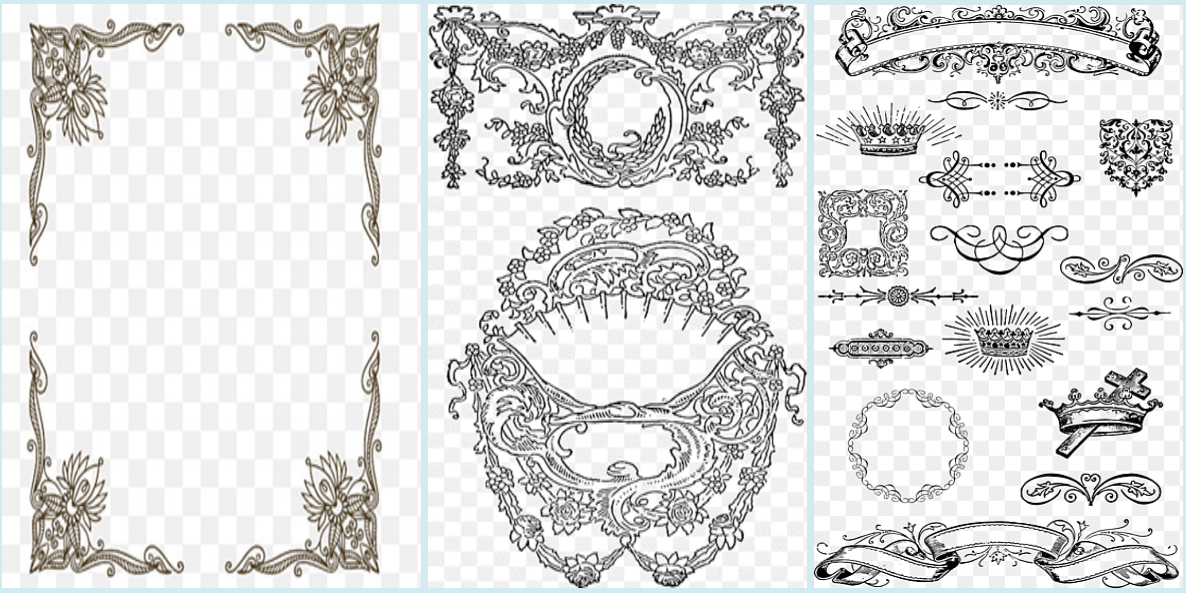

Ученикът със СОП би могъл да изработи карти за игра с кукли Лол в стил рококо

…или с предмети, мебели и костюми в този стил, с които да развива речевата си култура и които ще бъдат изключително изящни, красиви и оригинални за игра. Необходим е само цветен принтер и уред за ламиниране на картите.

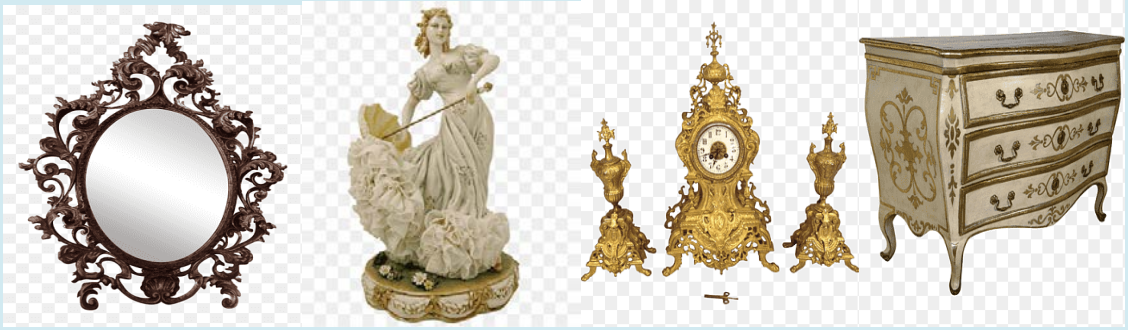

И още по-забавно е, че някои от героите в картите си имат име: например това е порцелановата кукла Мейсей Каподимонте…

Помощни средства и технологии:

Адаптирани ножички и уплътнители за цветни моливи според индивидуалните потребности на ученика със СОП, боички за рисуване с пръсти.

Самостоятелна и домашна работа:

„Рамка за снимка в стил барок“.

Направи рамка от картон. Принтирай или прерисувай орнаментите от шаблона. Повтори контурите на орнаментите със златист брокат. Можеш да добавиш и друга подходяща декорация (декупаж).

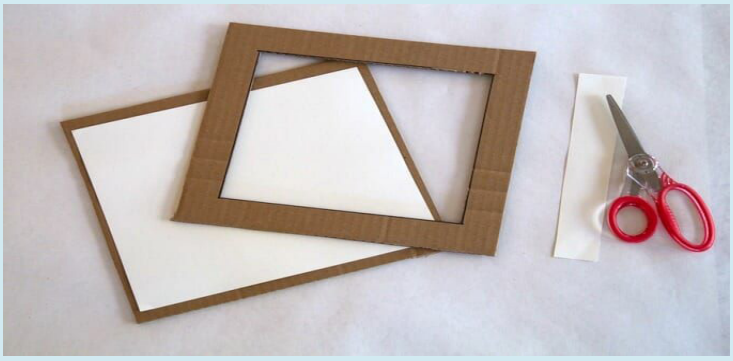

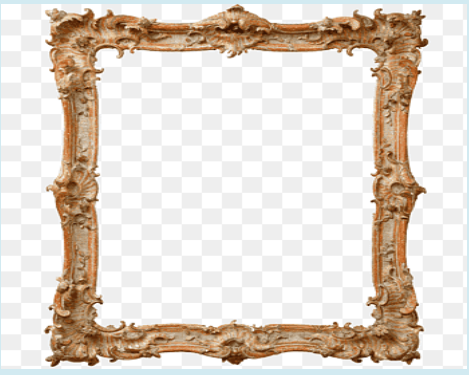

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

КЛАСИЦИЗЪМ И РОМАНТИЗЪМ

Основно съдържание на урока за ученика:

Появата на класицизма е свързана с античното изкуство и архитектура. В архитектурата се налагат ясните планове, ритмичност на елементите, пропорционалност и симетрия. Пример за това са дворецът във Версай и Лувърът – във Франция. Класицизмът бележи разцвет в изобразителното изкуство. Развиват се пейзажната живопис, историческият жанр, карикатурата. Използват се типични за класицизма принципи на изобразяване – ясни цветове и точни линии.

С романтизма се поставя край на античните форми и идеали. Отличителните му черти са интересът към всичко необичайно, акцентът върху фантазията, чувствата и преживяванията.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете ветрило от хартия, като го украсите с романтични мотиви. Работете индивидуално.

Времево разпределение:
Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:
Да притежава общи познания за архитектурата и изкуството на класицизма и романтизма.
Да познава основни произведения на художници и архитекти на класицизма и романтизма.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
http://ps.alos.bg/art-history/level-3/romantism/
https://www.youtube.com/watch?v=vmKeRxv-xwM
https://www.youtube.com/watch?v=ETmC3jkDAwY
https://www.youtube.com/watch?v=wi3NlaiwjP4
https://www.youtube.com/watch?v=9cGohlT3UAc

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да коментира творби на архитектурата и изобразителното изкуство на класицизма и романтизма.
Да интерпретира и тълкува творби на художници от класицизма и романтизма.
Да изпълнява изобразителни задачи, свързани с изкуството на класицизма и романтизма.

Междупредметна връзка:
История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:
Ученикът със СОП съвместно с родител биха могли да направят виртуална разходка из Лувъра и да се запознаят със забележителностите му чрез видеоклип:
Musée du Louvre (Paris) - A Virtual Tour through the Louvre Museum in Paris, France

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Задача: Работа по двойки – вие сте двама пътешественици, които пристигат в Париж. Единият е романтично настроен и иска разходка по река Сена (задачата му е да направи ветрило с красиви орнаменти).
За да открие своя приятел, който го чака до входа на Лувъра, трябва да знае
къде е входът за музея. (Отговор: От 1989 г. входът за музея е през голямата стъклена пирамида, висока 22 м).
Другият ученик е привърженик на класицизма и е посетил Лувъра.
Задачата му е да разкаже какво го е впечатлило в музея Лувър, кои картини на известни художници е видял.

Помощни средства и технологии:
Адаптирани ножички за обработка на хартия, различни уплътнители за моливи.

Самостоятелна и домашна работа:

Учениците, които са работили по двойки съвместно с ресурсен учител, да си разменят ролите и по този начин да обогатят представите си и за другия стил.

За целта е необходимо да подготвят ролята вкъщи.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

ИМПРЕСИОНИЗЪМ И СЕЦЕСИОН

Основно съдържание на урока за ученика:

Импресионизмът се развива през 19 век. Импресионистите рисуват на открито и предават ефекта на естествената светлина в обектите. Разлагат цветовете на множество нюанси. Рисуват природни мотиви, кафенета, празненства, паркове, гари, конни състезания, оживени улици.

Сецесионът се развива в края на 19 век в Австрия. Познат е още като ар нуво и означава ново изкуство. Вдъхновени от природата, художниците обръщат внимание на волната крива в равнината и на асиметрията в композицията.

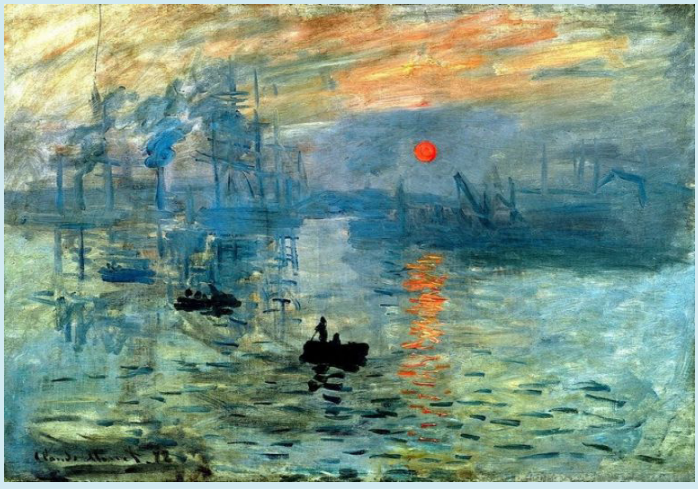

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете проект за чаша, като имитирате стила на сецесиона. Групов проект.

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава общи познания за развитието на модерното изкуство.

Да познава общите характеристики на импресионизма и сецесиона.

Да познава основни произведения на художници на импресионизма и сецесиона.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D0%BC%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D0%B7%D1%8A%D0%BC

http://ps.alos.bg/art-history/level-3/impressionism/

http://inlife.bg/%D1%81%D0%B5%D1%86%D0%B5%D1%81%D0%B8%D0%BE%D0%BD-%D0%B2%D0%B8%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%BE-%D1%86%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B5/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да определя стиловите характеристики на художествени творби от импресионизма и сецесиона.

Да разпознава творби на импресионизма и сецесиона.

Да тълкува творби на художници на импресионизма и сецесиона.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител биха могли да разгледат картини от тези две художествени направления и ученикът да научи имената на някои от представителите на тези два вида изкуство (Клод Моне, Густав Климт и др.).

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Задача: Избери си едно направление и разкажи за него:

Импресионизъм:

Коя картина на Клод Моне дава наименованието импресионизъм**?**

Коя е най-скъпо продадената картина на художника Клод Моне?

Знаете ли, че: На 14 г. Моне е рисувал карикатури на свои съученици и ги продавал.

Сецесион (от немски: *Sezession*, „отцепване“

– В кои държави се развива това ново направление в изкуството и кога?

– Откъде черпи вдъхновение този стил? (Сецесионът черпи вдъхновение от източното изкуство, японизма.)

– Кой е основател на школата в изобразителното изкуство, известна като Виенски сецесион (Густав Климт).

Би могло да се направи обсъждане между двама ученици, като всеки защитава едното от двете направления.

Помощни средства и технологии:

Дидактични материали:

Разглеждане на изображения за импресионизъм и сецесион в изобразителното изкуство, 3D пъзели, оцветяване „по номера“ на картинни изображения.

„Импресия изгряващо слънце“ – Клод Моне рисува пристанището в Хавър

Най-скъпата картина на Клод Моне – „Езеро с водни лилии“

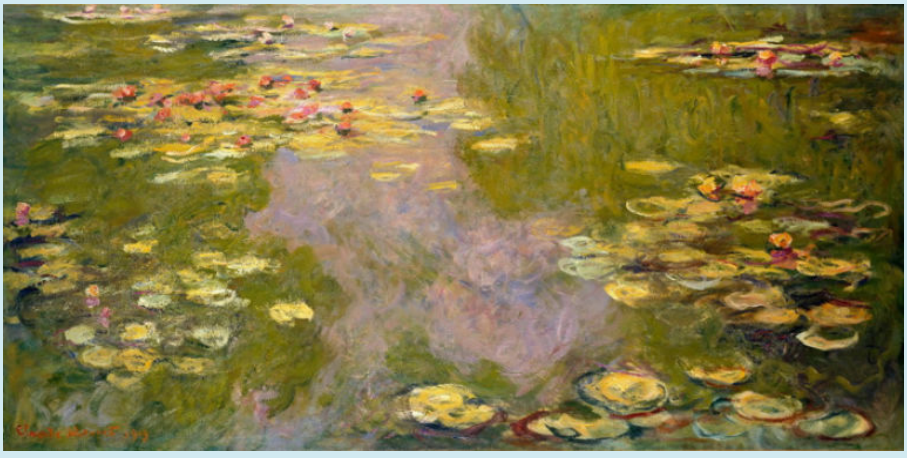

Сградата на сецесиона, Виена, 1897 г. Арх. Йозеф Мария Олбрих

Самостоятелна и домашна работа:

Като използва учебник, учебна тетрадка, допълнителна литература или интернет ресурси, ученикът със СОП да се опита да запише в тетрадка имената на художници, творили в стила на импресионизма и сецесиона, както и имената на техни известни сгради и картини. Информацията би могъл да оформи във вид на таблица, в която, ако желае, може да отрази и личното си мнение за творбите на тези художници и тяхното модерно изкуство.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

КУБИЗЪМ, АБСТРАКЦИОНИЗЪМ, СЮРРЕАЛИЗЪМ

Основно съдържание на урока за ученика:

Кубизмът напълно прекъсва връзката с традициите в живописта. Художниците кубисти изобразяват предметите по начин, при който разделят изображението на геометрични форми.

Абстрактното изкуство се развива около 1910 година. Художниците отказват да изобразяват предмети, събития или явления и предпочитат да предизвикат емоции чрез съчетаване на цветове и геометрични фигури.

Сюрреализмът е движение в изкуството от началото на 20-те години на 20 век. Художниците рисуват въображаеми сцени с фотографска точност, създават странни същества от предмети от бита.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Създайте нефигурална композиция, като използвате геометрични фигури и чисти цветове. Работете индивидуално.

Sonia Delaunay

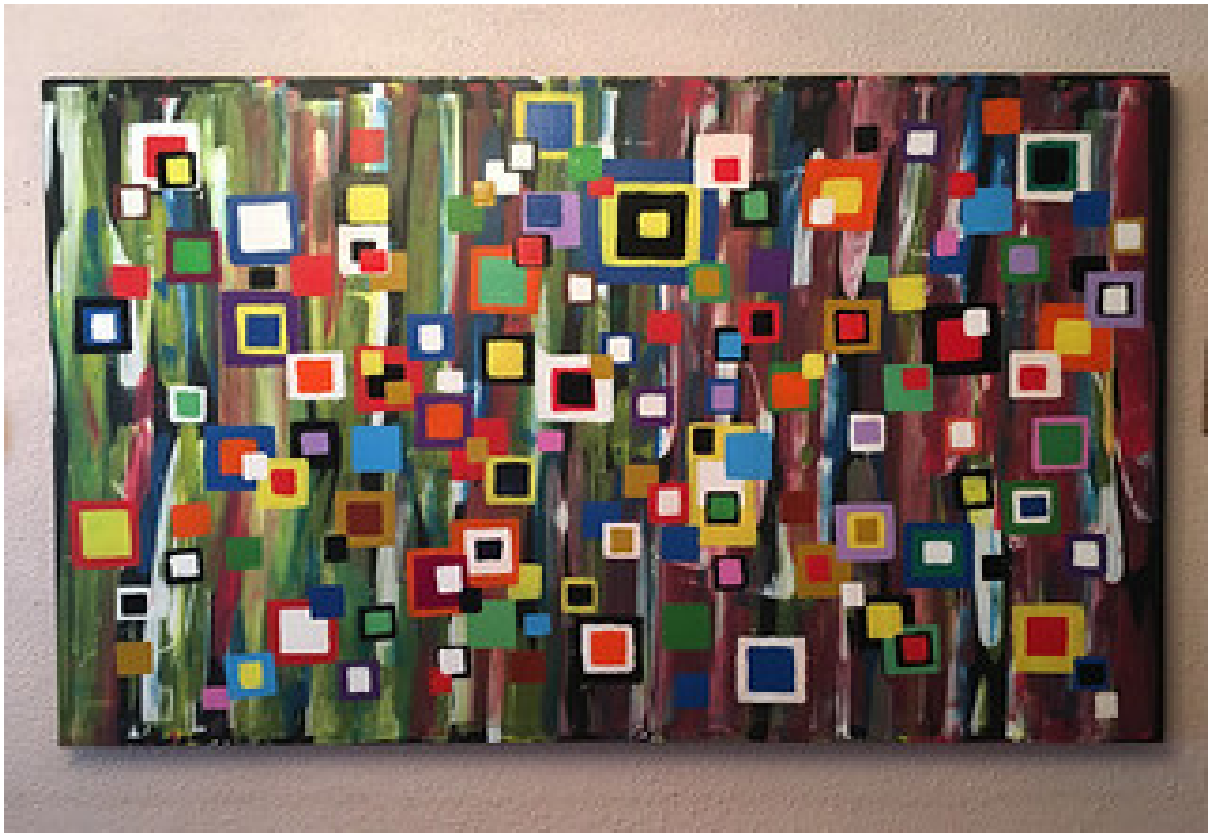

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да познава знания за общите характеристики на кубизма, абстракционизма и сюрреализма. Да познава основни произведения на художници на кубизма, абстракционизма и сюрреализма.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%83%D0%B1%D0%B8%D0%B7%D1%8A%D0%BC

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B1%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D0%B7%D1%8A%D0%BC

https://www.wikiwand.com/bg/%D0%A1%D1%8E%D1%80%D1%80%D0%B5%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D1%8A%D0%BC

Помощен линк за кубизъм /с галерия/:

https://www.fineluart.com/kakvo-e-cubism/

http://ps.alos.bg/art-history/page-a/%D0%BA%D1%83%D0%B1%D0%B8%D0%B7%D1%8A%D0%BC/

Помощен линк за абстракционизъм /с галерия/:
http://ps.alos.bg/art-history/page-a/%D0%B0%D0%B1%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%BD%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE/
Помощен линк за сюрреализъм (с галерия):
https://fashioninside.bg/lifestyle/free-time/nai-yarkite-primeri-v-surrealisma/
http://ps.alos.bg/art-history/page-a/surrealism/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Да определя стиловите характеристики на художествени творби от кубизма, абстракционизма и сюрреализма.
Да разпознава творби на кубизма, абстракционизма и сюрреализма.
Да сравнява и съпоставя отделни жанрове изкуство.

Междупредметна връзка:
История и цивилизации.
Математика.

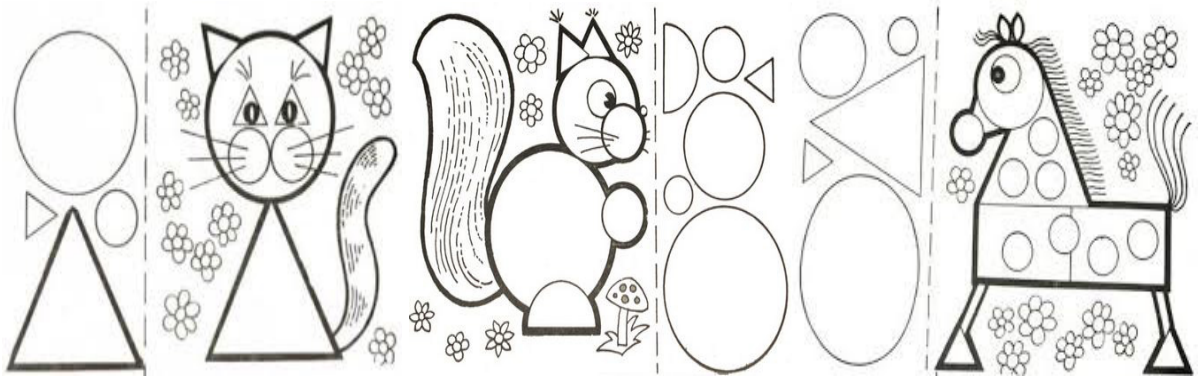

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Ученикът със СОП съвместно с ресурсен учител да създадат абстрактна творба, като използват техниката за рисуване с пръсти и после да я озаглавят с име.

Помощни средства и технологии:

https://www.fineluart.com/zhivopis-s-prasti/

Самостоятелна и домашна работа:

Какви геометрични фигури са използвани за създаването на фигурите на животни чрез програмата Paint? С кой вид изкуство (от трите изучавани в урока) свързвате тези фигури от геометрични фигури?

Коментари:

Изготвил: Недялка Русанова – учител по ИИ, Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Допълнителни специалисти:

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

МИНИМАЛИЗЪМ, ОПАРТ, ПОПАРТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Минимализмът е течение в съвременното изкуство на 20 век. Творците отстраняват всичко излишно и насочват вниманието си върху най-важното. Използват опростени геометрични фигури.

Опарт е направление в изкуството, което внушава илюзия за триизмерни обекти в равнина.

Попартът е направление в изкуството, характеризиращо се с теми и техники от популярната и масовата култура, като реклама, комикси, светски и културни обекти.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Използвайте черен флумастер и направете опарт композиция. Работете индивидуално.

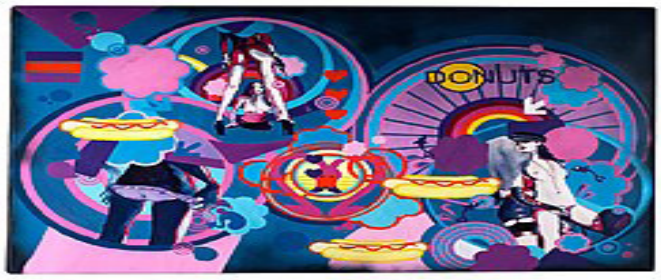

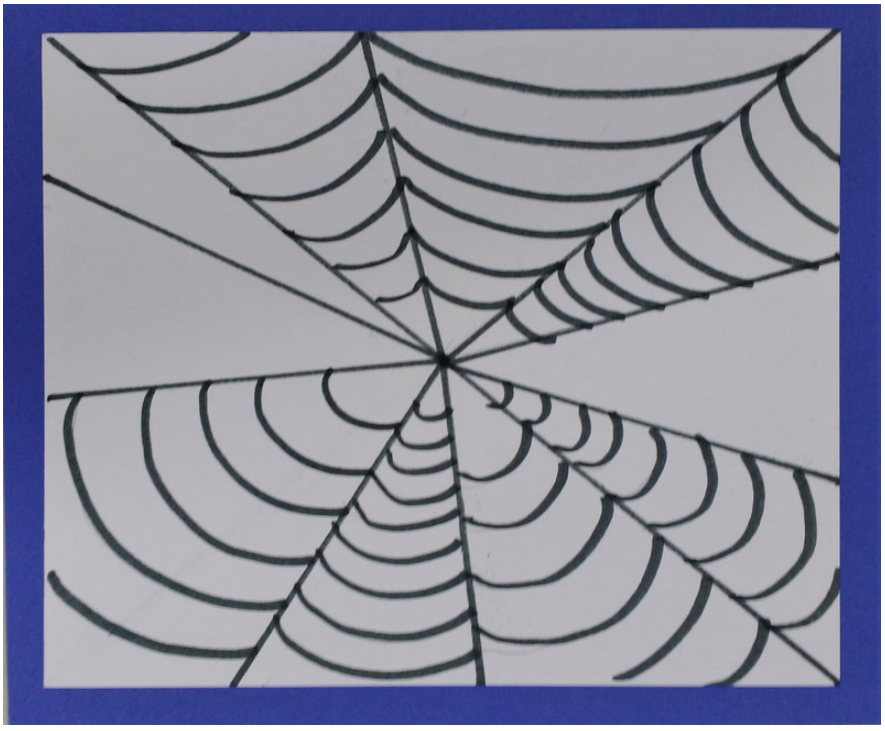

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава знания за общите характеристики на стиловете минимализъм, опарт, попарт.

Да познава основни произведения на художници на минимализма, опарта, попарта.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D1%80%D1%8

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%BF_%D0%B0%D1%80%D1%822

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D1%8A%D0%BC

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да определя стиловите характеристики на художествени творби от минимализма, опарт, попарт.

Да разпознава творби на минимализма, опарта, попарта.

Да познава и прилага традиционни и нетрадиционни изобразителни материали.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител биха могли да се забавляват, като редят заедно

пъзели или гледат клипове за създаване на оптична илюзия в стил опарт.
https://puzzlegarage.com/puzzle/2304/?lang=bg
https://puzzlefactory.pl/bg/puzzle/igra/izkustvo/257383-%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D0%BF-%D0%B0%D1%80%D1%82-2

https://www.youtube.com/watch?v=_mNYCnp2xPU
https://www.youtube.com/watch?v=6a-7BiooOPg
https://youtu.be/7j6dHOZm5mw

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Ресурсният учител да съдейства на ученика да създаде проект на картина – колаж в стила попарт, като използват за целта изрезки от рекламни материали, книжки, брошури, вестници, списания с комикси и др.

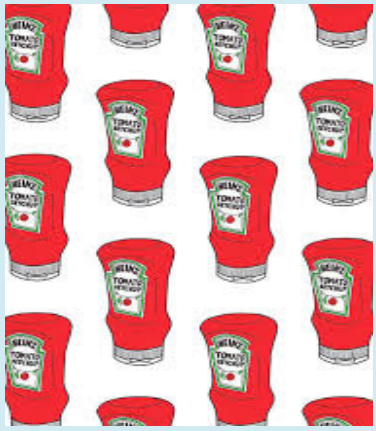

Помощни средства и технологии:

Дидактични материали:

Рекламни материали, брошури, списания с комикси, 3D пъзели, карти за илюзии, попарт плакати и др.

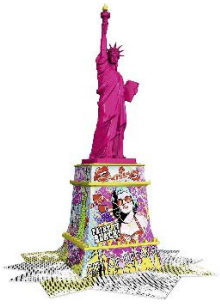

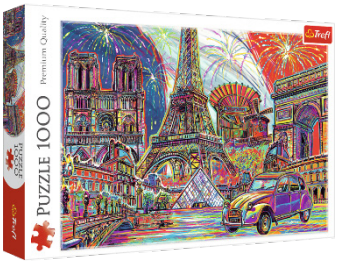

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП може сам да си изработи попарт пъзел, като разпечата на цветна хартия попарт картинка или разреже попарт плакат на еднакви по размер квадратчета и внимателно подбере попарт изображението за пъзела.

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

КОНЦЕПТУАЛНО ИЗКУСТВО И ВИДЕОАРТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Концептуалното изкуство води началото си от средата на 20 век, когато художниците започват да разчупват традиционните форми на изобразителното изкуство. В концептуалното изкуство идеята (или концепцията) е най-важна.

Видеоарт е направление в медийните изкуства, което се възползва от възможностите на видеотехнологиите. При него се създават или се променят видеоизображения.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Направете колаж от снимки на вашите съученици. Групов проект.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, дискусия, рецензия на творба. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава знания за общите характеристики на концептуалното изкуство и видеоарта.

Да познава основни произведения на художници на концептуалното изкуство и видеоарта.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BF%D1%82%D1%83%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%BE_%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE

https://www.fineluart.com/konceptualno-izkustvo/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да определя стиловите характеристики на художествени творби на концептуалното изкуство и видеоарта.

Да разпознава творби на концептуалното изкуство и видеоарта.

Да интерпретира творби на художници на концептуалното изкуство и видеоарта.

Междупредметна връзка:

Информационни технологии.

Работа у дома и участие на семейството:

Разгледайте виртуална изложба с произведения на концептуалното изкуство.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Дискутирайте с ученика какво означава терминът „концепция".

Разгледайте едно произведение на концептуалното изкуство. Опитайте се да определите каква е била идеята на автора. Потърсете информация дали и авторът е имал тази концепция при създаването му.

АРТ ИНСТАЛАЦИЯ

ПЪРФОРМАНС

ХЕПЪНИНГ

Дискутирайте какво е артинсталация, пърформанс и хепънинг.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани ножички според индивидуалните потребности на ученика със СОП.

Самостоятелна и домашна работа:

Джоузеф Кошут и неговата емблематична творба „Един и три стола", която включва стол, снимка на стол и тълкуване на думата стол според речника. Представяйки по този начин този предмет, артистът го превръща в обект на изкуството, чрез който провокира зрителя да се замисли върху това какво е стол, какво е неговото реално съществуване, а в по-широк смисъл – и какво е изкуство.

Ученикът със СОП да се опита да създаде проект по подобие на творбата на Джоузеф Кошут.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

КИНЕТИЧНО ИЗКУСТВО И ЛЕНДАРТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Скулптури и инсталации завладяват паркове, градини, площади, брегове, дори се монтират в реки и езера. Тази намеса в пейзажа се определя с термина лендарт. Лендарт е направление в изкуството на 20 век. В това изкуство създаваните от художниците произведения са неразделно свързани с природата. Създава се в природна среда, предимно с природни материали – почва, скали, камъни, пясък, вода, дънери, клони, листа и др.

С движещите се творби Александър Калдер създава една нова разновидност в скулптурата – кинетично изкуство. Скулптурите са така създадени, че да се движат от двигатели, различни механизми или даже от самите природните сили.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Използвайте природни материали и създайте лендарт проект. Групов проект.

Времево разпределение:

Един учебен час . Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава знания за общите характеристики на кинетичното изкуство и лендарт.

Да познава основни произведения на художници на кинетичното изкуство и лендарт.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://ps.alos.bg/art-history/xx-ii/opart/

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%82

https://www.youtube.com/watch?v=RYI8Az3OSuo

http://art.blog.libvar.bg/land-art-4/

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да пределя стиловите характеристики на художествени творби на кинетичното изкуство и лендарт.

Да разпознава творби на кинетичното изкуство и лендарт.

Да познава и прилага традиционни и нетрадиционни изобразителни материали.

Междупредметна връзка:

Биология и здравно образование, физика и астрономия.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител би могъл при разходка на открито с природни материали според сезона да изпробва и развие практическите си умения, като реализира лендарт по свой собствен замисъл:

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да затвърди представите на ученика със СОП за кинетичното изкуство и лендарт.

Да подпомогне процеса на включване и участие на ученика със СОП в изпълнение на груповата задача като част от адаптираните методи за усвояване на основното учебно съдържание.

Да онагледи представянето на кинетичното изкуство и лендарт с фотоси.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани компютърни програми за онагледяване на интернет ресурсите по темата според индивидуалните потребности на ученика със СОП.

Самостоятелна и домашна работа:

Ученикът със СОП да се опита писмено или устно (според възможностите) да състави свързан текст, в който да изрази личното си мнение и позиция за това:

Изкуството, създадено с естествени материали в природна среда, се нарича ЛЕНДАРТ. Това изкуство се стреми да възстанови изгубените връзки между човека и природата. А защо са се изгубили връзките между човека и природата?

В тази връзка как разбирате и бихте изтълкували някоя от тези творби?

Изготвили:

Недялка Русанова – учител по ИИ

Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКОТО ИЗКУСТВО СЛЕД ОСВОБОЖДЕНИЕТО ДО СРЕДАТА НА XX ВЕК

Основно съдържание на урока за ученика:

След Освобождението се създават условия за развитието на българското изкуство. Художниците се стремят да се приобщят към европейското изкуство. В страната ни пристигат чуждестранни автори, поканени да работят като учители – Иван Мърквичка, Ярослав Вешин и др. Талантливи българи – Антон Митов, Иван Ангелов, Петко Клисуров, заминават да следват в прочути европейски художествени академии. Открива се висшето Държавно училище. В страната ни са поканени чужди архитекти, които да придадат модерен вид на новата столица София. Те проектират царския дворец, сградата на Народното събрание, Народния театър и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Създайте композиция на тема „Хоро”. Работете индивидуално.

Времево разпределение:

Един учебен час. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 25 минути. 5 минути изложба и рецензия на рисунките. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава знания за развитието на българското изкуство след Освобождението до средата на 20 век.

Да познава основни произведения на художници на българското изкуство след Освобождението до средата на 20 век.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

http://mediacafe.bg/novini/istoriq/Izkustvoto-na-Bylgarija-ot-Osvobozhdenieto-do-Pyrvata-svetovna-vojna--Epizod-9-15426

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да определя стиловите характеристики на художествени творби на българското изкуство след Освобождението до средата на 20 век.

Да разпознава творби на българското изкуство след Освобождението до средата на 20 век.

Да описва творби на изобразителните изкуства, като разграничава основни елементи и тяхната взаимовръзка.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да се опита да изготви презентация на тема: Архитектурни обекти, създадени след Освобождението (царски дворец, Народен театър, Народно събрание), както и да разгледат макети на някои от тях.

http://www.desant.net/show-news/48733
https://www.oblastvt.com/%d0%b2%d0%b5%d0%bb%d0%b8%d0%ba%d0%be-%d1%82%d1%8a%d1%80%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%be-%d1%81%d1%8a%d0%b1%d1%80%d0%b0-%d1%87%d0%b0%d1%81%d1%82-%d0%be%d1%82-%d0%bd%d0%b0%d0%b9-%d0%b5%d0%bc%d0%b1%d0%bb%d0%b5%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d1%87%d0%bd%d0%b8%d1%82%d0%b5-%d0%b1%d1%8a%d0%bb%d0%b3%d0%b0%d1%80%d1%81%d0%ba%d0%b8-%d0%b7%d0%b0%d0%b1%d0%b5%d0%bb%d0%b5%d0%b6%d0%b8%d1%82%d0%b5%d0%bb%d0%bd%d0%be%d1%81%d1%82%d0%b8-%d0%bf%d0%be%d0%b4-%d1%86%d0%b0%d1%80%d0%b5%d0%b2%d0%b5%d1%86_979
https://neovisia.com/project/%D1%86%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%B4%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%86/

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
https://vijbulgaria.alle.bg/%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE/%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%B2%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D0%B6%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE/

Да подпомогне процеса на изпълнение на индивидуалната задача от адаптираните методи за преподаване на основното учебно съдържание.

От приложения линк ученикът със СОП да прочете и извади, като запише в тетрадка, имената на български автори и художници, творили в този период.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани ножички, адаптирани моливи и уплътнители за цветни моливи.

Дидактични средства и материали: макети на архитектурните обекти.

Самостоятелна и домашна работа:
Ученикът със СОП да изгледа внимателно помощния линк към „Помощни средства и технологии“, за да затвърди знанията и да обогати представите си за имената на авторите и техните произведения в периода след Освобождението.

Изготвили:
Недялка Русанова – учител по ИИ
Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Изобразително изкуство, VII клас

Тема на урока:
СЪВРЕМЕННО БЪЛГАРСКО ИЗКУСТВО

Основно съдържание на урока за ученика:
След средата на 20 век българското изобразително изкуство остава изолирано от развитието на световния художествен процес. У нас преобладават класически изразни средства и идеята да се съхрани всичко традиционно. В изкуството се формират две групи. Едната продължава установения до 1989 година модел, като го надгражда и развива. Другата група отразява новото в развитието на изкуството. Известни художници са Петър Цанев, Красимир Русев, Генко Генков, Красимир Кръстев, Станимир Памукчиев и др.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

С бяла и черна боя създайте два портрета, които изразяват противоположни състояния – смях и тъга, щастие и отчаяние. Работете индивидуално.

Времево разпределение:

Два учебни часа. Представяне на информацията – 10 минути. Работа по задача – 60 минути. 10 минути обсъждане, дискусия, рецензия на декорите. Оценка с аргументация.

Групова дейност в класната стая:

Да притежава знания за развитието на съвременното българско изкуство.

Да познава основни произведения на художници на съвременното българско изкуство.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://vijbulgaria.alle.bg/%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE/%D1%81%D1%8A%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%BE-%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE/

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%8A%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%BE_%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE

https://www.viewsofia.com/article/43061/more/Savremenno-balgarsko-izkustvo-vNDK-#more

https://www.google.com/search?source=univ&tbm=isch&q=%D1%81%D1%8A%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%BE+%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%BE+%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE&sa=X&ved=2ahUKEwjr8o-OltXrAhWFyIUKHSKmCqAQsAR6BAgJEAE&biw=1058&bih=708#imgrc=YL84nZmC88QzZM

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Да определя стиловите характеристики на съвременното българско изкуство.

Да разпознава творби на съвременното българско изкуство.

Междупредметна връзка:

История и цивилизации.

Работа у дома и участие на семейството:

Ученикът със СОП съвместно с родител да разгледат и обсъдят творбите на българските художници и автори, чиито творби са изложени в Националната галерия, и да изразят личната си позиция, мнение и впечатление от тях.

https://nationalgallery.bg/bg/collections/bulgarian-art-20th-century/

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Като използва ресурсите по темата, ресурсният учител в индивидуалната работа с ученик със СОП да подпомогне процеса по обогатяване на представите и развитие на възприятията на произведения и творби от съвременното българско изкуство, като стремежът е към онагледяване в максимална степен на тези творби.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани четчици за рисуване с пръсти.

Самостоятелна и домашна работа:

https://vijbulgaria.alle.bg/%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE/%D1%81%D1%8A%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%BE-%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE/

От текста към помощния линк ученикът със СОП да намери и да запише в тетрадка имената на всички български автори, чиито творби са част от съвременното българско изкуство, и по желание срещу всяко име да запише жанра, в който твори авторът.

Коментари:

Изготвил: Недялка Русанова – учител по ИИ, Севдалина Йорданова – ресурсен учител

Допълнителни специалисти:

Музика V клас

Музика VI клас

Музика VII клас

Музика V клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Елементи на музикалната изразност. Музикални изразни средства 2298

Българска народна музика. Музикално-фолклорни области – Родопи..... 2301

Елементи на музикалната изразност. Размери: равноделни – 2-, 3- и 4-временни, неравноделни – 5, 7а-, 7б-, 9а-временни..... 2303

Елементи на музикалната изразност. Основни групи музикални инструменти 2306

Елементи на музикалната изразност. Инструментални състави..... 2308

Елементи на музикалната изразност

Вокални състави – мъжки хор, женски хор, детски хор, народен хор..... 2311

Музикални жанрове и форми

Повторение и контраст като формообразуващи принципи..... 2313

Музикални жанрове и форми. Музикални форми. Рондо 2316

Музикални жанрове и форми. Сюита..... 2319

Българска народна музика. Музикално-фолклорни области – Пирин..... 2321

Българска народна музика. Музикално-фолклорни области – Тракия 2324

Българска народна музика. Фолклорна музика и обредност – Коледа, Сурва 2327

Българска народна музика.

Фолклорна музика и обредност – Лазаруване, Великден..... 2331

Музика и общество. Първите български композитори..... 2333

Музика и общество. Популярна музика и популярна култура 2336

Музика и общество. Музиката на официалните празници – Трети март 2338

Музика и общество. Музиката на официалните празници – 24 май 2341

Музика, движение, танц. Многообразието на танците. Танците в творчеството на композиторите..... 2345

Музика и съвременни технологии..... 2348

Пеене на песни..... 2350

Слушане на музика..... 2353

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Музика, V клас
Тема на урока: ЕЛЕМЕНТИ НА МУЗИКАЛНАТА ИЗРАЗНОСТ МУЗИКАЛНИ ИЗРАЗНИ СРЕДСТВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Основни изразни средства в музиката са мелодия, темпо и динамика.

Мелодията е едногласна завършена музикална мисъл. Представлява поредица от тонове с определена височина и трайност. Мелодията се записва с ноти – до, ре, ми, фа, сол, ла, си, до. Можем да ги наречем „музикална азбука“.

Темпото е бързината, с която се изпълнява музикалното произведение. Има бързо, умерено и бавно темпо.

Динамика е силата, с която се изпълнява музикалното произведение.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Адаптирани методи за групова работа.
Задача 1: Учениците се разделят на две групи и изпълняват канона „Братко Жак“. Включват се и учениците със СОП.
Задача 2: Да се препишат в тетрадката нотните знаци.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на канона „Братко Жак“ – 15 минути, запознаване с музикалните изразни средства – 15 минути, писане на нотите в тетрадката – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Задача 1: В група по 4 - 5
Задача2: Учениците могат да бъдат разделени по двойки, като ученикът със СОП диктува на своя съученик нотите, които трябва да запише в тетрадката.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=bGOaLyh5ybg

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Коментиране ролята на изразните средства в музиката. Разпознаване на мелодията като единство на тонове с определена трайност и височина.
Участие на учениците със СОП в колективното изпълнение.

Междупредметна връзка: Литература - четене на текст на песен.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се разучи текстът на канона и ученикът да го изпълни пред своите родители. На предварително подготвени картончета родителите може да дават своята оценка за изпълнението на поставената задача.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Назоваване и записване последователността на нотите. Записване в тетрадката на основните изразни средства в музиката. Пускане на запис с различни песнички, като задачата е да се определи темпото на всяка от тях.

Помощни средства и технологии:

- касетофон (или друго дигитално устройство за изслушване на аудио записа), мултимедия
- адаптирани средства за писане и четене (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Разгледай картинката и отговорете на поставения въпрос!

Коментари:

Изготвил: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, V клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКА НАРОДНА МУЗИКА

МУЗИКАЛНО-ФОЛКЛОРНИ ОБЛАСТИ – РОДОПИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Красива е Родопа планина. Звучна, волна и широка е родопската песен, наситена с много украшения. Народните песни се изпълняват на диалект – по-различно изговаряне на думите в различните краища на България. Най-разпространен инструмент е каба гайдата – ниска гайда. Тя съпровожда изпълнението на народните певци.

Рипни, Калинке
Рипни, Калинке, да тропниме,
да са пукат душманине!
Да са пукат душманине ,
хем и мойне, хем и твойне!

Родопска гайда

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Речник:
душманин – враг, неприятел
мойне – моите
твойне – твоите
Адаптирани методи за групова работа.
Задача 1: Да се слуша внимателно презентацията и ученикът да изрази своето впечатление от родопските песни.
Задача 2: Учениците изпълняват песента „Рипни, Калинке“ по роли, като момичетата пеят думите на Калинка, момчетата – на момчето. Изпълнява се и със солисти. Включват се и учениците със СОП.

Времево разпределение:
1 учебен час.
Разучаване на песента „Рипни, Калинке“ – 15 минути, гледане на презентацията – 15 минути, изпълнение на песента по роли 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Задача 1: – индивидуална работа
Задача 2: – при невъзможност ученикът да се включи в изпълнението на песента „Рипни, Калинке“ може да оцветява тематична картина.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=V1f6CCwT0SM
https://www.youtube.com/watch?v=fs9MGEra6PI

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Споделя опита си от общуване с българската народна музика.
Изразява лични предпочитания.
Участие на учениците със СОП в колективното изпълнение.

Междупредметна връзка: Литература – четене на текст на песен. География и история – разказ за Родопите, легенда за Орфей.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се разучи текстътна песента и ученикът да я изпълни заедно със своите родители.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Назоваване основните части на инструмента. Посочване областта, в която е най-разпространена родопската гайда, чрез използването на географска карта. Записване на различните части на музикалния инструмент върху предварително подготвена рисунка на гайда. Заучаване на песента „Рипни, Калинке“.

Помощни средства и технологии:

Касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия. адаптирани средства за писане, четене и рисуване (при необходимост).

- самостоятелна и домашна работа: Да се научи наизуст песента „Рипни, Калинке“.

Коментари:

Изготвил: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Допълнителни специалисти:

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, V клас

Тема на урока:

ЕЛЕМЕНТИ НА МУЗИКАЛНАТА ИЗРАЗНОСТ
РАЗМЕРИ: РАВНОДЕЛНИ – 2-, 3- И 4-ВРЕМЕННИ,
НЕРАВНОДЕЛНИ – 5, 7А-, 7Б-, 9А-ВРЕМЕННИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Всяко музикално произведение има определена пулсация, равномерна или неравномерна, която наричаме метрум. Определяме го с помощта на въпроса „на колко се брои“. Редуването на тонови трайности в музиката се нарича ритъм.

Да припомним тоновите трайности:

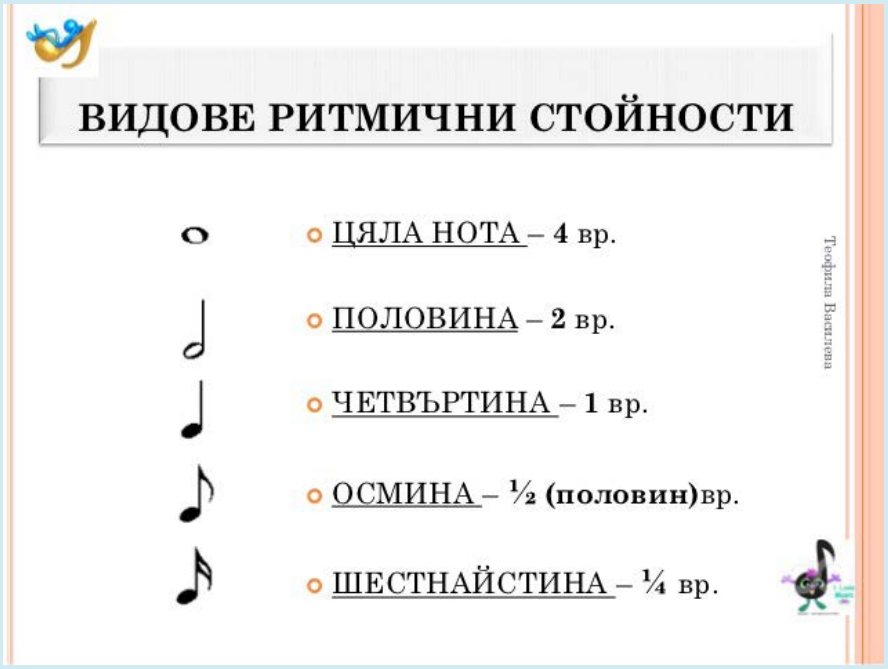

При метрума с равномерно броене дяловете са равни. Записват се с размерите

2 3 4

4 4 4

При метрума с неравномерна пулсация имаме поне един дял, който е по-дълъг от останалите. Записват се с размерите

5 7 9

8 8 8

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект)

Учениците са разделени на три групи:

Първа група – пляскане с ръце и отброяване на две времена – отбелязваме, че така се брои на право хоро.

Втора група – пляскане с ръце и отброяване на три времена – отбелязваме, че така се брои на валс.

Трета група – пляскане с ръце и отброяване на три времена, като задържаме на третото време – отбелязваме, че така се брои на ръченица.

Записване в тетрадката на размерите.

Времево разпределение:

1 учебен час. Разясняване на понятията метрум и ритъм – 15 минути, слушане на музикалните примери – 10 минути, изпълнение на право хоро, валс и ръченица – 15 минути.

Групова дейност в класната стая:

Слушане на музикалните примери. Пляскане с ръце и отброяване на отделните метрични времена. Изява на ученици, които могат да изпълнят право хоро, валс и ръченица. Включват се и учениците със СОП според техните предпочитания.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=Wpncg8mHNCU

https://www.youtube.com/watch?v=h8MbocSXiVs

https://www.youtube.com/watch?v=wYKDbDXKufQ

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приобщаване на учениците със СОП в груповото музициране, включването им в разучаването на различни танци. По този начин чрез практическа дейност по-лесно се усвояват знанията по музика.

Междупредметна връзка:

История – свързване на народните танци с нашето минало и традиции.

Работа у дома и участие на семейството:

Да изслуша запис и да изпълни заедно с родителите право хоро или ръченица.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Записване в тетрадката видовете ритмични стойности.

Слушане на запис на право хоро и опит за изпълнение на танца.

Запознаваме детето, че танцът ръченица е разпространен в цяла България, но в различните области стилът на изпълнение е различен. Изброяване на част от видовете ръченица.

Изслушване на песента „Приказен танц“, пляскане с ръце и отброяване на три времена.

Помощни средства и технологии:

слушане на подходяща музика на касетофон(или друго дигитално устройство), мултимедия.

- адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).
- дидактични материали: нотна тетрадка.

Самостоятелна и домашна работа: Да се препишат в тетрадката видовете ритмични стойности. Да се препише в тетрадката нотният пример, който е в размер 2.

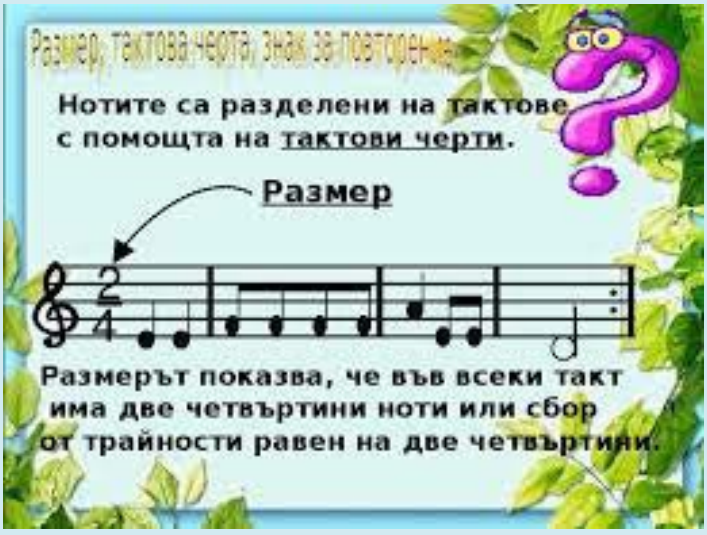

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, V клас

Тема на урока:

ЕЛЕМЕНТИ НА МУЗИКАЛНАТА ИЗРАЗНОСТ

ОСНОВНИ ГРУПИ МУЗИКАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

На картината виждате музикални инструменти. Те се различават по форма и по начини на свирене. Изработени са от дърво, метал или кожа. Някои имат струни (цигулка, китара и контрабас), а други – клавиши (акордеон и пиано). Всеки от тях има характерно звучене, тембър, по който ги разпознаваме.

Тембърът е специфично звучене, по което различаваме човешките гласове и музикалните инструменти.

Има четири групи инструменти според начините, чрез които се образува звукът – чрез удар, трептене на струна, трептене на въздух, чрез клавиши. Затова различаваме четири групи инструменти – ударни, струнни, духови и клавишни.

Музикалните инструменти свирят както поотделно, така и заедно в оркестър, в който могат да бъдат включени от 40 до 100 изпълнители.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Задача 1: Разгледайте добре картината. Прочетете названията на всеки музикален инструмент.
Задача 2: Отговорете:
На картината има само един ударен инструмент. Кой е той?
Кои са струнните инструменти?
Кои са духовите инструменти?
Кои са клавишните инструменти? Запишете ги в тетрадката.

Времево разпределение:
1 учебен час. Запознаване с различните групи музикални инструменти – 15 минути, слушане на класическа музика – 10 минути, записване в тетрадката на музикалните инструменти и рисунка на поне два от тях – 15 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на класическа музика. Рисунки на музикални инструменти.
Учениците със СОП може да оцветяват картинки с музикални инструменти.
Създаване на изложба с най-хубавите рисунки.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
„Пролет“ из „Годишните времена“ на Антонио Вивалди
https://www.youtube.com/watch?v=LgvEmno0Htc

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците разпознават различни видове музикални инструменти по тембър и външен вид, отнасят ги към съответните групи. Формулират свое мнение при възприемането на музиката.

Междупредметна връзка: Изобразително изкуство – рисунка на музикални инструменти.

Работа у дома и участие на семейството:
Оцветяване на картинки с музикални инструменти.
Посещение с родителите на концерт или детска оперета.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разглеждане и назоваване на видовете музикални инструменти по картинния материал, определяне вида и характеристика на всеки от тях.
Да се изготви таблица на музикалните инструменти, групирани по категории (ударни, струнни, духовни и клавишни).

Пример: Ударни
барабан

Помощни средства и технологии:

- използване на касетофон (или друго дигитално устройство),мултимедия.
- адаптирани средства за четене,писане и рисуване(при необходимост).

Дидактични материали:

Блокче за рисуване и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:

Рисунка с музикални инструменти за училищната изложба.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Музика, V клас
Тема на урока: ЕЛЕМЕНТИ НА МУЗИКАЛНАТА ИЗРАЗНОСТ ИНСТРУМЕНТАЛНИ СЪСТАВИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Оркестърът е група от музиканти, които свирят заедно под ръководството на диригент. Според състава на инструментите, които са включени в оркестъра, различаваме няколко вида: симфоничен, духов, струнен, от народни инструменти. Според броя на музикантите различаваме камерен (малък) оркестър, стандартен и голям.

Най-голям е симфоничният оркестър. В него са включени всички групи инструменти – струнни, медни духови, дървени духови, ударни. Изпълнява класическа музика, а също и музика към филми.

Духовият оркестър е съставен от медни духови, дървени духови и ударни инструменти. Най-често духовите оркестри свирят на открито на градски тържества, като изпълняват маршове и друга тържествена музика.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)

Учениците посочват на снимката вида на оркестъра и групите музикални инструменти. Класът се строява и марширува на музиката на „Ботев марш“. Участват учениците със СОП.

Времево разпределение:
1 учебен час. Припомняне на групите музикални инструменти – 5 минути, запознаване с различните инструментални състави – 10 минути, слушане на класическа музика – 10 минути, записване в тетрадката на видовете инструментални състави – 10 минути. Класът се нарежда в две редици и марширува – 5 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на Симфония № 40 от Моцарт и „Ботев марш“. Упражняване на маршова стъпка. Учениците със СОП участват в строя и маршируват.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=GUvA7Wg7bBc
https://www.youtube.com/watch?v=JTc1mDieQI8

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците се научават да разпознават видовете оркестри и музикални инструменти. Свързват духовия оркестър с различни празници и коментират значението му в бита на хората.

Междупредметна връзка: История – 2 юни е ден за почит към делото на Христо Ботев.

Работа у дома и участие на семейството:

Оцветяване на картинки с музикални инструменти.

Посещение с родителите на симфоничен концерт или градско тържество, в което участва духов оркестър.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Оркестърът е група от музиканти, свирещи заедно под ръководството на диригент.

Симфоничният оркестър се състои от четири групи инструменти:
– дървени духови
– медни духови
– ударни
– струнни

Духовите музикални инструменти се делят на два основни вида – дървени и медни.
1. Дървени духови инструменти:
– кларинет
– флейта
– обой
– фагот
2. Медни духови инструменти:
– туба
– тромпет
– тромбон

Ударни музикални инструменти:
– барабан
– тимпани
– ксилофон

Струнни музикални инструменти:
– цигулка
– виола
– виолончело
– контрабас

Записване в работната тетрадка на два примера на музикален инструмент от всеки вид.

Помощни средства и технологии:

Използване на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.

Адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Дидактични материали:

– блокче за рисуване и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Рисунка с музикални инструменти за училищната изложба.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, V клас

Тема на урока:

ЕЛЕМЕНТИ НА МУЗИКАЛНАТА ИЗРАЗНОСТ

ВОКАЛНИ СЪСТАВИ

– МЪЖКИ ХОР, ЖЕНСКИ ХОР, ДЕТСКИ ХОР, НАРОДЕН ХОР

Основно съдържание на урока за ученика:

Снимката е на Детския хор на Българското национално радио. Той е създаден преди 60 години, има много концерти в България и в чужбина. Изпълнява класически и съвременни авторски песни, но и много обработки на народни песни.
Хорът е съставен от певци, които пеят заедно под ръководството на диригент. Според гласовете, които участват, има детски, женски и мъжки хор. Има и смесен хор, в който се комбинира звученето на различни видове гласове. В зависимост от вида музика, която изпълняват, хоровете могат да бъдат народни, оперни, военни, църковни. Песните се изпълняват многогласно – на три и четири гласа.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)

Разясняват се видовете гласове – високи, ниски, детски, женски, мъжки.
Припомня се понятието тембър – специфично качество, по което се различават отделните гласове.
Задача: Учениците да предложат изпълнения на вокални състави, като използват интернет.

Времево разпределение:
1 учебен час. Запознаване с видовете хорови състави – 10 минути, слушане на музика – 10 минути, записване в тетрадката на видовете хорови състави – 10 минути. Класът се нарежда в две редици и изпълнява своя любима песен – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на песента „Хубава си, моя горо“ в изпълнение на Детския хор на Българското национално радио и „Кавал свири“ в изпълнение на народен хор. Колективно изпълнение на любима песен, участват и учениците със СОП.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=tZkWlBn5tzE
https://www.youtube.com/watch?v=hVqrW-fPOQ0

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците се научават да разпознават видовете гласове и вокални състави, да търсят информация за музика в интернет.
Свързват изпълнението на хоровете с тържественото отбелязване на различни празници.

Междупредметна връзка: Български език – използване на понятия за определяне характера на музикалното произведение. Дигитална компетентност – използване на съвременните информационни технологии за търсене и слушане на музика.

Работа у дома и участие на семейството:
С помощта на родителите да се потърсят в интернет изпълнения на различни вокални състави.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Да се изслушат песните „Хубава си, моя горо“ и „Кавал свири“.
Да се определи всяка от песните към кой хор спада (мъжки, женски или детски).
Да се потърси в интернет изпълнение на мъжки хор.
Заучаване на първия куплет от песента „Хубава си, моя горо“.

Хубава си, моя горо,
миришеш на младост,
но вселяваш в сърцата ни
само скръб и жалост.

Помощни средства и технологии:
– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.
– адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да се потърсят в интернет изпълнения на вокални състави и да се покажат на съучениците в следващия час по музика.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, V клас

Тема на урока:

МУЗИКАЛНИ ЖАНРОВЕ И ФОРМИ
ПОВТОРЕНИЕ И КОНТРАСТ КАТО ФОРМООБРАЗУВАЩИ ПРИНЦИПИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Всяко музикално произведение има форма, но за да се определи, трябва да се изслуша цялото произведение. Известно е, че музиката може да изразява чувства и настроения. Това се постига чрез редуването на бързи и бавни епизоди, които се повтарят буквално или с малки промени. Дяловете в музикалната форма могат да бъдат еднакви, подобни или контрастни.
Най-малката форма в музиката се нарича едноделна – това са песните с един куплет.
Простата двуделна форма има два дяла – песните, които имат куплет и припев.
Простата триделна форма има три дяла, всеки от които е в едноделна форма. Третият дял може да бъде повторение на първия или различен от първите два.
Речник: балет – сценично музикално произведение, в което историята се изразява чрез танц.

Мечта за изгрев
Ей, ти, виждал ли си как
сутрин тихичко зората
руменее цвят по цвят
и довежда светлината?
Целият окъпан свят
за живот очи разтваря…
Любопитен кръговрат,
миг от приказката стара…
Припев: Нов ден, наш ден,
пълен със добро!
Аз съм с тебе, ти си с мене,
ние сме едно.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)

Разясняват се понятията едноделна форма, проста двуделна форма и проста триделна форма. Изобразяват се графично и се слушат музикалните примери.

На учениците със СОП могат да се направят картинки с изображения на музикални форми, които да оцветят.

Да се изрежат следните геометрични фигури – 3 триъгълника и два квадрата, да се подредят по следния начин: триъгълник и квадрат (проста двуделна форма), триъгълник, квадрат, триъгълник (проста триделна форма).

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на песента „Мечта за изгрев“ – 15 минути, слушане на музика – 10 минути, записване в тетрадката на основните понятия и изготвяне на рисунки, които изобразяват проста двуделна, проста триделна и рондо форма – 15 минути.

Групова дейност в класната стая:
Разучаване на песента „Мечта за изгрев“, като класът се разделя на две групи – едната пее куплета, другата – припева.
Слушане на музика: „Танц на малките лебеди“ из балета „Лебедово езеро“ от Чайковски – пример за проста триделна форма.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=h-I7_xlWFXU
https://www.youtube.com/watch?v=rDdcw_p3eJg

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците наблюдават и разпознават формообразуващите принципи повторение и контраст в проста двуделна и проста триделна форма. Изразяват толерантност и подкрепа към различните възможности на съучениците си.
Запознават се с един от популярните музикално-сценични жанрове – балет.

Междупредметна връзка: Български език – използване на понятия за определяне характера на музикалното произведение. Четене на текст на песен. Математика – изрязване на геометричните фигури триъгълник и квадрат.

Работа у дома и участие на семейството:
Учениците да изпълнят заедно със своите родители песента „Мечта за изгрев“.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Музикалната форма се определя от броя на мелодиите:

– Простата едноделна форма има един дял (една мелодия).
Пример: „Де е България“
https://www.youtube.com/watch?v=Pom7IUcOZ3Y

– Простата двуделна форма има два дяла (две мелодии).
Пример: “Моя страна, моя България“
https://www.youtube.com/watch?v=d8sF15vGcZM

– Простата триделна форма има три дяла (три мелодии), като трети дял може да е един и същ с първи (A, B, A) или различен от първите два (A, B, C).

Пример: „Танц на малките лебеди“
https://www.youtube.com/watch?v=rDdcw_p3eJg

Помощни средства и технологии:
слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.
– адаптирани средства за четене, писане и рисуване(при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да се изпълнява песента „Мечта за изгрев“ наизуст.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, V клас

Тема на урока:

МУЗИКАЛНИ ЖАНРОВЕ И ФОРМИ
МУЗИКАЛНИ ФОРМИ. РОНДО

Основно съдържание на урока за ученика:

Всяко музикално произведение има форма, но за да се определи, трябва да се изслуша цялото произведение. В предишната тема припомнихме какво е проста двуделна и проста триделна форма. Друга музикална форма е рондото.

Рондо е музикална форма, в която една тема се повтаря най-малко три пъти, като между темата се появяват различни по характер епизоди.

Музикален пример: ария на Фигаро из операта „Сватбата на Фигаро“ от Волфганг Амадеус Моцарт.

Речник: опера – музикално произведение, което се изпълнява на сцена. Действието се представя чрез пеене, а оркестър съпровожда изпълнението на певците.

ария – солово изпълнение на герой в операта.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)

Разяснява се понятието рондо. Учениците развиват умението си за слушане на музика с определени задачи. Откриват формообразуващите принципи повторение и контраст в музикалните примери. Поставя се задача да вдигат ръка при появата на основната тема. Така се научават да слушат по-внимателно музиката.
На учениците със СОП могат да се направят картинки с изображения на музикални форми, които да оцветят. Изрязват 3 триъгълника, един квадрат и един кръг, подреждат ги по следния начин: триъгълник, квадрат, триъгълник, кръг, триъгълник (изобразяват рондо форма).

Времево разпределение:
1 учебен час. Изпълнение на песента „Мечта за изгрев“ – 10 минути, слушане на музика – 15 минути, записване в тетрадката на основните понятия и изготвяне на рисунки, които изобразяват оперно представление – 15 минути.

Групова дейност в класната стая:
Изпълнение на песента „Мечта за изгрев“, като класът се разделя на две групи – едната пее куплета, другата – припева.
Слушане на музика: ария на Фигаро из операта „Сватбата на Фигаро“ от В. А. Моцарт, Рондо капричиозо от Бетовен.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=rojJi1snzjo
https://www.youtube.com/watch?v=Zk9ASyG6jag

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците наблюдават и разпознават формообразуващите принципи повторение и контраст в рондо формата. Отразяват ги с графични символи. Запознават се с най-популярния музикално-сценичен жанр – опера.

Междупредметна връзка: Български език – използване на понятия за определяне характера на музикалното произведение. Четене на текст на песен. Математика – онагледяване на музикалната форма с графичен модел.

Работа у дома и участие на семейството:
Слушане на музика вкъщи – Рондо капричиозо от Лудвиг ван Бетовен.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Музикалната форма се изгражда от различен брой построения, които прозвучават в определен ред до постигане на чувство за завършеност и край.
Да се направи модел на формата рондо (A, B, A, C, A, D, A).
В операта „Сватбата на Фигаро“ от Волфганг Амадеус Моцарт се разказват смешни и заплетени истории около предстоящата сватба на бръснаря Фигаро и годеницата му Сузана.

Помощни средства и технологии:
– слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия
– адаптирани средства за четене и писане (при необходимост)

Самостоятелна и домашна работа: Слушане на музика. Графично изображение на рондо форма.

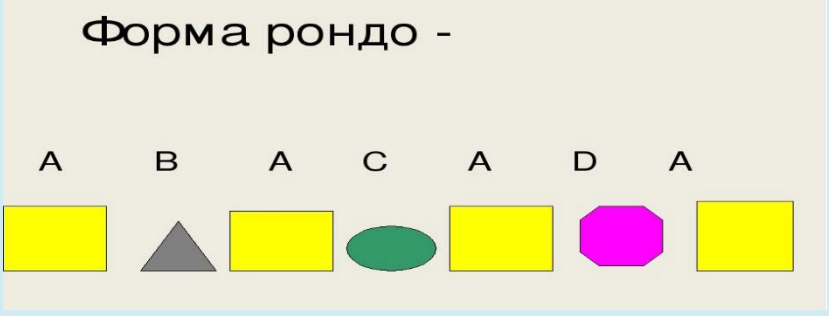

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, V клас

Тема на урока:

МУЗИКАЛНИ ЖАНРОВЕ И ФОРМИ

СЮИТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Сюитата е многочастно музикално произведение, съставено от няколко различни по характер части, обединени от една обща идея. Сюитата възниква като музика, написана от композиторите за дворцови забавления. В нея се редуват различни танци – бързи, бавни или спокойни. Днес се появяват сюити, съставени от балетна, оперна, филмова и народна музика.

Музикален пример за слушане е сюитата „Тракийски танци“ от Петко Стайнов.

Композиторът е роден в град Казанлък, ослепява още като малък, но успява да създаде прекрасна музика. В нея той претворява красотата и богатата ритмика на българския фолклор.

Сюитата „Тракийски танци“ се състои от 4 части:

Пайдушко – звучи бързо

Мечкарски танц – звучи бавно и тежко

Право хоро – бързо и подвижно

Ръченица – звучи леко и шеговито.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект)

В началото на урока се изпяват няколко народни песни, като се подреждат на принципа на контраста – бърза, бавна, бърза. Трябва да се отброи с пляскане метрумът и да се определи размерът на всяка песен. Така обясняваме понятието сюита, в която различни танци се използват като отделни части на голямо циклично произведение.

Учениците със СОП с пляскане отброяват метрума на песните и музикалните откъси за слушане.

Времево разпределение:

1 учебен час. Изпълнение на китка от народни песни – 15 минути, слушане на музика – 15 минути, записване в тетрадката на основните понятия и частите на сюита „Тракийски танци“ от Петко Стайнов – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:

Изпълнение на китка от народни песни, могат да бъдат по-леки, които са изучавани в началения курс.

Слушане на музика: сюита „Тракийски танци“ от Петко Стайнов – „Ръченица“ и „Пайдушко“. Отброяване на метрума – ръченицата броим на три (третото време е удължено), а пайдушкото хоро броим на две (второто време е удължено).

Изпяване със сричка на основната тема от първа част – „Пайдушко“. Участват учениците със СОП.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=VL0cgoArD8Q

https://www.youtube.com/watch?v=5qrDoulAc_s

https://www.youtube.com/watch?v=v2-5xzjXkzQ

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Учениците наблюдават и познават характерните белези и принципи за редуване на частите на сюитата. Съставят сюита от български народни песни.

Междупредметна връзка: Български език – използване на понятия за определяне характера на музикалното произведение. История – запознаване с живота и творчеството на Петко Стайнов.

Работа у дома и участие на семейството:

Слушане на музика вкъщи – сюита „Тракийски танци“ от Петко Стайнов, изпълнение на народни песни.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Сюитата може да се срещне и под друго име – „партита“. Понякога в сюитата могат да бъдат включени и нетанцувални пиеси като:

– прелюдия

– токата

– ария

– увертюра

Заучаване стъпките на тракийска ръченица.

https://www.youtube.com/watch?v=h8MbocSXiVs

Помощни средства и технологии:

– слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.

– адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Слушане на музика и изпълнение на любими български народни песни.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, 5 клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКА НАРОДНА МУЗИКА

МУЗИКАЛНО-ФОЛКЛОРНИ ОБЛАСТИ – ПИРИН

Основно съдържание на урока за ученика:

Фолклорът в Пиринския край е много разнообразен. Запазени са народни песни, които са свързани с труда, бита и празниците на българите: хороводни, седенкарски, сватбени, трапезни, лазарски, гергьовденски. В град Банско се среща характерно трептене на гласа – „тресене“ и „ацане“.

Най-разпространени музикални инструменти са тамбура, гайда, тарамбука, зурна и тъпан. Пиринската гайда звучи високо и пискливо и се нарича „джура“. Мъжките хора са енергични, а жените играят меко и плавно. На снимките виждате три вида тамбура и зурна.

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците наблюдават и познават характерните белези и принципи за редуване на частите на сюитата. Съставят сюита от български народни песни.

Междупредметна връзка: Български език – използване на понятия за определяне характера на музикалното произведение. История – запознаване с живота и творчеството на Петко Стайнов.

Работа у дома и участие на семейството:
Слушане на музика вкъщи – сюита „Тракийски танци“ от Петко Стайнов, изпълнение на народни песни.

Девойче бело, цървено, джанъм,
не оди рано за вода.
Не оди рано за вода, джанъм,
Водата ни е далеко.

Водата ни е далеко, джанъм,
бунаро преко селото.
Ке легнеш, моме, ке заспиш, джанъм,
нема кой да те разбуди.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)

Речник: джанъм – мило обръщение
бунар – кладенец
тугина – чужбина
бело - бяло
Да се слуша изпълнението на народната песен „Девойче бело, цървено, джанъм“, като се определи метрумаът. Основен акцент са метроритмите и танците в Пиринския край – размерите 7а и 7б.

8 8

Ученикът със СОП може да изрази своето впечатление от пиринските песни.

Времево разпределение:

1 учебен час. Разучаване на песента „Девойче бело, червено, джанъм“ – 15 мин. Изслушване на музикалния пример – 5 мин. Записване в тетрадката особеностите на Пиринската фолклорна област – 10 мин. Ученици от класа танцуват народни танци – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:

Учениците изпълняват песента „Девойче бело, червено, джанъм“ със солисти, като класът се включва при повторенията на текста. Слушане на музика – популярното пиринско хоро ширто. Учениците със СОП участват според възможностите си. Могат да оцветяват картинки с народни инструменти.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=VzxelmnpI1M

https://www.youtube.com/watch?v=JT0ss1tYt5s

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Споделя опита си от общуване с българска народна музика. Изразява лични предпочитания. Участие на учениците със СОП в колективното изпълнение.

Междупредметна връзка:

Литература - четене на текст на народна песен.

География – разказ за Пирин планина.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се разучи текстът на песента и ученикът да я изпълни заедно със своите родители.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Пиринската етнографска област се простира в югозападната част на България. Пиринските народни танци се делят на мъжки,женски и смесени.Играят се като хора,ансамблово или индивидуално.

Първи куплет на песента “Пирине, запей“

https://www.youtube.com/watch?v=sM8012XAA_k

Пирине, запей с върхарите,
с върхарите, с букаците.
с бели ручей песни ти запей,
за комитите, за войводите.

Речник:
върхари – село в Южна България
букак – горски масив(букова гора)
ручей – течаща вода
войвода – предводител на хайдушка чета

Записване в тетрадката непознатите думи от текста на песента „Пирине, запей“.

Помощни средства и технологии:
Слушане на подходяща музика на касетофон(или друго дигитално устройство),мултимедия.

Адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Да се научи наизуст песента „Девойче бело, цървено, джанъм“.

Изготвил: Мария Попова (учител по предмет)
Деница Енчева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, V клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКА НАРОДНА МУЗИКА
МУЗИКАЛНО-ФОЛКЛОРНИ ОБЛАСТИ – ТРАКИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:
Тракийската фолклорна област включва Тракийската низина и Странджанския край. Тук са направени много археологически открития – Казанлъшката гробница и тракийските златни съкровища. Тракийските песни са едногласни, предимно хороводни в размер 2. Популярни са безмензурни песни (без размер), които са
бавни и протяжни, с много орнаменти. Пример – народната песен „Калиманку Денку“.
Запазени са много бавни жътварски, коледарски, лазарски, седенкарски песни. Те са свързани с народните празници и обичаи. Най-популярен инструмент е кавалът. Свири се и на гайда, гъдулка и тъпан.
В Странджанския край и днес съществува обредът нестинарство – танцуване с боси крака върху жарава под звуците на гайда и тъпан.

Дене, мъри, шарлия любиш,
Дене, мъри, пък боса ходиш.
Дене, мъри, остави него,
Дене, мъри, залюби мене.

Дене, мъри, аз ще ти купя,
Дене, мъри, колан копринен.
Дене, мъри, ти да го носиш,
Дене, мъри, аз да те гледам.

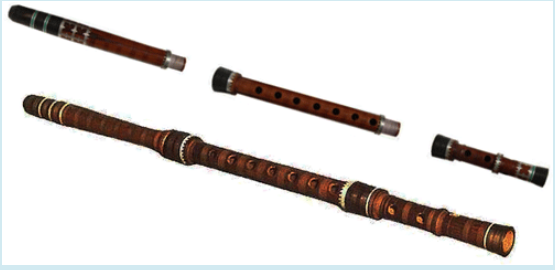

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект)

Речник: шарлия – гражданин

Да се слуша изпълнението на народната песен „Дене, мъри“, като се определи метрумът – брои се на две. На тази песен се танцува право хоро. Да се открие метрумът на тракийското хоро „Трите пъти“. При слушането на песента „Калиманку Денку“ трябва да се отбележи, че това е пример за безмензурна музика (звучи бавно и гласът на певицата прави много украшения на мелодията).

Ученикът със СОП може да изрази своето впечатление от тракийските песни и хора.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на песента „Дене, мъри“ – 10 минути, изслушване на музикалните примери: хоро „Трите пъти“ и народната песен „Калиманку Денку“ – 15 минути, записване в тетрадката на особеностите на тракийската фолклорна област – 10 минути. Ученици от класа танцуват народни танци – 5 минути.

Групова дейност в класната стая:
Учениците изпълняват песента „Дене, мъри“. Разделят се на две групи: едната група пее, а другата танцува право хоро. Учениците със СОП участват според възможностите си. Могат да оцветяват картинки с народни инструменти.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=oqh8mbyTquA
https://www.youtube.com/watch?v=ZiKJNAaJdZ4
https://www.youtube.com/watch?v=JJe3Xdgnfao

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Споделя опита си от общуване с българската народна музика. Изразява лични предпочитания. Участие на учениците със СОП в колективното изпълнение.

Междупредметна връзка: Литература – четене на текст на народна песен. География – разказ за Тракийската равнина. История и изобразително изкуство – Казанлъшката гробница, тракийските златни съкровища.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се разучи текстът на песента и ученикът да я изпълни заедно със своите родители.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Кавалът е народен духов дървен инструмент. Той представлява дървена цилиндрична тръба, съставена от три други части (елемента).
Гайдата е от групата на духовите инструменти, състои от мях, на който са монтирани гайдуница, ручило и духало. Има два вида гайди:
– джура гайда
– каба гайда
Гъдулката е музикален инстумет от групата на струнно-лъковите инструменти. Има три, а понякога и четири основни струни. Звукът се извлича с помощта на лък. Съществуват два вида гъдулки:
– обикновена гъдулка
– копанка
Тъпанът има цилиндрично дървено тяло, на отворите на което са опънати кожи. Те са захванати с дървени обръчи и чрез зигзагообразно прекарано през тях въже могат да се обтягат или отпускат. Звукът се произвежда чрез удряне по тях с палки. Съществуват две

– среден

– голям

Песента „Калиманку Денку“ се изпълнява от народната певица Янка Рупкина.

Помощни средства и технологии:

– слушане на подходяща музика на касетофон(или друго дигитално устройство), мултимедия.

– адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да се научи наизуст песента „Дене, мъри“

Изготвил: Мария Попова (учител по музика)

Деница Енчева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, V клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКА НАРОДНА МУЗИКА

ФОЛКЛОРНА МУЗИКА И ОБРЕДНОСТ – КОЛЕДА, СУРВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Фолклорните празници през годината съставят обреден календар.

На 25 декември празнуваме Рождество Христово, един от най-големите християнски празници, наречен Коледа. На 24 декември е Бъдни вечер. На трапезата се събира цялото семейство и се слагат нечетен брой постни ястия (без месо и мляко) – питка, плодове, боб, чушки. Преди полунощ млади мъже тръгват да обикалят къщите и пеят песни за здраве и плодородие, те се наричат коледари. Даряват ги с краваи и плодове.

На 1 януари сутринта тръгват сурвакари – малки деца с украсени дрянови пръчки наричат за здраве и плодородие.

Стани ми , стани, нине, нине, господине, че ти идем добри гости.
Стани ми, стани, нине, нине, господине. Добри гости коледари.
Стани ми, стани, нине, нине ,господине, че ти носим добри вести.
Стани ми, стани, нине, нине госпсдине, овце ти се обягнили.
Колко здравец на планина, толкоз здраве в таз къща!

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)

Да се слуша изпълнението на народната песен „Стани ми, стани, нине“, като се определи метрумът – брои се на две. Разговор за празниците Бъдни вечер и Коледа.
Ученикът със СОП разказва как празнува Коледа в семейството.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на песента „Стани ми, стани, нине“ – 10 мин. Слушане на песента „Тиха нощ, свята нощ“ и други коледни песни – 15 мин. Рисунка на тема „Коледа“ – 15 мин.

Групова дейност в класната стая:
Учениците изпълняват песента „Стани ми, стани, нине“. Музика за слушане – „Тиха нощ, свята нощ“. Създават сценарий за коледно тържество. Учениците със СОП разучават песента. Могат да оцветяват коледни картички.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=ctKYWEyHcIE
https://www.youtube.com/watch?v=4RPwymbU7Ek

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Ученикът научава значението и спецификата на основни фолклорни обреди от календарния цикъл. Разпознава народни песни, свързани с изучаваните обреди – Бъдни вечер и Коледа. Участие на учениците със СОП в колективното изпълнение.

Междупредметна връзка:
Литература – четене на текст на народна песен.
История – изучаване на българските обичаи и традиции.
Изобразително изкуство – рисунки на тема „Коледа“, оцветяване на коледни картички.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се разучи текстът на песента и ученикът да я изпълни заедно със своите родители.
Да се намерят в интернет други коледни песни.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Както по-горе е споменато,традицията повелява трапезата на Бъдни вечер да има нечетен брой ястия (7,9,11). Колкото повече са ястията на масата, толкова по-щедра ще бъде новата година към дома. Задължително на трапезата присъства питка с паричка.Тя заема централната част на масата.
Други ястия които могат да присъстват на празничната трапеза, са:
– пълнени сухи чушки с боб
– сърми

– ошав(сушени плодове)
– плодове (ябълки, дюли, мушмули, орехи)
– кисело зеле
– печена тиква и др.
Рождество Христово празнуваме на 25 декември (Коледа).
Как празнува Коледа?
Какви подаръци получава?
Слушане на песента „Тиха нощ,свята нощ“

Помощни средства и технологии:
Слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.
Адаптирани средства за четене,писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да се научи наизуст песента „Стани ми, стани, нине“, да се намерят в интернет други коледни песни.

Изготвили: Мария Попова (учител по музика)
Деница Енчева (учител ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, V клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКА НАРОДНА МУЗИКА

ФОЛКЛОРНА МУЗИКА И ОБРЕДНОСТ – ЛАЗАРУВАНЕ, ВЕЛИКДЕН

Основно съдържание на урока за ученика:

Лазаровден е един от най-цветните празници в народния календар. Празнува се в предпоследната събота преди Великден. Сутринта млади момичета – лазарки, се обличат с празнични дрехи, вият венци и обикалят по домовете. Влизайки в къщата, те изпълняват песни за всеки член от семейството за здраве и благополучие. Стопанката на къщата дава сурово яйце на всяка лазарка, а стопанинът ги дарява с желязна пара́.

Най-популярна е лазарската песен „Лаленце се люлее“:

Лаленце се люлее на зелено ливаде,
не е било лаленце, най е било детенце.
Майка му го будеше и му милно думаше:
Стани, стани, детенце, да погледаш лазарки.

На Великден християнската църква отбелязва Възкресението на Божия син Исус Христос. Празнува се три дни. По традиция на Велики четвъртък се боядисват яйца, като първото винаги е червено. Християните палят свещ в църква и се поздравяват с думите „Христос воскресе!“, „Воистина воскресе!“.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Да се слуша изпълнението на народната песен „Лаленце се люлее“, като се определи метрумът – брои се на две. Играе се право хоро. Разговор за празниците Лазаровден и Великден.

Ученикът със СОП разказва как празнува Великден в семейството.

Времево разпределение:

1 учебен час. Разучаване на песента „Лаленце се люлее“ – 10 минути, слушане на песни, свързани с празниците Лазаровден и Великден – 15 минути, рисунка на тема „Великден“ – 15 минути.

Групова дейност в класната стая:

Учениците изпълняват песента „Лаленце се люлее“. Слушане на песни, свързани с Лазаровден и Великден. Някои от учениците танцуват право хоро.

Учениците със СОП разучават песента. Могат да оцветяват картинки, свързани с темата.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=i-60EEN4cFw

https://www.youtube.com/watch?v=xh-TON4TFyA

https://www.youtube.com/watch?v=9bQQcjKzyjs

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Ученикът научава значението и спецификата на основни фолклорни обреди от календарния цикъл. Разпознава народни песни, свързани с изучаваните обреди – Лазаровден и Великден. Участие на учениците със СОП в колективното изпълнение.

Междупредметна връзка:

Литература – четене на текст на народна песен. История – изучаване на българските обичаи и традиции. Изобразително изкуство – рисунки на тема „Великден“.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се разучи песента „Лаленце се люлее“ и ученикът да я изпълни заедно със своите родители. Да се намерят в интернет други песни, свързани с празниците Лазаровден и Великден. Включване в приготовленията за Великден съвместно със семейството.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Основните песни на Лазаровден са свързани с пожелания за здраве, плодородие и благополучие на дома. В къщата, където има мома или ерген за женене, в песните се вмъкват любовно-сватбени мотиви. Празникът носи пролетно настроение и се очаква с нетърпение.

Пример:

Тук сме чули, разбрали, Лазаре,
че има ерген и мома, Лазаре,
я ергена женете, Лазаре,
я момата годете, Лазаре…

Великден е от най-големите християнски празници, всяка година огрява дома на българското семейство. Три са основните елемента на празничната трапеза (боядисани яйца, козунак, агне).

Задача: Носят се предварително сварени яйца, които съвместно с учителя се боядисват и украсяват.

Помощни средства и технологии:

– слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.

– адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да се научи наизуст песента „Лаленце се люлее“, да се намерят в интернет други песни, свързани с празниците Лазаровден и Великден.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, V клас

Тема на урока:

МУЗИКА И ОБЩЕСТВО

ПЪРВИТЕ БЪЛГАРСКИ КОМПОЗИТОРИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Първите български композитори живеят и творят след освобождението на България. Завършват музикално образование в чужбина, след което се завръщат в България и работят като учители по музика, диригенти на хорове и симфонични оркестри. Пишат най-много песни и маршове. Никола Атанасов създава първата българска симфония, а Емануил Манолов – първата българска опера. Панайот Пипков е автор на най-популярната песен – „Химн на св. св. Кирил и Методий“.

Музиката на първите български композитори е дълбоко свързана с българската народна песен, която става основна тема в техните произведения.

На снимките са: Емануил Манолов, Добри Христов, Панайот Пипков, маестро Георги Атанасов и Никола Атанасов.

Сладкопойна чучулига – композитор Панайот Пипков

1. Сладкопойна чучулига над полето се издига
и с разперени крилца литва долу над селца.(2)
2. Над градинки се снишава, над къщята приближава,
на орачи с ясен глас дума миличка тогаз:(2)
3. – Хей, орачи работливи, погледнете наште ниви,
клас навел е стъбълца, пълен с хубави зрънца.(2)

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)

Учениците се запознават с първите български композитори и записват имената им в тетрадката. Разглеждат техните портрети и слушат музикалните примери. Учениците със СОП разучават песента „Сладкопойна чучулига“ според възможностите си.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на песента „Сладкопойна чучулига“ – 15 минути, слушане на музика: песен „Хубава си, татковино“ и симфония №1 от Никола Атанасов – 15 минути, записване в тетрадката имената на първите български композитори – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Изпълнение на песента „Сладкопойна чучулига“. Изпълнение със солисти. Някои от учениците могат да танцуват по двойки.
Слушане на музика: Симфония №1, 4 част от Никола Атанасов и песента „Хубава си, татковино“ от Емануил Манолов.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=1qfQPdx5Uzk
https://www.youtube.com/watch?v=oUN10HQD7dE
https://www.youtube.com/watch?v=FDeqXeve41c

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците обсъждат текста на песните, така обогатяват своя речник. Изразяват мнение за музиката на първите български композитори.

Междупредметна връзка: Български език – използване на понятия за определяне характера на музикалното произведение. Четене на текст на песен. История – живот и творчество на известни българи след Освобождението.

Работа у дома и участие на семейството:
Изпълнение на песните „Сладкопойна чучулига“ и „Хубава си, татковино“.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разучаване първите два куплета на песента „Хубава си, татковино“ по текст на Петко Славейков.

Хубава си, татковино,
име сладко, земя рай,
сърце младо и невинно
за теб трепка, та играй.

Мили ми са планините
и на север, и на юг,
драги ми са равниците,
набраздени с наший плуг.

Посочване на географска карта на посоките север и юг.

Помощни средства и технологии:
– слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.
– адаптирани средства за четене и писане (при необходимост),

Самостоятелна и домашна работа: Разучаване наизуст на песента „Сладкопойна чучулига“.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, V клас

Тема на урока:

МУЗИКА И ОБЩЕСТВО
ПОПУЛЯРНА МУЗИКА И ПОПУЛЯРНА КУЛТУРА

Основно съдържание на урока за ученика:

Популярната музика е разнообразна. Тя включва песните, които слушаме всеки ден, любимите танцови хитове, музикалните класации по радиото и телевизията. Тя включва още всичко модерно и забавно, което се слуша в момента, с изразен ритъм и лесна, запомняща се мелодия – рап, рок, денс, хип-хоп и други.

Известни български изпълнители са Емил Димитров, Васил Найденов, Лили Иванова, Кристина Димитрова, Орлин Горанов, Йорданка Христова и много други.

Паша Христова е една от обичаните певици на българската популярна музика. С песента „Една българска роза“ тя печели първа награда на фестивала „Златният Орфей“.

Една българска роза

Добър вечер, приятелю млад,
добър вечер, другарю.
Добре дошъл във нашия град,
добре дошъл във България.
Припев: Вземи във този хубав ден една българска роза от мен.
Нека тя да ти разкаже с ароматния си глас
за Балкана, за морето и за всички нас, всички нас!

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален проект)

Учениците се запознават с българските популярни изпълнители и записват имената им в тетрадката. Слушат музикалните примери. Учениците със СОП разучават песента „Една българска роза“ според възможностите си.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на песента „Една българска роза“ – 15 минути, слушане на музика: популярни български песни – 20 минути, записване в тетрадката имената на известни български изпълнители – 5 минути.

Групова дейност в класната стая:
Изпълнение на песента „Една българска роза“. Куплетът се изпълнява от солист, а припевът – от всички ученици.
Слушане на музика: „Моя страна, моя България“ – Емил Димитров.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=d8sF15vGcZM
https://www.youtube.com/watch?v=Zb04bUGG_wE

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците обсъждат текста на песните, така обогатяват своя речник. Изявяват лични предпочитания към музиката на български популярни изпълнители.
Самостоятелно събиране и използване на информация от интернет.

Междупредметна връзка:
Български език – използване на понятия за определяне характера на музикалното произведение. Четене на текст на песен.
Дигитална компетентност – търсене, събиране на музикална информация, използване на компютър.

Работа у дома и участие на семейството: Изпълнение на песните „Една българска роза“ и „Моя страна, моя България“. Да се изтегли от интернет популярна песен и да се разкаже за изпълнителя ѝ.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: В песента на Паша Христова се пее за един от символите на България – розата и как тя винаги носи духа на родината. Слушане на песента „Една българска роза“. Какво настроение поражда в нас? Рисуване на тематична картина.
Помощни средства и технологии: – слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия. – адаптирани средства за четене , писане и рисуване (при необходимост).
Самостоятелна и домашна работа: Разучаване наизуст на песента „Една българска роза“. Да се изтегли от интернет любима популярна песен и да се представи пред класа.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Музика, V клас
Тема на урока: МУЗИКА И ОБЩЕСТВО МУЗИКАТА НА ОФИЦИАЛНИТЕ ПРАЗНИЦИ – ТРЕТИ МАРТ
Основно съдържание на урока за ученика: Химн – тържествена песен за прослава на страната, събитие, герои. Изпълнява се на 3 март – освобождението на България, при други национални празници, спортни състезания и официални тържества. Държавният химн, знамето и гербът са символите на държавата. Химн на Република България е песента „Мила родино“. Музиката и текстът са написани преди повече от сто години от Цветан Радославов – поет, художник, преводач и учител. Химн на Европейския съюз е „Ода на радостта“ из 4 част на Симфония № 9 от Лудвиг ван Бетовен (немски композитор). Изразява европейските идеали за свобода, мир и солидарност. И двата химна имат тържествено звучене.

Химн на Република България – „Мила Родино“

Горда Стара планина,
до ней Дунава синей,
слънце Тракия огрява,
над Пирина пламенеј.
Припев: Мила Родино, ти си земен рай,
твойта хубост, твойта прелест,
ах, те нямат край.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)

Учениците се запознават с понятието „химн“. Разучават химна на България и слушат химна на Европейския съюз. Описват какви природни картини възпява в текста Цветан Радославов. Учениците със СОП участват в изпълнението на химна, това е една от задължителните песни.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на химн на Република България – 15 минути, слушане на музика: химн на Европейския съюз „Ода на радостта“ от Бетовен – 10 минути, записване в тетрадката текста на химна на България и на Европейския съюз – 15 минути.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=COvn9LsiNEM
https://www.youtube.com/watch?v=z1FJRCDvunM
https://www.youtube.com/watch?v=Jo_-KoBiBG0&t=18s

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците обсъждат текста на песните, така обогатяват своя речник. Коментират характера и ролята на музиката в празниците и посочват творби, характерни за 3 март.

Междупредметна връзка:
Български език – използване на понятия за определяне характера на музикалното произведение. Четене на текст на песен. История – 3 март – национален празник на Република България. Запознаване с Европейския съюз и приемането на нашата страна като член.

Работа у дома и участие на семейството:
Изпълнение на химна на България с цялото семейство.
Рисунки за историята на нашата страна.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Трети март е най-големият национален празник на България. На тази дата се подписва Санстефанският мирен договор. На този ден се вдига националното знаме и се поставят цветя и венци на паметника на Незнайния воин. Празнува се с много народни песни и танци.
Слушане на „Химн на България“ и „Ода на радостта“, съотнасяне на знамето към песента.

„Химн на България“ – изпълнява Валерия Стоянова

https://www.youtube.com/watch?v=F25m5KfPvqc

Помощни средства и технологии:

– слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.

– адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Разучаване наизуст на химна на България и слушане химна на Европейския съюз. Да се нарисува рисунка на тема „Национален празник на моята родина“.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, V клас

Тема на урока:

МУЗИКА И ОБЩЕСТВО

МУЗИКАТА НА ОФИЦИАЛНИТЕ ПРАЗНИЦИ – 24 МАЙ

Основно съдържание на урока за ученика:

24 май е един от най-хубавите и най-светлите български национални празници. На тази дата честваме Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост. С празника на буквите почитаме светите братя Кирил и Методий – създатели на славянската азбука.

Химнът в прослава на св. св. Кирил и Методий е създаден преди повече от сто години. Автор на текста е поетът Стоян Михайловски. Музиката е написана от композитора Панайот Пипков, който тогава е учител по музика. Когато прочита стихотворението, той веднага съчинява мелодията и я записва на дъската, а учениците я запяват…

„Химн на св. св. Кирил и Методий“

1.Върви, народе възродени,
към светла бъднина върви!
С книжовността, таз сила нова,
съдбините си поднови!
Върви към мощната просвета!
В световната борба върви,
от длъжност неизменна воден,
и Бог ще те благослови!

2.Напред! Науката е слънце,
което във душите грей!
Напред! Народността не пада
там, гдето знанъето живей!
Безвестен беше ти, безславен!
О, влез в историята веч,
духовно покори страните,
които завладя със меч!...

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Учениците си припомнят понятието „химн“. Разучават „Химн на св. св. Кирил и Методий“. Отбелязват звученето на песента. Учениците със СОП участват в изпълнението на химна, това е една от задължителните песни.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на „Химн на св. св. Кирил и Методий“ – 20 минути, записване в тетрадката текста на първи куплет – 10 минути, изпълнение на други песни, подходящи за празника: „Слава, слава пеем днес“ – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Разучаване „Химн на св. св. Кирил и Методий“, изпълнение със солисти, записване в тетрадката на първия куплет, изпълнение на песента „Слава, слава пеем днес“. Изпълнение на песните с маршировка.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=b8kCdr58W7g&t=11s
https://www.youtube.com/watch?v=TxejdWBTGGQ

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците обсъждат текста на песните, така обогатяват своя речник. Коментират характера и ролята на музиката в празниците и посочват творби, подходящи за изпълнение на 24 май. Участие в училищно или градско тържество за празника.

Междупредметна връзка: Български език – използване на понятия за определяне характера на музикалното произведение. Четене на текст на песен. История – 24 май – Ден на българската просвета и култура и на славянската писменост.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разучаване на песента „Хим на св. св. Кирил и Методий“.
Изработване на хартиен фенер , посветен на 24 май – Ден на българската просвета и култура и на славянската писменост.

Помощни средства и технологии:

– слушане на дадените музикални примери на касетофон(или друго дигитално устройство), мултимедия.

– адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).

– адаптирана ножица (според индивидуалните образователни потребности).

Дидактични материали: Хартия, цветни моливи, дървени пръчици и лепило.

Самостоятелна и домашна работа: Разучаване наизуст на „Химн на св. св. Кирил и Методий“, поне на първия куплет. Да се нарисува рисунка с тема „24 май – празник на българската просвета и култура“, оцветяване на картинки, свързани с темата.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика|
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, V клас

Тема на урока:

МУЗИКА, ДВИЖЕНИЕ, ТАНЦ
МНОГООБРАЗИЕТО НА ТАНЦИТЕ. ТАНЦИТЕ В ТВОРЧЕСТВОТО
НА КОМПОЗИТОРИТЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Пъстра и колоритна е танцовата музика, която звучи около нас. В нея се преплитат мелодии и ритми от всички краища на света с традиционните български хора и последните танцови хитове. За различните места и поводи има различна танцова музика и в това многообразие всеки може да открие своята. Танцовите мелодии и ритми често се използват от композиторите.

Валс – грациозен австрийски танц, танцува се по двойки.

На снимките виждате валс, балет и модерни танци.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)

Учениците си припомнят народните танци: право хоро, пайдушко, ръченица и дайчово хоро. Други танци – валс, класически балет и модерни танци. Учениците със СОП участват в изпълнението на народните или модерните танци.

Времево разпределение:
1 учебен час. Преговор на народните танци – 15 мин. Записване в тетрадката на народни танци, валс, балет и модерни танци – 10 мин. Изпълнение на различни видове танци – 15 минути.

Групова дейност в класната стая:
Класът се разделят на три групи: първата група танцува право хоро и ръченица, втората група танцуват валс, а третата група модерни танци. Може да се направи конкурс за най-добро индивидуално изпълнение на танц. Учениците от СОП участват според възможностите си в която група пожелаят.

Ресурси, които могат да се използват за темата: https://www.youtube.com/watch?v=Vw8E1mCg1WQ https://www.youtube.com/watch?v=J-Nprlz5nhI https://www.youtube.com/watch?v=YTCKw9vxFO8
Развитие на социални умения свързани с темата на урока: Учениците определят ролята на танца в ежедневието на хората, разпознават изпълнителски състави. Откриват народните танци в творчеството на композиторите.
Междупредметна връзка: Физическо възпитание – танците развиват двигателни умения.
Работа у дома и участие на семейството: Разучаване на различни видове танци и изпълнение вкъщи, участие в училищно тържество.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Танцът е вид изкуство, при който чрез движения и смяна на положението на човешкото тяло се създава художествен образ. Слушане на подходяща музика (валс,право хоро и модерни танци). Ученикаът трябва да изтанцува с няколко стъпки танца, отнасящ се за музикалния пример. Оказване на подкрепа за изпълнението на танца.
Помощни средства и технологии: Слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия. Адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).
Самостоятелна и домашна работа: Разучаване на модерни танци като се използват видеоклипове от интернет.

Изготвили: Мария Попова (учител по Музика)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, V клас

Тема на урока:

МУЗИКА И СЪВРЕМЕННИ ТЕХНОЛОГИИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Преди години музиката се е слушала само от грамофонна плоча, радио, телевизия, магнетофон, касета. Сега благодарение на компютърните технологии и на интернет за музиката няма граници.

В днешно време записваме или слушаме музика на телефона и компютъра. Всеки споделя с приятели музиката, която харесва, чрез директен линк към изпълнението, чрез споделен плейлист или изпращане на звуков файл. Съществуват компютърни програми за създаване на музика. Компактдискът е заменен с преносима USB или карта памет.

Избираме музика чрез търсачки – задаваме изпълнител, заглавие, текст и друга информация.

Симо Лазаров – български инженер и композитор, създава електронна и компютърна музика.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален проект)
Запознаване с основните понятия – компютър, плейлист (списък на записи с видеоклипове, групирани по конкретна тема).
Задача: Да се намери в интернет любима песен, да се запише на телефон или друго устройство.
Учениците със СОП търсят и съхраняват любимите песни на компютър (при необходимост бива включен в екипна работа).

Времево разпределение:
1 учебен час. Запознаване с основните термини и записване в тетрадката – 15 минути, записване на песни от интернет – 15 минути, слушане на записите – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Всеки записва любими песни от интернет и ги представя на класа. Учениците със СОП предлагат на класа своята песен. Създава се музикална визитка на класа.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=VkuPux8KsXg
https://www.youtube.com/watch?v=_5IVruLXM0w

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Ученикът познава технически средства за запис и съхранение на музикална информация. Записва музика на дигитален носител и изпраща по електронна поща.

Междупредметна връзка: Информационни технологии – нови понятия, свързани с търсене и записване на музика в интернет.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се направи запис на семейно изпълнение на танц и песен.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Плейлистът представлява списък от видеоклипове, групирани по обща тема. Всеки видеоклип се възпроизвежда автоматично един след друг.
Показване на плейлиста, откриване на предпочитана песен или видеоклип.
Слушане на музикален пример.
https://www.youtube.com/watch?v=J2wzqJu_VII

Помощни средства и технологии:
– слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.
– адаптирани средства за четене и писане (при необходимост)

Самостоятелна и домашна работа: Да се направи запис на собствено музикално изпълнение.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Музика, V клас
Тема на урока: ПЕЕНЕ НА ПЕСНИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Всички деца обичат песните. Още от детската градина, после в училище, вкъщи и с приятели. В пети клас се предлагат песни с модерно звучене, с интересни текстове.

Пеенето е една от основните изпълнителски дейности в часа по музика. Най-често целият клас участва, понякога се разделя на групи или се изявяват солисти. „Песен за приятелството“ и „Празник“ са любими на всички ученици.

Народът е казал: „Който пее, зло не мисли“.

Песен за приятелството

1.За приятелството трябва да се борим всеки ден,
то е свято като хляба, от съдбата подарен.
Колко хубаво е само да усещаш, ей така,
до сърцето друго рамо и протегната ръка.
Припев: Приятелство, обичано приятелство,
на тебе всичко се дължи!
Затуй те пазим вечно от предателство
и от обиди и лъжи.

Празник

1.Край пътеката на утринта
продавач ме срещна със цветя.
Делник беше този ден,
тих и най-обикновен,
а цветя купува си светът,
щом те празник трябва да красят.
Но не зная и сега защо,
как се случи и какво бе то?
В този делник, в този ден,
тих и най-обикновен,
аз неволно пред цветята спрях
и посегнах със очи към тях.
Припев: Радост има скрита някъде край нас
и настъпва час, когато,
без да ни попита, тя долита.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект

Слушане на песните „ Песен за приятелството“ и „Празник“. Прочитане на текста и разговор за съдържанието и смисъла на думите, които е изразил поетът. Разучаване на песните, като се обърне внимание на артистичното изпълнение. Учениците със СОП участват в изпълнението според възможностите си.

Времево разпределение: 1 учебен час. Разучаване на „Песен за приятелството“ – 15 мин. Разучаване на песента „Празник“ – 15 минути. Артистично изпълнение на двете песни – 10 минути.
Групова дейност в класната стая: Разучаване на „Песен за приятелството“ и „Празник“. Изпълнение със солисти, като останалите ученици се включват на припева. Може да се включи пляскане с ръце.
Ресурси, които могат да се използват за темата: https://www.youtube.com/watch?v=7Sr6cOSiRKM https://www.youtube.com/watch?v=SddkMub_PaA
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Учениците артистично изпълняват песните, обсъждат текста , така обогатяват своя речник. Коментират характера и ролята на музиката в живота на човека.
Междупредметна връзка: Български език – използване на понятия за определяне характера на музикалното произведение. Четене на текст на песен.
Работа у дома и участие на семейството: Да се коментира с родителите народната мъдрост: „Който пее, зло не мисли“. Слушане на компютър или касетофон на песните „Приятелство“ и „Празник“. Участие в училищно или градско тържество.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Песента е сравнително кратка музикална композиция, написана за един или няколко гласа. Всяка песен ни носи различно настроение. Разучаване на песните „Песен за приятелството“ и „Празник“. Какво настроение пораждат в нас песните? Как е представено приятелството в песента „Песен за приятелството“? Кой е празникът, който те кара да се вълнуваш, така, както е описано в песента „Празник“?
Помощни средства и технологии: Слушане на подходяща музика на касетофон(или друго дигитално устройство),мултимедия. Адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).
Самостоятелна и домашна работа: Разучаване наизуст на двете песни, оцветяване на картинки със цветя.

Изготвили: Мария Попова учител по Музика

Деница Енчева учител,ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, V клас

Тема на урока:

СЛУШАНЕ НА МУЗИКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Класическата музика присъства в живота на хората. Тя надживява времето и се слуша с интерес, въпреки че е създадена преди много години.

Всяка година на 1 януари един от най-известните симфонични оркестри – Виенската филхармония, изнася празничен новогодишен концерт. Той се излъчва по Българската национална телевизия и в много други страни. Има произведения, които винаги присъстват в концертната програма – валсът „На хубавия син Дунав“ от Йохан Щраус-син и „Радецки марш“ от Йохан Щраус-баща. Йохан Щраус е австрийски композитор, наречен Краля на валса. Един от най-популярните симфонични оркестри е под диригентството на Андре Рийо, който изпълнява „На хубавия син Дунав“.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект)

Произведението „На хубавия син Дунав“ звучи нежно и танцувално, а „Радецки марш“ – празнично и тържествено.

Задача: Да се разгледа снимката и да се слушат музикалните примери. Да се определият разположението на групите музикални инструменти и характерът на музиката.

Класът се строява и марширува на „Радецки марш“. Участват учениците със СОП.

Времево разпределение:
1 учебен час. Припомняне на групите музикални инструменти – 10 минути, слушане на класическа музика: „На хубавия син Дунав“ от Йохан Щраус-син и „Радецки марш“ от Йохан Щраус-баща – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на музикалните примери: „На хубавия син Дунав“ и „Радецки марш“. Танцуване на валс по двойки. Упражняване на маршова стъпка. Учениците със СОП участват в строя и маршируват, танцуват валс.
Рисунки, свързани с темата.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=IDaJ7rFg66A
https://www.vbox7.com/play:ee4f173abb

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците разпознават видовете оркестри и музикални инструменти. Придобиват умения за общуване с музика от различни стилове и жанрове, формират собствени музикални предпочитания.

Междупредметна връзка: География – Австрия и нейната столица Виена. История – живот и творчество на Йохан Щраус – баща и син.

Работа у дома и участие на семейството:
Слушане в интернет на други популярни произведения в изпълнение на Виенската филхармония и оркестъра на Андре Рийо.
Посещение с родителите на симфоничен концерт.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Валс

https://www.youtube.com/watch?v=cN1vniebhzM

Валсът става популярен във Виена, но се разпространява и в много други страни. По-късно са възникнали много негови разновидности. Бързите форми на валса се наричат виенски валс, а бавните – английски валс.
Слушане на музикалните примери.
Демонстрация.

Помощни средства и технологии:
– слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.
– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Слушане на популярни класически произведения. Рисунки на симфоничен оркестър.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Музика VI клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Пеене на песни 2358

Елементи на музикалната изразност. Музикални изразни средства 2361

Елементи на музикалната изразност

Метроритмично разнообразие на българския фолклор 2364

Елементи на музикалната изразност. Групи музикални инструменти 2366

Елементи на музикалната изразност. Инструментални състави 2369

Музикални форми и жанрове. Повторение и контраст, вариране..... 2371

Музикални форми и жанрове. Музикални форми 2374

Музикални форми и жанрове. Музикални жанрове..... 2377

Музикални форми и жанрове. Музикални жанрове.

Популярни танци от Южна Америка 2380

Българска народна музика. Музикално-фолклорни области – Шопско 2383

Българска народна музика.

Музикално-фолклорни области – Северна България 2386

Българска народна музика. Музикално-фолклорни области – Добруджа 2389

Българска народна музика. Фолклорна музика и обредност 2392

Музика и общество. Български композитори класици..... 2395

Музика и общество. Популярна музика и популярна култура 2398

Музика и общество. Музиката и съвременните медии 2400

Музика и общество. Фолклорната музика в модерната и глобалната епоха 2402

Музика, движение, танц. Художествена музика и танци..... 2404

Музика и общество. Автор, изпълнител, публика 2406

Музика и съвременни технологии..... 2409

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

ПЕЕНЕ НА ПЕСНИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Песента е музикален жанр, в който се съчетават музика и текст. Музиката е написана от композитор, а текстът – от поет. Както в миналото, така и днес песента присъства във всекидневието и празниците на хората.

В шести клас се предлагат песни с модерно звучене, с интересни текстове.

Пеенето е една от основните изпълнителски дейности в часа по музика. Най-често целият клас участва, понякога се разделя на групи или се изявяват солисти. Песните „Върнете лятото“ и „Доброта“ са любими на всички ученици.

„Върнете лятото“

1.Беше знойно лято –
щедро и богато.
В луди вихрени танци
бяхме с тебе щур тандем!
2.Рики Мартин пя за нас,
все по-влюбен ставах аз.
Музика, ритъм, стих,
обич и в теб открих!

Припев: *Лятото, ах, върнете лятото.*
В спомени нежно ни обвързва то!
Трепетни срещи, тайни горещи,
и смях и сълзи – заедно ден и нощ.

Доброта

1.Доброто – има го… Доброто винаги е тук до нас…
Необяснимо е. Непредвидимо е. Но вярвам аз,
че във един момент, във най-случаен ден идва то…
И всичко се променя в миг – направим ли добро…
Припев: Едно добро… Едно добро –
Можем ли днес, тук и сега, ти или аз…
Да осветим мрака в нощта.
Да пресушим детска сълза.
Да подарим любов и надежда…
Едно добро… Едно добро –
Можем ли днес, тук и сега, ти или аз…
Да спрем за миг и да замълчим.
Да си простим и продължим.
И да вървим напред… Със любов.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)

Слушане на песните „Върнете лятото“ и „Доброта“. Прочитане на текста и разговор за съдържанието и смисъла на думите. Да се определи характерът на песните – първата е танцувална, а втората е нежна и лирична. Разучаване на песните, като се обърне внимание на артистичното изпълнение. Учениците със СОП участват в изпълнението според възможностите си.

Времево разпределение: 1 учебен час. Разучаване на „Върнете лятото“ – 15 минути, разучаване на песента „Доброта“ – 15 минути, артистично изпълнение на двете песни – 10 минути.
Групова дейност в класната стая: Разучаване на „Върнете лятото“ и „Доброта“. Изпълнение със солисти, като останалите ученици се включват на припева. Може да се включи пляскане с ръце.
Ресурси, които могат да се използват за темата: https://www.youtube.com/watch?v=3ejzie_P7g8 https://www.youtube.com/watch?v=mxnFjx-1GdM
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Учениците артистично изпълняват песните, обсъждат текста, така обогатяват своя речник. Коментират характера и ролята на музиката в живота на човека.
Междупредметна връзка: Български език – използване на понятия за определяне характера на музикалното произведение. Четене на текст на песен.
Работа у дома и участие на семейството: Слушане на компютър или касетофон на песните „Върнете лятото“ и „Доброта“. Участие в училищно или градско тържество.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя. Разучаване на музикалните примери „Доброта“ и „Върнете лятото“. Водене на диалог за смисъла на думите в дадените примери. Изпълнение на песента „Върнете лятото“.
Помощни средства и технологии: – слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия. – Адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).
Самостоятелна и домашна работа: Да се научат наизуст двете песни. Рисунка на тема „Доброта“.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

ЕЛЕМЕНТИ НА МУЗИКАЛНАТА ИЗРАЗНОСТ

МУЗИКАЛНИ ИЗРАЗНИ СРЕДСТВА

Основно съдържание на урока за ученика:

Основни изразни средства в музиката са ритъм, мелодия, темпо, тембър, метрум и динамика.

Мелодията представлява поредица от тонове с определена височина и трайност.

Темпото е бързината, с която се изпълнява музикалното произведение.

Динамика е силата, с която се изпълнява музиката.

Метрум е равномерната или неравномерната пулсация в музиката, ритъм е редуването на различни тонови трайности. Единството между метрум и ритъм се нарича метроритъм. Има голяма роля за разнообразието в музиката, особено ясно го откриваме в танцовата музика.

Мамбо разходка

1.Във час по география отново сме във плен
и учим биография на всеки континент.
Африка на дневен план - горещо става в клас,
удря ритъмен тимпан, екзотика край нас.
Припев:
Подай ръка във танца луд,
със мен сега танцувай тук,
сега със мен, със мен танцувай ти!
Мамбо ритъм улови,
А сега се завърти!
2.Дюни златни има тук – оазиси, мечти,
и папагал крещи напук, а песен май ще звучи.

Слонове потропват с крак, лудуват пеперуди,
носорози със размах танцуват мамбо пак.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Да се сравнят ритъмът на марша и ритъмът на бразилския танц самба.
Учениците със СОП слушат музикалните примери и разучават песента „Мамбо разходка“ според възможностите си.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на песента „Мамбо разходка“ – 15 минути, запознаване с музикалните изразни средства – 15 минути, слушане на музикални примери: марш и самба – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Учениците се разделят на две групи: едната група изпълнява песента „Мамбо разходка“, а другата група танцува. Включват се и учениците със СОП.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=lLtg0FOo98w
https://www.youtube.com/watch?v=c3V_RDlBiAE
https://www.youtube.com/watch?v=ofKsIUpXy1s

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Коментиране ролята на изразните средства при слушане и изпълнение на музика.
Участие на учениците със СОП в колективното изпълнение.

Междупредметна връзка:
Литература – четене на текст на песен. География – Африка – животни.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се изпълнява песента „Мамбо разходка“.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Оказване на подкрепа при изпълнението на задачите, поставени от учителя.

Разясняване на непознати думи.

Слушане на песента „Мамбо разходка“.

Африка е вторият по големина и население континент в света.

Животни, живеещи там – носорог, фламинго, мангуста, гепард, леопард, лъв, жираф и много др.

Помощни средства и технологии:

– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.

– Адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да се научи наизуст песента „Мамбо разходка“.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Музика, VI клас
Тема на урока: ЕЛЕМЕНТИ НА МУЗИКАЛНАТА ИЗРАЗНОСТ МЕТРОРИТМИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ФОЛКЛОР

Основно съдържание на урока за ученика:

Българският фолклор включва всички народни песни, танци, народни инструменти и обичаи. Народната музика се предава от поколение на поколение. Богатството на неравноделни метроритми отличава българската музика от народната музика на другите европейски страни. Размерите са прости и сложни.

Неравноделни размери:

9

8 Грънчарско хоро – броим на четири, като вторият дял е удължен (изговаря се: девет осми)

11

8 Ганкино хоро – броим на пет, като третият дял е удължен (изговаря се: единайсет осми)

13

8 Елено, моме – броим на шест, като удължаваме на шесто време (изговаря се: тринайсет осми).

„Елено моме“

Елено, моме, Елено, не гази сено зелено.
Ах, Елено моме, Елено, не гази сено зелено.
Че са го момци косили и са го моми пластили.
Ах, Елено моме, Елено, не гази сено зелено.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)

Преговор на други народни танци с неравноделни размери: Пайдушко хоро, Ръченица и Дайчово хоро.
Задача: Пляскане с ръце и отброяване на времената в Грънчарско хоро, Ганкино хоро и „Елено моме“. Учениците със СОП разучават популярната народна песен „Елено моме“.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разясняване на понятието метроритъм – 10 минути, слушане на музикалните примери – 10 минути, разучаване на песента „Елено моме“ – 10 минути. Изпълнение на право хоро и ръченица – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на музикалните примери. Пляскане с ръце и отброяване на отделните метрични времена. Разучаване на песента „Елено моме“. Изява на ученици, които могат да изпълнят право хоро и ръченица. Включват се и учениците със СОП.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=3TjTfCiomhc
https://www.youtube.com/watch?v=f6GrJh8f7bI

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Приобщаване на учениците със СОП в груповото музициране, включването им в разучаването на различни танци. По този начин чрез практическа дейност по-лесно усвояване на знанията по музика.

Междупредметна връзка:
Литература – разучаване на народна песен. История – свързване на народните танци с нашето минало и традиции. Изобразително изкуство – оцветяване на тематична рисунка.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се изпълни заедно с родителите право хоро, ръченица и Еленино хоро.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Българските народни танци са популярни със своята красота, неповторимост и многообразие.
Заучаване на песента „Елено моме“, пляскане с ръце и отброяване времената на песента.
Разучаване стъпките на песента “Елено моме“.
Оцветяване на тематична рисунка.

Помощни средства и технологии:

– слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.

– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Дидактични материали: Блокче и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Да се научи наизуст народната песен „Елено моме“.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

ЕЛЕМЕНТИ НА МУЗИКАЛНАТА ИЗРАЗНОСТ

ГРУПИ МУЗИКАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Според начините, чрез които се образува звукът, съществуват четири групи музикални инструменти – чрез удар, трептене на струна, трептене на въздух, чрез клавиши. Затова различаваме четири групи инструменти – ударни, струнни, духови и клавишни.

Най-стари са ударните инструменти, преди хиляди години хората са ги правили от камък, дърво и кожа. Първите духови инструменти били изработвани от стъбла на тръстика, кости и рогове на животни. Първообраз на струнните инструменти е ловният лък. Клавишните инструменти се появяват най-късно. Общото при тях е наличието на клавиши, които задвижват различни механизми за произвеждане на звука. Постепенно музикалните инструменти променят своя вид.

Днес има музикални инструменти, които се свързват с електрическа уредба и усилватели: електрическа китара и синтезатор. Синтезаторът се използва широко в съвременната музика. Той е клавишен електронен инструмент, който възпроизвежда звученето на различни музикални инструменти.

Африкански барабан

Електронни барабани

Клавесин

Синтезатор

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект)

Да се направи таблица с две колонки: в първата – старинни музикални инструменти, а във втората – съвременни музикални инструменти. Да се потърси информация в интернет. Учениците със СОП също се включват в поставената задача. Може да оцветяват картинки на съвременни музикални инструменти.

Времево разпределение:

1 учебен час. Запознаване със групите музикални инструменти – 10 минути, слушане на класическа музика: синтезатор, електрическа китара и ударни инструменти – 15 минути, записване в тетрадката на музикалните инструменти в миналото и днес – 15 минути.

Групова дейност в класната стая:

Слушане на класическа музика, примери: синтезатор, електрическа китара и ударни инструменти („Полетът на бръмбара“ от Римски-Корсаков). Рисунки на музикални инструменти.

Учениците със СОП може да оцветяват картинки с музикални инструменти.

Създаване на изложба с най-хубавите рисунки.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=ya4mVyI1jGc

https://www.youtube.com/watch?v=x8WJvYTYDMQ

https://www.youtube.com/watch?v=D5TRzBNbsMA

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Учениците разпознават по тембър и външен вид старинни и съвременни електронни музикални инструменти ги отнасят към съответните групи. Формулират свое мнение при възприемането на музиката.

Междупредметна връзка: Изобразително изкуство – рисунка на музикални инструменти. История – хората в древността и старинните музикални инструменти.

Информационни технологии – търсене на музикална информация в интернет.

Работа у дома и участие на семейството:

Оцветяване на картинки с музикални инструменти.

Посещение с родителите на концерт.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Електрическата китара е музикален инструмент от групата на струнните инструменти. Тя е от вида на китарата, чието звучене се чува през озвучителна уредба.

Редене на предварително подготвен пъзел на електрическа китара.

Помощни средства и технологии:

– слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.

– адаптирани средства за четене,писане и рисуване (при необходимост).

Дидактични материали: Блокче за рисуване и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:

Рисунка на съвременни музикални инструменти за училищната изложба.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

ЕЛЕМЕНТИ НА МУЗИКАЛНАТА ИЗРАЗНОСТ

ИНСТРУМЕНТАЛНИ СЪСТАВИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Инструменталните състави включват различен брой музиканти инструменталисти, които свирят заедно. Според броя на изпълнителите съставите се делят на две групи – големи и малки (камерни). Камерните оркестри включват от 10 до 30 изпълнители: струнни лъкови, ударни и няколко духови инструмента. Когато свирят двама изпълнители, се нарича дуо, трима – трио, четирима – квартет, петима – квинтет, и други.

Джаз оркестърът включва виртуозни изпълнители и импровизатори.

Биг бендът е голям състав, който включва тромпети, тромбони, саксофони, пиано, китара, контрабас, барабани. С Биг бенда на Българското национално радио са направени първите студийни записи на известни български поп и джаз музиканти.

Квартет

Биг бенд

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект)

Да се припомнят големите музикални състави – симфоничен оркестър и духов оркестър. Да се потърси информация в интернет за дуо и трио. Учениците със СОП също се включват в поставената задача. Може да оцветяват картинки на съвременни музикални инструменти.

Времево разпределение:

1 учебен час. Запознаване с видове инструментални състави – 10 минути, слушане на класическа музика: „Пет скици за струнен квартет“от Марин Големинов, „Бадинера“ от Й. С. Бах – 15 минути, задачи за търсене на информация от интернет – 15 минути.

Групова дейност в класната стая:

Слушане на класическа музика, примери: „Пет скици за струнен квартет“ от Марин Големинов, „Бадинера“ от Й. С. Бах и други инструментални състави.

Учениците със СОП може да оцветяват картинки с музикални инструменти.

Създаване на изложба с най-хубавите рисунки.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=lNjnJVf1vZQ

https://www.youtube.com/watch?v=gyMtlvOcojU

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Учениците разпознават по състав и тембър различните инструментални състави. Формулират свое мнение при възприемането на музиката.

Междупредметна връзка: Изобразително изкуство – рисунка на музикални инструменти. Информационни технологии – търсене на музикална информация в интернет.

Работа у дома и участие на семейството:

Търсене в интернет и запис на Биг бенда на Българското национално радио. Оцветяване на картинки с музикални инструменти.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Слушане на музикалните примери „Пет скици за музикален квартет“ от М. Големинов и „Бадинера“ от Й. С. Бах.

Колко изпълнители включват камерните оркестри?

Какви музикални инструменти се използват в камерните оркестри?

Рисуване на музикален инструмент по избор.

Помощни средства и технологии:

– използване на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.

– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Дидактични материали: Блокче за рисуване и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:

Търсене в интернет на изпълнения на Биг бенда на Българското национално радио.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

МУЗИКАЛНИ ФОРМИ И ЖАНРОВЕ

ПОВТОРЕНИЕ И КОНТРАСТ, ВАРИРАНЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Музикалната форма се изгражда от дялове, които имат различно звучене. Принципите, които наблюдаваме при изграждането на музикалното произведение, са повторение (еднаквост), вариране (сходство, изменение), контраст (различие). В пети клас се запознахте с проста двуделна, проста триделна и рондо форма.

Вариационната форма е изградена от една основна мелодия, наречена тема. Тя е ясна и лесно се запомня. След представянето на темата следват нейните изменени повторения, наречени вариации.

С букви отбелязваме : a a1 a2 a3 a4 a5 .

Като а е главната тема, с а1, а2, а3, а4, а5 отбелязваме вариациите.
Пример: „Тема с вариации“ от Волфганг Амадеус Моцарт. Композиторът е създал 12 вариации върху популярна френска песен. Моцарт е австрийски композитор, наречен детето чудо. Още когато е на 5 години, свири на пиано и съчинява музика.

Портрети на Волфганг Амадеус Моцарт

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Да се припомнят понятията проста двуделна форма, проста триделна форма и рондо.
Да се изрежат шест кръга с различен цвят. Да се надпишат: а, а1, а2, а3, а4, а5. След правилно подреждане се получава вариационна форма. Учениците със СОП също се включват в поставената задача.

Времево разпределение:
1 учебен час. Запознаване с вариационна форма – 10 минути, слушане на класическа музика, музикални примери: „Тема с вариации“ от Моцарт, „Пътеводител на младите в оркестъра“ от Бенджамин Британ, сюита „Арлезианката“ от Жорж Бизе – 20 минути, записване в тетрадките на произведенията – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на класическа музика, примери: „Тема с вариации“ от Моцарт, „Пътеводител на младите в оркестъра“ от Бенджамин Британ, сюита „Арлезианката“ от Бизе.
Учениците със СОП слушат класическата музика. С вдигане на ръка отбелязват появата на нова тема.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=7BTvoqVK420

https://www.youtube.com/watch?v=Ku3TRcjLpyY

https://www.youtube.com/watch?v=2y09pD1r-Qs

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Учениците разпознават основни формообразуващи принципи и музикални форми. Формулират свое мнение при възприемането на музиката.

Междупредметна връзка: История – Волфганг Амадеус Моцарт – живот и творчество. Информационни технологии – търсене на музикална информация в интернет.

Работа у дома и участие на семейството:

Слушане на „Тема с вариации“ от Моцарт.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Проста двуделна форма – музикална форма, състояща се от два дяла. Отбелязва се с латинските букви a и b.

Първи дял – представлява експозиционен период, най-често период с повторен строеж.

Втори дял – изпълнява разнообразна и усложнена функция.

Проста триделна форма – изградена е от три дяла, представляващи завършен период. Отбелязва се с латинските букви a, b, a.

Рондо – музикална форма,с която една тема се повтаря най-малко три пъти. Между повторенията се появяват различни по характер дялове, наречени епизоди.

Да се направи модел на дадените музикални форми.

Помощни средства и технологии:

– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.

– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Изработване на собствен графичен модел на вариационна форма.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

МУЗИКАЛНИ ФОРМИ И ЖАНРОВЕ

МУЗИКАЛНИ ФОРМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Музикалната форма се изгражда от дялове, които имат различно звучене. Принципите, които наблюдаваме при изграждането на музикалното произведение, са повторение (еднаквост), вариране (сходство, изменение), контраст (различие).

Сложната триделна форма се състои от три големи дяла, всеки от които е в проста двуделна или в проста триделна форма. Първият и вторият дял са контрастни по характер, а третият е повторение или подобен на първия дял.

A B A

aba aba aba

Пример: Скерцо из соната за пиано №2 от Лудвиг ван Бетовен

Лудвиг ван Бетовен е немски композитор и пианист. Живял е преди повече от два века. Пише сонати за пиано, камерна музика и девет симфонии и опера.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект)

Речник: скерцо – шега, звучи закачливо и изискано.

Да се припомнят понятията проста двуделна форма и проста триделна форма. Да се изобрази графично сложна триделна форма. Учениците със СОП изобразяват чрез рисунка – с цветя или геометрични фигури.

Времево разпределение:

1 учебен час. Запознаване с понятието сложна триделна форма – 10 минути, слушане на класическа музика, музикални примери: Скерцо из соната за пиано №2 от Бетовен, „Унгарски танц №5“ от Брамс – 20 минути, изпълнение на любими песни – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:

Слушане на класическа музика, примери: Скерцо из соната за пиано №2 от Лудвиг ван Бетовен, „Унгарски танц“ № 5 от Йоханес Брамс.

Учениците със СОП слушат класическата музика. С вдигане на ръка отбелязват появата на нова тема.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=g2UWiqVyCQc

https://www.youtube.com/watch?v=xn7-Q6E8XRw

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците разпознават основни формообразуващи принципи и музикални форми. Формулират свое мнение при възприемането на музиката.

Междупредметна връзка: История – Лудвиг ван Бетовен – живот и творчество. Информационни технологии – търсене на музикална информация в интернет.

Работа у дома и участие на семейството:
Слушане на Скерцо из соната за пиано №2 от Бетовен.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разучаване на песента „Балатон“
https://www.youtube.com/watch?v=_22x5kbWClE

„Балатон“ - унгарска традиционна песен

1. С цвят на синьо огледало
утрото сънува своя Балатон.
Нека да бъде утро – синева,
нека се къпе в мека тишина.
Ла-ла-ла…
2. Не вълни, а цветни плитки плискат се в магията на Балатон.
Нека да има вятър и платна, нека смее палава вълна. Ла-ла-ла…

Да се нарисува модел на сложна триделна форма .

Помощни средства и технологии:

– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.

– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Изработване на собствен графичен модел на сложна триделна форма.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

МУЗИКАЛНИ ФОРМИ И ЖАНРОВЕ

МУЗИКАЛНИ ЖАНРОВЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Жанр означава вид в дадена област на изкуството. Жанровете се различават по произход, предназначение, изпълнителски състав, музикално-изразни средства. Те постоянно се променят и развиват. Най-разпространените музикални жанрове са песен и танц.

През XVI – XVII век в много европейски страни популярни танци са френските менует и гавот, полските мазурка и полонез, испанската сарабанда и други. Валсът се появява по-късно – през XIX век в Австрия. Възникнали са като народни танци, а след навлизането им в дворците променят своята звучност. Полонезът е най-тържествен, а най-бърз и весел танц е мазурката. Менуетът е бил любим танц във френския дворец – плавен и грациозен, с характерни поклони и фигури.

Европейските танци се претворяват в произведенията на композиторите като инструментални пиеси, предназначени за слушане.

Менует, мазурка и полонез

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект)

Записване в тетрадката на европейските танци, слушане на класическа музика.

Танцуване на менует по двойки и рисунки, свързани с темата. Участват учениците със СОП.

Времево разпределение:

1 учебен час. Запознаване с понятието „жанр“ и видовете танци – 10 минути, слушане на класическа музика, музикални примери: менует, полонез от Шопен, мазурка из балета „Лебедово езеро“ от Чайковски – 20 минути, изпълнение на любими песни – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:

Слушане на класическа музика, примери: менует, полонез от Шопен, мазурка из балета „Лебедово езеро“ от Чайковски. Танцуване на менует по двойки. Включват се учениците със СОП според възможностите си. Оцветяване на картинки със старинни европейски танци.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=ZrmoCqoF034

https://www.youtube.com/watch?v=4zSHSyv1yuA

https://www.youtube.com/watch?v=eAPX2UzHUss&t=164s

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Учениците разпознават характерни особености на различни музикални жанрове. Разпознават изпълнителския състав и характера на музикалното произведение. Формулират свое мнение при възприемането на музиката.

Междупредметна връзка: История – европейската музика преди два века. Информационни технологии – търсене и записване на музика.

Работа у дома и участие на семейството:

Слушане и изпълнение на менует.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Менует – като музикален жанр се среща при Йохан Себастиан Бах и Георг Фридрих Хендел, които го използват за сюити.

Мазурка – полски фолклорен танц с умерено до стремително бързо темпо. Името на танца идва от полската област Мазурия, където се е появил за първи път.

Полонез – възниква за първи път в Полша, но намира широко разпространение в Европа. Това е бавен, тържествен танц по двойки. Още един пример за полонеза е „Вълшебният стрелец“на Карл Мария фон Вебер.

https://www.youtube.com/watch?v=qCT5D1fG6ME

Слушане на музикалните примери.

Рисуване на народна полска носия.

Помощни средства и технологии:

– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.
– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Слушане на музика със старинни европейски танци. Запис на някои от тях.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

МУЗИКАЛНИ ФОРМИ И ЖАНРОВЕ

МУЗИКАЛНИ ЖАНРОВЕ. ПОПУЛЯРНИ ТАНЦИ ОТ ЮЖНА АМЕРИКА

Основно съдържание на урока за ученика:

В началото на XX век латиноамериканските танци завладяват бързо целия свят. Те се танцуват масово в клубове. Най-популярни са ча-ча-ча, румба, самба, танго, мамбо, салса. Самбата е жизнерадостен и подвижен танц. Превръща се в национален танц на Бразилия. Всяка година в Рио де Жанейро се организира голям карнавал. По улиците на града излизат много хора и се провеждат маскаради, танцови забави и парад на школите по самба.

Тангото е аржентински танц. Той е елегантен и пламенен танц за двама, играе се по двойки насечено, рязко, с внезапни смени на посоката на танцуване. Съпровожда се от пиано, цигулка и бандонеон.

Танго

Карнавалът в Рио де Жанейро

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект)

Речник: бандонеон – музикален инструмент, подобен на акордеон, но с копчета вместо клавиши.

Записване в тетрадката на латиноамериканските танци, слушане на музика.

Танцуване на самба и танго по двойки. Участват и учениците със СОП.

Времево разпределение:

1 учебен час. Запознаване видовете латиноамерикански танци – 10 минути, слушане на музикални примери: „Самба леле“, „Либертанго“ от Астор Пиацола, „Цял живот танго“ – дует „Ритон“ – 20 минути, изпълнение на любими песни – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:

Слушане на музика, примери: „Самба леле“, „Либертанго“ от Астор Пиацола, „Цял живот танго“ – дует „Ритон“. Танцуване на самба и танго по двойки. Включват се и учениците със СОП според възможностите си.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=8PHdxGFu89c

https://www.youtube.com/watch?v=ZJLxyiubHeo

https://www.youtube.com/watch?v=L2iksJKTr30

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Учениците разпознават характерните особености на различни музикални жанрове. Разпознават изпълнителския състав и характера на музикалното произведение. Формулират свое мнение при възприемането на музиката.

Междупредметна връзка: Информационни технологии – търсене и записване на музика. Труд и техника – изработване на музикален инструмент.

Работа у дома и участие на семейството:

Слушане и изпълнение на танго.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

В днешно време бандонеонът се свързва с Аржентина и изпълнението на танго. Името му вероятно произлиза от създателя му, майстора на инструменти и музикант Хайнрих

Банд.

Изработване на бандонеон от хартия.

Помощни средства и технологии:

– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.

– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Дидактични материали: Цветна хартия и лепило.

Самостоятелна и домашна работа:

Слушане на любими песни. Танцуване на самба от песента „Самба леле“.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКА НАРОДНА МУЗИКА

МУЗИКАЛНО-ФОЛКЛОРНИ ОБЛАСТИ – ШОПСКО

Основно съдържание на урока за ученика:

Шопските песни са разнообразни по характер – хороводни, жътварски, хумористични. Безмензурните (бавни, без размер) песни се изпълняват с характерно трептене на гласа – „ацане“ и „тресене“. Характерни за този край са песните за легендарния герой Крали Марко. Срещат се двугласни песни, при които вторият глас лежи на един тон (исо). Хора́та са живи и подвижни – Граовско, Петрунино и Копаница.

Често срещани музикални инструменти са гъдулка, гайда, двоянка, дудук, окарина и бръмбазък.

„Що ми домилело, мамо“

Що ми домилело, мамо,
Софийското поле, мамо.
Софийското поле, мамо,
шопски момчетия, мамо.
Еехе, ааха, ииихy!

Шопски момчетия, мамо,
с бели беневреци, мамо,
с шарени ментета, мамо,
с черни мустачета, мамо,
с високи калпаци.
Еехе, ааха, ииихy!

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Речник: беневреци – шопски панталони от бял вълнен плат; ментета – горни вълнени дрехи без ръкави, украсени с гайтани
Слушане на народна музика от шопската фолклорна област, разучаване на песента „Що ми домилело, мамо“. Откриване в интернет на снимки с народните инструменти двоянка, бръмбъзък и окарина. Участват и учениците със СОП.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на народната песен „Що ми домилело, мамо“ – 15 минути, слушане на музикални примери: шопски народни танци – 15 минути, изпълнение на народни танци – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на музика, примери: шопски народни танци. Разучаване на народната песен „Що ми домилело, мамо“, изпълнение със солисти. Учениците със СОП участват според възможностите си.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=IQr1EepVK5s
https://www.youtube.com/watch?v=U70U3F-PeNs
https://www.youtube.com/watch?v=Xcv8k3nArB8

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците различават характерни особености на песните, инструментите и танците в шопската фолклорна област. Изразяват свое предпочитание към музика от различни региони.

Междупредметна връзка:
Литература – текст на народна песен. Информационни технологии – търсене и записване на музика.

Работа у дома и участие на семейството:
Изпълнение на народни танци.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

В пети клас изучихме три музикално-фолклорни области – пиринска, тракийска и родопска област (посочване на картата).

Шопската фолклорна област е разположена на територията на Средна Западна България. В тази област се е запазило много добре народното двугласно пеене. Първият глас се изпълнява от една певица, която издига. Вторият глас, който влече, се изпълнява от няколко певици.

Да се посочи на картата къде се намира шопската област.

Слушане на музикалните примери, характерни за шопската фолклорна област.

Помощни средства и технологии:

– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.

-– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да се научи наизуст народната песен „Що ми домилело, мамо“.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКА НАРОДНА МУЗИКА

МУЗИКАЛНО-ФОЛКЛОРНИ ОБЛАСТИ – СЕВЕРНА БЪЛГАРИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

В Северна България се смесва население от различни краища на страната. Оттук и голямото разнообразие на ритми, песни и танци.

Песните са предимно едногласни, с различна тематика: хороводни, исторически, седенкарски, жътварски, обредни, на трапеза. Трапезните са бавни, с много орнаменти, а жътварските се изпълняват с провиквания. Най-популярни са народните инструменти кавал, гъдулка, тамбура, гайда. Типични за тази област са окарина и цафара. Северняшките хора́ са игриви и скокливи, отличават се със сложни стъпки и потропвания с крака. Най-разпространени са правите хора́ – Пайдушко, Дайчово, Ганкино, Еленино хоро. Сред най-популярните е Дунавско хоро.

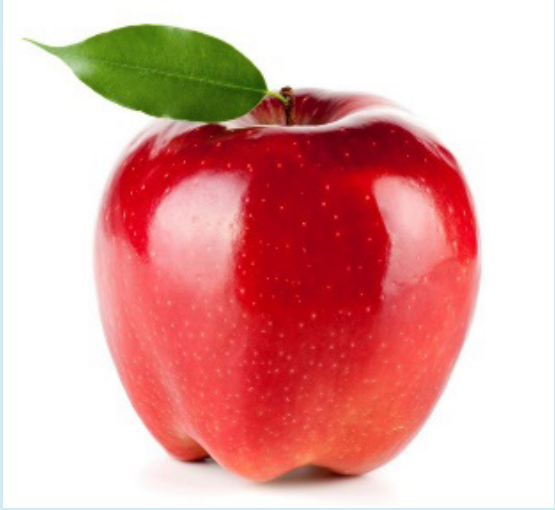

„Мятало Ленче ябълка“

Мятало Ленче ябълка, мятало и наричало:
„На кого падне ябълка, за него ще се оженя“.
Ябълка падна на старец. Старец се много зарадва,
засука мустак нагоре, заклати брада надолу.
Викнало Ленче да плаче:
„Олеле, майко, майчице, какво ще правя тоз старец?“

Боженци

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект)

Слушане на народна музика от северняшката фолклорна област, разучаване на песента „Мятало Ленче ябълка“. Откриване в интернет на снимки с народните инструменти цафара и окарина. Участват и учениците със СОП.

Времево разпределение:

1 учебен час. Разучаване на народната песен „Мятало Ленче ябълка“ – 15 минути, слушане на музикални примери: „Дунавско хоро“ от Дико Илиев и песента „Засвирили са, Дойне“, изпълнява Борис Машалов – 15 минути, изпълнение на народни танци – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:

Слушане на музика, примери: „Дунавско хоро“ от Дико Илиев и „Засвирили са, Дойне“, изпълнява Борис Машалов. Разучаване на народната песен „Мятало Ленче ябълка“, изпълнение със солисти (роли на майката, момичето и дядото). Учениците със СОП участват според възможностите си.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=QTRrZKQLGZ0

https://www.youtube.com/watch?v=MpG_CqfJL4c

https://www.youtube.com/watch?v=Hzmrdi2_S18

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Учениците различават характерните особености на песните, инструментите и танците в северняшката фолклорна област. Изразяват свое предпочитание към музика от различни региони.
Междупредметна връзка: Литература – текст на народна песен. География – забележителности в България. Информационни технологии – търсене на информация в интернет.
Работа у дома и участие на семейството: Изпълнение на народни танци.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Беседа относно различната тематика на песните във фолклорната област. Изброяване на най-популярните музикални инструменти. Слушане на музикалните примери“Мятало Ленче ябълка“, „Засвирили са, Дойне“ и „Дунавско хоро“. Демонстрация на право хоро.
Помощни средства и технологии: – слушане на музикалните примери на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия. – адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).
Самостоятелна и домашна работа: Да се научи наизуст народната песен „Мятало Ленче ябълка“. Да се направи рисунка, която е подходяща за илюстрация на песента.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКА НАРОДНА МУЗИКА

МУЗИКАЛНО-ФОЛКЛОРНИ ОБЛАСТИ – ДОБРУДЖА

Основно съдържание на урока за ученика:

Добруджа е житницата на България. Основен поминък на населението е било земеделието.

В Добруджа са разпространени едногласни песни в размер 2/4, както и песни в неравноделни размери. Популярни са много жътварски песни, свързани с труда на българите. Музикалните инструменти са кавал, гъдулка, гайда, дудук и хармоника (подобен на акордеон, но вместо клавиши има копчета).

Популярни хора́ са Ръка, Сборенка, Опас. Характерен мъжки танц е добруджанският Ръченик. Движенията в него изобразяват моменти от трудовата дейност – сеене и връзване на снопи.

„Изгряла е месечинка“

1.Изгряла е месечинка,
аляна, галяна, пуртукаляна,
блага душка медена, шикеряна.
2.Че й огряла градинчица,
аляна, галяна, пуртукаляна,
блага душка медена,
шикеряна.
3.В градинчица – Иринчица, аляна, галяна, пуртукаляна,
блага душка медена,
шикеряна.
4.Да си бере пъстра китка,
аляна, галяна, пуртукаляна,
блага душка медена,
шикеряна.

Шиник – цилиндричен дървен съд, мярка за зърно

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Речник: аляна – червена
шикеряна – сладка
Слушане на народна музика от добруджанската фолклорна област, разучаване на песента „Изгряла е месечинка“. Учениците с пляскане определят размера на песента, брои се на три с трети удължен дял – танцът е ръченица. Участват и учениците със СОП.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на народната песен „Изгряла е месечинка“ – 15 минути, слушане на музикални примери: „Лале ли си, зюмбюл ли си“, изпълнява Верка Сидерова, мъжки народен танц с шиници – 15 минути, изпълнение на народни песни и танци – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:

Разучаване на народната песен „Изгряла е месечинка“. Слушане на музикални примери: „Лале ли си, зюмбюл ли си“, изпълнява Верка Сидерова, мъжки народен танц с шиници. Изпълнение на ръченица – едната част от класа пее, а другата танцува.

Учениците със СОП участват според възможностите си.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=piq-9ivs4b4

https://www.youtube.com/watch?v=ViEstJxmZfo

https://www.youtube.com/watch?v=D6pWisXbk8U

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Учениците различават характерни особености на песните, инструментите и танците в добруджанската фолклорна област. Изразяват свое предпочитание към музика от различни региони.

Междупредметна връзка: Литература – текст на народна песен. География – забележителности в България. Изобразително изкуство – изработване на картичка.

Работа у дома и участие на семейството:

Изпълнение на народни танци.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Беседа за тематиката на песните, с които е популярна добруджанската фолклорна област.

Изброяване на музикалните инструменти.

Слушане на музикалните примери „Изгряла е месечинка“, „Лале ли си,зюмбюл ли си“ и „Ръченица с шиници“.

Посочване на географската карта – Добруджа.

Изработване на картичка, изобразяваща лале.

Помощни средства и технологии:

– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.

– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да се научи наизуст народната песен „Изгряла е месечинка“. Да се направи рисунка, която е подходяща за илюстрация на песента.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКА НАРОДНА МУЗИКА

ФОЛКЛОРНА МУЗИКА И ОБРЕДНОСТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Обичаят „пеперуда“ се прави като молитва за дъжд през пролетта или през лятото, когато има голяма суша. За „пеперуда“ се избира малко момиче, облечено в бяло и окичено със зеленина. Десетина момичета обикалят къщите и пеят „Дай, Боже, дъжд!“. Влизат в дворовете, където ги посрещат с котле, пълно с вода. Момичетата се нареждат в кръг, а в средата е „пеперудата“. Стопанката я пръска с вода, а тя се върти и маха с ръце.

Обичаят „герман“ се прави за измолване на дъжд, за спиране на проливни дъждове, за предпазване на реколтата от градушка през лятото.

„Ладуването“ е обичай, който се изпълнява на празниците Васильовден, Тодоровден, Лазаровден и други. В котле момите наливат вода, слагат вътре китка или пръстен и избират „кумица“. Тя вади китките и изрича пожелания за женитба.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект)

Запознаване с народните обичаи „пеперуда“, „герман“, „ладуване“ и записване в тетрадката. Учениците със СОП рисуват картина, свързана с обичая „пеперуда“.

Времево разпределение:

1 учебен час. Запознаване с народните обичаи „пеперуда“, „герман“ и „ладуване“, записване в тетрадката – 10 минути, гледане на видеоклипове с обичая „пеперуда“ – 20 минути, изпълнение на народни песни и танци – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:

Запознаване с народните обичаи „пеперуда“, „герман“, „ладуване“. Гледане на видеоклиповете за обичая „пеперуда“. Момичета се опитват да пресъздадат празника, като се нареждат в кръг, а в средата е „пеперудата“. Изпълняват народни песни. Учениците със СОП участват според възможностите си.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=klWF080zAT0

https://www.youtube.com/watch?v=gEeQp_n25HY

https://www.youtube.com/watch?v=DIT_-Gf09Hg&t=6s

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците обясняват смисъла на основните фолклорни обичаи, знаят кога се провеждат и могат да подбират подходяща музика за всеки празник.

Междупредметна връзка: История – традиции и обредност в България. Труд и техника – изработване на модел на пеперуда.

Работа у дома и участие на семейството:
Изпълнение на народни танци. Родителите да разкажат за български народни празници и обичаи.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Гледане на приложените филмчета за обичая „пеперуда“.
Разговор на тема „Народните обичаи“.
Изработване на 3D пеперуда от хартия.

Помощни средства и технологии:
– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.
– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:
Да се направи рисунка, която изобразява обичая „пеперуда“.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

МУЗИКА И ОБЩЕСТВО

БЪЛГАРСКИ КОМПОЗИТОРИ КЛАСИЦИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Композиторите Петко Стайнов, Панчо Владигеров, Веселин Стоянов, Димитър Ненов, Любомир Пипков, Марин Големинов, Филип Кутев са наречени класици на българската музика. Те получават образованието си в чужбина и след завръщането си в България стават композитори, диригенти и преподаватели в Музикалната академия в София. Създават произведения за симфоничен оркестър, камерни творби, опери и балети, много хорови песни.

В творчеството си претворяват българската народна музика и създават български национален музикален стил.

Най-популярни произведения: Българска рапсодия „Вардар“ – Панчо Владигеров, „Тракийски танци“ – Петко Стайнов, оперите „Момчил“ и „Янините девет братя“ – Любомир Пипков, Гротескна сюита „Бай Ганьо“ – Веселин Стоянов.

Панчо Владигеров

Любомир Пипков

Петко Стайнов

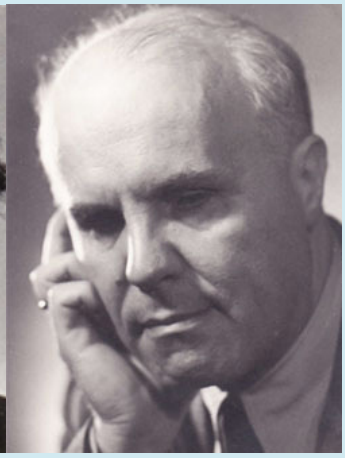

Веселин Стоянов Марин Големинов Филип Кутев

„Обичам те, родино“
музика Любомир Пипков

1.Обичам те, родино пролет под накита зелен
и с пъстрите цветя, наболи през първи слънчев ден.
Обичам те, когато лято житата позлати
и жътва закипи в полята, и морно дишаш ти.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Запознаване с българските композитори класици. Записване в тетрадката на имената им и на най-популярните произведения. Разучаване на песента „Обичам те, родино“. Участват и учениците със СОП.

Времево разпределение:
1 учебен час. Запознаване с творчеството на българските композитори, записване в тетрадката на имена и произведения – 10 минути, слушане на музикални примери: „Тракийски танци“ – Петко Стайнов и Българска рапсодия „Вардар“ – Панчо Владигеров – 15 минути, разучаване на песента „Обичам те, родино“ – Любомир Пипков – 15 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на музика от български композитори: „Тракийски танци“ – Петко Стайнов и Българска рапсодия „Вардар“ – Панчо Владигеров. Изпълнение на песента „Обичам те, родино“ със солисти. Учениците със СОП участват в груповото изпълнение.

Ресурси, които могат да се използват за темата: https://www.youtube.com/watch?v=1GAispGB0wc https://www.youtube.com/watch?v=AynQR9ApRLQ https://www.youtube.com/watch?v=xMxhyYNk5Tw
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Учениците разпознават на портрети известни български композитори и знаят техни произведения. Изказват мнение за българската класическа музика.
Междупредметна връзка: Литература – четене на стихотворението от Елисавета Багряна „Обичам те, родино“.
Работа у дома и участие на семейството: Изпълнение на песента „Обичам те, родино“. Посещение със семейството на природни забележителности в България.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Разпознаване и назоваване имената на изброените композитори. Назоваване на известните произведения на композиторите – Панчо Владигеров, Петко Стайнов, Любомир Пипков и Веселин Стоянов. Слушане на песента „Обичам те, родино“ . Беседа на тема „Как е представена родината в песента“?
Помощни средства и технологии: – слушане на музикалните примери на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия. – адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).
Самостоятелна и домашна работа: Да се научи наизуст песента „Обичм те, родино“. Рисунка с пейзаж от нашата родина, или снимки от интернет.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

МУЗИКА И ОБЩЕСТВО

ПОПУЛЯРНА МУЗИКА И ПОПУЛЯРНА КУЛТУРА

Основно съдържание на урока за ученика:

Популярната музика е забавна и развлекателна. При интересен текст, запомняща се мелодия и артистично изпълнение песента се превръща в хит.

Васил Найденов е един от известните български изпълнители, който има много песни станали хитове – „Междучасие“, „Адаптация“, „Телефонна любов“ и много други. Те са сред любимите на българската публика.

Името на Емил Димитров се свързва с най-обичаните български песни – „Моя страна, моя България“ и „Ако си дал“. Емил Димитров е първият носител на златна плоча за особен принос към естрадната ни музика.

Популярни български групи са „Щурците“, „Сигнал“, „Тоника“ и др.

„Междучасие“

1.Щом звънецът бие, сякаш чрез магия
класната ни стая оживява.
Литват тебешири и със весел глас
пее всеки от нас.

2. Слънцето наднича с поглед
на момиче над море от сини
тетрадки. Може би се радва,
че след всеки час пее всеки от нас.

Припев:

Фа ми фа фа фа ми ре ла сол ла до сол сол ла до, хей, сол ла до сол сол ла до ре ла си ла ааа…..

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Дава се възможност на учениците да пускат записи с любими песни и аргументират своите музикални предпочитания. Учениците със СОП запознават класа с любими изпълнители.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на песента „Междучасие“ – 15 минути, слушане на популярни български песни: „Ако си дал“ – Емил Димитров – 10 минути, учениците пускат записи на свои любими песни – 15 минути.

Групова дейност в класната стая:
Разучаване на песента „Междучасие“ и артистично изпълнение – куплетът се изпълнява от солист, а припевът – от целия клас. Слушане на популярни български песни. Учениците със СОП участват в груповото изпълнение и запознават класа с любими поп изпълнители.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=RJCKPweK6yc
https://www.youtube.com/watch?v=gqHcir0SZHY

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците коментират многообразието на популярната музика в миналото и днес. Аргументират своите предпочитания и проявяват уважение към избора на другите.

Междупредметна връзка: Литература – четене на текст на песен. Информационни технологии – търсене и събиране на музикална информация в интернет.

Работа у дома и участие на семейството:
Изпълнение на песента „Междучасие“. Родителите споделят музикалните си предпочитания.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Назоваване на най-известните песни на Васил Найденов и Емил Димитров.
Изготвяне на таблица.
Слушане на музикалните примери „Междучасие“ и „Ако си дал“ и назоваване на техните изпълнители.
Беседа на тема „Какво настроение носи песента „Междучасие“?

Помощни средства и технологии:
– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.
– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да се научи наизуст песента „Междучасие“. Да се направи запис на любими песни и се представят на класа.

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

МУЗИКА И ОБЩЕСТВО

МУЗИКАТА И СЪВРЕМЕННИТЕ МЕДИИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Днес под думата медия се разбират средствата, които служат за обмен на информация между хората. Много столетия музика се слуша само на живо – в концертни зали, дворци, църкви.

Голяма промяна настъпва с появата на технологиите за звукозапис – грамофон, магнетофон, касетофон, компактдиск. През XX век настъпва ерата на електронните медии – радио, телевизия, интернет. По телевизията се излъчват музикални канали, концерти и музикални конкурси. Музика от всички жанрове е достъпна за слушане от интернет. Филмите също имат своя музика, като понякога песен или музика от филм стават много популярни. Например песента „Дано, дано“ из филма „Патилата на Спас и Нели“.

„Дано, дано“

1.Ако до всяко добро същество застане поне още едно,
ех, ще започне такъв живот, че само си викам: Дано!
Ако към тия две същества прибавиш и още две,
ти знаеш ли колко прави това? Най-малко хиляда и две.
Припев: Дано, дано, дано, дано, дано, дано,
до всяко добро същество застане поне още едно,
тогава, тогава предвиждам такъв живот,
че само си викам“ Дано!

Звукозаписно студио

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Да се отговори на въпроса кои музикални предавания по радиото и телевизията следите. Разкажете за тях. Знаете ли, че песента на Крисия „Детска планета“ се класира на второ място в международния музикален конкурс „Детска Евровизия“? Учениците със СОП запознават класа с любими телевизионни музикални предавания.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на песента „Дано, дано“ – 15 минути, слушане на популярни български песни: „Детска планета“, изпълняват Крисия, Хасан и Ибрахим – 10 минути, отговор на поставени въпроси – 15 минути.

Групова дейност в класната стая:
Разучаване на песента „Дано, дано“ и артистично изпълнение – куплетът се изпълнява от солист, а припевът – от целия клас. Слушане на популярни български песни. Учениците със СОП участват в груповото изпълнение.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=1CSeUhl3CDA
https://www.youtube.com/watch?v=pOpbcKpeGjo

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците коментират мястото на музиката в предавания и програми на електронните медии.

Междупредметна връзка: Литература – четене на текст на песен. Информационни технологии – търсене и събиране на музикална информация в интернет.

Работа у дома и участие на семейството:
Артистично изпълнение със семейството на песента „Дано, дано“.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Беседа на тема:
– Как се записват музикалните произведения в днешно време?
– По какви начини може да слушаме музика,освен в концертните зали?
Слушане на музикалните примери.
Съвместно изпълнение на песента „Дано,дано“.

Помощни средства и технологии:
– слушане на музикалните примери на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.
– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да се научи наизуст песента „Дано, дано“. Да се намерят в интернет други песни, участвали в „Детска Евровизия“.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

МУЗИКА И ОБЩЕСТВО
ФОЛКЛОРНАТА МУЗИКА В МОДЕРНАТА И ГЛОБАЛНАТА ЕПОХА

Основно съдържание на урока за ученика:

Бързото преодоляване на разстояния, пътешествията по света и технологичният прогрес правят достъпни всички стилове и видове музика. Това позволява музикалните традиции на различни народи и култури да се смесват помежду си.

Музиката сближава хората по света. Чрез българския фолклор много страни научават за България и за нашата култура. Създават се обработки на народни песни, като се използват съвременни изразни средства. В изпълненията на много съвременни формации народните песни звучат нетрадиционно и модерно.

Адриана Николова - Печенката създава музика, в която по много интересен начин съчетава народни мотиви и биийтбокс. В „Петър плет плете“ е използвана народната песен „Скъсал си Черньо чехлите“. Същата мелодия звучи и в народния танц ръченица в творчеството на композиторите Любомир Пипков и Петко Стайнов.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Речник: бийтбокс – вокално изпълнение, което наподобява ударни инструменти.
Учениците разучават основната мелодия и я изпяват със сричка. При слушане на музикалните примери вдигат ръка при всяко появяване на основната тема – песента „Скъсал си Черньо чехлите“. Участват и учениците със СОП.

Времево разпределение:
1 учебен час. Музикални примери: „Петър плет плете“, изпълнява Адриана Николова, ръченица из „Пролетни приумици“ от Любомир Пипков, ръченица из „Тракийски танци“ от Петко Стайнов – 20 минути, изпълнение на песни – 20 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на музикалните примери – народния танц ръченица, претворен с различно звучене от Панайот Пипков, Петко Стайнов, Адриана Николова и Десислава Тодорова. Изпълнение на песни. Учениците със СОП участват в груповото изпълнение.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=YqyVP5bN7hw
https://www.youtube.com/watch?v=t0o_DQOhzv8
https://www.youtube.com/watch?v=xMxhyYNk5Tw

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците коментират проявите и взаимодействието на фолклорната музика в модерната и глобалната епоха, наблюдават фолклорни мотиви в съвременни примери. Участие в обсъждане на различни музикални произведения.

Междупредметна връзка: Информационни технологии – търсене и събиране на музикална информация в интернет.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се намерят в интернет съвременни български групи, които използват фолклорни елементи в своите произведения.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Още един пример за фолклорната музика в модерната и глобалната епоха е
„Сто надежди“ – изпълнява Б.Т.Р.
https://www.youtube.com/watch?v=PK0hpA4sErM
В тази песен се вплитат български народни мотиви, народни инструменти и рок музика.
Назоваване на музикалните инструменти,които присъстват в изпълнението на „Сто надежди“.
Слушане на музикалните примери-„Петър плет плете“, ръченица из „Пролетни приумици“ и ръченица из „Тракийски танци“.

Помощни средства и технологии:

– слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.

– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се намери в интернет българска и чужда поп музика с фолклорни елементи.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

МУЗИКА, ДВИЖЕНИЕ, ТАНЦ

ХУДОЖЕСТВЕНА МУЗИКА И ТАНЦИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Танците са неразделна част от живота на хората. Музиката и танцът, единството на движение и ритъм са универсалният език за общуване между хората. В българските народни танци всички са заловени в кръг, хванати за ръце – Право хоро, Пайдушко, Дайчово, Еленино хоро. При ръченицата се танцува и по двойки.

Народни или бални, танците доставят удоволствие на всички. Много от старинните европейски танци са с народен произход, но постепенно навлизат в балните зали – менует, мазурка, полка, гавот, аржентинско танго и др.

Композиторите претворяват разнообразието от танци като отделни творби или част от по-големи произведения. Така музиката за танцуване се превръща в музика за слушане.

„Слънцето е в нас“

Припев: *Слънцето е в нас.*
С вятъра в косите идва пролетта.
Колко цветя светят сега в очите…
В нас е младостта.

1.Като река се нижат бързо дните
и пак при нас е пролетта.
И на шега намигат ни звездите.
Усмихваме се на света.
2.Безкраен път лежи във мойта длан,
осеян с радостни мечти.
Ще тръгнем, знам, напред към нови тайни
със чисти грейнали очи.
Ще стигнем бряг далеч зад хоризонта,
бряг от никой неоткрит.
Припев:*……*

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Припомняне на български народни танци, европейски танци и танго. Записване в тетрадката. Разучаване на песента „Слънцето е в нас“. Учениците със СОП се включват в изпълнението на танците според възможностите си.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на песента „Слънцето е в нас“ – 15 минути, музикални примери: Дайчово хоро, танго, „Трич-треч полка“ от Йохан Щраус – 15 минути, танци – Дайчово хоро и танго – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Разучаване на песента „Слънцето е в нас“. Разучаване на основните танцови движения на Дайчово хоро и танго. Учениците със СОП участват в груповото изпълнение.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=3A6w7RhbEXc
https://www.youtube.com/watch?v=TtnYFUSpp5c
https://www.youtube.com/watch?v=CYb4CvZ8qjU
https://www.youtube.com/watch?v=U11_VmeFZcs

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Учениците различават танцови елементи на фолклорни, салонни и модерни танци. Споделят личен опит и проявяват толерантност към уменията на другите.
Междупредметна връзка: Литература – четене на текст на песен. Информационни технологии – търсене и събиране на музикална информация в интернет. Изобразително изкуство – рисуване на тематична картина.
Работа у дома и участие на семейството: Артистично изпълнение със семейството на танго и Дайчово хоро.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Слушане на музикалните примери. Припомняне на българските народни танци – Право хоро, Пайдушко, Дайчово, Еленино хоро, Ръченица и техните стъпки. Заучаване на песента „Слънцето е в нас“. Рисуване на тематична картина, изобразяваща песента „Слънцето е в нас“.
Помощни средства и технологии: – слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия. – адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).
Самостоятелна и домашна работа: Да се научи наизуст песента „Слънцето е в нас“.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Музика, VI клас
Тема на урока: МУЗИКА И ОБЩЕСТВО АВТОР, ИЗПЪЛНИТЕЛ, ПУБЛИКА
Основно съдържание на урока за ученика: Авторът, който създава музиката, се нарича композитор. При написването на песните обикновено първо се създава текстът, а след това музиката. Композиторите записват мелодията с ноти, по-късно се създава аранжимент (приспособяване на музикалното произведение за изпълнение от друг състав музикални инструменти). Сцената е място, предназначено за изпълнение на разнообразна музика – песни , инстру

ментални произведения, опера, балет и др. Част от музикално-сценично произведение също наричаме сцена.

Интерпретация в музиката е творческото пресъздаване от артиста музикант, изпълнение с вложено лично отношение.

„Светът е сцена“

1.Сънувам или не? С букет, на колене,
приждаш плахо след всеки мой концерт.
Дали това съм аз? И публика в захлас,
която пее последния ми супер хит.
Аз вярвам в мойта мечта. А сцената е съдба!

Припев:

Горещи струни докосват звездите
и сякаш танцува целият свят.
Любими думи с вятър в косите
повеждат ни лудо към златния бряг.
С нашата песен!

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Учениците със СОП правят преговор на музикалните термини – солист, дует, терцет, квартет. Записват в тетрадката новите понятия – сцена, интерпретация.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на песента „Светът е сцена“ – 15 минути, изпълнение в различни музикални състави – 10 минути, музикален пример: дует на цветята из операта „Лакме“ от Лео Делиб – 5 минути, изпълнение на други песни – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Разучаване на песента „Светът е сцена“. Изпълнение от един ученик, от двама, трима, четирима. Припомняне на понятията солист, дует, терцет, квартет. Наблягане на различната интерпретация на песента. Учениците със СОП участват в груповото изпълнение.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=W3OQRJ1-qos&list=PL_KfojhUos39FMUZNs0REh7QjI5kEJgVe&index=3
https://www.youtube.com/watch?v=832M0B3X6Lg

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците познават понятия и термини, свързани с музикалното изпълнение.
Формулират мнение при слушане и възприемане на музика.

Междупредметна връзка: Литература – четене на текст на песен. Информационни технологии – търсене и събиране на музикална информация в интернет. Изобразително изкуство – рисуване на тематична картина.

Работа у дома и участие на семейството:
Изпълнение на песните „Светът е сцена“ и „Слънцето е в нас“. Ученикът е изпълнител, а родителите са публика.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
На снимката виждате детска вокална група.
Музикалните групи могат да се състоят от солист – един изпълнител, дует – двама, терцет – трима, и квартет – четирима изпълнители.
Беседа на тема:
Последователността, по която се създава песента.
Разликата между автор, изпълнител и публика.
Слушане на музикалните примери.
Рисуване на тематична картина, изобразяваща песента „Светът е сцена“.

Помощни средства и технологии:

– слушане на подходяща музика на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.

– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да се научи наизуст песента „Светът е сцена“. Да се направи програма с любими песни.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VI клас

Тема на урока:

МУЗИКА И СЪВРЕМЕННИ ТЕХНОЛОГИИ

Основно съдържание на урока за ученика:

В края на XIX век е изобретен микрофонът, а след това и радиоапаратът.

Правят се първите записи на музика върху грамофонна плоча и магнетофонна лента. Преди 60 години е създадена първата аудиокасета, а по-късно компаниите „Филипс“ и „Сони“ изобретяват компактдиска. Използва се и безконтактно пренасяне на музика през Bluetooth, чрез т. нар. облак.

В зависимост от използвания софтуер и устройство музиката е в различни аудиоформати (wav, mp3, wma, midi). Видеоформати се използват за запис на образ и звук едновременно (wmp, avi, mp4, mov).

Берлинската филхармония има дигитална концертна зала, където може да гледаме концертите на живо, вижте видеоклипа. Жан-Мишел Жар е един от най-известните композитори на електронна музика, вижте изпълнението на лазерна арфа.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Учениците със СОП се запознават с устройства за звукозапис и звуконосители – грамофонна плоча, магнетофонна лента, аудиокасета, компактдиск.

Времево разпределение:
1 учебен час. Запознаване с устройства за звукозапис в миналото и днес – 10 минути, гледане на видеоклип на тема „Дигиталните технологии в класическата музика“ и изпълнение на Жан-Мишел Жар – 20 минути, изпълнение на песни – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Учениците се запознават с новите понятия, гледат видеоклипа на тема „Дигиталните технологии в класическата музика“. Провежда се дискусия на тема „Музика и съвременни технологии“. Учениците със СОП се включват и правят рисунка на тази тема.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=W6Ptxm4jnz0
https://www.youtube.com/watch?v=9DlwQJX3qag

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците познават технически средства за запис и съхранение на музика. Коментират промените в създаването, разпространението и възприемането на музика под влияние на съвременните технологии.

Междупредметна връзка: Информационни технологии – търсене и събиране на музикална информация в интернет. Използване на компютъра за запис и редактиране на музика.

Работа у дома и участие на семейството:
С програмата за редактиране на музика Audaciti и с помощта на родителите да се направи вариант на популярна песен. Може да се направи промяна на темпото, силата или запис с външен микрофон във формат mp3.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разясняване на новите термини.
Запознаване с видовете аудиоформати и видеоформати.
Гледане на видеоклипа „Дигиталните технологии в класическата музика“
Беседа на тема „Музиката и съвременните технологии“.

Помощни средства и технологии:
– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.
– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да се направи вариант на песен.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Музика VII клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Музикална практика. Изпълнение на музика 2414

Елементи на музикалната изразност

Системата от музикални изразни средства като цялостно въздействие върху слушателя 2418

Елементи на музикалната изразност

Метроритмично разнообразие на българския фолклор и безмензурна музика 2421

Елементи на музикалната изразност
Музикални инструменти. Пъстрота на инструменталните състави 2423

Музикални жанрове и форми. Принципи на формообразуване 2427

Музикални жанрове и форми. Музикални форми 2430

Музикални жанрове и форми 2433

Музикални жанрове и форми 2435

Музикални жанрове и форми 2437

Българска народна музика. Фолклорна музика и обредност 2439

Музика и общество. Съвременни български композитори 2444

Музика и общество. Музиката в живота на хората. Популярна музика 2444

Музика и общество. Музика, медии, технологии 2447

Музика и общество
Музиката в живота на хората. Популярна музика 2449

Музика и общество. Фолклорната музика в модерната и глобалната епоха 2452

Музика, движение, танц. Художествена музика и танци 2454

Музика и съвременни технологии 2456

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: **Музика, VII клас**

Тема на урока:

МУЗИКАЛНА ПРАКТИКА

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МУЗИКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Песента е музикален жанр, в който се съчетават музика и текст. Музиката е написана от композитор, а текстът – от поет. Както в миналото, така и днес песента присъства във всекидневието и празниците на хората.

В седми клас са включени хитови песни на български популярни групи и изпълнители, народни песни.

Пеенето е една от основните изпълнителски дейности в часа по музика. Най-често целият клас участва, понякога се разделя на групи или се включват солисти. Песните „Непознати улици“ и „Един неразделен клас“ са любими на всички ученици.

Фамилия Тоника

„Един неразделен клас“

Припев: Къде останахте, чудни вечери,
с безброй желания неизречени
Къде сте мигове пожелавани,
със откровения, незабравени
цял живот?
1.Един неразделен клас
с радостни песни и шеги
дълго огласяше града
след петия час.

Един неразделен клас
с общи тревоги и мечти
чертаеше своя път.
И вярвахме всички до един,
че ни чакат само празници,
че е щедро без предел времето пред нас.

„Непознати улици“

Припев: И никой не разбра –
отива си лятото,
идва есента. Тръгвам някъде
и непознати улици ще извървя –
себе си искам да разбера.
1.Старият квартал не се промени
Пак е събрал смях и детски мечти.
Тук всеки ден на празник прилича.
Аз ли съм това момиче,
Дето в спомените тича?

„Мери бойс бенд“

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Разучаване на песните „Един неразделен клас“ и „Непознати улици“. Учениците със СОП участват в изпълнението според възможностите си.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на „Един неразделен клас“, изпълнява „Фамилия Тоника“ – 15 минути, разучаване на песента „Непознати улици“ – „Мери бойс бенд“ – 15 минути, артистично изпълнение на двете песни – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Разучаване на „Един неразделен клас“ и „Непознати улици“. Слушане на други популярни песни в изпълнение на „Фамилия Тоника“ и „Мери бойс бенд“. Изпълнение със солисти, като класът се включва на припева.

Ресурси, които могат да се използват за темата: https://www.youtube.com/watch?v=4aEFrcySYBQ https://www.youtube.com/watch?v=8ywb4ii7fJM
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Учениците артистично изпълняват песните, обсъждат текста, така обогатяват своя речник. Коментират характера и ролята на музиката в живота на човека.
Междупредметна връзка: Български език – използване на понятия за определяне характера на музикалното произведение. Четене на текст на песен.
Работа у дома и участие на семейството: Слушане на песните „Един неразделен клас“ и „Непознати улици“.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Разговор на тема „Музикален жанр“. Отчитане разликата между музика и текст. Какво пише композиторът? Какво пише поетът? Слушане на музикалните примери. Заучаване на песента „Един неразделен клас“. Солово изпълнение на припева на песента „Един неразделен клас“.
Помощни средства и технологии: – слушане на музикалните примери на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.
Самостоятелна и домашна работа: Да се научат наизуст двете песни. Изпълнение на училищно тържество.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VII клас

Тема на урока:

ЕЛЕМЕНТИ НА МУЗИКАЛНАТА ИЗРАЗНОСТ
СИСТЕМАТА ОТ МУЗИКАЛНИ ИЗРАЗНИ СРЕДСТВА КАТО ЦЯЛОСТНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ СЛУШАТЕЛЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Всяко изкуство има характерни изразни средства, с които се създават неговите творби. Основните изразни средства в музиката са ритъм, мелодия, темпо, тембър, динамика. Тяхното взаимодействие в музикалното произведение изразява чувства и емоции, пресъздава образи от действителността.

Мелодията представлява поредица от тонове с определена височина и трайност, записва се с нотни знаци. Темпото е бързината, с която се изпълнява музикалното произведение. Динамика е силата, с която се изпълнява музиката, отбелязва се с динамични знаци. Ритъмът в музиката е редуването на кратки и дълги нотни трайности (цяла, половина, четвъртина, осмина и др.).

Музикалните примери: Танц със саби из балета „Гаяне“ от А. Хачатурян и „Приспивна песен“ от Йоханес Брамс са противоположни по характера на музиката. Първото произведение е с подчертан ритъм и бързо темпо, а приспивната песен е бавна, нежна и мелодична.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Преговор на основните изразни средства и откриването им в музикалните примери.
Учениците със СОП записват в тетрадката музикалните изразни средства, отбелязват разликата между двете произведения: Танц със саби и „Приспивна песен“.

Времево разпределение:
1 учебен час. Преговор на изразните средства в музиката – 10 минути, музикални примери: Танц със саби из балета „Гаяне“ от А. Хачатурян, „Приспивна песен“ – Йоханес Брамс –15 минути, изпълнение на песни с различен характер – 15 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на музикалните примери: Танц със саби из балета „Гаяне“ от А. Хачатурян и Приспивна песен – Йоханес Брамс. Изпълнение на песни с контрастно звучене: бързо – бавно, силно – тихо и др. Учениците посочват примери. Включват се и учениците със СОП.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=aH2Gpdr-WrA
https://www.youtube.com/watch?v=t894eGoymio

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците определят характера на музиката и ролята на изразните средства в музика от различни жанрове.

Междупредметна връзка: Български език – използване на понятия за определяне характера на музикалното произведение.

Работа у дома и участие на семейството:
Слушане на музика с различен характер.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Музикални изразни средства.
Назоваване и записване на правилните отговори.

Помощни средства и технологии:

– слушане на музикалните примери на касетофон (или друго дигитално устройство), мултимедия.

– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се запишат в тетрадката динамичните знаци –

Пиано (тихо), медзопиано (средно тихо), медзофорте (средно силно), форте (силно).

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VII клас

Тема на урока:

ЕЛЕМЕНТИ НА МУЗИКАЛНАТА ИЗРАЗНОСТ
МЕТРОРИТМИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ФОЛКЛОР И БЕЗМЕНЗУРНА МУЗИКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Българският фолклор включва всички народни песни, танци, народни инструменти и обичаи. Народната музика присъства в празниците и делниците на българина. Богатството на размери отличава българската музика от народната музика на другите европейски страни. Размерите са прости и сложни, равноделни и неравноделни. Голяма част от българските народни песни са безмензурни – нямат определен размер. Те се изпълняват бавно, протяжно с много орнаменти (извивки на гласа). Пример: „Излел е Дельо хайдутин“, българската песен, записана на златна плоча, която лети в Космоса.

Размери: 2/4 – Право хоро (брои се на две)

5/8 – Пайдушко хоро (брои се на две, вторият дял е дълъг)

7/8 а – Ръченица (брои се на три, третият дял е дълъг)

7/8 б – Мъжка ръченица (брои се на три, първият дял е дълъг)

9/8 а – Дайчово хоро (брои се на четири, четвъртият дял е дълъг)

9/8 б – Грънчарско хоро (брои се на четири, вторият дял е дълъг)

11/8 – Ганкино хоро (брои се на пет, третият дял е дълъг)

13/8 – Еленино хоро (брои се на шест, шестият дял е дълъг)

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Запознаване с българските народни танци и техните размери: Право хоро, Пайдушко хоро, Ръченица, Дайчово, Ганкино хоро и Еленино хоро.
Задача: Пляскане с ръце и отброяване на дяловете в различните народни танци. Участват и учениците със СОП.

Времево разпределение:
1 учебен час. Запознаване с българските народни танци – 15 минути, слушане на музикалните примери – 10 минути, изпълнение на хорá, разучаване на Пайдушко хоро – 15 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на музикалните примери: Родопската песен „Излел е Дельо хайдутин“ в изпълнение на Валя Балканска. Разучаване на Пайдушко хоро. Изява на ученици, които могат да изпълнят право хоро, ръченица и други народни танци. Включват се и учениците със СОП.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=7lJYq6bjHTQ
https://www.youtube.com/watch?v=0KUs1f1oaGc
https://www.youtube.com/watch?v=IJu-W9JSOCo

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Приобщаване на учениците със СОП в груповото музициране, включването им в разучаването на различни танци. По този начин чрез практическа дейност по-лесно усвояване на знанията по музика.

Междупредметна връзка: История – свързване на народните танци с нашето минало и традиции.

Работа у дома и участие на семейството:
Да се изпълнят заедно с родителите право хоро, ръченица и Пайдушко хоро. Да се посети етнографски музей.

Помощни средства и технологии:
– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.
– адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Коя схема на кой танц отговаря? Да се запишат схемите в тетрадката.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Музика, VII клас
Тема на урока: ЕЛЕМЕНТИ НА МУЗИКАЛНАТА ИЗРАЗНОСТ МУЗИКАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ. ПЪСТРОТА НА ИНСТРУМЕНТАЛНИТЕ СЪСТАВИ
Основно съдържание на урока за ученика: Разнообразни са видовете музика – различаваме вокална, инструментална и вокално-инструментална. Всяка от тях е ансамблова (оркестри, хорове и камерни състави) и солова (един изпълнител). Оркестрите са: симфоничен, струнен, духов. Камерни инструментални състави: дуо, терцет, квартет, квинтет и др.

Лютня

Лютнята произхожда от арабския струнен инструмент уд, който има четири струни. През XVI век става популярна в Европа. Лютнята участва в инструментални състави и съпровожда изпълнението на певците.

През XVI век в италианския град Кремона се създава цигулката. Тя е струнен лъков инструмент. Най-известният цигулар и композитор е Николо Паганини, живял в Италия през XVIII век. Неговите произведения за цигулка са виртуозни, бързи, с ефектни пасажи. Цигулката на Паганини се съхранява в сейф в родния му град Генуа. На нея свирят победителите в международни конкурси за цигулари.

Николо Паганини

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Запознаване с особеностите на лютнята и цигулката. Задача: Да се потърсят в интернет музикални изпълнения на цигулка. Учениците със СОП също се включват в поставената задача. Рисунки на музикалните инструменти.

Времево разпределение:
1 учебен час. Запознаване с музикалните инструменти лютня и цигулка – 10 минути, слушане на класическа музика: Каприччио №24 от Николо Паганини, камерен струнен оркестър – 15 минути, рисунки на музикалните инструменти – 15 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на класическа музика, примери: Каприччио №24 от Николо Паганини, изпълнение на камерен струнен оркестър с участието на известния български цигулар Васко Василев. Рисунки на музикални инструменти. Учениците със СОП оцветяват картинки с музикални инструменти. Създаване на изложба с най-хубавите рисунки.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=CgTeIwVpDlQ
https://www.youtube.com/watch?v=BOEgd2oZjvw

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците разпознават по тембър и външен вид музикалните инструменти лютня и цигулка. Формулират свое мнение при възприемането на музиката.

Междупредметна връзка: Изобразително изкуство – рисунка на музикални инструменти. История – композитори и старинни музикални инструменти.
Информационни технологии – търсене на музикална информация в интернет.

Работа у дома и участие на семейството:
Оцветяване на картинки с музикални инструменти.
Посещение с родителите на концерт.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разясняване особеностите на музикалните инструменти лютня и цигулка.

Лютня – арабски струнен инструмент, който през XVI в. става популярен в Европа. Представлява струнен музикален инструмент, на който се свири чрез опъване на струните с пръсти. Обикновено на него се свири при солови изпълнения.

Цигулка – малък музикален инструмент от групата на струнно-лъковите инструменти. Основният начин на звукоизвличане е чрез прокарване на лък по една или повече струни. Цигулката се използва в класическата музика и фолклора.

Слушане на музикалните примери.

Рисуване на музикален инструмент по избор.

Помощни средства и технологии:

– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.

– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Дидактични материали: Блокче за рисуване и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Рисунка на музикални инструменти за училищната изложба.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VII клас

Тема на урока:

МУЗИКАЛНИ ЖАНРОВЕ И ФОРМИ
ПРИНЦИПИ НА ФОРМООБРАЗУВАНЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

През XVII век в Западна Европа популярен става най-големият инструмент – орган. Той принадлежи към две групи инструменти – духовите и клавишните. Съставен е от много тръби с различна големина, през които преминава въздух. Има няколко клавиатури и педали. Немските композитори Йохан Себастиан Бах и Георг Фридрих Хендел създават произведения за орган, които се изпълняват и днес.

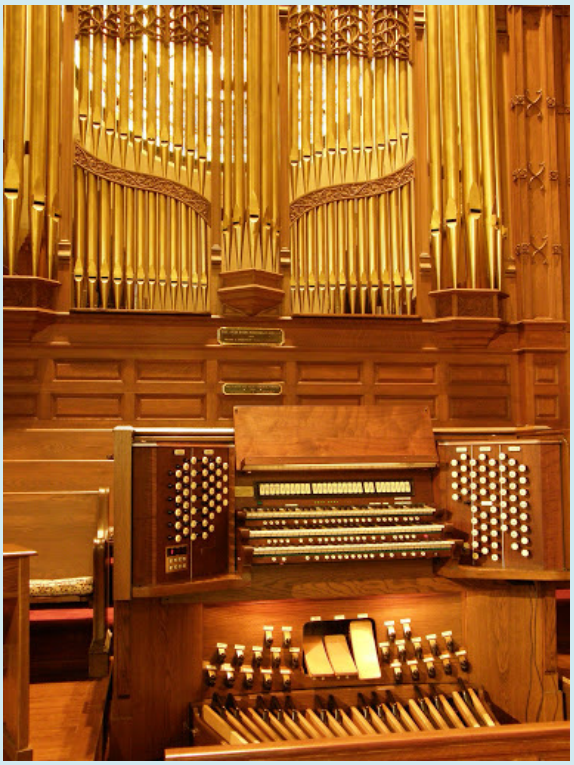

Орган

Оратория е голямо вокално-инструментално произведение за хор, солисти и оркестър, изградено върху религиозен сюжет. Пример: Оратория „Месия“ („Спасител“) от Г. Ф. Хендел. Най-популярна част – „Алилуя“ („Да славим“).

Токатата е клавирна творба с еднообразна ритмика и виртуозен характер. През XVII век е въведение към фугата.

Фугата се изгражда от тема, която последователно звучи във всички гласове. Пример: Токата и фуга ре минор от Й. С. Бах.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Запознаване с оратория, токата и фуга. Задача: Да се потърсят в интернет музикални изпълнения на орган. Учениците със СОП също се включват в поставената задача.

Времево разпределение:
1 учебен час. Запознаване с особеностите на музикалният инструмент орган – 15 минути, слушане на музикалните примери: оратория „Месия“ от Г. Ф. Хендел, Токата и фуга ре минор от Й. С. Бах – 15 минути, информация от интернет, рисунки на музикални инструменти – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на класическа музика, примери: оратория „Месия“ от Хендел, Токата и фуга ре минор от Бах. Търсене на музика за орган в интернет. Рисунки на музикални инструменти. Учениците със СОП оцветяват картинки с музикални инструменти. Създаване на изложба с най-хубавите рисунки.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=usvMU-bOXoU
https://www.youtube.com/watch?v=Nnuq9PXbywA

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците разпознават по тембър и външен вид музикалния инструмент орган и музикалните жанрове. Формулират свое мнение при възприемането на музиката.

Междупредметна връзка: Изобразително изкуство – рисунка на музикални инструменти. История – композитори и старинни музикални инструменти.
Информационни технологии – търсене на музикална информация в интернет.

Работа у дома и участие на семейството:
Слушане на класически произведения за орган от Бах и Хендел.
Посещение с родителите на концерт.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Музикалната форма е строежът на музикалната реч в музикалното произведение.Художествена организаци, необходима за въплъщение на даденото съдържание.

Слушане на музикалните примери.

Изброяване на познатите музикални инструменти в оратория „Месия“ от Хендел.

Припомняне на немските композитори Йохан Себастиан Бах и Георг Фридрих Хендел.

Помощни средства и технологии:

– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.

– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Дидактични материали: Блокче за рисуване и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:

Рисунка на музикални инструменти за училищната изложба.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VII клас

Тема на урока:

МУЗИКАЛНИ ЖАНРОВЕ И ФОРМИ

МУЗИКАЛНИ ФОРМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Всяка музикална творба има своя структура, която се нарича музикална форма. Сонатната форма се развива през XVIII век в творчеството на виенските класици Йозеф Хайдн, Волфганг Амадеус Моцарт и Лудвиг ван Бетовен. В сонатна форма са първите части на жанровете соната, симфония и инструментален концерт.

Тя е изградена от съпоставянето на две контрастни по характер музикални теми.

Има три основни дяла – експозиция, разработка, реприза.

Структура на сонатна форма

въведение	експозиция	разработка	реприза	кода
	1 и 2 тема	1 тема	1 и 2 тема	

Соната – камерен жанр, възниква XVI век, музика за солов инструмент или за инструмент със съпровод на пиано. Състои се обикновено от три части: бърза, бавна, бърза. Пример: „Лунна соната“ – Бетовен.

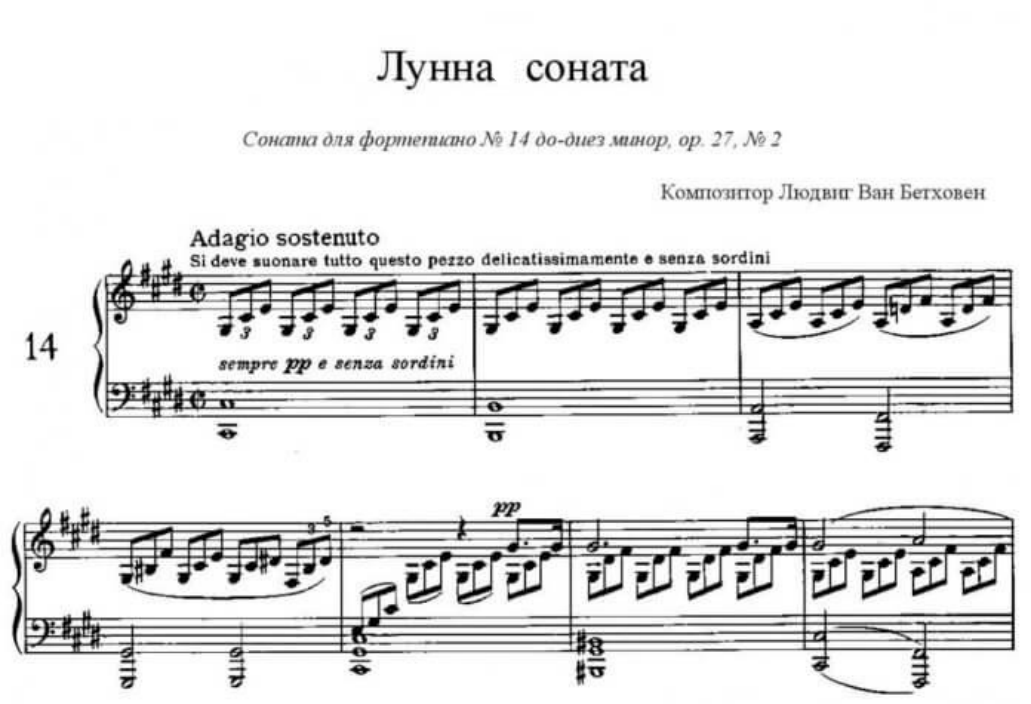

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект)

Запознаване с особеностите на сонатната форма, графично изобразяване. Учениците със СОП изобразяват в рисунка своите чувства и впечатления от „Лунна соната“ на Бетовен.

Времево разпределение:

1 учебен час. Запознаване с особеностите на сонатната форма – 15 минути, слушане на музикалните примери: Симфония № 40 от Моцарт, „Лунна соната“ от Бетовен – 15 минути, рисунки, свързани с темата – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:

Слушане на класическа музика, примери: Симфония № 40 – Моцарт, „Лунна соната“ – Бетовен. Изпяване със сричка на 1 тема от симфония № 40. С вдигане на ръка учениците отбелязват появата на главната тема. Участват и учениците със СОП.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=yJ3WWFkNFxU

https://www.youtube.com/watch?v=5-MT5zeY6CU

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Учениците разпознават частите на сонатната форма и музикалния жанр соната. Формулират свое мнение при възприемането на музиката.

Междупредметна връзка: Български език – формулира мнение при възприемане на музиката. История – виенските класици през XVIII век. Изобразително изкуство – рисуване на тематична рисунка.

Работа у дома и участие на семейството:

Слушане на класически произведения от виенските класици Хайдн, Моцарт и от Бетовен. Посещение с родителите на концерт.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

В сонатната форма се срещат всички принципи на формообразуването – повторение, контраст, вариране, репризност.

Запознаване със сонатната форма.

Експозиция – главна тема, преход, втора тема и заключение.

Разработка – осъществява се активно развитие на тематичния материал, изложен в експозицията.

Реприза – звучат първа и втора тема от експозицията.

Кода – служи за край.

Графично изобразяване на сонатната форма.

Слушане на музикалните примери.

Рисуване на тематична рисунка.

Помощни средства и технологии:

– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.

– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да се напишат в тетрадката други популярни произведения от Хайдн, Моцарт и Бетовен.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VII клас

Тема на урока:

МУЗИКАЛНИ ЖАНРОВЕ И ФОРМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Симфонията се оформя през XVIII век като инструментално произведение за симфоничен оркестър. Тя е най-големият инструментален жанр, който пресъздава сложни и драматични сблъсъци. Оформя се като четиричастно произведение в творчеството на виенските класици Хайдн, Моцарт и Бетовен. Първата част е в сонатна форма в бързо темпо. Втората част е бавна, с лиричен характер. Третата част е танцувална – менует или скерцо. Четвъртата част е финал – бърз и динамичен, обобщава основната идея.

Инструментален концерт – музикално произведение за солиращ инструмент и съпровод на оркестър. Има концерт за пиано, цигулка , обой, кларинет и др. Първата част е в сонатна форма, като в края има епизод, в който солистът показва своето майсторство. Редуват се различни по характер части – бърза, бавна и бърза.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Запознаване с особеностите на симфонията и инструменталния концерт. Учениците със СОП изобразяват в рисунка своите чувства и впечатления от произведенията за слушане.

Времево разпределение:
1 учебен час. Запознаване с особеностите на симфонията и инструменталния концерт – 15 минути, слушане на музикалните примери: Симфония № 5 от Бетовен, Концерт за пиано и оркестър № 21, 2 част от Моцарт, Симфония № 101 „Часовникът“ от Хайдн – 25 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на класическа музика, примери: Симфония № 5 от Бетовен, Концерт за пиано и оркестър №21, 2 част от Моцарт, Симфония №101 „Часовникът“ от Хайдн. С вдигане на ръка учениците отбелязват появата на главната тема в произведенията. Учениците със СОП участват с рисунки, свързани с темата.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=_4IRMYuE1hI
https://www.youtube.com/watch?v=RU9dRIE7rII
https://www.youtube.com/watch?v=CF1F8S7VOAg

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците разпознават музикалните жанрове симфония и инструментален концерт. Формулират свое мнение при възприемането на музиката.

Междупредметна връзка: Български език – формулира мнение при възприемане на музиката. История – виенските класици през XVIII век.

Работа у дома и участие на семейството:
Слушане на класически произведения от виенските класици Хайдн, Моцарт и Бетовен. Посещение с родителите на концерт.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Запознаване с музикалните жанрове и форми, заложени в урока.
Графично изобразяване на сонатната форма.
Слушане на музикалните примери.
Отбелязване на главната тема в музикалните произведения.

Помощни средства и технологии:
– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.
– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).
Дидактични материали: Блокче за рисуване и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа: Да се напишат в тетрадката други популярни произведения от Хайдн, Моцарт и Бетовен.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VII клас

Тема на урока:

МУЗИКАЛНИ ЖАНРОВЕ И ФОРМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Музикално-сценични жанрове са опера, оперета, балет, мюзикъл, рок опера и др.

В тях се обединяват музика, литература, танц, изобразително изкуство. Те се изграждат върху либрето - литературен текст, върху който се пише музиката.

Опера – създадена е през XVI век в Италия. Съчетава пеене, музика и сценично действие. Операта започва с увертюра (кратко оркестрово встъпление), има няколко действия (сцени и картини), арии (изпълняват се от един певец), вокални ансамбли, хор и оркестър.

Видове певчески гласове: женски – сопран (висок), мецосопран, алт (нисък);
мъжки – тенор (висок), баритон, бас (нисък).

Балет – възниква през XVII век във Франция. Основно изразно средство е танцът в съчетание с музика и театрално действие. Всяко движение и жест пресъздава историята и образите на героите. Танцовите движения се създават от хореограф.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Запознаване с особеностите на операта и балета. Учениците със СОП изобразяват в рисунка своите чувства и впечатления от произведенията за слушане. Записват в тетрадката основните музикални понятия.

Времево разпределение:
1 учебен час. Запознаване с особеностите на операта и балета – 15 минути, слушане на музикалните примери: наздравица из операта „Травиата“ от Джузепе Верди, балет „Лебедово езеро“ от Чайковски – 15 минути, търсене в интернет на популярни опери от Джузепе Верди - 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на класическа музика, примери: наздравица из операта „Травиата“ от Джузепе Верди, фрагменти от балета „Лебедово езеро“ от руския композитор Пьотр Илич Чайковски. Класът се разделя на две групи. Всяка група измисля сценарий за танцово представление – определя история, избира музика и танци. Следващия час всеки изнася своето представление. Участват и учениците със СОП.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=Ekc6dLwMOmo
https://www.youtube.com/watch?v=xAxpX6tj1gc

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците разпознават музикалните жанрове опера и балет. Формулират свое мнение при възприемането на музиката.

Междупредметна връзка: Български език – формулира мнение при възприемане на музиката. Информационни технологии – търсене на музикална информация в интернет.

Работа у дома и участие на семейството:
Слушане на класически произведения. Посещение с родителите на балетна постановка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Слушане на музикалните примери.
Откриване в интернет на други популярни опери от италианския композитор Джузепе Верди.
Изработване на 3D макет, създаден въз основа на музикалното произведение на Чайковски “Лебедово езеро“.

Помощни средства и технологии:
– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.
– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Дидактични материали:
Блокче за рисуване, цветни моливи,водни бои,кадастрон,цветно блокче и лепило.

Самостоятелна и домашна работа: Да се напишат в тетрадката други популярни опери от италианския композитор Джузепе Верди.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VII клас

Тема на урока:

МУЗИКАЛНИ ЖАНРОВЕ И ФОРМИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Оперетата възниква средата на XIX век във Франция. В нея има увертюра, арии, ансамбли, хорове, но за разлика от операта музиката в оперетата звучи леко, весело и забавно. Разказват се весели, комични и любовни истории. В оперетата навлизат мелодии от популярни тогава танци – валс, чардаш, кан-кан. Към пеенето и танците се прибавят говорни сцени, което прави музикалния спектакъл разбираем за по-широка публика. Композитори: Жак Офенбах, Имре Калман, Ференц Лехар и др. Мюзикълът се появява в началото на XX век в Америка. Той съчетава популярна музика, модерни танци и забавна и зрелищна постановка. Сюжетът на мюзикъла разкрива проблемите на обикновения човек. Музиката включва джаз, поп и рок.

Пример: „Уестсайдска история“ от Ленард Бърнстейн, „Котките“ от Андрю Лойд Уебър

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Запознаване с особеностите на оперетата и мюзикъла. Учениците със СОП записват в тетрадката музикалните примери, които слушат в час.

Времево разпределение:
1 учебен час. Запознаване с особеностите на оперетата и мюзикъла – 15 минути, слушане на музикалните примери: „Царицата на чардаша“ от Имре Калман, „Уестсайдска история“ от Ленард Бърнстейн, „Котките“ от Андрю Лойд Уебър – 15 минути, изпълнение на песни – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на класическа музика, примери: „Царицата на чардаша“ от Имре Калман, „Уестсайдска история“ от Ленард Бърнстейн, „Котките“ от Андрю Лойд Уебър. Запознаване на учениците със сюжета на произведенията. Изпълнение на любими песни. Участват и учениците със СОП.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=oqI8H_N4jz4
https://www.youtube.com/watch?v=IleE49VbZNU
https://www.youtube.com/watch?v=FgC3JQhkqyc
https://www.youtube.com/watch?v=5mlllRdIfqw

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците разпознават характерните белези на музикалните жанрове оперета и мюзикъл, видовете певчески гласове. Формулират свое мнение при възприемането на музиката.

Междупредметна връзка: Български език – формулира мнение при възприемане на музиката. Информационни технологии – търсене на музикална информация в интернет.

Работа у дома и участие на семейството:
Посещение с родителите на мюзикъл за деца.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Запознаване с музикалните жанрове и форми, заложени в урока.
Слушане на музикалните примери.
Разглеждане и обсъждане характерните черти на оперетата и мюзикъла:
– поява
– звучене
– развитие
– популярни танци
Запис в тетрадката .

Помощни средства и технологии:

– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.

– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Гледайте в интернет детския мюзикъл „Трите феи и спящата красавица“. https://www.youtube.com/watch?v=NGT_OZFWdxs&t=920s

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VII клас

Тема на урока:

БЪЛГАРСКА НАРОДНА МУЗИКА

ФОЛКЛОРНА МУЗИКА И ОБРЕДНОСТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Българските народни песни пресъздават живота на хората – празниците, труда и обичаите. Жътвата е била един от най-важните моменти в годината. За да бъде работата по-лека, песни огласяли през целия ден полето. Млада жена с „лека ръка“ откривала жътвата. Върху първия сноп полагали ритуален хляб, а след края на работата гощавали с него работниците.

Когато през есента свърши земеделската работа, моми, момци и техните родители се събирали на седянка. Момците свирели, а момите пеели, играели хорá, разказвали приказки. На седянката вършели и работа – чистели царевица и боб, предели и шиели.

Сватбата е едно от най-значимите събития в живота на българите. Тя е предхождана от сватосване и годеж. Родителите на момчето приготвят дрехите на булката, обредни хлябове и сватбено знаме. Кумата дава булото, което в миналото е било червено.

„Седенка се кладеше“

Снощи вечер край порти седенка се кладеше,
седенка се кладеше от моми и ергени.
Мене мама ми каза: ‚Слагай да вечеряме,
слагай да вечеряме, постилай да лягаме.“
Пусто вечерахме си, пусто полегнахме си.
Мама и татко заспаха, мойто сърце не заспа.
През прозорец погледнах – седенка се кладеше.

Всяко любе до любе, мойто любе самичко

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект)

Запознаване с народните обреди по време на жътва, сватба, седянка. Учениците със СОП разучават народната песен „Седенка се кладеше“ и я изпълняват според възможностите си.

Времево разпределение:

1 учебен час. Запознаване с народните обреди по време на жътва, сватба и седянка – 10 минути, разучаване на народната песен „Седенка се кладеше“ – 15 минути, гледане на видеоклипа с обичая „седянка“ – 5 минути, слушане на музика – „Ела се вие, превива“ и „Слънцето трепти, захожда“ – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:

Запознаване с народните обреди по време на жътва, сватба и седянка. Гледане на видеоклип – седянка. Разучаване на народната песен „Седенка се кладеше“. Изпълнение по роли. Слушане на народните песни „Ела се вие, превива“ (сватбарска) и „Слънцето трепти, захожда“ (жътварска). Учениците със СОП се включват в изпълнението на песента според възможностите си.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=Tkmx2hRRhI8

https://www.youtube.com/watch?v=mbl6KBz2R2M

https://www.youtube.com/watch?v=gYP3zbBq8t0

https://www.youtube.com/watch?v=F_lSggX9fsU

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците знаят смисъла на основните фолклорни обичаи и могат да подбират подходяща музика за всеки празник.

Междупредметна връзка: Литература – разучаване текста на народна песен. История – традиции и обредност в България. Изобразително изкуство – рисуване на тематична рисунка.

Работа у дома и участие на семейството:
Родителите да разкажат на децата за българските народни празници и обичаи.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Слушане на музикалните примери.
Разговор за народните традиции и обичаи.
Заучаване на песента „Седенка се кладеше“.
Рисуване на тематична рисунка “Жътва“.

Помощни средства и технологии:
– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.
– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да се научи наизуст народната песен „Седенка се кладеше“ и да се изпълни с цялото семейство.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VII клас

Тема на урока:

МУЗИКА И ОБЩЕСТВО

СЪВРЕМЕННИ БЪЛГАРСКИ КОМПОЗИТОРИ

Основно съдържание на урока за ученика:

В средата на XX век в България творят композиторите класици. Но сред младите композитори се заражда интерес към използване на нов музикален изказ, нови техники и изразни средства. Константин Илиев и Лазар Николов са композитори, които първи пишат музика, която звучи различно – остро, накъсано, напрегнато. Други известни композитори са Димитър Христов, Васил Казанджиев, Красимир Кюркчийски, Иван Спасов. Популярни произведения: Концерт за пиано и оркестър – Димитър Христов, Симфония на тембрите – Васил Казанджиев, Токата за пиано – Константин Илиев, и др.

Съвременните български композитори създават както творби с авангардно звучене, така и произведения с фолклорни мотиви. Популярни по целия свят стават обработките на народни песни от Красимир Кюркчийски – „Калиманку Денку“ е отличена с наградата „Грами“.

Константин Илиев

Лазар Николов

Димитър Христов

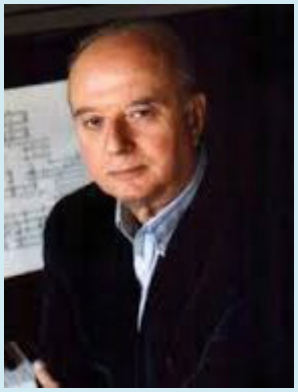

Васил Казанджиев

Красимир Кюркчийски

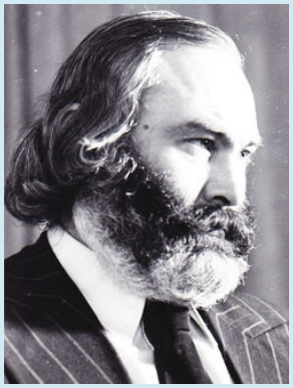

Иван Спасов

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Запознаване със съвременните българските композитори. Записване в тетрадката на имената и най-популярните произведения. Изпълнение на любими народни песни. Участват и учениците със СОП.

Времево разпределение:
1 учебен час. Запознаване с творчеството на съвременни български композитори, записване в тетрадката на имена и произведения – 15 минути, слушане на музикални примери: Концерт за пиано и оркестър от Димитър Христов, Детски пиеси за пиано от Васил Казанджиев, „Пиленце пее, говори“ от Красимир Кюркчийски – 15 минути, изпълнение на народни песни – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на музика от български композитори: Концерт за пиано и оркестър от Димитър Христов, Детски пиеси за пиано от Васил Казанджиев, „Пиленце пее, говори“ – обработка за народен хор от Красимир Кюркчийски. Изпълнение на народни песни. Учениците със СОП участват в груповото изпълнение.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=vVyY_-s1_RY&t=441s
https://www.youtube.com/watch?v=NsHMq9fYBK0
https://www.youtube.com/watch?v=vEehfl18kgI

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците разпознават портретите на известни български композитори и знаят техни произведения. Изказват мнение за българската музика.

Междупредметна връзка: Литература – български народни песни.

Работа у дома и участие на семейството:
Народни танци с цялото семейство.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Наградата „Грами“ се присъжда от националната академия за звукозапис на САЩ за изключителни постижения в музикалната индустрия.

Слушане на музикалните примери.
Беседа за съвременните български композитори.

Игра: Зип, Зап

Ако ученикът чуе „Кой е Зип?“ – трябва да назове името на композитора.
Ако ученикът чуе „Кой е Зап?“ – трябва да назове името на концерта/пиесата.

Помощни средства и технологии:

– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.
– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Изпълнение на български народни танци.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VII клас

Тема на урока:

МУЗИКА И ОБЩЕСТВО
МУЗИКАТА В ЖИВОТА НА ХОРАТА. ПОПУЛЯРНА МУЗИКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Популярната музика обхваща различни жанрове, които в даден момент са широко разпространени и се слушат от много хора. В миналото популярна музика са били валсове и стари градски песни. През XX век това са хитове на диското, рапа, рока, техно, фънк, денс и др. Днес има много песни, които стават популярни от музикалните класации по радиото и телевизията. Диско музиката става известна преди 50 години, има танцувален характер, свързва се с появата на дискотеките(зали за танцуване). Музиката се пуска на запис и се миксира от диджей (дисководещ).

Рапът възниква в Америка, като съчетава бързо изговаряне на текста, поезия и пеене. Изпълнението се съпровожда от ритмичен съпровод и танцови движения.

Забавната музика в България се нарича естрада. Сред най-известните изпълнители са Емил Димитров, Лили Иванова, Паша Христова, Мария Нейкова, Орлин Горанов, Васил Найденов и др. Съвременни изпълнители – Владимир Ампов – Графа, Орлин Павлов, Любо Киров, Михаела Филева и др.

Озвучителна система на диджей

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Записване в тетрадката на популярни български изпълнители. Учениците със СОП предлагат заглавия на български популярни песни, запознават класа с любими изпълнители.

Времево разпределение:
1 учебен час. Слушане на популярни български песни: „Заедно“ – Графа, Любо и Орлин, „Това е нашият живот“ – Криско – 15. Видеоклип – уроци по хоп-хоп танци – 10 мин. Учениците пускат записи на свои любими песни – 15 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на популярни български песни – „Заедно“ – Графа, Любо и Орлин, „Това е нашият живот“ – Криско. Ученици от класа танцуват хип-хоп. Изпълнение на песни по желание. Учениците със СОП участват в груповото изпълнение и запознават класа с любими поп изпълнители.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

https://www.youtube.com/watch?v=HI5fJT_7SV8

https://www.youtube.com/watch?v=9ZeRvXuZr5U

https://www.youtube.com/watch?v=_zTDv6dFeZA

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Учениците коментират многообразието на популярната музика в миналото и днес. Аргументират своите предпочитания и проявяват уважение към избора на другите.

Междупредметна връзка:

Информационни технологии – търсене и събиране на музикална информация в интернет.

Работа у дома и участие на семейството:

Родителите споделят музикалните си предпочитания – слушане на музика по телевизията.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Музиката играе важна роля в живота на хората. Всеки един от нас характеризира живота си с някоя песен.Песента може да предизвика ярки спомени и емоции.

Слушане на музикалните примери.

Беседа за българската популярна музика.

Назоваване на любима песен.

Какви емоции предизвиква в теб?

Помощни средства и технологии:

Касетофон(или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия. Адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се направи запис на любими песни и се представят на класа.

Изготвили: Мария Попова (учител по Музика)

Деница Енчева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VII клас

Тема на урока:

МУЗИКА И ОБЩЕСТВО

МУЗИКА, МЕДИИ, ТЕХНОЛОГИИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Основна роля за разпространение на музиката имат радиото и телевизията. Радиото е изобретено в края на XIX век, а в България се появява през 30-те години на XX век. Още в първите предавания се излъчват на живо оперни спектакли, инструментални концерти, предавания, в които звучи музика по избор на слушателите. Днес има много на брой радиостанции, които са разделени според вида музика, която излъчват – музика в стил диско, рок музика, българска музика.

Първото телевизионно предаване в България се излъчва преди 60 години. Предаванията са били черно-бели, а по-късно се появява цветната телевизия. Създават се музикални предавания с класическа, забавна и народна музика. Днес се записват множество музикални клипове, които се излъчват по музикални канали – MTV, MTV Rocks, CITY TV, Magic TV, BG Music Channel, и др. Всяка медия има топлисти на популярни песни, излъчени с гласуване от слушателите.

В последните години на огромна популярност се радват така наречените риалити формати. Това са телевизионни предавания, в които участват любители. Те се излъчват на живо по телевизията. Победителите в тях правят записи на песни и видеоклипове.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Да се отговори на въпроса кои музикални предавания по радиото и телевизията следите. Разкажете за тях. Учениците със СОП запознават класа с любими телевизионни музикални предавания.

Времево разпределение:
1 учебен час. Слушане на популярни български песни: „Приятели“, изпълнява „Фамилия Тоника“, „Високо“, изпълнява ФСБ – 10 минути, изготвяне на Топ 10 на класа и изпълнение на песните – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:
Слушане на песните: „Приятели“, изпълнява „Фамилия Тоника“, „Високо“ изпълнява ФСБ. Изготвяне на Топ 10 – песни на класа. Изпълнение на песните. Слушане на популярна българска музика. Учениците със СОП участват в груповото изпълнение.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=aBWjOl0ycCA
https://www.youtube.com/watch?v=RzS5O-LD7kg

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците коментират мястото на музиката в предавания и програми на електронните медии.

Междупредметна връзка: Информационни технологии – търсене и събиране на музикална информация в интернет. Изобразително изкуство – рисуване на тематична рисунка.

Работа у дома и участие на семейството:
Слушане по радиото на седмични класации с български песни.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Слушане на музикалните примери.
По какъв начин медиите, технологиите и предаванията са свързани?
Разговор за любимо телевизионно музикално предаване.
Какво се случва в професионален план с победителя на музикално предаване?
Рисуване на тематична рисунка.

Помощни средства и технологии:
– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.
– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да се гледа по телевизията музикално предаване.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VII клас

Тема на урока:

МУЗИКА И ОБЩЕСТВО

МУЗИКАТА В ЖИВОТА НА ХОРАТА. ПОПУЛЯРНА МУЗИКА

Основно съдържание на урока за ученика:

В средата на XX век в Америка изгрява звездата на Елвис Пресли, наречен Краля на рокендрола. Рокендролът е музика за танцуване, в която характерният звук на електрическата китара се допълва от звука на барабаните. През 60-те години в Англия навлиза американският рокендрол, но тук той се видоизменя в бийт музика. Две рок групи превземат световните сцени – „Бийтълс“ и „Ролинг стоунс“. „Бийтълс“ е най-продаваната музикална група в света с милиони записи. Получава 10 награди „Грами“ и е включена в залата на славата на рокендрола. Появяват се разновидности на рока – хард рок, прогресив рок, пънк, хеви метъл и др.

Популярни български рок групи са „Сигнал“, „Щурците“, ФСБ, Б.Т.Р. и др.

„Зелени сигнали“ – изпълнява група „Сигнал“

Светофарите греят зелено и пред нас пак се втурва света.
Нека тръгнем сега устремени подир птиците на радостта.
Кръговрати от нежност и сили преминават през нощи и дни.
Нека тръгнем, внезапно открили полети към висини.
Припев: Весели момичета, момчета на двайсет години,
от нас зависи днес света да бъдат просторите сини.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Задача: Да се потърсят в интернет песни на българските рок групи „Сигнал“, „Щурците“, ФСБ и Б.Т.Р. Учениците със СОП предлагат заглавия на български популярни песни. Разучаване на песента „Зелени сигнали“.

Времево разпределение:
1 учебен час. Разучаване на песента „Зелени сигнали“ – 15 минути, слушане на музикални примери – изпълнения на Елвис Пресли и „Бийтълс“ – 15 минути, други песни на български рок групи – 10 минути.

Групова дейност в класната стая:
Разучаване на песента „Зелени сигнали“, изпълнение със солист на куплета, а всички ученици се включват на припева. Учениците със СОП участват в груповото изпълнение. Слушане на музика – Елвис Пресли, „Бийтълс“, група „Сигнал“ и др.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=jgnO1Z0ca2Q
https://www.youtube.com/watch?v=wXTJBr9tt8Q
https://www.youtube.com/watch?v=xqBdTn3_0Rw

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците коментират многообразието на популярната музика в миналото и днес. Познават спецификата на рок музиката и известни рок групи. Аргументират своите предпочитания и проявяват уважение към избора на другите.

Междупредметна връзка: Литература – четене и разучаване текста на песен. Информационни технологии – търсене и събиране на музикална информация в интернет.

Работа у дома и участие на семейството:
Родителите споделят музикалните си предпочитания – песни на български рок групи.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Слушане на музикалните примери.
Търсене в интернет популярни песни на рок групите „Бийтълс“ и „Ролинг стоунс“.
Даване на примери за популярни изпълнения на рок групите
„Сигнал“, „Щурците“, ФСБ и Б.Т.Р.
Запис в тетрадката.
Заучаване на песента „Зелени сигнали“.

Помощни средства и технологии:
– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.
– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа: Да се потърсят в интернет песни в изпълнение на български рок групи. Да се научи наизуст песента „Зелени сигнали“.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика
Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VII клас

Тема на урока:

МУЗИКА И ОБЩЕСТВО
ФОЛКЛОРНАТА МУЗИКА В МОДЕРНАТА И ГЛОБАЛНАТА ЕПОХА

Основно съдържание на урока за ученика:

Музиката в балканите страни се отличава с богатство на метроритмите, мелодиите и разнообразие на инструментите. Срещат се разновидности на гайдата, гъдулката, тамбурата, тъпана, зурната , окарината и др. Всеки народ има свои типични инструменти – гръцкото бузуки и понтийската лира, румънският най, сръбската гусла, турският канун. В проекта „Ритъмът на Балканите“ на Българското национално радио участват инструменталисти и певци от балканските страни.

Групата „Оратница“ е създадена от шестима млади български музиканти, обединени от любовта към българския фолклор и съвременната музика. В техните изпълнения се съчетават мелодии и ритми от българската народна музика и модерни стилове. Теодосий Спасов свири на кавал и е известен със своя неповторим стил – съчетава традиционен фолклор, джаз и класическа музика.

Чуйте народната песен „Чичовите конье“ в два варианта – автентично изпълнение (от народни певци) и от групата „Оратница“ (нов съвременен вариант, обработка).

„Чичовите конье“ – народна песен от Шопския край

Чичовите конье на пайван пасат,
тутиман, тутиман, тути либе на фидан,
я-я, гагана, дзупай, либе, босо.
На пайван пасат, надалеко гледат.
Надалеко гледат, на годеж да идат.
На годеж да идат у ваша Мара,
у ваша Мара за наш Йованчо.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Речник: дзупам – скачам , играя
диджериду – духов музикален инструмент от Австралия с дължина 2 метра, изработен е от евкалиптово дърво.
Разучаване на народната песен „Чичовите конье“. Съпоставка между автентичното изпълнение на песента и съвременната интерпретация от група „Оратница“. Слушане „Ритъмът на Балканите“ и запознаване с народни инструменти на други балкански страни. Участват и учениците със СОП.

Времево разпределение:
1 учебен час Разучаване на песента „Чичовите конье“ – 15 минути, слушане на музикалните примери – група „Оратница“, „Ритъмът на Балканите“ – 20 минути, изпълнение на песни – 5 минути.

Групова дейност в класната стая:
Разучаване на шопската народна песен „Чичовите конье“. Слушане на музикалните примери, откриване на приликите и разликите между двата варианта на изпълнение на народната песен. Учениците със СОП участват в груповото изпълнение.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=LbkwCV0-Qk8
https://www.youtube.com/watch?v=J8aLgFfXYwY
https://www.youtube.com/watch?v=8tWwVRjoWMo

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Учениците коментират проявите и взаимодействието на фолклорната музика в модерната и глобалната епоха, наблюдават фолклорни мотиви в съвременни примери. Участие в обсъждане на различни музикални произведения.

Междупредметна връзка: Литература – четене на текст и разучаване на народна песен. Информационни технологии – търсене и събиране на музикална информация в интернет. Изобразително изкуство – рисуване на тематична рисунка.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се намерят в интернет съвременни български групи, които използват фолклорни елементи в своите произведения.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Слушане на музикалните примери.

Заучаване на песента „Чичовите конье“.

Рисуване на музикален инструмент – диджериду.

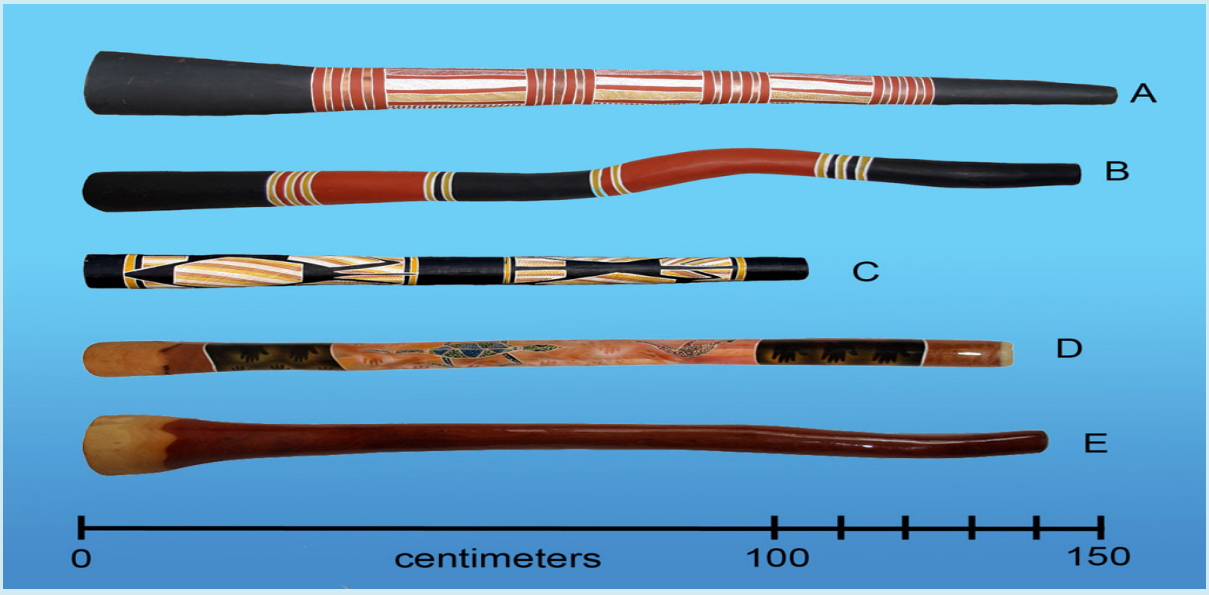

Помощни средства и технологии:

– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.

– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Слушане в интернет на група „Оратница“ и изпълнения на Теодосий Спасов.

Изготвили: Мария Попова,учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VII клас

Тема на урока:

МУЗИКА, ДВИЖЕНИЕ, ТАНЦ
ХУДОЖЕСТВЕНА МУЗИКА И ТАНЦИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Танците са неразделна част от живота на хората. Музиката и танцът, единството на движение и ритъм са универсалният език за общуване между хората. Те съпровождат живота на човека и са част както от ритуалите, така и от празниците.

1. Фолклорни танци – български народни танци: Право хоро, Ръченица, Пайдушко хоро, Дайчово хоро, Ганкино хоро, Еленино хоро и др.

2. Салонни танци – менует, полонез в кралските дворци, през XX век в клубовете и залите се танцува танго, валс, мамбо, самба, ча-ча-ча, салса и др.

3. Модерни танци – рокендрол, хип-хоп, брейк, диско, джаз балет и др. Днес хората танцуват все повече заедно, на големи групи и свободно импровизират в ритъма на музиката, всеки изпълнява движения с тялото по свой собствен начин.

Българската народна музика се използва като основа за създаването на много произведения от професионалните композитори. В „Тракийски танци“ композиторът Петко Стайнов използва Тонина ръченица като основа за създаване на музиката.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект)

Припомняне на български народни танци и салонни танци. Учениците със СОП записват в тетрадката и се включват в изпълнението на танци според възможностите си.

Времево разпределение:
1 учебен час. Припомняне на видовете танци – 10 минути, музикални примери – Тонина ръченица – изпълнява Валентин Янков, ръченица из „Тракийски танци“ от Петко Стайнов – 15 минути, изпълнение на народни танци – 15 минути.

Групова дейност в класната стая:
Изпълнение на български народни танци и модерни танци. Провежда се състезание по танци между учениците. Избират се участници, публика и жури. Учениците със СОП участват в изпълнението.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=LDQrwQXEfEg
https://www.youtube.com/watch?v=xMxhyYNk5Tw
https://www.youtube.com/watch?v=juXT1usImyA

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците различават танцови елементи на фолклорни, салонни и модерни танци.
Споделят личен опит и проявяват толерантност към уменията на другите.

Междупредметна връзка: Информационни технологии – търсене и събиране на музикална информация в интернет. Изобразително изкуство – рисуване на тематична рисунка.

Работа у дома и участие на семейството:
Артистично изпълнение със семейството на модерни танци.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Слушане на музикалните примери.
Беседа за българските народни танци и салонни танци.
Всеки български народен танц е характерен за конкретна фолклорна област.
Правото хоро е характерно за тракийската фолклорна област.
Ганкино хоро е сложно народно хоро от северняшката фолклорна област.
Дайчовото хоро идва от северняшката фолклорна област.
Еленино хоро е популярно хоро от северняшката фолклорна област.
Пайдушкото хоро идва от северняшката фолклорна област, но се играе на много места в страната.
Ръченицата е най-популярната българска игра. Според стила на изпълнение видовете са: северняшка ръченица, тракийска ръченица, шопска ръченица, македонска ръченица и добруджански ръченик.
Изобразяване на българска народна носия.

Помощни средства и технологии:

– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.

– адаптирани средства за четене, писане и рисуване (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се избере подходяща танцува музика за озвучаване на фолклорен празник.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Музика, VII клас

Тема на урока:

МУЗИКА И СЪВРЕМЕННИ ТЕХНОЛОГИИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Думата караоке има японски произход и буквално означава „празен оркестър“. Караокето представлява непрофесионално пеене с помощта на електронно устройство, на което е записана само музиката на дадена песен. Използва се микрофон, а на екрана се показва текстът. Изобретено е през 70-те години на XX век в Япония и бързо става любимо забавление на хората по целия свят.

Програмата KaraFun Studio дава възможност за работа с mp3 формат на музикалния файл и конвертиране на създадения продукт в най-достъпните видеоформати – AVI и WMV.

Необходимо е първо да се изтегли и инсталира.
WavePad Sound Editor – програмата позволява да се записва и редактира музика, глас и други аудиозаписи.
Чуйте песента „Две следи“ в три варианта: 1 – оригинално изпълнение на група „Щурците“, 2 – караоке , 3 – изпълнение от групата „Д 2“ (кавърверсия – променят се изпълнителският състав и начинът на звучене, но се запазва връзката с оригинала).

„Две следи“ – музика Кирил Маричков

Беше слънчев ден, случайно те открих
и във знак на обич стих ти посветих.
И потърсих с теб забравен бряг на любовта
И песента откри ни една мечта.

„Фондацията“ с участието на Кирил Маричков

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Учениците със СОП се запознават със значението на думата „караоке“ и програмите за записване на музика. Записват понятието „кавър версия“ и слушат музикалните примери. Разучаване на песента „Две следи“.

Времево разпределение:
1 учебен час. Запознаване със значението на думите „караоке“ и „кавърверсия“ – 10 минути, разучаване на песента „Две следи“ и слушане в три варианта – 30 минути.

Групова дейност в класната стая:
Учениците се запознават с новите понятия – „караоке“ и „кавър версия“. Разучаване на песента „Две следи“ и слушане на музикалните примери. Провежда се дискусия на тема „Музика и съвременни технологии“. Учениците със СОП се включват в изпълнението на песента.

Ресурси, които могат да се използват за темата:
https://www.youtube.com/watch?v=hJueYK5GeHQ
https://www.youtube.com/watch?v=A18GdmT-ZwA
https://www.youtube.com/watch?v=-DSqKZ7ZbJE

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Учениците познават технически средства за запис и съхранение на музика. Коментират промените в създаването, разпространението и възприемането на музика под влияние на съвременните технологии.

Междупредметна връзка: Литература – четене и разучаване текста на песен.
Информационни технологии – търсене и събиране на музикална информация в интернет. Използване на компютъра за запис и редактиране на музика.

Работа у дома и участие на семейството:
Слушане на музика по телевизионни музикални канали.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разясняване на акустично устройство – караоке.
Какво представлява?
От къде възниква?
Видове караоке апаратури.
Слушане на музикалните примери
Заучаване на песента “Две следи“.
Изпълнение на песента „Две следи“.

Караоке система

Помощни средства и технологии:

– касетофон (или друго дигитално устройство за слушане на аудио записа), мултимедия.

– адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се намерят в интернет други песни на рок групата „Щурците“.

Изготвили: Мария Попова, учител по музика

Деница Енчева, учител, ресурсен

Физическо възпитание и спорт V клас

Физическо възпитание и спорт VI клас

Физическо възпитание и спорт VII клас

Физическо възпитание и спорт V клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Хвърляне на плътна топка – 1 килограм, с две ръце от място 2464

**Хвърляне на малка плътна топка – 150 грама,
с една ръка над рамо от място 2466**

Лека атлетика. Нисък старт и стартово ускорение 2468

Лека атлетика. Спринтово бягане 2470

Лека атлетика. Финиширане 2472

Футбол. Дрибъл 2474

Футбол. Залъгващи движения 2476

Футбол. Подаване с вътрешна част на ходилото 2477

Футбол. Прав удар 2479

Футбол. Завършващ удар 2481

Баскетбол. Дрибъл 2483

Баскетбол. Подаване с една ръка 2485

Баскетбол. Подаване с две ръце от място 2487

Баскетбол. Ловене на топката 2489

Баскетбол. Стрелба в коша от място 2491

Гимнастика. Кълбо 2493

Гимнастика. Задно кълбо 2495

Гимнастика. Тилна стойка 2497

Гимнастика. Стояща везна 2499

Гимнастика. Мост 2501

Хандбал. Подаване с една ръка от рамо, от място 2503

Хандбал. Ловене с две ръце на височината на гърдите 2505

Хандбал. Водене на топката 2507

Хандбал. Стрелба с една ръка над рамо 2509

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

ХВЪРЛЯНЕ НА ПЛЪТНА ТОПКА – 1 КИЛОГРАМ, С ДВЕ РЪЦЕ ОТ МЯСТО

Основно съдържание на урока за ученика:

Хвърляне от гърди: изпълнява се от разкрачен стоеж с ръце, свити в лактите пред гърди, до които опира топката. Изтласква се напред – горе, с двете ръце едновременно .

Хвърляне над глава: изпълнява се от разкрачен стоеж , след отвеждане на торса назад топката се изхвърля рязко напред – нагоре.

Тези две упражнения може да се изпълняват коленичейки или от седеж (обикновен или разкрачен).

Хвърляне с две ръце отдолу – напред: изпълнява се от разкрачен стоеж с ръце горе; дълбок наклон с торса и с ръцете напред – долу и с мах нагоре, изхвърляне на топката напред и нагоре.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Демонстративен метод

Индивидуална работа със стена

Работа с партньор

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

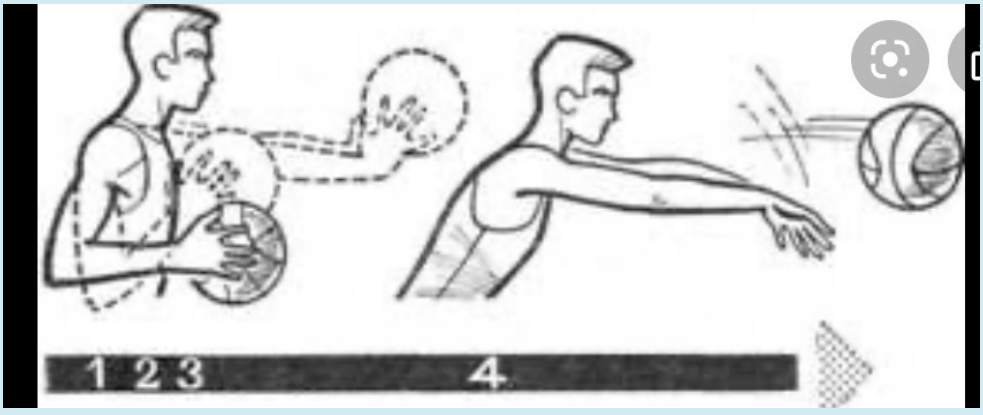

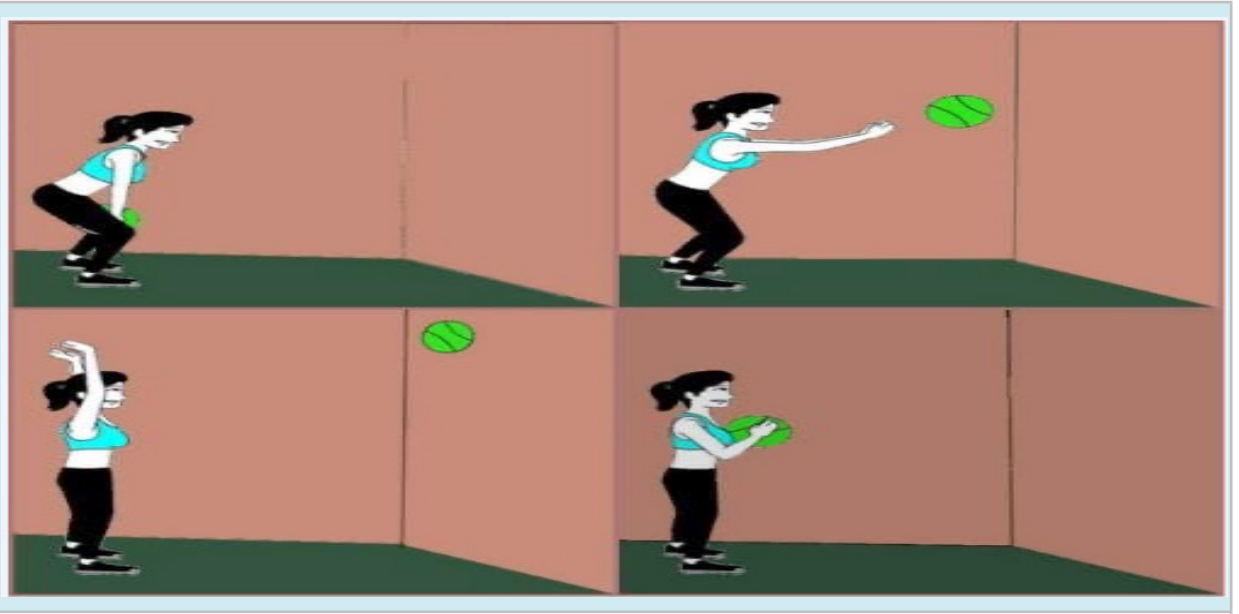

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения; работа в екип.

Междупредметна връзка:
Математика – броене на подаванията.

Работа у дома и участие на семейството:
Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика видовете хвърляне на топка :
– хвърляне от гърди
– хвърляне над глава
– хвърляне с две ръце отдолу

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разясняване видовете хвърляния (от гърди, над глава и с две ръце отдолу).
Оказване на подкрепа при изпълнение на инструкциите, подадени от учителя.
Демонстрация.
Под формата на игра се показва конкретен вид хвърляне, а ученикът да го разпознае и назове.

Спортни уреди и пособия:
Плътни топки от 1кг или надуваеми

Самостоятелна и домашна работа: упражнения на видовете хвърляния, изброени в урока (при нужда родителят прави демонстрация).

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

ХВЪРЛЯНЕ НА МАЛКА ПЛЪТНА ТОПКА – 150 ГРАМА,
С ЕДНА РЪКА НАД РАМО ОТ МЯСТО

Основно съдържание на урока за ученика:

Хвърляне в далечина: изпълнява се от разкрачен стоеж, с рамене по посока на хвърляне, ръката, хванала топката, се отвежда назад, другата ръка се повдига на височина на раменете. Топката се изхвърля над главата, като ръката продължава движението напред. Тежестта на тялото се пренася върху предния крак.

Хвърляне в цел: изпълнява се от разкрачен стоеж със същата техника на изпълнение по хоризонтална и вертикална цел. Хоризонталната цел е свободно очертан кръг. Вертикалната цел е поставена на височина от 150 см, с или без отделни очертани в нея зони за точкуване.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Демонстративен метод

Индивидуална работа със стена

Работа с партньор

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения; работа в екип.
Междупредметна връзка: Математика – броене на подаванията.
Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – хвърляне на малка плътна топка с една ръка под рамо от място, а той прави опити за повторение.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Разясняване вида хвърляне (хвърляне на малка плътна топка с една ръка под рамо от място). Демонстрация. Овладяване захвата и стойката, нужни за изпълнение на поставената задача. Оказване на подкрепа при изпълнение на инструкциите, подадени от учителя.
Спортни уреди и пособия: Плътни топки от 150 гр. или надуваеми
Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

ЛЕКА АТЛЕТИКА. НИСЪК СТАРТ И СТАРТОВО УСКОРЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Изучаване на стартова позиция: Ученикът застава на 0,5 м от стартовата линия; заема клекнала опора, поставя стъпалото на по-силния си крак на линията и опира коляното на задния крак на земята.

Стартиране: След сигнал за стартиране ученикът се изтласква бързо и силно с двата крака; това се подпомага и с движението на ръцете, като торсът е наклонен напред.

Ускорение: Първата крачка е къса и всяка следваща до набирането на максимална скорост е по-дълга. Разстоянието е 10-15 метра.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Фронтален метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

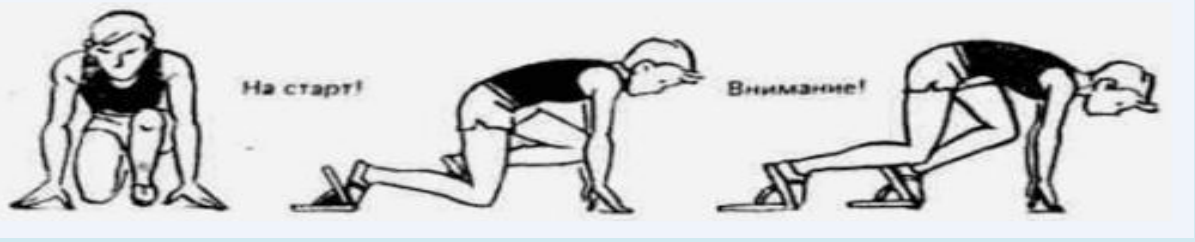

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици с лекоатлетически характер.

Междупредметна връзка: Математика – отмерване на времето.
Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – стартова позиция и първа стъпка, а ученикът прави опити за повторение.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Разясняване на нисък старт и стартово ускорение. Ниският старт е най-удобното изходно положение за започване на бягане с възможно най-бърза скорост. Стартово ускорение – започва още с първата крачка. По време на стартовото ускорение дължината на крачката постепенно се увеличава. Демонстрация. Оказване на подкрепа при заемане на изходно положение.
Спортни уреди и пособия: Стартова лента, пособия за даване на стартов сигнал и ориентир за дистанция.
Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

ЛЕКА АТЛЕТИКА. СПРИНТОВО БЯГАНЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Тялото е леко устремено напред. Маховият крак се изнася енергично напред и нагоре, след което със „ загребващо“ движение се отпуска бързо надолу, разгъвайки се в колянната става, и стъпва на земята с предната част на стъпалото. Оттласкващият крак се разгъва мощно под остър ъгъл към земята. Ръцете, свити е лакътните стави, се движат синхронно с краката. Главата е изправена по продължение на гръбначния стълб.

Упражнение 1: От нисък старт се изпълнява спринт в 3 серии по 10 метра.

Упражнение 2: От нисък старт се изпълнява бягане в средно темпо в 3 серии по 25-30 метра.

Упражнение 3: От нисък старт се изпълнява спринт в 2 серии по 25-30 метра.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – броене на изминатите метри.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – докато спринтира, да е с изправена глава и тяло, и да движи ритмично ръцете.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разясняване на спринтово бягане:

Спринтът е състезание по бягане на кратко разстояние. Това е едно от най-вълнуващите състезания на олимпийските игри. Частите от тялото, към които е насочен спринтът, са задните части, прасците, бедрата, коремните мускули и седалищните мускули.

Демонстрация.

Оказване на подкрепа при изпълнение на инструкциите, дадени от учителя.

Спортни уреди и пособия:

Пособия за лека атлетика – стартова лента, пособия за даване на стартов сигнал, измервателни уреди и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

ЛЕКА АТЛЕТИКА. ФИНИШИРАНЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Поддържане на максимална скорост до края; запазване на ритмични движения; навеждане на тялото напред в последния момент.

При финиширане: да не се намалява скоростта на бягане; да не се накланя торсът назад; да не се прави скок в последния момент .

Упражнение 1: Бягане със средна скорост в 3 серии по 15-20 м с акцент към финиша.

Упражнение 2: Бягане с максимална скорост в 3 серии по 10 м с акцент към финиша.

Упражнение 3: Бягане с максимална скорост в 2 серии по 25-30 м.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

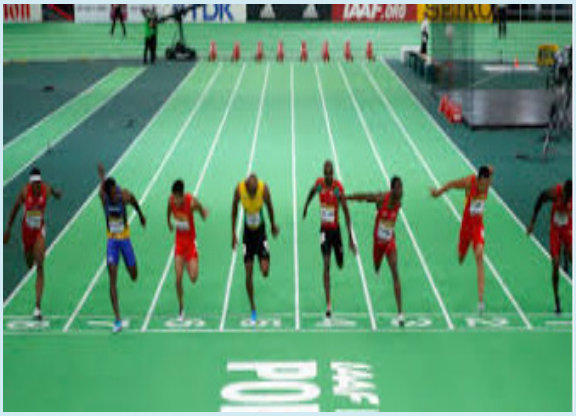

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.
Междупредметна връзка: Математика – отмерване на времето.
Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава краят на дистанцията и вниманието към начина на финиширане.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Финиширане-бягането на състезателно разстояние завършва в момента, когато спринтьорът пресича финалната линия. Оказване на подкрепа при изпълнение на инструкциите, подадени от учителя. Демонстрация.
Спортни уреди и пособия: Пособия за лека атлетика – стартова лента, ориентир за дистанция (конуси).
Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас
Тема на урока: ФУТБОЛ. ДРИБЪЛ
Основно съдържание на урока за ученика: Тялото е леко приведено напред, коленете са леко сгънати. Топката се докосва с горната външна част на ходилото. Работи се само със силния крак. Целта е на всяка крачка топката да се докосва.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Работа по индивидуален или групов проект Упражнение 1: С ниска скорост на разстояние от 10 м се изпълняват 3 серии дрибъл – отиване и връщане. Упражнение 2: Със средна скорост на разстояние от 10 м се изпълняват 3 серии дрибъл – отиване и връщане. Упражнение 3: С максимална скорост на разстояние 5 м се изпълняват 5 серии дрибъл – отиване и връщане, може и като състезателна игра. Демонстративен метод Индивидуална работа Състезателен метод
Времево разпределение: 1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).
Групова дейност в класната стая: Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.
Ресурси, които могат да се използват за темата: 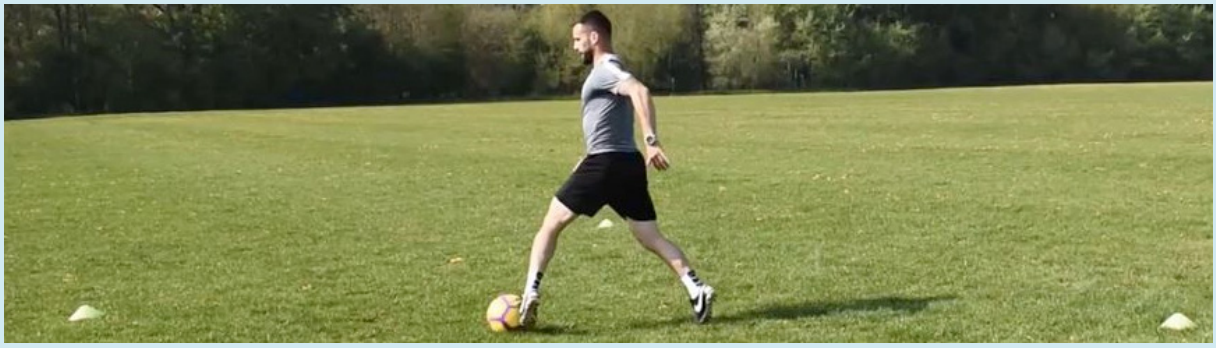

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.
Междупредметна връзка: Математика – измерване изминатото разстояние.
Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика –дрибъл на ниска скорост.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Дриблиране във футбола: топката се подритва в посоката на придвижване, с цел преодоляване на противника. Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя. Демонстрация.
Спортни уреди и пособия: Футболни топки, ориентир за дистанция (конуси)
Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас
Тема на урока: ФУТБОЛ. ЗАЛЪГВАЩИ ДВИЖЕНИЯ
Основно съдържание на урока за ученика: В тази възраст се заучават залъгващи движения с единичен наклон. По време на дрибъл има поставен конус, ученикът води топката и на разстояние от 0,5 м от конуса изнася тялото на една страна и отвежда топката на другата страна.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Работа по индивидуален или групов проект Упражнение 1: На разстояние от 10 м се поставя конус по средата. Ученикът води топката по линията и достигайки на 0,5 м от конуса (на 5 м) изпълнява лъжливо движение, след което дриблира към далечния конус (на 10 м), заобикаля го и на връщане изпълнява същите действия, 3 повторения с ниска скорост. Упражнение 2: На разстояние от по 3 м се поставят 4 конуса диагонално един от друг (успоредник). Ученикът дриблира по трасето и изпълнява лъжливо движение на всеки един от конусите, като на връщане води топката на изходна позиция. Изпълняват се 3 повторения с ниска скорост. Упражнение 3: На същото трасе се изпълняват същите действия, само че с по-висока скорост – може и като състезание. Изпълняват се 3 повторения. Демонстративен метод Индивидуална работа Състезателен метод
Времево разпределение: 1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).
Групова дейност в класната стая: Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.
Ресурси, които могат да се използват за темата:
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Изпълнява комбинации от движения; приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.
Междупредметна връзка: Математика –засичане на времето

Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – лъжливо движение на 3 м – на ниска скорост.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя. Демонстрация на лъжливо движение на ниска скорост – 3 м; 10 м, след което се повтаря и на висока скорост.
Спортни уреди и пособия: Футболни топки, ориентир за дистанция (конуси)
Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас
Тема на урока: ФУТБОЛ. ПОДАВАНЕ С ВЪТРЕШНА ЧАСТ НА ХОДИЛОТО
Основно съдържание на урока за ученика: Позицията на тялото при изпълнение на подаване е: опорният крак е леко встрани от топката, леко сгънат в коляното, гърдите са леко приведени напред над топката, а маховият крак се завърта така, че вътрешната част на ходилото е насочена към топката. При изпълнение на удара по топката опорният крак се позиционира на точното място, а маховият крак изпълнява движение отзад напред, като след удара по топката следва нейната посока.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Работа по индивидуален или групов проект Упражнение 1: Ученикът застава на разстояние до 5 м от стена. Изпълнява удар по топката, след което си наглася топката и повтаря същото действие. Правят се 4 повторения по 1 минута. Упражнение 2: На същото разстояние учениците за разделени по двойки и изпълняват същите действия. Изпълняват се 4 повторения по 1 минута.

Демонстративен метод
Индивидуална работа
Работа в екип
Повторен метод

Времево разпределение:
1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:
Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

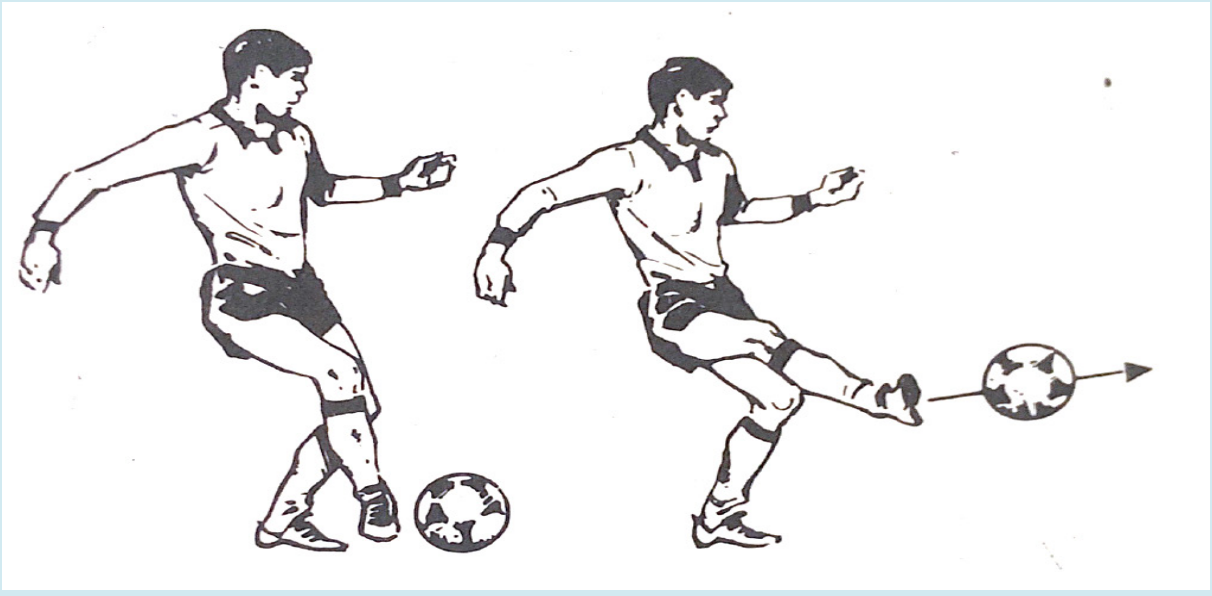

Развитие на социални иумения, свързани с темата на урока:
Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:
Математика – отброяване на подаванията.

Работа у дома и участие на семейството:
Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – подаване с вътрешната част на ходилото.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Ударите с крак във футбола са много и разнообразни. Изпълняват се с различни части на ходилото.

Подаване на инструкции: – положение на тялото –място на опорния крак – замахване и разгъване на шутиращия крак Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя. Демонстрация.
Спортни уреди и пособия: Футболни топки, ориентир за дистанция (конуси)
Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас
Тема на урока: ФУТБОЛ. ПРАВ УДАР
Основно съдържание на урока за ученика: Позицията на тялото е фронтално срещу топката, опорният крак се поставя максимално близко встрани от топката сгънат в коляното, торсът е леко приведен напред, маховият крак се изнася назад, така че пръстите да сочат земята. Топката се удря с горната част на ходилото. След изпълнение на удара по топката маховият крак следва нейната посока на движение.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Работа по индивидуален или групов проект Упражнение 1: Учениците са разпределени по двойки: единият държи топката с ръце, така че тя да стои неподвижна на земята; другият ученик имитира удар по топката, като се акцентира върху постановката на изпълнение ; сменят се на 30 секунди ; правят се 4 серии. Упражнение 2: Ученикът застава на разстояние до 10 м от стена; държи топката в ръце ; подхвърля леко топката напред и нагоре ; при падането на топката до нивото на крака се изпълнява удар по топката към стената; изпълняват се 4 серии по 10 удара.

Демонстративен метод Индивидуална работа Повторен метод Групов метод
Времево разпределение: 1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).
Групова дейност в класната стая: Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.
Ресурси, които могат да се използват за темата:
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.
Междупредметна връзка: Математика – засичане на времето, нужно за изпълнението на поставената задача.
Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – вида удар.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Разясняване вида удар (прав удар), ползва се за тежка стрелба от далечно разстояние и е нужно да се засилиш зад топката и да сложиш опорния крак до нея. Пръстите на ходилото може да се допират до земята, затова е препоръчително да се започне с удар по падаща топка. Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя. Демонстрация.
Спортни уреди и пособия: Футболни топки, ориентир за дистанция (конуси)
Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

ФУТБОЛ. ЗАВЪРШВАЩ УДАР

Основно съдържание на урока за ученика:

Завършващият удар има много разновидности. В тази възраст ще се използват два от тях – прав и вътрешен удар. Начинът на изпълнение е същият, както при подаванията, само че ударът по топката е по определена цел.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Топката се поставя на 5 м от цел – врата, кръг, конуси и др. Ученикът се засилва от 5 м разстояние и нанася удар по топката с вътрешната част на ходилото. Изпълняват се 4 серии по 10 удара.

Упражнение 2: Топката се поставя на разстояние до 10 м от цел. Ученикът се засилва и изпълнява по топката прав удар, 4 серии по 10 удара.

Упражнение 3: Упражнение 1 и упражнение 2 се изпълняват под формата на състезателни игри. Всяко точно попадение се отчита като точка и победител е ученикът, който е събрал най-много точки.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучаване към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – отброяване на изминатите метри.

Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – завършващ удар във футбола.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя. Подаване на инструкции: – положение на тялото – място на опорния крак – замахване и разгъване на шутиращия крак Демонстрация.
Спортни уреди и пособия: Футболни топки, врати и ориентир за дистанция (конуси)
Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

БАСКЕТБОЛ. ДРИБЪЛ

Основно съдържание на урока за ученика:

Осъществява се с последователно тласкане с една ръка напред и надолу. Тялото и краката са полусгънати. След отскачането на топката тя се поема от китката и пръстите на ръката и се съпровожда нагоре.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ученикът дриблира на място, при сигнал сменя дриблиращата ръка, 4 повторения по 30 секунди.

Упражнение 2: На разстояние от 10 м се изпълняват 3 серии дрибъл – отиване и връщане, ходом.

Упражнение 3: На дистанция от 10 м се поставят 4 конуса в една линия на равни разстояния. Ученикът преминава със слалом, дриблирайки в двете посоки (отиване и връщане) ходом. Изпълняват се 3 серии.

Упражнение 4: На разстояние от 10 м се изпълняват 3 серии дрибъл – отиване и връщане, в леко темпо.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

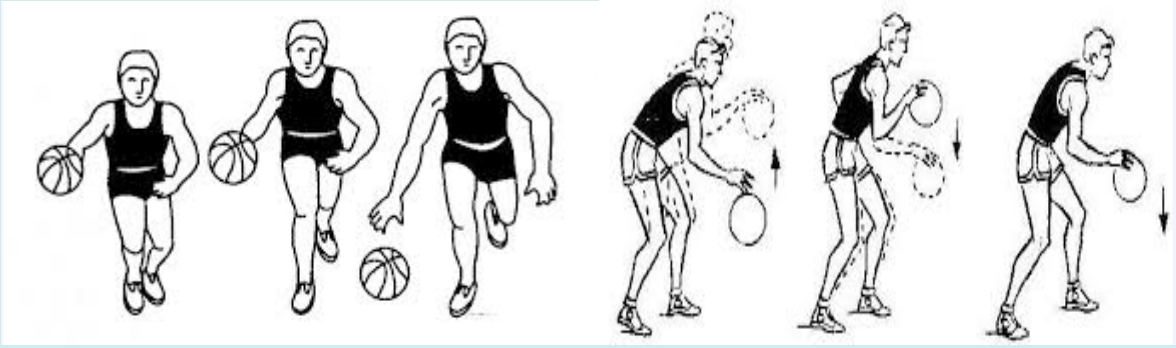

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – измерване на необходимата дистанция.

Работа у дома и участие на семейството:

Изработване на баскетболен кош, ако няма наличен.

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава правилното изпълнение на дрибъл, и внимание да се изпълнява с една ръка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Баскетболът е отборен спорт с топка. Играе се от два отбора, най-често с по пет играчи. Топката се придвижва по игрището, като се дриблира при ходене или тичане.

Разясняване на правилата – дрибълът се извършва с една ръка, като играчът може да сменя ръцете.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Демонстрация.

Спортни уреди и пособия:

Баскетболни топки, измервателни уреди, ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа: участие в изработване на баскетболен кош.

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас
Тема на урока: БАСКЕТБОЛ. ПОДАВАНЕ С ЕДНА РЪКА
Основно съдържание на урока за ученика: Позиция на тялото: опорният крак е срещуположен на подаващата ръка; подаващата ръка е на нивото на рамото, сгъната в лакътя; топката се изтласква напред чрез изпъване на ръката; пивотиращият крак пристъпва напред по време на подаването.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Работа по индивидуален или групов проект Упражнение 1: Ученикът застава на разстояние 3 м от стена; изпълнява подаване с една ръка, след което взима топката и повтаря същото действие. Правят се 4 повторения по 30 секунди. Упражнение 2: Учениците се разделят по двойки на разстояние от 3 м; изпълняват подаване с една ръка по въздух, 4 серии по 10 подавания на човек. Упражнение 3: Учениците се разделят по двойки на разстояние от 3 м; изпълняват подаване с удар на топката в пода, 4 серии по 10 подавания на човек. Упражнение 4: Учениците се разделят по двойки на разстояние от 5 м; изпълняват подаване с търкаляне по пода (боулинг), 4 серии по 10 подавания на човек. Демонстративен метод Индивидуална работа Работа в екип.
Времево разпределение: 1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).
Групова дейност в класната стая: Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:
Математика – засичане на времето, нужно за изпълнение на подаването.

Работа у дома и участие на семейството:
Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава – подаванията да са с една ръка. Да се изпълняват правилно.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разясняване на вида подаване – може да се изпълнява от място и в движение с отскачане с един крак. Преди подаването топката се държи с две ръце. При започване на подаването тя остава само в хвърлящата ръка.
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.
Демонстрация.

Спортни уреди и пособия:
Баскетболни топки, измервателни уреди, ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

БАСКЕТБОЛ. ПОДАВАНЕ С ДВЕ РЪЦЕ ОТ МЯСТО

Основно съдържание на урока за ученика:

Тялото е леко приведено напред, топката се държи пред гърдите, пръстите са широко разтворени, обхващат я отзад-отстрани и ръцете са леко свити в лактите. Подаването се осъществява с едновременно разгъване на ръцете.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ученикът застава на разстояние 3 м от стена; изпълнява подаване с две ръце от гърди, след което взима топката и повтаря същото действие. Правят се 4 серии по 10 повторения.

Упражнение 2: Учениците се разделят по двойки на разстояние от 3 м; изпълняват подаване с две ръце от гърди, 4 серии по 10 подавания на човек.

Упражнение 3: Учениците се разделят по двойки на разстояние от 3 м; изпълняват подаване с две ръце от гърди с удар на топката в пода, 4 серии по 10 подавания на човек.

Упражнение 4: Под формата на състезателни игри учениците изпълняват хвърляне с две ръце от гърди по цел (кръг, табло, кош и др.), поставена на разстояние до 5 м; при всяко точно изпълнение се записва точка.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Състезателен метод

Работа в екип

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

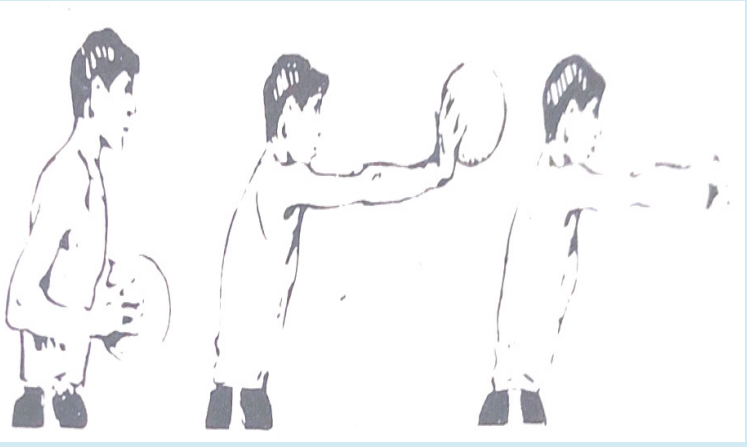

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – отброяване на сериите и повторенията.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава правилното изпълнение, пасовете да са с две ръце.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Заемане на правилна стойка за изпълнение на подаването.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Демонстрация.

След приключване на играта – събиране и прибиране на ползваните ресурси.

Спортни уреди и пособия:

Баскетболни топки, видове мишени и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

БАСКЕТБОЛ. ЛОВЕНЕ НА ТОПКАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Тялото трябва да бъде в леко отпуснато положение, а торсът и китките на ръцете – с леко движение назад в момента на съприкосновението с топката. Поемайки топката, трябва да остава пролука между пръстите и дланите (в областта между палеца и показалеца).

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ловене на нивото на гърдите – изпълнява се по двойки с подавания по въздух, 4 серии по 8-10 повторения.

Упражнение 2: Ловене на нивото на таза – изпълнява се по двойки, като подаването се осъществява чрез удар в пода, 4 серии по 8-10 повторения.

Упражнение 3: Ловене над глава – изпълнява се самостоятелно, чрез леко подхвърляне на топката отдолу нагоре и ловене над глава, 4 серии по 8-10 повторения.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.
Междупредметна връзка: Математика – отброяване на сериите и повторенията.
Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертават правилните движения на ръцете.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Разясняване – ловенето на топка е похват, с който се създава възможност за получаване на топката и за предстоящи действия с нея. При ловенето на топката играчите трябва да отчитат височината, скоростта и въртенето на топката. Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя. Демонстрация.
Спортни уреди и пособия: Баскетболни топки.
Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

БАСКЕТБОЛ. СТРЕЛБА В КОША ОТ МЯСТО

Основно съдържание на урока за ученика:

Тялото е изправено, единият крак е изнесен напред, коленете са леко свити, топката е над глава в леко свити ръце. Палците са под топката, а останалите пръсти държат топката отзад-отстрани. Ученикът изхвърля топката, като изправя коленете и ръцете.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ученикът заема позиция на разстояние до 2 м от коша под ъгъл от 45°, изпълняват се по 2 серии от двете страни на коша по 6 – 8 повторения.

Упражнение 2: Ученикът заема позиция на разстояние до 2 м от коша фронтално, изпълняват се 3 серии по 6 – 8 повторения.

Упражнение 3: Упражнение 1 и упражнение 2 се изпълняват под формата на състезателни игри. Всяко точно попадение се отчита като точка и победител е ученикът, който е събрал най-много точки.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.
Междупредметна връзка: Математика
Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава правилното изпълнение на цялото движение, да се изисква стрелящата ръка да се задържа за момент над главата.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя. Демонстрация. Игра: Играчите застават на 10 метра от коша в колона, а един от учениците бяга около тях, докато някой извика ЗАМРЪЗНИ. Той трябва да остане неподвижен, като се опита оттам да вкара кош. Ако успее да вкара топката в коша, отново е негов ред, ако не успее – застава най-отзад.
Спортни уреди и пособия: Баскетболни топки, баскетболен кош и ориентири за дистанция (конуси).
Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

ГИМНАСТИКА. КЪЛБО

Основно съдържание на урока за ученика:

Тялото е в клекнала опора, ръцете са на 30-40 см пред стъпалата, поставени на ширината на раменете. Краката се обтягат, а ръцете се сгъват и поемат тежестта на тялото. Главата се наклонява към гърдите, гърбът се закръглява и краката се оттласкват от пода.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражненията се осъществяват с помощта на учител или съученик, тя се изразява в намаляване или увеличаване инерцията на претъркаляне напред. Това се постига чрез поддържане под гърдите или бедрата, за да се изпълни дадено упражнение плавно. Желателно е тези упражнения да се изпълняват на меки постелки. Упражнението се разделя на няколко фази: изходна позиция; фаза на претъркаляне; завършваща фаза. Всяка една от тези фази се отработва отделно с помощ. В завършващата част на урока се изпълнява цялото упражнение.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.): заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

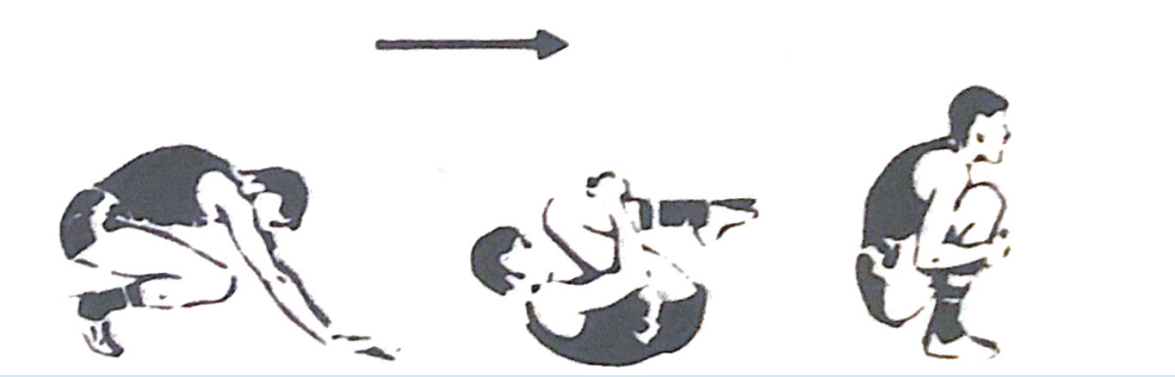

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.
Междупредметна връзка: Математика – отброяване на извършените упражнения.
Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава цялото движение и внимание към начина на претъркаляне.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Оказване на подкрепа при заемане на позицията, нужна за изпълнение на задачата (кълбо напред). Оказване на подкрепа при изпълнение на инструкциите, подадени от учителя. Демонстрация.
Спортни уреди и пособия: Гимнастически постелки
Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

ГИМНАСТИКА. ЗАДНО КЪЛБО

Основно съдържание на урока за ученика:

Тялото заема позиция на клекнала опора, ръцете са 20-30 см пред стъпалата. Отблъскване с ръце от пода, политане назад, улавяне на подбедриците и сядане възможно най-близко до петите. Тялото се търкаля назад през гърба, като ръцете теглят силно коленете, натискат силно пода, тялото се повдига нагоре и се изправя.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражненията се осъществяват с помощта на учител или съученик, тя се изразява в намаляване или увеличаване инерцията на претъркаляне назад. Това се изразява чрез поддържане отзад на хълбоците, като помагащият е застанал предварително на около една крачка зад ученика. При спадането се поддържа отстрани за глезените или за подбедриците. Помагащият застава отстрани с лице по посока на движението и повдига за бедрата в момента на претъркаляне през глава.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

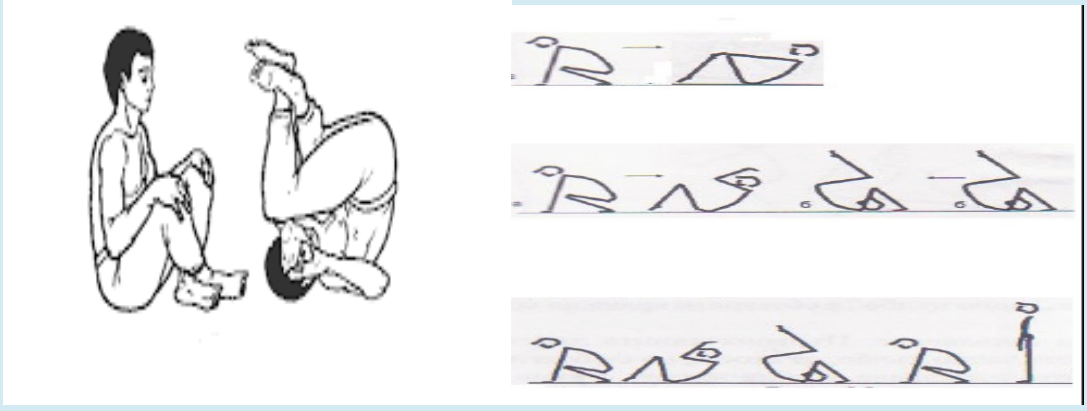

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици ; добиване на увереност в собствените сили и умения.
Междупредметна връзка: Български език – усвояване на нови понятия.
Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава цялото движение и внимание към начина на претъркаляне.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Оказване на подкрепа при изпълнение на инструкциите, подадени от учителя. Демонстрация. При нужда може да се повдигне една от страните на гимнастическата постелка, чрез което самото изтласкване ще се случи по-лесно.
Спортни уреди и пособия: Гимнастически постелки
Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

ГИМНАСТИКА. ТИЛНА СТОЙКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Тялото е в седнало положение, краката са сгънати, а ръцете държат коленете. При изтласкване назад тялото се повдига назад и нагоре, ръцете са сгънати в лакътя, а дланите придържат хълбоците. Раменете са опората на тялото върху земята, а краката са изпънати нагоре.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Разучава се по двойки, като единият ученик изпълнява, а другият помага, като го улавя за глезените откъм гърба и го повдига нагоре. Същевременно с външната част на подбедрицата го натиска под гърба, за може да го повдигне по-нагоре. След определен брой повторения и по преценка на учителя ученикът може да изпълнява упражнението самостоятелно.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

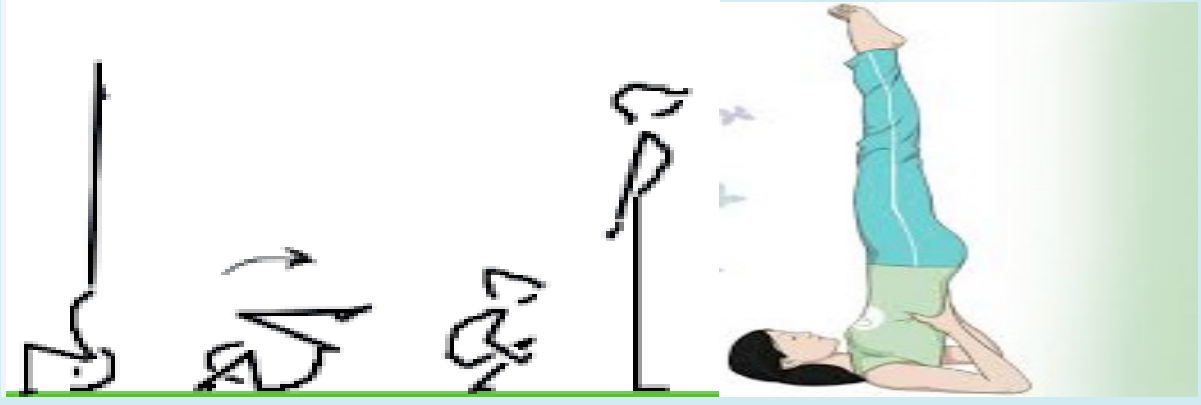

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.
Междупредметна връзка: Български език – въвеждане на нови понятия.
Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава цялото движение и внимание към начина на изпълнение.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Демонстрация по отношение на заемане правилна стойка за изпълнение на тилна стойка – „поза свещ“, както и връщане в изходно положение. Оказване на подкрепа при изпълнение на инструкциите, подадени от учителя. Демонстрация.
Спортни уреди и пособия: Гимнастически постелки
Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито. Заснемане на видеозапис на изпълненото упражнение.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

ГИМНАСТИКА. СТОЯЩА ВЕЗНА

Основно съдържание на урока за ученика:

Изпълнява се от стоеж, като се повдигат едновременно ръцете, главата и единият крак назад и нагоре. Торсът бавно се навежда напред, като ръцете и главата се повдигат все повече нагоре заедно с повдигнатия крак, до запазване на равновесие до равнището на хоризонтала. Стоящият крак е обтегнат и се опира с цялото стъпало върху земята, а ръцете се задържат обтегнати встрани.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Заучава се с партньор, който застава от страната на повдигнатия крак и поддържа ученика под гърдите и повдигнатия крак. На учениците системно се дават указания да поддържат главата повдигната нагоре, с което се запазва стабилно равновесие (баланс) на тялото.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата

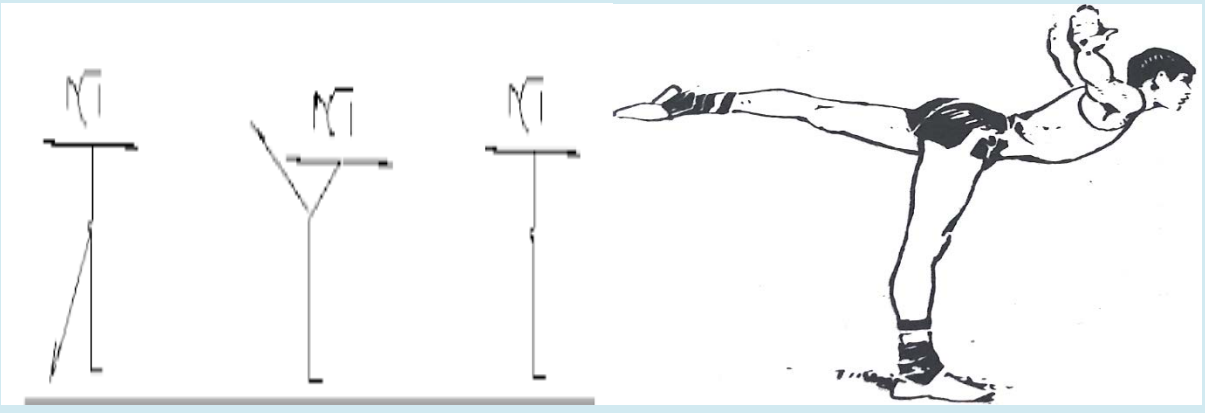

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.
Междупредметна връзка: Български език – въвеждане на нови понятия.
Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава цялото движение и внимание към начина на изпълнение.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Даване на насоки, нужни за заемане правилна позиция на тялото за изпълнение на поставената задача (стояща везна). Оказване на подкрепа при изпълнение на инструкциите, подадени от учителя. Демонстрация.
Спортни уреди и пособия: Гимнастически постелки
Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

ГИМНАСТИКА. МОСТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Статично положение, при което тялото е обърнато с тила към земята, извито е в дъга и се опира в нея само със стъпалата и ръцете.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Цялостното изпълнение е основният метод на обучение, като се изисква ръцете да се поставят на ширината на раменете, извивката на тялото да е главно в гръбначната област, а тежестта на тялото да се пренася повече към ръцете. В началното разучаване при нужда се помага от учителя, като това се изразява в повдигне отстрани за хълбоците или се поддържа едната ръка за рамото, а другата – под кръста.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Повторен метод

Работа в екип

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

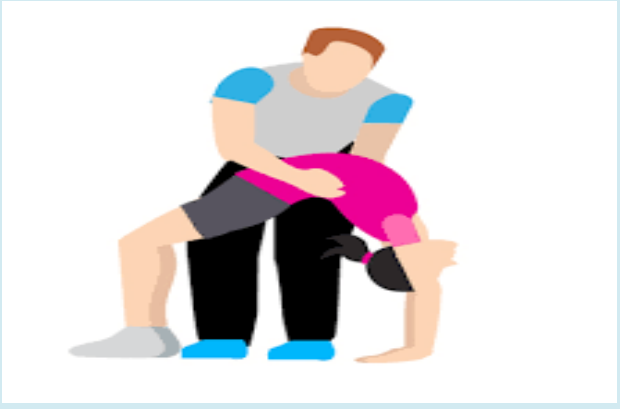

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици, добиване на увереност в собствените сили и умения.
Междупредметна връзка: Български език – въвеждане на нови понятия. Математика – засичане на секундите.
Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава цялото движение и внимание към начина на изпълнение.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Преди изпълнението на „мост“е нужно да загреем. Упражнение: Лягаме по корем и разтягаме ръцете си нагоре. Повдигаме краката и ръцете едновременно над пода, колкото е възможно по-огънати. Задържаме в това положение около 30-40 секунди. Повтаряме упражнението поне 2-3 пъти. Оказване на подкрепа при изпълнение на инструкциите, подадени от учителя. Демонстрация.
Спортни уреди и пособия: Гимнастически постелки
Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

ХАНДБАЛ. ПОДАВАНЕ С ЕДНА РЪКА ОТ РАМО, ОТ МЯСТО

Основно съдържание на урока за ученика:

Позиция на тялото: Опорният крак е срещуположен на подаващата ръка; подаващата ръка е на нивото на рамото, сгъната в лакътя; топката се изтласква напред чрез камшикообразно изпъване на ръката – рамо–лакът–китка. Амплитудата на движение на топката да се съобразява с разстоянието, на което се подава; да се постига въртеливо движение на топката (обратен фалц).

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ученикът застава на разстояние от 4 м от стена; изпълнява подаване с една ръка, след което взима топката и повтаря същото действие; Правят се 4 повторения по 1 минута.

Упражнение 2: Учениците се разделят по двойки на разстояние от 4 м ; изпълняват подаване с една ръка от рамо по въздух, 4 серии по 10 подавания на човек.

Упражнение 3: Учениците се разделят по двойки на разстояние от 4 м ; изпълняват подаване с удар на топката в пода, 4 серии по 10 подавания на човек.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип.

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

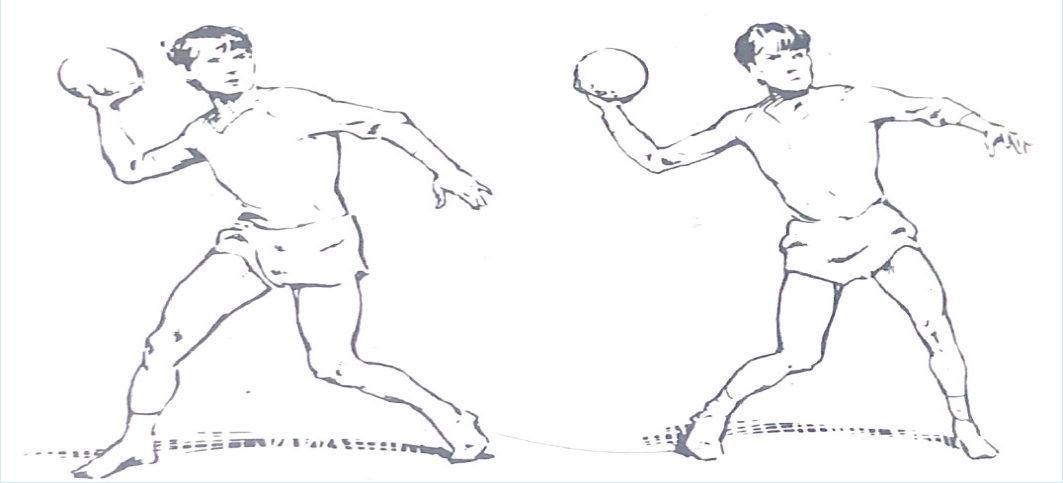

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – броене на повторенията.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава подаванията да са с една ръка над рамо. Да се изпълняват правилно.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Преди започване на часа отделяме нужното време за загрявка:

– ротации на врата

– ротации на раменните стави

– мобилизиране на таза и др.

Заемане на правилна стойка за изпълнение на подаването.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Демонстрация.

Спортни уреди и пособия:

Хандбални топки, вид цел , ориентир за дистанция (конуси)

Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас
Тема на урока: ХАНДБАЛ. ЛОВЕНЕ С ДВЕ РЪЦЕ НА ВИСОЧИНАТА НА ГЪРДИТЕ
Основно съдържание на урока за ученика: Тялото трябва да бъде в леко отпуснато положение, ръцете са пред тялото, сгънати в лактите, а торсът и китките на ръцете – с леко движение назад в момента на съприкосновението с топката. Поемайки топката, трябва да остава пролука между пръстите и дланите (в областта между палеца и показалеца).
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Работа по индивидуален или групов проект Упражнение 1: Ловене след подаване в стена – изпълнява се индивидуално, ученикът застава на 2 м от стена, хвърля топката, така че като рикошира в стената, да я овладее на нивото на гърдите, 4 серии по 1 минута. Упражнение 2: Ловене на място – изпълнява се по двойки с подавания по въздух на разстояние до 5 м, 4 серии по 1 минута. Упражнение 3: Ловене на 1 м встрани – изпълнява се по двойки, като топката се подава на разстояние до 1 м встрани от партньор. Разстоянието между учениците е 6 м, изпълняват се 4 серии по 8-10 повторения. Демонстративен метод Индивидуална работа Работа в екип
Времево разпределение: 1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).
Групова дейност в класната стая: Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

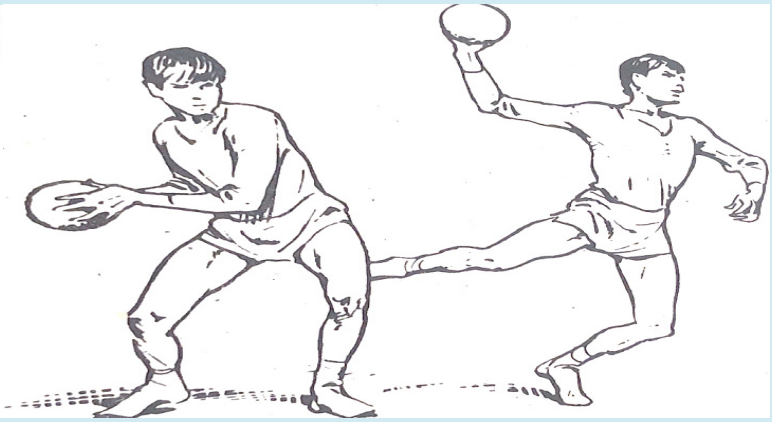

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици ; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – засичане времето, нужно за изпълнението на сериите.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – ловене с две ръце на височината на гърдите. Да се изпълнява правилно.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Заемане на правилна стойка за изпълнение на подаването.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Демонстрация.

Спортни уреди и пособия:

Хандбални топки, измервателни уреди, ориентир за дистанция (конуси)

Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

ХАНДБАЛ. ВОДЕНЕ НА ТОПКАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Осъществява се с последователно тласкане с една ръка напред и надолу. Тялото и краката са полусгънати. След отскачането на топката тя се поема от китката и пръстите на ръката и се съпровожда отново надолу за повторно тласкане (дрибъл).

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Изпълнява се на място – дрибъл с акцент към правилно техническо изпълнение на действието, 4 серии по 30 секунди.

Упражнение 2: Изпълнява се ходом, на разстояние 5 м ученикът дриблира в двете посоки. Изпълняват се 5 серии.

Упражнение 3: Изпълнява се с леко бегово темпо, на разстояние 5 м ученикът дриблира топката, като се стреми да не гледа в земята. Изпълняват се 4 серии.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип.

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

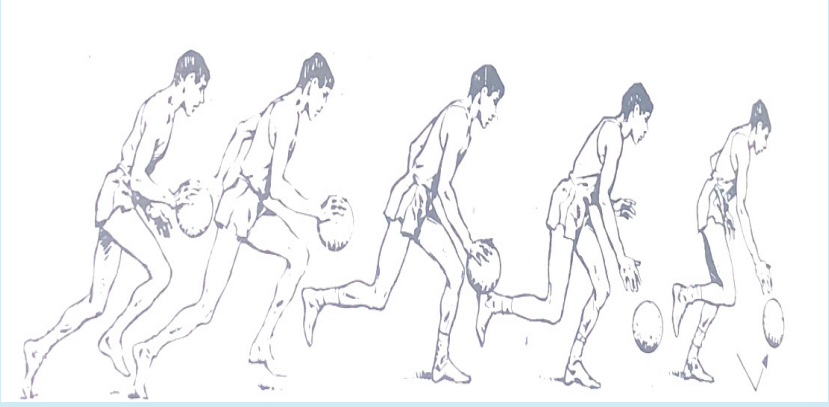

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.
Междупредметна връзка: Математика – засичане времето, нужно за изпълнение на сериите.
Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – водене на топка. Да се изпълнява правилно.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Водене на топката(дрибъл) – топката се води на такова разстояние, че да не пречи на приближаващия състезател. Топката се тупа на необходимата височина с натиск на китката и лакътя. Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя. Демонстрация.
Спортни уреди и пособия: Хандбални топки, измервателни уреди, ориентир за дистанция (конуси).
Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, V клас

Тема на урока:

ХАНДБАЛ. СТРЕЛБА С ЕДНА РЪКА НАД РАМО

Основно съдържание на урока за ученика:

Този удар е основен начин за стрелба. Движенията са близки с едноименното му подаване, но тежестта на тялото е по-ниска, изпълнението е по-мощно и динамично. Силата на удара се постига чрез по-голямото изнасяне на хвърлящата ръка назад, по-бързото и енергично пренасяне тежестта на тялото и по-силното натискане с китката и пръстите върху топката.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Топката се поставя на 5 м от цел – врата, кръг, конуси и др. Ученикът стреля с една ръка над рамо по въздух по целта, 4 серии по 5 повторения.

Упражнение 2: Стрелба в цел след дрибъл. Ученикът застава на 10 м от целта, дриблира 5м и нанася удар в движение, 4 серии по 5 удара.

Упражнение 3: Стрелба след ловене на топката. Ученикът е на 5 м от целта, получава подаване от партньор, лови топката и стреля в целта, 2 серии по 8 удара.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип.

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

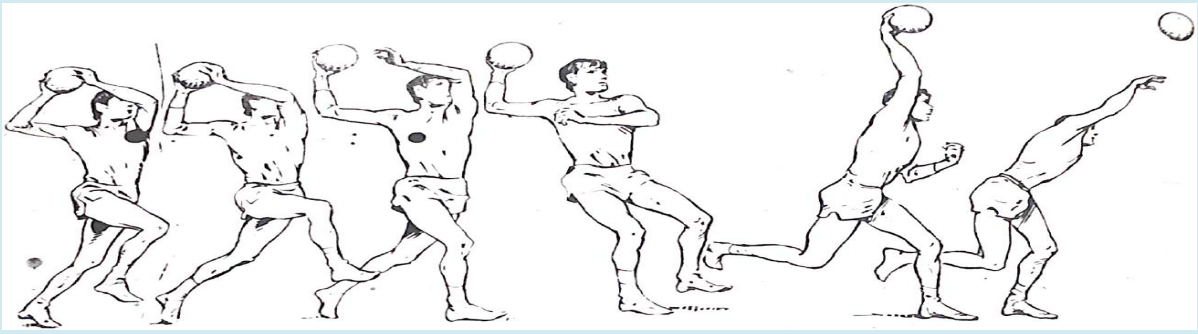

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – отброяване на ударите.

Изобразително изкуство – рисуване на тематична картина.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – стрелба с една ръка над рамо. Да се изпълнява правилно.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

С този вид стрелба най-често се завършва атаката към вратата. Ударът обикновено се използва в най-високата точка на летежа на тялото.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Демонстрация.

Спортни уреди и пособия:

Хандбални топки, вид цел , ориентир за дистанция (конуси)

Самостоятелна и домашна работа:да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Рисуване на игрище за хандбал.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Физическо възпитание и спорт VI клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Лека атлетика. Висок старт 2513

Лека атлетика. Бягане на средни разстояния 2514

Лека атлетика .Тласкане на гюле 2516

Лека атлетика. Скок на дължина от място 2519

Волейбол. Подаване с две ръце отдолу 2521

Волейбол. Подаване с две ръце отгоре 2523

Волейбол. Долен начален удар 2525

Баскетбол. Дрибъл с лява и с дясна ръка на място и в движение 2527

Баскетбол. Дрибъл със смяна на посоката 2529

Баскетбол. Стрелба в движение с една ръка над рамо 2531

Баскетбол. Ловене и подаване на топката 2533

Баскетбол. Щафетни игри с дрибъл 2535

Футбол. Водене на топката. 2537

Футбол. Овладяване на търкаляща се топка 2539

Футбол. Изпълнение на дузпа 2541

Футбол. Удар по топката с глава 2543

Футбол. Щафетни игри 2545

Гимнастика. Везна 2547

Гимнастика. Прескок „разкрачка“ 2549

Гимнастика. Преходна стойка 2551

Гимнастика. Упражнение по греда (пейка) 2553

Хандбал. Водене на топката с една ръка – на място и в движение 2555

Хандбал. Ловене и подаване в движение с тупане 2558

Хандбал. Удари във вратата 2560

Хандбал. Щафетни игри 2562

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас
Тема на урока: ЛЕКА АТЛЕТИКА. ВИСОК СТАРТ
Основно съдържание на урока за ученика: Изучаване на стартова позиция: ученикът поставя силния си крак на линията, а другия – на стъпка зад него; торсът се накланя до хоризонтално положение, коленете са леко сгънати, а ръцете са свити в лактите. Стартиране: След сигнал за стартиране ученикът тръгва плавно и изправя торса си , изпълняват се ритмични крачки с една и съща дължина. Разстоянието е 80 – 100 м. Пробег: изпълняват се 2 – 3 серии със средно темпо на разстояние 30 – 40 м.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Работа по индивидуален или групов проект Демонстративен метод Индивидуална работа Фронтален метод
Времево разпределение: 1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).
Групова дейност в класната стая: Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.
Ресурси, които могат да се използват за темата:
Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици с лекоатлетически характер.
Междупредметна връзка: Математика – отброяване на пробяганите метри.
Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – стартова позиция и първа стъпка, той прави опити за повторение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разясняване на висок старт – това изходно положение, от което започват всички бягания, без спринтовете.
Оказване на подкрепа при заемане на изходно положение.
Следене за правилно изпълнение на движенията на раменете, ръцете и краката.
Демонстрация.

Спортни уреди и пособия:
Стартова лента, пособия за даване на стартов сигнал и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:
Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:
ЛЕКА АТЛЕТИКА. БЯГАНЕ НА СРЕДНИ РАЗСТОЯНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:
За всички видове бягания са характерни следните 4 фази на движение на краката: стъпване (предна опора); моментна вертикала; задно оттласкване и придвижване на краката назад-нагоре и напред-надолу. Бягането на средни разстояния се извършва със субмаксимална скорост. Силата на оттласкването е по-слаба и амплитудата на движенията на краката и ръцете е по-малка в сравнение с бягания на къси разстояния. Това води до скъсяване на крачката. По-малък е и наклонът на тялото, както и ъгълът на скъсяване на ръцете в лактите.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: На разстояние от 20м се прави пробег, с цел добиване на представа за старт, разстояние и финиш; 3 серии.
Упражнение 2: Бягане в рамките на до 90 секунди, с цел придобиване на правилна техника на изпълнение; 2 серии.

Упражнение 3: Бягане в рамките на 90 секунди, след пробягване на дистанцията се изпълнява ходом за същото време, с цел ученикът да възстанови дишането си преди повторното бягане; 3 серии.

Демонстративен метод
Индивидуална работа

Времево разпределение:
1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:
Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

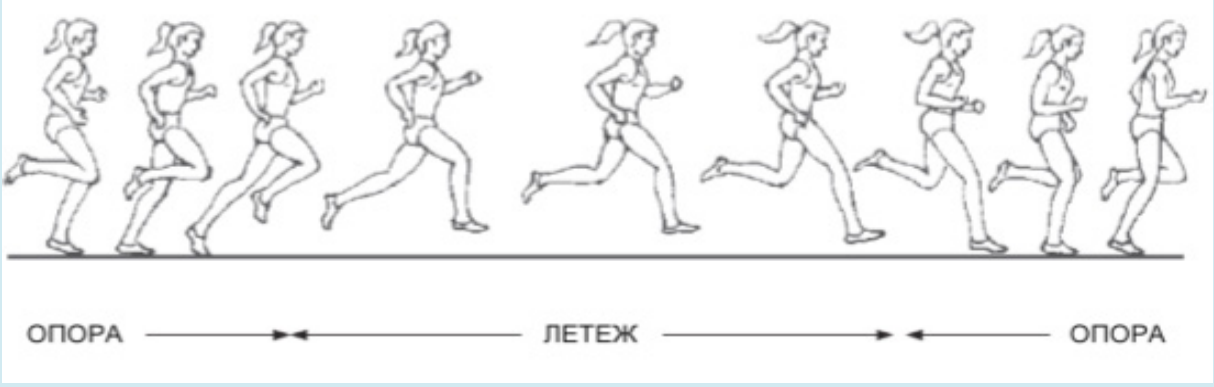

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици с лекоатлетически характер.

Междупредметна връзка:
Математика – засичане на секундите.

Работа у дома и участие на семейството:
Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – стартова позиция и първа стъпка, той прави опити за повторение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
При бягане на средни разстояния се прилага висок старт.
Оказване на подкрепа при заемане на изходно положение.
Оказване на подкрепа при изпълнение на инструкциите, подадени от учителя.
Демонстрация.

Спортни уреди и пособия:
Стартова лента, пособия за даване на стартов сигнал, измервателни уреди и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:
Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт , 6 клас

Тема на урока:
ЛЕКА АТЛЕТИКА .ТЛАСКАНЕ НА ГЮЛЕ .

Основно съдържание на урока за ученика:
Тежестта на тялото е разположена върху предната ходилна част на тласкащото ходило. При вариант със замах левият крак е отведен леко назад на 30 – 40 см. , при без замах стои почти в една линия с петата на тласкащият крак. Трупът е вертикален, а погледът е насочен на височината на ръста. Лявата ръка с отпуснати на долу пръсти е изнесена на височината на раменете. Гюлето се държи в основата на пръстите, които са леко разперени и стоят отзад- отдолу на гюлето. Гюлето се поставя в ямката на ключицата. Лакътя на тласкащата ръка е отведен в страни-назад-надолу.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
(работа по индивидуален или групов проект)
Упражнение 1: Изпълнение на упражнението без уред. Прави се с цел учителят да изясни на ученика начина на изпълнение на упражнението.- 15 повторения
Упражнение 2: Изпълнява се първата част от упражнението с тежест (преди момента на оттласкване) – 10 повторения
Упражнение 3: Изпълнява се само завършващата се част с тежест (момента на изтласкване) – 10 повторения
Упражнение 4: Изпълнение на упражнението в цялостен вариант. – 5 повторения
Демонстративен метод
Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин) : подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин) ; заключителна част – игри (5 мин)

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по 2 или повече ученика.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици с лекоатлетически характер

Междупредметна връзка:

Математика – отброяване повторенията.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – тласкане на гюле, ако не разполагат с такова, се използва топка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Тласкането на гюле е част от дисциплините на съвременните Олимпийски игри още от самото им начало. Има две основни тактики при тласкането на гюле-плъзгане и въртене. Оказване на подкрепа при изпълнение на инструкциите подадени от учителя.
Демонстрация.

Помощни средства и технологии: Лекоатлетическо гюле или малка плътна топка.
Самостоятелна и домашна работа:Да се потърси в интернет подходящи нагледни материали по темата.Повторения на откритото.

Изготвил: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

ЛЕКА АТЛЕТИКА. СКОК НА ДЪЛЖИНА ОТ МЯСТО

Основно съдържание на урока за ученика:

Стои на линията, раменете са раздалечени, след което ръцете се вдигат нагоре, като в същото време се изкачва на пръсти и се свива в долната част на гърба. Тогава идва обратното движение. Ръцете се спускат и се изтеглят назад, краката се поставят върху цялото стъпало, а коленете и тазобедрената става се огъват, тялото се придвижва леко напред. Следва отблъскване. То започва, когато тазобедрената става е изправена и ръцете трябва бързо и рязко да изхвърлят напред. Отблъскването се завършва с разширяването на коленните стави и отделянето на краката от повърхността.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Клек с правилно движение на ръцете. Прави се с цел ученикът да усети изходната позиция на тялото – 4 серии по 8 повторения.

Упражнение 2: След клек и движение на ръце следва отскок. Прави се с цел да се съчетаят две от трите фази (подготвителна, летежна и приземяване) Изпълняват се 3 серии по 5 повторения.

Упражнение 3: Ученикът изпълнява упражнението в цял вариант 4 пъти.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Фронтален метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

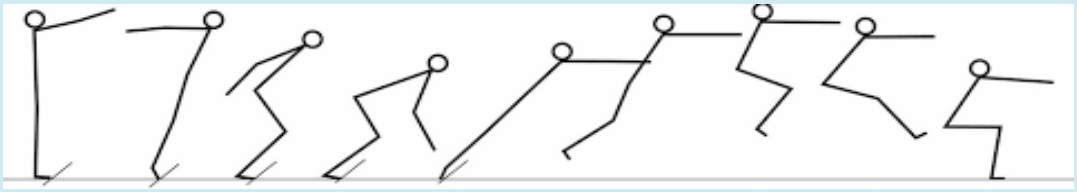

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици с лекоатлетически характер.

Междупредметна връзка:

Математика – отброяване на сериите.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика скок на дължина от място, като показва правилна стойка и движения на ръцете.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Преди самия скок си припомняме теорията:

– подготовка за отблъскване

– отблъскване

– кацане

Оказване на подкрепа при изпълнение на инструкциите, подадени от учителя.

Демонстрация.

Спортни уреди и пособия:

Стартова лента и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

ВОЛЕЙБОЛ. ПОДАВАНЕ С ДВЕ РЪЦЕ ОТДОЛУ

Основно съдържание на урока за ученика:
Прилага се най-често при посрещането на топката след начален удар и при игра в защита. При този начин на подаване ръцете са изнесени напред, обтегнати в лакътните стави. Положението на пръстите и на китките може да бъде различно. Като най-подходящо се смята пръстите на неудобната ръка да обхващат юмрука на удобната, а палците на двете ръце да са плътно един до друг. Ударът по топката се извършва с долната част на предмишницата, като движението е от раменните стави и е насочено напред и нагоре.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Учениците се разпределят по двойки – единият държи топката на височината на коленете, а другият изпълнява подаването по неподвижната топка; 4 серии по 10 повторения.
Упражнение 2: Учениците се разпределят по двойки – единият подхвърля топката, а другият изпълнява подаването; 4 серии по 10 повторения.
Упражнение 3: Самостоятелно ученикът подхвърля топката нагоре и се стреми чрез подаване с две ръце отдолу да направи няколко последователни удара; 4 серии по 30 секунди.
Упражнение 4: Учениците са разделени по двойки, застанали от двете страни на мрежата, и изпълняват движението; 3 серии по 1 минута.

Демонстративен метод
Индивидуална работа
Работа в екип

Времево разпределение:
1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:
Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

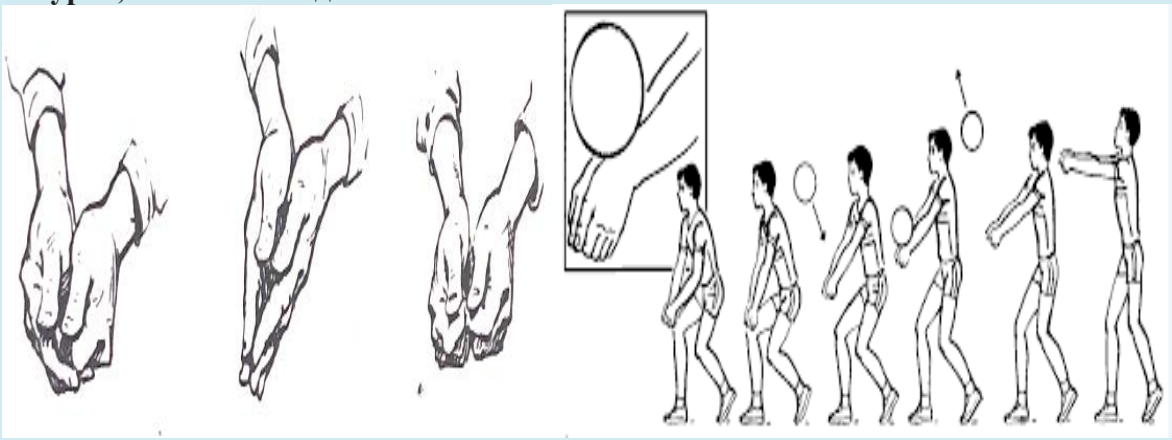

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:
Математика – отброяване сериите и повторенията.

Работа у дома и участие на семейството:
Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава цялото движение и внимание към начина изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Заемане на правилен стоеж на тялото.
Разкрачен стоеж – краката са разтворени поне на ширината на раменете. Ръцете са изнесени напред на височина около коленете.
При самия удар ръцете са силно обтегнати в лактите, а движенията се извършват от раменната става.
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.
Демонстрация.

Спортни уреди и пособия:
Волейболни топки, мрежа, измервателни уреди и ориентир за дистанция(конуси).

Самостоятелна и домашна работа:
Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Чрез подръчни материали да се направи импровизирано волейболно игрище.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

ВОЛЕЙБОЛ. ПОДАВАНЕ С ДВЕ РЪЦЕ ОТГОРЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Извършва се след своевременно и правилно придвижване към топката и заемане на определен стоеж. Тя трябва да се поеме, когато е на разстояние около 15 – 20 см от челото на изпълняващия, като ръцете са сгънати в лактите, повдигнати на височината на раменете и леко отведени встрани, а дланите и пръстите са пред лицето и образуват полусфера. Всички пръсти са отдалечени един от друг и са леко сгънати. Палците сочат надолу и назад. При поемане на топката краката се сгъват допълнително, а китките се привеждат още малко, за да амортизират движението на топката. При подаването последователно се разгъват коленете и тазът; леко сгъване на китките, а лактите се изпъват.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ученикът имитира действието без топка, 2 серии по 30 секунди.

Упражнение 2: Ученикът застава на разстояние до 2 м от стена и изпълнява движението с топка; 3 серии по 1 минута.

Упражнение 3: Учениците са разделени по двойки на разстояние от 2 м, взаимодействат помежду си с подаване с две ръце отгоре; 3 серии по 1 минута.

Упражнение 4: Учениците са разделени по двойки, застанали до 2 м от двете страни на мрежата, и изпълняват движението; 3 серии по 1 минута

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

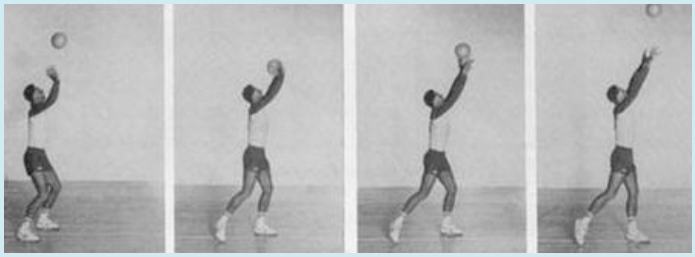

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – отброяване на подаванията.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава цялото движение и внимание към начина изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Заемане на подходящ волейболен стоеж – висок, среден или нисък, според летежа на топката.Тялото е леко приведено напред, ръцете – сгънати в лактите на височината на гърдите.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Демонстрация.

Спортни уреди и пособия:

Волейболни топки, мрежа, измервателни уреди и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа: да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас
Тема на урока: ВОЛЕЙБОЛ. ДОЛЕН НАЧАЛЕН УДАР
Основно съдържание на урока за ученика: Изходната позиция е с ляв напречен стоеж. Краката са леко сгънати в колената, торсът е приведен напред, като тежестта е върху двата крака. Топката се държи със слабата ръка на височината на таза. Удрящата ръка е опряна до топката с отворена длан и прибрани един към друг пръсти. Ръката се изнася със замах край тялото назад и нагоре и веднага се връща обратно, извършвайки ударното движение. През това време топката се подхвърля леко на 5-10 см и ударът се нанася с дланта отдолу на топката. Удрящата ръка продължава движението си напред-нагоре и тежестта на тялото се пренася напред.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Работа по индивидуален или групов проект Упражнение 1: Самостоятелно ученикът имитира движението, без да нанася удар по топката (само допир); 3 серии по 30 секунди. Упражнение 2: Ученикът застава на разстояние от 2 м от стена, изпълнява удар към топката с лека сила, с акцент към правилно техническо изпълнение на движението; 3 серии по 1 минута. Упражнение 3: Ученикът застава на разстояние до 4 м от мрежата, след изпълнение на долен начален удар се стреми да я прехвърли; 3 серии по 10 повторения. Упражнение 4: Ученикът застава на разстояние до 4 м от мрежа, зад която са поставени цели и се стреми да прати топката в тях (игра, точкуване); 3 игри. Демонстративен метод Индивидуална работа Състезателен метод
Времево разпределение: 1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).
Групова дейност в класната стая: Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

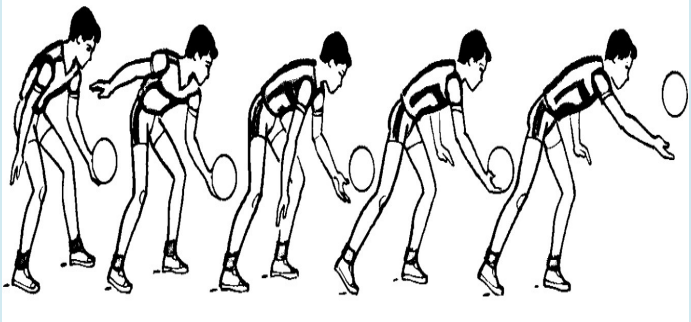

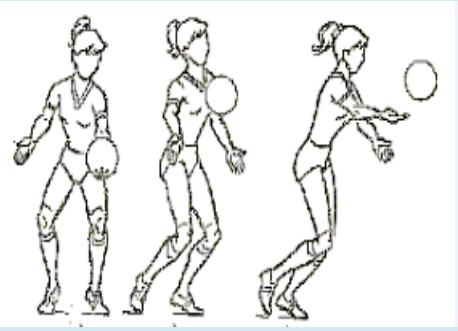

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – отброяване на серии и повторения.

Изобразително изкуство – рисуване на тематична картина.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава цялото движение и внимание към начина изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Заемане на правилен стоеж на тялото.

Оказване на подкрепа при изпълнение на инструкциите, подадени от учителя.

Демонстрация.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани средства за рисуване (при необходимост).

Спортни уреди и пособия:

Волейболни топки, мрежа, измервателни уреди и ориентир за дистанция(конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Рисуване на тематична картина – игрище, играч, екип и топка.

Изготвил: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

БАСКЕТБОЛ. ДРИБЪЛ С ЛЯВА И С ДЯСНА РЪКА НА МЯСТО И В ДВИЖЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Осъществява се с последователно тласкане с една ръка напред и надолу. Тялото и краката са полусгънати. След отскачането на топката тя се поема от китката и пръстите на ръката и се съпровожда нагоре.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ученикът дриблира на място, при сигнал сменя дриблиращата ръка, 4 повторения по 45-60 секунди.

Упражнение 2: На дистанция от 10 м ученикът дриблира на отиване с дясна ръка, а на връщане дриблира с лява. Изпълняват 3 серии в леко темпо.

Упражнение 3: На дистанция от 10 м ученикът дриблира в двете посоки (отиване и връщане), като редува ръцете на всяко тупкане. Изпълняват се 3 серии с леко темпо.

Упражнение 4: Упражнение 2 и Упражнение 3 се изпълняват под формата на състезателни игри.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.) : подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

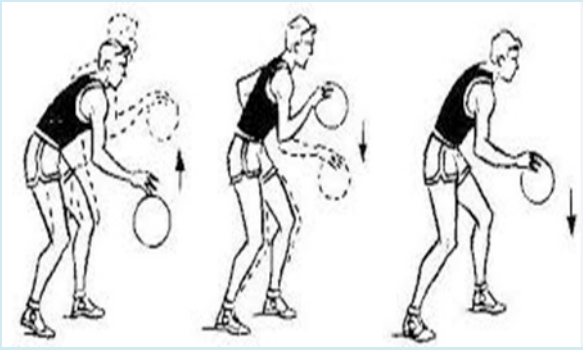

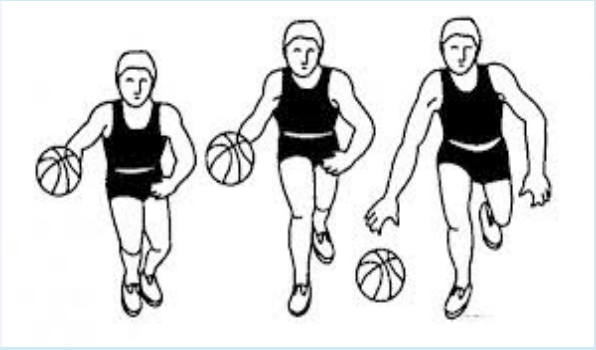

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – измерване на необходимата дистанция.

Технологии и предприемачество – изработване на топка.

Работа у дома и участие на семейството:

Изработване на баскетболен кош, ако няма наличен.

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава правилното изпълнение на дрибъл, и внимание да се изпълнява с една ръка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Заемане на правилен стоеж на тялото.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Демонстрация на дрибъл с лява и дясна ръка. Повторение.

Спортни уреди и пособия:

Баскетболни топки, измервателни уреди, ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа: участие в изработване на баскетболен кош.

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито. Изработване на хартиена баскетболна топка (големината може да не е реална).

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

БАСКЕТБОЛ. ДРИБЪЛ СЪС СМЯНА НА ПОСОКАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Осъществява се с последователно тласкане с една ръка напред и надолу. Тялото и краката са полусгънати. След отскачането на топката тя се поема от китката и пръстите на ръката и се съпровожда нагоре. Смяната на посоката се осъществява при смяна на дриблиращата ръка. В този момент се сменя и водещият крак, който е противоположен на ръката.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Поставени са 4 конуса на разстояние 3 м един от друг, разположени диагонално. Ученикът води топката ходом, заобикаляйки всеки един от конусите, като само при смяна на посоката сменя ръцете, 4-6 повторения.

Упражнение 2: Поставени са 4 конуса на разстояние 3 м един от друг, разположени диагонално. Ученикът води топката ходом, заобикаляйки всеки един от конусите, като при дрибъла редува ръцете на всяко тупкане, 4-6 повторения . Упражнение 3: Поставени са 6 конуса на разстояние 3 м един от друг, разположени диагонално. Ученикът води топката леко бегом, заобикаляйки всеки един от конусите, като само при смяна на посоката сменя ръцете, 3 повторения.

Упражнение 4: Поставени са 4 конуса на разстояние 3 м един от друг, разположени диагонално. Ученикът води топката леко бегом, заобикаляйки всеки един от конусите, като при дрибъла редува ръцете на всяко тупкане – 3 повторения.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

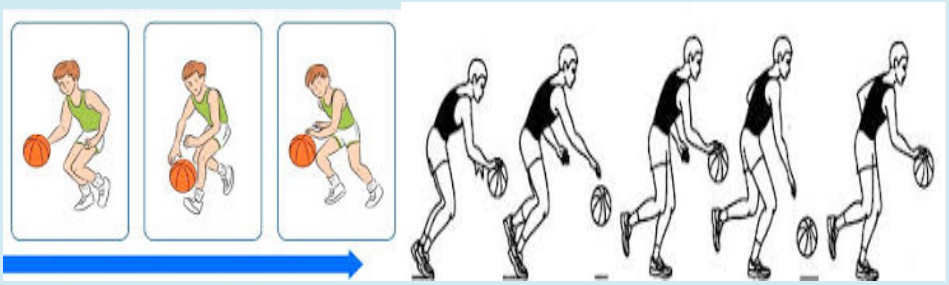

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – измерване на необходимата дистанция.

Работа у дома и участие на семейството:

Изработване на баскетболен кош, ако няма наличен.

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава правилното изпълнение на дрибъл, и внимание да се изпълнява с една ръка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Лека загрявка:

– глава – наклони (във всички посоки)

– китки – кръгови движения

– лакът – имитиране на държане на топка и подаване

– крака – клекове, подскоци

Разясняване на правилата: дрибълът се извършва с една ръка, като играчът може да сменя ръцете.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Демонстрация.

Спортни уреди и пособия:

Баскетболни топки и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет интересни факти за играта „Баскетбол“.

1. Кога и от кого е измислена баскетболната игра?
3. Кога се провежда първата баскетболна среща?
4. Кой е една от легендите на съвременния баскетбол?

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

БАСКЕТБОЛ. СТРЕЛБА В ДВИЖЕНИЕ С ЕДНА РЪКА НАД РАМО

Основно съдържание на урока за ученика:

Това е основен похват за овладяване на стрелбата в движение. Изисква се правилно да се съчетава разгъването на краката и на ръката, както и да се запазва устойчиво положение на тялото. След това вниманието се насочва към точността на стрелбата. След достатъчен брой опити, разстоянието се увеличава с 2-3 м под ъгъл 45 градуса спрямо таблото. Движението се изпълнява посредством баскетболна „ крачка“.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Учителят държи топката, като се намира на 1м от коша. Ученикът се засилва от 2– 3 м, взима топката от ръцете на учителя и стреля в коша в движение, 8 – 10 повторения.

Упражнение 2: Ученикът застава на разстояние от 3 – 4 м от коша под ъгъл 45 градуса спрямо таблото. Изпълнява баскетболна „крачка“ без дрибъл и стреля в коша, 8 – 10 повторения.

Упражнение 3: Ученикът застава на разстояние от 4 – 5 м от коша под ъгъл 45 градуса спрямо таблото. При сигнал изпълнява баскетболна „крачка“ с един дрибъл и стреля в коша, 8 – 10 повторения.

Упражнение 4: От Упражнение 3 се организира състезателна игра, като който вкара 3 пъти в коша, печели, играят се 2 игри.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

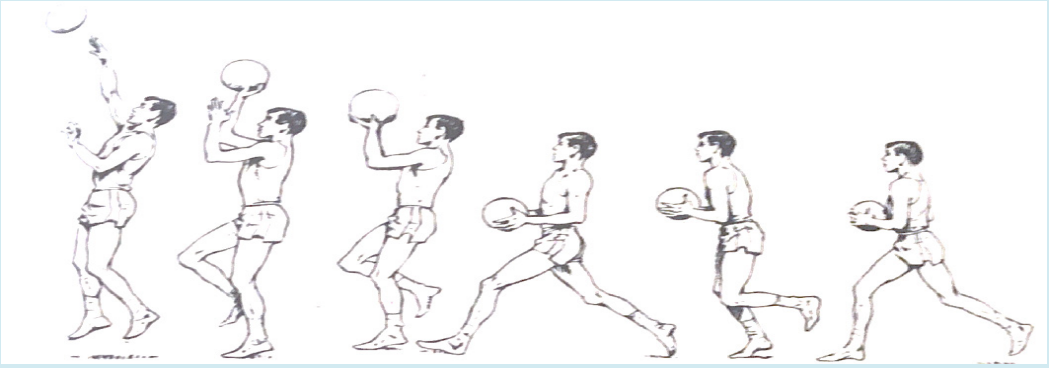

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – измерване на необходимата дистанция.

Изобразително изкуство – рисуване на тематична картина.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика (стрелба в движение с една ръка над рамо) – да се подчертава правилното изпълнение на изстрела, и внимание да се изпълнява с една ръка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Демонстрация.

Игра: Участниците стоят в кръг и получават последователни номера. Номер едно стои в средата на кръга и държи топка. Внезапно номер едно извиква случаен номер, като в този момент пуска топката. Извиканият номер трябва светкавично да отиде до топката, да я вземе и с движение да тръгне към коша.

Цел на играта: Възможно повече вкарани кошове.

Спортни уреди и пособия:

Баскетболни топки и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа: участие в изработване на баскетболен кош.

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Рисуване на тематична рисунка (баскетболна топка, кош, играч).

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

БАСКЕТБОЛ. ЛОВЕНЕ И ПОДАВАНЕ НА ТОПКАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Тялото трябва да бъде в леко отпуснато положение, а торсът и китките на ръцете – с леко движение назад в момента на съприкосновението с топката. Поемайки топката трябва да остава пролука между пръстите и дланите (в областта между палеца и показалеца). Важен момент е амортизиращото движение на ръцете, тъй като осигурява възможност за бързо изпълняване на подаване на топката. Ръцете трябва да се разгъват по посока на подаването, а краката вертикално.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Учителят държи топката, като се намира на 1м от коша. Ученикът се засилва от 2 – 3м, взима топката от ръцете на учителя и стреля в коша в движение, 8 – 10 повторения.

Упражнение 2: Учениците се разделят по двойки на разстояние от 3 м; изпълняват различни видове подавания и ловене, 2 серии по 8 – 10 подавания на човек.

Упражнение 3: Учениците се разделят по двойки на разстояние от 3 м, изпълняват подаване и ловене на топката в движение на разстояние от 10 м, 3 серии отиване и връщане.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.) : подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:
Математика – измерване необходимата дистанция.

Работа у дома и участие на семейството:
Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика (ловене и подаване на топката) – да се подчертава правилното изпълнение на ловенето и подаването.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Загрявка: упражнение с топка.
Заемане на изходно положение, ръцете са над главата и държат топката. Свиване на ръцете и отвеждане на топката зад тила, след което се връщаме в изходно положение. Повторение.
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.
Демонстрация.

Спортни уреди и пособия:
Баскетболни топки и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа: участие в изработване на баскетболен кош.
Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

БАСКЕТБОЛ. ЩАФЕТНИ ИГРИ С ДРИБЪЛ

Основно съдържание на урока за ученика:

Щафетните игри се правят с цел съчетание на различни технически елементи (дрибъл, подаване и стрелба в коша) с емоционален ефект. При щафетните игри, освен приповдигнато настроение, имаме и състезателен ефект.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Щафетна игра с дрибъл. Учениците са разделени на два отбора. На разстояние от 10 м са поставени конуси, учениците изпълняват дрибъл в двете посоки, 3 игри.

Упражнение 2: Щафетна игра с дрибъл със смяна на посоката: поставени са 4 конуса на разстояние 3 м един от друг, разположени диагонално. Учениците преминават, заобикаляйки конусите от външната им страна, в двете посоки; 3 игри.

Упражнение 3: Щафетна игра с дрибъл, с подаване. При дистанция от 5 м учениците дриблират в едната посока, при достигане на конуса се обръщат и изпълняват подаване към съотборника си; 3 игри

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по 2 или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

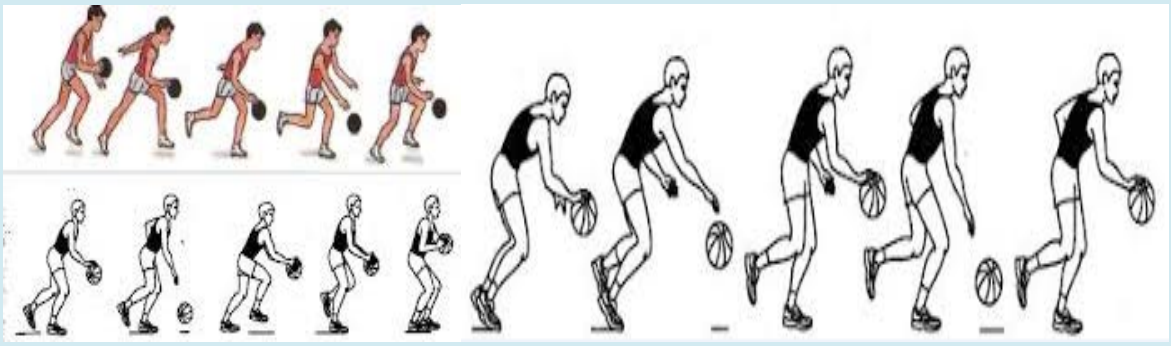

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици ; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – измерване на необходимата дистанция.

Работа у дома и участие на семейството:

Изработване на баскетболен кош, ако няма наличен.

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава правилното изпълнение на дрибъл, и внимание да се изпълнява с една ръка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Заемане на правилен стоеж на тялото.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Демонстрация.

Демонстрация на различните технически елементи в замръзнало положение (подаване, дрибъл и стрелба в коша), като целта е да се познае кой е елементът.

Спортни уреди и пособия:

Баскетболни топки и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа: участие в изработване на баскетболен кош.

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт , 6 клас

Тема на урока:

ФУТБОЛ. ВОДЕНЕ НА ТОПКАТА.

Основно съдържание на урока за ученика:

Тялото е леко приведено напред, колената са леко сгънати. Топката се докосва с горната външна част на ходилото. Работи се успоредно с двата крака. Целта е на всяка крачка топката да се докосва. Главата е изправена и погледа е насочен напред.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект)

Упражнение 1: с ниска скорост на разстояние от 10 м се изпълняват 4 серии дрибъл отиване и връщане. 2 серии се изпълняват с десен и 2 серии с ляв крак.

Упражнение 2: със средна скорост на разстояние от 10 м се изпълняват 4 серии дрибъл отиване и връщане. 2 серии се изпълняват с десен и 2 серии с ляв крак.

Упражнение 3: с максимална скорост на разстояние 10 м се изпълняват 4 серии дрибъл отиване с десен и връщане с ляв крак (може и като състезателна игра).

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин) : подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин) ; заключителна част – игри (5 мин)

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по 2 или повече ученика.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици ; добиване на увереност в собствените сили и умения

Междупредметна връзка:
Математика – измерване изминалото разстояние.

Работа у дома и участие на семейството:
Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика –да се подчертава правилно водене на топката.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите поставени от учителя.
Подаване на инструкции:
-положение на тялото
-място на опорния крак(работи се успоредно с двата крака)
-замахване и разгъване на шутиращия крак(с горната външна част на ходилото)
Демонстрация.

Спортни уреди и пособия:
Футболни топки, ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:
Да се потърси в интернет интересни факти за любим футболист.Запис в тетрадката.

Изготвил: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (учител,ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

ФУТБОЛ. ОВЛАДЯВАНЕ НА ТЪРКАЛЯЩА СЕ ТОПКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Това е действие, при което изпълнителят съумява да спре идващата на скорост топка и тя да остане в неговите крака. За тази цел постановката на тялото е следната: опорният крак е леко сгънат в коляното, като пръстите му са насочени към топката; тялото е леко приведено напред; главата е изправена; кракът, овладяващ топката, е леко ротиран в тазобедрената става, сгънат в коляното, вътрешната част на ходилото е насочена към топката. В момента на контакт с нея се прави амортизиращо движение, с цел отнемане на скоростта на топката.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ученикът застава на 4 – 5 м разстояние от стена, изпълнява удар по топката по земя, като се акцентира на овладяването ѝ; 3 серии по 30 секунди.

Упражнение 2: Учениците са разделени по двойки на разстояние от 4 – 5 м, подават си топката със средна скорост по земя, като се акцентира на овладяването на топката; 4 серии по 30 секунди.

Упражнение 3: Учениците са разделени по двойки на разстояние от 4 – 5 м, подават си топката с максимална скорост по земя, като се акцентира на овладяването на топката; 4 серии по 30 секунди.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

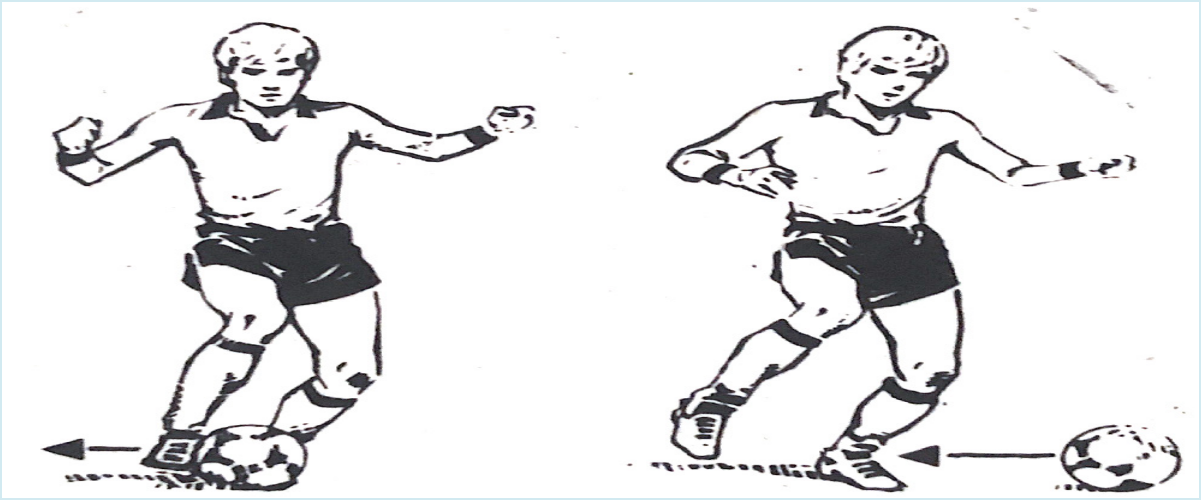

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – измерване на изминатото разстояние.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – овладяване на търкаляща се топка, като се следи за правилна постановка на тялото, позиция на опорен крак и правилен наклон на тялото.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Подредба на ориентирите за дистанция.

Изнасяне на футболните топки на игрището.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Демонстрация (овладяване на търкаляща се топка).

Спортни уреди и пособия:

Футболни топки, ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито, като се изпълнява с правилен стоеж на тялото.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

ФУТБОЛ. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДУЗПА

Основно съдържание на урока за ученика:

Това е така наречениият наказателен удар, при който участват само вратарят на единия отбор и играч на отбора, който е спечелил дузпа. В този момент никой от останалите играчи няма право да участва в играта. При изпълнение играчът се засилва от свободно-избираема дистанция и нанася удар по топката с крак. Вратарят няма право да излиза от гол-линията преди удара и се стреми да реагира (отрази) на удара.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Поставени са конуси на гол-линията на разстояние 20 см от страничните греди на вратата. Ученикът се опитва да ги уцели от 5 м разстояние; 10 повторения.

Упражнение 2: Поставени са конуси на гол-линията на разстояние 40 см от страничните греди на вратата. Ученикът е застанал на 5 м от вратата и се стреми да насочи топката между гредата и конуса; 10 повторения.

Упражнение 3: Учениците са разделени по двойки. Единият изпълнява дузпа, а другият е вратар. Разстояние – 5 м, изпълняват се по 5 дузпи от всеки; 3 игри.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – измерване изминатото разстояние.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – завършващ удар, да се следи за правилното му изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Демонстрация

Чрез демонстрация се показват няколко различни удара по топката, като целта е да познае кой е ударът.

1. Прав удар
2. Завършващ удар
3. Дузпа

Спортни уреди и пособия:

Футболни топки, врата и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет интересни факти от кариерата на Лионел Меси. Запис в работната тетрадка.

Лионел Меси

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

ФУТБОЛ. УДАР ПО ТОПКАТА С ГЛАВА

Основно съдържание на урока за ученика:

В този период на обучение се изучава удар с глава от място. Най-често се изпълнява с челната част на главата. Непосредствено преди удара по фронтално летяща топка краката са в положение „напречна разкрачка“, тялото се отвежда назад, а тежестта се пренася изцяло на задностоящия крак. Ударът се нанася чрез енергично разгъване на краката, изправяне на торса и рязко движение на главата напред.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ученикът държи топката в ръце, подхвърля я на 30-40 см над главата си и изпълнява удар с глава; 10 повторения.

Упражнение 2: Учениците са разделени по двойки на 3 м разстояние един от друг. Единият подхвърля леко топката с парабола, а другият играе с глава; 3 серии по 5 повторения всеки.

Упражнение 3: Учениците са разделени по двойки. Единият държи топката и е застанал на гол-линията на вратата, а другият е на 2-3 м срещу него. Първият подхвърля топката и играе ролята на вратар, а вторият се стреми да вкара гол с глава (състезателна игра); 3 игри по 5 удара.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

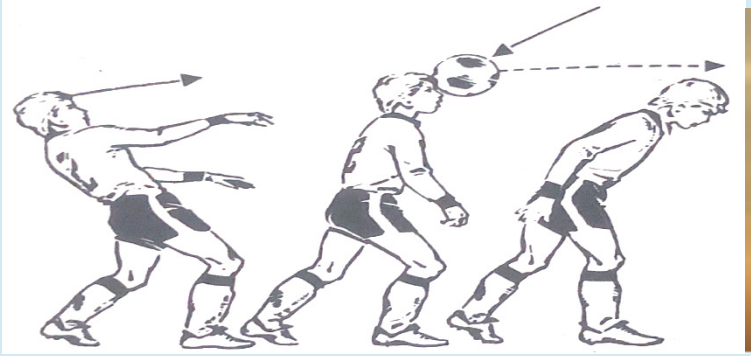

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – измерване на изминатото разстояние.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – удар по топката с глава, да се следи за правилното му изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разясняване начина на удар.

Демонстрация на заложените упражнения.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Съвместно изпълнение.

Спортни уреди и пособия:

Футболни топки, врата и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

ФУТБОЛ. ЩАФЕТНИ ИГРИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Щафетните игри се правят с цел съчетание на различни технически елементи (водене, подаване и удар във вратата), с емоционален ефект. При щафетните игри, освен приповдигнато настроение, имаме и състезателен ефект.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Щафетна игра с дрибъл. Учениците са разделени на два отбора. На разстояние от 10 м са поставени конуси, учениците изпълняват дрибъл в двете посоки; 3 игри.

Упражнение 2: Щафетна игра с дрибъл със смяна на посоката. Поставени са 4 конуса на разстояние 3 м един от друг, разположени диагонално. Учениците преминават, заобикаляйки конусите от външната им страна, в двете посоки; 3 игри.

Упражнение 3: Щафетна игра с дрибъл, с подаване. При дистанция от 8 м учениците водят топката в едната посока, при достигане на конуса се обръщат и изпълняват подаване към съотборника си; 3 игри.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

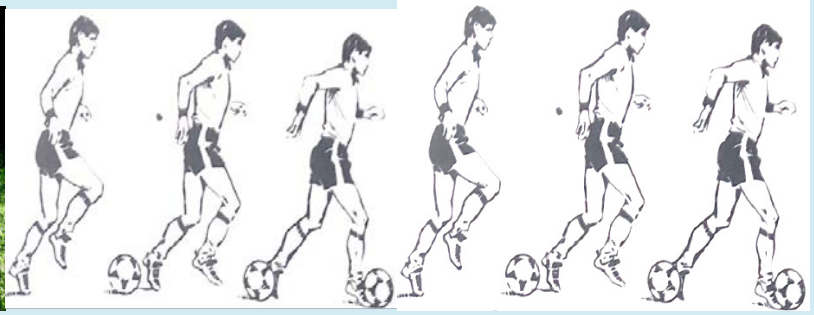

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – измерване на изминатото разстояние.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – дрибъл на ниска скорост.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Демонстрация на заложените упражнения.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Щафетните игри са комбинация от различни технически умения.

Разпознаване и назоваване на отделните удари.

Спортни уреди и пособия:

Футболни топки и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

ГИМНАСТИКА. ВЕЗНА

Основно съдържание на урока за ученика:

Изпълнява се от стоеж, като се повдигат едновременно ръцете, главата и единият крак назад и нагоре. Торсът бавно се навежда напред, като ръцете и главата се повдигат все повече нагоре заедно с повдигнатия крак, до запазване на равновесие до равнището на хоризонтала. Стоящият крак е обтегнат и се опира с цялото стъпало върху земята, а ръцете се задържат обтегнати встрани.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Заучава се с партньор, който застава от страната на повдигнатия крак и поддържа ученика под гърдите и повдигнатия крак. На учениците системно се дават указания да поддържат главата повдигната нагоре, с което се запазва стабилно равновесие (баланс) на тялото.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

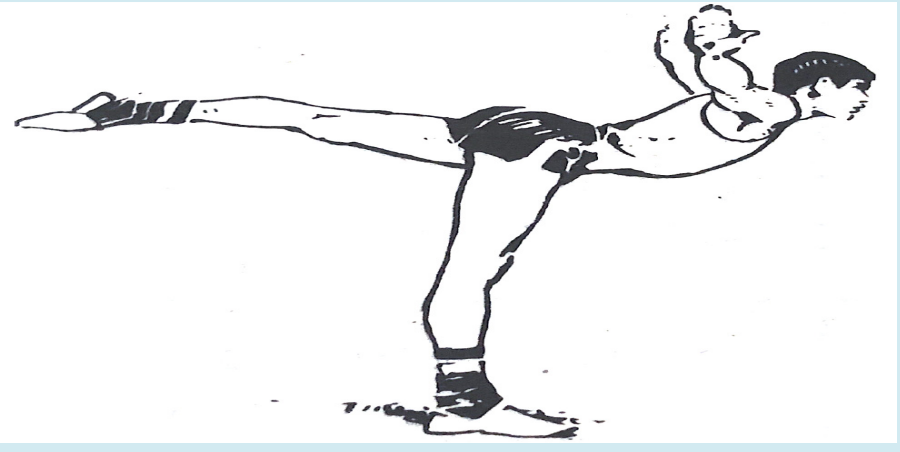

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Български език – въвеждане на нови понятия.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика (везна) – да се подчертава цялото движение и внимание към начина изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Мотивиране и поставяне на целта на задачата.

Подаване на указания за правилен стоеж на тялото и главата.

Демонстрация.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Усъвършенстване на двигателните действия, заложени в урока.

Спортни уреди и пособия:

Гимнастически постелки

Самостоятелна и домашна работа:

Загрявка:

– кръгове с глава

– кръгове с рамене

– кръгове с ръце

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата.

Повторения на открито (при възможност да се изпълнява с партньор).

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

ГИМНАСТИКА. ПРЕСКОК „РАЗКРАЧКА“

Основно съдържание на урока за ученика:

Изпълнението започва след енергично и равноускорително засилване. Отскача се от трамплина със замахване на ръцете отзад и напред към козата в първа летежна фаза. Тялото се обтяга на нивото на хоризонтала на уреда, краката са събрани и обтегнати. След мощно и бързо отблъскване с ръцете, краката се разтварят встрани, тазът се сгъва леко, с последващо разгъване във втората летежна фаза до момента на приземяването.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Подскок на сандък с височина до 30 см. Ученикът е на разстояние до 3 м от сандък, засилва се и отскача от два крака на него; 8-10 повторения.

Упражнение 2: Отблъскване с ръце от опора („коза“) на височина 50-60 см. Ученикът е на разстояние до 3 м от опората, засилва се и се оттласква с ръце от опората; 8-10 повторения.

Упражнение 3: Ученикът се засилва от разстояние 3-4 м, при достигане на 0,5 м от опората отскача с два крака, ръцете се оттласкват от опората – краката са разкрачени, и се приземява върху гимнастическа постелка; 6-8 повторения.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

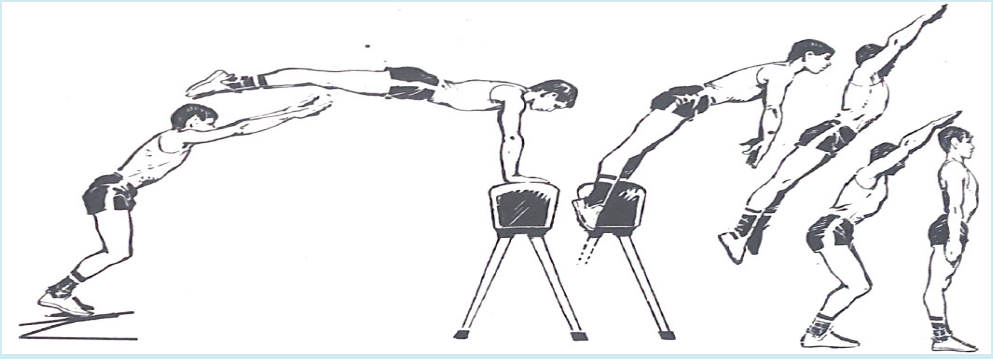

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.
Междупредметна връзка: Математика – измерване на метрите . Български език – въвеждане на нови понятия.
Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика (прескок „разкрачка“) – да се подчертава цялото движение и внимание към начина изпълнение.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Поставяне и разясняване на задачата (прескок „разкрачка“). Заемане на правилен стоеж на тялото. Демонстрация. Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.
Спортни уреди и пособия: Гимнастически постелки, гимнастически уреди.
Самостоятелна и домашна работа: Подбор на подходящо средство за изпълнение на указанията, дадени в урока за правилно изпълнение на упражненията. При невъзможност да се намери по-подходящо средство, може да се ползва дюшек, а за коза може да се ползва стол, табуретка и др.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

ГИМНАСТИКА. ПРЕХОДНА СТОЙКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Изпълнението започва от стоеж, единият крак се повдига напред заедно с ръцете. Със стъпването на повдигнатия крак торсът се навежда напред, ръцете се поставят в опора на земята, на ширината на раменете, без да се съкращава ъгълът в раменните стави. Маховият крак се повдига обтегнат над опората, а с другия тялото се отблъсква от земята, двата крака се събират и за кратък момент се заема стойка. След това ръцете се сгъват бавно, главата се навежда към гръдния кош и чрез гръбно претъркаляне през клек се завършва до стоеж.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ученикът застава пред стена, с помощта на учител изпълнява първата част от упражнението – заемане на стойка; 6-8 повторения.

Упражнение 2: С помощта на учител ученикът заема позиция в стойка. От нея изпълнява втората част на упражнението – гръбно претъркаляне; 6-8 повторения.

Упражнение 3: Ученикът изпълнява цялото упражнение. При необходимост му се оказва помощ; 5 повторения.

Всички упражнения се изпълняват върху гимнастически постелки.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – отброяване на етапите за изпълнение на упражнението.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава цялото движение и внимание към начина изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Поставяне и мотивиране на целта на урока.

Демонстрация и онагледяване на поставеното упражнение.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Заемане на правилен стоеж за изпълнение на поставеното упражнение.

Следене за правилно изпълнение на поставените задачи.

Спортни уреди и пособия:

Гимнастически постелки

Самостоятелна и домашна работа:

Подбор на подходящо средство за упражнение и затвърдяване на вече придобитите знания и умения за гръбно претъркаляне.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт,VI клас

Тема на урока:

ГИМНАСТИКА. УПРАЖНЕНИЕ ПО ГРЕДА (ПЕЙКА)

Основно съдържание на урока за ученика:

Гимнастическата пейка е уред с богати възможности за изпълнение на най-разнообразни упражнения. Освен това е уред за сядане, игри, ходене, бягане, пълзене, прескачане, за различни равновесни упражнения. Тя се състои от дъска – дълга 4 м, широка 20 – 30 см и дебела 4 – 5 см, височината е на 35 см.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ученикът е седнал на пейката, така че ръцете и краката му да са от двете му страни (без да докосват никаква повърхност) и се стреми да запази баланс; 3 пъти по 30 секунди.

Упражнение 2: Пълзене по греда. Ученикът застава на единия край и пълзи до другия край; 4 повторения.

Упражнение 3: Ученикът е изправен в началото на гредата. С помощта на учител се опитва да достигне до края на гредата; 4 повторения.

Упражнение 4: Ученикът е изправен на гредата и се стреми да направи везна. При нужда учителят помага; 5 пъти по 20 секунди.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

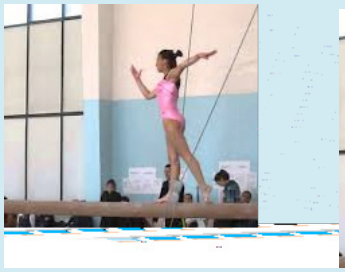

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:
Математика – засичане секундите, нужни за изпълнение на поставената задача.

Работа у дома и участие на семейството:
Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава цялото движение и внимание към начина изпълнение, и да следи за правилно изпълнение на упражнението.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Мотивиране и поставяне на целта на задачата.
Демонстрация**.**
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.
Следене за правилно изпълнение на поставените задачи.

Спортни уреди и пособия:
Гимнастически постелки, гимнастическа греда (пейка).

Самостоятелна и домашна работа:
Подбор на подходящо средство за упражнение и затвърдяване на вече придобитите знания и умения за равновесно ходене и лазене по греда (пейка).

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

ХАНДБАЛ. ВОДЕНЕ НА ТОПКАТА С ЕДНА РЪКА – НА МЯСТО И В ДВИЖЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Осъществява се с последователно тласкане с една ръка напред и надолу. Тялото и краката са полусгънати. След отскачането на топката тя се поема от китката и пръстите на ръката и се съпровожда отново надолу за повторно тласкане (дрибъл).

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Изпълнява се на място (дрибъл), при сигнал се сменя дриблиращата ръка, с акцент към правилно техническо изпълнение на действието; 3 серии по 1 минута.

Упражнение 2: На разстояние 10 м ученикът дриблира ходом. В едната посока дриблира с дясна ръка, а на връщане – с лява. Изпълняват се 4 серии.

Упражнение 3: Изпълнява се с леко бегово темпо, на разстояние от 5 м, ученикът дриблира топката, като се стреми да не гледа в земята. Изпълняват се 4 серии.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип.

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

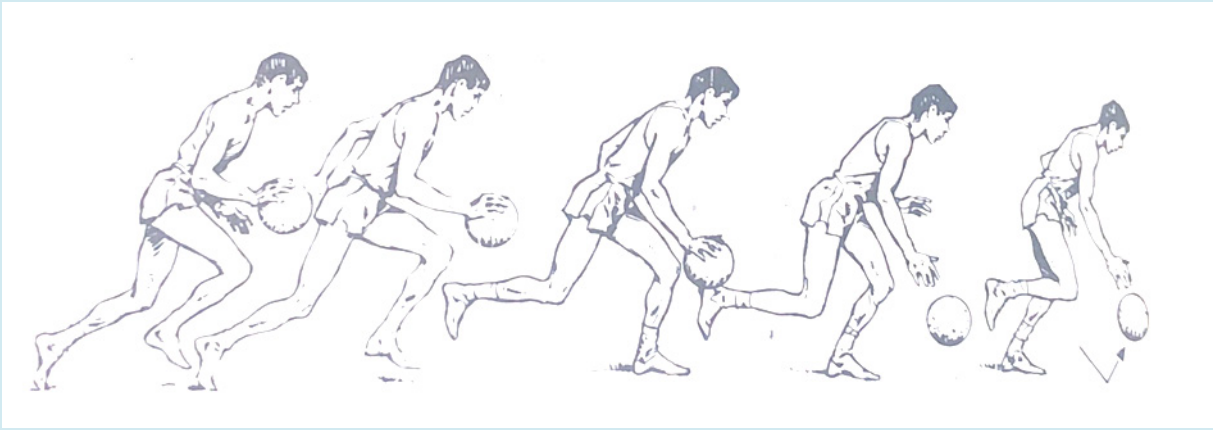

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – броене на повторенията.

Изобразително изкуство – изобразяване на видове топки (баскетболна, хандбална).

Работа у дома и участие на семейството:

Съвместно изработване на хандбална топка с подръчни материали.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Демонстрация (водене на топка с една ръка от място и в движение).

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Игра: „Морски шах“

Правила на играта: Играта се играе от двама играчи, които редуват ходовете си, като избират по един квадрат. Чертаем на лист малък квадрат и го разделяме на три по хоризонтала и вертикала, така че да се образуват девет малки квадратчета. Всеки от играчите избира знак, който да постави в своите квадратчета (знак – рисуване на хандбална или баскетболна топка). Целта на играта е да се попълнят три квадрата с един и същ знак на един ред – вертикално, хоризонтално или диагонално. Печели този, който пръв успее. Играта може да се играе и на рундове.

баскетболна топка	хандбална топка

Помощни средства и технологии:

Адаптирани средства за писане и рисуване (при необходимост).

Спортни уреди и пособия:

Хандбални топки и ориентир за дистанция (конуси).

Дидактични материали – бял лист, линия и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт , VI клас

Тема на урока:

ХАНДБАЛ. ЛОВЕНЕ И ПОДАВАНЕ В ДВИЖЕНИЕ С ТУПАНЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Позиция на тялото: При ловенето ръцете са пред тялото, сгънати в лактите ,а трупа и китките на ръцете с леко движение назад в момента на съприкосновението с топката. При подаването опорния крак е срещуположен на подаващата ръка; подаващата ръка е на нивото на рамото, сгъната в лакътя; топката се изтласква напред чрез камшикообразно изпъване на ръката (рамо-лакът-китка) ; амплитудата на движение на топката да се съобразява с разстоянието, на което се подава; да се постига вртеливо движение на топката (обратен фалц)

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

(работа по индивидуален или групов проект)

Упражнение 1 : Учениците се разделят по двойки на разстояние от 4 м ; изпълняват подаване с една с удар на топката в пода. 4 серии по 10 подавания на човек.

Упражнение 2 : Учениците са разделени по двойки на разстояние до 5 м един от друг. На дистанция от 10м си подават топката ходом с едно топане, на отиване си подават с едната ръка а на връщане с другата. 3 серии

Упражнение 3 : Учениците са разделени по двойки на разстояние до 7 м един от друг. На дистанция от 15м си подават топката с едно топане леко бегом, на отиване си подават с едната ръка а на връщане с другата. 3 серии

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип.

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин) : подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин) ; заключителна част – игри (5 мин)

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по 2 или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици ; добиване на увереност в собствените сили и умения

Междупредметна връзка:

Математика – броене на повторенията.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика ловене и подаване в движение на топката чрез тупане – да се следи за правилното изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разясняване начина на движение при ловене и подаване на топка чрез тупане.

Заемане на правилна позиция на тялото.

Демонстрация на заложените упражнения.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите поставени от учителя.

Съвместно изпълнение.

Спортни уреди и пособия:

Хандбални топки и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет интересни факти от кариерата на хандбалист по избор. Запис в тетрадката.

Изготвил: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (учител, ресурсен)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас

Тема на урока:

ХАНДБАЛ. УДАРИ ВЪВ ВРАТАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Основният удар в играта е удар с една ръка над рамо. Движенията са близки с едноименното му подаване, но тежестта на тялото е по-ниска, изпълнението е по-мощно и динамично. Силата на удара се постига чрез по-голямото изнасяне на хвърлящата ръка назад, по-бързото и енергично пренасяне тежестта на тялото и по-силното натискане с китката и пръстите върху топката. Ударите се изучават със следната последователност: удар от място с опора на два крака; удар с опора на един крак; удар в движение; удар с отскок на дължина и височина.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Удар от място с опора на два крака. Топката се поставя на 5 м от цел (врата, кръг, конуси и др.). Ученикът стреля с една ръка над рамо по въздух, по целта; 2 серии по 10 повторения.

Упражнение 2: Удар от място с опора на един крак. Топката се поставя на 5 м от цел (врата, кръг, конуси и др.). Ученикът стреля с една ръка над рамо по целта; 2 серии по 10 повторения.

Упражнение 3: Удар в движение. Ученикът е на 10 м дистанция от цел (врата, кръг, конуси и др.). След дрибъл изпълнява „хандбална крачка“ и стреля във вратата; 2 серии по 10 повторения.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип.

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

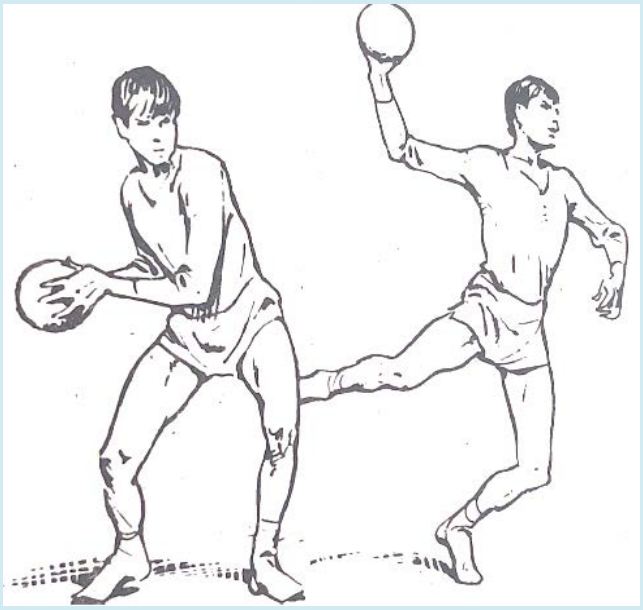

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – броене на повторенията.

Работа у дома и участие на семейството:

Съвместно изработване на хандбална врата с подръчни материали (не е нужно да е в реални размери).

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика вида удар – да се следи за правилното му изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разясняване начина на удар.

Заемане на правилен стоеж на тялото.

Демонстрация на вида удар.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Съвместно изпълнение.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани средства за писане и чертане (при необходимост).

Спортни уреди и пособия:

Хандбални топки и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Разчертаване на хандбално игрище.

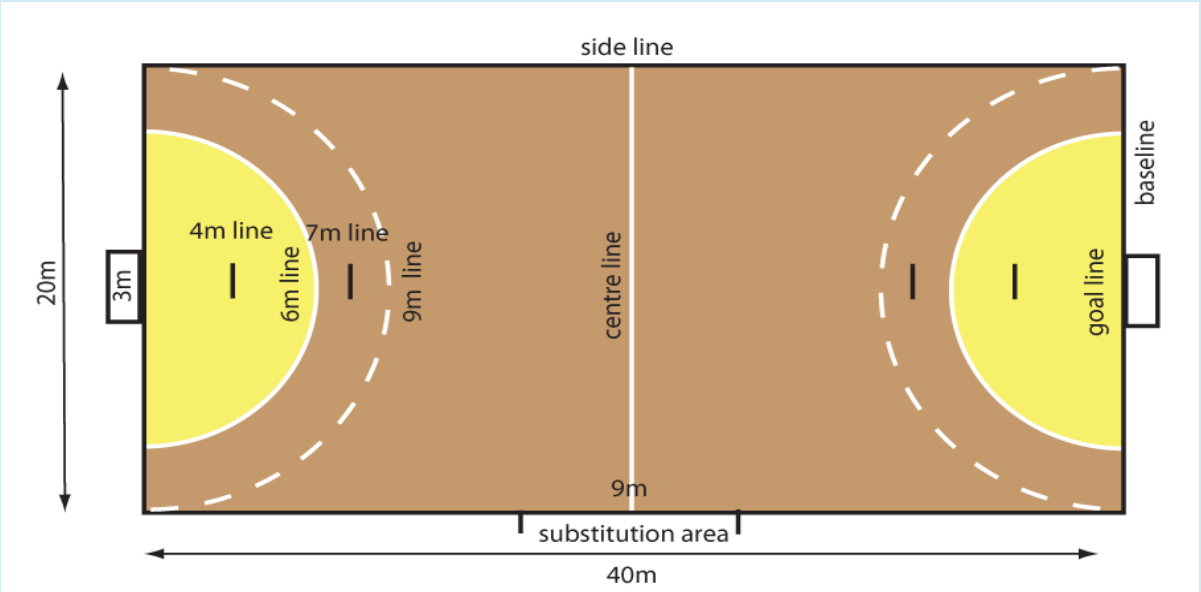

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VI клас
Тема на урока: ХАНДБАЛ. ЩАФЕТНИ ИГРИ
Основно съдържание на урока за ученика: Щафетните игри се правят с цел съчетание на различни технически елементи (водене, подаване и удар във вратата), с емоционален ефект. При щафетните игри, освен припов-дигнато настроение, имаме и състезателен ефект.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Работа по индивидуален или групов проект Упражнение 1: Учениците са разделени на два отбора. На разстояние от 10 м са поставени конуси, учениците изпълняват дрибъл в двете посоки; 3 игри. Упражнение 2: Учениците са разделени на два отбора. На дистанция от 10 м са поставени

4 конуса на равно разстояние един от друг. Учениците преминават чрез слалом между конусите и в двете посоки, 3 игри.

Упражнение 3: При дистанция от 8 м учениците водят топката в едната посока, при достигане на конуса се обръщат и изпълняват подаване към съотборника си; 3 игри.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип.

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.) ; основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – броене на повторенията.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика щафетните игри в хандбала – да се подчертават различните технически елементи.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разясняване на видовете технически елементи, включващи щафетните игри.

Демонстрация на видовете технически елементи.

Разпознаване и назоваване на демонстрираните технически елементи.

Оказване на подкрепа при изпълнение на инструкциите, подадени от учителя.

Спортни уреди и пособия:

Хандбални топки и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Записване в тетрадката кои са изобразените дисциплини.

№1

№2

№3

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Физическо възпитание и спорт VII клас

СЪДЪРЖАНИЕ

Лека атлетика. Стартово ускорение 2567

Лека атлетика. Спринт 2569

Лека атлетика. Скок на височина „ножица“ 2571

Лека атлетика. Тласкане на медицинска топка до 2 кг с една ръка 2573

Лека атлетика. Щафетно бягане 2575

Волейбол. Подаване с две ръце отгоре над глава 2577

Волейбол. Подаване с две ръце отгоре назад 2579

Волейбол. Долен начален удар 2581

Баскетбол. Кръстосан дрибъл 2583

Баскетбол. Ловене и подаване на топката в движение 2585

Баскетбол. Залъгващи движения 2588

Баскетбол. Стрелба в коша 2590

Баскетбол. Щафетни игри 2592

Гимнастика. Общоразвиващи упражнения без уред 2594

Гимнастика. Упражнения с уреди – гирички 2596

Гимнастика. Челна стойка 2598

Гимнастическа (шведска) стена 2600

Хандбал. Ловене и подаване в движение 2602

Хандбал. Залъгващи движения 2604

Хандбал. Блокиране 2606

Хандбал. Удар във вратата 2608

Хандбал. Щафетни игри 2610

Футбол. Водене на топката – залъгващи движения 2612

Футбол. Овладяване на падаща топка с гърди/крак 2614

Футбол. Двойно подаване 2616

Футбол. Удари във вратата 2619

Футбол. Щафетни игри 2621

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:

ЛЕКА АТЛЕТИКА. СТАРТОВО УСКОРЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Започва от първата крачка след старта, като всяка следваща крачка се удължава до 10-та – 14-та крачка, където се достига до максимална скорост. Изправянето при стартовото ускорение трябва да става постепенно, без повдигане на главата нагоре, за да не се наруши ритъмът на бягане. Основната цел е максимално бързо да се достигне до максимална скорост. Движенията трябва да бъдат насочени в равнини, успоредни на посоката на бягане.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Леко бегом до 14-а крачка. Прави се с цел ученикът да усети момента, в който трябва да вдигне главата – 5 повторения.

Упражнение 2: На дистанция от 10 м се пресъздава началната фаза на ускорението; 8 повторения.

Упражнение 3: От летящ старт се пресъздава краят на ускорението. Ученикът застава на 10 м зад конус, тръгва леко бегом и ускорява след него 10 м – 5 повторения.

Упражнение 4: Изпълнение на упражнението в цялостен вариант – 30 м – 3 повторения

Демонстративен метод

Индивидуален метод

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.) .

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

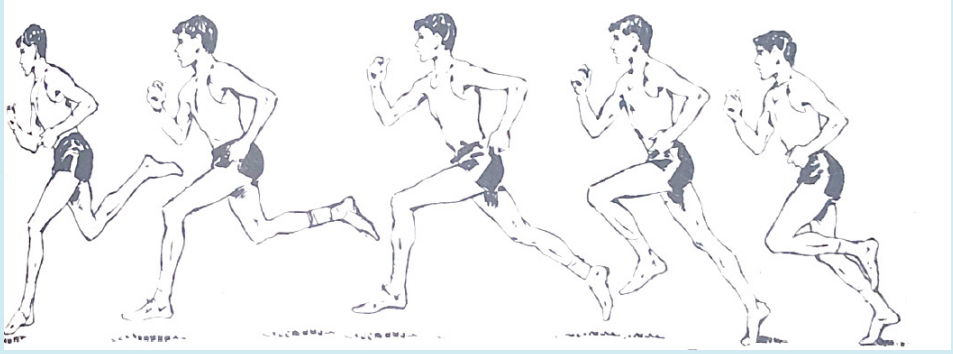

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Български език – въвеждане на нови термини .

Математика – отброяване на крачките.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика стартово ускорение на дистанция от 10 м – докато спринтира, да е с изправена глава и тяло, и да движи ритмично ръцете.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разясняване на вида бягане (стартово ускорение).

Демонстрация на стартово ускорение на дистанция от 10 метра.

Оказване на подкрепа при заемане на изходно положение.

Оказване на подкрепа при изпълнение на инструкциите, подадени от учителя.

Спортни уреди и пособия:

Пособия за лека атлетика – конуси, стартова и финална линия; хронометър.

Самостоятелна и домашна работа:

Упражнение: Лек бегом до 14 крачки – повторение 5 пъти, с цел усещане момента на вдигане на главата.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:

ЛЕКА АТЛЕТИКА. СПРИНТ

Основно съдържание на урока за ученика:

Тялото е леко устремено напред. Маховият крак се изнася енергично напред и нагоре, след което със „ загребващо“ движение се отпуска бързо надолу, разгъвайки се в колянната става, и стъпва на земята с предната част на стъпалото. Оттласкващият крак се разгъва мощно под остър ъгъл към земята. Ръцете, свити е лакътните стави, се движат синхронно с краката. Главата е изправена по продължение на гръбначния стълб.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: От нисък старт се изпълнява спринт в 3 серии по 20 м.

Упражнение 2: От нисък старт се изпълнява бягане в средно темпо в 4 серии по 25-30 м.

Упражнение 3: От нисък старт се изпълнява спринт в 3 серии по 25-30 м под формата на състезание.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

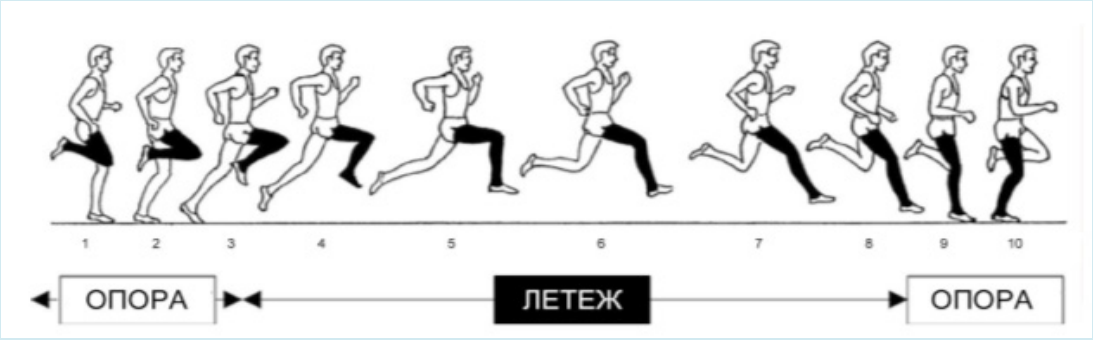

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Български език – въвеждане на нови термини.

Математика – отброяване на направените повторения.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика спринт – докато спринтира, да е с изправена глава и тяло, и да движи ритмично ръцете.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Демонстрация на спринт на 20 м, 25 м и 30 м.

Заемане на правилен стоеж на тялото при изпълнение на спринт.

Да се следи за изправена глава и тяло.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Спортни уреди и пособия:

Пособия за лека атлетика – стартова лента, пособия за даване на стартов сигнал, измервателни уреди и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:

ЛЕКА АТЛЕТИКА. СКОК НА ВИСОЧИНА „НОЖИЦА“

Основно съдържание на урока за ученика:

Това е най-лесният начин на скок на височина. Засилването е ускорително и се извършва под ъгъл 35° откъм обратната на отскачащия крак страна на летвата. Отскачането се извършва на около 60-70 см от летвата. Тя се преминава най-напред с маховия крак, а след това – с отскачащия. Извършва се ножично движение. Приземява се първо с маховия крак, а след него и с отскачащия. След отскока торсът се накланя над летвата, като това помага за повдигане на таза нагоре.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: От място ученикът изпълнява няколко ножични подскока – 4 серии по 5 подскока.

Упражнение 2: След 2 – 3 крачки ходом (засилване) се изпълнява ножичен подскок; 8 – 10 повторения.

Упражнение 3: След лек бегом 4 – 5 крачки (засилване) се изпълнява ножичен подскок – 8 – 10 повторения.

Упражнение 4: Изпълнява се цялото упражнение на поставено препятствие с височина на ниво 40 – 80 см; 8 – 10 повторения.

Демонстративен метод

Индивидуален метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

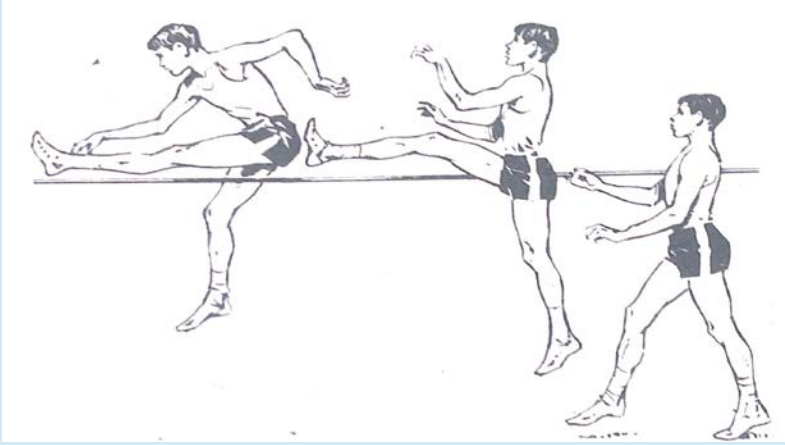

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – отброяване на повторенията.

Работа у дома и участие на семейството:

Съвместно със семейството да се направи колаж на скок на височина „ножица“, като се използват подръчни материали – клечки за зъби за стойка, плат за екипа на скачача и т.н.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Демонстрация на скок на височина „ножица“.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Групова игра: **„**Пусни, пусни кърпичка“

Учениците сядат в кръг и един от тях обикаля от външната страна на кръга, пуска кърпичка и под когото е кърпичката, става и гони играч №1, ако успее да го хване, преди да направи скок „ножица“ на стойката, играч №1 трябва да седне и е ред на играч №2, ако не успее да го хване, той сяда. Целта е всеки да направи колкото може повече скокове.

Спортни уреди и пособия:

Пособия за лека атлетика (стойка, летва, дюшек).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:
ЛЕКА АТЛЕТИКА. ТЛАСКАНЕ НА МЕДИЦИНСКА ТОПКА ДО 2 КГ С ЕДНА РЪКА

Основно съдържание на урока за ученика:
Изпълнява се по два начина. Първият е от същото изходно положение, както за тласкането с две ръце. Топката се поставя пред рамото на тласкащата ръка, която е свита в лакътя с длан върху задната повърхност на топката. Другата ръка придържа топката от предната ѝ страна. Тласкането се изпълнява след леко приклякване и завъртане торса назад. Следва рязко изправяне на краката и връщане торса напред, след което тласкащата ръка се изправя рязко и изпълнява тласкането. При втория начин се застава в разкрачен стоеж, но странично, т.е. раменете са насочени по посока на тласкането. Едноименният на тласкащата ръка крак е свит в коляното, а другият е изнесен напред, опрян на пръсти. Тласкащата ръка се свива в лакътя и на височината на рамото държи топката, а другата ръка я придържа. Опорният крак се сгъва в коляното, а торсът се отвежда леко назад. Следва рязко изправяне на свития крак, торсът се обръща напред, топката се изтласква в посока напред-нагоре.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа по индивидуален или групов проект
Упражнение 1: Имитиране на изпълнение на упражнението без топка. Целта е ученикът да усвои движенията на упражнението – 4 серии по 30 секунди.
Упражнение 2: Изпълнява се тласкане (завършваща фаза) с топка – 10 повторения.
Упражнение 3: Изпълнява се цялостното движение с топка без изтласкване – 10 повторения.
Упражнение 4: Изпълнение на упражнението в цялостен вариант – 5 повторения.
Демонстративен метод
Индивидуален метод

Времево разпределение:
1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:
Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Български език и литература – въвеждане на нови понятия.

Математика – засичане на секундите, необходими за изпълнение на една серия.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика тласкане на медицинска топка до 2 кг. При невъзможност да се ползва медицинска топка, се ползва каквато е налична.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Поставяне на ориентири за дистанция.

Разясняване начина на хвърляне.

Имитация на хвърляне, с цел – възприемане и овладяване на хвърлянето.

Демонстрация на тласкане на медицинска топка до 2 кг с една ръка.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Спортни уреди и пособия:

Пособия за лека атлетика – медицински топки до 2 кг и ориентир за дистанция.

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:

ЛЕКА АТЛЕТИКА. ЩАФЕТНО БЯГАНЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Щафетата е бягане, след което има предаване на палка. Тя се подава по начин „отдолу“, без прехвърляне. Палката се хваща в задния ѝ край. Стартиращият я държи с безименния и малкия пръст на дясната си ръка, а с първите си три пръста осъществява необходимата си опора. Бяга се непосредствено до линия, очертаваща вътрешната страна на коридора. Вторият пост застава откъм вътрешната страна на своя коридор и приема щафетата с лявата си ръка. Третият пост застава и бяга покрай вътрешното очертание на коридора и приема палката с дясната си ръка. Четвъртият пост застава във външната страна на коридора си и приема плаката с дясната си ръка. След приемане палката не се мести, а остава в същата ръка. Предаването и приемането на щафетната палка става в зона от 20 метра, която започва от края на разстоянието на първият пост.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Предаване на палка на място. Учениците застават в права линия и отработват начина на предаване на палката. – 4 по 30 сек.

Упражнение 2: Предаване на палката на ходом. Учениците правят предаване на палка в леко движение – 4 по 30 сек.

Упражнение 3: Предаване на палката в леко бегом. Затвърдяване начина на предаване на палката – 4 по 30 сек.

Упражнение 4: Предаване на палката с висока скорост. Пресъздаване на реално щафетно бягане – 4 по 30 сек.

Демонстративен метод

Работа в екип

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

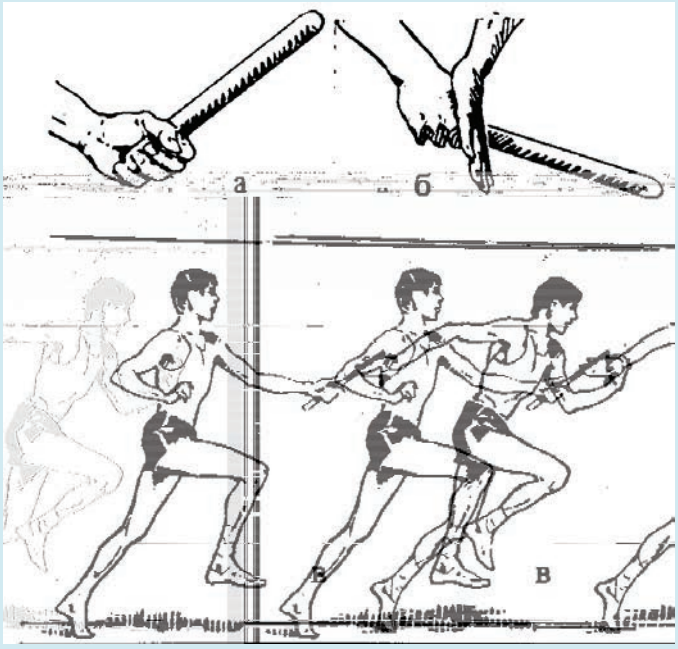

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – засичане на секундите.

Работа у дома и участие на семейството:

Изпълнява се бягане с щафетна палка, като се включва цялото семейство. Първо се изпълнява подаване на място, след това и бегом.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разясняване на правилата за щафетно бягане по време, на което има подаване на палка.

Демонстрация на начина на захващане на палката.

Демонстрация на подаването. Първо се изпълнява от място, а след това по време на бягане.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани средства за рисуване (при необходимост).

Спортни уреди и пособия:

Пособия за лека атлетика – щафетна палка, стартова лента, пособия за даване на стартов сигнал, измервателни уреди и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Рисуване на щафетна палка.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас
Тема на урока: ВОЛЕЙБОЛ. ПОДАВАНЕ С ДВЕ РЪЦЕ ОТГОРЕ НАД ГЛАВА
Основно съдържание на урока за ученика: Топката се намира над главата в момента на нейното поемане. Лактите са изнесени малко по-високо над раменете и са насочени повече встрани, отколкото напред, а ръцете в китките са по-силно разгънати. Главата е силно отведена назад, като погледът е насочен в топката. Тялото е почти изправено в кръста. Движенията за изтласкване на топката с ръцете са насочени нагоре.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Работа по индивидуален или групов проект Упражнение 1: Самостоятелно ученикът имитира движението без топка; 2 серии по 30 секунди. Упражнение 2: Самостоятелно ученикът изпълнява движението, жонглирайки на ниска височина (до10 см) от ръцете; 3 серии по 30 секунди. Упражнение 3: Учениците са разделени по двойки на разстояние от 2 м, взаимодействат

помежду си с подаване с две ръце отгоре над глава; 3 серии по 1 минута.
Упражнение 4: Учениците са разделени по двойки, застанали до 2 м от двете страни на мрежата, и изпълняват движението; 3 серии по 1 минута.

Демонстративен метод
Индивидуална работа
Работа в екип

Времево разпределение:
1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:
Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

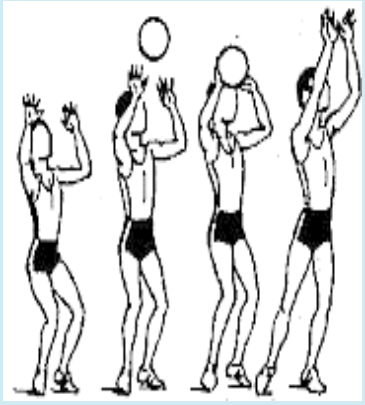

Развитие на социални умения свързани с темата на урока:
Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:
Математика – отмерване на разстоянието и засичане на секундите.

Работа у дома и участие на семейството:
Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – подаване с две ръце отгоре, над глава. Да се подчертава цялото движение и внимание към начина изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разясняване начина на хвърляне.
Демонстрация – подаване с две ръце отгоре, над глава.

Имитация на хвърляне, с цел възприемане и овладяване на удара.
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Спортни уреди и пособия:
Волейболни топки, мрежа, измервателни уреди и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:
Да се потърсят в интернет трима популярни волейболисти по избор. Да се запишат в тетрадката по три интригуващи факта от тяхната волейболна кариера.

Изготвили: Тодор Цветанов(учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:
ВОЛЕЙБОЛ. ПОДАВАНЕ С ДВЕ РЪЦЕ ОТГОРЕ НАЗАД

Основно съдържание на урока за ученика:
Постановката на тялото и на ръцете са сходни с тези при подаване над глава. Движенията с ръцете за изтласкване на топката са насочени нагоре и назад, като особено важна роля при това имат китките и палците. При изтласкване на топката се извършва и отвеждане на тялото от кръста назад, което е толкова по-ярко изразено, колкото на по-далечно разстояние се отпраща топката.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа по индивидуален или групов проект
Упражнение 1: Самостоятелно ученикът имитира движението без топка; 2 серии по 30 секунди.
Упражнение 2: Самостоятелно ученикът си подхвърля топката отдолу и изпълнява подаване с две ръце отгоре назад; 3 серии по 10 подавания.
Упражнение 3: Учениците са разделени по двойки на разстояние до 2 м, единият подхвърля топката, а другият се стреми да продължи движението ѝ назад; 3 серии по 10 повторения.
Упражнение 4: Учениците са разделени по двойки на разстояние до 2 м, единият подхвърля топката, а другият изпълнява подаване с две ръце отгоре назад, в цел (състезателна игра-точкуване); 2 игри.

Демонстративен метод
Индивидуална работа
Работа в екип

Времево разпределение:
1 учебен час (40 мин.) : подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:
Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:
Математика – отброяване на подаванията.
Изобразително изкуство – рисуване на тематична рисунка.

Работа у дома и участие на семейството:
Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава цялото движение и внимание към начина изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Заемане правилен стоеж на тялото, необходим за изпълнение на вида подаване.
Имитация на движенията на удара, с цел възприемане и възпроизвеждане на правилно подаване.
Демонстрация на подаване с две ръце отгоре назад.
Оказване на подкрепа при задачите, поставени от учителя.

Спортни уреди и пособия:
Волейболни топки, измервателни уреди и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет нагледни материали по темата.

Рисуване на тематична рисунка – игрище, мрежа, топка, играч и т.н.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:

ВОЛЕЙБОЛ. ДОЛЕН НАЧАЛЕН УДАР

Основно съдържание на урока за ученика:

Тялото е в напречен стоеж, топката е на височината на таза и се държи със слабата ръка. Дланта на удрящата ръка е положена върху топката. Преди извършване на подхвърлянето състезателят леко прикляква, след което заедно с разгъването на коленете се извършва подхвърлянето на около 1 метър над главата. Удрящата ръка се изнася напред-нагоре-назад край главата, сгъната в лакътя, като торсът се отвежда назад. В този момент тежестта е върху задния крак. Ударното движение с ръката се извършва с рязко разгъване в лакътната става, като топката се удря с дланта и пръстите, които са прибрани един към друг. В момента на удара топката е пред и над главата на височината на изправената ръка.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Самостоятелно ученикът имитира движението без топка; 2 серии по 30 секунди.

Упражнение 2: Ученикът застава на разстояние от 4 м от стена, изпълнява удар към топ

ката с лека сила, с акцент към правилно техническо изпълнение на движението – 3 серии по 1 минута.

Упражнение 3: Ученикът застава на разстояние до 5 – 6 м от мрежата, след изпълнение на горен лицев начален удар се стреми да я прехвърли; 3 серии по 10 повторения.

Упражнение 4: Ученикът застава на разстояние до 5 – 6 м от мрежа, зад която са поставени цели и се стреми да прати топката в тях (игра, точкуване) – 3 игри.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

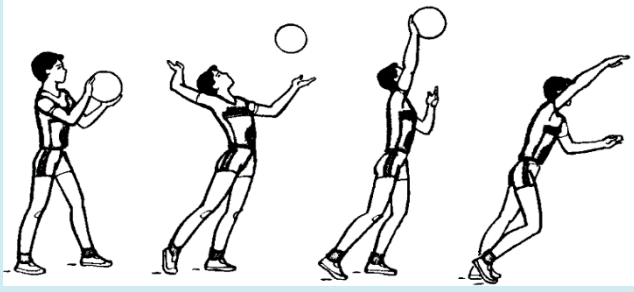

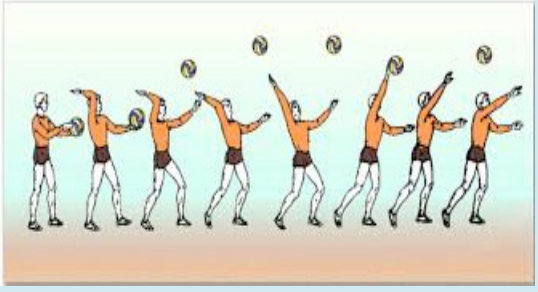

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – засичане на секундите, нужни за серия.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – да се подчертава цялото движение и внимание към начина изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разясняване на вида удар.

Заемане на правилен стоеж на тялото.
Демонстрация на долен начален удар.
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Спортни уреди и пособия:
Волейболни топки, мрежа, измервателни уреди и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:
БАСКЕТБОЛ. КРЪСТОСАН ДРИБЪЛ

Основно съдържание на урока за ученика:
Осъществява се с последователно тласкане с една ръка напред и надолу. Тялото и краката са полусгънати. След отскачането на топката тя се поема от китката и пръстите на ръката и се съпровожда нагоре. При кръстосания дрибъл смяната на дриблиращата ръка се прави пред тялото, чрез рязко действие, при което топката описва V- образна траектория. Това служи за преодоляване на противника.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа по индивидуален или групов проект
Упражнение 1: Ученикът дриблира на място, като при всяко тупане се сменя ръката; 4 повторения по 30 секунди.
Упражнение 2: На разстояние от 10 м се изпълняват 3 серии кръстосан дрибъл –отиване и връщане ходом.
Упражнение 3: На разстояние от 10 м се изпълняват 3 серии кръстосан дрибъл – отиване и връщане в леко темпо.

Времево разпределение:
1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Изпълнява комбинации от движения; приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – отмерване на разстоянието, нужно за кръстосан дрибъл.

Технологии и предприемачество – изработване на макет на конус.

Работа у дома и участие на семейството:

Изработване на ориентир за дистанция(конус).

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Заемане правилен стоеж на тялото.

Демонстрация на кръстосан дрибъл.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Спортни уреди и пособия:
Баскетболни топки и ориентир за дистанция (конуси).
Дидактични материали: Кадастрон, водни бои, ножица, лепило или тиксо.

Самостоятелна и домашна работа:
Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:
БАСКЕТБОЛ. ЛОВЕНЕ И ПОДАВАНЕ НА ТОПКАТА В ДВИЖЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:
Тялото трябва да бъде в леко отпуснато положение, а торсът и китките на ръцете – с леко движение назад в момента на съприкосновението с топката. Поемайки топката, трябва да остава пролука между пръстите и дланите (в областта между палеца и показалеца). Важен момент е амортизиращото движение на ръцете, тъй като осигурява възможност за бързо изпълняване на подаване на топката. Ръцете трябва да се разгъват по посока на подаването, а краката – вертикално.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Учениците са разделени по двойки на разстояние от 4 м един от друг. По дистанция от 10 м изпълняват в двете посоки в леко темпо подаване с една ръка от рамо по въздух. Ловенето на топката е с две ръце; 2 серии.
Упражнение 2: Учениците са разделени по двойки на разстояние от 4м един от друг. По дистанция от 10 м в едната посока изпълняват в леко темпо странично бягане (подскочно), подаване с две ръце от гърди по въздух, а на връщане подаването е чрез пода. Ловенето на топката е с две ръце; 4 серии.
Упражнение 3: Учениците са разделени по двойки на разстояние от 4 м един от друг. По дистанция от 10 м в едната посока изпълняват в леко темпо странично бягане (подскочно), подаване с две ръце над глава по въздух, а на връщане подаването е чрез търкаляне

на топката по пода. Ловенето на топката е с две ръце; 4 серии.

Демонстративен метод
Индивидуална работа
Работа в екип

Времево разпределение:
1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:
Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Изпълнява комбинации от движения; приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:
Математика – отмерване на дистанцията.
Изобразително изкуство – тематична рисунка.

Работа у дома и участие на семейството:
Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика ловене и подаване на топката в движение – да се следи за правилно изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Заемане на правилна позиция на тялото.
Имитация на движенията на удара, с цел възприемане и възпроизвеждане на правилно подаване.
Демонстрация на ловене и подаване на топка в движение.
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Спортни уреди и пособия:

Баскетболни топки и ориентир за дистанция (конуси).

Дидактични материали: блокче за рисуване и цветни моливи.

Самостоятелна и домашна работа:

Рисуване на баскетболен екип.

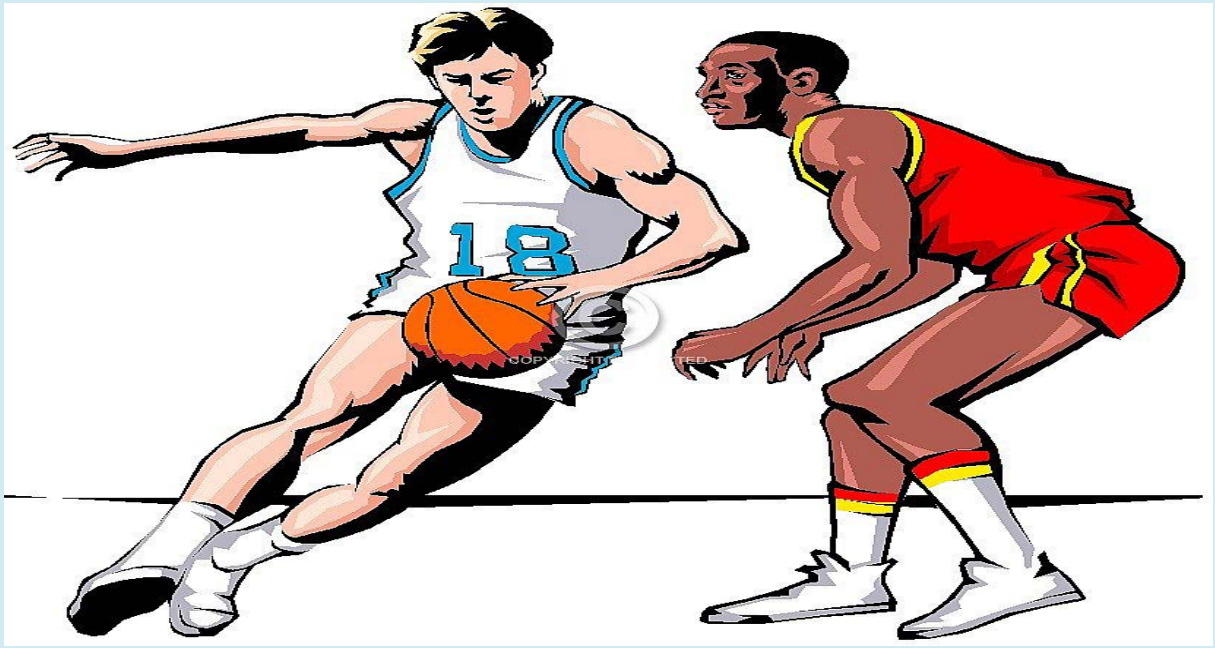

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас
Тема на урока: БАСКЕТБОЛ. ЗАЛЪГВАЩИ ДВИЖЕНИЯ
Основно съдържание на урока за ученика: Залъгващите движения се изучават успоредно с овладяването на основните похвати в нападение и защита. Отначало се изучават залъгващи действия без топка (с тяло или с крак), след това с топка на място и накрая – в движение.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Работа по индивидуален или групов проект Упражнение 1: Ученикът застава пред конус, имитира лъжливо движение без топка. Прави крачка на едната страна и тръгва на другата. Редуват се страните на всяка серия; 4 серии по 6-8 повторения. Упражнение 2: Ученикът застава пред конус с топка в ръка. Прави наклон с топката на едната страна и тръгва с дрибъл на другата. Редуват се страните на всяка серия; 4 серии по 6-8 повторения. Упражнение 3: Ученикът застава на 4 м от конус, дриблира към него, при достигането му изнася тялото в едната страна и продължава дрибъла в противоположната страна; 2 серии по 10 подавания. Упражнение 4: На разстояние от по 3 м се поставят 4 конуса диагонално един от друг. Ученикът дриблира по трасето и изпълнява лъжливо движение на всеки един от конусите, като на връщане дриблира до изходна позиция. Изпълняват се 3 повторения с ниска скорост.
Времево разпределение: 1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).
Групова дейност в класната стая: Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

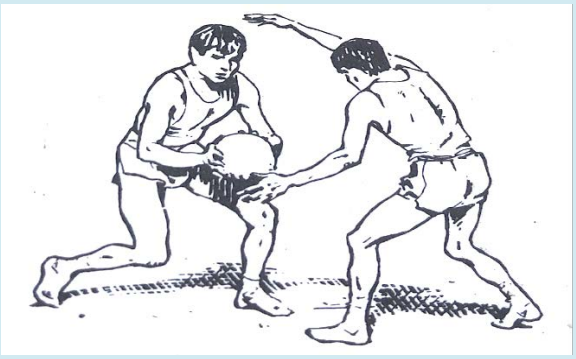

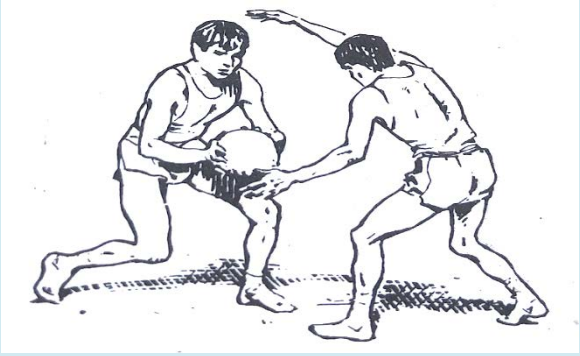

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Изпълнява комбинации от движения; приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – отброяване на повторенията.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – лъжливо движение без топка, дриблиране със смяна на посоките, дрибъл с лява и дясна ръка, подаване и стрелба в движение с една ръка.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Демонстрация на лъжливо движение:

– дрибъл

– дрибъл с лява и с дясна ръка

– стрелба с една ръка

Повторение, като се следи за правилен стоеж на тялото при изпълнение на упражненията.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Спортни уреди и пособия:

Баскетболни топки и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:

БАСКЕТБОЛ. СТРЕЛБА В КОША

Основно съдържание на урока за ученика:

Това е най-важният елемент от техниката на играта в нападение и зависи от няколко фактора: Концентриране на вниманието в една точка преди стрелбата, по време на нея и след нея; контролиране на топката с фалангите на пръстите; създаване на подходяща траектория и на въртеливо движение на топката – плавно, ритмично и координирано изпълняване на движенията, съпровождане на топката с ръката след изхвърлянето.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ученикът заема позиция на разстояние до 3 м от коша под ъгъл от 45° ; изпълнява стрелба от място по 2 серии от двете страни на коша, по 8-10 повторения.

Упражнение 2: Ученикът заема позиция на разстояние до 3 м от коша фронтално; изпълнява стрелба от място – 3 серии по 8-10 повторения.

Упражнение 3: Упражнение 1 и упражнение 2 се изпълняват под формата на състезателни игри. Всяко точно попадение се отчита като точка и победител е ученикът, който е събрал най-много точки от 10 опита. Играят се 3 игри.

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

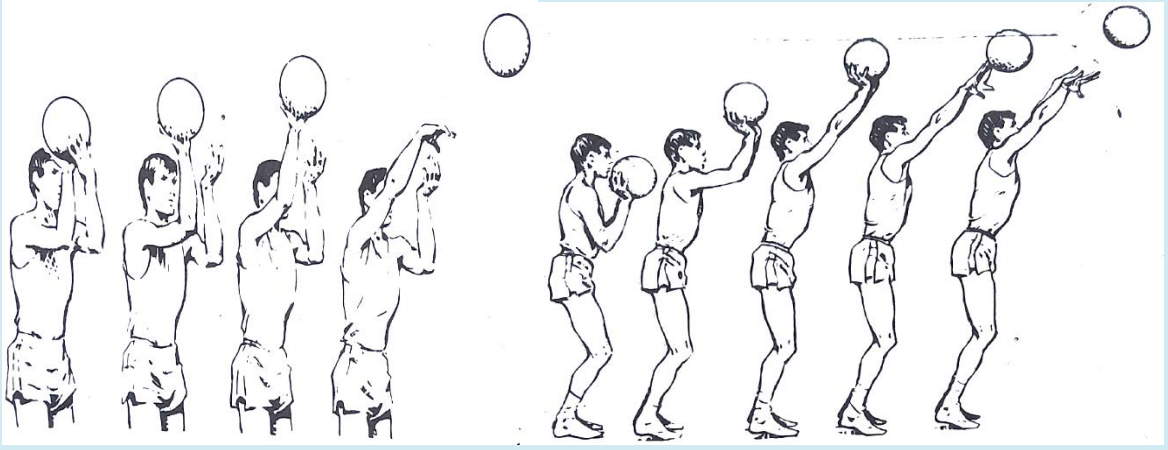

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Изпълнява комбинации от движения; приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – отмерване разстоянието до 3 м от коша.

Технологии и предприемачество – изработване на макет.

Работа у дома и участие на семейството: Да се направи 3D макет на баскетболно игрище.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разясняване на удара:

– позиция на тялото

– движение на топката

– съпровождане на топката след хвърлянето

Демонстрация – стрелба в коша.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани средства за рисуване и чертане(при необходимост).

Спортни уреди и пособия:

Баскетболни топки, баскетболен кош и ориентир за дистанция (конуси).

Дидактични материали: кадастрон, цветни моливи и дървени пръчици.

Самостоятелна и домашна работа:

Усъвършенстване на демонстрираните упражнения по време на час.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:

БАСКЕТБОЛ. ЩАФЕТНИ ИГРИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Щафетните игри се правят с цел да се получи съчетание на различни технически елементи (дрибъл, подаване и стрелба в коша) с емоционален ефект. При щафетните игри, освен приповдигнато настроение, имаме и състезателен ефект.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Щафетна игра с дрибъл. Учениците са разделени на два отбора. На разстояние от 10 м са поставени конуси, учениците изпълняват дрибъл в двете посоки; 3 игри.

Упражнение 2: Щафетна игра с дрибъл със смяна на посоката: поставени са 4 конуса на разстояние 5 м един от друг, разположени диагонално. Учениците преминават, заобикаляйки конусите от външната им страна, в двете посоки; 3 игри.

Упражнение 3: Щафетна игра – дрибъл с търкаляне на топката. При дистанция от 8 м учениците дриблират в едната посока, при достигане на конуса се обръщат и на връщане изпълняват търкаляне на топката; 3 игри.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

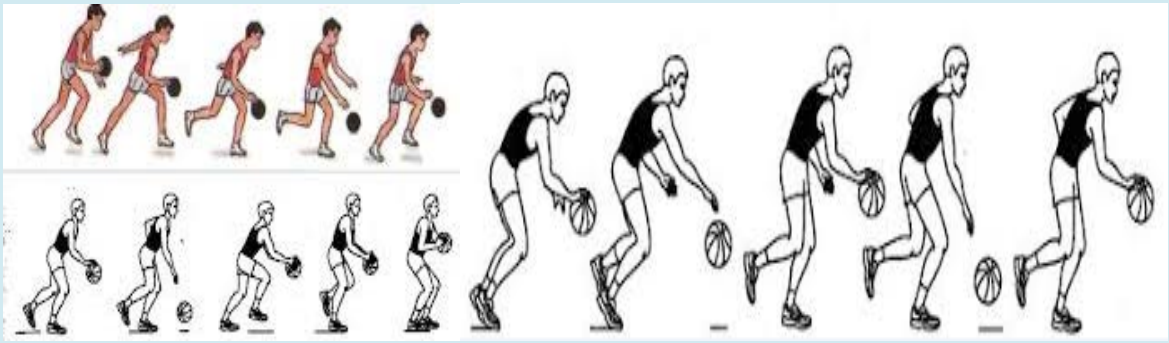

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Изпълнява комбинации от движения; приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – измерване на разстоянието при подредба на конусите.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика щафетни игри с дрибъл, подаване и стрелба в коша –да се следи за правилно изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Подредба на конусите.

Разясняване на видовете стрелба.

Демонстрация на дрибъл, подаване и стрелба в коша.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Спортни уреди и пособия:

Баскетболни топки и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа: да се поставят 4 конуса или други ориентири за дистанция на разстояние от 2 м един от друг. Ученикът заобикаля конусите от външната им страна в двете посоки.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:

ГИМНАСТИКА. ОБЩОРАЗВИВАЩИ УПРАЖНЕНИЯ БЕЗ УРЕД

Основно съдържание на урока за ученика:

Тези упражнения се отличават с особено профилактично и коригиращо значение. Те са и средство за усъвършенстване на общата двигателна координация и за съзнателното управление на мускулно-двигателния апарат. Всяко общоразвиващо упражнение, което се изпълнява точно и с определена дозировка, може да има хигиенно-здравословно и формиращо въздействие.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ситно бягане – ритмично движение на ръцете и краката (лява ръка – десен крак). Изразява се в ситни стъпки напред подскочно (до 10 см), при което има леко сгъване в коленете, а ръцете са сгънати в лактите. Изпълнява се на разстояние от 5 м; 4 серии.

Упражнение 2: Бягане с високо повдигнато коляно – ритмично движение на ръцете и краката (лява ръка – десен крак). На всяка стъпка коляното се вдига до 90 °, а ръцете са сгънати в лактите. Изпълнява се на разстояние от 5 м; 4 серии.

Упражнение 3: Бягане с изнасяне на подбедрицата назад – ритмично движение на ръцете и краката. Торсът е леко приведен напред, подбедрицата на крака се изнася назад, като се сгъва в коляното, а ръцете са сгънати в лактите. Изпълнява се на разстояние от 5 м; 4 серии.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика– измерване на разстояние.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика заложените в урока упражнения – да се подчертава цялото движение и внимание към начина изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Демонстрация на общоразвиващи упражнения без уред.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Усъвършенстване на двигателните действия, заложени в урока.

Групова игра:

На земята са разпръснати есенни листа, или нарисувани. Учениците се разделят на два отбора. При сигнал „вятър“ учениците танцуват, бягат разпръснато, въртят се; при сигнал „есенни листа“ трябва да съберат по възможно най-бързия начин листата от земята. Печели отборът, събрал повече листа.

Спортни уреди и пособия:

Гимнастически уреди (тояжки)

Самостоятелна и домашна работа:

Упражнение: Коленен седеж, ръцете са горе и държат топка. Свиване на ръцете и снемане на топката зад тила. Връщане в изходно положение. Упражнението се повтаря пет пъти.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчев (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:

ГИМНАСТИКА. УПРАЖНЕНИЯ С УРЕДИ – ГИРИЧКИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Упражненията с гирички натоварват особено много мускулите на ръцете и раменния пояс, така също раменните, лакътните и киткините стави. И при това не толкова със своята тежест при бавните, силови и статични упражнения, колкото с инерцията си при маховите упражнения. Гиричките могат да се използват и за обременяване на горната част на торса при упражненията за гръбната, коремната или страничната мускулатура.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Упражнение за бицепс. Ученикът е изправен, краката са на широчината на раменете, ръцете са изпънати до тялото, държейки гирички. Следва сгъване на ръцете в лакътя в посока раменете; 3 серии по 8 повторения.

Упражнение 2: Упражнение за рамо. Ученикът е изправен, краката са на широчината на раменете, ръцете са сгънати в лактите над раменете, държейки гирички. Изпълнява се разгъване нагоре до изпъване на ръцете и сгъване до изходно положение; 3 серии по 8 повторения.

Упражнение 3: Упражнение за трицепс. Ученикът е изправен, краката са на широчината на раменете, ръцете са изпънати над главата, държейки гирички. Изпълнява се сгъване в лакътя, така че гиричката да мине зад главата и се разгъва до изходно положение. Ръцете се редуват; 3 серии по 8-10 повторения.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.) .

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

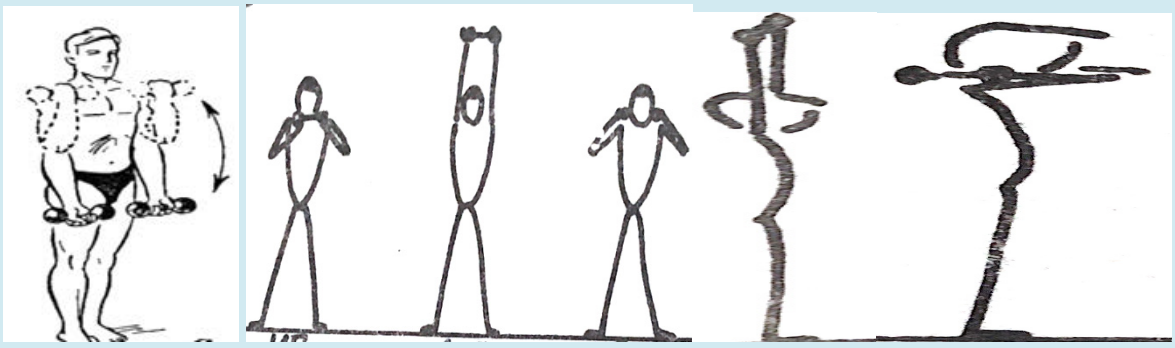

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – отброяване на повторенията.

Технологии и предприемачество – изработване на 3D модел на гирички.

Работа у дома и участие на семейството:

Да се изработи 3D модел на гирички. Всеки от семейството да напише своето име върху тях.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Подаване на указания за правилен стоеж на тялото.

Демонстрация на упражнения с гирички за бицепс, трицепс и рамо.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Усъвършенстване на двигателните действия, заложени в урока.

Демонстрация на упражненията, заложени в урока, а ученикът трябва да назове името на конкретното упражнение (за бицепс, трицепс или рамо).

Помощни средства и технологии:

Адаптирана ножица (според индивидуалните образователни потребности).

Спортни уреди и пособия:

Гимнастически уреди (гирички от 2кг).

Дидактични материали: кадастрон, цветни моливи, лепило или тиксо.

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:

ГИМНАСТИКА. ЧЕЛНА СТОЙКА

Основно съдържание на урока за ученика:

Изпълнява се с мах на единия крак. Тялото се обръща надолу с главата и се опира на земята с дланите на ръцете и с челната област на главата. Изпълнението започва от напречен разкрачен стоеж с ръце горе. След това ръцете се поставят на пода, на ширината на раменете и бавно се свиват, като поемат тежестта на тялото до поставянето на главата. Главата и ръцете образуват триъгълник. Двата крака са обтегнати нагоре.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ученикът застава пред стена, с помощта на учител изпълнява първата част от упражнението – заемане на стойка; 6-8 повторения.

Упражнение 2: От стойка ръцете се сгъват, челото се опира на земята и оформят „триъгълник“. Упражнението се изпълнява с помощта на учител, който държи краката на ученика; 5 повторения.

Упражнение 3: С необходимата помощ ученикът изпълнява упражнението в цялостен вариант; 3 повторения

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

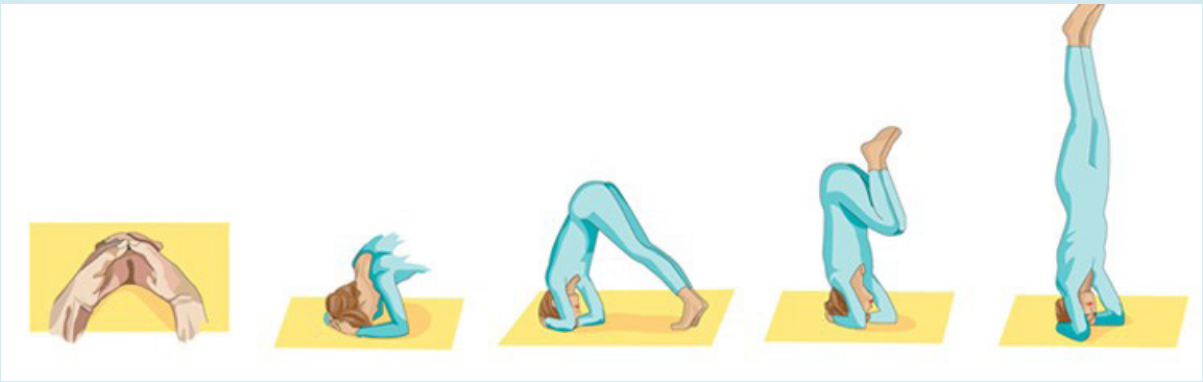

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – отброяване на повторенията.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика челна стойка – да се подчертава цялото движение и внимание към начина изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Подаване на указания за правилен стоеж на тялото и главата.

Демонстрация на челна стойка.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Усъвършенстване на двигателните действия, заложени в урока.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).

Спортни уреди и пособия:

Гимнастическа постелка

Самостоятелна и домашна работа:
Да се потърсят в интернет пет ползи от челната стойка, след което да се запишат в тетрадката.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:
ГИМНАСТИЧЕСКА (ШВЕДСКА) СТЕНА

Основно съдържание на урока за ученика:
На гимнастическата стена могат да се изпълняват най различни движения и упражнения за всички части на тялото с динамичен, статичен и силов характер. Различни видове упражнения с катерене, пълзене, отскоци и др. Височината на стената е 3,2 м, а ширината ѝ е 1 м. С оглед голямото разнообразие от упражнения, гимнастическата стена може да оказва всестранно въздействие върху организма на занимаващите се, върху техния двигателен апарат, особено върху мускулите на торса.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ученикът се обръща с гръб към стената и се захваща с опънати ръце нагоре за рейката, която достига, краката са на земята. Изпълняват се последователно повдигане на двата крака, без да се сгъват в коляното; 4 серии по 8 повторения.
Упражнение 2: Ученикът се покатерва на 3-то стъпало на стената и застава с гръб към нея. Отпуска краката във въздуха, увисвайки на ръце. Целта е да задържи 10 секунди; 4 повторения.
Упражнение 3: Ученикът се покатерва до най-горната част на стената и слиза; 5 повторения.

Демонстративен метод
Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.: подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

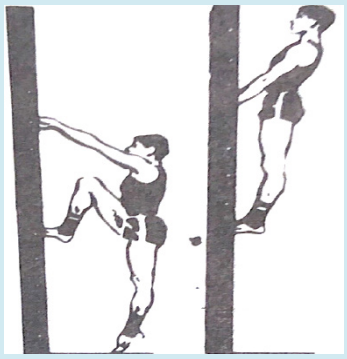

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – засичане на секундите, необходими за правилно изпълнение на упражнението.

Изобразително изкуство – рисуване тематична рисунка.

Технологии и предприемачество – изработване на макет.

Работа у дома и участие на семейството:

Изработване на 3D макет на шведска стена.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Подаване на указания за правилен стоеж на тялото.
Демонстрация.
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.
Усъвършенстване на двигателните действия, заложени в урока.

Помощни средства и технологии: Адаптирани средства за рисуване(при необходимост).
Спортни уреди и пособия:
Гимнастическа (шведска) стена и постелки.
Дидактични материали: блокче за рисуване, цветни моливи, дървени пръчици и лепило.

Самостоятелна и домашна работа:
Изобразяване на гимнастическа (шведска) стена.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:
ХАНДБАЛ. ЛОВЕНЕ И ПОДАВАНЕ В ДВИЖЕНИЕ

Основно съдържание на урока за ученика:
Залъгващите движения се изучават се в следната последователност: без топка; с топка; за изпълнение на подаване; за освобождаване и за стрелба. Обучението започва с разясняване същността на лъжливото и на истинското движение. Всяко действие се изпълнява на място или в ходом без топка, след което се обединяват в цялостен похват.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Учениците са разделени по двойки на разстояние от 4 м един от друг. По дистанция от 10 м изпълняват в двете посоки в леко темпо подаване с една ръка от рамо по въздух. Ловенето на топката е с две ръце; 3 серии.
Упражнение 2: Учениците са разделени по двойки на разстояние от 4 м един от друг. По дистанция от 10 м в едната посока изпълняват в леко темпо странично бягане (подскочно) и подаване с една ръка от рамо по въздух, а на връщане подаването е чрез пода. Ловенето на топката е с две ръце; 4 серии.

Упражнение 3: Учениците са разделени по двойки на разстояние от 7 м един от друг. По дистанция от 15 м в едната посока изпълняват бягане в средно темпо и подаване с една ръка над рамо, а на връщане подаването е чрез търкаляне на топката по пода. Ловенето на топката е с две ръце; 4 серии.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

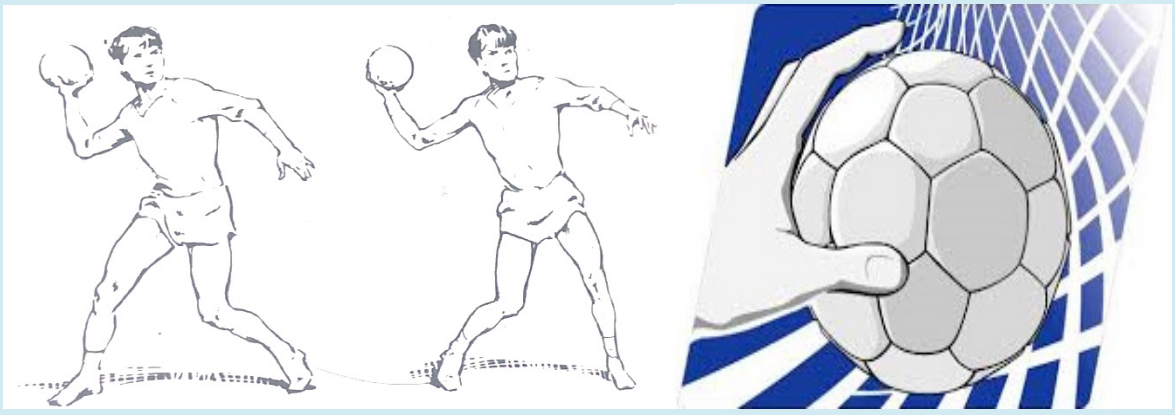

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – броене на повторенията.

Работа у дома и участие на семейството:

Упражнение по двойки: По дистанция от 4 м в двете посоки се изпълнява с леко темпо подаване с една ръка от рамо по въздух.Топката се лови с две ръце; 4 серии.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разясняване на лъжливо движение.

Подаване на указания за правилен стоеж на тялото .

Демонстрация на залъгващи движения.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Усъвършенстване на двигателните действия, заложени в урока.

Спортни уреди и пособия:

Хандбални топки и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:

ХАНДБАЛ. ЗАЛЪГВАЩИ ДВИЖЕНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:

Залъгващите движения се изучават се в следната последователност: без топка; с топка; за изпълнение на подаване; за освобождаване и за стрелба. Обучението започва с разясняване същността на лъжливото и на истинското движение. Всяко действие се изпълнява на място или ходом без топка, след което се обединяват в цялостен похват.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ученикът застава пред конус, имитира лъжливо движение без топка. Прави крачка на едната страна и тръгва на другата. Редуват се страните във всяка серия; 4 серии по 6-8 повторения.

Упражнение 2: Ученикът застава пред конус с топка в ръка. Прави наклон с топката на едната страна и тръгва с дрибъл на другата. Редуват се страните във всяка серия; 4 серии по 6-8 повторения.

Упражнение 3: Ученикът застава на 4 м от конус, дриблира към него, при достигането му изнася тялото в едната страна, а продължава дрибъла в противоположната страна; 2 серии по 10 подавания.

Упражнение 4: На разстояние от по 3 м се поставят 4 конуса диагонално един от друг. Ученикът дриблира по трасето и изпълнява лъжливо движение на всеки един от конусите, като на връщане дриблира до изходна позиция. Изпълняват се 3 повторения с ниска скорост.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – броене на повторенията.

Работа у дома и участие на семейството:

Игра „Лов на съкровища“

За тази игра ви трябва „съкровище“(топка), което да бъде скрито.

Изработва се карта на помещението, в което ще се играе играта. На картата е начертано точното местоположение на съкровището. Нека търсенето започне.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Поставяне и разясняване на задачата (залъгващи движения).

Заемане на правилен стоеж на тялото.

Демонстрация.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Спортни уреди и пособия:

Хандбални топки и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:

ХАНДБАЛ. БЛОКИРАНЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Основно средство за противодействие срещу стрелбата във вратата. Използва се най-често с две ръце в стоеж, за да се избегне евентуално обхождане от нападателя. Блокиране с отскок се прилага, само ако нападателят е консумирал правото си на дрибъл. За да се препречи пътят на топката, ръцете се отвеждат по посока на предполагаемия удар с дланите напред, като китките почти се докосват.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Имитиране на блокиране на високо летяща топка. В изправен стоеж и изпънати ръце нагоре се имитира блокиране на удар без топка; 3 серии по 30 секунди.

Упражнение 2: Учениците са разделени по тройки, двама нападатели и един защитник. Нападателите (на разстояние до 5 м един от друг) си подават топката, а защитникът се

опитва да пресече подаването; 6 серии по 30 секунди.
Упражнение 3: Учениците са разделени по двойки, единият е защитник, а другият нападател. Нападателят е фронтално пред вратата и се опитва да стреля, а защитникът е на линията на вратарското поле и се опитва да блокира удара; 4 серии по 8-10 удара (игра).

Демонстративен метод
Индивидуална работа
Работа в екип
Състезателен метод

Времево разпределение:
1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:
Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по 2 или повече ученика.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:
Математика – броене на повторенията.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика блокиране – да се подчертава подаванията да са с две ръце. Да се изпълняват правилно.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Разясняване начина на движение при блокиране.
Заемане на правилна позиция на тялото.
Демонстрация на заложените упражнения.
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.
Съвместно изпълнение.

Спортни уреди и пособия:
Хандбални топки, врати, измервателни уреди и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Кое твърдение не се отнася за хандбала ?

Запис на вярното твърдение в тетрадката.

Игрището е с размери 40 на 20 метра, като в средата на двата края има врати. Самите те са заобиколени в предната си част от поле с формата на полукръг. То е ограничено от плътна линия, която е на 6 метра от вратите.

При боравенето с топка играчите се придържат към следните правила:

Докато играч държи топката, трябва да дриблира с нея, да направи три крачки или да остане на място до три секунди.

2. Играе се на правоъгълно поле, покрито с естествена или изкуствена трева, като целта е топката да бъде вкарана във вратата на противника, при което се отбелязва гол.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок
Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас
Тема на урока: ХАНДБАЛ. УДАР ВЪВ ВРАТАТА
Основно съдържание на урока за ученика: Основният удар в играта е удар с една ръка над рамо. Движенията са близки с едноименното подаване, но тежестта на тялото е по-ниска, изпълнението е по-мощно и динамично. Силата на удара се постига чрез по-голямото изнасяне на хвърлящата ръка назад, по-бързото и енергично пренасяне тежестта на тялото и по-силното натискане с китката и пръстите върху топката. Ударите се изучават със следната последователност: удар от място с опора на два крака; удар с опора на един крак; удар в движение; удар с отскок на дължина и височина.
Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание: Работа по индивидуален или групов проект Упражнение 1: Удар след „хандбална крачка“ фронтално. Ученикът застава на разстояние от 10-12 м от вратата, прави 3 крачки и стреля във вратата; 10 повторения. Упражнение 2: Удар след „хандбална крачка“ по диагонал на вратата. Ученикът застава на разстояние от 10-12 м от вратата, прави 3 крачки и стреля във вратата; 10 повторения.

Упражнение 3: Удар след залъгващо движение и „хандбална крачка“ фронтално. Ученикът застава на разстояние от 12 м от вратата, пред него е поставен конус (въображаем противник); изпълнява лъжливо движение, след което 3 крачки и стреля във вратата; 10 повторения.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

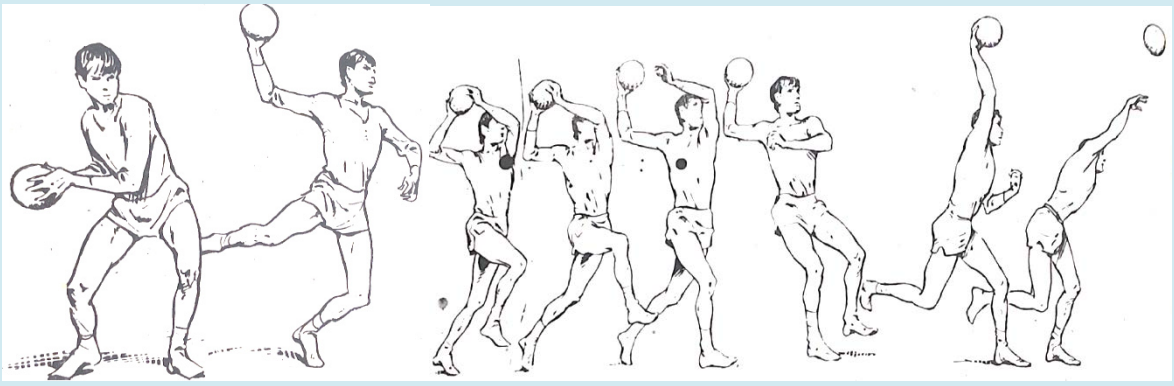

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения

Междупредметна връзка:

Математика – измерване на разстоянието.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика удар във вратата (ако няма налична, да се направи импровизирана). Да се следи за правилно изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разясняване начина на удар.

Заемане на правилен стоеж на тялото.

Демонстрация на вида удар – извършва се с една ръка над рамо.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Спортни уреди и пособия:

Хандбални топки, врати, измервателни уреди и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:

ХАНДБАЛ. ЩАФЕТНИ ИГРИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Щафетните игри се правят с цел съчетание на различни технически елементи (водене , подаване и удар във вратата), с емоционален ефект. При щафетните игри, освен приповдигнато настроение, имаме и състезателен ефект.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Учениците са разделени на два отбора. На разстояние от 15 м са поставени конуси, учениците изпълняват дрибъл в двете посоки; 3 игри.

Упражнение 2: Учениците са разделени на два отбора. На дистанция от 15 м са поставени 5 конуса на равно разстояние един от друг. Учениците преминават чрез слалом между конусите и в двете посоки; 3 игри.

Упражнение 3: При дистанция от 15 м учениците водят топката в едната посока, при достигане на конуса се обръщат и изпълняват подаване към съотборника си; 3 игри.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.) : подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – броене на повторенията.

Работа у дома и участие на семейството:

Упражнение:

На разстояние от 5 м са поставени конуси или други ориентири за дистанция.

– Участниците изпълняват дрибъл в двете посоки.

– Участниците преминават чрез слалом между конусите в двете посоки.

– Един от участниците води топката в едната посока, при достигане на края на трасето се обръща и подава на друг участник.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разясняване видовете технически елементи, включващи се в щафетните игри.

Демонстрация на видовете технически елементи.

Разпознаване и назоваване на демонстрираните технически елементи.

Оказване на подкрепа при изпълнение на инструкциите, подадени от учителя.

Спортни уреди и пособия:

Хандбални топки и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:
Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата.Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:
ФУТБОЛ. ВОДЕНЕ НА ТОПКАТА – ЗАЛЪГВАЩИ ДВИЖЕНИЯ

Основно съдържание на урока за ученика:
Обикновено залъгващите движения се изпълняват след водене на топката. За да има възможност да се осъществят по най-добрия начин, трябва да се спазва следната последователност: при воденето (дрибъл) топката трябва да е близко до крака; с приближаването до целта дрибълът леко се забавя, това дава възможност по-добре да се изпълни следващото действие; прави се залъгващо движение с единичен или двоен наклон; следи се реакцията на целта; топката се отвежда към свободната страна.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: На разстояние от 10 м се поставя конус по средата. Ученикът води топката по линията и достигайки на 0,5 м от конуса (на 5 м), изпълнява лъжливо движение с единичен наклон, след което дриблира към далечния конус (на 10м), заобикаля го и на връщане изпълнява същите действия; 3 повторения с ниска скорост.
Упражнение 2: На разстояние от 10 м се поставя конус по средата. Ученикът води топката по линията и достигайки на 0,5 м от конуса (на 5 м), изпълнява лъжливо движение с двоен наклон, след което дриблира към далечния конус (на 10 м), заобикаля го и на връщане изпълнява същите действия; 3 повторения с ниска скорост.
Упражнение 3: На разстояние от 10 м се поставя конус по средата. Ученикът води топката по линията и достигайки на 0,5 м от конуса (на 5 м), изпълнява лъжливо движение с единичен наклон, след което дриблира към далечния конус (на 10м), заобикаля го и на връщане изпълнява залъгващо движение с двоен наклон; 3 повторения със средна скорост.

Упражнение 4: На разстояние от по 5 м се поставят 4 конуса диагонално един на друг (успоредник). Ученикът дриблира по трасето и изпълнява лъжливо движение на всеки един от конусите, като на отиване изпълнява лъжливо движение с единичен наклон, а на връщане – лъжливо движение с двоен наклон. Изпълняват се 3 повторения със средна скорост.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

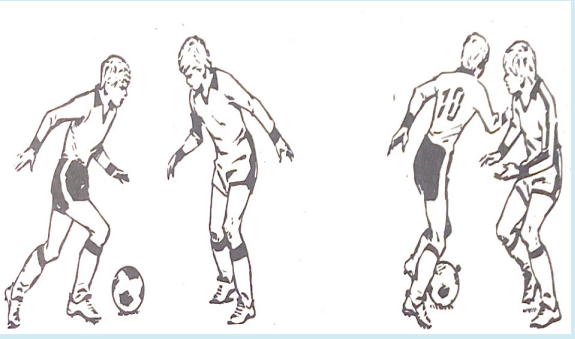

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – измерване изминатото разстояние.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика водене на топката (дрибъл) – залъгващи движения. Да се следи последователността при воденето на топката.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Дриблиране във футбола: топката се подритва в посоката на придвижване, с цел преодоляване на противника.

Демонстрация на водене на топката – залъгващи движения.

Следене на последователността при воденето на топка (дриблиране).
Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Спортни уреди и пособия:
Футболни топки и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:
Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Да се запишат пет интересни факта за футбола.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:
ФУТБОЛ. ОВЛАДЯВАНЕ НА ПАДАЩА ТОПКА С ГЪРДИ/КРАК

Основно съдържание на урока за ученика:
В такъв вид ситуации топката пада от определена височина. До голяма степен начинът на овладяване на топката е сходен с този на овладяване по земя. Тежестта на тялото е на опорния крак, леко сгънат в коляното, овладяващият крак е изнесен встрани, сгънат в коляното и осъществява амортизиращо движение в момента на контакта с топката. Ръцете са в свободно положение с цел осигуряване баланс на тялото. При овладяване с гърди се извършва амортизиращо движение от кръста в момента на контакта с топката.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:
Работа по индивидуален или групов проект
Упражнение 1: Ученикът е застанал на разстояние от 3 м до стена с топка в ръце. Хвърля топката силно в стената с две ръце от гърди в посока надолу, след което овладява топката с вътрешната част на ходилото; 2 серии по 10 повторения.
Упражнение 2: Ученикът е застанал на разстояние от 3 м до стена с топка в ръце. Хвърля топката в стената с две ръце в посока отдолу-нагоре, след което овладява топката с гърди; 2 серии по 10 повторения.
Упражнение 3: Учениците са разделени по двойки, единият подхвърля топката с ръце към крака на другия, който я овладява с вътрешната част на ходилото; 2 серии по 10 повторения.
Упражнение 4: Учениците са разделени по двойки, единият подхвърля топката с ръце към

тялото на другия, който я овладява с гърди; 2 серии по 10 повторения.
Демонстративен метод
Индивидуална работа
Работа в екип

Времево разпределение:
1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:
Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

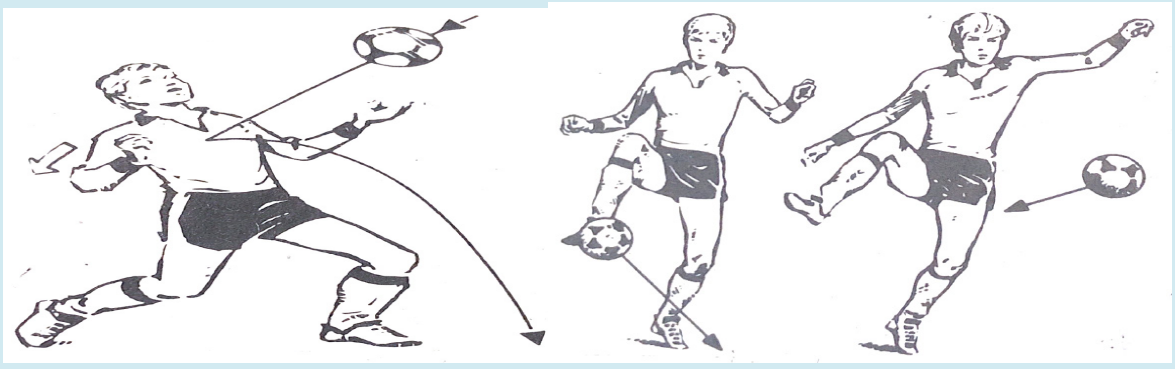

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:
Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения .

Междупредметна връзка:
Математика – отброяване на повторенията.

Работа у дома и участие на семейството:
Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – овладяване на падаща топка с гърди/крак. Да се следи за правилното изпълнение.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:
Заемане правилен стоеж на тялото.
Демонстрация на овладяване на падаща топка с гърди/крак.
Оказване на подкрепа при задачите, поставени от учителя.
Овладяване на техническите похвати.

Помощни средства и технологии:

Адаптирани средства за четене и писане (при необходимост).

Спортни уреди и пособия:

Футболни топки и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Да се потърси в интернет стих за футбола. Запис в тетрадката.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:

ФУТБОЛ. ДВОЙНО ПОДАВАНЕ

Основно съдържание на урока за ученика:

Прийом в играта, който се използва често и е много ефективен. Обикновено се прави с цел преодоляване на противник. Изразява се във взаимодействие между двама играчи, при което единият подава топката и се придвижва в свободно място, а другият отразява топката в пространството, в което първият се е придвижил.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Учениците са разделени по двойки на разстояние до 3 м, изпълняват подаване с вътрешната част на ходилото с едно докосване; 4 серии по 30 секунди.

Упражнение 2: Учениците са разделени по двойки на разстояние до 5 м, единият подава топката и се придвижва диагонално напред до 1 м, другият отразява топката с едно докосване към преместения си партньор, той овладява топката и се връща на изходна позиция; 4 серии по 30 секунди.

Упражнение 3: Удар след двойно подаване. Учениците са разделени по двойки. Единият е на 5 м от вратата без топка, а другият е с топка, на 10 м. Ученикът с топка подава и тръгва към вратата, другият отразява топката и първият стреля към целта – 2 серии по 8-10 удара.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.) ; заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

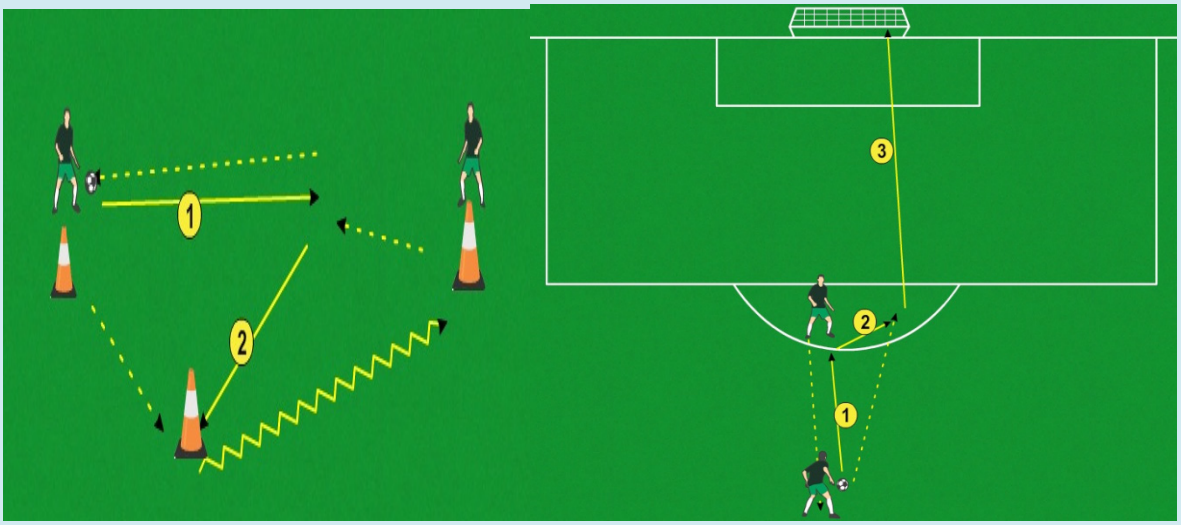

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици ; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – засичане на секундите за изпълнение на необходимите серии.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика – двойно подаване. Да се следи за правилно изпълнение на вида подаване.

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разясняване на двойно подаване. Игра между двама играчи за преодоляване на противника – подаване от единия на другия и връщане обратно.

Демонстрация на двойно подаване.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Спортни уреди и пособия:

Футболни топки и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Кога се дават показаните картони във футбола?

Запис в тетрадката.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:

ФУТБОЛ. УДАРИ ВЪВ ВРАТАТА

Основно съдържание на урока за ученика:

Ударите във вратата имат следните разновидности в зависимост от начина на изпълнение: удар след дрибъл; удар след поемане на топката; удар с едно докосване и удар с глава. Всеки един от гореизброените варианти може да се изпълнява с двата крака. Честото им упражняване води до по-голяма прецизност и ефективност.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Ученикът е на разстояние 10 м от вратата, води топката 5 м и изпълнява удар по вратата. Изпълняват се 4 серии по 5 удара.

Упражнение 2: Учениците са разделени по двойки на разстояние 5 м един от друг на 7 м разстояние от вратата. Единият подава да другия, който поема топката и стреля във вратата, след което се сменят. Всеки изпълнява 2 серии по 5 удара.

Упражнение 3: Учениците са разделени по двойки на разстояние 5 м един от друг. След подаване от единия ученик, другият изпълнява удар с едно докосване към вратата; 2 серии по 5 удара всеки.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

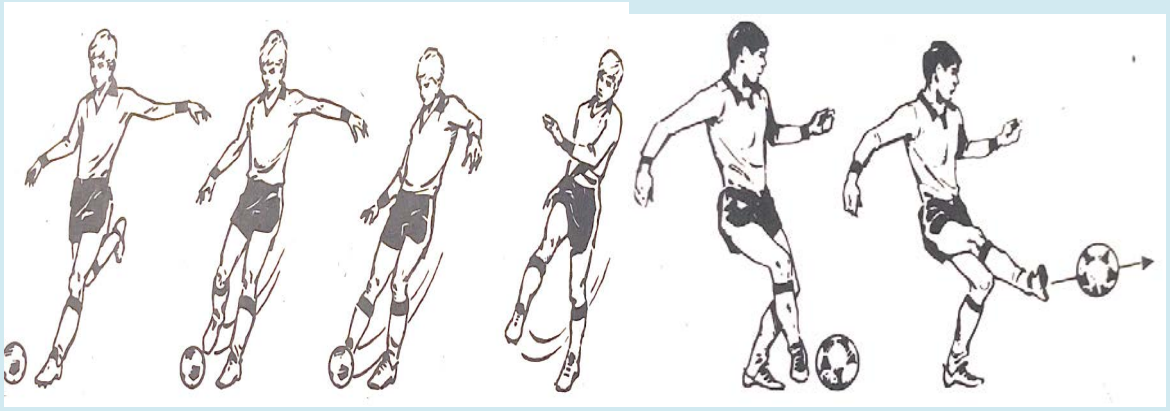

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока:

Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.

Междупредметна връзка:

Математика – измерване на разстоянието.

Работа у дома и участие на семейството:

Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика удари във вратата

– удар след дрибъл

– удар с едно докосване

– удар с глава

Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока:

Разясняване на техническите похвати.

Заемане правилен стоеж на тялото.

Демонстрация на удари във вратата.

Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя.

Спортни уреди и пособия:

Футболни топки, врати и ориентир за дистанция (конуси).

Самостоятелна и домашна работа:

Упражнение с топка

Разкрачен стоеж, топката е пред тялото долу. Наклон напред и поставяне на топката между краката. Връщане в изходно положение (топката остава между краката). Наклон напред и вземане на топката. Изправяне до изходно положение.

Пет повторения.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)

Деница Енчева (ресурсен учител)

Адаптиран план на урок

Предмет, клас: Физическо възпитание и спорт, VII клас

Тема на урока:

ФУТБОЛ. ЩАФЕТНИ ИГРИ

Основно съдържание на урока за ученика:

Щафетните игри се правят с цел съчетание на различни технически елементи (водене, подаване и удар във вратата), с емоционален ефект. При щафетните игри, освен приповдигнато настроение, имаме и състезателен ефект.

Адаптирани методи на преподаване на основното съдържание:

Работа по индивидуален или групов проект

Упражнение 1: Учениците са разделени на два отбора. На разстояние от 10 м са поставени конуси, учениците изпълняват дрибъл в двете посоки; 3 игри.

Упражнение 2: Учениците са разделени на два отбора. На дистанция от 10 м са поставени 4 конуса на равно разстояние един от друг. Учениците преминават чрез слалом между конусите и в двете посоки; 3 игри.

Упражнение 3: При дистанция от 8 м учениците водят топката в едната посока, при достигане на конуса се обръщат и изпълняват подаване към съотборника си; 3 игри.

Демонстративен метод

Индивидуална работа

Работа в екип

Състезателен метод

Времево разпределение:

1 учебен час (40 мин.): подготвителна част – общоразвиващи упражнения (15 мин.); основна част – начално разучаване и усъвършенстване (20 мин.); заключителна част – игри (5 мин.).

Групова дейност в класната стая:

Активно участие на ученици със СОП индивидуално, в групи по двама или повече ученици.

Ресурси, които могат да се използват за темата:

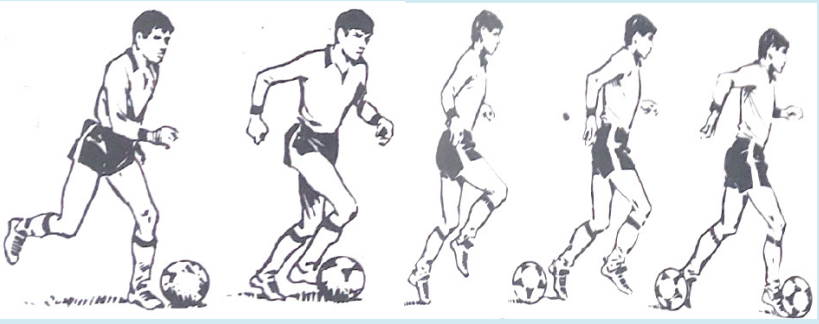

Развитие на социални умения, свързани с темата на урока: Приучава се към точност и прилежност на изпълненията; подобряване на координацията на движенията; усвояване на двигателни навици; добиване на увереност в собствените сили и умения.
Междупредметна връзка: Математика – измерване на разстоянието.
Работа у дома и участие на семейството: Един от родителите чрез демонстрация показва на ученика –видовете технически похвати в щафетните игри. Да се следи за правилно изпълнение.
Дейност на ресурсен учител или друг специалист в урока: Поставяне на ориентири за дистанция(конуси). Щафетните игри са комбинация от различни технически умения. Демонстрация на заложените упражнения. Оказване на подкрепа при изпълнение на задачите, поставени от учителя. Разпознаване и назоваване на отделните удари.
Спортни уреди и пособия: Футболни топки и ориентир за дистанция (конуси).
Самостоятелна и домашна работа: Да се потърсят в интернет подходящи нагледни материали по темата. Повторения на открито.

Изготвили: Тодор Цветанов (учител по ФВС)
Деница Енчева (ресурсен учител)